τάγματος καὶ νὰ συγκροτήσῃ τὴν Γερουσίαν εἰς Δικαστήριον, ἐφόσον ὑπάρχει μία παραπεμπτικὴ διαταγή.

Ὁ κ. *Ι. Ράλλης* λέγει ὅτι ὡς ἔχει διατυπωθῇ τὸ ἄρθρον ἡ Κυβέρνησις δύναται νὰ κατηγορῇ καὶ νὰ παραπέμπῃ οἱονδήποτε.

Ὁ κ. *Ν. Μπακόπουλος* λέγει ὅτι πλὴν τοῦ ἄρθρου 62 ὑπάρχουσι καὶ τὰ ἄρθρα 71 καὶ 90 τὰ ὁποῖα καθιεροῦν τὰ δικαστικὰ καθήκοντα τῆς Γερουσίας, ἀπορεῖ δὲ πῶς δὲν διατυποῦται ἀντίρρησις ὡς πρὸς τὰ ἄρθρα ἐκεῖνα, ἀλλὰ διατυποῦται ἀντίρρησις ὡς πρὸς τὸ ἄρθρον 62 τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ μίαν λεπτομέρειαν. Αἱ περιπτώσεις τοῦ ἄρθρου 62 εἶναι ἐπικουρικαί. Ἐξεφράσθη ἡ μομφὴ ὅτι οἱ συντάκται τοῦ ἄρθρου τούτου ἔστησαν μίαν παγίδα κατὰ τῶν πολιτικῶν ἀντιπάλων·

Ὁ κ. *Σ. Σωτηριάδης* λέγει ὅτι δὲν εἶπε τοιοῦτόν τι, παρέχει δὲ ἐξηγήσεις ὡς πρὸς τὰ ὑπ' αὐτοῦ λεχθέντα.

Ὁ κ. *Ν. Μπακόπουλος* συνεχίζων λέγει ὅτι ὑπὲρ πᾶν ἄλλο δικαστήριον μεγαλυτέραν ἀσφάλειαν καὶ ἐχέγγυον ἀποτελεῖ ἡ συγκρότησις τῆς Γερουσίας εἰς Δικαστήριον. Φρονεῖ ὅτι οὐδεμία Κυβέρνησις θὰ εὑρεθῇ ἡ ὁποία νὰ μεταχειρισθῇ τὴν ἰσχὺν αὐτῆς πρὸς καταδυνάστευσιν τῶν ἀντιπάλων της. Ὡς πρὸς τὴν δικαιοδοσίαν τῆς Γερουσίας τονίζει ὅτι ἡ συνταγματικὴ Ἐπιτροπὴ διὰ τῶν ἄρθρων 71 καὶ 90 ἀνεγνώρισεν εἰς αὐτὴν τὴν τελευταίαν λέξιν προκειμένου περὶ τῆς πολιτικῆς καὶ ποινικῆς εὐθύνης τῶν Ὑπουργῶν.

Ὁ κ. *Β. Ἀλεξᾶτος* τάσσεται, λέγει, ὑπὲρ τῆς διαγραφῆς τῆς διατάξεως ἐκ τοῦ Συντάγματος διότι αὕτη ἐπιφέρει μίαν σύγχυσιν τῶν ἐξουσιῶν, ἀλλὰ καὶ διότι θιγεῖ ὡρισμένα ἄρθρα τοῦ Συντάγματος καὶ εἶναι ράπισμα κατὰ τῆς δικαιοσύνης. Δὲν πρέπει νὰ λησμονῆται ὅτι ἂν ἐν τῇ Ἑλλάδι κατέπεσαν κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ὅλαι αἱ ἐξουσίαι καὶ τὰ ἀξιώματα, μόνον ἡ δικαιοσύνη ἔμεινεν ὑψηλὰ καὶ ἐκ σεβασμοῦ πρὸς αὐτὴν δὲν πρέπει νὰ καθιερώσωμεν τὴν διὰ τοῦ Συντάγματος προτεινομένην ἀρχήν. Ὑπάρχουσι λέγει, θεμελιώδη ἄρθρα ἐν τῷ Συντάγματι, καθορίζοντα τὴν διάκρισιν τῶν ἐξουσιῶν, νομίζει δὲ ὅτι εἶναι ἀνακρονιστικὸν νὰ γίνεται σύγχυσις αὐτῶν. Εἰς ἐποχὴν καθ' ἣν τὸ σύνολον τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας δὲν εἶναι ἐνιαῖον τι, σκεπτόμενον κατὰ τρόπον ἐνιαῖον, δὲν εἶναι σώστὸν ἡ Γερουσία νὰ ἔχῃ δικαστικὸν χαρακτῆρα· δύναται συνολικῶς ἓν σῶμα τοιοῦτον νὰ δικάσῃ ἀνεπηρεάστως; Αἱ διατάξεις, λέγει, αὗται πρέρχονται ἐκ ξένων Συνταγμάτων καὶ οἱ εἰσηγηταὶ αὐτῶν δὲν ἔλαβον ὑπ' ὄψιν τὰς ἑλληνικὰς συνθήκας, αἱ ὁποῖαι ἀντιτίθενται πρὸς τὴν διάταξιν τοῦ ἄρθρου. Ἐὰν εἰς τὰ ἄλλα Κράτη ἡ Δικαιοσύνη δὲ ἔμεινεν εἰς τὸ ὕψος της, εἰς τὴν Ἑλλάδα παρέμεινεν ὑψηλὰ καὶ πρέπει σεβόμενοι αὐτὴν νὰ διαγράψωμεν τὴν ὡς ἄνω διάταξιν.

Κ. Καλκάνης. Ἐλέχθη ὅτι εἷς ἐκ τῶν λόγων τῆς ἀναγραφῆς τῆς διατάξεως εἶναι διότι τοῦτο συμβαίνει καὶ εἰς τὴν Γαλλίαν καὶ εἰς τὴν Ἀγγλίαν, ἀλλὰ δὲν πρέπει νὰ λαμβάνωμεν πάντοτε ὑπ' ὄψιν τί γίνεται ἀλλαχοῦ, διότι εἶναι διαφορετικὰ τὰ ἤθη ἐκεῖ τῶν ἡμετέρων. Πρέπει νὰ γίνῃ μία ψυχολογικὴ ἐξέτασις τοῦ πράγματος, διότι ὁλόκληρον τὸ Σύνταγμα εἶναι ἀναγραφὴ μέχρι τοῦ τελευταίου κόμματος τοῦ Γαλλικοῦ Συντάγματος, ἡ δὲ διάταξις τοῦ ἄρθρου 62 ἔρχεται εἰς προφανῆ ἀντίθεσιν πρὸς τὰ ἤθη τὰ ἑλληνικά, ἀφοῦ δύναται νὰ συγκροτῆται ἡ Γερουσία εἰς Δικαστήριον κατὰ πρότα•ιν τῆς Κυβερνήσεως, καὶ νὰ δικάζηται ὑπ' αὐτῆς πᾶν πρόσωπον κατηγορούμενον διὰ πολιτικὰ ἀδικήματα.

Ὁ κ. *Ν. Μπακόπουλος* ἐρωτᾷ ἂν ἡ φράσις «διὰ Διατάγματος» ἀντικατασταθῇ διὰ τῆς φράσεως «δι' ἀποφάσεως τῆς Βουλῆς» οἱ φόβοι σας θὰ διαλυθῶσιν·

Κ. Καλκάνης. Ὄχι, διότι καὶ διὰ τὴν Βουλὴν ὁ ἴδιος λόγος τοῦ πολιτικοῦ ἐπηρεασμοῦ συντρέχει, ὅστις εἶνε ξένος πρὸς ἅρεμον δικαστικὴν ἐνέργειαν. Ὅταν, λέγει, ἀνέγνωσα τὸ ἄρθρον ἠσθάνθην μίαν ἀντίθεσιν πρὸς αὐτό, διότι διὰ νὰ ἔχωμεν ἀκριδῆ τὴν εἰκόνα πρέπει νὰ σαφηνίσωμεν ὅτι τὰ κόμματα καὶ αἱ κομματικαὶ καὶ πολιτικαὶ ἐπιρροαὶ δὲν ἀσκοῦνται ψυχραίμως, ὡς ἁρμόζει εἰς ἐνέργειαν δικαστικήν. Καὶ ἐρωτῶ, λέγει, εἶνε δυνατὸν νὰ μὴ ὑπάρχουν ἐλατήρια εἰς τὴν ἐνέργειαν τῆς Κυβερνήσεως; Καὶ ἂν ἡ ἐνέργεια δὲν εἶνε ἀπότοκος κομματικοῦ συμφέροντος θὰ πεισθῇ κανεὶς ὅτι αὕτη εἶνε ἐνέργεια ἀμερόληπτος; Πάντοτε τὰ πολιτικὰ μίση καὶ ἰδίᾳ κατὰ τοὺς τελευταίους καιροὺς βρίθουσι τοιούτων παραδειγμάτων καὶ δὴ αἱματηρῶν. Θὰ δύναται συνεπῶς νὰ θεωρηθῇ ὅτι ἡ παραπομπὴ ὡς καὶ ἡ ἐκδίκασις θὰ εἶνε ἀμέτοχος τῶν πολιτικῶν αὐτῶν παθῶν; Εἶνε, λέγει, κἄτι ἀσύνηθες καὶ ἀκατανόητον νὰ ἀσκῇ τὴν ποινικὴν ἀγωγὴν τὸ ἐπικρατῆσαν κόμμα καὶ δὲν συμβιβάζεται πρὸς τὴν λαϊκὴν γνώμην. Δὲν νομίζει, λέγει, ὅτι ἀπὸ τῆς πρώτης ἀρχῆς εὑρισκόμεθα ἐν προσαρμογῇ πρὸς τὴν λαϊκὴν θέλησιν ἐν τῇ διατυπώσει τοῦ ἄρθρου τούτου, διότι ἡ παραπομπὴ θὰ γίνεται διὰ διατάγματος τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας, ὅστις εἶνε γνωστὸν ὅτι δὲν ἐνεργεῖ αὐτοδούλως ἀλλὰ κατ' ὑπαγόρευσιν τῆς Κυβερνήσεως, ἥτις πάλιν θὰ ἐνεργῇ κατ' ἐντολὴν τοῦ πλειοψηφοῦντος κόμματος. Θὰ παραπέμπωνται δὲ τὰ πρόσωπα ταῦτα νὰ δικασθῶσιν ὑπὸ σώματος ὅπερ δὲν ἀποτελεῖ τὸν φυσικὸν αὐτοῦ δικαστὴν καὶ θὰ ἔχωμεν τὰς δικαίας διαμαρτυρίας τῶν προσώπων αὐτῶν. Διατί νὰ ἀφαιρέσωμεν τοὺς ἐνόρκους καὶ ἀντὶ τούτων νὰ ὁρίσωμεν τὸ κόμμα;

Ν. Μπακόπουλος. Διατί θεωρεῖται μᾶλλον ἐντίμους τοὺς ἐνόρκους ἀπὸ τοὺς Γερουσιαστάς;

Κ. Καλκάνης. Οὐδεὶς ἔθεσεν ἐν ἀμφιδολίᾳ τὴν ἐντιμότητα τῶν Γερουσιαστῶν, οὐδὲ τίθεται τοιοῦτον συγκριτικὸν ζήτημα. Ἡ σύγκρισις γίνεται ἐπὶ τῆς ἐπιρροῆς, ἣν ἐπιφέρουσι τὰ πολιτικὰ πάθη ἀνεπιγνώστως καὶ λεληθότως ἔτι, ἅτινα εἶνε ἐξημμένα καὶ ἔχομεν τὰ τραγικὰ παραδείγματα τοῦ ἐγγὺς παρελθόντος. Τὴν διάταξιν, λέγει, ταύτην τὴν θεωρεῖ ἀπαλειπτέαν τουλάχιστον ἐφ' ὅσον πρόκειται περὶ ἁπλῶν πολιτικῶν κατηγορουμένων. Προτιμότερον θὰ ἦτο νὰ ἐρρίπτομεν ἐξεταστικὸν βλέμμα εἰς τὸ πρόσφατον παρελθὸν ἀντὶ νὰ ἐξετάζωμεν τί γίνεται ἐν Γαλλίᾳ καὶ θὰ ἔπρεπε νὰ θέσωμεν διάταξιν καθ' ἣν τὰ πολιτικὰ ἀδικήματα δὲν ἔπρεπε ἐν οὐδεμιᾷ περιπτώσει νὰ τίθενται ὑπὸ τὴν κρίσιν τῶν Στρατοδικείων. Θὰ ἔπρεπε νὰ τεθῇ ὅτι καὶ ἐν ἐκτάκτοις ἀκόμη περιπεριστάσεσιν ὅταν θὰ ἐτίθετο φραγμὸς εἰς τὴν πολιτικὴν δικαιοσύνην τὰ πολιτικὰ ἀδικήματα νὰ μὴ ὑπήγοντο ποτὲ εἰς τὰ Στρατοδικεῖα. Καταλήγων προτείνει ὅπως ἀφαιρεθῇ ἡ διάταξις αὕτη ἐκ τοῦ ἄρθρου τοῦ Συντάγματος καὶ ὅταν τεθοῦν ὑπὸ τὴν κρίσιν τῆς Βουλῆς τὰ ἄρθρα 71 καὶ 90 δύναται ἡ Βουλὴ νὰ λάβῃ οἱανδήποτε ἀπόφασιν θέλει προκειμένου περὶ κατηγορουμένων Ὑπουργῶν ἢ ἄλλων πολιτικῶν προσώπων.

Ὁ κ. *Χ. Λαδᾶς* λέγει ὅτι δὲν πρόκειται νὰ βοηθήσῃ εἰς τὴν συζήτησιν τὸ παρελθόν· πρόκειται νὰ συζητήσωμεν τί δέον νὰ γίνῃ διὰ τὸ μέλλον, προκειμένου δὲ περὶ ἐπιστημονικῆς συζητήσεως δὲν ἔχει θέσιν ἡ ἀγανάκτησις. Εἶνε ἀναμφισβήτητον ὅτι οἱ Ὑπουργοὶ θὰ ἐξακολουθήσουν νὰ εἰσάγωνται εἰς δίκην κατὰ τὸν νόμον περὶ εὐθύνης ὑπουργῶν. Ἄρα δὲν πρόκειται διὰ τοῦ ἄρθρου νὰ καθοριστῇ παρὰ μόνον ἐὰν καὶ κατὰ πόσον διὰ τὰ πολιτικὰ ἀδικήματα τὰ κοινὰ δικαστήρια εἶνε κατάλληλα νὰ δικάσουν ὡς εἶνε συγκεκροτημένα. Ἐὰν ὑπῆρχε δικαστήριον δυνάμενον νὰ δικάσῃ τὰ πολιτικὰ ἀδικήματα καὶ κατὰ τὸ παρελθὸν δὲν θὰ εἴχομεν λάθη χώραν τὰ αἴσχη τὰ ὁποῖα ἔλαβον χώραν μέχρι τοῦδε. Ὅσοι ἔσχον τὴν ἀτυχίαν νὰ εἶνε συνήγοροι ἐν στρατοδικείοις γνωρίζουν ποία ἀντίληψις ἐπικρατεῖ παρὰ τοῖς δικασταῖς ἐκείνοις, οἱ ὁποῖοι νομίζουν ὅτι πρέπει νὰ μεταφέρουν τὴν ἐν τῷ στρατῶνι πειθαρχίαν εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ Δικαστηρίου ἵνα ἀπονείμουν τὴν Δικαιοσύνην συμφώνως πρὸς τὰς διδομένας τυχὸν ἐπιταγάς. Ἐὰν δέ, λέγει, εἰς τὴν Γερουσίαν ἔχομεν ἐμπιστοσύνην προκειμένου περὶ τῆς ἐκδικάσεως τῶν ὑπουργῶν διατί δὲν θὰ ἔπρεπε νὰ ἔχωμεν ἐμπιστοσύνην προκειμένου

περὶ ἄλλων προσώπων. Ἐκεῖνο μόνον εἰς τὸ ὁποῖον θὰ ἔπρεπε νὰ προσέξωμεν εἶνε ὅπως ἡ Κυβέρνησις προβαίνει εἰς τὴν συγκρότησιν τῆς Γερουσίας ὡς Δικαστηρίου κατόπιν μιᾶς παραπεμπτικῆς διαταγῆς ἢ βουλεύματος. Ὑπὸ τοιούτους ὅρους φρονεῖ ὅτι ἡ διάταξις ἀποτελεῖ ἐγγύησιν καὶ ὑπηρεσίαν πρὸς τὸν πολιτικὸν κόσμον τῆς χώρας.

Ὁ κ. *Π. Τσιστεκλῆς* λέγει ὅτι ἀπ' ἀρχῆς δὲν ὑπῆρξε θιασώτης τῆς Γερουσίας. ἐφ' ὅσον ὅμως ὁ θεσμὸς οὗτος ἱδρύεται δὲν δυνάμεθα παρὰ νὰ παρακολουθήσωμεν τὰ σχετικῶς πρὸς αὐτὴν ἀλλαχοῦ κρατοῦντα. Εἰς τὸ σχέδιον τῆς ἐπιτροπῆς ὡς διετυπώθη περιελήφθη ἀκριδῶς τὸ σχετικὸν ἄρθρον τοῦ Π. Νόμου. Τὰ ἀδικήματα ταῦτα, λέγει, δὲν εἶνε κατάλληλα νὰ δικάζουν τὰ ὁρκωτὰ δικαστήρια. Δὲν εὑρίσκει βασίμους τοὺς ἐκφρασθέντας φόβους ὅτι δύναται μία κυβέρνησις νὰ καταδιώξῃ πρόσωπα, ἁπλῶς ἵνα ἐπιτύχῃ τὴν τιμωρίαν αὐτῶν. Οὐδέποτε τὰ τοιαῦτα συνέδησαν εἰς ὁμαλὰς περιστάσεις. Ὁ κίνδυνος οὗτος εἶνε φανταστικός. Ἡ Γερουσία παρέχει ἀναμφισδητήτως περισσότερα ἐχέγγυα ὅτι θὰ ἀπονείμῃ δίκαιον ἀπὸ τοὺς δώδεκα ἐνόρκους, μεταξὺ τῶν ὁποίων μάλιστα δύνανται νὰ ὑπάρχουν καὶ κομμουνισταί. Ἀκροᾶται ἄλλως τε τὸ τρίτον ἑδάφιον καθ' ὃ ὁ Νόμος θέλει ὁρίσει τὰ τῆς κατηγορίας, ἀνακρίσεως καὶ ἀποφάσεως. Ἀναφέρει τὸ τοῦ σχετικοῦ Γαλλικοῦ Νόμου τοῦ 1889, κατὰ τὸν ὁποῖον προαπαιτεῖται ἀπαραιτήτως καὶ μία προανάκρισις. Τοῦτο γίνεται πανταχοῦ καὶ εἰς τὴν Ἀγγλίαν καὶ εἰς τὴν Ἀμερικὴν καὶ ἀλλαχοῦ. Τοιοῦτος βεβαίως νόμος θὰ γίνῃ καὶ ἐδῶ. Ὡς πρὸς τοὺς Ὑπουργοὺς ἐπίσης παρατηρεῖ ὅτι ὑπάρχουν ὅλα τὰ ἐχέγγυα καὶ πᾶσαι αἱ ἐγγυήσεις. Συνεπῶς κηρύσσεται ὑπὲρ τῆς διατάξεως.

Ὥρα 9.20' μ. μ. διακόπτεται ἡ συνεδρίασις διὰ τὴν 10 1)2 μ.μ.

Μετὰ τὴν διακοπήν

Ὥρα 11 μ. μ. ἐπαναλαμδάνεται ἡ συνεδρίασις καὶ συνεχίζεται ἡ ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 62 τοῦ Συντάγματος συζήτησις.

Ὁ κ. *Π. Μερλόπουλος* λέγει ὅτι λυπεῖται διότι εὑρίσκεται εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ παρατείνῃ, ἔστω καὶ δι' ἐλάχιστον τὴν ἀρκετὰ παρατεθεῖσαν καὶ ἔξω τῶν ὁρίων τῆς ἀνάγκης συζήτησιν ἐπὶ τοῦ περὶ οὗ πρόκειται ἄρθρου. Ἐάν, λέγει, οἱ κακίσαντες μετὰ τόσης σροδρότητος τὴν καινοτομίαν συνάδελφοι ἦσαν ἀνεπηρέαστοι ἐκ τῶν προσφάτων πολιτικῶν γεγονότων καὶ διετήρουν τὴν ψυχραιμίαν των, ἀλλοίαν θὰ εἶχον γνώμην περὶ τοῦ ἄρθρου 62 τοῦ Συντάγματος εἴτε ὡς ὑπάρχει τοῦτο ἐν αὐτῷ εἴτε ὡς διασκευάζεται διὰ τῆς τροπολογίας τῆς Ἐπιτροπῆς. καὶ ἀπόδειξιν τούτου ἀπτὴν καὶ ἀκατανόητον παρέχει ὁ τρόπος καθ' ὃν εἰργάσθη ἡ Ἐπιτροπή. Ἡ συνταγματικὴ ἐπιτροπὴ συνεκροτήθη, ὡς γνωστόν, ἐξ ὅλων τῶν κομμάτων τοῦ κοινοδουλίου καὶ ὀφείλω νὰ διακηρύξω ὅτι ἡ ἐπὶ δίμηνον ἐργασία τῆς ἐπιτροπῆς διεξήχθη ἀπὸ πάντα τὰ μέλη της ἐν πληρεστάτῃ εἰλικρινείᾳ καὶ ἐν τῇ ἀγαθῇ προαιρέσει ὅπως προκύψῃ ἔργον ὅσον ἐνεστι ἄρτιον. Ἐνεφανίσθησαν ἐκεῖ, εἰς τὴν ἐπιτροπὴν τὰ μέλη αὐτῆς, ὄχι ὡς βουλευταὶ ἀλλὰ ὡς πολῖται καὶ ἐπιστήμονες καὶ εἰσέφερον ἐν πάσῃ εἰλικρινείᾳ καὶ καλῇ πίστει καὶ ἄνευ τινὸς πολιτικῆς προκαταλήψεως, τὰ φῶτα των πρὸς ἀρτιώτερον διατύπωσιν τοῦ βουλεύματος. Ὠφελιμον λοιπὸν καὶ οἱ συνάδελφοι, οἱ ὁμιλήσαντες, νὰ ἐπελαμδάνοντο τοῦ θέματος ἀπηλλαγμένοι πάσης προκαταλήψεως καὶ παντὸς ἐπηρεασμοῦ. Σχετικῶς μὲ τὰ ἐπιχειρήματα τοῦ ἐκ Πειραιῶς συναδέλφου, ἔχω νὰ ἀπαντήσω ὅτι ἡ λαϊκὴ δικαιοσύνη πάντοτε δικάζει ἢ τεκμαίρεται ὅτι δικάζει κατὰ τοὺς νόμους, ἀλλὰ ἡ συνταγματικὴ δικαιοσύνη τοῦ ἄρθρου 62 εἶναι ὑπερλαϊκή, καὶ εἶναι ἀρμοδιωτέρα νὰ κρίνῃ τὰ πολιτικὰ ἀδικήματα, διότι δικαιοῦται νὰ δικάζῃ καὶ κατὰ τὴν ἐνδόμυχον πεποίθησίν της καὶ ὄχι μόνον κατὰ τοὺς νόμους ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν νόμων, τὴν αὐστηρότητα τῶν ὁποίων δύναται καὶ νὰ κάμψῃ ὡς ἐκ τῆς ἰδιότητος τῆς Γερουσίας ὡς νομοθετικοῦ σ'ματος. Βεβαίως οὐδεὶς φέγει τὸν Ἡρακλέα καὶ οὐδεὶς δύναται νὰ ἀμφισδήτηση τὰ πλεονεκτήματα τῆς λαϊκῆς δικαιοσύνης τῶν ἐνόρκων. Ἀλλὰ κατὰ μείζονα λόγον δὲν δύναται ν' ἀρνηθῇ τὰ ἀνώτερα ἐχέγγυα καὶ τὰς ἀσφαλείας διὰ τὸν κατηγορουμένον τὰς ἐνυπαρχούσας καὶ εἰς ἀνώτερον πολιτικὸν δικαστήριον. Ἡ δικαιοσύνη αὕτη τοῦ ἄρθρου 62 εἶναι ὑπερλαϊκωτέρα καὶ ἐναντίον ταύτης, δὲν εἶχον θέσιν τὰ λεχθέντα, μᾶλλον δὲ ἂν ἔλειπε τοιαύτη συνταγματικὴ διάταξις θὰ ὤφειλον νὰ τὴν ζητήσουν διὰ νὰ ἀσφαλίσουν πληρέστερον τὸν ἐπὶ πολιτικῷ ἀδικήματι κατηγορούμενον. Ἐκτὸς τούτου ὅταν λάδωμεν ὑπ' ὄψιν ὅτι τὸ συνταγματικὸν δικαστήριον θὰ δικάσῃ κατὰ παραπομπὴν τῆς Κυβερνήσεως, ἀλέπομεν ὅτι δὲν θὰ σύρωνται ἐνώπιον αὐτοῦ τυχαῖοι ἄνθρωποι καὶ κατ' ἀνάγκην διατηροῦμεν ἀμείωτον τὸ γόητρον καὶ τὴν ἀξιοπρέπειαν τῶν προσώπων τῶν πολιτευομένων ἂν συμδῇ νὰ παραπεμρθῶσι τοιαῦτα εἰς τὸ εἰδικὸν τοῦτο δικαστήριον.

Π. Τσαλδάρης (Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν), Μόνον πολιτικὰ πρόσωπα θὰ εἰσάγωνται;

Π. Μερλόπουλος. Ἡ διάταξις εἶναι γενική. Ἀλλὰ προκύπτει σαφῶς τὸ νόημα ὅτι οὐχὶ πᾶν πρόσωπον ἔνοχον πολιτικοῦ ἀδικήματος θὰ παραπέμπεται εἰς τὸ Συνταγματικὸν δικαστήριον, ἀλλὰ τὰ πρόσωπα ἐκεῖνα ἅτινα ὡς ἐκ τῆς ἐξαιρετικῆς των θέσεως θὰ ἔπρεπε νὰ δικασθῶσι παρ' αὐτοῦ. Ὅταν τοιαύτας ἐγγυήσεις πληρεστέρας καὶ ἀσφαλεστέρας δημιουργοῦμεν, ἐρωτῶ, διατί μετὰ τόσης ἐμπαθείας καταφέρονται κατὰ τῆς διατάξεως ταύτης; Ἐλέχθη ὅτι οἱ ἔνορκοι παρέχουν περισσοτέρας ἐγγυήσεις. Ἀλλ' ἐλησμονήθη ὅτι τὸ ὁρκωτὸν δικαστήριον συγκροτεῖται κατὰ τὴν θέλησιν τῆς τυφλῆς τύχης καὶ συνεπῶς δὲν πρόκειται περὶ πληρεστέρας ἀλλὰ περὶ ἀτελεστέρας δικαιοσύνης ἀπὸ τὴν θεσπιζομένην διὰ τοῦ ἄρθρου 62, τὸ ὁποῖον δὲν ἀρίνει εἰς τὴν τυφλὴν τύχην τὴν συγκρότησιν τοῦ δικαστηρίου, ἀλλὰ εἰς λελογισμένην ἐνέργειαν ὅλου τοῦ λαοῦ, δι' οὗ ἐκλέγεται ἡ Γερουσία καὶ εἰς τὴν συγκρότησιν τῆς ὁποίας μετέχουν ὅλα τὰ πολιτικὰ κόμματα, ὁλόκληρος ὁ πολιτικὸς κόσμος τῆς χώρας διὰ τῶν ἐπιλέκτων ἀντιπροσώπων του ἑνεκα τοῦ καθιερουμένου συστήματος τῆς ἀναλογικῆς ἀντιπροσωπείας. Τοιοῦτο δὲ δικαστήριον βεβαίως δὲν θὰ ἦτο ὑπόδουλον τῶν κυδερνήσεων, τῶν μὴ ἀπορρεουσῶν ἐκ τῆς ἐμπιστοσύνης αὐτοῦ.

Ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρου 57 περὶ καταρτισμοῦ τῆς Γερουσίας, εἶναι ἐν πλήρει ἀλληλουχίᾳ πρὸς τὸ ἄρθρ. 62 καὶ δὲν ἔχομεν, ὡς ἐλέχθη, σῶμα ὑποχείριον πρὸς τὰς Κυδερνήσεις, εἰς τρόπον ὥστε νὰ μὴ παρέχωνται αἱ ἐγγυήσεις τὰς ὁποίας μᾶς δίδει ἡ λαϊκὴ δικαιοσύνη. Θὰ εἶναι σῶμα ἡ Γερουσία, ὡς ἐλπίζω, προωρισμένον νὰ παράσχῃ σημαντικὰς ὑπηρεσίας καὶ νὰ ρυθμίζῃ καὶ τὴν πολιτικὴν τῶν Κυδερνήσεων μᾶλλον ἢ νὰ ἐξαρτᾶται ἐξ αὐτῶν, καὶ εἶναι ἄπορον ποῦ ἐδικάσθησαν αἱ κατακρίσεις τοῦ σώματος τούτου ὡς δικαστηρίου. Τὰ παραδείγματα ἐξ ἄλλου τὰ ὁποῖα ἔφερεν ὁ κ. βουλευτὴς Πειραιῶς, ὑπὲρ τῶν ὁρκωτῶν δικαστηρίων, στεροῦνται σημασίας ἐφόσον ἔχομεν πλῆθος ἀντιθέτων παραδειγμάτων, ὄχι βέδαια παρ' ἡμῖν, ὅπου δὲν ἐφρμόσθη ἀκόμη ὁ θεσμός, ἀλλ' ἀλλαχοῦ καὶ δὴ εἰς τὴν Γαλλίαν, μαρτυροῦντα καὶ τὴν εὐθυκρισίαν καὶ τὸ ἀνώτερον πολιτικὸν πνεῦμα τὸ διαπνέον τὴν Γερουσίαν λειτουργοῦσαν ὡς δικαστήριον, πνεῦμα ἀσυγκρίτως ὑπεροχώτερον, ἀπὸ τὸ ἐπικρατοῦν εἰς τὰ δικαστήρια τὰ ὁρκωτά. Καταλήγων κηρύσσεται ὑπὲρ τῆς διατάξεως, ὡς διεσκευάσθη παρὰ τῆς ἐπιτροπῆς ἥτις διεσάφησε καὶ τὰ ἀδικήματα τὰ δυνάμενα νὰ ὑπαχθοῦν εἰς τὴν Γερουσίαν, τὰ ὁποῖ· εἶναι τὰ ἀναφερόμενα εἰς τὰ ἄρθρα 123—136 τοῦ ποινικοῦ νόμου καὶ οὕτω ἐπῆλθε πλήρης ἀποσάφησις ἵνα μὴ ὁ νομοθέτης δύναται νὰ περιλάδῃ καὶ ἄλλα ἀδικήματα.

Ὁ κ. *Ι. Μεταξᾶς* (Ὑπουργὸς τῆς Συγκοινωνίας) ὑποσάλλει σχέδιον νόμου περὶ κυρώσεως διὰ διαταγμάτων διαφόρων κανονισμῶν τῶν σιδηροδρομικῶν, τροχιοδρομικῶν, φωταερι-

κῶν καὶ ἠλεκτρικῶν ἐπιχειρήσεων, τὸ ὁποῖον λέγει δὲν ἐπιβάλλει καμμίαν δαπάνην εἰς τὸ δημόσιον καὶ εἶναι καθαρῶς ὑπηρεσιακόν.

Ὁ κ. ***Σ. Οἰκονομίδης*** ὁμιλῶν ἐπὶ τοῦ ἄρθρ. 62 τοῦ Συντάγματος κηρύσσεται ὑπὲρ τῆς διατάξεως καὶ νομίζει ὅτι οἱ ἐπικρίνοντες αὐτὴν σφάλλονται. Συνεχίζων λέγει ὅτι ἡ πεῖρα ἀπέδειξεν ὅτι τὰ πολιτικὰ ἀδικήματα ὡς τοιαῦτα ὀρθὸν εἶναι νὰ δικάζωνται παρὰ πολιτικῶν σωμάτων καὶ μόνον οὕτω δυνάμεθα νὰ ἐξασφαλίσωμεν καὶ τὸν σκοπὸν καὶ τὴν αἰτίαν ἐφ' ἧς ἐστηρίχθησαν τὰ ἐπιχειρήματα τῶν ἐπικρινάντων τὴν νέαν διάταξιν. Συζήτησις θὰ ἠδύνατο νὰ ὑπάρξῃ περὶ τοῦ ποῖος θὰ ἦτο ἁρμόδιος διὰ τὴν παραπομπὴν τῶν ἀδικημάτων τούτων, ἀλλὰ οὐδεμία Κυβέρνησις σεβομένη ἑαυτὴν θὰ ἔφθανε εἰς τὸ κατάντημα νὰ καταδιώξῃ πολιτικούς της ἀντιπάλους. Διὰ τοῦτο καὶ ὡς πρὸς τοῦτο ἡ διάταξις πρέπει νὰ μείνῃ ὡς ἔχει.

Ὁ κ. ***Ρ. Κούνδουρος*** κηρύσσεται ὑπὲρ τῆς τροπολογίας τοῦ κ. Λαδᾶ, διότι οὕτω ἀποφεύγεται πᾶσα καταστρατήγησις ἐκ μέρους τῆς Κυβερνήσεως ἀφ' οὗ ἡ ἁρμοδιότης αὐτῆς ἐπέρχεται ἅμα τῇ ἐκδόσει τοῦ ὁριστικοῦ βουλεύματος παρὰ τῆς δικαστικῆς ἀρχῆς.

Ὁ κ. ***Γ. Λαζανᾶς*** λέγει ὅτι δύναται νὰ ἐγερθῇ ζήτημα ἑρμηνείας τοῦ ἄρθρου διότι ὑπάρχει ἀντίθεσις εἰς τὰς ἐννοίας τῆς πρώτης καὶ δευτέρας παραγράφου. Ὡς ἔχει διατυπωθῇ τὸ ἄρθρον δύναται ἡ Κυβέρνησις ν' ἀσκήσῃ τὴν ποινικὴν ἀγωγὴν ἐνῷ συγχρόνως λέγει ὅτι παραπέμπει πάντα κατηγορούμενον, διὰ νὰ ὑπάρχῃ ὅμως κατηγορούμενος πρέπει νὰ ἔχῃ ἐγερθῇ κατηγορία· Δι' αὐτὸ εἶναι διαγραπτέα ἡ δευτέρα παράγραφος ἵνα προφυλάξωμεν τὴν Κυβέρνησιν.

Ὁ κ. ***Θ. Παπαστρατῆς*** λέγει ὅτι πρέπει νὰ διαγραφῇ ἡ δευτέρα παράγραφος, ὑπέβαλλε δὲ καὶ σχετικὴν τροπολογίαν ἵνα καταλήξῃ ἡ συζήτησις εἰς μίαν συμφωνίαν.

Ὁ κ. ***Ι. Ράλλης*** λέγει ὅτι ἡ διατύπωσις τῆς δευτέρας παραγράφου δύναται νὰ φέρῃ εἰς παρερμηνείας ὅτι πρόκειται περὶ ἐνασκήσεως τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς ὑπὸ τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου. Καὶ κατὰ τὸν γαλλικὸν νόμον δὲν ἀσκεῖ τὴν ποινικὴν ἀγωγὴν ἡ Κυβέρνησις. Καὶ ἐνῷ ἡ Γαλλικὴ Βουλὴ ἠθέλησε νὰ μὴ ἀσκῇ ἡ Κυβέρνησις τὴν ποινικὴν ἀγωγὴν ἡμεῖς θέλομεν νὰ ἀνατρέψωμεν τοῦτο. Ὑποβάλλει σχετικὴν τροπολογίαν ἐπὶ τῆς δευτέρας παραγράφου, καθ' ἣν «τὸ ἀνωτέρω διάταγμα ἐκδίδεται μέχρι τῆς ἐπ' ἀκροατηρίου δικαδικασίας μετὰ τὴν ἔκδοσιν τοῦ παραπεμπτικοῦ βουλεύματος». Ἡ τροπολογία αὕτη, λέγει, δὲν φέρει κώλυμα εἰς τὸ ἔργον τοῦ ἀνακριτοῦ, διότι ὡς ἔχει τὸ ἄρθρον πρόκειται νὰ εἰσαχθῇ εἰς τὴν Γερουσίαν ὑπόθεσις ἄνευ ἀνακρίσεως ὁπότε τί θὰ δικάσῃ ἡ Γερουσία; Ἡ ὑπόθεσις θὰ εἶναι ἐντελῶς ἄωρος.

Ὁ κ. ***Π. Μερλόπουλος*** λέγει ὅτι τὸ τοιοῦτον ἐλαττώνει τὰς ἐγγυήσεις, αἱ ὁποῖαι δημιουργοῦνται διὰ τοῦ ἄρθρου ὑπὲρ τῶν κατηγορουμένων ἐπὶ πολιτικῷ ἀδικήματι καί, ἂν θέλετε νὰ τροπουοιήσετε τὴν δευτέραν παράγραφον, τότε δὲν θὰ μείνῃ εἰς τὸν νόμον εἰμὴ ἡ πρόνοια περὶ τῆς διαδικασίας, οὐχὶ διὰ τὴν ἀνάκρισιν, ἀλλὰ μόνον διὰ τὴν ἀπόφασιν.

Ὁ κ. ***Ι. Ράλλης*** λέγει ὅτι τὸ ἄρθρον σκοπεῖ νὰ παράσχῃ ἐγγυήσεις, ἀλλὰ ἐγγύησις εἶναι ὅταν μετὰ τὴν ἔκδοσιν τοῦ βουλεύματος τὴν ἐκδίκασιν ἀναλάβῃ ἡ Γερουσία.

Π. Τσιτσεκλῆς. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει πρέπει νὰ διαγραφῇ τὸ ἄρθρον, διότι θέλετε τὰ ἐγκλήματα τὰ προκαλοῦντα τὴν δημοσίαν ἐξέγερσιν νὰ ἐξαρτῶνται ἀπὸ τὰ τακτικὰ Δικαστήρια. Δὲν βλέπετε τί συμβαίνει ἐν Γαλλίᾳ;

Ι. Ράλλης. Ἐγὼ ἐξετάζω τὰ ἐν Ἑλλάδι κρατοῦντα. Οἱαδήποτε Κυβέρνησις δὲν παρέχει τὰ ἐχέγγυα τὰ ἀπαιτούμενα διὰ τὴν ἐνάσκησιν τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς, ἐνῷ πρέπει ὁ Ἑλληνικὸς Λαὸς νὰ ἔχῃ πεποίθησιν ὅτι ἡ διεξαχθησομένη ἐν τῇ Γερουσίᾳ δίκη δὲν εἶναι ἀποτέλεσμα πολιτικῶν παθῶν ἀλλ' ἐνέργεια τῶν τακτικῶν Δικαστηρίων.

Ὁ κ. ***Α. Παπαναστασίου*** (Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας) λέγει ὅτι αἱ ὑποβαλλόμεναι τροπολογίαι δὲν θὰ ἔχουν ὡς ἀποτέλεσμα παρὰ τὸ νὰ ἀχρηστεύσουν τελείως τὸ ἄρθρον ἀπὸ τὸ ὁποῖον οὐδεμία ἀνωμαλία πηγάζει. Ἐρώτων οἱ διαπράττοντες βαρύτερα ἀδικήματα ἀφορμοιοῦνται μὲ τοὺς Ὑπουργοὺς καὶ μὲ τὸν Πρόεδρον τῆς Δημοκρατίας. Ἐὰν μάλιστα γίνῃ δεκτὸν ὅπως ἀποφαίνεται ἑκάστοτε ἡ Βουλὴ οὐδεὶς κίνδυνος πλέον εἶναι δυνατὸν νὰ ὑποστηριχθῇ ὅτι ὑρίστηται.

Ὁ κ. ***Π. Τσαλδάρης*** (Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν). Λέγει ὅτι εἶναι φυσικὸν ὅσοι ἐτάχθησαν κατὰ τοῦ θεσμοῦ τῆς Γερουσίας νὰ μὴ εἶναι εὐνοϊκῶς διατεθειμένοι ὑπὲρ τῆς εἰς αὐτὴν παροχῆς μειζόνων δικαιωμάτων. Ἐφ' ὅσον ὅμως ἡ Γερουσία ἀπεφασίσθη νὰ ἱδρυθῇ πρέπει νὰ ἴδωμεν ποῖα εἶναι τὰ δικαιώματα ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα θὰ τῆς δώσωμεν. Εἰς τὸ συζητούμενον ἄρθρον δὲν πρόκειται περὶ προσώπων, ἀλλὰ πρόκειται περὶ ἀδικημάτων, τὰ ὁποῖα ἡ Κυβέρνησις θὰ εἶναι δυνατὸν νὰ θελήσῃ νὰ φέρῃ πρὸς ἐκδίκασιν εἰς τὴν Γερουσίαν. Πρέπει λοιπὸν νὰ ἀφεθῇ ἐλευθέρα ἡ Κυβέρνησις εἰς τοῦτο ἢ πρέπει προκειμένου περὶ Συν)τος νὰ λάβωμεν ἐκ τῶν προτέρων πάσας τὰς ἀσφαλείας ὅπως ὑπάρχουν ὅλαι αἱ πιθανότητες, καθ' ἃς ὁ παραπεμπόμενος θὰ εἶναι ἄξιος νὰ δώσῃ λόγον. Δὲν συμφωνεῖ πρὸς τὸ λεχθὲν ὅτι τὰ ὁρκωτὰ Δικαστήρια δὲν εἶναι εἰς θέσιν νὰ δικάσουν τὰ πολιτικὰ ἀδικήματα. ἀλλ' ἐὰν θέλωμεν νὰ καθιερώσωμεν μίαν ἐξαιρετικὴν διαδικασίαν δι' ἐξαιρετικὰς περιπτώσεις πρέπει ν' ἀσφαλίσωμεν οὐχὶ τὸν κατηγορούμενον, ἀλλὰ τὴν Κυβέρνησιν. Εἶναι λίαν ἐπικίνδυνον ν' ἀφίσωμεν ὅπως ἡ Κυβέρνησις παραπέμπῃ τὸν κατηγορούμενον εἰς τὴν Γερουσίαν, ἀφαιροῦσα αὐτὸν ἀπὸ τὸν τακτικόν του δικαστήν. Διὰ τοὺς λόγους τούτους εἶναι ἀναγκαῖον νὰ προηγῆται πρᾶξις παραπεμπτικὴ τῆς Δικαιοσύνης.

Ὁ κ. ***Σ. Οἰκονομίδης*** λέγει ὅτι ὡς διατυποῦται τὸ ἄρθρον προϋποθέτει πάντως μίαν ἀρξαμένην ἀνάκρισιν. Δὲν πρόκειται περὶ τῆς διαδικασίας. Πρόκειται περὶ τοῦ ἂν θὰ προτιμήσωμεν τοῦτο ἢ ἐκεῖνο τὸ Δικαστήριον. Διότι τὰ περὶ ὧν πρόκειται ἀδικήματα τιμωροῦνται αὐτεπαγγέλτως. Ὁ Εἰσαγγελεὺς ὑποχρεοῦται νὰ ἀσκήσῃ τὴν ποινικὴν ἀγωγήν. Ἑπομένως ὁ νόμος, ὁ ὁποῖος θέλει ἐκδοθῇ πρὸς καθορισμὸν τῶν τῆς κατηγορίας κλπ. θὰ προϋποθέτῃ τὴν ὕπαρξιν ποινικῆς ἀγωγῆς.

Ὁ κ. ***Σ. Κρεμεζῆς*** λέγει ὅτι κατὰ τὴν ἔννοιαν τοῦ ἄρθρου καὶ ἡ ἄσκησις τῆς κατηγορίας καὶ ἡ ἀνάκρισις καὶ ἡ ἀπόφασις εἶναι ἔργον τῆς Γερουσίας κατὰ τὸν τρόπον, τὸν ὁποῖον θὰ ὁρίσῃ ὁ νόμος. Ἡ δὲ Κυβέρνησις οὐδεμίαν θὰ ἔχῃ ἄλλην θέσιν ἢ νὰ καθορίσῃ τὴν ἰδιάζουσαν θέσιν τῆς Γερουσίας ἐν τῇ ἐκδικάσει τῆς ὑποθέσεως. Σκοπὸς τοῦ νὰ κατατσιθῇ ἡ Γερουσία εἰς Δικαστήριον εἶναι ὅπως οὐχὶ ἡ στενὴ ἀντίληψις τῶν Δικαστῶν, ἀλλ' εὐρυτέρα ἀντίληψις, τὴν ὁποίαν ἐμπνέει μόνον ἓν εὐρύτερον πολιτικὸν αἴσθημα, δικάζῃ τὰ τοιαῦτα πολιτικὰ ἀδικήματα.

Ὁ κ. ***Ι. Ράλλης*** παρατηρεῖ ὅτι ὑπὸ τὸν ἰδικόν μας ἥλιον τοιαῦται ὀθνεῖαι διατάξεις οὐδεμίαν παρέχουν ἐγγύησιν.

Ὁ κ. ***Σ. Κρεμεζῆς*** ἐξακολουθῶν ὑποστηρίζει ὅτι καὶ τὰ παραδείγματα ἐκ τοῦ παρελθόντος δὲν δύνανται παρὰ νὰ ἐνισχύσουν ἡμᾶς εἰς τὴν προσπάθειαν ὅπως ἔχωμεν πληρεστέρας ἐγγυήσεις. Κατὰ τὸ παρελθόν, λέγει, ἐσημειώθη εἰς μίαν δίκην τῆς Λαμίας τοιοῦτος ἐκτροχιασμός. ....

Φωναί. Ἀφῆστε τὸ παρελθόν.

(Θόρυβος κωδωνοκρουσίαι καὶ ἀντεγκλήσεις μεταξὺ Κρεμεζῆ—Δαρβέρη—Ράλλη). Διακόπτεται ἡ συνεδρίασις ἐπὶ 10 λεπτά.

Ἐπαναληφθείσης τῆς συνεδριάσεως ὁ κ. ***Α. Παπαναστασίου*** (Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας) παρακαλεῖ ὅπως εἰς στιγμὰς καθ' ἃς δημιουργοῦνται ἀφορμαὶ ἐρεθισμῶν οἱ ὁμιλοῦντες γίνωνται κύριοι ἑαυτῶν, ὅπως μὴ ματαιοῦνται αἱ συνεδριάσεις. Ἐὰν ὁ κ. βουλευτὴς ἐκ Φθιωτιδοφωκίδος ἤθιζε σημεῖον τι τοῦ παρελθόντος, τοῦτο τὸ ἔπραξε χωρὶς νὰ ἔχῃ καμμίαν πρόθεσιν νὰ θίξῃ κανένα. Νομίζει ὅτι τοῦτο πρέπει νὰ ἔχωσι πάντες ὑπ' ὄψει διότι οὕτω μόνον θὰ καταστῇ δυνατὸν νὰ συνεχισθῶσιν ἀπροσκόπτως αἱ ἐργασίαι τῆς Βουλῆς πρὸς τὸ κοινὸν συμφέρον. Παρακαλεῖ κατόπιν τούτου τοὺς ἀντιλέγοντας ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 62 ὅπως ἀναπτύξουν τὰς γνώμας των ἵνα φθάσωμεν εἰς ἓν συμπέρασμα.

Ὁ κ. ***Γ. Λαζανᾶς*** ὑποστηρίζει ὅτι ὁ νόμος θὰ δύνατται νὰ καθορίζῃ περιορισμούς.

Α. Παπαναστασίου (Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας). Μάλιστα Δέχομαι νὰ ὁρίζωνται τοιοῦτοι περιορισμοὶ ὡς φερ' εἰπεῖν κατόπιν βουλεύματος κλπ. καὶ παρακαλεῖ νὰ δηλωθῇ τοῦτο ὡς ἑρμηνευτικὴ δήλωσις.

Ὁ κ. ***Σ. Κρεμεζῆς*** δηλοῖ ὅτι δι' ὅσων εἶπε προηγουμένως ἐσκόπει νὰ ἐνισχύσῃ τὴν ἰδέαν ὅτι τὰ πολιτικὰ σώματα παρέχουν περισσοτέρας ἐγγυήσεις διὰ τὴν ἐκδίκασιν τοιούτων ἀδικημάτων καὶ ἐπιλέγει ὅτι διὰ τῆς ἀναδρομῆς εἰς τὸ παρελθὸν οὐδένα ἤθελε νὰ θίξῃ.

Εἰς ἐρώτησιν τοῦ κ. ***Κ. Καλκάνη*** ὁκ. ***Α. Παπαναστασίου*** δηλοῖ ὅτι πάντοτε θὰ εἶναι ὑποχρεωτικὴ διὰ τὴν παραπομπὴν ἡ ἀπόφασις τῆς Βουλῆς.

Ἀναγινώσκεται εἶτα τὸ ἄρθρον 62 καὶ γίνεται δεκτὸν δι' ἀναστάσεως, ὡς ἐτροποποιήθη, ἔχον οὕτω :

Ἄρθρον 62.

Ἡ Γερουσία δύναται, ἐκτὸς τῶν περιστάσεων τῶν ἄρθρων 71 καὶ 90, κατόπιν ἀποφάσεως τῆς Βουλῆς, νὰ συγκροτηθῇ εἰς δικαστήριον, ὅπως δικάσῃ πᾶν πρόσωπον, κατηγορούμενον δι' ἀδίκημα ἐσχάτης προδοσίας, προδοσίας τῆς Πατρίδος ἢ ἄλλην πρᾶξιν κατὰ τῆς ἀσφαλείας καὶ ἀνεξαρτησίας τοῦ Κράτους. Νόμος θέλει ὁρίσει τὰ τῆς κατηγορίας, ἀνακρίσεως καὶ ἀποφάσεως.

Γίνονται εἶτα δι' ἀναστάσεως δεκτὰ τὰ ἄρθρα 63 καὶ 64 ἔχοντα οὕτω :

Ἄρθρον 63.

Κατὰ τὰς κοινὰς συνεδρίας τῶν νομοθετικῶν Σωμάτων προεδρεύει ὁ πρόεδρος τῆς Βουλῆς καὶ ἐφαρμόζεται ὁ Κανονισμὸς αὐτῆς.

Ἄρθρον 64.

Τὰ ἄρθρα 36, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 47, 48, 52, 53 παράγρ. 1, 54, 55 καὶ 56 τοῦ Συντάγματος ἐφαρμόζονται καὶ ὡς πρὸς τὴν Γερουσίαν, τοὺς Γερουσιαστὰς καὶ τὸν Πρόεδρον τῆς Γερουσίας.

Κατ' ἐξαίρεσιν τῆς παραγρ. 1ης τοῦ ἄρθρου 39, οἱ τακτικοὶ καθηγηταὶ τῶν Πανεπιστημίων καὶ τοῦ Πολυτεχνείου εἶνε ἐκλέξιμοι Γερουσιασταὶ καὶ τῶν τριῶν κατηγοριῶν τοῦ ἄρθρου 57.

Συναινέσει τῆς Βουλῆς λύεται εἶτα ἡ συνεδρίασις περὶ ὥραν 1.15' π. μ. διὰ τὴν 5 1)2 μ.μ. τῆς προσεχοῦς Δευτέρας

Ὁ Πρόεδρος
Θ. ΣΟΦΟΥΛΗΣ

Οἱ Γραμματεῖς
Μ. Λαΐλιος
Θ. Τσιριμῶκος

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΝΓ'

Τῆς 4 Ἀπριλίου 1927

Ὥρᾳ 6 20' μ. μ. ὁ κ. ***Πρόεδρος*** ἀνελθὼν ἐπὶ τῆς ἕδρας κηρύσσει τὴν ἔναρξιν τῆς συνεδριάσεως καὶ διατάσσει ν' ἀνοιχθῶσι τὰ θεωρεῖα.

Ἀναγινώσκονται τὰ πρακτικὰ τῆς προηγουμένης συνεδριάσεως.

Ὁ κ. ***Ι. Παπαϊωάννου*** παρατηρεῖ ὅτι εἰς τὰ πρακτικὰ φέρεται ὡς ψηφισθὲν τὸ ἄρθρον 62 τοῦ Συντάγματος ἐνῷ ὡς καλῶς ἐνθυμοῦνται οἱ παρευρεθέντες κατὰ τὴν μεταμεσονύκτιον συνεδρίασιν τῆς Βουλῆς τῆς τελευταίας συνεδριάσεως τῆς ληξάσης ἑβδομάδος, ἡ συνεδρίασις ἐκείνη μετὰ τὸν δημιουργηθέντα θόρυβον, καὶ τὴν γεννηθεῖσαν ἔξαψιν διελύθη, τῶν πλείστων βουλευτῶν ἀναχωρησάντων καθ' ὁμάδας καὶ καθ' ὑπόδειξιν μάλιστα τοῦ κ. Σοφούλη, ὅστις τότε δὲν ἦτο ἐπὶ τῆς ἕδρας καὶ ὅστις οὕτω ἠθέλησε νὰ καταπαύσῃ τὰς καὶ μετὰ τὴν διάλυσιν τῆς Βουλῆς ἐξακολουθούσας ἀντεγκλήσεις. Παραδόξως εἰς τὰ πρακτικὰ φαίνεται ἐπαναληφθεῖσα ἡ συνεδρίασις καὶ ψηφισθὲν τὸ ἄρθρον τοῦ Συντάγματος προφανῶς παρόντων ἐλαχίστων βουλευτῶν, ἀφοῦ ἐκ τῶν 20—30 παρευρισκομένων ἐν ὅλῳ κατὰ τὴν συνεδρίασιν ἐκείνην, οἱ πλεῖστοι εἶχον ἀποχωρήσει μὲ τὴν πεποίθησιν ὅτι ἡ συνεδρίασις διελύθη. Διὰ τὴν κατὰ τοιοῦτον τρόπον ψήφισιν τοῦ εἰρημένου ἄρθρου διαμαρτύρεται.

Ὁ κ. ***Πρόεδρος*** δηλοῖ ὅτι κατὰ τὴν ἐπανάληψιν τῆς συνεδριάσεως παρόντων καὶ τῶν κ. κ. Ὑπουργῶν Γεωργίας καὶ Συγκοινωνίας ἐλήφθη ἡ ἀπόφασις ἡ ἐν τοῖς πρακτικοῖς καὶ ἐγένετο καὶ ἑρμηνευτικὴ δήλωσις.

Ι. Παπαϊωάννου. Ἀσφαλῶς ἡ ἑρμηνευτικὴ αὕτη δήλωσις εἶναι ἡ μᾶλλον ἀνησυχαστικὴ διότι ἔρχεται εἰς πλήρη σύγκρουσιν μὲ τὴν 2αν παράγραφον τοῦ ἄρθρου 62, ἡ ὁποία κανονίζει ὅτι νόμος θέλει κανονίσει τὰ τῆς ἀνακρίσεως, ἥτις μόνον ὑπὸ τῶν τακτικῶν δικαστηρίων ἔδει νὰ γίνεται.

Ὁ κ. ***Ν. Δαρβέρης*** διαμαρτύρεται διότι ἡ ἀπόφασις ἐλήφθη μὴ ὑπαρχούσης ἀπαρτίας τῆς Βουλῆς.

Πρόεδρος. Οὐδεὶς ὑπέβαλε περὶ τούτου ἔνστασιν, καὶ εἶναι ἄσχετον τὸ ζήτημα ἂν τὰ πρακτικὰ εἶναι ἐν τάξει, μὲ τὸ ζήτημα τῆς ἀπαρτίας. Ἐπαναλαμβάνω δὲ ὅτι τὸ ἄρθρον ἐψηφίσθη μετὰ τὴν ἐπανάληψιν τῆς διακοπείσης συνεδριάσεως.

Φωναί. Μάλιστα, μάλιστα.

Κυροῦνται μετὰ τοῦτο τὰ πρακτικά.

Μεθ' ὃ ἀνακοινοῦνται αἱ ἐξῆς ἀναφοραί, τηλεγραφήματα καὶ ὑπομνήματα.

Ὁ Γεωργ. Μαυροθεοδώρου δημοδιδάσκαλος ὑποβάλλει ὑπόμνημα περὶ ἐπανορθώσεως γενομένης αὐτῷ ἀδικίας ὑπὸ τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ συμβουλίου.

Ὁ Νομάρχης Ρεθύμνης ὑποβάλλει ψήφισμα διαμαρτυρίας τῶν κατοίκων τῆς ἐπαρχίας Ἁγ. Βασιλείου Ρεθύμνης παραπονουμένων δι' ἔλλειψιν συγκοινωνίας.

Ὁ Σύλλογος τῶν ἀλευρεμπόρων Θεσ)νίκης ὑποβάλλει ψήφισμα τῶν ἐμπορικῶν, ἐπαγγελματικῶν καὶ ἐργατικῶν ὀργανώσεων Θεσ)νίκης διαμαρτυρομένων ἐπὶ τοῦ ζητήματος τοῦ νομοσχεδίου περὶ δύο ποιοτήτων ἄρτου καὶ δασμοῦ σίτου καὶ ἀλεύρου, τοῦ ὁποίου ἡ ἐφαρμογὴ καταστρέφει τελείως τὴν πολυπληθῆ τάξιν τῶν μεγαλεμπόρων.

Οἱ καταστηματάρχαι ἠλεκτρικῶν εἰδῶν καὶ τεχνῖται κατασκευῆς εἰδῶν ἠλεκτρικῶν ἐγκαταστάσεων Βόλου ὑποβάλλουν ὑπόμνημα δι' οὗ ζητοῦν τὴν κατάργησιν τοῦ Ν. Δ. περὶ ἠλεκτρικῶν ἐγκαταστάσεων.

Ὁ παμπροσφυγικὸς Σύλλογος Ἐδέσσης «Ἡ Ἕνωσις» πα-

ρακαλεῖ τὴν Βουλὴν ὅπως ἐνεργήσῃ ὅτι δεῖ περὶ ἀναγνωρίσεως ὑπὸ τῆς Ἐθν. Τραπέζης τῶν γενομένων ὑπ' αὐτῶν δαπανῶν εἰς τὰ παραχωρηθέντα καταστήματα καὶ οἰκήματα ἀνταλλαξίμων.

Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τοῦ Συλλόγου τῶν Μοναστηριωτῶν καὶ τῶν πέριξ τῆς Φλωρίνης «ἡ Ἐλπὶς» ζητεῖ νὰ συσταθῇ εἰς Φλώριναν τοπικὴ ἐπιτροπὴ πρὸς ἐκτίμησιν τῶν ζημιῶν ἐπὶ τῇ βάσει τῆς σημερινῆς πραγματικῆς ἀξίας τῆς καταστραφείσης κινητῆς καὶ ἀκινήτου περιουσίας.

Ὁ Σύνδεσμος «Ἀλληλεγγύη» ἀποστράτων ἀξιωματικῶν ξηρᾶς, ὑποβάλλει ὑπόμνημα, δι' οὗ παρακαλεῖ τὴν Οἰκουμενικὴν Κυβέρνησιν καὶ τὴν Βουλὴν ἵνα καταργήσῃ τὸ ἀπὸ 5 Φεβρουαρίου 1926 Ν. Δ. περὶ τροποποιήσεως διατάξεών τινων περὶ Μετοχ. Ταμείου.

Ὁ πρόεδρος τῶν κτιστῶν, μαραγκῶν, ἀσβεστοχριστῶν κλπ. Πατρῶν ὑποβάλλει ὑπόμνημα δι' οὗ ζητεῖ ὅπως κατοθιερωθῇ τὸ 8ωρον καὶ τὸ περὶ συντάξεων τεχνητῶν οἰκοδομῶν ζήτημα.

Ὁ Πρόεδρος τῆς κοινότητος Μεθώνης ὑποβάλλει ἀντίγραφον τῆς ὑπ' ἀριθ. 119 πράξεως τοῦ κοινοτικοῦ συμβουλίου περὶ τοποθετήσεως εἰρηνοδίκου εἰς τὸ εἰρηνοδικεῖον Μεθώνης. Ὁμοίως ζητεῖ τὴν ἐλάττωσιν τοῦ προσθέτου φόρου τῶν οἰκοδομῶν.

Ὁ Α. Ἡλιόπουλος πολιτικὸς συνταξιοῦχος ζητεῖ τὴν τροποποίησιν τοῦ ἄρθρου 4 ὡς πρὸς τὴν σύνταξιν τοῦ ἀπὸ 25 Σεπτεμβρίου 1924 Ν. Δ. περὶ ἀποδοχῶν τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων.

Ἡ Συνεργατικὴ ἕνωσις τῶν ἐργατῶν λιμένος Πειραιῶς παρακαλεῖ τὴν Βουλὴν ὅπως μὴ πραγματοποιηθῇ ἡ σκέψις τῆς ἀπαγορεύσεως τῆς εἰσαγωγῆς ἀλεύρων ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ διότι θὰ στερηθοῦν τῆς ἐργασίας ὑπερδισχίλιοι ἄνθρωποι.

Ἡ ὑποεπιτροπὴ Βοσιώνης (Σφηκιᾶς) τοῦ ἐνιαίου μετώπου ἐργατῶν, ἀγροτῶν καὶ προσφύγων διαμαρτύρεται διὰ τὴν ἀντιαγροτικὴν πολιτικὴν τῆς οἰκουμενικῆς Κυβερνήσεως καὶ διὰ τὴν ὑποδούλωσιν τοῦ ἐργατικοῦ κόσμου μὲ τὴν ψήφισιν τῆς πλήρους ἀποζημιώσεως τῶν τσιφλικούχων.

Οἱ γονεῖς καὶ κηδεμόνες τῶν ὑπηρετούντων φοιτητῶν τῆς κλάσεως 1925 γ' παρακαλοῦν τὴν Βουλὴν ὅπως κατὰ τὴν 10 Ἰουνίου ἡμέραν ἀπολύσεως τῆς ὡς ἄνω ἡλικίας, ἀπολυθῶσιν καὶ οἱ ἐξ ἀναστολῆς ὑπηρετοῦντες τῆς αὐτῆς κλάσεως.

Ἡ Γενικὴ Ἕνωσις ἀναπήρων πολέμου ἐπανέρχεται ἐπὶ τῆς ἀναφορᾶς της διὰ τὴν ταχυτέραν ἐν Πάρνηθι ἀνέγερσιν κεντρικοῦ στρατιωτικοῦ σανατορίου καὶ ὑποδεικνύει ὅπως διατεθῶσι διὰ τὸν σκοπὸν τοῦτον χρήματα, συλλεγέντα δι' ἐράνων καὶ ἐκ προσθέτου φορολογίας καπνοῦ, ἧς αἱ εἰσπράξεις κατὰ τὸ πρῶτον ἑξάμηνον 1926 ἀπέδωσαν 11.000.000 διαμαρτύρεται δὲ διὰ τὴν ἄστοχον χρησιμοποίησιν συλλεγέντων ἐράνων διὰ κατασκευὴν σανατορίου εἰς τοποθεσίαν τὴν ὁποίαν τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν εἶχε κρίνει ἀκατάλληλον.

Ὁ βουλευτὴς κ. Μ. Τσορλαμπᾶς ὑποβάλλει ψήφισμα τῶν κατοίκων Εὐγήρου καὶ Μαραγκοχωρίου, ὅπως χορηγηθῇ συμπληρωματικὴ πίστωσις πρὸς ἀποπεράτωσιν τῶν τεχνητῶν ἔργων τῆς ὁδοῦ Εὐγήρου—Μαραντοχωρίου-Φτερνοῦ καὶ παρακαλεῖ νὰ εἰσακουσθῇ ἡ δικαία αὐτὴ ἐπιθυμία τῶν κατοίκων.

Αἱ ἁρμόδιαι ἐπιτροπαὶ ὑποβάλλουσι τὰς ἐκθέσεις αὐτῶν ἐπὶ τῶν κάτωθι νομοσχεδίων καὶ προτάσεων.

1) Περὶ ὁρισμοῦ ἐκλογικῶν τμημάτων καὶ συγκροτήσεως τῶν ἐφορευτικῶν ἐπιτροπῶν.

2) Περὶ ἰαματικῶν πηγῶν ποσίμου ὕδατος Μακεδονίας κλπ.

3) Περὶ ἐγγραφῆς καὶ ἐξετάσεων φοιτητῶν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν.

Ἐπίσης ἡ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης ἐπιτροπὴ ὑποβάλλει τὴν ἔκθεσίν της ἐπὶ τῆς αἰτήσεως τῶν ἁρμοδίων εἰσαγγελέων πρὸς ποινικὴν δίωξιν τῶν βουλευτῶν κ. κ. Θ. Μαγκριώτη, Γ. Μπουσίου, Ν. Πανταζίδου, Ν. Μαμούνη, Ν. Κυριακοπούλου, Α. Χαϊνόγλου, Κ. Ὀρφανοῦ, Γ. Παπανικολάου καὶ Ν. Σταυρίδη.

Ὁ κ. ***Μ. Τσαρλαμπᾶς*** ὑποβάλλει πρότασιν νόμου «περὶ τροποποιήσεως τοῦ νόμου ΑΨΔΕ' τῆς 7 Μαρτίου 1891».

Ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως λαμβάνων τὸν λόγον ὁ κ. ***Π. Εὐριπαῖος*** λέγει ὅτι παρῆλθον 4 μῆνες ἀφ' ὅτου λειτουργεῖ ἡ Βουλὴ καὶ αἱ εἴκοσι ἀναλογοῦσαι ἡμέραι ἐλέγχου κατηναλώθησαν μόνον διὰ τρεῖς ἐπερωτήσεις, ἐνῷ ἡ ἡμερησία διάταξις εἶναι βεβαρυμένη μὲ 308 ἐπερωτήσεις, ἃς οὔτε ἡ παροῦσα οὔτε καὶ ἄλλαι Βουλαὶ ὑπὸ ἔποψιν χρόνου θὰ δυνηθοῦν νὰ διεξαγάγουν. Μεταξὺ τῶν ἐπερωτήσεων εἶναι καὶ ἐπερώτησις τῶν ἐκ Κυκλάδων Βουλευτῶν περὶ Νάξιας σμύριδος. Ἐξακολουθῶν τονίζει τὴν σοβαρότητα τοῦ ζητήματος τούτου διὰ τὰς Κυκλάδας.

Πρόεδρος. Ὑπάρχει πρότασις πρωτάρξεως τῆς ἐπερωτήσεως, ἀνάπτυξις ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου δὲν χωρεῖ.

Μ. Δερλερές. Ὑπάρχει παρ' ἐμοῦ πρώτου ὑποβληθεῖσα πρότασις περὶ προτάξεως.

Π. Εὐριπαῖος. Δὲν πρόκειται περὶ τούτου. Τὸ ζήτημα τῆς σμύριδος ἐνδιαφέρει αὐτὸ τὸ Κράτος καὶ τοὺς σμυριδορύκτας

Πρόεδρος. Δὲν ἐπιτρέπεται ἀνάπτυξις τοῦ θέματος.

Θ. Χαβίνης. Ὁ κ. Βουλευτὴς ἐκθέτει τοὺς λόγους τῆς προτάσεως.

Μ. Δερλερές. Ἔχομεν ἄλλην ἐκκρεμῆ ἐπερώτησιν.

Ὁ κ. ***Π. Εὐριπαῖος*** συνεχίζων ζητεῖ νὰ τοῦ ἀπαντήσῃ ὁ κ. Ὑπουργὸς τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας διὰ τὴν ἀναβολὴν τῶν δημοπρασιῶν.

Φωναί. Δὲν ἠμπορεῖτε νὰ ἐρωτήσητε. Εἶναι ἄλλαι ἐπερωτήσεις.

Πρόεδρος. Ἔκαμον τὴν δέουσαν σύστασιν, παρακαλῶ νὰ μὲ ἀναπληρώσῃ εἷς τῶν ἀντιπροέδρων.

Τὴν ἕδραν καταλαμβάνει ὁ κ. ***Θ. Γοῦσκος*** ἀντιπρόεδρος.

Μ. Δερλερές. Δηλῶ ὅτι προηγοῦμαι ἐγὼ νὰ συζητήσω τὴν ἐπερώτησιν αὐτήν, διότι ἐγὼ πρῶτος ἐζήτησα τὴν πρόταξιν.

Κ. Ναυπλιώτης. Πρέπει νὰ ὁμιλήσῃ ὁ ῥήτωρ. Ἔχουν γίνῃ ὄργια.

Ὁ κ. ***Γ. Καφαντάρης*** (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν) παρατηρεῖ ὅτι ἐφ' ὅσον δὲν ἐνέκρινεν ἡ Βουλὴ τὴν πρόταξιν τῆς ἐπερωτήσεως δὲν δυνάμεθα νὰ ἀσχοληθῶμεν μὲ αὐτήν. Μόνον οἱ λόγοι τῆς προτάξεως δύνανται νὰ λεχθοῦν ἐν συντόμῳ. Πᾶσα ἄλλη συζήτησις εἶναι ἐκτὸς τοῦ κανονισμοῦ.

Γ. Ράλλης. Νὰ ἐφαρμοσθῇ ὁ κανονισμός.

Γ. Καφαντάρης. Ἐκ τῆς ἀναβολῆς τῆς ἐπερωτήσεως δύναται νὰ προκύψῃ κίνδυνος;

Π. Εὐριπαῖος. Μάλιστα. Καὶ εἰς τὸ Κράτος καὶ εἰς τὸν διεθνῆ ἔλεγχον καὶ εἰς τοὺς σμυριδορύκτας.

Ἡ ***Βουλὴ*** ἐρωτηθεῖσα ὑπὸ τοῦ κ. ***Προέδρου*** δέχεται ὅπως ἡ ἐπερώτησις τοῦ κ. Εὐριπαίου προταχθῇ μετὰ τὸ πέρας τῆς συζητήσεως ἐπὶ τῆς ἐπερωτήσεως διὰ τὴν ἀπεργίαν τῶν ἐπαγγελματιῶν.

Μεθ' ὃ, συνεχιζομένης τῆς συζητήσεως ἐπὶ τῆς ἐπερωτήσεως διὰ τὴν ἀπεργίαν τῶν ἐπαγγελματιῶν, λαμβάνει τὸν λόγον ὁ κ. ***Γ. Ἀθανασιάδης Νόβας*** ὅστις λέγει: Αἱ ὀλιθεραὶ σκηναὶ τῆς 10ης Μαρτίου, ἀσχέτως πρὸς τὰ συγκεκριμένα αἴτια, ἅτινα τὰς ἐπροκάλεσαν, θέτουν ἐνώπιόν μας δύο ζητήματα. Τὸ ἓν ἀφορᾷ ἰδικιτέρως τὴν ἀστικὴν κοινωνίαν τῆς χώρας, τὸ ἕτερον ἐξ ὁλοκλήρου τὴν Κυβέρνησιν. Τὸ πρῶτον ζήτημα εἶναι, ἂν ἐπιτρέπεται εἰς τὰς συντηρητικὰς τάξεις νὰ ὠθοῦν τὰ πράγματα εἰς τὰ ἄκρα ἐν τῇ διεκδικήσει τῶν ἰδιαιτέρων συμφερόντων των. Τὸ ἕτερον, ἐὰν συγχωρεῖται εἰς τὰ ὄργανα τοῦ Κράτους νὰ καταφεύγουν τόσον εὐκόλως εἰς τὰ ἔσχατα μέσα πρὸς ἐπιβολὴν τοῦ κοινοῦ συμφέροντος.

Καθ' ἣν στιγμὴν ὁ πολιτικὸς κόσμος τῆς χώρας καταβάλλει ἀγωνιώδεις προσπαθείας ἵνα ἐξαγάγῃ αὐτὴν ἀπὸ τραγικὸν ἀδιέξοδον, οἱ ἐπαγγελματίαι, τάξις κατ' ἐξοχὴν στηριζουσα τὴν κρατοῦσαν κοινωνικὴν ἰσορροπίαν, ἀνεστάτωσαν τὴν χώραν διὰ τῆς ἀπεργίας των, ἐκθέσαντες εἰς σοβαροὺς κινδύνους τὰ γενικὰ συμφέροντα. Δὲν ἀπαλλάσσω πάσης εὐθύνης τὴν Κυβέρνησιν διὰ τὴν ἐπελθοῦσαν ἐκτράχυνσιν τῶν πραγμάτων, τονίζω ὅμως ὅτι ἡ στάσις τῶν ἐπαγγελματιῶν ὑπῆρξεν ἔκτροπος καὶ ὡς τοιαύτη ἔδει ν' ἀντιμετωπισθῇ μετὰ σταθερότητος καὶ ἐπιδοκιμασίας.

Διὰ τὰς ὑπερβασίας τῶν ὀργάνων τῆς τάξεως, πρώτη ἡ Κυβέρνησις, εἰς τὴν ὁποίαν ἀποκορυφοῦται ἡ εὐθύνη τοῦ χυθέντος αἵματος, ἀνεγνώρισε τὴν λυπηρὰν σημασίαν τῶν διαπραχθέντων καὶ διέταξεν αὐστηρὰς ἀνακρίσεις πρὸς ἐξακρίβωσιν καὶ τιμωρίαν τῶν ὑπευθύνων. Πρέπει νὰ ἐκτιμῶμεν δικαίως τοὺς ἀμέσως διαχειριζομένους τὴν ὑλικὴν βίαν τοῦ Κράτους, διότι πολλάκις εὑρίσκονται εἰς δυσχερῆ θέσιν ἐν τῇ ἐκτελέσει τῶν καθηκόντων των. Ἀλλὰ καὶ δὲν πρέπει νὰ λησμονῶμεν ποτὲ ὅτι τὸ χυνόμενον αἷμα ἐρεθίζει τὸ λαϊκὸν ἔνστικτον καὶ μειώνει, ὅσον οὐδὲν ἄλλο, τὸ ἠθικὸν κῦρος τῆς Πολιτείας. Αὐστηρῶς πρέπει νὰ διακπαιδαγωγοῦνται ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου τὰ ὄργανα τῆς ἐξουσίας καὶ αὐστηρῶς πρέπει νὰ ἐκλέγωνται πρὸς ἀνάθεσιν ἐπικινδύνων ἀποστολῶν.

Ἀλλ' ἐξ ἀφορμῆς τῶν σκηνῶν τῆς 10ης Μαρτίου προέκυψε τὸ γενικώτατον ζήτημα τοῦ κομμουνιστικοῦ κινδύνου. Διεφωτίσθη ἡ Βουλὴ ἀρκούντως ἐπ' αὐτοῦ. Ἔχω τὴν γνώμην ὅτι ὑπερβολικὸς παρίσταται ὁ κίνδυνος οὗτος διὰ τὴν Ἑλλάδα. Δὲν ἀμφισβητῶ τὰ ὑλικὰ μέσα καὶ τὴν ὀργάνωσιν καὶ τὸν φανατισμὸν τοῦ ἑλληνικοῦ κομμουνιστικοῦ κόμματος. Ἀμφισβητῶ ὅμως τὴν ἔκτασιν τῆς πραγματικῆς, τῆς συνειδητῆς καλλιεργείας τῶν ἰδανικῶν του καὶ ἰδίᾳ τὴν ριζοβόλησιν τῶν εἰδικῶν βαλκανικῶν πολιτικῶν σκοπῶν του εἰς τὴν ψυχὴν τῶν Ἑλλήνων ἐργατῶν. Περιοδεύσας τὴν Μακεδονίαν, ἐπεσκέφθην πολλὰ καπνεργοστάσια καὶ συνωμίλησα μὲ πολλοὺς κομμουνιστὰς καπνεργάτας ἐπὶ τῆς ἰδέας πρὸς αὐτονόμησιν τῆς Μακεδονίας. Οἱ πλεῖστοι ἐδήλουν ὅτι θὰ ὑπερασπίσουν τὴν ἑλληνικότητα τῆς Μακεδονίας, κινδυνεύουσαν ἀπὸ τοὺς γείτονάς της.

Ἂν ὅμως ἐκτιμῶ ὡς ὀλιγώτερον σημαντικὸν τὸν κομμουνιστικὸν κίνδυνον, δὲν ἐννοῶ καθόλου ὅτι πρέπει νὰ τὸν παρίδωμεν. Συμφωνῶ ὅτι πρέπει νὰ τὸν ἀντιμετωπίσωμεν ἀποφασιστικῶς. Οὔτε μεταξὺ τοῦ ἀγροτικοῦ πληθυσμοῦ, οὔτε μεταξὺ τοῦ ἐργατικοῦ κόσμου, οὔτε μεταξὺ τῆς προσφυγικῆς μάζης δύναται νὰ στρατολογήσῃ ὁ κομμουνισμὸς σοβαρὸν ἀριθμὸν ὁπαδῶν. Ὁ στρατός, τὸ σχολεῖον καὶ ἡ ὑπαλληλικὴ τάξις παρέχουν εὐρύτερον περιθώριον προσηλυτισμοῦ καὶ δὴ ποιοτικῶς ἀνωτέρων στοιχείων. Ἐκεῖ πρέπει νὰ στραφῇ ἡ προσοχὴ τῆς Κυβερνήσεως καὶ ὅλων μας. Καὶ οἱ τρεῖς κλάδοι παρέχουν συμπτώματα ὁμιλοῦντα λίαν εὐγλώττως περὶ τοῦ βαθμοῦ αὐτοεγκαταλείψεως τοῦ ἀστικοῦ μας Κράτους.

Καταλήγων τονίζω ὅτι, ἂν ἡμεῖς ὅλοι ἀγωνισθῶμεν ἀπὸ κοινοῦ κατὰ τοῦ Κομμουνισμοῦ μὲ ὅσον φανατισμὸν ἠγωνίσθημεν κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἐναντίον ἀλλήλων, ἀσφαλῶς οὗτος θὰ παραμείνῃ ἐλαχίστη μειονοψηφία. Ἐὰν ἐξακολουθήσῃ ὅμως ἡ μεταξύ μας ἀλληλοεξόντωσις καὶ ἀμοιβαία καταδυνάστευσις, τότε ὅλα πρέπει νὰ τὰ περιμένωμεν. Διότι δὲν ἀπειλεῖται ἡ Ἑλλὰς σήμερον ἀπὸ τὴν ὀργάνωσιν τῶν κομμουνιστῶν, ἀλλ' ἀπὸ τὴν ἐξάρθρωσιν τῶν ὀπτῶν. Δὲν πρέπει ἡ ἰδική των ἄνθησις νὰ μᾶς φοβίζῃ τόσον, ὅσον ὁ ἰδικός μας μαρασμός. Δὲν ἔγκειται ὁ κίνδυνος εἰς τὴν ὑλικὴν δύναμιν τῶν ἀριστερῶν, ἀλλ' εἰς τῶν δεξιῶν τὴν ἠθικὴν ἐξάντλησιν καὶ ἀδυναμίαν. Καὶ ὀρθὸν εἶνε, προτοῦ συνεκστρατεύσωμεν κατὰ τῶν ἐυαρίθμων ἀντιπάλων μας, νὰ αὐτοεπιθεωρηθῶμεν μήπως βαδίζωμεν εἰς τὸν ἀγῶνα χωρὶς ἰδανικὰ καὶ χωρὶς πίστιν. Γνωρίζετε καλύτερον ἀπὸ ἐμὲ ὅτι εἰς τὸν ἀγῶνα τῆς ζωῆς δὲν ἐπικρατοῦν οἱ περισσότεροι, ἀλλ' οἱ ἔχοντες τὰ ὑγιέστερα ἰδανικὰ καὶ πιστεύοντες μὲ πίστιν ἐνεργὸν εἰς αὐτά. Κατὰ συνέπειαν ἐπιδάλλεται, ἀντὶ νὰ ἐλέγχωμεν ἀμειλίκτως τὰ ἰδανικὰ τῶν ἄλλων, νὰ ἐλέγχωμεν αὐστηρότερον τὴν κατάστασιν τῶν ἰδικῶν μας ἰδανικῶν. Καὶ πρωτοῦ καταδικάσωμεν τὰς ἀξιοποίνους πράξεις τῶν ἀντιπάλων μας, νὰ καταδικάσωμεν πρῶτον τὰς ἰδικάς μας ἐγκληματικὰς παραλείψεις.

Κ. Δεμερτζῆς. Ἡ διεξαγομένη λέγει συζήτησις στρέφεται περὶ δύο σημείων. Περὶ τὴν ὕπαρξιν δηλ. ἢ μὴ κομμουνιστικοῦ κινδύνου καὶ περὶ τὴν εὐθύνην τῆς Κυβερνήσεως διὰ τὴν ἀπεργίαν. Ἐπὶ τοῦ πρώτου ἐλέχθησαν τόσα καὶ κατεδείχθη ἡ ἀλήθεια, ὥστε δὲν ἔχω εἰ μὴ νὰ τονίσω ὅτι ὁ κομμουνιστικὸς κίνδυνος ἡμέρα τῇ ἡμέρᾳ ἀπομακρύνει μεγαλείτερος. Οὐδέποτε ἐπίστευον καὶ ἤδη ἐπείσθην ὅτι τὸ κουμμουνιστικὸν πνεῦμα ἔχει κάμει τόσας κατακτήσεις εἰς ὅλας τὰς μάζας τοῦ Ἔθνους. Καὶ εἰς τὴν ὑπαλληλίαν καὶ εἰς τὸ Πανεπιστήμιον καὶ εἰς τὰ σχολεῖα ὑπάρχουν ἑστίαι κουμμουνισμοῦ. Ὁ κ. Βοζίκης κατὰ τὴν τελευταίαν ἀγόρευσίν του ὑπέδειξε τί πρέπει νὰ γίνῃ. Τοῦτ' αὐτὸ ὑποδεικνύω καὶ ἐγὼ εἰς τὴν Κυβέρνησιν, ὅπως δραστηρίως ἐκκαθαρίσῃ ὅλους τοὺς κλάδους. Δὲν συμφωνῶ ἐξ ἄλλου ὅπως ἀποθληθοῦν ἐκ τῆς αἰθούσης οἱ κομμουνισταὶ βουλευταί. Τοῦτο θὰ ἦτο ἀνάξιον αὐτῆς. Ὡς πρὸς τὴν ἀπεργίαν τῶν ἐπαγγελματιῶν λυποῦμαι ὅτι διαπιστώνω ὅτι αὕτη βαρύνει ἀποκλειστικῶς τὴν Κυβέρνησιν.

Εἶνε βεβαίως ἀξιόμεμπτοι οἱ ἀπεργοί, διότι ἐνῷ ἦσαν καὶ εἶναι ἐκ τῆς φύσεώς των τάξις ἐξόχως συντηρητικὴ ἐτράφησαν κατὰ τοῦ Κράτους, ἀλλ' ὀφείλει νὰ τονισθῇ ὅτι ἀφορμὴ τῆς ἀπεργίας ἦτο ἡ ἀβουλία τῆς Κυβερνήσεως, καὶ ἡ ἔλλειψις ἐγκαίρως λήψεως μέτρων παρ' αὐτῆς. Τὸ περιμένητον ζήτημα τοῦ ἐνοικιοστατίου ἔμεινε καὶ μένει ἐκκρεμές, παραπεμπόμενον εἰς ἐπιτροπὴν χωρὶς ὁ ἁρμόδιος Ὑπουργὸς νὰ λάβῃ τὴν γνώμην οὐδ' αὐτῆς Κυβερνήσεως. Ἐδώμεν ἐξ ἄλλου τοὺς κ. κ. Ὑπουργοὺς δηλοῦντας ἕκαστος διαφόρους ἀντιλήψεις, ἐνῷ ὁ κ. Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης ἤξιου νὰ μὴ ἔλθῃ τὸ ζήτημα εἰς τὴν Βουλήν.

Ὁ κ. ***Κ. Ἀγγελόπουλος*** (Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης) ἐδήλωσα λέγει, ὅτι δὲν ἐγκαίνω τὴν παραπομπὴν τοῦ ἐνοικιοστασίου εἰς τὴν Βουλήν οὐδὲν ἤξίωσα.

Κ. Δεμερτζῆς αὐτὸ ἐννοοῦν καὶ αὐτὸ ἀποτελεῖ πολιτικὴν ἀπαίτησιν ἀπέναντι τῶν συναδέλφων σας.

Κ. Ἀγγελόπουλος (Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης) ἐδήλωσα ἀπ' ἀρχῆς ὅτι τὸ Διάταγμα θὰ εἰσαχθῇ εἰς τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον, ὅπερ ἔχει δικαίωμα νὰ ἀποφασίσῃ.

Κ. Δεμερτζῆς περὶ τούτου πρόκειται, ὅτι σεῖς εἴχετε ἄλλην γνώμην καὶ ἄλλην οἱ συναδελφοί σας. Συνεχίζων λέγει ὅτι ἐπὶ ἕνα μῆνα πρὸ τῆς ἀπεργίας διετελοῦμεν ἐν ἀσυμφωνίᾳ τῆς Κυβερνήσεως εἰς τὸ ζήτημα τοῦ ἐνοικιοστασίου καὶ μία τῶν ἀφορμῶν τῆς ἀπεργίας ἦτο τὸ ἀνεφάρμοστον τῆς Κυβερνήσεως εἰς τὸ ζήτημα τοῦτο, δι' ὃ εἶνε προφανὲς ὅτι ἐκτίθεται ἡ Κυβέρνησις. Ἡ Κυβέρνησις καὶ ἐν τῷ ζητήματι τούτῳ, πρέπει νὰ λεχθῇ, ἠκολούθησε κομματικὴν τακτικὴν καὶ ἔδωκε τὸ θάρρος εἰς τοὺς ἐπαγγελματίας νὰ ἐλπίζουν ὅτι δι' ἐξεγέρσεων καὶ θορύβων θὰ ἠδύναντο νὰ ἐπιτύχουν τὰς ἐξιώσεις των. Ἡ ἀπεργία δυστυχῶς κατέληξεν καὶ εἰς ἀνθρώπινα θύματα καὶ διὰ ταῦτα ἐκραζόμεθα τὸν πόνον μας, ἀλλὰ ἐκ παραλλήλου δὲν ἔχομεν παρὰ νὰ τονίσωμεν ὅτι καὶ διὰ τὰς λυπηρὰς αὐτὰς συνεπείας εὐθύνεται ἡ Κυβέρνησις, ἡ ἐπὶ τέσσαρας μῆνας ἔχουσα διάφορον γνώμην ἐπὶ τοῦ κεφαλαιώδους τούτου ζητήματος καὶ μὴ καταλήγουσα ἐγκαίρως εἰς μίαν ἀπόφασιν. Μοῦ εἶνε, λέγει, ἀνιαρὸν νὰ ἀντιπολιτεύομαι Κυβέρνησιν συγκροτηθεῖσαν κατ' ἀξίωσιν πάνδημον τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ, ἀλλὰ θὰ παρέβαινον στοιχειώδεις καθήκοντα ἂν μὴ ἔλεγον τὴν γνώμην μου θαρραλέως ἐπὶ τῆς δημιουργηθείσης καταστάσεως. Τὸν κομμουνισμὸν καὶ τὴν ἀναρχίαν θὰ τὸν πολεμήσωμεν ἂν ἱδρύσωμεν καὶ συντηρήσωμεν Κράτος πράγ-

ματι ἐλεύθερον καὶ σεβαστὸν δυνάμενον νὰ στρέφεται κατὰ πάντων τῶν ἐχθρῶν αὐτοῦ.

Γνωρίζετε, συνεχίζει, ὅτι διεφώνησα καὶ ὡς πρὸς τὴν σύνθεσιν καὶ ὡς πρὸς τὸ πρόγραμμα τῆς Κυβερνήσεως διότι διησθάνθην ἀμέσως ὅτι καὶ οἱ σκοποί της καὶ αἱ μέθοδοί της καὶ ἡ τακτική αὐτῆς ἀπέβλεπον νὰ θεραπεύσουν μόνον τὰς ἐκδηλώσεις τῆς νόσου καὶ ὄχι αὐτὴν τὴν νόσον. Καὶ δυστυχῶς αἱ προβλέψεις μου ἐπικυροῦνται καὶ τὰς ἐπεκύρωσαν πρὸ ὀλίγου ὁ κ. Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ χθὲς ὁ κ. Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν βεβαιοῦντες τὴν ὕπαρξιν καὶ ἐξακολούθησιν τῆς ἀνωμαλίας ὡς ἓκ τῆς ἐκκρεμότητος τοῦ πολιτειακοῦ ζητήματος. Εὑρίσκομαι βεβαίως ἐν διαφωνίᾳ πρὸς τὸν κ. Ὑπουργὸν τῶν Ἐξωτερικῶν διότι ἐφρόνουν καὶ φρονῶ ὅτι τὰ πολιτειακὰ ζητήματα δὲν λύνονται διὰ δημοψηφισμάτων. Παλαίσας ἀπὸ Μαΐου ὑπὲρ τῆς ἀνάγκης τῆς δημιουργίας ὁμαλοῦ πολιτικοῦ βίου ἀντετάχθην πάντοτε, θεωρήσας ὅτι τὰ πολιτειακὰ ζητήματα δὲν εἶναι ζητήματα πλειονοψηφιῶν, διότι τὸ πολίτευμα ἑνὸς Κράτους εἶναι ἐκεῖνο ἐφ' οὗ δύναται νὰ ἑδραιωθῇ ἡ ἰσορροπία τῶν πολιτικῶν κομμάτων καὶ ὁ ὁμαλὸς πολιτικὸς βίος καὶ ἡ ἐν ἡμίλλῃ αὐτοῦ προκοπὴ τοῦ Ἔθνους. Ἤδη ἐξεταστέον ἂν ὅτι ὑπεσχέθη ἡ Κυβέρνησις κατὰ τὰς προγραμματικὰς αὐτῆς δηλώσεις ἐξεπληρώθη ἢ ὄχι καὶ κατὰ πόσον ἐξεπληρώθη. Θὰ ἦτο λυπηρὸν νὰ διαπιστωθῇ ὅτι αἱ ἐλπίδες ὑπῆρξαν φροῦδαι καὶ θὰ ἦτο τοῦτο ὀδυνηρὸν διὰ τὸν τόπον διότι θὰ ἐδήλουν χρεωκοπίαν τοῦ κοινοβουλευτικοῦ πολιτεύματος καὶ παρόρμησιν πρὸς κατεύθυνσιν ἀγνώστου τέρματος. Ἡ Κυβέρνησις ἐθεώρησε κεφαλαιώδη ζητήματα χρήζοντα ἀμέσου διευθετήσεως, τὸ οἰκονομικὸν καὶ τὸ στρατιωτικὸν διότι τὸ προσφυγικὸν ἐνυπάρχει εἰς τὸ πρῶτον. Ἐπὶ τοῦ οἰκονομικοῦ ζητήματος δυστυχῶς οὐδὲν ἐπράχθη καὶ διαρκῶς εὑρισκόμεθα εἰς τὸ στάδιον τῶν ἐπαγγελιῶν. Ἐπὶ τέσσαρας μῆνας μένει ἡ χώρα ἄνευ γνώσεως τῆς ἀληθοῦς οἰκονομικῆς καταστάσεως τοῦ τόπου. Ἐπηγγέλθημεν οἰκονομίας ἀλλὰ οὐδεμίαν τοιαύτην συνετελέσαμεν, τοὐναντίον ἔχομεν νὰ ἐπιδείξωμεν καὶ δαπάνας. Ἡ πολιτεία τῆς Κυβερνήσεως ἐν τούτῳ δὲν συνέβαλε ποσῶς εἰς τὴν ἀναπτέρωσιν τῆς οἰκονομικῆς πίστεως. Τοὐναντίον βλέπομεν τὴν χώραν ἐν ἀνεργίᾳ καὶ τὸν Λαὸν πεινῶντα καὶ ἀσχάλλοντα καὶ μὴ δυνάμενον νὰ μάθῃ ἂν θὰ ἰσοσκελισθῇ ὁ προϋπολογισμὸς ἢ ἂν θὰ τοῦ ζητήσωμεν καὶ πάλιν νέας θυσίας. Ἀπωλέσθη μία ἐξόχως ψυχολογικὴ στιγμή, καθ' ἣν ἂν ἐλέγετο ἐγκαίρως εἰς τὸν Λαὸν ἡ πραγματικὴ κατάστασις θὰ ἔσπευδεν οὗτος ἐν τῷ πατριωτισμῷ του νὰ συμπληρώσῃ ὅ,τι τυχὸν ἔχρῃζε συμπληρώσεως.

Καὶ ἡ στιγμὴ αὕτη ἀπωλέσθη δυστυχῶς ἐξ αἰτίας τῆς ἀβουλίας καὶ τοῦ ἀναποφασίστου τῆς Κυβερνήσεως. Ἀλλὰ ὀφείλομεν νὰ εἴπωμεν κἄτι τι ἄλλο. Ὅτι ἡ Κυβέρνησις δὲν ἐξεπλήρωσεν ἀκόμη τὴν ἐπαγγελίαν της πρὸς τὸν Λαὸν διὰ τὴν δικτατορίαν, διὰ τὰ ἔργα αὐτῆς καὶ τὰς εὐθύνας αὐτῆς. Εὑρισκόμεθα εἰς τὸν τέταρτον μῆνα τοῦ βίου τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἡ ὑπόθεσις τῆς δικτατορίας ἐξακολουθεῖ νὰ κοιμᾶται.

Ἔπρεπε ἡ Κυβέρνησις νὰ διαδηλώσῃ εὐθέως εἰς τὴν Βουλὴν τὰς γνώμας της περὶ τούτου καὶ ἂν ἔδει νὰ τιμωρηθῇ ἡ δικτατορία νὰ εἶχεν ἤδη τιμωρηθῇ. Δυστυχῶς οὐδεμία λαμβάνεται ἀπόφασις καὶ μόνον γαλόνιζόμεθα στιγμιαίως ὅταν ὁ ἀσύρματος μᾶς μεταδώσῃ εἰδήσεις τινὰς περὶ δικτάτορος καὶ τῶν κινήσεών του. Καὶ διὰ τὴν ἀξιοπρέπειαν ἀκόμη τῆς Βουλῆς ἐπιβάλλεται ἡ ἄμεσος ἀπόφασις τῆς Κυβερνήσεως διὰ τὴν δικτατορίαν. Μὲ τὴν Συνταγματικὴν ἐξ ἄλλου συζήτησιν κατατριβόμεθα. Εἶναι ἀπόλυτος ἀνάγκη ὅπως ἡ Κυβέρνησις ἡ ἔχουσα τὴν παμψηφίαν τῆς Βουλῆς παραπέμψῃ τὴν τελικὴν ἐπεξεργασίαν εἰς ἐπιτροπὴν καὶ ἡμεῖς νὰ συζητήσωμεν τὰ κεφαλαιώδη μόνον ἄρθρα.

Πολλοὶ βουλευταί. Αὐτὸ γίνεται.

Κ. Δεμερτζῆς. Ὡς πρὸς τὸ στρατιωτικὸν ζήτημα.

Ν. Βελέντζας. Ὑπάρχει ἐπερώτησις.

Κ. Δεμερτζῆς. Ἔχω νὰ συστήσω λέγει τὴν ταχίστην λύσιν τοῦ στρατιωτικοῦ ζητήματος. Ἐψηφίσθη ψήφισμα καὶ ἐνῶ ὑπάρχει τοιοῦτον ἐδημιουργήθη πάλιν ζήτημα καὶ ἡ Κυβέρνησις ὀφείλει ἢ νὰ δεχθῇ τὰς ἀποφάσεις τοῦ στρατιωτικοῦ συμβουλίου, ἢ νὰ λάβῃ ἄλλας ἀποφάσεις. Ἀκούονται πολλὰ ὅτι πρόκειται νὰ διαρραγοῦν αἱ ἀποφάσεις διὰ νὰ εἰσέλθουν καὶ ἄλλοι ὡριμένοι ἀξιωματικοί. Θὰ ἦτο, λέγει, αἴσχος καὶ διὰ τὴν Βουλὴν καὶ διὰ τὴν Κυβέρνησιν, ἂν ἐπετρέπετο τὸ τοιοῦτον, νὰ καταρρακωθοῦν ἀποφάσεις διὰ νὰ εἰσέλθουν ὡρισμένοι ἄνθρωποι.

Α. Ζαΐμης (Πρωθυπουργός). Ἡ Κυβέρνησις δὲν ἔχει γνῶσιν ἐπισήμων τῶν πινάκων τῶν ἐπανακτέων διότι τὸ Συμβούλιον δὲν ἐπράτωσε τὰς ἐργασίας του.

Κ. Δεμερτζῆς. Πάντως τοιαύτη λύσις τοῦ στρατιωτικοῦ ζητήματος θὰ ἀπετέλει αἶσχος καὶ διὰ τὴν Βουλὴν καὶ διὰ τὴν Κυβέρνησιν. Ἡ θὰ δεχθῇ τὰς ἀποφάσεις ταύτας, ἢ ὀφείλει νὰ θέσῃ τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος ἐπὶ ἄλλων βάσεων. Ἡμέτερα καὶ ὁ διορισμὸς διαφόρων ἀξιωματικῶν διὰ τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου δὲν θὰ τιμήσουν οὔτε τὴν Βουλὴν οὔτε τὴν Κυβέρνησιν. Αὕτη εἶναι ἡ γνώμη μου καὶ γνωρίζω ὅτι δὲν θὰ εἶναι συμπαθὴς οὔτε εἰς τὴν μίαν, οὔτε εἰς τὴν ἄλλην πτέρυγα. Συνεχίζων λέγει ὅτι τὰ πράγματα εἶναι πολὺ δεινά. Εἶναι δεινότερα ἀφ' ὅσον νομίζομεν καὶ πρὸς ἀντιμετώπισιν χρειάζονται ῥιζικαὶ λύσεις καὶ ἀποφάσεις. Καὶ εἰς τοὺς κυβερνῶντας ἐναπόκειται νὰ θέσουν τὰς βάσεις μιᾶς ῥιζικῆς λύσεως τῶν ζητημάτων. Καὶ νομίζω ὅτι ἐκφράζω τὴν Πανελλήνιον γνώμην ἂν εἴπω ὅτι ἡ Κυβέρνησις δὲν παρακολουθεῖται ἤδη ὡς παρηκολουθεῖτο κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας τῆς συγκροτήσεώς της. Θὰ ἔκαμνον, λέγει, ἔκκλησιν πρὸς τοὺς κυβερνῶντας νὰ ἔλυον τὰ περιμάχητα ζητήματα καὶ ἐν περιπτώσει διαφωνίας, θὰ ἔπρεπε νὰ διαλυθῇ ἡ Οἰκουμενικὴ διὰ νὰ μὴ καταποντισθῇ βραδύτερον ἐπὶ γενικωτέρᾳ ζημίᾳ τοῦ τόπου. Καὶ θὰ καταποντισθῇ ἐὰν μείνῃ ἐν ἀδρανείᾳ καὶ τοῦτο θὰ εἶναι καταστροφὴ τοῦ κοινοβουλευτικοῦ πολιτεύματος καὶ ὀφείλομεν νὰ τονίσωμεν ὅτι τὰ ζητήματα πρέπει νὰ λυθοῦν διότι βαδίζομεν πρὸς τὸν ἄλεθρον. (Χειροκροτήματα).

Ὁ κ. ***Ι. Σπετσιώτης*** λέγει ὅτι δὲν θὰ ἐλάμβανε τὸν λόγον ἂν δὲν διετυποῦντο ἀπὸ τοῦ βήματος τούτου πεπλανημένοι ἀντιλήψεις. Ὅταν ἔχῃ τις πρὸ ὀφθαλμῶν τὴν ἐξέλιξιν τῶν γεγονότων, δὲν δύναται νὰ ἔχῃ ἀλλοίαν ἀντίληψιν παρὰ ὅτι ὁ δημιουργὸς τῶν αἱματηρῶν σκηνῶν καὶ τῶν δολοφονιῶν εἶνε ἡ ἐνδρεύουσα στρατοκρατία. Ἀλλὰ εἶνε καὶ ἕτερος ὁ δημιουργὸς αὐτῶν, ἡ Κυβέρνησις. Δυστυχῶς ἡ συζήτησις ἀντὶ νὰ τείνῃ εἰς τὴν ἔρευναν τῶν ἀληθῶς ὑπευθύνων μετετράπη εἰς σταυροφορίαν κατὰ τοῦ κομμουνισμοῦ, ὥσεὶ οἱ ἐξεγερθέντες ἐπαγγελματίαι ἦσαν κομμουνισταί, τοὺς τελευταίους ὅμως καιροὺς παρατηρεῖται τάσις, ὅταν μία μερὶς δημιουργῇ αὐτοῦ τοῦ εἴδους τὰ συμβάντα, νὰ ἐπιρρίπτῃ τὴν εὐθύνην αὐτῶν εἰς τοὺς κομμουνιστάς.

Ὁ κ. ***Θ. Γρηγορίου*** ἐρωτᾷ τὸν κ. Σπετσιώτην ἐὰν γνωρίζῃ ὅτι ἀπὸ τῆς 3 μ. μ. ὥρας τῆς ἡμέρας τῶν συμβάντων ἐπῆλθε συμφωνία μεταξὺ τῆς Κυβερνήσεως καὶ τῆς ἐπιτροπῆς τῶν ἐπαγγελματιῶν πρὸς λύσιν τῆς ἀπεργίας.

Ι. Σπετσιώτης. Θὰ σᾶς εἴπω. Συνεχίζων λέγει ὅτι καὶ ὁ Πάγκαλος, ὅταν συνέλαβεν τοὺς κ. κ. Παπαναστασίου καὶ Καφαντάρην, ἀπέδιδεν εἰς αὐτοὺς κομμουνιστικὰς τάσεις.

Κ. Ἀγγελόπουλος (Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης). Πρέπει νὰ ἐκθέσητε τὰς σκηνὰς καὶ νὰ δικαιολογήσητε τὴν φρᾶσιν σας περὶ ἐνέδρας τοῦ στρατοῦ, ἀφοῦ μάλιστα ἐκάματε καὶ κατάθεσιν εἰς τὴν ἀνάκρισιν.

Ὁ κ. ***Θ. Γρηγορίου*** ἐρωτᾷ τί ἤθελεν ὁ στρατὸς ἐκεῖ, ἀφοῦ ἔργον τῆς χωροφυλακῆς ἦτο ἡ περιφρούρησις τῆς τάξεως.

Π. Τσαλδάρης (Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν). Θὰ σᾶς εἴπω, ὅταν θὰ λάβω τὸν λόγον.

Ὁ κ. ***Ι. Σπετσιώτης*** ἐξακολουθῶν λέγει ὅτι καὶ κατὰ τὰ Ἰουλιανὰ τοῦ 1920 ἐλέχθη ὅτι, κατὰ τὴν δολοφονίαν τοῦ ἀειμνήστου Δραγούμη, ὁ στρατὸς εὑρίσκετο ἐν ἀμύνῃ, πυροβοληθεὶς ὑπ' αὐτοῦ, μήπως καὶ κατὰ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1923 δὲν ἐλέχθη ὅτι ἐπρόκειτο περὶ κομμουνιστικῆς ἐξεγέρσεως; Μήπως καὶ ἡ Κυβέρνησις Γαργαλίδη δὲν διεδόθη ὅτι ἐπρόκειτο περὶ κομμουνιστικῆς ἐξεγέρσεως καὶ συνεδήσαν τὰ αἱματηρὰ γεγονότα, ἅτινα γνωρίζομεν; Τονίζω, λέγει, πάντα ταῦτα διὰ νὰ γνωρίζῃ ἡ κοινωνία ὅτι ὁ κομμουνιστικὸς κίνδυνος δὲν εἶνε τόσον σοβαρός, ὅσον ἠθέλησαν νὰ τὸν παραστήσουν. Πραγματικὸς κίνδυνος τῆς κοινωνίας εἶνε ἡ στρατοκρατία. Ἀναπτύσσων κατόπιν τὰ τῶν σκηνῶν, εἰς ἃς ἦτο αὐτόπτης μάρτυς, λέγει ὅτι ἀνακοινωθὲν τῆς ἐπαγγελματικῆς ὁμοσπονδίας ἀνήγγελλεν ὅτι θὰ ἐλάμβανε χώραν [illegible] συλλαλητήριον, ἐπειδὴ δὲ εἰς τὴν συ[illegible]κεντρωσιν θὰ ἐλάμβανον μέρος καὶ οἱ ἐπαγ[illegible]ματίαι τοῦ Πειραιῶς, παρηκολούθησε τὴν συγκέντρωσιν ὡς βουλευτὴς Πειραιῶς. Ἐξιστορῶν κατόπιν τὰ τῆς συνεννοήσεως τῆς ἐπιτροπῆς τῶν ἐπαγγελματιῶν μετὰ τῶν κ. Ὑπουργῶν, λέγει ὅτι αὕτη μετέβαινε νὰ ἀναπτύξῃ εἰς τοὺς ἄλλους ἐπαγγελματίας τὴν λύσιν τῆς ἀπεργίας. Ὡς ἐπληροφορήθην ὅμως, λέγει, ὑπῆρχον τινὲς ἔχοντες ἀντιρρήσεις ὡς πρὸς τὰς ὑποσχέσεις τοῦ κ. Τσαλδάρη καὶ ζήτουν γραπτὰς ταύτας.

Ὁ κ. ***Γ. Μερκούρης*** (Ὑπουργ. τῆς Ἐθν. Οἰκονομ.) λέγει ὅτι δὲν ἐπρόκειτο περὶ ὑποσχέσεων ἀλλὰ περὶ καθησυχάσεως τῶν ἐπαγγελματιῶν.

Ι. Σπετσιώτης. Μάλιστα, κατόπιν ἐξηκριβώσαμεν ὅτι ἐπρόκειτο περὶ καθησυχάσεως καὶ ὄχι περὶ ὑποσχέσεων. Ἡ ἐπαγγελματικὴ ἐπιτροπὴ ἐπειδὴ ἐγεύετο ἀπόπειρα ὑπάρτων στοιχείων νὰ παρασύρουν τοὺς ἐπαγγελματίας προσεπάθησε νὰ ἀντιδράσῃ, καὶ ἐστράφη πρὸς τὴν Ὁμόνοιαν, εἰς τὴν ὁδὸν Σταδίου ὅμως ἦτο ἡ ἀντλία ἥτις κατέβρεχεν καὶ ἔξωθι τοῦ Ἀρσακείου ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Πανεπιστημίου ἦτο τὸ ἀπόσπασμα μὲ ἐπὶ κεφαλῆς τὸν Χριστοδούλου.

Ὁ κ. ***Μ. Μαντᾶς*** λέγει ὅτι ὁ Χριστοδούλου κατέβρεχεν ὄχι μόνον τοὺς διαβάτας ἀλλὰ καὶ τὰ παράθυρα, ἐπρόκειτο περὶ παράφρονος.

Ὁ κ. ***Κ. Ἀγγελόπουλος*** (Ὑπουργ. τῆς Δικαιοσύνης) λέγει ὅτι τοῦ ζητήματος τῶν σκηνῶν ἐπελήφθη ἡ ἀνάκρισις καὶ ἐρώσον δὲν ἔκαμε τὴν ἐκθεσίν της δὲν δύναμεθα νὰ προκαλοῦμεν ἐντυπώσεις εἰς τὴν Βουλήν.

Π. Σπετσιώτης. Σεῖς ὁ ἴδιος μὲ παρεκαλέσατε εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς ἀγορεύσεώς μου νὰ σᾶς διαφωτίσω ἐπὶ τῶν σκηνῶν.

Ὁ κ. ***Δ. Μπόισαρης*** λέγει ὅτι δὲν δύναται νὰ ἐννοήσῃ τὸν κ. Ζαΐμην ὡς ἀρχηγὸν στρατοκρατικῶν εὐθυνῶν.

Ὁ κ. ***Ι. Σπετσιώτης*** λέγει ὅτι διὰ τοὺς μὴ παροικοῦντας εἰς Ἱερουσαλὴμ ἡ κοινὴ γνώμη φρονεῖ ὅτι ἡ Κυβέρνησις εἶναι ὑποχείριος τῆς στρατοκρατίας καὶ ὅτι ὁ Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν εἶναι κυβερνητικὸς ἐπίτροπος τῆς στρατοκρατίας ἐν τῇ Οἰκουμενικῇ.

Ὁ κ. ***Δ. Μπότσαρης*** διαμαρτύρεται διὰ τὰς τελευταίας φράσεις τοῦ ῥήτορος.

Ὁ κ. ***Ν. Μπακόπουλος*** λέγει ὅτι δὲν ἐπιτρέπεται νὰ φέρῃ τις εἰς τὴν Βουλὴν ἰδέας τὰς ὁποίας ἀρύεται ἀπὸ τοὺς δρόμους.

Ὁ κ. ***Γ. Καφαντάρης*** (Ὑπουργ. τῶν Οἰκονομικῶν) λέγει ὅτι τερματιζομένης τῆς συζητήσεως ἡ Κυβέρνησις θὰ ἐκθέσῃ τὰς ἀπόψεις της ἐπὶ τῆς ἀπεργίας· εἰς παρελθοῦσαν συνεδρίασιν ἐξέθεσε τὰς ἀντιλήψεις της ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῶν φόρων, ἀλλὰ δὲν δυνάμεθα νὰ ἀφήσωμεν ἀδιαμαρτύρητον ὅτι ἡ Κυβέρνησις ἔχει ἐγκαθέτους τῆς στρατοκρατίας εἰς τοὺς κόλπους της καὶ ὅτι ὁ κ. Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν εἶναι ὁ σύνδεσμος τῆς Κυβερνήσεως μὲ τὴν στρατοκρατίαν. Οἱ συμμετέχοντες τῆς Κυβερνήσεως ἔχουν νὰ ἐπιδείξουν ἀγῶνας σφοδροὺς ἐναντίον τῆς στρατοκρατίας, καὶ τινὲς ἐξ αὐτῶν καὶ κατὰ τῶν ὁμορρόνων των καὶ τῶν φίλων των. Ὁ κ. Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν, οὐδέποτε ἀνεμίχθη εἰς στρατοκρατίαν καὶ πάντοτε ἦτο ὑπὲρ τῆς παραμονῆς τοῦ στρατοῦ εἰς τὰ ἔργα του. Καὶ τοῦτα τὰ λέγω ἵνα θέσω τέρμα εἰς μίαν φιλολογίαν ὅτι ἦτο δυνατὸν ἡ Κυβέρνησις νὰ σκηνοθετήσῃ τὰς αἱματηρὰς σκηνάς· δὲν εἶχεν οὐδένα λόγον νὰ προστρέξῃ εἰς τὴν βίαν οὔτε νὰ θέσῃ ἐπὶ κεφαλῆς ἀξιωματικὸν διὰ νὰ παρεκτραπῇ. Ἐὰν ὁ ἀξιωματικὸς παρεξετράπη θὰ ὑποστῇ τὰς συνεπείας τῆς παρεκτροπῆς του ταύτης καὶ θὰ τιμωρηθοῦν καὶ οἱ ἐνοχοί.

Ὁ κ. ***Ι. Σπετσιώτης*** λέγει ὅτι δὲν εἶπεν ὅτι ἡ Κυβέρνησις εἶναι ὄργανον τῆς στρατοκρατίας, ἀλλὰ ὅτι τοῦτο πιστεύεται παρὰ τῆς κοινῆς γνώμ[illegible] καὶ ἐτονισθη κατ' ἐπανάλη[illegible] ὑπὸ τῶν ἐφημερίδων. Συνεχίζων τὰ τῶν σκηνῶν λέγει ὅτι ὅταν οἱ διαδηλωταὶ εὑρίσκοντο εἰς ἀπόστασιν 30—40 βημάτων ἀπὸ τοῦ στρατοῦ, τὸ ἀπόσπασμα ἔθωσε τὰ ὅπλα εἰς τὴν θέσιν του. «γεμίστε» καὶ ἐγέμισαν τὰ ὅπλα. Ἐπειδὴ δὲ ἡ κίνησις ἦτο σύγχρονος, σημαίνει ὅτι ἐπὶ κεφαλῆς ἔδωσε τὴν διαταγήν, μετ' ὀλίγα δὲ λεπτὰ ἠκουσθησαν ὁμοῦ οντίας καὶ τὸ πρῶτον θῦμα ἦτο ὁ σημαιοφόρος, ἐξηκολούθησαν δὲ αἱ ὁμοῦ οντίαι μέχρις ἐξαντλήσεως τῶν φυσιγγίων τῶν ὅπλων. Ἡ ἐνέργεια λέγει τοῦ ἀποσπάσματος παρεῖχεν τὴν ἐντύπωσιν ἀποσπάσματος ἐντεταλμένου νὰ ἐνεργήσῃ θανατικὰς ἐκτελέσεις. Ἀναπτύσσει κατόπιν τὰ τῆς μεταβάσεώς του εἰς τὸν Ὑπουργὸν τῶν Ἐσωτερικῶν εἰς ὃν ἀνέπτυξε ὅτι ἐξήγαγε τὸ συμπέρασμα ὅτι ἐπρόκειτο περὶ προμελετημένης ἐνέδρας τῆς στρατοκρατίας. (Θόρυβος διαμαρτυρίαι).

Ν. Μπακόπουλος. εἶναι ἀνάξια αὐτὰ νὰ λέγωνται.

Γ. Καφαντάρης. Ἡμεῖς εἴμεθα προστάται τῆς στρατοκρατίας, οἵτινες ἐπαλαφήκαμεν περιστότερον ὅλων τῶν ἄλλων ἐναντίον αὐτῆς!

Ι. Σπετσιώτης. Περιπίπτετε εἰς μίαν πλάνην. Δὲν ἐννοῶ ὅτι ἡ Κυβέρνησις ἔδωκεν ἐντολὴν εἰς τὸν στρατὸν νὰ πυροβολήσῃ ἀλλ' ὅτι διάφοροι στρατοκρατικοὶ παράγοντες ἄγνωστον ἐὰν Κονδυλικοὶ ἢ Παγκαλικοὶ ἦσαν ἐν συνεννοήσει μὲ τὸν ἐπικεφαλῆς τοῦ ἀποσπάσματος καὶ κάποιος ἐξ αὐτῶν ἔδωσε διαταγὴν εἰς τὸν ἀξιωματικὸν νὰ πυροβολήσῃ καὶ τοῦτο ἢ διὰ νὰ γενικευθῇ ἡ ἐξέγερσις καὶ γίνῃ ἐκμετάλλευσις τῶν σκηνῶν πρὸς ἀνατροπὴν τῆς Κυβερνήσεως ἢ διὰ νὰ παρασχεθῇ ἡ ἐντύπωσις εἰς τοὺς πολίτας ὅτι ὄχι μόνον ἡ στρατοκρατία ἀλλὰ καὶ ἡ Οἰκουμενικὴ Κυβέρνησις φονεύει τοὺς πολίτας. Καὶ τοῦτο ἵνα φθαρῇ ὁ κοινοβουλευτισμός.

Δ. Μπενάκης. Ἐὰν οἱ διαδηλωταὶ διέσπων τὴν στρατιωτικὴν ζώνην, δύνασθε νὰ εἴπητε ποία θὰ ἦτο ἡ ἔκτασις τῆς διαδηλώσεως;

Ι. Σπετσιώτης. Μὲ οἱ διαδηλωταὶ δὲν ἦλθον εἰς ἐπαφὴν μὲ τὸν στρατόν.

Ὁ κ. ***Π. Μπούμπουλης*** ἐρωτᾷ ἐὰν ὁ Χριστοδούλου αὐτὸς εἶναι ὁ ἴδιος ὅστις εἰς τὴν ὁδὸν Ἀχαρνῶν εἰσῆλθεν εἰς ἓν καφφενεῖον, ἔσπασε τὰ ἐπιπλα καὶ ἐκτύπησε τοὺς παρευρισκομένους.

Ὁ κ. ***Ι. Σπετσιώτης*** συνεχίζων λέγει ὅτι εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ λόγου του ὡμίλησε καὶ περὶ ἄλλου ἠθικοῦ ὑπευθύνου, ἡ ὑπευθύνου ἐξ ἀμελείας, ὅστις εἶναι ἡ Οἰκουμενικὴ Κυβέρνησις ὡς σύνολον λαμβανομένη, διότι ἂν τὸ κυβερνᾶν εἶναι προβλέπειν ἡ εὐθύνη τῆς Οἰκουμενικῆς Κυβερνήσεως εἶναι κολοστιαία, διότι ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ ὤφειλε νὰ ἐξωθήσῃ τοὺς ἐπαγγελματίας εἰς τὸ μέτρον τῆς ἀπεργίας, ὤφειλε νὰ δώσῃ μίαν λύσιν ἄμεσον καὶ τελειωτικήν, ἀλλὰ δυστυχῶς αὕτη ἄφησε τὰ ζητήματα νὰ ἐξωθηθοῦν. Πταίει εἰς τοῦτο ἡ Οἰκουμενικὴ Κυβέρνησις ἥτις διὰ τῆς ἀβουλίας της, τῆς ἀναποφασιστικότητος καὶ τῆς παρελκύσεως ὅλων τῶν ἀπὸ τετραμήνου ἀναφυέντων ζητημάτων, κατέτριψεν ἀνεπανορθώτως τὸ κῦρος αὐτῆς, ἡ Κυβέρνησις ἥτις ἕνεκεν ἐλλείψεως ὁμοιογενοῦς καὶ σαφοῦς προγράμματος ἀποτελεῖ ἕνα ὀργανισμὸν παραπαίοντα καὶ προάγει τὴν ἀποσύνθεσιν δι' ὁλοκλήρων τὸν

κοινοβουλευτισμόν ἐπὶ ἀνυπολογίστῳ ἐθνικῇ ζημίᾳ. Καὶ οἱ κ.κ. πολιτικοὶ ἀρχηγοὶ καὶ ἰδιαιτέρως τῆς δημοκρατικῆς παρατάξεως, πρέπει νὰ μὴ λησμονοῦν ὅτι ἡ ἐντολὴ τὴν ὁποίαν ὁ ἑλληνικὸς λαὸς ἔδωσε κατὰ τὰς τελευταίας ἐκλογάς, ἀδιακρίτως κόμματος, ἦτο ἡ πάταξις τῆς στρατοκρατίας καὶ νομίζω, λέγει, ὅτι ἔχω καθῆκον νὰ ὑπομνήσω τὴν ἐντολὴν ταύτην τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ.

Ὁ κ. **Γ. Παπανικολάου** λέγει ὅτι ὁ κ. Μάξιμος καθώρισε τὰ αἴτια καὶ τὰ ἐξωτερικὰ καὶ τὰ ἐσωτερικὰ τῆς ἐναντίον τοῦ κομμουνιστικοῦ κόμματος ἐπιθέσεως. Ἐγώ, λέγει, θὰ ἐξετάσω τὰ οἰκονομικὰ αἴτια τῆς ἐπιθέσεως αὐτῆς. Ἔζησα 24 χρόνια τὴν ζωὴν τοῦ ἐργοστασίου καὶ ἔχω περισσότερον δικαίωμα νὰ κρίνω ἐπὶ τῆς οὐσίας τῆς ἐπιθέσεως αὐτῆς ἐναντίον τοῦ κόμματος τῆς ἐργατικῆς τάξεως. Ἐπὶ Κυβερνήσεως Πλαστήρα, λέγει, ἐδημοσιεύθη τὸ περίφημον Διάταγμα τῆς διαλύσεως τῶν Σωματείων, ὅπερ οὐδὲ εἰς τὴν φασιστικὴν Ἰταλίαν ἐδημοσιεύθη. Καὶ βραδύτερον ἡ ἐργατικὴ τάξις ὑπῆρξεν ὁ στόχος διωγμῶν ἐπιταθέντων ἐπὶ Παγκάλου. Συνεχίζων ἀντικρούει τὰ δικαίως διατυμπανιζόμενα περὶ μεγάλων ἡμερομισθίων τῆς ἐργατικῆς τάξεως ἐν Ἑλλάδι, ἐνῷ ὁ μέσος ὅρος αὐτῶν εἶναι δραχ. 35—37 ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὰ ἡμερομίσθια ἄλλων Κρατῶν. Ἡ ἐργατικὴ νομοθεσία τῆς Ἑλλάδος εἶναι ἀνεφάρμοστος, τὸ ὀκτάωρον δὲν ἐφαρμόζεται, ἡ φθίσις θερίζει τοὺς καπνεργάτας καὶ τοὺς τυπογράφους καὶ εἰς τὴν Θεσσαλονίκην μένουν 14 χιλιάδες ἄτομα ἄεργοι ἄνευ ἐπιδόματος.

Π. Σάκκης. Καὶ τὰ 25 ἑκατομμύρια;

Ν. Παπανικολάου. Γνωρίζετε πόσον ἐπῆρε καθένας; Εἰς τὰ ὑπομνήματα, συνεχίζει, τῆς ἐργατικῆς τάξεως οὐδεμία δίδεται προσοχή. Ὅλοι ἐδῶ ὡμίλησαν διὰ τοὺς κομμουνιστὰς ὡς ὑπαιτίους τῶν ταραχῶν, ἀλλὰ διὰ τὰ αἴτια τῆς ἀπεργίας οὐδεὶς ὡμίλησεν. Καὶ μὲν οἱ ἐπαγγελματίαι ἠγέρθησαν κατὰ τοῦ Κράτους, ἀλλὰ τὸ χυθὲν αἷμα δὲν ὤφειλε νὰ χυθῇ καὶ εἶναι ὑπεύθυνος διά τοῦτο ἡ Κυβέρνησις. Προχωρῶν ἀναφέρει ἔγγραφον τοῦ Ὑπουργείου τῆς Ἐσωτερικῆς Οἰκονομίας πρὸς τὴν ἀστυνομίαν τῆς Θεσσαλονίκης διατασσομένης νὰ προστατεύσῃ τὴν ἐργασίαν τῶν καπνεμπόρων, ἀλλὰ μὲ τὴν διαταγὴν ταύτην, λέγει, κατηργοῦντο ἐσκεμμένως κεκτημένα δικαιώματα τῶν καπνεργατῶν.

Γ. Μερκούρης. (Ὑπουργὸς τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας). Δὲν ἔχετε τὸ δικαίωμα νὰ λέγετε ὅ,τι θέλετε καὶ νὰ φέρετε ψευδεῖς στατιστικὰς ἐνταῦθα ἀφοῦ κατὰ τοὺς ἰδίους συναδέλφους σας μόνον 130 ἄνεργοι καπνεργάται ὑπάρχουν ἐν Θεσσαλονίκῃ. Ὡς πρὸς τὸ ἔγγραφον ποῦ ἀνεφέρατε τοῦτο διατάσσει νὰ προστατευθῇ ἐλευθέρως ἡ ἐργασία ἐν τοῖς καπνεργοστασίοις χωρὶς νὰ λέγῃ ποτὲ νὰ καταργηθοῦν αἱ ὑπάρχουσαι συνθῆκαι καὶ συμφωνίαι ἐργασίας. Ἐργάζετε κατὰ τοιοῦτον τρόπον ψευδολογοῦντες, εἰς βάρος τῆς ἡσυχίας τοῦ τόπου ὥστε πρέπει ἀμείλικτος νὰ ἐπιπέσῃ ἐναντίον σας ὁ πέλεκυς τοῦ Κράτους. Εἶναι γνωστὸν ἐξακολουθεῖ ὅτι κατ' ἐντολὴν τῆς Κυβερνήσεως ἐπὶ ἑβδομάδα ἐμελέτησα ἐπιτοπίως τὰ ἐργατικὰ ζητήματα τῆς Θεσσαλονίκης καὶ προσπαθοῦμεν νὰ δώσωμεν ὅσας εὐκολίας καὶ ἐνισχύσεις εἰμποροῦμεν ὑπὲρ τῆς ἐργατικῆς τάξεως καὶ σεῖς ὡς πραγματικοὶ ἐπαναστάται ραδιουργεῖτε πᾶσαν ἐνέργειαν τοῦ Κράτους, καὶ αὐτὰς τὰς φιλεργατικάς, εἰς τρόπον ὥστε νὰ ἀπουάνῃ ἀνυπέρβλητος ἡ ἐφαρμογὴ καθ' ὑμῶν παντὸς μέτρου κρατικῆς ἀμύνης. (Χειροκροτήματα).

Γ. Παπανικολάου συνεχίζων ὑποστηρίζει ὅτι κατὰ τὰ καπνεργατικὰ εἰς οὐδὲν ἔπταισαν οἱ ἐργάται, ὁ δὲ φονευθεὶς ἐργάτης ἀπεδείχθη ὅτι ἐφονεύθη ἀπὸ σφαίρας τοῦ στρατοῦ. Αἱ ἐκθέσεις ἔρχονται ψευδεῖς διὰ νὰ καλύψουν εὐθύνας. Ὡς πρὸς τὰ προσκομιτθέντα, ἐξακολουθεῖ, παρὰ τοῦ κ. Κρανιωτάκη ἔγγραφα λέγει ὅτι ταῦτα ἦσαν πλαστὰ καὶ δὲν ἔπρεπε νὰ χρησιμοποιηθοῦν.

Πρόεδρος. Δὲν εἰμπορεῖτε νὰ προχωρήσητε ἂν δὲν ἀνακαλέσητε τὴν ἀποδιδομένην μομφὴν εἰς ἕνα συνάδελφόν σας.

Γ. Παπανικολάου. Ἀνακαλῶ, πάντως προέχει ἡ ἀνάγκη καὶ ἡμεῖς οἱ ἴδιοι ζητοῦμεν ὅπως ὁρισθῇ ἐξεταστικὴ τῶν πραγμάτων ἐπιτροπὴ διὰ νὰ ἐξακριβωθῇ κατὰ πόσον ἦσαν ἀληθῆ τὰ ὅσα εἶπε σχετικῶς μὲ τὴν δρᾶσιν τοῦ ἐνιαίου μετώπου ἐργατῶν ὁ συνάδελφος κ. Κρανιωτάκης.

Γ. Μερκούρης (Ὑπ. Ἐθν. Οἰκονομίας) λέγει ὅτι ἀπὸ τῆς πρώτης στιγμῆς τῆς ἀναγγελίας τῆς ἀπεργίας τῶν ἐπαγγελματιῶν ἡ Κυβέρνησις ἔλαβεν ὅλα τὰ μέτρα ὅπως προλάβῃ ταύτην. Εἶναι γεγονός, λέγει, ὅτι ἡ Κυβέρνησις ἀπὸ τῆς 2 μ.μ. τῆς ἡμέρας τῆς ἀπεργίας εἶχε τὴν διαβεβαίωσιν ὅτι αὕτη ἐτερματίζετο, τὴν δὲ 3 1/2 μ. μ. ἐλάμβανεν εἰδοποίησιν τοῦ Προέδρου τῶν ἐπαγγελματιῶν ὅτι ἡ ἀπεργία ἔληξε καὶ ὅτι θὰ μετέβαινε καὶ ἡ ἐπιτροπὴ εἰς τὸ Ὑπουργεῖον διὰ νὰ γίνουν αἱ τηλεγραφικαὶ πρὸς τὰς ἐπαρχίας ἀνακοινώσεις. Ἐνῷ εἶναι, λέγει, ταῦτα γνωστὰ ἀπορεῖ πῶς ἐξεφράσθη ἡ συκοφαντία ὅτι ἡ Κυβέρνησις εἶχε σκοπὸν νὰ κτυπήσῃ τοὺς συνηθροισμένους διαδηλωτὰς καὶ Κυβέρνητις μάλιστα λαϊκὴ ἐκπροσωποῦσα ὅλον τὸν Λαόν. Εἰς τὰς 4 μ. μ. ἐξακολουθεῖ, τῆς ἡμέρας τῆς ἀπεργίας ἐτηλεφώνησα εἰς τὴν συνομοσπονδίαν ἐφιστῶν τὴν προσοχήν της, ὅτι κακοδοκοῦν στοιχεῖα κομμουνιστικὰ καὶ ἀνατρεπτικὰ διὰ νὰ προβοῦν εἰς ταραχὰς καὶ ἐκμεταλλευθοῦν τὴν ἀπεργίαν. Ἡ ἐπακολουθήσασα μικροδιαδήλωσις ἐγένετο κατ' ἀξίωσιν τῶν ζωηρῶν στοιχείων, τὰ ὁποῖα ἤθελον νὰ ἀκούσουν μίαν ἐπισημοτέραν βεβαίωσιν ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν καὶ τὴν διαδήλωσιν ταύτην ἠκολούθησαν οἱ κομμουνισταὶ καὶ ἐντεῦθεν ἐπηκολούθησαν αἱ ὀλιθεραὶ σκηναί, διὰ τὴν ἐξακρίβωσιν τῶν ὑπαιτίων τῶν ὁποίων ἐνεργεῖται ἔρευνα. Ὅσον ἀφορᾷ τὰ αἴτια τῆς ἀπεργίας αἱ ἀξιώσεις, λέγει, τῶν ἐπαγγελματιῶν ἦσαν αἱ γνωσταὶ τέσσαρες, καὶ τὴν παραμονὴν τῆς ἀπεργίας εἰς τὸ ἐπισκεφθέν με συμβούλιον τῶν ἐπαγγελματιῶν ἐδήλωσα ὅτι μερίμνῃ τῆς Κυβερνήσεως τὰ τρία ζητήματα εἶχον λυθῇ εὐνοϊκῶς ὑπὲρ αὐτῶν, δηλαδὴ τὸ τῆς Πάουερ, τὸ τοῦ ἐνοικιοστασίου καὶ τὸ φορολογικόν.

Δὲν ὑπελείπετο παρὰ τὸ ζήτημα τῶν αἰσχροκερδειῶν διὰ τὸ ὁποῖον ὑπῆρχε βεβαίωσις τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν ὅτι καὶ τοῦ ζητήματος τούτου ὑπῆρχεν ἑτοίμη ἡ διευθέτησις. Ταῦτα πάντα, ἐπιλέγει, τὰ ἀνεκοίνωσα καὶ τὴν ἰδίαν ἡμέραν τῆς ἀπεργίας διὰ τοῦ τύπου, τὰ ἀναφέρω δὲ καὶ τώρα διὰ νὰ βεβαιωθῇ κατηγορηματικῶς ὅτι οὐδεὶς ὑπῆρχε λόγος διὰ νὰ λεχθοῦν ὅσα ἐλέχθησα κατὰ τῆς Κυβερνήσεως ὡς ὑπευθύνου τῆς ἀπεργίας, ἀφοῦ οἱ ἴδιοι οἱ ἀπεργοὶ ὁμολογοῦν ἐκ τῶν ὑστέρων τὸ λάθος, τὸ ὁποῖον διέπραξαν ἀχθέντες ἄνευ λόγου εἰς ἀπεργίαν.

Γ. Μπούσιος. Τονίζει ὅτι πρέπει νὰ λήξῃ ἡ συζήτησις ἐπὶ τῆς ἀπεργίας.

Ὁ κ. ***Ι. Ράλλης***. παρατηρεῖ ὅτι δὲν ἠμπορεῖ νὰ λήξῃ ἡ συζήτησις ἀφοῦ τὴν παρελκύει ἡ Κυβέρνησις.

Π. Τσαλδάρης (Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν). Δὲν εἶναι ὀρθόν, λέγει, νὰ λέγεται τοῦτο. Ἡ Κυβέρνησις μόλις τελειώσῃ ἡ συζήτησις θὰ δώσῃ τὰς δεούσας ἐξηγήσεις.

Διὰ νὰ τελειώσῃ ὅμως ἡ συζήτησις πρέπει ἢ νὰ ὁμιλήσουν ὅλοι οἱ ἐγγεγραμμένοι ἢ νὰ παραιτηθοῦν.

Ὁ κ. ***Ι. Ράλλης*** ἀπαντᾷ ὅτι ἐξακολουθεῖ νὰ φρονῇ ὅτι ἡ Κυβέρνησις κωλυσιεργεῖ, ἀφοῦ καὶ ἡ σημερινὴ Συνεδρίασις ἤρχισεν ἀργὰ καὶ διεκόπη ἄνευ λόγου.

Μεθ' ὃ ὥρα 9.25 λύεται ἡ συνεδρίασις, συγκαινέσει τῆς Βουλῆς, διὰ τὴν αὔριον ὥραν 5.1/2 μ.μ.

Ὁ Πρόεδρος
Θ. ΣΟΦΟΥΛΗΣ

Οἱ Γραμματεῖς
Μ. Λαΐλιος
Θ. Τσιριμῶκος

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΝΔ'

Τῆς 5 Ἀπριλίου 1927

Ὥρᾳ 5.30' μ. μ. ὁ κ. ***Πρόεδρος*** ἀνελθὼν ἐπὶ τῆς ἕδρας κηρύσσει τὴν ἔναρξιν τῆς συνεδριάσεως καὶ διατάσσει ν' ἀνοιχθῶσι τὰ θεωρεῖα.

Ἀναγινώσκονται καὶ ἐπικυροῦνται τὰ πρακτικὰ τῆς προηγουμένης συνεδριάσεως.

Ἀνακοινοῦνται τὰ ἑξῆς :

Ὁ Δήμαρχος Κομοτηναίων ὑποβάλλει ἀντίγραφον τοῦ πρακτικοῦ τῆς ἐκτάκτου συνεδριάσεως ἁπάντων τῶν Κοινοτήτων, Σωματείων, καὶ συλλόγων δι' οὗ παρακαλοῦν τὴν Βουλὴν ὅπως ἱδρυθῇ καὶ ἕτερον Ἐφετεῖον διὰ τὰς ἀνάγκας τῶν κατοικούντων ἐν Μακεδονίᾳ καὶ Θράκῃ.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Κοινότητος Ἁγίου Λαυρεντίου Βόλου, ὑποβάλλει τὸ ὑπ' ἀριθ. 15 ψήφισμα τοῦ κοινοτικοῦ συμβουλίου δι' οὗ ζητεῖται ἡ διατήρησις τοῦ εἰδικοῦ ταμείου ὑδοποιίας Πηλίου.

Ἡ Μαρία χήρα Χ Χατζηϊωάννου, αἰτεῖται τὴν χορήγησιν ἐπιδόματος διὰ τὸν φόνον τοῦ συζύγου της λόγῳ τῶν σκηνῶν τῆς 9ης Σεπτεμβρίου παρελθόντος ἔτους.

Ὁ ὁμοσπονδία τῶν Ἑλλήνων φοιτητῶν καὶ σπουδαστῶν ὑποβάλλει ὑπόμνημα δι' οὗ ζητεῖ τὴν ἀναγνώρισιν ἀπὸ τὴν σύγκλητον τῶν σχολικῶν φοιτητικῶν ὀργανώσεων, παραχώρησιν τῶν αἰθουσῶν διὰ συνεδριάσεις καὶ συνελεύσεις, πλήρη ἀναστολὴν εἰς τοὺς στρατευσίμους στρατοῦ καὶ ναυτικοῦ, ἀπόλυσιν τῶν ἤδη ὑπηρετούντων κλπ.

Ἅπαντες οἱ ὑποδικοκατάδικοι τῶν φυλακῶν Συγγροῦ ὑποβάλλουν ἔφεσιν πρὸς τὴν Βουλὴν ἵνα μὴ μετατεθῇ ὁ νῦν διευθυντὴς τῶν φυλακῶν Τρούλης.

Ὁ Σύνδεσμος τῶν κτηματομεσιτῶν Θεσσαλονίκης ὑποβάλλει ὑπόμνημα δι' οὗ ζητεῖ ὅπως τὰ μέλη τοῦ συλλόγου ἀπαλλαγοῦν τῆς πληρωμῆς τοῦ φόρου καθαρᾶς προσόδου καὶ τῆς ἀδείας ἐξασκήσεως ἐπιτηδεύματος καὶ ἀντ' αὐτῶν νὰ πληρώνουν ὡρισμένον ποσὸν εἰς ἑκάστην διενεργουμένην κτηματομεσιτικὴν πρᾶξιν.

Οἱ ἐν Κέμπριτς-Μὰτς Ἀμερικῆς Ἕλληνες ζητοῦν τὴν ἀνάκλησιν τοῦ ἐν Ἀμερικῇ κεχρωματισμένου πολιτικῶς ἐπισκόπου πρὸς κατάπαυσιν αὐτόθι καταστρεπτικῆς ἐκκλησιαστικῆς διαιρέσεως.

Ὁ Γ. Χονδρὸς δικαστικὸς Πάρεδρος ἐν Πύργῳ ζητεῖ νὰ θεσπίσῃ ἡ Βουλὴ νόμον δι' οὗ νὰ ἀποδοθῇ ἀπ' εὐθείας τὸ δίκαιον εἰς τοὺς ἀπολυθέντας ἀπὸ τὴν ἐπανάστασιν δικαστικούς, ἐπανερχομένων τῶν Προέδρων εἰς τὴν θέσιν τοῦ Πρωτοδίκου.

Ἡ συνομοσπονδία τῶν ἐπαγγελματιῶν τῆς Ἑλλάδος ἀποκρούουσα τὰς ἐπιδιδομένας αὐτῇ μομφὰς περὶ διαταράξεως τῆς τάξεως, ἐτικαλεῖται τὴν προσοχὴν τοῦ Κοινοβουλίου ἐπὶ τῶν αἰτημάτων της. διότι ἀπελπίσθη ἀπὸ τὰς ἐκάστοτε ὑπισχνεῖς τῆς Οἰκουμενικῆς Κυβερνήσεως.

Οἱ πρόσφυγες Γαστούνης εὑρισκόμενοι ἐν μεγάλῃ ἀπελπισίᾳ λόγῳ τῆς καταστροφῆς τῶν σιτηρῶν των ἐκ τῆς γενομένης πλημμύρας τοῦ Πηνειοῦ ποταμοῦ, ζητοῦν νὰ ληφθοῦν μέτρα ἀποσοβήσεως ἐν τῷ μέλλοντι παρομοίων καταστροφῶν.

Οἱ Ἰσραηλῖται βουλευταὶ τοῦ ἑνιαίου μετώπου διαμαρτύρονται ἐντόνως ἐναντίον τῆς 2ας ἀντισημιτικῆς προπροκηρύξεως, ἀπαιτοῦντες τὴν λῆψιν ἀμέσων αὐστηρῶν μέτρων καὶ ἐπιφυλασσόμενοι νὰ φέρουν τὸ ζήτημα ἐνώπιον τῆς Βουλῆς.

Ἡ Γενικὴ Συνέλευσις τῆς ἀστικῆς ἑνώσεως Πειραιῶς διαμαρτύρεται διὰ τὴν τροποποίησιν τοῦ 119 ἄρθρου τοῦ Συντάγματος, εἰσάγοντος τὴν δήμευσιν τῆς ἰδιοκτησίας καὶ τὴν ἐγκαθίδρυσιν τῶν κομμουνιστικῶν ἰδεῶν.

Ὁ βουλευτὴς Λαρίσσης κ. ***Δ. Καζάκης*** καταθέτει ψήφισμα τοῦ ἐπαγγελματικοῦ κόσμου Λαρίσσης καὶ αἰτεῖται νὰ κατάθῃ προσπάθεια ὅπως διατηρηθῇ τὸ ἐνοικιοστάσιον Τσιτσεκλῆ.

Ὁ βουλευτὴς Ἀθηνῶν κ. ***Χρ. Λαδᾶς*** καταθέτει ἀναφορὰν τοῦ συνδέσμου ἐργατῶν ἁμαξηλατῶν Ἀθηνῶν, ζητούντων κρατικὴν ἐνίσχυσιν ἐκ τοῦ ταμείου τροχαίας κινήσεως καὶ διαμαρτυρομένων διότι τὰ ἔσοδα αὐτοῦ δὲν διατίθενται κατὰ νόμον, συνιστᾷ δὲ νὰ ληφθῇ ἡ προστήκουσα πρόνοια περὶ τῶν δικαίων αἰτημάτων των.

Ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως ὁ κ. ***Ζ. Βεντούρας*** ἐφιστᾷ τὴν προσοχὴν τῆς Κυβερνήσεως ἐπὶ τῆς σημειωθείσης τελευταίως ἀντισημιτικῆς κινήσεως ἵνα ληφθοῦν μέτρα πρὸς ἀποσόβησιν ἐκτρόπων καὶ διαταραχῶν.

Ὁ κ. ***Α. Θεολογίτης*** λέγει ὅτι αἱ προκηρύξεις αἱ κυκλοφορήσασαι στρέφονται κατὰ τῶν κομμουνιστῶν Ἰσραηλιτῶν καὶ ὄχι κατὰ τοῦ ἀστικοῦ Ἰσραηλιτικοῦ στοιχείου Θεσσαλονίκης καὶ κακῶς ὁ προλαλήσας ἀπέδωκε γενικὴν ἀντισημιτικὴν ἐκδήλωσιν. Αἱ προκηρύξεις κατὰ τῶν Ἑβραίων κομμουνιστῶν ἀποτελοῦν δεδικαιολογημένην ἐκδήλωσιν κατ' αὐτῶν οἵτινες καὶ ἐν Ἑλλάδι καὶ ἐν Εὐρώπῃ εἶναι φορεῖς ἀναρχίας καὶ ἀποσυνθέσεως.

Ἡ ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν Ἐπιτροπὴ ὑποβάλλει τὰς ἐκθέσεις αὐτῆς ἐπὶ τῶν κάτωθι νομοσχεδίων :

1) Περὶ κυρώσεως τῆς Ἑλληνοϊταλικῆς συμβάσεως ἐμπορίας καὶ ναυτιλίας τῆς 24 Νοεμβρίου 1926.

2) Περὶ κυρώσεως τῆς μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Ἀλβανίας συμβάσεως ἐκδόσεως ἐγκληματιῶν τῆς 25 Ἰουνίου 1926.

3) Περὶ κυρώσεως τῆς μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Ἀλβανίας συμβάσεως ἐμπορίου καὶ ναυτιλίας.

Ὁ κ. ***Α. Παπαναστασίου*** (Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας) ὑποβάλλει νομοσχέδια 1) περὶ κυρώσεως τῆς ἀπὸ 14 Ἀπριλίου 1926 συμβάσεως περὶ παραχωρήσεως προνομίου ἱδρύσεως ἱπποδρομιῶν ἐν Θεσσαλονίκῃ καὶ 2) περὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως τῶν ἀφορώντων εἰς τὴν θήραν ἄρθρων 115 ἕως 139 τοῦ Δασικοῦ Κώδικος.

Εἰσέρχεται μετὰ ταῦτα ἡ Βουλὴ εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Διάταξιν
τῆς Νομοθετικῆς ἐργασίας

Συνεχιζομένης τῆς συζητήσεως ἐπὶ τοῦ Συντάγματος τὸν λόγον λαμβάνει ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 119 ὁ κ. ***Ι. Εὐταξίας.***

Ὁ κ. ***Χ. Βοζίκης*** ζητεῖ τὴν ἀναβολὴν τῆς συζητήσεως ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 119 διότι οἱ βουλευταὶ δὲν εἶναι ἕτοιμοι.

Ὁ κ. ***Θ. Τουρκοβασίλης*** ζητεῖ ὡσαύτως τὴν ἀναβολὴν ἵνα ἐν τῷ μεταξὺ τὰ κόμματα δυνηθοῦν νὰ ἀποκρυσταλλώσουν τὰς γνώμας των ἐπὶ τοῦ ἄρθρου. Τὸ πρᾶγμα, λέγει, εἶναι σοβαρώτατον μάλιστα μετὰ τὸ ὑπὸ τοῦ ἀρχηγοῦ τῶν προοδευτικῶν φιλελευθέρων ῥιφθὲν πυροτέχνημα, καθ' ὃ ἡ ἀπαλλοτρίωσις θὰ ἔπρεπε νὰ ἐπεκταθῇ καὶ εἰς τὴν ἀστικὴν ἰδιοκτησίαν χάριν τῆς ἀποκαταστάσεως τῶν προσφύγων.

Ὁ κ. ***Κ. Δεμερτζῆς*** παρακαλεῖ ὡσαύτως ὅπως ἀναβληθῇ ἐπὶ 2 ἢ 3 ἡμέρας ἡ ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 119 συζήτησις, τοσοῦτω μᾶλλον, καθόσον τοιαύτης σοβαρότητος ἄρθρον δὲν δύναται νὰ συζητηθῇ ἀπόντος τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν.

Ὁ κ. ***Α. Παπαναστασίου*** (Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας). Δὲν πρόκειται, λέγει, νὰ ψηφίσωμεν νόμον, ἀλλὰ πρόκειται νὰ διαγράψωμεν γενικώτερα ὅρια ἐντὸς τῶν ὁποίων εἶναι δυνατὴ ἡ παρέκτασις ἀπὸ τὰ ὅρια τοῦ ἄρθρ. 19 τοῦ Συντάγματος. Δὲν πρόκειται συνεπῶς περὶ νόμου καὶ οὐδεὶς λόγος ἀναβολῆς τῆς συζητήσεως τοῦ ἄρθρ. 119 ὑπάρχει. ἀφοῦ ὡς γνωστόν, ἐπρόκειτο τοῦτο νὰ ψηφισθῇ μετὰ τὸ ἄρθρον 19. Εἰς συνεδρίασιν τῆς παρελθούσης ἑβδομάδος ἀνεβλήθη ἡ συζήτησις τοῦ ἄρθρου 119 μέχρις συλλογῆς τῶν

ἀναγκαίων στοιχείων καὶ ὡρίσθη ἡμέρα συζητήσεως ἡ σήμερον.

Τινὲς βουλευταί. Δὲν ὡρίσθη.

Α. Παπαναστασίου. (Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας). Ἡ συζήτησις τοῦ ἄρθρου τούτου, πρέπει νὰ ἀρχίσῃ τοὐλάχιστον σήμερον, ἀσχέτως τοῦ τερματισμοῦ της, ὅστις δύναται νὰ ἐπιτευχθῇ ἂν συντομευθῇ ἡ ἀγόρευσις ἑκάστου εἰς 1)4 τῆς ὥρας, εἰς τρόπον ὥστε αὔριον νὰ συντελεσθῇ ἡ ψηφοφορία.

Ὁ κ. ***Χ. Βοζίκης*** δηλοῖ ὅτι θὰ ὁμιλήσῃ αὔριον.

Ὁ κ. ***Ν. Βελέντζας*** λέγει ὅτι δὲν πρόκειται περὶ νόμου ἀλλὰ περὶ συνταγματικῆς διατάξεως, ἡ ὁποία παρὰ τὸν κανονισμὸν περὶ τροπολογιῶν τοῦ Συντάγματος τροποποιεῖται ἤδη παρὰ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν διὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῶν ἀστῶν προσφύγων. Κατ' ἀνάγκην θὰ ἦτο ὀρθόν, ἐπιλέγει, νὰ σταλῇ ἡ τροπολογία αὕτη εἰς τὴν Συνταγματικὴν ἐπιτροπὴν ἵνα συζητηθῇ παρ' αὐτῆς καὶ κατόπιν ἔλθῃ ἐδῶ πρὸς συζήτησιν καὶ ἀποφασίσωμεν ἐπ' αὐτῆς ὡρίμως καὶ μετὰ προσοχῆς, διότι πρέπει νὰ μὴ λησμονηθῇ ὅτι πρόκειται περὶ παραδόσεως ὅλων τῶν ἀστικῶν γηπέδων τῆς Ἑλλάδος πρὸς στέγασιν τῶν προσφύγων.

Ὁ κ. ***Α. Παπαναστασίου*** λέγει, ὅτι, ὁ κ. συνάδελφος ἀρχικῶς ἐδέχθη ὅτι δὲν ὑπάρχει ἀπαράδεκτον. Τώρα δέχεται τὸ ἀπαράδεκτον. Ἀλλ' ἡ Βουλὴ ἐδέχθη ἤδη, καὶ ἐφηρμόσθη ὅπως διεξάγηται συζήτησις ἐπὶ πάσης τροπολογίας ὑποβαλλομένης κατὰ τὴν συζήτησιν. Οὔτε ἦτο δυνατὸν νὰ γίνῃ ἄλλως. Συνεχίζων λέγει ὅτι κατὰ τὴν ἀντίληψιν τὴν ἰδικήν του καὶ τοῦ κ. Καφαντάρη, οὐδεμία ὑπῆρχεν ἀνάγκη τροπολογίας, ἐπεκράτησεν ὅμως ἡ ἀντίληψις περὶ «πλήρους» ἀποζημιώσεως. Πρόκειται ἐπομένως νὰ λυθῇ ἤδη τὸ ζήτημα, τί ἀποδέχεται ἡ Βουλὴ ὡς πρὸς τὸ ἄρθρ. 119.

Ὁ κ. ***Ν. Δερβέρης*** παρατηρεῖ ὅτι ὁ Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν ὁμιλῶν ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 19 εἶπεν ὅτι, ἂν συνεφώνουν ἐγκαίρως οἱ ἀρχηγοὶ τῶν κομμάτων, θὰ ἀπεφεύγετο ἡ συζήτησις. Καὶ νῦν διὰ τοῦ ἄρθρου 119 ἠμπορεῖ νὰ ἀποφευχθῇ ἡ συζήτησις ἂν καταλήξουν τὰ κόμματα εἰς ἀπόφασιν ὁριστικὴν καὶ ἐπομένως ἡ συζήτησις δύναται νὰ ἀναβληθῇ.

Γ. Μπακόπουλος. Ἐρρίφθη ἡ ἰδέα ὅπως ἡ συζήτησις ἐπὶ τῆς μεταβατικῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρου 119 περιορισθῇ διότι δῆθεν αὕτη συνδέεται ἀπολύτως πρὸς τὸ ἄρθρον 19 ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἡ συζήτησις ἐξηντλήθη ἐσχάτως.

Α. Παπαναστασίου. Δὲν εἶπον αὐτὸ κ. βουλευτά, εἶπον ὅτι τὰ ἐπιχειρήματα τὰ ὁποῖα ἐλέχθησαν διὰ τὸ ἄρθρον 19 ἀφορῶσι καὶ τὸ 119.

Γ. Μπακόπουλος. Ἔστω. Ἀλλ' αὐτὸ ὅμως δὲν εἶναι ὀρθόν. Διότι τὸ ἄρθρον 19 προβλέπει περὶ προστασίας τῆς ἰδιοκτησίας, ἐνῷ τὸ 119 εἰς τὸ πῶς θ' ἀρθῇ πᾶσα προστασία τῆς ἰδιοκτησίας. Εἶναι ἐκ διαμέτρου ἀντίθετα. Ἐκεῖνο ὁμιλεῖ περὶ δικαίας ἀπαλλοτριώσεως. Τοῦτο καθιεροῖ ἀρχὴν καθ' ἣν δημεύεται ἡ περιουσία. Ἑπομένως εἶναι ἀπολύτως διάφορα καὶ διάφορα τὰ ἐπιχειρήματα ἐφ' ἑκάστου. Ἐκτὸς τούτου ὁ λόγος διὰ τὸν ὁποῖον ἀνεβλήθη ἡ συζήτησις ἐπὶ τόσας ἡμέρας ὑφίσταται καὶ τὴν στιγμὴν αὐτήν. Ὁ κ. Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν ἐκ τῆς ἀπουσίας τοῦ ὁποίου ἀνεβλήθη ἡ συζήτησις ἀπουσιάζει καὶ τὴν στιγμὴν αὐτήν. Δι' αὐτὸ δέον νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ἡ αἴτησις τῶν συναδέλφων ὅπως ἀναβληθῇ ἡ συζήτησις δι' ἄλλην ἡμέραν.

Ὁ κ. ***Ι. Μεταξᾶς*** (Ὑπουργὸς τῆς Συγκοινωνίας) νομίζει ὅτι οἱ ἐπιμένοντες περὶ νέας ἀναβολῆς τῆς συζητήσεως ἐπὶ τοῦ ἄρθρ. 119 καλὸν θὰ ἦτο νὰ ἀποσύρουν τὴν πρότασίν των ταύτην, διότι καὶ ἡ τυχὸν παραπομπὴ τοῦ ἄρθρου εἰς τὴν συνταγματικὴν ἐπιτροπὴν θὰ κατηγάλισκε χρόνον ἐπὶ ματαίῳ.

Ἡ Βουλὴ μετὰ τοῦτο ἐρωτηθεῖσα ὑπὸ τοῦ κ. ***Προέδρου*** δέχεται ὅπως διεξαχθῇ ἡ συζήτησις ἐπὶ τοῦ ἄρθρ. 119.

Ὁ κ. ***Ι. Εὐταξίας*** λέγει ὅτι ὡς ἀφετηρία τῆς συζητήσεως πρέπει νὰ ληφθῇ τὸ ἄρθρον 119 ὡς διετυπώθη ἀρχικῶς ἔπειτα δὲ νὰ συζητήσωμεν τὰς τροπολογίας. Τοσούτῳ δὲ μᾶλλον πρέπει νὰ λάβωμεν ὡς βάσιν τὸ κείμενον τοῦτο καθόσον καὶ αὐτὸς ὁ κ. Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας ἐδήλωσεν ὅτι ἡ ἀρχική του γνώμη ἦτο νὰ μείνῃ τὸ ἄρθρον ὡς ἔχει, ἄνευ τινὸς τροπολογίας. Ἡ γνώμη μου, λέγει εἶνε ὅτι τὸ ἄρθρον 119 πρέπει νὰ διαγραφῇ ὁλοσχερῶς ἀπὸ τὸ Σύνταγμα. Διότι τὸ ἄρθρον 19 ἢ ἰσχύει ἢ δὲν ἰσχύει. Δὲν δύναται νὰ καθιερωθῇ ἀρχὴ ἐξαιρέσεων, διότι ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει τὸ πρᾶγμα δύναται νὰ λάβῃ τοιαύτην ἔκτασιν ὥστε οὐδεὶς περιορισμὸς νὰ ὑπάρξῃ καὶ νὰ μὴ ἀπομείνῃ πλέον ἀπὸ τὸ ἄρθρον 19 παρὰ μόνον τὸ κέλυφος. Ἀλλ' ἂς ὑποθέσωμεν ὅτι τὸ ἄρθρον 119 δὲν ἀντίκειται εἰς τὸ ἄρθρον 19, διατί ὅμως θέλετε νὰ δεσμεύσητε τὸν μέλλοντα νομοθέτην; Ὑπουργὸς τῆς παρούσης Κυβερνήσεως ὡμολόγησε μετὰ πόνου ἀπὸ τοῦ βήματος τούτου ὅτι κατὰ τὸ παρελθὸν ἐγένοντο λάθη. Ἐγὼ δέχομαι ὅτι οἱ νῦν Ὑπουργοὶ δὲν θὰ διαπράξουν τοιαῦτα λάθη. Ἀλλὰ μήπως οἱ νῦν Ὑπουργοὶ θὰ παραμείνουν ἐπὶ πέντε ἔτη; Ἡ ἀποκατάστασις τῶν προσφύγων εἶναι ζήτημα ὑπερτάτης ἀνάγκης, δὲν εἶναι ζήτημα πολιτικόν. Ἐπῆλθε μία συμφορὰ ἐθνική, ἡ συμφορὰ αὕτη ἔπληξε κατὰ πρῶτον αὐτὸ τὸ ἔθνος ἔπειτα δὲ ἔπληξε βαρύτερον βεβαίως τοὺς πρόσφυγας. Ἀλλὰ καὶ ἐκ τούτων ἄλλους ἔπληξε μετριώτερον καὶ ἄλλους βαρύτερον. Ἡ ἀποκατάστασις τῶν προσφύγων ἐπομένως δὲν ἔχει ἄλλον λόγον παρὰ νὰ ἀποκαταστήσῃ εἰς πάντας τὴν ἰσότητα. Οὐχὶ εἰς πέντε ἔτη ἀλλὰ τὸ ταχύτερον ὀφείλει νὰ γίνῃ ἡ ἀποκατάστασις αὕτη. Εἶναι ἀρκεταὶ αἱ διαιρέσεις αἱ ὑπάρχουσαι, πρέπει ἀναμφισβητήτως νὰ μὴ δημιουργηθῶσι καὶ νέαι, εἶνε τοῦτο ζήτημα ὑπερτάτης ἀνάγκης καὶ οὐδεμίαν ἔχει σχέσιν πρὸς τὸ ζήμημα τῶν ἀκτημόνων καλλιεργητῶν, τὸ ὁποῖον εἶναι ζήτημα κοινῆς ὠφελείας. Εἰς τὸ τελευταῖον τοῦτο ζήτημα διεπράχθησαν οὐσιώδη σφάλματα διότι δὲν ἦτο σήμερον ἡ κατάλληλος περίστασις πρὸς ἐπίλυσιν τοῦ ζητήματος τούτου, ὁπότε οὔτε αὐτῆς τῆς ἀξίας τῶν κτημάτων καθορισμὸς δύναται νὰ γίνῃ. Καὶ ἀποτέλεσμα τῆς γενομένης ἀποκαταστάσεως εἶνε ὅτι καὶ ἀπὸ ἀπόψεως γεωργικῆς πολιτικῆς οὐδὲν εἴχομεν ἀποτέλεσμα. διότι ἡ παραγωγὴ ἀντὶ νὰ αὐξηθῇ ἠλαττώθη ἀφοῦ καὶ πατάτες ἀκόμη φέρομεν ἀπὸ τὴν Ὁλλανδίαν. Ἡ κατάστασις αὕτη δὲν πρέπει νὰ συνεχισθῇ διότι θὰ ἀποβῇ ὀλεθρία.

Ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἐὰν ἐξακολουθήσωμεν θὰ φθάσωμεν εἰς τὸν κομμουνισμὸν καὶ ἔπειτα εἰς τὸν μπολσεβικισμόν. Καὶ ὅμως εἶναι ἀνάγκη νὰ λάβωμεν ἐπειγόντως σοβαρώτερα οἰκονομικὰ μέτρα πρὸς ἰσοσκέλισιν τοῦ προϋπολογισμοῦ, πρὸς ἐξυγίανσιν τῆς δραχμῆς καὶ πρὸς διακανονισμὸν τῶν χρεῶν, ἄνευ τῶν ὁποίων εἶναι ἀδύνατον νὰ ἐξασφαλισθῇ τὸ δάνειον τοῦ ὁποίου ἔχομεν ἀνάγκην πρὸς συμπλήρωσιν τῆς ἀποκαταστάσεως τῶν προσφύγων. Ἐξορκίζει διὰ τοῦτο τὴν Κυβέρνησιν ὅπως διαγράψῃ τὸ ἄρθρον τοῦτο ἀπὸ τὸ Σύνταγμα καὶ στρέψῃ τὴν προσοχήν της πρὸς τὰ ἄλλα θέματα τὰ καὶ σοβαρώτερα.

Ὁ κ. ***Γ. Ἀλεξανδρόπουλος*** λέγει ὅτι κατὰ τὴν συζήτησιν τοῦ ἄρθρου 19 περὶ ἰδιοκτησίας ὁ κ. Ὑπουργὸς τῆς Συγκοινωνίας ἐδήλωσεν ὅτι πρέπει νὰ ψηφισθῇ τοῦτο ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὸ ἄρθρον 119 καὶ εἰς ἐξηγήσεις ζητηθεῖσας παρὰ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν ὁ κ. Ὑπουργὸς τῆς Συγκοινωνίας ἐδήλωσεν ὅτι θὰ προχωρήσῃ ἀπροσκόπτως ὁ ἀγροτικὸς νόμος καὶ συγχρόνως ἐδόθη ἡ ἐντύπωσις ὅτι τὸ ἄρθρον 19 θὰ κοιμηθῇ ἀπολύτως ἐπὶ πενταετίαν ἵνα ἀναζήτῃ μετ' αὐτήν, ὁπότε θὰ ἔχῃ συμπληρωθῇ ἡ ἀποκατάστασις.

Ι. Μεταξᾶς (Ὑπουργὸς τῆς Συγκοινωνίας). Τὸ ἄρθρον 19 ὁμιλεῖ γενικῶς περὶ ἰδιοκτησίας. Ἐγὼ ἔκαμα τὴν ἐπιφύλαξιν ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ ἀγροτικοῦ νόμου. Πλὴν τοῦ ἀγροτικοῦ νόμου, ὁ ὁποῖος ἀφορᾷ ὡρισμένην ἰδιοκτησίαν καὶ ὡρισμένην ἐφαρμογήν, ὁ ὁποῖος ἤδη ἔχει ἐφαρμοσθῇ καὶ ἔχει φέρει κατὰ τὰ 4)5 τὰ ἀποτελέσματά του, ὑπάρχουν καὶ ἄλλαι μορφαὶ τῆς ἰδιοκτησίας, τὰς ὁποίας προστατεύει τὸ ἄρθρον 19 κατὰ τὸ διάστημα αὐτὸ τῆς πενταετίας.

Γ. Ἀλεξανδρόπουλος. Ποῖαι αἱ ἄλλαι μορφαὶ τῆς ἰδιοκτησίας;

Ι. Μεταξᾶς. Εἶναι ἡ ἀστικὴ ἰδιοκτησία.

Γ. Ἀλεξανδρόπουλος. Τὸ ἄρθρον 19 ἀφορᾷ τὴν ἀγροτικὴν ἰδιοκτησίαν καὶ τὴν ἐγκατάστασιν τῶν ἀκτημόνων καλλιεργητῶν.

Ι. Μεταξᾶς. Σεῖς εἴπατε ὅτι θὰ κοιμηθῇ ἐπὶ μίαν πενταετίαν. Ἐγὼ σᾶς λέγω ὅτι δὲν θὰ κοιμηθῇ.

Ὁ κ. ***Μ. Ἀργυρόπουλος*** ὑπενθυμίζει τὰ πρακτικὰ τῆς 24 Μαρτίου, εἰς ἃ φέρονται σαφῶς αἱ δηλώσεις τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῆς Συγκοινωνίας.

Ὁ κ. ***Γ. Ἀλεξανδρόπουλος*** συνεχίζων ἐπικρίνει τὴν σπουδὴν μεθ' ἧς ἐζητήθη ἡ ἐπιψήφισις τοῦ ἄρθρου 119 διὰ τῆς ἐπιψηφίσεως τοῦ ὁποίου θὰ κοιμηθῇ τὸ 19 ἐπὶ πενταετίαν.

Θ. Τουρκοβασίλης. Ὄχι.

Γ. Ἀλεξανδρόπουλος. Ὅταν ἐψήφιζον τὸ ἄρθρον 19 ἐνόουν ὅτι τὰ μέχρι τότε γενόμενα δὲν θὰ ἐτίθεντο ὑπὸ ἀναθεώρησιν, ἀλλ' οὐδέποτε ὅτι θὰ ἐξηκολούθει ἡ ἰδίᾳ κατάστασις καὶ διὰ τὰ μέλλοντα νὰ ἀπαλλοτριωθοῦν, διότι ὡς ἀνεγνωρίσθη ἀπὸ τὸν κ. Ὑπουργὸν τῆς Γεωργίας ἐγένοντο σφάλματα, παραδοθεισῶν ἐκτάσεων εἰς μὴ γεωργούς καὶ ἀφαιρεθεισῶν καὶ μικρῶν ἰδιοκτησιῶν ἀπὸ καλλιεργητάς. Ἀναφέρει καὶ ἄλλα σφάλματα ἀφορῶντα τὴν εὐτελεστάτην ἐκτίμησιν τῶν γαιῶν καὶ φέρει ὡς παράδειγμα τὰς ὁρισθείσας ἐκτιμήσεις τοῦ κτήματος Γαλατᾶ Μεσολογγίου. Καὶ ἀφοῦ ἐγένοντο, λέγει, τοιαῦτα ἀδικήματα ἔρχεται τὸ ἄρθρον 119 νὰ παράσχῃ νέον στάδιον δράσεως εἰς τὴν νομοθετικὴν ἐξουσίαν διὰ νὰ ἐξακολουθήσουν νέα καὶ δεινότερα ἀδικήματα. Ψηφιζόμενον, λέγει, τὸ ἄρθρον 119 ἀποτελεῖ τοῦτο μίαν τορπίλλην τοῦ ἄρθρου 19 καὶ ἀσκόπως ὅλως κατηναλώθη τόση συζήτησις διὰ τὴν προστασίαν τῆς ἰδιοκτησίας. Ἠθανὸν ὅμως νὰ κρατήσῃ ἄλλη ἀντίληψις καὶ δι' αὐτό, λέγει, ὑποβάλλει μίαν τροπολογίαν, ἣν καὶ ἀναπτύσσει, δι' ἧς ἐξαιροῦνται τῆς καταλήψεως τὰ κάτω τῶν 500 στρεμμάτων κτήματα, τῆς ἀποζημιώσεως ὁριζομένης ἐντὸς διετίας ἀπὸ τῆς καταλήψεως συμφώνως τῷ ἄρθρῳ 19 τοῦ Συντάγματος. Ἡ ἐξαίρεσις αὕτη, λέγει, ἀφορᾷ τὰ κτήματα τῆς Παλαιᾶς Ἑλλάδος, ὧν ἡ προέλευσις εἶναι ἀποτέλεσμα κόπων καὶ ἐργασίας καὶ βελτιώσεων ἐπὶ τῶν παραδοθεισῶν μετὰ τὸν ἐθνικὸν ἀγῶνα εἰς τοὺς ἀκτήμονας γαιῶν καὶ διαδοχικῶν κατόπιν ἀγορῶν. Ὡς πρὸς τὸ ἄρθρον 119 ἐξεταστέον ἂν ἐννοεῖ τοῦτο ὅλους τοὺς ἀκτήμονας καὶ τοὺς ἔξω τοῦ κτήματος ἢ μόνον τοὺς τοιούτους τοῦ κτήματος. Ἐπίσης γίνεται χρῆσις τῆς λέξεως «ἀγρόκτημα» ἐνῷ εἰς τὴν ἔννοιαν ταύτην συμπεριλαμβάνεται κάθε ἀγροτικὴ κτῆσις καὶ συνεπῶς δίδομεν ἀπεριόριστον εὐρύτητα εἰς τὸν ὅρον αὐτόν. Κατ' ἀνάγκην ἔπεται ὅτι πρέπει νὰ γίνῃ ἡ ἐξαίρεσις, ἣν καθιεροῖ, ἡ σχετικὴ τροπολογία ἄλλως νὰ εἴμεθα βέβαιοι ὅτι ἐντὸς τῶν πέντε ἐτῶν οὐδὲ σπιθαμὴ γῆς θὰ μείνῃ εἰς κανένα. Πῶς θὰ δικαιολογηθῇ, τονίζει, ἡ ἀφαίρεσις οἱασδήποτε περιουσίας διὰ νὰ γίνῃ ὁ ἰδιοκτήτης πένης καὶ ὁ τρίτος πλούσιος; Τοῦτο ἀπισοῦται μόνον διὰ τῆς τροπολογίας δι' ἧς κατοχυροῦται καὶ ἡ ἰδιοκτησία, ὁ σεβασμὸς πρὸς τὴν ὁποίαν εἶναι τόσον ἐπιβεβλημένος ἐφ' ὅσον ἔχομεν ἀνάγκην προσελκύσεως κεφαλαίων. Ἀναπτύσσων εἶτα τὰ τῆς ἀποζημιώσεως τῶν ἀγροτικῶν κτημάτων τονίζει ὅτι δὲν πρέπει τὸ Κράτος νὰ ὑποστῇ καμμίαν θυσίαν, ἀλλ' ἀφ' οὗ πρόκειται νὰ ἀποκαταστήσωμεν πραγματικοὺς γεωργοὺς δύνανται οὗτοι νὰ πληρώσουν.

Δ. Χατζίσκος. Μόνοι οἱ ἀγρόται δὲν εἰμποροῦν νὰ πληρώσουν. Πρέπει ἀπαραιτήτως νὰ ἔλθῃ ἀρωγὸς τὸ Κράτος.

Γ. Ἀλεξανδρόπουλος. Πᾶς πραγματικὸς γεωργὸς δύναται μὲ δόσεις νὰ ἀποπληρώσῃ τὴν πραγματικὴν ἀξίαν τῶν γαιῶν τὰς ὁποίας θὰ λάβῃ, διότι ἐκτὸς τῆς προσόδου τῶν γαιῶν του θὰ ἀπασχολεῖται καὶ εἰς ἄλλας βοηθητικὰς ἐργασίας ὅπως κάμνουν ὅλοι οἱ πραγματικοὶ γεωργοί. Συνεχίζων ἐπαναλαμβάνει ὅτι τὸ Κράτος λόγῳ ἀδυναμίας δὲν πρέπει νὰ ὑποβληθῇ εἰς καμμίαν συνεισφοράν.

Ὁ κ. ***Φ. Μοσχούλας*** λέγει ὅτι εἶναι ἀξιοθαύμαστος ἡ μέχρι σήμερον ἀντοχὴ τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ, ἀλλὰ ἡ προχειρολογία καὶ ὁ ἐμπειρισμὸς ἅτινα ἐκράτησαν εἰς τὰς σκέψεις τῶν κυβερνώντων ἀπὸ τοῦ 1922 καὶ ἐντεῦθεν συνετέλεσαν εἰς τὴν φυγάδευσιν τοῦ κεφαλαίου. Ἐὰν ἐλειτούργει τὸ κοινοβούλιον δὲν θὰ εὑρισκόμεθα εἰς τὴν σημερινὴν κατάστασιν, ἀλλὰ θὰ ἠδυνάμεθα καὶ τὴν ἰδιοκτησίαν νὰ σεβασθῶμεν καὶ τοὺς ἀγρότας καὶ τοὺς πρόσφυγας νὰ ἀποκαταστήσωμεν.

Ὁ κ. ***Ν. Ἀργυρόπουλος*** ὑπενθυμίζει τὴν κατάστασιν εἰς ἣν ἤρχοντο τὰ θύματα τῆς Μικρασιατικῆς καταστροφῆς καὶ τὴν ἔκτασιν αὐτῆς.

Ὁ κ. ***Φ. Μοσχούλας*** συνεχίζων λέγει ὅτι ἔπρεπεν ἡ ἰδιοκτησία νὰ εἶναι σεβαστὴ καὶ πᾶσα προσβολὴ κατ' αὐτῆς εἶναι κατάχρησις. Θεμελιώδης κοινωνικὸς νόμος εἶναι ἡ ἐλευθέρα ἀνταλλαγὴ καὶ τοιαύτη δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ ὅταν δὲν ὑπάρχει ἐλεύθερον τίμημα τοῦ πράγματος. Οἱ θέντες ὑπὸ περιορισμὸν τὴν ἰδιοκτησίαν ἐνθαρρύνουν τὴν ἁρπαγήν. Πᾶσα ἐκτροπὴ εἶναι χειραφία πρὸς τὴν ἀναρχίαν καὶ τὸν κομμουνισμόν, ὅστις ἐπαγγέλλεται τὴν κατάργησιν τῆς ἀτομικῆς ἰδιοκτησίας ὡς διεκήρυξεν ἄλλοτε καὶ ὁ κ. Μάξιμος. Τὰ 9)10 τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ εἶναι μικροϊδιοκτῆται, οἱ ὁποῖοι ὀφείλουν νὰ γνωρίζουν ὅτι τὸ σύμβολον τοῦ κομμουνισμοῦ εἶναι τὸ θέτειν τὰς χεῖρας εἰς τὰ θυλάκια τῶν ἄλλων. (Χειροκροτήματα). Ἡ ἰδιοκτησία νομίμως καὶ δικαίως κτηθεῖσα, πρέπει νὰ προστατευθῇ ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ἄρθρου 19 τοῦ Συντάγματος, ἡ μεταπολεμικῶς ὅμως κτηθεῖσα ἰδιοκτησία ὀφείλει νὰ ἐρευνηθῇ πόθεν προέρχεται καὶ διὰ τοῦτο εἰς τὸ τέλος τοῦ Συντάγματος θὰ ὑποβάλῃ νόμον περὶ τοῦ «πόθεν ἔσχες» (χειροκροτήματα). Μετὰ μίαν τοιαύτην ἔρευναν θὰ εἴπωμεν ὅτι ἐπροστατεύσαμεν τὴν τοιαύτην ἰδιοκτησίαν, ἡ ὁποία οὕτω θὰ ἀποτελῇ θεμέλιον τῆς ἀστικῆς κοινωνίας. Ἀναπτύσσων εἶτα τὰ τῆς βάσεως τοῦ ἄρθρου 119 νομίζει ὅτι ἡ ἀποκατάστασις τῶν ἀκτημόνων καὶ τῶν προσφύγων δὲν δύναται νὰ γίνῃ ἀναλώμασι τῶν ὀλίγων καὶ ἐφόσον δὲν ἀπεκατεστάθησαν. Ἡ ἀποκατάστασις θὰ γίνῃ ἀναλώμασι πάντων καὶ συμμετοχῇ τοῦ Κράτους καὶ δέον τὸ 1)3 νὰ ἀπολέσουν οἱ γαιοκτήμονες, τὸ ἕτερον 1)3 νὰ πληρώσουν οἱ γεωργοὶ καὶ τὸ ἕτερον 1)3 τὸ Κράτος. Ἐρωτᾶται πόθεν θὰ εὑρῃ τὰ χρήματα ταῦτα; ἀλλὰ διὰ τῶν οἰκονομιῶν, διὰ τῆς ἐμπνεύσεως ἐμπιστοσύνης εἰς τὸ κεφάλαιον καὶ τῆς περισυλλογῆς θὰ δυνηθῇ τὸ Κράτος νὰ ἀρυσθῇ τὴν ὀφειλομένην συνεισφοράν. Προχωρῶν κηρύσσεται κατὰ τοῦ ἄρθρου 119 ὡς δημευτικοῦ, μεταβάλλοντος τοὺς ἰδιοκτήτας εἰς πέντητας καὶ διότι εἰσερχόμεθα εἰς ἕνα φαῦλον κύκλον μέλλοντα νὰ ἐπιδεινώσῃ τὴν κατάστασιν καὶ νὰ παρατείνῃ τὴν κοινωνικὴν ἐξάθρωσιν.

Ὁ κ. ***Δ. Ζούκας*** ἀπορεῖ πῶς θὰ γίνῃ ἀποκατάστασις ὅταν ὑποχρεωθοῦν οἱ ἀγρόται νὰ πληρώσουν μὲ σημερινὰς τιμάς.

Φ. Μοσχούλας. Τὸ 1)5 θὰ πληρώσουν οἱ χωρικοί ὅπως ἐρώτεινε καὶ ὁ κ. Μάρκου.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει, δὲν δέχομαι καμμίαν κατάληψιν κτήματος πρὸ τῆς καταβολῆς ἀποζημιώσεως. Κατὰ τὴν τελευταίαν 100ετίαν ηὐρύνθησαν τὰ δικαιώματα τοῦ ἀνθρώπου, ὥστε ἡ Γαλλικὴ ἐπανάστασις νὰ κατοχυρώσῃ τὴν ἰδιοκτησίαν, τὴν δὲ γαλλικὴν ἐπανάστασιν τὴν προσκλίνει ὁ φεουδαλισμὸς τὸν ὁποῖον δὲν ἔσχομεν ποτὲ ἐν Ἑλλάδι ὅπου εἴχομεν μόνον τσιφλίκια τὰ ὁποῖα τὸ Κράτος ἀφῄρετέ καὶ ἀποκατέστησε τοὺς ἀκτήμονας καὶ τοὺς κολλήγους. Ἐκ τῆς ἐτυμηγορίας ἡμῶν ἐξαρτᾶται ἡ ὑπόστασις τοῦ Κράτους ἐκ ταύτης δὲ ἡ θὰ στερεωθῇ ἡ ἰδιοκτησία ἢ θὰ καταρρεύσῃ. Ἔχομεν δὲ καθῆκον νὰ τονώσωμεν τὴν ψυχορραγοῦσαν ἰδιοκτησίαν καὶ νὰ ἀπομακρυνθῶμεν ἀπὸ τὰ κακὰ δαιμόνια ἅτινα εἰσάγει ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρου 119. Ἔχομεν ἐθνικὸν συμφέρον νὰ τονώσωμεν τὸν κοινοβουλευτισμόν, διότι διὰ τῆς το-

ώσεως ταύτης θὰ ἐμπνευσθῇ καὶ εἰς τοὺς δημοσίους ὑπαλλήλους καὶ ἀξιωματικούς κλπ. ἡ ἀντίληψις ὅτι τὸ Κράτος δὲν εἶνε κανενὸς τιμαρίων καὶ ὅτι ὁ λαὸς δὲν ἐννοεῖ νὰ δεχθῇ τὰ καινὰ αὐτὰ δαιμόνια. Ἐὰν ἐξακολουθήσωμεν νὰ δεχώμεθα διατάξεις ἀντικειμένας εἰς τὸ ἀστικὸν καθεστὼς ἡ ὑστεροφημία θὰ εἶναι βλασφημία κατὰ τῆς μνήμης ἡμῶν οἵτινες ἐξ ἀδυναμίας πρὸς τὸν κομμουνισμὸν ἢ τὴν στρατοκρατίαν εἴμεθα ὑπόνομευταὶ τοῦ ἀστικοῦ καθεστῶτος.

Ὁ κ. ***Θ. Χαβίνης*** λέγει ὅτι ὅλοι οἱ προλαλήσαντες ἐκφράζθησαν ἀνεπιφυλάκτως ὑπὲρ τῆς ἀποκαταστάσεως τῶν προσφύγων καὶ ἀκτημόνων καλλιεργητῶν, ἀλλὰ διὰ τῆς καλλιτέρας διατυπώσεως τοῦ ἄρθρου πρέπει νὰ λάβωμεν ὅλα τὰ μέτρα περὶ ἀρτιωτέρας διαρρυθμίσεως τοῦ ζητήματος τούτου. Ἔχει τὴν γνώμην λέγει ὅτι εἰς τὰ κοινωνικὰ ζητήματα, ὡς εἶναι τὸ ζήτημα τῆς ἀποκαταστάσεως τῶν προσφύγων καὶ ἀκτημόνων, δὲν τίθενται προθεσμίαι διότι τότε ἡ ἀποκατάστασις θὰ εἶναι ζήτημα τύχης καὶ ὄχι προγράμματος, ἄλλως τε ἡ διὰ τοῦ ἄρθρου ὁριζομένη πενταετία δὲν ἐπαρκεῖ καὶ ἀπόδειξις τούτου εἶναι ὁ ἀγροτικὸς νόμος, ὅστις καίτοι ἰσχύει ἀπὸ 10ετίας δὲν εἶχεν ἀκόμη ὡς ἀποτέλεσμα εἰ μὴ τὴν ἐκδίκασιν, κατὰ μὲν τὸν κ. Ὑπουργὸν τῆς Γεωργίας τοῦ 1|5 κατ' ἐμὲ δὲ τοῦ 1|8 τῶν ἀγροτικῶν κτημάτων. Εἶναι δὲ γνωστὸν ὅτι καὶ αἱ ἀνάγκαι αἱ ὑπηρεσιακαὶ συνετέλεσαν εἰς τὴν μὴ ἐκδίκασιν τῶν ἀγροκτημάτων, ἀναφέρει δὲ καὶ γραφεῖα τινὰ ἐποικιστικὰ ὡς εἶνε τῆς Παραμυθιᾶς, ὅπου δὲν ἐσχηματίσθησαν ἀκόμη αἱ ἐπιτροπαὶ καὶ τὸ γραφεῖον τῆς Ἄρτης ὅπου ἐλάχιστα κτήματα ἐξεδικάσθησαν. Συνεπῶς μὲ τὴν ἔλλειψιν τῶν ὑπαλλήλων οὔτε μία 10ετία δὲν ἐπαρκεῖ πρὸς ἀποκατάστασιν τῶν προσφύγων καὶ ἀκτημόνων. Προτείνει συνεπῶς ὅπως διαγραφῇ ἀπὸ τοῦ ἄρθρου ἡ προθεσμία. Δεύτερον ζήτημα, λέγει τὸ ὁποῖον χρήζει διαρρυθμίσεως, εἶνε τὸ περὶ ἀποζημιώσεως. Μετὰ τὸ 19 ἄρθρον ὑπονοεῖται ἡ ἀποζημίωσις πλήρης, ἀλλ' ἡ καταβολὴ πλήρους ἀποζημιώσεως ὑπὸ τῶν ἀκτημόνων εἶνε ἀδύνατος, τοῦτο πρέπει νὰ θεωρηθῇ ὡς γεγονός. Ἐὰν συνεπῶς ἐπιμείνωμεν εἰς τὴν πλήρη ἀποζημίωσιν εἶνε ὡσὰν νὰ μὴ θέλωμεν τὴν ἀποκατάστασιν. Εἶνε ἀδύνατον ὁ χωρικὸς νὰ πληρώσῃ περισσότερα τῶν ὅσων πληρώνει σήμερον. Ἄλλως τε, λέγει, ὡς πρὸς τὴν ἔννοιαν τῆς «πλήρους» ἀποζημιώσεως πρέπει νὰ λάβωμεν ὑπ' ὄψιν ὄχι τὴν ἀγοραίαν τιμήν, ἀλλὰ τὴν εἰς χρυσὸν ἀποτίμησιν διότι ἡ ἀγοραία σήμερον τιμὴ εἶναι πολὺ μεγαλειτέρα.

Ὁ κ. ***Α. Παπαναστασίου*** (Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας) λέγει ὅτι αὐτὸ συμβαίνει μόνον ἐν Ἑλλάδι, διότι εἰς κανὲν ἄλλο κράτος ἡ ὑπερτίμησις τοῦ κτήματος ἔφθασε τὴν νομισματικὴν διαφοράν.

Θ. Χαβίνης. Ἐὰν συνεπῶς δεχθῶμεν τὴν εἰς χρυσὸν ἀξίαν, οἱ χωρικοὶ δὲν θὰ πληρώσουν ἄλλα. Συνεχίζω προτείνει νὰ προστεθῇ εἰς τὸ ἄρθρον ἡ φράσις «μὴ ἰσχυουσῶν τῶν διατάξεων τοῦ 19ου ἄρθρου», ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἀποκατάστασιν τῶν ἀκτημόνων καὶ τῶν πρωσφύγων. Συμφωνεῖ μὲ τὴν πρότασιν τοῦ κ. Ἀλεξανδροπούλου, ὅπως καθορισθῇ εἰς τὸ Σύνταγμα τὸ κατώτατον ὅριον τῶν στρεμμάτων, μὲ τὴν μικρὰν τροποποίησιν ὅτι διὰ μὲν τὰ αὐτοκαλλιεργούμενα νὰ παραμένουν 500 στρέμματα, διὰ δὲ τὰ μὴ αὐτοκαλλιεργούμενα 300.

Α. Παπαναστασίου (Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας). Ἡ ἀξίωσις νὰ μένῃ ἓν τεμάχιον γῆς εἰς τὸν ἰδιοκτήτην εἶνε λογική, ἀλλὰ δὲν εἶνε εὔκολον νὰ μπῇ εἰς τὸ Σύνταγμα. Εἰς τὸν ἀγροτικὸν νόμον ἐλήφθη τοιαύτη πρόνοια. Ἄλλως τε, λέγει, αὐτὸ εἶνε τὸ ἐλάχιστον εἰς τὸ ὁποῖον ἐγὼ ὡς Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας θὰ φθάσω, ὑπὸ ἰδίαν εὐθύνην δὲν ἐπεξέτεινα ἀπαλλοτρίωσιν πέραν τῶν 300 στρεμμάτων, δὲν δυνάμεθα ὅμως διὰ πολλοὺς λόγους νὰ περιορίσωμεν συνταγματικῶς τὴν ἀπαλλοτρίωσιν.

Ὁ κ. ***Θ. Χαβίνης*** ἐλπίζει, λέγει, ὅτι αἱ δύο τροπολογίαι περὶ μὴ καθορισμοῦ προθεσμίας καὶ περὶ μὴ ἰσχύσεως τῶν διατάξεων τοῦ ἄρθρου 19 τοῦ Συντάγματος θὰ γίνωσιν ἀποδεκταὶ ὑπὸ τῆς Βουλῆς.

Ἐν τῷ σημείῳ τούτῳ ὥραν 9 μ. μ. διακόπτεται ἡ συνεδρίασις ἵνα ἐπαναληφθῇ ὥραν 10 μ. μ.

Μετὰ τὴν Διακοπήν

Ὥρᾳ 11 μ. μ. ἐπαναλαμβάνεται ἡ διακοπεῖσα συνεδρίασις

Γίνονται δι' ἀναστάσεως δεκτὰ εἰς πρώτην κατ' ἀρχὴν καὶ κατ' ἄρθρον συζήτησιν τὰ νομοσχέδια 1) περὶ προσφυγῶν κατὰ τῶν ἐκτιμητικῶν ἀποφάσεων τῶν πρωτοβαθμίων ἐπιτρόπων καὶ 2) περὶ ἀναστολῆς πληρωμῶν τῶν δικαιούχων ἀνταλλαξίμων.

Συνεχίζεται εἶτα ἡ συζήτησις ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 119 τοῦ Συντάγματος.

Ὁ κ. ***Σ. Κρητικᾶς*** λέγει ὅτι ὅλοι εἴμεθα σύμφωνοι διὰ τὴν ἀγροτικὴν ἀποκατάστασιν τῶν προσφύγων. Περὶ τούτου οὐδεμία ἠγέρθη ἀντίρρησις. Ἀλλ' ἐκ παραλλήλου πρὸς αὐτὴν πρέπει νὰ βαίνῃ καὶ ἡ ἀποκατάστασις τῶν ἀστῶν προσφύγων. Διὰ τὴν ἀστικὴν ἐγκατάστασιν τῶν προσφύγων φρονεῖ ὅτι ἡ ἀποζημίωσις πρέπει νὰ ὁρισθῇ ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἀξίας τῶν κτημάτων πρὸ τοῦ ἔτους 1922. Ἡ πρότασις ὅπως ἐξαιρεθοῦν τὰ οἰκόπεδα τὰ εὑρισκόμενα ἐντὸς τῶν σχεδίων τῶν πόλεων φρονεῖ ὅτι ἀποτελεῖ πλεονασμὸν καὶ ὅτι θὰ συντελέσῃ εἰς τὸ νὰ λάβῃ χαρακτῆρα ἐπιχειρήσεως διὰ τοὺς ἔχοντας οἰκόπεδα εἰς μεμακρυσμένας τοποθεσίας. Ἐν πάσῃ περιπτώσει φρονεῖ ὅτι οὐδεμία βλάβη θὰ ἔλθει προέλθει ἐκ τῆς ἐπιφυλάξεως τοῦ ἄρθρου, οὐδὲ ζημία εἰς τοὺς ἰδιοκτήτας.

Ὁ κ. ***Πρόεδρος*** ἀνακοινοῖ μετὰ τοῦτο ὅτι ἐκ μέρους τῶν κ. κ. ***Χ. Βοζίκη, Α. Ἀποστολίδη, Α. Ἐμπειρίκου — Κουμουνδούρου, Ι. Ράλλη, Π. Μπούμπουλη*** καὶ ***Κ. Καρτάλη*** ὑπεβλήθη ἔνστασις περὶ μὴ ἀπαρτίας.

Ἀναγιγνωσκομένου τοῦ καταλόγου εὑρίσκονται παρόντες μόνον 79 Βουλευταὶ καὶ ἐπομένως μὴ ὑπαρχούσης ἀπαρτίας ἐλύθη ἡ συνεδρίασις ὥραν 11 1)2 μ. μ.

Ὁ Πρόεδρος
Θ. ΓΟΥΖΚΟΣ

Οἱ Γραμματεῖς
Μ. Λαΐλιος
Θ. Τσιριμῶκος

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΝΕ'

Τῆς 6 Ἀπριλίου 1927

Ὥρᾳ 6 15' μ. μ. ὁ κ. ***Πρόεδρος*** ἀνελθὼν ἐπὶ τῆς ἕδρας κηρύσσει τὴν ἔναρξιν τῆς συνεδριάσεως καὶ διατάσσει ν' ἀνοιχθῶσι τὰ θεωρεῖα.

Ἀναγινώσκονται καὶ ἐπικυροῦνται τὰ πρακτικὰ τῆς προηγουμένης συνεδριάσεως.

Ἀνακοινοῦνται εἶτα τὰ ἑξῆς:

Οἱ κτηματικοὶ σύλλογοι Πειραιῶς, Ἀγρινίου, Ἄργους, Τρικκάλων, Χανίων, Μυτιλήνης καὶ Ζακύνθου διαμαρτύρονται ἐντόνως κατὰ τῆς μελετωμένης ἀναγκαστικῆς ἀπαλλοτριώσεως τῆς ἀστικῆς ἰδιοκτησίας.

Ὁ Ἐμμ. Χαληβελάκης ἀνθυποπουρὸς κάτοικος Ἀθηνῶν, ζητεῖ οἰκονομικὴν ἐνίσχυσιν ἐκ μέρους τοῦ Κράτους, διότι τυγχάνει πατὴρ 10 τέκνων καὶ εἶναι ἄπορος.

Οἱ κάτοικοι Γιαννιτσῶν διαμαρτύρονται κατὰ τοῦ δημοτικοῦ Συμβουλίου διότι κατακρατεῖ τὸ ἀπὸ διετίας ἕτοιμον σχέδιον τῆς πόλεως ἀδικαιολογήτως, ἐπὶ προφανεῖ ζημίᾳ τῶν κατοίκων, ἀδυνατούντων νὰ οἰκοδομήσωσιν.

Σύμπας ὁ λαὸς τῆς κοινότητος Κάτω Πορροΐων διαμαρτύρεται ἐπὶ τῇ εἰδήσει ὅτι ἡ γενικὴ διεύθυνσις ἐποικισμοῦ Μακεδονίας βασισθεῖσα εἰς ἐσφαλμένας εἰσηγήσεις ἀπέσπασεν καὶ παρεχώρησε γαίας ἀνηκούσας εἰς τὴν κοινότητά των.

Ὁ βουλευτὴς κ. ***Δ. Μπούκουρας*** καταθέτει ἀναφορὰν τῶν κατοίκων τῆς κωμοπόλεως Ἀνδραβίδος διαμαρτυρομένων ἐπὶ τῇ εἰδήσει τῆς μελετωμένης καταργήσεως τοῦ ἐκεῖ Εἰρηνοδικείου.

Αἱ κοινότητες καὶ οἱ συνεταιρισμοὶ ὁλοκλήρου τοῦ Παγγαίου διαμαρτύρονται διὰ τὴν ἀπόφασιν τῆς μετακινήσεως τῆς Νέας Μπάφρας, ζητοῦν δὲ τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος τούτου, συμφώνως μὲ τὰς ἀποφάσεις τῆς δικαστικῆς ἐπιτροπῆς.

Ὁ βουλευτὴς κ. ***Τ. Ἀναστασίου*** καταθέτει ὡσαύτως ἀναφορὰν τῆς κωμοπόλεως Ἀνδραβίδος κατὰ τῆς καταργήσεως τοῦ Εἰρηνοδικείου.

Ὁ κ. ***Πρόεδος*** προτείνει καὶ ἡ Βουλὴ δέχεται ὅπως τὸ Προεδρεῖον σχηματίσῃ ἐπιτροπὴν ἵνα συμμετάσχῃ εἰς τὸν ἐν Ἀραχώβῃ ἑορτασμὸν κατὰ τὴν 3 Μαΐου ἐ. ἔ. ἐπὶ τῇ 100ετηρίδι τῆς μάχης τῆς Ἀραχώβης.

Οἱ βουλευταὶ κ. κ. ***Δ. Μπαμπάκος, Ε. Βελλιανίτης, Γ. Φικιώρης, Β. Σκουλᾶς*** καὶ ***Ν. Κρανιωτάκης*** ὑποβάλλουσι πρότασιν νόμου περὶ ἀπονομῆς τίτλου καὶ μισθοῦ τμηματάρχου εἰς τοὺς εἰσηγητὰς τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου.

Οἱ κ. κ. ***Ι. Θεοτόκης, Α. Πιέρρης*** καὶ ***Σ. Παϊπέτης*** ὑποβάλλουσι πρότασιν ἑρμηνευτικῆς δηλώσεως ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 119 τοῦ Συντάγματος.

Οἱ κ. κ. ***Θ. Χαβίνης*** καὶ ***Α. Μέρος*** ὑποβάλλουσι τροπολογίαν ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 119 τοῦ Συντάγματος.

Εἰσέρχεται εἶτα ἡ Βουλὴ εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Διάταξιν τῆς Νομοθετικῆς Ἐργασίας

Ὁ κ. ***Χ. Βοζίκης*** παρακαλεῖ ἵνα συστηθῇ εἰς τοὺς προέδρους τῶν κοινοβουλευτικῶν ἐπιτροπῶν νὰ μὴ ὁρίζωσι τὰς αὐτὰς ὥρας συζητήσεως τῶν ἐπιτροπῶν, ἐφόσον τὰ αὐτὰ μέλη ἀποτελοῦσι πολλάκις τὰς ἐπιτροπάς.

Ὁ κ. ***Σ. Στάης*** παρακαλεῖ ὡσαύτως ὅπως συστηθῇ εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Παιδείας νὰ ἀποστείλῃ τὰ Ν. Δ. τῆς δικτατορίας διότι μέχρις ὥρας οὐδὲν ἔστειλεν.

Ὁ κ. ***Α. Ἀργυρὸς*** (Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας) ἀπαντᾷ ὅτι συγκεντρώνονται ὅλα τὰ στοιχεῖα διὰ νὰ συνοδευθοῦν μετ' ἐκθέσεως δι' ἕκαστον μέτρον καὶ διὰ τοῦτο ὑπάρχει ἡ βραδύτης.

Ὁ κ. ***Κ. Ἀγγελόπουλος*** (Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης) λέγει ὡσαύτως ὅτι χρειάζεται καὶ μελέτη τῶν μέτρων καὶ ἀντιγραφὴ πολλαπλῆ καὶ διὰ τοῦτο βραδυπορεῖ ἡ ἀποστολή των.

Ὁ κ. ***Σ. Στάης*** παρατηρεῖ ὡσαύτως ὅτι ἔχει πληροφορίας ὅτι οἱ τμηματάρχαι τῶν Ὑπουργείων δὲν στέλλουν τὰ διατάγματα δι' ὧν ἐδημιουργήθησαν θέσεις.

Συνεχιζομένης εἶτα τῆς Συζητήσεως τοῦ ἄρθρου 119 τοῦ Συντάγματος λαμβάνει τὸν λόγον ὁ κ. ***Δ. Κάκαβος,*** ὅστις λέγει ὅτι αἰσθάνεται ὑποχρέωσιν νὰ δώσῃ ἀμυδρὰν εἰκόνα τῆς καταστάσεως εἰς ἣν περιῆλθεν ἡ ἀγροτικὴ ἰδιοκτησία ἐν Μακεδονίᾳ, διὰ νὰ καταστῇ ἀντιληπτὸν τίνα μέτρα προστατευτικὰ τῆς ἰδιοκτησίας πρέπει νὰ ληφθοῦν καὶ τίνα πρὸς ἀποζημίωσιν τῆς τυχὸν ἀπαλλοτριωθησομένης τοιαύτης. Προχωρῶν λέγει ὅτι κατὰ τὴν διεξαγωγὴν τῶν πολέμων 1912 καὶ 1913 ὑπέστη κατ' ἀνάγκην πλείστας ζημίας ἡ ἀγροτικὴ ἰδιοκτησία καὶ οἱ ἰδιοκτῆται, ὑπὸ τὸ κράτος τῆς μέθης τῆς νίκης, δὲν ἐζήτησαν ἀποζημιώσεις· μεθ' ὃ ἐπηκολούθησεν ἡ συμμαχικὴ κατοχὴ ἐκ στρατοῦ 500.000 καὶ ἡ ἐντεῦθεν ζημία τῆς ἰδιοκτησίας εἶνε εὐνόητος καὶ μαρτυρεῖ τοῦτο τὸ πλῆθος τῶν αἰτήσεων ἀποζημιώσεως, αἵτινες ἐκκρεμοῦν εἰς τὰ διάφορα γραφεῖα καὶ διὰ τὰς ἐκδικασθείσας δίδονται ψυχία τινὰ ἀποζημιώσεως. Μετὰ τὴν δευτέραν ταύτην καταστροφὴν ἐπηκολούθησεν ἡ Μικρασιατικὴ συμφορὰ καὶ εὐλόγως προσέφυγον τὰ θύματα εἰς τὴν μητέρα πατρίδα καὶ οὐδεὶς διενοήθη νὰ προεμβάλῃ προτιμήματα εἰς τὴν ἀποκατάστασιν αὐτῶν ἐν Μακεδονίᾳ, ἀλλὰ ἀρείλει νὰ τονισθῇ ὅτι δὲν ἐπιτρέπεται μόνον τὴν συμφορὰν νὰ τὴν ἀποκαταστήσῃ μία δρᾶξ ἀγροτικῶν ἰδιοκτητῶν ἐν Μακεδονίᾳ. Εἶναι δίκαιον λέγει πάντες νὰ ὑποστῶμεν μίαν θυσίαν διὰ τὴν ἀνόρθωσιν τῆς καταστροφῆς ταύτης. Ἀνέφερεν, λέγει, ὁ κ. Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν ὅτι ἔπαθον καὶ ἄλλαι τάξεις ἀλλὰ δι' ὅλας ἐλήφθησαν μέτρα ἐπανορθώσεως πλὴν τῶν γεωκτημόνων, δι' οὓς δὲν ἐλήφθη κανὲν μέτρον. Ὀρθῶς ἐπομένως θὰ ἦτο εἴτε δι' ἐρμηνευτικῆς δηλώσεως, εἴτε διὰ δικτάξεως νὰ ἐλαμβάνετο πρόνοια ὅπως τουλάχιστον τὸ ἥμισυ τῆς ἀποζημιώσεως ἀφορᾷ τὴν πραγματικὴν ἀξίαν τοῦ κτήματος, διὰ νὰ μὴ θεωρῆται ἡ ἀπαλλοτρίωσις δήμευσις. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἀστικὴν ἀποκατάστασιν, φρονεῖ ὅτι αὐτὴ δὲν πρέπει νὰ χρησιμεύσῃ πρὸς ἐπαύξησιν τῆς περιουσίας τοῦ ἑνὸς καὶ μείωσιν τῆς περιουσίας τοῦ ἄλλου. Μόνον διὰ τῆς προστασίας τῆς ἰδιοκτησίας θὰ ἀποφευχθῇ ὁ ἐρυθρὸς κίνδυνος.

Ὁ κ. ***Π. Τσιτσεκλῆς*** λέγει ὅτι τὸ ζήτημα τοῦ ἄρθρου 119 ἀπητχόλησε διὰ μακρὰν τὴν Βουλὴν ἐξ αἰτίας τῆς ἀσταθοῦς στάσεως τῆς Κυβερνήσεως, ἡ ὁποία ἀπέφυγε νὰ εἴπῃ τὴν ἐπὶ τούτου γνώμην της. Τὰ περισσότερα θέματα ἄτινα θίγει τὸ ἄρθρον 119 ἐξωνυχίσθησαν κατὰ τὴν σ' ζήτησιν τοῦ ἄρθρου 19, μὲ τὴν ἐπιψήφισιν τοῦ ὁποίου ἐνομίσαμεν πάντες ὅτι ἠσυχάσαμεν, διότι ἡ ἰδιοκτησία ἐν Ἑλλάδι δὲν εἶναι παρὰ προϊὸν ἐργασίας καὶ ἀτομικῆς ἰδιορρύθμου. Ἐὰν ἐξαλειφθῇ ἡ ἰδέα τῆς προστασίας τῆς ἐργασίας καὶ τῆς περιουσίας, οὐδεὶς πλέον θὰ ἔχῃ ὄρεξιν νὰ ἐργασθῇ. Λείποτε ἡ ἀνθρωπότης ἐπροστάτευτε τὴν ἐργασίαν καὶ τὴν περιουσίαν καὶ μόνον ἐδέχθη ὅπως κάμπτεται αὕτη ἐνίοτε χάριν τοῦ γενικοῦ συμφέροντος. Οὐδεὶς θὰ κατεδικάτῃ τὴν ἰδέαν τῆς ἐφαρμοσθείσης ὑπὸ πασῶν τῶν Κυβερνήσεων ἀγροτικῆς πολιτικῆς. Ἀλλ' ἐν τῇ ἐφαρμογῇ τῆς πολιτικῆς ταύτης ἔλαβον χώραν ὡρισμένοι παραλήψεις διότι εἰς τοὺς ἰδιοκτήτας δὲν ἐδόθησαν αἱ προσήκουσαι ἀποζημιώσεις. Κατὰ τὴν ἐφαρμοσθεῖσαν ἀγροτικὴν πολιτικὴν ἐγένετο ἡ προσπάθεια νὰ τηρηθῇ ἡ βάσις ὅπως τῆς καταλήψεως προηγῆται ἡ ἀποζημίωσις. Μόνον κατὰ τὸ 1923 ἐγένετο τὸ πρῶτον παρέκβασις ἀπὸ τῆς βάσεως ταύτης, ἐπιτραπείσης τῆς καταλήψεως καὶ πρὸ τῆς καταβολῆς τῆς ἀποζημιώσεως. Ἐτίσης προκειμένου περὶ ἐπιτάξεως ἐν καιρῷ ἐπιστρατεύσεως ἢ λόγῳ πολέμου ἐπιτρέπεται αὕτη πρὸ τῆς ἀποζημιώσεως, λόγῳ ὅμως τῆς ἐπειγούσης ἀνάγκης οὐδεὶς κατηγόρησε ποτὲ τὸν νόμον τοῦτον. Δὲν εἶναι ἀνάγκαιον εἰς ἑκάστην περίπτωσιν νὰ ὑπάρχῃ καὶ ἰσχύῃ τὸ ἀπόλυτον. Δύνανται νὰ ἰσχύῃ ἡ τοιαύτη διάταξις. Ἀλλὰ τὸ ζήτημα εἶναι ἂν ὑφίσταται καὶ πότε ὑφίσταται ἡ ἐπείγουσα ἀνάγκη. Ὡς πρὸς τὴν συνέχισιν τῆς ἀποκαταστάσεως τῶν ἀγροτῶν πρωσφύγων αὕτη βεβαίως πρέπει νὰ συνεχισθῇ, ἀλλὰ πρέπει νὰ ἀποζημιωθῶσιν οἱ ἰδιοκτῆται διότι ἡ μέχρι τοῦδε δοθεῖσα ἀποζημίωσις δὲν δύναται σοβαρῶς νὰ ὑποστηριχθῇ ὅτι ἀποτελεῖ τοιαύτην. Τὴν πολιτικὴν τῆς ἀποκαταστάσεως τῶν ἀκτημόνων δὲν δυνάμεθα νὰ ἀναστείλωμεν. Εἰς ἓν μόνον πρέπει νὰ στρέψωμεν τὴν προσοχήν μας, ἀφ' ἑνὸς μὲν ὅπως ἡ ἀποζημίωσις εἶναι δικαιοτέρα, ἀφ' ἑτέρου δὲ ὅπως οἱ ἰδιοκτῆται μὴ ἀπογυμνοῦνται τελείως τῆς γῆς, ἀλλ' ἀφίνεται καὶ εἰς αὐτοὺς ἓν μέρος πρὸς καλλιέργειαν.

Δ. Κουτσοπέταλος. Ὥστε ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἀγροτικὴν ἀποκατάστασιν δέχεσθε τὴν ἀρχὴν τῆς καταλήψεως ἄνευ προηγουμένης ἀποζημιώσεως.

Π. Τσιτσεκλῆς. Ἀφοῦ τοῦτο ἐφηρμόσθη ἤδη, δεξιόθεν.

Δ. Κουτσοπέταλος. Τότε δὲν νομίζετε ὅτι τὸ ζήτημα τῆς ἀποζημιώσεως ὀρθῶς καθορίζεται ἐν τῷ ἄρθρῳ 19;

Π. Τσιτσεκλῆς. Ναί. Ἀλλὰ πρέπει νὰ διασαφηνισθῇ τὸ ἄρθρον ὡς πρὸς πάντα τὰ σημεῖα αὐτοῦ. Ταῦτα, λέγει, ὡς πρὸς τὴν ἀποκατάστασιν τῶν ἀκτημόνων καλλιεργητῶν. Δὲν δύναμαι ὅμως νὰ δεχθῶ τὴν τροπολογίαν ὡς πρὸς τὴν ἀποκατάστασιν τῶν ἀστῶν προσφύγων. Ὅτι ἦτο δυνατὸν ἐγένετο ἐκ μέσους τοῦ Κράτους δι' αὐτοὺς δὲν δύναται δὲ νὰ γεννηθῇ οὐδὲν παράπονον ἀφοῦ οὐδὲν παρελείφθη μέχρι τοῦδε. Διὰ τοῦτο δὲν δύναμαι οὐδὲ νὰ ἐννοήσω πῶς προέκυψεν ἡ κατὰ τὴν τελευταίαν στιγμὴν ὑποβληθεῖσα τροπολογία. Τὸ ἄρθρον 119 τοῦ ἐν ἰσχύϊ Συντάγματος δὲν ὁμιλεῖ περὶ τοιούτου τινός, διότι ὁμιλεῖ «περὶ ἀποκαταστάσεως ἀκτημόνων καλλιεργητῶν καὶ προσφύγων κλπ.». Ἀλλὰ καὶ ἡ ἀπόφασις τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1922 ὁμιλοῦσα περὶ ἐν γένει ἀποκαταστάσεως προσφύγων κλπ. ταύτην τὴν ἔννοιαν ἔχει, δὲν ἐννοεῖ δὲ τοὺς ἀστούς. Ἀλλ' ἐν πάσῃ περιπτώσει δὲν πιστεύω ὅτι ἐν τῇ ψυχῇ τῶν ὑποστηριζόντων τὴν τροπολογίαν ἐνυπάρχει ἡ ἰδέα τῆς καταλήψεως τῆς δι' ἀτομικῆς ἐργασίας κτηθείσης περιουσίας. Ἡ τροπολογία λοιπὸν αὕτη, τῆς ὁποίας τὴν ὁριστικὴν διατύπωσιν δὲν ἔχομεν νῦν ὑπ' ὄψιν, δὲν δύναται νὰ γίνῃ δεκτὴ ἐκτὸς ἐὰν καθορισθοῦν αἱ περιφέρειαι ἐν αἷς θὰ ἠδύνατο νὰ γίνῃ τοῦτο. Ἐν τοιαύτῃ δὲ περιπτώσει θὰ ἐπεβάλλετο νὰ ψηφισθῇ ὑπὸ τῆς Βουλῆς νόμος, ὁ ὁποῖος νὰ καθορίσῃ τὰς λεπτομερείας. Μὴ λησμονῆτε, λέγει, ὅτι ἔχομεν δημιουργήσει ἀρκετὰς ἔριδας μεταξὺ τῶν διαφόρων τάξεων. Ἀρκεῖ ἡ διὰ τὸ ἐνοικιοστάσιον δημιουργηθεῖσα ἔρις. Ἀρκεῖ ἡ ἔρις πρὸς τοὺς ἐπιθυμοῦντας τὴν ἀνατροπὴν τοῦ σημερινοῦ κοινωνικοῦ καθεστῶτος. Μὴ θελήσωμεν νὰ δημιουργήσωμεν καὶ νέας.

Ὁ κ. ***Α. Μυλωνᾶς*** λέγει ὅτι ὁ προλαλήσας εἶπεν ὅτι αἰφνιδιαστικῶς ὑπεβλήθη ἡ τροπολογία περὶ τῆς ἀστικῆς ἰδιοκτησίας διὰ τὴν προσφυγικὴν ἀποκατάστασιν. Δὲν εἶναι ὅμως τοῦτο τίποτε νέον, ἀφοῦ τὸ ἰσχύον Σύνταγμα παραπέμπει εἰς τὴν ἐπαναστατικὴν ἀπόφασιν, ἤτις ὁμιλεῖ γενικῶς περὶ ἀκινήτων καὶ οὐχὶ περὶ ἀγροκτημάτων, καὶ περὶ προσφύγων καὶ οὐχὶ περὶ προσφύγων ἀγροτῶν, ἐκτὸς δὲ τούτου ὑπάρχει καὶ συντακτικὴ ἀπόφασις μεταγενεστέρα ἐπεκτείνασα ῥητῶς τὰς ἀπαλλοτριώσεις καὶ ἐπὶ ἀστικῶν ἀκινήτων, ἀμφότεραι δὲ αἱ πράξεις αὗται ἐκυρώθησαν καὶ παρὰ τῆς Δ' Συνελεύσεως καὶ ἐπομένως καὶ κοινοβουλευτικῶς ἀνεγνωρίσθησαν αὗται.

Τινὲς βουλευταί. (Ἐκ τῆς δεξιᾶς). Ὄχι δά.

Ὁ κ. ***Α. Μυλωνᾶς*** ἐξακολουθῶν ἀναγινώσκει ἀμφοτέρας τὰς ἀνωτέρω ἐπαναστατικὰς ἀποφάσεις, τὴν μὲν πρώτην τῆς 5ης Μαρτίου 1923, τὴν δὲ δευτέραν τῆς 21ης Ἰουνίου 1923 δι' ἧς ἐπεκτείνονται τὰ δικαιώματα τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Γεωργίας καὶ ἐπὶ τῶν ἀστικῶν κτημάτων. Αἱ ἀποφάσεις αὗται, τονίζει, δὲν εἶχον οὐδένα χρονικὸν περιορισμόν, ἡ δὲ Συνταγματικὴ ἐπιτροπὴ περιώρισε τὸν χρόνον εἰς πενταετίαν, ἐνῶ ἀφ' ἑτέρου τὸ μὲν σχέδιον Συντάγματος ἔχει γενικὴν τὴν διάταξιν, ἡ δὲ Συνταγματικὴ ἐπιτροπὴ τὴν περιώρισεν εἰς τὴν ἀγροτικὴν ἀποκατάστασιν. Προχωρῶν λέγει ὅτι εἶναι ἀναμφισβήτητον ὅτι ὑπάρχουν ἀκόμη ἄστεγοι πρόσφυγες καὶ ἡ ἀποκατάστασις καὶ στέγασις αὐτῶν θὰ βαδίσῃ ὡς μέχρι τοῦδε καὶ διὰ τοὺς ἀποκατασταθέντας, διὰ τοὺς ὁποίους ὡς γνωστὸν ἐλήφθη πρόνοια νὰ μὴ καταλαμβάνωνται σποραδικαὶ ἰδιοκτησίαι καὶ πολύτιμοι ἀλλὰ τοιαῦται εἰς τὰ ἄκρα τῶν πόλεων καὶ ἐπὶ εὐθηνῶν γαιῶν καὶ διὰ τῆς ἱδρύσεως ζεχωριστῶν συνοικισμῶν. Βλέπομεν συνεπῶς ὅτι δὲν ἐγένετο καμμία κατάχρησις τῆς κειμένης διατάξεως εἰς τὴν ἀνώμαλον περίοδον. Καὶ ἐπομένως οὐδεὶς φόβος ὑπάρχει νὰ λάβῃ χώραν τώρα τοιαύτη, ὁπότε καὶ οἱ ἀποκαταστατέοι εἶνε ὀλιγώτεροι καὶ ἡ περίοδος ὁμαλωτέρα. Ἄλλως τε καὶ πρὸς ἀποφυγὴν τῶν φόβων αὐτῶν θὰ ἐπρότεινα ὅπως τεθῇ περιορισμός, καθ' ὃν ἡ ἐγκατάστασις θὰ ἐγένετο ὁμαδικῶς καὶ ἐν συνοικισμοῖς ἢ καὶ πρὸς συμπλήρωσιν τούτων ἐν ἀνάγκῃ καὶ εἰδικῶς ἐξ ἀκαλύπτων χώρων πλησίον ἱδρυμένων συνοικισμῶν. Οὕτω καὶ οἱ ἐγερθέντες ἀδικαιολογήτως φόβοι, διὰ τῆς τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως τῆς διατάξεως θὰ ἐξηλείφοντο.

Γ. Καφαντάρης (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν). Συζητουμένου τοῦ ἄρθρου 19 ἀνεγνωρίσθη παρὰ πάντων ὡς ὀρθὴ ἡ ἀρχὴ ὅτι, εἰς περιπτώσεις ἐξαιρετικὰς δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ ἐφαρμοσθῶσιν οἱ αὐστηροὶ κανόνες τοῦ γενικοῦ ἄρθρου περὶ ἰδιοκτησίας. Ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἀρχῆς ταύτης ἐζήτησα ὅπως διευκρινισθοῦν αἱ ἀντιλήψεις τῶν ἀρχηγῶν τῶν κομμάτων καὶ ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου, ἐφ' οὗ οὐδεὶς εἰδικὸς λόγος ἔγεινε κατὰ τὰς ἀγορεύσεις των. Ἐζήτησα δὲ τὴν διευκρίνισιν καίτοι θεωρουν ἐξυπακουομένην τὴν ὑπαγωγὴν εἰς τὴν ἐξαιρετικὴν διάταξιν καὶ τῆς στεγάσεως τῶν ἀστῶν προσφύγων, ἥτις ἀπετέλεῖ σήμερον τὸ κυριώτερον τῶν κοινωνικῶν προβλημάτων, ὅπως καθοριζομένων τῶν ἀπόψεων τῆς Βουλῆς γίνῃ ταυτόχρονος ἡ ἐπιψήφισις τῶν δύο σχετικῶν ἄρθρων πρὸς ἀποφυγὴν ἐπαναλήψεων. Δὲν εἰσῆλθον εἰς λεπτομερείας ὡς πρὸς τὴν ἔκτασιν τῆς προνοίας ταύτης, τῆς ὁποίας ἐτόνισα μόνον τὴν ἀναγκαιότητα. Οὐδεὶς ποτε διενοήθη, πολὺ δὲ ὀλιγώτερον ἐγώ, ὅτι ἦτο δυνατὸν ἡ ἀστικὴ ἐγκατάστασις νὰ ἐπιδιωχθῇ διὰ καταλήψεως μεμονωμένων οἰκοπέδων ἢ οἰκοδομῶν. Τοιαύτην πρότασιν, εἶμαι βέβαιος, ὅτι θὰ ἀπέκρουον πρῶτοι οἱ πρόσφυγες. Ὅσα ἀπὸ τοιαύτην ἔννοιαν ἐκυκλοφόρησαν, ἀποτελοῦν ἀσυστόλους καὶ κακοπίστους σπερμολογίας. Μὲ ἀφίνουν αὗται βεβαίως ἀδιάφορον καὶ τὰς ἀπηξίωσα, ὡς εἶνε γνωστόν, μέχρι τοῦδε ἀπαντήσεως. Εἶμαι ὅμως πρὸ τῆς Βουλῆς ὑποχρεωμένος νὰ ἀπαλλάξω τοὺς λόγους μου ἀπὸ τῆς παρεμφορφώσεως ἣν ὑπέστησαν καὶ νὰ ἀποδώσω εἰς αὐτοὺς τὴν ἀληθῆ ἔννοιάν των. Θέτων τὴν ἀρχὴν τῆς ἐξαιρετικῆς προνοίας διὰ τὴν στέγασιν, δὲν ἀπέκλεισα τὴν συζήτησιν ἐπὶ τῶν ἐξασφαλιστικῶν μέτρων κατὰ τῶν καταχρήσεων. Ἐπομένως ἡ πρότασις τοῦ κ. Μυλωνᾶ περὶ ὁμαδικῆς ἐγκαταστάσεως, δὲν ἀποτελεῖ τροποποίησιν τῆς προτάσεώς μου, ἀλλὰ καθορισμὸν τῶν ὅρων πρὸς ἐφαρμογὴν τῆς ἀνατεθείσης ὑπ' ἐμοῦ ἀρχῆς. Οὕτως ἔχουν τὰ πράγματα, πόρρωθεν ἀπέχοντα τῶν σπερμολογιῶν.

Ὁ κ. ***Α. Μυλωνᾶς*** συνεχίζων λέγει ὅτι, ὡς πρὸς τὸ ποσὸν τῆς ἀποζημιώσεως ὀρθὸν θὰ ἦτο νὰ τεθῇ ὅριον μέσης τιμῆς ἐτῶν τινῶν μέχρι τῆς ἐλεύσεως τῶν προσφύγων. Διότι οὐδεὶς δύναται νὰ καρπωθῇ ὑπερτίμησιν ἐκ τῆς προσελεύσεως ἑνὸς νέου πληθυσμοῦ. Μετὰ ταῦτα λέγει ἠμποροῦμεν νὰ ψηφίσωμεν τὸ ἄρθρον 119 ὑπὸ τὰς ἀνωτέρω διασαφήσεις καὶ ἐπεξηγήσεις.

Ὁ κ. ***Σ. Σωτηριάδης*** ἐρωτᾷ ἂν ὅπως εἶναι διατυπωμένον τὸ ἄρθρον περιορίζεται μόνον εἰς τὴν μὴ προηγουμένην καταβολὴν τῆς ἀποζημιώσεως, καὶ ὁρίζει τοιαύτην καθορισθέαν διὰ τοῦ νόμου ἢ διὰ τοῦ ἄρθρου 19.

Ὁ κ. ***Α. Μυλωνᾶς*** ἀπαντᾷ ὅτι πλὴν τῆς παρεκκλίσεως τῆς ἄνευ προηγουμένης ἀποζημιώσεως καταλήψεως γίνεται καὶ ἄλλη παρέκκλισις ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἀποζημίωσιν, σύμφωνα μὲ τὰς δηλώσεις τῶν ἀρχηγῶν τῶν κομμάτων. Διότι ἀντιθέτως θὰ ἐσήμαινε σταμάτημα τῆς ἀγροτικῆς νομοθεσίας διὰ τοὺς γνωστοὺς οἰκονομικοὺς λόγους. Καὶ ἡ ἔννοια τῶν λόγων τῶν ἀρχηγῶν τῶν κομμάτων ἦτο ὅτι δὲν μπορεῖ νὰ διασαλευθῇ ποσῶς ἡ ἀγροτικὴ πολιτική.

Ι. Ράλλης. Παρακαλῶ νὰ δηλωθῇ ἂν ἀγροτικὴ πολιτικὴ εἶνε ἡ ἀφαίρεσις τῆς περιουσίας ἄνευ ἀποζημιώσεως.

Γ. Καφαντάρης (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν). Ἡ ἀγροτικὴ πολιτικὴ εἶνε ὁμοία, ἐφαρμοσθεῖσα παρ' ὅλων τῶν κομμάτων ἀπὸ τοῦ 1917 καὶ ἐντεῦθεν.

Ὁ κ. ***Α. Μυλωνᾶς*** νομίζω, συνεχίζει, ὅτι ἡ ἔννοια τῆς ἀγροτικῆς πολιτικῆς ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τοῦτο εἶνε ὅτι ἀντιλαμβάνεται ἡ Πολιτεία τὴν ἀνάγκην τῆς βελτιώσεως τῆς ἀποζημιώσεως τῶν ἀγροτικῶν ἀπαλλοτριώσεων, ἀλλ' αὕτη δὲν δύναται νὰ γίνῃ μὲ μονοκονδυλιὰν συνταγματικήν. Εἶνε ζήτημα βελτιώσεως τοῦ νομίσματος καὶ διαμορφώσεως πολλῶν ἄλλων συνθηκῶν. Ἂν ψηφίσωμεν μίαν τοιαύτην διάταξιν θὰ τὴν ἴδωμεν ἀμέσως κατ' ἀνάγκην ἀνατρεπομένην παρ

ἡμῶν τῶν ἰδίων. Τὸ ζήτημα ἄλλως τε παρουσιάσθη καὶ εἰς τὴν Γ' Συνέλευσιν, ὁπότε εἶχε πέσει τὸ νόμισμα καὶ παρήλασαν ἀγορηταὶ καὶ ἐτόνισαν τὴν κατάστασιν τούτην, ἀλλ' οὐδεμία ἐλήφθη πρόνοια. Ὑπάρχει παρ' ὅλων ἡ διάθεσις τῆς βελτιώσεως ὄχι ὅμως συνταγματικῶς ἀλλὰ νομοθετικῶς. Ὡς πρὸς τὰ λεχθέντα παρὰ τοῦ κ. Τσιτσεκλῆ λέγει ὅτι εἶνε πάμπολλα τὰ Κράτη, ἅτινα ἐθέσπισαν παρέκκλισιν διὰ τὴν ἰδιοκτησίαν ἀπὸ τῆς συνταγματικῆς προστασίας. Σειρὰ συνταγμάτων ὅλων τῶν κρατῶν ἀπὸ τοῦ Βορρᾶ μέχρι τῶν Βαλκανίων καθιέρωσε τὴν ἀνάγκην τῆς ἀθρόας ἀποκαταστάσεως ἄνευ τακτικῶν διαδικασιῶν, αἱ ὁποῖαι ἠμποροῦν νὰ ἐπακολουθήσουν. Προχωρῶν ἀναπτύσσει τὴν διάταξιν περὶ ἀποκαταστάσεως τῶν μικρῶν κτηνοτρόφων, ἥτις περιελήφθη καὶ εἰς τὸ Σύνταγμα καὶ εἰς τὸ σχέδιον τῆς ἐπιτροπῆς καὶ εἰς τὴν τροπολογίαν τῶν ἐλευθερορρόνων. Ἡ τάξις αὕτη, λέγει, ζεῖ σποραδικῶς καὶ νομαδικῶς εἰς τὰ ἑλληνικὰ βουνὰ ὑφισταμένη ἐκμετάλλευσιν παρὰ τῶν μεγάλων κτηνοτρόφων καὶ ἐγκαταλελειμμένη, ἄστεγος, ἀπολίτιστος καὶ ὑπὸ τὸν διαρκῆ κίνδυνον τῆς λῃστείας. Αὐτὴ ἡ τάξις, τονίζει, ἡ ὁποία δὲν ἔχει κομματικοὺς προστάτας δὲν ἀπησχόλησε δυστυχῶς, ὡς ἔδει, ἡμᾶς ἐδῶ.

Δ. Χατζῆσκος. Μᾶς ἀπησχόλησεν.

Α. Μυλωνᾶς. Ἡ τάξις αὕτη ἐξ 70,000 ψυχῶν ἐξῆς προέκυψαν ἁρματωλοὶ καὶ κλέφτες καὶ οἱ εὔζωνοί μας ἐρωτᾶται διατὶ νὰ μὴ τύχῃ προστασίας, διατὶ νὰ ἀγνοηθῇ μόνη αὕτη ἀφοῦ καὶ συντελεστικὴ τῆς Ἐθνικῆς παραγωγῆς εἶναι καὶ ἀνάγκην μονίμου ἐγκαταστάσεως τὸν χειμῶνα ἔχει πρὸς βελτίωσιν καὶ κοινωνικῶς ἑαυτῆς καὶ θελτίωσιν τῶν προϊόντων της. Καταλήγων συνοψίζει ὅτι ἡ παρέκκλισις ἐπιβάλλεται διὰ μὲν τὴν κατάληψιν γενικῶς, διὰ δὲ τὴν ἀποζημίωσιν ὅσον ἀφορᾷ μὲν τοὺς καλλιεργητὰς θὰ ἀφεθῇ ἡ νομοθετικὴ ἐξουσία ἐλευθέρα νὰ τὴν βελτιώσῃ, διὰ δὲ τοὺς ἀστοὺς πρόσφυγας δὲν θὰ ἀπαρτίζεται ἀπὸ ὑπερτίμησιν πέραν τοῦ 1922 καὶ τέλος διὰ τοὺς κτηνοτρόφους θὰ ρυθμισθῇ πάντως ἀνωτέρα τῆς τοῦ ἀγροτικοῦ νόμου.

Ὁ κ. ***Κ. Δεμερτζῆς*** λέγει ὅτι καθὼς καὶ χθὲς εἶπε δὲν ψηφίζομεν Σύνταγμα ἀλλὰ ψηφίζομεν νόμον, σπουδαιότατον μὲν ἀλλὰ πάντως νόμον, διότι ἂν διορρίψωμεν τὸ ἄρθρον 119 τοῦ Συντάγματος θέλει σταματήσει ὁλόκληρος ἡ ἀγροτικὴ ἀποκατάστασις τῶν ἀκτημόνων. Ἐὰν ψηφίσωμεν τὸ ἄρθρον μὲ τὴν προσθήκην τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει διατηροῦμεν ἐν ἰσχύϊ καὶ τὸν ἀγροτικὸν νόμον καὶ τὴν ἐπαναστατικὴν ἀπόφασιν τοῦ Πλαστῆρα. Ἐὰν δὲ δὲν δεχθῶμεν τὴν προσθήκην τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν θὰ σταματήσωμεν τὴν ἀστικὴν ἀποκατάστασιν τῶν προσφύγων. Φρονεῖ ὅμως ὅτι οὐδὲν ἐκ τῶν δύο δύναται νὰ σταματήσῃ διότι πρόκειται περὶ σπουδαιοτάτων ἀναγκῶν καὶ ἡ Βουλὴ οὐδέποτε θὰ ἐδέχετο νὰ σταματήσῃ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ἀναγκῶν αὐτῶν.

Καὶ ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐξακολούθησιν τῆς ἀποκαταστάσεως τῶν ἀκτημόνων καλλιεργητῶν, ὄχι μόνον μεταξὺ τῶν κομμάτων, ἀλλὰ καὶ ὁλοκλήρου τῆς Βουλῆς, δὲν ἠγέρθη οὐδεμία διαφορὰ διότι πάντες ἐδέχθημεν ὅτι πρέπει νὰ ἐξακολουθήσῃ ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ ἀγροτικοῦ νόμου. Ὑπάρχουν διαφοραὶ εἰς τὰ κόμματα ὡς πρὸς τὴν ἀποζημίωσιν τῶν ἰδιοκτητῶν καὶ ἐλέχθησαν ἀπὸ τοῦ ὑήματος τούτου διάφοροι γνῶμαι περὶ τοῦ τρόπου τῆς ἀποζημιώσεως, φρονεῖ ὅμως ἐπ' αὐτοῦ τοῦ ζητήματος ὅτι οἱ ἀκτήμονες καλλιεργηταὶ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἐπιβαρυνθῶσιν ἐπὶ πλέον, διότι δὲν δυνάμεθα νὰ ἐπανερχώμεθα εἰς συμπληρώσεις ἀποζημιώσεων διὰ τὰς γενομένας ἀπαλλοτριώσεις, ἀλλὰ καὶ συγχρόνως διότι ἐξ ὑπαιτιότητος τοῦ Κράτους ἡ ἀποκατάστασις δὲν ἐγένετο ὑπὸ τὰς προϋποθέσεις ἐκείνας, ὥστε οἱ λαβόντες τὰ κτήματα νὰ δυνηθῶσι νὰ παραγάγωσι περισσότερα ἵνα δυνηθῶσι νὰ πληρώσωσι καὶ περισσότερα. Φρονεῖ ὡσαύτως ὅτι δὲν δύναται τὸ Κράτος νὰ παράσχῃ τὴν λεγομένην «πλήρη» ἀποζημίωσιν. Ἡ ἀποζημίωσις δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ἄλλως πως ὡς δικαία καὶ εὔλογος ἀποζημίωσις, τοῦτο ἐγένετο δεκτὸν εἰς ὅλα τὰ Κράτη. Ὑποθέσατε, λέγει, ὅτι ὁ νόμος ἀντὶ νὰ ὁρίζῃ ὡς ἀποζημίωσιν τὸν μέσον ὅρον τῆς ἀξίας τῶν τριῶν ἐτῶν ὥριζεν ὡς τοιαύτην τὸν μέσον ὅρον τῶν 10 ἐτῶν, τὸ τοιοῦτον δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ θεωρηθῇ ἐξαίρεσις ἀπὸ τοῦ Συντάγματος. Τὸ γεγονὸς ὅτι ὁ νόμος ὁρίζει τριετίαν ἀποτελεῖ ἀπόδειξιν ὅτι δὲν πρόκειται περὶ τῆς ἀγορᾶς ἀξίας τοῦ ἀπαλλοτριουμένου κτήματος, ἀλλὰ περὶ δικαίας καὶ εὐλόγου ἀποζημιώσεως. Ἐπομένως ὡς πρὸς τὴν ἀποζημίωσιν τῶν ἀγροτικῶν κτημάτων οὐδεμία ἐπιδάρυνσις τῶν ἀποκατασταθέντων ὀφείλει νὰ γίνῃ ὅσον ἀφορᾷ τὰς γενομένας ἀπαλλοτριώσεις, ἀλλὰ πρέπει νὰ γίνῃ ἀνάληψις ἐκ μέρους τοῦ Κράτους τῆς ὑποχρεώσεως τῆς δικαίας καὶ εὐλόγου ἀποζημιώσεως καὶ ὅπως συγχρόνως ἡ πρόσθετος αὕτη ἀποζημίωσις καταβληθῇ ἄνευ χρονοτριβῆς. Ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τῆς ἀστικῆς ἀποκαταστάσεως τῶν προσφύγων ἐξαίρει τὴν ἀνάγκην ταύτην ἀλλὰ πρέπει, λέγει, ἡ ἀποκατάστασις τῶν ὑπολοίπων ἀστῶν νὰ γίνῃ κατ' ἀρχὰς μὲν διὰ τῆς χρησιμοποιήσεως τῶν κτημάτων τοῦ Δημοσίου καὶ ἄλλων τινῶν ἱδρυμάτων προτοῦ χρησιμοποιηθῶσι τὰ κτήματα τῶν ἰδιωτῶν. Καὶ ἐν τῷ σημείῳ τούτῳ, λέγει, ὅτι ὤφειλεν ὁ κ. Ὑπουργὸς νὰ προσκομίσῃ εἰς τὴν Βουλὴν τὸν ἀριθμὸν τῶν μελλόντων νὰ ἀποκατασταθῶσιν καὶ τὴν ἔκθεσιν τῆς προσφυγικῆς ἐπιτροπῆς. Συνεχίζων, λέγει, ὅτι ἡ ἀποζημίωσις τὴν ὁποίαν θὰ καταβάλωσι καὶ οἱ ἀποκατασταθέντες πρόσφυγες καὶ οἱ ἀποκατασταθησόμενοι πρέπει νὰ μὴ εἶναι ἡ σημερινὴ ἀξία τοῦ κτήματος, διότι ἡ ἀξία αὕτη ηὐξήθη ἀκριβῶς λόγῳ τῆς εἰσροῆς ἐντεῦθεν τῶν προσφύγων, ὀφείλουσιν ὅμως νὰ καταβάλωσι τὴν ἀξίαν τῶν κτημάτων εἰς χρυσὸν ἐν ἀναλογίᾳ πρὸς τὴν σημερινὴν χαρτίνην δραχμήν. Τρίτον σημεῖον, λέγει, εἶναι νὰ μὴ παραταθῇ ἡ διαδικασία πρὸς ἐξεύρεσιν κτημάτων πρὸς ἀποκατάστασιν τῶν προσφύγων ἐπὶ μίαν πενταετίαν, ὁ χρόνος, οὗτος πρέπει νὰ περιορισθῇ χάριν τῆς ἰδιοκτησίας. Καταλήγων φρονεῖ, ὅτι αἱ συστάσεις, τὰς ὁποίας ἔκαμεν ἀντιπροσωπεύουν τὸ κοινὸν αἴσθημα τῆς Βουλῆς εἰς τὸ ζήτημα τοῦτο. Ἐφ' ὅσον ἡ Οἰκουμενικὴ Κυβέρνησις, ἥτις ἀνέλαβε τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος αὐτοῦ παρουσιάσῃ διατύπωσιν τοῦ ἄρθρου σύμφωνον μετὰ τὰς ἐκτεθείσας γνώμας του θὰ ψηφίσῃ ὑπὲρ τῆς προτάσεως, ἀλλ' ἐὰν ἡ Κυβέρνησις δὲν τροποποιήσῃ τὸ ἄρθρον καὶ δὲν περιορίσῃ τὸν χρόνον τῆς ἰσχύος αὐτοῦ εἶναι ὑποχρεωμένος νὰ καταψηφίσῃ τὴν τροποποίησιν αὐτήν, διὰ τοῦτο διατυποῖ τὴν πρότασιν ὅπως εἰ δυνατὸν ἡ Βουλὴ προχωρήσῃ εἰς ἄλλας Συντακτικὰς ἐργασίας ἵνα ἐν τοσούτῳ τὰ κόμματα συνενοούμενα προέλθουν εἰς κοινὴν διατύπωσιν τοῦ ἄρθρου καὶ ἵνα μὴ καταναλώσωμεν, διὰ δῆθεν Συντακτικὰς διατάξεις ἐνῷ τὸ ὑπὸ συζήτησιν θέμα εἶναι μόνον νόμος, πολύτιμον χρόνον.

Ὁ κ. ***Χ. Ἀλαμανῆς*** λέγει ὅτι ὑπεστηρίχθη παρά τινων ὅτι δὲν πρέπει διὰ τοῦ ἄρθρου 119 νὰ ἐξακολουθήσῃ ἐφαρμοζομένη ἡ ἀγροτικὴ πολιτικὴ ὡς μέχρι τοῦδε ἀλλὰ συμφώνως πρὸς τὸ ἄρθρον 19, ἤτοι κατόπιν πλήρους ἀποζημιώσεως. Ἀλλ' ἐὰν τοῦτο δὲν κανονίσωμεν διὰ τοῦ ἄρθρου 119 οὐδένα ἄλλον λόγον ἔχει ἡ ἐπιψήφισις τοῦ ἄρθρου τούτου. Πάντες οἱ ἀρχηγοὶ τῶν κομμάτων ἐδήλωσαν ἤδη ὅτι ὁ ἀγροτικὸς νόμος θὰ ἐξακολουθήσῃ ἐφαρμοζόμενος, οὐδὲ αὐτοῦ τοῦ ἀρχηγοῦ τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος ἐξαιρουμένου. Βεβαίως διὰ τοῦ Συντάγματος δὲν δύναται νὰ καθορισθῇ τὸ ποσὸν τῆς ἀποζημιώσεως, ὑπάρχει ὅμως ἡ γενικὴ κατεύθυνσις ἤδη πρὸς βελτίωσιν αὐτῆς. Ἡ ἀποζημίωσις δὲν δύναται βεβαίως νὰ εἶναι πλήρης, ὅταν ἔχωμεν ὑπ' ὄψιν ὅτι αἱ σχέσεις μεταξὺ ἰδιοκτητῶν καὶ καλλιεργητῶν ἦσαν τοιαῦται, ὥστε νὰ ἀποδεικνύουν ὅτι οὐδέποτε ὑπῆρξε καθαρὰ ἀγροτικὴ ἰδιοκτησία, δὲν φαντάζεται δὲ ὅτι ἡ Βουλὴ θέλει ἀποφασίσῃ ἄλλως. Ὡς πρὸς τὴν ἀστικὴν ἀποκατάστασιν, δὲν νομίζει ὅτι αἱ μικροϊδιοκτησίαι διατρέχουν κανένα κίνδυνον, ἐφόσον

θ σὰ καθορισθῇ ὅπως μὴ δύναται νὰ γίνῃ σποραδικὴ ἀφαίρεσις μικροϊδιοκτητῶν, οἱ δὲ ἰδιοκτῆται θέλουν ἀποζημιωθῇ παρκῶς. Ἐπανερχόμενος εἰς τὸ ζήτημα τῆς ἀγροτικῆς ἀποκαταστάσεως, λέγει ὅτι τινὲς ἐθορύβησαν ἐκ τῆς ἀναγραφομένης διατάξεως ὅτι ἡ κατάληψις θὰ γίνεται πρὸ τῆς καταβολῆς ἀποζημιώσεως. Ἀλλὰ λησμονοῦν οἱ θορυβούμενοι ὅτι διὰ τοῦ νόμου περὶ ἁρτιμένης ἐσοδείας καταβάλλεται μίσθωμα διὰ τὰ καταλαμβανόμενα κτήματα. Ὥστε πάντοτε ὁ ἰδιοκτήτης θὰ λαμβάνῃ ἀποζημίωσίν τινα καὶ πρὸ τῆς εἰς αὐτὸν καταβολῆς τῆς ὁριστικῆς ἀποζημιώσεως. Οὐδὲν τὸ ἐξαιρετικὸν ἐπομένως γίνεται διὰ τοῦ ἄρθρου 119. Ὅτι ἐγίνετο μέχρι τοῦδε τοῦτ' αὐτὸ ἐξακολουθεῖ νὰ γίνεται. Διὰ τῆς ἐπιψηφίσεως τοῦ ἄρθρου θὰ ὑποβοηθήσωμεν τὴν γαλήνην τοῦ τόπου καὶ θὰ ἐξυπηρετήσωμεν τὴν παραγωγήν.

Ὁ κ. **Γ. Μπακόπουλος** λέγει ὅτι ἐξ ὅσων ἐλέχθησαν διεπιστώθη ὅτι οὐδεὶς ὑπάρχει ἀντιτιθέμενος πρὸς τὸν θεσμὸν τῆς ἀπαλλοτριώσεως, προκειμένου περὶ τῆς ἀποκαταστάσεως τῶν ἀκτημόνων καλλιεργητῶν, καὶ μάλιστα τῶν ἐξ Ἀσίας καὶ Θράκης Ἑλλήνων. Ἡ ἱερότης ὅμως τῆς χάριν τῶν τελευταίων τούτων ἀπαλλοτριώσεων δὲν πρέπει νὰ μετριασθῇ ἐκ τῆς ἀδικίας ἐναντίων ἄλλων. Ἐγώ, κύριοι, φρονῶ ὅτι καὶ ἂν ἀκόμη εἶχεν ὑψωθῇ ἡ ἐρυθρὰ σημαία ἐπὶ τοῦ κοινοβουλίου τούτου, πάλιν θὰ ἦτο ὑπερβολικὴ ἡ ἀξίωσις, ἡ διατυπωθεῖσα ἐντεῦθεν ὑπὸ τοῦ ἀρχηγοῦ τῶν προσδευτικῶν φιλελευθέρων, ὅπως ἡ ἀποκατάστασις τῶν προσφύγων γίνῃ καταλαμβανομένων τῶν κτημάτων ἄνευ προηγουμένης ἀποζημιώσεως. Δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἐξοντωθῇ μία τάξις κτηματιῶν διὰ νὰ ἀποκατασταθῇ μία ἄλλη. Παρέχουν δὲ κακίστην ὑπηρεσίαν πρὸς τοὺς πρόσφυγας, ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι, νομίζοντες ὅτι τοὺς ὑποστηρίζουν, τοὺς ἀποξενώνουν τῆς γενικῆς συμπαθείας. Φοβοῦμαι δὲ ὅτι τοιαύτην τινὰ κατάστασιν ὑπάρχει κίνδυνος νὰ δημιουργήσῃ ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρου 119. Ταῦτα πάντα θὰ ἀποφύγωμεν ἐὰν ἐφαρμοσθῇ τὸ ἄρθρον 19 τοῦ Συντάγματος, ὁπότε ἡ ἀποζημίωσις θὰ εἶναι δικαία, κανονιζομένη διὰ τῆς δικαστικῆς ὁδοῦ καὶ οὐχὶ διὰ τῶν ὑπαλλήλων τοῦ ἐποικισμοῦ.

Ὁ κ. **Χ. Ζούκας** παρατηρεῖ ὅτι οὐδέποτε ἡ ἀποζημίωσις καθωρίσθη διὰ τῶν ὑπαλλήλων τοῦ ἐποικισμοῦ, ἀλλὰ καθορίζεται δι' ἀποφάσεως τοῦ Προέδρου τῶν Πρωτοδικῶν.

Ὁ κ. **Γ. Μπακόπουλος** λέγει ὅτι ὁ ἀγροτικὸς νόμος παρέχει εἰς τὸν ὑπουργὸν τῆς Γεωργίας μεγάλα δικαιώματα. Συνεχίζων λέγει ὅτι εἶνε ἀπόλυτος ἀνάγκη νὰ ἀποκατασταθοῦν οἱ πρόσφυγες, οἱ ὁποῖοι εἶ ε θύματα μιᾶς ἀστόχου πολιτικῆς τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως. Ἀναφέρει ἀκολούθως διάφορα παραδείγματα ἀπαλλοτριώσεως διαφόρων προτύπων κτημάτων ὡς εἶνε ἡ Γιάννολη ἐν Θεσσαλίᾳ καὶ τονίζει πόσον κακῶς ἐγένετομέχρι τοῦδε ἡ ἀποκατάστασις τῶν προσφύγων εἰς τοὺς ὁποίους ἀμελετήτως ἐδόθησαν κτήματα, εἰς τρόπον ὥστε τὴν μισὸν νὰ μειωθῇ ἡ παραγωγή. Ἡ διάταξις λέγει, ὁμιλεῖ καὶ περὶ τῶν κτηνοτρόφων. Ἀλλ' οἱ κτηνοτρόφοι δὲν ἔχουν ἀνάγκην ἰδιοκτησίας. Οἱ κτηνοτρόφοι ἔχουν ἀνάγκην ἐκτάσεως. Καὶ διὰ τοὺς κτηνοτρόφους ὑπάρχει ἀνάγκη συστηματικῆς ἐργασίας διὰ τὴν ὁποίαν δὲν εἶνε ἱκανοὶ ὡς ἀπεδείχθη οἱ ὑπάλληλοι τοῦ Ὑπουργείου τῆς Γεωργίας. Ὁ κτηνοτρόφος δὲν θέλει περιφέρειαν ἰδικήν του, θέλει νὰ τοῦ ἐπιτρέπεται νὰ βόσκῃ τὰ πρόβατά του εἰς κτηνοτροφικὰς ἐκτάσεις. Διὰ τὴν κτηνοτροφίαν χρειάζεται μέριμνα, ὅπως καὶ διὰ γεωργίαν, δὲν δυνάμεθα χάριν τῆς μιᾶς νὰ καταστρέψωμεν τὴν ἄλλην. Δὲν ἔχομεν λοιπὸν ἀνάγκην συνταγματικῶν διατάξεων, ἔχομεν ἀνάγκην συστηματικῆς καὶ θετικῆς ἐργασίας, ἔχομεν ἀνάγκην ἔργων καὶ οὐχὶ λόγων. Συνεχίζων λέγει ὅτι παντοῦ ὅπου ἐγένετο ἀπαλλοτρίωσις ἡ ἀποζημίωσις προκατεβλήθη. Καὶ αὐτὸ τὸ Ρουμανικὸν σύνταγμα ὁμιλεῖ περὶ προκαταβαλλομένης ἀποζημιώσεως.

Ὁ κ. **Γ. Καφαντάρης** (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν) παρατηρεῖ ὅτι δὲν ἐγένετο τοῦτο ἐν Ρουμανίᾳ. Ἀλλὰ ἐν Ἑλλάδι ἡ ἀγροτικὴ πολιτικὴ τῶν Κυβερνήσεων ὑπῆρξε πάντοτε ἡ αὐτή. Οἱ διάδοχοι ἡμῶν δὲν ἐτραμίτησαν ἀλλ' ἐπροχώρησαν.

Ὁ κ. **Γ. Μπακόπουλος** συνεχίζων λέγει ὅτι εἰς τὴν Ρωσσίαν ὅπου ἔγεινε μπολσεβικισμὸς ὑπῆρχον μεγάλαι ἐκτάσεις, κλήρωται μετὰ τῶν ἀνδρῶν ὡς δουλοπαροίκων εἰς τοὺς ἰδιοκτήτας. Τοιαύτη κατάστασις δὲν ὑπάρχει εἰς τὴν Ἑλλάδα. Ἐγένετο λόγος καὶ περὶ ἀττικῆς ἐγκαταστάσεως τῶν προσφύγων. Ἀλλὰ ποῦ νὰ ἐγκατασταθοῦν εἰς τὰς Ἀθήνας ἢ εἰς τὸν Πειραιᾶ;

Ὁ κ. **Μ. Ἀγγυρόπουλος** παρατηρεῖ ὅτι δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ ἐγκατασταθοῦν οἱ ἀστοὶ εἰς τὰ βουνά.

Ὁ κ. **Γ. Μπακόπουλος** λέγει ὅτι πρέπει νὰ ἀκούσωμεν τὸ ρεῦμα τῆς ἀστυφιλίας. Ἡ πύκνωσις τοῦ πληθυσμοῦ τῶν πόλεων εἶνε ἓν κακόν, τὸ ὁποῖον ἡ Κυβέρνησις πρέπει νὰ ἀποφύγῃ. Περαίνων λέγει ὅτι ἐτυμηγορεῖ εἰλικρινῶς τὴν ἀποκατάστασιν τῶν προσφύγων ὑπὲρ πάντα ἄλλον. Ἀλλ' οὗτοι πρέπει ν' ἀποκατασταθῶσι κατὰ τοιοῦτον τρόπον ὥστε ν' ἀποτελῶσιν ἓν ἁρμονικὸν σύνολον μὲ πάντας τοὺς ἄλλους. Ὑφ' οὓς ὅμως ὅρους ἐπιδιώκεται αὕτη δὲν θὰ ἐπέλθῃ ἡ πολυπόθητος ἁρμονία. Δὲν νομίζει ὅτι πρέπει νὰ συνεχιστῇ ὁ διωγμὸς πρὸς τὴν ἰδιοκτησίαν, ὁ ὁποῖος ἀποτέλεσμα ἔχει τὴν φυγάδευσιν τοῦ κεφαλαίου, ἡ ὁποία δυσείει καὶ κλονίζει τὴν πίστιν τῆς χώρας. Ἀποκατεστήσατε ἐπιλέγει τοὺς πρόσφυγας δικαίως καὶ συστηματικῶς καὶ οὐχὶ δημοκοπικῶς.

Ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου συνεναίσει τῆς Βουλῆς λύεται ἡ συνεδρίασις 9.30' δι' ἀῦριον ὥραν 5 καὶ 30.

Ὁ Πρόεδρος
Θ. ΣΟΦΟΥΛΗΣ

Οἱ Γραμματεῖς
Μ. Λαΐλιος
Θ. Τσιριμῶκος

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ Ν'

Τῆς 7 Ἀπριλίου 1927

Ὥρᾳ 6. 50' μ. μ. ὁ κ. **Πρόεδρος** ἀνελθὼν ἐπὶ τῆς ἕδρας κηρύσσει τὴν ἔναρξιν τῆς συνεδριάσεως καὶ διατάσσει ν' ἀνοιχθῶσι τὰ θεωρεῖα.

Ἀναγινώσκονται καὶ ἐπικυροῦνται τὰ πρακτικὰ τῆς χθεσινῆς συνεδριάσεως.

Ἀνακοινοῦνται εἶτα τὰ ἑξῆς:

Ὁ βουλευτὴς κ. **Ι. Παπαϊωάννου** καταθέτει ἀναφορὰν τῶν κατοίκων Καλυβίων τῆς Τριχωνίας διαμαρτυρομένων διὰ τὴν ὑπὸ τῆς Ἑταιρείας ἀποξηράνσεως τῆς λίμνης Λυσιμαχίας κατάληψιν τῶν πέριξ τῆς λίμνης δασῶν καὶ τὴν ἀπαγόρευσιν τῆς συλλογῆς ἀκόμη καὶ καυσοξύλων ἐν αὐτοῖς καὶ παρακαλεῖ νὰ διαβιβασθῇ αὕτη ταχέως εἰς τοὺς Ὑπουργοὺς Γεωργίας καὶ Συγκοινωνίας, διὰ νὰ ληφθῇ ἓν μέτρον ὑπὲρ τῶν κατοίκων, οἵτινες οὔτε τὴν ἀπαραίτητον διὰ τὰς γεωργικάς των ἐργασίας ξυλείαν δὲν δύνανται νὰ προμηθευθοῦν ἐκ τῶν μοναδικῶν ἐν τῇ περιφερείᾳ δασῶν.

Οἱ ἀπορριφθέντες φοιτηταὶ παρακαλοῦν ὅπως εἰ δυνατὸν τὸ πρὸ πολλοῦ ἰσχύον διάταγμα περὶ ἐπανεξετάσεως τῶν

κατὰ τὰς τμηματικὰς ἐξετάσεις ἀπορριφθέντων φοιτητῶν ἰσχύσῃ καὶ διὰ τὸ διανυόμενον ἔτος.

Ἡ συνομοσπονδία τῶν ἐπαγγελματιῶν τῆς Ἑλλάδος παρακαλεῖ τὴν Βουλὴν ὅπως τὸ περὶ ἐνοικιοστασίου διάταγμα παραπεμφθῇ εἰς τὴν κοινοβουλευτικὴν ἐπιτροπὴν ἵνα συζητηθῇ ὑφ' ὅλων τῶν κομμάτων καὶ ἐπέλθῃ πλέον ὁριστικὴ διαρρύθμισις αὐτοῦ.

Ἡ ἕνωσις τῶν προσφύγων καὶ γηγενῶν τῆς συνοικίας Καλλιθέας Μπεμπλαχανὲ Θεσσαλονίκης ὑποβάλλει ὑπόμνημα περὶ τροποποιήσεως τοῦ Ν. Δ. τῆς 18 Ἰουλίου 1915.

Οἱ πρόεδροι τῶν συνδέσμων κτηματιῶν καὶ ἐλαίου Μάνδρας Μιτυλήνης ζητοῦν τὴν ψήφισιν τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἐλαττώσεως τοῦ φόρου ἐπὶ τοῦ ἐξαγομένου ἐλαίου κατὰ 4 %.

Ὁ Θρακικὸς σύλλογος Ραιδεστοῦ Καλλιπόλεως «Ἑλλήσποντος» παρακαλεῖ τὴν Βουλὴν ὅπως ἀπαλλοτριωθῇ ἐν τῇ πόλει Δράμας ἔκτασις διὰ τὴν ἀνέγερσιν τοῦ ἀστικοῦ συνοικισμοῦ, παραχωρηθείσης ἤδη ὑπὸ τῆς Γ. Δ. Ε. Μ. σχετικῆς πιστώσεως.

Ἡ ὁμοσπονδία βιομηχανικῶν ἑνώσεων ἐργατῶν οἰκοδομῶν καὶ οἰκοδομησίμων ὑλῶν τῆς Ἑλλάδος ὑποβάλλει διαμαρτυρίαν τῶν ἐργατῶν τῶν ἐργαζομένων εἰς τὰ ἐν Μαραθῶνι ὑδραυλικὰ ἔργα τῆς ἑταιρείας «Ὄλεν» παρανομουμένων διὰ τὸ γλίσχρον τοῦ μισθοῦ των.

Ὁ Νικόλαος Φωκᾶς ὑποβάλλει ὑπόμνημα δι' οὗ παρακαλεῖ τὴν Βουλὴν ὅπως τοῦ χορηγηθῇ σύνταξις ἀνάλογος ἢ ἐφ' ἅπαξ ἀποζημίωσις διὰ τὸν φόνον τοῦ υἱοῦ του γενόμενον κατὰ τὸ Εὐρωπαϊκὸν πόλεμον παρὰ τῶν Βουλγάρων, ἐκ τῆς ἐπιτροπῆς ζημιῶν πολέμου.

Οἱ βουλευταὶ κ. κ. **Α. Μυλωνᾶς, Α. Ἀγγελόπουλος, Α. Τροχάνης** καὶ **Ι. Μουτζουρίδης** ὑποβάλλουσι τροπολογίας ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 119 τοῦ Συνταγμάτος.

Οἱ κ. κ. **Γ. Καρπετόπουλος, Φ. Μοσχούλας, Γ. Μπακόπουλος** καὶ **Α. Ἐμπ. Κουμουνδοῦρος** ὑποβάλλουσι πρότασιν νόμου «περὶ τῶν στρατευθέντων μαθητῶν τῆς Ἀνωτάτης Σχολῆς τῶν Οἰκονομικῶν Σπουδῶν».

Ὁ κ. **Α. Μυλωνᾶς** ὑποβάλλει τροπολογίαν ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου «περὶ αὐξήσεως τῆς πιστώσεως τοῦ θεραπευτηρίου «Σωτηρίας».

Ἡ ἐπὶ τῶν Ναυτικῶν Ἐπιτροπὴ ὑποβάλλει τὰς ἐκθέσεις αὐτῆς ἐπὶ τῶν νομοσχεδίων 1) περὶ συμμετοχῆς τῆς Ἑλλάδος εἰς τὸ Διεθνὲς Ὑδρογραφικὸν Συνέδριον καὶ 2) περὶ κυρώσεως συμφωνίας Μ. Βρεττανίας καὶ Ἑλλάδος περὶ ἀμοιβαίας ἀναγνωρίσεως τῶν πιστοποιητικῶν καταμετρήσεως τῆς χωρητικότητος τῶν ἐμπορικῶν πλοίων.

Ὁ κ. Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης διαβιβάζει ἔγγραφον τοῦ ἐν Ἀθήναις Εἰσαγγελέως Ἐφετῶν, δι' οὗ οὗτος ζητεῖ τὴν ἄδειαν τῆς Βουλῆς πρὸς ποινικὴν δίωξιν τοῦ βουλευτοῦ κ. **Ν. Ἀδρεαδάκη.**

Πρὸ τῆς ἡμερησίας διατάξεως ὁ βουλευτὴς κ. **Ν. Μπακόπουλος** λέγει ὅτι ἐκ τῶν ἐφημερίδων ἔμαθεν ὅτι ἡ Κυβέρνησις ἐδημοσίευσε τὸ διάταγμα τοῦ ἐνοικιοστασίου. Χάριν τῆς ἀξιοπρεπείας τοῦ Σώματος καὶ τοῦ σεβασμοῦ πρὸς τὸ πολίτευμα ἐλπίζει ὅτι ἡ εἴδησις εἶναι ψευδής.

Φωναί. Ἐδημοσιεύθη.

Ὁ κ. **Ν. Μπακόπουλος** δὲν φαντάζεται, λέγει, ὅτι οἱ ἀρχηγοὶ τῶν κομμάτων συγκατετέθησαν νὰ δημοσιεύσουν διάταγμα μεταβάλλον πλείστας συνθήκας δημιουργημένας καὶ δικονομικὰς διατάξεις ἰσχυούσας, δυναμένας νὰ μεταρρυθμισθῶσι μόνον διὰ τῆς Βουλῆς.

Ὁ κ. **Γ. Καφαντάρης** (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν). Νομίζει ὅτι πρέπει νὰ ἀναβληθῇ ἡ συζήτησις μέχρις ἐλεύσεως τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης.

Πολλοὶ Βουλευταί. Νὰ κληθῇ νὰ ἔλθῃ.

Ὁ κ. **Ν. Μπακόπουλος** συνεχίζων λέγει ὅτι προέχει τὸ ζήτημα ἂν εἶχε τὸ δικαίωμα ἡ Κυβέρνησις νὰ ἐκδώσῃ, ἰσχύοντος τοῦ Συντάγματος καὶ παρούσης τῆς Βουλῆς, τοιοῦτον διάταγμα. Διὰ τοῦτο ἡ παρουσία τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης δὲν εἶναι ἀπαραίτητος. Ἐρώτων περάτειται νὰ συζητήσωμεν μὲ τὴν Κυβέρνησιν, διατί ἐπέτρεψε τὴν ἔκδοσιν τοιούτου διατάγματος. Διὸ παρίσταται ἀνάγκη νὰ ἀποφασίσῃ ἡ Βουλὴ περὶ τοῦ προδικαστικοῦ τούτου ζητήματος.

Ὁ κ. **Γ. Καφαντάρης** (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν) νομίζει ἀπαραίτητον τὴν παρουσίαν τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης.

Ὁ κ. **Ν. Μπακόπουλος** ἐπαναλαμβάνει ὅτι ἡ μορφὴ ἀποδίδεται εἰς τὴν Κυβέρνησιν, προέχει δὲ πάσης ἄλλης συζητήσεως, δεδομένου μάλιστα ὅτι σήμερον εἶναι ἡμέρα ἐλέγχου.

Ὁ κ. **Ι. Σιακῆ** διαμαρτύρεται διότι ὑπάρχει ἐκκρεμὴς ἡ ἐπερώτησις περὶ τῆς ἀπεργίας.

Ὁ κ. **Ι. Ράλλης** παρατηρεῖ ὅτι πρέπει νὰ λάβουν τὸν λόγον οἱ ζητοῦντες τοῦτον πρὸ τῆς ἡμερησίας διατάξεως.

Ὁ κ. **Α. Ἐμπειρῖκος-Κουμουνδοῦρος** ὁμιλεῖ σχετικῶς μὲ τὰς ἐν τῷ Ἰταλικῷ Κοινοβουλίῳ γενομένας δηλώσεις τοῦ δουλευτοῦ κ. Πάτση καὶ ἀποστέλλει θερμὸν χαιρετισμὸν πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς Δωδεκανησίους.

Ὁ κ. **Ν. Μπακόπουλος** λέγει ὅτι λυπεῖται ὀλοψύχως διότι εὑρίσκεται εἰς τὴν δυσάρεστον θέσιν νὰ ἐλέγξῃ πρᾶξιν τῆς Κυβερνήσεως, οὐχὶ εἰς τὴν οὐσίαν αὐτῆς ἀλλ' εἰς τοὺς τύπους, ἐφ' ὧν ἐστηρίχθη ἡ Κυβέρνησις ἵνα διαπράξῃ μίαν τοιαύτην πρᾶξιν.

Πολλοὶ Βουλευταί. Εἰς τὴν οὐσίαν.

Ν. Μπακόπουλος. Καὶ ὄντως ἡ Κυβέρνησις φαντάζομαι ὅτι δὲν θέλει νὰ μείνῃ ὑπὸ τὸ βάρος μιᾶς τοιαύτης κατηγορίας.

Φωναί. Δὲν δύνασθε νὰ εἰσέλθητε εἰς τὴν οὐσίαν τῆς ἐπερωτήσεως.

Ὁ κ. **Γ. Καφαντάρης** (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν) παρατηρεῖ ὅτι ὁ ῥήτωρ προτίθεται νὰ ἀναπτύξῃ τοὺς λόγους δι' οὓς ἐπιδιάλλεται ἡ προτίμησις τῆς συζητήσεως ἐπὶ τοῦ ἐνοικιοστασίου.

Ὁ κ. **Ν. Μπακόπουλος** συνεχίζων λέγει ὅτι ἐδημοσιεύθη διάταγμα περὶ ἐνοικιοστασίου ἐπὶ τῇ βάσει νομοθετικῆς ἐντολῆς, δοθείσης διὰ διατάγματος τῆς Κυβερνήσεως Κονδύλη, ἐνῷ ὡς γνωστὸν αἱ νομοθετικαὶ πράξεις Παγκάλου καὶ Κονδύλη διὰ ψηφίσματος εἶνε ἐπίδικοι καὶ τὸ κῦρος αὐτῶν δὲν ἐλύθη εἰσέτι.

Ὁ κ. **Ι. Κίνιας** διακόπτων παρατηρεῖ ὅτι παραβιάζεται ὁ Κανονισμός.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** ἀπαντᾷ ὅτι οὐδεμία παραβίασις λαμβάνει χώραν ἐφόσον ὁ ῥήτωρ ἐζήτησε τὸν λόγον ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως.

Ὁ κ. **Ν. Μπακόπουλος** συνεχίζων λέγει ὅτι ἔρχεται τὸ ἐρώτημα ἂν θὰ παραμείνῃ ἐκκρεμὴς ἡ μορφὴ κατὰ τῆς Κυβερνήσεως περὶ παραβιάσεως τοῦ Συντάγματος καὶ τῶν νόμων τοῦ Κράτους. Διὰ τοῦτο προέχει ἡ συζήτησις τῆς ἐγγεγραμμένης σχετικῆς ἐπερωτήσεως, ἐξ ἧς θὰ ἀποδειχθῇ ἂν εἰς τὸν τόπον τοῦτον ἐπιτρέπεται νὰ ἐξακολουθοῦν τοιαῦται καταστρατηγήσεις. Ἐναπόκειται εἰς τὴν Κυβέρνησιν νὰ ἀπαντήσῃ πρώτη εἰς τὴν κατηγορίαν, ἡ ὁποία τῆς ἀπεδόθη.

Κ. Ἀγγελόπουλος (Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης). Ὁμολογῶ, λέγει, ὅτι μὲ ἀπορίαν καὶ λύπην ἤκουσα ὅσα ἐλέχθησαν περὶ τοῦ ἐνοικιοστασίου.

Φωναί. Ἐδημοσιεύθη!

Κ. Ἀγγελόπουλος (Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης). Ἐδημοσιεύθη. Προχωρῶν λέγει ὅτι πάντοτε ὑπῆρξε πλήρης ὁ σεβασμός του καὶ πρὸς τὴν Βουλὴν καὶ πρὸς τὸ Σύνταγμα καὶ καὶ ἀπορεῖ πῶς τοσοῦτον νεαροὶ συνάδελφοι ἔρχονται νὰ τὸν διδάξουν περὶ τοῦ σεβασμοῦ πρὸς τὸ Σύνταγμα καὶ πρὸς τὰ δικαιώματα τῆς Βουλῆς, δι' ἃ ἀπὸ ἐτῶν ἐπάλαιπεν. Μᾶς κατηγορεῖ ὁ κ. Μπακόπουλος ὅτι διεπράξαμεν παρατυπίαν, δημοσιεύσαντες τὸ ἐνοικιοστάσιον, ἀλλ' εἶναι γνωστὸν ὅτι εἴχομεν νομοθ. διάταγμα παρέχον ρητῶς εἰς τὴν ἐκτελεστικὴν ἐξου-

σίαν τὸ δικαίωμα τῆς τροποποιήσεως τοῦ ἐνοικιοστασίου καὶ ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ὁποίου ἐδημοσιεύσαμεν διαφόρους τροποποιήσεις. Ἐὰν ἡ Βουλὴ νομίζει ὅτι τὸ διάταγμα δὲν ἔχει καλῶς, δύναται τὰ πάντα νὰ πράξῃ, ἀλλ' ὁ κ. Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης εἶχε δικαίωμα νὰ δημοσιεύσῃ τὸ διάταγμα τοῦ ἐνοικιοστασίου, ἀφ' οὗ μάλιστα ἔγινε τόση θάσανος ἐπ' αὐτοῦ. Κατόπιν τούτου νομίζει ἀνάξια τῆς προσοχῆς τῆς Βουλῆς τὰ λεχθέντα περὶ παρανομιῶν τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκφράσεως πρὸς αὐτὴν μομφῆς.

Ὁ κ. ***Ν. Μπακόπουλος*** διαμαρτύρεται διὰ τὰς φράσεις τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης, αἱ ὁποῖαι ἦσαν ὄντως ἀνάξιαι τῆς Βουλῆς. Δὲν ὑπάρχουν ἐνταῦθα, λέγει, νέοι καὶ γέροντες. Εἴμεθα ὅλοι ἀντιπρόσωποι τοῦ ἔθνους καὶ οὐδεὶς δύναται νὰ θιχθῇ ἀπὸ τοὺς ἀνοήτους λόγους τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης. (Θόρυβος, κωδωνοκρουσίαι).

Φωναί. Νὰ ἀνακαλέσῃ.

Πρόεδρος. Διακόπτεται ἡ συνεδρίασις ἐπὶ 10 λεπτά.

Μετὰ τὴν διακοπήν.

Ὥρᾳ 8 καὶ 5' ἐπαναλαμβάνεται ἡ συνεδρίασις.

Ὁ κ. ***Πρόεδρος*** παρατηρεῖ ὅτι ἀσφαλῶς ὁ κ. Μπακόπουλος θὰ αἰσθάνεται τὴν ὑποχρέωσιν νὰ δώσῃ ἐξηγήσεις διὰ τὰς ἀντικοινοβουλευτικὰς φράσεις του κατὰ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης.

Ὁ κ. ***Ν. Μπακόπουλος*** λυπεῖται, λέγει, διότι ὁ θόρυβος ὁ ὁποῖος ἐγεννήθη εὐθὺς μετὰ τὴν φράσιν του δὲν ἄφησε νὰ ἀκουσθῇ ὅτι πρῶτος συνησθάνθη ἀμέσως ὅτι δὲν ἐπετρέπετο νὰ εἴπῃ τὴν λέξιν τὴν ὁποίαν εἶπεν. Ἡ λύπη τὴν ὁποίαν ἐκφράζει δὲν εἶναι ἀπότοκος φιλικῶν συστάσεων καὶ παρακαλεῖ τὴν Βουλὴν νὰ πιστεύσῃ ὅτι εἰλικρινῶς λυπεῖται διὰ μίαν φράσιν, ἡ ὁποία ἦτο ἀπολύτως ἄστοχος, περισσότερον δὲ παρακαλεῖ μὲ ὅλον τὸν σεβασμὸν τὸν ὁποῖον ἀπὸ τῆς παιδικῆς του ἡλικίας, τὴν ὁποίαν ἔθιξεν ὁ κ. Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης, αἰσθάνεται πρὸς ἕνα γηραιὸν πατρικὸν φίλον, παρακαλεῖ εἰδικώτερον αὐτὸν νὰ συγχωρήσῃ τὴν φράσιν του (Χειροκροτήματα). Ὡς βουλευτὴς ὅμως ὀφείλω ἐξ ἄλλου νὰ δηλώσω, ἐπιλέγει, ὅτι θὰ εἶναι ὁμόφωνος ἡ γνώμη τῆς Βουλῆς, ὅτι οὐδεὶς Ὑπουργός, οἱοσδήποτε Ὑπουργὸς δὲν δύναται νὰ ἀπαγορεύσῃ εἰς ἕνα οἱονδήποτε βουλευτὴν ἔλεγχον πράξεως διότι ὁ βουλευτὴς ἐκεῖνος εἶναι νέος.

Κ. Ἀγγελόπουλος (Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης) Σπεύδω ἀμέσως, μετὰ τὰς τόσον εἰλικρινεῖς δηλώσεις τοῦ κ. Μπακοπούλου, νὰ ἐκφράσω πρὸς αὐτὸν ὅλην μου τὴν χαρὰν ὅτι φράσεις τινὲς λεχθεῖσαι ἐν τῇ ὁρμῇ τῆς συζητήσεως ἀνεκλήθησαν αὐθορμήτως, καὶ νὰ βεβαιώσω ὅτι προκειμένου μάλιστα περὶ υἱοῦ ἀγαπητοῦ μου φίλου, μεθ' οὗ ἐπὶ πολλὰ ἔτη συνηγωνίσθην ἐν τῇ Βουλῇ, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ διατηρήσω ἐν τῇ ψυχῇ τὴν παραμικρὰν ἀνάμνησιν.

Πρόεδρος. Μετὰ τὰς δοθείσας ἐξηγήσεις τὸ ἐπεισόδιον ἐτελείωσεν.

Ὁ κ. ***Ν. Μπακόπουλος*** ζητεῖ νὰ ὁμιλήσῃ.

Ὁ κ. ***Θ. Τουρκοβασίλης*** παρατηρεῖ ὅτι τὸ ζήτημα ἐτελείωσεν.

Ὁ κ. ***Ν. Μπακόπουλος*** συνεχίζων, λέγει, ὅτι ὁ κ. Ὑπουργὸς ἐδικαιολόγησεν οὐσιαστικῶς τὴν πρᾶξιν τῆς παρανομίας ἥτις τῷ ἀπεδόθη, εἶναι συνεπῶς δικαίωμα τῆς Βουλῆς νὰ θελήσῃ νὰ παραμείνῃ μὲ τὴν ἐντύπωσιν τῶν λόγων τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης. Τὸ δίκαιον ὅμως εἶναι ὅτι χάριν τῆς Βουλῆς αὐτῆς καὶ τῆς κοινῆς γνώμης πρέπει νὰ ἀκουσθῇ καὶ ἡ ἀντίθετος φωνὴ καὶ ἐλπίζει ὅτι καὶ ἡ Κυβέρνησις θὰ θελήσῃ νὰ δεχθῇ τὴν πρότασιν τῆς συζητήσεως.

Ὁ κ. ***Κ. Ἀγγελόπουλος*** (Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης) Οὐδεμίαν, λέγει, ἔχομεν ἀντίρρησιν ἐὰν ἐπιμένει ἡ Βουλή.

Ὁ κ. ***Π. Τσιτσεκλῆς*** λέγει ὅτι δὲν συμφωνεῖ μὲ τὰ λεχθέντα ὅτι ἡ Κυβέρνησις παρεσπόνδησε καὶ ἄνευ ἐπαρκοῦς ἐξουσιοδοτήσεως προέβη εἰς τὴν δημοσίευσιν τοῦ ἐνοικιοστασίου. Ὑπάρχουν, λέγει, δύο νομοθετήματα, τὸ τοῦ Ὀγούστου τοῦ 1921 καὶ τὸ τοῦ Σεπτεμβρίου τοῦ 1926, τὰ ὁποῖα εἶναι ἰσχυρά, καὶ χορηγοῦν ἐξουσιοδότησιν. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν πρότασιν ἀναφέρεται εἰς τὰ τῆς κατατάξεως τοῦ ἐνοικιοστασίου καθ' ἣν ἐποχὴν ἦτο Ὑπουργός, ὁπότε εἶχε τὴν γνώμην τῆς μὴ παραπομπῆς εἰς τὴν Βουλήν. Ἐγένετο ὅμως τότε μακροτάτη συζήτησις ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου καὶ πεισθεὶς ἐκ τῶν εἰσηγήσεων τῶν σωφρονεστέρων ἐδέχθη τὴν μέσην λύσιν, τῆς εἰς κοινοβουλευτικὴν ἐπιτροπὴν παραπομπῆς τοῦ ἐνοικιοστασίου. Ἐδέχθη τοῦτο καὶ διὰ τὸ κῦρος τοῦ νομοθετήματος. Εἰς τὴν Βουλὴν βεβαίως δὲν δύναται νὰ ἔλθῃ τοιοῦτον μέτρον διότι θὰ ἦτο ἀτελείωτος ἡ συζήτησις. Καὶ τώρα, ὅπως τότε, ἐδημοσιεύθη τὸ Διάταγμα, ἀλλ' ἠναγκάσθην νὰ τὸ ἀναστείλω. Συνεπῶς φρονεῖ ὅτι καὶ τώρα εἶναι ἀνάγκη χάριν τοῦ ἰδίου μέτρου νὰ συναινέσῃ ὁ κ. Ὑπουργὸς εἰς τὴν παραπομπὴν τοῦ Ἐνοικιοστασίου εἰς τὴν Ἐπιτροπήν.

Κ. Ἀγγελόπουλος (Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης). Λυποῦμαι λέγει πολὺ διότι δὲν δύναμαι νὰ προσχωρήσω εἰς τὴν σύστασιν τοῦ κ. Τσιτσεκλῆ. Συνεχίζων ἐξιστορεῖ ὑπὸ ποίας ἀνωμάλους συνθήκας κοινοβουλευτικῶς εὑρέθη ὁ κ. Τσιτσεκλῆς διὰ νὰ παραπέμψῃ τὸ Ἐνοικιοστάσιον εἰς τὴν Ἐπιτροπήν. Ἡ Συνέλευσις τῆς ἐποχῆς ἐκείνης συγκροτηθεῖσα ἀνωμάλως δὲν ἦτο τόσον νόμιμος. . . . .

(Φωναὶ ἐκ τοῦ κέντρου, διαμαρτυρίαι καὶ θόρυβος).

Κ. Ἀγγελόπουλος (Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης) δὲν εἰμπορεῖτε, λέγει, νὰ συγκρίνετε τὴν μονόπλευρον ἐκείνην Συνέλευσιν μὲ τὴν παροῦσαν (Νέαι φωναὶ καὶ διαμαρτυρίαι ἐκ τοῦ κέντρου).

Ἐξακολουθῶν ὁ κ. ***Κ. Ἀγγελόπουλος*** ἀναπτύσσει ὅτι ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τῆς Δ' Συνελεύσεως ἡ Κυβέρνησις δὲν εἶχε τόσην δύναμιν νὰ ἐπιβληθῇ, ἐνῶ εὐτυχῶς σήμερον δὲν εἶναι τὸ ἴδιον.

Φωναί. Λυτὰ εἶναι ἄσχετα.

Ὁ κ. ***Κ. Ἀγγελόπουλος*** (Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης) συνεχίζων λέγει ὅτι ἡ εἰδικὴ Ἐπιτροπὴ ἠσχολήθη ἐπὶ τετράμηνον διὰ τὸ νέον ἐνοικιοστάσιον καὶ ἔπραξεν ὅτι ἠδυνήθη πρὸς συμβιβασμὸν τῶν διενέξεων. Ῥητὴν εἶχε σύστασιν παρ' ἐμοῦ νὰ μὴ δεχθῇ καμμίαν προσωπικὴν διάταξιν καὶ διὰ τοῦτο ὅλαι αἱ διατάξεις τοῦ νέου ἐνοικιοστασίου εἶναι γενικαί.

Ὁ κ. ***Σ. Σωτηριάδης*** λέγει ὅτι ὑπάρχει προφανῶς παρεξήγησις, διότι ὅλοι ὁμιλοῦν ἐπὶ τῆς οὐσίας ἐνῷ ἡ τεθεῖσα πρότασις εἶναι πρότασις προτάξεως. Σχετικῶς μὲ ταύτην φρονεῖ ὅτι λόγῳ τῆς ψυχολογικῆς καταστάσεως τῆς Βουλῆς εἶναι ἀκατάλληλος ὥρα πρὸς συζήτησιν τοῦ θιχθέντος ἀντικειμένου.

Ὁ κ. ***Χ. Λαδᾶς*** παρέχει ἐπεξηγήσεις ὡς πρὸς τὴν ἔννοιαν τῆς παρ' αὐτοῦ ὑποβληθείσης προτάσεως.

Ὁ κ. ***Ι. Μεταξᾶς*** παρακαλεῖ ἐφ' ὅσον ὑπάρχει πρότασις νὰ ἐρωτηθῇ ἡ Βουλή.

Ὁ κ. ***Γ. Γεωργιάδης*** ζητεῖ νὰ ἐρωτηθῇ ἡ Βουλὴ δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως.

Ὁ κ. ***Πρόεδρος*** λέγει ὅτι κατὰ τὸν κανονισμὸν προκειμένου περὶ προτάξεως ἐπερωτήσεων ἀποφαίνεται ἡ Βουλὴ δι' ἀναστάσεως.

Ὁ κ. ***Π. Τσαλδάρης*** (Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν) λέγει ὅτι ἡ γενομένη πρότασις προτάξεως ἀφορᾷ τὸν κανονισμὸν τῆς ἡμερησίας διατάξεως, μὲ πρόθεσιν τὴν διακοπὴν τῆς ἐκκρεμούσης συζητήσεως ἐπὶ ἄλλης ἐπερωτήσεως. Ἡ πρότασις λέγει εἶναι ἀντικανονική, ἐφ' ὅσον δὲν εἰσήλθομεν ἀκόμη εἰς τὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν τῶν Ἐπερωτήσεων, ἐφ' ὧν ἡ ἐλευθερία τοῦ λόγου εἶναι ἀπεριόριστος καὶ ἡ συζήτησις τῶν ὁποίων δὲν κανονίζεται διὰ πλειοψηφίας.

Ὁ κ. ***Ι. Σιακῆ*** τονίζει ὅτι θὰ ἐξακολουθήσῃ κατὰ τὸν κανονισμὸν ἡ ἐκκρεμὴς ἐπερώτησις περὶ τῆς ἀπεργίας.

Ὁ κ. ***Ι. Παπαϊωάννου*** παρατηρεῖ ὅτι πρέπει νὰ δοθῇ πέρας εἰς τὴν ἀντικομμουνιστικὴν συζήτησιν μὲ τὴν ὁποίαν

διαφημίζεται μόνον ἡ ὁμὰς τῶν κομμουνιστῶν. Ζητεῖ ἐν τέλει τὴν ἀναβολὴν τῆς συζητήσεως ταύτης.

Οἱ κ. κ. ***Ι. Ράλλης*** καὶ ***Θ. Γρηγορίου*** λέγουν ὅτι διὰ τῆς διακοπῆς τῆς ἐκκρεμοῦς ἐπερωτήσεως καταλύεται ἡ ἐλευθερία τοῦ λόγου.

Ὁ κ. ***Δ. Μπαμπάκος*** τονίζει ὅτι εἶνε ἀπαράδεκτος ἡ πρότασις προτάξεως ἐφ' ὅσον δὲν ἐξηντλήθη ἡ ἐκκρεμὴς ἐπερώτησις.

Ὁ κ. ***Θ. Χαβίνης*** λέγει ὅτι ἐπὶ ζητημάτων ἐπειγόντων ἐξ ὧν δύνανται νὰ προκύψουν κοινωνικαὶ συγχρούσεις πάντοτε αἱ Βουλαὶ προετίμησαν τὴν συζήτησιν αὐτῶν

Μεθ' ὃ εἰσέρχεται ἡ ***Βουλὴ*** εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Διάταξιν τῶν Ἐπερωτήσεων

Συνεχιζομένης τῆς συζητήσεως ἐπὶ τῆς ἐπερωτήσεως περὶ τῆς ἀπεργίας ὁ κ. ***Ε. Μαχαίρας*** λέγει ὅτι πλεῖστοι τῶν συναδέλφων ὡμίλησαν ἐπὶ τῶν αἰτίων τῆς ἀπεργίας καὶ θὰ ἦτο περιττὸν νὰ εἰσέλθῃ καὶ αὐτὸς εἰς τὰ αἴτια ταῦτα. Ὀφείλει ὅμως, λέγει, νὰ συστήσῃ εἰς τὴν Κυβέρνησιν καὶ μάλιστα εἰς τοὺς Ὑπουργοὺς τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ Στρατιωτικῶν, ὅπως εἰς παρομοίας περιστάσεις ἀναθέτωσι τὴν φύλαξιν τῆς τάξεως εἰς καλλιτέρους ἀξιωματικοὺς καὶ νὰ μὴν ἐροδιάζουν τοὺς στρατιώτας μὲ ἔνσφαιρα ὅπλα ἀλλὰ μὲ ἄσφαιρα.

Ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου διακόπτεται ἡ συνεδρίασις ἐπὶ 10 λεπτά.

Ἐπαναληφθείσης τῆς συνεδριάσεως, τὸν λόγον λαμβάνει ὁ κ. ***Κ. Θέος*** ὅστις λέγει ὅτι ἡ ἐπερώτησις αὐτὴ ἔδωσεν ἀφορμὴν νὰ ἀνακινηθῇ τὸ ζήτημα τοῦ κομμουνιστικοῦ κινδύνου, καὶ ἠκούσθησαν διάφοροι γνῶμαι, αἱ ὁποῖαι θὰ ἠδύναντο νὰ ὀνομασθῶσι «παλαιοπωλεῖον ἰδεῶν». Δὲν πρόκειται λέγει νὰ ἀπολογηθῶμεν διὰ τὰς κατηγορίας ποὺ μᾶς ἐπερρίψατε, διότι ὁ ἐργατικὸς λαὸς δὲν ἔχει τὴν ὑποχρέωσιν νὰ ἀπολογηθῇ εἰς τοὺς ἀντιπροσώπους τῶν ἀστικῶν τάξεων. Συνεχίζων λέγει ὅτι ἡ ἐπίθεσις ἐναντίον τοῦ κομμουνισμοῦ στρέφεται ἐναντίον ὁλοκλήρου τῆς ἐργατικῆς τάξεως μὲ σκοπὸν ὡρισμένον. Ἡ πλουτοκρατία προσπαθεῖ νὰ εὕρῃ διέξοδον ἀπὸ τὴν κρίσιν εἰς τὴν ὁποίαν εὑρίσκεται, καὶ ὡς λύσιν προτείνει νὰ ἐργασθοῦν περισσότερον οἱ ἐργάται, νὰ ἐλαττωθοῦν τὰ ἡμερομίσθια καὶ νὰ λιστευθοῦν οἱ μικροεπαγγελματίαι μὲ τοὺς ὑπερόγκους φόρους καὶ ἐπειδὴ οἱ ἐργάται ἀντιτάσσονται εἰς τὰ μέτρα ταῦτα, δι' αὐτὸ ὁ πόλεμος κατὰ τοῦ κομμουνισμοῦ. Ἀναφέρει τηλ/ματα ἐκ Σερρῶν καθ' ἃ 40 ἐργάται ἀπεκλείσθησαν τῆς ἐργασίας, ἐπειδὴ ἀπετέλεσαν μέλη τῆς διοικήσεως τῶν συνδικάτων. Πάντοτε τὸ ἀστικὸν καθεστὼς ἐπολέμησε τοὺς ἐργάτας καὶ ἀναγινώσκει ἄρθρον τῆς ἐφημερίδος «Ὁ Ριζοσπάστης,» καθ' ὃ ὁ Ὑπουργὸς τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας ὥρισε τοὺς ἐργάτας.

Π. Τσαλδάρης. (Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν). Ἡ ἐφημερὶς ἔχει ἀνακριβεῖς πληροφορίας, διότι οὐδέποτε ὁ κ. Ὑπουργὸς τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας ὡμίλησε δι' ὁριστικῆς γλώσσης.

Λ. Κουτσοπέταλος. Δὲν πρόκειται περὶ ἀνακριβειῶν, ἀλλὰ περὶ συστηματικῆς συκοφαντίας. Εἶνε ἡ μέθοδος τὴν ὁποίαν πάντοτε μεταχειρίζεται ὁ κομμουνισμός.

Κ. Θέος. Θὰ ἔπρεπε νὰ τὸ διαψεύσητε δι' ἐπισήμου ἀνακοινωθέντος. Συνεχίζων λέγει ὅτι ἐκεῖνο ποὺ τρομάζει τὸ ἀστικὸν καθεστὼς εἶνε ὁ ἀγὼν τῆς ἐργατικῆς τάξεως διὰ νὰ προστατεύσῃ τὰ συμφέροντά της καὶ ὄχι τὸ ὄνομα κομμουνιστής. Οὐδέποτε, λέγει, ἐφηρμόσθη ὁ νόμος περὶ ὀκταώρου διότι ἰσχυρίζονται ὅτι ἀντίκειται εἰς τὴν ἐθνικὴν οἰκονομίαν, οἱ ἐργάται ἐξορίζονται καὶ χθὲς ἀκόμη πληροφορηθεὶς νέας ἐξορίας μετέβη εἰς τὸν κ. Ὑπουργὸν τῶν Ἐσωτερικῶν ἵνα διαμαρτυρηθῇ. Γνωρίζομεν, λέγει, ὅτι προσπαθεῖτε νὰ μᾶς διώξετε ἀπ' ἐδῶ ἀλλ' ἐὰν ἠθέλατε κατορθώσει τοῦτο δηλοῦμεν ὅτι δὲν θέλομεν παραιτηθῇ τοῦ ἀγῶνος.

Ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου διακόπτεται ἡ συνεδρίασις ὥρᾳ 9 1)2 μ. μ. διὰ νὰ ἐπαναληφθῇ ὥραν 10 1)2 μ. μ.

Μετὰ τὴν διακοπήν

Ὥρᾳ 11 μ. μ. ἐπαναλαμβάνεται ἡ διακοπεῖσα συνεδρίασις.

Ὁ κ. ***Ε. Μαχαίρας*** συνεχίζων τὴν ἀγόρευσίν του λέγει ὅτι ἡ συζήτησις ἐπὶ τῆς ἀπεργίας ἐγέννησε καὶ τὴν συζήτησιν ἐπὶ τοῦ κομμουνιστικοῦ κινδύνου. ἐνεφανίσθη δὲ τὸ κομμουνιστικὸν κόμμα μὲ τὸ δόγμα ὅτι εἶνε τὸ κόμμα τῆς ἐργατικῆς τάξεως, ἐνῶ αὐτὸ δὲν εἶνε ἀληθές. Ἀναπτύσσει τὰς ἀρχὰς τοῦ σοσιαλισμοῦ καὶ τὸ δόγμα τοῦ συνδικαλισμοῦ, τὸ ὁποῖον ἀκολουθοῦσιν ὅλα τὰ ἐργατικὰ κόμματα ἀλλὰ καὶ σοσιαλιστικὰ ἀκόμη συνέδρια ἐδέχθησαν τὴν θεωρίαν τοῦ συνδικαλισμοῦ διὰ νὰ ἐπιτύχῃ ἡ ἐργατικὴ τάξις τὴν βελτίωσιν τῆς θέσεώς της. Ὁ συνδικαλισμὸς ἀποκλείει τὴν δικτατορίαν τοῦ προλεταριάτου διότι προσπαθεῖ νὰ ὀργανώσῃ τὰ 80 0)0 ἑκάστης κοινωνίας.

Μάξιμος. Εἶσθε συνδικαλιστής;

Σ. Μαχαίρας. Ναί. Ὁμιλῶ ὅμως ἐπειδὴ σεῖς ἰσχυρίζεσθε ὅτι εἶσθε τὸ κόμμα τῆς ἐργατικῆς τάξεως.

Ὁ κ. ***Μ. Ἀργυρόπουλος*** λέγει ὅτι τὸ νὰ ὁμιλῇ τις ἀπὸ τοῦ βήματος τῆς Βουλῆς περὶ κομμουνισμοῦ εἶνε προπαγάνδα ὑπὲρ αὐτοῦ.

Ὁ κ. ***Ε. Μαχαίρας*** συνεχίζων λέγει ὅτι ἡ διαφορὰ τοῦ συνδικαλισμοῦ ἀπὸ τὸν κομμουνισμὸν εἶνε τεραστία, ὁ κομμουνισμὸς πιστεύει ὅτι ἡ ἐργατικὴ τάξις πρέπει διαρκῶς νὰ πεινᾷ, διότι δι' αὐτοῦ τοῦ μέσου θὰ τὸν κρατῇ ἐν διαρκεῖ ἐξεγέρσει καὶ ὅτι διαρκῶς πρέπει νὰ κουράζῃ τὸ Κράτος ἐπὶ τῇ ἐλπίδι ὅτι ἐν ὡρισμένῃ περιστάσει θὰ τὸ εὕρῃ κουρασμένον. Συγχρόνως πιστεύει ὅτι δὲν τοῦ χρειάζονται παραγωγικὰ στελέχη. Τὸ κομμουνιστικὸν κόμμα, λέγει, δὲν εἶνε κόμμα ἐργατικῆς τάξεως, διότι τότε θὰ ἔπρεπε νὰ ἀποτελῆται καὶ νὰ διοικῆται ἀπὸ ἐργάτας, ἐνῶ οἱ ἱδρυταὶ τοῦ κόμματος τούτου κατὰ τὸ 1919 ἦσαν ἀστοί, βιομήχανοι, ἔμποροι καὶ ἐλάχιστοι ἐργάται καὶ ἔκτοτε διοικεῖται ἀπὸ τὴν Μόσχαν, ἡ δὲ διοίκησις αὐτοῦ ἐν Ἑλλάδι εἶνε ὄργανον ἑτεροκίνητον. Τὸ Ρωσσικὸν καθεστώς, λέγει, ἐὰν δὲν εἶνε δικτατορία τοῦ προλεταριάτου, εἶνε ὅμως δικτατορία ἐπὶ τοῦ προλεταριάτου. Πρὸς ἀπόδειξιν δὲ ὅτι οἱ κομμουνισταὶ δὲν εἶνε ἐργάται ἀναφέρει παράδειγμα δικηγόρου ἐν Θεσ|νίκῃ, ὅστις ἔνεκα τῆς ἀντικομμουνιστικῆς δράσεως ἐστερήθη πάσης τῆς Ἰσραηλιτικῆς του πελατείας.

Ὁ κ. ***Ι. Σιακῆ*** παρακαλεῖ ὅπως ἀναφέρῃ τὰ ὀνόματα τῶν τραπεζιτῶν Ἰσραηλιτῶν οἵτινες ὑποστηρίζουν τοὺς κομμουνιστάς.

Ὁ κ. ***Ε. Μαχαίρας*** συνεχίζων λέγει ὅτι τὸ κομμουνιστικὸν κόμμα ἐν Ἑλλάδι ἐζημίωσε πολὺ τοὺς ἐργάτας καὶ ὅταν ἦλθεν ἐνταῦθα ὁ διευθυντὴς τοῦ διεθνοῦς γραφείου τῆς ἐργασίας, ἀντὶ νὰ παρευρεθῇ εἰς τὸ πλευρόν του τὸν ἀπεδοκίμασεν. Ὡς πρὸς τὸν κίνδυνον τοῦ Κράτους ἐκ τοῦ κομμουνισμοῦ λέγει ὅτι ἄμεσος μὲν δὲν ὑπάρχει, ὑπάρχει ὅμως ἔμμεσος τοιοῦτος καὶ μάλιστα κατὰ τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας. Φρονεῖ ὅτι κατὰ μέγα μέρος ἡ φυγάδευσις τῶν κεφαλαίων προέρχεται ἐκ τοῦ κομμουνισμοῦ καὶ ὅτι καὶ ἡ ἀνεργία ἐξ αὐτοῦ προέρχεται. Τὸ κράτος ὅμως δὲν ὀφείλει νὰ λάβῃ ἄμεσα μέτρα κατὰ τοῦ κομμουνισμοῦ, διότι ὑπάρχει φόβος τὰ μέτρα ταῦτα νὰ μεταβληθοῦν εἰς μέτρα ὑπὲρ τοῦ κομμουνισμοῦ. Ὑπάρχουν ὅμως τὰ μέσα τῆς καταπολεμήσεως, τοιαῦτα δὲ εἶναι ἡ ἵδρυσις σχολείων, ἡ λῆψις μέτρων διὰ τὴν ὑγιεινὴν καὶ ἀσφάλειαν, ἡ ἐφαρμογὴ καὶ συμπλήρωσις τῶν ἐργατικῶν νόμων καὶ ἐν γένει μέτρα ἔμμεσα, ἅτινα θὰ καταστήσουν ἀκίνδυνον τὸν κομμουνισμόν.

Ὁ κ. ***Α. Θεολογίτης***. Θὰ εἶχε, λέγει, νὰ ὑποβάλῃ εἰς τὴν Βουλὴν τὴν παράκλησιν ὅπως αἱ ἀγορεύσεις τῶν κ. κ. Κρανιωτάκη, Μαξίμου καὶ Παπαναστασίου, καὶ ἄλλων ὁμιλησάντων καὶ ἀποδειξάντων τὸν κομμουνιστικὸν κίνδυνον καὶ τὰς πράξεις του τὰς ἀντικοινωνικὰς καὶ ἀντεθνικάς, δημοσιευθοῦν καὶ διανεμηθοῦν εἰς ὅλον τὸ Κράτος διὰ νὰ μάθῃ ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς τὴν γενικὴν δρᾶσιν τοῦ κομμουνισμοῦ κατὰ

τῆς Ἑλληνικῆς Πατρίδος καὶ κατὰ τῆς κοινωνικῆς μας ὑποστάσεως.

Ὁ κ. **Δ. Μπαμπᾶκος** τονίζει ὅτι εἶνε ἀνάγκη νὰ λάβῃ ἡ Κυβέρνησις πρόνοιαν περὶ τῶν θυμάτων τῶν σκηνῶν, τὰ ὁποῖα ἄφησαν ἀπορφανισθείσας οἰκογενείας, ἐκ κακῆς χρήσεως τῆς ἐνόπλου δυνάμεως, αἵτινες δὲν πρέπει νὰ μείνουν ἄνευ περιθάλψεως. Ἀπηχῶν λέγει τὴν γνώμην ὁλοκλήρου τῆς Βουλῆς, παρακαλεῖ τὸν κ. Ὑπουργὸν τῶν Ἐσωτερικῶν νὰ δηλώσῃ περὶ τούτου τὰς σκέψεις τῆς Κυβερνήσεως.

Εἷς βουλευτὴς νὰ ληφθῇ πρόνοια καὶ διὰ τὰ θύματα ἀλλων περιόδων.

Ὁ κ. **Ι. Σιακῆ** λέγει ὅτι δυστυχῶς αἱ τελευταῖαι ἐκλογαὶ ἔδωσαν ἐν Θεσσαλονίκῃ ἕνα ἀριθμὸν ψήφων ἀρκετὰ μεγάλον εἰς τὸ ἐνιαῖον μέτωπον. Ὁ ἀριθμὸς αὐτὸς παρεξηγήθη παρὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ καὶ εἶνε ἀνάγκη νὰ δοθῇ μία ἐξήγησις περὶ τούτου, ἐρώτων ἀπεδόθη ὅτι πρόκειται περὶ ψήφων μᾶλλον ἰσραηλιτικῶν. Ἡ ὑπερψήφισις αὕτη τοῦ ἐνιαίου μετώπου ἐν Θεσσαλονίκῃ ὀφείλεται εἰς τὴν δυστυχίαν, τὴν ἔλλειψιν στέγης τῶν Ἰσραηλιτῶν ἐν Θεσσαλονίκῃ μετὰ τὴν πυρκαϊάν, δι' ἣν μόνον ἡ Ἰσραηλιτικὴ κοινότης συνέτρεξεν, χωρὶς ὅμως καὶ νὰ ἐπαρκέσῃ. Αὐτὴν τὴν ἔλλειψιν στέγης ἐξεμεταλλεύθη ὁ κομμουνισμὸς καὶ ἔδωσεν εἰς τὴν ψῆφον τῶν τελευταίων ἐκλογῶν τὴν ἔννοιαν τῆς ἀποδοκιμασίας τῆς Ἰσραηλιτικῆς κοινότητος. Ἐξεμεταλλεύθησαν ἐπίσης τὴν ἀγραμματοσύνην τῶν ἐκλογέων αὐτῶν, εἰς τρόπον ὥστε οἱ ἐνσυνείδητοι ψῆφοι αἱ δοθεῖσαι ὑπὸ τῶν Ἰσραηλιτῶν εἰς τὸ κομμουνιστικὸν κόμμα δὲν ὑπερβαίνουν τὰς 1200 ἐπὶ 9860 ψήφων Ἰσραηλιτικῶν.

Ἐπηκολούθησαν μετὰ τὰς ἐκλογὰς καὶ προκηρύξεις ἀντισημιτικαὶ καὶ ἐσχάτως μία ἄλλη καθ' ὅλων τῶν Ἑβραίων ὡς κομμουνιστῶν. Στρεφόμενος εἶτα πρὸς τοὺς κομμουνιστάς, λέγει ὅτι δὲν ἔχουν κανὲν δικαίωμα νὰ παρουσιάζωνται ὡς ἀντιπροσωπεύοντες τοὺς Ἰσραηλίτας εὐχαρίστως δέ, λέγει, βεβαιῶ ὅτι αἱ Ἑλληνικαὶ ἀρχαὶ ἔκαμον τὸ καθῆκον των καὶ ἀνεκάλυψαν τοὺς δράστας.

Π. Τσαλδάρης (Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν)εἴχομεν πληροφορίας παρὰ τοῦ Διευθυντοῦ τῆς Ἀστυνομίας καὶ παρὰ τοῦ Εἰσαγγελέως τῶν ἐφετῶν.

Ὁ κ. **Ι. Σιακῆ** συνεχίζων λέγει ὅτι ὁ Ἑβραῖος τῆς Ἑλλάδος ἐκτιμᾷ καὶ σέβεται τὴν Ἑλλάδα, εἰς τὴν ὁποίαν λέγει δὲν φυτρώνουν τὰ ἀντισημιτικὰ ταῦτα σατανικὰ προκηρύγματα (Χειροκροτήματα).

Ὁ κ. **Ζ. Βεντούρα** λέγει ὅτι ἡ ἐπίθεσις κατὰ τοῦ κομμουνισμοῦ συμπίπτει μὲ ἄλλας ἐπιθέσεις κατὰ τῆς ἐργατικῆς καὶ κατὰ τῆς ἀγροτικῆς τάξεως, ὅπως ἡ ἐπιψήφισις τοῦ ἄρθρου 19 τοῦ Συντάγματος.

Π. Τσαλδάρης (Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν). Ἡ ὅλη συζήτησις ἀπέδειξεν ὅτι ἡ προστασία τῆς ἰδιοκτησίας δὲν ἐννοεῖ νὰ ἔλθῃ ἀντιμέτωπος τοῦ ἀγροτικοῦ νόμου.

Ὁ κ. **Ζ. Βεντούρα** συνεχίζων λέγει ὅτι τὸ πνεῦμα τῆς ὅλης συζητήσεως καὶ ἡ ψήφισις ἄρθρου συντηρητικοῦ τῆς ἰδιοκτησίας, ἀπειλοῦντος τὰ δικαιώματα τῶν ἀγροτῶν ἀποδεικνύουσιν ὅτι πρόκειται περὶ ἐπιθέσεως κατὰ τῆς ἀγροτικῆς τάξεως καὶ μὴ ἐφαρμογῆς τοῦ ἀγροτικοῦ νόμου.

Ι. Μεταξᾶς (Ὑπουργὸς τῆς Συγκοινωνίας). Ὄχι κύριε, ἔκαμα ρητὰς δηλώσεις περὶ τῆς ἀπροσκόπτου ἐφαρμογῆς τοῦ ἀγροτικοῦ νόμου.

Ὁ κ. **Ζ. Βεντούρα** ἐπιμένει ὅτι τὸ πνεῦμα τῆς Βουλῆς ἦτο οἷον ἀνέφερεν καὶ ὅτι αἱ ἀστικαὶ τάξεις μὲ λόγους μόνον ἐνδιαφέρονται διὰ τοὺς ἀγρότας καὶ ὄχι μὲ ἔργα. Συνεχίζων λέγει ὅτι ἔγιναν δηλώσεις εἰς τὴν Βουλὴν ὅτι ὁ κομμουνισμὸς στηρίζεται εἰς τοὺς Ἰσραηλίτας καὶ τὸ γεγονὸς τοῦτο ὅσως ἦτο ἡ ἀφορμὴ δι' ἣν ἐλήφθησαν τὰ πιεστικὰ μέτρα κατ' αὐτῶν.

Ὁ κ. **Π. Τσαλδάρης** (Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν) λέγει ὅτι οὐδὲν μέτρον ἐλήφθη κατὰ τῶν Ἰσραηλιτῶν. Κρύφα ἄνθρωποι ἠθέλησαν νὰ διασπείρουν ὅτι οἱ Ἰσραηλῖται καταδιώκονται ἀλλὰ οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ συνελήφθησαν καὶ θὰ δικασθῶσιν. Ἐν Ἑλλάδι δὲν ὑπάρχει ἀντισημιτισμὸς διότι ἡ Ἑλλὰς εἶναι Κράτος ἀνεξίθρησκον, ἡ δὲ πρώτη ἀρχὴ τῶν γεγονότων τούτων ἦτο ἐμπορικὸς ἀνταγωνισμός.

Ν. Κουπαροῦσος. Ἡμεῖς θεωροῦμεν τοὺς Ἰσραηλίτας ὡς Ἕλληνας καὶ ὄχι ὡς μειονότητας.

Ζ. Βεντούρα δὲν πρόκειται νὰ ἀπολογηθῶ ἐκ μέρους τῆς Ἰσραηλιτικῆς μειονότητος, ἀλλὰ θέλω νὰ ἐξηγήσω τὴν συμπάθειαν τῶν Ἰσραηλιτῶν Θεσ)νίκης εἰς τὸ ἐνιαῖον μέτωπον. Εἰς τὸ παρελθὸν ἐλήφθησαν μέτρα κατὰ τῶν Ἰσραηλιτῶν, ἅτινα ἐξηγοῦσι τὴν συμπάθειαν αὐτῶν πρὸς τὸ κόμμα μας.

Π. Εὐριπαῖος ὑπηρέτησα εἰς τὴν Θεσ)νίκην ἀπὸ τοῦ 1912 ἕως τοῦ 1918 καὶ παρακαλῶ νὰ μοῦ εἴπητε ἐὰν ἔγινε καμμία ἀντισημιτικὴ κίνησις.

Ὁ κ. **Ι. Παπαϊωάννου** φρονεῖ ὅτι ὁ ῥήτωρ εἶναι ἐκτὸς τοῦ θέματος.

Ζ. Βεντούρα. Ὑπάρχει μία παρεξήγησις. Δὲν εἶπα ὅτι τὸ Ἑλληνικὸν Κράτος ἔλαβε μέτρα ἀντισημιτικά, ἀλλὰ ἔλαβεν ἄλλου εἴδους μέτρα. Τῷ 1920 ἐφηρμόσθησαν τὰ χωριστὰ ἐκλογικὰ τμήματα δι' ὧν ἐπεδιώκετο ἡ τρομοκρατία τοῦ ἰσραηλιτικοῦ στοιχείου καὶ συνεπῶς ἡ Κυβέρνησις· ὥθησε τοὺς ἐφόρκιους εἰς τὸν κομμουνισμόν.

Ι. Μεταξᾶς. Ὥστε εἶσθε ὑπὲρ τῶν Κυβερνήσεων ;

Ζ. Βεντούρας. Ὄχι. Ἐγὼ ἀναπτύσσω ἁπλῶς τὰ πράγματα.

Ὁ κ. ***Π. Τσαλδάρης*** (Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν) λέγει ὅτι καὶ ὁ κ. Βεντούρα καὶ ὁ κ. Σιακκῆ παρεπονέθησαν διὰ τὸ μέτρον τῶν χωριστῶν συλλόγων καὶ τοῖς ἐδήλωσεν ὅτι ἔχει ἤδη ἕτοιμον νομοσχέδιον τροποποιήσεως τοῦ μέτρου τούτου.

Ὁ κ. ***Ζ. Βεντούρα*** συνεχίζων λέγει ὅτι τὸ μέτρον τοῦτο ἐξηκολούθησε καὶ ἐπὶ Πλαστήρα,ὁπότε ἐγένοντο καὶ πολιτικοὶ σύλλογοι, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον ἠνάγκασε τοὺς ἰσραηλίτας νὰ ἀπόσχουν τῶν ἐκλογῶν. Ἄλλο μέτρον κατὰ τῶν ἰσραηλιτῶν ἦτο καὶ τὸ νὰ ἀναγκασθοῦν νὰ τηροῦν τὰ ἐμπορικά των βιβλία εἰς τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν, ὡς ἐπίσης καὶ ὁ νόμος περὶ Κυριακῆς ἀργίας, δι' οὗ ὑποχρεώθησαν πτωχοὶ βιοπαλαισταὶ νὰ ἔχουν δύο ἡμέρας τῆς ἑβδομάδος ἀργίαν. Καὶ εἰς ὅλα αὐτὰ τὰ ζητήματα τὸ κομμουνιστικὸν κόμμα ἐτάχθη μὲ τὸ μέρος τῶν ἐργαζομένων τάξεων. Ὡς πρὸς τὴν τελευταίαν ἀντισημιτικὴν κίνησιν φρονεῖ ὅτι δὲν πρόκειται περὶ μεμονωμένων ἐνεργειῶν, διότι εἰς τὰς κυκλοφορησάσας προκηρύξεις κατεφέροντο ὄχι μόνον κατὰ τῶν κομμουνιστῶν ἑβραίων. ἀλλὰ καὶ κατὰ τῶν Σιωνιστῶν, ἄρα εἶναι ἐναντίον ὁλοκλήρου τῆς ἑβραϊκῆς μειονότητος. Τελευταίως καὶ ἐπὶ Οἰκουμενικῆς Κυβερνήσεως τὸ Ὑπουργεῖον Προνοίας ἔκλεισεν ἕνα φαρμακεῖον συνεταιρικὸν παρὰ τὰς ὑποσχέσεις δὲ τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Παιδείας δὲν ἐλήφθη κανὲν μέτρον ὑπὲρ τῶν ἑβραϊκῶν σχολείων.

Ὁ κ. ***Ι. Σιακκῆ*** λέγει ὅτι τὸ τελευταῖον τοῦτο δὲν εἶναι ἀληθὲς διότι ἐδόθησαν ἤδη 300,000 δραχμαὶ διὰ τὰ σχολεῖα τῶν Ἰσραηλιτῶν.

Ὁ κ. ***Ζ. Βεντούρα*** καταλήγων λέγει ὅτι αὐτὰ εἶναι τὰ αἴτια τὰ ὁποῖα ὦθησαν τοὺς Ἰσραηλίτας νὰ ἐνισχύσουν τὸ ἐνιαῖον μέτωπον.

Ὁ κ. ***Π.Μπούμπουλης*** ἀντικρούων τὰ λεχθέντα ὑπὸ τοῦ προλαλήσαντος λέγει ὅτι ὁ ἑλληνικὸς λαὸς εἶναι λαὸς ἀστικὸς καὶ ἂν κατώρθωσεν ὁ κομμουνισμὸς νὰ ἐπικρατήσῃ μερικῶς καὶ νὰ εἰσέλθῃ καὶ εἰς τὴν Βουλὴν τοῦτο ὀφείλεται εἰς τὴν κακὴν πολιτικὴν τῶν διαφόρων Κυβερνήσεων, αἵτινες παρεῖχον ὑποστηρίξεις εἰς τοὺς ἐργατοκαπήλους καὶ τοὺς ἐκμεταλλευτάς, ὅπως δυστυχῶς προσφάτως ἀκόμη ἐδόθησαν 25,000,000 ὑπὲρ τῶν καπνεργατῶν.

Ὁ κ. ***Π. Τσαλδάρης*** (Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν), λέγει ὅτι ἐδόθη δάνειον εἰς τὸ Ταμεῖον Προνοίας ὄχι συνεπείᾳ πιέσεως τῶν κομμουνιστῶν, ἀλλ' ὡς ἀπόρροια τῆς φιλοκοινωνικῆς πολιτικῆς τῆς Κυβερνήσεως. Ἐδόθη δὲ τοῦτο προτοῦ

κὰν τὸ ζητήσουν οἱ Βουλευταὶ τοῦ ἐνιαίου μετώπου καὶ πολὺ κακῶς ἐξεμεταλλεύθησαν τοῦτο οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν κομμουνιστῶν.

Π. Μπούμπουλης Καὶ ὅμως ἀπὸ τὰ 25 ἑκατομμύρια τὰ 7 ἐδόθησαν εἰς κομμουνιστὰς ἐργάτας. Συνεχίζων λέγει ὅτι αἱ εἰς τὸν κομμουνισμὸν ψῆφοι ἐδόθησαν ἐκ παραπλανήσεως, ἀφοῦ καὶ οἱ ἴδιοι οἱ ἀρχηγοὶ δὲν πιστεύουν τὰς ἀρχάς των καὶ ἔχομεν καὶ παραδείγματα.

Ὁ κ. ***Σ. Μάξιμος*** διακόπτων παρατηρεῖ ὅτι τοῦτο δὲν ἔχεται ἀκριβείας. Μόνον ὁ Πετσόπουλος ἔγειναν ἀστός.

Ὁ κ. ***Π. Μπούμπουλης*** συνεχίζων λέγει ὅτι συστηματικῶς οἱ κομμουνισταὶ ἐκμεταλλεύονται τὰς ἐλλείψεις καὶ τὰ λάθη τῶν ἀστικῶν Κυβερνήσεων. Μεταξὺ τῶν δῆθεν διωγμῶν κατὰ τῶν Ἰσραηλιτῶν, οὓς ἀνέφερεν ὁ προλαλήσας εἶνε καὶ ἡ Κυριακὴ ἀργία στρεφομένη, ὡς λέγει, ἐναντίον τῶν θρησκευτικῶν παραδόσεων των καθ' ἣν στιγμὴν ὡς κομμουνιστὴς ἀρνεῖται πᾶσαν θρησκείαν.

Π. Τσαλδάρης (Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν). Ἤρξατο, λέγει συζήτησις ἐπὶ τῆς ἐπερωτήσεως διὰ τὰς σκηνὰς μετὰ τὴν τελευταίαν ἀπεργίαν, ἐξελίχθη δὲ αὕτη εἰς συζήτησιν περὶ κομμουνισμοῦ καταναλώσασα τόσον χρόνον. Αἱ θεωρίαι αἱ ἀναπτυχθεῖσαι ἐνταῦθα περὶ κομμουνισμοῦ ἐν Ἑλλάδι οὐδένα δύνανται νὰ ἀνησυχήσωσι, διότι ἐν Ἑλλάδι ὁ λαὸς ὅλος σύγκειται ἀπὸ μικροαστοὺς καὶ μικροαγρότας καὶ δὲν δύνανται νὰ καρποφορήσουν κομμουνιστικαὶ ἀρχαί. Τὴν ἰδίαν ἰδέαν περὶ κομμουνισμοῦ ἔχουν καὶ οἱ ἐργάται τῆς Ἑλλάδος, διότι ὁ κομμουνισμὸς εἶνε ἐχθρὸς τῆς ἐργασίας, ἐφόσον ἐργάζεται καὶ ἀποσκοπεῖ τὴν βιαίαν ἀνατροπὴν πάντων. Τελευταίως ἡ συζήτησις ἐκ μέρους τῶν κομμουνιστῶν περιεστράφη εἰς παράπονα κατὰ τοῦ Κράτους ὅπερ ὅμως, ὀφείλω νὰ δηλώσω, ὅτι ἐξ ἴσου ἐνδιαφέρεται ὑπὲρ τῶν Ἰσραηλιτῶν ὅπως καὶ ὑπὲρ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων πολιτῶν, μηδέποτε συμπεριφερθὲν μὲ διακρίσεις.

Ὁ κ. ***Γ. Μόδης*** παρατηρεῖ ὅτι ἡ καθιέρωσις τῆς Κυριακῆς ἀργίας καθ' ἣς ὡμίλησεν ὁ προλαλήσας εἶνε μέτρον φιλεργατικόν, ὁ δὲ χωρισμὸς τῶν μειονοτήτων εἰς τὰς ἐκλογὰς ὑπεδείχθη καὶ παρ' αὐτῆς τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν.

Ὁ κ. ***Π. Τσαλδάρης*** συνεχίζων λέγει ὅτι κατὰ τοῦ τελευταίου μέτρου διεμαρτυρήθη ἐγκαίρως καὶ ὁ ἴδιος ὡς πολίτης καὶ ὡς πολιτευόμενος, διότι εἶχε τὴν γνώμην ὅτι ἡ πολιτικὴ αὕτη πρᾶξις τῆς τότε Κυβερνήσεως δὲν ἦτο ὀρθή. Πραγματευόμενος εἶτα τὰ τῆς ἀπεργίας καὶ τῶν σκηνῶν ἐκθέτει τὸ ἱστορικὸν τῶν παρακάτω τῶν ἐπαγγελματιῶν οἵτινες προέβησαν κατ' ἀρχὰς εἰς ἔγγραφον διαμαρτυρίαν κατὰ τῆς Κυβερνήσεως. Ὅταν ἐγνώσθη ὅτι ἡ διαμαρτυρία θὰ συνωδεύετο μετὰ βίας ἡ Κυβέρνησις ἐθεώρησε σκόπιμον νὰ λάβῃ ὅλα τὰ μέτρα, ἰδίως διότι ἐπρόκειτο νὰ στενοχωρηθῇ ὁ τόπος διὰ τοῦ κλεισίματος τῶν καταστημάτων τῶν μέσων τῆς διατροφῆς. Ἔλαβε συνεπῶς τὸ Κράτος τὰ μέτρα τῆς ἀμύνης καὶ ἔδωκα, ὡς Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν τὰς διαταγὰς διὰ τὴν ἐξασφάλισιν τῶν ἀναγκῶν τοῦ λαοῦ, ὡς καὶ τὰ προληπτικὰ πάσης διαταράξεως τῆς τάξεως. Καὶ πράγματι ἡ ἀπεργία διεξήχθη ἄνευ σοβαροῦ τινος ἐπεισοδίου.

Ἐξ ὅλων μόνον τὴν τελευταίαν στιγμὴν ἐσημειώθη ἐπεισόδιον, δι' ὃ πρώτη ἡ Κυβέρνησις ἐξέφρασε τὴν λύπην της. Ἀκόμη τὸ ζήτημα εὑρίσκεται ἐκκρεμὲς εἰς τὴν δικαιοσύνην περὶ τῶν ὑπαιτίων τῶν σκηνῶν. Ἐνεργεῖται ἀνάκρισις καὶ ἀναλόγως πρὸς τὸ πόρισμα αὐτῆς θὰ ἀποδοθῇ δικαιοσύνη. Ἐλέχθη ὅμως ὅτι ἐπίτηδες ἡ Κυβέρνησις ἔθεσε τὸν στρατὸν διὰ νὰ τὸν φέρῃ ἀντιμέτωπον πρὸς τὸν λαόν. Ὀφείλω, λέγει, νὰ δηλώσω ὅτι ὅλως τυχαίως εὑρέθη τὸ τμῆμα τοῦ στρατοῦ ἐκεῖνο ἀντιμέτωπον τῆς διαδηλώσεως, ἐκείνης ὅπως ἠδύνατο νὰ εἶναι ἐκ τύχης ἀντιμέτωπον καὶ τμῆμα τῆς δημοτίου ἀσφαλείας, καὶ πρῶτος ὁ στρατός, ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι εἶχον τὸ ἀτύχημα νὰ εὑρεθοῦν ἀντιμέτωποι, ἐβλήθησαν διὰ τῆς ἐπακολουθησάσης λυπηρᾶς σκηνάς. Προχωρῶν ἀναφέρει τὴν δημοτιοθεῖσαν διαταγὴν τῆς δημοσίου ἀσφαλείας περὶ δῆθεν χρήσεως ὅπλων κατὰ τῶν ἀπεργῶν, ἥτις ἐσχολιάσθη συκοφαντικῶς κατὰ τοῦ στρατοῦ, τῆς ἐνόπλου δυνάμεως καὶ τῆς Κυβερνήσεως, διότι ὡς δείκνυται ἐξ αὐτῆς τῆς διαταγῆς, φερούσης ἡμερομηνίαν 26 Φεβρουαρίου, πρόκειται περὶ τοιαύτης δ' ἡς ἐδίδοντο παρὰ τῶν προϊσταμένων των ὁδηγίαι εἰς τοὺς ὁπλίτας περὶ χρήσεως ὅπλων κ.λπ. εἰς τὰς διαφόρους ἐπιδεδλημένας ἐκ τοῦ νόμου περιπτώσεις.

Αὐτὴν τὴν διαταγὴν τὴν γενικὴν εὗρον νὰ χρησιμοποιήσουν οἱ ῥαδιουργοῦντες τὴν Κυβέρνησιν διὰ νὰ τὴν ἀποδώσουν ὅτι ἐξεδόθη διὰ τὴν περίπτωσιν τῆς ἀπεργίας τῶν ἐναγγελματιῶν. Εἶναι καιρός, ἐπιλέγει ἀναλογιζόμενοι πάντες τὰς κρισίμους περιστάσεις τὰς ὁποίας διερχόμεθα νὰ παύσωμεν δυσφημοῦντες τὰ ὄργανα τῆς δημοσίας τάξεως εἰς τὰ ὁποῖα εἶναι ἐμπεπιστευμένη ἡ ἀσφάλεια τῆς χώρας καὶ ἡ ἡσυχία τοῦ τόπου. (Χειροκροτήματα).

Ὥρα 1. 1)4 π. μ. λύεται ἡ Συνεδρίασις διὰ τὴν 5.30' μ. μ. τῆς αὔριον.

Ὁ Πρόεδρος
Θ. ΣΟΦΟΥΛΗΣ

Οἱ Γραμματεῖς
Μ. Λαΐλιος
Θ. Τσιριμῶκος

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΝΖ΄

Τῆς 8 Ἀπριλίου 1927

Ὥρᾳ 6. 15' μ. μ. ὁ κ. ***Πρόεδρος*** ἀνελθὼν ἐπὶ τῆς ἕδρας κηρύσσει τὴν ἔναρξιν τῆς συνεδριάσεως καὶ διατάσσει ν' ἀνοιχθῶσι τὰ θεωρεῖα.

Ἀναγινώσκονται καὶ ἐπικυροῦνται τὰ πρακτικὰ τῆς χθεσινῆς συνεδριάσεως.

Ἀνακοινοῦνται εἶτα τὰ ἑξῆς :

Ὁ Σύνδεσμος τῶν λιμενεργατῶν Θεσσαλονίκης διαμαρτύρεται κατὰ τοῦ Λιμενάρχου Θεσσαλονίκης, διότι ἀποπέμπει ἐπιτροπὰς ἀνεγνωρισμένης ὀργανώσεως καὶ ἐπεμβαίνει ἀναρμοδίως εἰς τὰ ἐσωτερικὰ τοῦ συνδέσμου.

Ὁ σύνδεσμος τῶν ἐργατῶν καπνέων Θεσσαλονίκης ὑποβάλλει ὑπόμνημα δι' οὗ ζητεῖ τὴν κατάργησιν τῶν ποσοστῶν καὶ τὴν καθιέρωσιν μισθοῦ συμφώνως μὲ τὸν τιμάριθμον τῆς ζωῆς.

Οἱ γεωργοκτηματίαι τῆς κωμοπόλεως Τζαβέρδας ζητοῦν τὴν ἐπαναφορὰν τοῦ καταργηθέντος νόμου περὶ ἀγροφυλακῆς.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Ἑνώσεως τῶν ὑπὸ τῶν Βουλγάρων ἀπαχθέντων εἰς Βουλγαρίαν ὁμήρων ὡς καὶ τῶν δικαιούχων ἀποζημιώσεως, καθὸ ζημιωθέντων κατὰ τὴν Βουλγαρικὴν εἰσβολὴν 1916—1918 ζητεῖ τὴν καταβολὴν τῆς σχετικῆς ἀποζημιώσεως συμφώνως τῇ σχετικῇ συνθήκῃ.

Ὁ Γενικὸς Διοικητὴς Κρήτης καταθέτει ψήφισμα διαμαρτυρίας τῶν κατοίκων τῆς πρωτευούσης Κρήτης διὰ τὴν ἐπιβολὴν φορολογίας ἐπὶ τῆς ἅμμου καὶ τοῦ τσακιλίου.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Κοινότητος Καλυδίων Ἀγρινίου ὑποβάλλει ὑπόμνημα, δι' οὗ παρακαλεῖ τοὺς κ. κ. Ὑπουργοὺς τῆς Συγκοινωνίας καὶ Γεωργίας, ὅπως τροποποιήσουν τὴν σύμβασιν τῆς ἀποξηράνσεως τῶν λιμνῶν Αὐσιμαχίας καὶ Τρι-

χωνίας οὕτως ὥστε τὰ δασικὰ προϊόντα κατ' ἀναλογίαν δὲ καὶ αἱ γαῖαι παραχωροῦνται εἰς ἑκάστην κοινότητα, ἐν τῇ περιφερείᾳ τῆς ὁποίας ὑπάγονται αἱ γαῖαι αὗται.

Τὸ διοικητικὸν συμβούλιον τοῦ σωματείου τῶν κοινωφελῶν Μακρυνίας διαμαρτύρεται διότι τὸ ὑποκατάστημα τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης Μεσολογγίου δίδει μικρὰς πιστώσεις πρὸς πιστούχους καπνοπαραγωγοὺς μὴ δυναμένους νὰ αὐξήσωσιν τὴν καλλιέρνειαν τῶν κτημάτων των.

Ὁ Γεώργιος Νεζερίνης ἔμπορος κάτοικος Μεσολογγίου διαμαρτύρεται διότι τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν ἀπηλλοτρίωσε τὸ κτίριόν του χρησιμοποιούμενον διὰ φυλακὰς καὶ μέχρι σήμερον δὲν ἔλαβεν οὐδεμίαν ἀποζημίωσιν.

Ὁ Πρόεδρος τῶν ἀλυτρώτων Βορειομακεδόνων παρακαλεῖ νὰ διαταχθῇ ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα καὶ ἀποδώσῃ τὰ ἀφαιρεθέντα οἰκόπεδα, τῶν δικαιούχων προσφερομένων νὰ καταβάλωσι τὴν ἀξίαν, ἣν εἶχον ταῦτα καθ' ἣν ἐποχὴν τοῖς ἐχορηγήθησαν.

Ὁ ἐν ἀποστρατείᾳ ἀξιωματικὸς Σπυρίδων Καλκιόπουλος ζητεῖ νὰ ἐπέλθῃ ἡ δέουσα τροποποίησις εἰς τὸ ἐνοικιοστάσιον, δι' ἧς νὰ προστατεύωνται οἱ ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν διαμένοντες ἐν τοῖς ξενοδοχείοις.

Ὁ πολιτευτὴς Αἰτωλοακαρνανίας κ. Θ. Πύρρος διαμαρτύρεται διότι ὁ κ. Ὑπουργὸς τῆς Προνοίας, ἀντὶ ἐνεργείας ἐπὶ τῶν ἀναφερθέντων αὐτῷ, παρέδωκε τὴν ἐπιστολήν του εἰς τὸν ὑπεύθυνον τῶν ὅσων τῷ ἀνέφερεν ἀναστολῶν, πρὸς βλάβην τῶν συμφερόντων συμπολιτῶν του, ἕνεκα τοῦ ὁποίου ὁ τελευταῖος οὗτος τῷ ἐφέρθη λίαν ἀπρεπῶς.

Ὁ κ. ***Μ. Τσαρλαμπᾶς*** ὑποβάλλει ἀναφορὰν τῶν κατοίκων τῆς κοινότητος Εὐγήρου ὅπως πληρωθῇ ἡ χηρεύουσα θέσις τοῦ δημοδιδασκάλου τῆς κοινότητος ταύτης καὶ παρακαλεῖ ὅπως εἰσακουσθῇ ἡ δικαία ἐπιθυμία τῶν κατοίκων.

Ὁ κ. ***Α. Μπούμπουλης*** παραπονεῖται διατὶ ὁ κ. Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης δὲν ἀπήντησεν εἰσέτι εἰς οὐδεμίαν ἀναφορὰν βουλευτοῦ.

Τ. Ἀνασταsίου. Τὰ αὐτὰ συμβαίνουν καὶ μὲ τὰ ἄλλα Ὑπουργεῖα.

Μεθ' ὃ εἰσέρχεται ἡ Βουλὴ εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Διάταξιν
τῆς Νομοθετικῆς ἐργασίας

Προκειμένου νὰ συζητηθοῦν τὰ νομοσχέδια τὰ κυρωτικὰ συμβάσεων μετὰ ξένων Κρατῶν.

Ὁ κ. ***Α. Σαχτούρης*** δηλοῖ ὅτι αἱ ἐκθέσεις τῶν ἐπιτροπῶν διὰ τὰς Ἑλληνοαλβανικὰς συμβάσεις θὰ κατατεθοῦν τὴν Δευτέραν.

Ὁ κ. ***Α. Μιχαλακόπουλος*** (Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν) συμφωνεῖ ὅπως ἀπαραιτήτως συζητηθοῦν τὴν πρώτην ἡμέραν νομοθετικῆς ἐργασίας.

Ἡ ***Βουλὴ*** δέχεται ὅπως καὶ αὕτη καὶ αἱ λοιπαὶ συμβάσεις συζητ"θοῦν τὴν προσεχῆ Τρίτην.

Ψηφίζονται εἶτα κατ' ἀρχὴν καὶ κατ' ἄρθρον εἰς πρώτην συζήτησιν τὰ νομοσχέδια

α) «περὶ κυρώσεως τῆς μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Ἑλβετίας ὑπογραφείσης ἐν Ἀθήναις τῇ 29 Νοεμβρίου 1926 προσωρινῆς ἐμπορικῆς συμβάσεως.

β) «περὶ κυρώσεως τῆς μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Σουηδίας ὑπογραφείσης ἐν Ἀθήναις τῇ 10 Σεπτεμβρίου 1926 συμβάσεως ἐμπορίας καὶ ναυτιλίας».

γ) «περὶ κυρώσεως τῆς περὶ ἁπλοποιήσεως τῶν τελωνειακῶν διατυπώσεων διεθνοῦς συμβάσεως, ὑπογραφείσης ἐν Γενεύῃ, ὡς καὶ τοῦ σχετικοῦ ταύτῃ πρωτοκόλλου ἀπὸ 3 Νοεμβρίου 1925».

δ) «περὶ κυρώσεως τῆς μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Ἰταλίας ὑπογραφείσης ἐν Ρώμῃ τῇ 24 Νοεμβρίου 1926 συμβάσεως ἐμπορίας καὶ ναυτιλίας, ὡς καὶ τῆς ταυτοχρόνως ὑπογραφείσης συμβάσεως περὶ ἁλιείας».

Ὁ κ. ***Α. Ἀργυρὸς*** (Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας) παρακαλεῖ ὅπως ψηφισθῇ τὸ νομοσχέδιον «περὶ καταργήσεως τοῦ Ν.Δ' περὶ ὁρίου ἡλικίας ἐκπαιδευτικῶν συμβούλων».

Φωναί. Ὄχι, ὄχι.

Ὁ κ. ***Σ. Στάης*** παρακαλεῖ ὅπως ὁρισθῇ ἡμέρα συζητήσεως τῶν ἐκπαιδευτικῶν ἡ Τρίτη.

Ἡ ***Βουλὴ*** δέχεται.

Ὁ κ. ***Α. Ἀργυρὸς*** ἐπιμένει ὅπως συζητηθῇ τὸ ἀνωτέρω νομοσχέδιον.

Ὁ κ. ***Σ. Στάης*** τονίζει ὅτι τὸ ἄρθρον 3 τοῦ διατάγματος τούτου εἶναι προσωπικὸν καθ' ὡρισμένων διακεκριμένων προσώπων.

Εἰσέρχεται εἶτα ἡ ***Βουλὴ*** εἰς τὴν συζήτησιν τοῦ ἄρθρου 119 τοῦ Συντάγματος.

Α. Μιχαλακόπουλος (Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν). Κύριοι συνάδελφοι, προκειμένου περὶ τῆς διατυπώσεως τῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρου 119 θὰ μοῦ ἐπιτρέψητε νὰ ὑποβάλω εἰς ὑμᾶς ἐν συντόμῳ τὴν γνώμην μου. Σπεύδω ἴσως ὑποβάλλων αὐτήν, ἀλλὰ τοῦτο συμβαίνει ἀφ' ἑνὸς μὲν διότι εἶναι δυνατὸν νὰ συντελέσῃ εἰς ἐναρμόνισιν ἀπόψεών τινων, αἱ ὁποῖαι φαίνονται λίαν ἀντίθετοι χωρὶς νὰ εἶναι κατ' οὐσίαν ἄκρως ἀφιστάμεναι ἀλλήλων καὶ ἀφ' ἑτέρου διότι ἐπείγουσα ὑπόθεσις μὲ ἀναγκάζει νὰ ἀποχωρήσω τῆς συνεδριάσεως. Προτιμῶ νὰ ἀναγνώσω τὴν διατύπωσιν εἰς τὴν ὁποίαν κατελήξαμεν, ἀφοῦ ἐξητάσαμεν τὰ ὑπὲρ καὶ τὰ κατὰ τῶν διαφόρων ἀπόψεων. Ἡ διατύπωσις αὕτη ἔχει τὴν μορφὴν ἑνὸς ψηφίσματος συντακτικοῦ. Δύναται κάλλιστα νὰ τεθῇ καὶ ὡς ἄρθρον 119. Τὸ πρᾶγμα ἔχει μόνον σημασίαν μορφῆς καθαρῶς νομοθετικῆς. Νομίζω ὅτι καλὸν εἶναι εἰς τὰ κείμενα τῶν συνταγμάτων ἐν γένει νὰ ἀποφεύγωνται αἱ μεταβατικαὶ διατάξεις, αἱ ὁποῖαι καὶ ἄλλοτε ὑπὸ μορφὴν ψηφίσματος ἐτίθεντο. Προδήλως τὴν αὐτὴν δύναμιν ἔχουσι τὰ ψηφίσματα τὴν ὁποίαν ἔχουσι καὶ αἱ διατάξεις αἱ μεταβατικαί. Ἀλλὰ διὰ νὰ μὴ παράγεται εἰς τὸ μέλλον, μετὰ τὴν πάροδον τῆς ἀνωμάλου περιόδου, ἡ ἐντύπωσις ἀντιφασκουσῶν διατάξεων ἐν τῷ αὐτῷ κειμένῳ ἀφοῦ ἡ αὐτὴ ἰσχὺς θὰ ὑπάρχῃ εἴτε ὡς ἄρθρον 119 εἴτε ὡς ψήφισμα περιέχον μίαν μεταβατικὴν διάταξιν τροποποιοῦσαν τὸ ἄρθρ. 19, δύναται νὰ ψηφισθῇ ἡ διάταξις. Ἡ διατύπωσις τοῦ ψηφίσματος τὸ ὁποῖον ἔχω τὴν τιμὴν νὰ ὑποβάλω εἰς ὑμᾶς, εἶνε ὧδε.

ΨΗΦΙΣΜΑ

Κατὰ παρέκκλισιν τῶν διατάξεων τοῦ ἄρθρου 19 τοῦ Συντάγματος ἡ Βουλὴ ψηφίζει. Ἐπιτρέπεται ἐξαιρετικῶς ἐπὶ μίαν πενταετίαν χάριν ἀποκαταστάσεως ἀκτημόνων καλλιεργητῶν, προσφύγων καὶ μικρῶν κτηνοτρόφων ἡ κατάληψις καθὼς θέλει ὁρίσει ὁ νόμος, ἀγροκτημάτων καὶ πρὸ τῆς καταβολῆς ἀποζημιώσεως.

Ἐπὶ μίαν ἐπίσης πενταετίαν ἐπιτρέπεται χάριν ὁμαδικῶν ἀστικῶν ἐγκαταστάσεων προσφύγων ἡ ἀπαλλοτρίωσις γηπέδων, ἐπὶ ἀποζημιώσει ἴσῃ πρὸς τὴν ἀξίαν αὐτῶν κατὰ τὸν Αὔγουστον 1922, ὁριζομένῃ πάντοτε ὑπὸ τῶν τακτικῶν δικαστηρίων.

Ἐπιτρέπεται ἡ καταβολὴ τῆς ἀποζημιώσεως ταύτης εἰς ὁμολογίας, καθ' ἃ ὁ νόμος θέλει ὁρίσει. Δὲν ὑπόκεινται εἰς τοιαύτην ἀπαλλοτρίωσιν ἐκτάσεις κατώτεραι τῶν δύο χιλιάδων πήχεων, κείμεναι ἐντὸς τῶν κατ' Αὔγουστον 1922 σχεδίων τῶν πόλεων, ἐπὶ μεγαλειτέρων δὲ ἐκτάσεων ἀφίνεται πάντως τὸ 1/5 εἰς τὸν ἰδιοκτήτην.

Γήπεδα, ἐφ' ὧν ἤδη ἔχουν ἀνεγερθῇ προσφυγικοὶ συνοικισμοὶ ὑπόκεινται εἰς ἀπαλλοτρίωσιν ἄνευ περιορισμοῦ, τῆς ἀποζημιώσεως ὁριζομένης κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον.

Τὰ τῆς ἀπαλλοτριώσεως γηπέδων ἀνηκόντων εἰς μονάς, δήμους ἢ κοινότητας κανονίζονται διὰ νόμου.

Διατηρεῖται ἐν ἰσχύϊ ὁ νόμος 3345 τοῦ ἔτους 1925 περὶ ταμείου ἐφέδρων πολεμιστῶν Κρήτης.

Τὰ τῆς ἐφαρμογῆς τῶν διατάξεων τοῦ παρόντος ψηφίσματος κανονίζονται διὰ νόμου.

Ὡς πρώτη παράγραφος τίθεται ἡ παράγραφος ἣν διετύπωσεν ἡ ἐπιτροπὴ (ἀναγινώσκει) «κατὰ παρέκκλισιν τῶν διατάξεων τοῦ ἄρθρου 19 τοῦ Συντάγματος ἡ Βουλὴ ψηφίζει. Ἐπιτρέπεται ἐξαιρετικῶς ἐπὶ μίαν πενταετίαν χάριν ἀποκαταστάσεως ἀκτημόνων καλλιεργητῶν, προσφύγων καὶ μικρῶν κτηνοτρόφων ἡ κατάληψις καθὼς θέλει ὁρίσει ὁ νόμος ἀγροκτημάτων καὶ πρὸ τῆς καταβολῆς ἀποζημιώσεως» κλπ. (ἴδε σχετικὸν ψήφισμα). Θὰ μοῦ ἐπιτρέψητε νὰ ἐκθέσω ἐν ὀλίγοις τὰς σκέψεις, αἱ ὁποῖαι μὲ ὠδήγησαν εἰς τὴν διατύπωσιν αὐτὴν (ἀναγινώσκει). «ὁμαδικῶν». ἐλέχθη καὶ πολὺ ὀρθῶς ὅτι δὲν ἐπιτρέπεται χάριν ἐγκαταστάσεων μεμονωμένων νὰ προβαίνωμεν εἰς ἀπαλλοτρίωσιν γηπέδων. Ἐλέχθη τοῦτο, ἀλλὰ ὑπάρχει καθὼς εἶδον καὶ τροπολογία εἰδικῶς ὁρίζουσα ὅτι αἱ ἐγκαταστάσεις πρέπει νὰ περιλαμβάνουσιν τὸν ἀριθμὸν εἴκοσι προσώπων.

Τινὲς βουλευταί. Οἰκογενειῶν.

Α. Μιχαλακόπουλος (Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν) Μάλιστα οἰκογενειῶν. Δὲν ἔχω καμμίαν δυσκολίαν νὰ δεχθῶ νὰ τεθῇ ὁ ἀριθμὸς 20. Ἐγὼ εἶχον προτιμήσει τὴν διατύπωσιν «ὁμαδικῆς ἐγκαταστάσεως» ἵνα ἀφεθῇ εἰς τὸν νόμον νὰ ὁρίσῃ τὰς λεπτομερείας. Εἶναι ἐνδεχόμενον, μία ὁμαδικὴ ἐγκατάστασις ἐν Ἀθήναις ἢ τοῖς περιχώροις νὰ πρέπῃ νὰ περιλαμβάνῃ τὸν ἀριθμὸν 20 οἰκογενειῶν, ἴσως ὅμως εἰς ἄλλας πόλεις νὰ μὴ εἶναι ἀνάγκη νὰ τηρηθῇ αὐστηρῶς ὁ ἀριθμὸς αὐτός. Ἴσως δύναται νὰ γίνῃ αὐλαῶς ὁμαδικὴ ἐγκατάστασις καὶ 15, 16 ἢ 18 οἰκογενειῶν εἰς ἄλλας πόλεις τοῦ Κράτους. Ἐὰν ἡ Βουλὴ θέλει νὰ δεχθῇ ἀπὸ τοῦδε τὸν ἀριθμὸν 20 ἰσχύοντα δι' ὅλας τὰς πόλεις τοῦ Κράτους, δὲν θὰ ἀντιταχθῶ, ἀλλὰ νομίζω προτιμότερον νὰ δύναται ὁ νόμος νὰ ὁρίζῃ δι' ἑκάστην πόλιν τὸν ἀριθμόν, νὰ ἀφεθῇ δηλ. εἰς τὸν νόμον κάποια σχετικὴ εὐρυχωρία. (ἀναγινώσκει) «Ἐπὶ ἀποζημιώσει ἴσῃ πρὸς τὴν ἀξίαν αὐτῶν κατ' Αὔγουστον τοῦ 1922». Διατί; διότι φρονῶ, ὅτι ἤδη πρὸ τοῦ Αὐγούστου τοῦ 1922 εἶχεν ἀρχίσει συρροή, ἡ ὁποία ἐπροξένησε μίαν ὕψωσιν τιμῶν μὴ προσδοκωμένην κατὰ τὸν φυσικὸν ροῦν τῶν πραγμάτων. Μετὰ δὲ τὸν Αὔγουστον τοῦ 1922 εἶναι ἀναμφισβήτητον ὅτι ἡ συμφορὰ τῆς ἀλήθειας εἰσροῆς ἐπέφερε νέαν καταπληκτικὴν ὕψωσιν τῆς τιμῆς τῶν ἀκινήτων κτημάτων. Δὲν δύναται δὲ νομίζω ἀσφαλῶς νὰ θεωρηθῇ ὡς μείωσις δικαίας ἀποζημιώσεως ἡ μὴ περιέλευσις εἰς τὸν ἰδιοκτήτην ἑνὸς ἐκτάκτου καὶ ἀπροσδοκήτου πλουτισμοῦ προελθόντος ἐξ ὅλως ἀσυνήθους συρροῆς. Νομίζω ὅτι ἡ δικαία ἀποζημίωσις εἶναι πραγματικῶς ἡ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης

Εἷς Βουλευτής. Εἰς χρυσόν;

Α. Μιχαλακόπουλος. Ἐὰν ἓν κτῆμα εἶχε κατὰ τὸν Αὔγουστον τοῦ 1922 50 δραχμάς, ἔκτοτε δὲ ἐπῆλθε νέα ὑποτίμησις τῆς δραχμῆς ὑπὲρ τὸ διπλάσιον, ἴσως περὶ τὰ 60 0)0 δὲν ἐπιτρέπεται νομίζω νὰ λάβῃ ὁ ἰδιοκτήτης σημερινὰς 50 δραχμάς, αἱ ὁποῖαι ἀντιπροσωπεύουν 20 μόνον δραχμὰς ἐν συγκρίσει μὲ τὴν ἀξίαν τῆς δραχμῆς κατ' Αὔγουστον τοῦ 1922, ἐὰν θέλετε προσθέσατε διασάφησιν τινα. Ἡ ἑρμηνεία νομίζω εἶνε ἐπαρκὴς καὶ δὲν γεννᾶται ζήτημα. Διότι ἄλλως δὲν θὰ ἐδίδετο πραγματικῶς ἡ ἀξία. τὴν πρότασιν θὰ τὴν τροποποιήσητε ὅπως θέλετε.

Χ. Βοζίκης. Ὡς εἰσηγητικὴ ἔκθεσις τῆς τροπολογίας ἡ γνώμη σας ἐν πάσῃ περιπτώσει ἀποτελεῖ μέσον ἑρμηνείας.

Α. Μιχαλακόπουλος. Ἐπαναλαμβάνω ὅτι ἀντίθετος ἑρμηνεία θὰ κατέληγεν εἰς τὸ νὰ μὴ δοθῇ ἡ ἀξία κατὰ τὸν Αὔγουστον 1922 ἀλλὰ δίδεται κατὰ 40 ο)ο μικροτέρα τῆς ἀξίας τῆς μετὰ τὸν Αὔγουστον 1922 (ἀναγινώσκει) «ὁριζομένων πάντοτε ὑπὸ τῶν τακτικῶν δικαστηρίων». Εἶπον καὶ ἄλλοτε ὅτι θεωρῶ ὡς τὴν μεγαλειτέραν ἐγγύησιν διὰ τὸ δίκαιον τῆς ἀπαλλοτριώσεως τὸν ὑπὸ τῶν τακτικῶν δικαστηρίων καθορισμὸν τῆς ἐπιδιωκομένης ἀποζημιώσεως (Ἀναγινώσκει). «Ἐπιτρέπεται ἡ καταβολὴ εἰς ὁμολογίας» διότι δυστυχῶς μετρητὰ δὲν δυνάμεθα νὰ δώσωμεν ἀμέσως, ἐξαρτᾶται δὲ ἀπὸ τὸν νόμον νὰ δώσωμεν ἀρκετὰς ἐγγυήσεις εἰς τὰς ὁμολογίας, ἵνα ἐνισχύσωμεν τὴν ἀξίαν των τὴν συναλλακτικήν «Δὲν ὑπόκεινται εἰς ἀπαλλοτρίωσιν ἐκτάσεις κατώτεραι τῶν 2000 πήχεων». Ὁ σκοπὸς τῆς διατάξεως εἶνε προφανής. Ἐὰν πρόκειται περὶ γηπέδου 2000 πήχεων δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ γίνῃ ἐγκατάστασις 20 οἰκογενειῶν. Νομίζω ὅτι δὲν πρέπει νὰ ὠθήσωμεν εἰς τὴν ἐντὸς τῶν σχεδίων τῶν πόλεων καὶ πρὸς τὰ κέντρα ἵδρυσιν τοιούτων συνοικισμῶν. Καὶ ἄλλοτε εἴχομεν συρροὴν προσφύγων. Οἱ συνοικισμοί, οἱ ὁποῖοι ὑπάρχουν σχεδὸν εἰς ὅλας τὰς πόλεις, τὰ κρητικά, εἶναι συνοικισμοὶ ἱδρυθέντες κατόπιν συρροῆς προσφύγων Κρητῶν, ἐκ καταστάσεων τὰς ὁποίας ὁ τότε κυρίαρχος ἐδημιούργει ἐν τῇ μεγαλονήσῳ. Ἦλθον ἐδῶ ἐγκαταλείψαντες σημαντικὰς περιουσίας. Ἐὰν ἀνέγνωσέ τις δημοσιεύματα τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, θὰ εἶδεν ὅτι τὸ Κράτος δὲν ἠδύνατο νὰ δίδῃ πλέον τῶν 15 λεπτῶν τὴν ἡμέραν διὰ σιτηρέσιον τῶν δυστυχῶν ἐκείνων. Ὁ δὲ Βυζάντιος περιγράφων τὴν κατάστασιν μετὰ συγκινήσεως ἐξιστορεῖ τὴν ἣν ἠσθάνοντο εὐγνωμοσύνην οἱ πρόσφυγες, εὑποροῦντες ἐν τῇ μεγαλονήσῳ, διὰ τὴν περίθαλψιν τῆς ὁποίας ἐτύγχανον ἐν τῇ ἐλευθέρᾳ πατρίδι. Τῆς ἐπανοδου αὐτῶν ἐν τῇ μεγαλονήσῳ καθισταμένης ἀδυνάτου, ἐγεννήθη ἡ ἀνάγκη συνοικίσεως αὐτῶν. Οἱ συνοικισμοὶ δὲν ἱδρύθησαν εἰς τὰ κέντρα τῶν πόλεων. Ὑπάρχουν «κρητικὰ» συνοικισμοὶ εἰς τὸν Πειραιᾶ. εἰς τὰς Πάτρας, εἰς τὰς Ἀθήνας καὶ ἀλλαχοῦ.

Χ. Βοζίκης .....

Α. Μιχαλακόπουλος. Ἀφίνεται πάντοτε τὸ 1)5 εἰς τὸν ἰδιοκτήτην. Ἂς ὑποθέσωμεν ὅτι ἔχει τις 4000 πήχεις, οἱ 800 ποὺ θὰ τοῦ μείνουν, ἀσφαλῶς θὰ ὑπερτιμηθοῦν λόγῳ τοῦ ὅτι ἐκεῖ γίνεται συνοικισμός. Εἶνε λοιπὸν ἕνας ἔμμεσος τρόπος ἀδλαβής, προσθέτου τινος ἀποζημιώσεως ὑπὲρ τοῦ ἰδιοκτήτου ὁ ὁποῖος στερεῖται σὺν τῇ ἰδιοκτησίᾳ του καὶ μιᾶς, ἂς εἴπωμεν, δυναμικότητος τὴν ὁποίαν ἕκαστον γήπεδον ἔχει ἐν ἑαυτῷ, ἐπαυξήσεως τῆς ἀξίας του. Ὅσον ἀφορᾷ τὸ ζήτημα τὸ ὁποῖον ἔθιξεν ὁ κ. Βοζίκης φρονῶ ὅτι ἡ διατύπωσις. «ἔκτασις κατωτέρα τῶν 2000 πήχεων» σημαίνει, εἴτε ἡ ἔκτασις ἀνήκει εἰς τὸν αὐτὸν εἴτε εἰς διαφόρους ἰδιοκτήτας ἀλλὰ πάντοτε συνεχής. Δὲν δύναται νὰ ἀθροίσῃ τις τὸ σύνολον μικροτέρων ἐκτάσεων ἑνὸς ἰδιοκτήτου.

Εἷς Βουλευτής. Ἐν ᾗ περιπτώσει τὸ οἰκόπεδον τῶν 2000 πήχεων ἀνήκει εἰς περισσοτέρους ἰδιοκτήτας τοῦ ἑνός, τότε θὰ γίνῃ ἀπαλλοτρίωσις τοῦ οἰκοπέδου; Καὶ ἐν ᾗ περιπτώσει ὁ ἰδιοκτήτης δὲν ἔχει ἄλλην τινα ἰδιοκτησίαν οἰκοπέδου εἰμὴ μόνον αὐτήν;

Α. Μιχαλακόπουλος. κ. Συνάδελφε, τὸ ζήτημα τὸ ὁποῖον θίγετε εἶνε βέβαια ἄξιον προσοχῆς, ἀλλ' εἶνε δυνατὸν ὅλα νὰ τὰ προϊδῃ τὸ ψήφισμα; Τὸ ψήφισμα θέτει κατωτάτους τινὰς ὅρους ἐγγυήσεως, ἀφίνει δὲ εἰς τὸν νόμον νὰ κανονίσῃ τὰς λεπτομερείας, ὅστις νόμος δὲν θὰ δύναται νὰ ὑπερβῇ τὰ ὅρια τὰ ὁποῖα χαράσσει τὸ ψήφισμα.

Εἷς Βουλευτής. Ἄλλως τε τὸ ψήφισμα θὰ τὸ ἐπεξεργασθῶμεν.

Α. Μιχαλακόπουλος. Βεβαιότατα. Ὁ νόμος θὰ ἠδύνατο νὰ προϊδῃ καὶ μίαν ἄλλην περίπτωσιν ἀνάλογον πρὸς ἐκείνην τὴν ὁποίαν μᾶς λέγετε. Ἐγὼ ἔχω 1900 πήχεις καὶ δὲν μοῦ τοὺς ἀφαιροῦν. Ὁ παραπλεύρως ἐμοῦ ἔχει 2010 πήχεις καὶ τοὺς κάνει πλὴν τοῦ 1)5. Βεβαίως αὐτὸ εἶνε μία ἀδικία. Ἀλλ' ὁσάκις πρόκειται οἱ νόμοι νὰ θέσουν ἕνα ὅριον διαχωρίζον ὑπάρχει, ἂς εἴπωμεν, κάποιος σχετικὸς παραλογισμός. Τὸ κλασικὸν παράδειγμα εἶνε ὅτι ἐνῷ μία πρᾶξις τὴν ὁποίαν ἐνήργησεν ὁ ἔχων ἡλικίαν 20 ἐτῶν 11 μηνῶν καὶ 29 ἡμερῶν. θεωρεῖται ἄκυρος ἄλλη πρᾶξις εἶνε ἔγκυρος συναπτομένη μετὰ 3 ἡμέρας, ἔγινε νουνεχὴς ἐντὸς 2 ἡμερῶν; ὄχι. Τὸ ὅριον τῶν 2000 πήχεων τίθεται ὡς ἐλάχιστον συνταγματικὸν ὅριον. Δὲν ἐμποδίζεται ὁ νόμος ὁ ὁποῖος θὰ κανονίσῃ τὰς λεπτομερείας ταύτας νὰ κάμῃ κλίμακα

Θ. Χαβίνης. Εἴπατε ὅτι ἂν εἶνε 2000 πήχεις θὰ ἀφεθῇ τὸ 1)5. Δὲν φρονεῖτε ὅτι ὅταν δὲν ἔχῃ κανεὶς περισσοτέρας

τῶν 400 πήχεων δὲν πρέπει ν' ἀπαλλοτριῶνται, ἐφόσον ἀρίνετε 400 πήχεις ἀναπαλλοτριώτους εἰς ἐκεῖνον ὁ ὁποῖος ἔχει 2001 πήχεις.

Α. Μιχαλακόπουλος. Ἀναγνωρίζω ὅτι ἡ παρατήρησίς σας εἶνε ὀρθή. Δι' αὐτὸν τὸν λόγον φρονῶ ὅτι καλλίτερον εἶνε νὰ ἀφήσωμεν εὐχέρειαν εἰς τὸν νόμον. Προτιμῶ δὲ νόμον παρὰ νομοθετικὸν διάταγμα, διότι ὁ νόμος θὰ διέλθῃ διὰ τῆς ἐρεύνης τῆς Βουλῆς καὶ θὰ εἶναι ἀσφαλὲς ὅτι θὰ προέβη μίαν ρύθμισιν δικαίαν. Ὅσον ἀφορᾷ τὸ ζήτημα τῶν γηπέδων ἐφ' ὧν ἤδη ἔχουν ἀνεγερθῇ προσφυγικοὶ συνοικισμοί, ὑπάρχει ἡ πληροφορία ὅτι νομικῶς δὲν ἔχει ἀκόμη κανονισθῇ ἡ ἰδιοκτησία τῶν γηπέδων αὐτῶν. Δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ποστηρίξῃ τις ὅτι πρέπει αὐτὰ τὰ κείμενα νὰ ἀνήκουν εἰς τὸν ἰδιοκτήτην τῶν ὑποκειμένων. Μοιαίως αὐτὰ ὑπόκεινται εἰς τὴν ἀπαλλοτρίωσιν. Ἡ τιμὴ θὰ εἶναι πάντοτε ἡ τοῦ 1922 καὶ θὰ ὁρισθῇ ὑπὸ τῶν τακτικῶν δικαστηρίων (ἀναγινώσκει). «Τὰ τῆς ἀπαλλοτριώσεως γηπέδων ἀνηκόντων κλπ.». Ἐλέχθη ὅτι πρέπει νὰ γίνῃ μνεία καὶ περὶ τῶν οἰκοπέδων τοῦ δημοσίου· ἀλλὰ τοῦτο εἶναι περιττὸν καὶ ἄστοχον νομικῶς, διότι ἀναγκαστικὴ ἀπαλλοτρίωσις ὑπὸ τοῦ κράτους τῶν ἀνηκόντων εἰς τὸ Κράτος, εἶναι κάτι σόλοικον νομικῶς. Τὸ κράτος ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ τὸ χαρίσῃ ἢ νὰ τὸ πωλήσῃ εἰς μικροτέραν ἀξίαν.

Εἷς Βουλευτής. Διὰ τὰ τῆς ἀεροπορικῆς ἁμύνης;

Α. Μιχαλακόπουλος. Ἡ ἀεροπορικὴ ἄμυνα δὲν εἶναι Κράτος ἐν Κράτει. Πιθανὸν νὰ ὑπῆρξαν τοιαῦται τάσεις, ἀλλὰ ἀναμφισβητήτως τὰ κτήματα ἀνήκουν εἰς τὸ δημόσιον. Οἰκόπεδα ἀνήκοντα εἰς μονάς, δήμους καὶ κοινότητας ἀπαλλοτριοῦνται καθ' ἃ θὰ ὁρίσῃ ὁ νόμος. Δὲν εἶναι ἀνάγκη τὸ Σύνταγμα νὰ θέτῃ ἐγγυήσεις. Οὕτως ἐγένετο εἰς ὅλας τὰς χώρας.

Ὁ κ. ***Ε. Ζούκας*** νομίζει ὅτι θὰ ἦτο ὀρθὸν εἰς τὴν κατηγορίαν αὐτὴν νὰ προστεθῇ καὶ ἡ κατηγορία τῶν οἰκοπέδων τῶν ἀνηκόντων εἰς ἀνταλλαξίμους.

Ὁ κ. ***Α. Μιχαλακόπουλος*** συνιστᾷ ὅπως ὑποβληθοῦν ἐγκαίρως πᾶσαι αἱ τροπολογίαι ἵνα συζητηθοῦν μετὰ τῆς τροπολογίας του, ἐὰν αὕτη τεθῇ ὡς βάσις συζητήσεως.

Γ. Ἀλεξανδρόπουλος. Τί ἐννοεῖται μὲ τὴν λέξιν ἀκτημόνων καλλιεργητῶν; τοὺς κολλίγους τοὺς ὑπάρχοντας ἢ πάντα ἀγρότην;

Α. Μιχαλακόπουλος. Πάντα ἀκτήμονα καλλιεργητήν. Εἶναι ἕνας νόμος πάγιος, ὅπως γνωρίζετε. Ἐγὼ ὅτε τὸ πρῶτον εἰσήγαγον τὸ νομοσχέδιον τῷ 1917, ὥρισα ὡς δικαιουμένους μετοχὴν διανομῆς τοῦ κτήματος τοὺς καλλιεργητὰς αὐτοῦ τοὺς ἀκτήμονας. Ἔθηκα καὶ διάταξιν καθ' ἣν ἐὰν καὶ ἀδίκως τις εἶχεν ἀπομακρυνθῇ ἐκ τοῦ κτήματος καὶ εἶχε μεσολαβήσει σειρὰ ἐτῶν κατὰ τὴν ὁποίαν εἶχε καταγίνει εἰς ἄλλα ἔργα, δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ ἐγκατασταθῇ, ἀλλ' ἡ ἐξέλιξις ἔκτοτε προσέλαβεν ἄλλην μορφὴν καὶ τώρα εἶναι δυσχερὲς νὰ ἀνατραπῇ, λαμβανομένου μάλιστα ὑπ' ὄψιν ὅτι καὶ μὴ καλλιεργητὰς τοὺς ἐξηναγκάσκμεν νὰ γίνωσι καλλιεργηταί.

Γ. Ἀλεξανδρόπουλος. Ἐννοεῖται ἀκτήμονας γεωργούς· τότε νὰ τεθῇ ἡ λέξις «γεωργῶν».

Α. Μιχαλακόπουλος. Ἡ ἀντίληψις αὐτὴ δὲν ἐπεκράτησεν ἔκτοτε καὶ ἐγένετο δεκτὸν ὅτι πᾶς ἐργάτης τῆς γῆς ἐφόσον δὲν ἔχει κτήματα δικαιοῦται ν' ἀποκτήσῃ. Συνεπῶς πᾶς ἀγροτικὸς ἐργάτης.

Α. Παπαναστασίου. (Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας). Καὶ ὄχι μόνον αὐτὸ ἀλλ' εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν δικαιουμένων παροχῆς ἑνὸς τεμαχίου γῆς συμπεριλήφθησαν καὶ οἱ μικρεπαγγελματίαι.

Ὁ κ. ***Ι. Μεταξᾶς*** (Ὑπουργὸς τῆς Συγκοινωνίας) προτείνει ὅπως τεθῇ ὡς βάσις συζητήσεως ἡ πρότασις τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν, ἵνα καταληξῇ ἡ συζήτησις εἰς ἓν συμπέρασμα καὶ δι' αὐτὸ παρακαλεῖ ὅπως τυπωθῇ καὶ διανεμηθῇ ἐγκαίρως.

Ὁ κ. ***Α. Μυλωνᾶς*** λέγει ὅτι ὑπάρχει καὶ ἡ πρότασις τοῦ ἤτις καὶ διενεμήθη καὶ παρακαλεῖ ὅπως συζητηθῇ καὶ αὕτη ἐκ παραλλήλου.

Ὁ κ. ***Α. Μανούσης*** παρατηρεῖ ὅτι ὑπάρχει κατατεθειμένη καὶ πρότασις τῶν προσφύγων βουλευτῶν σχετικῶς περὶ τοῦ ἄρθρου αὐτοῦ.

Ὁ κ. ***Ι. Ράλλης*** λέγει ὅτι κατὰ τὴν συζήτησιν τοῦ 1900 ἄρθρου δὲν ἔλαβε τὸν λόγον διότι ἐφρόνει ὅτι αἱ ἀντιλήψεις τῶν συντηρητικῶν στοιχείων θὰ ἀπετυποῦντο εἰς τὸ ἄρθρον 19. Εἶχε τὴν πεποίθησιν ὅτι οὐδεμία ἀντίδρασις θὰ ὑρίστατο ἐκ μέρους τῶν ἀρχηγῶν τῶν κομμάτων, ἂν καὶ ἐγνώριζεν ὅτι αἱ ἰδέαι των ἦσαν ἀντίθετοι πρὸς τὰς γνώμας τῶν συντηρητικῶν στοιχείων πλὴν τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν, οὗτινος αἱ ἰδέαι σχετικῶς συνεφώνουν. Ἀλλ' ἐὰν οἱ ἀρχηγοὶ τῶν κομμάτων ἐδέχθησαν τὴν ἄποψιν ταύτην τὸ ἔπραξαν διότι ἐγνώριζον ὅτι ὄπισθεν τοῦ ἄρθρου 19 ἐλλόχευε τὸ ἄρθρον 119. Καὶ ὅτι εἶχε δίκαιον, λέγει, εἰς τὴν πεποίθησίν του ταύτην ἀπεδείχθη ἐκ τῶν πραγμάτων, διότι κατὰ τὴν ἐσπέραν τῆς ψηφίσεως τοῦ ἄρθρου ἐκείνου ὑπῆρξεν ἄμιλλα μεταξὺ τῶν ἀρχηγῶν τῶν κομμάτων νὰ ἐπιδείξουν ὅτι ἡ διατύπωσις τοῦ ἄρθρου 19 ἦτο ἁπλοῦς σαρκασμὸς τῶν γνωμῶν τῶν συντηρητικῶν, δεδομένου ὅτι πάντες ἐδήλωσαν ὅτι ἐθεώρουν τὴν ψήφισιν τοῦ ἄρθρου 19 ἀλληλένδετον πρὸς τὴν ψήφισιν τοῦ ἄρθρου 119. μάλιστα ὁ κ. ἀρχηγὸς τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος διεκρίθη εἰς τὴν ἄμιλλαν ταύτην καὶ ἐζήτησε τὴν ἄνευ συζητήσεως ἄμεσον ψήφισιν τοῦ ἄρθρου 119.

Ὁ κ. ***Π. Τσαλδάρης*** (Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν) λέγει ὅτι τοῦτο δὲν εἶνε ἀληθές.

Ι. Ράλλης. Αὐτὸ λέγουσι τὰ ἐπίσημα πρακτικά.

Π. Τσαλδάρης. Κακῶς διετυπώθησαν εἰς τὰ ἐπίσημα πρακτικὰ τὰ λεχθέντα ὑπ' ἐμοῦ καὶ κακῶς ἤκουσεν ὁ κ. Ράλλης ὅτι τὴν ἐσπέραν ἐζήτησα τὴν ἐπιψήφισιν τοῦ ἄρθρου 119, δεδομένου μάλιστα ὅτι ἔχω καὶ ἑτοίμην τροπολογίαν ἐπὶ τοῦ ἄρθρου τούτου.

Ὁ κ. ***Ι. Ράλλης*** λέγει ὅτι τοσούτῳ μᾶλλον ἐνθυμεῖται αὐτὸ διότι συγκαταλέγεται μεταξὺ τῶν ἀντιστάντων εἰς τὴν πρότασιν ταύτην τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ οὕτω ἐσώθη ἡ συντηρητικὴ διατύπωσις τοῦ ἄρθρου 19 (ἀναγιγνώσκει τὰ πρακτικά).

Ὁ κ. ***Ι. Παπαϊωάννου*** λέγει ὅτι οὔτε αὐτὸς ἤκουσε τὸν κ. Ὑπουργὸν τῶν Ἐσωτερικῶν νὰ ζητήσῃ τὴν ψήφισιν τοῦ ἄρθρου 119.

Ὁ κ. ***Ι. Ράλλης*** ἐπιμένει ὅτι τὰ ὑπ' αὐτοῦ λεγόμενα εἶνε ἀκριβῆ καὶ ἂν τὰ ἀρνεῖται ὁ κ. Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν τοῦτο ἀποτελεῖ, λέγει, ἔμπρακτον μετάνοιαν, ἣν δέχεται εὐχαρίστως. Εἰσερχόμενος εἰς τὴν ἐξέτασιν τοῦ ἄρθρου 119 λέγει ὅτι τοῦτο τὸ δικαιολογεῖ ἡ Κυβέρνησις ἐκ δύο λόγων. Πρῶτον λόγῳ τῆς ἀνάγκης τῆς ἀποκαταστάσεως γηγενῶν ἀκτημόνων καὶ δεύτερον λόγῳ τῆς ἀνάγκης τῆς ἀποκαταστάσεως ἀγροτῶν προστύγων. Καὶ αἱ δύο, λέγει, αὗται βάσεις δὲν εἶνε ἀληθεῖς. Ἀρχὴ τοῦ ἀγροτικοῦ νόμου ὑπῆρξε πάντοτε ὅτι ἡ γῆ πρέπει νὰ ἐπανέλθῃ εἰς ἐκείνους, οἵτινες θὰ καταστήσουν αὐτὴν παραγωγικὴν καὶ εἰς ἐκείνους οἵτινες διὰ τοῦ ἱδρῶτος των κατέστησαν αὐτὴν τοιαύτην, ἀλλ' ἡ ἠθικὴ αὐτὴ ἀρχὴ δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ ἄνευ συνδυασμοῦ τῆς ἀρχῆς καθ' ἣν δὲν πρέπει ὁ ἰδιοκτήτης νὰ δημεύεται καὶ ὅτι ἔχει δικαίωμα εἰς ἀποζημίωσιν. Ἤδη προκειμένου περὶ τῆς ἀποκαταστάσεως τῶν γηγενῶν ἀκτημόνων καλλιεργητῶν παρατηρεῖ ὅτι ἡ διάταξις εἶνε προφανῶς πρόφασις διότι δὲν ὑπάρχει ἀκτήμων μὴ ἀποκατεστημένος.

Πολλαὶ φωναὶ ὑπάρχουν τὰ 80 ο/ο.

Ι. Ράλλης. Δὲν ὑπάρχουσιν ἐπίμορτοι καλλιεργηταί, καὶ ἂν ὑπάρχουν, τοῦτο προέρχεται ἐκ σφαλμάτων ἀνηκούστων τῶν δημοσίων ὑπηρεσιῶν καὶ οἱ ὑπάρχοντες εἶνε τόσον ὀλίγοι ὥστε δὲν ἀπαιτεῖται πεντακτὴς ἐπανάστασις εἰς τὴν ἰδιοκτησίαν πρὸς ἀποκατάστασιν αὐτῶν. Ἡ ἐπανάστασις αὕτη τῆς ἰδιοκτησίας εἶνε ἐντελῶς ἀδικαιολόγητος, ἡ δὲ ὑπάρχουσα ἐπαναστατικὴ ἀπόφασις στερεῖται ἠθικοῦ κύρους. Λί δημόσιοι, λέγει, ὑπηρεσίαι ἔκαμον ἐγκληματικὰς ἐνεργείας διότι ἀπεκατεστάθησαν ἐν πολλοῖς ἄνθρωποι μὴ ἔχοντες οὐδεμίαν σχέσιν μὲ τὴν γῆν, φαρμακοποιοί, δικηγόροι, ἰατροὶ καὶ ἱερεῖς. Διὰ νὰ ἐννοηθῇ, λέγει, μέχρι ποίου σημείου ἀστοργίας ἔβλασαν αἱ δημόσιοι ὑπηρεσίαι θὰ ἀναγνώσῃ τὸ Ν. Δ. τοῦ Ἰανουαρίου 1926, τὸ ὁποῖον ἐξακολουθεῖ ἤδη νὰ ἰσχύῃ, διότι οὐ συνεστήθη εἰδικὸν ταμεῖον ἐποικισμοῦ καὶ ἐκ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ ὁποίου Διατάγματος θὰ συναισθανθῇ ἡ Βουλὴ τὴν ἀγανάκτησιν τὴν ὁποίαν ἠσθάνθη καὶ ὁ ἰδιος. (Ἀναγιγνώσκει τὸ Διάταγμα). Διὰ τοῦ Διατάγματος, λέγει, τούτου ἱδρύθη πολυτελεστάτη ὑπηρεσία καὶ τὸ Ταμεῖον τοῦ Ἐποικισμοῦ ἀπερρόφησεν ὁλόκληρον τὸ Θεσσαλικὸν γεωργικὸν Ταμεῖον, τοῦ ὁποίου ὁ σκοπὸς ἦτο εὐεργετικώτατος. Διὰ τοῦ Διατάγματος, λέγει, ἀκόμη ἐτέθησαν καὶ νέαι φορολογίαι, ἔπρεπε δὲ τὸ Διάταγμα τοῦτο νὰ καταργηθῇ διότι εἶνε ἀνήθικον ἐκ δὲ τῆς ἀναγνώσεως τούτου θέλει πεισθῇ τις ὅτι τὸ 1/4 τῶν ἀπαλλοτριωθέντων κτημάτων περιῆλθεν εἰς τὸ ταμεῖον ἐποικισμοῦ, τὸ ὁποῖον συνέστη πρὸς ἐξυπηρέτησιν τῶν ὑπαλλήλων τοῦ Ὑπουργείου τῆς Γεωργίας, παρακαλεῖ δὲ τὸν κ. Ὑπουργὸν τῆς Γεωργίας ὅπως σπεύσῃ εἰς τὴν ἄμεσον ἀκύρωσιν τοῦ Διατάγματος τούτου.

Ὁ κ. ***Ν. Δαρβέρης*** ἐρωτᾷ ποῖα μέτρα ἐλήφθησαν κατὰ τῶν ὑπαλλήλων τῶν συνταξάντων τὸ Ν. Δ. αὐτό.

Ὁ κ. ***Α. Παπαναστασίου*** (Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας) λέγει ὅτι τὸ ταμεῖον τοῦτο ἱδρύθη πρὸς ἐξυπηρέτησιν διαφόρων κρατικῶν ἐποικιστικῶν δαπανῶν καὶ ὄχι πρὸς ἐξυπηρέτησιν τῶν ὑπαλλήλων τοῦ ἐποικισμοῦ.

Εἶναι δημόσια τὰ ἔσοδά του καὶ ὄχι ἰδιοκτησία τῶν ὑπαλλήλων, χρησιμοποιοῦνται δὲ δι' ἐποικιστικὰς ἀνάγκας, ὡς εἶναι ἡ καταμέτρησις τῶν κτημάτων ἡ πληρωμὴ τῶν γεωπόνων κλπ. Ἵνα συντελεσθῇ ἡ διανομὴ τῶν κτημάτων ἐντὸς διετίας. Σκέπτομαι δέ, λέγει, νὰ ὑποβάλλω σχέδιον νόμου ὅπως τὸ ταμεῖον λαβῇ τραπεζιτικὸν χαρακτῆρα καὶ ἐξυπηρετήσῃ τὸ ταμεῖον ἀπαλλοτριώσεως, ἵνα καταβάλλωνται αἱ δόσεις αὐτοῦ τακτικὰ καὶ πληρώνωνται οἱ ἰδιοκτῆται. Λί κρατήσεις ὑπὲρ τοῦ Ταμείου εἰς βάρος τῶν ἰδιοκτητῶν καὶ χωρικῶν εἶναι μέτρον δημοσιονομικὸν ἐφ' ὅσον κατὰ μέγα μέρος ἐξυπηρετοῦνται αἱ κρατικαὶ δαπάναι.

Ὁ κ. ***Ι. Ράλλης*** λέγει, ὅτι ἂν ἦτο εἰς τὴν θέσιν τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῆς Γεωργίας θὰ διέτασσεν αὐστηρὰν ἀνάκρισιν καὶ θὰ ἐπέρριπτεν ἀμείλικτον τὸν πέλεκυν τῆς Δικαιοσύνης κατὰ τῶν δημιουργησάντων τὸ Ν. αὐτὸ Διάταγμα. Ὑπάρχουν πράγματα ἄτινα προκαλοῦν τὴν φρίκην καὶ ἐρωτᾷ πῶς προέβη τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Γεωργίας εἰς ἐξαίρεσιν κτημάτων ἀνηκόντων εἰς ξένους ὑπηκόους, ὧν τὰ Κράτη προβαίνουσιν εἰς μέτρα καταθλιπτικὰ κατὰ τῶν Ἑλλήνων ὑπηκόων καὶ ἐκδικοῦνται αὐτούς.

Α. Μιχαλακόπουλος (Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν). Κύριοι Συνάδελφοι, ὅταν παρελάβομεν τὴν Κυβέρνησιν εὑρέθημεν ἐνώπιον μιᾶς συμφωνίας, τὴν ὁποίαν ἡ προκάτοχος Κυβέρνησις εἶχε συνάψῃ ὡς παρακολούθημα τῆς ἐμπορικῆς συμβάσεως μετὰ τῆς Γαλλίας, συμφωνίας, δυνάμει τῆς ὁποίας ἡ Ἑλλὰς ὑπέσχετο ὅτι ἤθελε πληρώσει ἀποζημίωσιν, διὰ τὰ κτήματα τῶν Γάλλων ὑπηκόων τὰ ἀπαλλοτριούμενα, τὴν μέσην τιμὴν μεταξὺ ἐκείνης, ἥτις ὑπῆρχε πρὸ τοῦ πολέμου καὶ ἐκείνης, ἥτις ὑπάρχει σήμερον. Ἡ μέση αὕτη τιμὴ ἦτο λίαν ἐπιβαρής, διὰ τῆς αὐτῆς δὲ συμφωνίας εἶχεν ὁρισθῇ ὅτι θὰ ἐδίκαζε μία μικτὴ ἐπιτροπή, ἥτις θὰ ἀπετελεῖτο ἀπὸ ἕνα ξένον, ἕνα Ἕλληνα καὶ ἕνα τρίτον ξένον ἐπιδιαιτητήν. Κατὰ τοιοῦτον τρόπον εὑρέθημεν ἐνώπιον μιᾶς πράξεως, ἡ ὁποία γενομένη σὺχὶ ἐν αὐτῇ τῇ συμφάσει, ἀλλὰ δι' ἰδιαιτέρων ἐπιστολῶν, ἐγέννα συγχρόνως τὴν ὑπόνοιαν ὅτι θέλομεν νὰ καταστρατηγήσωμεν διὰ μυστικῆς συμφωνίας τὴν ἐπίτροπον τοῦ μᾶλλον εὐνοουμένου Κράτους, τὴν ὁποίαν ἐπισήμως ὑπισχνούμεθα ὅτι θέλομεν δώσει εἰς τοὺς ὑπηκόους ὅλων τῶν Κρατῶν μετὰ τῶν ὁποίων συνάπτομεν συμβάσεις. Ἡ θέσις τῆς Κυβερνήσεως, κύριοι, ὅπως ἐννοεῖτε, ὑπῆρχε δυσχερής. Δὲν ἦτο δυνατὸν ἡ Κυβέρνησις νὰ παραδεχθῇ ὅπως ἱδρυθῇ μία μικτὴ ἐπιτροπὴ ἔχουσα διαιτητικὰ δικαιώματα. Γνωρίζετε δὲ ὅτι ὁ διαιτητὴς ἐνστικτεῖ κυριαρχικὰ δικαιώματα, εἶναι δικαστής. Τὸ παράδειγμα τὸ ὁποῖον ἐφέρετο, τοῦ προηγουμένου τῆς μετὰ τῆς Τουρκίας συμφάσεως ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῆς Λωζάννης, δὲν ἦτο παράδειγμα πειστικόν, διότι ὅλα τὰ Κράτη μικρὰ καὶ μεγάλα, νικηταὶ καὶ ἡττημένοι, ἐδέχθησαν διὰ τῶν διαφόρων συνθηκῶν τὴν ἵδρυσιν τοιούτων μικτῶν δικαστηρίων πρὸς ἐκδίκασιν ὑποθέσεων ἀφορωσῶν συμφέροντα ἀντικρουόμενα τῶν ὑπηκόων τῶν Κρατῶν τῶν συνδεομένων πρὸς ἀλλήλα. Ἀλλὰ τοῦτο ἐγένετο ἀμοιβαίως. Ἐν τῇ προκειμένῃ περιπτώσει τὸ πρᾶγμα τίθεται ἀπὸ ἀπόψεως ἐμφανίσεως κυριαρχίας, ὁπότε ἐρίζεται ἐντελῶς ἐν ὑποθεσετέρᾳ μοίρᾳ ἡ Ἑλλάς. Ἡ Κυβέρνησις ἐδήλωσεν ὅτι ἦτο ἀπολύτως ἀδύνατον νὰ δεχθῇ καὶ τὸν ὁρισμὸν τῆς ἀποζημιώσεως εἰς τόσον ὑγκώδες ποσόν, ἀλλὰ καὶ τὸν τρόπον τῆς διαδικασίας πρὸς ὁρισμὸν τῆς ἀποζημιώσεως. Ἐννοεῖται ὅτι ἐκεῖνοι εἰς βάρος τῶν ὁποίων ἐστρέφετο ἡ μυστικὴ αὕτη συμφωνία καὶ ἀπὸ τοὺς ὁποίους ἐπρόκειτο νὰ μείνῃ ἀποκεκρυμμένη δικαίως εὑρίσκοντο ἐν ἐξεγέρσει. Ἡ Κυβέρνησις ἀφοῦ ἐδήλωσε ταῦτα εἰς τὴν Γαλλικὴν Κυβέρνησιν προέβη εἰς συμφωνίας ὅσον ἀφορᾷ τὰ κτήματα τῶν Ἄγγλων καὶ Ἰταλῶν ὑπηκόων. Λί συμφωνίαι αὗται συνίσταντο εἰς τὸ ὅτι ἡ τιμὴ ἡ ὁριζομένη θὰ ἦτο ἐκείνη, τὴν ὁποίαν εἶχον κατὰ μέσον ὅρον τὰ κτήματα ἀπὸ τὸ 1908—1912 τὰ τσιφλίκια δηλαδή. Δεύτερον ὅτι ἡ τιμὴ θὰ εὑρίσκετο διὰ ἄλλου τρόπου. Θὰ διωρίζοντο πραγματογνώμονες ἐκ μέρους τοῦ ἑνὸς καὶ τοῦ ἄλλου μέρους καὶ ἐν περιπτώσει διαφωνίας αὐτῶν θὰ ἀπεφάσιζεν ὁριστικῶς ὁ Πρόεδρος τῶν Πρωτοδικῶν ἐν τῇ περιφερείᾳ τοῦ ὁποίου κεῖται τὸ κτῆμα. Ἡ τιμὴ ἐκείνη δὲν θὰ κατεβάλλετο εἰς χρυσόν, ἀλλὰ θὰ ἀπολλαπλασιάζετο ἐπὶ 8 ἕως 10. Ἡ συνομολόγησις τῆς συμβιβαστικῆς ταύτης συμφωνίας, ἥτις ἦτο πρακτικωτέρα καὶ οἰκονομικωτέρα, δὲν ἀπέκλειεν ἀπὸ τὰ ὄμματα τῶν ἄλλων τὴν εὐνοιαν τὴν ὁποίαν δημοσίως εἶχεν ὑποσχεθῇ. Ἡ λύσις αὕτη ἐπετεύχθη κατόπιν μακρῶν συννενοήσεων ἃς τινας διεξηγάγομεν ὁμοῦ μετὰ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῆς Γεωργίας. Μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης τὰ κτήματα δὲν ἔτυχον οὐδεμιᾶς ἰδιαιτέρας προστασίας. Εἶναι δυνατὸν νὰ μὴ ἔτυχον ἀπαλλοτριώσεως ἀλλ' ἡ διοικητικὴ αὕτη πρᾶξις οὐδεμίαν εἶχεν ὑποχρεωτικὴν ἔννοιαν διὰ τὸ Κράτος δύτι ὁ νόμος ἴσχυε δι' ὅλους. Τώρα ὀφείλω νὰ εἴπω καὶ τὰ ἑξῆς. Εἰς τὸ διεθνὲς δίκαιον ὑπάρχει μία θεωρητικὴ ἀρχὴ ὅτι οἱ νόμοι τῆς ἀπαλλοτριώσεως δεσμεύουν τοὺς ἐν τῇ χώρᾳ ἰδιοκτήτας, εἴτε ἡμεδαπούς, εἴτε ἀλλοδαπούς. Ἀλλὰ ἡ θεωρητικὴ αὕτη ἀρχὴ εἰς τὴν πρᾶξιν δὲν ἐτηρήθη. Ἓλν ἡ Ἑλλὰς ἔτυχεν νὰ ἀπολαύσῃ τῶν δικαιωμάτων τῶν ὁποίων ἀπήλαυσαν ἄλλοι ὑπήκοοι τοῦτο εἶναι ἄλλο ζήτημα. Ἡ ἀρχὴ αὕτη ἐν τῇ πράξει δὲν ἐτηρήθη ἀχι μόνον μεταξὺ δευτερευόντων Κρατῶν, ἀλλὰ καὶ ἰσχυρῶν τοιούτων. Τελευταίως ἀκόμη ἡ Ρουμανία ἔτυχεν ἐν Πολωνίᾳ εὐνοϊκωτέρων ὅρων. Ἡ θεωρητικὴ αὕτη ἀρχὴ τοῦ Διεθνοῦς Δικαίου δὲν ἔτυχεν ἐφαρμογῆς, τοὐναντίον αἱ ἐξαιρέσεις εἶναι ἄπειροι, ἐξαρτῶνται τοὐτέστιν ἀπὸ τὴν ἰσχὺν τῶν Κρατῶν, ἀπὸ τὴν θέσιν των, ἀπὸ τὴν δεξιότητα τῶν διαπραγματεύσεων νὰ μὴ εἶναι ἢ νὰ εἶναι εἰς τὴν μοῖραν ἐκείνων ποὺ ἐξομοιοῦνται πρὸς τοὺς ὑπηκόους τοῦ Κράτους.

Δὲν εἶχον τὴν εὐκαιρίαν νὰ ὁμιλήσω ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου καὶ νὰ ἐκθέσω πάντα τὰ συμβαίνοντα, διότι αἱ διαπραγματεύσεις αἱ ὁποῖαι διεξήγοντο ἦσαν ἐκκρεμεῖς, ὁπωσδήποτε ὅμως πρέπει νὰ εἴπω ὅτι ὁ τρόπος ἐκεῖνος τῆς ἐνεργείας ὑπῆρξεν ἀτυχής.

Ὁ κ. ***Α. Σαχτούρης*** ἐρωτᾷ ἐὰν εἶνε ἀληθὲς τὸ λεχθὲν ὅτι ὁ προκάτοχος Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν πρὶν ἢ προσῇ εἰς τὴν ὑπογραφὴν τῆς μυστικῆς συμφωνίας ἐζήτησε καὶ ἔλαβε τὴν συγκατάθεσιν τῶν ἀρχηγῶν τῶν κομμάτων.

Α. Μιχαλακόπουλος. Εἶνε ἀπολύτως ἀνακριβές. Δὲν

ήτο δυνατόν νὰ τηρηθῇ τὸ πρᾶγμα μυστικὸν καὶ πράγματι τὸ μυστικὸν αὐτὸ ἐγένετο φανερόν. Ἤλθε μάλιστα ἔγγραφον τοῦ πρεσβευτοῦ τῶν Παρισίων διὰ τοῦ ὁποίου μοὶ ἔλεγεν ὅτι ἀπέτρεψε τὴν τότε Κυβέρνησιν νὰ ὑπογράψῃ τὴν συμφωνίαν ἐκείνην.

Π. Μπούμπουλης. Τί ἀνταμοιβὴν ἔλαβεν ὁ κύριος αὐτός; Εἶνε ἀληθὲς ὅτι διωρίσθη Πρεσβευτής;

Α. Μιχαλακόπουλος. Ὄχι εἶνε ἰδιώτης.

Π. Μπούμπουλης. Μήπως εἶνε ὑπάλληλος;

Α. Μιχαλακόπουλος. Ὅποιος εἶνε ἰδιώτης δὲν εἶνε ὑπάλληλος.

Γ. Καφαντάρης (Ὑπουργὸς ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν). Τῆς ἀποκρύφου ἐπιστολῆς ἐγὼ τολλάχιστον (ὑποθέτω δὲ ὅτι καὶ οἱ λοιποὶ ἀρχηγοὶ τῶν κομμάτων) ἔλαβον γνῶσιν τὸ πρῶτον ἐξ ἀνακοινώσεως τοῦ νῦν συναδέλφου μου ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν Ὑπουργοῦ ἀρκετὸν χρόνον μετὰ τὴν ἀνάληψιν τῆς ἀρχῆς. Προηγουμένως οὐδέποτε ἔλαβον γνῶσιν ἢ εἶχον νύξιν παραπλησίας σκέψεως, οὔτε δὲ ἦτο δυνατὸν νὰ ὑποθέσῃ τις ὅτι ἡ Κυβέρνησις καὶ ὁ τότε Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν θὰ ἐσκέπτετο νὰ προβῇ εἰς τοιαύτην συνεννόησιν καὶ κατὰ τοιοῦτον τρόπον. Ἐπομένως τὸ λεγόμενον ὅτι ὅλη αὐτὴ ἡ ἐνέργεια ἦτο γνωστὴ προηγουμένως στερεῖται κατὰ βάσιν ὑποστάσεως. Καθόσον ἐνθυμοῦμαι ἅπαξ ὁ πρώην Ὑπουργὸς ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν ἦλθεν εἰς τὴν οἰκίαν μου καὶ μοῦ ἐζήτησε τὴν γνώμην μου ἐπὶ ἐξωτερικῆς ὑποθέσεως ὅσον ἀφορᾷ μόνον τὴν ὑπογραφὴν τῶν Ἑλληνο-Τουρκικῶν συμβάσεων. Ὀφείλω δὲ πράγματι νὰ ὁμολογήσω ὅτι ἔχων ὑπ' ὄψιν τὰ προηγούμενα καὶ τὰς προφορικὰς τοῦ κ. Ὑπουργοῦ ἀνακοινώσεις, εἶπον ὅτι εἰς ὃ σημεῖον περιῆλθεν ἡ ὑπόθεσις δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ ἀναβληθῇ ἡ ὑπογραφή.

Α. Παπαναστασίου (Ὑπουργὸς ἐπὶ τῆς Γεωργίας). Τὸ πρᾶγμα, ἂν καὶ εἶνε ἐντελῶς περιττὸν νὰ τὸ εἴπω εἶνε ὅτι ὅλαι αὐταὶ αἱ συμβάσεις θὰ τεθοῦν ὑπὸ τὴν κρίσιν τῆς Βουλῆς καὶ ὑπὸ τὴν κύρωσιν αὐτῆς διὰ νόμου.

Ὁ κ. ***Ι. Ράλλης***. Χαίρω, συνεχίζει, διότι ἀπεκατεστάθη ἡ ἀλήθεια καὶ ἀπεδείχθη ὅτι δὲν εὐθύνεται ἡ Κυβέρνησις ἡ σημερινὴ διὰ τὸ μέγιστον ἁμάρτημα τῆς προκατόχου ὑπηρεσιακῆς Κυβερνήσεως, διαθεσάσης ἐν εἴδη ἰδίων ἀγρῶν τὰ ὕψιστα τοῦ Κράτους συμφέροντα. Συνεχίζων ἐριστᾶ τὴν προσοχὴν τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Γεωργίας ἐπὶ τῆς ὑπ' ἀριθ. 18412 τοῦ 1926 ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Γεωργίας χορηγησάσης ἄδειαν πωλήσεως λειβαδίου ξένου ὑπηκόου Κράτους ἐχθρικοῦ. Καθ' ἣν στιγμὴν οἱ Ἕλληνες ἐν Ρουμανίᾳ ἀποζημιοῦνται κατὰ τρόπον ἐμπακτικὸν δι' ὁμολογιῶν ἄνευ ἀξίνς, δὲν ἐπιτρέπεται τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Γεωργίας νὰ προβαίνῃ εἰς τοιούτας διαταγὰς καὶ ἀδείας. Ἐξακολουθῶν λέγει ὅτι παρὰ τὴν ἠθικὴν ἀρὴν τοῦ ἀγροτικοῦ νόμου ὑπάρχει καὶ τὸ ζήτημα τῆς ἀποκαταστάσεως τῶν ἀγροτῶν πρόσφύγων. Δὲν ὑπάρχει, τονίζει, ἑλληνικὴ ψυχὴ ἡ ὁποία νὰ μὴ ἀνεγνώρισε τὴν ἀνάγκην τῆς ἀποκαταστάσεως τῶν ἀγροτῶν ἐκείνων, οἵτινες ἐπὶ αἰῶνας ἐκαλλιέργουν γῆν ἑλληνικὴν ὑπὸ τὴν δουλείαν καὶ ἐπὶ τῆς ὁποίας ἐχάρασσον βαθύτατα διὰ τοῦ ἀρότρου των τὴν ἑλληνικὴν σφραγίδα. Ἀλλ' ἡ ἀποκατάστασις τῶν πρόσφύγων ὤφειλε νὰ γίνῃ συστηματική, πλήρης καὶ δικαία καὶ ὄχι ὅπως ἔγινεν. Ὑπάρχει, λέγει, ἀπειρία μουσουλμανικῶν ἐκτάσεων ἐν Ἑλλάδι ἐφ' ἧς εἶχον δικαιώματα οἱ ἀδελφοὶ πρόσφυγες. Διατί δὲν ἀπεκατεστάθησαν εἰς ταῦτα οἱ πρόσφυγες, ἀλλ' ἄλλοι. Διατί τὸ Κράτος δὲν ἐξαγοράζει ὅλα τὰ τουρκικὰ κτήματα πρὸς ἀποκατάστασιν τῶν προσφύγων;

Ἐὰν ἐπεκράτει ὀρθὴ πολιτικὴ ἐν τῷ σημείῳ τούτῳ δὲν θὰ ὑπῆρχεν ἀνάγκη νὰ ἐπαναστατήσωμεν τὴν χώραν ἐπὶ μίαν πενταετίαν. Θὰ ἦτο τότε περιττὴ ἡ συζητουμένη συνταγματικὴ διάταξις. Εἶμαι εἰς θέσιν, λέγει, νὰ βεβαιώσω ὅτι πλεῖστα κτήματα Μουσουλμανικὰ δὲν θὰ ἐξαγορασθοῦν καὶ ἐπομένως εἶναι πλήρης ἡ ἀστοργία τῆς Κυβερνήσεως καὶ φανερὰ ἡ εὐθύνη της διὰ τὴν διαμέλησιν πάσης περιουσίας τῶν γηγενῶν.

Ὁ κ. ***Μ. Ἀργυρόπουλος,*** λέγει, ὅτι θὰ ἦτο εὐτύχημα ἐὰν ἐξηγοράζοντο καὶ ἀστικὰ καὶ ἀγροτικὰ Μουσουλμανικὰ κτήματα ἐν Ἑλλάδι, διότι οὕτω θὰ περιωρίζετο ὁ συμψηφισμὸς τῶν Ἑλληνικῶν κτημάτων ἐν Τουρκίᾳ. Ἡ ἀγορὰ ἄλλως τε ἦτο καὶ συμφέρουσα διότι αἱ ἀξιώσεις τῶν Τούρκων ἰδιοκτητῶν δὲν εἶναι μεγάλαι.

Ὁ κ. ***Α. Παπαναστασίου***, λέγει, ὅτι ἡ πρότασις προσκόπτει εἰς οἰκονομικοὺς λόγους. Ἔχομεν δικαίωμα νὰ κρατήσωμεν ὅσα κτήματα θέλομεν, ὅσα μᾶς χρειάζονται, ἀλλὰ δὲν ἔχομεν οἰκονομικὴν ἐλευθερίαν.

Ὁ κ. ***Ι. Ράλλης***, συνεχίζων, λέγει, ὅτι βέβαιον εἶναι ὅτι οἱ πρόσφυγες θὰ ἦσαν ἐνθουσιασμένοι, ἂν ἀπεκαθίσταντο εἰς ὅλα τὰ μουσουλμανικὰ κτήματα. Διαμαρτύρομαι, ἐξακολουθεῖ, κατὰ τῆς τηρουμένης μεθόδου ἐν τῷ τόπῳ μας καὶ ἐν τῷ ζητήματι τῷ προσφυγικῷ, φερομένων τῶν προσφύγων ὡς ἐπιδρομέων, ὤφειλον δὲ αἱ ὑπηρεσίαι νὰ ἀλλάξουν τακτικὴν ἐν τῷ ζητήματι τούτῳ καὶ προκειμένου περὶ ἀδελφῶν δυστυχησάντων ἐξ ἀφορμῆς τοῦ κράτους.

Ὁ κ. ***Α. Παπαναστασίου*** παρατηρεῖ ὅτι πάντα τὰ μουσουλμανικὰ κτήματα εἶνε ἀνεπαρκῆ πρὸς ἀποκατάστασιν τῶν ἀγροτῶν πρόσφύγων, διότι ὁ κλῆρος εἰς τὴν Μακεδονίαν εἶναι ἀνεπαρκέστατος.

Ι. Ράλλης. Προσκομίσατε πίνακα.

Α. Παπαναστασίου. Τόση εἶναι ἡ ἀλήθεια τῆς ἀνεπαρκείας, ὥστε καὶ εἰς τὴν Ἠ. Ἑλλάδα καταλαμβάνονται κτήματα διὰ τοὺς πρόσφυγας, ἐπομένως τὰ λεγόμενά σας εἶναι ἀβάσιμα.

Ι. Ράλλης. Ὅταν προσκομισθοῦν οἱ πίνακες θὰ ἴδητε ὅτι τὰ λεγόμενά σας εἶναι ἀπόρροια τῆς δημοκοπικῆς πολιτικῆς ἣν ἀκολουθεῖτε (θόρυβος, φωναὶ διαμαρτυρίαι). Συνεχίζων ὁ κ. Ράλλης ἀναφέρεται εἰς τὰ λεχθέντα ἄλλοτε παρὰ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν περὶ παρεξηγήσεως τῶν λόγων του διὰ τὴν ἀστικὴν ἀποκατάστασιν, μνημονεύει δὲ τὰ λεχθέντα αὐτοῦ περὶ ἀπολύτου ἐλευθερίας τῆς νομοθετικῆς ἐξουσίας διὰ τὸ ζήτημα τῆς προσφυγικῆς ἀποκαταστάσεως καὶ κακῶς, λέγει, διεμαρτυρήθη ὁ κ. Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν διὰ τὰ γενόμενα σχόλια.

Γ. Καφαντάρης (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν). Πράγματι ἠρωτήθην τί ἐννοῶ προτείνων τὴν ἐξαίρεσιν ἐκ τῶν περιορισμῶν τοῦ ἄρθρου 19 καὶ τῆς ἀστικῆς ἀποκαταστάσεως καὶ εἶπον ὅτι γενικῶς θὰ ἀφεθῇ εἰς τὴν Νομοθ. ἐξουσίαν ἡ ρύθμισις τῶν ὅρων ὑπὸ τοὺς ὁποίους θὰ εἶναι δυνατὴ ἡ ἐγκατάστασις αὐτῆ. Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἦτο φανερὸν ἐν τῇ ἐννοίᾳ τοῦ λόγου μου ἦτο τοῦτο, ὅτι αἱ δεσμεύσεις αἱ περιεχόμεναι εἰς τὸ ἄρθρον 19 καθ' ὃν λόγον δὲν θὰ ἴσχυον διὰ τὴν ἀγροτικὴν ἀποκατάστασιν κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον δὲν θὰ ἰσχύουν καὶ διὰ τὴν ἀστικὴν ἀποκατάστασιν, ἀλλ' οὐδόλως, οὐδὲ ἐπὶ μίαν στιγμὴν ἐφαντάσθην ὅτι ἦτο δυνατὸν νὰ μετατραποῦν ἐπὶ τὰ χείρω οἱ κείμενοι νόμοι, οἱ καθορίζοντες πλήρη ἀποζημίωσιν διὰ τὴν ἀστικὴν ἐγκατάστασιν, οὐδὲ θὰ ἦτο δυνατὸν ἐν τῷ ἄρθρῳ 119 νὰ μὴ ληφθοῦν ὅλαι αἱ ἐγγυήσεις αἱ προλαμβάνουσαι πᾶσαν κατάχρησιν ἐνδεχομένην εἰς βάρος τῆς ἀστικῆς ἰδιοκτησίας. Διότι τὸ ἄρθρον 119 ἀποτελεῖ καθαρὰν νομοθετικὴν πρόνοιαν ἔχουσαν ἰσχὺν ἐπὶ μίαν πενταετίαν, δηλαδὴ ἰσχὺν συνηματικὴν ἐπὶ μίαν πενταετίαν, ἐνῷ τὸ ἄρθρον 19 περιλαμβάνει πᾶσαν ἐγγύησιν ὑπὲρ τῆς ἀστικῆς ἰδιοκτησίας. Ὅταν δ' ἐγὼ ὡμίλησα ἐζήτησα τὸν καθορισμὸν τῶν ἀντιλήψεων τῶν ἀρχηγῶν τῶν διαφόρων κομμάτων ὅπως προέλθωμεν εἰς τὴν ψῆφισιν τοῦ ἄρθρου. Ἐπομένως ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι ἐξηγέρθησαν ὅτι ἐγὼ ἠθέλησα νὰ ὠθήσω εἰς ἐπιβολὴν χειρῶν, εἰς δήμευσιν τῆς ἀστικῆς ἰδιοκτησίας ἐφ' ὅσον τὸ ἔκαμον ἐξ ἀγαθῆς προαιρέσεως εὑρίσκοντο προφανῶς εἰς πλάνην, ἐφ' ὅσον δὲ εἶχον σαφῆ ἔννοιαν τῶν λόγων μου, τῶν ὁποίων δὲν ἦτο δυνατὴ ἡ παρεξήγησις, ἀναμφισβητήτως προέβησαν εἰς μίαν πολιτικὴν ἐνέργειαν ἡ

ὁποία θὰ ἠδύνατο νὰ χαρακτηρισθῇ, δὲν εἶπον ἐγὼ τὴν λέξιν, συκοφαντία, ἀλλὰ θὰ ἠδύνατο νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς σπερμολογία ἀκαταλόγιστος.

Ὁ κ. ***Ι. Ράλλης,*** συνεχίζων, λέγει, ὅτι πρόκειται περὶ κυρώσεως τῆς ἐπαναστατικῆς ἀποφάσεως τοῦ 1923 εἰς ἣν οὐδεὶς ὑπάρχει περιορισμὸς καὶ ταῦτο ὤφειλε νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν του ὁ κ. Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν καὶ ἑπομένως δυνάμεθα νὰ ἀπαλλαγῶμεν τῆς φοβερᾶς κατηγορίας ἐπὶ συκοφαντίᾳ.

Γ. Καφαντάρης. Ὡμίλησα περὶ σπερμολογιῶν κακουβούλων, ἡ ἐπίθεσις κατ' ἐμοῦ καὶ τοῦ κόμματός μου δὲν προῆλθε βεβαίως ἐκ τῆς Βουλῆς. Ἐδημοσιεύθη ὅτι ἐγὼ εἶμαι ὁ διώκτης καὶ καταλυτὴς πάσης ἰδιοκτησίας, εἰς δὲ τὴν ἀπάντησίν μου δὲν ὑπῆρχεν οὐδὲν προσωλητικὸν κατὰ συναδέλφων, οὔτε ἄλλως τε εἶχον ὑπ' ὄψιν μου τὴν ἐπαναστατικὴν ἀπόφασιν, ἀλλὰ τὸ κείμενον τοῦ ἄρθρου 119 τοῦ Συντάγματος.

Ι. Ράλλης. Χαίρω διότι ἤδη παρίσταται ὁ κ. Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν Κέρβερος τῆς ἰδιοκτησίας.

Γ. Καφαντάρης. Οὔτε αὐτὸς ὁ κίνδυνος ὑπάρχει. Δὲν εἶμαι οὔτε διώκτης οὔτε καὶ Κέρβερος, ἀντιλαμβάνομαι τὴν ἰδιοκτησίαν ὡς θεσμὸν ἀπαραίτητον διὰ τὸ σημερινὸν οἰκονομικὸν καὶ κοινωνικὸν καθεστώς, ἀλλὰ τὴν ἐννοῶ ὑπὸ τὴν ἀντίληψιν ὅτι εἶναι θεσμός, ὁ ὁποῖος ὀφείλει νὰ ἀποβαίνῃ χρήσιμος εἰς τὸ σύνολον τῆς κοινωνίας. Ὑπὸ τὴν ἔννοιαν αὐτὴν ἐχάραξα πάντοτε τὴν πολιτικήν μου καὶ τὴν ἐφήρμοσα ἀπαρεγκλίτως. Ἐκ τῆς μέχρι τοῦδε γραμμῆς ἣν ἠκολούθησα δὲν παρεξέκλινα οὐδὲ κατὰ κεραίαν, ἐπομένως δὲν δύναμαι νὰ χαρακτηρισθῶ οὔτε ὡς διώκτης οὔτε ὡς κέρβερος θεωρῶν τὴν ἰδιοκτησίαν ὡς ἱερὸν παλλάδιον, καὶ ἀπαραβίαστον. Εὑρίσκομαι ἐπὶ τοῦ ἐπιπέδου τῆς συγχρόνου ἀντιλήψεως περὶ ἰδιοκτησίας, ἐκείνης ἀκριβῶς τὴν ὁποίαν ἀκολουθοῦν πάντες ἀνεξαιρέτως ἐν τῷ κόσμῳ.

Ὁ κ. ***Ι. Ράλλης*** συνεχίζων ἐπικρίνει τὸ ἄρθρον 119 ὡς δημευτικὸν καὶ ζητεῖ τὴν ἀπάλειψίν του. Οὐδείς, λέγει, δύναται νὰ γίνῃ συμβιβασμὸς μὲ τὸ ἄρθρον τοῦτο. Δύνασθε λέγει νὰ ἀποκαταστήσητε τοὺς πρόσφυγας ἀλλὰ ποίους πρόσφυγας καὶ διατί θὰ μείνουν ἀναποκατάστατοι οἱ γηγενεῖς μὴ ἰδιοκτῆται. Ὅλοι ἄρα γε οἱ πρόσφυγες ἦτον ἰδιοκτῆται.

Φωναί. Μάλιστα, μάλιστα

Ι. Ράλλης. Τοῦτο εἶναι πρωτοφανές. Ἐξακολουθῶν ἐπικρίνει τὴν ἀπακατάστασιν ὡς ἐγένετο ἐν τῇ Ν. Σμύρνῃ καὶ ἐν ᾗ εἰς βάρος τῶν γηγενῶν ἀποκατεστάθησαν τραπεζῖται καὶ λοιποὶ πλούσιοι. Διὰ τοῦτο εἶναι ἀποσκορακιστέον τελείως τὸ ἄρθρον 119 ὡς ἀνατρεπτικὸν τῆς ἰδιοκτησίας. Πραγματευόμενος εἶτα τὰ τῆς ἀγροτικῆς πολιτικῆς τῆς Κυβερνήσεως 1921 καὶ 1922 λέγει ὅτι αὕτη δὲν ἔχει καμμίαν σχέσιν μὲ τὰ τελεσθέντα κατόπιν, διότι τότε ἀνεγνωρίσθη ἡ ἠθικὴ ἄποψις τῆς ἀποζημιώσεως τῶν ἰδιοκτητῶν, ἥτις ὡρίσθη μὲ λίραν 130 δραχμῶν ἀπὸ τὴν προπολεμικὴν ἀξίαν τῶν κτημάτων καὶ μὲ προσαύξησιν 40-50 ο/ο, καὶ ἀναφέρει περικοπὰς τῆς αἰτιολογικῆς ἐκθέσεως τοῦ νομοσχεδίου τῆς τότε Κυβερνήσεως. Καὶ ἐν συγκρίσει, λέγει μὲ ταῦτα τί σχέσιν ἔχουν τὰ τελεσθέντα δι' ὧν παρεδόθησαν παρὰ τῆς πρώτης τυχούσης Κυβερνήσεως ὅλαι αἱ περιουσίαι τῶν γηγενῶν εἰς ἄλλους, περιουσίαι κτηθεῖσαι μὲ τὸν ἱδρῶτα τοῦ προσώπου των. Προχωρῶν τονίζει ὅτι ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα ἐγένοντο ἐδῶ ἀπὸ τοῦ 1923, εἶναι ἀνάλογα πρὸς τὰ γενόμενα κατὰ τοὺς πρὸ τῆς Γαλλικῆς ἐπαναστάσεως χρόνους τοῦ ἀπολυταρχισμοῦ. Σείομεν, λέγει, ἐδῶ ὅπως καὶ ἐκεῖνοι τὰ θεμέλια τῆς ἀστικῆς ἡμῶν πολιτείας. Δὲν εἶναι, ἐπιλέγει, ἀληθὲς κύριε Ὑπουργὲ τῆς Γεωργίας, ὅτι ἡ περιουσία ἐν Κράτει ἀστικῷ ἐκτελεῖ κοινωνικὴν λειτουργίαν μόνον. Ἐκτελεῖ καὶ ἰδιωτικὴν καὶ κοινωνικὴν λειτουργίαν καὶ οἱ τὰ ἐναντία διδάσκοντες δὲν πρέπει νὰ κατέχωσι τὰ ἐδώλια, ἅτινα κατέχουσιν ἀλλὰ νὰ μετατεθῶσιν εἰς τὰ ἐδώλια τοῦ κ. Μαξίμου. Ἐζητήσατε, λέγει, τὴν ὀργάνωσιν τῆς ἀστικῆς τάξεως, κύριε Ὑπουργέ, ἤτις καὶ θὰ γίνῃ. Ἀλλὰ δὲν φοβεῖσθε μήπως ἐκ τῆς ὀργανώσεως ταύτης ἐκπηδήσῃ ἡ Νέμεσις, μήπως ἐκπηγάσουν αἱ Ἐρινύες; (Χειροκροτήματα).

Ὁ κ. ***Α. Μέρος*** εἶνε λέγει ἐπιθυμῶν νὰ ἀρθῶσιν αἱ λεχθεῖσαι ἐνταῦθα πλάνοι καὶ τοῦτο θὰ ἐπιτευχθῇ διὰ τῆς μεταβάσεως μιᾶς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς εἰς τὰ μέρη εἰς ἃ ἀπεκατεστάθησαν καὶ γηγενεῖς καὶ πρόσφυγες ἀγροτικοί. Τότε ὅσοι ἐφρόνουν τὰ ἀντίθετα θὰ ἤρχοντο ἐνταῦθα μὲ ἀλλοίας γνώμας καὶ ἰδέας. Περὶ συγκροτήσεως τῆς Ἐπιτροπῆς ταύτης ἐξ ὅλων τῶν κομμάτων ἐπιμένομεν διὰ νὰ γνωρίσωμεν ὅλοι τὴν πραγματικὴν Ἑλλάδα, τὴν σφριγηλὴν καὶ ἀκμαίαν ἀλλὰ δυστυχοῦσαν διότι ἐργάζεται δι' ἄλλους. Ὡς πρὸς τὰ λεχθέντα, παρὰ τοῦ κ. Ράλλη περὶ τῆς ἀγροτικῆς ἐγκαταστάσεως λέγει ὅτι ἀπὸ τὰ 1400 τσιφλίκια μόνον 400 ἔχουν ἐκδικασθῇ, ἐνῷ τὰ 1000 μένουν ἀδίκαστα. Αὐτὰ τὰ 1000 τσιφλίκια δὲν εἶνε δυνατὸν ν' ἀπαλλοτριωθοῦν ἐντὸς διετίας ἢ πενταετίας ἀφοῦ 400 ἐδικάσθησαν ἐντὸς 7 χρόνων.

Ὁ κ. ***Ι. Κίνιας*** λέγει ὅτι μὲ τὴν τακτικὴν τοῦ Ὑπουργείου τῆς Γεωργίας οὔτε πέντε αἰῶνες δὲν θὰ ἐπαρκέσουν διὰ τὴν ἀπαλλοτρίωσιν.

Α. Μέρος. Αὐτὸ εἶνε ἄλλο. Κατ' ἀκολουθίαν ἡ πενταετία εἶνε ἀνεπαρκὴς πρὸς περάτωσιν τοῦ ἔργου τῆς ἀπαλλοτριώσεως καὶ θὰ εὑρεθῶμεν πρὸ νέας μεταρρυθμίσεως τοῦ Συντάγματος. Ὡς πρὸς τὰς αἰτιάσεις περὶ πληρωμῆς τοῦ ἀκερκίου τῆς ἀπαλλοτριώσεως ἐκ μέρους τῶν χωρικῶν.....

Χ. Λαδᾶς. Οὐδεὶς εἶπε νὰ πληρώσουν εἰς ἀκέραιον οἱ χωρικοί.

Α. Μέρος. Καθ' ἡμᾶς οἱ χωρικοὶ εἶνε ἀρκετὰ ἐπιβεβαρυμένοι καὶ οὐδὲν νέον βάρος δύνανται νὰ ὑποστοῦν.

Ὁ κ. ***Μ. Μαντᾶς;*** παρατηρεῖ ὅτι μὲ τὰ χρήματα ποῦ δαπανοῦν οἱ Συνεταιρισμοὶ εἰς διαφόρους θὰ ἠδύναντο νὰ πληρώσουν τὰ κτήματα.

Α. Μέρος. Οἱ χωρικοὶ ἐπλήρωσαν τόσα εἰς διαφόρους, ὅπως καὶ ὑπὲρ τοῦ συνόλου τῶν κοινωνικῶν ἀναγκῶν, διότι εἶνε γνωστὸν ὅτι ἡ ἀγροτικὴ τάξις ἔχασε καὶ τὰ κινητά της καὶ ἔπαιρε καὶ τὰ κάλλιστά της εἰς ὅλα τὰ Ἑλληνικὰ ἐδάφη καὶ τοὺς πολέμους.

Χ. Λαδᾶς. Ὅλοι οἱ Ἕλληνες ἔχυσαν τὸ αἷμά των ὑπὲρ τῆς Πατρίδος.

Α. Μέρος. Εἶνε ἀναμφισβήτητον, συνεχίζει, ὅτι οἱ ἀγρότικι ἔχουν δικαιώματα, τὰ ὁποῖα ὀρθῶς ἀνεγνωρίσθησαν παρ' ὅλων τῶν κομμάτων τῶν ἀξίων λόγου, ἅτινα ἐσεβάσθησαν ὅλα τὴν ἀγροτικὴν νομοθεσίαν. Ἡ Ἑλληνικὴ γῆ ἠλευθερώθη, καὶ δὲν θὰ δικταλευθῇ ἡ ἐλευθερία αὐτῆς ἀπὸ κανένα, διότι οἱ ἐλευθερωθέντες ἀφυπνίσθησαν καὶ θὰ προασπίσουν σθεναρῶς τὴν ἐλευθερίαν των. Διὰ τὴν ἀγροτικὴν ἀποκατάστασιν θὰ γίνῃ γενικὴ παρέκκλισις ἀπὸ τὸ ἄρθρον 19, διότι ἀντιθέτως ἢ θὰ ἔχωμεν ἐξεγέρσεις ἢ ἐγκατάλειψιν τῆς γῆς καὶ μείωσιν τῆς παραγωγῆς. Ἐλέχθησαν τόσα περὶ προστασίας τοῦ κεφαλαίου, ἀλλὰ εἶνε γνωστὸν ὅτι τὸ κεφάλαιον ἄνευ τῆς ἐργασίας δὲν δύναται νὰ εἶνε παραγωγικόν, ἡ δὲ ἐργασία δὲν δύναται μὲ βάρη δυσβάστακτα νὰ ἀποβῇ παραγωγική. Οἱ κτηματίαι λέγει ἀπετέλουν κατὰ μέγα μέρος στρατιὰν ἀέργων καὶ χαρτοπαικτῶν ἀναξίαν οἱουδήποτε σεβασμοῦ. Ὡς πρὸς τοὺς πρόσφυγας, συνεχίζει ὅτι χιλιάδες αὐτῶν βιοῦν εἰς σκηνὰς ἐν μέσῳ χειμώνων καὶ εἶνε ἀπορίας ἄξιον ὅτι δὲν ἐξηγέρθησαν διὰ νὰ ζητήσουν τοὐλάχιστον μίαν στέγην. Εἶνε τρομερόν, λέγει, νὰ ἀρνηθῇ ἡ Ἐθνοσυνέλευσις τὴν στέγην αὐτὴν καὶ εἶνε λυπηρὸν ὅτι τὰς ἰδέας ταύτας ἔχουν ἄνθρωποι θέλοντες νὰ κυβερνήσουν τὴν Ἑλλάδα. Πρὸς ἐπίτευξιν τῆς ἀστικῆς καὶ ἀγροτικῆς ἀποκαταστάσεως τῶν προσφύγων οὐδεὶς δυσταγμὸς πρέπει νὰ ὑπάρξῃ, δὲν πρέπει νὰ σταματήσωμεν πρὸ οὐδεμιᾶς Θυσίας, ἡ ὁποία μάλιστα πρέπει νὰ συντελεσθῇ εἰς βάρος τῶν ἐκμεταλλευτῶν τῶν μεταπολεμικῶν περιόδων καὶ τὰ πλούτη ταῦτα ὄχι μόνον

δὲν εἶνε ἄξια κατοχυρώσεως ἀλλ' ἄξια ἐκμηδενισμοῦ διὰ ν' ἀποκατασταθοῦν γηγενεῖς καὶ πρόσφυγες ἄστεγοι. Ἐξακολουθῶν ἀναπτύσσει τὴν ἀνάγκην τῆς ἀποκαταστάσεως τῶν μικρῶν κτηνοτρόφων διὰ τῆς ἀπαλλοτριώσεως τῶν ζωοτροφικῶν κτημάτων.

Α. Γρηγοριάδης. Ἐν Μακεδονίᾳ οἱ πρόσφυγες διὰ τὴν ἀνταλλάξιμον περιουσίαν ἤτις ἦτο ἰδική των ἀπὸ τοῦ 1923 διεκήρυξαν ὅτι πρέπει νὰ διανεμηθῇ ὑπὲρ τῶν γηγενῶν καὶ προσφύγων.

Α. Μέρος. Δὲν ὑπῆρχεν ἀμφιβολία περὶ τῶν αἰσθημάτων τῶν προσφύγων. Τὰ ἀγαθά, τονίζει, τὰ ἐκ τῆς ἀποκαταστάσεως τῶν μικρῶν κτηνοτρόφων ὑπὲρ ἑαυτῶν κοινωνικῶς καὶ ὑπὲρ τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας εἶναι προφανῆ καταλήγων κηρύσσεται ὑπὲρ τῆς παρατάσεως τῆς προθεσμίας τῶν 5 ἐτῶν, ὑπὲρ τῆς μὴ ἐπιβαρύνσεως τῶν χωρικῶν πρὸς συμπλήρωσιν τῶν ἐποζημιώσεων, ὑπὲρ τῆς ἀστικῆς ἀποκαταστάσεως γηγενῶν καὶ προσφύγων ἀστέγων καὶ ὑπὲρ τῆς ἀποκαταστάσεως τῶν κτηνοτρόφων. Μόνον οὕτω ἐπιλέγει ἡ Βουλὴ θὰ ἀποδείξῃ ὅτι ἐμφορεῖται ἀπὸ αἰσθήματα πραγματικῶς προοδευτικά.

Ὥρᾳ 9.30' μ. μ. διακόπτεται ἡ Συνεδρίασις διὰ τὴν 10.30' μ. μ.

Μετὰ τὴν διακοπήν

Ὥρᾳ 11 μ. μ. ἐπαναλαμβάνεται ἡ διακοπεῖσα συνεδρίασις.

Συνεχιζομένης τῆς ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 119 συζητήσεως τὸν λόγον λαμβάνει ὁ κ. ***Ρ. Κούνδουρος*** ὅστις λέγει ὅτι αἱ διατάξεις περὶ ἰδιοκτησίας ἐπροκάλεσαν ἀδικαιολόγητον ἀπερανθολογίαν, διότι φρονεῖ ἐν πεποιθήσει ὅτι ἂν καὶ κατὰ τὸ παρελθὸν συνέβησαν ἔκτροπα, τὸ δικαίωμα τῆς ἰδιοκτησίας ὅμως οὐδένα κίνδυνον διέτρεξε, ὥστε νὰ προστεθῇ ἡ προσθήκη τοσούτων συντηρητικῶν διατάξεων εἰς τὸ Σύνταγμα, οἵαι αἱ προταθεῖσαι. Ἐν τῇ συνειδήσει τοῦ λαοῦ ἔχει ἤδη ψηφισθῇ ὁ νόμος τοῦ πόθεν ἔσχες καὶ πρέπει νὰ ἔλθῃ καὶ εἰς τὴν αἴθουσαν αὐτήν, ἵνα λάβῃ τὴν πραγματικὴν καὶ ὁριστικὴν αὐτοῦ μορφήν. Ὡς πρὸς τὴν διατύπωσιν τοῦ ἄρθρου 119 νομίζει ὅτι τὸ ἄρθρον τοῦτο πρέπει νὰ γίνῃ δεκτόν, ὡς διατυποῦται, εἴτε ὑπὸ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν, εἴτε ὡς διατυποῦται ὑπὸ ἄλλων συναδέλφων, ἀλλὰ πάντως ὑπὸ διατύπωσιν ἡ ὁποία νὰ ἐξασφαλίζῃ τὴν συνέχισιν τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ ἀγροτικοῦ νόμου ἀφ' ἑνὸς καὶ τὴν ἀποκατάστασιν τῶν ἀπτέγων ἀφ' ἑτέρου. Εἰδικῶς ὅσον ἀφορᾷ τὴν Κρήτην παρακαλεῖ ὅπως προκειμένου περὶ τῶν μοναστηριακῶν ἀγροκτημάτων, παραμείνουν ἀνεγνώσθη τοι οἱ εἰς αὐτὰ ἐγκατασταθέντες, δυνάμει τοῦ νόμου 3345. Σήμερον εὑρισκόμεθα λέγει πρὸ μιᾶς πραγματικῆς καταστάσεως διὰ τὴν Κρήτην. Τὰ μοναστηριακὰ κτήματα ἔχουν κατανεμηθῇ, δὲν ὑπολείπεται δὲ παρὰ ὁ καθορισμὸς τῆς τιμῆς. Ἡ πραγματικὴ αὕτη κατάστασις δὲν δύναται νὰ θιγῇ.

Ὁ κ. ***Γ. Γεωργιάδης*** λέγει ὅτι ἡ συντηρητικὴ διατύπωσις τοῦ ἄρθρου 19 παρέσχε μίαν διαβουκόλησιν εἰς τοὺς ἰδιοκτήτας, διότι ἀπέκρυψεν ἀπὸ αὐτοὺς τὴν οὐσίαν τοῦ ζητήματος ἡ ὁποία προκύπτει ἐκ τοῦ ἄρθρου 119. Οὐσιαστικῶς λοιπὸν φρονεῖ ὅτι μόνον τώρα εἰσερχόμεθα εἰς τὴν ἐξέτασιν τοῦ ζητήματος. Τὸ δικαίωμα τῆς ἰδιοκτησίας δυνατὸν εἰς ἄλλην ἐποχὴν νὰ ἦτο ἱερὸν καὶ ἀπαραβίαστον. Σήμερον ὅμως τοῦτο δὲν δύναται νὰ ὑποστηριχθῇ. Διατοῦτο καὶ ἡ διατύπωσις τοῦ ἄρθρου 119 θὰ ἦτο ἐπιδεδλημένον νὰ μὴ γίνῃ οὕτως, ὥστε ἡ διάταξις νὰ λάβῃ χαρακτῆρα ὑπὲρ μιᾶς τάξεως. Ἡ διατύπωσις ὤφειλε νὰ εἶνε γενικὴ καὶ οὐχὶ μερική. Τοῦτο θὰ ἠδύνατο νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς ὑπεράγαν ριζοσπαστικὸν ἀλλὰ δὲν πρέπει νὰ νομίσῃ τις ὅτι εἶναι δυνατὸν ἡ πρότασις αὕτη νὰ ἀφορᾷ τὴ μικροϊδιοκτησίαν, διότι ἡ ἔννοια τῆς ἰδιοκτησίας δὲν εἶνε δυνατὸν ποτὲ νὰ καταργηθῇ, ὡρισμένα ἀντικείμενα εἶναι ἀπαραίτητα διὰ τὴν ζωὴν τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ἡ χρῆσις αὕτη δὲν δύναται ποτὲ νὰ ἐκλείψῃ. Πρόκειται μόνον περὶ ἐπιδολῆς βαρῶν εἰς τὴν μεγάλην ἰδιοκτησίαν, εἴτε ἀγροτικὴν εἴτε ἀστικήν. Αἱ μεγάλαι κοινωνικαὶ ἀνάγκαι δημιουργοῦν ἐπαναστάσεις, ἐὰν δὲ δὲν θέλομεν νὰ εὑρεθῶμεν εἰς τὴν τοιαύτην θέσιν, πρέπει νὰ δώσωμεν μίαν διέξοδον εἰς τὰς σημερινὰς ἀνάγκας. Ταῦτα ἔχοντες ὑπ' ὄψιν πρέπει νὰ δώσωμεν μίαν ὁριστικὴν λύσιν εἰς τὸ ζήτημα. Διὰ τοῦ ἄρθρου 119 δὲν ἐρχόμεθα νὰ κάμωμεν ἄλλο τι παρὰ νὰ ἐπικυρώσωμεν ὅ,τι πραγματικῶς ἐγένετο ὑπὸ τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1922. Ὅσον δήποτε θεωρητικὰς γνώμας καὶ ἂν ἔχωμεν δὲν δυνάμεθα νὰ παρέλθωμεν τὸ ἄρθρον τοῦτο, χωρὶς νὰ δώσωμεν μίαν προκαταστατικὴν λύσιν εἰς τὸ πανταχόθεν περικυκλοῦν ἡμᾶς πρόβλημα. Τοῦτο θὰ εἶνε ὑπὲρ τοῦ κοινοβουλευτισμοῦ, πράττοντες δ' οὕτω, κλείομεν τὴν θύραν καὶ εἰς αὐτὴν τὴν στρατοκρατίαν.

Ὁ κ. ***Ι. Ράλλης*** παρατηρεῖ ὅτι ἐφ' ὅσον ἡ Κυβέρνησις ἀπουσιάζει ἡ συζήτησις δὲν ἀποτελεῖ παρὰ διακωμώδησιν τοῦ κοινοβουλευτικοῦ πολιτεύματος.

Ὁ κ. ***Πρόεδρος*** λέγει ὅτι τὸ ζήτημα ὡς συνταγματικὸν δὲν εἶνε Κυβερνητικόν.

Ὁ κ. ***Θ. Χαβίνης*** λέγει ὅτι καὶ συνταγματικὸν εἶνε τὸ ζήτημα καὶ εἷς ἐκ τῶν ὑπουργῶν παρίσταται.

Ὁ κ. ***Β. Ἀλεξάτος*** λέγει ὅτι ὅλα τὰ Συντάγματα ὑπογράφονται καὶ δημοσιεύονται ἀπὸ τὰς Κυβερνήσεις. Δὲν δύναται ἑπομένως νὰ λεχθῇ ὅτι τὸ ζήτημα δὲν εἶναι καὶ Κυβερνητικόν.

Ὁ κ. ***Σ. Κρεμεζῆς*** δηλοῖ ὅτι παραιτεῖται τῆς ὁμιλίας θεωρῶν ὅτι κατ' οὐσίαν, ἡ συζήτησις ἔχει τελείως ἐξαντληθῇ.

Ὁ κ. ***Γ. Κακουλίδης*** φρονεῖ ὅτι ἡ συζήτησις πρέπει νὰ παρατεθῇ καὶ τὸ ζήτημα νὰ ἐξονυχισθῇ, οὕτως ὥστε πᾶσαι αἱ πλάναι νὰ διαλυθῶσιν, ἵνα τὸ ἄρθρον 119 τύχῃ τῆς μεγίστης πλειονοψηφίας τῆς Βουλῆς. Διότι πραγματικῶς οὐδεὶς βουλευτὴς ὑπάρχει ὁ ὁποῖος νὰ εἶναι ἐναντίον τῆς ἀποκαταστάσεως τῶν πρόσφυγων. Ἠκούσθη ἡ γνώμη διατί νὰ μὴ ἀποκαταστήσωμεν πάντας τοὺς ἀκτήμονας, ἀλλὰ μόνον τοὺς πρόσφυγας. Ἐὰν τὸ Κράτος μας ἦτο ὅπως τὸ Ἀγγλικόν, βεβαίως θὰ ἐπεβάλλετο νὰ τὸ πράξῃ. Ἀλλὰ ἐφόσον δὲν ἔχει τὸ πρᾶγμα οὕτω ἐπιδάλλεται νὰ ἀποκαταστήσωμεν τοὺς πρόσφυγας, διότι οἱ πρόσφυγες εἶνε θύματα πολέμου. Ἐκτὸς ὅμως τούτου, ἡ συρροὴ τῶν προσφύγων ἀποτελούντων τὸ 1/4 τοῦ πληθυσμοῦ, συνετέλεσε καὶ εἰς τὴν εἰσαγωγὴν καὶ συναλλάγματος καὶ εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς βιομηχανίας καὶ εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς γεωργίας καὶ ἐν γένει εἰς τὴν αὔξησιν τῆς παραγωγῆς. Ἀλλὰ καὶ ἐθνικῶς οἱ πρόσφυγες ὠφέλησαν μεταδαλόντες τελείως τὸν χαρακτῆρα τῆς Μακεδονίας, ὅπου μάλιστα οἱ γηγενεῖς εἶνε ἱκανοποιημένοι ἀπὸ τοὺς πρόσφυγας. Εἰδικῶς ὡς πρὸς τοὺς ἐκφρασθέντας φόβους, τονίζει ὅτι δύνανται οὗτοι νὰ προληφθοῦν διότι δύναται νὰ ληφθοῦν μέτρα περὶ μὴ ἀπαλλοτριώσεως οἰκοπέδων πέραν μιᾶς ἐκτάσεως, ἤτοι κάτω τῶν 2000 πήχεων. Καὶ δι' ἄλλων ἀκόμη περιορισμῶν δύνανται νὰ ἐξαλειφθῶσιν αἱ γεννηθεῖσαι κακυποψίαι, εἰς τρόπον ὥστε ἐν συνδυασμῷ μὲ τὴν καθιέρωσιν τοῦ θεσμοῦ τῆς ὁριζοντίου ἰδιοκτησίας νὰ γίνῃ πλήρης στέγασις ἀνώδυνος διὰ τοὺς γηγενεῖς καὶ οἰκονομική. Συνανέσει τῆς Βουλῆς λύεται ἡ συνεδρίασις 12 καὶ 20 διὰ τὴν 5 1/2 τῆς προσεχοῦς Δευτέρας.

Ὁ Πρόεδρος
Θ. ΣΟΦΟΥΛΗΣ

Οἱ Γραμματεῖς
Μ. Λαΐλιος,
Θ. Τσιριμῶκος

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΝΗ'

Τῆς 11 Ἀπριλίου 1927

Ὥρᾳ 6.40' μ.μ. ὁ κ. ***Πρόεδρος*** ἀνελθὼν ἐπὶ τῆς ἕδρας κηρύσσει τὴν ἔναρξιν τῆς συνεδριάσεως καὶ διατάσσει ν' ἀνοιχθῶσι τὰ θεωρεῖα.

Ἀναγινώσκονται τὰ πρακτικὰ τῆς προηγουμένης συνεδριάσεως.

Ὁ κ. ***Ἀλ. Ἰωαννίδης*** παρακαλεῖ ὅπως συστηθῇ προσοχὴ εἰς τοὺς συντάσσοντας τὰ πρακτικὰ καὶ τὸ δελτίον τοῦ τύπου ἵνα ἀναγράφωσι τὰς παρ' αὐτοῦ γινομένας διακοπάς, αἵτινες οὐδέποτε ἀναγράφονται. Τοιουτοτρόπως καὶ ἡ διακοπή του εἰς τὴν τελευταίαν συνεδρίασιν κατὰ τὴν ἀγόρευσιν τοῦ κ. Γεωργιάδη δὲν ὑπάρχει εἰς τὰ πρακτικά.

Ὁ κ. ***Πρόεδρος*** ἀπαντᾷ ὅτι αἱ διακοπαὶ δὲν ἀναγράφονται εἰς τὰ ἐπίσημα πρακτικὰ ἀλλὰ εἰς τὰ ἐστενογραφημένα τοιαῦτα, ὅπου εὑρίσκεται πλήρης ἡ εἰκὼν ἑκάστου Βουλευτοῦ.

Ὁ κ. ***Ἀλ. Ἰωαννίδης*** λέγει ὅτι πρόκειται περὶ πράγματος ἐπαναλαμβανομένου κατὰ σύστημα καὶ παρακαλεῖ ὅπως συστηθῇ εἰς τοὺς ἁρμοδίους ὑπαλλήλους ἵνα μὴ γίνωνται τοιαῦται παραλήψεις.

Ὁ κ. ***Πρόεδρος*** ἀπαντᾷ ὅτι εἶνε ἀπολύτως ἀδύνατον νὰ ἀναγράφωνται ὅλαι αἱ διακοπαὶ εἰς τὰ ἐπίσημα πρακτικά, τὰ ὁποῖα εἶνε μόνον περίληψις τῶν λαμβανόντων χώραν. Ἐν πάσῃ περιπτώσει, ἐὰν ὁ κ. Βουλευτὴς ἀποδίδει τόσην σημασίαν εἰς τὴν διακοπήν του, δὲν ἔχει καμμίαν δυσκολίαν νὰ διατάξῃ νὰ δημοσιευθῇ ἡ διακοπή του αὔριον εἰς ὅλας τὰς ἐφημερίδας ἐκ τῶν ἐστενογραφημένων πρακτικῶν.

Μετὰ ἐπικυροῦνται τὰ πρακτικά.

Ἀνακοινοῦνται εἶτα τὰ ἑξῆς:

Ὁ Βουλευτὴς κ. ***Δ. Μπούκουρας*** καταθέτει ἀναφορὰν τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου Ἀμαλιάδος, τῆς Ἑνώσεως κτηματιῶν, τοῦ Προέδρου τοῦ Ἐμπορικοῦ Ἐπιμελητηρίου κλπ. διαμαρτυρομένων διὰ τὴν μελετωμένην φορολογίαν τῆς σταφίδος καὶ τοῦ γλεύκους καὶ διὰ τὴν ἀνέγερσιν δικαστικοῦ μεγάρου ἐν Πύργῳ.

Ὁ ἀπόστρατος ὑπολοχαγὸς τοῦ μηχανικοῦ Β. Κωνσταντόπουλος ὑποβάλλει ὑπόμνημα περὶ βελτιώσεως τῆς συντάξεώς του.

Ἡ ὁμοσπονδία τῶν προσφύγων φοιτητῶν παρακαλεῖ τὴν Βουλὴν ὅπως ἐξετασθῇ εὐμενῶς καὶ μετὰ τῆς δεούσης προσοχῆς τὸ ὑπὸ τῆς ἑνώσεως τῶν Ἑλλήνων φοιτητῶν καὶ σπουδαστῶν ὑποδληθὲν εἰς τὴν Βουλὴν ὑπόμνημα.

Αἱ Κοινότητες Μούδρου, Σκανδέλης κλπ. ὑποβάλλουν ὑπόμνημα περὶ ἰδρύσεως ἐν Μούδρῳ εἰρηνοδικείου καὶ συμβολαιογραφείου.

Ἡ Γενικὴ ἕνωσις ἀναπήρων στρατοῦ ὑποβάλλει πρὸς τὴν Βουλὴν τὴν διαδιδασθεῖσαν αὐτῇ ἀπάντησιν τοῦ Ὑπουργείου τῶν Στρατιωτικῶν ἐπὶ τῆς ἱδρύσεως τοῦ Κεντρικοῦ Στρατιωτικοῦ Σανατορίου ἐν Πάρνηθι, καὶ παρακαλεῖ ὅπως τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν ἐνεργήσῃ τὸ ταχύτερον διὰ τὴν ἐγγραφὴν τῆς ἀπαιτουμένης πρὸς τοῦτο πιστώσεως.

Ἡ λέσχη τῶν Δημοσίων ὑπαλλήλων Κοζάνης διαμαρτύρεται διὰ τὴν προφυλάκισιν τοῦ γενικοῦ γραμματέως τῆς ἑνώσεως Ἀθηνῶν, διότι ἐδημοσίευσεν, ὡς εἶχεν ὑποχρέωσιν τὸ ψήφισμα τῆς γενικῆς συνελεύσεως.

Ὁ Σωτήριος Κουρδουκλᾶς ἰατρός, κάτοικος Φαρσάλων κατ' ἐντολὴν τῶν γεωργῶν ὁλοκλήρου τοῦ χωρίου Βασιλῆ παρακαλεῖ τὴν Βουλὴν νὰ ἀκυρώσῃ τὴν ὑπὸ τῆς τριμελοῦς ἐπιτροπῆς ἀπόφασιν δι' ἧς ὑποχρεώνει αὐτοὺς εἰς τὴν ἐκ νέου πληρωμὴν τοῦ φόρου τῆς δεκάτης.

Οἱ συνταξιοῦχοι τοῦ ταμείου τῶν μεταλλευτῶν τῆς περιφερείας Κύμης ὑποβάλλουν ὑπόμνημα περὶ αὐξήσεως τῆς συντάξεώς των.

Ἡ Τριάδα Ι. Καρκαλέτση κάτοικος Γκαλατᾶ τοῦ Ἁλιέρίου παρακαλεῖ τὴν Βουλὴν ὅπως αὐξηθῇ ἡ σύνταξίς της ἀνερχομένη σήμερον εἰς δρχ. 38, ἀπονεμηθεῖσα αὐτῇ λόγῳ τοῦ φόνου τοῦ υἱοῦ της.

Ὁ σύνδεσμος ἐργατῶν καὶ ὑπαλλήλων ἑταιρείας ὑδάτων Θεσσαλονίκης ὑποβάλλει ὑπόμνημα δι' οὗ ζητεῖ τὴν ἵδρυσιν ταμείου ἀνεργίας, τὸ ὁποῖον νὰ προικοδοτηθῇ παρὰ τοῦ Κράτους, δήμων καὶ ἐργοδοτῶν, ὡς καὶ τὴν χορήγησιν δωρεὰν κατοικίας εἰς τοὺς ἀνέργους ἐργάτας κλπ.

Οἱ ἐπιστρατευθέντες φοιτηταὶ τῆς κλάσεως 1923 ζητοῦν ὅπως τροποποιηθῇ τὸ ὑπὸ τῆς κοινοβουλευτικῆς ἐπιτροπῆς συνταχθὲν σχέδιον νόμου ὅπως τύχουν τῶν εὐεργετημάτων αὐτοῦ καὶ οἱ δευτεροετεῖς ἐπιστρατευθέντες κατὰ τὸ 1925-1926.

Τὸ ἐργατικὸν κέντρον Ἀθηνῶν διαμαρτύρεται κατὰ τῆς μελετωμένης καταργήσεως τῶν κυρίων συγαρέττων καὶ ζητεῖ νὰ μείνῃ ἡ κατάστασις ὡς ἔχει ἐφόσον ἐκ τῆς ἐργασίας ταύτης ἀποζοῦν 4000 ἐργάται.

Οἱ ἰδιοκτῆται ἀστικῶν καὶ ἀγροτικῶν κτημάτων Ἀθηνῶν Πειραιῶς ὑποβάλλουν ψήφισμα ζητοῦντες νὰ τεθῇ τέρμα εἰς τὴν ὑπόθεσιν τοῦ ἐνοικιοστασίου.

Ὁ ἀγροτικὸς συνεταιρισμὸς ἀποκαταστάσεως Παλλήνης, ὑποβάλλει ὑπόμνημα δι' οὗ διαμαρτύρεται κατὰ τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Γεωργίας, ὅστις πεισθεὶς εἰς εἰσηγήσεις τοῦ ἐκ Λιόπεσι τέως ἀγροτικοῦ πληρεξουσίου Δ. Μαργέτη, ρίπτει 35 ἀκτήμονας καλλιεργητὰς εἰς τὴν δυστυχίαν.

Ὁ βουλευτὴς κ. ***Δ. Κυβετὸς*** καταθέτει πίνακα 15 λειτουργούντων ἐκ 35000 στρεμμάτων εὑρισκομένων ἐν Ἰωαννίνοις καὶ ἀνηκόντων εἰς τὴν μουσουλμανικὴν ἀνταλλάξιμον περιουσίαν καὶ δυναμένων νὰ φέρωσιν εἰσόδημα ἄνω τῶν 10.000.000 δραχμῶν.

Οἱ βουλευταὶ κ. κ. ***Κ. Γόντικας*** καὶ ***Τ. Ἀναστασίου*** ὑποβάλλουν ἀναφορὰς τῶν κατοίκων τῶν χωρίων Τραγανοῦ καὶ Στρούζη ὅπως μὴ καταργηθῇ τὸ μεταβατικὸν εἰρηνοδικεῖον Ἀνδραβίδας.

Ὁ βουλευτὴς κ. ***Φ. Μοσχούλας*** καταθέτει ὑπόμνημα τῶν ἀπὸ τοῦ 1922 καὶ ἐντεῦθεν διὰ πολιτικοὺς λόγους ἀπολυθέντων ὑπαλλήλων.

Ἡ ὁμοσπονδία ἐπαγγελματιῶν Ἀθηνῶν ὑποβάλλει ψήφισμα διαμαρτυρίας διὰ τὴν αὐθαίρετον καὶ ἐκδικαστικὴν δημοσίευσιν τοῦ ἐνοικιοστασίου κλπ. (Πολλοὶ βουλευταὶ ζητοῦν τὸν λόγον).

Ὁ κ. ***Δ. Κυβετὸς*** ὑποβάλλει τροπολογίαν ἐπὶ τῶν νομοσχεδίων 1) «περὶ προσφύγων κατὰ τῶν ἐκτιμητικῶν ἀποφάσεων τῶν πρωτοβαθμίων ἐπιτροπῶν» 2) «περὶ ἀναβολῆς πληρωμῶν τῶν δικαιούχων ἀνταλλαξίμων».

Οἱ κ. κ. ***Γ. Κοκκινάκης, Ε. Φωτάκης, Γ. Φραγκιαδάκης, Κ. Πολυχρονάκης,*** καὶ ***Β. Μεϊμαράκης*** ὑποβάλλουσι τροπολογίαν ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου «περὶ κατασκευῆς καὶ συντηρήσεως τῶν ὁδῶν τοῦ Κράτους.

Ἡ ἐπὶ τῆς Ἐθνικ. Οἰκονομίας Ἐπιτροπὴ ὑποβάλλει τὴν ἔκθεσίν της ἐπὶ τῶν νομοσχεδίων 1) «περὶ τρόπου αὐξήσεως διδάκτρων Δημοσίων καὶ πρὸς ταύτας ἀφομοιουμένων ἐμπορικῶν σχολῶν καὶ 2) «περὶ κυβερνητικῶν ἐπιτρόπων παρὰ τῇ Ἐθν. Τραπέζῃ τῆς Ἑλλάδος».

Ἡ ἐπὶ τῶν Ναυτικῶν Ἐπιτροπὴ ὑποβάλλει τὴν Ἔκθεσίν της ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου «περὶ κυρώσεως συμφωνίας Μ. Βρεττανίας-Ἑλλάδος περὶ ἀμοιβαίας ἀναγνωρίσεως τῶν πιστοποιητικῶν καταμετρήσεως τῆς χωρητικότητος τῶν ἐμπορικῶν πλοίων».

Ἡ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ἐπιτροπὴ ὑποβάλλει τὴν Ἔκθεσίν

της ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου «περὶ ἀγροτικῆς ἀσφαλείας καὶ ἀγροφυλακῆς Κοήτης».

Ὁ κ. **Γ. Μερκούρης** (Ὑπουργὸς τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας) ὑποβάλλει τροπολογίας 1) ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου «περὶ τρόπου αὐξήσεως διδάκτρων Δημοσίων καὶ πρὸς ταύτας ἀφομοιουμένων ἐμπορικῶν σχολῶν» καὶ 2) ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου «περὶ διοικήσεως τῶν εἰς τὸ Κράτος ἢ νομικὰ πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου ἢ κοινῆς ὠφελείας προερχομένων κληρονομιῶν, κληροδοσιῶν καὶ δωρεῶν».

Ὁ κ. **Ἰ. Μεταξᾶς** (Ὑπουργὸς τῆς Συγκοινωνίας) ὑποβάλλει τὰ ἑξῆς νομοσχέδια, α') περὶ τροποποιήσεως διατάξεων ἀφορωσῶν τὴν ὑπηρεσίαν τῶν Τ.Τ.Τ. καὶ β') περὶ ἐκδόσεως διεθνῶν τριπτύχων ὑπὸ τῆς λέσχης περιηγήσεων καὶ αὐτοκινήτων.

Ὁ κ. **Γ. Μερκούρης** (Ὑπουργὸς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας) ὑποβάλλει σχέδιον νόμου «περὶ καθορισμοῦ θέσεως γραμματέως παρὰ τῷ τμήματι ἰαματικῶν πηγῶν καὶ ὑπηρεσίας ξένων καὶ ἐκθέσεων».

Οἱ Βουλευταὶ κ. κ. **Δ. Κατσάνος, Ι. Νικολίτσας, Σ. Διούμπης, Π. Μποῦτος, Ν. Βελέντζας, Σ. Πολυζωγόπουλος, Α. Ἰωαννίδης, Ν. Βλιάμος, Κ. Ναυπλιώτης** καὶ **Δ. Κάκκαβος**, ὑποβάλλουν τροπολογίαν ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 119 τοῦ Συντάγματος.

Ὁ βουλευτὴς κ. **Π. Μπούμπουλης** ὑποβάλλει τροπολογίαν ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου «περὶ τροποποιήσεως τῶν ἀφορώντων εἰς τὴν θήραν ἄρθρων τοῦ δασικοῦ κώδικος».

Ὁ βουλευτὴς κ. **Σ. Χασιώτης** ὑποβάλλει τροπολογίαν ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 119 τοῦ Συντ/τος.

Πρὸ τῆς εἰσόδου εἰς τὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν ὁ κ. **Μ. Γούδας** λαμβάνων τὸν λόγον λέγει ὅτι αἱ κοινοβουλευτικαὶ ἐπιτροπαὶ τῆς Βουλῆς δὲν δύνανται νὰ προχωρήσουν εἰς τὸ ἔργον των ἄνευ ἐπαρκοῦς προσωπικοῦ, τὸ δὲ ὑπάρχον εἶναι ἀνεπαρκὲς καὶ εἶναι ἀνάγκη νὰ προσληφθῇ ἑκτακτον τοιοῦτον ἕπτω καὶ δι' ειδικοῦ μέτρου.

Πρόεδρος Τὸ γνωρίζω, ἀλλὰ δυστυχῶς πρέπει πρὸς ἐπαύξησιν τοῦ προσωπικοῦ νὰ δώσουν καὶ ἄλλοι τὴν συγκατάθεσίν των.

Ὁ κ. **Ν. Δαρβέρης** νομίζει, λέγει, ὅτι προέχει ἐπειγόντως ἡ συζήτησις περὶ τοῦ ἐκκρεμοῦς στρατιωτικοῦ ζητήματος, ὅπερ εἶναι σοβαρώτατον καὶ ἀπὸ ἐσωτερικῆς καὶ ἀπὸ ἐξωτερικῆς ἀπόψεως, ἀκουομένων καὶ τῶν ἀπόψεων πάντων τῶν ἀντιλεγόντων. Σχετικὴ μὲ τὴν σοβαρότητα τοῦ ζητήματος εἶναι καὶ ἡ γνώμη αὐτοῦ τοῦ Βενιζέλου τονίζοντος εἰς πρόσφατον συνέντευξίν του τὴν ἀνάγκην τῆς μὴ διαλύσεως τῆς Οἰκουμενικῆς πρὸ τῆς διευθετήσεως τοῦ στρατιωτικοῦ ζητήματος. Κατακλήγων παρακαλεῖ νὰ προταχθῇ ἡ συζήτησις τῆς σχετικῆς ἐπερωτήσεως.

Ὁ κ. **Ἰ. Μεταξᾶς** (Ὑπουργὸς τῆς Συγκοινωνίας) παρατηρεῖ ὅτι τὸ ἔργον τοῦ Στρατιωτικοῦ Συμβουλίου δὲν ἔληξεν εἰσέτι καὶ ἑπομένως πᾶσα συζήτησις εἶναι πρόωρος. Δὲν ἔχομεν κανὲν ἀποτέλεσμα ἐνώπιόν μας διὰ νὰ τὸ κρίνωμεν, ἐκτὸς δὲ τούτου ἀπουσιάζει καὶ ὁ κ. Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν.

Ὁ κ. **Π. Μπούμπουλης** παρατηρεῖ ὅτι ἀντικανονικῶς ζητοῦνται προτάξεις πολλῶν ἐπερωτήσεων συλλήβδην. Συνεχίζων παραπονεῖται διότι ὁ κ. Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης δὲν ἀπαντᾷ εἰς τὰ ἐρωτήματα τῶν κ. κ. βουλευτῶν καὶ κατ' ἀνάγκην, λέγει, πρέπει νὰ ἐπανέλθῃ ἐν ἰσχύϊ τὸ σύστημα τῶν συζητήσεων τῶν ἀναφορῶν καὶ ἐρωτήσεων.

Ὁ κ. **Κ. Ἀγγελόπουλος** (Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης) ἀπορεῖ, λέγει, διὰ τὰ λεχθέντα παρὰ τοῦ κ. Μπούμπουλη, διὰ τὰ ζητήματα τοῦ ὁποίου δικαίως ἠσχολήθη καὶ ἀσχολεῖται, μηδέποτε παραλείψας νὰ ἀφίσῃ ἄνευ ἐνδιαφέροντος ἢ ἀπαντήσεως τὰ ζητήματα δι' ἃ ἐνδιαφέρετο ἢ ὑπέβαλε συστάσεις.

Ὁ κ. **Π. Μπούμπουλης** ἀπαντῶν λέγει ὅτι ὁσάκις ἀπησχόλησε τὸν κ. Ὑπουργὸν τὸν ἀπησχόλησε ἢ διότι ἐγένετο παράβασις νόμων ἢ διότι οἱ ὑπάλληλοί του ἐψεύδοντο ἢ διότι ὑπέβαλε μηνύσεις ἐφ' ὧν οὐδὲν ἐγένετο. Οὐδέποτε, ἐπιλέγει, ἐδόθη προσοχὴ εἰς τὰς νομίμους ἐπανειλημμένας συστάσεις του.

Ὁ κ. **Σ. Ταλιαδοῦρος** ὑπενθυμίζει ὅτι ὑπάρχει ἐπερώτησις ἐκκρεμὴς διὰ τὴν καταδίωξιν τοῦ Παγκάλου.

Ὁ κ. **Γ. Γεωργιάδης** ζητεῖ νὰ προταχθῇ καὶ συζητηθῇ ἡ ἐπερώτησις περὶ ἐνοικιοστασίου ἀναβαλλομένων τῶν ἄλλων καὶ διὰ τοῦτο, λέγει, προέχει ὅπως σύμφωνα μὲ τὸν κανονισμὸν ἀποφασίσῃ ἡ Βουλὴ ἐπὶ τῆς ἀναβολῆς τούτων.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** λέγει ὅτι ὑπάρχει ἀπόφασις τῆς Βουλῆς περὶ προτάξεως τῆς συζητήσεως τῆς ἐπερωτήσεως διὰ τὴν Νάξιαν συρίδα.

Ὁ κ. **Ν. Βελέντζας** λέγει προκειμένου περὶ τοῦ στρατιωτικοῦ ζητήματος ὅτι δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἀναληθῇ ἡ ἐπὶ τούτου συζήτησις πέραν τῆς προσεχοῦς Πέμπτης καὶ παρακαλεῖ ὅπως ὁρισθῇ ἡ ἡμέρα αὕτη ὡς ἡμέρα συζητήσεως τοῦ ζητήματος τούτου.

Ὁ κ. **Α. Παπαναστασίου** λέγει ὅτι δὲν δύναται νὰ διεξαχθῇ τοιαύτη συζήτησις ἐφόσον τὸ στρατιωτικὸν συμβούλιον δὲν ἐπεράτωσε τὰς ἐργασίας του.

Οἱ κ. κ. **Ν. Βελέντζας** καὶ **Ν. Δαρβέρης** παρατηροῦν ὅτι δὲν ἐπιθυμοῦν νὰ διεξαχθῇ σήμερον συζήτησις, ἀλλὰ νὰ καθορισθῇ ἡμέρα συζητήσεως.

Ὁ κ. **Α. Παπαναστασίου** (Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας) λέγει ὅτι ἐφόσον δὲν ζητεῖται νὰ συζητηθῇ σήμερον ἡ ἐπερώτησις, τὴν προσεχῆ Πέμπτην δύναται νὰ ἀποφασίσῃ ἡ Βουλή. Ἐν πάσῃ περιπτώσει δὲν πρέπει νὰ καταναλώσωμεν τὴν σημερινὴν συνεδρίασιν συζητοῦντες περὶ τοῦ συζητητέου θέματος. Ἐὰν ἀπεφασίσθη νὰ συζητηθῇ σήμερον ἡ ἐπερώτησις περὶ τῆς Νάξιας συρίδος, νὰ διεξαχθῇ ἡ συζήτησις αὕτη, ἄλλως νὰ ἐρωτηθῇ ἡ Βουλὴ τί θέλει νὰ προταχθῇ.

Ὁ κ. **Τ. Ἀναστασίου** λέγει ὅτι πρέπει νὰ προηγηθῇ ἡ πρότασις τοῦ κ. Γεωργιάδη περὶ ἀναβολῆς τῶν λοιπῶν ἐπερωτήσεων διὰ νὰ συζητηθῇ ἡ ἐπερώτησις τοῦ ἐνοικιοστασίου, συμφώνως μὲ τὸν κανονισμόν, ἥτις εἶναι γενικωτάτου ἐνδιαφέροντος.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** ἐρωτᾷ τὴν Βουλήν, ἥτις δι' ἀναστάσεως δὲν ἀποδέχεται τὴν κατὰ τὴν συνεδρίασιν τῆς προσεχοῦς Πέμπτης συζήτησιν τοῦ στρατιωτικοῦ ζητήματος.

Μεθ' ὃ εἰσέρχεται ἡ Βουλὴ εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Διάταξιν τῶν ἐπερωτήσεων

Συζητουμένης τῆς προτιμηθείσης ἐπερωτήσεως διὰ τὴν Νάξιαν σμύριδα λαμβάνει τὸν λόγον ὁ κ. **Μ. Δερλερὲς** ὅστις λέγει ὅτι καὶ ἄλλοτε ἐγένετο ἐνταῦθα λόγος διὰ τοὺς κινδύνους καὶ τὰ δεινὰ ἄτινα ὑφίστανται οἱ σμυριδορύκται τῆς Νάξου κατὰ τὴν ἐξόρυξιν καὶ τὴν μεταφορὰν τῆς σμύριδος. Ἡ ἐπανάστασις τοῦ 1922 ἠθέλησε νὰ τερματίσῃ τὰ δεινὰ τὰ ὁποῖα ὑφίσταντο οἱ ἐργάται ἐκ τῆς μεταφορᾶς τῆς σμύριδος ἢ νὰ ἐξυπηρετήσῃ τὰ συμφέροντα ὁρισμένου προσώπου καὶ λέγω, λέγει, τοῦτο διότι ἐν τῇ Δ' συνελεύσει ὁ τότε Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν κ. Κονδύλης ἐδήλωσεν εἰς σχετικὸν ἐρώτημα ὅτι πράγματι τὸ ἔργον αὐτὸ ἐδόθη ἄνευ δημοπρασίας, ὡς ἀνταλλαγμα τῶν ὑπηρεσιῶν τοῦ προσώπου αὐτοῦ εἰς τὸ Βενιζελικὸν κόμμα.

Μ. Βολουδάκης. Αὐτὸ εἶναι ψευδέστατον. Διότι εἶναι ἀδιανόητον νὰ εἴπῃ τὸ τοιοῦτον εἷς Ὑπουργός.

Ὁ κ. **Π. Εὐριπαῖος** λέγει ὅτι τὴν ἀπάντησιν εἰς τὴν τότε ὑποβληθεῖσαν ἐρώτησιν τὴν ἔδωσεν ὁ κ. Σπυρίδης ὡς ἁρμόδιος Ὑπουργὸς τῆς Ἐθν. Οἰκονομίας, καὶ ὅστις δύναται καὶ σήμερον νὰ βεβαιώσῃ ἂν ἐλέχθησαν αὐτά.

Μ. Δερλερές. Αὐτὸ λέγουσι τὰ πρακτικά. Ὁπωσδήποτε ἡ ἐπανάστασις ἀνέθεσε τὴν κατασκευὴν τοῦ ἐναερίου σιδηροδρόμου, ἔκαμε δὲ καὶ διάταγμα περὶ ἐκδόσεως δανείου 50,000 λιρῶν διὰ τὴν ἐξυπηρέτησιν τοῦ ὁποίου ἔθεσε καὶ πρόσθετον τίμημα εἰς τὴν σμύριδα, ἀλλὰ ἐνῷ ἡ σμύρις ἀπέδιδε μέχρι

τοῦδε 60,000,000 δραχμῶν, ἤδη ἡ κατανάλωσίς της ἐμειώθη, ἕνεκα τῶν μέτρων τὰ ὁποῖα ἔλαβεν ἡ ἑλληνικὴ κυβέρνησις, ἡ ὁποία ὑποχρεοῖ τοὺς ἐργοστασιάρχας τῆς ἐπεξεργασίας τῆς σμύριδος νὰ καθορίσουν τὸ ποσὸν τὸ ὁποῖον θὰ ἐπεξεργασθῶσι καὶ νὰ καταβάλλωσι τὸ 1/6 αὐτοῦ. Τὸ τοιοῦτον δημιουργεῖ πολλὰ ἐμπόδια καὶ τὰ ἐμπόδια ταῦτα τοὺς ἀναγκάζουν νὰ στρέφωνται πρὸς τὴν μικρασιατικὴν σμύριδα· ἄλλος λόγος εἶνε ὅτι ἡ ἑλληνικὴ Κυβέρνησις ὑποχρεώνει τὰ ἐργοστάσια νὰ παραλαμβάνουν καὶ ποιότητας, μὴ χρησιμοποιουμένας, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον ζημιοῖ τοὺς ἐμπόρους. Τρίτος λόγος, λέγει, εἶναι ὅτι ἐνῷ κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ πολέμου εἶχον σταματήσει τὰ σμυριδορυχεῖα τῆς Μ. Ἀσίας, ἤδη ἤρχισαν καὶ πάλιν. Συνεχίζων ἀναφέρει διαφόρους ἄλλους λόγους, ὡς εἶνε ἡ νοθεία ἥτις προέρχεται ἐκ τῆς ἀναμίξεως τῆς πρώτης καὶ δευτέρας ποιότητος. Ἕτερος λόγος εἶνε ὅτι ἐνῷ τὸ ἔργον τοῦ ἐναερίου σιδηροδρόμου ἔπρεπε νὰ παραδοθῇ εἰς ἓν ἔτος, παρεδόθη μετὰ τρία ἔτη καὶ τοιουτοτρόπως ἐπῆλθε ζημία 360,000,000. Ἀλλὰ καὶ τὸ ἐν χρήσει σύστημα τῆς πωλήσεως αὐτῆς ἐπέφερεν τὴν μείωσιν διότι οἱ ἀνταποκριταὶ ἔκαμον τράστ, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ εἷς καθολικὸς ἱερεύς. Συγχρόνως καὶ αἱ τιμαὶ τῶν διαφόρων ποιοτήτων αὐτῆς δὲν εἶνε ἀνάλογοι πρὸς τὴν βιομηχανικὴν αὐτῶν ἐπεξεργασίαν. Ἀλλὰ ὁ σπουδαιότερος λόγος δι' ὃν ἐπῆλθεν ἡ ἐλάττωσις τῆς καταναλώσεως τοῦ ὀρυκτοῦ αὐτοῦ εἶνε ἡ διαλογὴ αὐτῆς, ἥτις δὲν γίνεται μετὰ τῆς δεούσης προσοχῆς. Κατὰ τὴν διατατορικὴν περίοδον οἱ ἐργάται τῆς σμύριδος εἶχον ὑποβάλλει καταγγελίαν ἐναντίον τῶν ὑπαλλήλων, ἀποτέλεσμα τῆς ὁποίας ἦτο νὰ διεξαχθῶσιν ἀνακρίσεις, ἀλλ' ὁ ἀνακρίνας δὲν κατέθαλε τὸ δέον ἐνδιαφέρον καὶ τὸ μόνον τὸ ὁποῖον ἐζήλεγξεν ἦτο ἡ παράβασις μερικῶν ἄρθρων τοῦ νόμου περὶ μεταλλείων, ἀποτέλεσμα τῆς ὁποίας ἦτο ἡ ἀπόλυσις μερικῶν ὑπαλλήλων. Ἅμα τῇ ἀναλήψει, λέγει, τῆς Οἰκουμενικῆς κυβερνήσεως, ἐζήτησεν ἀπὸ τὸν κ. Ὑπουργὸν τῆς Ἐθν. Οἰκονομίας νὰ τοῦ παραδοθῇ ὁ φάκελλος, ὅστις μετά τινας ἀντιρρήσεις τοῦ ἁρμοδίου τμηματάρχου τῷ ἐχορηγήθη καὶ ἐκ τῆς μελέτης τοῦ ὁποίου ἐμόρφωσε γνώμην. Ἀναπτύσσει κατόπιν τὰ τῆς προκηρύξεως διαγωνισμοῦ διὰ τὴν ἀνάληψιν τῆς ἐκμεταλλεύσεως τοῦ ἐναερίου σιδηροδρόμου, ἥτις ὅμως προκήρυξις περιεῖχεν ἕνα ὅρον προσωπικὸν καὶ ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ὁποίου θὰ ἀνελάμβανον τὴν ἐκμετάλλευσιν οἱ ἀνάδοχοι τῆς ἐκτελέσεως τοῦ ἔργου. Ἀλλ' ὁ ὅρος οὗτος τῇ ἐνεργείᾳ του διεγράφη καὶ οὕτω ἀνεβλήθη ἡ δημοπρασία.

Μάλιστα λέγει παρεκάλεσε τὸν κ. Ὑπουργὸν τῆς Ἐθν. Οἰκονομίας νὰ περιορίσῃ τὴν ἐγγύησιν εἰς 150,000 δρ. ἵνα λάβωσι περισσότεροι μέρος εἰς τὸν διαγωνισμὸν αὐτόν. Συνεχίζων δηλοῖ ὅτι ὁ υἱός του, ὅστις εἶναι μηχανικός, δὲν θὰ ἐλάμβανε μέρος εἰς τὴν δημοπρασίαν αὐτὴν τοσούτῳ μᾶλλον διότι ἀναλαμβάνει ἔργα πολὺ μεγαλειτέρας ἀξίας αὐτῶν. Παρεκάλεσε εἶτα, λέγει, τὸν κ. Ὑπουργὸν νὰ διατάξῃ τὴν ἔναρξιν τῆς λειτουργίας τοῦ σιδηροδρόμου διότι τοῦτο ἀπαιτοῦν τὰ συμφέροντα τῶν σμυριδεργατῶν καὶ ἐλπίζει ὅτι θὰ διαταχθῇ ἡ ἔναρξις αὕτη, ἀδιαφόρως τοῦ πότε θὰ ἐνεργηθῇ ἡ δημοπρασία.

Ἐπειδὴ δέ, λέγει, διαρκῶς παρουσιάζετο εἰς τὰς ἐνεργείας του ἀντίδρασις ἐκ μέρους τῶν ὑπηρεσιῶν, ἐδήλωσεν εἰς τὸν κ. Ὑπουργὸν ὅτι θὰ ὑποβάλῃ μήνυσιν κατὰ τῶν ἀναδόχων τῆς κατασκευῆς τοῦ ἐναερίου σιδηροδρόμου, δι' ὃ πρᾶγμα μάλιστα τὸν προέτρεψε καὶ ὁ κ. Ὑπουργός, ὑποβληθείσης δὲ τῆς μηνύσεως οἱ ἀνάδοχοι ἐφυλακίσθησαν καὶ κατέβαλον καὶ 160,000 δρχ. ἃς παρανόμως εἶχον εἰσπράξει διὰ τῆς μεθόδου τῶν ἐν λευκῷ ἀποδείξεων, φαίνεται δὲ ὅτι καὶ ὁ Διευθυντὴς τῆς σμύριδος διεπέλει ἐν γνώσει τοῦ πράγματος τούτου.

Ὁ κ. **Γ. Μερκούρης** (Ὑπουργὸς τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας), ἐρωτᾷ εἰς ποῖον χρονικὸν διάστημα ἀναφέρονται αἱ καταχρήσεις αὗται.

Μ. Δερλερὲς εἰς ἐποχὴν κατὰ τὴν ὁποίαν σεῖς δὲν εἴχατε οὐδεμίαν σχέσιν μὲ αὐτὰ τὰ πράγματα.

Ὁ κ. **Π. Τσιτσεκλῆς** ἐρωτᾷ ἂν ἀπεστάλησαν τὰ ἐγγραφα ἅτινα ἐζήτησεν ὁ ἀνακριτής.

Μ. Δερλερές. Δὲν ἐστάλησαν ἀκόμη.

Ὁ κ. **Κ. Ναυπλιώτης** ἐρωτᾷ ποῦ στηρίζεται ἡ μήνυσις ἐναντίον τοῦ Διευθυντοῦ τῆς σμύριδος.

Μ. Δερλερὲς. Στηρίζεται εἰς τὸ ὅτι ἡ ὑπ' ἀριθ. 13701 τῆς 27 Νοεμβρίου 1925 διαταγὴ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας, δι' ἧς ἐδίδετο δικαίωμα τῆς λειτουργίας τοῦ ἐναερίου σιδηροδρόμου ἀναγράφει ὅτι ἡ πληρωμὴ τῶν καταστάσεων θὰ θεωρεῖται ὑπὸ τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ σμυριδορυχείου, συνεπῶς οὗτος εἶχε τὴν ὑποχρέωσιν νὰ ἐλέγχῃ τὰς πληρωμὰς τῶν ἐργατῶν.

Π. Εὐριπαῖος. Γνωρίζετε ὅτι ὁ Διευθυντὴς ἠλάττωσε τὰς τιμάς;

Μ. Δερλερές. Αὐτὸ εἶναι εἰς βάρος τοῦ Διευθυντοῦ. Ἐγώ, λέγει, δ' ἔχομαι ὅτι ὁ Διευθυντὴς δὲν εἶχε γνῶσιν τῶν πληρωμῶν τῶν ἀναδόχων, ἀλλ' ὅταν περιώρισε τὰς πληρωμὰς ταύτας δὲν νομίζετε ὅτι ἔπρεπε οἱ ἐργάται νὰ διαμαρτυρηθοῦν;

Κ. Ναυπλιώτης. Πῶς θὰ διεμαρτύροντο οἱ ἐργάται διὰ τὸν περιορισμὸν τῶν τιμῶν, δεδομένου ὅτι δὲν ἐγνώριζον μέχρι ποσοῦ συνεπλήρωνον οἱ ἀνάδοχοι τὰς ἀποδείξεις των;

Ὁ κ. **Ι. Κίνιας** λέγει ὅτι ὁ Διευθυντὴς εἶναι ὑπεύθυνος ἐπὶ παραβάσει τοῦ νόμου, ἐφόσον ἀποδεικνύεται δόλος.

Μ. Δερλερὲς. Ἂν καὶ δὲν εἶμαι νομικὸς τὸ αὐτὸ φρονῶ καὶ ἐγώ. Συνεχίζων λέγει ὅτι αἱ σχέσεις τῶν ὑπηρεσιῶν τοῦ μεταλλείου μετὰ τοῦ ἁρμοδίου τμήματος τοῦ Ὑπουργείου τῆς Ἐθν. Οἰκονομίας ἐλέγχονται ὡς μὴ ἁρμόζουσαι εἰς τοὺς ὑπαλλήλους, διότι κάποτε ὁ ἁρμόδιος τμηματάρχης τοῦ ἀπηγόρευσε νὰ ζητῇ καὶ πληροφορίας ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι εἶχεν ὑποβάλλει εἰς τὴν Βουλὴν ἐπερώτησιν κατ' αὐτοῦ.

Πολλοὶ Βουλευταί. Ποῖος εἶναι αὐτός.

Μ. Δερλερὲς. Ὁ Ξυνόπουλος. Ἀνέφερα λέγει τοὺς λόγους ἐξ ὧν προέρχεται μείωσις τῆς καταναλώσεως. Θὰ μοῦ ἐπιτρέψητε τώρα νὰ ἐκθέσω καὶ τὰ μέτρα ἐκεῖνα ἅτινα λαμβανόμενα θὰ μᾶς ἤγαγον εἰς τὸν ἐπιδιωκόμενον σκοπόν. Καὶ ταῦτα εἶναι α') ἡ πλήρης ἐλευθερία τοῦ ἐμπορίου τῆς σμύριδος εἰς τρόπον ὥστε νὰ παύσῃ ἡ ἐπιβολὴ τοῦ τράστ. β') Ἡ κατάργησις τῶν πολλῶν ποιοτήτων αὐτῆς καὶ ἡ ἐπάνοδος τῆς παλαιᾶς (ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου ἀναγινώσκει παράγραφον ἐκθέσεως τοῦ ἐπιθεωρητοῦ τῶν μεταλλείων καὶ ἐπιστολὴν ἐργοστασίου ἐν Λονδίνῳ ἐξ οὗ ἐμφαίνεται ὅτι διὰ τῶν πολλῶν ποιοτήτων ἐδυσφημίσθη ἡ σμύρις) γ') Νὰ ὁρισθῇ κατωτέρα ἡ τιμὴ τῆς σμύριδος καὶ νὰ συσταθῇ ὀλιγομελὴς ἐπιτροπὴ εἰς ἣν νὰ ἀνατεθῇ καὶ ἡ πώλησις καὶ διαφήμισις καὶ ὁ ἔλεγχος ἐπὶ τῆς νοθείας καὶ δ') εἰς ἀντιστάθμισμα τῆς ἐλαττώσεως τῆς τιμῆς τῆς σμύριδος νὰ ἐξασφαλισθῇ ἡ διπλασία ἀπόδοσις. Αὐτὰ τὰ μέτρα λέγει ἐὰν ληφθῶσι καὶ συστηματοποιηθῶσι ταχέως θὰ φθάσωμεν εἰς τὸν ἐπιδιωκόμενον σκοπόν, δηλ. εἰς τὴν μεγαλειτέραν κατανάλωσιν καὶ δὴ ἐν Ἀμερικῇ. Ὁ κ. Ὑπουργός, λέγει, διέταξε τὴν κατασκευὴν ἐκεῖ μιᾶς ὁδοῦ ἀλλὰ ὀφείλει νὰ διατάξῃ νὰ γίνῃ ἔναρξις μελέτης πρὸς κατασκευὴν ὁδοῦ ἀπὸ τοῦ σμυριδορυχείου μέχρι τῆς Ἀπειράνθου, ἥτις ἄλλως τε εἶναι καὶ ἡ μεγαλειτέρα κωμόπολις τῆς Νάξου.

Ὁ κ. **Π. Εὐριπαῖος.** Ἡ ἱστορία τῆς σμύριδος, λέγει, εἶναι παλαιὰ καὶ γνωστή. Τὸ ζήτημα τῆς σμύριδος διαιρεῖται εἰς δύο στάδια. Τὸ στάδιον τῆς ἐκμεταλλεύσεως καὶ τὸ στάδιον τῆς ἐμπορίας. Ἀπὸ 100 περίπου ἐτῶν τὸ Κράτος διαχειριζόμενον τὸ ζήτημα τῆς σμύριδος ἠτύχησεν εἰς τὰς ἐνεργείας του. Αἱ διάφοροι Κυβερνήσεις ἐν μέρει ἐμερίμνησαν διὰ τηνἐκμετάλλευσιν, εἰδικῶς δὲ ἀναφέρει τὰς ἐνεργείας τῶν κ.κ. Α. Μιχαλακοπούλου καὶ Κ. Σπυρίδη. Ἀναφέρει τὸν ἐπὶ τῆς ὑπουργίας τοῦ κ. Ι. Ράλλη ψηφισθέντα νόμον περὶ ἐναερίου γραμμῆς, ὁ ὁποῖος δὲν ἐτέθη εἰς ἐφαρμογὴν ἀμέσως λόγῳ τῶν περιστά-

πεων ἀλλὰ κατὰ τὸ 1923, κατὰ τὴν ἐπανάστασιν. Συνεχίζων ἀνέφερε πῶς μετὰ τὴν ὁριστικὴν παραλαβὴν τοῦ ἔργου ἡ ὑπηρεσία τοῦ Ὑπουργείου ἠθέλησε νὰ ἐκμεταλλευθῇ τὸν ἐνκέριον ἀμέσως τὸ Δημόσιον, ἀλλὰ ἐπειδὴ ἀπεδείχθη ὅτι ἡ ἐκ μέρους τοῦ Δημοσίου ἀπ' εὐθείας λειτουργία δὲν ἦτο συμφέρουσα προετίμησε νὰ ἀναθέσῃ τὴν λειτουργίαν εἰς ἰδιώτην διὰ δημοπρασίας, ἡ ὁποία ὅμως ἐπανειλημμένως ἀνεβλήθη.

Ὁ κ. **Γ. Μερκούρης** (Ὑπουργὸς τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας) λέγει ὅτι ἡ ἀναβολὴ τῆς δημοπρασίας ἐγένετο κατόπιν αἰτήσεως τῶν ἐνδιαφερομένων ἀφ' ἑνὸς καὶ ἀφ' ἑτέρου χάριν λεπτομερεστέρας μελέτης τοῦ ζητήματος, διότι τὸ ζήτημα τοῦτο εἶναι σοβαρώτατον καὶ ἔχει ἀνάγκην πολλῆς προσοχῆς.

Ὁ κ. **Μ. Δερλερὲς** λέγει ὅτι ἂν ἡ τεχνικὴ ὑπηρεσία τοῦ Ὑπουργείου ἐπείσθη ὅτι ἡ ἐκμετάλλευσις τοῦ ἐναερίου δὲν συνέφερεν εἰς τὸ Δημόσιον δὲν ἐπιτρέπετο νὰ δοθῇ ἡ ἐκμετάλλευσις εἰς ἰδιώτας, ἵνα ἁρπάσῃ τὸ Δημόσιον τὴν περιουσίαν τῶν ἰδιωτῶν.

Ὁ κ. **Π. Εὐριπαῖος** παρατηρεῖ ὅτι εἶναι γνωστὸν ὅτι τὸ Δημόσιον καὶ πάντοτε καὶ ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ εἶναι πολὺ κακὸς ἔμπορος. Τονίζει τὸ ἐπιζήμιον τῆς ἐκ νέου ἀναβολῆς τῆς δημοπρασίας, μάλιστα ἀφοῦ κατὰ τὴν τελευταίαν ἀναβολὴν ἡ ἁρμοδία ἐπιτροπὴ ἐτόνισεν ἐν τῷ πρακτικῷ αὐτῆς τὴν ζημίαν ἥτις ἐπέρχεται ἐκ τῆς ἀναβολῆς ταύτης. Ὡς πρὸς τὴν ἐμπορίαν τῆς σμύριδος λέγει ὅτι πάντες οἱ ἐφαρμοζόμενοι τρόποι εἶναι ἀνεπαρκεῖς διὰ νὰ ἀσφαλίσουν καὶ χάριν τοῦ Δημοσίου καὶ χάριν τῶν σμυριδωρυκτῶν τὴν ἀναγκαιοῦσαν ποσότητα σμύριδος. Ἐὰν ἡ παραγωγὴ τῆς σμύριδος ἐλαττωθῇ πρέπει νὰ γνωρίζωμεν ὅτι οἱ σμυριδωρύκται θὰ εὑρεθοῦν εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ ἐκπατρισθοῦν. Συμφέρον δὲ ἔχομεν νὰ προστατεύσωμεν διὰ παντὸς τρόπου τὴν παραγωγὴν τῆς σμύριδος, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον θὰ ἐπιτευχθῇ ἐὰν μεταβληθῇ ὁ τρόπος τῆς ἐμπορίας τῆς σμύριδος. Ἐπειδὴ δὲ τὸ Κράτος εἶναι ἀνίκανον νὰ ἐμπορευθῇ τὴν σμύριδα διὰ τοῦτο προτείνει νὰ καταρτισθῇ μία ἐπιτροπὴ ἐξ εἰδικῶν, ἐκ μελῶν τοῦ ἐμπορικοῦ ἐπιμελητηρίου, ἡ ὁποία νὰ μελετήσῃ τὸ ζήτημα καὶ νὰ ὑποβάλῃ τὸ πόρισμά της εἰς τὸ Ὑπουργεῖον.

Ὁ κ. **Κ. Ναυπλιώτης** λέγει ὅτι ἀρεστὰ σαφῶς οἱ προλαλήσαντες ἐξέθεσαν τὰ τοῦ ζητήματος τῆς σμύριδος. Οὐχ' ἧττον ὅμως ὀφείλω νὰ προσθέσω τὰ κατὰ τὴν γνώμην μου ληφθησόμενα μέτρα διὰ τὸ προϊὸν τῆς σμύριδος, ἥτις ὀφείλει νὰ ἐξελιχθῇ εἰς ἕνα τῶν μεγάλων πλουτοπαραγωγικῶν ὅρων τοῦ Κράτους. Εἰς τὰ σμυριδωρυχεῖα τῆς Νάξου ἔλαδον καὶ λαμβάνουν χώραν καταχρήσεις καὶ εἶναι ἀνάγκη νὰ περιορισθοῦν αὗται, διότι ὀφείλονται εἰς ἔλλειψιν ἐλέγχου ἐπὶ τοῦ προσωπικοῦ, ὅπερ πολιτεύεται καὶ τρομοκρατεῖ τοὺς ἐργάτας. Δέον ὁ ἔλεγχος νὰ ἄρῃ τὴν προστασίαν του ἐπὶ τῶν ὑπαλλήλων αὐτῶν, οἵτινες εἶναι οἱ τυραννίσκοι τῆς Ἀπειράνθου. Εἶναι ἀνάγκη οἱ μεριδιοῦχοι εἰς τὰ σμυριδωρυχεῖα νὰ μᾶς ἀπαλλάξουν. Ὅλοι, λέγει, οἱ ὑπάλληλοι ἐκεῖ εἶναι μεριδιοῦχοι μεταβάλλοντες τοὺς ἐργάτας εἰς εἵλωτας.

Ὁ κ. **Μ. Δερλερὲς** παρατηρεῖ ὅτι πάντες οἱ ὑπάλληλοι ἔχουσιν ἐκεῖ πολλὰ μερίδια. Εἷς ἐξ αὐτῶν ἔχει 12 μερίδια.

Ὁ κ. **Κ. Ναυπλιώτης** συνεχίζων λέγει ὅτι ἐπετράπη νὰ παραδοθῇ ἄλλοτε σμύρις ἐκ παλαιῶν σωρῶν σκάρτων. Οἱ σωροὶ οὗτοι ἐκομίσθησαν εἰς τοὺς αὐλογύρους καὶ ἐζυγίσθησαν παρὰ τῶν ὑπαλλήλων, οἵτινες ἀπετόλμησαν νὰ ἐκδώσουν γραμμάτια ἐν ὀνόματι φίλων των διότι δὲν ἠδύναντο νὰ ἐκδώσωσι τοιαῦτα ὑπὲρ ἑαυτῶν. Ἐντεῦθεν ἡ ἀφορμὴ ὅτι ἔπαυσεν ἡ σμύρις μας νὰ εἶναι κατανα λώσιμος ἐφόσον δὲν ἔχει διὰ τῶν νοθειῶν καμμίαν σχέσιν μὲ τὸ γνήσιον προϊόν. Ἐχθρὸς ἐπικίνδυνος τῆς σμύριδός μας εἶναι ἡ μικρασιατικὴ σμύρις. Συνεπῶς εἶναι ἀνάγκη καὶ ἐπέστη ὁ καιρὸς νὰ ἀπασχοληθῇ σοβαρῶς τὸ Ὑπουργεῖον Ἐθνικῆς Οἰκονομίας ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῆς διαφημίσεως καὶ πωλήσεως τῆς Ναξίας σμύριδος. Ὅπως εἶναι κατηρτισμένη σήμερον ἡ ὑπηρεσία εἶναι δύσκολον νὰ ἐπιτύχωμεν τὴν ἀπαιτουμένην διαφήμισιν καὶ πώλησιν. Οὐδ' ἡ κεντρικὴ ὑπηρεσία θὰ δύναται νὰ ἀνταποκριθῇ εἰς τὰς ἐμπορικὰς ἀξιώσεις τοῦ προϊόντος. Ἕνας κατάλληλος καὶ ἔμπειρος ἀκόλουθος εἰς Ἀμερικὴν καὶ Δυτικὴν Εὐρώπην μετὰ δειγμάτων θὰ ἠδύνατο νὰ διαδώσῃ τὸ προϊὸν διότι τὸ ἐνταῦθα σχηματισθὲν τράστ ἐξ ἐμπόρων ἐμποδίζει τὴν διάδοσιν καὶ πώλησιν τοῦ προϊόντος.

Ὁ κ. **Π. Εὐριπαῖος** ἐρωτᾷ ἂν εἰς ἑλληνικὴν ἑταιρείαν μὲ κεφάλαια ἑλληνικὰ ἀνατιθεμένη ἡ ἐμπορία δὲν θὰ ἔφερε σπουδαῖα ἀποτελέσματα.

Ὁ κ. **Κ. Ναυπλιώτης** νομίζει ὅτι μία ἐπιτροπὴ παρὰ τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας μὲ συμβουλευτικὰ εἰδικὰ πρόσωπα θὰ ἠδύνατο καὶ νὰ διαφημίσῃ καὶ νὰ διαθέσῃ τὸ προϊόν. Ἄλλοτε εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ἐνοθεύετο τὸ προϊόν μας διὰ μικρασιατικῆς σμύριδος ἐκτὸς ἐὰν θὰ ἠδύνατο τὸ Δημόσιον νὰ ἔχῃ εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ἰδίας ἀποθήκας καὶ νὰ ἐξασφαλίζεται οὕτω ἡ γνησιότης τῆς Ναξίας σμύριδος. Ἐξακολουθῶν ἐπικρίνει τὰς διαιρέσεις τοῦ πράγματος εἰς α' ψιλὸν καὶ α' χονδρὸν διότι παρέχει τὰ μέσα τῆς νοθείας. Ἐπίσης πρέπει νὰ στραφῇ ἡ προσοχὴ καὶ εἰς τὴν ἐκλογὴν τῶν λεγομένων διαλογέων.

Ὁ κ. **Ι. Καλογερᾶς** παρατηρεῖ ὅτι κατόπιν τῶν λεχθέντων περὶ τῶν καταχρήσεων τῶν ὑπαλλήλων εἶναι ἀνάγκη νὰ δώσῃ σχετικὰς ἐξηγήσεις ὁ κ. Ὑπουργός.

Ὁ κ. **Κ. Ναυπλιώτης** συνεχίζων λέγει σχετικῶς μὲ τὰ λεχθέντα παρὰ τοῦ κ. Καλογερᾶ ὅτι ἔχει ὑπ' ὄψιν του δύο μηνύσεις πρὸς τὸν εἰσαγγελέα Ἐφετῶν Σύρου, διὰ καταχρήσεις ὑπαλλήλων. Ὡς πρὸς τὴν παρατήρησιν τοῦ κ. Δερλερὲ ἀναγινώσκει ψήφισμα τῶν κατοίκων Βόθρου τονιζόντων ὅτι εἶναι ἀκατάλληλοι οἱ ἐξ ἄλλων μερῶν ἐργάται ὡς διαλογεῖς. Προχωρῶν λέγει ὅτι ὁ Διευθυντὴς τῆς σμύριδος Νάξου δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἐποπτεύῃ ἐξόρυξιν γινομένην εἰς 7—8 ὥρας μακρὰν τῆς ἕδρας εἰς ἣν παραμένει. Οὗτος ὤφειλε τοὐλάχιστον εἰς τοὺς δύο τόπους τῆς ἐξορύξεως νὰ εὑρίσκεται κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς ἐξορύξεως. Ἕτερον μέτρον ὅπερ πρέπει νὰ ληφθῇ εἶναι τὸ τῆς ἐκδόσεως τῶν γραμματίων ἅμα ὡς ζυγισθῇ ὁ σωρός, ὑποχρεουμένου τοῦ λαγιστοῦ εἰς ἄμεσον ἔκδοσιν τοῦ γραμματίου. Ὡσαύτως ἐπιβάλλεται ὁ ταχύτερος διακανονισμὸς τῆς πληρωμῆς τῶν ἐργατῶν μενόντων πολλάκις ἐν ἐκκρεμότητι ἐπὶ ὀκτάμηνον. Ἐκ παραλλήλου πρέπει διὰ νόμου νὰ ἀφαιρεθῇ τὸ δικαίωμα κατοχῆς μεριδίων παρὰ ὑπαλλήλων.

Μ. Δερλερὲς Ὑπάρχει νόμος ἀπαγορευτικός.

Κ. Ναυπλιώτης. Τότε νὰ τιμωρηθοῦν καὶ νὰ γνωσθῇ εἰς τοὺς σμυριδωρύκτας ὅτι δὲν ἔχουν ἀνάγκην νὰ δίδουν εἰς κανένα ὑπάλληλον μερίδιον. Ἐν συμβούλιον ἀφ' ἑτέρου ἢ ἐπίτροπος ὀφείλει νὰ συσταθῇ ἐν Νάξῳ παρὰ τῷ Δ)τῇ διὰ νὰ τὸν συμβουλεύῃ ὑποκείμενον εἰς τὸ Συμβούλιον τὸ ἐποπτικὸν ὅπερ τυχὸν ἤθελε συσταθῇ ἐνταῦθα παρὰ τῷ Ὑπουργείῳ τῆς Ἐθν. Οἰκονομίας, πρὸς ἀποφυγὴν ἀθρόων διορισμῶν ἐργατῶν τῇ συστάσει πολιτευομένων ὅπως ἐγίνετο ἄλλοτε καὶ τώρα εἶναι ἀνάγκη τὸ Ὑπουργεῖον νὰ λάβῃ αὐστηρὰ μέτρα μὴ ἀναμίξεως ἐφεξῆς πολιτευομένων εἰς τὴν ἐκμετάλλευσιν τῆς σμύριδος. Ἡ ἐπιτάχυνσις τῆς καράζεως τῆς ὁδοῦ Ἀπειράνθου - Τραγέας ἐξ ἄλλου εἶναι ἐπιβεβλημένη, ὡς ἐπίσης καὶ ἡ ἐπιβολὴ τῆς κατὰ τόννον ἀνὰ μίαν λίραν φορολογίας. Διότι μόνον ἡ ἐλαττωματικὴ παρουσίασις τῆς σμύριδος ἐμποδίζει τὴν εὐρυτέραν κατανάλωσίν της.

Καταλήγων συνιστᾷ νὰ συγκροτηθῇ καὶ τοπικὴ ἐπιτροπὴ ἐν Νάξῳ καὶ ἀνωτέρα ἐποπτικὴ τοιαύτη ἐνταῦθα ἵνα σοὐαρῶς ῥυθμίσῃ τὸ ζήτημα τῆς διαφημίσεως καὶ διαθέσεως ἐμπορίας τῆς σμύριδος, καὶ τέλος ὅσον ἀφορᾷ τοὺς σμυριδορύκτας οἱ ὁποῖοι μὲ τὸν ἱδρῶτα των καὶ μὲ τὸ αἷμά των πλουτίζουν τὸν προϋπολογισμόν, εἶναι ἀνάγκη νὰ θεσπισθῇ δικαίωμα συντάξεως διὰ τὴν παροχὴν τοῦ ὁποίου συνέταξε σχετικὸν καταστατικόν, ὅπερ καὶ ὑποβάλλει καὶ τὴν ἀποδοχὴν τοῦ ὁποίου ἐμπιστεύεται εἰς τὴν εὐμένειαν καὶ δικαιοσύνην τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Κυβερνήσεως.

Ὁ κ. **Γ. Μερκούρης** (Ὑπουργὸς τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονο-

μίας). Εὐχαριστῶ, λέγει, τοὺς προλαλήσαντας διὰ τὰς διαρωτιστικὰς ἀγορεύσεις των, σχετικῶς μὲ τὴν ἐξασφάλισιν προϊόντος ἐθνικοῦ, ὅπερ δικαίως πολλάκις ἀπησχόλησε τὴν Βουλήν. Τὰ δύο σημεῖα ἐξακολουθεῖ εἰς τὰ ὁποῖα κυρίως ἐστράφη ἡ ἐπερώτησις εἶναι αἱ καταχρήσεις τῶν ὑπαλλήλων καὶ ἡ ἀναβολὴ τῆς δημοπρασίας. Διὰ τὸ πρῶτον ἐζητήσαμεν καὶ ὑπεβλήθησαν ἐμπεριστατωμέναι μηνύσεις, συνεστήσαμεν τὴν ταχεῖαν δικαστικὴν ἐξακρίβωσιν τῶν καταγγελθέντων, ἥτις δὲν ἐπεραιώθη εἰσέτι καὶ εὐχόμεθα νὰ ἀποδειχθῇ ὅτι τοὐλάχιστον οἱ ἀνώτεροι ὑπάλληλοι εἶναι ξένοι πρὸς τὰς καταχρήσεις διότι τὸ ἀντίθετον θὰ ἦτο καὶ λυπηρὸν καὶ ἀπογοητευτικόν. Διὰ τὴν ἀναβολὴν τῆς δημοπρασίας ἐξεθέσαμεν εἰς διακοπὴν τοῦ πρώτου ἐπερωτήσαντος τοὺς λόγους εἰς οὓς ὀφείλεται αὕτη. Ἐπαναλαμβάνομεν ὅτι πίεσις οἱαδήποτε οὔτε ἐλαθεν οὔτε δύναται νὰ λάβῃ χώραν, καὶ διότι ἀντίκειται εἰς τὸν χαρακτῆρα μας καὶ διότι εἶναι γνωστὸν ὅτι ἀκούομεν τοὺς πάντας ἀδιακρίτως κομματικῆς ἀποχρώσεως.

Ἤδη καταγινόμεθα εἰς τὴν σύνταξιν ὀργανισμοῦ ἀφορῶντος γενικῶς τὰ τῆς σμύριδος πρὸ τῆς ὁριστικῆς διατυπώσεως τοῦ ὁποίου θὰ συμβουλευθῶμεν ὅλους τοὺς γνωρίζοντας τὸ ζήτημα καθὼς καὶ πάντας τοὺς ἐν τῇ αἰθούσῃ ταύτῃ ἐνδιαφερομένους δι' αὐτό. Ἐξακολουθῶν τονίζει ὅτι ἡ σμύρις ἀπὸ ἀπόψεως ποιότητος εἶναι ἐκτὸς συναγωνισμοῦ. Εἰς τὴν Εὐρώπην ὅσην χρειάζεται ἡ κατανάλωσις τὴν προμηθεύεται ἐντεῦθεν. Φόβος μόνον ὑπάρχει μήπως μὲ χημικὴν ἐπέμβασιν καὶ μὲ βάσιν τὴν Μικρασιατικὴν σμύριδα ἀντικατασταθῇ ἡ μονοπωλιακὴ διάθεσις τῆς σμύριδός μας. Εἰς τὴν ἀγορὰν τῆς Ἀμερικῆς καθυστεροῦμεν ὅσον ἀφορᾷ τὴν διάθεσιν τῆς σμύριδος, διότι βεβαίως ὁ τρόπος καθ' ὃν διεξάγουν τὸ ἐμπόριον αὐτῆς δὲν εἶναι ὁ τέλειος. Διὰ τοῦτο ἠκούσαμεν ἀμέσως μετὰ προθυμίας καὶ συνεζητήσαμεν προτάσεις ὑποβληθείσας παρ' Ἑλληνικῆς ἑταιρείας καὶ χωρὶς νὰ καταλήξωμεν εἰς ἀποτελέσματα ἐξακολουθοῦμεν τὰς συζητήσεις, ἐλπίζοντες εἰς νέαν καὶ ἐπωφελῆ ἐμπορίαν τῆς σμύριδος, ἥτις εἶναι χωριστὸν ζήτημα ἀπὸ τὴν ἐκμετάλλευσιν αὐτῆς. Ὅσον ἀφορᾷ τὰ καταγγελθέντα περὶ ὑπαλλήλων ἡμετέρων μεριδιούχων τῶν ὀρυχείων, θὰ λάβῃ ὅσα μέτρα ἐκ τοῦ νόμου δύνανται νὰ λάβῃ ἐν ἀνάγκῃ δὲ θὰ μεταῤῥῇ καὶ ἐπὶ τόπου.

Εἰσέρχεται εἶτα ἡ Βουλὴ εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Διάταξιν
τῆς Νομοθετικῆς Ἐργασίας

Γίνεται δι' ἀναστάσεως δεκτὸν εἰς β' κατ' ἄρθρον καὶ σύνολον συζήτησιν τὸ σχέδιον νόμου

Περὶ προσφυγῶν κατὰ τῶν ἐκτιμητικῶν ἀποφάσεων τῶν πρωτοβαθμίων ἐπιτροπῶν, ἔχον οὕτω:

Ἄρθρον 1.

1. Αἱ κατὰ τὸ ἄρθρον 16 τοῦ ἀπὸ 3 Ἀπριλίου 1925 «περὶ ἱδρύσεως διοικητικῶν ἐπιτροπῶν κλπ.» ψηφίσματος συσταθεῖσαι δευτεροβάθμιοι ἐπαρχιακαὶ ἐπιτροπαὶ καταργοῦνται.

2. Ἀντ' αὐτῶν συνιστῶνται τριμελεῖς δευτεροβάθμιοι ἐπιτροπαί, ὧν ὁ ἀριθμὸς δὲν δύναται νὰ ὑπερβῇ τὰς 15 καθ' ἅπαν τὸ Κράτος.

3. Ἑκάστη ἐπιτροπὴ ἔχει ἕδραν καὶ κατὰ περιφέρειαν ἁρμοδιότητα, ὁριζομένας διὰ Διατάγματος προτάσει τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Γεωργίας.

Ἄρθρον 2.

1. Ἡ ἐπιτροπὴ ἀποτελεῖται ἐξ ἑνὸς προέδρου καὶ δύο μελῶν, ὧν τὸ ἓν δέον νὰ εἶναι πρόσφυξ, διοριζομένων διὰ πράξεως τοῦ ἐπὶ τῆς Γεωργίας Ὑπουργοῦ.

2. Ὁ πρόεδρος δέον νὰ εἶναι δικαστής, εἰσαγγελεύς, ἀντεισαγγελεὺς ἢ εἰρηνοδίκης.

3. Παρ' ἑκάστῃ τῶν ἐπιτροπῶν διορίζεται ὁμοίως γραμματεύς, κεκτημένος τοὐλάχιστον ἀπολυτήριον Γυμνασίου.

Ἄρθρον 3.

1. Αἱ ἐπιτροπαὶ ἔχουσι τὴν ἁρμοδιότητα νὰ ἐκδικάζωσι τὰς προσφυγὰς ἐναντίον πάσης κατὰ νόμον ἐκκλητῆς ἀποφάσεως πρωτοβαθμίου ἐκτιμητικῆς ἐπιτροπῆς.

2. Αἱ ἐνώπιον τῶν διὰ τοῦ παρόντος καταργουμένων ἐπαρχιακῶν ἐπιτροπῶν ἐκκρεμεῖς καθ' ὁμοίων ἀποφάσεων προσφυγαὶ αἱ ὁποῖαι ἔχουσιν ὑποβληθῇ ἐντὸς τῆς ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 6 τοῦ ἀπὸ 13 Νοεμβρίου 1926 «περὶ ἀπαγορεύσεως ἀναγκαστικῆς ἢ συντηρητικῆς κατασχέσεως ὡς καὶ ἐκχωρήσεως τῆς πρώτης προκαταβολῆς ἀπαιτήσεων ἀπαλλαξίμων καὶ ἄλλων τινῶν διατάξεων» Ν. Διατάγματος τασσομένης προθεσμίας, κατανέμονται ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Γεωργίας εἰς τὰς ἤδη συνιστωμένας δευτεροβαθμίους ἐπιτροπάς.

Ἄρθρον 4.

1. Ἡ πρὸς συζήτησιν τῶν προσφυγῶν ἡμέρα ὁρίζεται ὑπὸ τοῦ προέδρου τῆς ἐπιτροπῆς, καλοῦνται δὲ τὰ διάδικα μέρη 15 τοὐλάχιστον ἡμέρας πρὸ τῆς δικασίμου ὅπως παραστῶν αὐτοπροσώπως ἢ διὰ πληρεξουσίου.

2. Ἡ πρόσκλησις ἐνεργεῖται δι' ἐγγράφου τοῦ προέδρου τῆς ἐπιτροπῆς, ἀποστελλομένου ταχυδρομικῶς καὶ ἐπὶ ἀποδείξει παραλαβῆς. Καθ' ἑκάστην δὲ ἑβδομάδα ἀναρτᾶται πρὸ τοῦ καταστήματος τῶν συνεδριάσεων τῆς ἐπιτροπῆς πινάκιον περιέχον τὰς ἐκδικασθησομένας κατὰ τὴν μεθεπομένην ἑβδομάδα ὑποθέσεις.

3. Ἡ περὶ τοιχοκολλήσεως τοῦ ἐκθέματος πρᾶξις μετὰ τῆς ἀποδείξεως παραλαβῆς ἀποτελοῦν ἀμάχητον τεκμήριον τῆς γενομένης κοινοποιήσεως.

4. Ἡ ἐπιτροπὴ διευθύνει ἐπὶ τῆς προσφυγῆς καὶ ἐν ἀπουσίᾳ τῶν ὡς ἄνω κλητευθέντων διαδίκων ἢ καὶ τοῦ ἑτέρου ἐξ αὐτῶν.

5. Οἱ προσφεύγοντες, εἴτε τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Γεωργίας εἴτε ἰδιῶται, ὑποχρεοῦνται νὰ προσαγάγωσι πρὸς ὑποστήριξιν τῶν ἰσχυρισμῶν των πᾶν ἀποδεικτικὸν μέσον, μὴ ἐπιτρεπομένης τῆς ἐκδόσεως προδικαστικῆς ἀποφάσεως πρὸς προσαγωγὴν ἢ συμπλήρωσιν ἀποδείξεων.

6. Ἀναβολὴ τῆς συζητήσεως ἐπιτρέπεται μόνον ἐφ' ἅπαξ καὶ ἐπὶ τρεῖς τὸ πολὺ ἡμέρας, ὡς καὶ ὅταν ἡ ἐπιτροπὴ δὲν ἠθέλε δυνηθῇ νὰ συζητήσῃ ἁπάσας τὰς κατὰ τὴν αὐτὴν ἡμέραν ὁρισθείσας πρὸς ἐκδίκασιν ὑποθέσεις. Ἡ νέα δικάσιμος ἀνακοινοῦται εἰς τοὺς παρόντας, γιγνομένης μνείας εἰς τὸ πρακτικὸν τῆς συνεδριάσεως.

Ἄρθρον 5.

1. Ἐπὶ τάσης ἰδιωτικῆς προσφυγῆς τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Γεωργίας θεωρεῖται ἀντεκκαλοῦν πρὸς μείωσιν τοῦ ἐπικαθέντος πρωτοβαθμίου ποσοῦ.

2. Εἷς τὸν ἀσκήσαντα τὴν προσφυγὴν ἢ τὸ ἀντεκκαλοῦν Ὑπουργεῖον τῆς Γεωργίας ἀπόκειται ἡ ὑποχρέωσις νὰ ἀποδείξῃ τὸ κατὰ τοὺς ἰσχυρισμοὺς αὐτοῦ ἐσφαλμένον τῆς πρωτοβαθμίου ἀποφάσεως διὰ τῆς προσαγωγῆς ἀποδείξεων, ἐφ' ὧν στηριζομένη ἡ Ἐπιτροπὴ δύναται νὰ μεταρρυθμίσῃ ἢ καὶ νὰ ἀκυρώσῃ τὴν ἀπόφασιν ταύτην.

3. Ἡ Ἐπιτροπὴ δύναται νὰ περιορίσῃ κατ' οἰκείαν κρίσιν τὸν ἀριθμὸν τῶν προσαγομένων πρὸς ἀπόδειξιν μαρτύρων.

4. Ἡ Ἐπιτροπὴ ἐν τῇ διαδικασίᾳ καὶ τῇ κρίσει αὐτῆς δὲν δεσμεύεται ὑφ' οἱασδήποτε δικονομικοῦ περιορισμοῦ ἢ κανόνος.

Ἄρθρον 6.

1. Μέχρι τῆς ἐνάρξεως τῆς συζητήσεως δικαιοῦται ὁ προσφεύγων νὰ παραιτηθῇ τῆς προσφυγῆς του, ἥτις ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει θεωρεῖται μὴ γενομένη.

Ἡ παραίτησις σημειοῦται εἰς τὰ πρακτικά.

2. Παραίτησις τοῦ προσφεύγοντος μετὰ τὴν ἔναρξιν τῆς συζητήσεως δὲν παρακωλύει τὴν ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς ἐκδίκασιν τῆς ἀντερέσεως τοῦ Ὑπουργείου τῆς Γεωργίας.

Ἄρθρον 7.

1. Ἡ ἀπόφασις τῆς Ἐπιτροπῆς δέον νὰ ἐκδοθῇ ἐντὸς 8 ἡμερῶν ἀπὸ τῆς συζητήσεως.

2. Αἱ ἀποφάσεις τῆς Ἐπιτροπῆς, συνεδριαζούσης ἐν ὁλομελείᾳ, ἐκδίδονται κατὰ πλειονοψηφίαν. Ἀντίγραφον αὐτῶν

ὑποστέλλεται ὑπὸ τοῦ Προέδρου εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Γεωργίας ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως τῆς ἀποφάσεως.

Ἄρθρον 8.

Αἱ μέχρι τῆς 28 Φεβρουαρίου συμπεριλαμβανομένης ἀσκηθεῖσαι παρὰ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Γεωργίας προσφυγαὶ κατ' ἀποφάσεων τῶν πρωτοβαθμίων ἐκτιμητικῶν Ἐπιτροπῶν θεωροῦνται ἐμπροθέσμως ἀσκηθεῖσαι. Αἱ μετὰ τὴν ἡμερομηνίαν ταύτην προσφυγαὶ εἶναι ἀπαράδεκτοι ὡς ἐκπρόθεσμοι.

Ἄρθρον 9.

1. Οἱ Πρόεδροι τῶν διὰ τοῦ παρόντος συνιστωμένων δευτεροβαθμίων Ἐπιτροπῶν δικαιοῦνται ἀποζημιώσεως δραχμῶν 100 κατὰ συνεδρίασιν, τὰ δὲ μέλη δραχμῶν 75 καὶ μέχρις 25 συνεδριάσεων κατὰ μῆνα.

2. Οἱ γραμματεῖς δικαιοῦνται μηνιαίου μισθοῦ μέχρι δραχμῶν 2.000, ὁριζομένου διὰ τῆς περὶ διορισμοῦ αὐτῶν πράξεως τοῦ ἐπὶ τῆς Γεωργίας Ὑπουργοῦ.

3. Διὰ Διατάγματος ἐκδιδομένου προτάσει τοῦ αὐτοῦ Ὑπουργοῦ κανονίζονται τὰ τῆς λειτουργίας καὶ τῶν γραφικῶν ἐξόδων τῶν συνιστωμένων Ἐπιτροπῶν.

Ἄρθρον 10.

Ἡ ἰσχὺς τοῦ παρόντος ἀρχεται ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως αὐτοῦ εἰς τὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως.

Γίνεται δι' ἀναστάσεως δεκτὸν εἰς β' κατ' ἄρθρον καὶ σύνολον συζήτησιν τὸ σχέδιον νόμου

Περὶ ἀναστολῆς πληρωμῶν τῶν δικαιούχων ἀνταλλαξίμων.

ἔχον οὕτω :

Ἄρθρον 1.

1. Ἐπὶ τῇ αἰτήσει τρίτου ἢ συνδικαιούχου, διεκδικούντων ἴδια ἐμπράγματα δικαιώματα ἐπὶ περιουσίας ἐπιδικασθείσης ὑπὸ πρωτοβαθμίων ἢ δευτεροβαθμίων ἐκτιμητικῶν ἐπιτροπῶν ὑπὲρ προσώπου τινός, καὶ ἐπὶ τῇ προσαγωγῇ βασίμων ἀποδεικτικῶν στοιχείων, δύναται νὰ διαταχθῇ προσωρινῶς ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Γεωργίας ἡ ἀναστολὴ τῆς πληρωμῆς τῆς προκαταβολῆς αὐτοῦ μέχρι τοῦ διακανονισμοῦ τῆς ἀναφυείσης διαφορᾶς.

2. Ἡ τοιαύτη ἀναστολὴ συνεπάγεται αὐτοδικαίως τὴν ἀναστολὴν τῆς ἐκτελέσεως τῆς τυχὸν ἐκδεδομένης ὑπὲρ τοῦ αἰτοῦντος ἀποφάσεως ἐπὶ τῆς αὐτῆς περιουσίας.

3. Τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Γεωργίας, σὺν τῇ ἀναστολῇ τῆς πληρωμῆς, παραπέμπει τὴν αἴτησιν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν διανομῆς κληρονομιῶν ἢ τὴν οἰκείαν δευτεροβάθμιον ἐπιτροπὴν πρὸς ἔκδοσιν ὁριστικῆς ἀποφάσεως, ἐνδιαμένης κατόπιν κλητεύσεως ἀμφοτέρων τῶν διαδίκων καὶ ἐκτελουμένης ἐντὸς δεκαημέρου ἀπὸ τῆς κοινοποιήσεως αὐτῆς εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Γεωργίας.

Ἄρθρον 2.

1. Προκειμένου περὶ ἀποφάσεων, δι' ἃς δὲν ἔληξεν ἡ προθεσμία πρὸς ἄσκησιν τοῦ μέσου τῆς προσφυγῆς, ἐπιτρέπεται εἰς τὸν Ὑπουργὸν τῆς Γεωργίας, ἵνα ἐπὶ ἐκτάκτων καὶ κατεπειγουσῶν περιπτώσεων διατάσσῃ προσωρινῶς τὴν μερικὴν ἢ ὁλικὴν ἀναστολὴν πληρωμῆς προκαταβολῆς τῶν δικαιούχων, ὧν ἡ ἐκτίμησις τῆς περιουσίας ἐγένετο ὑπὸ τῶν πρωτοβαθμίων ἐκτιμητικῶν ἐπιτροπῶν λίαν ὑπερβολική, ἀπέχουσα παντοφανῶς τῆς ἀληθείας.

2. Σὺν τῇ ἀναστολῇ τῆς πληρωμῆς τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Γεωργίας προσφεύγει ἐντὸς τῆς πρὸς ἄσκησιν τοῦ μέσου τῆς προσφυγῆς προθεσμίας εἰς τὴν οἰκείαν δευτεροβάθμιον ἐπιτροπὴν πρὸς καθορισμὸν τῆς πραγματικῆς ἀξίας τῆς περιωσίας συμφώνως πρὸς τὰς ἰσχυούσας διατάξεις.

Ἄρθρον 3.

Ἐὰν ὑπάρχουν βάσιμα στοιχεῖα θέτοντα ἐν ἀμφιβόλῳ τὴν ἰθαγένειαν καὶ ἀνταλλαξιμότητα δικαιούχου τινός, δύναται ὡσαύτως ὁ Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας νὰ διατάσσῃ τὴν ἐπὶ δεκαπενθήμερον τὸ πολὺ ἀναστολὴν τῆς πληρωμῆς τῆς προκαταβολῆς αὐτοῦ, ὑποχρεουμένου δὲ νὰ ἄρῃ τὴν ἐπιβληθεῖσαν ἀναστολὴν ἐὰν ἐντὸς τῆς ὡς ἄνω προθεσμίας δὲν ἤθελεν ἐκδοθῇ ἡ περὶ μὴ ἀνταλλαξιμότητος ἢ ξένης ἰθαγενείας ἀπόφασις τῆς οἰκείας ἐπιτροπῆς.

Ἄρθρον 4.

1. Οἱ τυχὸν εἰσπράξαντες παρὰ τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης ποσοστὰ εἰς ἃ δὲν δικαιοῦνται ὑποχρεοῦνται νὰ ἐπιστρέψωσι ταῦτα κατὰ τὰς περὶ εἰσπράξεως τῶν δημοσίων ἐσόδων διατάξεις, ἀπαγορευομένης τῆς προσωπικῆς κρατήσεως.

2. Τὰ ἄρθρα 2 καὶ 3 τοῦ ἀπὸ 13 Νοεμβρίου 1926 «περὶ καθορισμοῦ ταυτότητος καὶ ἀστότητος κλπ.» νομοθετικοῦ διατάγματος καταργοῦνται, αἱ δ' ἐν αὐτοῖς ἀναφερόμεναι πράξεις διώκονται συμφώνως πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ κοινοῦ Ποινικοῦ νόμου, ἐφόσον προβλέπονται παρ' αὐτῶν.

Συναινέσει τῆς Βουλῆς λύεται μετὰ τοῦτο ἡ συνεδρίασις ὥρᾳ 10 μ. μ. διὰ τὴν 5 1)2 μ.μ. τῆς αὔριον.

Ὁ Πρόεδρος
Θ. ΣΟΦΟΥΛΗΣ

Οἱ Γραμματεῖς
Μ. Λαΐλιος
Θ. Τσιριμῶκος

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΝΘ'

Τῆς 12 Ἀπριλίου 1927.

Ὥρᾳ 6. μ. μ. ὁ κ. ***Πρόεδρος*** ἀνελθὼν ἐπὶ τῆς ἕδρας κηρύσσει τὴν ἔναρξιν τῆς συνεδριάσεως καὶ διατάσσει ν' ἀνοιχθῶσι τὰ θεωρεῖα.

Ἀναγινώσκονται καὶ ἐπικυροῦνται τὰ πρακτικὰ τῆς προηγουμένης συνεδριάσεως.

Ἀνακοινοῦνται τὰ ἑξῆς :

Ὁ βουλευτὴς Ἀχαΐας καὶ Ἤλιδος ***Ἀνδρέας Μάρκου*** καταθέτει ὑπόμνημα τοῦ συνδέσμου ἐφέδρων ἀξιωματικῶν Πατρῶν. Ὁμοίως τηλεγράφημα τῶν ἐν Πάτραις συλλόγων οἰνοπαραγωγῶν καὶ ἀγροτικῆς ἀσφαλείας διαμαρτυρομένων κατ' ἀποφάσεως τοῦ Συνδέσμου ἀμπελοκτημόνων.

Ὁμοίως καταθέτει τηλεγράφημα προσφύγων Γαστούνης ζητούντων νὰ ληφθοῦν μέτρα κατὰ τῶν πλημμυρῶν τοῦ ποταμοῦ Πηνειοῦ

Ὁ βουλευτὴς Λαρίσσης κ. ***Ἀλέκος Ἰωαννίδης*** ὑποβάλλει ἀναφορὰν τῶν ὁλοτόμων Δρακείας καὶ Πορταριᾶς, ἀφορῶσαν τὴν φορολογίαν τῆς ὁλοτομίας ἐν σχέσει μὲ τὴν τοῦ Ἁγ. Ὄρους, παρακαλεῖ δὲ τὸν ἁρμόδιον Ὑπουργὸν ὅπως ἐξετάσῃ αὐτὴν εὐμενῶς, λαμβάνων τὰ δέοντα μέτρα πρὸς ἀνακούφισιν τῶν πράγματι βαρύτατα ἐργαζομένων ὁλοτόμων.

Ὡσαύτως ὑποβάλλει ἀναφορὰν τῶν κατοίκων Τσαγκαράδων διὰ τῆς ὁποίας αἰτοῦνται οὗτοι τὴν κατασκευὴν τῆς ὁδοῦ Τσαγκαράδων—Χορεύτρας καὶ Μηλεῶν—Χορεύτρας, ὅπως ἐπικοινωνήσωσιν ἀπ' εὐθείας μὲ τὸν Βόλον.

Ὁ βουλευτὴς Ἀχαΐας καὶ Ἤλιδος κ. ***Ἀνδρέας Μάρκου*** καταθέτει τηλεγράφημα τῶν συνδέσμων κρεοπωλῶν, ξενοδόχων, κουρέων, καφφεπωλῶν τῆς ἐπαγγελματικῆς ὁμοσπονδίας Πατρῶν διαμαρτυρομένων διὰ τὴν δημοσίευσιν τοῦ διατάγματος περὶ ἐνοικιοστασίου.

Ὁ βουλευτὴς κ. ***Τ. Ἀναστασίου*** ὑποβάλλει τηλεγραφικὴν ἀναφορὰν τοῦ κτηματικοῦ συλλόγου Ἠλείας ἐντόνως διαμαρτυρομένου κατὰ τῶν αὐθαιρέτων πρὸς τὰ συμφέροντα τῆς παραγωγῆς ἐπεμβάσεων τοῦ αὐτονόμου σταφιδικοῦ ὀργανισμοῦ, ὅστις διὰ τῆς πωλήσεως δελτίων παρακρατήσεως καὶ τῆς μελετωμένης πωλήσεως σταφιδοκάρπου ἐπροκάλεσε ραγδαίαν ἔκπτωσιν τῶν τιμῶν τῆς σταφίδος.

Ὁμοίως καταθέτει ἀναφορὰν τῶν πλημμυροπαθῶν προσφύγων Γαστούνης αἰτούντων τὴν λῆψιν μέτρων διὰ τὴν κατασκευὴν ἀντιπλημμυρικῶν ἔργων.

Ἡ ὁμοσπονδία τῶν ἐκ Βουλγαρίας προσφύγων νομοῦ Δράμας, διαμαρτύρεται διὰ τὴν ὅλως ἀδικαιολογήτων κατάληψιν τοῦ συνοικισμοῦ ὀργανώσεων τῶν ἀλυτρώτων Βορειομακεδόνων καὶ Θρακῶν παρὰ τῆς Ἐθνοτραπέζης.

Ὁ Βασίλειος Τσεσμελῆς, κατάδικος ἐν ταῖς φυλακαῖς Σάμου, ζητεῖ τὴν ἀναθεώρησιν τῆς καταδικαστικῆς ἀποφάσεως τοῦ πενταμελοῦς ἐφετείου Αἰγαίου.

Ἡ ἕνωσις τῶν ἐφέδρων ἀξιωματικῶν Πατρῶν ὑποβάλλει ὑπόμνημα δι' οὗ ζητεῖ τὴν ἐπαναφορὰν τοῦ καταργηθέντος νόμου, διὰ τὴν ἔκπτωσιν τῶν εἰσιτηρίων κλπ. εὐεργετημάτων.

Ὁ σύνδεσμος ζυθεργατῶν ἐργοστασίου «Ὄλυμπος—Νιάουσα» ἐν Θεσσαλονίκῃ ὑποβάλλει ὑπόμνημα δι' οὗ ζητεῖ τὴν ἵδρυσιν ταμείου ἀνεργίας, τὸ ὁποῖον νὰ προικοδοτηθῇ παρὰ τοῦ Κράτους, δήμων καὶ ἐργοδοτῶν καὶ χορήγησιν δωρεὰν κατοικίας εἰς τοὺς ἀ ἔργους ἐργάτας.

Ὁ Κωνστ. Τεγουτζὶκ κτηματίας, κάτοικος Σερρῶν, διαμαρτύρεται διότι οἱ πρόσφυγες παρὰ τὴν ὑπ' ἀριθ. 49902 τηλεγραφικὴν διαταγὴν τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Γεωργίας, κατέλαβον παρανόμως τὰς γαίας του.

Ἐπιτροπὴ ἀκτημόνων καλλιεργητῶν τῆς κωμοπόλεως Σαμουρτσαφλῆ (Νομοῦ Σερρῶν) ζητεῖ τὴν παραχώρησιν γαιῶν πρὸς γεωργικὴν ἐγκατάστασιν.

Ὁ Νομάρχης Χίου ὑποβάλλει ὑπόμνημα τοῦ συλλόγου τῶν ἐμποροϋπαλλήλων Χίου δι' οὗ οὗτοι ζητοῦν τὴν αὔξησιν τῶν ἀποδοχῶν τῶν ἰδιωτικῶν ἐν γένει ὑπαλλήλων συμφώνως μὲ τὰς σημερινὰς ἀνάγκας τῆς ζωῆς καὶ τὸν καθορισμὸν ἑνὸς κατωτάτου ὁρίου μισθοῦ, πρὸς κατάπαυσιν τῆς ἐν εὐρείᾳ κλίμακι γενομένης ἐκμεταλλεύσεως.

Ἡ πανεργατικὴ ἕνωσις τοῦ νομοῦ Καβάλλας καὶ οἱ καπνοπῶλαι κάτοικοι Πραβίου διαμαρτύρονται διὰ τὴν προνομιακὴν μονοπώλησιν σιγαρέττων ἐν Πραβίῳ ὑπὸ τοῦ μόνου ἀναπήρου Κυριάκου Ἀποστολίδου.

Τὸ σωματεῖον ἐργοδηγῶν, ἐπιστατῶν καὶ ἐργατῶν ὁδοποιΐας παρακαλεῖ τὴν Βουλὴν ὅπως μέχρι τῆς ἡμέρας τῆς ἐπικυρώσεως τῆς νέας συμβάσεως ὁδοποιΐας ἐξακολουθήσῃ τὸ Κράτος τὰ ἤδη ὑπὸ ἐκτέλεσιν καὶ ἡμιτελῆ εὑρισκόμενα ἔργα ὁδοποιΐας.

Ὁ κ. ***Γ. Μερκούρης*** (Ὑπουργὸς τῆς Ἐθν. Οἰκονομίας) ὑποβάλλει νομοσχέδιον «περὶ ἐπεκτάσεως ἐπὶ τῶν δημοσίων Ἰαματικῶν πηγῶν τοῦ ἐπὶ τῶν ἰδιωτικῶν τοιούτων ἐπιβεβλημένου τέλους».

Οἱ κ. κ. ***Γ. Γεωργιάδης, Ε. Βελλιανίτης, Σ. Στρατηγόπουλος*** καὶ ***Α. Ὀρφανὸς κλπ.*** ὑποβάλλουσι πρότασιν νόμου «περὶ ἐπαναφορᾶς ἐν τῷ βαθμῷ των τῶν καθηγητῶν τῆς Γερμανικῆς γλώσσης».

Οἱ βουλευταὶ κ. κ. ***Ε. Ἐμμανουηλίδης, Δ. Εὐθυμιάδης, Ι. Ράλλης, Ν. Καμπάνης, Π. Τσιτσεκλῆς, Ι. Θεοτόκης, Σ. Σωτηριάδης, Γ. Ἀθανασιάδης, Μ. Τσαρλαμπᾶς, Σ. Τρικούπης, Α. Θεολογίτης, Γ. Μπούσιος, Α. Πιέρρης, Σ. Ζούκας, Κ. Καλκάνης, Δ. Κουτσοπέταλος, Μ. Γούδας, Γ. Μπακόπουλος, Ι. Παπαϊωάννου, Ν. Κρανιωτάκης, Ι. Κίνιας, Τ. Ἀνασταίσιου, Ι. Μουντζουρίδης Μ. Μαντᾶς, Π. Σάκκης*** καὶ ***Α. Βαλαωρίτης,*** ὑποβάλλουσι τροπολογίαν ἐπὶ τῆς προτάσεως νόμου «περὶ ἐγγραφῆς καὶ ἐξετάσεως τῶν φοιτητῶν τοῦ ἐν Ἀθήναις Πανεπιστημίου».

Ἡ ἐπὶ τῆς Συγκοινωνίας ἐπιτροπὴ ὑποβάλλει τὴν ἔκθεσίν της ἐπὶ τῶν νομοσχεδίων 1) περὶ διαθέσεως τῶν χρηματικῶν ὑπολοίπων τοῦ ταμείου ἀγροφυλακῆς Ἰωαννίνων πρὸς ἐκτέλεσιν ἔργων συγκοινωνίας ἐν Ἠπείρῳ καὶ 2) περὶ ταμείου ἀγροφυλακῆς Καρδίτσης.

Ὁ κ. ***Α. Ἀργυρὸς*** (Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας) ὑποβάλλει τὰ κάτωθι νομοσχέδια.

α') Περὶ συμπληρώσεως τοῦ 1 ἐδαφ. τοῦ ἄρθρου 4 τοῦ ἀπὸ 17 Δεκεμβρίου 1923 Ν. Δ. «περὶ Ἐνοριακῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων».

β') Περὶ διαχωρίσεως τῆς συμφώνως τῷ νόμῳ 2508 καὶ τῷ Νομοθετικῷ Διατάγματι τῆς 25 Φεβρουαρίου 1926 ἐκκαθαρισθείσης περιουσίας «εὐαγῶν ἱδρυμάτων» τῆς τέως χριστ. Κοινότητος τῆς πόλεως Μυτιλήνης.

καὶ γ') Περὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως τοῦ νόμου 3275 καὶ τοῦ Νομοθετικοῦ Διατάγματος τῆς 13 Ὀκτωβρίου 1923 ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὸν νόμον 403 κλπ. «περὶ διοικήσεως τῶν ὑπὸ τὴν διαχείρισιν καὶ ἐποπτείαν τοῦ ἐπὶ τῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων Ὑπουργείου ὑπαγομένων κληροδοτημάτων».

Ποὸ τῆς ἡμερησίας διατάξεως τὸν λόγον λαμβάνει ὁ κ. ***Δ. Μπότσαρης*** ὅστις λέγει τὰ ἑξῆς

Ἀσφαλῶς, κύριοι Συνάδελφοι, θὰ ἔχῃ φθάσῃ μέχρι τῆς ἀκοῆς ἡμῶν τὸ θλιβερὸν ἄγγελμα τοῦ θανάτου τοῦ ἡρωϊκοῦ Στρατηγοῦ Ἰωάννου. Δὲν πρόκειται πρὸ σώματος πολιτικοῦ νὰ προβῶμεν εἰς λόγους ἐγκωμιαστικούς εἰς οὐδὲν ὠφελοῦντας. Γνωρίζομεν ὅλοι οἱ Ἕλληνες ὅτι ὑπῆρξεν ὁ ἀντιπροσωπευτικώτερος τύπος καὶ τὸ εὐγενέστερον σύμβολον ἐποχῆς καλῶν ἡμερῶν ὡς καὶ ψυχὴ ἥτις ἀντέσχεν εἰς ὅλας τὰς καταδρομὰς τῆς τύχης. Ἀπὸ τῆς χθὲς ὁ ἀνδρεῖος μεταξὺ τῶν ἀνδρείων Ἑλλήνων δὲν εἶναι πλέον ἐν μέσῳ ἡμῶν, ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος ὅστις δὲν ὑπῆρξε στρατοκράτης, ἀκριβῶς διότι ὑπῆρξε στρατιώτης καὶ μόνον στρατιώτης. Εἶναι μεταξὺ τῶν πρωταγωνιστῶν ἐκείνων ὅσοι ἐκλέησαν τὰς ἑλληνικὰς λόγχας, ἀρκεῖ ὡς ἱερὸν τρίπτυχον νὰ ἀναπτυχθῇ πρὸ τῆς μνήμης ἡμῶν ὡς εὐγενέστερος συμβολισμὸς ἡ ἀνάμνησις τῆς δράσεως τοῦ ἐκλιπόντος Στρατηγοῦ εἰς τὴν Κρήτην, εἰς τὸ Μπιζάνι, εἰς τὸ Σκρᾶ καὶ τὴν Ἰωνίαν. Πραγματικῶς παλλαικαὶ ἐκδηλώσεις αἵτινες συνώδευσαν τὸν Στρατηγὸν μέχρι τῆς τελευταίας του κατοικίας ἀπαλλάσσουσιν ὡς πιστὴ κινηματογραφικὴ εἰκὼν πάντα τὸν ἐπιθυμοῦντα τοῦ ἀσκόπου κόπου τῆς ἐξάρσεως τοῦ ἔργου τοῦ ἐκλιπόντος ἥρωος. Καὶ πλέον τούτου διὰ νὰ εἶμαι εἰλικρινὴς ὀφείλω νὰ εἶμαι σκληρὸς κατά τι, ἵνα τονίσω εἰς τὴν Κυβέρνησιν, ὅτι μετὰ θλῖψεως δὲν εἶδον παρὰ τὸ φέρετρον τοῦ ἀποθανόντος γενναίου ὁλόκληρον τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον Κυβερνήσεως Οἰκουμενικῆς ὡς ἡ σημερινή. Εἶδον ἀναμιβόλως τὴν παρουσίαν δύο ἐκ τῶν Ὑπουργῶν, δὲν γνωρίζω δὲ ἐὰν αὕτη ὑπῆρξεν ἀντιπροσωπευτικὴ ἢ συμπτωματική. Ἀλλ' ὡς τὸν εὐγενέστερον φόρον ἀποδόσεως τιμῆς θὰ ἤθελον νὰ εἶχον ἤδη σύσσωμον τὴν Κυβέρνησιν παρὰ τὸ φέρετρον τοῦ ἥρωος ἀποδίδουσαν φόρον τιμῆς καὶ ἐκπληροῦσαν διὰ τῆς παρουσίας της τὸν σεβασμὸν ὁλοκλήρου τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ. Ἀλλὰ οἱ πλατωνικοὶ ὕμνοι εἰς οὐδὲν συντελοῦσι, θὰ ἤμην εὐτυχέστερος ἐὰν ἐλησμόνουν ταχέως τὴν μικρὰν ταύτην παράλειψιν, θὰ ὑπῆρχεν περίσσὴ ἡ διόρθωσις αὐτῆς ἐὰν ἀπεδεικνύομεν ὅτι ἡ Κυβέρνησις καὶ ἡ Βουλὴ εἶναι ἀποφασισμέναι νὰ ἀποδώσωσι τὸν προσήκοντα φόρον εὐγνωμοσύνης. Ὁ Στρατηγὸς ἀφῆκεν ἀδελφὴν γραίαν πάσχουσαν, ἀνάπηρον ἀπολύτως πολὺ μεγαλυτέραν του καὶ δυστυχῶς πενομένην σήμερον κατὰ τρόπον ἀσυγκρίτως σκληρότερον τῆς πτωχείας, ἥτις συνετέλεσεν κατὰ πολὺ εἰς τὴν πρώϊρον ἀπώλειαν τοῦ Στρατηγοῦ. Γνωρίζω τὰς δυσχερεῖς στιγμὰς τὰς ὁποίας διερχόμεθα, ἀλλ' ἐὰν δὲν μᾶς ἀπέλιπε τὸ αἰσθητήριον τῆς εὐγνωμοσύνης, ἐὰν σκεφθῶμεν ὅτι ὁ ἀποθανὼν νέος

Στρατηγός κατὰ πάντα φυσικὸν νόμον ἠδύνατο ἐπὶ μακρὰ ἔτη νὰ ζήσῃ, θὰ κατελήγομεν εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι ἀνεξόδως θὰ ἠδυνάμεθα νὰ παραχωρήσωμεν τὴν σύνταξιν τοῦ ἐκλιπόντος ἥρωος εἰς χεῖρας ἐκείνης, ἡ ὁποία δὲν ἠδυνήθη νὰ συγκρατήσῃ διὰ τῶν χειρῶν της τὴν ἐκφεύγουσαν ζωήν του. Ὑποθέτω ὅτι ἡ Κυβέρνησις καὶ οἱ κ. κ. Ὑπουργοὶ τῶν Οἰκονομικῶν καὶ Στρατιωτικῶν ἰδιαιτέρως θέλουσιν ἀναμφιβόλως ἐνωτισθῇ τοῦ ἐπικοινοῦς πνεύματος, τὸ ὁποῖον διαβλέπω ὅτι διαλάμπει εἰς τὴν Βουλὴν καὶ θέλουσι μελετήσει κατὰ πάσον θὰ ἦτο δυνατὴ ἡ ἐκπλήρωσις τῆς ὀφειλομένης ὀφειλῆς. Θὰ ἦτο τοῦτο φόρος δίκαιος καὶ ἐπανόρθωσις ἀδικίας ἡ ὁποία ἀνεπιγνώστως ἐγένετο, διότι δὲν ἐλήφθη ἐγκαίρως κάποια μέριμνα ἵνα τύχῃ πραγματικῆς περιθάλψεως ὁ ἀποθανὼν Στρατηγός.

Θ. Χαβίνης. Προσθέτω καὶ ἐγὼ τὴν παράκλησιν εἰς τὴν Κυβέρνησιν καὶ τὴν Βουλὴν ὅπως τὸ Κράτος ἔλθῃ ἀρωγὸν εἰς τὴν ἀδελφὴν τοῦ Στρατηγοῦ Ἰωάννου, ὅστις καθ' ὅλον αὐτοῦ τὸ στάδιον τὸ στρατιωτικὸν ἦτο τὸ δεῖγμα τῆς αὐταπαρνήσεως καὶ τῆς γενναιότητος. Ἡρὸς τὴν ἀδελφὴν τοῦ Στρατηγοῦ Ἰωάννου, ὅστις παρ' ὅλας τὰς μεγίστας ὑπηρεσίας τὰς ὁποίας προσέφερεν εἰς τὸ Κράτος, εὑρέθη τὴν τελευταίαν στιγμὴν στερούμενος σχεδὸν καὶ αὐτοῦ τοῦ ἐπιουσίου ἄρτου, εἰσαχθεὶς δὲ ὑπὸ τῶν συναδέλφων του εἰς κρατικὸν νοσοκομεῖον, ἀπέθανε μὲ τὴν πικρίαν εἰς τὰ χείλη ὅτι καὶ ἡ ἀδελφή του, ἡ μόνη ἐπιζῶσα ἐκ τῆς οἰκογενείας του στερουμένη τῶν πάντων εἶναι καὶ αὐτὴ δυνατὸν νὰ ἀποθάνῃ ἐκ πείνης. Διὰ τοῦτο καὶ ἐγὼ προσθέτω τὴν παράκλησιν εἰς τὴν Βουλὴν καὶ τὴν Κυβέρνησιν νὰ συναινέσουν ὅπως ἔλθῃ ἀρωγὸν τὸ Κράτος καὶ ἀπονείμῃ σύνταξιν πρὸς τὴν ἐπιζῶσαν γραῖαν ἀδελφήν του, ἑβδομηκοντούτιδα ἤδη.

Ι. Ἀ[illegible]λογερᾶς. Ἤθελον καὶ ἐγὼ νὰ συστήσω εἰς τὴν Βουλὴν ὅπως λάβῃ τὴν ἐλαχίστην πρόνοιαν διὰ τὴν γραῖαν ἀδελφὴν τοῦ ἀποθανόντος Στρατηγοῦ, ἡ ὁποία ἐλάχιστον χρόνον θὰ ζήσῃ καὶ εἶνε δίκαιον νὰ τῆς ἀπονεμηθῇ ἡ σύνταξις, τὴν ὁποίαν ἐλάμβανεν ὁ ἀδελφός της, ὁ ὁποῖος ἀπέθανε καθ' ὃν τρόπον ἀπέθανε μὴ ἐπηρεασθεὶς ποτὲ ἀπὸ πολιτικὰ φρονήματα οὔτε ἀπὸ ἄλλο τι παρὰ ἀπὸ τὴν ἐθνικὴν ἰδέαν. Καὶ ὁ ὁποῖος θὰ ἠδύνατο νὰ ἀποκτήσῃ τὴν ἐπάρκειαν τοῦ βίου, ὅπως πολλοὶ ἄλλοι τὴν ἀπέκτησαν, χωρὶς νὰ ἀπασχοληθοῦν εἰς πολεμικὰς ἐπιχειρήσεις ὅπως ἐκεῖνος.

Ὁ κ. **Β. Ἀλεξᾶτος** λέγει ὅτι καὶ ἀπὸ τῆς πτέρυγος ταύτης ἀκούεται φωνή, ἡ ὁποία συμφωνεῖ μὲ τὴν παράκλησιν τῶν κ. κ. συναδέλφων σχετικῶς μὲ τὸν γενναῖον Στρατηγόν, ὁ ὁποῖος ἐξέλιπεν. Ὁ Στρατηγὸς Ἰωάννου, λέγει ὑπῆρξε δεῖγμα στρατιωτικῆς αὐταπαρνήσεως καὶ πατριωτικῆς αὐτοθυσίας καὶ ἔπρεπε νὰ ἀποθάνῃ διὰ νὰ γίνῃ γνωστὸν ὅτι ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς μέχρι τῆς τελευταίας στιγμῆς ἐπώλει τὰ ὑπάρχοντά του διὰ νὰ συντηρηθῇ, καλυπτόμενος ἐπὶ τῆς ἐπιθανατίου κλίνης του μὲ μόνον τὸν στρατιωτικόν του μανδύαν. Καὶ ἐγένετο, λέγει, γνωστὸν κατὰ τὸν θάνατόν του δυστυχῶς ὅτι εἰς ἐποχὴν καθ' ἣν ἄλλοι ἐφατρίασαν αὐτὸς ἀντετάχθη καὶ ἀντετάχθη εἰς ὀλιθρὰς ἡμέρας κατὰ τὰς ὁποίας ἄλλοι Ἕλληνες ἀξιωματικοὶ κατὰ τρόπον ἀκατονόμαστον ἐπρόδωσαν τὰ ἑλληνικὰ συμφέροντα ἐν Κωνσταντινουπόλει. Ἡ ἐθνικὴ συνείδησις, ἡ ὁποία ἀντιπροσωπεύεται ἐν τῇ αἰθούσῃ ταύτῃ, εἶνε ὑποχρεωμένη νὰ ἀμείψῃ τὸν γενναῖον ἀξιωματικὸν διὰ νὰ γίνῃ γνωστὸν ὅτι ἡ ἑλληνικὴ Βουλὴ ἡ ἐκπροσωποῦσα τὸν ἑλληνικὸν Λαὸν δὲν εἶνε Βουλὴ ἡ ὁποία ὡς ἐλέχθη αἰσθάνεται ἀντιπάθειαν πρὸς τὸν στρατόν, ἀλλ' αἰσθάνεται ἀντιπάθειαν μόνον πρὸς ἐκείνους οἱ ὁποῖοι ἐκτρέπονται τοῦ προορισμοῦ καὶ τῆς ἀποστολῆς των καὶ ἀπ' ἐναντίας στρέφει μετὰ συμπαθείας τὰ βλέμματα πρὸς ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι εἶνε πιστοὶ τοῦ καθήκοντος ἐκτελεσταί.

Α. Σαχτούρης. Κύριοι Βουλευταί. Θὰ ἦτο περιττὸν μετὰ τὰς στωμύλους ἀγορεύσεις τῶν ἀξιοτίμων προλαλησάντων, νὰ προσέθετον καὶ ἐγὼ δύο λέξεις, ἐν τούτοις αἰσθάνομαι τὴν ὑποχρέωσιν νὰ συνηγορήσω καὶ ἐγὼ ὑπὲρ τῆς προτάσεως ἥτις ἐπροτάθη διὰ τὴν ἀδελφὴν τοῦ στρατηγοῦ Ἰωάννου. Τὸν στρατηγὸν Ἰωάννου ἐγνώρισα ἄπαξ καὶ ἔκτοτε δὲν τὸν εἶδον πλέον. Εἶχον τὴν εὐκαιρίαν καὶ τὴν τιμὴν νὰ τὸν γνωρίσω κατὰ τοὺς Βαλκανικοὺς πολέμους εἰς τὸ 1912 εἰς τὰς ἐπιχειρήσεις τῆς Ἠπείρου. Μοὶ ἐδόθη τότε εὐκαιρία νὰ γνωρίσω τὴν ἡρωϊκὴν ψυχήν του καὶ τὸν ἀδάμαστον καὶ ἀγνὸν πατριωτισμόν του καὶ ὅλας τὰς ἀρετὰς αἱ ὁποῖαι κατέστησαν αὐτὸν ἥρωα. Παρακαλῶ καὶ ἐγὼ θερμῶς τὴν Βουλὴν καὶ τὴν Κυβέρνησιν μετὰ τῶν προαγορευσάντων συναδέλφων, ὅπως εὐαρεστηθῶσι καὶ ἀπονείμωσι σύνταξιν εἰς τὴν γραῖαν ἀδελφήν του εἰς ἀντάλλαγμα τῶν μεγάλων ὑπηρεσιῶν τὰς ὁποίας προσέφερεν εἰς τὴν πατρίδα.

Β. Μεϊμαράκης. Θὰ ἦτο παράλειψις ἐκ μέρους τῆς Κρήτης ἐὰν δὲν ἐξεφράζετο δημοσίᾳ ἡ εὐγνωμοσύνη τὴν ὁποίαν αἰσθάνεται ἡ Μεγαλόνησος διὰ τὸν στρατηγὸν Ἰωάννου, ὁ ὁποῖος κατὰ τὰ νεαρὰ ἔτη τῆς ἡλικίας του κατῆλθε καὶ ἀνεζωογόνησε τὸ φρόνημα τῶν γενναίων Κρητῶν. Τοιούτου ἀνθρώπου ἀφωσιωμένου εἰς τὰς ἰδεολογικάς του ἀπόψεις τὰς ὁποίας εἶχεν ἄνευ οὐδεμιᾶς ὑστεροβούλου ὑλικῆς σκέψεως, νομίζω καὶ ἐγὼ ὅτι δὲν εἶναι δυνατὸν παρὰ ἡ Κυβέρνησις νὰ ἐνισχύσῃ τὴν οἰκογένειάν διὰ τῆς παροχῆς ἀναλόγου συντάξεως.

Γ. Καφαντάρης (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν). Γενικὴ εἶναι ἡ θλῖψις διὰ τὸν θάνατον τοῦ στρατηγοῦ Ἰωάννου, ἀτρομήτου πολεμιστοῦ καὶ διακεκριμένου στρατηγοῦ, τοῦ ὁποίου ἡ μακρὰ δρᾶσις ἐτίμησε τὰ ἑλληνικὰ ὅπλα. Ἡ Κυβέρνησις λαμβάνουσα ὑπὸ σημείωσιν τὰς συστάσεις τῶν συναδέλφων, ὑπόσχεται ὅτι θὰ μελετήσῃ ταύτας μετὰ δικαίου πνεύματος.

Ὁ κ. **Γ. Μπακόπουλος** λέγει ὅτι ὀλίγον χρόνον μετὰ τὸν καταρτισμὸν τῆς Βουλῆς εἰς σῶμα ἤρχισαν νὰ διαδίδωνται ἐκτὸς τῆς Βουλῆς διάφοροι φῆμαι περὶ ἀνατρεπτικῶν κινημάτων. Διαμαρτύρεται διὰ τὰς διαδόσεις ταύτας καὶ τονίζει ὅτι πρέπει νὰ τεθῇ τέρμα εἰς αὐτάς.

Ὁ κ. **Γ. Σπετσιώτης** νομίζει ἐπίσης ὅτι εἶναι ἀπαραίτητον νὰ διακριτοίσῃ ἡ Κυβέρνησις τὴν Βουλὴν περὶ τῶν ποικίλων διαδόσεων αἵτινες καταθορυβοῦσι τὸν κόσμον καθ' ἑκάστην.

Ὁ κ. **Χ. Λαδᾶς** λέγει ὅτι ἡ κοινὴ γνώμη ὅλους αὐτοὺς τοὺς θεωρεῖ κωμικούς.

Εἰσέρχεται εἶτα ἡ Βουλὴ εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Διάταξιν τῆς Νομοθετικῆς Ἐργασίας.

Ἐπὶ τοῦ σχεδίου ψηφίσματος περὶ «προσωρινῆς διοικήσεως τῶν ἐσόδων καὶ τῶν ἐξόδων τοῦ Κράτους τῆς χρήσεως 1927—1928 ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ προϋπολογισμοῦ τῆς χρήσεως 1926—1927» ὁ κ. **Γ. Μπούσιος** τονίζει ὅτι μετὰ τόσον χρόνον δὲν κατωρθώθη νὰ παρουσιασθοῦν ἀκόμη εἰς τὴν Βουλὴν οὐδὲ τὰ στοιχεῖα τοῦ οἰκονομικοῦ προγράμματος τῆς Κυβερνήσεως. Σήμερον ἡ Βουλὴ παρὰ τῆς ὁποίας ζητεῖται ἡ ἐπιψήφισις τῶν δωδεκατημορίων, οὐδὲν ἔχει ὑπ' ὄψιν. Τὰ δωδεκατημόρια ζητοῦνται ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ 1926—1927 ἐνὸς δηλ. ψευδοῦς προϋπολογισμοῦ τὸν ὁποῖον εἶχε καταθέσει ἀπουσιάζων Ὑπουργός. Ἄλλως τε ὑπάρχει ἀνάγκη, πρὸ τῆς ἐπιψηφίσεως αὐτῶν, ὡρισμένων πληροφοριῶν τὰς ὁποίας ἡ ἐπιτροπὴ τοῦ προϋπολογισμοῦ ἐζήτησε καὶ αἵτινες δὲν προσεκομίσθησαν ἀκόμη.

Ὁ κ. **Κ. Γκότσης** ὡς πρόεδρος τῆς ἐπιτροπῆς πληροφορεῖ ὅτι αἱ ζητηθεῖσαι πληροφορίαι ἀπεστάλησαν.

Ὁ κ. **Γ. Μπούσιος** συνεχίζει ὅτι διὰ τοῦτο καὶ μέχρις ὅτου οἱ κ. κ. βουλευταὶ λάβουν γνῶσιν τῶν πληροφοριῶν τούτων θὰ ἔπρεπε νὰ ἀναβληθῇ ἡ συζήτησις τοῦ ψηφίσματος. Εἶναι γνωστὸν ὅτι κατὰ τὸ ἔτος παρελθὸν ἐπεβλήθησαν ἀμελέτητοι ὅλως φόροι καὶ ἐφηρμόσθη οἰκονομικὴ πολιτική, ἡ ὁποία δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἐγκριθῇ. Διὰ τοῦτο

κηρύσσεται κατὰ τῆς ἐπιψηφίσεως τοῦ ψηφίσματος καὶ κατὰ τῆς τοιαύτης διοικήσεως τῶν Οἰκονομικῶν τοῦ Κράτους.

Ὁ κ. **Ι. Ράλλης** συμφωνῶν ἀπολύτως πρὸς τὸν προλαλήσαντα τονίζει ὅτι εἶναι ἀνάγκη νὰ πληροφορηθῇ ἡ Βουλὴ περὶ τῶν οἰκονομικῶν πραγμάτων τῆς χώρας μάλιστα δὲ κυρίως περὶ τῶν ὑπογραφεισῶν συμφωνιῶν διὰ τὴν διευθέτησιν τῶν πρὸς τὴν Ἀγγλίαν πολεμικῶν χρεῶν διὰ τὰ ὁποῖα ἐγράφη ὅτι ἔλαβον χώραν πράγματα, ἐφ' ὧν πρέπει νὰ διαφωτισθῇ ἡ Βουλή.

Ὁ κ. **Χ. Βοζίκης** συμφωνεῖ ὡσαύτως μὲ τοὺς προλαλήσαντας καὶ φρονεῖ ὅτι πρέπει νὰ ἀναβληθῇ ἐπὶ τινα χρόνον ἡ συζήτησις, νὰ ὁρισθῇ δὲ ὡς ἡμέρα συζητήσεως πάντως πρὸ τῶν ἑορτῶν τοῦ Πάσχα ἀφ' οὗ πρῶτον προσκομισθῶσιν αἱ ζητηθεῖσαι πληροφορίαι παρὰ τῆς ἁρμοδίας ἐπιτροπῆς.

Ὁ κ. **Σ. Στάης** ἀπορεῖ πῶς ζητεῖται συζήτησις τοιούτου νομοσχεδίου εἰς ὁμαλὰς περιστάσεις. Ἐζητήθησαν ἀπὸ τὴν ἐπιτροπὴν τὰ ἀπαιτούμενα στοιχεῖα ἵνα δυνηθῇ αὕτη νὰ μορφώσῃ γνώμην. Μὴν ἀπορήσητε, κύριοι, πληροφορούμενοι ὅτι τὸ νομοσχέδιον ζητεῖ τὰ δωδεκατημόρια ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ Παγκάλου, προϋπολογισμοῦ δηλαδὴ ἐξόδων ὑπὲρ τὰ 9 δισεκατομμύρια. Πρέπει πάντες νὰ ἐννοήσωμεν ὅτι πρέπει νὰ γίνουν αἰματηραὶ οἰκονομίαι μολονότι ὁ κ. Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν πρό τινος ἐδήλωσεν ὅτι εἶναι εὐκολώτερον νὰ ἐπιβληθοῦν φορολογίαι παρὰ νὰ ἐπιτευχθοῦν οἰκονομίαι. Δὲν πρέπει δὲ νὰ μᾶς διαφεύγῃ ὅτι ἱεροκρυφίως ἐπεβλήθη πρό τινος φορολογία ἐπὶ τοῦ σίτου 150 ἑκατομμυρίων. Φρονεῖ ὅτι διὰ ταῦτα πρέπει νὰ ἀναβληθῇ ἡ ἐπιψήφισις τῶν δωδεκατημορίων.

Ὁ κ. **Κ. Γκότσης** λέγει ὅτι ἡ ἐπιψήφισις τῶν δωδεκατημορίων εἶναι πρᾶξις ἐντελῶς τυπικὴ καὶ ὑπηρεσιακὴ οὔτε εἶναι ἀληθὲς ὅτι ἀναλαμβάνει καμμίαν ὑποχρέωσιν ἡ Κυβέρνησις διὰ τῆς ἐπιψηφίσεως τῶν δωδεκατημορίων. Ἡ ἀνάληψις ὑποχρεώσεως εἶναι διάφορος ἀπὸ τὴν ἀνάληψιν τῆς ἀνάγκης. Περὶ οὐδεμιᾶς ὑπερβάσεως δικαιωμάτων πρόκειται, τοὐναντίον μάλιστα ἐν τῷ ὑποβληθέντι ψηφίσματι ὑπάρχει περιορισμός, ὁ ὁποῖος δὲν ὑπῆρχε μέχρι τοῦδε εἰς τὰ σχετικὰ νομοσχέδια, ὁ περιορισμὸς ὅτι τὰς πιστώσεις δὲν δύνανται νὰ ζητήσῃ κάθε Ὑπουργὸς ἀλλὰ μόνον ὁ Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν.

Ὁ κ. **Χ. Βοζίκης** ἀνέμενε, λέγει, ἀπὸ τὸν προλαλήσαντα ὡς πρόεδρον τῆς ἐπιτροπῆς τῶν Οἰκονομικῶν νὰ ζητήσῃ τὸν λόγον διότι δὲν ὑπεβλήθη εἰσέτι ὁ προϋπολογισμὸς παρὰ τῷ Σύνταγμα καὶ διότι δὲν ἐφηρμόσθησαν εἰσέτι αἱ προταθεῖσαι οἰκονομίαι. Ὅσον ἀφορᾷ ἐξ ἄλλου τὸ συντακτικὸν μέρος τῆς παρούσης συζητήσεως, εἶναι σαφὴς ἡ ἔννοια τῆς διατάξεως τοῦ Συντάγματος καθ' ἣν καὶ τὰ δωδεκατημόρια ὠρείλον νὰ συζητηθοῦν παρὰ τῆς ἁρμοδίας ἐπιτροπῆς, διότι ἀντιθέτως θὰ κατεστρατηγοῦντο, διὰ τῶν δωδεκατημορίων αἱ σχετικαὶ διατάξεις τοῦ Συντάγματος περὶ ψηφίσεως τοῦ προϋπολογισμοῦ. Ἀσφαλῶς, ἐπιλέγει, ἡ ἰδιότης τοῦ προλαλήσαντος ὡς πρώην Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν κατέπνιξε τὴν ἄλλην του ἰδιότητα ὡς προέδρου τῆς ἐπιτροπῆς τῶν οἰκονομικῶν.

Ὁ κ. **Κ. Γκότσης** λέγει ὅτι ὡς πρόεδρος τῆς ἐπιτροπῆς ἐπανέλαβε καὶ ἐνταῦθα ὅτι εἶπε καὶ εἰς τὴν ἐπιτροπὴν τῶν οἰκονομικῶν. Καὶ εἰς τὴν ἐπιτροπήν, λέγει, εἶπον ὅτι ἐφόσον πρόκειται περὶ δωδεκατημορίων, ζητουμένων ἐπὶ τῇ βάσει ἄλλου προϋπολογισμοῦ καὶ οὐχὶ ἐκείνου τὸν ὁποῖον ἔχει ὑπ' ὄψει νὰ ὑποψάλῃ ὁ κ. Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν δὲν θὰ ἔπρεπε νὰ διεξαχθῇ καμμία συζήτησις.

Ὁ κ. **Σ. Στάης** λέγει ὅτι ὡρισκόμεθα πρὸ πρωτοφανοῦς περιπτώσεως ὥστε νὰ ζητῆται ἐξ ἀπίνης νὰ ψηφισθοῦν τὰ δωδεκατημόρια, διὰ τὴν συζήτησιν τῶν ὁποίων δὲν εἴμεθα κἂν προπαρασκευασμένοι. Εἶναι πρωτοφανὲς ἐπίσης νὰ ζητῆται νὰ ψηφισθῇ τμῆμα τοῦ προϋπολογισμοῦ ἄνευ τῆς σχετικῆς προτάσεως τῆς ἁρμοδίας ἐπιτροπῆς. Δὲν πρόκειται δὲ κἂν περὶ νομοσχεδίου ἀλλὰ περὶ ψηφίσματος τὸ ὁποῖον θὰ ψηφισθῇ εἰς μίαν καὶ μόνην ἀνάγνωσιν. Διὰ τοῦτο παρακαλεῖ ὅπως ἀναβληθῇ μέχρι τῆς αὔριον ἡ ἐπιψήφισις τοῦ ψηφίσματος, ἐν τῷ μεταξὺ δὲ συνελθῇ ἡ ἐπιτροπὴ τῶν οἰκονομικῶν ὅπως ὑποβάλῃ τὴν ἔκθεσίν της.

Γ. Καφαντάρης. (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν). Εἶναι ἀκριβεῖς αἱ παρατηρήσεις τῶν προλαλησάντων συναδέλφων, οἱ ὁποῖοι μὲ ἐπέκριναν, κατὰ τοῦτο, ὅτι ἡ ὑποβολὴ τοῦ προϋπολογισμοῦ παρουσιάζει οὐσιώδη καθυστέρησιν καὶ ὅτι ὤφειλεν ἡ Κυβέρνησις καὶ εἰδικώτερον ὁ Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν νὰ καταστήσῃ κατὰ τὸ δυνατὸν κοινωνὸν τὴν ἐθνικὴν ἀντιπροσωπείαν τῆς θέσεως τῶν οἰκονομικῶν μας ζητημάτων. Ὄντως κύριοι βουλευταί, ὁ προϋπολογισμὸς πρέπει κατὰ νόμον νὰ ὑποβάλλεται ἐντὸς τῶν 2 πρώτων μηνῶν τῆς συνόδου, ἡ ὁποία προηγεῖται τοῦ οἰκονομικοῦ ἔτους, θὰ ἔπρεπε δηλαδή,— κανονικῶς ἐχόντων τῶν πραγμάτων,— νὰ εἶχεν ἤδη ὑποβληθῇ ἀπὸ τῶν μέσων τοῦ παρελθόντος Δεκεμβρίου. Ἔχομεν ἑπομένως καθυστέρησιν 4μηνον. καθυστέρησιν ἡ ὁποία κατέστη ἔτι μᾶλλον αἰσθητὴ ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς νέας καταστάσεως καὶ συνεπείᾳ τῆς ἀνάγκης εἰς τὴν ὁποίαν εὑρισκόμεθα ὅπως ἐπιζητήσωμεν τὴν ψῆφισιν τῶν δωδεκατημορίων. Δὲν εἶναι βεβαίως ἡ πρώτη φορὰ κατὰ τὴν ὁποίαν παρουσιάζεται παρέκπλησία παρέκβασις ἀπὸ τοῦ λογιστικοῦ νόμου. Κατὰ τὸν πόλεμον τὰ πλεῖστα τῶν Κρατῶν ἐκυβερνῶντο κατὰ τοιοῦτον τρόπον, παρ' ἡμῖν δὲ ὄχι μόνον κατὰ τοὺς πολέμους, ἀλλὰ καὶ πρὸ τῶν πολέμων ἐπὶ 10ετηρίδας ὁλοκλήρους, αἱ χρήσεις ἤρχιζον, ἐπροχώρουν, καὶ πλειστάκις ἔληγον ἄνευ ἐγκεκριμένων προϋπολογισμῶν, ὑποβαλλομένων οὐχὶ σπανίως πολλοὺς μῆνας μετὰ τὴν ἔναρξιν τῆς χρήσεως. Ἀκόμη καὶ σήμερον εἰς κράτη εἰς τὰ ὁποῖα δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν ὅτι ἀπεκατεστάθη τελείως ἡ ὁμαλότης, εἶναι ἀδύνατος ἡ κατὰ γράμμα τήρησις τῶν κεκανονισμένων. Εἰς τὴν Γαλλίαν λ. χ. παρὰ τὴν κοινοβουλευτικὴν παντοδαμίαν τῆς Κυβερνήσεως ἡ χρῆσις τοῦ 1927 ἤρχισε καὶ ἐκεῖ διὰ δωδεκατημορίων μὴ κατορθωθείσης ἐγκαίρως τῆς ἐπιψηφίσεως τοῦ προϋπολογισμοῦ. Ὅλα αὐτὰ τὰ προηγούμενα εἶνε ἀναμφισβήτητα, ὅπως εἶναι ἐπίσης ἀναμφισβήτητον ὅτι τὰ δωδεκατημόρια μέχρι τοῦδε δὲν ἐζητήθησαν μόνον ἐπὶ τῇ βάσει ὑποδεδλημένων προϋπολογισμῶν, ἀλλὰ ἐζητήθησαν ὡσαύτως καὶ δὴ συνηθέστερον ὅταν δὲν κατωρθοῦτο ἡ ἔγκαιρος κατάθεσις τῶν προϋπολογισμῶν. Ἔλεγον. λοιπὸν ὅτι τὰ προηγούμενα αὐτὰ εἶναι ἀναμφισβήτητα, ἀλλὰ δὲν εἶναι βεβαίως καὶ ἱκανὰ νὰ δικαιολογήσωσι τὴν συνέχισιν ἀταξίας ἡ ὁποία μειώνει τὰ δικαιώματα τῆς Βουλῆς καὶ ἐμοῦλλει τὴν ἀδεβαιότητα εἰς τὸν τόπον, πρέπει ἐν τούτοις καὶ τὸ ζήτημα τοῦτο νὰ κριθῇ ὅπως καὶ τὰ ἄλλα προβλήματα τὰ ὁποῖα μᾶς ἀπασχολοῦν ὑπὸ τὸ φῶς τῶν σημερινῶν περιστάσεων. Εἶναι ἀληθὲς ὅτι κατὰ τύπους ἀπὸ ἀρκετοῦ ἤδη χρόνου εὑρισκόμεθα εἰς ὁμαλότητα, ἀλλὰ πρέπει νὰ ἀνομολογήσωμεν ὅτι κατ' οὐσίαν ἡ ἐπίφασις αὐτὴ δὲν εἶναι καθόλου ἀκριβὴς καὶ ὅτι δὲν κατωρθώσαμεν εἰσέτι νὰ ἀπαλλαγῶμεν ἀπὸ τὴν ἐπήρειαν καὶ τὴν πίεσιν τῶν προηγηθέντων σάλων, διατρέχομεν δὲ ἤδη περίοδον ἐργώδους ἐκκαθαρίσεως πολιτικῆς, ἐκκαθαρίσεως ἠθικῆς, ἐκκαθαρίσεως στρατιωτικῆς καὶ οἰκονομικῆς, ὑπὸ τοὺς ὅρους τούτους εἶναι ἀδύνατον νὰ ἀξιώσῃ τις νὰ τηρηθῶσι κατὰ γράμμα οἱ συνήθεις κυβερνητικοὶ καὶ κοινοβουλευτικοὶ κανόνες. Ἡ Οἰκουμενικὴ Κυβέρνησις δὲν εἶναι αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν φαινόμενον καθ' ὅλα ὁμαλόν, ὅπως δὲν εἶνε σύμφωνοι πρὸς τὰς συνηθείας καὶ τὰς παραδόσεις μας, αἱ κατ' ἰδίαν συσκέψεις τῶν ἀρχηγῶν τῶν κομμάτων, ὁ τρόπος τῆς συζητήσεως εἰς τὴν Βουλήν, εἰς τὴν ὁποίαν κατέστησαν δυσδιάκριτα τὰ ὅρια μεταξὺ συμπολιτεύσεως καὶ ἀντιπολιτεύσεως, οὐδὲ ἐπίσης ἐπιδιώκεται διὰ τῆς πεπατημένης ὁδοῦ λύσις τοῦ στρατιωτικοῦ ζητήματος, τῆς ὁριστικῆς ἀνασυνθέσεως τοῦ στρατεύματος, ἢ τῶν ἄλλων ζητημάτων διὰ τὰ ὁποῖα συνεκροτήθη ἡ Οἰκουμενικὴ Κυβέρνησις. Τῆς ἰδιορρύθμου ταύτης καταστάσεως ἀναγκαῖον ἐπακολούθημα

εἶναι ἡ Κυβερνητικὴ καὶ Κοινοβουλευτικὴ δράσις νὰ μὴ προχωρῇ μετὰ τῆς δεούσης ταχύτητος.

Ὅταν συνεκροτεῖτο ἡ Οἰκουμενικὴ Κυβέρνησις δὲν μᾶς διέλαθε τὸ γεγονὸς ὅτι ὁραδέως καὶ ἐπιμόχθως θὰ ἐχώρει πρὸς τὸν σκοπόν της, ἀφοῦ οἱασδήποτε ἐνεργείας καὶ ἀποράσεως ἔδει νὰ προηγῆται ἡ συνεννόησις καὶ ἡ κοινὴ ἀπόφασις 5 κομμάτων ἀντιθέτων κατὰ ὅλα πρὸς ἄλληλα, ἐφ' ὅσον τὰ κόμματα δὲν ἀπηρνήθησαν τὰς ἀρχάς των, οὐδὲ ἀπέβλεψαν εἰς συγχώνευσιν ἡ ὁποία θὰ κατεδίκαζε τὸν τόπον εἰς πολιτικὴν ἀπονέκρωσιν.

Ἀλλ' ἐνῷ τοῦτο δὲν διέλαθεν ἡμᾶς εἴχομεν ἀφ' ἑτέρου ὑπ' ὄψιν ὅτι ἄνευ τῆς ἐθνικῆς ὁμονοίας εἰς τὴν ὁποίαν κυρίως ἀπεβλέψαμεν; οἱαδήποτε δραστηριότης ἄλλης τινος Κυβερνήσεως δὲν θὰ κατώρθωνε νὰ προλάβῃ τοὺς ἐπαπειλουμένους ἐκ τῆς διχοστασίας κινδύνους. Καὶ διὰ τοῦτο παραβλέποντες τὰ ἐλαττώματα τὰ συμπαρομαρτοῦντα εἰς τὴν φύσιν καὶ τὴν σύστασιν τῆς Οἰκουμενικῆς, εἴπομεν ὅτι βραδέως ἔστω καὶ μὲ βῆμα σημειωτὸν ἀλλ' ὁπωσδήποτε ἧττον ἢ βράδιον ἡ Οἰκουμενικὴ διατηρουμένη ἐπ' ἀρκετὸν θὰ ἔφθανεν εἰς τὸν σκοπόν της καὶ θὰ προελείκανε τὸ ἔδαφος ὁμαλῆς ἐν τῷ μέλλοντι πολιτικῆς ἐξελίξεως, ἐξελίξεως συντελουμένης ὄχι ἐπὶ σαθροῦ καὶ σαλευομένου ἐδάφους ἀλλ' ἐπὶ τῶν ἀκλονήτων βάσεων τὰς ὁποίας θὰ ἔθετεν ἡ κοινὴ τοῦ Ἔθνους θέλησις. Αὐτοὶ ὑπῆρξαν οἱ λόγοι διὰ τοὺς ὁποίους παρεβλέψαμεν τὰ ἐλαττώματα τῆς συνεργασίας. Ἀλλὰ ἡ διεξαγωγὴ τῶν ζητημάτων δέον νὰ κρίνεται ὑπὸ τὰς ὑφισταμένας συνθήκας καὶ νὰ μὴν ἀσχάλλωμεν διὰ τὴν παρατηρουμένην βραδύτητα. Ὑπὸ τοιούτους ὅρους ὀφείλει ἐπίσης νὰ κριθῇ τὸ ἔργον τῆς οἰκονομικῆς ἐκκαθαρίσεως, ἔργον χαλεπώτατον πάσης ἄλλης Κυβερνητικῆς ἐνεργείας. Καὶ λέγω, κύριοι, ὅτι εἶναι χαλεπώτατον τὸ ἔργον τῆς οἰκονομικῆς ἐκκαθαρίσεως διότι ἔχω ὑπ' ὄψιν μου ὅτι εὕρομεν ὅταν ἀνελάβομεν τὴν ἀρχήν. Εὕρομεν ἐξηντλημένας ὅλας ἀνεξαιρέτως τὰς πηγάς, ἐρμητικῶς κεκλεισμένας ὅλας τὰς θύρας. Εὕρομεν ἀποκεκλεισμένον πᾶν μέσον ἐκτάκτου προσφυγῆς διὰ τὰς προχείρους μας ἐξοικονομήσεις, ἀποκεκλεισμένην τὴν ὁδὸν τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης πέραν ἐλαχίστου τινὸς ὁρίου, κλειστὴν τὴν ὁδὸν τῶν ἐσωτερικῶν δανείων προαιρετικῶν τε καὶ ἀναγκαστικῶν, εὕρομεν ἀδύνατον τὴν ἔκδοσιν καὶ τοποθέτησιν ἐντόκων γραμματίων, ἀδύνατον ἐπίσης τὴν ἔξωθεν ἀρωγήν. Εὕρομεν παρὰ ταῦτα ἐκκρεμοῦντα, σχεδὸν ἐν ἀποτελματώσει, ὅλα τὰ οἰκονομικὰ ζητήματα τὰ συνδεόμενα πρὸς τὴν κατάρτισιν τοῦ προϋπολογισμοῦ καὶ τὴν οἰκονομικήν μας κατάστασιν. Εὕρομεν ἐκκρεμούσας τὰς διαφοράς μας μετὰ τοῦ Διεθνοῦς ἐλέγχου, ἐκκρεμὲς τὸ ζήτημα τῶν πολεμικῶν μας χρεῶν καθὼς καὶ τὸ ζήτημα τοῦ συμπληρωματικοῦ δανείου τῶν προσφύγων. Δὲν ἦσαν δὲ ἀτυχῶς αὐτὰ καὶ μόνον τὰ μελανὰ σημεῖα τῆς καταστάσεως. Ὁ προϋπολογισμὸς τῆς χρήσεως τοῦ 1926—1927 ἦτο ὀφθαλμοφανὲς ὅτι θὰ ἔκλεισε μὲ ἔλλειμα τεράστιον, ἐλλείμματος δυνάμενον νὰ ὑπολογισθῇ εἰς 1500—1600 ἑκατομμύρια δραχμῶν. Ἔλλειμμα τὸ ὁποῖον μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τοῦ προϊόντος τοῦ Συμβατικοῦ δανείου ἐκ 400 ἑκατομμυρίων δραχμῶν ἄφινε καθαρὸν παθητικὸν ὑπόλοιπον 1100—1200 ἑκατομμύρια δραχμῶν. Προστιθεμένων εἰς ταῦτα τῶν ἀνειλημμένων ὑποχρεώσεων μας εἰς βάρος τῆς χρήσεως 1927—1928 ἐκ 1000 ἑκατομμυρίων καὶ πλέον ὑποχρεώσεων ἀναποφεύκτων, ἔτι δὲ καὶ τῆς μειώσεως τῶν ἐσόδων τοὐλάχιστον κατὰ 270 ἑκατομμύρια ἐκ τῆς καταργήσεως κατὰ τὸν παρελθόντα Σεπτέμβριον τοῦ φόρου τῆς δεκάτης αἱ προβλέψεις μας ἄφεραν, ἀμεταλλήκτων παραμενόντων τῶν ὅρων, τὸ ἔλλειμμα τῆς χρήσεως 1927—1928 εἰς 2700 ἑκατομμύρια δραχμῶν μέχρι 2900 ἑκατομμυρίων δραχμῶν. Τοιαύτη ἦτο ἡ κληρονομία τὴν ὁποίαν παρελάβομεν.

Δὲν ὑπάρχει τις, ὑποθέτω, ὁ ἰσχυριζόμενος ὅτι ἦτο δυνατὸν νὰ ἐπέλθῃ ἡ ἐκκαθάρισις τῆς κληρονομίας ταύτης ἐντὸς ἡμερῶν μόνον ἢ ἑβδομάδων. Ἀλλ' ἂς ἴδωμεν κύριοι τί μέχρι τοῦδε ἐπράξαμεν καὶ τί ὑπολείπεται νὰ πράξωμεν. Πρώτη φροντίς μας ἅμα τῇ ἀναλήψει τῆς ἀρχῆς ἦτο νὰ ἀποσοβήσωμεν διὰ μέτρων δραστικῶν τὴν χαλάρωσιν τὴν ὁποίαν καθίστα πιθανὴν ἡ κρατοῦσα οἰκονομικὴ δυσπραγία καὶ ἡ λαϊκὴ κόπωσις. Τὸ ἔργον ἦτο ἀχάριστον, ἀλλὰ δικαιούμεθα νὰ ἰσχυρισθῶμεν ὅτι κωφεύοντες εἰς τὰς ὑποκαλλομένας παντοδαπὰς συστάσεις καὶ προϊδόντες τελείως τὴν ἀντιδημοτικότητα τὴν ὁποίαν ἐπρόκειτο νὰ συγκομίσωμεν, κατορθώσαμεν νὰ συγκρατήσωμεν τὴν κατάπτωσιν τῶν δημοσίων εἰσπράξεων καὶ νὰ προλάβωμεν τὴν κρίσιν.

Παραλλήλως ἐθεωρήσαμεν καθῆκον μας νὰ προσπαθήσωμεν, ὅση ἦτον δύναμις, νὰ ἀναστείλωμεν ἀν μὴ νὰ ἐξουδετερώσωμεν ὁλοσχερῶς τὸ ρεῦμα τῆς σπατάλης, τὸ ὁποῖον ἐπεκράτησε κατὰ τὰ ἀνώμαλα ἔτη. Καὶ δὲν ἀπετύχαμεν εἰς τὰς προσπαθείας μας, παρὰ τὰς ἐκτοξευομένας δὲ κατὰ τῆς Κυβερνήσεως κατηγορίας γεγονὸς εἶνε ὅτι κατωρθώσαμεν νὰ ἀναχαιτίσωμεν τὴν κεκτημένην ὁρμὴν καὶ νὰ ἐμφυσήσωμεν εἰς πάντας τοὺς κλάδους τὸ πνεῦμα τῆς φειδοῦς καὶ τῆς οἰκονομίας. Οἱ κατηγορήσαντες ἡμᾶς ὅτι δὲν ἐπαύσαμεν συνεχίζοντες τὴν πολιτικὴν τῆς διασπαθίσεως τοῦ δημοσίου χρήματος ἐστηρίχθησαν ἐπὶ δύο γεγονότων, ἐπὶ τοῦ γεγονότος ἀφ' ἑνὸς ὅτι διὰ τῆς ἐπιλύσεως τοῦ στρατ. ζητήματος ὁ προϋπολογισμὸς ἐπιβαρύνεται διά προσθέτων δαπανῶν ὡς ἐκ τῆς ἐπαναφορᾶς ἀθρόως ἀξιωματικῶν καὶ ἀφ' ἑτέρου ἐπὶ τοῦ παρατηρουμένου κατὰ τοὺς διαρρεύσαντας 4 μῆνας πλεονασμοῦ τῶν διορισμῶν ἔναντι τῶν παραιτήσεων καὶ ἀπολύσεων. Εἶνε εὔκολος ἡ ἀνασκευὴ καὶ τῶν δύο τούτων κατηγοριῶν. Ἡ ἐπαναφορὰ τῶν ἀξιωματικῶν δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ μετρηθῇ μὲ τὸν διαθήτην στενῆς οἰκονομικῆς ἀντιλήψεως, καθόσον συνδυάζεται πρὸς τὴν ἀποκατάσιν τῆς ἐσωτερικῆς γαλήνης, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ τὸν προκαταρκτικὸν ὅρον καὶ τὸ ἀσφαλέστερον ἔρεισμα τῆς οἰκονομικῆς ἀνορθώσεως (χειροκροτήματα). Ἀλλὰ ἡ κατηγορία ἐπίσης διὰ τὸν πλεονασμὸν τῶν διορισμῶν εἶνε ἐξ ἴσου ἀσύστατος καὶ ἀδάσιμος. Ἐστηρίχθη ἡ κατηγορία αὐτὴ ἐπὶ πίνακος ὑποβληθέντος ὑπὸ τοῦ ταμείου Προνοίας τῶν Δημοσίων Ὑπαλλήλων, τὸ συμβούλιον τοῦ ὁποίου πρῶτος ἐγὼ συνεχάρην διὰ τὴν ἐργασίαν του, ἡ κρίσις ὅμως ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ἰσοζυγίου τῶν διορισμῶν καὶ τῶν ἀπολύσεων μικρᾶς χρονικῆς περιόδου, δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ποσῶς ἀσφαλής, ἐνδέχεται κατὰ τὸ βραχὺ τοῦτο διάστημα νὰ ὑπάρχουν κενὰ εἰς τοὺς δημοσίους κλάδους χρήζοντα ἐπειγόντως συμπληρώσεως, αἱ δὲ παραιτήσεις ἢ ἀπολύσεις νὰ παρουσιάζουν σχετικὴν χαλάρωσιν. Τοῦτο δὲν ἀποδεικνύει σπατάλην. Ἐξετάζοντες παρὰ ταῦτα τοὺς ἀριθμοὺς τοὺς προταχθέντας ὑπὸ τοῦ Ταμείου Προνοίας παρατηροῦμεν γενικῶς ὅτι οἱ διορισμοὶ αὐτοὶ βασίζονται ἔν τισι ἐπὶ καθαρῶς τυπικῶν ἀντιλήψεων, ἐξογκουμένων τῶν ἀριθμῶν διὰ τῆς ἀναγραφῆς μεταβολῶν ὅλως φαινομενικῶν. Τὸ Ταμεῖον τῆς Προνοίας ὑπέβαλε πίνακας ἐν ἀρχῇ μέχρι τοῦ τέλους τοῦ μηνὸς Ἰανουαρίου, συνεπλήρωσε δὲ κατόπιν τοὺς πίνακας αὐτοὺς διὰ νέων τοιούτων τοῦ μηνὸς Φεβρουαρίου καὶ Μαρτίου. Θὰ σᾶς ὁμιλήσω γενικῶς μέν, μόνον ὅσον ἀφορᾷ τὸν πρῶτον πίνακα μέχρι τέλους Ἰανουαρίου, εἰδικώτερον δὲ ὅσον ἀφορᾷ τὸ Ὑπουργεῖον τὸ ὁποῖον διευθύνω καὶ διὰ τοὺς 4 μῆνας. Κατὰ τὸν πρῶτον λοιπὸν πίνακα μέχρι τέλους Ἰανουαρίου ἐγένοντο διορισμοὶ 1338 ἔναντι τῶν ὁποίων ἐνηργήθησαν ἀπολύσεις ἢ ἀποχωρήσεις ἀνερχόμεναι εἰς 671, οὕτως ὥστε παρατηρεῖται πλεονασμὸς διορισμῶν κατὰ 667 ὑπαλλήλους. Ἀλλὰ εἶνε εὔκολον νὰ ἐξακριβωθῇ ὅτι οἱ ἀριθμοὶ οὗτοι δὲν βαρύνουν ἐξ ὁλοκλήρου τὴν Οἰκουμενικὴν καθόσον εἰς αὐτοὺς περιλαμβάνονται αἱ μεταβολαὶ αἱ ἐνεργηθεῖσαι κατὰ τὸν μῆνα Νοέμβριον καὶ κατὰ τὰς 4 πρώτας ἡμέρας τοῦ Δεκεμβρίου, μεταβολαὶ γενόμεναι οὐχὶ παρ' ἡμῶν ἀλλὰ παρὰ τῆς προκατόχου Κυβερνήσεως τὴν ὁποίαν καὶ μόνον βαρύνουν. Καὶ ποῖοι εἶνε οἱ ἀριθμοὶ τοῦ μηνὸς Νοεμβρίου; Δὲν

ἔχω ἐκκαθαρίσει τὸ ζήτημα ὅσον ἀφορᾷ τὰς 4 ἡμέρας τοῦ Δεκεμβρίου αἱ ὁποῖαι καὶ αὐταὶ δὲν εἶνε ἀθῶαι τῆς ἐξογκώσεως τῶν ἀριθμῶν. Ποῖοι δὲ εἶνε οἱ ἀριθμοὶ τοῦ Νοεμβρίου. Ὁ μὴν Νοέμβριος ἀπέναντι τῶν 1338 διορισμῶν τοὺς ὁποίους παρουσιάζει ὁ πίναξ εἶνε χρεωμένος διὰ 671 διορισμῶν ἦτοι πλέον τοῦ ἡμίσεως τῶν τριῶν μηνῶν. Ἐὰν ἐν τούτοις προσθέσωμεν καὶ τοὺς διορισμοὺς τοὺς γενομένους κατὰ τὰς τελευταίας τῆς προκατόχου κυβερνήσεως ἡμέρας θὰ ἴδωμεν ὅτι τὸ ὑπόλοιπον τὸ βαρύνον τὴν Οἰκουμενικὴν εἶναι ἐλάχιστον. Ἔρχομαι ἤδη νὰ ἀπολογηθῶ εἰδικώτερον διὰ τὸ Ὑπουργεῖόν μου.

Εἷς Βουλευτής. Πόσοι εἶναι οἱ διορισμοὶ εἰς τὰ ἄλλα Ὑπουργεῖα;

Γ. Καφαντάρης. Οἱ ἐν τῇ Κυβερνήσει συνάδελφοί μου ἐν καιρῷ θέλουν παράσχει τὰς περὶ τούτου ἐξηγήσεις.

Μπούμπουλης .....

Γ. Καφαντάρης. 671 εἶναι οἱ διορισθέντες. Εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν κατὰ τοὺς πίνακας τοῦ ταμείου Προνοίας διωρίσθησαν κατὰ τὸ τετράμηνον ἀπὸ τοῦ Δεκεμβρίου δηλαδὴ καὶ ἐντεῦθεν 137 δημόσιοι ὑπάλληλοι καὶ 33 ὑπηρέται, ἤτοι ἐν ὅλῳ 170, ἀπέναντι ἀπολύσεων 72 δημοσίων ὑπαλλήλων καὶ 23 ὑπηρετῶν, ἤτοι 95, ἔχομεν ἐπομένως διαφορὰν 75 ἐπὶ πλέον διορισμῶν. Κατὰ τοὺς πίνακας οὓς κατέστρωσεν ἡ ὑπηρεσία τοῦ Ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν, καὶ εἰς τοὺς ὁποίους ἐπιτρέψατέ μου νὰ ἔχω μεγαλειτέραν πίστιν. ἀπὸ τῆς 4 Δεκεμβρίου, ἡμέρας, ἀγαλήψεως τῆς ἀρχῆς μέχρι τέλους Μαρτίου ἔγειναν ἐν ὅλῳ διορισμοὶ 118 μόνον, ἐκ τῶν ὁποίων ὑπηρέται 41 δηλ. κλητῆρες, τῶν ὁποίων ὁ διορισμὸς ἔγεινεν ἐπὶ τῇ βάσει αἰτήσεων ὑπηρεσιακῶν τῶν ἀρχῶν καὶ εἰς τὰς ὁποίας βεβαίως δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ἀρνηθῶμεν τοὺς διορισμοὺς κλητήρων διὰ τὴν στοιχειώδη τῶν γραφείων καθαριότητα, ἐκεῖ ὅπου δὲν ὑπῆρχον κλητῆρες, ἔχομεν λοιπὸν 118 ἐν ὅλῳ διορισμοὺς κατὰ τὸ τετράμηνον, ἐξ ὧν 41 κλητῆρες καὶ ἄλλοι δημόσιοι ὑπηρέται, ἤτοι διορισμοὺς ὑπαλλήλων 77, ἀπέναντι τῶν ὁποίων ἔχομεν ἀπολύσεις καὶ παραιτήσεις 92. Οἱ διορισμοὶ ὅμως αὐτοὶ δὲν μὲ βαρύνουν, διότι ἂν ἐνηργοῦντο ἔστω καὶ εἰς τόσον μικρὰν κλίμακα παρ' ἐμοῦ δὲν θὰ ἀπέκρυπτον ὅτι εἶναι ὑπερβολικοί. Τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν εἶναι εἷς ἐκ τῶν ὀγκωδεστέρων δημοσίων ὀργανισμῶν, τὰ δὲ κενὰ τὰ δημιουργούμενα εἰς τὰς ὑπηρεσίας του εἶναι ἐπικίνδυνον νὰ ἀφίνωνται ἄνευ πληρώσεως, διότι ἡ διατήρησις κενῶν ἐν ταῖς οἰκονομικαῖς ὑπηρεσίαις ἔχει ἄμεσον ἀντανάκλασιν ἐπὶ τῆς βεβαιώσεως καὶ τῆς εἰσπράξεως τῶν ἐσόδων καὶ ἀντὶ ὠφελείας καθίσταται πρόξενος ζημιῶν. Μ' ὅλα ταῦτα ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας, ἔσπευσα παρὰ τὰς διαφόρους κραυγὰς καὶ διαμαρτυρίας τῶν ὑπηρεσιῶν, νὰ συστήσω εἰς αὐτὰς νὰ παύσῃ πᾶσα μετακίνησις καὶ διορισμός, διότι ἔλαθον ὑπ' ὄψει μου ὅτι θὰ ἠδύνατο μὲν οὕτω ἐνεργῶν νὰ ἐπισύρω τὴν μομφὴν ὅτι ἐχαλάρωσα τὰς ὑπηρεσίας καὶ τὰς εἰσπράξεις, ἀλλ' ἐθεώρησα ὅτι εἶχα καθῆκον ἐπικρατέστερον πρῶτος ἐγὼ νὰ δώσω τὸ σύνθημα σκληρῶν καὶ πέραν ἴσως τοῦ ὁρίου τοῦ πρέποντος οἰκονομιῶν. Καὶ αἱ μεταβολαὶ καὶ οἱ διορισμοὶ ἔπαυσαν σχεδόν. Ἀπὸ τοὺς 77 διορισμοὺς ἐλάχιστοι εἶναι ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι ἐπραγματοποιήθησαν ἐλευθέρᾳ θελήσει παρ' ἐμοῦ.

Πάντες οἱ λοιποὶ ἐνηργήθησαν ἐπὶ τῇ βάσει διαγωνισμῶν προκηρυχθέντων καὶ κυρωθέντων ἐπὶ τῆς προκατόχου Κυβερνήσεως, τῶν διαγωνισμῶν τῶν ὁποίων τὰ ἀποτελέσματα ἦσαν ὑποχρεωτικὰ διὰ τὸν Ὑπουργὸν τῶν Οἰκονομικῶν, ὑποχρεωτικὰ ἀπὸ νομικῆς ἀπόψεως, ὑποχρεωτικὰ ἐν τισι καὶ ἠθικῶς. Καὶ λέγω καὶ ἠθικῶς διότι παρουσιάσθη τὸ ἑξῆς γεγονὸς· ὅτι εἴχον ἤδη διορισθῇ ἐκ τῶν πινάκων οἱ ἑπόμενοι κατὰ σειρὰν ἐπιτυχίας παραλειφθέντων τῶν προηγουμένων ὄχι ἐκ κακῆς προαιρέσεως ἀλλὰ μέχρι τῆς προσαγωγῆς τυπικῶν τινων στρατολογικῶν στοιχείων. Ἅμα τῇ προσαγωγῇ τῶν στοιχείων τούτων ὁ διορισμὸς τῶν πρωτευσάντων εἰς τοὺς διαγωνισμούς, ἀπέβαινεν ἀναπόδραστος. Ἐλάχιστοι ἀπομένουσιν οἱ διορισμοὶ οἱ παρ' ἐμοῦ ἐλευθέρως ἐνεργηθέντες. Διωρίσθησαν παρ' ἐμοῦ 17 γραφεῖς τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου, ἐπὶ τῇ βάσει διαγωνισμοῦ προκηρυχθέντος κατὰ Δεκέμβριον κατόπιν ἐπιμόνων συστάσεων ὁλοκλήρου τοῦ Σώματος, διαμαρτυρηθέντος διὰ τὴν ἀραίωσιν τοῦ προσωπικοῦ, ἀραίωσιν ὡς ἐκ τῆς ὁποίας παρέμειναν ἀνεκκαθάριστοι σπουδαιότατα ὑποθέσεις ἐκ τῶν ὁποίων τὸ Δημόσιον ἐστερεῖτο οὐχὶ εὐκαταφρονήτων ἐσόδων. Πλὴν ὅμως τῆς αἰτήσεως τοῦ Σώματος ὁ διαγωνισμὸς οὗτος ἔπρεπε νὰ γίνῃ καὶ διότι ἡ πλήρωσις τῶν θέσεων τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου συντελεῖται κατὰ νόμον ἐκ πίνακος καταρτιζομένου διὰ διαγωνισμοῦ ἐνεργουμένου μόνον ἅπαξ τοῦ ἔτους κατὰ Δεκέμβριον. Ἐπομένως οὔτε ὁ διορισμὸς τῶν 17 αὐτῶν ὑπαλλήλων εἶνε δίκαιον νὰ καταλογισθῇ εἰς βάρος μας. Καὶ μένει, διότι ἐννοῶ νὰ ἐξαντλήσω τὸ θέμα, μένει ὁ διορισμὸς ὁ μόνος τὸν ὁποῖον ἔκαμα 14 σφραγιστῶν τῶν δημοσίων θεαμάτων διορισμῶν ἐπιβληθέντων ὑπὸ τῆς ἀνάγκης.

Ι. Ράλλης. Δὲν ἀπαντᾶτε βέβαια εἰς τὴν Βουλήν.

Γ. Καφαντάρης. Ἀπαντῶ εἰς ἐπικρίσεις ἔξωθεν γενομένας καθόσον δὲν ἐπιθυμῶ νὰ ἀφήσω τὴν κοινὴν γνώμην ὑπὸ τὸ κράτος κακοβούλων φημῶν. Ἐννοῶ νὰ διαλευκάνω τὰ σημεῖα τὰ ὁποῖα ἐχρησίμευσαν ὡς βάσις συκοφαντικῆς κατὰ τῆς Κυβερνήσεως ἐκστρατείας.

Πρόεδρος. Ὑπάρχει καὶ ἐπερώτησις σχετική.

Γ. Καφαντάρης. Μένει, ἔλεγον, ὁ διορισμὸς 14 σφραγιστῶν. Ὁ παροξυσμὸς τῶν θεαμάτων καὶ τῶν χορῶν ὁ σημειωθεὶς κατὰ τὸ ἀπὸ Ἰανουαρίου καὶ ἐντεῦθεν διάστημα ἐπέβαλε τὴν μέριμναν τῆς ἐξασφαλίσεως τοῦ δημοσίου φόρου, ὅστις εἰσπράττεται ἀμέσως ὑπὸ τοῦ Κράτους μέχρις οὗ προκηρυχθῇ δημοπρασία, ἐπισπευδομένη ἤδη μισθώσεως ἐπὶ τῇ βάσει νέου νόμου καθορίζοντος ὅρους ἐξασφαλιστικοὺς τῶν δικαιωμάτων τοῦ Κράτους.

Ἐκ τοῦ λόγου τούτου προῆλθεν ἡ βαθμιαία προσθήκη τῶν 14 σφραγιστῶν μετὰ τὴν ἔκτασιν τῆς φορολογίας τῶν κέντρων διασκεδάσεως καὶ ἐπὶ τῶν ξενοδοχείων. Ἀλλ' οἱ ὑπάλληλοι οὗτοι, κατευνασθέντος ἤδη ὁπωσδήποτε τοῦ ὀργασμοῦ τῶν διασκεδάσεων, ἐὰν κατηυνάσθη, ἤρχισαν ἀπολυόμενοι καὶ ἐπανερχόμεθα εἰς τὸν συνήθη ἀριθμόν. Δὲν ὑπάρχει λοιπόν, κύριοι βουλευταί, οὐδὲ καὶ εἷς διορισμὸς γενόμενος κατὰ χάριν καὶ ἄνευ ἀναποτρέπτου ἀνάγκης εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν. Δέχομαι ὅπως θέσω τὴν κατακλεῖδα τοῦ σημείου αὐτοῦ τοῦ λόγου μου, δέχομαι νὰ ὑποστῶ πᾶσαν σύγκρισιν ἐν τῇ πεποιθήσει ὅτι ἀπὸ καταβολῆς τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους οὐδέποτε ἐντὸς τετραμήνου διαστήματος ἐνηργήθησαν ὀλιγώτεραι καὶ μᾶλλον δικαιολογημέναι μεταβολαὶ εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν.

Δ. Τσιόκος. Ἡ κοινὴ γνώμη ἐνδιαφέρεται ὄχι μόνον διὰ τοὺς διορισμοὺς ἀλλὰ καὶ διὰ τὰς ἀπολύσεις καὶ σᾶς ἐρωτῶ διὰ τοὺς 670 οἱ ὁποῖοι διωρίσθησαν ἀπὸ τοῦ Νοεμβρίου τοὺς θεωρεῖτε ἀπαραιτήτους;

Γ. Καφαντάρης. Ἔδωκα λεπτομερεστάτας ἐξηγήσεις ὅσον ἀφορᾷ τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν. Δὲν εἶμαι εἰς θέσιν νὰ δώσω ἐξ ἴσου ἐμπεριστατωμένας πληροφορίας καὶ ὅσον ἀφορᾷ τοὺς ἄλλους δημοσίους κλάδους. Περὶ αὐτῶν θὰ ὁμιλήσουν ἐν καιρῷ οἱ συνάδελφοί μου. Ταῦτα· ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐπιθληθεῖσαν ἐν τῇ διοικήσει φειδὼ καὶ περισυλλογήν. Δὲν περιορίζεται οὐχ' ἧττον εἰς ταῦτα καὶ μόνον τὸ συντελεσθὲν ὑφ' ἡμῶν ἔργον. Ἠσθάνθημεν ἀπὸ τῆς πρώτης ὥρας τὴν ἀνάγκην τῆς διευθετήσεως τῶν ἐκκρεμῶν οἰκονομικῶν ζητημάτων καὶ ἐπελήφθημεν ἐν τάχει τῆς τακτοποιήσεως τῶν ἐκκρεμῶν μετὰ τῆς Διεθνοῦς Ἐπιτροπῆς διαφορῶν, αἵτινες χρονίζουσαι ἀπὸ μακροῦ ἠπείλουν νὰ δημιουργήσουν ἑστίαν δυσαρέστων προστριβῶν. Μεταξὺ τῶν διαφορῶν τούτων προεῖχεν ἡ ἀναφερομένη εἰς τρόπον τῆς μετατροπῆς τῶν πλεονασμάτων ὁ ὁποῖος εἶχε στοιχίσει εἰς τὸ Κράτος

ἀδίκους καθ' ἡμᾶς ζημίας συμποσουμένας εἰς ἓν ἑκατομμύριον 270 χιλιάδων λιρῶν μέχρι σήμερον.

Κ. Ἀγγελόπουλος. Ἐκτὸς τοῦ 1926.

Γ. Καφαντάρης. Ἀναμφισβήτητως. Ἐὰν κατὰ τὸν τρόπον τοῦτον τὸν πλημμελῆ καθ' ἡμᾶς διετίθετο καὶ τὸ τοκομερίδιον τοῦ τρέχοντος ἔτους, τὸ Κράτος θὰ κατέβαλεν ἀχρεωστήτως νέον ἐπὶ πλέον ποσὸν 100.000.000 δραχμῶν. Ἐπεδιώξαμεν κατὰ καθῆκον νὰ προέλθωμεν εἰς ἄμεσον μετὰ τῆς Διεθνοῦς Ἐπιτροπῆς συνεννόησιν, ἀλλὰ ἀποτυχούσης, ὡς ἦτο ἐπόμενον, τῆς προσπαθείας ταύτης ἐθεωρήσαμεν μὴ ἐπιτρεπομένην τὴν περαιτέρω παρέλκυσιν καὶ ἐπεζητήσαμεν τὴν διὰ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ νόμου περὶ ἐλέγχου ἐπίλυσιν. Καὶ οὕτως, καινῇ συναινέσει, ἀπεφασίσθη ἡ προβλεπομένη ὑπὸ τοῦ ὡς εἴρηται νόμου διαιτησία διοριζομένων, ὡς γνωρίζετε, δύο διαιτητῶν ἑνὸς παρ' ἑκατέρου τῶν μερῶν καὶ ἐν περιπτώσει διαφωνίας τῶν διαιτητῶν τούτων καὶ τρίτου διαιτητοῦ ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῆς Ἑλβετικῆς Ὁμοσπονδίας. Τὴν διαδικασίαν ταύτην θέλει ἀκολουθήσει ἡ ὑπόθεσις καὶ τὸ ἀποτέλεσμα αὐτῆς πεποίθαμεν ὅτι θέλει ἀποβῇ ἀπολύτως ὑπὲρ τοῦ Κράτους.

Τοιουτοτρόπως κατωρθώθη ὄχι μόνον νὰ τεθῇ τέρμα εἰς τὴν ἐκρεμότητα ἀλλὰ νὰ παρακρατηθῇ καὶ ὁλόκληρον τὸ ποσὸν τῆς προσαυξήσεως τῶν τόκων κατὰ τὸ τρέχον ἔτος εἰς τρόπον ὥστε δύναμαι νὰ εἴπω ὅτι ἀπηλλάγη τὸ κράτος δαπάνης 100 ὁλοκλήρων ἑκατομμυρίων δραχ. τὰ ὁποῖα ἐλπίζομεν νὰ ἀποκερδίσωμεν τελικῶς διὰ τῆς διαιτησίας. Αὐτὴ ὑπῆρξεν ἡ πολιτικὴ μας καὶ ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου, ὑποθέτω ὅτιν δὲν ὑπῆρξε ἀτυχὴς οὐδὲ ἄκαρπος. Ὄχι ὀλιγώτερον νομίζω καρποφόρος ἀπεδείχθη ἡ ἀκολουθηθεῖσα παρ' ἡμῖν πολιτικὴ ἐν τῷ ζητήματι τοῦ διακανονισμοῦ τοῦ πολεμικοῦ πρὸς τὴν Ἀγγλίαν χρέους. Μᾶς ἔψεξαν πρὸ μικροῦ ὅτι δὲν ἐφέραμεν ὑπ' ὄψει τῆς Βουλῆς τὰς λεπτομερείας τῶν διεξαγομένων διαπραγματεύσεων καὶ ὅτι τὰ μέλη αὐτῆς ἦσαν ἠναγκασμένα νὰ πληροφοροῦνται τὰ γενόμενα ἐκ τῶν ἐφημερίδων. Διαβεβαιῶ ὅτι ἂν ὁ τύπος κατέστη ἐνήμερος σημείων τινῶν δὲν εἶναι διὰ τοῦτο ποσῶς ὑπαίτιος ἡ Κυβέρνησις, ἡ τηρήσασα τὴν ὀφειλομένην εἰς παρομοίας περιπτώσεις ἐχεμύθειαν. Ἀλλ' εἶναι τοῦτο σύνηθες εἰς τὴν ἐποχήν μας, ὁ τύπος νὰ ἔχῃ πλείστας ὅσας εἰδήσεις ἀκριβεῖς, ἢ ἀνακριβεῖς ἐκ ποικίλων πηγῶν, δὲν σημαίνει τοῦτο ὅτι πρέπει νὰ ἀνακοινοῦνται ἐπισήμως ἐκκρεμεῖς διαπραγματεύσεις πρὸ τοῦ πέρατος αὐτῶν, διότι ἡ ἀνακοίνωσις δύναται νὰ γείνῃ πρόξενος ζημιῶν. Τοῦτο καθιερώθη ἀπὸ μακροῦ καὶ τηρεῖται ἀπαρεγκλίτως, μηδὲ μετὰ τὸ πέρας τῶν διαπραγματεύσεων ἔρχεται ὁ ἁρμόδιος Ὑπουργὸς ἐνωπίον τῆς Βουλῆς καὶ ἀνακοινοῖ ἐν πάσῃ λεπτομερείᾳ τὰ γενόμενα καθιστῶν τὴν ἐθνικὴν ἀντιπροσωπείαν κοινωνὸν τῆς φύσεως τῶν ζητημάτων.

Γ. Πεσματζόγλου. Ἔχομεν παράδειγμα ὅτι ἀκριβῶς διὰ τοῦτο ἐναυάγησεν ὁ διακανονισμὸς τῶν Ἀμερικανικῶν χρεῶν μὲ τὴν Γαλλίαν.

Γ. Καφαντάρης. Ἀκριβῶς, ἀπὸ τοῦ 1924 ἡ Ἀγγλικὴ Κυβέρνησις δι' ἐπανειλημμένων διαβημάτων ἠξίωσε τὴν τακτοποίησιν τοῦ πρὸς αὐτὴν χρέους μας, συνεπείᾳ δὲ τῶν παραστάσεων τούτων συνωμολογήθη ὁ προσωρινὸς κανονισμὸς τῆς 30 Αὐγούστου 1925 διὰ τοῦ ὁποίου τὸ ποσὸν τῶν πρὸς τὴν Ἀγγλίαν ὀφειλῶν μας προσδιωρίσθη εἰς 20,710,312 λίρας μὴ περιλαμβανομένου τοῦ δανείου τῶν 500.000 λιρῶν τοῦ 1915 τὸ ὁποῖον ἐχαρακτηρίζετο προπολεμικὸν καὶ διὰ τὸ ὁποῖον κατεβάλομεν τὴν ὑπηρεσίαν τοῖς μετρητοῖς. Τὸ χρέος τοῦτο μετὰ τὴν προσθήκην τῶν τόκων καὶ μετὰ τὴν ἔκπτωσιν τῶν ὀφειλομένων ὑπὸ τῆς Ἀγγλίας ἐπανορθώσεων ἐκ τῶν ζημιῶν τῶν στρατευμάτων της, ὑπελογίζετο κατὰ τὴν 31 Μαρτίου 1926 εἰς 21.490.000 λίρας περιλαμβανομένου ἤδη εἰς τὸ ποσὸν τοῦτο καὶ τοῦ δανείου τῶν 500.000 λιρῶν τοῦ 1915.

Γ. Πεσματζόγλου. Μετὰ τὴν ἔκπτωσιν;

Γ. Καφαντάρης (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν) Μετὰ τὴν ἐκπτωσιν τῶν ζημιῶν, ἔκπτωσιν ἡ ὁποία ἐνηργήθη ἐπὶ τῆς δικτατορίας.

Ν. Δαρβέρης. Εἰς τὸ ποσὸν αὐτὸ περιλαμβάνεται καὶ ἡ ἀξία τῶν εἰδῶν, τὰ ὁποῖα ἀντεπροσώπευον πολεμικὸν ὑλικόν;

Γ. Καφαντάρης (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν). Περιελαμβάνοντο ὅλαι αἱ ὀφειλαί μας πρὸς τὴν Ἀγγλίαν. Τὸ συμψηφισθὲν ποσὸν ἐκ ζημιῶν τῶν Βρεττανικῶν στρατευμάτων ἀνέρχεται εἰς 1.250.000 λίρας. Τὸν Δεκέμβριον ὅταν ἡμεῖς ἀνήλθομεν εἰς τὴν ἐξουσίαν τὸ ζήτημα τῶν Ἀγγλικῶν χρεῶν ὁμοῦ μετὰ τῶν ἄλλων ἠδράνει, καὶ εὐθὺς ἀμέσως ἀπεβλέψαμεν εἰς διακανονισμὸν ἄνευ βεβαίως σπουδῆς ἡ ὁποία ἠδύνατο νὰ διακυβεύσῃ τὰ συμφέροντα τοῦ Κράτους ἀλλὰ καὶ ἄνευ χρησιμῶν οἱ ὁποῖοι θὰ ἠδύνατο νὰ θέσουν τὰ συμφέροντα ταῦτα εἰς μείζονας κινδύνους. Ὑπὸ τὸ πνεῦμα τοῦτο διεξήχθησαν αἱ διαπραγματεύσεις ἐν Λονδίνῳ καὶ κατέληξαν εἰς τὴν συμφωνίαν τὴν ὑπογραφεῖσαν τὸ παρελθὸν Σάββατον, κατὰ τὴν ὁποίαν θέλομεν ἐξοφλήσει τὸ χρέος μας ἐντὸς διαστήματος 62 ἐτῶν, καταβάλλοντες κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος, καὶ ὡς τοιοῦτον ὡρίσθη τὸ 1926, 50.000 λίρας, κατὰ τὸ 1927 150.000 λίρας. Δέον νὰ λεχθῇ ἐνταῦθα ὅτι κατὰ τὸν ἀρχικὸν πίνακα ἔπρεπε νὰ πληρώσωμεν κατὰ τὸ 1926 λίρας 125.000, κατὰ τὸ 1927 λίρας 400.000, ἐξ οὗ ἐμφαίνεται ὅτι διὰ τῆς ἐπιτευχθείσης τροποποιήσεως ἐχαρίσθη εἰς ἡμᾶς ἐξ ὁλοκλήρου ἡ πρώτη δόσις τῶν 125.000 λιρῶν, μετεφέρθη δὲ εἰς τὸ ἔτος 1926 ποσὸν 50.000 λιρῶν, πρὸς ὑπολογισμὸν τῶν 62 ἐτῶν. Κατὰ τὸ 1928 θέλουν πληρωθῇ 200.000 λίραι. Τὸ 1929 250.000 τὸ 1930 300.000 δι' ἕκαστον τῶν ἐτῶν 1931—1935 350.000 λίραι καὶ δι' ἕκαστον τῶν ἐτῶν ἀπὸ 1936 μέχρι 1987 ἀνὰ 400.000 λίραι, τοῦ συνόλου τῶν πληρωμῶν ἀνερχομένου εἰς 23.527.000 λίρας. Αὐτὸ τὸ ποσὸν πρόκειται ἐν συνόλῳ νὰ πληρώσωμεν κατὰ τὸ διάστημα τῶν 62 ἐτῶν ἀπέναντι ὀφειλῆς μας ἀνερχομένης εἰς 21.490.000 λίρας, εἰς τὰς ὁποίας πρέπει νὰ προσθέσωμεν καὶ τοὺς ἀπαιτητοὺς ἤδη τόκους τοῦ 1926—1927 ἐξ 1.000.000 καὶ πλέον λιρῶν ἀναβιβάζοντας τὸ χρέος μας εἰς 22.500.000 λιρῶν.

Θ. Τουρκοβασίλης. Μοῦ ἐπιτρέπετε μίαν διακοπήν; Αὐτὸ εἶναι τὸ ὅλον χρέος μας;

Γ. Καφαντάρης. Μάλιστα.

Θ. Τουρκοβασίλης. Ποῖον εἶναι τὸ πολεμικὸν χρέος τῆς Ἑλλάδος πρὸς τὴν Ἀγγλίαν;

Γ. Καφαντάρης. Ὅλο αὐτὸ πολεμικὸν χρέος εἶναι.

Θ. Τουρκοβασίλης. Διότι ἐνεδράμετε καὶ εἰς τὸ 1915.

Γ. Καφαντάρης. Εἰς τὸ χρέος αὐτὸ περιελήφθη καὶ τὸ δάνειον 500.000 λιρῶν τὸ ὁποῖον ἐδόθη κατ' Αὔγουστον τοῦ 1915 εἰς τὴν Κυβέρνησιν τοῦ κ. Ζαΐμη καὶ τὸ ὁποῖον ἕως τώρα ἐθεωρεῖτο ὑπὸ τῆς Ἀγγλικῆς Κυβερνήσεως χρέος προπολεμικόν, διότι κατὰ τὴν ἐποχὴν κατὰ τὴν ὁποίαν συνήφθη δὲν εἶχεν εἰσέλθῃ ἡ Ἑλλὰς εἰς τὸν πόλεμον.

Θ. Τουρκοβασίλης. Ὥστε ὅλον τὸ χρέος εἶνε χρέος πολεμικόν. Θέλω νὰ εἴπω πῶς ἡ Ἀγγλία κατεδέχθη νὰ πληρώσωμεν ἡμεῖς αὐτὸ τὸ ποσὸν τοῦ δανείου, τὸ ὁποῖον συνωμολογήσαμεν ἵνα ἐξέλθῃ ἡ Ἑλλὰς εἰς τὸ πλευρὸν τῶν συμμάχων. Εἶνε γνωστὸν διατί ἐπολέμησεν ἡ Ἑλλάς. Ἡ Ἑλλὰς ἐπολέμησεν διὰ νὰ ἐξασφαλισθοῦν τὰ συμφέροντα τῶν Ἀγγλων καὶ δὲν ἔπρεπεν ἡ Ἀγγλία νὰ δεχθῇ νὰ πληρώσωμεν τὸ ποσὸν αὐτό.

Γ. Καφαντάρης. Κύριε βουλευτά, ἐπιτρέψατέ μοι νὰ ἐξακολουθήσω. Σᾶς ἐπέτρεψα μίαν διακοπήν, ἤτις, ὀφείλω νὰ μὴ τὸ ἀποκρύψω, ὑπῆρξε καθ' ὅλα ἀτυχὴς καὶ ὑπῆρξεν ἀτυχὴς διότι εἶνε ἀδύνατον νὰ φαντασθῇ τις ὅτι μόνη ἡ Ἑλλὰς ἐξ ὅλων τῶν Κρατῶν θὰ ἄφινεν ἔκθετα τὰ πολεμικά της χρέη, ἐκτεθειμένη εἰς τὴν κατηγορίαν τῆς καθυστερήσεως καὶ τῆς κακοπιστίας ἀπέναντι ἐκείνων οἱ ὁποῖοι τὴν ἐβοήθησαν εἰς τοὺς ἀγῶνας της.

Θ. Τουρκοβασίλης. Εἴδομεν τί βοήθειαν μᾶς ἔδωκεν εἰς τὴν Μ. Ἀσίαν. Αὐτὸ θὰ ἀποτελέσῃ θέμα ἐλέγχου.

Γ. Καφαντάρης. Ἐν πάσῃ περιπτώσει, κύριοι, τὸ ποσὸν τῶν 23.527.000 λιρῶν τὸ ὁποῖον πρόκειται νὰ πληρώσωμεν εἰς τὰ 62 ἔτη ἀντιστοιχεῖ πρὸς ἀξίαν σημερινοῦ κεφαλαίου πολὺ κατωτέρου τῶν 7.000.000 λιρῶν, ἤτοι πραγματικῶς θέλομεν καταβάλει κεφάλαιον μικρότερον τῶν γενομένων εἰς ἡμᾶς ὑπὸ τῆς Βρεττανικῆς Κυβερνήσεως καταβολῶν τοῖς μετρητοῖς, αἱ ὁποῖαι ἀνέρχονται περίπου εἰς 9.000.000 λίρας. Ἐν ταῖς ὑπογραφείσαις συμφωνίαις, κύριοι Βουλευταί, ἡ Βρεττανικὴ Κυβέρνησις ὑπόσχεται ὅτι θέλει συνδυάσει τὸν διακανονισμὸν τοῦ πρὸς αὐτὴν πολεμικοῦ μας χρέους πρὸς τὴν ἐνεργὸν ὑποστήριξιν τὴν ὁποίαν θέλει μᾶς παράσχει πρὸς ἐπίτευξιν πιστώσεως διὰ τὴν νομισματικήν μας σταθεροποίησιν ἐκ 5.500.000 λιρῶν, ὑποστήριξιν δοθησομένην εἰς ἀνταλλαγμα τῆς γενομένης διὰ τῶν συμφωνιῶν παραιτήσεώς μας ἐκ τοῦ ὑπολοίπου τῶν μισθώσεων τὰς ὁποίας μᾶς ὑπεσχέθη διὰ τῆς συμφωνίας τῆς 10 Φεβρουαρίου 1918. Ἐκτὸς τούτων ὁ Ἄγγλος Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν σὺν τῇ ὑπογραφῇ τῆς συμφωνίας ἀπηύθυνε πρὸς τὸν ἐν Λονδίνῳ Πρεσβευτὴν ἐπιστολὴν ἔχουσαν ὡς ἀκολούθως: (Ἀναγινώσκει) Αὐτὴ εἶνε, κύριοι, εἰς κεφαλαιώδεις γραμμὰς ἡ ὑπογραφεῖσα ἐν Λονδίνῳ συμφωνία. Τὰ ἐπιτευχθέντα δι' αὐτῆς ἀποτελέσματα δὲν εἶνε οὔτε μικρὰ οὔτε ἀσήμαντα.

Κ. Κουμάνταρος. Μόνον 5.000.000 θὰ μᾶς δώσουν ἢ ὑπάρχουν καὶ ἄλλα;

Γ. Καφαντάρης. Ὑπάρχει τὸ κείμενον τῆς συμφωνίας εἰς τὸ ὁποῖον ἡ Ἀγγλικὴ Κυβέρνησις ὑπόσχεται νὰ δώσῃ ὑποστήριξιν πρὸς χορήγησιν πιστώσεων 5.500.000 ἑκατομμυρίων λιρῶν διὰ τὴν νομισματικὴν σταθεροποίησιν. προστίθεται δὲ εἰς ταῦτα ἡ ἐπιστολὴ τοῦ Ἄγγλου Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν δι' ἧς οὗτος ὑπόσχεται γενικωτέραν ὑποστήριξιν διὰ τὴν οἰκονομικὴν ἀνόρθωσιν τῆς Ἑλλάδος (Χειροκροτήματα). Τὰ ἐπιτευχθέντα ἀποτελέσματα δὲν εἶναι οὔτε μικρά, οὔτε ἀσήμαντα. Ἡ ὑπογραφὴ τῆς συμφωνίας ἀποτελεῖ σπουδαῖον σταθμὸν εἰς τὴν οἰκονομικὴν τῆς Ἑλλάδος ἐξυγίανσιν. Οὐδεὶς ἀγνοεῖ ὅτι ἡ ἐπὶ μακρὸν παραταθεῖσα ἐκρεμότης παρενέβαλεν ἐμπόδια ἰσχυρότατα, διὰ νὰ μὴ εἴπω ἀνυπέρβλητα, εἰς τὴν ἄμεσον μετὰ τοῦ Ἐξωτερικοῦ ἐπικοινωνίαν μας, ἐπικοινωνίαν ἀπαραίτητον εἰς τὴν ριζικὴν ἀντιμετώπισιν τῶν ἀναγκῶν μας. Ἡ ὑπογραφὴ τῆς συμφωνίας αἴρει τὸ ἐμπόδιον τοῦτο καὶ δημιουργεῖ διὰ τῆς ἀνεπιφυλάκτου ἀναγνωρίσεως τῶν ἐκ τῆς συμφωνίας τοῦ 1918 Βρεττανικῶν ὑποχρεώσεων καὶ τῆς ὑποσχομένης εἰς ἀνταλλαγμα συνδρομῆς τοῦ Ἀγγλικοῦ θησαυροφυλακείου θετικὴν βάσιν καταστρώσεως οἰκονομικοῦ προγράμματος ἄγοντος ταχέως καὶ ἀσφαλῶς εἰς τὴν οἰκονομικήν μας ἀναδιοργάνωσιν. Εἶμαι ὑποχρεωμένος, κύριοι νὰ εἴπω ὅτι ἡ ἐπιστολὴ τοῦ Ἄγγλου ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν μαρτύριον τῆς εὐθύτητος καὶ τῶν αἰσθημάτων τῆς Βρεττανικῆς Κυβερνήσεως εὑρίσκει τὴν βαθυτέραν ἀπήχησιν ἐν τῇ συνειδήσει τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους καὶ σφυρηλατεῖ στερεώτερους τοὺς δεσμοὺς οἱ ὁποῖοι πάντοτε ἤνωσαν τοὺς δύο λαούς. (Χειροκροτήματα).

Δὲν δύναμαι νὰ τερματίσω τὴν ὁμιλίαν μου ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου, χωρὶς νὰ ἐκφράσω τὰς θερμὰς μας εὐχαριστίας πρὸς τοὺς διεξαγαγόντας τὰς διαπραγματεύσεις τὸν Διοικητὴν τῆς Ἐθν. Τραπέζης καὶ τὸν ἐν Λονδίνῳ Πρεσβευτήν μας διὰ τὰς καταβληθείσας παρ' αὐτῶν εὐστόχους προσπαθείας.

Ε. Χατζηδάκις. Ὑπάρχει καὶ χρέος τῆς Γαλλίας πρὸς τὸ Ἑλληνικὸν Δημόσιον. Δι' αὐτὰ δὲν μᾶς εἴπατε τίποτε.

Γ. Καφαντάρης. Ὑπολείπεται εἰς ἡμᾶς τὸ ἀκανθωδέστερον μέρος τοῦ ἔργου μας, ἡ κατάρτισις τοῦ προϋπολογισμοῦ καὶ ἡ πλήρωσις τῶν ταμιακῶν ἐλλειμμάτων, καθὼς καὶ τῶν προβλεπομένων ἐλλειμμάτων τῆς ἀρξαμένης χρήσεως. Σᾶς ἀνέφερα ποῖα εἶναι τὰ ἐλλείματα ταῦτα, ποῖον εἶνε τὸ ἔλλειμμα τῆς χρήσεως 1926—1927 καὶ τὸ προβλεπόμενον ἔλλειμμα τῆς ἀρξαμένης ταυτὸς τοῦ 1927 καὶ 1928. Ἡ ἔγκαιρος τοῦ προϋπολογισμοῦ κατάρτισις προσέκοψεν ἐπὶ δύο κωλυμάτων. Πρῶτον διότι δὲν ἦτο δυνατὸν ἔλλειμμα περίπου 3 δισεκατομμυρίων δραχμῶν νὰ τὸ ἀναπληρώσωμεν διὰ προχειροτάτων φαρμάκων, ἐξ ἐκείνων τὰ ὁποῖα συνιστῶνται εἰς ἡμᾶς ἀνευθύνως καθ' ἑκάστην καὶ 2ον διότι ἡ λαϊκὴ κόπωσις, ἡ ἐξάντλησις τῆς φορολογικῆς τοῦ λαοῦ ἀντοχῆς καὶ ἡ ἐπιτακτικὴ ἀξίωσις τῆς κοινῆς γνώμης ἐπέβαλλεν ὅπως καταβληθῇ ἡ μείζων δυνατὴ προσπάθεια πρὸς πλήρωσιν τοῦ ἐλλείμματος ἄνευ νέας φορολογικῆς ἐπιβαρύνσεως δι' οἰκονομιῶν καὶ τῆς περικοπῆς τῶν ἀχρήστων δαπανῶν. Εἶναι φανερὸν ὅτι κατόπιν τούτου τὸ πρόβλημα καθίσταται ἀπείρως δυσχερέστερον, καθόσον ἐπρόκειτο νὰ ἐξεύρωμεν οὐτε πολύ, οὔτε ὀλίγον ποσὸν 3 περίπου δισεκατομμυρίων δραχμῶν πρωτίστως δι' οἰκονομιῶν. Ἡ δι' οἰκονομιῶν ὅμως κατάρτισις τοῦ προϋπολογισμοῦ εἶχεν ὡς συνέπειαν ὅτι ἀφῄρει τὴν πρωτοβουλίαν ἀπὸ τὸν Ὑπουργὸν τῶν Οἰκονομικῶν καὶ μετέφερεν αὐτὴν εἰς τὰ καθέκαστα Ὑπουργεῖα. Γινώσκετε κάλλιστα ὅτι αἱ συμπτύξεις τῶν ὑπηρεσιῶν καὶ ἡ ἀναδιοργάνωσις αὐτῶν μόνον ὑπὸ τοῦ ἁρμοδίου Ὑπουργοῦ δύναται νὰ συντελεσθῇ ἄνευ τοῦ κινδύνου τῆς ἐξαθρώσεως τῶν δημοσίων κλάδων.

Χ. Βοζίκης. Δὲν ἀπέστειλον τὰ ἄλλα Ὑπουργεῖα;

Γ. Καφαντάρης. Καθῆκον τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν ἦτο νὰ καταστήσῃ ἀπὸ τῆς πρώτης στιγμῆς ἐνήμερον τὴν Κυβέρνησιν περὶ τῆς οἰκονομικῆς τοῦ τόπου καταστάσεως, νὰ χαράξῃ δηλ. τὴν ἔκτασιν τῶν ἀναγκαίων οἰκονομιῶν καὶ συγχρόνως νὰ μὴ παύσῃ ἐνθαρρύνων ἢ ὑποκινῶν τὰ λοιπὰ Ὑπουργεῖα εἰς τὴν ἐπίσπευσιν καὶ τὴν πληρεστέραν συντέλεσιν τοῦ ἀναληφθέντος ἔργου. Ἔχω τὴν συναίσθησιν ὅτι οὐδὲν ἐκ τῶν καθηκόντων μου τούτων παρέλειψα. Κατήρτισα εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς τὴν ἐπιτροπὴν τῶν ἐμπειρογνωμόνων ἀκριβῶς πρὸς διευκόλυνσιν τῆς διαρρυθμίσεως τῶν ὑπηρεσιῶν, ὀφείλω δὲ νὰ ἐκφράσω δημοσίᾳ χάριτας ἀπείρους εἰς τὰ μέλη τῆς ἐπιτροπῆς ταύτης διὰ τὴν πολύτιμον ἀληθῶς ἐργασίαν τὴν ὁποίαν ἐπετέλεσαν, ἐργασίαν τῆς ὁποίας ἤρχισεν ἤδη καὶ προχωρεῖ ἡ ἐκτύπωσις. Ἀναφέρω τὸ γεγονὸς τοῦτο διότι καὶ δι' αὐτὸ ἐψέχθην ὅτι δὲν ἐφρόντισα νὰ διατάξω τὴν ἐκτύπωσιν τῆς ἐκθέσεως. Κατήρτισα κατόπιν τὰς διμελεῖς ἐπιτροπὰς καὶ δὲν ἔπαυσα ἐρχόμενος εἰς ἄμεσον ἐπαφὴν μετὰ τῶν συναδέλφων μου καὶ διεξάγων μετ' αὐτῶν συνεννοήσεις πρὸς ὁριστικὴν τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ διαμόρφωσιν. Παρὰ τὰς προσπαθείας ταύτας δὲν κατωρθώθη ἀτυχῶς νὰ συλλεγοῦν καὶ ταξινομηθοῦν τὰ ἀναγκαῖα στοιχεῖα καὶ δὲν ὑπάρχει, πιστεύσασέ με, οὐδεὶς διὰ τοῦτο πταίων, ὅταν πρότινος ἔλεγον ὅτι εἶναι δύσκολος, δυσκολωτάρα ἡ ἐπίτευξις τῶν οἰκονομιῶν ἀπὸ τὴν ἐπαύξησιν κατ' ἄλλον τρόπον τῶν ἐσόδων, ἀκριβῶς τοῦτο ἐνόουν, δὲν ἐνόουν ὅτι θὰ ἀποφύγωμεν τὰς οἰκονομίας ἀλλ' ἐνόουν ὅτι αἱ κατὰ τῶν οἰκονομιῶν ἀντιδράσεις ἐκδηλοῦνται πανταχόθεν, ἐκδηλοῦνται ἐκ μέρους τῶν θιγομένων ὀργανισμῶν, τῶν προσώπων τῶν ζημιουμένων, ἐκ μέρους τῶν τοπικῶν περιφερειῶν, ἀπὸ αὐτὰς τὰς δημοσίας ὑπηρεσίας τῶν ὁποίων ἡ ἀντίδρασις εὑρίσκει ἔρεισμα δυσπόρθητον εἰς τὴν Κυβερνητικὴν ἑτερογένειαν. Δὲν εἶναι λοιπὸν ἔργον ὀλίγου χρόνου ἡ ἐναρμόνησις τῶν ὑπηρεσιῶν καὶ ἡ σύμπτυξις αὐτῶν ὥστε τὰ ἀποτελέσματα νὰ εἶναι ἱκανοποιητικὰ διὰ τὸν προϋπολογισμόν. Ὑπεστηρίχθη ὑπό τινων ὅτι δὲν θὰ ἦτο ἀνάγκη νὰ πολυπραγμονήσωμεν διὰ νὰ ἐξεύρωμεν τὰς οἰκονομίας, ἀλλὰ θὰ ἤρκει νὰ στραφῶμεν εἰς ὡρισμένους τινὰς κλάδους ὅπως ἐξοικονομήσωμεν τὰ ποσὰ τὰ ἀναγκαιοῦντα πρὸς πλήρωσιν, ἂν ὄχι ὁλοκλήρου τοῦ ἐλλείμματος, ἀλλὰ τοῦ μείζονος μέρους αὐτοῦ. Ἐκ μόνου τοῦ Ὑπουργείου τῶν Στρατιωτικῶν ἐλέχθη ὅτι θὰ ἠδύναντο νὰ ἐπιτευχθοῦν οἰκονομίαι 1 δισεκατομμυρίου, περιοριζομένων τῶν δαπανῶν εἰς τὸ ποσὸν τῶν ἀναγραφομένων τακτικῶν πιστώσεων τοῦ προϋπολογισμοῦ τῆς χρήσεως 1925—1926. Δοθέντος ὅτι ὁ προϋπολογισμὸς 1926—1927 ἀναγράφει σύνολον πιστώσεων τακτικῶν καὶ ἐκτάκτων ὀὺ δισεκατομμυρίων ἑβδομήκοντα ἑκατομμυρίων, ὁ περιορισμὸς τῶν δαπανῶν εἰς 1 δισεκατομμυρίων

25 ἑκατομμύρια, εἰς τὰ ὁποῖα ἀνέρχεται ἄνευ τῶν ἀναπληρωματικῶν πιστώσεων ὁ τακτικὸς προϋπολογισμὸς τῆς χρήσεως 1925—1926 μᾶς δίδει προδήλως μείωσιν ἐξόδων 1 δισεκατομμυρίου καλύπτοντος ἕνα οὐσιῶδες μέρος τοῦ ἐλλείμματος. Διὰ νὰ κρίνητε ὅμως ποίαν ἀξίαν ἔχουν αἱ ὑποδείξεις αὗται ἀρκεῖ νὰ σᾶς ἀναφέρω ὅτι ὁ προϋπολογισμὸς τοῦ Ὑπουργείου τῶν Στρατιωτικῶν τῆς χρήσεως 1927—1928 εἶναι ἤδη βεβαρυμένος ἐκ κεκλεισμένων χρήσεων καὶ ἐξ ἀνειλημμένων ὑποχρεώσεων διὰ συμβάσεων, τὰς ὁποίας δὲν δυνάμεθα νὰ διαρρήξωμεν μονομερῶς, δι' ἑνὸς ποσοῦ 637 ἑκατομμυρίων περίπου, εἰς τρόπον ὥστε καὶ μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τῶν πιστώσεων τούτων δὲν θὰ ὑπελείπετο διὰ τὴν ἐγγένει διοίκησιν τοῦ στρατεύματος εἰμὴ ποσὸν 400 ἑκατομμυρίων δραχμῶν, τὸ ὁποῖον καὶ αὐτὸ ἀπορροφᾶται ἐξ ὁλοκλήρου ἀπὸ τοὺς μισθοὺς καὶ τὴν τροφὴν ὄχι τῶν ἀξιωματικῶν ἀλλὰ τῶν ἀνδρῶν (δηλ. τῶν ὑπαξιωματικῶν καὶ τῶν στρατιωτῶν). Ἡ αὐτὴ ἀναλογία παρατηρεῖται καὶ εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ναυτικῶν. Ἑπομένως ἡ σύστασις αὕτη πραγματοποιουμένη θὰ κατέληγεν εἰς τὴν πραγματικὴν κατάργησιν τῶν δύο πολεμικῶν Ὑπουργείων καὶ εἰς τὴν παντελῆ παράλυσιν τῶν στρατιωτικῶν μας δυνάμεων. Οὐδεὶς ὅμως ἐσκέφθη, πολὺ δ' ὀλιγώτερον ἡ Κυβέρνησις, νὰ φθάσωμεν μονομερῶς μέχρι πλήρους ἀποκλεισμοῦ, καταργοῦντες τὴν στοιχειώδη τῆς πατρίδος μας ἄμυναν. Ἄλλοι φρονοῦν ὅτι θὰ ἠδυνάμεθα νὰ ἀποκαταστήσωμεν τὴν ἐπιζητουμένην ἰσορρόπησιν δι' οἰκονομικῶν ἀκροβασιῶν, νομικῶν δηλαδὴ συνδυασμῶν τοὺς ὁποίους πολλάκις ἐδοκιμάσαμεν καὶ τῶν ὁποίων γευόμεθα εἰσέτι τοὺς καρπούς. Πάμπολλοι κατ' ἰδίαν ἐπροθυμοποιήθησαν νὰ μᾶς ὑποδείξουν ὅτι διὰ τῆς νομισματοποιήσεως τῶν ἀναγκαστικῶν δανείων ἡ θεραπεία θὰ ἦτο ἄμεσος, διότι θὰ ἀπηλλάσσετο τὸ Κράτος ἐτησίου βάρους 350 ἑκατομμυρίων δραχμῶν, ὅσα ἀπαιτεῖ ἡ ὑπηρεσία τῶν δανείων τούτων καὶ θὰ ἐξέλιπεν ὡς διὰ μαγείας ἡ παρατηρουμένη στενότης χρήματος, ἡ δὲ κοινωνία θὰ ἔπνεεν εἰς ὠκεανὸν χρημάτων. Καὶ πράγματι ἡ ὑπόδειξις αὕτη οὐδὲν ἄλλο σημαίνει ἢ τὴν ἀθρόαν ἔκδοσιν 3 δισεκατομμυρίων χαρτονομίσματος. Ἄλλοι μετριοπαθέστεροι συνιστοῦν μᾶλλον περιωρισμένας ἐκδόσεις συγκεκαλυμμένας ἢ ἀπροκαλύπτους ὑπὸ διαφόρους τύπους καὶ δικαιολογίας. Δὲν ἤλθομεν, κύριοι, εἰς τὴν ἀρχὴν ὅπως διαβουκολήσωμεν τὸν λαὸν παρέχοντες εἰς αὐτὸν πρόσκαιρον ἀνακούφισιν διὰ θανατηφόρων μορφινισμῶν. Ἤλθομεν εἰς τὴν ἀρχὴν ὅπως, τηροῦντες ἀπέναντι τοῦ λαοῦ ἀπόλυτον εἰλικρίνειαν, ἐπιχειρήσωμεν τὴν θεραπείαν τοῦ κακοῦ διὰ μέτρων εὐθέων καὶ ριζικῶν, δι' ἐγχειρίσεων βαθυτάτων καὶ ὅταν ἀκόμη αἱ ἐγχειρήσεις πρόκειται νὰ προκαλέσουν στιγμιαίας κραυγὰς ἀλγους. Δὲν ἤλθομεν νὰ ἐξαπατήσωμεν κανένα. Ἤλθομεν νὰ εἴπωμεν εἰς πάντας τὴν ἀλήθειαν καὶ νὰ ζητήσωμεν διὰ κοινῆς συνεργασίας τὴν διόρθωσιν τῆς οἰκονομικῆς μας καταστάσεως. Ὑπεστηρίχθη πρό τινων ἡμερῶν — δὲν συνέπεσε νὰ εἶμαι εἰς τὸ σχετικὸν σημεῖον τῆς ὁμιλίας — παρὰ τοῦ ἀξιοτίμου βουλευτοῦ ἐξ Ἀττικῆς κ. Δεμερτζῆ, ὅτι ἡ Οἰκουμενικὴ Κυβέρνησις ἀπώλεσε τὴν εὐκαιρίαν τῆς ἐπιβολῆς θυσιῶν, εἴτε δι' οἰκονομιῶν, εἴτε καὶ διὰ νέων οἰκονομιῶν. Τρέφω ἰδιαιτέραν ἐκτίμησιν πρὸς τὰς γνώμας καὶ τὴν εὐθύτητα τοῦ ἐξ Ἀττικῆς συναδέλφου, δύναμαι ὅμως νὰ ἰσχυρισθῶ ὅτι ἐν τούτῳ ἡ ἀντιπολιτευτική του διάθεσις τὸν παρεπλάνησεν. Οὐδεμία ἀπωλέσθη εὐκαιρία, διότι καὶ οὐδεμία ὑπῆρξε μέχρι τοῦδε εὐκαιρία. Ἔχει δυστυχῶς καλλιεργηθῆ παρ' ἡμῖν ἀπὸ πολλοῦ ἡ ἰδέα ὅτι διὰ μιᾶς σώφρονος διακυβερνήσεως καὶ διοικήσεως ὀλίγων ἑβδομάδων ἢ ὀλίγων μηνῶν δύνανται νὰ ἐξαλειφθοῦν αἱ συνέπειαι μακροχρονίων ἀτασθαλιῶν, καταστροφῶν καὶ ὀργίων.

Ἴσως ἡ γνώμη αὕτη ἡ βαθέως ἐρριζωμένη καὶ σύμφωνος ἔν τισι πρὸς τὴν ἰδιοσυγκρασίαν μας νὰ εἶνε ἡ κυριωτέρα πηγὴ τῶν ἀτυχημάτων μας. Μετὰ τὸν σχηματισμὸν τῆς Οἰκουμενικῆς Κυβερνήσεως, παρετηρήσαμεν ὅτι ὁ κόσμος ἀνέμενε παρ' ἡμῶν νὰ θαυματουργήσωμεν ἐπιλύοντες ἄνευ ἀναβολῆς τὰ ἀκανθωδέστερα τῶν προβλημάτων καὶ νὰ παράσχωμεν εἰς αὐτὸν ἄνεσιν καὶ εὐημερίαν ἄνευ φορολογικῶν ἐπιβαρύνσεων, ἄνευ κἂν τῆς ἐφαρμογῆς τῶν κειμένων φορολογικῶν νόμων, διότι καὶ ἡ ἐφαρμογὴ τῶν κειμένων φόρων, ὥθησε τοὺς ἐπαγγελματίας, τάξιν ἐξόχως συντηρητικήν, μέχρι τῆς ἀπεργίας. Εἶχε τὴν ἀξίωσιν λέγω παρ' ἡμῶν νὰ διορθώσωμεν τὴν κατάστασιν ἄνευ φορολογιῶν, ἀλλὰ μόνον διὰ τῆς περικοπῆς τῶν ἀχρήστων δαπανῶν καὶ δι' οἰκονομιῶν. Ἀλλὰ τίνων οἰκονομιῶν; Οἰκονομιῶν ἀνωδύνων καὶ ἀνεπαισθήτων εἰς πάντας. Φρονῶ ὅτι σήμερον ἡ δημοσία γνώμη ἔχει διαφωτισθῆ πληρέστερον καὶ ἀντιμετωπίζει τὴν κατάστασιν μετὰ μεγαλυτέρας ψυχραιμίας. Δὲν ἐζητήσαμεν λοιπόν, κύριοι βουλευταί, εἰκῆ καὶ ὡς ἔτυχε τὴν ἐπιψήφισιν τῶν ὠδεκατημορίων. Εὑρέθημεν εἰς ἀναπόδραστον τῶν πραγμάτων ἀνάγκην νὰ καταρτίσωμεν ἐγκαίρως τὸν προϋπολογισμὸν καὶ νὰ ὑποβάλωμεν αὐτὸν ὑπὸ τὴν κρίσιν ὑμῶν. Δὲν θὰ εἶχον καμμίαν ἀντίρρησιν, ὅπως ἀναβληθῆ ἡ ἐπιψήφισις τῶν ὠδεκατημορίων καὶ ἐνεργηθῆ πρότερον μετὰ πάσης εὐρύτητος ὁ ἐπὶ τοῦ ψηφίσματος τούτου ἔλεγχος τῆς Βουλῆς. Ἀλλὰ γνωρίζουσι πάντες ὅτι τὸ μέτρον τοῦτο εἶνε ἀπολύτως ἀπείρων, ὅτι παρῆλθον ἤδη 12 ἡμέραι ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς χρήσεως καὶ ὅτι εὑρισκόμεθα εἰς τὴν ἀνάγκην τῆς διενεργείας πράξεων αἱ ὁποῖαι χρήζουν νόμου ἐπιτρέποντος ταύτας. Ἡ Βουλὴ δὲν πρόκειται κἂν νὰ κρίνῃ ἐπὶ τῆς οὐσίας τοῦ ψηφίσματος. Ἡ Βουλὴ δύναται νὰ ψέξῃ ἡμᾶς διὰ τὴν καθυστέρησιν, ἀλλὰ εἶνε ἀδύνατον νὰ ἀρνηθῇ τὴν ψῆφον αὐτῆς εἰς νομοθέτημα ἄνευ τοῦ ὁποίου καθίσταται ἀδύνατος ἡ διοίκησις τοῦ Κράτους. Διὰ τοῦτο εἶπον ὅτι ὁ ἔλεγχος δύναται νὰ ἀσκηθῇ εἰς πᾶσαν ὥραν μετὰ τὴν ὑποβολὴν τῆς ἐκθέσεως τῆς Ἐπιτροπῆς ἢ καὶ ἄνευ ταύτης. Θὰ δεχθῶμεν λίαν εὐχαρίστως τὴν συζήτησιν καὶ θὰ ὑποστῶμεν ἀταράχως τὸν ἔλεγχον, ἀλλὰ θὰ παρακαλέσω νὰ μὴ παρελκυσθῇ ἡ ἐπιψήφισις τῶν ὠδεκατημορίων χάριν τῆς κανονικῆς διοικήσεως τῆς χώρας.

Πολλοὶ Βουλευταί. Μάλιστα, μάλιστα.

Γ. Καφαντάρης. Ἐπιθυμῶ νὰ προσθέσω ἀκόμη δύο λέξεις. Ἐδοκίμασα ἔκπληξιν ἐκ τῆς ἐκφράσεως τὴν ὁποίαν δὲν ἀπηξίωσεν νὰ μεταχειρισθῇ συνάδελφος παλαίμαχος καὶ διακεκριμένος ὁ ἐξ Ἀργολίδος Βουλευτής, ἰσχυρισθεὶς ὅτι ἡ ἐσπευσμένη ἐπιψήφισις τῶν ὠδεκατημορίων φέρει τὴν μορφὴν σκανδάλου. Τίνος σκανδάλου; Τί ἔχομεν νὰ ἐπιδώξωμεν ἡμεῖς διὰ τῆς ψηφίσεως τῶν ὠδεκατημορίων; Ἡ πολιτεία μας μέχρι τοῦδε δὲν εἶνε τοιαύτη, ὥστε νὰ δίδῃ τὴν ὑπόνοιαν σκανδάλων, ἡ δὲ διαχείρισις τοῦ Ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν εἶνε ἔτι ὀλιγώτερον ἐκτεθειμένη εἰς τοιαύτην ὑπόνοιαν. Ζητοῦμεν τὴν ἐπιψήφισιν τῶν ὠδεκατημορίων διὰ τὰ ὁποῖα πρὸ δέκα ὅλων ἡμερῶν κατεθέσαμεν τὸ σχετικὸν σχέδιον ψηφίσματος διατελοῦντες ὑπὸ ἀδήριτον ἀνάγκην διὰ τὴν ὁποίαν ἡμεῖς πρῶτοι θλιβόμεθα. Ἀλλὰ τὸ ψήφισμα τοῦτο οὐδεμίαν ἐνέχει ἔννοιαν πλὴν τῆς καθαρῶς ὑπηρεσιακῆς. Δὲν θὰ κατεστάθη δυνατόν, κύριοι βουλευταί, νὰ συλλεγοῦν μέχρι τῶν διακοπῶν τὰ στοιχεῖα, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ὁποίων ὀφείλει νὰ καταρτισθῇ ὁ προϋπολογισμός. Δύναμαι ἐν τούτοις νὰ παράσχω τὴν διαβεβαίωσιν ὅτι ἀπὸ τῶν πρώτων ἡμερῶν μετὰ τὴν ἐπανάληψιν τῶν ἐργασιῶν μας, ὁ προϋπολογισμὸς θὰ εἶνε ἕτοιμος πρὸς ὑποβολήν.

Θέλουσι δὲ ἐκτεθῆ τότε εὐρύτερον αἱ ἀπόψεις τῆς Κυβερνήσεως ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐπίλυσιν τοῦ ὅλου οἰκονομικοῦ προβλήματος. Ὀλίγαι ἡμέραι βραδύτητος εἰς περιστάσεις ὡς αἱ παροῦσαι δὲν ὑποθέτω νὰ ἔχωσι μεγάλην σημασίαν. Σημασίαν μείζονα ἔχει ὁ τρόπος κατὰ τὸν ὁποῖον θὰ διαρρυθμισθῇ ὁριστικῶς τὸ οἰκονομικόν μας πρόβλημα. Ἐπ' αὐτοῦ συγκεντροῦται ἡ προσοχὴ τῆς Κυβερνήσεως. Ἐπ' αὐτοῦ νομίζω ὅτι ὀφείλει νὰ συγκεντρωθῇ καὶ ἡ προσοχὴ τῆς Βουλῆς. (Χειροκροτήματα παρατεταμένα).

Ὁ κ. Ι. Εὐταξίας λέγει ὅτι ὁ κ. Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν δὲν δέχεται ἀναβολὴν καὶ ζητεῖ ὅπως, εἰ δυνατόν, ψηφισθῇ τὸ ψήφισμα ταύτην τὴν στιγμήν. Δὲν δέχεται ἀναβολὴν τὸ ζήτημα, εἶναι ἀληθές. Ἀλλ' ὅταν πρόκειται περὶ ὠδεκατημορίων τὰ ὁποῖα γίνονται ἐπὶ τῇ βάσει προϋπολογισμοῦ ἰσχύοντος κατὰ τὸ παρελθόν, τότε διατί ἡ ἀναβολὴ ἐπὶ τινας ἡμέρας δὲν δύναται νὰ γίνῃ; Ἀλλ' ὁ κ. Ὑπουργὸς ἔθιξε καὶ γενικώτερα καὶ σπουδαιότερα ζητήματα θὰ ἠδύνατο δὲ νὰ λεχθῇ ὅτι ἔκαμεν ἕνα ἀπολογισμὸν τῆς Οἰκουμενικῆς. Ὁ κ. Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν εἶπεν ὅτι ἡ Οἰκουμενικὴ Κυβέρνησις ἀποτελεῖ μίαν ἀνωμαλίαν, διότι πράγματι δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ κοινοβουλευτικὸν πολίτευμα ἄνευ συμπολιτεύσεως καὶ ἀντιπολιτεύσεως. Καὶ ἐγὼ ἐν ἀρχῇ ὑπῆρξα ὑπὲρ τῆς Οἰκουμενικῆς, ἡ ὁποία καὶ μόνη θὰ ἠδύνατο νὰ λύσῃ τὰ γενικώτερα ζητήματα. Τοῦτο ὅμως τὸ ἐδέχθην ὄχι πρὸς διατήρησιν τῆς ἀνωμαλίας ἀλλὰ πρὸς ἐξομάλυνσιν τῆς καταστάσεως. Ἐξεταστέον λοιπόν, ἡ Οἰκουμενικὴ ἐξεπλήρωσε τὸν προορισμόν της; Πολὺ φοβοῦμαι ὅτι οὐδὲν ἐκ τῶν γενικωτέρων ζητημάτων ἠδυνήθη μέχρι τοῦδε νὰ ἐπιλύσῃ. Τοῦτο συνέβη καὶ μὲ τὸ στρατιωτικὸν ζήτημα. Τὸ ζήτημα τοῦτο ἀπὸ οἰκονομικῆς ἀπόψεως θὰ ἠδύνατο νὰ ἐπιφέρῃ καὶ οἰκονομίας ἐφόσον δὲν πρόκειται νὰ ἐπαναφερθῇ μόνον ἀπόστατος, ἀλλὰ νὰ ἐκκαθαρισθῇ καὶ ἀνέκαθεν. Ἐθεωρήθη ἀναγκαῖον νὰ δημιουργηθῇ ἓν νέον Σύνταγμα, ἐνῷ κατὰ τὴν ἐμὴν γνώμην θὰ ἠδυνάμεθα νὰ διατηρήσωμεν τὸ παλαιὸν Σύνταγμα, μεταβάλλοντες μόνον τὰς διατάξεις, αἵτινες ἦτο ἀναγκαῖον νὰ μεταβληθοῦν, ὅπως ἐναρμονισθοῦν μὲ τὸ νέον πολίτευμα. Καὶ ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου εὑρισκόμεθα εἰς ὃ σημεῖον ὡρμήθημεν. Ὁ κ. Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν, λέγει, διετράγωδησε τὴν οἰκονομικὴν κατάστασιν καὶ ἀνέφερε τὰ ἐλλείμματα καὶ ἀνέφερεν ὅτι ταῦτα θὰ αὐξηθοῦν.....

Ὁ κ. Γ. Καφαντάρης λέγει ὅτι δὲν εἶπε τοιοῦτόν τι, τοὐναντίον μάλιστα εἶπεν ὅτι τὰ ἐλλείμματα θὰ ἠδύναντο νὰ εἶναι μεγαλύτερα, ἀλλὰ δὲν θὰ εἶναι.

Ὁ κ. Ι. Εὐταξίας λέγει ὅτι ὅταν θὰ ἔλθῃ πρὸς συζήτησιν ὁ προϋπολογισμός, θὰ ἀποδείξῃ ὅτι τὰ ἐλλείμματα θὰ εἶναι μεγαλύτερα. Διότι δὲν εἶναι δυνατὸν κατὰ κυριώτατον λόγον νὰ μὴ ἐπιβαρύνεται ὁ προϋπολογισμὸς μὲ τὸ ἀναγκαῖον ποσὸν κατόπιν τῆς ὑπογραφῆς τῆς μετὰ τῆς Ἀγγλίας συμβάσεως.

Ὁ κ. Γ. Καφαντάρης λέγει ὅτι αὐτὴ θὰ εἶναι ἡ μόνη ἐπιβάρυνσις τοῦ προϋπολογισμοῦ.

Ὁ κ. Ἰ. Εὐταξίας συνεχίζων λέγει ὅτι ὁ κ. Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν εἶπεν ὅτι ἡ Ἀγγλία θὰ μᾶς δώσῃ χρήματα ἐξ ὧν ἐλπίζει ὅτι θὰ καλυφθοῦν τὰ ἐλλείμματα. Ἀλλὰ τοῦτο θὰ εἶναι ὡσεὶ ὁ χρεωκόπος ζητεῖ χρήματα πρὸς ἐξόφλησιν τοῦ χρέους του. Ἡ ἀγορὰ τῆς Ἀγγλίας θὰ εἶναι κλειστὴ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει.

Ὁ κ. Γ. Καφαντάρης (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν), παρατηρεῖ ὅτι ἔχομεν ἓν ἔλλειμμα τῆς χρήσεως 1926-27 καὶ θὰ ἔχωμεν, ὅπως ἐλπίζει, καὶ ἓν μικρότερον τοιοῦτον τῆς χρήσεως 1927-28. Ἀμφότερα ταῦτα, θὰ καλυφθοῦν δι' ἐκτάκτων μέτρων. Ἐλλείμματα πρὸ τῆς χρήσεως 1926-27 ἀνοικτὰ δὲν ἔχομεν ἐφόσον ἐκαλύφθησαν ταῦτα διὰ τῶν γνωστῶν ἀναγκαστικῶν δανείων καὶ ἄλλων.

Ὁ κ. Ἰ. Εὐταξίας συνεχίζων λέγει ὅτι τὰ βάρη τοῦ προϋπολογισμοῦ πρέπει ν' ἀποθῶ διότι ἐφόσον δὲν αἴρονται θὰ ἔχωμεν τὰ αὐτὰ ἀποτελέσματα. Πρέπει ἑπομένως νὰ εὑρεθῇ ὁ τρόπος τῆς θεραπείας καὶ πρώτιστα πάντων πρέπει νὰ εὕρωμεν ἔδαφος εἰς τὸ ὁποῖον νὰ στηριχθῶμεν, ἔπειτα δὲ ἔρχεται ἡ δημοσιονομικὴ πολιτική. Τὰ ζητούμενα ὠδεκατημόρια συνεχίζουσι τὴν ὑπάρχουσαν κατάστασιν. Τὰ ἄλλα κράτη, μάλιστα δὲ ἡ Ἀγγλία, διαχωρίζουσι τὸν προϋπολογισμὸν εἰς διάφορα κεφάλαια ὥστε ἂν δὲν ἐγκριθῇ ὁ προϋπολογισμὸς νὰ μὴ καθυστεροῦν αἱ ὑπηρεσίαι. Τὰ ἀπαραίτητα κεφάλαια εἶνε τὰ μόνιμα τὰ ὁποῖα δὲν μεταβάλλονται. Τοιοῦτό τι θὰ ἔπρεπε νὰ γίνῃ καὶ παρ' ἡμῖν. Ὁ κ. Ὑπουργὸς ἐκφράζει τὴν ἀμηχανίαν του διὰ τοὺς εἰδικοὺς προϋπολογισμοὺς τῶν ἄλλων Ὑπουργείων, οἱ ὁποῖοι λέγει, ἐπιβάλλονται εἰς αὐτὸν

καὶ συνεπῶς δὲν δύναται νὰ ἐφαρμόσῃ τὰ οἰκονομικὰ του μέρα. Σήμερον ὅμως δὲν γίνεται οὐδεμιᾶ τοιαύτη ν. Ἀνταχοῦ σήμερον ὁ προϋπολογισμὸς εἶνε ζήτημα ὁμαλήμου τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου.

Γ. Καφαντάρης (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν). Αὐτὸ πρόκειται νὰ γείνῃ.

Ὁ κ. Ἰ. Εὐταξίας συνεχίζων λέγει ὅτι διὰ τὸν λόγον τοῦτον ἡ ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ συζήτησις ἀλαχοῦ εἶνε συζήτησις ἐπὶ τῆς ὅλης πολιτικῆς τῆς Κυβερνήσεως. Φρονεῖ ὅτι τὰ δωδεκατημόρια πρέπει νὰ ἐκκαθαρισθοῦν, νὰ προκαταβληθοῦν δὲ μόνον μὲ τὰς ἀπαραιτήτως ἀπαιτουμένας πιστώσεις. Ἐν τῇ περιπτώσει δὲ ταύτῃ ἡ Βουλὴ δὲν δύναται παρὰ νὰ διευκολύνῃ τὴν Κυβέρνησιν.

Ὁ κ. Σ. Στάης λέγει ὅτι τὰς ὀλίγας λέξεις τὰς ὁποίας θὰ εἴπῃ δὲν θὰ τὰς εἴπῃ ὡς ἀντιπολιτευόμενος ἀφοῦ εἶναι σύμμαχος τῆς Κυβερνήσεως. Ἔχει ὅμως τὴν γνώμην ὅτι ἐὰν ἡ Οἰκουμενικὴ Κυβέρνησις ἀντελαμβάνετο τὴν δύναμιν τὴν ὁποίαν ἐνέχει, δὲν θὰ ἤρχετο ὁ κ. Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν νὰ κάμῃ τὰς σημερινὰς δηλώσεις, τὰ ὁποῖα ἔκαμεν ὅλως αἰφνιδιαστικῶς, ὅτι ἐνῶ ἐπεμείναμεν νὰ κατασβώσιν εἰς τὴν ἐπιτροπὴν τῶν Οἰκονομικῶν τὰ σχετικὰ στοιχεῖα, ἵνα κατόπιν τῆς ὑπ' αὐτῆς ἐξετάσεως συζητήσωμεν ἐν τῇ Βουλῇ, ἐζήτησεν αἰφνιδιαστικῶς τὴν ψήφισιν τοῦ ψηφίσματος τῶν ὠδεκατημορίων καὶ ἀνέπτυξε συγχρόνως πράγματα ἅτινα σήμερον δὲν ἔχουν καμμίαν ὑπόστασιν. Ἐδήλωσα, λέγει, ἐπανειλημμένως ὅτι ὑποστηρίζω τὴν Κυβέρνησιν, τῆς ὁποίας ἓν ἐκ τῶν πρώτων ἔργων ἦταν αἱ αὐξήσεις οἰκονομιῶν. Ἀλλὰ τότε ἐδήλωσα ὅτι δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ γίνωσιν αἱ οἰκονομίαι αὗται ἐὰν δὲν καταργηθῶσιν ὅλοι οἱ νόμοι τῆς τραπεζοκρατίας οἵτινες αὐξάνουσι τὰς δαπάνας ἄνευ οὐδεμιᾶς ἀνάγκης ὡς εἶνε π. χ. ὁ νόμος περὶ ἱδρύσεως στρατιωτικῆς ἰατρικῆς σχολῆς, ἥτις ἐδημιούργησε δαπάνας, χωρὶς νὰ προσφέρῃ καὶ τίποτε αὐτὴ ἡ σχολή.

Ὁ κ. Π. Μερλόπουλος λέγει ὅτι διὰ τῆς σχολῆς ταύτης ἐξυπηρετεῖται τὸ στράτευμα διὰ τῶν στρατιωτικῶν ἰατρῶν.

Σ. Στάης. Οὐδέποτε παρετηρήθη ἔλλειψις ἰατρῶν. Συνεχίζων λέγει, ὅτι τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Παιδείας ἔχει 110 νόμους αὐξάνοντας τὸν προϋπολογισμὸν αὐτοῦ, πολλάκις δὲ ἐζήτησε νὰ κατατεθῶσιν εἰς τὴν Βουλὴν οἱ νόμοι οὗτοι πρὸς κατάργησιν. Διότι εἰς τὸν λαόν, κάμνει χειρίστην ἐντύπωσιν ἡ δημοσιεύσις ὁρισμῶν, ἔστω καὶ ἂν ἡ ἐκ τούτων προερχομένη δαπάνη εἶναι μικρά. Ὁ κ. Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν ἀνέφερεν ὅτι εἶναι σπουδαῖαι αἱ δαπάναι τοῦ Ὑπουργείου τῶν Στρατιωτικῶν λόγῳ τῆς ἐπαναφορᾶς τῶν ἀποτάκτων.

Γ. Τσακαλίκας. Ἀκριβῶς μὲ τὴν ἀντίθετον ἔννοιαν ὡμίλησεν ὁ κ. Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν εἰπὼν ὅτι τὸ ζήτημα τῆς ἐπαναφορᾶς τῶν ἀξιωματικῶν εἶναι ζήτημα γενικώτερον καὶ ὄχι τῶν ναυτικῶν.

Ὁ κ. Σ. Στάης συνεχίζων λέγει ὅτι ὁ κ. Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν ἔφερε συζήτησιν ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ, ἀλλ' ἡ συζήτησις αὕτη δὲν γίνεται διὰ λόγων ἀλλὰ ἐπὶ τῇ βάσει ἀριθμῶν τοὺς ὁποίους πρέπει νὰ ἔχωμεν ἐνώπιόν μας διὰ νὰ συζητήσωμεν. Ὁ κ. Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν εἶπεν ὅτι ὁ προϋπολογισμὸς κινδυνεύει νὰ καταλήξῃ εἰς ἔλλειμμα 3 δισεκατομμυρίων.

Γ. Καφαντάρης. (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν). Δὲν εἶπα ὅτι κινδυνεύει. Ἐπιθυμῶ νὰ διακηρύξω στεντορίως ὅτι εἶναι ἐφαλμένη ἡ ἐντύπωσις τῶν ἔξω τῆς Βουλῆς. Δὲν εἶπα ποτὲ ὅτι ὁ προϋπολογισμὸς θὰ παρουσιάσῃ ἔλλειμμα 3 δισεκατομμυρίων.

Σ. Στάης. Εἴπατε 2 1/2 μὲ 3.

Γ. Καφαντάρης. Εἶπα ὅτι ὁ προϋπολογισμὸς τοῦ 1926 ἐπρόκειτο νὰ καταλήξῃ μοιραίως εἰς ἓν ἔλλειμμα 1500 ἑκατομμυρίων, ἐὰν δὲ εἰς ταῦτα ἠθέλομεν προσθέσει τὰς ἀνειλημμένας ὑποχρεώσεις, τὰς ὑποχρεώσεις ἐκ κεκλεισμένων χρήσεων, καὶ τὴν μείωσιν τοῦ ἐσόδου τῆς δεκάτης κατὰ τὰς

προβλέψεις τὸ ἔλλειμμα τῆς χρήσ. 1927—1928 θὰ κατέληγε μοιραίως εἰς ἕνα ποσὸν 2700 ἑκατομμυρίων. Προσπαθοῦμεν νὰ φέρωμεν τὸν προϋπολογισμὸν εἰς ἰσοσκέλισιν, δὲν εἶναι δὲ ἀληθὲς ὅτι τὸ ἔλλειμμα τῶν 2700 ἑκατομμυρίων εἶναι ὁριστικόν.

Σ. Στάης Ἐδηλώσατε ὅτι ἡ χρῆσις τοῦ 1925—1926 κατέληξεν εἰς ἰσοζύγιον, κατόπιν τοῦ δανείου 1200 ἑκατομμυρίων, συνεπείᾳ τῆς κοπῆς τῶν χαρτονομισμάτων καὶ τοῦ δανείου 750 ἑκατομμυρίων τῶν γραμματίων

Γ. Καφαντάρης. Ὄχι. Αἱ μέχρι τῆς ἐνάρξεως τῆς χρήσεως 1926—27 οἰκονομικαὶ χρήσεις ἀπέληγον εἰς ἐλλείμματα τοῦ προϋπολογισμοῦ, ἀλλ' ὅλα αὐτὰ τὰ ἐλλείμματα ταμιακῆς φύσεως ἐκαλύφθησαν διὰ διαφόρων ἐκτάκτων μέσων, τῶν δανείων, τῶν ἐντόκων γραμματίων καὶ τοῦ ἀναγκαστικοῦ δανείου εἰς τρόπον ὥστε τὸ ταμεῖον μέχρι τῆς χρήσεως 1926—1927 δὲν παρουσίασε κενόν. Ἔχομεν μάλιστα καὶ περίσσευμα 80 ἑκατομμυρίων, ἀλλὰ μεταξὺ ταμιακῶν ἐλλειμμάτων καὶ ἐλλειμμάτων προϋπολογισμοῦ ὑπάρχει διαφορά.

Σ. Στάης. Πρόκειται περὶ ἀναριθμῶν ἀριθμῶν. Εἰς τὴν χρῆσιν 1925 — 1926 ἐκτὸς τῶν εἰσπραχθέντων ἔχετε καὶ ἕνα ἔσοδον 2 δισεκατομμυρίων, καὶ μόλον τοῦτο ἔχετε ἔλλειμμα 750 ἑκατομμύρια.

Γ. Καφαντάρης. Ὄχι δὲν εἶνε ἀκριβεῖς οἱ ἀριθμοί σας. Ἐπεξηγῶν λέγω ὅτι διετάχθη τὸ Γεν. Λογιστήριον νὰ κάμῃ λογαριασμὸν ὑπολογίζον τί εἰσεπράθη ἐκ πάντων τῶν ἐσόδων τακτικῶν καὶ ἐκτάκτων καὶ τί ἐδαπανήθη ἐκ τοῦ ὑπολογισμοῦ τούτου, ἀποδεικνύεται ὅτι κατὰ τὸ τέλος τῆς χρήσεως 1925—1926 δὲν ἔχομεν ταμιακῶς ἀκάλυπτα ἐλλείμματα ἀναγινώσκει κατόπιν, λογαριασμοὺς οὓς ὁ ἴδιος κατήρτισεν καὶ ἐξ ὧν ἐμφαίνεται ὅτι ὑπάρχει καὶ περίσσευμα 82 ἑκατομμυρίων.

Ὁ κ. Σ. **Στάης** συνεχίζων λέγει ὅτι οὐδέποτε τὰ ἔσοδα τοῦ Κράτους δύνανται νὰ ὑπερβῶσι τὰ 6 δισεκατομμύρια, διότι ἐτέθησαν τόσοι φόροι ὥστε δικαίως ἀγανακτεῖ ὁ λαός. Κατὰ Ἰούλιον τοῦ 1925 ηὐξήσεν ἡ τιμὴ τοῦ ἅλατος, τοῦ καπνοῦ, τῶν πυρείων, τῶν ἐνσήμων, ἁπλήγη δὲ καὶ ἡ καθαρὰ πρόσοδος καὶ δὲν εἶναι λέγει μόνον αὐτοὶ οἱ φόροι, ἐτέθησαν καὶ ἄλλοι ὡς ὁ φόρος τῶν καθαρῶν κερδῶν ὁ ἐπὶ τῆς αὐτομάτου ὑπερτιμήσεως, ὁ φόρος τῶν κουκουλίων καὶ γενικῶς ἀναφέρει τοὺς τεθέντας φόρους εἰς τρόπον ὥστε δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ τεθῇ νέα φορολογία. Ἄλλως τε λέγει δὲν βλέπω τὴν σχέσιν ψηφίσματος καὶ δωδεκατημορίων· ἠδύνατο ὁ κ. Ὑπουργὸς νὰ ὑποβάλῃ νομοσχέδιον τὸ ὁποῖον νὰ συζητηθῇ εἰς δύο ἀναγνώσεις καὶ ὄχι ψήφισμα καὶ μάλιστα τόσον αἰφνιδιαστικῶς, ἀλλὰ ὁ κ. Ὑπουργὸς ὑπηνίχθη καὶ ἓν ἄρθρον τὸ ὁποῖον ἔγραφα πρὸ ὀλίγου περὶ οἰκονομιῶν ἑνὸς δισεκατομμυρίου εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν.

Γ. Καφαντάρης. Δὲν εἶχα ὑπ' ὄψει τὸ ἄρθρον σας, ἀλλ' ἀνέγνωσα εἰς τὰς ἐφημερίδας, περίληψιν συνεδριάσεως τοῦ κόμματος εἰς τὸ ὁποῖον ἀνήκετε καὶ εἰς τὴν ὁποίαν, κατὰ τὰς ἐφημερίδας, ἐπρωτεύετε τὰς οἰκονομίας ταύτας εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν.

Ὁ κ. **Στάης** λέγει ὅτι ὁ προϋπολογισμὸς τοῦ Ὑπουργείου τῶν Στρατιωτικῶν ἀνεῖ τοῦ ποσοῦ τῶν 2200 ἑκατομμυρίων εἰς τὸ ὁποῖον ἀνέρχεται θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ ἀνέλθῃ μόνον εἰς 1300 ἑκατ.

Γ. Καφαντάρης. Δηλαδὴ νὰ ἀνέλθῃ μόνον εἰς 600 ἑκ. δεδομένου ὅτι ὑπάρχουν ἀνεγκεκριμέναι ὑποχρεώσεις 700 ἑκ.

Μ. Γούδας. Προχθὲς ὅμως ἀνελάβατε ὑποχρέωσιν 75 ἑκατ. διὰ παραγγελίας τρακτέρ.

Γ. Καφαντάρης. Ἦτο ἀνειλημμένη ὑποχρέωσις, ἡ σύμβασις ἦτο ὑπογεγραμμένη ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως Κονδύλη καὶ δὲν ἠδυνάμεθα νὰ μὴ τὴν ἐκτελέσωμεν.

Ὁ κ. **Σ. Στάης** συνεχίζων λέγει ὅτι ὤφειλε νὰ ὑποδείξῃ εἰς τοὺς συναδέλφους του Ὑπουργοὺς νὰ περιορίσωσι τὰς δαπάνας τῶν Ὑπουργείων των, καὶ ἀναφέρει σχετικὸν παράδειγμα τῆς Κυβερνήσεως Θεοτόκη, ἧς ἀπετέλει μέλος, ὅπότε ὁ προϋπολογισμὸς τοῦ Κράτους ἦτο 90 ἑκατ. οἱ δὲ Ὑπουργοὶ ἐπὶ τῇ βάσει αὐτοῦ ἔκαμνον τὰς δαπάνας των.

Ὁ κ. **Γ. Μπούσιος** παρατηρεῖ ὅτι κακῶς προχωρεῖ ἡ συζήτησις ἄνευ τῆς παροχῆς τῶν λεπτομερειῶν εἰς τὴν ἐπιτροπὴν καὶ ἀποφάσεως αὐτῆς.

Ὁ κ. **Γ. Καφαντάρης** (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν). Ἡ ἀνάγκη, λέγει, τῆς ψηφίσεως τοῦ νομοσχεδίου εἶναι ἀναπόδραστος διότι οὔτε ἔσοδα νὰ εἰσπραχθοῦν οὔτε ἔξοδα νὰ ἐνταλθοῦν δύνανται. Πᾶς ἔλεγχος ἐξ ἄλλου δύναται νὰ ἀσκηθῇ τὴν προσεχῆ Πέμπτην διὰ τὰ μέτρα ταῦτα τῆς Κυβερνήσεως.

Ὁ κ. **Σ. Στάης** συνεχίζων ἐπιφέρει παρατηρήσεις ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου καὶ λέγει ὅτι τοῦτο ἔχει ὅλως νέας ἰδέας καὶ διατάξεις. Οὕτω ὁμιλεῖ περὶ εἰσπράξεως νέων φόρων.

Γ. Καφαντάρης (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν). Πρόκειται περὶ τῶν φόρων τῶν μὴ ἐγγεγραμμένων εἰς τὸν Προϋπολογισμὸν τοῦ 1926—1927.

Σ. Στάης. Εἰς τὸ δεύτερον ἐδάφιον ζητεῖται ἄδεια ἀνα-πληρωματικῶν πιστώσεων ὡς καὶ κατὰ τὸ παρελθόν.

Γ. Καφαντάρης (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν). Αὐτὸ ἀποτελεῖ περιορισμόν. Ἐν σχέσει πρὸς τὰ ἄλλοτε ψηφιζόμενα δωδεκατημόρια παρέχονται πιστώσεις ἐπὶ τοῦ συνόλου. Ἡμεῖς τὰ περιορίζομεν μέχρι τῆς 10ης Ἰανουαρίου 1927, ἐλαττώνομεν δηλαδὴ τὰς πιστώσεις.

Ὁ κ. **Σ. Στάης** λέγει, ὅτι κατὰ τὸ 1925—1926 ἐχορηγήθησαν ἀναπληρωματικαὶ πιστώσεις δύο δισεκατομμυρίων καὶ δὲν πρέπει νὰ ἐκτείνωμεν καὶ πάλιν αὐτὸ τὸ μέτρον. Ἐξακολουθῶν ἐπικρίνει τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 4 ὅσον ἀφορᾷ τὰς ὑπερβάσεις τῶν νόμων 879 καὶ 1913 καὶ τονίζει ὅτι οἱαδήποτε ἀναπληρωματικὴ πίστωσις πρέπει νὰ διακοπῇ. Μόνον ἔκτακτοι πιστώσεις πρέπει νὰ χορηγηθοῦν δι' ἐκτάκτους ἀνάγκας.

Γ. Καφαντάρης (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν). Καὶ τὸ ἐδάφιον 4 εἶναι περιοριστικὸν ἀπαιτουμένης τῆς ἐγκρίσεως τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν ἐνῷ μέχρι σήμερον δὲν ἀπῃτεῖτο αὐτή.

Ὁ κ. **Σ. Στάης** λέγει ὅτι δὲν ἀρκεῖ τοῦτο. Ἐξακολουθῶν τονίζει ὅτι εἰς ὅλα τὰ Ὑπουργεῖα δύνανται νὰ γίνουν πολλαὶ καὶ μεγάλαι οἰκονομίαι δι' ὧν νὰ δυνάμεθα νὰ ἀντιμετωπίσωμεν τὰς περιστάσεις. Τοὺς φόρους πρέπει πάσῃ θυσίᾳ νὰ τοὺς ἀποφύγωμεν καὶ ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ ἐπετρέπετο νὰ τεθῇ ὁ τελευταῖος φόρος ἐπὶ τοῦ σίτου ἐξ 150 ἑκατομμυρίων.

Ὁ κ. **Γ. Μερκούρης** (Ὑπουργὸς τῆς Ἐθν. Οἰκονομίας) λέγει ὅτι δὲν εἶνε ἀκριβὲς τὸ λεχθὲν ὅτι διὰ τῆς ἐπαναφορᾶς 700 ἀποτάκτων ἀξιωματικῶν θὰ ἀπῃτεῖτο δαπάνη 35 ἑκατομμυρίων. Τὸ ἀπαιτούμενον ποσὸν δὲν ὑπερβαίνει τὸ 1/10 τοῦ ἀνωτέρω ποσοῦ.

Ὁ κ. **Σ. Στάης** λέγει, ὅτι ἡ παρατήρησις αὕτη ἔρχεται εἰς ἐνίσχυσιν τῆς γνώμης του ὅτι δὲν εἶναι σπουδαία ἡ δαπάνη τῆς ἐπαναφορᾶς τῶν ἀποτάκτων ἀξιωματικῶν.

Ὁ κ. **Κ. Δεμερτζῆς** παρατηρεῖ ὅτι καίτοι τὸ ψήφισμα εἰσάγεται ἀντικανονικῶς, ἐν τούτοις εἶνε ὑποχρεωμένος νὰ συστήσῃ τὴν ψήφισίν του ἐφόσον ἀφορᾷ ἀνάγκας ἀπαραιτήτους. Συναφῶς παρατηρεῖ ὅτι ἡ Κυβέρνησις, καθυστερήσασα, ἀπώλεσε τὴν εὐκαιρίαν πρὸς διευθέτησιν τῶν οἰκονομικῶν τοῦ Κράτους, ὅπως εἶπεν καὶ εἰς ἄλλην ἀγόρευσίν του καὶ καταλήγων συνιστᾷ ὅπως ταχύτατα προσκομισθοῦν εἰς τὴν Βουλὴν ὅλα τὰ οἰκονομικὰ μέτρα τὰ ὁποῖα ἐνδεικνύουν αἱ περιστάσεις.

Ὁ κ. **Ι. Ράλλης** νομίζει ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἐπιμείνῃ ὁ κ. Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν νὰ ψηφισθῇ ἀπόψε τὸ συζητούμενον μέτρον, ἐφόσον ἡ Βουλὴ εἶνε κεκμηκυῖα καὶ δὲν δύναται νὰ γίνῃ συζήτησις καὶ διὰ τοῦτο ἀναγκάζεται νὰ παραιτηθῇ τοῦ λόγου.

Ὁ κ. **Σ. Σωτηριάδης** σχετικῶς, μὲ τὰ λεχθέντα παρὰ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν, ὅσον ἀφορᾷ τὰ πρὸς τὴν Ἀγγλίαν χρέη καὶ τὰς διὰ ταῦτα ὑποχρεώσεις μας, ὑπενθυμίζει ὅτι αἱ ὑποχρεώσεις αὗται ἦσαν συναφεῖς καὶ μὲ ἄλλας ὑποχρεώσεις τῆς Ἀγγλίας πρὸς τὴν Ἑλλάδα.

Γ. Καφαντάρης (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν). Ἡ ὑποχρέωσις ἀντιστοίχως ἀφεώρα μόνον τὸ παραδοθὲν πολεμικὸν ὑλικὸν καὶ καθωρίσθη κατόπιν μετὰ τὸν πόλεμον ἡ πληρωμή του. Ἡ Ἑλλὰς ἐζήτησε συμψηφισμόν, τονίσασα τὰς οἰκονομικάς της συνθήκας. Ἡ εὔνοια τῆς συμφωνίας τῆς σημερινῆς εἶνε ὅτι εἰς 62 ἔτη θὰ πληρώσωμεν 23 ἑκατομμύρια λιρῶν καὶ καθ' οὐδὲν εἰς τὸ ἀρχικὸν κεφάλαιον δὲν συμπεριλαμβάνονται παρὰ μόνον τὰ μετρητά.

Ὁ κ. **Σ. Σωτηριάδης** συνεχίζων λέγει ὅτι πάντως δὲν θεωρεῖ χαρμόσυνον τὸ γεγονὸς τῆς συμφωνίας διὰ τὰ χρέη, διότι ἐνῷ ἡ Ἑλλὰς συμμετέσχε τοῦ ἀγῶνος τῶν συμμάχων, ἐξ οὗ ἐκορπώθησαν οὗτοι ὀφέλη, ἐν τούτοις ἡ Ἑλλὰς μὴ καρπωθεῖσα βλέπει ἑαυτὴν καταδικαζομένην νὰ πληρώσῃ ἐπὶ δύο ἕως τρεῖς γεννεὰς βάρη, ἐξ ὧν οὐδὲν ὠφελήθη. Ἐκφράζω, λέγει, ὡς πολίτης διαμαρτυρίαν διότι ὑπεγράφη ὑπὸ τὴν πίστιν ἑνὸς ἰσχυροῦ Κράτους τόσον ὀδυνηρὰ διὰ τὰ οἰκονομικὰ τῆς Ἑλλάδος συμφωνία.

Γίνεται μετὰ ταῦτα δι' ἀναστάσεως δεκτὸν τὸ ψήφισμα:

Περὶ προσωρινῆς διοικήσεως τῶν ἐσόδων καὶ τῶν ἐξόδων τοῦ Κράτους καὶ τῶν Εἰδικῶν Ταμείων καὶ ὑπηρεσιῶν κατὰ τοὺς δύο μῆνας τῆς χρήσεως 1927-1928, ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ Προϋπολογισμοῦ τῆς χρήσεως 1926—1927.

(Ὡς ἐτροποποιήθη ὑπὸ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν). ἔχον οὕτω:

Ἡ ἐν Ἀθήναις Βουλὴ τῶν Ἑλλήνων

ΨΗΦΙΖΕΙ·

Μέχρις οὗ κατατεθῇ καὶ ψηφισθῇ ὁ Πρ)σμὸς τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων τῆς χρήσεως 1927-28, τὰ ἔσοδα καὶ ἔξοδα τοῦ Κράτους καὶ τῶν Εἰδικῶν Ταμείων καὶ ὑπηρεσιῶν τῆς χρήσεως ταύτης ἐνεργοῦνται ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ Πρ)σμοῦ τῆς χρήσεως 1926-27 ὑπὸ τὰ ἑξῆς ὅρια καὶ τρόπους:

α') Ἐπιτρέπεται ἡ βεβαίωσις καὶ εἴσπραξις τῶν κατὰ τοὺς κειμένους νόμους ἐσόδων, δι' ὅσα δὲ ἐκ τούτων δὲν ὑπάρχει πρόβλεψις ἐν τῷ Πρ)σμῷ τῆς χρήσεως 1926—27, ἀνοίγεται δι' ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν τὸ οἰκεῖον κεφάλαιον καὶ ἄρθρον ἐν τῷ Πρ)σμῷ.

β') Πρὸς πληρωμὴν τῶν ἐξόδων ἐπιτρέπεται ἡ διάθεσις πιστώσεων ἴσων πρὸς τὰ δύο δωδεκατημόρια τῶν πιστώσεων τοῦ Πρ)σμοῦ τῆς χρήσεως 1926—27,ὡς αὗται ἀνεπληρώθησαν ἢ ἠλαττώθησαν διὰ πράξεων δημοσιευθεισῶν εἰς τὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως μέχρι καὶ τὴς 10 Ἰανουαρίου 1927.

Ὑπέρβασις τούτων ἐπιτρέπεται:

Διὰ τὴν κατὰ τὸν νόμον 879 (ὡς ἐτροποποιήθη διὰ τοῦ νόμου 1913 κλπ.) ἀνάληψιν ὑποχρεώσεων ἐπὶ τῶν πιστώσεων πάντων τῶν κεφαλαίων καὶ ἄρθρων, ἀδείᾳ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν, ὡς πρὸς δὲ τὴν μεταβίβασιν εἰς Ταμίας πιστώσεων δι' ἀποδοχὰς προσωπικοῦ μέχρι τῶν ἓξ δωδεκατημορίων.

Διὰ τὴν πληρωμὴν ὑπηρεσίας Δημοσίου Χρέους μέχρι τοῦ συνόλου τῶν πιστώσεων.

Διὰ τὴν πληρωμὴν ὑποχρεώσεων, ἐκ νόμου ἢ ἐκ συμβάσεων ἐξοφληθεισῶν ἐντὸς τῶν δύο πρώτων μηνῶν τοῦ οἰκονομικοῦ ἔτους 1927-28 ἢ ἀναγκῶν ἀνεπιδέκτων ἀναβολῆς, μέχρι τοῦ συνόλου τῶν πιστώσεων, μετὰ προηγουμένην ἄδειαν τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν.

Προκειμένου περὶ τῶν ἐξόδων ὑπηρεσιῶν, αἵτινες ἀποσπασθεῖσαι ἀπὸ διάφορα Ὑπουργεῖα, εἰς τοὺς πρ)σμοὺς τῶν ὁποίων τῆς χρήσεως 1926—27, περιελαμβάνοντο αἱ δι' αὐτὰς πιστώσεις, ὑπήχθησαν εἰς τὰ Ὑπουργεῖα Ὑγιεινῆς καὶ Ἐθνικῆς Οἰκονομίας, ἐπιτρέπεται, ὅπως δι' ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν μεταφέρωνται ὑπὸ ἴδια ἄρθρα αἱ δι' αὐτὰς πιστώσεις, χωρὶς αἱ πιστώσεις αὗται μετὰ τῶν διατεθησομένων δι' ὑπηρεσίας τῶν ἄλλων Ὑπουργείων νὰ ὑπερβαίνουν τὰ δύο δωδεκατημόρια τῆς ὅλης κατ' ἄρθρον πιστώσεως τοῦ 1926-27.

Ὑπὸ τοὺς αὐτοὺς ὅρους ἐπιτρέπεται καὶ ἡ ἐγγραφὴ πιστώσεως διὰ τὴν πληρωμὴν ἐξόδων προβλεπομένων ὑπὸ τοῦ πρ)σμοῦ τῆς χρήσεως 1926-27, ἅτινα ὅμως κατὰ τὴν χρῆσιν 1927-28 πρόκειται νὰ καταλογισθῶσιν ὑπὸ ἴδιον ἢ ἄλλο ἄρθρον τοῦ πρ)σμοῦ.

Συναινέσει τῆς Βουλῆς λύεται εἶτα ὥρᾳ 10. 40 μ. μ. ἡ συνεδρίασις διὰ τὴν 5 1)2 μ. μ. τῆς αὔριον.

Ὁ Πρόεδρος
Θ. ΣΟΦΟΥΛΗΣ

Οἱ Γραμματεῖς
Μ. Λαΐλιος
Θ. Τσιριμῶκος

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ Ξ'

Τῆς 13 Ἀπριλίου 1927

Ὥρᾳ 6 15' μ. μ. ὁ κ. **Πρόεδρος** ἀνελθὼν ἐπὶ τῆς ἕδρας κηρύσσει τὴν ἔναρξιν τῆς συνεδριάσεως καὶ διατάσσει ν' ἀνοιχθῶσι τὰ Θεωρεῖα.

Ἀναγινώσκονται καὶ ἐπικυροῦνται τὰ πρακτικὰ τῆς χθεσινῆς συνεδριάσεως.

Ἀνακοινοῦνται εἶτα τὰ ἑξῆς:

Ἐπιτροπὴ ἀστέγων Καρδίτσης ὑποβάλλει ὑπόμνημα «περὶ ἀπαλλοτριώσεως δημοτικῶν καὶ δημοσίων ἐκτάσεων πρὸς ἀνέγερσιν λαϊκῶν κατοικιῶν».

Πολλὰ ἐπαγγελματικὰ Σωματεῖα τῆς πόλεως Πατρῶν διαμαρτύρονται διὰ τὴν δημοσίευσιν τοῦ ἐνοικιοστασίου δι' οὗ αἴρεται τελείως τοῦτο εἰς τὴν πόλιν των.

Ὁ Σύνδεσμος τῶν Μακεδονομάχων «Παῦλος Μελᾶς» διαμαρτύρεται διὰ τὴν μὴ ὑπαγωγὴν τῶν μελῶν του εἰς τὸ ἄρθρον 16 παραγρ. 1 τοῦ ἐνοικιοστασίου, δικαιουμένων περισσοτέρας παντὸς ἄλλου προστασίας.

Οἱ κτηνοτρόφοι τῆς περιφερείας Φθιώτιδος παρακαλοῦν τὴν Βουλὴν νὰ ἐπαναφέρῃ τὸ ἐνοικιοστάσιον τῶν βοσκῶν καθ' ὅσον ἡ ἄρσις τοῦ μέτρου τούτου ἔπληξε θανασίμως τὴν κτηνοτροφίαν.

Ὁ Κωνστ. Γιούλης τέως χωροφύλαξ, ὑπηρετήσας ἐπὶ μίαν 35τίαν ἐν τῷ στρατῷ ὑποβάλλει ὑπόμνημα «περὶ ἀπονομῆς συντάξεως».

Τὰ Ἐκκλησιαστικὰ Συμβούλια τῶν ἐνοριακῶν ναῶν τῆς πόλεως Πειραιῶς ὡς καὶ πλεῖστοι ἐνορῖται τούτων συνελθόντες εἰς σύσκεψιν ἐκφράζουν εὐχὴν πρὸς τὴν Κυβέρνησιν τὸν ἐπὶ τῶν Θρησκευμάτων Ὑπουργὸν καὶ πρὸς τὴν Βουλὴν ἵνα γίνῃ ἀποδεκτὴ προγενεστέρα τοιαύτη εὐχὴ τοῦ Δημ. Συμβουλίου Πειραιῶς ὅπως ἡ πόλις τοῦ Πειραιῶς ἀποτελέσῃ ἰδίαν ἀνεξάρτητον Μητρόπολιν περιλαμβάνουσαν τὰς νήσους Αἴγιναν καὶ Πόρον.

Ὁ βουλευτὴς κ. **Τ. Ἀναστασίου** ὑποβάλλει τηλεγραφικὴν ἀναφορὰν τῶν κατοίκων διαφόρων Κοινοτήτων τῆς Ἠλείας ζητούντων ὅπως τοποθετηθῇ ἡ ἕδρα τοῦ μετοδατικοῦ Εἰρηνοδικείου Μυρτουντίων εἰς τὸ Βαρθολομιό.

Ὁμοίως τῶν κτηματιῶν Ἀμαλιάδος διαμαρτυρομένων κατὰ τοῦ αὐτονόμου σταφιδικοῦ ὀργανισμοῦ.

Ὁ βουλευτὴς κ. **Δ. Στεφανόπουλος** καταθέτει τηλεγραφικὴν ἀναφορὰν τῆς ἑνώσεως ἐνοικιαστῶν οἰκιῶν Ἁγίου Αἰτούντων ὅπως συμπεριληφθοῦν εἰς τὸ νέον ἐνοικιοστάσιον.

Ὁμοίως καταθέτει ὑπόμνημα τῆς Ἐνοριακῆς Ἐπιτροπείας τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ ὁ Ἅγιος Διονύσιος δι' οὗ ζητεῖ αὕτη ὅπως ἐγκριθῇ παρὰ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Θρησκευμάτων ἡ πολυετὴς μίσθωσις τοῦ παλαιοῦ Ναοῦ ὡς σχολείου ἵνα ἐπὶ τῇ βάσει τούτων συναφθῇ δάνειον διὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τοῦ νέου Ναοῦ.

Ὁ κ. **Κ. Ἀγγελόπουλος** (Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης) ὑποβάλλει νομοσχέδια: 1) περὶ ἀνασυστάσεως τοῦ ἐκ τῆς πυρκαϊᾶς τῆς 16-17 Μαρτίου 1927 καταστραφέντος ἀρχείου τοῦ Πρωτοδικείου Ἠλείας καὶ τῆς Εἰσαγγελίας αὐτοῦ καὶ 2) περὶ καταργήσεως τοῦ ψηφίσματος τῆς 16-12-1924 περὶ ἀνακρίσεως καὶ ἐκδικάσεως ἀδικημάτων τινῶν παρὰ τῶν Ἐφετῶν καὶ ἄλλων τινῶν συναφῶν Ν. διαταγμάτων.

Ἐπίσης ὁ κ. **Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης** ἀνακοινοῖ πρὸς τὴν Βουλὴν τὸ Ν. Διάταγμα τῆς 6 Ἰουνίου 1925 «περὶ καταργήσεως διαφόρων φυλακῶν».

Ὁ κ. **Θ. Παπαστρατῆς** ὑποβάλλει πρότασιν νόμου «περὶ κατασκευῆς ὁδοῦ παραλίας Κύμης—Αὐλωναρίου ἐπαρχίας Καρυστίας».

Ὁ κ. **Γ. Κοκκινάκης** ὑποβάλλει τροπολογίαν ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου «περὶ ἀγροτικῆς ἀσφαλείας καὶ ἀγροφυλακῆς Κρήτης».

Οἱ κ.κ. **Ι. Σιακῆ, Θ. Βαρβιτσιώτης, Ι. Μουντζουρίδης, Δ. Πετρακάκος, Γ. Χατζηγεωργίου, Χ. Λαδᾶς, Ε. Μαδάτσος, Δ. Μπούκουρας, Α. Ψάρρας, Ν. Κρανιωτάκης** κ.λπ. ὑποβάλλουσι τροπολογίαν ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου «περὶ διοικήσεως καὶ διαχειρίσεως τῶν εἰς τὸ Κράτος, νομικὰ πρόσωπα ἐνμοσίου δικαίου ἢ κοινῆς ὠφελείας προσερχομένων κληρονομιῶν, κληροδοσιῶν καὶ δωρεῶν».

Ὁ κ. **Μ. Τσαρλαμπᾶς** ὑποβάλλει τροπολογίαν ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου «περὶ ἀγροτικῆς ἀσφαλείας καὶ ἀγροφυλακῆς Κρήτης».

Ὁ κ. **Θ. Τουρκοβασίλης** ὑποβάλλει τροπολογίαν ἐπὶ τῆς προτάσεως νόμου «περὶ ἐγγραφῆς καὶ ἐξετάσεως φοιτητῶν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κλπ.»

Οἱ κ.κ. **Ι. Μεταξᾶς** (Ὑπουργὸς τῆς Συγκοινωνίας) καὶ **Γ. Καφαντάρης** (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν) ὑποβάλλουσι σχέδιον νόμου «περὶ καταργήσεως ταχυδρομικῆς, τηλεγραφικῆς καὶ τηλεφωνικῆς ἀτελείας».

Ὁ κ. **Ι. Μεταξᾶς** (Ὑπουργὸς τῆς Συγκοινωνίας) ὑποβάλλει σχέδιον νόμου «περὶ ἐρμηνείας τοῦ νόμου 3158 περὶ παραχωρήσεως εἰς τὸν δῆμον Θεσ)νίκης τῶν ἐν αὐτῇ ἐγκαταστάσεων ἀεριόφωτος».

Ἡ μειοψηφία τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας ὑποβάλλει τὴν ἔκθεσίν της ἐπὶ τοῦ σχεδίου νόμου «περὶ Κυβερν. Ἐπιτρόπου παρὰ τῇ Ἐθνικῇ Τραπέζῃ τῆς Ἑλλάδος».

Ὁ κ. **Ε. Μοδάτος** ὑποβάλλει τροπολογίαν ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου «περὶ ἀγροτικῆς ἀσφαλείας καὶ ἀγροφυλακῆς Κρήτης».

Πρὸ τῆς Ἡμερησίας διατάξεως ὁ κ. **Α. Μάρκου** λέγει ὅτι ἐζήτησε τὸν λόγον διότι ἀπὸ τῆς χθὲς λαμβάνει πληθὺν τηλεγραφημάτων ἐκ μέρους τοῦ σταφιδικοῦ κόσμου Πατρῶν δι αμαρτυρομένου κατὰ τοῦ αὐτονόμου σταφιδικοῦ ὀργανισμοῦ. Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ παρακαλεῖ ὅπως εἰσαχθῇ ὅσον τὸ δυνατὸν τάχιστα τὸ Διάταγμα περὶ ἱδρύσεως τοῦ αὐτονόμου σταφιδικοῦ ὀργανισμοῦ, ὅπως ὑποστῇ τὴν ἐπεξεργα'σίαν τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς ἐπιτροπῆς.

Ὁ κ. **Τ. Ἀναστασίου** λέγει, ὅτι ἡ μελετωμένη ἐκ μέρους τοῦ αὐτονόμου σταφιδικοῦ ὀργανισμοῦ ἀπόφασις περὶ ἐκποιήσεως σταφιδοκάρπου εἰς τὰς ἐξωτερικὰς ἀγορὰς, ἐνῶ ὑπάρχουν εἰς χεῖρας τῶν παραγωγῶν καὶ τοῦ ἐμπορίου μεγάλαι ποσότητες σταφιδοκάρπου, ἀποτελεῖ πρᾶξιν αὐθαίρετον καὶ ἀντικειμένην εἰς τὰ συμφέροντα τῶν παραγωγῶν. Ἀπόδειξις δὲ τούτου δὲν εἶνε μόνον αἱ ἔντονοι διαμαρτυρίαι τοῦ κτηματικοῦ κόσμου τῆς Ἠλείας, ἀλλὰ καὶ ἡ ἀπότομος καὶ ραγδαία πτῶσις τῶν τιμῶν τῆς σταφίδος, ἐπελθοῦσα ἅμα τῇ ἐκδηλώσει τῶν σκέψεων τούτων. Κατὰ τοῦ σταφιδικοῦ ὀργανισμοῦ ὡς θεσμοῦ δὲν νομίζω ὅτι ἔχει ἀντιρρήσεις κανεὶς τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ σταφιδικοῦ κόσμου, κατὰ τοῦ τρόπου ὅμως καθ' ὃν διαχειρίζεται τὴν σταφίδα, τρόπου αὐθαιρέτου καὶ ἀνεξελέκτου ἀπολύτως πολλαὶ ὑπάρχουν αἱ ἀντιρρήσεις. Διὰ τοῦτο φρονεῖ ὅτι ὁ κ. Ὑπουργὸς τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας ὀφείλει ὡς τάχιστα νὰ εἰσαγάγῃ εἰς τὴν ἁρμοδίαν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπὴν τὸ Διάταγμα περὶ συστάσεως τοῦ σταφιδικοῦ ὀργανισμοῦ ἵνα τροποποιούμενον κατασταθῇ καὶ τὸν ὀργανισμὸν ἑδραιότερον καὶ τὰ συμφέροντα τῆς παραγωγῆς ἐξασφαλισθῶσι διὰ τοῦ ἐπιβαλλομένου ἐλέγχου.

Ὁ κ. **Φ. Μοσχούλας** προσθέτει καὶ αὐτὸς τὰς διαμαρτυρίας του εἰς τὰς διαμαρτυρίας τῶν προλαλησάντων καὶ νομίζει ὅτι θὰ ἦτο ὀρθὸν ὅπως ὁ κ. Ὑπουργὸς τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας καταθέσῃ εἰς τὰς Κοινοβουλευτικὰς Ἐπιτροπὰς τὸ σχετικὸν νομοσχέδιον τοῦ Αὐτονόμου Ὀργανισμοῦ, ὅστις μὲ τὰς ἐνεργείας του φαίνεται ὅτι δὲν συμβάλλει εἰς τὴν διατήρησιν τῶν τιμῶν τῆς σταφίδος.

Ὁ κ. **Γ. Καντιάνης** τονίζει ὅτι πρέπει νὰ ἔλθῃ πρὸς ἐπεξεργασίαν τὸ σχετικὸν νομοσχέδιον διὰ νὰ ἴδωμεν τίνας ὑπηρεσίας προσφέρουν αὐτοὶ οἱ αὐτόνομοι ὀργανισμοί.

Ὁ κ. **Π. Σάκκης** συνιστᾷ τὰ αὐτά.

Ὁ κ. **Γ. Μερκούρης** (Ὑπουργὸς τῆς Ἐθν. Οἰκονομίας) λέγει ὅτι εἶναι ἐν γνώσει τοῦ ζητήματος ἐκ τηλεγραφημάτων τῶν σταφιδοφόρων μερῶν καὶ λαμβάνει τὴν προσήκουσαν μέριμναν διὰ τὸ ὑφιστὰν ζήτημα καὶ κύριον ἡμέραν ἐπερωτήσεων θὰ παράσχῃ τὰς ἀναγκαίας ἐξηγήσεις.

Εἰσέρχεται εἶτα ἡ Βουλὴ εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Διάταξιν
τῆς Νομοθετικῆς Ἐργασίας

Ὁ κ. **Α. Μιχαλακόπουλος** (Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν) λαμβάνων τὸν λόγον λέγει ὅτι πρὸ ἡμερῶν εἶχε παρακαλέσει ὅπως προταχθῇ ἡ συζήτησις ἐπὶ συμβάσεών τινων ἐμπορικῶν, αἱ ὁποῖαι ἄλλως τε δὲν πρόκειται νὰ προκαλέσουν καμμίαν συζήτησιν. Ἐκείνη ἡ ὁποία θὰ προκαλέσῃ ἴσως συζήτησιν εἶναι ἡ Ἑλληνοαλβανικὴ συμφωνία, ἐφ' ἧς παρακαλεῖ τὸν Πρόεδρον τῆς ἁρμοδίας Ἐπιτροπῆς ἵνα παράσχῃ πληροφορίας.

Ὁ κ. **Α. Σαχτούρης** λέγει ὅτι ἡ ἐπιτροπὴ ἐμφορεῖται ὑπὸ τῶν ἀρίστων διαθέσεων ἀπέναντι τοῦ φίλου καὶ ἀδελφοῦ Ἀλβανικοῦ Ἔθνους, λόγῳ ὅμως τῆς σπουδαιότητος τοῦ θέματος ἡ ἐπιτροπὴ ἔκρινεν ὅτι ἔπρεπε νὰ ἔχῃ πληροφορίας τινὰς τὰς ὁποίας ἐζήτησεν συμπληρωματικῶς ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐξωτερικῶν.

Αἰτήσει τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν γίνονται διαδοχικῶς δεκτὰ τὰ κάτωθι νομοσχέδια εἰς α' κατ' ἄρθρον καὶ σύνολον συζήτησιν.

Περὶ κυρώσεως τῆς μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Ἑλβετίας ὑπογραφείσης ἐν Ἀθήναις τῇ 29 Νοεμβρίου 1926 προσωρινῆς ἐμπορικῆς συμβάσεως.

Ἄρθρον μόνον.

Ἡ μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Ἑλβετίας συνομολογηθεῖσα καὶ ἐν Ἀθήναις ὑπογραφεισα τῇ 29 Νοεμβρίου 1926 προσωρινὴ ἐμπορικὴ σύμβασις μετὰ τοῦ προσηρτημένου πίνακος καὶ πρωτοκόλλου, ὧν τὰ κείμενα ἔπονται ἐν γαλλικῷ πρωτοτύπῳ καὶ ἑλληνικῇ μεταφράσει, ἔχουσι πλήρη καὶ νόμιμον ἰσχὺν ἀπὸ τῆς ὑπογραφῆς των.

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΣΥΜΒΑΣΙΣ ΜΕΤΑΞΥ ΕΛΛΑΔΟΣ ΚΑΙ ΕΛΒΕΤΙΑΣ

Ὁ Πρόεδρος τῆς Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας καὶ τὸ Ἑλβετικὸν Ὁμοσπονδιακὸν Συμβούλιον, ἐπιθυμοῦντες νὰ διευκολύνωσι τὰς ἐμπορικὰς σχέσεις μεταξὺ τῶν δύο χωρῶν, ἀπεφάσισαν νὰ συνομολογήσωσι προσωρινὴν ἐμπορικὴν Σύμβασιν καὶ διώρισαν πρὸς τοῦτο ὡς πληρεξουσίους αὐτῶν:

Ὁ Πρόεδρος τῆς Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας τὴν Αὐτοῦ Ἐξοχότητα τὸν κύριον Π. Α. Ἀργυρόπουλον, Ὑπουργὸν ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν.

Τὸ Ἑλβετικὸν Ὁμοσπονδιακὸν Συμβούλιον τὸν κύριον Eugene Broye, προσωρινὸν Ἐπιτετραμμένον τῆς Ἑλβετίας ἐν Ἀθήναις, οἵτινες δεόντως ἐξουσιοδοτημένοι πρὸς τοῦτο συνεφώνησαν τὰ ἑξῆς:

Ἄρθρον 1.

Τὰ συμβαλλόμενα Μέρη ἐγγυῶνται τὴν ἀμοιβαίαν χορήγησιν, ὅσον ἀφορᾷ τὴν εἰσαγωγήν, τὴν ἐξαγωγὴν καὶ τὴν διαμετακόμισιν, τῶν δικαιωμάτων καὶ πλεονεκτημάτων τοῦ μᾶλλον εὐνοουμένου Κράτους.

Κατὰ συνέπειαν ἕκαστον τῶν συμβαλλομένων Μερῶν ἀναλαμβάνει τὴν ὑποχρέωσιν νὰ χορηγῇ εἰς τὸ ἕτερον συμβαλλόμενον Μέρος ἄνευ ἀνταλλάγματος καὶ ἀμέσως πάντα τὰ πλεονεκτήματα καὶ τὰς εὐνοίας, ἅτινα εἰς τὰς προβλεπομένας περιπτώσεις παραχώρησεν ἤδη ἢ θέλει παραχωρήσει εἰς τρίτον Κράτος, καὶ ἰδίᾳ ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὸ ποσοστόν, τὴν ἐγγύησιν καὶ τὴν εἴσπραξιν τῶν τελωνειακῶν δικαιωμάτων, εἰς τοὺς συντελεστὰς πρασαυξήσεως εἰς τὰς τελωνειακὰς ἀποδήκας (συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν διατάξεων αἵτινες ἀφορῶσι τὴν εἰσαγωγήν, τὴν ἐξαγωγὴν καὶ τὴν διατήρησιν τῶν ἐμπορευμάτων ἐντὸς τῶν ἐλευθέρων λιμένων, τῶν ἐλευθέρων σημείων καὶ γενικῶν ἀποθηκῶν) εἰς τοὺς ἐσωτερικοὺς δασμούς, εἰς τὰς διατυπώσεις καὶ τὴν μεταχείρισιν τῶν ἐντὸς τοῦ τελωνείου ἐμπορευμάτων ὡς καὶ εἰς τὰ δικαιώματα daccise καὶ καταναλώσεως.

Ἐξαιροῦνται οὐχ ἧττον αἱ ἤδη παραχωρηθεῖσαι εὐνοιαι ὡς καὶ αἱ τυχὸν παραχωρηθησόμεναι μεταγενεστέρως τοιαῦται εἰς ὅμορα Κράτη χάριν τῶν κατοίκων ὡρισμένων περιφερειῶν πρὸς τὸν σκοπὸν διευκολύνσεως τῆς συνοριακῆς συναλλαγῆς, ὡς καὶ αἱ ἀπορρέουσαι ἐκ τελωνιακῆς Ἑνώσεως ὑπαρχούσης ἤδη ἢ καὶ μελλούσης τοιαύτης συνομολογηθησομένης ὑφ' ἑνὸς τῶν συμβαλλομένων Μερῶν.

Ἄρθρον 2.

Ἀνεξαρτήτως τῶν ὡς ἄνω διατάξεων τὰ φυσικὰ καὶ βιομηχανικὰ Ἑλληνικὰ προϊόντα, ἅτινα ἀμέσως ἢ ἐμμέσως προέρχονται ἐξ Ἑλλάδος, τὰ ἀπαριθμούμενα ἐν τῷ συνημμένῳ πίνακι Α, θέλουσιν εἰσαγόμενα ἐπὶ Ἑλβετικοῦ τελωνιακοῦ ἐδάφους καταβάλει τοὺς ἐν τῷ ὡς ἄνω πίνακι ἀναγραφομένους δασμούς.

Ἄρθρον 3.

Τὰ δύο συμβαλλόμενα Μέρη ἀναλαμβάνουσι τὴν ὑποχρέωσιν ὅπως μὴ θέσωσιν ἢ διατηρήσωσιν, ὅσον ἀφορᾷ τὰ ἑκατέρωθεν εἰσαγόμενα καὶ ἐξαγόμενα, ἀπαγορεύσεις ἢ οἱουσδήποτε περιορισμούς, οἵτινες δὲν ἤθελον ἐφαρμόζεσθαι εἰς τὰ αὐτὰ προϊόντα, τὰ προερχόμενα ἢ ἀπευθυνόμενα, οἱουδήποτε ἄλλου Κράτους.

Ἐν τούτοις ἐξαιρέσεις ἐπιτρέπονται διὰ τὰς ἀπαγορεύσεις καὶ περιορισμοὺς τοὺς ἀφορῶντας:

α) Τὴν δημοσίαν ἀσφάλειαν.

β') Τὴν δημοσίαν ὑγείαν, ἢ τὰς προφυλάξεις τῶν ζώων καὶ τῶν φυτῶν κατὰ νόσων τῶν βλαβερῶν ἐντόμων καὶ τῶν παρασίτων.

CONVENTION PROVISOIRE DE COMMERCE ENTRE LA GRÈCE ET EA SUISSE

Le Président de la République Hellénique et le Conseil Fédéral Suisse désireux de favoriser les relations commerciales entre les deux Pays, ont résolu de conclure une Convention Provisoire de Commerce et ont nommé à cet effet pour leurs Plénipotentiaires respectifs, à savoir,

Le President de la République Hellénique: Son Excellenee Monsieur P. A. Argyropoulo, Ministre des Affires Etrangères, et

Le Conseil Fédéral Suisse: Monsieur Eugène Broye, Chargé d'Affaires de Suisse a. i., à Athènes, lesquels dûment autorisés à cet effet sont convenus des dispositions suivantes:

Article 1.

Les parties Contractantes se garantissent réciproquement en ce qui concerne l'importation, l'exportation et le transit, les droits et le traitement de la nation la plus favorisée.

Chacune des Parties contractantes s'engage, en conséquence, à faire profiter l'autre, gratuitement et immédiatement, de tous les privilèges et faveurs que, dans les domaines précités, elle a concédés ou concéderait à un Etat tiers, notamment quant au montant, à la garantie et à la perception des droits de douane, aux coëfficients de majoration, aux entrepôts de douane (y compris le régime concernant l' entrée, la sortie et la conservation des marchandises dans les ports francs, points francs ou magasins généraux) aux taxes intérieures, aux formalités et au traitement des expéditions en douane, ainsi qu'aux droits d'accise ou de consommation.

Sont exceptées, toutefois, les faveurs actuellement accordées ou qui pourraient être accordées ultérieurement à des Etats limitrophes pour les habitants de certaines de leur régions en vue de faciliter le trafic frontière, ainsi que celles résultant d'une union douanière déjà conclue ou qui pourrait être conclue à l'avenir par l'une des Parties.

Article 2.

Sans préjudice aux dispositions qui précèdent, les produits naturels ou fabriqués originaires et en provenance directe ou indirecte de Grèce, énumérés à la liste A ci-annexée, bénéficieront à leur importation sur le territoire douanier suisse des droits d'entrée indiquée à ladite liste A.

Article 3.

Les deux Parties Contractantes s'engagent à ne pas établir et à ne pas maintenir sur leur importations ou exportations respectives, des prohibitions ou des restrictions quelconques, qui ne s'appliqueraient pas aux produits similaires en provenance ou à destination de tout autre pays.

Des exceptions pourront être faites toutefois en ce qui concerne les prohibitions ou restrictions visant:

a) la sécurité publique,

b) la santé publique, ou la protection des animaux et des plantes contre les maladies, les insectes nuisibles et les parasites.

Ἄρθρον 4.

Ἐν ᾗ περιπτώσει ἕν τῶν συμβαλλομένων Μερῶν παραχωρήσει εἰς τὰ προϊόντα τρίτου Κράτους δικαιώματα ἀνώτερα τῶν παραχωρουμένων εἰς τὰ αὐτὰ προϊόντα προερχόμενα ἐκ τοῦ ἑτέρου Μέρους ἢ ἐν ᾗ περιπτώσει ὑποβάλῃ τὰ προϊόντα τρίτου Κράτους εἰς ἀπαγορεύσεις ἢ περιορισμοὺς εἰσαγωγῆς οὓς δὲν ἐπιβάλλει εἰς τὰ αὐτὰ προϊόντα τοῦ ἑτέρου Μέρους, δύναται, ἐὰν αἱ περιστάσεις τὸ ἐπιβάλλωσι, νὰ ἐξαρτήσῃ τὴν ἐφαρμογὴν τῶν ἠλαττωμένων τελῶν ἐπὶ τῶν προϊόντων τῶν προερχομένων ἐκ τοῦ ἑτέρου Μέρους ἢ τὴν ἄδειαν τῆς εἰσαγωγῆς αὐτῶν ἐκ τῆς προσαγωγῆς πιστοποιητικῶν προελεύσεως ἐκδιδομένων ὑπὸ τῶν ἀρχῶν ἢ Ἐμπορικοῦ Ἐπιμελητηρίου τῶν πρὸς τοῦτο τεταγμένων ὑπὸ τοῦ ἐξάγοντος Κράτους.

Ἐν ᾗ περιπτώσει τὸ εἰσάγον Κράτος ἀπαιτεῖ τὴν προξενικὴν θεώρησιν τῶν πιστοποιητικῶν προελεύσεως, τὸ τέλος τοῦτο διὰ τὴν θεώρησιν δὲν δύναται νὰ ὑπερβῇ ἓν φράγκον χρυσὸν ἢ μίαν δραχμὴν χρυσῆν.

Ἄρθρον 5.

Ἕκαστον τῶν συμβαλλομένων Μερῶν ἐπιφυλάττει εἰς ἑαυτὸ τὸ δικαίωμα νὰ ὑποβάλῃ εἰς τέλη τὰ ἐκ τοῦ ἐδάφους τοῦ ἑτέρου Μέρους εἰσαγόμενα προϊόντα, ἐὰν τὰ αὐτὰ προϊόντα ἐπιβαρύνωνται ἐν τῷ ἐσωτερικῷ τῆς χώρας διὰ τέλους κατασκευῆς ἢ ἄλλου ἢ ἐὰν κατεσκευάσθησαν δι' ὑλικῶν ὑποβαλλομένων εἰς τοιοῦτο τέλος.

Τὰ ἐπὶ τῶν εἰσαγομένων εἰδῶν τέλη δὲν δύνανται ἐν τούτοις νὰ εἶναι ἀνώτερα ἢ βαρύτερα τῶν ἐπὶ τῶν ἐγχωρίων προϊόντων.

Ἄρθρον 6.

Τὰ προϊόντα τὰ ἀποτελοῦντα Κρατικὸν Μονοπώλιον, ὡς καὶ τὰ διὰ τὴν κατασκευὴν τῶν μεμονοπωλημένων προϊόντων ὑλικά, δύνανται, πρὸς ἐγγύησιν τῶν μονοπωλίων, νὰ ὑποβληθῶσιν εἰς πρόσθετον τέλος εἰσαγωγῆς, ἔστω καὶ ἂν τὰ προϊόντα ἢ τὰ ἐγχώρια ὑλικὰ δὲν ὑπόκεινται εἰς τοιοῦτον.

Τὸ τέλος τοῦτο θὰ ἐπιστρέφηται ἐὰν ἐντὸς τῶν τεθεισῶν προθεσμιῶν ἀποδειχθῇ ὅτι τὰ φορολογούμενα ὑλικὰ ἐχρησιμοποιήθησαν κατὰ τρόπον ἀποκλείοντα τὴν κατασκευὴν μεμονοπωλημένου προϊόντος.

Ἄρθρον 7.

Ὑπὸ τὸν ὅρον τῆς ἐπανεξαγωγῆς ἢ τῆς ἐπαναγωγῆς ἐντὸς προθεσμίας 12 μηνῶν καὶ ὑπὸ τὴν ἐπιφύλαξιν τῶν μέτρων ἐλέγχου ἡ ἀπαλλαγὴ παντὸς δικαιώματος εἰσαγωγῆς ἢ ἐξαγωγῆς παραχωρεῖται ἀμοιβαίως :

1) Διὰ τὰ πρὸς ἐπιδιόρθωσιν ἀντικείμενα.

2) Διὰ τὰ δείγματα τὰ ὑποκείμενα εἰς τελωνιακὰ δικαιώματα, συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν δειγμάτων τῶν ἐμπορικῶν ταξειδιωτῶν, συμφώνως πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 10 τῆς Διεθνοῦς Συμβάσεως διὰ τὴν ἁπλοποίησιν τῶν τελωνιακῶν διατυπώσεων, τῆς ὑπογραφείσης ἐν Γενεύῃ τὴν 3 Νοεμβρίου 1923.

3) Διὰ τὰ φυσικὰ ἢ βιομηχανικὰ προϊόντα, τὰ προοριζόμενα δι' ἐκθέσεις, πανηγύρεις καὶ διεθνεῖς διαγωνισμούς.

Ἄρθρον 8.

Οἱ ἔμποροι, βιομήχανοι καὶ ἄλλοι παραγωγοὶ ἑκατέρας τῶν δύο χωρῶν ὡς καὶ οἱ περιοδεύοντες ἀντιπρόσωποί των θὰ ἔχωσι τὸ δικαίωμα, ἐπὶ τῇ προσαγωγῇ εἰδικοῦ δελτίου ταυτότητος, ἐκδοθέντος ὑπὸ τῶν Ἀρχῶν τῆς χώρας αὐτῶν, καὶ ὑπὸ τὸν ὅρον τῆς συμμορφώσεώς των πρὸς τὰς ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τοῦ ἑτέρου Κράτους κρατούσας διατυπώσεις, νὰ προβαίνωσιν ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ εἰς ἀγορὰν διὰ τὸ ἐμπόριον, τὴν βιομηχανίαν ἢ δι' ἄλλας ἐπιχειρήσεις αὐτῶν καὶ ν' ἀναζητήσωσιν ἐν αὐτῇ παραγγελίας ἀπὸ πρόσωπα ἢ οἴκους, ἐνεργοῦντες τὴν ἐκ νέου πώλησιν ἢ χρησιμοποιοῦντες ἐπαγγελματικῶς ἢ βιομηχανικῶς τὰ προσφερόμενα ἐμπορεύματα,

Article 4.

Si l'une des Parties contractantes frappe les produits d'un pays tiers de droits plus élevés que ceux applicables aux mêmes produits originaires de l'autre Partie ou si elle soumet les produits d'un pays tiers à des prohibittions ou restrictions d'importations qu'elle n'applique pas aux mêmes produits de l'autre Partie, elle est autorisée, au cas ou les ciconstances l'exigeraient, à faire dépendre l'application des droits réduits aux produits provenant de l'autre Partie ou leur admission à l'entrée de la présentation de certificats d'origine délivrés par les autorités ou chambre de commerce qui seront, à cet effet, désignées par le pays d'exportation.

Si le pays d'importation exige le visa consulaire des certificats d'origine, le taux de ce visa ne pourra dépasser un franc or ou drachme or par pièce.

Article 5.

Chacune des parties Contractantes se réserves la faculté de soumettre à des taxes les produits qui sont grevés à l'intérieur du pays d'une taxe de fabrication ou autre, ou s'ils sont fabriqués avec des matières soumises à une telle taxe.

Toutefois, les taxes sur les articles importés ne peuvent être ni plus élevées ni plus onéreuses que pour les produits indigènes.

Article 6.

Les produits faisant l'objet de monopole d'Etat ainsi que les matières propres à la fabrication de produits monopolisés, pourront, en garantie des monopoles, être assujettis à une taxe d'entrée supplémentaire même si les produits ou les matières similaires indigènes n'y sont pas soumis.

Cette taxe sera remboursée si, dans les délais prescrits, il est prouvé que les matières imposées ont été employées d'une manière excluant la fabrication d'un article monopolisé.

Article 7.

Sous condition de réexportation ou de réimportation dans le délai de 12 mois et sous réserve des mesures de contrôle, la franchise de tout droit d'entrée et de sortie est stipulée réciproquement :

1. pour les objets à réparer ;

2. pour les échantillons passibles de droits de douane, y compris ceux de voyageurs de commerce, conformément aux dispositions de l'article 10 de la Convention internationale pour la simplification des formalités douanières conclue à Genève le 3 Novembre 1923;

3. pour les produits naturels ou fabriqués, destinés aux expositions, foires et concours internationaux.

Article 8.

Les négociants, les fabricants etautres producteurs de l'un des deux pays, ainsi que leurs commis-voyageurs auront le droit, sur la production d'une carte de légitimation, délivrée par les autorités de leur pays en observant les formalités prescrites dans le territoire de l'autre pays, de faire dans ce dernier les achats pour leur commerce, fabrication ou autre entreprise, et d'y rechercher des commandes auprès des personnes ou maisons opérant la revente ou faisant un usage professionnel ou industriel des marchandises offertes, sans être soumis, à ce titre à aucun droit ou taxe,

χωρὶς νὰ ὑποβάλλωνται διὰ τοῦτο εἰς οἱονδήποτε δικαίωμα ἢ τέλος, ὑπὸ τὸν ὅρον ὅτι ἡ διαμονὴ αὐτῶν ἐν τῇ χώρᾳ δὲν θὰ ὑπερβῇ τοὺς ἓξ μῆνας. Δύνανται νὰ ἔχωσι μεθ' ἑαυτῶν δείγματα ἢ μοδέλα, ἀλλ' οὐχὶ ἐμπορεύματα, ἐξαιρέσει τῶν περιπτώσεων εἰς ἃς ἐπιτρέπεται τοῦτο εἰς τοὺς ἐγχωρίους ἐμπορικοὺς ταξειδιώτας.

Τὸ ἐν τῇ πρώτῃ παραγράφῳ ἀναφερόμενον δελτίον ταυτότητος ὀφείλει νὰ εἶναι ὅμοιον πρὸς τὸ σχέδιον τὸ συνημμένον εἰς τὸ ἄρθρον 10 τῆς Διεθνοῦς Συμβάσεως διὰ τὴν ἁπλοποίησιν τῶν τελωνιακῶν διατυπώσεων, τῆς ὑπογραφείσης ἐν Γενεύῃ τὴν 3ην Νοεμβρίου 1923.

Αἱ ὡς ἄνω διατάξεις δὲν ἐφαρμόζονται εἰς τοὺς περιοδεύοντας ἐμπόρους καὶ περιάκτας ὡς καὶ διὰ τὴν ἀναζήτησιν παραγγελιῶν παρὰ προσώπων μὴ ἐξασκούντων μήτε βιομηχανίαν μήτε ἐμπόριον.

Ὅσον ἀφορᾷ τούτους τὰ συμβαλλόμενα Μέρη διατηροῦσι τὴν ἀπόλυτον ἐλευθερίαν τῆς νομοθεσίας αὐτῶν.

Ἄρθρον 9.

Αἱ διαφοραί, αἵτινες ἤθελον ἀνακυῇ ὅταν ἀφορᾷ τὴν ἑρμηνείαν ἢ τὴν ἐφαρμογὴν τῆς παρούσης Συμβάσεως, συμπεριλαμβανομένου καὶ τοῦ συνημμένου πρωτοκόλλου, καὶ αἵτινες δὲν ἤθελον κανονισθῇ διὰ τῆς διπλωματικῆς ὁδοῦ ἐντὸς λογικῆς προθεσμίας, θέλουσιν ὑποβληθῇ τῇ αἰτήσει ἑνὸς μόνου τῶν Μερῶν εἰς διαιτητικὸν δικαστήριον, ὅπερ θέλει, κατὰ γενικὸν κανόνα, ἀποτελεσθῇ ἐκ τριῶν μελῶν. Τὰ συμβαλλόμενα Μέρη θέλουσι διορίσει ἕκαστον ἕνα διαιτητὴν κατὰ βούλησιν καὶ ἐκ συμφώνου τὸν ἐπιδιαιτητήν. Ἐὰν ὅμως ἕν τῶν Μερῶν τὸ ζητήσῃ, τὸ διαιτητικὸν δικαστήριον θέλει ἀποτελεσθῇ ἐκ πέντε μελῶν, τῶν συμβαλλομένων Μερῶν διοριζόντων ἑκάστου ἕνα διαιτητὴν κατὰ βούλησιν καὶ ἐκ συμφώνου τὰ τρία ἄλλα καὶ μεταξὺ τῶν τελευταίων τούτων τὸν ἐπιδιαιτητήν.

Ὁ ἐπιδιαιτητὴς καὶ ἐν ἀνάγκῃ οἱ ἀπὸ συμφώνου διορισθησόμενοι διαιτηταὶ δὲν θέλουσιν εἶσθαι οὔτε ὑπήκοοι τῶν συμβαλλομένων Μερῶν, οὔτε θὰ ἔχωσι τὴν κατοικίαν αὐτῶν ἐπὶ τῶν ἐδαφῶν τούτων ἢ θὰ διατελῶσιν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν αὐτῶν.

Ἐὰν ὁ διορισμὸς τοῦ ἐπιδιαιτητοῦ καὶ ἐν ἀνάγκῃ τῶν ἀπὸ συμφώνου διορισθησομένων διαιτητῶν ἢ καὶ ὁ διορισμὸς ἰδίᾳ βουλήσει ἑνὸς τῶν Μερῶν δὲν πραγματοποιηθῇ ἐντὸς τεσσάρων μηνῶν ἀπὸ τῆς κοινοποιήσεως τῆς αἰτήσεως διαιτησίας, οὗτοι θέλουσιν ἀναδειχθῇ τῇ αἰτήσει καὶ ἑνὸς μόνου τῶν Μερῶν ὑπὸ τοῦ Προέδρου τοῦ διαρκοῦς Δικαστηρίου Διεθνοῦς Δικαιοσύνης καὶ, ἐὰν οὗτος εἶναι ὑπήκοος ἑνὸς τῶν συμβαλλομένων Κρατῶν, ὑπὸ τοῦ Ἀντιπροέδρου, καὶ ἐὰν οὗτος εὑρίσκεται ἐν τῇ αὐτῇ περιπτώσει, ὑπὸ τοῦ ἀρχαιοτέρου μέλους τοῦ Δικαστηρίου.

Τὸ δικαστήριον θέλει συνέλθῃ ἐν τῷ ὑπὸ τοῦ ἐπιδιαιτητοῦ καθορισθησομένῳ τόπῳ καὶ τοῦτο θέλει κανονίσει τὴν διαιτησίαν. Αἱ ἀποφάσεις του θὰ ἔχωσιν ὑποχρεωτικὴν ἰσχύν.

Ἐν περιπτώσει ἀμφισβητήσεως ἐπὶ τοῦ σημείου ἐὰν ἡ διαφορὰ ἀφορᾷ τὴν διερμηνείαν ἢ τὴν ἐφαρμογὴν τῆς Συμβάσεως, τὸ προδικαστικὸν τοῦτο ζήτημα θέλει ὑποβληθῇ εἰς διαιτησίαν ὑπὸ τὰς αὐτὰς συνθήκας τὰς προβλεπομένας εἰς τὴν πρώτην παράγραφον τοῦ παρόντος ἄρθρου.

Ἄρθρον 10.

Ἡ παροῦσα Σύμβασις θέλει ἐπικυρωθῇ καὶ αἱ ἐπικυρώσεις θέλουσιν ἀνταλλαγῇ ἐν Ἀθήναις τὸ ταχύτερον.

Θέλει τεθῇ ἐν ἰσχύι τὴν ἑπομένην τῆς ὑπογραφῆς της. Συνεφωνήθη διὰ τὴν διάρκειαν ἑνὸς ἔτους ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως αὐτῆς. Ἐν τούτοις, ἐὰν δὲν καταγγελθῇ τρεῖς μῆνας πρὸ τῆς λήξεως τῆς προθεσμίας ταύτης, παρατείνεται σιωπηρῶς ἐπ' ἀόριστον. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει δύναται νὰ καταγγελθῇ

pourvu que leur séjour dans le pays ne dépasse pa six mois. Ils pourront avoir avec eux des échantillons ou modèles mais non des marchandises, sauf dans les cas où les voyageurs de commerce nationaux y sont autorisés.

La carte de légitimation mentionée au premier alinéa doit être conforme au modèle annexé à l'article 10 de la Convention internationale pour la simplification des formalités douanières conclu à Genève le 3 novembre 1923.

Les dispositions ci-dessus ne sont pas applicables aux industries ambulantes, au colportage et à la recherche de commandes chez les personnes n'exerçant ni industrie, ni commerce; les parties contractantes se réservant à ce sujet l'entière liberté de leur législation.

Article 9.

Les différends qui viendraient à s'élever au sujet de l'interprétation ou de l'application de la présente Convention, y compris le Protocole additionnel, et qui n'auraient pu être réglés par la voie diplomatique dans un délai raisonnable, seront soumis à la requête d'une seule des Parties, à un Tribunal arbitral qui sera, en règle générale, composé de trois membres, les Parties contractantes nommant, chacune, un arbitre à leur gré et désignant, d'un commun accord, le surarbitre. Si l'une des Parties le demande le Tribunal arbitral sera toutefois, composé de cinq membres, les Parties contractantes nommant chacune un arbitre à leur grè et désignant, d'un commun accord, les trois autres et, parmi ses derniers, le surarbitre.

Le surarbitre et, le cas échéant, les arbitres à désigner, en commun, ne devront, ni être des ressortissants des Etats contractants, ni avoir leur domicile sur leur territoire ou se trouver à leur service.

Si la nomination du surarbitre et, le cas échéant, des arbitres à désigner en commun ou au gré de l'une des Parties n'intervenait pas dans les quatre mois qui suivent la notification d'une demande d'arbitrage, ils seront désignés, à la demande d'une seule des Parties, par le Président de la Cour permanente de Justice internationale ou, si celui-ci est ressortissant de l'un des Etats contractants, par le Vice-Président ou, si celui-ci se trouve dans le même cas, par le membre le plus ancien de la Cour.

Le Tribunal se réunira au lieu désigné par le surarbitre. Il réglera lui-même la procédure. Ses sentences auront force obligatoire.

En cas de contestation sur le point de savoir si le litige a trait à l'interprétation ou à l'application de la Convention, cette question préjudicielle sera soumise à l'arbitrage dans les mêmes conditions que celles prévues à l'alinéa premier du présent article.

Article 10.

La présente Convention sera ratifiée et les ratifications en seront échangées à Athènes dans le plus bref délai possible.

Elle entrera en vigueur le jour qui suivra sa signature. Elle est conclue pour la durée d'une année à partir de son entrée en vigueur; cependant, si elle n'est dénoncée trois mois avant l'expiration de ce délai, elle sera prolongée par tacite reconduction pour une durée indé-

ἀνὰ πᾶσαν στιγμήν, καὶ θέλει ἰσχύσει ἐπὶ τρεῖς μῆνας ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς καταγγελίας ταύτης.

Εἰς πίστωσιν τῶν ὁποίων οἱ ἑκατέρωθεν ἀντιπρόσωποι ὑπέγραψαν τὴν παροῦσαν Σύμβασιν καὶ ἐπέθεσαν τὰς ἐαυτῶν σφραγίδας.

Ἐγένετο εἰς διπλοῦν ἐν Ἀθήναις τῇ 29 Νοεμβρίου 1926

(Τ. Σ.) Π. Α. Ἀργυρόπουλος
(Τ. Σ.) Εὐγένιος Μπρυὰ

ΠΙΝΑΞ Α'.

Ἑλληνικὰ προϊόντα ἀπολαύοντα κατὰ τὴν εἰς Ἑλβετίαν εἰσαγωγὴν τῶν ἠλαττωμένων δασμῶν

Ἀριθμὸς τοῦ Ἑλβετικοῦ Δασμολογίου	Προσδιορισμὸς ἐμπορευμάτων	Δικαιώματα εἰσαγωγῆς φράγκα
ἐκ τοῦ 33	Κορινθιακὴ σταφὶς	10—
» 37β	Σῦκα	10—
	Ἔλαιον τραπέζης : ἐν δοχείοις παντὸς εἴδους ζυγίζοντα πλέον τῶν 10 χιλιογρ.	
72	Ἔλαιον ἐλαίας	10—
160	Σπόγγοι	35—
	Μέταξα καὶ γνάφαλον μετάξης διὰ τὴν ὕφανσιν : ἀλεύκαστος ἄστριπτος	
436	ὠμή	2—
ἐκ τοῦ 482β	Μάλλινοι τάπητες μετὰ κόμβων	150—
629α	Σμύρις ἀκατέργαστος	0.30
» 632α	Σμύρις εἰς κόνιν	6—
	Ρητῖναι παντὸς εἴδους διὰ χρῆσιν βιομηχανικὴν Στερεαί:	
989	Κολοφώνιον	30—
995	Τερεβινθίνη	50—

(Ὑπ.) Π. Α. ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΣ
(») ΕΥΓΕΝΙΟΣ ΜΠΡΟΑ

ΠΡΟΣΘΕΤΟΝ ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟΝ

Κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς ὑπογραφῆς τῆς Προσωρινῆς Ἐμπορικῆς Συμβάσεως, τῆς συμφωνηθείσης τὴν ἡμέραν τῆς σήμερον μεταξὺ τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Ἑλβετίας, οἱ κάτωθι ὑπογεγραμμένοι, δεόντως ἐξουσιοδοτημένοι πρὸς τοῦτο, συνεφώνησαν ὅτι αἱ διατάξεις τῆς ἀνανεωθείσης Συμβάσεως θὰ ἐφαρμόζωνται ἀπὸ τὴν ἡμέραν τῆς ἰσχύος αὐτῶν ἀπολύτως εἰς τὸ Πριγκηπᾶτον τοῦ Λεχτενστάϊν, ἐφ' ὅσον τὸ τελευταῖον τοῦτο θέλει παραμείνει ἡνωμένον μὲ τὴν Ἑλβετικὴν Ὁμοσπονδίαν συμφώνως πρὸς τὴν Συνθήκην Τελωνιακῆς Ἑνώσεως τῆς 29ης Μαρτίου 1923.

Ἐγένετο εἰς διπλοῦν ἐν Ἀθήναις τῇ 29 Νοεμβρίου 1926.

(Ὑπ.) Π.Α.ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΣ
(») ΕΥΓΕΝΙΟΣ ΜΠΡΟΑ

terminée. Elle pourra alors être dénoncée en tout temps et restera en vigueur pendant trois mois à partir du jour de la dénonciation.

En foi de quoi les Plénipotemtiaires respectifs ont signé la présente Convention et y ont apposé leurs cachets.

Fait en double expédition, à Athènes, le 29 Novembre 1926.

(L. S.) P. A. ARGYROPOULO
(L. S.) EUGENE BROYE

LISTE A.

Produits Grecs Admissibles en Suisse au bénéfice des Droits Reduits.

Numéros du tarif Suisse	Dénomination des marchandises	Droits d'entrée par quintal
ex 33	Raisinssecs de Corinthe	10—
37 b	Figues	10—
	Huiles comestibles : en récipients de tout genre pesant plus de 10 kg : ..	
72	Huile d'olives	10—
160	Eponges	35—
	Soie et bourre de soie (chappe) pour le tissage : écrues : non moulinées :	
436	Grège	2—
ex 482 b	Tapis de laine à points noués	150—
629 a	Emeri brut	0,30—
ex 632 a	Emeri en poudre	6—
	Résines de tout genre, pour usages industriels :-solides :	
989	Colophane	30—
995	Essence de térébenthine	50—

(s) P. ARGYROPOULO
(s) EUGENE BROYE

PROTOCOLE ADDITIONNEL

Au moment de signer la Convention Provisoire de Commerce conclue à la date de ce jour la Grèce et la Suisse, les soussignés, dûment autorisés à cet effet, sont convenus que les stipulations de la susdite Convention seront, dés leur entrée en vigueur, intégralement applicalles à la Principauté de Liechtenstein, aussi longtemps que cette dernière sera liée à la Confédération Suisse par le Traité d'Union douanière du 29 Mars 1923.

Fait, en double, à Athènes, le 29 Novembre 1926.

(s) P. ARGYROPOULO
(s) EUGENE BROYE

Περὶ κυρώσεως τῆς μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Σουηδίας ὑπογραφείσης ἐν Ἀθήναις τῇ 10 Σεπτεμβρίου 1926 συμβάσεως ἐμπορίας καὶ ναυτιλίας.

Ἄρθρον μόνον.

Ἡ μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Σουηδίας συνομολογηθεῖσα καὶ ἐν Ἀθήναις ὑπογραφεῖσα τῇ 10 Σεπτεμβρίου 1926 σύμβασις ἐμπορίας καὶ ναυτιλίας μετὰ τῶν προσηρτημένων αὐτῇ τελικοῦ πρωτοκόλλου καὶ πρωτοκόλλου ὑπογραφῆς, ὧν τὰ κείμενα ἔπονται ἐν γαλλικῷ πρωτοτύπῳ καὶ ἑλληνικῇ μεταφράσει, ἔχουσι πλήρη καὶ νόμιμον ἰσχύν.

ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΣΥΜΒΑΣΙΣ
ΜΕΤΑΞΥ ΕΛΛΑΔΟΣ ΚΑΙ ΣΟΥΗΔΙΑΣ

Ὁ Πρόεδρος τῆς Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας καὶ ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης ὁ Βασιλεὺς τῆς Σουηδίας, ἐπιθυμοῦντες νὰ ἀναπτύξωσι τὰς οἰκονομικὰς σχέσεις μεταξὺ τῶν δύο χωρῶν Αὐτῶν, ἀπεφάσισαν νὰ συνομολογήσωσιν ἐμπορικὴν Σύμβασιν καὶ διώρισαν πρὸς τοῦτο ὡς πληρεξουσίους Αὐτῶν.

Ὁ μὲν Πρόεδρος τῆς Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας τὴν Αὐτοῦ Ἐξοχότητα τὸν κ. Περικλῆν Α. Ἀργυρόπουλον, Ὑπουργὸν ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν.

Ἡ δὲ Αὐτοῦ Μεγαλειότης ὁ Βασιλεὺς τῆς Σουηδίας τὴν Αὐτοῦ Ἐξοχότητα τὸν Baron J. M. Alstiömer, ἔκτακτον Ἀπεσταλμένον καὶ Πληρεξούσιον Ὑπουργὸν Αὐτοῦ παρὰ τῇ Ἑλληνικῇ Δημοκρατίᾳ, οἵτινες, δεόντως ἐξουσιοδοτημένοι πρὸς τοῦτο, συνωμολόγησαν τὰ ἑξῆς:

Ἄρθρον 1.

1. Οἱ ὑπήκοοι ἑκατέρου τῶν Ὑψηλῶν συμβαλλομένων Μερῶν θέλουσιν ἀπολαύει ἐπὶ τῶν ἐδαφῶν τοῦ ἑτέρου Μέρους ὑπὸ πᾶσαν ἔποψιν, καὶ ἰδίως ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐγκατάστασιν καὶ τὴν ἐξάσκησιν τῆς τέχνης καὶ τῶν ἐπαγγελμάτων αὐτῶν, τοῦ ἐμπορίου, τῆς βιομηχανίας καὶ τῆς ναυτιλίας, τὸ δικαίωμα ν' ἀποκτῶσι καὶ κατέχωσι κινητὰ καὶ ἀκίνητα καὶ νὰ διαθέτωσι ταῦτα, καὶ ὅσον ἀφορᾷ τὴν νομικὴν κατάστασιν αὐτῶν, τὰ δικαιώματα καὶ συμφέροντα τῶν αὐτῶν κατ' ἐλάχιστον δικαιωμάτων, τῶν ὁποίων ἀπολαύουσιν οἱ ὑπήκοοι τοῦ μᾶλλον εὐνοουμένου Κράτους.

2. Θὰ εἶναι ἐλεύθεροι νὰ κανονίζωσι τὰς ὑποθέσεις αὐτῶν ἐπὶ τῶν ἐδαφῶν τοῦ ἑτέρου Μέρους, εἴτε προσωπικῶς εἴτε διὰ πληρεξουσίου τῆς ἐκλογῆς των, χωρὶς νὰ ὑποβάλλωνται διὰ τοῦτο εἰς ἄλλους περιορισμοὺς ἀπὸ τοὺς προβλεπομένους ὑπὸ τῶν διατάξεων κοινοῦ δικαίου τῶν ἐν ἰσχύι ἐπὶ τῶν ἐδαφῶν τούτων. Θὰ ἔχωσι, συμμορφούμενοι πρὸς τοὺς νόμους τοῦ Κράτους, τὸ δικαίωμα νὰ παρίστανται ἐπὶ δικαστηρίῳ καὶ ν' ἀπευθύνωνται ἐλευθέρως πρὸς ἅπασας τὰς Ἀρχάς.

3. Δὲν θέλουσι πληρώνει ἐπὶ τῶν ἐδαφῶν τοῦ ἑτέρου Μέρους, μήτε ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὰ πρόσωπα μήτε διὰ τὴν ἐξάσκησιν τῆς τέχνης καὶ ἐπαγγέλματός των, τῆς ἐμπορίας καὶ βιομηχανίας αὐτῶν, μηδὲ ἀκόμη ὅσον ἀφορᾷ τὰ κινητὰ καὶ ἀκίνητα αὐτῶν, οὐδένα φόρον, τέλος ἢ δικαίωμα οἱονδήποτε ἄλλο ἢ ἀνώτερον ἐκείνων ἃ καταβάλλουσιν ἢ θὰ καταβάλλωσιν οἱ ὑπήκοοι τοῦ μᾶλλον εὐνοουμένου Κράτους.

4. Αἱ διατάξεις τοῦ παρόντος ἄρθρου οὐδόλως περιορίζουσι τὸ δικαίωμα ἑκάστου Μέρους ν' ἀρνηθῇ εἰς τοὺς ὑπηκόους τοῦ ἑτέρου Μέρους, ἐν συγκεκριμέναις περιπτώσεσιν, εἴτε δυνάμει δικαστικῆς ἀποφάσεως, εἴτε διὰ λόγους δημοσίας ἀσφαλείας ἢ κοινωνικῆς προνοίας, καὶ μάλιστα διὰ λόγους δημοσίας ὑγείας ἢ ἠθῶν, τὸ δικαίωμα τῆς διαμονῆς ἐπὶ τοῦ ἐδάφους του.

Ἄρθρον 2.

Οἱ ὑπήκοοι ἑκατέρου τῶν Ὑψηλῶν συμβαλλομένων Μερῶν θ' ἀπαλλάσσωνται ἐπὶ τῶν ἐδαφῶν τοῦ ἑτέρου Μέρους πάσης ἀναγκαστικῆς προσωπικῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας, ὡς καὶ παντὸς φόρου ἢ συνεισφορᾶς εἰς ἀντιστάθμισμα τῆς ὑπηρεσίας ταύτης.

CONVENTION DE COMMERCE
ENTRE LA GRECE ET LA SUEDE

Le Président de la République Hellénique et Sa Majesté le Roi de Suède, désireux de favoriser les relations économiques entre les deux Pays, ont résolu de conclure une convention de commerce et ont nommé à cet effet pour leurs Plenipotentiaires respectifs, savoir :

Le Président de la République Hellénique, son Excellence Monsieur Périclès A. Argyropoulos, Ministre de Affaires Etrangeres, et

Sa Majesté le Roi de Suède son Excellence Monsieur le Baron Jonas Magnus Alström, son Envoyé Extraordinaire et Ministre Plénipotentiaire près de la République Hellenique, lesquels, dûment autorisés à cet effet, sont convenus des dispositions suivantes.

Article 1.

Les ressortissants de chacune des Hautes Parties Contractantes seront traités sur le territoire de l'autre Partie, sous tous les rapports et notamment en ce qui concerne l'établissement et l'exercice de métiers ou professions, du commerce, de l'industrie et de la navigation, le droit d'acquérir et de posséder des biens mobiliers et immobiliers et d'en disposer, ainsi que leur situation juridique, leurs droits et leurs intérêts, au moins aussi avantageusement que les ressortissants de la nation la plus favorisée.

2) Ils seront libres de régler leurs affaires sur le territoire de l'autre Partie, soit personnellement, soit par un intermédiaire de leur propre choix, sans être soumis à cet égard à d'autres restrictions que celles prévues par les dispositions de droit commun en vigueur sur le dit territoire. Ils auront, en se conformant aux lois du pays, le droit d'ester en justice et libre accès auprès de toutes les autorités.

3) Ils n'auront à payer sur le territoire de l'autre Partie, ni pour leur personne, ni pour l'exercice de leur métier ou profession, de leur commerce ou de leur industrie ni encore en ce qui concerne leurs biens mobiliers et immobiliers, aucun impôt, taxe ou droit d'aucune sorte, autre, ou plus élevés que ceux qui sont ou seront perçus des ressortissants de la nations la plus favorisée.

4) Les dispositions du présent article ne restreindront en rien le droit de chaque Partie de refuser aux ressortissants de l'autre Partie, dans des cas déterminés, soit en vertu d'une sentenee judiciaire, soit pour des raisons de sûreté publique ou de prévoyance sociale, et notamment pour des motifs de police sanitaire ou de moeurs, l'autorisation de séjourner sur son territoire.

Article 2.

Les ressortissants de chacune des Hautes Parties Contractantes seront exempts sur le territoire de l'autre Partie de tout service militaire personnel obligatoire de l'autre et de toute taxe ou contribution remplaçant le dit service.

Εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ ἄλλας εἰσφορὰς καὶ ἐπιτάξεις διὰ τὰς ἀνάγκας τῶν στρατιωτικῶν δυνάμεων, ὡς ἐπίσης τὰ ἀναγκαστικὰ δάνεια, συνεισφορὰς ἐπιβαλλομένας κατόπιν ἐξαιρετικῶν περιπτώσεων, οὗτοι ἐν οὐδεμιᾷ περιπτώσει θέλουσιν εἰσθαι εἴτε ἐν καιρῷ εἰρήνης εἴτε ἐν καιρῷ πολέμου ἐν ὅσσῃ μοίρᾳ πρὸς τὴν τῶν ὑπηκόων τοῦ μᾶλλον εὐνουμένου Κράτους.

Ἄρθρον 3.

1. Αἱ Ἀνώνυμοι Ἑταιρεῖαι, ὡς καὶ αἱ ἄλλαι ἐμπορικαί, βιομηχανικαί, γεωργικαὶ καὶ οἰκονομικαὶ Ἑταιρεῖαι, συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν ναυτιλιακῶν καὶ ἀσφαλιστικῶν ἑταιρειῶν, αἵτινες ἔχουσι τὴν ἕδραν αὐτῶν ἐπὶ τῶν ἐδαφῶν ἑνὸς τῶν Ὑψηλῶν συμβαλλομένων Μερῶν καὶ συνεστήθησαν κατὰ τοὺς ἐν αὐτοῖς κειμένους νόμους, θὰ ἀναγωρίζωνται ἐπίσης ἐπὶ τῶν ἐδαφῶν τοῦ ἑτέρου Μέρους ὡς ἔχουσαι νομικὴν ὕπαρξιν, ἀπολαύουσαι ἰδίᾳ τοῦ δικαιώματος νὰ παρίστανται ἐπὶ δικαστηρίῳ.

2. Αἱ ὡς ἄνω ἑταιρεῖαι θ' ἀπολαύωσιν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τοῦ ἑτέρου Μέρους τόσον ὡς πρὸς τὴν ἐγκατάστασιν καὶ λειτουργίαν αὐτῶν, ὅσον καὶ ὑπὸ πᾶσαν ἄλλην ἔποψιν, τῶν πλεονεκτημάτων τοῦ μᾶλλον εὐνουμένου Κράτους.

Ἄρθρον 4.

1. Τὰ Σουηδικὰ προϊόντα τῆς γῆς καὶ τῆς βιομηχανίας δὲν θὰ ὑποβάλλωνται κατὰ τὴν εἰσαγωγὴν των εἰς Ἑλλάδα καὶ τὰ Ἑλληνικὰ προϊόντα τῆς γῆς καὶ τῆς βιομηχανίας δὲν θὰ ὑποβάλλωνται κατὰ τὴν εἰσαγωγὴν των ἐν Σουηδίᾳ εἰς οἱαδήποτε δικαιώματα ἢ τέλη ἄλλα ἢ ἀνώτερα τῶν εἰσπραττομένων κατὰ τὴν ἐξαγωγὴν παρομοίων προϊόντων ἀποστελλομένων εἰς τὸ μᾶλλον εὐνούμενον ὑπὸ τὴν ἔποψιν ταύτην Κράτος.

2. Ἡ ἐξαγωγὴ προϊόντων ἀποστελλομένων εἰς τὰ ἐδάφη ἑνὸς τῶν Μερῶν δὲν θὰ ὑπόκειται ἐν τῷ ἑτέρῳ Κράτει εἰς οἱαδήποτε δικαιώματα ἢ τέλη ἄλλα ἢ ἀνώτερα τῶν εἰσπραττομένων κατὰ τὴν ἐξαγωγὴν παρομοίων προϊόντων ἀποστελλομένων εἰς τὸ μᾶλλον εὐνούμενον ὑπὸ τὴν ἔποψιν ταύτην Κράτος.

3. Τὰ ὑποκείμενα εἰς δικαιώματα εἰσαγωγῆς ἀντικείμενα, τὰ εἰσαγόμενα ἐκ τοῦ ἑνὸς εἰς τὸ ἕτερον Κράτος ὡς δείγματα, θέλουσιν ἐξαιρεθῇ τῆς καταβολῆς τῶν δικαιωμάτων εἰσαγωγῆς καὶ ἐξαγωγῆς ὑπὸ τοὺς αὐτοὺς ὅρους ὡς καὶ τὰ παρόμοια ἀντικείμενα τὰ εἰσαγόμενα ἐκ τοῦ ἐδάφους τοῦ μᾶλλον εὐνουμένου Κράτους.

Ἄρθρον 5.

Τὰ ἐσωτερικὰ τέλη καὶ δικαιώματα τὰ εἰσπραττόμενα εἰς ὄφελος τοῦ Κράτους, τῶν ἐπαρχιῶν, τῶν Δήμων καὶ ἄλλων Δημοσίων ἱδρυμάτων, ἅτινα ἐπιβαρύνουσιν ἤδη ἢ ἠθελον ἐπιβαρύνει τὴν παραγωγήν, τὴν παρασκευήν, τὴν μετακόμισιν καὶ τὴν κατανάλωσιν εἴδους τινός, ἐν οὐδεμιᾷ περιπτώσει δύνανται νὰ εἶναι βαρύτερα ἢ νὰ παρέχωσι δυσχερείας μείζονας εἰς τὰ προϊόντα τοῦ ἑτέρου Κράτους ἀπὸ τὰ ἰσχύοντα διὰ τὰ προϊόντα τοῦ μᾶλλον εὐνουμένου Κράτους.

Ἄρθρον 6.

Τὰ συμβαλλόμενα Μέρη ἀναλαμβάνουσι τὴν ὑποχρέωσιν νὰ μὴ θεσπίσωσιν ἢ διατηρήσωσιν οἱανδήποτε ἀπαγόρευσιν ἢ περιορισμὸν ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐκατέρωθεν εἰσαγωγ ν, ἥτις δὲν θὰ ἐφηρμόζετο ἐν ταῖς αὐταῖς περιπτώσεσιν εἰς τὴν ἀνταλλαγὴν προϊόντων εἰσαγομένων ἢ ἐξαγομένων ἀπὸ οἱονδήποτε ἄλλο Κράτος καὶ ἂν προέρχονται ἢ εἰς οἱονδήποτε τοιοῦτο καὶ ἂν ἀποστέλλονται.

Ἐξαιρέσεις ἐπιτρέπονται μόνον ὅσον ἀφορᾷ τὰς ἀπαγορεύσεις καὶ τοὺς περιορισμοὺς τοὺς ἀναφερομένους :

α') Εἰς τὴν Δημοσίαν ἀσφάλειαν,

β') Εἰς τὴν Δημοσίαν ὑγείαν καὶ τὴν προστασίαν τῶν ζώων καὶ τῶν φυτῶν κατὰ νόσων ἐπιβλαβῶν (ἔντομα καὶ παράσιτα).

En ce qui concerne d'autres prestations et les réquisitions pour les besoins de la force armée, ainsi que tous emprunts et dons forcés, imposés par suite de circonstances exceptionnelles, ils ne seront, sous aucun rapport, en temps de paix ni en temps de guerre, traités moins avantageusement que les sessortissants de la nation la plus favorisée.

Article 3.

1) Les sociétés anonymes et autres sociétés commerciales, industrielles, agricoles ou financières, y compris les compagnies de navigation et les sociétés d' assurances, qui ont leur siège sur le territoire de l'une des Hautes Parties Contractantes et y sont légalement constituées, seront également reconnues, sur le territoire de l'autre Partie, comme possédant une existence légale et y jouiront notamment du droit d'ester en justice.

2) Les sociétés susvisées jouiront sur le territoire de l'autre Partie, tant pour ce qui concerne leur admission et leur fonctionnement qu'à tous autres égards, du traitement de la nation la plus favorisée.

Article 4.

1) Les produits du sol et d'industrie de la Suède ne seront pas assujettis à leur importation en Grèce, et les produits du sol et d'industrie de la Grèce ne seront assujettis à leur importation en Suède, à des droits ou taxes d'aucune sorte autres ou plus élevés que les produits similiaires de la nation la plus favorisée.

2) L'exportation de produits à destination du territoire de l'une des Parties ne sera pas assujettie dans e' autre Etat à des droits ou taxes d'aucune sorte autres ou plus élevés que ceux qui sont perçus à l'exportation de produits similaires à destination de la nation la plus favorisée à cet égard.

3) Les objets passibles de droits d'entrée qui seront importés d'un pays dans l'autre comme échantillons jouiront de l'exemption des droits d'entrée et de sortie dans les mêmes conditions que les objets simillaires importés du territoire de la nation la plus favorisés.

Article 5.

Les droits et taxes intérieurs perçus pour le compte de l'Etat, des provinces, communes ou des institutions publiques, qui grèvent ou pourraient, par la suite, grever la production, la préparation, le transport ou la consommation d'un article, ne pourront, sous aucun prétexte, frapper les produits de l'autre Etat plus lourdement ou d'une manière plus génante que les produits similaires de la nation la plus favorisée.

Article 6.

Les deux Parties Contractantes s'engagent à n'établir ni à maintenir aucune prohibition ou restriction relative à leurs importations réciproques qui ne s'appliquerait pas, dans les mêmes conditions, aux produits similaires importés ou exportés en provenance ou à destination de tout autre pays.

Des exceptions pourront être faites, toutefois, en ce qui concerne les prohibitions ou restrictions visant :

a) la sécurité publique,

b) la santé publique ou la protection des animaux et des végétaux utiles contre les maladies, les insectes nuisibles ou les parasites.

Ἄρθρον 7.

Ὅσον ἀφορᾷ τοὺς ὅρους διαμετακομίσεως, τὰ δύο συμβαλλόμενα Μέρη ἀναλαμβάνουσι τὴν ὑποχρέωσιν ὅπως ἐφαρμόζωσιν ἀμοιβαίως ἐν ταῖς σχέσεσιν αὐτῶν τὰς διατάξεις τῆς Συμβάσεως περὶ τῆς ἐλευθερίας τῆς διαμετακομίσεως, τῆς ὑπογραφείσης ἐν Βαρκελώνῃ τὴν 21 Ἀπριλίου 1921, ἐξασφαλίζοντα ἀμοιβαίως τὴν ῥήτραν τοῦ μᾶλλον εὐνουμένου Κράτους.

Ἄρθρον 8.

Τὰ ὑπὸ τὴν σημαίαν ἑνὸς τῶν συμβαλλομένων Μερῶν πλοῖα καὶ ἀτμόπλοια ὡς καὶ τὰ φορτία αὐτῶν θ' ἀπολαύωσιν ὑπὸ πᾶσαν ἔποψιν εἰς τοὺς λιμένας καὶ τὰ χωρικὰ ὕδατα τοῦ ἑτέρου Μέρους τῶν αὐτῶν πλεονεκτημάτων ὧν ἀπολαύουσι τὰ ἐθνικὰ πλοῖα καὶ τὰ φορτία αὐτῶν, οἱοσδήποτε καὶ ἂν εἶναι ὁ τόπος τῆς ἀναχωρήσεως ἢ τοῦ προορισμοῦ τῶν ἐν λόγῳ πλοίων, οἱοσδήποτε καὶ ἂν εἶναι ὡσαύτως ὁ τόπος τῆς προελεύσεως ἢ τοῦ προορισμοῦ τῶν φορτίων αὐτῶν. Δὲν θὰ ὑπόκεινται ὡσαύτως ἐπὶ τῶν ἐδαφῶν τοῦ ἑτέρου Μέρους εἰς φόρον ἢ δικαίωμα οἱουδήποτε εἴδους καὶ ὀνομασίας, εἰσπραττόμενον ἢ εἰσπραχθησόμενον εἴτε πρὸς ὄφελος τοῦ Κράτους, τῶν Ἐπαρχιῶν, τῶν Δήμων ἢ ἱδρυμάτων οἱωνδήποτε ἄλλων ἢ ἀνώτερον ἐκείνων οἵτινες θὰ εἰσπράττωνται παρὰ ἐθνικῶν πλοίων καὶ τῶν φορτίων αὐτῶν.

2. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν τοποθέτησιν τῶν πλοίων καὶ ἀτμοπλοίων, τὴν φόρτωσιν καὶ ἐκφόρτωσιν αὐτῶν εἰς τοὺς λιμένας, ὅρμους καὶ δεξαμενὰς καὶ ἐν γένει διὰ πάσας τὰς διατυπώσεις καὶ διατάξεις εἰς ἃς τὰ πλοῖα, τὸ πλήρωμα καὶ τὰ φορτία αὐτῶν δύνανται νὰ ὑποβληθῶσι, συμφωνεῖται ὅτι δὲν θέλει παραχωρηθῇ εἰς τὰ ἐθνικὰ πλοῖα οὐδὲν πλεονέκτημα καὶ οὐδεμία εὐκολία, ἥτις δὲν θὰ παρεχωρεῖτο ὡσαύτως εἰς τὰ τοῦ ἑτέρου Κράτους.

3. Πᾶν πλεονέκτημα καὶ πᾶσα εὐκολία, ἥτις θὰ παρεχωρεῖτο ἐν μιᾷ τῶν ὡς ἄνω περιπτώσεων εἰς τρίτην Δύναμιν ὑφ' ἑνὸς τῶν συμβαλλομένων Μερῶν, θέλει παραχωρηθῇ συνάμα καὶ ἄνευ περιορισμοῦ εἰς τὸ ἕτερον Μέρος.

4. Ἐξαιροῦνται ἐν τούτοις τῶν διατάξεων τοῦ παρόντος ἄρθρου τὰ ἀφορῶντα τὴν ἀκτοπλοΐαν καὶ τὰς εὐνοίας ἃς τὸ ἕν ἢ τὸ ἄλλο Κράτος ἐχορήγησεν ἢ θέλει χορηγήσει εἰς τὸ ἑξῆς εἰς τὴν ἐθνικὴν ἁλιείαν καὶ τὰ προϊόντα αὐτῆς.

Ἄρθρον 9.

1. Ἡ ἐθνικότης τῶν πλοίων καὶ ἀτμοπλοίων κανονίζεται ἀμφοτέρωθεν ὑπὸ ἐγγράφων καὶ πιστοποιητικῶν τὰ ὁποῖα πρὸς τοῦτο ἐκδίδονται ὑπὸ τῶν ἁρμοδίων Ἀρχῶν τῶν δύο Κρατῶν, συμφώνως πρὸς τοὺς νόμους καὶ κανονισμοὺς ἑκάστου Κράτους.

2. Τὰ ἔγγραφα καταμετρήσεως καὶ ἄλλα συναφῆ ἔγγραφα ἐκδοθέντα ὑπὸ τοῦ ἑνὸς τῶν συμβαλλομένων Μερῶν θέλουσιν ἀναγνωρισθῇ ὑπὸ τοῦ ἑτέρου Μέρους, συμφώνως πρὸς τὰς εἰδικὰς συμφωνίας τὰς συνομολογηθησομένας μεταξὺ τῶν συμβαλλομένων Μερῶν.

Ἄρθρον 10.

1. Τὰ συμβαλλόμενα Μέρη θὰ ἔχωσιν ἀμοιβαίως τὸ δικαίωμα νὰ διορίζωσι Γεν. Προξένους, Προξένους καὶ Ὑποπροξένους εἰς πάντας τοὺς λιμένας καὶ ἐμπορικὰ κέντρα τοῦ ἑτέρου Μέρους, ἐν οἷς δικαίωμα διορισμοῦ Προξενικῶν ἀντιπροσώπων παρεχωρήθη εἰς τρίτην Δύναμιν.

2. Οἱ ὑπὸ τοῦ ἑνὸς τῶν συμβαλλομένων Μερῶν διοριζόμενοι Προξενικοὶ ἀντιπρόσωποι θέλουσιν ἀπολαύει ἐπὶ τῶν ἐδαφῶν τοῦ ἑτέρου Μέρους, ὑπὸ τὴν προϋπόθεσιν ἀμοιβαιότητος, τῶν πλεονεκτημάτων, δικαιωμάτων καὶ ἀσυδοσιῶν ὧν ἀπολαύουσιν ἢ θέλουσιν ἀπολαύει οἱ Προξενικοὶ ἀντιπρόσωποι τρίτης ἄλλης Δυνάμεως.

Article 7.

En ce qui concerne les conditions du transit, les deux Parties Contractantes s'engagent à appliquer réciproquement dans leur relations les dispositions de la Convention et Statut sur la liberté du Transit, signés à Barcélone le 21 avril 1921, en se garantissant sous ce rapport le traitement de la nation la plus favorisée.

Article 8.

1) Les navires et bateaux battant le pavillon de l'une des Parties Contractantes et leurs cargaisons jouiront, sous tous les rapports, dans les ports et dans les eaux territoriales de l'autre Partie, du même traitement que les bâtiments nationaux et leurs cargaison quel que soit le lieu de départ ou de destination des dits navires, quel que soit aussi le lieu d'origine ou de destination de leur cargaison. Ils ne seront notamment assujettis, sur le territoire de l'autre Partie, à aucune taxe ou charge, quelle qu'en soit l'espèce ou la dénomination perçue ou à percevoir, soit au profit de l'Etat, soit au profit de provinces, de communes ou d'institutions quelconques, autres ou plus élevées que celles qui seront applicables aux navires nationaux et à leurs cargaisons.

2) En ce qui concerne le placement des navires et bateaux, leur chargement et déchargement dans les ports, rades, havres et bassins, et en général pour toutes les formalités et dispositions auxquelles peuvent être soumis les navires, leurs équipages et leurs cargaisons, il est convenu qu'il ne sera accordé aux bâtiments nationaux aucun privilèges ni aucune faveur qui ne le soit également à ceux de l'autre Etat.

3) Tout privilège et toute exonération que l'une des Parties Contractantes pourra accorder, sous l'un des rapports susvisés, à une tierce Puissance seront appliqués, simultanément et sans réserves, à l'autre Partie.

4) Il est fait exception, toutefois, aux stipulations du présent article en ce qui concerne le cabotage et les faveurs qui dans l'un ou l'autre des deux pays, ont été accordées ou pourront être accordées par la suite à la pêche nationale et à ses produits.

Article 9.

1) La nationalité des navires et bateaux sera, de part et d'autre, admise d'après les documents et certificats délivrés à cet effet par les autorités compétentes des Etats respectifs, conformément aux lois et réglements de chaque pays.

2) Les lettres de jauge et autres documents relatifs à la jauge délivrés par l'une des Parties Contractantes, seront reconnus par l'autre Partie, conformément aux arrangements spéciaux qui seront conclus entre les Parties Contractantes.

Article 10.

1) Les Parties Contractantes s'accordent réciproquement la faculté d'entretenir des Consuls Généraux, Consuls et Vice—Consuls dans touts les ports et places commerciales de l'autre Partie où le droit de nommer des représentants consulaires a été accordé à une tierce Puissance.

2) Les représentants consulaires nommés par l'une des Parties Contractantes, bénéficieront sur le territoire de l'autre Partie, sous réserve de réciprocité, des privilèges, droits et immunités dont jouissent ou pourront jouir par la suite les représentants consulaires d'une tierce Puissance.

Ἄρθρον 11.

Ἐξαιρέσει ἀντιθέτων διατάξεων τῆς παρούσης Συμβάσεως ἕκαστον τῶν δύο συμβαλλομένων Μερῶν παραχωρεῖ ἀμοιβαίως εἰς τὸ ἕτερον, ὅσον ἀφορᾷ τὰς διαφόρους διατυπώσεις, διοικητικὰς ἢ ἄλλας, ἀναγκαίας διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τῶν διατάξεων τῆς παρούσης Συμβάσεως, τὴν ῥήτραν τοῦ μᾶλλον εὐνουμένου Κράτους.

Ἄρθρον 12.

Αἱ διατάξεις τῆς παρούσης Συμβάσεως εἰς ὅ,τι ἀφορῶσι τὴν ῥήτραν τοῦ μᾶλλον εὐνουμένου Κράτους δὲν δύνανται νὰ ἐπικαλεσθῶσιν ἐν σχέσει πρὸς τὰ πλεονεκτήματα τὰ παραχωρηθέντα ἢ παραχωρηθησόμενα εἰς συνοριακὰ Κράτη πρὸς διευκόλυνσιν τῆς τοπιακῆς συνορικῆς ἐπικοινωνίας.

Συμφωνεῖται ἐπὶ πλέον ὅτι ἡ Ἑλλὰς δὲν δύναται νὰ ζητήσῃ δυνάμει τῶν διατάξεων τῆς παρούσης Συμβάσεως νὰ ἐπωφεληθῇ τῶν ὑπὸ τῆς Σουηδίας παραχωρηθέντων ἢ παραχωρηθησομένων πλεονεκτημάτων εἰς τὴν Δανίαν καὶ Νορβηγίαν ἢ καὶ εἰς τὰς δύο χώρας ταύτας, ἐφ' ὅσον τὰ πλεονεκτήματα ταῦτα δὲν παρεχωρήθησαν καὶ εἰς ἄλλο τι Κράτος.

Ἄρθρον 13.

Τὰ δύο συμβαλλόμενα Μέρη συμφωνοῦσι νὰ ὑποβάλλωσιν εἰς διαιτησίαν πᾶσαν ἀφορῶσαν τὴν ἑρμηνείαν ἢ τὴν ἐφαρμογὴν τῶν διατάξεων τῆς παρούσης Συμβάσεως διαφορὰν ἥτις ἤθελεν ἀναφυῇ μεταξὺ αὐτῶν καὶ δὲν ἤθελε λυθῇ διὰ τῆς διπλωματικῆς ὁδοῦ.

Αἱ οὕτως ὑποβαλλόμεναι εἰς τὴν διαιτησίαν διαφοραὶ θέλουσι λυθῇ ὑπὸ τοῦ Διαρκοῦς Δικαστηρίου Διεθνοῦς Δικαιοσύνης τοῦ ἱδρυθέντος διὰ τοῦ Πρωτοκόλλου τῆς 6ης Δεκεμβρίου 1920.

Ἄρθρον 14.

Ἡ παροῦσα Σύμβασις θέλει κυρωθῇ διὰ τὴν Ἑλλάδα ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας, κατόπιν ἐγκρίσεως τῆς Ἑλληνικῆς Βουλῆς, καὶ διὰ τὴν Σουηδίαν ὑπὸ τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος τοῦ Βασιλείως τῆς Σουηδίας μὲ τὴν ἔγκρισιν τοῦ Ῥίκδαγ. Αἱ ἐπικυρώσεις θέλουσιν ἀνταλλαγῇ ἐν Ἀθήναις.

Ἡ Σύμβασις θέλει ἀρχίσει ἰσχύουσα δεκαπέντε ἡμέρας μετὰ τὴν ἀνταλλαγὴν τῶν ἐπικυρώσεων καὶ θέλει παραμείνει ἰσχυρὰ ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς ἐνάρξεως ταύτης ἐπὶ ἓν ἔτος, ἀκολούθως δὲ μέχρι παρελεύσεως τριῶν μηνῶν ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς καταγγελίας αὐτῆς ὑπὸ τοῦ ἑνὸς τῶν συμβαλλομένων Μερῶν.

Εἰς πίστωσιν τῶν ἀνωτέρω οἱ οἰκεῖοι πληρεξούσιοι ὑπέγραψαν τὴν παροῦσαν Σύμβασιν καὶ ἐπέθηκαν τὰς ἑαυτῶν σφραγίδας.

Ἐγένετο ἐν Ἀθήναις εἰς διπλοῦν τῇ 10 Σεπτεμβρίου 1926

(Τ. Σ.) Π. Α. ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΣ

(Τ. Σ.) J. M. ALSTROMER

ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟΝ ΤΕΛΙΚΟΝ

Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς ὑπογραφῆς τῆς Ἐμπορικῆς Συμβάσεως μεταξὺ τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Σουηδίας, οἱ κάτωθι ὑπογεγραμμένοι πληρεξούσιοι συμφωνοῦσιν τὰ ἑξῆς :

1) Ἡ Σουηδικὴ Κυβέρνησις ὑποχρεοῦται νὰ μὴ ὑποβάλῃ τὴν Κορινθιακὴν σταφίδα εἰς δικαίωμα εἰσαγωγῆς ἀνώτερον τῶν 15 ore κατὰ χιλιόγραμμον.

2) Ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις προχρεοῦται νὰ μὴ ὑποβάλῃ τὰ κάτωθι ἀπαριθμημένα ἀντικείμενα, κατὰ τὴν εἰσαγωγήν των ἐν Ἑλλάδι εἰς δικαιώματα ἀνώτερα ἐκείνων ἅτινα ἀναγράφονται ἤτοι :

Κλάσις	Ἔδάφιον		Μονὰς	Δασμὸς εἰς Δρ. μεταλ.
45		Ξυλεῖα ἐλάτης πεύκης καὶ ὀξύας		
	α	Κεκομμένη εἰς κορμοὺς μετὰ ἢ ἄνευ φλοιοῦ	Μ3	2
	β	Τετραγωνισμένη χονδρῶς διὰ τοῦ πελέκεως	»	4
	γ	Ξυλεῖα ὁμοία πρὸς τὰ ἐν τῇ προηγουμένῃ παραγράφῳ γ' ροκανισμένα ἢ ἄλλως κατειργασμένα ἀλλὰ χρειζόντων εἰσέτι ἐργασίας δασμολογοῦνται ὅπως τὰ ἀντίστοιχα ἀκατέργαστα ξύλα μὲ αὔξησιν	»	75
88	κ	Λυχνίαι ἀσετυλίνης μετὰ τῶν δοχείων αὐτῶν ἐξ ἁπλῶν μετάλλων ἔστω καὶ νικελωμμέναι	100 χιλ.	50
176	β	Πάστα συμπαγὴς οἱασδήποτε φυτικῆς οὐσίας οἱουδήποτε χρώματος μηχανοποίητος ἢ χημικὴ ξηρὰ ἢ ὑγρὰ ἢ ἐν διατριμμένοις φύλλοις ἢ ἐν μικροῖς ἀκανονίστοις τεμαχίοις ἀκατανλήλους ὅπως χρησιμοποιηθῶσιν ὡς χάρτης ἢ χαρτόνιον. Πάστα συμπαγὴς πρὸς διήθησιν.	1χ50	

3 : 0) Ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις δηλοῖ ὅτι τὰ κάτωθι ἀναφερόμενα Σουηδικὰ προϊόντα ἀναγράφονται εἰς τὰς ἑξῆς κλάσεις τοῦ νῦν ἐν ἰσχύι Ἑλληνικοῦ δασμολογίου :

Α Πάρουνα (μαγγάλια) καὶ μάμπαι πρὸς συγκόλλησιν μετάλλων.
1) Ὁρειχάλκινα ἐν ὅλῳ ἢ ἐν μέρει (κλάσις 120α,β)
2) ἀπὸ λευκοσίδηρον καὶ λαμαρίνα (κλάσις 100α,β)
ξ3) ἀπὸ τοιχοσίδηρον (κλάσις 65ε).
Β Ἐξαρτήματα φάρων (κλάσις 275δ)..
Γ Ἐξαρτήματα δι' ἐγκαταστάσεις σωμάτων εἰς ἃ χρησιμοποιεῖται ἡ διαλελυμένη ἀσετυλίνη (κλάσις 65β7).
Δ Ἐγκαταστάσεις διὰ τὴν ἑτοιμασίαν τῆς διαλελυμένης ἀσετυλίνης (κλάσις 97α).
Ε Δοχεῖα διὰ τὴν διαλελυμένην ἀσετυλίνην, πλήρη ἢ κενά, (κλάσις 159 ζ 16).
Στ Ψυγεῖα ἐντὸς ἑρμαρίων ἢ οὔ, δι' οἰκιακὴν χρῆσιν, (κλάσις 100α).
Παγωτήρια ἑρμάρια (παγονιέραι) διὰ τὴν διατήρησιν τῶν τροφίμων.

Εἰς πίστωσιν τῶν ἀνωτέρω οἱ οἰκεῖοι πληρεξούσιοι ὑπέγραψαν τὸ παρὸν πρωτόκολλον ὡς ἀναπόστατον μέρος τῆς Συμβάσεως.

Ἀθῆναι τῇ 10 Σεπτεμβρίου 1926.

(Τ.Σ.) Π. Α. ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΣ
(Τ. Σ.) J. M. ΑΛΣΤΡΟΜΕΡ

Article 11.

Sauf stipulations contraires de la présente Convention, les deux Parties Contractantes se garantissent réciproquement, en tout ce qui concerne les diverses formalités, administratives ou autres, rendues nécessaires par l'application des dispositions de la présente Convention, le traitement de la nation la plus favorisée.

Article 12.

Les dispositions de la présente Convention relatives au traitement de la nation la plus favorisée ne pourront être invoquées en ce qui concerne les faveurs accordées ou qui pourront être accordées par la suite à des Etats limitrophes, en vue de faciliter le trafic-frontière local.

Il est convenu, en outre, que la Grèce ne pourra pas revendiquer, en vertu des dispositions de la présente Convention, le bénéfice des faveurs accordées ou qui pourront être accordées par la Suède au Danemark et à la Norvège, ou à ces deux pays, tant que les mêmes faveurs n'auront été accordées à aucun autre Etat.

Article 13.

Les deux Parties Contractantes conviennent de soumettre à l'arbitrage tout différend relatif à l'interprétation ou à l'application des dispositions de la présente Convention qui pourrait s'élever entre elles, et n'aurait pu être résolu par la voie diplomatique.

Les différends ainsi soumis à l'arbitrage seront réglés par la Cour Permanente de Justice Internationale instituée par le Protocole du 16 Décembre 1920.

Article 14.

La présente Convention sera ratifiée pour la Grèce par le Président de la République après approbation du Parlement hellénique et pour la Suède par Sa Majesté la Roi de Suède avec l'approbation du Riksdag. Les ratifications en seront échangées à Athènes.

Elle entrera en vigueur quinze jours après l'échange des ratifications et restera exécutoire pendant une année à partir de la date de sa mise en vigueur, et ensuite jusqu'à l'expiration d'un délai de trois mois, à compter du jour de sa dénonciation par l'une des Parties Contractantes.

En foi de quoi les Plénipotentiaires respectifs ont signé la présente convention et y ont apposé leurs cachets.

Fait à Athènes, en double expédition de 10 septembre 1926.

(L. S.) P.A.ARGYROPOULO

(L. S.) I. M. ALSTROMER

PROTOCOLE FINAL

A l'occassion de la signature de la Convention de Commerce entre la Grèce et la Suède les Soussignés Plénipotentiaires sont convenus de ce qui suit :

1 : 1) Le Gouvernement Suédois s'engage à ne pas soumettre les raisins secs de Corinthe à un droit d'entrée supérieur à 15 ore par kilogramme ;

2 ; 1) Le Gouvernement Hellénique s'engage à ne pas soumettre les articles énumérés ci-dessous à leur importation on Grèce à des droits supérieurs à ceux y indiqués, à savoir :

Classe	Alinéa		Unités	Droits en drachmes métalliqm.
45		Bois de sapin,de pin et de hêtre.		
	a	Ronds en troncs avec ou sans écorce	M3	2
	b	Equarris grossièrement à la hache	»	4
	d	Bois pareil à l'alinéa précédent raboté où autrement ouvré, mais ne formant pas un article parfait suit le régime de droit du bois brut correspondant, augmenté de	»	75 c)o
88	k	Lampes à acétilène avec leur reservoir en métaux communs même nickelés	100	50
176	b	Pâte en masse de toute matière végétale, de couleur quelconque, mécanique ou chimique, sèche ou humide, ou en feuilles perforées, ou en petits morceaux irréguliers, impropres à être employés comme papier ou carton. Pâte en masse à filtrer	Kg. »	1.50

3 : 0) Le Gouvernement Hellénique déclare que les produits suédois ci-dessous mentionnés sont classés sous les positions suivantes du tarif hellénique actuellement en vigueur :

A Rechands et lampes à souder:
1) Laiton en tout ou en partie (classe 120 a,b).
2) en fer blanc et tôle (Classe 100 a,b).
3) en fonte (Classe 65 e.)

B Appareils faisant parties de phares (classe 275 d.)
C Accesoires pour l'installation de signaux utilisant l'acétylène dissous. (Classe 65 b 7).

D Installation pour la préparation de l'acétylène dissous (Classe 97 a.)
E Récipients pour l'acétylène dissous, pleins ou vides (Classe 159 g 16 :)
F Appareils frigorifiques enchâssés dans une armoire ou non, pour usage domestique (Classe 100a.)
C Armoires-glacières pour la conservation des aliments (Classe 49 b).

En foi de quoi les Plénipotentiaires respectifs ont signé le présent Protocole comme partie intégrante de la Convention

Athènes le 10 Septembre 1926.

(L. S.) P. A. ARGYROPOULOS
(L. S.) J. M. ALSTROMER

ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟΝ ΥΠΟΓΡΑΦΗΣ

Κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς ὑπογραφῆς τῆς μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Σουηδίας ἐμπορικῆς Συμβάσεως, οἱ οἰκεῖοι ἀντιπρόσωποι δεόντως ἐξουσιοδοτημένοι πρὸς τοῦτο, δηλοῦσιν ὅτι αἱ Κυβερνήσεις αὐτῶν ἀναλαμβάνουσιν τὴν ὑποχρέωσιν νὰ ἐξασφαλίσωσιν ἀλλήλοις τὰ δικαιώματα καὶ πλεονεκτήματα τὰ παραχωρηθέντα εἰς τὸ μᾶλλον εὐνοούμενον Κράτος. Τὸ νῦν ὑφιστάμενον μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Σουηδίας συμβατικὸν καθεστὸς (Συνθήκη Ἐμπορίας καὶ Ναυτιλίας τῆς 15)27 Ὀκτωβρίου 1852, τροποποιεθῆσα ὑπὸ τῆς δηλώσεως τῆς 18 Φεβρουαρίου (2 Μαρτίου 1893) θέλει ἐξακολουθήσει ἐφαρμοζομένη ἐν Σουηδίᾳ μέχρι τῆς ἡμέρας τῆς ἐνάρξεως τῆς παρούσης Συμβάσεως μετὰ τὴν ἐπικύρωσιν αὐτῆς.

Ἐγένετο εἰς διπλοῦν ἐν Ἀθήναις τῇ 10 Σεπτεμβρίου 1926

(Τ. Σ.) Π. Α. ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΣ
(Τ. Σ.) J. M. ΑΛΣΤΡΟΜΕΡ

PROTOCOLE DE SIGNATURE.

Au moment de procèder à la signature de la convention de commerce entre le Grèce et la Suède, les plénipotentiaires respectifs, dûment autorisés à cette fin, déclarent que leurs Gouvernements prennent l'engagement de s'assurer réciproquement les droits et privilèges accordés à la nation la plus favirisée. Le régime conventionnel actuellement en vigueur entre la Grèce et la Suède (Traité de commerce et de Navigation du 15)27 octobre 1852, modifié par la déclaration du 18 février 2 mars 1893) continuera d'être appliqué en Suède jusqu'à la date de l'entrée en vigueur de la présente convention après sa ratification.

Fait en, double à Athènes le 10 septembre 1926.

(L. S.) P. A. ARGYROPOULO
(L. S.) J. M. ALSTROMER

Περὶ κυρώσεως τῆς Διεθνοῦς Συμβάσεως ἁπλοποιήσεως τῶν τελωνειακῶν διατυπώσεων.

Ἄρθρον μόνον.

Κυροῦται ἡ ἐν Γενεύῃ ὑπογραφεῖσα τὴν 3 Νοεμβρίου 1923 Σύμβασις περὶ ἁπλοποιήσεως τῶν τελωνειακῶν διατυπώσεων, ὡς καὶ τὸ σχετικὸν ταύτῃ καὶ ὑπὸ τὴν αὐτὴν χρονολογίαν πρωτόκολλον, ὧν τὸ κείμενον ἕπεται ἐν γαλλικῷ καὶ ἀγγλικῷ πρωτοτύπῳ καὶ ἑλληνικῇ μεταφράσει.

SOCIETE DES NATIONS
CONVENTION (1)
INTERNATIONALE POUR LA SIMPLIFICATION DES FORMALITES DOUANIERES
GENEVE, LE 3 NOVEMBRE 1923.

L'Allemagne, L' Autriche, la Belgique, le Brésil l'Empire Britannique (avec le Commonwealth d'Australie, l'Union sud--Africaine, la Nouvelle-Zélande et l'Inde), la Bulgarie, le Chili, la Chine, le Danemark, l'Egypte, l'Espagne, la Finlande, la France, la Grèce, la Hongrie, l'Italie, le Japon, la Lithuanie, le Luxembourg, le Protectorat de la Rèpublique Française, au Maroc, la Norvège, le Paraguay, les Pays-Bas, la Pologne, le Portugal, la Roumanie, le Royaume des Serbes, Croates et Slovènes, le Siam, la Suède, la Suisse, la Tchécoslovaquie, la Régence de Tunis (Protectorat Français) et l'Uruguay,

Désireux d'assurer l'application du principe du traitement équitable du commerce, proclamé à l'article 23 du Pacte de la Société des Nations,

Convaincus qu'en libérant le commerce international du fardeau des formalités douanières ou similaires inutiles, excessives ou arbitraires, ils réaliseraient une étape importante vers l'accomplissement de ce dessin,

Considérant que la meilleure manière d'aboutir à un résultat en cette matière est de recourir à un accord international, fondé sur une juste réciprocité,

Ont décidé de conclure une Convention à cette fin,

(1) Dépôt des ratifications :
Autriche, 11 Septembre 1924;
Belgique, 4 Octobre 1924;
Empire britanniquee, 29 Août 1924;
Danemark, 17 Mai 1924;
Italie, 13 Juin 1924;
Nouvelle-Zélande, 29 Août 1924;
Union Sud-Africaine, 29 Août 1924 ;
Cette Convention est entrée en vigueur le 27 Novembre 924, conformément à son article 26.

LEAGUE OF NATIONS
INTERNATIONAL CONVENTION(1) RELATING TO THE SIMPLIFICATION OF CUSTOMS FORMALITIES.
GENEVA, NOVEMBER 3rd, 1923.

Germany, Austria, Belgium, Brazil, the British Empire (With the Commonwealth of Autralia, the Union of South Africa, New Zealand, India), Bulgaria, Chile, China, Denmark, Egypt, Spain, Finland, France, Greece, Hungary, Italy, Japan, Lithuania, Luxemburg, the Protectorate of the French Republic in Morocco, Norway, Paraguay, the Netherlands, Poland, Portugal, Roumania, the Kingdom of the Serbs Croats and Slovenes, Siam, Sweden, Switzerland, Czechoslovakia, the Regency of Tunis (French Protectorate) and Uruguay,

Désiring to give effect to the principle of the equitable treament of commerce laid down in Article 23 of the Covenant of the League of Nations;

Convinced that the freeing of international commerce from the burden of unnecessary, excessive or arbitratyCustoms or other formalities would constitute an important step towards the attainment of this aim ;

Considering that the best method of achieving their present purpose is by means of an international agreement based on just reciprocity ;

Have decided a Convention for this purpose ;

(1) Deposit of ratification:
Austria, September 11, 1924 :
Belgium, October 4, 1924 ;
British Empire, August 29, 1924 ;
Denmark, May 17, 1924 ;
Italy, June 13, 1924 ;
New Zealand, August 29, 1924 ;
Union of South Africa, August 29, 1924 ;
This convention came into force November 27,1924, in accordance with its Article 26.

En conséquence de quoi les Hautes Parties contractantes ont nommé pour leurs Plénipotentiaires, savoir :

Le Président du Reich Allemand : M. WILLY ERNST, Conseiller ministériel au Ministère des Finances du Reich;

Le Président de la République d'Autriche : M.E. PFLUGL, Ministre plénipotentiaire, Réprésentant du Gouvernement fédéral d'Autriche auprès de la Société des Nations ;

Sa Majesté le Roi des Belges : M. JULES BRUNET Ministre plénipotentiaire, Président du «Bureau international pour la publication des tarifs douaniers», et M. ARMAND L.J. JANSSEN, Directeur général des Douanes;

Le Président des Etats-Unis du Brésil : M. JULIO AUGUSTO BARBOZA CARNEIRO, Attaché commercial à l'Ambassade du Brésil près Sa Majesté Britannique;

Sa Majesté le Roi du Royaume-Uni de Grande-Bretagne et d'Irlande et des Dominions Britanniques au delà des mers, Empereur des Indes : Sir Hubert LLEWELLYN SMITH, G.C.B., Conseiller économique du Gouvernement britannique;

Pour le Commonwealth d'Australie: M.C.A.B. CAMPION, Directeur de la Banque du Commonwealth d'Australie à Londres ;

Pour l'Union Sud-Africaine : Sir Hubert LLEWELLYN SMITH, G.C.B., Conseilleur économique du Gouvernement britannique ;

Pour le Dominion de la Nouvelle-Zélande : L'Honoralbe Sir JAMES ALLEN, K.C.B., Haut Commissaire pour la Nouvelle-Zélande dans le Royaume-Uni;

Pour l'Inde : Le Très Honorable lord Hardinge of Penshurt, K.G., G.C.B., G.C.S.I., G.C.M.G., G.C.I.E., G.C.V.O., I.S.O., Conseiller privé, ancien Vice-Roi, ancien Ambassadeur,

Sa Majesté le Roi des Bulgares : M.D. MIKOFF, Chargé d'Affaires à Berne;

Le Président de la République du Chili : M. JORGE BUCHANAN, ancien Sénateur, Conseiller commércial à la Légation du Chili près Sa Majesté Britannique :

Le Président de la République de Chine : M.J.R. LOUTSENGTSIANG, Envoyé extraordinaire et Ministre plénipotentiaire près le Conseil Fédéral suisse;

Sa Majesté le Roi de Danemark : M.A. OLDENBURG. Envoyé extraordinaire et Ministre plénipotentiaire près le Conseil Fédéral suisse, Représentant du Danemark auprès de la Société des Nations:

Sa Majesté le Roi d'Egypte M.T.C. MACAULAY, Directeur général des Douanes égyptiennes, et M. AHMED BEY ABDEL KHALEK, Directeur de la Douane du Caire:

Sa Majesté le Roi d'Espagne : M. EMILIO DE PALACIOS Y FAU, Envoyé extraor inaire et Ministre plénipotentiaire près le Conseil Fédéral suisse;

Le président de la République de Finlande : M. NHLO MANNIO, Secrétaire général du Ministère social; M. URHO TOIVOLA, Secrétaire de Légation;

Le président de la République Française : M. ERNEST BOLLEY, Conseiller d'Etat, Directeur général des Douanes au Ministère des Finances;
et, en ce qui concerne le Protectorat de la République française au Maroc : M. PIERRE PAUL SERRA, Directeur des Douanes chérifiennes;

The High Contracting Parties have accordingly appointed as their Plenipotentiaries :

The Président of the German Reich : M. WILLY ERNST, Ministerial Counsellor at the Ministry for Finance of the Reich :

The Président of the Austrian Republic : M. E. PFLUGL, Resident Minister, Representative of the Austrian Federal Government accredited to the League of Nations :

His Majesty the King of the Belgians : M. JULES BRUNET, Minister Plenipotentiary, Président of the »Bureau international pour la publication des tarifs douaniers», and M. ARNAUD L. J. JANSSEN, Director-General of Customs;

The Président of the United States of Brasil : M. JULIO AUGUSTO BARBOZA CARNEIDO, Commercial Attaché to the Brazilian Embassy in London ;

His Majesty the King of the United Kingdom of Great Britain and Ireland and the British Dominions beyond the Seas, Emperor of India : Sir HUBERT LLEWELLYN SMITH, G. C. B., Economic Adviser to the British Government ;

For the Commonwealth of Australia : M. C.A.B. CAMPION, Manager of the Commonwealth Bank of Australia in London ;

For the Union of South Africa : Sir Hubert LLEWELLYN SMITH, G.C.B., Economic Adviser to the Britid Government ;

For the Dominion of New Zealand : The Honorable Sir JAMES ALLEN, K.C.B., High Commissioner for New Zealand in the United Kingdom;

For India : The Right Honourable Lord Hardinge of Penshurst, K.G., G.C.B., G.C.S.I., G.C.M.G., G.C.I.E., G.C.V.O., I.S.O., Privy Counsellor, Former Viceroy, former Ambassador:

His Majesty the King of the Bulgarians : M.D. MIKOFF, Chargé d'Affaires at Berne;

The President of the Republicof Chile : M. JORGE BUCHANAN. Former Senator, Commercial Adviser to the Chilian Legation in London;

The President of the Republic of China : M.J.R. LOUTSENGTSIANG., Envoy Extraordinary and Minister Plenipotentiary to the Swiss Federal Council;

His Majesty the King of Denmark: M.A. OLDENBURG, Envoy Extraordinary and Minister Plenipotentiary to the Swiss Federal Council: Representative of Denmark accredited to the League of Nations;

His Majesty the King of EGYPT : M.T.C. MACAULAY, Director-General of the Egyptian Customs, and M. AHMED BEY ABDEL KHALEK, Director of the Cairo Customs House;

His Majesty the King of Spain : M. EMILIO DE PALACIOS Y FAU, Envoy Extraordinary and Minister Plenipotentiary to the Swiss Federal Council;

The President of the Finnish Republic : M. NHLO MANNIO, Secretary-Général of the Ministry for Social Welfare, and M. URHO TOIVOLA, Secretary of Legation;

The President of the French-Repnblic : M. ERNEST BOLLEY, Councillor of State, Director-General of Customs in the Ministry of Finance;
and, so far as the Protectorate of the French Republic in Morocco is concerned : M.P.P. SERRA, Director of the Sherifian Customs;

et en ce qui concerne la Régence de Tunis (Protectorat français) : M. CHARLES ODE, Directeur des Douanes tunisiennes;

Sa Majesté le Roi des Hellènes : M. VASILI COLOCOTRONIS, Conseiller de Légation, et

M. DIMITRI CAPSALI, Secrétaire de première classe au Ministre des Affaires étrangères;

Son Altesse Sérénissime le Gouverneur de Hongrie : M. F. de PARCHER de TERJEKFALVA, Chargé d'affaire à Berne;

Sa Majesté le Roi d'Italie : Dr CARLO PUGLIESI Sous-Directeur général des Douanes;

Sa Majesté l'Empereur du Japon : M. YOTARO SUGIMURA, Sous-Directeur du bureau impérial japonais de la Société des Nations;

Le Président de la République de Lithuanie : Dr GAETAN DOBKEVICIUS, Conseiller de Légation, et

Dr. PETRAS KARVELIS, Conseiller au Ministère des Finances, du Commerce et de l'Industrie;

Son Altesse la Grande-Duchesse de Luxembourg; M. CHARLES VERMAIRE, Consul de Luxembourg à Genève;

Sa Majesté le Roi de Norvège : M. le Dr FRIDTJOF NANSEN, Professeur à l'Université de Christiania;

Le Président de la République de Paraguay : le Dr RAMON V. CABALLERO, Chargé d'Affaires à Paris;

Sa Majesté la Reine des Pays-Bas : M.E. MENTEN Chargé d'Affaires, a. i. à Berne, pour le Royaume en Europe; et M. W. I. DOUDE VAN TROOSTWIJK, Envoyé extraordinaire et Ministre plénipotentiaire près le Conseil fédéral suisse pour les Indes néerlandaises, Surinam et Curaçao;

Le Président de la République Polonaise : M. JAN MODZELEWSKI, Envoyé extraordinaire et Ministre plénipotentiaire près le Conseil Fédéral suisse;

Le Président de la République de Portugal: M. A. BARTHOLOMEU FERREIRA, Envoyé extraordinaire et Ministre plénipotemtiaire de la République portugaise près le Conseil Fédéral suisse;

Sa Majesté le Roi de Roumanie : M. NICOLAS PETRESCO-COMNENE, Envoyé extraordinaire et Ministre plénipotentiaire près le Conseil Fédéral suisse;

Sa Majesté le Roi des Serbes, Croates et Slovènes : M. RADMILLO BOUYDITCH, Inspecteur des Douanes au Ministère des Finances, et M. VALDEMAR LOUNATCHEK, Secrétaire de la Chambre de Commerce à Zagreb;

Sa Majesté le Roi de Siam : M. PHYA SANPAKITCH PREECHA, Envoyé extraordinaire et Ministre plénipotentiaire près Sa Majesté le Roi d'Italie;

Sa Majesté le Roi de Suède : M.K. HJALMAR BRANTING, Représentant de la Suède au Conseil de la Société des Nations;

Le Conseil Fédéral de la Confédération Suisse : M. SAMUEL HAUSERMANN, Inspecteur général à la tête de la IIIe Section de la Direction générale des Douanes à Berne, et M. EMILE-FERDINAND LEUTE, Directeur du VIe arrondissement des Douanes à Genève;

Le Président de la République Tchécoslovaque : M. JAN DVORACEK, Ministre plénipotentiaire et Chef du Département économique au Ministère des Affaires étrangères, et M. AUGUSTE SCHONBACH, Conseiller ministériel au Ministère des Finances ;

Le Président de la République d'Uruguay : M. le Dr D. ENRIQUE E. BUERO, Envoyé extraordinaire

and, so far as the Regency of Tunis (French Protectorate) is concerned : M. CHARLES ODE, Director of Tunisian Customs;

His Majesty the King of the Hellenes : M. V. COLOCOTRONIS, Counsellor of Legation, and M.D. CAPSALI, First Secretary of Legation in the Ministry for Foreign Affairs;

His Serene Highness the Governor of Hungary : M. FELIX PARCHER DE TERJEKFALVA, Chargé. d' Affaires at Berne;

His Majesty the King of Italy : Dr. CARLO PUGLIESI, Sub-Director-General of Customs;

His Majesty the Emperor of Japan : M.Y. SUGIMURA, Assistant-Director of the Imperial League of Nations Office ;

The President of the Lithuanian Republic : M. GAETAN DOBKEVICIUS, Counsellor of Legat on, and Dr. PETRAS KARVELIS, Counsellor in the Ministry of Finance, of Commerce and Industry;

Her Royal Highness the Grand-Duchess of Luxemburg, M. Ch. VERMAIRE, Consul of Luxemburg at Geneva:

His Majesty the King of Norway : Dr. FRIDTJOF NANSEN, Professor at the University of Christiania:

The President of the Republic of Paraguay : Dr. RAMON V. CABALLERO, Chargé d'Affaires at Paris;

Her Majesty the Queen of the Netherlands : M.E. MENTEN, Chargé d'Affaires at Berne, for the Kingdom in Europe, and M. W. I. Doude van TROOSTWIJK, Envoy Extraortinary and Minister Plenipotentiary to the Swiss Federal Council for the Netherlands Indies, Surinam and Curacao;

The President of the Polish Republic : M. JAN MODZELEWSKI, Envoy Extraordinary and Minister Plenipotentiary to the Swiss Federal Council;

The President of the Portuguese Republic : M.A. BARTHOLOMEU FERREIRA, Envoy Extraordinary and Minister Plenipotentiary of the Portuguese Republic to the Swiss Federal Council;

His Majesty the King of Roumania : M. NICOLAS PETRESCO-COMNENE, Envoy Extraordinary and Minister Plienpotentiary to the Swiss Federal Council;

His Majesty the King of the Serbs, Croats and Slovenes : M. RADMILO BOUYDITCH, Inspector in the General Customs Administration, and M. VALDEMAR LOUNATCHEK, Secretary of the Zagreb Chamber of Commerce;

His Majesty the King of Siam : M. PHYA SANPAKITCH PREECHA, Envoy Extraordinary and Minister Plenipotentiary to His Majesty the King of Italy;

His Majesty the King of Sweden : M.K. HJALMAR BRANTING, Representative of Sweden on the Council of the League of Nations;

The Swiss Federal Council : M. SAMUEL HAUSERMANN, Inspector-General in charge of the Third Section in the General Customs Administration at Berne, and M. EMILE FERDINAND LEUTE, Director of the Sixth Customs District at Geneva;

The President of the Czechoslovak Republic : M. JAN DVORACEK, Minister Plenipotentiary and Head of the Economic Department of the Minister for Foreign Affairs, and M. AUGUSTE SCHONBACH. Ministerial Counsellor in the Ministry of Finance;

The President off the Republic of Uruguay : Dr. D. ENRIQUE E. BUERO, Envoy Extraordinary, and

et Ministre plénipotentiaire de la République d'Uruguay près le Conseil Fédéral suisse;

Lesquels, après s'être communiqué leurs pleins pouvoirs trouvés en bonne et due forme, sont convenus de ce qui suit ;

Article premier.

Les Etats contractants, en vue d'appliquer entre eux le principe et les stipulations de l'article 23 du Pacte de la Société des Nations en ce qui touche l'équitable traitement du commerce, s'engagent à ne pas entraver leurs relations commerciales par des formalités douanières ou similaires qui seraient excessives, inutiles ou arbitraires.

A cet effet, les Etats contractants s'engagent à poursuivre par toutes mesures législatives ou administratives appropriées, la révision des dispositions établies par leurs lois ou règlements pour les ordonnances et instructions de leurs autorités administratives, en ce qui touche les formalités douanières et similaires, afin de les simplifier, de les adapter, de temps à autre, aux besoins des relations commerciales avec l'étranger et d'éviter à celles-ci tout obstacle qui ne serait pas indispensable à la protection des intérêts essentiels du pays.

Article 2.

Les Etats contractants s'engagent à observer strictement le principe du traitement équitable en ce qui concerne les réglementations ou procédures douanières ou similaires, les formalités relatives à la délivrance des licences, les méthodes de vérification ou d'analyse, ou toute autre question visée par la présente convention; et, conformément à ce principe, ils s'interdisent, en ces matières, toute discrimination injuste, dirigée contre le commerce d'un Etat contractant.

Le principe ci-dessus demeure applicable même dans les cas où certains Etats contractants pourraient, conformément à leur législation ou à leurs accords commerciaux, se consentir réciproquement l'octroi de facilités encore plus grandes que celles résultant de la présente Convention.

Article 3.

En raison des sérieux obstacles que mettent au commerce international les prohibitions et restrictions d'importation ou d'exportation, les Etats contractants s'engagent à adopter et à appliquer, dès que les circonstances le leur permettront, toutes les mesures propres à réduire au minimum lesdites prohibitions et restrictions et, dans tous les cas, à prendre, en matière de licences portant dérogation aux prohibitions d'entrée ou de sortie, toutes les dispositions utiles:

a) Pour que les conditons à remplir et les formalités à accomplir à l'effet d'obtenir ces licencs soient immédiatement portées, dans la forme la plus claire et la plus précise, à la connaissance du public.

b) Pour que le mode de délivrance de ces titres soit aussi simple et aussi stable que possible;

c) Pour que l'examen des demandes et la remise des licences aux intéressés soient effectués avec la plus grande célérité;

d) Pour que le système de délivrance des licences soit établi de manière à prévenir le trafic de ces titres. A cet effet, les licences, lorsqu'elles sont accordées à des personnes, doivent porter le nom du bénéficiaire et ne doivent pas pouvoir être utilisées par une autre personne;

e) Pour que, en cas de fixation de contingents, les

Minister Plienpotentiary of the Republic of Uruguay to the Swiss Federal Council;

Who, after communicating their full powers, found in good and due form, have agreed as follows:

Article 1.

The Contracting States, with a view to applying between themselves the principle and the stipulations of Article 23 of the Covenant of the League of Nations with regard to the equitable treatment of commerce undertake that their commercial relations shall not be hindered by excesive, unnecessary or arbitrary Customs or other similar formalities.

The Contracting States therefore undertake to revise, by all appropriate legislative or administrative measures, the provisions affecting Customs or other similar formalities which are prescribed by their laws or by rules, regulations or instructions issued by their administrative authorities, with a view to their simplification and adaptation, from time to time, to the needs of foreign trade and to the avoidance of all hindrance to such trade, except that which is absolutely necessary in order to safeguard the essential interests of the State.

Article 2.

The Contracting States undertake to observe strictly the principle of equitable treatment in respect of Customs or other similar regulations or procedure, formalities of the grant of licences, methods of verification or analysis, and all other matters dealt with in the present Convention, and consequently agree to abstain, in these matters, from any unjust discrimination against the commerce of any Contracting State.

The above principle shall be invariably applied even in cases in which certain Contracting States, in accordance with their legislation or commercial agreements, may reciprocally agree to accord still greater facilities than those resulting from the present Convention.

Article 3.

In view of the grave obstacles to international trade caused by import and export prohibitions and restrictions, the Contracting States undertake to adopt and apply, as soon as circumstances permit, all measures calculated to reduce such prohibitions and restrictions to the smallest number; they undertake in any case, as regards import and export licences, to do everything in their power to ensure :

(a) That the conditions to be fulfilled and the formalities to be observed in order to obtain such licences should be brought immediately in the clearest and most definite form to the notice of the public ;

(b) That the method of issue of the certificates of licences should be as simple and stable as possible ;

(c) That the examination of applications and the issue of licences to the applicants should be carried out with the least possible delay;

(d) That the system of issuing licences should be such as to prevent the traffic in licences. With this object, licences, when issued to individuals, should state the name of the holder and should not be capable of being used by any other person;

(e) That, in the event of the fixing of rations, the

formalités imposées par le pays importateur ne soient pas de nature à empêcher une répartition équitable des quantités de marchandises dont l'importation est autorisée.

Article 4.

Les Etats contractants devront publier, sans retard, tous les règlements visant les formalités douanières, ainsi que toutes modifications, y afférentes, qui n'auraient pas été publiés jusqu'ici, de telle manière que les intéressés puissent en avoir connaissance et éviter ainsi le préjudice qui pourrait résulter de l'application de formalités douanières ignorées d'eux.

Les Etats contractants s'engagent à ce qu'aucune mesure concernant la réglementation douanière ne soit mise en vigueur qui n'ait été portée préalablement à la connaissance du public, soit par le moyen de sa publication au journal Officiel du pays, soit par toute autre voie appropriée de publicité officielle ou privée.

La même obligation de publicité préalable s'applique à tout ce qui touche les tarifs, ainsi que les prohibitions et restrictions d'importation ou d'exportation.

Toutefois, dans des cas de nature exceptionnelle, où la publication préalable risquerait de porter atteinte aux intérêts essentiels du pays, les dispositions des alineas 2 et 3 ci-dessus perdent leur caractère obligatoire. En de pareils cas, la publication devra cependent se faire, autant que possible, avec la mise en vigueur de la mesure prise.

Article 5.

Chaque Etat contractant qui se trouvera, par des mesures fragmentaires ou des retouches successives, avoir modifié son tarif douanier pour un nombre important d'articles, devra en donner au public une image exacte, en publiant, sous une forme aisément accessible, tous les droits applicables du fait de l'ensemble des dispositions en vigueur.

A cet effet, tous droits à percevoir par les autorités douanières du fait de l'importation ou de l'exportation des marchandises devront être indiqués d'une manière methodique, qu'il s'agisse de droits de douane, droits accessoires, taxes de consommation, de circulation, de manipulation ou similaires, et, en général, de toutes taxes de quelque nature qu'elles soient, étant entendu que l'obligation ci-dessus prévue est limitée aux droits et taxes à percevoir, sur les marchandises importées ou exportées, pour le compte de l'Etat et du fait du dédouanement.

Les charges auxquelles la marchandise est soumise étant ainsi indiquées sans ambiguité, il faudra, en ce qui concerne les taxes de consommation et autres à percevoir pour le compte de l'Etat du fait du dédouanement, signaler si la marchandise étrangére est grevée d'une charge spéciale résultant de ce que, exceptionnellement, ces taxes ne seraient pas imposables aux marchandises du pays d'importation ou ne le seraient que partiellement.

Les Etats contractants s'engagent à prendre les mesures nécessaires pour donner aux commerçants la possibilité de se procurer des informations officielles concernant les tarifs de douane, et notamment les taux des droits à percevoir sur une marchandise déterminée.

Article 6.

Afin de permettre aux Etats contractants et à leurs ressortissants d'être informés aussi rapidement

formalities required by the importing country should not be such as to prevent an equitable allocation of the quantities of goods of which the importation is authorised.

Article 4.

The Contracting States shall publish promptly all regulations relating to Customs and similar formalities and all modifications therein, which have not been already published, in such a manner as to enable persons concerned to become acquainted with them and to avoid the prejudice which might result from the application of Customs formalities of which they are ignorant.

The Contracting States agree that no Customs regulations shall be enforced before such regulations have been published, either in the Official journal of the country concerned or through some other suitable official or private channel of publicity.

This obligation to publish in advance extends to all matters affecting tariffs and import and export prohibitions or restrictions.

In cases, however, of an exceptional nature, when previous publication would be likely to injure the essential interests of the country, the provisions of the second and third paragraphs of this Article will lose their obligatory force. In such cases, however, publication shall, so far as possible, take place simultaneously with the enforcement of the measure in question.

Article 5.

Every Contracting State whose tariff has been modified by successive additions and alterations affecting a considerable number of articles shall publish a complete statement, in an easily accessible form, of all the duties levied as a result of all the measures in force.

For this purpose all duties levied by the Customs authorities by reason of importation or exportation shall be methodically stated, whether they are Customs duties, supplementary charges, taxes on consumption or circulation, charges for handling goods or similar charges, and in general all charges of any description, it being understood that the above obligation is limited to duties or charges which are levied on imported or exported goods on behalf of the State and by reason of clearing goods through the Customs.

The charges to which goods are liable being thus clearly stated, a clear indication shall be given, in the case of taxes on consumption and other taxes levied on behalf of the State by reason of clearing goods through the Customs, whether foreign goods are subject to a special tax owing to the fact that, as an exceptional measure, goods of the country of importation are not or are only partially liable to such taxes.

The Contracting States undertake to take the necessary steps to enable traders to procure official information in regard to Customs tariffs, particulary as to the amount of the charges to which any given class of goods is liable.

Article 6.

In order te enable Contracting States and their nationals to become acquainted as quickly as possible

que possible de toutes les mesures visées aux articles 4 et 5 qui intéressent leur commerce, chaque Etat contractant s'engage à communiquer au représentant diplomatique de chacun des autres Etats ou à tout autre représentant désigné à cet effet et résidant sur son territoire, toutes publications effectuées en exécution desdits articles cette communication devant être faite dès la parution et en double exemplaire. Faute d'un représentant diplomatique ou autre, la communication sera faite à l'Etat intéressé par la voie qu'il indiquera à cet effet.

Chaque Etat contractant s'engage, en outre, à faire parvenir en dix exemplaires, dès leur parution, au Secrétariat de la Société des Nations, toutes publications, faites en exécution des article 4 et 5.

Chaque Etat contractant s'engage de même à communiquer en dix exemplaires, dès leur parution, tous les tarifs douaniers ou modifications, de tarifs institués par lui au »Bureau international pour la publication des tarifs douaniers» de Bruxelles, chargé par la Convention internationale du 5 juillet 1890 de la traduction et de la publication des tarifs.

Article 7.

Les Etats contractants s'engagent à prendre, tant par le moyen de leur législation que de leur administration, toutes les mesures les plus appropriées pour empêcher l'application arbitraire ou injuste de leurs lois et réglementations, en matière douanière et similaire, ainsi que pour assurer un recours par voie administrative, judiciaire ou arbitrale aux personnes qui auraient été lésées par ces abus.

Toutes mesures de cet ordre qui sont actuellement en vigueur, ou qui seraient prises à l'avenir, devront être publiées dans les conditions prévues aux articles 4 et 5.

Article 8.

Hors le cas où elles pourraient être passibles de prohibition, et pour autant que la présence de la marchandise ne serait pas indispensable à la solution du différend, les marchandises qui font l'objet d'un différend relatif à la tarification, à l'origine, à la provenance ou à la valeur, doivent, à la demande du redevable, être remises immédiatement à sa libre disposition, sans attendre la solution du différend, sous réserve des mesures nécessaires pour sauvegarder les intérêts de l'Etat. Il est entendu que le remboursement des droits consignés ou l'annulation de la soumission souscrite par le déclarant aura lieu dès que sera intervenue la solution du litige, qui devra, en toute hypothèse, être aussi rapide que possible.

Article 9.

En vue de marquer les progrès accomblis en tout ce qui touche la simplification des formalités douanièress ou similaires visées aux articles précédents, chacun des Etats contractants devra remettre au Secrétaire général de la Société des Nations, dans les douze mois qui suivront la mise en vigueur en ce qui le concerne, de la présente Convention, un résumé des mesures prises par lui pour assurer ladite simplification.

Des résumés analogues seront fournis dans la suite tous les trois ans et chaque fois que le Conseil de la Société en fera la demande.

with all the measures referred to in Articles 4 and 5 which affect their trade, each Contracting State undertakes to communicate to the diplomatitic representative of each other State, or such other representative residing in its territory as may be designated for the purpose, all publications issued in accordance with the said Articles. Such communication will be made in duplicate and so soon as publication is effected. If no such diplomatic or other representative exists, the communication will be made to the State concerned through such channel as it may designate for the purpose.

Further, each Contracting State undertakes to forward to the Secretariat of the League of Nations, as soon as they appear, ten copies of all publications issued in accordance with Articles 4 and 5.

Each Contracting State also undertakes to communicate as soon as they appear, to the »International Office for the publication of Customs Tarrifs» at Brussels, which is entrusted by the International Convention of July 5th, 1890, with the translation and publication of such tarifs, ten copies of all Customs tarifs or modifications therein which it may establish.

Article 7.

The Contracting States undertake to take the most appropriate measures by their national legislation and administration both to prevent the arbitrary or unjust application of their laws and regulations with regard to Customs and other similar matters, and to ensure redress by administative, judicial or arbitral procedure for those who may have been prejudiced by such abuses.

All such measures which are at presnet in force or which may be taken hereafter shall be published in the manner provided by Articles 4 and 5.

Article 8.

Apart from cases in which their importation may be prohibited and unless it is indispensable that they shouldbe produced, goods which form the subject of a dispute as to the application of the Customs tariff or as to their origin, place of departure or value, must, at the request of the declarant, be at once placed at his disposal without waiting for the solution of the dispute subject however, to any measures that may be necessary for safeguarding the interests of the State. It is understood that the refund of the account deposited in respect of duties or the cancellation of the undertaking given by the declarant shall take place immediately upon the solution of the dispute, which must, in any case, be as speedy as possible.

Article 9

In order to indicate the progress which has been made in all matters relating to the simplification of the Customs and other similar formalities referred to in the preceding Articles, each of the Contracting States shall, within twelve months from the coming into force in its own case of the present Convention, furnish the Secretary-General of the League of Nations with a summary of all the steps which it has taken to effect such simplification.

Similar summaries shall thereafter be furnished every three years and whenever requested by the Council of the League.

Article 10.

Les échantillons et modèles, passibles de droits d'entrée et non frappés de prohibition, importés par les fabricants ou commerçants établis dans l'un quelconque des Etats contractants, soit personnellement, soit par l'intermédiaire de voyageurs de commerce, sont admissibles en franchise provisoire sur le territoire de chacun des Etats contractants, moyennant consignation des droits d'entrée ou engagement cautionné garantissant le paiement éventuel de ces droits.

Pour bénéficier de cette faveur, les fabricants ou commerçants et les voyageurs de commerce doivent se conformer aux lois, réglements et formalités de douane sur la matière édictés par les sudits Etats; ces lois et règlements pourront imposer aux intéressés l'obligation d'une carte de légitimation.

Pour l'application du présent article, sont considérés comme échantillons ou modèles tous objets représentatifs d'une marchandise déterminée sous la double réserve, d'une part, que lesdits objets soient susceptibles d'être dûment identifiés lors de la réexportation, d'autre part, que les objets ainsi importés ne représentent pas des quantités ou valeurs telles que, dans leur ensemble, ils n'auraient plus le caractère usuel d'échantillons.

Les autorités douanières de l'un quelconque des Etats contractants considéreront comme suffisantes, au point de vue de la reconnaissance ultérieure de l'identité des échatillons ou modèles, les marques qui y auront été apposées par la douane d'un autre Etat contractant, à la condition que ces échantillons ou modèles soient accompagnés d'une liste descriptive certifiée par les autorités douanières de ce dernier Etat. Des marques supplémentaires pourront cependant être apposées sur les échantillons ou modèles par la douane du pays d'importation dans tous les cas où celleci jugerait ce complément de garantie indispensable pour assurer l'identification des échantillons ou modèles, lors de la réexportation. Hormis ce dernier cas, la vérification douanière consistera simplement à reconnaître l'identité des échantillons et à déterminer le montant des droits et taxes éventuellement exigibles.

Le délai de réexportation est fixé au minimum à six mois, sauf la faculté de prolongation réservée à l'administration douanière du pays d'importation. Passé le délai imparti, le paiement des droits sera exigé sur les échantillons non réexportés.

Le remboursement des droits consignés à l'entrée ou la libération de la caution qui garantit le paiement de ces droits seront effectués sans retard à tous les bureaux situés aux frontières ou à l'intérieur du pays qui auront reçu les attributions nécessaires, à cet effet, et éventuellement sous déduction des droits afférents aux échantillons ou modèles qui ne seraient pas présentés à la réexportation. Les Etats contractants publieront la liste des bureaux auxquels attributions auront été conférées.

Dans le cas où une carte de légitimation est exigée, celle-ci doit être comforme au modèle annexé au present article et être délivrée par une autorité agréée à cette fin par l'Etat dans lequel les fabricants ou commerçants ont le siège de leurs affaires. Sous condition de réciprocité, les cartes de légitimation seront exemptées d'un visa consulaire ou autre sauf dans le cas où un Etat justifierait que des circonstances spéciales ou

Article 10.

Samples and specimens which are liable to import duty, and the importation of which is not prohibited shall, when imported by manufacturers or traders established in any of the Contracting States, either in person or through the agency of commercial travellers, be temporarily admitted free of duty to the territory of each of the Contracting States, subject to the amount of the import duties being deposited or security being given for payment if necessary.

To obtain this privilege, manufacturers or traders and commercial travellers must comply with the relevant laws, regulations, and Customs formalities prescribed by the said States; these laws and regulations may require the parties concerned to be provided with an identity card.

For the purpose of the present Article, all objects representative of a specified category of goods shall be considered as samples or specimens, provided, first ithat the saitd articles are such that they can be duly identified on re-exportation, and secondly, that the articles thus imported are not of such quantity or value that, taken as a whole, they no longer constitute samples in the usual sense.

The Customs authorities of any of the Contracting States shall recognise as sufficient for the future identification of the samples or specimens the marks which have been affixed by the Customs authorities of any other Contracting States, provided that the said samples or specimens are accompanied by a descriptive list certified by the Customs authorities of the latter State. Additional marks may, however, be affixed to the samples or specimens by the Customs authorities of the importing country in all cases in which the latter consider this additional guarantee indispensable for ensuring the identification of the sambles or specimens on re-exportation. Except the latter cases, customs verification shall be confined to identifying the samples and deciding the total duties and charges to which they may eventually be liable.

The period allowed for re-exportation is fixed at not less than six months, subject to prolongation by the Customs administration of the importing country. When the period of grace has expired, duty, shall be payable on samples which have not been re-exported.

The refund of duties paid on importation, or the release of the security for payment of these duties, shall be effected without delay at any of the offices situated at the frontier or in the interior of the country which possess the necessary authority, and subject to the deduction of the duties payable on samles or specimens not produced for re-exportation. The Contracting States shall publish a list of the offices on which the said authority has been conferred.

Where identity cards are required they must conform to the specimen annexed to this Article and be delivered by an authority designated for this purposse by the State in which the manufacturers or traders have their business headquarters. Subject to reciprocity, no consular or other visa shall be required on identity cards, unless a State shows that such a requirement is rendered necessary by special or exceptional circumstances. When a visa is required, its cost shall be as low as possible and shall not exceed the cost of the service.

exceptionnelles l'obligent à l'exiger. Dans ce cas, le coût du visa devra être fixé à un taux aussi minime que possible et ne pourra dépasser le coût de l'émission.

Les Etats contractants se communiqueront, directement, à bref délai, et communiqueront également au Secrétariat de la Société des Nations, la liste des autorités reconnues compétentes pour délivrer les cartes de légitimation.

Jusqu'à l'institution du régime ci-dessus défini, les facilités que les Etats accordent déjà ne seront pas restreintes.

Les dispositions du présent article, sauf celles relatives à la carte de légitimation, sont applicables aux échantillons et modèles qui, passibles de droits d'entrée et non frappés de prohibition, seraient importés par les fabricants, commerçants ou voyageurs de commerce établis dans l'un quelconque des Etats contractants, même si ces fabricants, commerçants ou voyageurs de commerce n'accompagnent pas lesdits échantillons ou modèles.

(MODÈLE)

NOM DE L'ÉTAT

(Autorité de délivrance)

CARTE DE LÉGITIMATION POUR VOYAGEURS DE COMMERCE

valable pendant douze mois à compter de la date de délivrance.

Bon pour .....No de la carte.....
Il est certifié par la présente que le porteur de cette carte, M..... né à .....
demeurant à .....rue .....no.....
Possède 1 .....
à .....
sous la raison de commerce.....
.....
(ou) est commis-voyageur au service (de la maison / des maisons) .....
à .....
qui (possède 1 / possèdent) .....
sous la raison de commerce.....

Le porteur de cette carte se proposant de recueillir des commandes dans les pays susvisés et de faire des achats pour la (les) maison (s) dont il, s'agit, il est certifié que ladite (lesdites) maison (s) est (sont) autorisée (s) à pratiquer son (leurs) industrie (s) et son (leurs) commerce (s) à (.....) et y paie (nt) ses contributions légales à cet effet.

(.....) le .....19.....

Signature du chef de la (des) maison(s) :

.....

1 Indication de la fabrique ou du commerce.

N.B—On ne doit remplir que la rubrique 1 du formulaire, lorsqu'il s'agit du chef d'un établissement commercial ou industriel.

[SPECIMEN].

[NAME OF STATE.]

(Issuing Office.)

IDENTITY CARD FOR COMMERCIAL TRAVELLERS.

Valid for twelve months including the day of issue.

Good for .....No of identity card.....
It is hereby certified that the bearer of this card,
M....., born at.....
living at .....No .....Street.....
is the owner of(1).....
at .....
for the purpose of trade .....
.....
(or) is a commercial traveller employed by..... (the firm of / the firms of) .....
at .....
which (possess 1 / possesses) .....
for the purposes of trade.....

The bearer of this card intends to solicit orders in the above-mentioned countries and to make purchases for the firm (s) refevred to. It is hereby certified that the said firm(s) is (are) authorised to carry out its (their) business and trade at.....and that it pays (they pay) the taxes, as provided by law, for that purpose.

.....the .....19.....

Signature of the head of the firm(s) :

.....

1 State the articles or nature of the trade.

N.B.—The first entry should only be compted for heads of commercial or manufacturing businesses.

Signalement du porteur :

Age .....
Taille .....
Cheveux .....
Signes particuliers .....

Signature du porter :

.....

Description of the bearer

Age .....
Height .....
Hair .....
Special Marks .....

Signature of the bearer.

.....

Article 11.

Les Etats contractants limiteront dans toute la mesure possible les cas où des certificats d'origine sont exigés.

En conformité avec ce principe, et étant entendu que les administrations douanières conservent leur plein droit de contrôle quant à l'origine réelle des marchandises et, partant, le pouvoir d'exiger, nonobstant la production de certificats, toutes justifications autres qu'elles jugent nécessaires, les Etats contractants acceptent de se conformer aux dispositions suivantes.

1o Les Etats contractants s'appliqueront à rendre aussi simples et équitables que possible la procédure et les formalités, relatives à la délivrance et à la reconnaissance des certificats d'origine, et ils porteront à la connaissance du public les cas dans lesquels les certificats sont exigés et les conditions auxquelles ils sont délivrés.

2o Les certificats d'origine peuvent émaner, non seulement des autorités officielles des Etats contractants, mais aussi de tous organismes ayant la compétence et présentant les garanties nésessaires, qui auraient été préalablement agréés par chacun des Etats intéressés. Chaque Etat contractant communiquera aussitôt que possible, au Secrétariat de la Société des Nations, la liste des organismes qu'il aura habilités pour la délivrance des certificats d'origine. Chaque Etat se réserve le droit de retirer son agrément à l'un quelconque des organismes ainsi notifiés, s'il constate que cet organisme a émis indûment les dits certificats.

3o Dans le cas où la marchandise ne serait pas importée directement du pays d'origine, mais parviendrait par la voie d'un pays tiers contractant, les administrations douanières admettront les certificats d'origine établis par les organismes qualifiés du dit pays tiers, tout en réservant leur droit de vérifier la recevabilité de pareils certificats au même titre que ceux délivrés par le pays d'origine.

4o Les administrations douanières n'exigeront pas la production du certificat d'origine:

a') Lorsque l'intéressé renonce à réclamer le bénéfice d'un régime dont l'application est subordonnée à la production d'un tel certificat;

b') Lorsque la nature même des marchandises établit incontestablement leur origine et qu'un accord préalable est intervenu à cet égard entre les Etats intéressés;

c') Lorsque la marchadise est accompagnée d'un certificat attestant qu'elle a droit à une appellation régionale, sous la réserve que ce titre ait été délivré par un organisme habilité à cette fin et agréé par l'Etat importateur.

Article 11.

The Contracting States shall reduce as far as possible the number of cases in which certificates of origin are required.

In accordance with this principle, and subject to the understanding that Customs Administrations will retain fully the right of verifyng the real origin of goods and consequently also the power to demand, in spite of the production of certificates, any other proof they may deem necessary, the Contracting States agree to comply with the following provisions :

1. The Contracting States shall take steps to render as simple and equitable as possible the procedure and formalities connected with the issue and acceptance of certificates of origin, and they shall bring to the notiec of the public the cases in which such certificates are required and the conditions on which they are issued.

2. Certificates of origin may be issued not only by the official authorities of the Contracting States, but also by any other organisations which possess the necessary authority and offer the necessary guarantees and are previously approved for this purpose by each of the States concerned. Each Contracting State shall communicate as soon as possible to the Secretariat of of the League of Nations a list of organisations which it has designated for the purpose of delivering certificates of origin. Each State retains the right of withdrawing its approval from any organisation which has been so notified to it, if it is shown that such organisation has issued certificates in an improper manner.

3. In cases where goods are not imported direct from the country of origin, but are forwarded through the territory of a third contracting country, the Customs administrations shall accept the certificates of origin drawn up by the approved organisations of the third contracting country, retaining, however, the right to satisfy themselves that such certificates are in order in the same manner as in the case of certificates issued by the country of origin.

4. The Customs administrations shall not require the production of a certificate of origin :

(a) In cases where the person concerned renounces all claim to the benefit of a régime which depends for application upon the production of such a certificate.

b) When the nature of the goods clearly establishes their origin, and an agreement on this subject has been previously concluded between the States concerned :

c) When the goods are accompanied by a certificate to the effect that they are entitled to a regional appellation, provided that this certificate has been issued by an organisation designated for this purpose and approved by the importing State.

5o Si la législation de leurs pays respectifs n'y fait pas obstacle, les administrations douanière devront, au cas où la réciprocité serait assurée:

a') Affranchir également de la justification d'origine, hors le cas de soupçon d'abus, les importations qui, manifestement, ne présentent pas un caractère commercial ou qui, ayant ce caractère, n'ont qu'une faible valeur;

b') Accepter les certificats d'origine délivrés pour des marchandises dont l'exportation n'aurait pas été immédiatement effectuée, pourvu que l'expédition de ces marchandises ait eu lieu dans un délai fixé à un mois ou à deux mois, selon que le pays d'expédition et le pays de destination sont ou non limitrophes, ces délais étant susceptibles de prolongations, si les raisons invoquées pour expliquer le retard du transport apparaissent suffisantes.

6o Lorsque, pour une raison plausible, l'importateur ne sera pas en mesure de présenter le certificat d'origine lors de l'importation des marchadises, le délai nécessaire pour la production de ce titre pourra lui être accordé aux conditions que les administrations douanières jugeront utiles pour garantir le paiement des droits éventuellement exigibles. Le certificat étant ultérieurement produit, les droits qui auraient été acquittés ou consignés en trop seront remboursés aussitôt que possible.

Il sera tenu compte, pour l'application de la présente disposition, des conditions résultant éventuellement du décompte de contingents.

7o Les certificats pourront être établis, soit dans la langue du pays importateur, soit dans la langue du pays exportateur, la douane du pays d'importation conservant, en cas de doute sur la teneur du document, la faculté d'en réclamer une traduction.

8o Les certificats d'origine seront en pricipe dispensés du visa consulaire, surtout quand ils émanent des administrations douanières. Si, dans des cas exceptionnels, le visa consulaire reste exigé, les intéressés peuvent, à leur choix, soumettre les certificats d'origine au visa, soit du consul de leur ressort, soit du consul d'un ressort voisin; le coût du visa devra être aussi réduit que possible et ne pourra dépasser le coût de l'émission, en particulier lorsqu'il s'agit d'envois de faible valeur.

9o Les dispositions du présent article sont applicables à tous documents faisant office de certificats d'origine.

Article 12.

Les documents dits «factures consulaires» ne seront exigibles qu'autant que la production en sera rendue nécessaire, soit pour établir l'origine de la marchandise importée, lorsque l'origine est susceptible d'influer sur les conditions de la marchadise, soit pour déterminer la valeur de celle-ci, dans le cas de tarifications ad valorem pour l'application desquelles la facture commerciale ne serait pas suffisante.

La contexture des factures consulaires sera simplifiée de manière à éviter toutes complications ou difficultés et à faciliter l'établissement de ces titres par le commerce intéressé.

Le coût du visa des factures consulaires ne comportera qu'un droit fixe, qui devra être aussi réduit que possible, et il ne sera pas exigé, pour une même facture, un nombre d'exemplaires supérieur à trois.

5. If the law of their respective countries permits and, subject to reciprocity, Customs administrations shall :

(a) Except in cases where abuse is suspected, dispense with proof of origin in regard to imports which are manifestly not of a commercial nature, or which, although of a commercial nature, are of small value:

(b) Accept certificates of origin issued in respect of goods which are not exported immediately, provided that such goods are despatched within a period of either one month or two months, according as the exporting country and the country of destination are or are not contiguous: this period may be extended, provided that the reasons given for the delay in completing the transport of the goods appear satisfactory.

6. When, for any sufficient reason, the importer is unable to produce a certificate of origin when he imports his goods, the Customs authorities may grant him the period of grace necessary for the production of this document, subject to such conditions as they may judge necessary to guarantee the charges which may eventually be payable. Upon the certificate being subsequently produced the charges which may have been paid, or the amount paid in excess, shall be refunded at the earliest possible moment.

In applying the above provision, such conditions as may result from the exhaustion of the quantities which may be imported under a rationing system shall be taken into account.

7. Certificates may be in either the language of the importing country or the language of the exporting country, the Customs authorities of the importing country retaining the right to demand a translation in case of doubt as to the effect of the document.

8. Certificates of origin shall not in principle require a consular visa, particularly when they originate from the Customs administrations. If in exceptional cases, a consular visa is required, the persons concerned may at their discretion submit theicertificates of origin either to the Consul of their district or to the Consul of a neighbouring district for a visa. The cost of the visa must be as low as possible and must not exceed the cost of issue, especially in the case of consignments of small value.

9. The provisions of the present Article shall apply to all documents used as certificates of origin.

Article 12.

The documents known as «Consular invoices» will not be required, unless their production is necessary either to establish the origin of the goods imported in cases where the origin may affect the conditions under which the goods are admitted, or to ascertain the value of the latter in the case of an ad valoerm tariff, for the application of which the commercial invoice would not suffice.

The form of Consular invoices shall be simplified so as to obviate any intricacies or difficulties and to facilitate the drawing up of these documents by the branch of trade concerned.

The cost of a visa for Consular invoices shall be a fixed charge, which should be as low as possible; the number of copies of any single invoice required shall not exceed three.

Article 13.

Lorsque le régime applicable à une catégorie quelconque de marchandises importées dépend de l'exécution de conditions techniques spéciales, en ce qui touche leur composition, leur degré de pureté, leur qualité, leur état sanitaire, leur zone de production ou d'autres conditions analogues, les Etats contractants s'efforceront de conclure des accords aux termes desquels les certificats délivrés, ainsi que les timbres ou marques apposés dans le pays exportateur pour garantir que les dites conditions sont remplies, seront acceptés, sans que ces marchandises soient soumises à une seconde analyse ou à un nouvel essai dans le pays importateur, sous réserve de garanties spéciales, lorsqu'il y a présomption que les conditions exigées ne sont pas remplies. L'Etat importateur devrait avoir de même toutes garanties en ce qui concerne l'autorité qui délivre les certificats, ainsi que la nature et le caractère des épreuves exigées dans le pays exportateur. D'autre part, l'administration douanière de l'Etat importateur devrait conserver le droit de procéder à une contre analyse toutes les fois qu'elle aurait des raisons particulières d'y recourir.

Pour faciliter la généralisation de tels accords, il serait utile d'y introduire les spécifications ci-après:

a') Méthodes à suivre uniformément par tous les laboratoires chargés de procéder aux analyses ou essais, ces méthodes pouvant être périodiquement revisées à la demande d'un ou de plusieurs Etats parties à ces accords;

b') Nature et caractère des épreuves à pratiquer dans chacun des Etats parties aux dits accords, en ayant soin de déterminer le degré de pureté exigible pour les produits, de façon à ne pas aboutir à une véritable prohibition.

Article 14.

Les Etats contractants examineront les méthodes les plus appropriées pour simplifier et rendre plus uniformes, en même temps que plus équitables, au moyen d'une action, soit individuelle, soit concertée, les formalités afférentes au dédouanement rapide des marchandises, à la visite des bagages des voyageurs, au régime des marchandises en entrepôt, aux taxes de magasinage, et aux autres matières visées à l'annexe au présent article.

Pour l'application du dit article, les Etats contractants envisageront favorablement les recommandations contenues dans cette annexe.

Annexe à l' article 14.

A.— DÉDOUANEMENT RAPIDE DES MARCHANDISES

Organisation et fonctionnement du service.

1. Pour éviter l'engorgement dans certains bureaux frontières, il est désirable que la pratique du dédouanement dans les bureaux ou entrepôts intérieurs soit facilitée, quant les règlements intérieurs, les conditions de transport et la nature des marchandises le permettent.

2. Il est désirable que, hors le cas de soupçon d' abus et sans préjudice des droits que les Etats tiennent de leur législation, les plombs ou scellés douaniers apposés par un Etat sur des marchandises en transit ou dirigées sur entrepôt soient reconnus et respectés par les autres Etats, sous réserve de la faculté pour ceux-ci de compléter le plombage ou les scellés par l' apposition de nouvelles marques douanières.

Article 13.

Where the régime applicable to any class of imported goods depends on the fulfilment of particular technical conditions as to their constitution, purity, quality, sanitary condition, district of production, or other similar matters, the Contracting States will endeavour to conclude agreements under which certificates, stamps or marks given or affixed in the exporting country to guarantee the satisfaction of the said conditions will be accepted without the goods being subjected to a second analysis or other test in the country of importation, subject to special guarantees to be taken where there is a presumption that the required conditions are not fulfilled. The importing State should be afforded every guarantee as to the authorities appointed to issue the certificates and the nature and standard of the tests applied in the exporting country. The Customs administrations of the importing State should also retain the right to make a second analysis whenever there are special reasons for doing so.

To facilitate the general adoption of such agreements, it would be useful that they should indicate :

a) The methods to be uniformly adopted by all laboratories appointed to make analyses or other tests, these methods being open to revision from time to time at the request of one or more of the States parties to such agreements :

b) The nature and standard of the tests to be carried out in each of the States parties to such agreements, due care being taken that the standard of purity required for the various products is fixed in such a way as not to be tantamount to virtual prohibition.

Article 14.

The Contracting States shall consider the most appropriate methods of simplifying and making more uniform and reasonable, whether by means of individual or concerted action, the formalities relating to the rapid passage of goods through the Customs, the examination of travellers'luggage, the system of goods in bond and warehousing charges, and the other matters dealt with in the Annex to this Article.

In giving effect to this Article, the Contracting States will extend favourable consideration to the recommendations contained in that Annex.

Annex to Article 14.

A – RAPID PASSAGE OF GOODS THROUGH THE CUSTOMS.

Organisation and working of the service.

1. In order to avoid congestion at certain frontier Customs Offices, it is desirable that the practice of clearing goods at inland offices or warehouses should be encouraged whenever domestic regulations, transport conditions and the natture of the goods permit of this being done.

2. It is desirable that, unless abuse is suspected, and subject to the rigths of States under their own legislation, the lead or other Customs seals affixed by a State to goods which are in transit or on their way to warehouses should be recognised and respected by other States, apart from the rigth of the latter to affix new Customs marks in addition to the lead or other seals.

Passage des marchandises en douane.

3. Il est désirable que, dans toute la mesure du possible et sans préjudice de la faculté de percevoir des redevances spéciales, les Etats :

a) Facilitent le dédouanement des denrées périssables, en dehors des heures d'ouverture des bureaux et des jours ouvrables ;

b) Autorisent, dans les limites de leur législation, le chargement et le déchargement des navires et bateaux en dehors des jours et heures ordinaires des travaux de la douane.

Facilités accordées au déclarant.

4. Il est désirable que le destinataire soit toujours libre, sous réserve des stipulations de l'article 10 de la Convention de Berne du 14 octobre 1890 sur le transport de marchandises par chemin de fer, amendée par la Convention de Berne du 19 septembre 1906, de déclarer lui même les marchandises en douane, ou de les faire déclarer par une personne de son choix.

5. Il est désirable — là où le système sera reconnu applicable — qu'il soit adopté un formulaire comportant à la fois la déclaration en douane à remplir par l'intéressé, le certificat de vérification et, lorsque le pays intéressé le juge utile, la quittance du paiement des droits d'entrée.

6. Il est désirable que les Etats s'abstiennent autant que possible d'appliquer des pénalités sévères pour de légères infractions à la procédure ou à la réglementation douanière. En particulier, dans le cas où la production de documents est exigée pour le dédouanement d'une marchandise, s'il a été commis une omission ou une erreur manifestement dénuées de toute intention frauduleuse et facilement réparable, l'amende éventuelle devra être réduite au minimum, de manière à ce qu'étant aussi peu onéreuse que possible, elle n'ait d'autre caractère que celui d' une sanction de principe, c'est-à-dire d'un simple avertissement.

7. Il serait utile d'envisager la possibilité d'employer pour l'acquittement ou la garantie des droits de douane des chèques postaux ou des chèques de banque, moyennant la production préalable d'un cautionnement permanent.

8. Il estdésirable que les autorités douanières soient, autant que possible, autorisées, lorsque l' identité des marchandises peut être établie à leur satisfaction, à rembourser, en cas de réexportation des marchandises, les droits acquittés à leur importation, à condition qu'elles soient restées sans interruption sous le contrôle de la douane. Il est également désirable qu' aucun droit d'exportation ne soit imposé lors de la réexportation de ces marchandises.

9. Il convendrait de prendre des mesures appropriées pour éviter tout retard dans le dédouanement des catalogues de commerce et autres imprimés du même genre destinés à la réclame, lorsqu'ils sont expédiés par la poste ou emballés avec la marchandise à laquelle ils se rapportent.

10. Il est désirable que, dans le cas où certaines pièces nécessaires aux formalités douanières devraient porter le visa d'un consul ou d'une autre autorité le bureau chargé du visa s'efforce d'adopter, autant, que possible, les heures de service en usage dans les milieux commerciaux de la localité où il se trouve ; il est désirable, en outre , que les redevances pour

Passage of goods through the Customs.

3. It is desirable that the States should, as far as is possible, but without prejudice to their rigth to levy special charges :

(a) facilitate the clearing of perishable goods outside ordinary office hours and on days other than working days;

(b) authorise, as fas as their legislation permits, the lading and unlading of vessels and boats outside the ordinary Customs-House working days and office hours.

Facilities granted to persons declaring goods.

4. It is desirable that the consignee should always be free, except in so far as otherwise provided by Article 10 of the Berne Convention of October 14th, 1890, regarding the Carriage of Goods by Rail, which was amended by the Berne Convention of September 19th, 1906, to declare, in person, goods in a Customs Office, or to cause this declaration to be made by some person designated by him.

5. It is desirable, wherever it is considered that such a system could usefully be employed, to adopt a printed form, including the Customs declaration, to be filled in by the party concerned, the certificate of verification, and, if the country in question regards it as advisable, the receipt for the payment of the import duties.

6. It is desirable that States should refrain, so far as possible, from inflicting severe penalties for trifling infractions of Customs procedure or ragulations. In particular, if an act of omission or an error has been committed which is obviously devoid of any fraudulent intent and which can easily be put right, in respect of cases in which the production of documents is required for the clearing of goods thourgh the Customs, any fine which may be imposed should be as small as possible so as to be as little burdensome as possible and to have no character other than that of a formal penalty i.e. of a simple warning.

7. Consideration should be given to the possibility of using postal money-orders or cheques, against security of a permanent character, for the payment or gauaratee of Customs duties.

8. It is desirable that the Customs authorities should as far as possible be authorised when the identity of the goods can be established to their satisfaction, to refund on re-exportation of goods the duties paid on theirimportation, provided that they have remained continuously under the supervision of the Customs authorities. It is also desirable that no export duties should be imposed when such goods are re-exported.

9. Suitable measures should be taken to avoid all delay in the passage through the Customs of commercial catalogues and other printed matter of the same kind intended for advertisement when they are sent by post or packed with the goods to which they refer.

10. It is desirable, in cases in which certain documents necessary for purposes of Customs formalities must bear the visa of a consulate or other authority, that the office which grants the visa should endeavour so far as possible to keep the hours of business which are habitual in the commercial circles of the locality in which such, office situated is it is also desirable that char-

heures supplémentaires, lorsque ces redevances sont perçues soient limitées à un chiffre aussi raisonnable que possible.

B. VISITE DES BAGAGES DES VOYAGEURS

11. Il est désirable de voir généraliser autant que possible la pratique de la visite douanière des bagages à main dans les trains à intercirculation complète, soit en cours de route, soit pendant le stationnement des trains en gare-frontière.

12. Il est désirable que la pratique recommandée au No 11 ci-dessus, en ce qui concerne la visite des bagages des voyageurs, soit, autant que possible, étendue aux voyages maritimes et fluviaux. La visite devrait, dans la mesure du possible, s'effectuer à bord des bateaux, soit en cours de route, lorsque la traversée n'est pas longue, soit à l'arrivée dans le port.

13. Il est désirable que soient affichés dans les locaux de la douane et, autant que possible, dans les voitures de chemin de fer et les bateaux, les droits et taxes auquels sont soumis les principaux objets que le voyageur emporte ordinairement avec lui, ainsi que la nomenclature des articles prohibés.

C. Régime des Marchandises en entrepôts et taxes de Magasinage.

14. Il est désirable que les Etats dans lesquels des établissements de cette nature n'existent pas encore créent ou approuvent la création d'entrepôts dits fictifs ou particuliers; ces établissements pourraient être autorisés pour des marchandises qui, en raison de leur nature, réclament des soins spéciaux.

15. Il est désirable que les droits de magasinage dans les entrepôts soient calculés sur une base raisonnable et de telle sorte qu'ils ne dépassent pas, dans la règle, la couverture des frais généraux et la rémunération du capital engagé.

16. Il est désirable que toute personne ayant des marchandises en entrepôt soit autorisée à retirer les marchandises avariées; celles-ci seraient soit détruites en présence de fonctionnaires des douanes, soit renvoyées à l'expéditeur, sans être astreintes au paiement d'aucun droit de douane.

D. Marchandises Figurant au Manifeste et non Débarquées.

17 Il est désirable que les droits d'entrée ne soient pas exigés pour des marchandises qui, bien qu'elles figurent au manifeste, ne sont pas effectivement introduites dans le pays, toute justification probante devant être fournie à cet égard, soit par le transporteur, soit par le capitaine, dans le délai imparti par l'administration douanière.

E. Coopération des services.

18. Il est désirable de développer l'institution des gares internationales et de réaliser la coopération effective des divers services nationaux qui y sont installés.

Il y aurait lieu également d'établir, autant que possible, la concordance effective des attribution et des heures d'ouverture des bureaux correspondants de deux pays limitrophes et situés de part et d'autre de la frontière, qu'il s'agisse de routes, de voies fluviales ou de voies ferrées. L'établissement de bureaux de douane de pays limitrophes en un même endroit

ges for attendances out of office, hours when levied, should be fixed at as reasonable a figure as possible.

B. EXAMINATION OF BAGGAGE.

11. It is desirable that the practice of examining hand baggage in trains consisting entirely of corridor stock, either en route or when the train stops at a frontier station, should if possible be generally applied.

12. It is desirable that the practice recommended in paragraph 11 above as regards the examination of travellers' baggage should, as far as possible, be extended to journeys by sea and on rivers. The examination should, as far as practicable, be carried out on board ship, either during the voyage, when the crossing is not long, or on the ship's arrival in port.

14. It is desirable that notices should be posted on the Customs-House premises and, as far as possible in railway carriages and on boats, stating the charges and duties payable on the chief articles which travellers usualy carry, and also a list of the articles the importation of which is prohilited.

C.—TREATMENT OF GOODS IN WAREHOUSES AND WAREHOUSING CHARGES.

14. It is desirable that States in which such institutions do not already exist should establish or approve the establishment of so called «constructive» and «special» warehouses, which might be used for goods requiring special care on account of their peculiar character.

15. It is desirable that warehouse charges should be drawn up on a reasonable basis so as to be as a rule ne more than sufficient to cover general expences and interest on the capital laid out.

16. It is desirable that all persons having goods in warehouses should be allowed to withdraw damaged goods; the latter should be either destroyed in the presence of the Customs officials or returned to the consignor without the payment of any Customs duties.

D.—GOODS SHOWN ON THE MANIFEST BUT NOT LANDED.

17. It is desirable that the payment of import duties should not be required in the case of goods which, although they are shown on the manifest, ate not actually introduced into the country, provided that sufficient evidence of the fact is furnished either by the carrier or by the captain within a time-limit fixed by the Customs authorities.

E.—CO-OPERATION OF THE SERVICES CONCERNED

18. It is desirable to develop the system of international railway stations and to obtain effective co operation among the various national organisations established therein.

It would also be advisable to establish the closest possible concordance between the functions and office hours of the corresponding offices of two contiguous countries, whether in the case of roads, rivers o. railways. The practice of establishing the Customs offices of contiguous countries in the same place, and, if feas

et, si la chose est réalisable, dans le même bâtiment, devrait être autant que possible généralisé.

A l'effet de réaliser les recommandations contenues dans la présente section E, il est désirable qu'une Conférence internationale soit réunie, à laquelle participeront des représentants de toutes les administrations et organismes intéressés.

Article 15.

Chacun des Etats contractants s'engage, moyennant des garanties suffisantes de la part des transporteurs et sous réserve des peines de droit en cas de fraude ou d'importation illicite, à autoriser l'acheminement direct et d'office, sans visite douanière à la frontière, des bagages enregistrés, du lieu d'expédition à l'étranger vers un bureau de l'intérieur de son territoire, si ce bureau est qualifié à cet effet. Les Etats publieront la liste des bureaux ainsi qualifiés. Il est entendu que le voyageur aura la faculté de déclarer ses bagages au premier bureau d'entrée.

Article 16.

Les Etats contractants, tout en se réservant tous droits quant à l'économie de leur législation propre en matière d'importation et d'exportation temporaires, s'inspireront, autant que possible des notions exposées à l'annexe du présent article en ce qui touche le régime des marchandises importées ou exportées pour subir un complément de transformation, des objets destinés à figurer dans des expositions d'un caractère public, qu'elles aient un but industriel, commercial, artistique ou scientifique, des appareils et objets d'expériences et de démonstrations, des véhicules de tourisme ou de déménagement, des échantillons, des emballages, des marchandises exportées sous réserve de retour, et de toutes autres espèces similaires.

Annexe à l'article 16.

1. Il est désirable que les dispositions des lois et règlements sur les importations et les exportations temporaires soient simplifiées autant que les circonstances le permettront et qu'elles reçoivent la publicité prévue aux articles 4 et 5 de la présente Convention.

2. Il est désirable que les mesures d'application fassent, autant que possible, l'objet de dispositions générales, afin que toutes personnes ou firmes intéressées puissent en avoir connaissance et en bénéficier.

3. Il est désirable que les procédés employés pour l'identification des marchandises soient aussi simples que possible, et, à cet effet, il est recommandé;

a) De tenir compte des garanties qui résultent de l'existence sur les objets de marques apposées par les administrations douanières d'autres Etats;

b) D'admettre le système d'identification par voie de modèles ou d'échantillons et aussi par voie de dessins ou de descriptions complètes et détaillées, surtout lorsque l'apposition de marques serait impossible ou présenterait des inconvénients.

4. Il est désirable que les formalités, tant de déclaration que de vérification, puissent être accomplies, non seulement dans les bureaux frontières, mais aussi dans tous bureaux situés à l'intérieur du pays et ayant reçu les attributions nécessaires à cette fin.

sible, even in the same building, should if possible be made general.

With a view to carying out the recommendations contained in the present Section E, it is desirable that an international conference should be convened in which representatives of all the administrations and organisations concerned should take part.

Article 15.

Each of the Contracting States undertakes, in return for adequate guarantees on the part of the transport agents, and subject to legal penalties in case of fraud or illegal importation, to allow baggage registered from the place of despath abroad to be forwarded as of right, and without a Customs examination at the frontier, to a non-frontier Customs office in its territory, if such office is qualified for this purpose. The Contracting States sball publish lists of Customs offices thus qualified. It is understood that the traveller will have the choice of declaring his baggage at the first office of entry.

Article 16.

The Contracting States, while reserving all their rights in respect of their own system of law regarding temporary importation and exportation, will be guided as far as possible by the principles laid down in the Annex to this Article as regards the regime to be applied to goods which are imported or exported in order to undergo a manufacturing process, to articles intended for exhibitions of a public character, whether for industrial, commercial, artistic or scientifice purposes to apparatus and articles employed for experiments or demonstrations, to touring vehicles, or furniture vans, to samples, to packing-cases and wrappings, to goods exported subject to an undertaking that they will be returned, and to other goods of a similar kind.

Annex to Article 16.

1. It is desirable that the provisions of laws and regulations relating to temporary importation and exportation shall be simplified as far as circumstances allow, and shall be made public in the manner provided for in Articles 4 and 5 of the present Convention.

2. It desirable that the measures of application should so far as possible form the subject of general regulations, in order that the persons or ffrms concerned may be acquainted with and able to take advantage of them.

3. It is desirable that the procedure adopted for the identification of goods should be as simple as possible, and that for this purpose:

(a) the guarantee afforded by the presence on the articles of marks affixed by the Customs administrations of other States should be taken into consideration:

(b) the systemn of indentification by pecimens or samples, by drawings or by complete and detailed descriptions should be instituted, especially in cases in which the affixing of marks is impossible or offers disadvantages.

4. It is desirable that the formalities in connection both with declaration and verification should be carried out not only in the frontier offices but also in any offices situated in the interior of the country concerned which possess the necessary authority.

5. Il est désirable que des délais suffisants soient accordés pour l'exécution des travaux en vue desquel sont effectués les importations et les exportations temporaires, qu'il soit tenu compte des circonstances imprévues qui peuvent en retarder l'achèvement et que le délai soit prorogé en cas de besoin.

6. Il est désirable que les garanties soient acceptées sous forme tant de soumissions cautionnées que de versements en numéraire.

7. Il désirable que les cautionnements soient remboursés ou dégagés dès qu'il aura été satisfait à toutes les obligations qui avaient été contractées.

Article 17.

La présente Convention ne porte pas atteinte aux mesures générales ou particulières qu'un Etat contractant serait exceptionnellement obligé de prendre en cas d'évènements graves intéressant la sécurité du pays ou ses intérêts vitaux, étant entendu que le principe de l'équitable traitement du commerce doit toujours être observé dans toute la mesure du possible. Elle ne doit pas davantage préjudicier aux mesures que les Etats contractants pourraient être amenés à prendre pour assurer la santé des hommes, des animaux ou des plantes.

Article 18.

La présente Convention n'impose à aucun des Etats contractants d'obligation qui irait à l'encontre de ses droits et devoirs en tant que Membre de la Société des Nations.

Article 19.

Les engagements souscrits par des Etats contractants en matière de réglementation douanière, en vertu de traités, convention ou accords, conclus par eux avant la date du 3 novembre 1923, ne sont pas abrogés par suite de la mise en vigueur de la présente Convention.

En raison de cette non-abrogation, les Etats contractants s'engagent, dès que les circonstances le rendront possible et tout au moins au moment de l'expiration de ces accords, à apporter aux engagements ainsi maintenus qui contreviendraient aux dispositions de la présente Convention, toutes modifications destinées à les mettre en harmonie avec elles ; étant entendu que cet engagement ne s'applique pas aux stipulations des traités qui ont fin à la guerre de 1914—1918, traités auxquels la présente Convention ne saurait porter aucune atteinte.

Article 20.

Conformément à l'article 23 (e) du Pacte de la Société des Nations, tout Etat contractant qui pourra invoquer valablement contre l'application de l'une quelconque des dispositions de la présente Convention, sur tout ou partie de son territoire, une situation économique grave résultant de dévastations commises sur son sol pendant la guerre de 1914—1918, sera considéré comme dispensé temporairement des obligations résultant de l'application de ladite disposition, étant entendu que le principe de l'équitable traitement du commerce, auquel les Etats contractants s'obligent, doit être observé dans toute la mesure possible.

Article 21.

Il est entendu que cette convention ne doit pas être interprétée comme réglant en quoi que ce soit les droits et obligations inter se de territoires faisant partie ou placés sous la protection d'un même Etat souverain, que ces territoires pris individuellement soient ou non Etats contractants.

5. It is desirable that an adequate time-limit should be allowed for the execution of undertakings which involve temporary importation or exportation and that due consideration should be given to any unforeseen circumstances which may delay their execution, and the time-limit prolonged in case of need.

6. It is desirable that guarantees should be accepted in the form either of properly secured bonds or of payments in cash.

7. It is desirable that the security given should be refunded or released as soon as all the obligations which had been contracted have been fulfilled.

Article 17.

The present Convention does not préjudice exceptional measures of a general or particular character which a Contracting State may be obliged to take in the event of an emergency affecting the safety or vital interests of the country, it being understood that the principle of the equitable treatment of commerce must be observed to the utmost possible extent. Nor does it prejudice the measures which Contracting States may take to ensure the health of human beings, animals or plants.

Article 18.

The present Convention does not impose upon a Contracting State any obligations conflicting with its rights and duties as a Member of the League o Nations .

Article 19.

The coming into force of the present Convention will not abrogate the obligations of Contracting States in relation to Customs regulations under Treaties Conventions or Agreements concluded by them before November 3rd, 1923.

In consideration of such agreements being kept in force, the Contractig States undertake, so soon as circumstances permit, and in any case on the termination of the agreement, to introduce into agreements so kept in force which contravene the provisions of the present Convention the modifications required to bring them into harmony with such provisions; it being understood that this obligation is not applicable to the provisions of the treaties which terminated the war of 1914-1918, and which are in no wise affected by the present Convention.

Article 20.

In conformity with article 23 (e) of the Covenant of the League of Nations, any Contracting State which can establish a good case against the application of any provision of the present Convention in some or all of its territory, on the ground of the grave economic situation arising out of the acts of devastation perpetrated on its soil during the war of 1914—1918, shall be deemed to be relieved temporarily of the obligations arising from the application of such provision, it being understood that the principle of the equitable treatment of commerce, which is accepted as binding by the Contracting States, must be observed to the utmost possible extent.

Article 21.

It is understood that the present Convention must not be interpreted as regulating in any way rights and obligations inter se of territories forming part or placed under the protection of the same sovereign State, whether

Si un différend surgit entre deux ou plusieurs Etats contractants au sujet de l'interprétation ou de l'application des dispositions de la présente Convention et si ce différend ne peut être réglé, soit directement entre les parties soit par la voie de tout autre moyen de règlement amiable. les parties au différend pourront, avant de recourir à toute procédure arbitrale ou judiciaire, soumettre le différend, aux fins d'amiable composition, à tout organisme technique que le Conseil de la Société des Nations pourra désigner à cet effet. Cet organisme formulera un avis consultatif après avoir entendu les parties et les avoir, au besoin, réunies.

L'avis consultatif formulé par ledit organisme ne liera pas les parties au différend, à moins qu'il ne soit accepté par chacun d'elles. et les parties conserveront la liberté, soit après avoir recouru à la procédure ci-dessus mentionnée, soit pour remplacer cette procédure, de recourir à toute autre procédure arbitrale ou judiciaire de leur choix, y compris l'instance devant la Cour permanente de Justice internationale, pour toutes matières qui sont de la compétence de la Cour, aux termes de son statut.

Si un différend de la nature précisée à l'alinéa premier du présent article surgit au sujet de l'interprétation ou de l'application, soit des alinéas 2 ou 3 de l'article 4, soit de l'article 7 de la présente Convention, les Parties devront, à la requête de l'une d'elles, soumettre l'objet du litige à la décision de la Cour permanente de Justice internationale, qu'elles aient ou non au préable, recourru à la procédure précisée au paragraphe premier du présent article.

La procédure ouverte devant l'organisme visé ci-desus ou l'avis formulé par lui, n'entrainera en aucun cas la suspension de la mesure qui fait l'objet du litige ; il sera de même dans le cas d'une instance devant la Cour permanente de Justice internationale, à moins que celle-ci n'en décide autrement aux termes de l'article 41 de son statut.

Article 23.

La présente Convention, dont les textes français et anglais feront également foi, portera la date de ce jour, et sera, jusqu'au 31 octobre 1924, ouverte à la signature de tout Etat représenté à la Conférence de Genève, de tout Membre de la Société des Nations et de tout Etat à qui le Conseil de la Société des Nations aura à cet effet, communiqué un exemplaire de la présente Convention.

Article 24.

La présente Convention est sujette à ratification. Les instruments de ratification seront transmis au Secrétaire général de la Société des Nations, qui en notifiera le dépôt aux Membres de la Société des Nations signataires de la Convention, ainsi qu'aux autres Etats signataires.

Article 25.

A partir du 31 octobre 1924, tout Etat représenté à la Conférence visée à l'article 23, et non signataire

or not these territories are individually Contracting States.

Article 22.

Should a dispute arise between two or more Contracting States as to the interpretation or application of the provisions of the present Convention, and should such dispute not be settled either directly between the parties or by the employment of any other means of reaching agreement, the parties to the dispute may, before resorting to any arbitral or judicial procedure, submit the dispute, with a view to an amicable settlement, to such technical body as the Council of the League of Nations may appoint for this purpose. This body will give an advisory opinion after hearing the parties and effecting a meeting between them if necessary.

The advisory opinion given by the said body will not be binding upon the parties to the dispute unless it is accepted by all of them, and they are free either after resort to such procedure or in lieu thereof to have recourse to any arbitral or judicial procedure which they may select, including reference to the Permanent Court of International Justice as regards any matters which are within the competence of that Court under its Statute.

If a dispute of the nature referred to in the first paragraph of this Article should arise with regard to the interpretation or application of paragraphs 2 or 3 of Article 4, or Article 7, of the present Convention, the parties shall, at the request of any of them, refer the matter to the decision of the Permanent Court of International Justice, whether or not there has previously been recourse to the procedure prescribed in the first paragraph of this Article.

The adoption of the procedure before the body referred to above or the opinion given by it will in no case involve the suspension of the measures complained of : the same will apply in the event of proceedings being taken before the Permanent Court of International Justice, unless the Court decides otherwise under Article 41 of the Statute.

Article 23.

The present Convention, of which the French and English texts are both authentic, shall bear this day's date, and shall be open for signature until October 31st, 1924, by any States represented at the Conference of Geneva, by any Member of the League of Nations and by any States to which the Council of the League of Nations shall have communicated a copy of the Convention for this purpose.

Article 24.

The present Convention is subject to ratification. The instruments of ratification shall be deposited with the Secretary-General of the League of Nations, who shall notify their receipt to the Members of the League which are signatories of the Convention and to the other signatory States.

Article 25.

After October, 31st, 1924, the present Convention may be acceded to by any States represented at the

de la Convention, tout Membre de la Société des Nations et tout Etat auquel le Conseil de la Société des Nations aura, à cet effet, communiqué un exemplaire, pourra adhérer à la présente Convention.

Cette adhésion s'affectuera au moyen d'un instrument communiqué au Secrétaire général de le Société des Nations, aux fins de dépôt dans les archives du Secrétariat. Le Secrétaire général notifiera ce dépôt immédiatement aux Membres de la Société des Nations, signataires de la Convention, ainsi qu'aux autres Etats signataires.

Article 26.

La présente Convention n'entrera en vigueur qu'après avoir été ratifiée par cinq Puissances. La date de son entrée en vigueur sera le quatre-vingt-dixième jour après la réception par le Secrétaire général de la Société des Nations de la ratification. Ultérieurement, la présente Convention prendra effet en ce qui concerne chacune des Parties, quatre-vingt-dix jours après la réception de la ratification ou de la notification de l'adhésion.

Conformément aux dispositions de l'article 18 du Pacte de la Société des Nations, le Secrétaire général enregistrera la présente Convention le jour de l'entrée en vigueur de cette dernière.

Article 27.

Un recueil spécial sera tenu par le Secrétaire général de la Société des Nations, indiquant quelles Parties ont signé ou ratifié la présente Convention, y ont adhéré ou l'ont dénoncée. Ce recueil sera constamment ouvert aux Membres de la Société et publication en sera faite aussi souvent que possible, suivant les indications du Conseil.

Article 28.

La présente Convention peut être dénoncée par notification écrite, adressée au Secrétaire général de la Société des Nations. La dénonciation deviendra effective un an après la date de sa réception par le Secrétaire général et n'aura d'effet qu'en ce qui concerne le Membre de la Société des Nations ou l'Etat dénonçant.

Le Secrétaire général de la Société des Nations portera à la connaissance de chacun des Membres de la Société des Nations signataires de la Convention ou adhérents à la Convention et des autres Etats signataires ou adhérents toute dénonciation reçue par lui.

Article 29.

Tout Etat signataire ou adhérent de la présente Convention peut déclarer, soit au moment de sa signature, soit au moment de sa ratification ou de son adhésion, que son acceptation de la présente Convention n'engage pas, soit l'ensemble, soit tel de ses protectorats, colonies, possessions ou territoires d'outre-mer soumis à sa souveraineté ou à son autorité, et peut, ultérieurement et conformément à l'article 25, adhérer séparément au nom de l'un quelconque de ses protectorats, colonies, possessions ou territoires d'outre-mer, exclus par cette déclaration.

La dénonciation pourra également s'effectuer séparément pour tout protectorat, colonie, possession ou territoire d'outre-mer ; les dispositions de l'article 82 s'appliqueront à cette dénonciation.

Conference referred to in Article 23 which has not signed the Convention, by any Member of the Leagne of Nations, or by any State to which the Coucil of the Leagne of Nations ahall have communicated a copy of the Convention for this purpose.

Accession shall be effected by an instrument communicated to the Secretary-General of the League of Nations to be deposited in the archives of the Secretariat. The Secretary-General shall at once notify such deposit to all the Members of the Leagne of Nations signatories of the Convention and to the other signatory States,.

Article 26.

The present Convention will not come into force until it has been ratified by five Powers. The date of its coming into force shall be the ninetieth day after the receipt by the Secretary-General of the League of Nations of the fifth ratification. Thereafter the present Convention will take effect in the case of each Party ninety days after the receipt of its ratification or of the notification of its accession.

In compliance with the provisions of Article 18 of the Covenant of the League of Nations. the Secretary General will register the present Convention upon the day of its coming into force.

Article 27.

A special record shall be kept by the Secretary-General of the League of Nations showing which of the Parties have signed, ratified, acceded to or denounced the present Convention. This record shall be open to the Members of the League at all times ; it shall be published as often as possible, in accordance with the directions of the Council.

Article 28.

The present Convention may be denounced by an instrument in writing addressed to the Secretary-General of the League of Nations. The denunciation shall become effective one year after the date of the receipt of the instrument of denunciation by the Secratary-General, and shall operate only in respect of the Member of the League of Nations or State which makes it.

The Secretary-General of the League of Nations shall notify the receipt of any such denunciations to all the Members of the League of Nations signatories of or adherents to the Convention and to the other signatory or adherent States.

Article 29.

Any State signing or adhering to the present Convention may declare at the moment either of its signature, ratification or accession, that its acceptance of the present Convention does not include any or all of its colonies, overseas possessions, protectorats, or overseas territoites under its sovereignty or authority and may subsequently adhere, in conformity with the provisions of Article 25, on behalf of any such colony, overseas possession, protectorate or territory excluded by such declaration.

Denunciation may also be made separately in respect of any such colony, overseas possession, protectorate or territory, and the provisions of Article 28 shall apply to any such denunciation.

Article 30.

Le Conseil de la Société des Nations est prié de considérer l'opportunité de réunir une Conférence à fin de revision de la présente Convention, si un tiers des Etats contractants en fait la demande.

En foi de quoi, les Plénipotentiaires susnommés ont signé la présente Convention.

Fait à Genève, le trois novembre mil neuf cent vingt-trois,en simple expédition qui sera déposée dans les archives du Secrétariat de la Société des Nations : copie conforme en sera remise à tous les Etats représentés à la Conférence.

Article 30.

The Council of the League of Nations is requested to consider the desirability of summoning a Conference for the purpose of revising the present Convention if requested by one-third of the Contracting States.

In faith whereof the above-named Plenipotentiaries have signed the present Convention.

DONE at Geneva, the third day of November one thousand nine hundred and twenty-three in a single copy which will remain deposited in the archives of the Secretariat of the League of Nations : certified copies will be transmitted to all the States represented at the Conference.

Allemagne	WILLY ERNST	Germany
Autriche	E. PFLUGL	Austria
Belgique	J. BRUNET	Belgium
	A. JANSSEN	
Brésil	J. A. BARBOZA CARNEIRO	Brazil
Empire Britannique	H. LLEWELLYN SMITH	British Empire
Union Sud—Africaine	H. LLEWELLYN SMITH	Union of South Africa
Australie	C. A. B. CAMPION	Australia
Nouvelle-Zélande	J. ALLEN	New Zealand

I hereby declare that my signature includes the Mandated Territory of Western Samoa

Inde	HARDINGE of PENSHURST.	India
Bulgarie	D. MIKOFF	Bulgaria
Chili	JORGE BUCHANAN	Chile
Chine	J. R. LOUTSENGTSIANG	China
Danemark	A. OLDENBURG.	Denmark
Egypte	T. C. MACAULAY.	Egypt
	A. ABDEL KHALEK	
Espagne	EMILIO DE PALACIOS	Spain
Finlande	NIILO A. MANNIO.	Finland
	URHO TOIVOLA.	
France	E. BOLLEY	France
Grèce	V. COLOCOTRONIS	Greece
	D. CAPSALI	
Hongrie	F. DE PARCHER	Ungary
Italie	CARLO PUGLIESI	Italy
Japon	Y. SUGIMURA	Japan
Lithuanie	DOBKEVICIUS	Lithuania
	Dr. P. KARVELIS	
Luxembourg	Ch. G. VERMAIRE	Luxemburg
Protectorat français du Maroc	P. SERRA	French Protectorate of Morocco
Norvège	FRIDTJOF NANSEN	Norway
Paraguay	R. V. CABALLERO	Paraguay
Pays-Bas		The-Netherlands

Me référant à l'art. 29 de la Convention, je déclare que le Gouvernement Néerlandais, tout en n'acceptant la Convention que pour le Royaume en Europe, n'écarte pas d'une manière catégorique son adhésion en ce qui concerne les territoires d'outre-mer, mais que le Gouvernement diffère cette adhésion et se réserve d'adhérer ultérieurement soit pour l'ensemble, soit pour l'un ou l'autre de ses territoires d'outre-mer.

E. MENTEN

Pays-Bas. Pour les territoires d'outre-mer : Indes Neerlandaises, Surinam et Curaçao	Netherlands. For the overseas territories : Netherlands Indies, Surinam and Curacao.	
	W. DOUDE VAN TROOSTWIJK	
Pologne	J. MODZELEWSKI	Poland
Portugal	A. M. BARTHOLOMEU FERREIRA	Portugal
Roumanie		Roumania

Au nom du Gouvernement Royal de Roumanie je fais les mêmes réserve formulées par les différents Gouvernement,—insérées à l'art. 6 du Protocole,—et j'explique que le Gouvernement Royal entend que l'art. 22 de la Convention confère le droit de recourir à la procédure prévue dans ledit article aux seules Hautes Parties contractantes,— pour des questions d'ordre général,— les simples particuliers ne pouvant saisir que les instances judiciaires nationales en cas de désaccord avec les autorités du Royaume

N. P. COMNENE.

Royaume des Serbes Croates et Slovènes	RADMILLO BOUYDITCH Dr. VALDEMAR LOUNATCHEK	Kingdom of the Serbs, Croats Croats and Slovenes.
Siam	PHYA SANPAKITCH PREECHA	Siam
Suède	HJ. BRANTING	Sweden
Suisse	HAUSERMANN E. LEUTE.	Switzerland
Tchécoslovaquie	J. DVORACEK D. SCHONBACH	Czechoslovakia
Régence de Tunis (Protectorat Français)	ODE	Regency of Tunis (French Protectorate)
Uruguay	E. E. BUERO	Uruguay

PROTOCOLE
DE LA CONVENTION INTERNATIONALE
Pour la
SIMPLIFICATION DES FORMALITES DOUANIERES

Au moment de procéder à la signature de la Convention, pour la simplification des formalités douanières, conclue à la date de ce jour, les soussignés, dûment autorisés, sont convenus de ce qui suit :

1. Il est entendu que les obligations qui résultent, pour les Etats contractants, de la Convention ci-dessus visée, n'affectent en aucune façon celles qu'ils ont contractées ou pourront contracter à l'avenir conformément à des traités ou accords internationaux visant à sauvegarder la santé des hommes, des animaux ou des plantes (notamment la Convention internationale de l'opium), ou destinés à défendre la moralité publique ou ayant pour objet la sécurité nternationale.

2. En ce qui concerne l'application de l'article 3, l'engagement souscrit par le Canada ne lie que le Gouvernement fédéral sans engager les Gouvernements des Provinces auxquels la constitution canadienne donne le pouvoir d'interdire ou de resteindre, sur leur territoire, l'importation de certains produits.

3. En ce qui concerne l'application des articles 4 et 5, l'adhésion du Brésil et du Canada n'implique, pour ces Etats, la responsabilité du Gouvernement fédéral, en matière d'exportation, que dans la mesure où il prend lui-même des dispositions tarifaires ou réglementaires visées aux dits articles, sans qu'il puisse assumer aucune responsabilité en ce qui concerne les dispositions de même ordre prises par les Etats ou Provinces en vertu des droits que la Constitution du pays leur confère.

4. En ce qui concerne l'application de l'article 4 et du second alinéa de l'article 5, l'engagement souscrit par l'Allemagne n'implique pas l'obligation de publier certaines taxes minimes qu'elle perçoit ou certaines formalités spéciales qu'elle applique, lesquelles ne sont pas édictées par elle, mais instituées par l'un quelconque des Etats fédérés ou par une autorité locale quelconque.

5. Pour l'application de l'article 11, les Etats contractants reconnaissent que les régimes établies par eux constituent des garanties minima qui pourront être réclamées par tous les Etats contractants, mais n'excluent pas l'extension ou l'adaptation desdites règles dans des accords bilatéraux ou autres, que lesdits Etats institueraient volontairement entre eux.

6. Etant donné les conditions spéciales dans lesquelles ils se trouvent, les Gouvernements d'Espagne, de Finlande, de Pologne et de Portugal ont déclaré qu'ils se réservent la faculté d'excepter, lors de la ratification, l'article 10, et qu'ils ne s'obligent à appliquer ledit article qu'après une période de cinq ans à dater de ce jour.

Une déclaration analogue a été faite par les Gouvernements d'Espagne, de Grèce et de Portugal en ce qui concerne le 8° de l'article 11 de la Convention et par les Gouvernements d'Espagne et de Portugal à l'égard du 3° du même article. Le Gouvernement polonais a fait une déclaration semblable au sujet de l'application de l'ensemble de cet article, à l'exception des 1°, 2°, 4°, 5°, 7°, et 9°, aux prescriptions desquels il accepte de se conformer dès la mise en vigueur, en ce qui le concerne, de la dite Convention.

Les autres Etats contractants, en déclarant qu'ils acceptent les réserves ainsi formulées, stipulent qu'ils ne seront eux-mêmes liés, pour les matières qui en font l'objet, à l'égard des Etats qui en qui bénéficieront que lorsque l'application des stipulations ainsi différées sera, de la part desdits Etats, devenue effective.

Les exceptions formulées ultérieurement par d, autres gouvernements au moment de leur ratification ou de leur adhésion, en ce qui concerne l'article 10. l'article 11 ou des dispositions particulières de ces articles, seront admises, pour la durée visée au premier alinéa et dans les conditions mentionnées au troisième alinéa ci-dessus, si le Conseil de la Société des Nations en décide ainsi, après consultation de l'organe technique prévu à l'article 22 de la Convention.

Le présent Protocole aura les mêmes force, valeur et durée que la Convention conclue à la date de ce jour et dont il doit être considéré comme faisant partie intégrante.

En foi de quoi, les Plénipotentiaires susnommés ont signé le présent Protocole.

Fait à Genève, le trois novembre mil neuf cent-vingt-trois, en simple expédition qui sera déposée dans les archives du Secrétariat de la Société des Nations; copie conforme en sera remise à tous les Etats représentés à la Conférence.

PROTOCOL
TO THE INTERNATIONAL CONVENTION RELATING TO THE SIMPLIFICATION OF CUSTOMS FORMALITIES

At the moment of signing the Convention of to-day's date relating to the simplification of Customs formalities, the undersigned, duly authorised, have agreed as follows :

1. It is understood that the obligations of the Contracting States under the Convention referred to above do not in any way affect those which they have contracted or may in future contract under international treaties or agreements relating to the preservation of the health of human beings, animals or plants (particularly the International Opium Convention), the protection of public morals or international security.

2. As regards the application of Article 3, the obligation accepted by Canada binds only the Federal Government and not the Provincial Governments, which, under the Constitution, possess the power of prohibiting or restricting the importation of certain products into their territories.

3. As regards the application of Article 4 and 5, the acceptance of these Articles by Brazil and D. Canada only involves, in the case of these States, the responsibility of the Federal Government to the extent to which the measures relating to tariffs or regulations referred to in those Articles are taken by itself, and without its assuming any responsibility as regards such measures taken by the States or Provinces under rights conferred on them by the Constitution of the country.

4. In regard to the application of Article 4 and of the second paragraph of Article 5, the undertaking entered into by Germany does not entail any obligation on her part to publish certain trifling taxes which she collects or certain special formalities whhie she applies, but which are not imposed by her but by Federal States or by local authorities.

5. As regards the application of Article 11, the Contracting States recognise that the rules which they have established constitute the minimum guarantees which all the Contracting States may claim, and do not exclude the voluntary extension or adaptation of such rules by bilateral or other agreements voluntarily concluded between the said States.

6. In view of the special circumstances in which they are placed, the Governments of Spain, Finland, Poland and Portugal have stated that they reserve the right of excepting Article 10 at the time of ratification and that they will not be bound to apply the said Article until after a period of five years from this day.

A similar declaration has been made by the Governments of Spain, Greece and Portugal in respect of paragraph 8 of Article 11 of the Convention, and by the Governments of Spain and Portugal in respect of paragraph 3 of the same Article. The Government of Poland has made a similar declaration in respect of the application of the whole of the same Article, with the exception of paragraphs 1, 2, 4, 5, 7 and 9, which it agrees to apply as from the coming into force in its own case of the said Convention.

The other Contracting States, while stating their acceptance of the reserves so formulated, declare that they will not be bound, in regard to the States which have made the said reserves, as regards the matters to which they relate, until the provisions in question are applied by the said States.

Any exceptions which may subsequently be formulated by other Governments, at the time of their ratification or accession, with reference to Article 10, Article 11, or any particular provisions of those Article, shall be accepted, for the period referred to in the first paragraph above, and subject to the conditions laid down in the third paragraph, if the Council of the League of Nations so decides after consulting the technical body mentioned in Article 22 of the Convention.

The present Protocol will have the same force, effect and duration as the Convention of today's date, of which it is to be considered as an integral part.

In faith whereof the above-named Plenipotentiaries have signed the present Protocol.

Done at Geneva, the third day of November one thousand nine hundred and twenty-three in a single copy which will remain deposited in the archives of the Secretariat of the League of Nations; certified copies will be transmitted to all the States represented at the Conference.

Allemagne	WILLY ERNST	Germany
Autriche	E. PFLUGL	Austria
Belgique	J. BRUNET A. JANSSEN	Belgium
Brésil	J. A. BARBOZA CARNEIRO	Brazil
Empire Britannique	H. LLEWELLYN SMITH	British Empire
Union Sud—Africaine	H. LLEWELLYN SMITH	Union of South Africa
Australie	C. A. B. CAMPION	Australia
Nouvelle-Zélande	J. ALLEN	New Zealand

I hereby declare that my signature includes the Mandated Territory of Western Samoa. (1)

(1) Je déclare par la présente que ma signature engage le territoire sous mandat du Samoa occidental.

Inde	HARDINGE of PENSHURST.	India
Bulgarie	D. MIKOFF	Bulgaria
Chili	JORGE BUCHANAN	Chile
Chine	J. R. LOUTSENGTSIANG	China
Danemark	A. OLDENBURG.	Denmark
Egypte	T. C. MACAULAY.	Egypt
	A. ABDEL KHALEK	
Espagne	EMILIO DE PALACIOS	Spain
Finlande	NIILO A. MANNIO.	Finland
	URHO TOIVOLA.	
France	E. BOLLEY	France
Grèce	V. COLOCOTRONIS	Greece
	D. CAPSALI	
Hongrie	F. DE PARCHER	Ungary
Italie	CARLO PUGLIESI	Italy
Japon	V. SUGIMURA.	Japan
Lithuanie	DOBKEVICIUS	Lithuania
	Dr. P. KARVELIS	
Luxembourg	Ch. G. VERMAIRE	Luxemburg
Protectorat Français du Maroc	P. SERRA	French Protectorate of Morocco
Norvège	FRIDJOF NANSEN	Norway
Paraguay	R. V. CABELLERO	Paraguay
Pays-Bas		The Netherlands

Avec la réserve indiquée à la Convention (1)

E. MENTEN.

Pour le territoire d'outre-mer du Royaume : Indes Néerlandaises, Surinam et Curaçao (2)

W. DOUDE VAN TROOSTWIJK.

Pologne	J. MODZELEWSKI.	Poland
Portugal	A. M. BARTHOLOMEU FERREIRA	Portugal
Roumanie		Roumania

Sous les réserves et explications mentionnées en signant la Convention (3)

N. P. COMNENE.

Royaume des Serbes, Croates et Slovènes	RADMILO BOUYDITCH	Kingdom of the Serbs, Croats and Slovènes
	Dr VALDEMAR LOUNATCHEK	
Siam	PHYA SANPAKITCH PREECHA	Siam
Suède	HJ. BRATING	Sweden
Suisse	HAUSERMANN	Switzerland
	E. LEUTE	
Tchécoslovaquie	J. DVORACEK	Czechoslovakia
	D. SCHONBACH	
Régence de Tunis (Protectorat Français)	ODE	Regency of Tunis (French Protectorate)
Uruguay	E. E. BUERO	Uruguay

(1) Subject to the reservation indicated in the Convention.

(2) For the overseas territories of the Kingdom : Netherlands Indies, Surinam and Curacao.

(3) Subject to the reservations made and explanations given when the Convention was signed.

ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΩΝ ΕΘΝΩΝ

ΔΙΕΘΝΗΣ ΣΥΜΒΑΣΙΣ

ΠΡΟΣ ΑΠΛΟΠΟΙΗΣΙΝ ΤΩΝ ΤΕΛΩΝΕΙΑΚΩΝ ΔΙΑΤΥΠΩΣΕΩΝ

Ἡ Γερμανία, ἡ Αὐστρία, τὸ Βέλγιον, ἡ Βραζιλία, ἡ Βρεττανικὴ Αὐτοκρατορία (μετὰ τῆς Αὐστραλίας, τῆς Νεοζηλανδικῆς ἑνώσεως, τῆς Ν. Ζηλανδίας καὶ τῶν Ἰνδιῶν), ἡ Βουλγαρία, ἡ Χιλή, ἡ Κίνα, ἡ Δανιμαρκία, ἡ Αἴγυπτος, ἡ Ἱσπανία, ἡ Φινλανδία, ἡ Γαλλία, ἡ Ἑλλάς, ἡ Οὐγγαρία, ἡ Ἰταλία, ἡ Ἰαπωνία, ἡ Λιθουανία, τὸ Λουξεμβοῦργον, τὸ Γαλλικὸν Προτεκτοράτον ἐν Μαρόκῳ, ἡ Νορβηγία, ἡ Παραγουάη, αἱ Κάτω Χῶραι, ἡ Πολωνία, ἡ Πορτογαλλία, ἡ Ρουμανία, τὸ Βασίλειον τῶν Σέρβων, Κροατῶν καὶ Σλοβένων, τὸ Σιάμ, ἡ Σουηδία, ἡ Ἑλβετία, ἡ Τσεχοσλοβακία, τὸ Γαλλικὸν Προτεκτοράτον τῆς Τύνιδος καὶ ἡ Οὐραγουάη.

Ἐπιθυμοῦντα ὅπως ἐξασφαλίσωσι τὴν ἐφαρμογὴν τῆς ἀρχῆς τῆς δικαίας διεξαγωγῆς τοῦ ἐμπορίου τῆς διακηρυχθείσης διὰ τοῦ ἄρθρου 23 τοῦ Συμφώνου τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν.

Πεπεισμένα ὅτι, ἀπαλλαττομένης τῆς διεθνοῦς ἐμπορίας τοῦ βάρους τῶν ἀνωφελῶν, ὑπερβολικῶν ἢ αὐθαιρέτων τελωνειακῶν ἢ παρομοίων διατυπώσεων, θὰ ἐπραγματοποιεῖτο σημαντικὸν βῆμα πρὸς τὴν ἐπίτευξιν τοῦ σκοποῦ τούτου, θεωροῦντα ὅτι ὁ καλλίτερος τρόπος ὅπως καταλήξωσιν ἐν προκειμένῳ εἰς ἀποτέλεσμα εἶνε ἡ προσφυγὴ εἰς διεθνῆ συμφωνίαν, στηριζομένην ἐπὶ δικαίας ἀμοιβαιότητος.

Ἀπεφάσισαν ὅπως πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον συνάψωσι Σύμβασιν.

Συνεπῶς τὰ Ὑψηλὰ Συμβαλλόμενα Μέρη διώρισαν ὡς Πληρεξουσίους αὐτῶν :

Ὁ Πρόεδρος τοῦ Γερμανικοῦ Ρέϊχ τὸν Κύριον Willy Ernst, Ὑπουργικὸν Σύμβουλον παρὰ τῷ Ὑπουργείῳ τῶν Οἰκονομικῶν τοῦ Ρέϊχ.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Αὐστριακῆς Δημοκρατίας τὸν Κύριον E. Pflugl, Πληρεξούσιον Ὑπουργόν, Ἀντιπρόσωπον τῆς Ὁμοσπονδιακῆς Αὐστριακῆς Κυβερνήσεως παρὰ τῇ Κοινωνίᾳ τῶν Ἐθνῶν.

Ἡ Α. Μεγαλειότης ὁ Βασιλεὺς τοῦ Βελγίου τὸν Κύριον Jules Brunet, Πληρεξούσιον Ὑπουργόν, Πρόεδρον τοῦ Διεθνοῦς Γραφείου διὰ τὴν δημοσίευσιν τῶν τελωνειακῶν δασμῶν, καὶ τὸν Κύριον Armand L. J. Janssen, Γενικὸν Διευθυντὴν τῶν Τελωνείων.

Ὁ Πρόεδρος τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν τῆς Βραζιλίας τὸν Κύριον Julio Augusto Barboza Carneiro, Ἐμπορικὸν Ἀκόλουθον τῆς Βραζιλιανῆς Πρεσβείας παρὰ τῇ αὐτῇ Βρεττανικῇ Μεγαλειότητι.

Ἡ Α. Μεγαλειότης ὁ Βασιλεὺς τοῦ Ἡνωμένου Βασιλείου τῆς Μεγάλης Βρεττανίας καὶ Ἰρλανδίας καὶ τῶν πέρα τῶν θαλασσῶν Βρεττανικῶν κτήσεων Αὐτοκράτωρ τῶν Ἰνδιῶν τὸν Sir. Hubert Llewellyn Smith G. C. B., οἰκονομικὸν Σύμβουλον τῆς Βρεττανικῆς Κυβερνήσεως.

Τὸ Κομμονουέλθ τῆς Αὐστραλίας τὸν Κύριον C. A. B. Campion, Διευθυντὴν τῆς Τραπέζης τοῦ Κομμονουέλθ τῆς Αὐστραλίας ἐν Λονδίνῳ.

Διὰ τὴν Νοτιο-Ἀφρικανικὴν Ἕνωσιν τὸν Sir. Hubert Llewellyn Smith G. C. B., οἰκονομικὸν Σύμβουλον τῆς Βρεττανικῆς Κυβερνήσεως.

Ἡ Νέα Ζηλανδία τὸν Ἐντιμότατον Sir James Allen K. C. B., Ὕπατον Ἀρμοστὴν τῆς Νέας Ζηλανδίας ἐν τῷ Ἡνωμένῳ Βασιλείῳ.

Αἱ Ἰνδίαι τὸν λίαν ἐντιμότατον λόρδον Hardinge of Penshurst K. G., G. C. B., G. C. S. I., G. C. M. G., G. C. I. E., G. C. V. O., I. S. O., Ἰδιαίτερον Σύμβουλον, πρώην Ἀντιβασιλέα, πρώην πρέσβυν.

Ἡ Α. Μεγαλειότης ὁ Βασιλεὺς τῆς Βουλγαρίας τὸν Κύριον D. Mikoff, ἐπιτετραμμένον ἐν Βέρνῃ.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας τῆς Χιλῆς τὸν Κύριον Jorge Buchanan, πρώην Γερουσιαστήν, Ἐμπορικὸν Σύμβουλον τῆς Πρεσβείας τῆς Χιλῆς παρὰ τῇ Αὐτοῦ Βρεττανικῇ Μεγαλειότητι.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας τῆς Κίνας τὸν Κύριον J. R. Loutsengtsiang, ἐκτάκτων ἀπεσταλμένον καὶ πληρεξούσιον Ὑπουργὸν παρὰ τῷ Ἑλβετικῷ Ὁμοσπονδιακῷ Συμβουλίῳ.

Ἡ Α. Μεγαλειότης ὁ Βασιλεὺς τῆς Δανίας τὸν Κύριον A. Oldenburg, ἐκτάκτων ἀπεσταλμένον καὶ πληρεξούσιον Ὑπουργὸν παρὰ τῷ Ἑλβετικῷ Ὁμοσπονδιακῷ Συμβουλίῳ, Ἀντιπρόσωπον τῆς Δανίας παρὰ τῇ Κοινωνίᾳ τῶν Ἐθνῶν.

Ἡ Α. Μεγαλειότης ὁ Βασιλεὺς τῆς Αἰγύπτου τὸν Κύριον T. C. Macaulay, Γεν. Διευθυντὴν τῶν Αἰγυπτιακῶν Τελωνείων, καὶ τὸν Κύριον Ahmed bey Abdel Khalek, Διευθυντὴν τοῦ Τελωνείου Κάϊρου.

Ἡ Α. Μεγαλειότης ὁ Βασιλεὺς τῆς Ἱσπανίας τὸν Κύριον Emilio de Palacios Y. Fau, ἐκτάκτων ἀπεσταλμένον καὶ Πληρεξούσιον Ὑπουργὸν παρὰ τῷ Ἑλβετικῷ Ὁμοσπονδιακῷ Συμβουλίῳ.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας τῆς Φινλανδίας τὸν Κύριον Niilo Mannio, Γενικὸν Γραμματέα τοῦ Κοινωνικοῦ Ὑπουργείου, καὶ τὸν Κύριον Urho Toivola, Γραμματέα Πρεσβείας.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Γαλλικῆς Δημοκρατίας τὸν Κύριον Ernest Bolley, Σύμβουλον τῆς Ἐπικρατείας, Γενικὸν Διευθυντὴν τῶν Τελωνείων ἐν τῷ Ὑπουργείῳ τῶν Οἰκονομικῶν.

Καὶ ὅσον ἀφορᾷ τὸ Προτεκτοράτον τῆς Γαλλικῆς Δημοκρατίας ἐν Μαρόκῳ τὸν Κύριον Pierre Paul Serra, Διευθυντὴν τῶν Χεριφιανῶν Τελωνείων.

Καὶ ὅσον ἀφορᾷ τὴν Ἀντιβασιλείαν τῆς Τύνιδος (Γαλλικὸν Προτεκτοράτον, τὸν Κύριον Charles Ode, Διευθυντὴν τῶν Τελωνείων τῆς Τύνιδος.

Ἡ Α. Μεγαλειότης ὁ Βασιλεὺς τῶν Ἑλλήνων τὸν Κύριον Βασίλειον Κολοκοτρώνην, Σύμβουλον Πρεσβείας, καὶ τὸν Κύριον Δημήτριον Καψάλην, Γραμματέα Α' τάξεως ἐν τῷ Ὑπουργείῳ τῶν Ἐξωτερικῶν.

Ἡ Α. Ταϊνοστάτη Ὑψηλότης ὁ Διοικητὴς τῆς Οὐγγαρίας τὸν Κύριον F. de Parcher de Terjekfalva, Ἐπιτετραμμένον ἐν Βέρνῃ.

Ἡ Α. Μεγαλειότης ὁ Βασιλεὺς τῆς Ἰταλίας τὸν Κύριον Carlo Pugliesi, Γενικὸν Ὑποδιευθυντὴν τῶν Τελωνείων.

Ἡ Α. Μεγαλειότης ὁ Αὐτοκράτωρ τῆς Ἰαπωνίας τὸν Κύριον Yotaro Sugimura, Ὑποδιευθυντὴν τοῦ Αὐτοκρατορικοῦ Ἰαπωνικοῦ Γραφείου τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας τῆς Λιθουανίας τὸν Κύριον Gaetan Dobkevicius, Σύμβουλον Πρεσβείας, καὶ τὸν Κύριον Petras-Karvelis, Σύμβουλον εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν τοῦ Ἐμπορίου καὶ τῆς Βιομηχανίας.

Ἡ Α. Ὑψηλότης ἡ Μεγάλη Δούκισσα τοῦ Λουξεμβούργου τὸν Κύριον Charles Vermaire, Πρόξενον τοῦ Λουξεμβούργου ἐν Γενεύῃ.

Ἡ Α. Μεγαλειότης ὁ Βασιλεὺς τῆς Νορβηγίας τὸν Κύριον Fridtjof Nansen, Καθηγητὴν τοῦ Πανεπιστημίου Χριστιανίας.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας τῆς Παραγουάης τὸν Κύριον Ramon V. Caballero, Ἐπιτετραμμένον ἔν Παρισίοις.

Ἡ Α. Μεγαλειότης ἡ Βασίλισσα τῶν Κάτω Χωρῶν τὸν Κύριον E. Menten, Ἐπιτετραμμένον Α. Ι. ἐν Βέρνῃ διὰ τὸ ἐν Εὐρώπῃ Βασίλειον καὶ τὸν Κύριον W. I. De Jde Van Troostwijk, Ἐκτάκτων Ἀπεσταλμένον καὶ Πληρεξούσιον Ὑπουργὸν παρὰ τῷ Ἑλβετικῷ Ὁμοσπονδιακῷ

Συμβουλίῳ δηλ. τὰς Ὁλλανδικὰς Ἰνδίας, τὸ Σουρινὰμ καὶ Κουρασσώ.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Πολωνικῆς Δημοκρατίας τὸν Κύριον Jan Modzelewski, Ἔκτακτον Ἀπεσταλμένον καὶ Πληρεξούσιον Ὑπουργὸν παρὰ τῷ Ἑλβετικῷ Ὁμοσπονδιακῷ Συμβουλίῳ.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Πορτογαλλικῆς Δημοκρατίας τὸν Κύριον A. Bartholomeu Ferreira, Ἔκτακτον Ἀπεσταλμένον καὶ Πληρεξούσιον Ὑπουργὸν τῆς Πορτογαλλικῆς Δημοκρατίας παρὰ τῷ Ἑλβετικῷ Ὁμοσπονδιακῷ Συμβουλίῳ.

Ἡ Α. Μεγαλειότης ὁ Βασιλεὺς τῆς Ῥουμανίας τὸν Κύριον Nicolas Petresco-Comnene, Ἔκτακτον Ἀπεσταλμένον καὶ Πληρεξούσιον Ὑπουργὸν παρὰ τῷ Ἑλβετικῷ Ὁμοσπονδιακῷ Συμβουλίῳ.

Ἡ Α. Μεγαλειότης ὁ Βασιλεὺς τῶν Σέρβων, Κροατῶν καὶ Σλοβένων τὸν Κύριον Radmillo Bouyditch, Ἐπιθεωρητὴν τῶν Τελωνείων εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν, καὶ τὸν Κύριον Valdemar Lounatchek, Γραμματέα τοῦ Ἐμπορικοῦ Ἐπιμελητηρίου ἐν Ζαγρέβ.

Ἡ Α. Μεγαλειότης ὁ Βασιλεὺς τοῦ Σιὰμ τὸν Κύριον Phya Sanpakitch Pareccha, Ἔκτακτον Ἀπεσταλμένον καὶ Πληρεξούσιον Ὑπουργὸν παρὰ τῇ Α. Μεγαλειότητι τῷ Βασιλεῖ τῆς Ἰταλίας.

Ἡ Α. Μεγαλειότης ὁ Βασιλεὺς τῆς Σουηδίας τὸν Κύριον K. Hjalmar Branting, Ἀντιπρόσωπον τῆς Σουηδίας εἰς τὸ Συμβούλιον τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν.

Τὸ Ὁμοσπονδιακὸν Συμβούλιον τῆς Ἑλβετικῆς Ὁμοσπονδίας τὸν Κύριον Samuel Hausermann, Γενικὸν Ἐπιθεωρητὴν ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ Γ' Τμήματος τῆς Γενικῆς Διευθύνσεως τῶν Τελωνείων ἐν Βέρνῃ καὶ τὸν Κύριον Emile Ferdinand Lenta, Διευθυντὴν τῆς Ἕκτης περιφερείας τῶν Τελωνείων ἐν Γενεύῃ.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας τῆς Τσεχοσλοβακίας τὸν Κύριον Jan Dvoracek, Πληρεξούσιον Ὑπουργὸν καὶ Ἀρχηγὸν τῆς Οἰκονομικῆς Διοικήσεως τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν, καὶ τὸν Κύριον Auguste Schonbach, Ὑπουργικὸν Σύμβουλον εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας τῆς Οὐραγουάης τὸν Κύριον D. Enrique E. Buero, Ἔκτακτον Ἀπεσταλμένον καὶ Πληρεξούσιον Ὑπουργὸν τῆς Δημοκρατίας τῆς Οὐραγουάης παρὰ τῷ Ἑλβετικῷ Ὁμοσπονδιακῷ Συμβουλίῳ.

Οἵτινες ἀνακοινώσαντες πρὸς ἀλλήλους τὰ πληρεξούσια αὐτῶν, ἔγγραφα εὑρεθέντα σύμφωνα πρὸς τοὺς ἀπαιτουμένους τύπους, συνεφώνησαν τὰ ἑξῆς:

Ἄρθρον 1.

Τὰ συμβαλλόμενα Κράτη, πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ νὰ ἐφαρμόσωσι μεταξὺ αὐτῶν τὴν ἀρχὴν καὶ τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 23 τοῦ Συμφώνου τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν ὅσον ἀφορᾷ τὴν δικαίαν διεξαγωγὴν τοῦ ἐμπορίου, ἀναλαμβάνουσι τὴν ὑποχρέωσιν, ὅπως μὴ παρεμβάλλωσιν ἐμπόδια εἰς τὰς ἐμπορικὰς αὐτῶν σχέσεις διὰ τελωνειακῶν ἢ ἀμοίων διατυπώσεων, αἵτινες θὰ ἦσαν ὑπερβολικαί, ἀνωφελεῖς ἢ σύθαίρετοι.

Πρὸς τοῦτο τὰ συμβαλλόμενα Κράτη ἀναλαμβάνουσι τὴν ὑποχρέωσιν ὅπως διὰ παντὸς καταλλήλου νομοθετικοῦ ἢ διοικητικοῦ μέτρου ἐπιδιώξωσι τὴν ἀναθεώρησιν τῶν διατάξεων, αἵτινες ἐθεσπίσθησαν διὰ τῶν νόμων ἢ τῶν κανονισμῶν ἢ διὰ τῶν διαταγῶν καὶ ὁδηγιῶν τῶν διοικητικῶν αὐτῶν ἀρχῶν, ὅσον ἀφορᾷ τὰς τελωνειακὰς καὶ ὁμοίας διατυπώσεις, πρὸς τὸν σκοπὸν νὰ ἁπλοποιήσωσι, νὰ προσαρμόζωσιν αὐτὰς ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν πρὸς τὰς ἀνάγκας τῶν μετὰ τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐμπορικῶν σχέσεων καὶ νὰ ἀπαλλάξωσι τὰς σχέσεις ταύτας παντὸς κωλύματος, ὅπερ δὲν θὰ ἦτο ἀπαραίτητον διὰ τὴν προστασίαν τῶν οὐσιωδῶν συμφερόντων τῆς χώρας.

Ἄρθρον 2.

Τὰ συμβαλλόμενα Κράτη ἀναλαμβάνουσι τὴν ὑποχρέωσιν, ὅπως τηρῶσιν αὐστηρῶς τὴν ἀρχὴν τῆς θεσπίσεως διεξαγωγῆς τοῦ ἐμπορίου, ὅσον ἀφορᾷ τοὺς τελωνειακοὺς ἢ σχετικοὺς κανονισμοὺς ἢ διαδικασίας, τὰς διατυπώσεις τὰς ἀναφερομένας εἰς τὴν ἀπαλλαγὴν ἐξ εἰδικῶν ἀδειῶν, τὰς ἐλεγκτικὰς ἢ ἀναλυτικὰς μεθόδους, ἢ πᾶν ἄλλο ζήτημα προβλεπόμενον ὑπὸ τῆς παρούσης Συμβάσεως, συμφώνως δὲ πρὸς τὴν ἀρχὴν ταύτην ἀπαγορεύωσι μεταξὺ αὐτῶν ἐν προκειμένῳ πᾶσαν ἄδικον ἐξαίρεσιν διευθυνομένην ἐναντίον τοῦ ἐμπορίου ἑνὸς ἐκ τῶν συμβαλλομένων Κρατῶν.

Ἡ ἀνωτέρω ἀρχὴ παραμένει ἐφαρμόσιμος καὶ ἐν ᾗ ἀκόμη περιπτώσει συμβαλλόμενά τινα Κράτη ἤθελον συμφώνως πρὸς τὴν νομοθεσίαν καὶ τὰς ἐμπορικὰς συμφωνίας αὐτῶν παραχωρήσει εἰς ἄλληλα εὐκολίας ἀπὸ μεγαλειτέρας τῶν ἐκ τῆς παρούσης Συμβάσεως ἀπορρεουσῶν.

Ἄρθρον 3.

Ἕνεκα ἐπῶν εἰς τὸ διεθνὲς ἐμπόριον ὑπὸ τῶν ἀπαγορεύσεων καὶ περιορισμῶν τῆς εἰσαγωγῆς ἢ ἐξαγωγῆς παρεμβαλλομένων σοβαρῶν κωλυμάτων, τὰ συμβαλλόμενα κράτη ἀναλαμβάνουσι τὴν ὑποχρέωσιν νὰ δεχθῶσι καὶ ἐφαρμόσωσιν εὐθὺς ὡς αἱ περιστάσεις ἐπιτρέψωσιν ἅπαντα τὰ κατάλληλα μέτρα ἵνα ἐλαττώσωσιν εἰς τὸ ἐλάχιστον ὅριον τὰς ῥηθείσας ἀπαγορεύσεις καὶ περιορισμούς, ἐν πάσῃ δὲ περιπτώσει νὰ θεσπίσωσι τὰς εἰδικὰς ἀδείας τὰς ἐκδιδομένας κατ' ἐξαίρεσιν τῶν ἀπαγορεύσεων εἰσαγωγῆς καὶ ἐξαγωγῆς:

α') Ὅπως οἱ ὅροι καὶ αἱ διατυπώσεις, ὧν ἀπαιτεῖται ἡ ἐκπλήρωσις πρὸς ἐπίτευξιν τῶν τοιούτων ἀδειῶν, καταστῶσιν ἀμέσως γνωσταὶ εἰς τὸ Δημόσιον κατὰ τὸν σαφέστερον καὶ ἀκριβέστερον τρόπον.

β') Ὅπως ὁ τρόπος τῆς ἐκδόσεως τῶν τοιούτων τίτλων εἶνε ὅσον τὸ δυνατὸν ἁπλοῦς καὶ μόνιμος.

γ') Ὅπως ἡ ἐξέτασις τῶν αἰτήσεων καὶ ἡ χορήγησις τῶν ἀδειῶν εἰς τοὺς ἐνδιαφερομένους ἐκτελῶνται μετὰ τῆς μεγαλειτέρας δυνατῆς ταχύτητος.

δ') Ὅπως τὸ σύστημα τῆς ἐκδόσεως τῶν ἀδειῶν καθορισθῇ κατὰ τρόπον, ὥστε νὰ προληφθῇ τὸ ἐμπόριον τῶν τοιούτων τίτλων. Πρὸς τοῦτο αἱ ἄδειαι, ὅταν παραχωρηθῶσιν εἰς πρόσωπα δέον νὰ φέρωσι τὸ ὄνομα τοῦ ἀδειούχου, νὰ μὴ εἶνε δὲ δυνατὸν νὰ χρησιμοποιηθῶσι παρ' ἄλλου προσώπου.

ε') Ὅπως ἐν περιπτώσει καθορισμοῦ τοῦ σκοποῦ τῶν εἰσαγομένων ἐμπορευμάτων αἱ ὑπὸ τῆς εἰσαγούσης χώρας ἐπιβαλλόμεναι διατυπώσεις μὴ ὦσι φύσεως τοιαύτης, ὥστε νὰ παρακωλύωσι δικαίαν κατανομὴν τῶν ποσοτήτων τῶν ἐμπορευμάτων, ὧν ἐπιτρέπεται ἡ ἐξαγωγή.

Ἄρθρον 4.

Τὰ συμβαλλόμενα Κράτη ὀφείλουσι νὰ δημοσιεύσωσιν ἀμελητὶ ἅπαντας τοὺς κανονισμοὺς τοὺς ἀφορῶντας τὰς τελωνειακὰς καὶ ὁμοίας διατυπώσεις ὡς καὶ ὅλας τὰς συναφεῖς τροποποιήσεις, οἵτινες κανονισμοὶ δὲν θὰ εἶχον δημοσιευθῇ μέχρι τοῦδε, εἰς τρόπον ὥστε οἱ ἐνδιαφερόμενοι νὰ λάθωσι γνῶσιν καὶ ἀποφύγωσιν οὕτω τὴν ζημίαν, ἥτις θὰ ἠδύνατο νὰ προκύψῃ ἐκ τῆς ἐφαρμογῆς τελωνειακῶν διατυπώσεων ἀγνοουμένων παρ' αὐτῶν.

Τὰ συμβαλλόμενα Κράτη ἀναλαμβάνουσι τὴν ὑποχρέωσιν, ὅπως εὐθὺς μέτρον ἀφορῶν τὴν τελωνειακὴν διακανόνισιν ἐφαρμόζηται, χωρὶς νὰ φέρηται προηγουμένως εἰς γνῶσιν τοῦ δημοσίου εἴτε διὰ τῆς δημοσιεύσεως αὐτοῦ εἰς τὴν ἐπίσημον ἐφημερίδα τῆς χώρας, εἴτε διὰ παντὸς ἄλλου καταλλήλου μέσου ἐπισήμου ἢ ἰδιωτικῆς κοινοποιήσεως.

Ἡ αὐτὴ ὑποχρέωσις προηγουμένης δημοσιεύσεως ἐφαρμόζεται εἰς πᾶν ὅ,τι ἀφορᾷ τὰ δασμολόγια ὡς καὶ τὰς ἀπαγορεύσεις καὶ τοὺς περιορισμοὺς τῆς εἰσαγωγῆς ἢ ἐξαγωγῆς.

Ἀλλ' ὅμως εἰς περιπτώσεις φύσεως ἐξαιρετικῆς, καθ' ἃς ἡ ἐκ τῶν προτέρων δημοσίευσις θὰ ἐκινδύνευε νὰ βλάψῃ οὐσιώδη συμφέροντα τῆς χώρας, αἱ διατάξεις τῶν ἀνωτέρω ἐδαφίων 2 καὶ 3 ἀποβάλλουσι τὸν ὑποχρεωτικὸν αὐτῶν χαρακτῆρα. Εἰς τοιαύτας περιπτώσεις ἡ δημοσίευσις πρέπει ἐν τούτοις νὰ συμπέσῃ, ἐφ' ὅσον εἶνε δυνατόν, μετὰ τῆς ἐνάρξεως τῆς ἰσχύος τοῦ θεσπιζομένου.

Ἄρθρον 5.

Πᾶν συμβαλλόμενον Κράτος, ἅπερ διὰ μέτρων τμηματικῶν ἢ ἀλληλοδιαδόχων τροποποιήσεων ἤθελε μεταβάλει τὸ τελωνειακὸν αὐτοῦ δασμολόγιον καθ' ὅσον ἀφορᾷ ἀξιόλογον ἀριθμὸν ἐμπορευμάτων, ὀφείλει νὰ δώσῃ εἰς τὸ Δημόσιον ἀκριβῆ τῶν μεταβολῶν τούτων εἰκόνα, δημοσιεύον ὑπὸ τύπον εὐκόλως προσιτὸν ἅπαντας τοὺς δασμοὺς τοὺς ἐφαρμοσίμους λόγῳ τοῦ συνόλου τῶν ἐν ἰσχύϊ διατάξεων.

Πρὸς τοῦτο ἅπαντες οἱ ὑπὸ τῶν τελωνειακῶν ἀρχῶν εἰσπρακτέοι δασμοὶ λόγῳ εἰσαγωγῆς ἢ ἐξαγωγῆς τῶν ἐμπορευμάτων δέον νὰ ἐνδεικνύωνται κατὰ τρόπον μεθοδικόν, εἴτε πρόκειται περὶ τελωνειακῶν δασμῶν, εἴτε περὶ προσθέτων δασμῶν τελῶν καταναλώσεως, τελῶν κυκλοφορίας ἢ ἐπεξεργασίας ἢ παρομοίων, ἐν γένει δὲ παντὸς εἴδους τελῶν οἱασδήποτε φύσεως. Ἐννοεῖται, ὅτι ἡ ἀνωτέρω προβλεπομένη ὑποχρέωσις περιορίζεται εἰς τοὺς διὰ λογαριασμὸν τοῦ Δημοσίου καὶ λόγῳ ἐκτελωνισμοῦ εἰσπρακτέους δασμοὺς καὶ τέλη ἐπὶ εἰσαγομένων ἢ ἐξαγομένων ἐμπορευμάτων, ἐνδεικνυομένων οὕτω κατὰ τρόπον σαφῆ τῶν βαρῶν εἰς ἃ ὑπόκειται τὸ ἐμπόρευμα. Δέον, ὅσον ἀφορᾷ τοὺς φόρους καταναλώσεως, καὶ ἄλλους εἰσπρακτέους διὰ λογαριασμὸν τοῦ Δημοσίου κατὰ τὸν ἐκτελωνισμόν, νὰ καταστῇ γνωστόν, ἂν τὸ ξένον ἐμπόρευμα βαρύνεται δι' εἰδικοῦ φόρου προερχομένου ἐκ τοῦ ὅτι τὰ τέλη ταῦτα ἐξαιρετικῶς δὲν εἶνε ἐφαρμόσιμα εἰς τὰ ἐμπορεύματα τῆς χώρας αἷς εἰσαγωγῆς ἢ ἐφαρμόζονται μερικῶς μόνον.

Τὰ συμβαλλόμενα Κράτη ἀναλαμβάνουσι τὴν ὑποχρέωσιν νὰ λάθωσι τὰ ἀναγκαῖα μέτρα, ὅπως καταστήσωσιν εἰς τοὺς ἐμπορευομένους δυνατὸν νὰ λάθωσιν ἐπισήμους πληροφορίας ὅσον ἀφορᾷ τὰ δασμολόγια καὶ εἰδικῶς τοὺς ἐπὶ ὡρισμένου ἐμπορεύματος εἰσπρακτέους δασμούς.

Ἄρθρον 6.

Ἵνα καταστῇ δυνατὸν εἰς τὰ συμβαλλόμενα Κράτη καὶ τοὺς ὑπηκόους αὐτῶν ὅπως τὸ ταχύτερον λάθωσι γνῶσιν ἁπάντων τῶν ἐν τοῖς ἄρθροις 4 καὶ 5 προβλεπομένων μέτρων, ἅτινα ἐνδιαφέρουσι τὸ ἐμπόριον αὐτῶν, ἕκαστον τῶν συμβαλλομένων Κρατῶν ἀναλαμβάνει τὴν ὑποχρέωσιν, ὅπως ἀνακοινοῖ εἰς τὸν διπλωματικὸν ἀντιπρόσωπον ἑκάστου τῶν ἄλλων Κρατῶν, ἢ εἰς πάντα ἄλλον ἀντιπρόσωπον ὑποδεικνυόμενον πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον καὶ διαμένοντα ἐπὶ τοῦ ἐδάφους αὐτοῦ, πᾶσαν εἰς ἐκτέλεσιν τῶν ῥηθέντων ἄρθρων γενομένην δημοσίευσιν, δέον δὲ ὅπως ἡ ἀνακοίνωσις γίνῃ ἅμα τῇ δημοσιεύσει καὶ εἰς διπλοῦν ἀντίτυπον. Ἐλλείψει διπλωματικοῦ ἢ ἄλλου ἀντιπροσώπου ἡ ἀνακοίνωσις θέλει γίνει πρὸς τὸ ἐνδιαφερόμενον Κράτος καθ' ὃν τρόπον τοῦτο ἤθελεν ὑποδείξει.

Ἕκαστον συμβαλλόμενον Κράτος ἀναλαμβάνει ἐπὶ πλέον τὴν ὑποχρέωσιν, ὅπως ἀποστείλῃ ἅμα τῇ δημοσιεύσει αὐτῶν καὶ εἰς δέκα ἀντίτυπα εἰς τὴν Γραμματείαν τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν πᾶσαν δημοσίευσιν γενομένην εἰς ἐκτέλεσιν τῶν ἄρθρων 4 καὶ 5.

Ἕκαστον συμβαλλόμενον Κράτος ἀναλαμβάνει ὁμοίως τὴν ὑποχρέωσιν ὅπως ἀνακοινοῖ εἰς δέκα ἀντίτυπα ἅμα τῇ δημοσιεύσει ἅπαντα τὰ ὑπ' αὐτοῦ θεσπιζόμενα τελωνειακὰ δασμολόγια εἰς τὸ ἐν Βρυξέλλαις «Διεθνὲς Γραφεῖον πρὸς δημοσίευσιν τῶν τελωνειακῶν δασμολογίων» εἰς ὃ ἀνετέθη διὰ τῆς Διεθνοῦς Συμβάσεως τῆς 5 Ἰουλίου 1890 ἡ μετάφρασις καὶ δημοσίευσις τῶν δασμολογίων.

Ἄρθρον 7.

Τὰ συμβαλλόμενα Κράτη ἀναλαμβάνουσι τὴν ὑποχρέωσιν, ὅπως διὰ τῆς νομοθεσίας καὶ τῆς διοικήσεως αὐτῶν λάβωσιν ἅπαντα τὰ καταλληλότερα μέτρα, ὅπως παρακωλύσωσι τὴν σύθαίρετον ἢ ἄδικον ἐφαρμογὴν τῶν νόμων καὶ τῶν κανονισμῶν αὐτῶν, προκειμένου περὶ τελωνειακῶν καὶ ὁμοίας φύσεως ζητημάτων, ὡς ἐπίσης καὶ ἵνα ἐξασφαλίσωσι τὴν εἰς τὰς διοικητικὰς ἀρχὰς, τὴν δικαιοσύνην ἢ τὴν διαιτησίαν προσφυγὴν τῶν προσώπων, ἅτινα ἤθελον ὑποστῇ βλάβην ἐκ τῶν ὑπερβατιῶν τούτων.

Πάντα τὰ εἰς τὴν ταξιν ταύτην ἀνήκοντα μέτρα, ἅτινα τὴν στιγμὴν ταύτην εἶναι ἐν ἰσχύϊ, ἢ τὰ ὁποῖα ἤθελον ληφθῇ ἐν τῷ μέλλοντι, δέον ὅπως δημοσιευθῶσι κατὰ τοὺς ἐν τοῖς ἄρθροις 4 καὶ 5 προβλεπομένους ὅρους.

Ἄρθρον 8.

Ἐξαιρουμένης τῆς περιπτώσεως, καθ' ἣν ταῦτα ἤθελον ὑπόκεισθαι εἰς ἀπαγόρευσιν καὶ ἐφ' ὅσον ἡ παρουσία τῶν ἐμπορευμάτων δὲν θὰ ἦτο ἀπαραίτητος διὰ τὴν ἐπίλυσιν τῆς διαφορᾶς, τὰ ἐμπορεύματα ἅτινα ἀποτελοῦσιν ἀντικείμενον διαφορᾶς σχετικῶς πρὸς τὴν δασμολόγησιν, τὴν ἀρχικὴν κατηγορίαν, τὸν τόπον προελεύσεως ἢ τὴν ἀξίαν δέον ὅπως τῇ αἰτήσει τοῦ ὀφειλέτου τεθῶσιν ἀμέσως εἰς τὴν ἐλευθέραν διάθεσιν αὐτοῦ, χωρὶς ν' ἀναμείνωσι τὴν ἐπίλυσιν τῆς διαφορᾶς, ὑπὸ τὴν ἐπιφύλαξιν τῶν πρὸς προστασίαν τῶν συμφερόντων τοῦ Κράτους ἀναγκαιούντων μέτρων.

Ἐννοεῖται, ὅτι ἡ ἀπόδοσις τῶν παρακατατεθέντων δασμῶν ἢ ἡ ἀκύρωσις τῆς παρὰ τοῦ βλαπτόντος ἀναγκωρίσεως τοῦ χρέους θέλει γίνει ἅμα ὡς λάβῃ χώραν ἡ ἐπίλυσις τῆς διαφορᾶς, ἥτις ἐν πάσῃ περιπτώσει δέον νὰ εἶναι ὅσον ἐνεστι ταχεία.

Ἄρθρον 9.

Ἐν σημειωθῇ ἡ προκειμένου περὶ τῆς ἐν τοῖς προηγουμένοις ἄρθροις προβλεπομένης ἁπλοποιήσεως τῶν τελωνειακῶν ἢ ὁμοίων διατυπώσεων συντελεσθείσα πρόοδος, ἕκαστον τῶν συμβαλλομένων Κρατῶν ὀφείλει νὰ ὑποβάλῃ ἐντὸς δώδεκα μηνῶν ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως ὅσον ἀφορᾷ αὐτὸ τῆς ἰσχύος τῆς παρούσης Συμβάσεως, εἰς τὸν Γενικὸν Γραμματέα τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν περίληψιν τῶν πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς ῥηθείσης ἁπλοποιήσεως ὑπ' αὐτοῦ ληφθέντων μέτρων.

Ἀνάλογοι περιλήψεις θέλουσι παρέχεσθαι εἰς τὸ μέλλον κατὰ τριετίαν καὶ ἑκάστοτε ὑπόταν τὸ Συμβούλιον τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν ἤθελε ζητήσει ταῦτας.

Ἄρθρον 10

Τὰ ἐμπορικὰ δείγματα καὶ πρότυπα, ἅτινα ὑπόκεινται εἰς εἰσαγωγικοὺς δασμοὺς καὶ δὲν ὑποβάλλονται εἰς ἀπαγόρευσιν, τὰ ὁποῖα εἰσάγονται ὑπὸ ἐργοστασιαρχῶν ἢ ἐμπόρων ἐγκατεστημένων εἰς ἓν οἱονδήποτε τῶν συμβαλλομένων Κρατῶν, εἴτε αὐτοπροσώπως εἴτε διὰ περιοδευόντων ἀναγνωρίσεως τοῦ χρέους θέλει γίνει ἅμα ὡς λάβῃ χώραν ἡ ἐπίλυσις τῆς διαφορᾶς, ἥτις ἐν πάσῃ περιπτώσει δέον νὰ εἶναι ὅσον ἐνεστι ταχεία.

Ἄρθρον 9.

Ἐν σημειωθῇ ἡ προκειμένου περὶ τῆς ἐν τοῖς προηγουμένοις ἄρθροις προβλεπομένης ἁπλοποιήσεως τῶν τελωνειακῶν ἢ ὁμοίων διατυπώσεων συντελεσθείσα πρόοδος, ἕκαστον τῶν συμβαλλομένων Κρατῶν ὀφείλει νὰ ὑποβάλῃ ἐντὸς δώδεκα μηνῶν ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως ὅσον ἀφορᾷ αὐτὸ τῆς ἰσχύος τῆς παρούσης Συμβάσεως, εἰς τὸν Γενικὸν Γραμματέα τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν περίληψιν τῶν πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς ῥηθείσης ἁπλοποιήσεως ὑπ' αὐτοῦ ληφθέντων μέτρων.

Ἀνάλογοι περιλήψεις θέλουσι παρέχεσθαι εἰς τὸ μέλλον κατὰ τριετίαν καὶ ἑκάστοτε ὑπόταν τὸ Συμβούλιον τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν ἤθελε ζητήσει ταῦτας.

Ἄρθρον 10

Τὰ ἐμπορικὰ δείγματα καὶ πρότυπα, ἅτινα ὑπόκεινται εἰς εἰσαγωγικοὺς δασμοὺς καὶ δὲν ὑποβάλλονται εἰς ἀπαγόρευσιν, τὰ ὁποῖα εἰσάγονται ὑπὸ ἐργοστασιαρχῶν ἢ ἐμπόρων ἐγκατεστημένων εἰς ἓν οἱονδήποτε τῶν συμβαλλομένων Κρατῶν, εἴτε αὐτοπροσώπως εἴτε διὰ περιοδευόντων ἀντιπροσώπων ἢ ἀνακοινώσεως θέλει γίνει πρὸς τὸ ἐνδιαφερόμενον Κράτος καθ' ὃν τρόπον τοῦτο ἤθελεν ὑποδείξει.

Ἕκαστον συμβαλλόμενον Κράτος ἀναλαμβάνει ἐπὶ πλέον τὴν ὑποχρέωσιν, ὅπως ἀποστείλῃ ἅμα τῇ δημοσιεύσει αὐτῶν καὶ εἰς δέκα ἀντίτυπα εἰς τὴν Γραμματείαν τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν πᾶσαν δημοσίευσιν γενομένην εἰς ἐκτέλεσιν τῶν ἄρθρων 4 καὶ 5.

Ἕκαστον συμβαλλόμενον Κράτος ἀναλαμβάνει ὁμοίως τὴν ὑποχρέωσιν ὅπως ἀνακοινοῖ εἰς δέκα ἀντίτυπα ἅμα τῇ δημο-

μένω ἐντὸς τῶν ῥηθέντων Κρατῶν. Οἱ νόμοι καὶ κανονισμοὶ οὗτοι θὰ δύνανται νὰ ἐπιβάλωσιν εἰς τοὺς ἐνδιαφερομένους τὴν ὑποχρέωσιν πιστοποιητικοῦ δεικνύοντος τὴν ταυτότητα αὐτῶν.

Διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ παρόντος ἄρθρου θεωροῦνται ὡς ἐμπορικὰ δείγματα ἢ πρότυπα ὅλα τὰ ἀντικείμενα, ἅτινα ἀνταποκρίνονται ἀποκλειστικῶς ἐμπόρευμα ὑπὸ τὴν ἁπλῆν ἐπιφύλαξιν, ὅτι ἕνεκα μὲν ὅτι θὰ εἶναι δυνατὸν νὰ ἀποδειχθῇ δεόντως ἡ ταυτότης τῶν ῥηθέντων ἀντικειμένων κατὰ τὴν εἰς νέου ἐξαγωγήν, ἀφ' ἑτέρου δὲ ὅτι τὰ οὕτως εἰσαχθέντα ἀντικείμενα δὲν ἀντιπροσωπεύουσι ποσότητας ἢ ἀξίας τοιαύτας, ὥστε νὰ μὴ ἔχωσι πλέον ἐν τῷ συνόλῳ τὸν χαρακτῆρα δειγμάτων.

Αἱ τελωνειακαὶ ἀρχαὶ ἑνὸς οἱουδήποτε τῶν συμβαλλομένων Κρατῶν θέλουσι θεωρήσει ὡς ἐπαρκοῦντα διὰ τὴν βραδυτέραν ἀναγνώρισιν τῆς ταυτότητος τῶν δειγμάτων ἢ προτύπων τὰ σήματα ἅτινα θέλουσι τεθῇ ἐπ' αὐτῶν ὑπὸ τοῦ τελωνείου ἑνὸς ἄλλου τῶν συμβαλλομένων Κρατῶν, ὑπὸ τὸν ὅρον ὅτι τὰ δείγματα ἢ πρότυπα ταῦτα θὰ συνοδεύωνται ὑπὸ σημειώματος περιγράφοντος αὐτὰ κεκυρωμένου ὑπὸ τῶν τελωνειακῶν ἀρχῶν τοῦ τελευταίου τούτου Κράτους.

Ἐν τούτοις θὰ δύνανται νὰ τεθῶσι πρόσθετα σήματα ἐπὶ τῶν δειγμάτων ἢ προτύπων ὑπὸ τοῦ τελωνείου τῆς χώρας τῆς εἰσαγωγῆς καὶ ὅλας τὰς περιπτώσεις, καθ' ἃς τὸ τελωνεῖον τοῦτο ἤθελε θεωρήσει τὴν συμπληρωματικὴν ταύτην ἐγγύησιν ὡς ἀπαραίτητον πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς ταυτότητος τῶν δειγμάτων ἢ προτύπων κατὰ τὴν εἰς νέου ἐξαγωγήν. Ἐξαιρέσει τῆς τελευταίας ταύτης περιπτώσεως ἡ τελωνειακὴ ἐξέλεγξις θέλει συνίστασθαι ἁπλῶς εἰς τὴν ἀναγνώρισιν τῆς ταυτότητος τῶν δειγμάτων καὶ εἰς τὸν καθορισμὸν τοῦ ποσοῦ τῶν ἐνδεχομένως ἁπαιτητῶν δασμῶν καὶ τελῶν.

Ἡ προθεσμία τῆς ἐκ νέου ἐξαγωγῆς ὁρίζεται κατ' ἐλάχιστον ὅριον εἰς ἓξ μῆνας, δυναμένη νὰ παραταθῇ ὑπὸ τῆς τελωνειακῆς διευθύνσεως τῆς χώρας τῆς εἰσαγωγῆς. Παρερχομένης τῆς ὁρισθείσης προθεσμίας, ἡ πληρωμὴ τῶν δασμῶν θέλει ἀπαιτηθῇ ἐπὶ τῶν μὴ ἐκ νέου ἐξαχθέντων δειγμάτων.

Ἡ ἀπόδοσις τῶν δασμῶν τῶν καταβληθέντων κατὰ τὴν εἴσοδον ἢ ἡ λύσις τῆς ἐγγυήσεως τῆς ἐξασφαλιζούσης τὴν πληρωμὴν τῶν δασμῶν τούτων θέλει γίγνεσθαι ἄνευ ἀναβολῆς εἰς ὅλα τὰ γραφεῖα τὰ κείμενα εἰς τὰ μεθόρια ἢ εἰς τὰ ἐνωτερικὰ τῆς χώρας, τὰ ὁποῖα θὰ ἐχωσιν ἐξουσιοδοτηθῇ πρὸς τοῦτο, ἐνδεχομένως δὲ κατόπιν ἀφαιρέσεως τῶν δασμῶν, τῶν ἀναγομένων εἰς τὰ δείγματα ἢ πρότυπα ἐκεῖνα, ἅτινα δὲν ἤθελον παρουσιασθῇ διὰ τὴν εἰς νέου ἐξαγωγήν. Τὰ συμβαλλόμενα Κράτη θέλουσι ἀφροντίσει τὸν καταλόγον τῶν γραφείων, εἰς ἅτινα θέλουσιν ἀνατεθῇ τὰ ῥηθέντα καθήκοντα.

Ἐν ᾗ περιπτώσει ἀπαιτεῖται πιστοποιητικὸν ταυτότητος, τοῦτο δέον νὰ εἶναι σύμφωνον πρὸς τὸ εἰς τὸ παρὸν 1ον ἄρθρον ὑπογεγραμμένον πρότυπον, νὰ ἔχῃ δὲ ἐκδοθῇ ὑπὸ ἀρχῆς ἐχούσης πρὸς τοῦτο ἁρμοδιότητα κατὰ τοὺς νόμους τοῦ Κράτους, ἐν τῷ ὁποίῳ οἱ ἐργαστασιάρχαι ἢ ἔμποροι ἔχουσι τὴν ἕδραν τῶν ἐργασιῶν αὐτῶν. Ὑπὸ τὸν ὅρον τῆς ἁρμοδιότητος τὰ πιστοποιητικὰ ταυτότητος θέλουσιν ἐξαιρεῖσθαι τελῶν προξενικῆς ἢ ἄλλης θεωρήσεως, ἐκτὸς τῆς περιπτώσεως, καθ' ἣν Κράτος τι ἐπεκαλεῖτο τὸν λόγον ὅτι εἰδικαὶ ἢ ἐξαιρετικαὶ περιπτώσεις ὑποχρεοῦσιν αὐτὸ νὰ ἀπαιτήσῃ τοιαῦτα τέλη.

Ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ τὸ ποσὸν τοῦ τέλους θεωρήσεως θέλει καθορίζεσθαι ἐπὶ τοῦ δυνατὸν μικρόν, δὲν θὰ δύναται δὲ νὰ ὑπερβαίνῃ τὴν δαπάνην τῆς ἐκδόσεως.

Τὰ συμβαλλόμενα Κράτη θέλουσιν ἀνακοινοῖ εἰς ἄλληλα ἀπ' εὐθείας ἐντὸς ἐγγυτέρας προθεσμίας καὶ θέλουσιν ὡσαύτως μεταδίδει εἰς τὴν Γραμματείαν τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν ἐὰν κατάλογον των διὰ τὴν ἔκδοσιν τῶν πιστοποιητικῶν ταυτότητος διαγνωρισμένων ἁρμοδίων ἀρχῶν.

Μέχρι τῆς ἐγκαθιδρύσεως τοῦ ἀνωτέρω καθοριζομένου συστήματος αἱ ὑπὸ τῶν Κρατῶν παραχωρούμεναι εὐκολίαι δὲν θέλουσι περιορισθῇ.

Αἱ διατάξεις τοῦ παρόντος ἄρθρου, ἐξαιρέσει τῶν περὶ τοῦ πιστοποιητικοῦ ταυτότητος, ἐφαρμόζονται εἰς τὰ δείγματα καὶ πρότυπα, ἅτινα ὑποκείμενα εἰς τελωνειακοὺς δασμοὺς καὶ μὴ ὑποβαλλόμενα εἰς ἀπαγόρευσιν, ἤθελον εἰσαχθῇ ὑπὸ τῶν ἐργαστασιαρχῶν, ἐμπόρων ἢ περιοδευόντων ὑπαλλήλων αὐτῶν ἐγκατεστημένων εἰς ἓν οἱονδήποτε τῶν συμβαλλομένων Κρατῶν, καὶ ἂν ἀκόμη οἱ ἐργαστασιάρχαι, ἔμποροι ἢ περιοδεύοντες ὑπάλληλοι αὐτῶν δὲν συνοδεύουσι τὰ ῥηθέντα δείγματα ἢ πρότυπα.

(ΠΡΟΤΥΠΟΝ)

ΟΝΟΜΑ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

(Ἐκδίδουσα ἀρχή)

ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟΝ ΤΑΥΤΟΤΗΤΟΣ ΔΙΑ ΤΟΝ ΠΕΡΙΟΔΕΥΟΝΤΑ ΕΜΠΟΡΙΚΟΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΝ

Ἰσχὺν ἐπὶ 12 μῆνας ἀπὸ τῆς ἡμερομηνίας τῆς ἐκδόσεως

Καλὸν διὰ ..... Ἀριθ. Δελ.....

Πιστοποιεῖται διὰ τοῦ παρόντος, ὅτι ὁ φέρων τὸ δελτίον τοῦτο, κ. ..... γεννηθεὶς ἐν ..... ἔχει (1) .....
..... ἐν .....
ὑπὸ τὴν ἐμπορικὴν ἐπωνυμίαν .....
....
ἢ εἶναι περιοδεύων ὑπάλληλος εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ οἴκου (τῶν οἴκων) .....
ὅστις ἔχει (1) (οἵτινες ἔχουσι) .....
ὑπὸ τὴν ἐμπορικὴν ἐπωνυμίαν .....

Ὁ φέρων τὸ δελτίον τοῦτο προτίθεται νὰ συλλέξῃ παραγγελίας εἰς τὰς ἀνωτέρω ἀναφερομένας χώρας καὶ νὰ ἐνεργήσῃ ἀγορὰς διὰ τὸν οἶκον (ἢ τοὺς οἴκους) περὶ ὧν πρόκειται, ἐφ' ᾧ πιστοποιεῖται, ὅτι ὁ ῥηθεὶς οἶκος (ἢ ῥηθέντες οἶκοι) ἔχει (ἔχουσι) τὴν θέσιν νὰ ἐξασκῶσι τὴν βιομηχανίαν αὐτοῦ (κλάδον) καὶ τὸ ἐμπόριον αὐτοῦ (αὐτῶν) ἐν (.....) καὶ καταβάλλει (καὶ καταβάλλουν) τοὺς πρὸς τοῦτο νομίμους τόκους.

..... τῇ ..... 19...

Ὑπογραφὴ τοῦ ἀρχηγοῦ τοῦ (τῶν) Οἴκου (ων)
.....

Περιγραφὴ τοῦ φέροντος .....

Ἡλικία .....
Ἀνάστημα.....
Κόμη .....
Ἰδιαίτερα σημεῖα.....

Ὑπογραφὴ τοῦ φέροντος.....

(1) Ὄνομα ἐργαστασίου ἢ μνεία τοῦ ἐμπορίου.
Σημ. Δέον νὰ πληροῦται μόνον τὸ ὑπ' ἀριθμ. 1 τοῦ προτύπου, ἐν ᾗ περιπτώσει πρόκειται περὶ τοῦ ἀρχηγοῦ ἐμπορικοῦ ἢ βιομηχανικοῦ καταστήματος.

Ἄρθρον 11.

Τὰ συμβαλλόμενα Κράτη θέλουσι περιορίσει ἐν τῷ μέτρῳ τοῦ δυνατοῦ τὰς περιπτώσεις, καθ' ἃς ἀπαιτοῦνται πιστοποιητικὰ προελεύσεως.

Συμφώνως πρὸς τὴν ἀρχὴν ταύτην καὶ ὄντος ἐννοουμένου, ὅτι αἱ τελωνειακαὶ διευθύνσεις διατηροῦν τὸ πλῆρες αὐτῶν δικαίωμα ἐλέγχου ὅταν ἀφορᾷ τὴν πραγματικὴν προέλευσιν τῶν ἐμπορευμάτων καὶ ἐπομένως τὸ δικαίωμα νὰ ἀπαιτῶσι παρὰ τὴν προσαγωγὴν πιστοποιητικῶν πᾶσαν ἄλλην δικαιολογίαν, ἣν κρίνουσιν ἀναγκαίαν, τὰ συμβαλλόμενα Κράτη δέχονται νὰ συμμορφωθῶσι πρὸς τὰς ἑξῆς διατάξεις.

1) Τὰ συμβαλλόμενα Κράτη θέλουσιν ἐπιμεληθῇ, ὅπως καταστήσωσιν ὅσον τὸ δυνατὸν ἁπλᾶ καὶ ἀκριβοδίκαια τὴν διοδικασίαν καὶ τὰς διατυπώσεις τὰς σχετικὰς πρὸς τὴν ἔκδοσιν καὶ τὴν ἀναγνώρισιν τῶν πιστοποιητικῶν προελεύσεως. Θέλουσι δὲ φέρει εἰς γνῶσιν τοῦ Δημοσίου τὰς περιπτώσεις καθ' ἃς ἀπαιτοῦνται τὰ πιστοποιητικὰ καὶ τοὺς ὅρους, ὑφ' οὓς ταῦτα ἐκδίδονται.

2) Τὰ πιστοποιητικὰ προελεύσεως δύνανται νὰ προέρχωνται οὐχὶ μόνον ἐκ τῶν ἐπισήμων ἀρχῶν τῶν συμβαλλομένων Κρατῶν, ἀλλὰ καὶ ἐκ παντὸς ὀργανισμοῦ ἔχοντος τὴν ἀπαιτουμένην ἁρμοδιότητα καὶ παρουσιάζοντος τὰς ἀναγκαίας ἐγγυήσεις, τυγχάνοντος δὲ ἐκ τῶν προτέρων τῆς πρὸς τοῦτο ἐγκρίσεως ὑφ' ἑκάστου τῶν ἐνδιαφερομένων Κρατῶν. Ἕκαστον συμβαλλόμενον Κράτος θέλει ἀνακοινώσει ὅσον τὸ δυνατὸν ταχύτερον εἰς τὴν Γραμματείαν τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν τὸν κατάλογον τῶν ὀργανισμῶν, οὓς θέλει ὑποδείξει διὰ τὴν ἔκδοσιν πιστοποιητικῶν προελεύσεως. Ἂν Κράτος ἐπιφυλάσσει εἰς ἑαυτὸ τὸ δικαίωμα νὰ ἀποσύρῃ τὴν ἐγκρισίν του ἀπὸ οἱονδήποτε τῶν οὕτως ἀνακοινωθέντων ὀργανισμῶν, ἂν βεβαιωθῇ ὅτι ὁ ὀργανισμὸς οὗτος ἐξέδωκε τὰ ῥηθέντα πιστοποιητικὰ ἐν οὐ δέοντι.

3) Ἐν ᾗ περιπτώσει τὸ ἐμπόρευμα εἰσάγεται οὐχὶ κατ' εὐθεῖαν ἐκ τῆς χώρας τῆς προελεύσεως, ἀλλ' ἀφοῦ διελθῇ διὰ τρίτης συμβαλλομένης χώρας, αἱ τελωνειακαὶ διευθύνσεις θέλουσι δέχεσθαι τὰ πιστοποιητικὰ προελεύσεως τὰ ἐκδιδόμενα ὑπὸ τῶν ἁρμοδίων πρὸς τοῦτο ὀργανισμῶν τῆς τρίτης χώρας, ἀλλ' ἐπιφυλάσσουσιν ἑαυταῖς τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ ἐξελέγξωσι κατὰ πόσον τὰ πιστοποιητικὰ ταῦτα δύνανται νὰ γίνωσι δεκτὰ ἐξ ἴσου πρὸς τὰ ἐκδιδόμενα ὑπὸ τῆς χώρας τῆς προελεύσεως.

Αἱ τελωνειακαὶ διευθύνσεις δὲν θέλουσιν ἀπαιτεῖ τὴν προσαγωγὴν τοῦ πιστοποιητικοῦ προελεύσεως.

α') Ὅταν ὁ ἐνδιαφερόμενος παραιτῆται τοῦ νὰ διεκδικήσῃ τὸ εὐεργέτημα καθεστῶτος, οὕτινος ἡ ἐφαρμογὴ ἀπαιτεῖ τὴν προσαγωγὴν τοιούτου πιστοποιητικοῦ.

β') Ὅταν αὐτὴ ἡ φύσις τῶν ἐμπορευμάτων ἀποδεικνύῃ ἀναμφισβητήτως τὴν προέλευσιν αὐτῶν καὶ ἔχει συναφθῇ προηγουμένως συμφωνία σχετικὴ μεταξὺ τῶν ἐνδιαφερομένων Κρατῶν.

γ') Ὅταν τὸ ἐμπόρευμα συνοδεύηται ὑπὸ πιστοποιητικοῦ, διαπιστοῦντος ὅτι ἔχει δικαίωμα εἰς τοπικὴν ὀνομασίαν ὑπὸ τὴν ἐπιφύλαξιν, ὅτι ὁ τίτλος οὗτος δὲν νὰ ἔχει ἐκδοθῇ ὑπὸ ὀργανισμοῦ ἔχοντος ἁρμοδιότητα πρὸς τοῦτο καὶ ἐγκριθέντος ὑπὸ τοῦ εἰσάγοντος Κράτους.

5) Ἐὰν ἡ νομοθεσία τῶν οἰκείων χωρῶν δὲν παρακωλύῃ τοῦτο, αἱ τελωνειακαὶ διευθύνσεις ὀφείλουσιν, ἐν ᾗ περιπτώσει εἶναι ἐξησφαλισμένη ἡ ἁμοιβαιότης, νὰ

α') Ἀπαλλάττωσιν ὡσαύτως ἐκ τῆς ἀποδείξεως τῆς προελεύσεως, ἐξαιρέσει τῆς ὑπονοίας καταχρήσεως, τὰς εἰσαγωγὰς ἐκείνας, αἵτινες καταδήλως δὲν ἐμφανίζουσιν ἐμπορικὸν χαρακτῆρα, ἢ, καίπερ ἔχουσαι τὸν χαρακτῆρα τοῦτον, εἶναι μικρᾶς μόνον ἀξίας.

β) Δέχωνται τὰ πιστοποιητικὰ προελεύσεως τὰ ἐκδιδόμενα ἐφ' ἐμπορεύματα ὧν ἡ ἐξαγωγὴ δὲν ἤθελε γίνει ἀμέσως, ἀρκεῖ ἡ ἀποστολὴ τῶν ἐμπορευμάτων τούτων νὰ ἔχῃ γίνει ἐντὸς προθεσμίας ὁριζομένης εἰς ἕνα ἢ δύο μῆνας ἀναλόγως τῆς περιπτώσεως, καθ' ἣν ἡ ἀποστέλλουσα χώρα καὶ ὁ τόπος τῆς παραλαβῆς συνορεύουσιν ἢ ὄχι. Αἱ προθεσμίαι αὗται δύνανται νὰ παρατεθῶσιν, ἂν οἱ πρὸς ἐξήγησιν τῆς καθυστερήσεως τῆς μεταφορᾶς προσαγόμενοι λόγοι θεωρηθῶσιν ἐπαρκεῖς.

6) Ὅταν δὲ εὐλογήν τινα λόγον ὁ εἰσαγωγεὺς δὲν εἶναι εἰς θέσιν νὰ παρουσιάσῃ τὰ πιστοποιητικὰ προελεύσεως κατὰ τὴν εἰσαγωγὴν τῶν ἐμπορευμάτων, ἡ πρὸς προσαγωγὴν τοῦ τίτλου τούτου ἀναγκαία προθεσμία θὰ δύναται νὰ παραχωρῆται εἰς αὐτὸν ὑφ' οὓς ὅρους αἱ τελωνειακαὶ διευθύνσεις θέλουσι κρίνει καταλλήλους πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς πληρωμῆς τῶν ἐνδεχομένως ἀπαιτητῶν δασμῶν. Τοῦ πιστοποιητικοῦ προσαγομένου ἐξ ὑστέρων, οἱ ἐνδεχομένως πληρωθέντες ἢ κατατεθέντες τελωνειακοὶ δασμοὶ ἐπὶ πλέον τῶν κανονικῶν θέλουσιν ἐπιστρέφεσθαι ὅσον τὸ δυνατὸν ταχύτερον.

Διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τῆς διατάξεως ταύτης θέλουσι λαμβάνεσθαι ὑπ' ὄψιν οἱ ὅροι οἱ διέποντες ἐνδεχομένως τὰς πέραν τοῦ παραχωρηθέντος ὁρίου ποσότητας ἐμπορευμάτων.

7) Τὰ πιστοποιητικὰ θὰ δύνανται νὰ εἶναι συνταγμένα εἴτε εἰς τὴν γλῶσσαν τοῦ τόπου τῆς εἰσαγωγῆς, εἴτε εἰς τὴν γλῶσσαν τῆς ἐξαγούσης χώρας, τοῦ τελωνείου τῆς χώρας τῆς εἰσαγωγῆς διατηροῦντος τὸ δικαίωμα ἐν περιπτώσει ἀμφιβολίας περὶ τοῦ κειμένου τοῦ ἐγγράφου νὰ ζητῇ μετάφρασιν αὐτοῦ.

8) Τὰ πιστοποιητικὰ προελεύσεως θέλουσι κατ' ἀρχὴν ἀπαλλάττεσθαι τῆς προξενικῆς θεωρήσεως, ἰδίᾳ ὅταν προέρχωνται ἐκ τελωνειακῶν διευθύνσεων.

Ἐὰν εἰς ἐξαιρετικὰς περιπτώσεις ἀπαιτῆται προξενικὴ θεώρησις, οἱ ἐνδιαφερόμενοι δύνανται, κατ' ἐκλογὴν αὐτῶν, νὰ ὑποβάλλωσι τὰ πιστοποιητικὰ προελεύσεως εἴτε εἰς τὴν Θεώρησιν τοῦ Προξένου, εἰς ἣν ὑπάγονται, εἴτε Προξένου γειτονικῆς περιφερείας. Τὰ τέλη Θεωρήσεως δέον νὰ εἶναι ὅσον τὸ δυνατὸν ἠλαττωμένα, μὴ δυνάμενα νὰ ὑπερβῶσι τὴν δαπάνην τῆς ἐκδόσεως, ἰδίᾳ δὲ ὅταν πρόκηται περὶ ἀποστολῶν μικρᾶς ἀξίας.

9) Αἱ διατάξεις τοῦ παρόντος ἄρθρου ἐφαρμόζονται εἰς πᾶν ἐμπόρευμα χρησιμεῦον ὡς πιστοποιητικὸν προελεύσεως.

Ἄρθρον 12.

Τὰ ὑπὸ τὸ ὄνομα «Προξενικὰ τιμολόγια» γνωστὰ ἔγγραφα δὲν θέλουσιν ἀπαιτεῖσθαι εἰμὴ μόνον ἐφ' ὅσον ἤθελεν εἰσθαι ἀναγκαία ἡ προσαγωγὴ αὐτῶν εἴτε πρὸς καθορισμὸν τῆς προελεύσεως τοῦ εἰσαγομένου ἐμπορεύματος, ὅταν ἡ προέλευσις δύνατοι νὰ ἐπιτρέψῃ ἐπὶ τῶν ὅρων τῆς παραδοχῆς τοῦ ἐμπορεύματος, εἴτε πρὸς διαπίστωσιν τῆς ἀξίας τούτου, ἐν ᾗ περιπτώσει ἐφαρμόζεται δασμολόγιον μὲ δασμοὺς ἐπὶ τῆς ἀξίας τοῦ ἐμπορεύματος, διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τῶν ὁποίων δὲν ἤθελεν εἰσθαι ἐπαρκὲς τὸ ἐμπορικὸν τιμολόγιον.

Ἡ συντάξις τοῦ κειμένου τῶν προξενικῶν τιμολογίων θέλει ἁπλοποιηθῇ εἰς τρόπον ὥστε νὰ προλαμβάνωνται περιπλοκαὶ ἢ δυσχέρειαι καὶ νὰ διευκολύνηται ἡ σύνταξις τῶν τίτλων τούτων ὑπὸ τοῦ ἐνδιαφερομένου ἐμπορίου.

Τὰ ἔξοδα τῆς θεωρήσεως τῶν προξενικῶν τιμολογίων θέλουσι συνίστασθαι εἰς ὡρισμένον τέλος, ὅπερ πρέπει νὰ εἶναι ὅσον τὸ δυνατὸν ἠλαττωμένον, δὲν θέλουσι δὲ ἀπαιτεῖσθαι δι' ἓν καὶ τὸ αὐτὸ τιμολόγιον πλείονα τῶν τριῶν ἀντιγράφων.

Ἄρθρον 13.

Ὅταν τὸ διὰ μίαν οἱανδήποτε κατηγορίαν εἰσαγομένων ἐμπορευμάτων ἐφαρμοστέον καθεστὼς ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ἐκπληρώσεως εἰδικῶν τεχνικῶν ὅρων ὅσον ἀφορᾷ τὴν σύνθεσιν τῶν ἐμπορευμάτων, τὸν βαθμὸν τῆς ἀγνότητος, τὴν ποιότητα, τὴν ὑγιεινομικὴν κατάστασιν, τὴν ζώνην τῆς παραγωγῆς αὐτῶν ἢ ἄλλους ἀναλόγους ὅρους, τὰ συμβαλλόμενα Κράτη θέλουσι προσπαθήσει νὰ συνάψωσι συμφωνίας, κατὰ τὰς ὁποίας τὰ ἐκδιδόμενα πιστοποιητικὰ ὡς καὶ τὰ ἔνσημα ἢ σήματα, τὰ ἐπιτιθέμενα ἐν τῇ ἐξαγούσῃ χώρᾳ πρὸς βεβαίωσιν τοῦ ὅτι οἱ ῥη-

θέντες ὅροι ἐξεπληρώθησαν, θέλουσιν εἶσθαι δεκτὰ χωρὶς τὰ ἐμπορεύματα ταῦτα νὰ ὑπόκεινται εἰς δευτέραν ἀνάλυσιν, ἢ εἰς νέαν δοκιμὴν ἐν τῇ εἰσαγούσῃ χώρᾳ, τοῦτο δὲ ὑπὸ τὴν αἵρεσιν εἰδικῶν ἐγγυήσεων, ἐν ᾗ περιπτώσει ὑπάρχει ὑπόνοια ὅτι δὲν ἐξεπληρώθησαν οἱ ἀπαιτούμενοι ὅροι. Ὡσαύτως εἰς τὸ εἰσάγον Κράτος δέον νὰ δοθῶσιν ὅλαι αἱ ἐγγυήσεις ὅσον ἀφορᾷ τὴν τὰ πιστοποιητικὰ ἐκδίδουσαν ἀρχὴν ὡς καὶ τὴν φύσιν καὶ τὸν χαρακτῆρα τῶν ἐν τῇ ἐξαγούσῃ χώρᾳ ἐπιβαλλομένων δοκιμῶν. Ἀφ' ἑτέρου ἡ τελωνειακὴ διεύθυνσις τοῦ εἰσάγοντος Κράτους θὰ ἔπρεπε νὰ διατηρήσῃ τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ προβαίνῃ εἰς νέαν ἀνάλυσιν, ἐπάκις ἤθελεν ἔχει εἰδικοὺς λόγους νὰ ἐνεργῇ τοιαύτην.

Πρὸς διευκόλυνσιν τῆς γενικεύσεως τοιούτων συμφωνιῶν καλὸν θὰ ἦτο νὰ εἰσαχθῶσιν αἱ ἑξῆς εἰδικεύσεις:

α') Μέθοδοι τηρηθεῖσαι ὁμοιομόρφως ὑφ' ὅλων τῶν χημικῶν ἐργαστηρίων τῶν ἐπιφορτισμένων νὰ ἐνεργῶσι τὰς ἀναλύσεις ἢ δοκιμάς, αἱ μέθοδοι δὲ αὗται θὰ δύνανται νὰ ἀναθεωρῶνται περιοδικῶς αἰτήσει ἑνὸς ἢ πλειόνων Κρατῶν συμμετεχόντων εἰς τὰς συμφωνίας ταύτας.

β') Φύσις καὶ χαρακτὴρ τῶν ἐκτελεστέων δοκιμῶν εἰς ἕκαστον τῶν συμβαλλομένων κατὰ τὰς συμφωνίας ταύτας Κρατῶν, λαμβανομένης φροντίδος, ὅπως ὁ βαθμὸς τῆς ἀγνότητος, ὁ ἀπαιτητὸς διὰ τὰ προϊόντα, καθορίζηται κατὰ τρόπον τοιοῦτον, ὥστε νὰ μὴ κατανταῖ εἰς ἀληθῆ ἀπαγόρευσιν.

Ἄρθρον 14.

Τὰ συμβαλλόμενα Κράτη θέλουσι μεριμνήσει περὶ τῶν καταλληλοτέρων μεθόδων, ὅπως δι' ἐνεργείας εἴτε ἀτομικῆς εἴτε ἀπὸ κοινοῦ μετ' ἄλλων ἁπλοποιήσωσι καὶ καταστήσωσι μᾶλλον ὁμοιομόρφους, συγχρόνως δὲ καὶ ὁ καιοτέρας τὰς διατυπώσεις τὰς σχετικὰς πρὸς τὸν ταχὺν ἐκτελωνισμὸν τῶν ἐμπορευμάτων, τὸν ἔλεγχον τῶν ἀποσκευῶν τῶν ταξειδιωτῶν, τοὺς κανονισμοὺς τῶν ἀποθηκευομένων ἐμπορευμάτων, τὰ ἀποθηκευτικὰ δικαιώματα καὶ τὰ ἄλλα ἐν τῷ παραρτήματι τοῦ παρόντος ἄρθρου προβλεπόμενα ἀντικείμενα.

Διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ ρηθέντος ἄρθρου τὰ συμβαλλόμενα Κράτη θέλουσι λάβει ὑπὸ ἐυνοϊκὴν ὄψιν τὰς ἐν τῷ παραρτήματι τούτῳ περιεχομένας συστάσεις.

Παράρτημα εἰς τὸ 14ον ἄρθρον.

Α') Ταχὺς ἐκτελωνισμὸς τῶν ἐμπορευμάτων. Ὀργάνωσις καὶ λειτουργία τῆς ὑπηρεσίας.

1. Πρὸς ἀποφυγὴν τῆς συστωρεύσεως εἰς μεθοριακά τινα τελωνειακὰ γραφεῖα εἶνε ἐπιθυμητόν, ὅπως διευκολυνθῇ ὁ ἐκτελωνισμὸς εἰς τὰ ἐσωτερικὰ γραφεῖα ἢ τὰς ἐσωτερικὰς ἀποθήκας, ὅταν οἱ ἐσωτερικοὶ κανονισμοί, αἱ συνθῆκαι τῆς μεταφορᾶς καὶ ἡ φύσις τῶν ἐμπορευμάτων ἐπιτρέπωσι τοῦτο.

2. Εἶνε ἐπιθυμητὸν ὅπως, ἐξαιρέσει τῶν περιπτώσεων ὑπονοίας καταχρήσεων καὶ χωρὶς νὰ παραβλάπτωνται τὰ δικαιώματα, ἅτινα τὰ κράτη ἔχουσιν ἐκ τῆς νομοθεσίας των, αἱ μολύβδιναι ἢ ἄλλαι τελωνειακαὶ σφραγῖδες αἱ ἐπιτιθέμεναι ὑπὸ Κράτους τινὸς ἐπὶ ἐμπορευμάτων ὑπὸ διαμετακόμισιν ἢ διευθυνομένων εἰς τὴν ἀποθήκην, ἀναγνωρίζωνται καὶ ὧσι σεβασταὶ ὑπὸ τῶν ἄλλων Κρατῶν, ἐπιφυλασσομένου εἰς τὰ τελευταῖα ταῦτα τοῦ δικαιώματος τῆς συμπληρώσεως τῶν σφραγίδων διὰ τῆς ἐπιθέσεως νέων τελωνειακῶν σημάτων.

Διέλευσις τῶν ἐμπορευμάτων διὰ τοῦ τελωνείου.

3. Εἶνε ἐπιθυμητὸν, ὅπως ἐν τῷ μέτρῳ τοῦ δυνατοῦ καὶ χωρὶς νὰ ἐπηρεάζεται τὸ δικαίωμα ἑκάστου Κράτους νὰ εἰσπράττῃ εἰδικὰ τέλη, τὰ Κράτη:

α') διευκολύνωσι τὸν ἐκτελωνισμὸν τῶν εἰς φθορὰν ὑποκειμένων τροφίμων πέραν τῶν ὡρῶν τοῦ ἀνοίγματος τῶν γραφείων καὶ τῶν ἐργασίμων ἡμερῶν.

β') ἐπιτρέπωσι ν ἐντὸς τῶν ὁρίων τῆς νομοθεσίας αὐτῶν τὴν φόρτωσιν καὶ ἐκφόρτωσιν τῶν πλοίων πέραν τῶν τακτικῶν διὰ τὰς ἐργασίας τοῦ τελωνείου ἡμερῶν καὶ ὡρῶν.

Εὐκολίαι παραχωρούμεναι εἰς τὸν θηλωτήν.

4. Εἶνε ἐπιθυμητόν, ὅτως ὁ παραλήπτης εἶνε πάντοτε ἐλεύθερος, ὑπὸ τὴν αἵρεσιν τῶν διατάξεων τοῦ 10 ἄρθρου τῆς συμβάσεως τῆς Βέρνης τῆς 14ης Ὀκτωβρίου 1890 περὶ μεταφορᾶς ἐμπορευμάτων διὰ τοῦ σιδηροδρόμου, τῆς τροποποιηθείσης διὰ τῆς ὑπὸ ἡμερομηνίαν 19ης Σεπτεμβρίου 1906 συμβάσεως τῆς Βέρνης, νὰ θηλώνῃ αὐτὸς ὁ ἴδιος τὰ ἐν τῷ τελωνείῳ ἐμπορεύματα ἢ νὰ ἀναθέτῃ εἰς πρόσωπον τῆς ἐκλογῆς του νὰ κάμνῃ τὴν θήλωσιν ταύτην.

5. Εἶνε ἐπιθυμητὸν —ἐκεῖ ὅπου τὸ σύστημα τοῦτο θέλει ἀναγνωρισθῇ ἐφαρμόσιμον—νὰ γίνῃ δεκτὸν βελτίων θηλώσεως περιλαμβάνουσα τὴν τελωνειακὴν θήλωσιν, ἣν πρέπει νὰ συμπληρώσῃ ὁ ἐνδιαφερόμενος, συνάμα δὲ τὸ πιστοποιητικὸν τῆς ἐξελέγξεως καὶ ἐσάκις ἡ ἐνδιαφερομένη χώρα κρίνῃ τοῦτο χρήσιμον τὴν ἀπόδειξιν πληρωμῆς τῶν εἰσαγωγικῶν δασμῶν.

6. Εἶναι ἐπιθυμητόν, ὅπως τὰ Κράτη ἀπέχωσιν ὅσον τὸ δυνατὸν ἀπὸ τῆς ἐφαρμογῆς αὐστηρῶν ποινῶν διὰ ἐλαφρὰς παραβάσεις τῆς τελωνειακῆς διαδικασίας ἢ τῶν τελωνειακῶν κανονισμῶν. Εἰδικῶς δέ, ἐν ᾗ περιπτώσει ἡ προσαγωγὴ ἐγγράφων ἀπαιτεῖται διὰ τὸν ἐκτελωνισμὸν ἐμπορεύματός τινος, ἂν διεπράχθη παράλειψίς τις ἢ λάθος προδήλως ἐστερημένα δόλιας προθέσεως καὶ δυνάμενα εὐκόλως νὰ ἐπανορθωθῶσι, τὸ ἐνδεχομένως ἐπιβλητέον χρηματικὸν πρόστιμον δέον νὰ ἐλαττοῦται εἰς τὸ ἐλάχιστον, εἰς τρόπον ὥστε νὰ εἶναι ὅσον τὸ δυνατὸν ὀλιγώτερον βαρὺ καὶ νὰ μὴ ἔχῃ χαρακτῆρα ἄλλον παρὰ τὸν χαρακτῆρα κυρώσεως τοῦ νόμου κατ' ἀρχήν, δηλαδὴ ἁπλῆς προειδοποιήσεως.

7. Θὰ ἦτο ὠφέλιμον νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν τὸ δυνατὸν νὰ χρησιμοποιηθῶσι διὰ τὴν πληρωμὴν ἢ τὴν ἐγγύησιν τελωνειακῶν δασμῶν ταχυδρομικαὶ ἢ τραπεζιτικαὶ ἐπιταγαὶ γενομένης προηγουμένως διαρκοῦς ἐγγυητικῆς καταθέσεως.

8. Εἶναι ἐπιθυμητόν, ὅπως ἐπιτραπῇ ἐν τῷ μέτρῳ τοῦ δυνατοῦ εἰς τὰς τελωνειακὰς ἀρχάς, ὅταν ἡ ταυτότης τῶν ἐμπορευμάτων δύναται νὰ βεβαιωθῇ κατὰ τὰς ἀπαιτήσεις αὐτῶν, ν' ἀποδίδωσιν, ἐν περιπτώσει ἐκ νέου ἐξαγωγῆς τῶν ἐμπορευμάτων, τοὺς κατὰ τὴν εἰσαγωγὴν πληρωθέντας δασμούς, ὑπὸ τὸν ὅρον τὰ ἐμπορεύματα νὰ ἐχωσι μείνει ἄνευ διακοπῆς ὑπὸ τὸν ἔλεγχον τοῦ τελωνείου. Εἶναι ὡσαύτως ἐπιθυμητόν, ὅπως οὐδεὶς ἐξαγωγικὸς δασμὸς ἐπιβάλληται κατὰ τὴν ἐκ νέου ἐξαγωγὴν τῶν ἐμπορευμάτων τούτων.

9. Καλὸν θὰ ἦτο νὰ ληφθῶσι κατάλληλα μέτρα πρὸς ἀποφυγὴν πάσης βραδύτητος εἰς τὸν ἐκτελωνισμὸν τῶν ἐμπορικῶν καταλόγων καὶ ἄλλων ἐντύπων τοῦ αὐτοῦ εἴδους τῶν προωρισμένων εἰς διαφήμισιν, ὅταν οἱ κατάλογοι οὗτοι ἀποστέλλωνται διὰ τοῦ ταχυδρομείου ἢ εὑρίσκωνται συνεσκευασμένοι μετὰ τοῦ ἐμπορεύματος, μετὰ τοῦ ὁποίου σχετίζονται.

10. Ἐπιθυμητὸν εἶναι ὅπως, ἐν ᾗ περιπτώσει ἔγγραφά τινα ἀναγκαῖα διὰ τὰς τελωνειακὰς διατυπώσεις θὰ ἔπρεπε νὰ φέρωσι τὴν θεώρησιν Προξένου ἢ ἄλλης τινὸς ἀρχῆς, τὸ γραφεῖον ὅπερ εἶνε ἐπιφορτισμένον διὰ τὰς θεωρήσεις προσπαθήσῃ νὰ καθορίσῃ ἐφόσον εἶναι δυνατὸν ὥρας ὑπηρεσίας τὰς καθιερωμένας εἰς τοὺς ἐμπορικοὺς κύκλους τοῦ ἐν ὧπερ εὑρίσκεται τόπου. Εἶναι ὡσαύτως ἐπιθυμητόν, ὅπως αἱ ἀμοιβαὶ ὑπερωρίας, ὅταν εἰσπράττωνται τοιαῦται, περιορισθῶσιν εἰς ποσὸν ὅσον τὸ δυνατὸν λογικώτερον.

Β'. Ἐπίσκεψις τῶν ἀποσκευῶν τῶν ταξειδιωτῶν.

11. Εἶναι ἐπιθυμητόν, ὅπως γενικευθῇ ὅσον τὸ δυνατὸν τὸ σύστημα τῆς τελωνειακῆς ἐπισκέψεως τῶν ἀποσκευῶν ἐπὶ τῆς χειρὸς εἰς τὰς μὲ πλήρη ἐσωτερικὸν διάθρομον ἁμαξοστοιχίας εἴτε κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς διαδρομῆς, εἴτε κατὰ τὴν στάθμευσιν τῶν ἁμαξοστοιχιῶν εἰς τὸν μεθοριακὸν σταθμόν.

12. Εἶναι ἐπιθυμητόν, ὅπως τὸ ἐν ἀριθ. 11 συνιστώμενον ὡς ἀνωτέρω σύστημα, ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐπίσκεψιν τῶν ἀποσκευῶν τῶν ταξειδιωτῶν, ἐπεκταθῇ ἐν τῷ μέτρῳ τοῦ δυνατοῦ εἰς τὰ διὰ θαλάσσης καὶ διὰ ποταμῶν ταξείδια. Ἡ ἐπίσκεψις δέον ἐν τῷ μέτρῳ τοῦ δυνατοῦ νὰ γίνηται ἐπὶ τῶν πλοίων, εἴτε διαρκούντος τοῦ πλοῦ, ὅταν ἡ διαδρομὴ δὲν εἶναι μακρά, εἴτε κατὰ τὸν εἰς τὸν λιμένα εἰσπλουν.

13. Εἶναι ἐπιθυμητόν, ὅπως εἰς τὰ τελωνειακὰ καταστήματα καὶ ἐφόσον εἶναι δυνατὸν τῶν σιδηροδρομικῶν ἁμαξοστοιχιῶν καὶ τῶν ἀτμοπλοιῶν ἀναρτῶνται πίνακες δεικνύοντες τοὺς δασμοὺς καὶ τὰ τέλη, εἰς ἅτινα ὑπόκεινται τὰ κυριώτερα ἀντικείμενα, ἅτινα παραλομβάνει μεθ' ἑαυτοῦ συνήθως ὁ ταξειδιώτης ὡς καὶ κατάλογοι τῶν ἀπηγορευμένων εἰδῶν.

Γ'. Κανόνες ἐφαρμοζόμενοι διὰ τὰ ἐν ἀποταμιεύσει ἐμπορεύματα καὶ διὰ τὰ τέλη ἀποταμιεύσεως.

14. Εἶναι ἐπιθυμητόν, ὅπως τὰ Κράτη, εἰς τὰ ὁποῖα δὲν ὑπάρχουσιν ἀκόμη τοιοῦτου εἴδους καταστήματα, ἱδρύσωσιν ἢ ἐγκρίνωσι τὴν ἵδρυσιν ἀποθηκῶν γνωστῶν ὑπὸ τὸ ὄνομα «ἰδιωτικῶν». Τὰ καταστήματα ταῦτα θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ χρησιμοποιηθῶσι δι' ἐμπορεύματα, ἅτινα λόγῳ τῆς φύσεως αὐτῶν ἀπαιτοῦσιν εἰδικὴν φροντίδα.

15. Εἶναι ἐπιθυμητόν, ὅπως τὰ ἀποθηκευτικὰ δικαιώματα εἰς τὰς ἀποθήκας ὑπολογίζωνται ἐπὶ βάσεως λογικῆς καὶ κατὰ τρόπον, ὥστε νὰ μὴ ὑπερβαίνωσι κατὰ κανόνα τὰ γενικὰ ἔξοδα καὶ τὴν ἀμοιβὴν τοῦ χρησιμοποιουμένου κεφαλαίου.

16. Εἶναι ἐπιθυμητόν, ὅπως πᾶν πρόσωπον ἔχον ἐμπορεύματα ἐν ἀποθήκῃ λαμβάνῃ τὴν ἄδειαν νὰ ἀποσύρῃ τὰ βεβλαμμένα ἐμπορεύματα. Τὰ ἐμπορεύματα ταῦτα εἴτε θὰ καταστρέωνται ἐνώπιον τῶν τελωνειακῶν ὑπαλλήλων, εἴτε θὰ ἀποστέλλωνται ἐκ νέου εἰς τὸν ἀποστολέα χωρὶς νὰ ὑποβάλλωνται εἰς τὴν πληρωμὴν τελωνειακοῦ τινος δασμοῦ.

Δ'. Ἐμπορεύματα ἀναγεγραμμένα εἰς τὸ θηλωτικὸν καὶ μὴ ἐκφορτωθέντα.

17. Εἶναι ἐπιθυμητόν, ὅπως οἱ εἰσαγωγικοὶ δασμοὶ μὴ ἀπαιτῶνται δι' ἐμπορεύματα, ἅτινα, καίπερ ἀναγεγραμμένα εἰς τὸ θηλωτικόν, δὲν εἰσάγονται πραγματικῶς εἰς τὴν χώραν. Πρὸς τοῦτο δέον νὰ δοθῇ πᾶσα ἐπαρκὴς ἀπόδειξις τοῦ γεγονότος εἴτε ὑπὸ τοῦ ἐπιφορτισμένου τὴν μεταφορὰν εἴτε ὑπὸ τοῦ πλοιάρχου ἐντὸς τῆς ὑπὸ τῆς τελωνειακῆς διευθύνσεως τεταγμένης προθεσμίας.

Ε'. Συνεργασία τῶν ἐνδιαφερομένων ὑπηρεσιῶν.

18. Εἶναι ἐπιθυμητὸν νὰ ἀναπτυχθῇ ὁ θεσμὸς τῶν διεθνῶν σιδηροδρομικῶν σταθμῶν καὶ νὰ πραγματοποιηθῇ ἡ πραγματικὴ συνεργασία τῶν ἐν αὐτοῖς ἐγκατεστημένων ἐθνικῶν ὑπηρεσιῶν.

Ἐπίσης εὔλογον θὰ ἦτο νὰ εἰσαχθῇ, ἐφόσον εἶναι δυνατόν, ἡ πραγματικὴ σύμπτωσις τῶν καθηκόντων καὶ τῶν ὡρῶν τοῦ ἀνοίγματος τῶν ἀντιστοίχων γραφείων δύο συνορευουσῶν χωρῶν, ἅτινα γραφεῖα κεῖνται ἑκατέρωθεν τῶν συνόρων, εἴτε πρόκειται περὶ συνήθων ὁδῶν, εἴτε περὶ ποταμίων ἢ σιδηροδρομικῶν ὁδῶν. Θὰ ἔπρεπεν ἀσφαλῶς νὰ τηρεισθῇ ἐν τῷ μέτρῳ τοῦ δυνατοῦ ἡ ἴδρυσις τελωνειακῶν γραφείων τῶν συνορευουσῶν χωρῶν εἰς ἓν καὶ τὸ αὐτὸ μέρος καί, ἂν τοῦτο εἶναι ἐφικτόν, ἐν τῷ αὐτῷ κτιρίῳ.

Πρὸς πραγματοποίησιν τῶν ἐν τῷ Ε τούτῳ τμήματι περιεχομένων συστάσεων εἶνε ἐπιθυμητόν, ὅπως συνέλθῃ διεθνὴς συνδιάσκεψις, εἰς ἣν θέλουσι λάβει μέρος ἀντιπρόσωποι ὅλων τῶν ἐνδιαφερομένων διευθύνσεων καὶ ὀργανισμῶν.

Ἄρθρον 15.

Ἕκαστον τῶν συμβαλλομένων Κρατῶν ἀναλαμβάνει τὴν ὑποχρέωσιν, ὅπως, ἐναντι ἐπαρκῶν ἐγγυήσεων ἐκ μέρους τῶν διενεργούντων μεταφορὰς καὶ ἐπιφυλαττομένων τῶν νομίμων ποινῶν ἐν περιπτώσει δόλου ἢ ἐνόχου εἰσαγωγῆς, ἐπιτρέψωσι τὴν δικαιωματικῶς καὶ κατ' εὐθείαν διέλευσιν, ἄνευ τελωνειακῆς ἐν τοις συνόροις ἐπισκέψεως τῶν παρερθέντων εἰς τὴν σιδηροδρομικὴν ὑπηρεσίαν ἐπὶ ἀποδείξει ἀποσκευῶν, ἀπὸ τοῦ ἐν τῷ ἐξωτερικῷ τόπου τῆς ἀποστολῆς, εἰς ἐσωτερικόν τι γραφεῖον τοῦ ἑδάφους αὐτοῦ, ἂν τὸ γραφεῖον τοῦτο εἶνε πρὸς τοῦτο ἐξουσιοδοτημένον.

Τὰ κράτη θέλουσι δημοσιεύσει τὸν κατάλογον τῶν οὕτως ἐξουσιοδοτημένων γραφείων. Ἐννοεῖται, ὅτι ὁ ταξειδιώτης θέλει ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ θηλώνῃ τὰς ἀποσκευάς του εἰς τὸ πρῶτον γραφεῖον τῆς εἰσόδου.

Ἄρθρον 16.

Τὰ συμβαλλόμενα Κράτη, ἐπιφυλάσσοντα εἰς ἑαυτὰ πᾶν δικαίωμα, ὅσον ἀφορᾷ τὴν ὅλην οἰκονομίαν τῆς προσωρινᾶς εἰσαγωγῆς καὶ ἐξαγωγῆς ἀφορώσης νομοθεσίας αὐτῶν, θέλουσιν ἐμπνέεσθαι, ἐφόσον εἶνε δυνατόν, ἐκ τῶν ἐν τῷ παραρτήματι τοῦ παρόντος ἄρθρου ἐκτιθεμένων ἀρχῶν, ὅσον ἀφορᾷ τὸ σύστημα τὸ ἐφαρμοστέον διὰ τὰ ἐμπορεύματα ἐκεῖνα, ἅτινα εἰσάγονται ἢ ἐξάγονται ὅπως ὑποστῶσι συμπληρωματικὴν μεταμόρφωσιν, τὰ ἀντικείμενα ἅτινα προορίζονται ὅπως ἐκτεθῶσιν εἰς ἐκθέσεις δημοσίας, εἴτε αὗται ἔχουσι σκοπὸν βιομηχανικὸν ἢ ἐμπορικόν, εἴτε καλλιτεχνικὸν ἢ ἐπιστημονικόν, τὰς συσκευὰς καὶ τὰ ἀντικείμενα τὰ χρησιμοποιούμενα διὰ πειράματα καὶ πρακτικὰς ἀσκήσεις, τὰ ὀχήματα περιηγητῶν καὶ μετακομίσεων, τὰ ἐμπορικὰ δείγματα, τὰ ὑλικὰ τῶν συσκευαστῶν, τὰ ἐμπορεύματα τὰ ἐξαγόμενα μὲ τὴν ἐπιφύλαξιν τῆς ἐπιστροφῆς καὶ πᾶν ἄλλο παρόμοιον εἶδος.

Παράρτημα εἰς τὸ 16 ἄρθρον:

1) Εἶναι ἐπιθυμητόν, ὅπως αἱ περὶ τῶν προσωρινῶν εἰσαγωγῶν καὶ ἐξαγωγῶν διατάξεις τῶν νόμων καὶ κανονισμῶν ἁπλοποιηθῶσιν ἐφ' ὅσον θέλουσιν ἐπιτρέψει τοῦτο αἱ περιστάσεις καὶ δημοσιευθῶσι κατὰ τὰ ἐν τῷ 1 καὶ 5 ἄρθρῳ τῆς παρούσης συμβάσεως προβλεπόμενα.

2) Εἶνε ἐπιθυμητόν, ὅπως τὰ μέτρα τῆς ἐφαρμογῆς ἀποτελέσωσιν ἐν τῷ μέτρῳ τοῦ δυνατοῦ ἀντικείμενον γενικῶν διατάξεων, ὅπως ὅλα τὰ ἐνδιαφερόμενα πρόσωπα καὶ ἐμπορικοὶ οἶκοι δύνανται νὰ λάβωσι γνῶσιν τούτων καὶ ἐπωφελῶνται ἐξ αὐτῶν.

3) Εἶνε ἐπιθυμητόν, ὅπως αἱ μέθοδοι, ὧν γίνεται χρῆσις διὰ τὴν ἐξακρίβωσιν τῆς ταυτότητος τῶν ἐμπορευμάτων, ὧσιν ὅσον τὸ δυνατὸν ἁπλαῖ· πρὸς τοῦτο δὲ συνιστᾶται:

α') Νὰ λαμβάνωνται ὑπ' ὄψιν αἱ ἐγγυήσεις, αἵτινες ὑρίστανται λόγῳ τῆς ἐπὶ τῶν ἀντικειμένων ὑπάρξεως σημάτων ἐπιτεθειμένων ὑπὸ τῶν τελωνειακῶν διευθύνσεων ἄλλων Κρατῶν.

β') Νὰ γίνῃ δεκτὸν τὸ σύστημα τῆς ἐξακριβώσεως τῆς ταυτότητος διὰ τῆς χρησιμοποιήσεως προτύπων ἢ δειγμάτων, ὡσαύτως δὲ καὶ διὰ τῆς χρησιμοποιήσεως σχεδίων ἢ πλήρων καὶ λεπτομερῶν περιγραφῶν, ἰδίᾳ δὲ ὅταν ἡ ἐπίθεσις σημάτων ἤθελεν εἶσθαι ἀδύνατος ἢ ἤθελε συνεπάγεσθαι δυσχερείας.

4) Εἶνε ἐπιθυμητόν, ὅπως αἱ διατυπώσεις τόσον τῆς θηλώσεως ὅσον καὶ τῆς ἐξελέγξεως ἐκτελῶνται οὐχὶ μόνον εἰς τὰ μεθοριακὰ γραφεῖα, ἀλλὰ καὶ εἰς ὅλα τὰ γραφεῖα, τὰ κείμενα εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς Χώρας, ἅτινα ἐπεφορτίσθησαν διὰ τῶν καθηκόντων τούτων.

5) Εἶναι ἐπιθυμητόν, ὅπως ἐπαρκοῦσαι προθεσμίαι παραχωρηθῶσι διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἔργων, χάριν τῶν ὁποίων γίνονται αἱ προσωριναὶ εἰσαγωγαὶ καὶ ἐξαγωγαί, ὅπως δὲ λαμβάνωνται ὑπ' ὄψιν αἱ ἀπρόοπτοι περιστάσεις, αἵτινες δύνανται νὰ ἐπιβραδύνωσι τὴν ἀποπεράτωσιν τούτων καὶ ὅπως ἡ προθεσμία παρατείνηται ἐν ἀνάγκῃ.

6) Εἶναι ἐπιθυμητόν, ὅπως ἐν ἀνάγκῃ γίνωσι δεκταὶ ἐγγυήσεις τόσον προσωπικαὶ ὅσον καὶ χρηματικαί.

7) Εἶναι ἐπιθυμητόν, ὅπως αἱ ἐγγυητικαὶ καταθέσεις ἐπιστρέφωνται ἢ καθίστανται ἐλεύθεραι εὐθὺς ὡς ἐκπληρωθῶσιν ὅπασαι αἱ ἀναληφθεῖσαι ὑποχρεώσεις.

Ἄρθρον 17.

Ἡ παροῦσα Σύμβασις δὲν θίγει τὰ γενικὰ ἢ εἰδικὰ μέτρα,

ἅτινα ἐν τῶν συμβαλλομένων κρατῶν ἤθελεν ἐφαρμοστικῶς ἀναγκασθῇ νὰ λάβῃ ἐν περιπτώσει σοβαρῶν γεγονότων ἐνδιαφερόντων τὴν ἀσφάλειαν τῆς Χώρας ἢ τὰ ζωτικὰ αὐτῆς συμφέροντα. Ἐννοεῖται ὅμως, ὅτι ἡ ἀρχὴ τῆς δικαίας διεξαγωγῆς τοῦ ἐμπορίου δέον πάντοτε νὰ τηρῆται ἐν τῷ μέτρῳ τοῦ δυνατοῦ. Ἡ Σύμβασις δὲν πρέπει ὡσαύτως νὰ ἔχῃ ἐπήρειάν τινα ἐπὶ τῶν μέτρων, ἅτινα τὰ συμβαλλόμενα Κράτη θὰ ἠναγκάζοντο νὰ λάβωσι πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς ὑγείας τῶν ἀνθρώπων, τῶν ζώων καὶ τῶν φυτῶν.

Ἄρθρον 18.

Ἡ παροῦσα Σύμβασις εἰς οὐδὲν τῶν συμβαλλομένων Κρατῶν ἐπιβάλλει ὑποχρέωσιν ἀντιστρατευομένην πρὸς τὰ δικαιώματα καὶ καθήκοντα αὐτοῦ ὡς μέλους τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν.

Ἄρθρον 19.

Αἱ ὑπὸ τῶν συμβαλλομένων Κρατῶν, ὅσον ἀφορᾷ τοὺς τελωνειακοὺς κανονισμοὺς δυνάμει συνθηκῶν, συμβάσεων ἢ συμφωνιῶν συναφθεισῶν παρ' αὐτῶν πρὸ τῆς 3 Νοεμβρίου 1923 ἀναληφθεῖσαι ὑποχρεώσεις δὲν καταργοῦνται συνεπείᾳ τῆς ἐνάρξεως τῆς ἰσχύος τῆς παρούσης Συμβάσεως.

Λόγῳ τοῦ ὅτι αἱ ὑποχρεώσεις αὗται δὲν καταργοῦνται τὰ συμβαλλόμενα κράτη ἀναλαμβάνουσι τὴν ὑποχρέωσιν, ὅπως εὐθὺς ὡς αἱ περιστάσεις καταστήσωσι τοῦτο δυνατὸν καὶ τοὐλάχιστον κατὰ τὴν λῆξιν τῶν συμφωνιῶν τούτων εἰσαγάγωσιν εἰς τὰς οὕτω διατηρουμένας ὑποχρεώσεις, αἵτινες ἀντιβαίνουσι πρὸς τὰς διατάξεις τῆς παρούσης Συμβάσεως, πᾶσαν τροποποίησιν προοριζομένην ὅπως ἐναρμονίσῃ τὰς ὑποχρεώσεις ταύτας μετὰ τῶν ἐν λόγῳ διατάξεων. Ἐννοεῖται, ὅτι ἡ ὑποχρέωσις αὕτη δὲν ἐφαρμόζεται εἰς τὰς διατάξεις τῶν συνθηκῶν, αἵτινες ἔθεσαν τέρμα εἰς τὸν πόλεμον τοῦ 1914—1918, συνθηκῶν ἃς ἡ παροῦσα Σύμβασις οὐδόλως δύναται νὰ θίξῃ.

Ἄρθρον 20.

Συμφώνως πρὸς τὸ ἄρθρ. 23 ε τοῦ Συμφώνου τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν πᾶν συμβαλλόμενον Κράτος, ὅπερ θὰ δύναται νὰ ἐπικαλεσθῇ ἐγκύρως ἐναντίον τῆς ἐφαρμογῆς μιᾶς οἱασδήποτε τῶν διατάξεων τῆς παρούσης συμβάσεως, ἐφ' ὅλοκλήρου τοῦ ἐδάφους αὐτοῦ ἢ ἐπὶ μέρους τούτου, κατάστασιν οἰκονομικὴν σοβαρὰν προερχομένην ἐκ καταστροφῶν διαπραχθεισῶν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους αὐτοῦ κατὰ τὸν πόλεμον τοῦ 1914—18, θέλει θεωρεῖσθαι ὡς ἀπαλλασσόμενον προσωρινῶς τῶν ὑποχρεώσεων τῶν πηγαζουσῶν ἐκ τῆς ἐφαρμογῆς τῆς ῥηθείσης διατάξεως. Ἐννοεῖται, ὅτι ἡ ἀρχὴ τῆς δικαίας διεξαγωγῆς τοῦ ἐμπορίου, εἰς ἣν ὑποχρεοῦνται τὰ συμβαλλόμενα Κράτη, δέον νὰ τηρῆται ἐν ὅλῳ τῷ μέτρῳ τοῦ δυνατοῦ.

Ἄρθρον 21.

Ἐννοεῖται ὅτι ἡ Σύμβασις αὕτη δὲν πρέπει νὰ ἑρμηνεύηται ὡς διακανονίζουσα καθ' οἱονδήποτε τρόπον τὰ δικαιώματα καὶ τὰς ὑποχρεώσεις, τὰς ἀναληφθείσας πρὸς ἀλλήλας, τῶν χωρῶν αἵτινες ἀποτελοῦσι μέρος ἢ ἐτέθησαν ὑπὸ τὴν προστασίαν ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ κυριάρχου Κράτους, ἀδιάφορον ἂν αἱ χῶραι αὗται, κατ' ἰδίαν λαμβανόμεναι, εἶνε ἢ ὄχι Κράτη συμβαλλόμενα.

Ἄρθρον 22.

Ἂν διαφορά τις ἀναφυῇ μεταξὺ δύο ἢ πλειοτέρων συμβαλλομένων Κρατῶν περὶ τῆς ἑρμηνείας ἢ τῆς ἐφαρμογῆς τῶν διατάξεων τῆς παρούσης συμβάσεως καὶ ἂν ἡ διαφορὰ αὕτη δὲν δύναται νὰ διακανονισθῇ εἴτε ἀπ' εὐθείας μεταξὺ τῶν δύο μερῶν εἴτε διὰ παντὸς ἄλλου μέσου φιλικῆς διευθετήσεως, τὰ διαφερόμενα μέρη θὰ δύνανται, πρὶν ἢ προσφύγωσιν εἰς πᾶσαν διαιτητικὴν ἢ δικαστικὴν διαδικασίαν, νὰ ὑποβάλωσι τὴν διαφοράν, πρὸς τὸν σκοπὸν φιλικοῦ συμβιβασμοῦ, εἰς πάντα τεχνικὸν ὀργανισμόν, ὃν ἤθελε πρὸς τοῦτο ὑποδείξει τὸ Συμβούλιον τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν.

Ὁ ὀργανισμὸς οὗτος θέλει διατυπώσει γνωμοδότησιν, ἀφοῦ ἀκούσῃ τὰ δύο μέρη καὶ ἐν ἀνάγκῃ προκαλέσῃ τὴν ἐπὶ τὸ αὐτὸ συνάντησιν αὐτῶν.

Ἡ ὑπὸ τοῦ ῥηθέντος ὀργανισμοῦ διατυπωθησομένη γνωμοδότησις δὲν θέλει ὑποχρεώνει τὰ διαφωνοῦντα μέρη, ἐκτὸς ἐὰν ἑκάτερον τούτων ἀποδεχθῇ ταύτην, ἀμφότερα δὲ τὰ μέρη θὰ διατηρῶσι τὴν ἐλευθερίαν, ὅπως, εἴτε ἀφοῦ προσφύγωσιν εἰς τὴν ἀνωτέρω ἀναφερομένην διαδικασίαν, εἴτε ὅπως ἀντικαταστήσωσι ταύτην, προστρέξωσιν εἰς πᾶσαν ἄλλην διαιτητικὴν ἢ δικαστικὴν διαδικασίαν τῆς ἐκλογῆς των, περιλαμβανομένης καὶ τῆς προσφυγῆς ἐνώπιον τοῦ Διαρκοῦς Δικαστηρίου Διεθνοῦς Δικαιοσύνης, διὰ πᾶσαν ὑπόθεσιν, ἥτις δυνάμει τοῦ καταστατικοῦ τοῦ Δικαστηρίου τούτου ἤθελεν εἶσθαι τῆς ἁρμοδιότητος αὐτοῦ.

Ἂν ἀναφυῇ διαφορὰ φύσεως καθοριζομένης εἰς τὸ ἐδ. 1ον τοῦ παρόντος ἄρθρου περὶ τῆς ἑρμηνείας ἢ ἐφαρμογῆς εἴτε τῶν ἐδ. 2 καὶ 3 τοῦ 4ου ἄρθρου εἴτε τοῦ 7ου ἄρθρου τῆς παρούσης συμβάσεως, οἱ διαφερόμενοι ὀφείλουσιν αἰτήσει ἑνὸς ἐξ αὐτῶν νὰ ὑποβάλωσι τὸ ἀντικείμενον τῆς διαφορᾶς εἰς τὴν ἀπόφασιν τοῦ Διαρκοῦς Δικαστηρίου Διεθνοῦς Δικαιοσύνης εἴτε προσέφυγον ἐκ τῶν προτέρων εἰς τὴν ἐν τῇ πρώτῃ παραγράφῳ τοῦ παρόντος ἄρθρου καθοριζομένην διαδικασίαν εἴτε καὶ ἂν δὲν προσέφυγον εἰς ταύτην.

Ἡ ἐνώπιον τοῦ ὡς ἄνω προβλεπομένου ὀργανισμοῦ ἀρξαμένη διαδικασία ἢ ὑπ' αὐτοῦ ἐξενεχθεῖσα γνώμη ἐν οὐδεμιᾷ περιπτώσει θέλει συνεπάγεσθαι τὴν ἀναστολὴν τοῦ μέτρου, ὅπερ ἀποτελεῖ τὸ ἀντικείμενον τῆς διαφορᾶς. Τὸ αὐτὸ θέλει γίγνεσθαι ἐν περιπτώσει ἐνεργείας ἐνώπιον τοῦ Διαρκοῦς Δικαστηρίου Διεθνοῦς Δικαιοσύνης, ἐκτὸς ἂν τοῦτο δὲν ἤθελεν ἀποφασίσει ἄλλως συμφώνως πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 41 τοῦ Καταστατικοῦ αὐτοῦ.

Ἄρθρον 23.

Ἡ παροῦσα Σύμβασις, ἧς τό τε γαλλικὸν καὶ τὸ ἀγγλικὸν κείμενον θέλουσιν ἔχει τὴν αὐτὴν ἰσχύν, θέλει φέρει τὴν σημερινὴν ἡμερομηνίαν καὶ θέλει μείνει μέχρι τῆς 31 Ὀκτωβρίου 1924 ἀνοικτὴ πρὸς ὑπογραφὴν διὰ πᾶν Κράτος ἀντιπροσωπευόμενον εἰς τὴν Συνδιάσκεψιν τῆς Γενεύης, διὰ πᾶν μέλος τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν καὶ διὰ πᾶν Κράτος εἰς τὸ ὁποῖον τὸ Συμβούλιον τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν θέλει ἀνακοινώσει πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἓν ἀντίτυπον τῆς παρούσης Συμβάσεως.

Ἄρθρον 24.

Ἡ παροῦσα Σύμβασις ὑπόκειται εἰς ἐπικύρωσιν. Τὰ ἐπικυρωτικὰ ἔγγραφα θέλουσι διαβιβασθῇ εἰς τὸν Γενικὸν Γραμματέα τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν, ὅστις θέλει κοινοποιήσει τὴν κατάθεσιν εἰς τὰ ὑπογράψαντα τὴν Σύμβασιν μέλη τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν, ὡς ἐπίσης εἰς τὰ ἄλλα πρυσυπογράψαντα Κράτη.

Ἄρθρον 25.

Ἀπὸ τῆς 31 Ὀκτωβρίου 1924 πᾶν Κράτος ἀντιπροσωπευθὲν εἰς τὴν ἐν τῷ 23 ἄρθρῳ ἀναφερομένην Συνδιάσκεψιν καὶ μὴ ἔχον ὑπογράψει τὴν Σύμβασιν, πᾶν μέλος τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν καὶ πᾶν Κράτος, εἰς τὸ ὁποῖον τὸ Συμβούλιον τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν ἤθελεν ἀνακοινώσει ἓν ἀντίτυπον πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον, θὰ δύναται νὰ προσχωρήσῃ εἰς τὴν παροῦσαν Σύμβασιν.

Ἡ προσχώρησις αὕτη θέλει γίγνεσθαι δι' ἐγγράφου ἀνακοινουμένου εἰς τὸν Γενικὸν Γραμματέα τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν, ἵνα κατατεθῇ ἐν τοῖς ἀρχείοις τῆς Γραμματείας. Ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς θέλει κοινοποιεῖ ἀμέσως τὴν κατάθεσιν ταύτην εἰς τὰ ὑπογράψαντα τὴν Σύμβασιν μέλη τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν ὡς ἐπίσης καὶ εἰς τὰ ἄλλα ὑπογράψαντα Κράτη.

Ἄρθρον 26.

Ἡ παροῦσα Σύμβασις δὲν θέλει τεθῇ ἐν ἰσχύι εἰμὴ μετὰ τὴν

ἐκ μέρους πέντε Δυνάμεων ἐπικύρωσιν αὐτῆς. Ἡ ἡμερομηνία τῆς ἐνάρξεως τῆς ἰσχύος αὐτῆς θέλει εἶνε ἡ ἐνενηκοστὴ ἡμέρα ἀπὸ τῆς ὑπὸ τοῦ Γενικοῦ Γραμματέως τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν λήψεως τῆς πέμπτης ἐπικυρώσεως. Βραδύτερον ἡ παροῦσα Σύμβασις θέλει προσλάβει ἰσχὺν ὅσον ἀφορᾷ ἕκαστον τῶν συμβαλλομένων Μερῶν ἐνενήκοντα ἡμέρας ἀπὸ τῆς λήψεως τῆς ἐπικυρώσεως τῆς κοινοποιήσεως τῆς προσχωρήσεως.

Συμφώνως πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ 18 ἄρθρου τοῦ Συμφώνου τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς θέλει καταχωρίσει τὴν παροῦσαν σύμβασιν τὴν ἡμέραν τῆς ἐνάρξεως τῆς ἰσχύος αὐτῆς.

Ἄρθρον 27.

Εἰδικὸς κατάλογος θέλει τηρηθῇ ὑπὸ τοῦ Γενικοῦ Γραμματέως τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν ὑποδεικνύων ποῖα ἐκ τῶν συμβαλλομένων Μερῶν ὑπέγραψαν ἢ ἐπεκύρωσαν τὴν παροῦσαν Σύμβασιν, προσεχώρησαν εἰς αὐτὴν ἢ κατήγγειλαν αὐτήν. Ὁ κατάλογος οὗτος θέλει εἶσθαι διαρκῶς ἀνοικτὸς διὰ τὰ μέλη τῆς Κοινωνίας, θέλει δὲ δημοσιεύεσθαι ὅσον τὸ δυνατὸν συχνότερον, συμφώνως πρὸς τὰς ὑποδείξεις τοῦ Συμβουλίου.

Ἄρθρον 28.

Ἡ παροῦσα σύμβασις δύναται νὰ καταγγελθῇ διὰ γραπτῆς κοινοποιήσεως ἀπευθυνομένης πρὸς τὸν Γενικὸν Γραμματέα τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν. Ἡ καταγγελία θέλει ἰσχύει ἓν ἔτος μετὰ τὴν ἡμερομηνίαν τῆς ὑπὸ τοῦ Γενικοῦ Γραμματέως λήψεως αὐτῆς, δὲν θέλει δὲ ἰσχύει εἰμὴ μόνον ὅσον ἀφορᾷ τὸ καταγγείλαν μέλος τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν ἢ Κράτος.

Ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν θέλει γνωστοποιεῖ πᾶσαν ὑπ' αὐτοῦ λαμβανομένην καταγγελίαν εἰς ἕκαστον ἐκ τῶν ὑπογραψάντων τὴν σύμβασιν ἢ προσχωρησάντων εἰς αὐτὴν μελῶν τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν καὶ τῶν ἄλλων ὑπογραψάντων ἢ προσχωρησάντων Κρατῶν.

Ἄρθρον 29.

Ἕκαστον Κράτος ὑπογράψαν ἢ προσχωρῆσαν εἰς τὴν παροῦσαν σύμβασιν δύναται νὰ δηλώσῃ τόσον κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς ὑπογραφῆς ὅσον καὶ τὴν στιγμὴν τῆς ἐπικυρώσεως ἢ τῆς προσχωρήσεως αὐτοῦ, ὅτι ἡ ἐκ μέρους αὐτοῦ παραδοχὴ τῆς παρούσης συμβάσεως δὲν δεσμεύει τόσον τὸ σύνολον ὅσον ἐν οἱονδήποτε τῶν προτεκτοράτων, ἀποικιῶν, ὑπερποντίων κτήσεων καὶ ἐδαφῶν, ὑποκειμένων ὑπὸ τὴν κυριαρχίαν ἢ τὴν ἐξουσίαν αὐτοῦ, δύναται δέ, ἐξ ὑστέρων καὶ συμφώνως πρὸς τὸ 25 ἄρθρον, νὰ προσχωρήσῃ κεχωρισμένως ἐν ὀνόματι ἑνὸς οἱουδήποτε ἐκ τῶν προτεκτοράτων, ἀποικιῶν, ὑπερποντίων κτήσεων ἢ ἐδαφῶν, τῶν ἀποκλειομένων διὰ τῆς δηλώσεως ταύτης.

Ἡ καταγγελία θὰ δύναται ἐπίσης νὰ γίνῃ κεχωρισμένως δι' ἕκαστον προτεκτοράτων, ἀποικίαν, ὑπερπόντιον κτῆσιν ἢ ἔδαφος.

Αἱ διατάξεις τοῦ 28ου ἄρθρου θέλουσιν ἐφαρμόζεσθαι ἐπὶ τῆς καταγγελίας ταύτης.

Ἄρθρον 30.

Τὸ Συμβούλιον τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν παρακαλεῖται, ὅπως μελετήσῃ τὸ σκόπιμον τῆς συγκλήσεως Συνδιασκέψεως πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς ἀναθεωρήσεως τῆς παρούσης Συμβάσεως, ἐν ᾗ περιπτώσει τὸ ἓν τρίτον τῶν συμβαλλομένων Κρατῶν ζητήσει ταῦτο.

Εἰς πίστωσιν τούτου οἱ ῥηθέντες πληρεξούσιοι ὑπέγραψαν τὴν παροῦσαν Σύμβασιν.

Ἐγένετο ἐν Γενεύῃ, τῇ τρίτῃ Νοεμβρίου χίλια ἐννεακόσια εἴκοσι τρία εἰς ἓν μόνον ἀντίτυπον, ὅπερ θέλει κατατεθῇ εἰς τὰ ἀρχεῖα τῆς Γραμματείας τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν.

Πιστὸν ἀντίγραφον τῆς Συμβάσεως ταύτης θέλει ὑποβληθῇ εἰς ἅπαντα τὰ παρὰ τῇ Συνδιασκέψει ἀντιπροσωπευόμενα Κράτη.

Γερμανία : WILLY ERNST.
Αὐστρία : E. PFLUGL.
Βέλγιον : JULES BRUNET ARMAND JANSSEN.
Βραζιλία : J. A. BARBOZA CARNEIRO.
Βρεττανικὴ Αὐτοκρατορία : H. LLEWELLYN SMITH
Νοτιαφρικανικὴ Ἕνωσις : H. LLEWELLYN SMITH
Αὐστραλία : C. A. B. CAMPION.
Ν. Ζηλανδία : J. G. ALLEN.

Ἐδῶ δηλῶ ὅτι ἡ ὑπογραφή μου περιλαμβάνει καὶ τὰ ὑπὸ ἐντολὴν ἐδάφη τῆς Δυτ. Σαμόα.

Ἰνδίαι : HARDINGE of PENSHURST.
Βουλγαρία : D. MIKOFF.
Χιλή : JORGE BUCHANAN.
Κίνα : J. R. LOUTSENGTSIANG.
Δανία : A. OLDENBURG.
Αἴγυπτος : T. C. MACAULAY'A. ABDEL KHALEK
Ἱσπανία : EMILIO DE PALACIOS.
Φινλανδία : NILLO A. MANNIO URTHO TOIVOLA.
Γαλλία : E. BOLLEY.
Ἑλλὰς : V. COLOCOTRONIS D. CAPSALI.
Οὐγγαρία : E. de PARCHER.
Ἰταλία : CARLO PUGLIESI.
Ἰαπωνία : Y. SUGIMURA.
Λιθουανία : DOBKEVICIUS Dr. P. KARVELIS.
Λουξεμβούργον : CH. G. VERMAIRE.
Γαλλικὸν Προτεκτοράτον Μαρόκου : P. SERRA.
Νορβηγία : FRIDTJOF NANSEN.
Παραγουάη : R. V. BARALLERO.
Κάτω Χῶραι : E. MENTEN.

Ἀναφερόμενος εἰς τὸ ἄρθρ. 28 τῆς συμβάσεως δηλῶ, ὅτι ἡ Ὁλλανδικὴ Κυβέρνησις, ἀποδεχομένη τὴν σύμβασιν ὡς πρὸς τὸ ἐν Εὐρώπῃ Βασίλειον, δὲν ἀποκλείει κατὰ τρόπον κατηγορηματικὸν τὴν προσχώρησιν αὐτῆς ὅσον ἀφορᾷ τὰ ὑπερθαλάσσια ἐδάφη, ἀλλὰ ἡ Κυβέρνησις ἀναβάλλει τὴν προσχώρησιν, ταύτην, ἐπιφυλάσσεται δὲ νὰ προσχωρήσῃ βραδύτερον εἴτε διὰ τὸ σύνολον εἴτε διὰ ἓν ἢ τὸ ἄλλο τῶν ὑπερθαλασσίων ἐδαφῶν.

Κάτω Χῶραι :

Διὰ τὰ ὑπερθαλάσσια ἐδάφη, Ὁλλανδικαὶ Ἰνδίαι, Σουρινὰμ καὶ Κουρασώ : W. DOUDE van TROOSTWIJK.
Πολωνία : J. MODZELEWSKI.
Πορτογαλλία : A. M. BARTHOLOMEU FERREIRA.
Ρουμανία : N. PETRESCO COMNENE.

Ἐν ὀνόματι τῆς Β. Ρουμανικῆς Κυβερνήσεως ποιοῦμαι τὰς ἐπιφυλάξεις τὰς διατυπωθείσας ὑπὸ τῶν διαφόρων Κυβερνήσεων (ἀναφερομένας εἰς τὸ ἄρθρον 6 τοῦ πρωτοκόλλου) καὶ ἐξηγῶ ὅτι ἡ Β. Κυβέρνησις ἐννοεῖ ὅτι τὸ ἄρθρον 22 τῆς συμβάσεως παρέχει τὸ δικαίωμα τῆς προσφυγῆς εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ ῥηθέντος ἄρθρου προβλεπομένην διαδικασίαν εἰς μόνα τὰ Ὑψηλὰ συμβαλλόμενα Μέρη (διὰ λόγους γενικῆς φύσεως) τῶν ἰδιωτῶν δυναμένων νὰ προσφύγωσι μόνων εἰς τὰ Ἐθνικὰ Δικαστήρια ἐν περιπτώσει διαφωνίας πρὸς τὰς βασιλικὰς ἀρχάς.

Βασίλειον Σέρβων, Κροατῶν καὶ Σλοβένων : RADMILLO BOUYDETSH Dr. WALDEMAR LOUNATHEK
Σιὰμ : PHYA SANPAKITCH PREECHA.
Σουηδία : Hj. BRANTING.
Ἑλβετία : HAUSERMANN E. LEUTE.
Τσεχοσλοβακία : J. DVORACEK D. SCHONBACH
Τυνησία : Γαλλικὸν Προτεκτοράτον ODE.
Οὐρουγουάη : E. E. BUERO.

ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟΝ ΤΗΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΣΥΜΒΑΣΕΩΣ

ΠΡΟΣ ΑΠΛΟΠΟΙΗΣΙΝ ΤΩΝ ΤΕΛΩΝΕΙΑΚΩΝ ΔΙΑΤΥΠΩΣΕΩΝ

Καθ' ἣν στιγμὴν πρόκειται νὰ προβῶσιν εἰς τὴν ὑπογραφὴν τῆς Συμβάσεως πρὸς ἀπλοποίησιν τῶν τελωνειακῶν διατυπώ-

σεων, οἱ ὑπογεγραμμένοι, ὄντες κατηλλήλως ἐξουσιοδοτημένοι, συνεφώνησαν ἐπὶ τῶν ἑξῆς :

1. Ἐννοεῖται, ὅτι αἱ ὑποχρεώσεις, αἵτινες πηγάζουσι διὰ τὰ συμβαλλόμενα Κράτη ἐκ τῆς ὡς ἄνω Συμβάσεως, κατ' οὐδένα τρόπον θίγουσιν ἐκείνας, ἃς συνῆψαν ἢ ἠθέλον συνάψει ἐν τῷ μέλλοντι, συμφώνως πρὸς συνθήκας ἢ συμφωνίας ἀποβλεπούσας εἰς τὴν προστασίαν τῆς ὑγείας τῶν ἀνθρώπων, ζώων ἢ φυτῶν (εἰδὶ τὴν Διεθνῆ Σύμβασιν περὶ ὀπίου), ἢ τὰς προορισμένας, ὅπως προστατεύσωσι τὰ δημόσια ἤθη καὶ τὰς ἐχούσας ὡς ἀντικείμενον τὴν διεθνῆ ἀσφάλειαν.

2. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ ἄρθρου 3, ἡ ὑπὸ τοῦ Καναδᾶ ἀναληφθεῖσα ὑποχρέωσις δὲν δεσμεύει εἰμὴ μόνον τὴν ὁμοσπονδιακὴν Κυβέρνησιν χωρὶς νὰ δεσμεύῃ τὰς Κυβερνήσεις τῶν Ἐπαρχιῶν, εἰς τὰς ὁποίας τὸ καναδικὸν Σύνταγμα παρέχει τὸ δικαίωμα νὰ ἀπαγορεύσωσιν ἢ νὰ περιορίζωσιν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους αὐτῶν τὴν εἰσαγωγὴν ὡρισμένων προϊόντων.

3. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐφαρμογὴν τῶν ἄρθρων 4 καὶ 5, ἡ προσχώρησις τῆς Βραζιλίας καὶ τοῦ Καναδᾶ δὲν συνεπάγεται διὰ τὰ Κράτη ταῦτα τὴν εὐθύνην τῆς ὁμοσπονδιακῆς Κυβερνήσεως προκειμένου περὶ ἐξαγωγῆς εἰμὴ μόνον ἐν ᾧ μέτρῳ λαμβάνει αὐτὴ αὕτη δασμολογικὰ ἢ διακανονιστικὰ μέτρα, προβλεπόμενα εἰς τὰ ρηθέντα ἄρθρα, χωρὶς νὰ σύνανται ν' ἀναλάβῃ οὐδεμίαν εὐθύνην ὅσον ἀφορᾷ τὰ ὑπὸ τῶν Κρατῶν ἢ Ἐπαρχιῶν, συνάμει τῶν δικαιωμάτων ἅτινα ἀπονέμει αὐτοῖς τὸ Σύνταγμα τῆς χώρας λαμβανόμενα μέτρα τῆς αὐτῆς φύσεως.

4. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ ἄρθρου 4 καὶ τοῦ δευτέρου ἐδαφίου τοῦ 5, ἡ ὑπὸ τῆς Γερμανίας ἀναληφθεῖσα ὑποχρέωσις δὲν συνεπάγεται τὴν ὑποχρέωσιν, ὅπως δημοσιεύσῃ ὡρισμένα ἐλάχιστα τέλη, ἅτινα εἰσπράττει ἢ ὡρισμένας εἰδικὰς διατυπώσεις, ἃς ἐφαρμόζει, αἵτινες δὲν ἐπιβάλλονται ὑπ' αὐτῆς, ἀλλὰ θεσπίζονται ὑφ' ἑνὸς οἱουδήποτε τῶν ὁμοσπόνδων Κρατῶν ἢ ὑπὸ μιᾶς οἱασδήποτε τοπικῆς ἀρχῆς.

5. Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ ἄρθρου 11, τὰ συμβαλλόμενα Κράτη ἀναγνωρίζουσιν, ὅτι οἱ ὑπ' αὐτῶν τεθέντες κανόνες ἀποτελοῦσιν ἐλαχίστας ἐγγυήσεις, αἵτινες θὰ δύνανται νὰ ζητηθῶσιν ὑφ' ὅλων τῶν συμβαλλομένων Κρατῶν, δὲν ἀποκλείουσιν ὅμως τὴν ἐτέκτασιν ἢ τὴν ἐφαρμογὴν τῶν ρηθέντων κανόνων εἰς ἀμφοτεροβαρεῖς ἢ ἄλλας συμφωνίας, ἃς τὰ ρηθέντα κράτη ἤθελον συνάψει οἰκειοθελῶς μεταξύ των.

6. Δεδομένων τῶν εἰδικῶν συνθηκῶν, εἰς τὰς ὁποίας εὑρίσκονται αἱ Κυβερνήσεις τῆς Ἱσπανίας, τῆς Φινλανδίας, τῆς Πολωνίας καὶ τῆς Πορτογαλλίας, ἐδήλωσαν ὅτι ἐπιφυλάσσουσιν ἑαυταῖς τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ ἐξαιρέτωσι κατὰ τὴν ἐπικύρωσιν τὸ ἄρθρον 10, καὶ ὅτι δὲν ὑποχρεοῦνται νὰ ἐφαρμόσωσι τὸ ρηθὲν ἄρθρον εἰμὴ μετὰ παρέλευσιν περιόδου πέντε ἐτῶν ἀπὸ τῆς ἡμέρας ταύτης.

Ἀνάλογος δήλωσις ἐγένετο ὑπὸ τῶν Κυβερνήσεων Ἱσπανίας, Ἑλλάδος καὶ Πορτογαλλίας ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν § 8 τοῦ ἄρθρ. 11 τῆς Συμβάσεως καὶ ὑπὸ τῶν Κυβερνήσεων τῆς Ἱσπανίας καὶ τῆς Πορτογαλλίας ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν παράγρ. 3 τοῦ αὐτοῦ ἄρθρου. Ἡ Πολωνικὴ Κυβέρνησις προέβη εἰς παρομοίαν δήλωσιν προκειμένου περὶ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ συνόλου τοῦ ἄρθρου τούτου, ἐξαιρουμένων τῶν παραγράφων 1, 2, 4, 5, 7 καὶ 9, εἰς τὰς διατάξεις τῶν ὁποίων δέχεται νὰ συμμορφωθῇ, ὅσον ἀφορᾷ ἑαυτήν, ἅμα τῇ ἐνάρξει τῆς ἰσχύος τῆς ρηθείσης συμβάσεως.

Τὰ ἄλλα συμβαλλόμενα Κράτη, σὺν τῇ δηλώσει ὅτι δέχονται τὰς οὕτω διατυπωθείσας ἐπιφυλάξεις, δηλοῦσιν ὅτι δὲν θέλουσι δεσμευθῇ διὰ τὰς ὑποθέσεις, αἵτινες ἀποτελοῦσι τὸ ἀντικείμενον αὐτῶν, ἐναντι τῶν Κρατῶν, ἅτινα ἐπωφελοῦνται τοῦ εὐεργετήματος τούτου εἰμὴ μόνον ὅταν πραγματοποιηθῇ ἡ ἐφαρμογὴ τῶν οὕτω ἀναληφθεισῶν διατάξεων ἐκ μέρους τῶν ρηθέντων Κρατῶν.

Αἱ ἐξ ὑστέρων ὑπὸ ἄλλων Κυβερνήσεων διατυπούμεναι ἐξαιρέσεις κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς ἐπικυρώσεως ἢ τῆς προσχωρήσεώς αὐτῶν, ἐὰν ἀφορᾷ τὸ ἄρθρον 10, τὸ ἄρθρον 11 ἢ ἰδιαιτέρως διατάξεις τῶν ἄρθρων τούτων, θέλουσι γίνει δεκταὶ διὰ τὴν ἐν τῷ πρώτῳ ἐδαφίῳ προβλεπομένην διάρκειαν καὶ ὑπὸ τοὺς ἐν τῷ ὡς ἄνω τρίτῳ ἐδαφίῳ ἀναφερομένους ὅρους, ἐὰν τὸ Συμβούλιον τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν ἀποφασίσῃ οὕτω κατόπιν γνωμοδοτήσεως τοῦ ἐν ἄρθρῳ 22 τῆς συμβάσεως προβλεπομένου τεχνικοῦ ὀργανισμοῦ.

Τὸ παρὸν πρωτόκολλον θέλει ἔχει τὴν αὐτὴν ἰσχύν, διάρκειαν καὶ κῦρος, ὅπερ καὶ ἡ ὑπὸ τὴν σημερινὴν ἡμερομηνίαν συναφθεῖσα σύμβασις τῆς ὁποίας δέον ὅπως θεωρηθῇ ἀποτελοῦν μέρος ἀναπόσπαστον.

Εἰς πίστωσιν οἱ ὡς ἄνω ἀναφερόμενοι πληρεξούσιοι, ὑπέγραψαν τὸ παρὸν πρωτόκολλον.

Ἐγένετο ἐν Γενεύῃ τὴν 3 Νοεμβρίου 1923εἰς ἓν μόνον ἀντίτυπον τὸ ὁποῖον θὰ κατατεθῇ ἐν τοῖς ἀρχείοις τῆς Γραμματείας τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν. Ἀντίγραφα πιστὰ τοῦ Πρωτοκόλλου τούτου δοθήσονται εἰς πάντα τὰ ἐν τῇ Διασκέψει ἀντιπροσωπευθέντα Κράτη.

(Ἕπονται αἱ αὐταὶ ὡς ἄνω ὑπογραφαί, τοῦ Ρουμάνου ἀντιπροσώπου προσθέσαντος «ὑπὸ τὰς ἐπιφυλάξεις καὶ ἐξηγήσεις τὰς ἀναφερομένας κατὰ τὴν ὑπογραφὴν τῆς Συμβάσεως», καὶ τοῦ Ὁλλανδοῦ «μετὰ τῆς ἐπιφυλάξεως τῆς ἀναγραφομένης ἐν τῇ Συμβάσει».)

Γερμανία : WILLY ERNST.
Αὐστρία : E. PFLUGL.
Βέλγιον : JULES BRUNET ARMAND JANSSEN.
Βραζιλία : J. A. BARBOZA CARNEIRO.
Βρεττανικὴ Αὐτοκρατορία : H. LLEWELLYN SMITH.
Νοτιαφρικανικὴ Ἕνωσις : H. LLEWELLYN SMITH.
Αὐστραλία : C. A. B. CAMPION.
N. Ζηλανδία : J. G. ALLEN.
Ἐδῶ δηλῶ ὅτι ἡ ὑπογραφή μου περιλαμβάνει καὶ τὰ ὑπὸ ἐντολὴν ἐδάφη τῆς Δυτ. Σαμοά.
Ἰνδίαι : HARDINGE of PENSHURST.
Βουλγαρία : D— MIKOFF.
Νότ : JORGE BUCHANAN.
Κίνα : J. R. LOUTSENGTSIANG.
Δανία : A. OLDENBURG.
Αἴγυπτος : T. C. MACAULAYA. ABDEL KHALEK.
Ἱσπανία : EMILIO DE PALACIOS.
Φινλανδία : NILLO A. MANNIO URTHO TOIVOLA.
Γαλλία : E. BOLLEY.
Ἑλλὰς : V. COLOCOTRONIS D. CAPSALI.
Οὐγγαρία : E. de PARCHER.
Ἰταλία : CARLO PUGLIESI.
Ἰαπωνία : Y. SUGIMURA.
Λιθουανία : DOBKEVICIUS D. P. KARVELIS.
Λουξεμβούργον : CH. G. VERMAIRE.
Γαλλικὸν Προτεκτοράτον Μαρόκου : P. SERRA.
Νορβηγία : FRIDTJOF NANSEN.
Παραγουάη : R. V. CABALLERO.
Κάτω Χῶραι : E. MENTEN.
Κάτω Χῶραι : Διὰ τὰ ὑπερθαλάσσια ἐδάφη, Ὁλλανδικαὶ Ἰνδίαι, Σουρινὰμ καὶ Κουρασῶ : W. DOUDE van TROOSTWIJK.
Πολωνία : J. MODZELEWSKI.
Πορτογαλλία : A. M. BARTHOLOMEU FERREIRA.
Ρουμανία : N. PETRESCO COMNENE.
Βασίλειον Σέρβων, Κροατῶν καὶ Σλοβένων : RADMILLO BOUYDETSH D. WALDEMAR LOUNATHEK.
Σιὰμ : PHYA SANPAKITCH PREECHA.
Σουηδία : Hj. BRANTING.
Ἑλβετία : HAUSERMANN E. LEUTE.
Τσεχοσλοβακία : J. DVORACEK D. SCHONBACH.
Τυνησία : Γαλλικὸν Προτεκτοράτον ODE.
Οὐρουγουάη : E. E. BUERO.

Περὶ κυρώσεως τῆς μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Ἰταλίας ὑπογραφείσης ἐν Ρώμῃ τῇ 24 Νοεμβρίου 1926 συμβάσεως ἐμπορίας καὶ ναυτιλίας, ὡς καὶ τῆς ταυτοχρόνως ὑπογραφείσης συμβάσεως περὶ ἁλιείας.

Ἄρθρον 1.

Ἡ μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Ἰταλίας συνομολογηθεῖσα καὶ ἐν Ρώμῃ ὑπογραφεῖσα τῇ 24 Νοεμβρίου 1926 σύμβασις ἐμπορίας καὶ ναυτιλίας μετὰ τῶν προσηρτημένων αὐτῇ δύο δασμολογικῶν πινάκων, τελικοῦ πρωτοκόλλου, δηλώσεων πρωτοκόλλου καὶ τῶν ἐπ' εἰκαίρᾳ τῆς ὑπογραφῆς τῆς συμβάσεως ἀνταλλαγεισῶν ἐπιστολῶν, ὧν τὰ κείμενα ἔπονται ἐν γαλλικῷ πρωτοτύπῳ καὶ ἑλληνικῇ μεταφράσει, ἔχουσι πλήρη καὶ νόμιμον ἰσχύν.

Ἄρθρον 2.

Ἡ μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Ἰταλίας συνομολογηθεῖσα καὶ ὑπογραφεῖσα ἐν Ρώμῃ τῇ 24 Νοεμβρίου 1926 σύμβασις περὶ ἁλιείας ἔχει πλήρη καὶ νόμιμον ἰσχύν.

ΣΥΝΘΗΚΗ ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΚΑΙ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ ΜΕΤΑΞΥ ΕΛΛΑΔΟΣ ΚΑΙ ΙΤΑΛΙΑΣ

Ὁ Πρόεδρος τῆς Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας καὶ ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς τῆς Ἰταλίας ἐπιθυμοῦντες νὰ συσφίγξωσι τοὺς δεσμοὺς φιλίας καὶ ἀναπτύξωσι τὰς ἤδη ὑφισταμένας ἐμπορικὰς σχέσεις μεταξὺ τῶν δύο αὐτῶν χωρῶν, ἀπεφάσισαν νὰ συνομολογήσωσι πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον Συνθήκην ἐμπορίας καὶ ναυτιλίας καὶ διώρισαν πρὸς τοῦτο τοὺς πληρεξουσίους αὐτῶν, ἤτοι :

Ὁ Πρόεδρος τῆς Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας τὴν Α. Ε. τὸν κ. Νικόλαον Μαυρουδῆν, ἔκτακτον ἀπεσταλμένον καὶ πληρεξούσιον Ὑπουργὸν ἐν Ἰταλίᾳ τὴν Α. Ε. τὸν κ. Νικόλαον Ξυδάκην, ἔκτακτον ἀπεσταλμένον καὶ πληρεξούσιον Ὑπουργόν, Διευθυντὴν τῶν Πολιτικῶν Ὑποθέσεων εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐξωτερικῶν τῆς Ἑλλάδος.

Ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς τῆς Ἰταλίας τὴν αὐτοῦ Ἐξοχότητα καὶ Ἱππότην Μπενίτο Μουσσολίνι, Ἀρχηγὸν τῆς Κυβερνήσεως, Πρωθυπουργόν, Γραμματέα τῆς Ἐπικρατείας, Ὑπουργὸν τῶν Ἐξωτερικῶν, οἵτινες, ἀφοῦ ἀνεκοίνωσαν πρὸς ἀλλήλους τὰ σχετικὰ αὐτῶν πληρεξούσια, εὑρεθέντα ἐν τάξει, συνεφώνησαν ἐπὶ τῶν ἑπομένων.

Ἄρθρον 1.

Τὰ δύο Ὑψηλὰ συμβαλλόμενα Μέρη συμφωνοῦσιν ὅτι, ἐξαιρουμένων τῶν περιπτώσεων ἐφ' ὧν ἡ παροῦσα σύμβασις προβλέπει ρητῶς κατὰ τρόπον ἄλλον δι' ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν ἐγκατάστασιν τῶν ὑπηκόων, τὰ πολιτικὰ δικαιώματα, τὴν ἐνάσκησιν τοῦ ἐμπορίου, βιομηχανίας, τέχνης καὶ ἐπαγγελμάτων καὶ τὴν πληρωμὴν τῶν σχετικῶν τελῶν, τὴν ἐγγύησιν, τὴν εἴσπραξιν τῶν δικαιωμάτων καὶ τὰς τελωνιακὰς διατυπώσεις, τὸ ἐμπόριον εἰσαγωγῆς καὶ ἐξαγωγῆς, τὴν διαμετακόμισιν, τὴν ναυτιλίαν καὶ τὰς μεταφοράς, πᾶν προνόμιον, εὐνοιαν, οἱαδήποτε ἀσυδοσία, ἅτινα ἑκάτερον ἐξ αὐτῶν ἔχει ἤδη παραχωρήσει ἢ ἤθελε παραχωρήσει εἰς τὸ μέλλον εἰς τοὺς ὑπηκόους οἱουδήποτε ἄλλου Κράτους, ἐπεκτείνεται ταυτοχρόνως καὶ ἄνευ ὅρου εἰς τοὺς ὑπηκόους τοῦ ἄλλου συμβαλλομένου μέρους.

Οἱ ὑπήκοοι ἑκατέρου τῶν συμβαλλομένων μερῶν θὰ ἔχωσιν εἰς τὰ ἐδάφη τοῦ ἄλλου τὸ αὐτὸ δικαίωμα μὲ τοὺς θαγενεῖς νὰ κατέχωσι παντὸς εἴδους περιουσίας, κινητὰς ἢ ἀκινήτου, ν' ἀποκτῶσι ταύτην καὶ διαθέτωσι διὰ πωλήσεως, ἀνταλλαγῆς, δωρεᾶς, διαθήκης ἢ καθ' οἱονδήποτε ἄλλον τρόπον, ὡς καὶ νὰ κληρονομῶσιν ἐξ ἀδιαθέτου, χωρὶς νὰ πληρώνωσι τέλη ἢ φόρους ἀνωτέρους τῶν ὑπὸ τῶν θαγενῶν καταβαλλομένων.

Διατηροῦνται ὅμως, ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἀπόκτησιν, χρῆσιν καὶ κατοχὴν τῶν ἀκινήτων, αἱ ἐξαιρέσεις καὶ περιορισμοὶ οἱ ἀφορῶντες τοὺς ἀλλοδαπούς, οἱ προβλεπόμενοι ὑπὸ τῆς νομοθεσίας τῶν δύο Υ. Σ. Μ. ὡς πρὸς τὴν ἀσφάλειαν τοῦ Κράτους. Ἐν πάσῃ περιπτώσει οὐδὲν τῶν Υ. Σ. Μ. δὲν θὰ ὑποχρεοῦτο νὰ παραχωρήσῃ ἐπὶ τοῦ προκειμένου εἰς τοὺς ὑπηκόους τοῦ ἄλλου ἐπὶ τοῦ ἐδάφους αὐτοῦ δικαιώματα

CONENTION DE COMMERCE ET DE NAVIGATION ENTRE LA GRECE ET L'ITALIE

Le President de la Republique Hellénique et sa Majesté le Roi d'Italie, désireux de resserrer les liens d' amitié et de favoriser le développement des relations économiques qui existent déjà entre leurs deux Pays, ont résolu de conclure une Convention de commerce et de navigation, et ont nommé, à cet effet, pour leurs Plénipotentiaires, savoir :

Le President de la Republique Hellénique Son Excellence Nicolas Mavroudis, Envoyé Extraordinaire et Ministre Plenipotentiaire de la Republique Hellénique en Italie, Son Excellence Nicolas N. Xydakis, Envoyé Extraordinaire et Ministre Plenipotentiaire, Directeur des Affaires Politiques au Ministère des Affaires Etrangères en Grèce,

Sa Majeste le Roi d'Italie son Excellence le Chevalier Benito Mussolini, Chef du Gouvernement Premier Ministre, Secrétaire d'Etat, Ministre Secrétaire d'Etat pour les Affaires Etrangères, lesquels, après avoir échangé leurs pleins pouvoirs, reconnus en bonne et due forme, sont convenus de ce qui suit :

Article 1.

Les Deux Hautes Parties Contractantes conviennent que, réserve faite des cas, où la présente Convention en dispose autrement d'une manière expresse, pour tout ce qui concerne l'établissement des nationaux, la jouissance des droits civils, l'exercice du commerce, des industries, des métiers et des professions, et le payement des taxes y relatives, la garantie, la perception des droits et les formalités douanières, le commerce d'importation et d'exportation, le transit, la navigation et les transports, tout privilège, faveur ou immunité quelconque, que l'une d'elles a déjà accordés ou accorderait à l'avenir aux ressortissants de tout autre Etat, seront étendus, immédiatement et sans conditions, aux ressortissants de l'autre Haute Partie contractante.

Les sujets de chacune des Hautes Parties Contractantes auront dans le territoire de l' autre Partie le même droit que les nationaux de posséder toute espèce de propriété mobilière ou immobilière, de l'acquérir et d'en disposer par vente, échange, donation, testament ou d'autre manière, ainsi que d'hériter ab intestat, sans payer des taxes ou impôts autres ou plus élevés, que les nationaux. Sont toutefois réservées, en ce qui concerne l'acquisition la possession et l'usage des biens immeubles, les exceptions et les restrictions établies pour les étrangers par la législation des deux Hautes Parties Contractantes, à l'égard de la sûreté de l'Etat. En tout cas aucune des Hautes Parties Contractantes ne sera obligée à concéder, en cette matière, aux ressortissants de l'autre, des droits plus étendus

πλείονα τῶν εἰς τοὺς ὑπηκόους αὐτῶν πράγματι παραχορηθησομένων.

Οἱ ὑπήκοοι ἑκατέρου τῶν Υ. Σ. Μ. θὰ δύνανται, ἐπὶ πλέον, εἰς τὸ ἔδαφος τοῦ ἄλλου νὰ προσέρχωνται ἐλευθέρως ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων, ὅπως ἀναπτύξωσιν ἢ ὑποστηρίξωσι τὰ δικαιώματά των, θὰ ἀπολαύωσι δὲ γενικῶς ὡς πρὸς τὰς δικαστικὰς σχέσεις τῶν αὐτῶν δικαιωμάτων καὶ τρόπον ὃν οἱ ἰθαγενεῖς, καὶ θὰ δύνανται ὡς αὐτοὶ νὰ μεταχειρίζωνται ἐν πάσῃ δικαστικῇ πράξει τοὺς δικηγόρους, πληρεξουσίους καὶ πράκτορας τοὺς συμφώνως πρὸς τοὺς νόμους τοῦ Κράτους ἀναγνωρισμένους.

Δὲν θὰ ὑπόκεινται, συμφώνως τῷ κεφαλαίῳ 3 τῆς συμβάσεως τῆς Χάγης τῆς 17 Ἰουλίου 1905 περὶ Πολιτικῆς Δικονομίας, εἰς τὴν καταβολὴν τῆς ἐγγυοδοσίας τῶν ἀλλοδαπῶν, συμμορφούμενοι ὅμως πρὸς τὰς διατάξεις τὰς ἐν τῇ εἰρημένῃ συμβάσει περιεχομένας σχετικῶς πρὸς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν εἰς τὰ δικαστικὰ ἔξοδα καταδικαστικῶν ἀποφάσεων. Θὰ ἀπολαύωσιν ἐπὶ πλέον τοῦ εὐεργετήματος τῆς πενίας, συμφώνως πρὸς τοὺς ὅρους τοῦ κεφαλαίου 4 τῆς αὐτῆς συμβάσεως.

Ἄρθρον 2.

Οἱ ὑπήκοοι ἑκατέρου τῶν συμβαλλομένων μερῶν θὰ ἐξαιρῶνται ἐπὶ τῶν ἐδαφῶν τοῦ ἑτέρου πάσης οἱασδήποτε ἀναγκαστικῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας ἐν τῷ στρατῷ, ἐν τῷ Ναυτικῷ ἢ τῇ Ἀεροπορίᾳ, ἐν τῇ Ἐθνοφρουρᾷ ἢ Πολιτοφυλακῇ. Ὁμοίως θὰ ἀπαλλάσσωνται παντὸς οἱουδήποτε δικαστικοῦ, διοικητικοῦ ἢ δημοτικοῦ λειτουργήματος, ὡς καὶ πάσης εἰσφορᾶς χρηματικῆς καὶ εἰς εἶδος ἐπιβαλλομένης ὡς ἀντισήκωμα μιᾶς τῶν ἄνω προσωπικῶν ὑπηρεσιῶν καὶ τέλος πάσης στρατιωτικῆς ὑποχρεωτικῆς παροχῆς ἢ ἐπιτάξεως. Ἐξαιροῦνται ὅμως τὰ βάρη τὰ σχετικὰ πρὸς τὴν κατοχὴν ἢ ἐνοικίασιν ἀκινήτων, ὡς καὶ αἱ στρατιωτικαὶ παροχαὶ ἢ ἐπιτάξεις εἰς ἃς δύνανται νὰ ὑπόκεινται καὶ οἱ ἰθαγενεῖς ὡς ἰδιοκτῆται ἢ ἐνοικιασταὶ ἀκινήτων..

Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει τὰ συμφέροντα τῶν ὑπηκόων τῶν δύο μερῶν θὰ ἀπολαύωσιν, ὅσον ἀφορᾷ τὰ ἀνταλλάγματα ἢ ἀποζημιώσεις καὶ τὸν καθορισμὸν τῆς τιμῆς τῶν ἐπιτάξεων, τῆς αὐτῆς προστασίας, ἥτις θὰ παρέχηται εἰς παρομοίας περιστάσεις εἰς τοὺς ἰθαγενεῖς. Ἐννοεῖται περαιτέρω ὅτι ἐν τοῖς ἀνωτέρω θέμασιν οἱ ὑπήκοοι ἢ πολῖται τοῦ ἑτέρου τῶν συμβαλλομένων μερῶν ἐπὶ τῶν ἐδαφῶν τοῦ ἑτέρου δὲν θ' ἀπολαύωσιν ἥσσονος εὐνοίας τῶν ὑπηκόων οἱασδήποτε τρίτης Δυνάμεως.

Article 2.

Les ressortissants de chacune des Hautes Parties Contractantes seront exempts, dans le territoire de l'autre, de tout service militaire obligatoire, soit dans les armées de terre, de l'air ou dans la marine, soit dans la garde ou la milice nationale. Ils seront également dispensés de toute fonction officielle obligatoire, judiciaire, administrative ou municipale, de toute contribution, soit pécuniaire soit en nature, établie à titre d'équivalent d'un des services personnels dont ci-dessus et de toute réquisition et prestation militaire. Seront toutefois exceptées les charges qui sont connexes à la possession ou à la location des immeubles, aussi bien que les prestations et les réquisitions militaires auxquelles les nationaux peuvent également être appelés à se soumettre en qualité de propriétaires fonciers ou locataires d'immeubles.

Dans ce cas les intérêts des ressortissants de chacune des deux Parties jouiront, en ce qui concerne les compensations et indemnités et la fixation des prix de réquisition, de la même protection accordée en pareil cas aux nationaux.

Il est, en outre, entendu que, en ce qui concerne les matières ci-dessus, les ressortissants de chacune des deux Parties ne seront jamais traités dans le territoire de l'autre d'une manière moins favorable que les ressortissants d'une tierce Puissance quelconque

Ἄρθρον 3.

Αἱ ἐμπορικαί, βιομηχανικαὶ καὶ οἰκονομικαὶ Ἑταιρεῖαι (συμπεριλαμβανομένων τῶν ἀσφαλιστικῶν Ἑταιρειῶν καὶ Δημοσίων Ἱνστιτούτων ἀσφαλειῶν ζωῆς, ἐδρεύουσαι ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἑκατέρου τῶν Υ. Σ. Μ. καὶ συμφώνως πρὸς τοὺς νόμους αὐτοῦ δεόντως συστημέναι, θὰ ἀναγνωρίζωνται ὡς ἔχουσαι νομικὴν ὕπαρξιν ἐπὶ τῶν ἐδαφῶν τοῦ ἄλλου καὶ θὰ δύνανται νὰ ἐπιδίδωνται εἰς τὰς ἐργασίας τῶν συμφώνως πρὸς τοὺς ὅρους καὶ περιορισμοὺς οὓς οἱ ἐν ἰσχύι νόμοι ὁρίζουσιν ἢ ἤθελον ὁρίσει. Θὰ δύνανται ἐπίσης νὰ ἐγκαταστήσωσιν ὑποκαταστήματα καὶ νὰ ὑπερασπίζωνται πάντα τὰ δικαιώματά των, ὡς καὶ νὰ παρίστανται ἐπὶ Δικαστηρίῳ ὡς ἐνάγουσαι ἢ ἐναγόμεναι.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει αἱ εἰρημέναι Ἑταιρεῖαι θὰ ἀπολαύουν ἐπὶ τῶν ἐδαφῶν τοῦ ἄλλου συμβαλλομένου μέρους τῶν αὐτῶν δικαιωμάτων, ἅτινα ἀναγνωρίσθησαν ἢ ἤθελον ἀναγνωρισθῆ εἰς παρεμφερεῖς Ἑταιρείας οἱουδήποτε ἄλλου Κράτους.

Les Sociétés commerciales, industrielles et financières (y compris les Sociétés d'assurance et les Instituts publics d'assurance sur la vie humaine) domiciliées dans les territoires de l'une des Hautes Parties contractantes et y ayant été valablement constituées conformément aux lois respectives, seront reconnues, comme ayant l'existence légale dans les territoires de l'autre, et pourront y exercer leur activité, d'après les modalités et sauf les limitations fixées par les lois qui sont ou seront en vigueur. Elles pourront en outre établir des succursales et faire valoir tous leurs droits, y compris celui d'ester en justice soit pour intenter une action soit pour y défendre.

En tout cas lesdites Sociétés jouiront, dans les territoires de l'autre Haute Partie contractante, des mêmes droits qui sont ou seraient accordés aux Sociétés similaires d'un autre Pays quelconque.

Αἱ εἰρημέναι Ἑταιρεῖαι ἢ Ἱνστιτοῦτα δὲν θὰ ὑπόκεινται διὰ τὴν ἐξάσκησιν ἐμπορικῶν ἢ βιομηχανικῶν πράξεων εἰς τὸ ἔδαφος τοῦ ἄλλου εἰς πληρωμὴν φόρων, τελῶν ἢ δικαιωμάτων ἄλλων ἢ ἀνωτέρων τῶν ὑπὸ τῶν ἰθαγενῶν καταβαλλομένων.

Ἄρθρον 4.

Οἱ ἔμποροι, βιομήχανοι καὶ ἄλλοι παραγωγοί, ὡς καὶ οἱ ἐμπορικοὶ πράκτορες τῶν συμβαλλομένων μερῶν δικαιοῦνται, μὴ παραβλάπτομένων μεγαλειτέρων πλεονεκτημάτων ἃ δύνανται ν' ἀναγνωρίσῃ εἰς αὐτοὺς ἡ χώρα τοῦ πλέον εὐνοουμένου Κράτους, ἐπὶ προσαγωγῇ δελτίου ταυτότητος καὶ ἐν τῷ μέτρῳ τῶν κειμένων διατάξεων ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τοῦ ἄλλου μέρους, νὰ προβαίνωσιν ἐντὸς τοῦ ἐδάφους τοῦ ἄλλου τούτου μέρους εἰς ἀγορὰς διὰ τὸ ἐμπόριόν των, βιομηχανίαν ἢ ἄλλην ἐπιχείρησιν καὶ ν' ἀναζητοῦσι παραγγελίας μετὰ καὶ ἄνευ δειγμάτων παρὰ τοῖς παραγωγοῖς ἢ ἐμπόροις, ἄνευ τῆς καταβολῆς δι' αὐτὸ τέλους ἢ δικαιώματος, ἐφ' ὅσον ἡ παραμονή των ἐν τῇ περὶ ἧς πρόκειται χώρᾳ δὲν ὑπερβαίνει τὸ ἑξάμηνον κατ' ἔτος. Θὰ δύνανται νὰ ἔχωσι μεθ' ἑαυτῶν δείγματα ἢ σχέδια, ἀλλ' ὄχι ἐμπορεύματα, ἐκτὸς τῶν περιπτώσεων καθ' ἃς τοῦτο ἐπιτρέπεται εἰς τοὺς ἰθαγενεῖς περιοδεύοντας ἐμπόρους.

Τὸ ἄνω μνησθὲν δελτίον ταυτότητος δέον νὰ εἶναι σύμφωνον πρὸς τὸ καθορισθὲν σχέδιον ὑπὸ τῆς Διεθνοῦς Συμβάσεως πρὸς ἁπλοποίησιν τῶν τελωνειακῶν διατυπώσεων, ὑπογραφείσης ἐν Γενεύῃ τῇ 3 Νοεμβρίου 1923.

Τὰ Υ. συμβαλλόμενα Μέρη θὰ γνωστοποιήσωσιν ἀμοιβαίως τὰς ἁρμοδίας ἀρχὰς πρὸς ἔκδοσιν τοῦ δελτίου ταυτότητος.

Τὸ περὶ οὗ πρόκειται δελτίον θὰ ἰσχύῃ διὰ τὸν ἡλικὸν ἔτος δι' ὃ ἐξεδόθη.

Ὅσον ἀφορᾷ τὰς πλανοδίους βιομηχανίας, τὸ πλανεμπόριον καὶ τὴν ἀναζήτησιν παραγγελιῶν παρὰ προσώποις μὴ ἐξασκοῦσι βιομηχανίαν ἢ ἐμπόριον, δὲν ἐφαρμόζονται αἱ ἄνω διατάξεις, καὶ τὰ Υ. Σ. Μέρη διατηροῦσιν ὡς πρὸς τοῦτο τὴν ἀπόλυτον ἐλευθερίαν τῆς νομοθεσίας αὐτῶν. Τὰ εἰσαγόμενα εἴδη ὡς δείγματα διὰ τὸν ἄνω σκοπὸν θὰ γίνωνται προσωρινῶς δεκτὰ ἀτελῶς ἐντὸς τῶν δύο χωρῶν συμφώνως πρὸς τὰς κειμένας διατάξεις καὶ τελωνιακὰς διατυπώσεις πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς ἐπανεξαγωγῆς ἢ πληρωμῆς τῶν ἐπιβαλλομένων τελωνειακῶν δασμῶν ἐν περιπτώσει μὴ ἐπανεξαγωγῆς ἐντὸς τῆς ὑπὸ τοῦ νόμου ὁριζομένης προθεσμίας. Τὸ ἄνω προνόμιον δὲν δύναται ὅμως νὰ ἐπεκταθῇ εἰς εἴδη ἄτινα, ἕνεκα τῆς ποσότητος ἢ ἀξίας αὐτῶν δὲν δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν ὡς δείγματα ἢ ἕνεκα τοῦ εἴδους αὐτῶν δὲν δύνανται ν' ἀναγνωρισθῶσιν ἐπαρκῶς κατὰ τὴν ἐπανεξαγωγήν.

Ἄρθρον 5.

Τὰ φυσικὰ ἢ κατεργασμένα προϊόντα, παραγόμενα ἢ προερχόμενα ἐξ Ἑλλάδος, θὰ γίνωνται δεκτὰ κατὰ τὴν εἰς Ἰταλίαν εἰσαγωγὴν των συμφώνως πρὸς τὸ εὐνοϊκώτερον δασμολόγιον ὃ παρέχει ἢ ἤθελε παράσχει εἰς τὸ μέλλον ἡ Ἰταλία εἰς τὰ αὐτὰ προϊόντα οἱασδήποτε ἄλλης Δυνάμεως τόσον ὅσον ἀφορᾷ τὰ τέλη τοῦ δασμολογίου ὅσον καὶ τὰ ποσοστὰ αὐξήσεων. Ὁμοίως τὰ εἰρημένα προϊόντα θὰ ἀπολαύωσι κατὰ τὴν εἰσαγωγήν των εἰς τὰς Ἰταλικὰς ἀποικίας καὶ κτήσεις τῶν εἰς τὰ προϊόντα τοῦ μᾶλλον εὐνοουμένου Κράτους ἐφαρμοζομένων δασμῶν ἐξαιρέσει τῶν πλεονεκτημάτων ἅτινα, προκειμένου περὶ τελωνειακῶν δασμῶν, ἐπιφυλάσσονται εἰς τὰ προϊόντα τῆς μητροπόλεως ἢ τῶν ἀποικιῶν ἢ κτήσεων αὐτῆς.

Les Sociétés susmentionnées seront exemptes, dans le territoire de l'autre Partie, de tout droit, taxe ou impôt, soit pour l'exercice d'affaires commerciales ou industrielles, soit pour l'ester en justice, autres ou plus élevés que ceux qui seraient en fait concédés à ses nationaux dans le territoire de cette dernière Partie.

Les sujets de chacune des Hautes Parties Contractantes auront en outre, dans le territoire de l'autre Partie, libre accès devant les tribunaux pour faire valoir ou défendre leurs droits, ils jouiront, en général, quant aux rapports judiciaires, des mêmes droits et privilèges que les citoyens du pays, et pourront, comme ceux-ci, en toute action judiciaire, se servir des avocats, fondés de pouvoir ou agents admis par les lois du pays.

Ils ne seront pas astreints conformément au chapitre IIème de la Convention de la Haye du 17 juillet 1905 sur la Procédure civile à fournir la caution judicatum solvi en se soumettant, toutefois, aux règles contenues dans ladite Convention et relatives à l'exécution des condamnation aux frais de justice. Ils jouiront en outre du bénéfice de pénurie, suivant les conditions du chapitre I Vème de la même Convention.

Article 3.

Les Sociétés commerciales, industrielles et financières (y compris les Sociétés d'assurance et les Instituts publics d'assurance sur la vie humaine) domiciliées dans les territoires de l'une des Hautes Parties contractantes et y ayant été valablement constituées conformément aux lois respectives, seront reconnues, comme ayant l'existence légale dans les territoires de l'autre, et pourront y exercer leur activité, d'après les modalités et sauf les limitations fixées par les lois qui sont ou seront en vigueur. Elles pourront en outre établir des succursales et faire valoir tous leurs droits, y compris celui d'ester en justice soit pour intenter une action soit pour y défendre.

En tout cas lesdites Sociétés jouiront, dans les territoires de l'autre Haute Partie contractante, des mêmes droits qui sont ou seraient accordés aux Sociétés similaires d'un autre Pays quelconque.

Lesdites Societes et Instituts n'auront à payer pour l'exercice d'affaires commerciales ou industrielles dans le territoire de l'autre Partie des impôts, droits ou taxes, ni autres ni plus élevés, que ceux perçus des nationaux.

Article 4.

Tout en étant admis au bénéfice des avantages plus grands qui peuvent découler du traitement de la nation la plus favorisée les négociants, les fabricants et autres producteurs de l'un des deux Pays ainsi que leurs commis voyageurs, auront le droit, sur la presentation d'une carte de légitimation et en observant les formalités prescrites dans le territoire de l'autre Pays de faire dans ce Pays, les achats pour leur commerce, fabrication ou autre entreprise et d'y rechercher des commandes avec ou sans échantillons chez les producteurs et commerçants sans être soumis, à ce titre, à aucun droit ou taxe, pourvu que leur séjour dans le pays respectif ne dépasse pas six mois par an. Ils pourront avoir avec eux des échantillons ou modèles, mais non des marchandises, sauf dans les cas où cela serait permis aux voyageurs de commerce nationaux.

La carte de légitimation mentionnée ci-dessus devra être établie conformément au modèle indiqué dans la Convention internationale pour la simplification des formalités douanières signée à Genève le 3 Novembre 1923.

Les Hautes Parties Contractantes se donneront réciproquement connaissance des autorités compétentes à déliver les cartes de légitimation.

Ce document est valable pour le cours de l'année soiaire pour laquelle il a été délivré.

En ce qui concerne les industries ambulantes le colportage et la recherche de commandes chez les personnes n'exerçant ni industrie, ni commerce les dispositions ci-dessus ne sont pas applicables et les Hautes Parties contractantes se réservent, à cet égard, l'entière liberté de leur législation.

Les articles importés comme échantillons dans les buts susmentionnés seront dans chacun des deux Pays admis temporairement en franchise de droit en conformité des réglements et formalités de douane établis pour assurer leur réexportation ou le paiement des droits de douane prescrits en cas de non réexportation dans le délai prévu par la loi. Toutefois: le dit privilège ne s'étendra pas aux articles qui, à cause de leur quantité ou valeur, ne peuvent pas être considérés comme échantillons, ou qui, a cause de leur nature, ne sauraient être identifiés lors de leur réexportation.

Article 5.

Les produits naturels ou fabriqués, originaires et en provenance de la Grèce, seront admis, à leur importation en Italie, au bénéfice du tarif le plus favorable que l'Italie accorde ou pourrait accorder à l'avenir aux mêmes produits de toute autre Puissance étrangère, tant en ce qui concerne les droits du tarif proprement dit qu'en ce qui concerne les coëfficients de majoration.

De même lesdits produits jouiront, à leur importation dans les colonies et possessions italiennes, des tarifs appliqués aux produits de la nation la plus favorisée, à l'exclusion des avantages qui, en matière de tarifs douaniers, sont réservés aux produits de la métropole ou de ses colonies et possessions.

Χωρὶς νὰ θιγῶσιν αἱ διατάξεις τῆς πρώτης παραγράφου τοῦ παρόντος ἄρθρου, τὰ φυσικὰ ἢ βιομηχανικὰ προϊόντα, παραγόμενα καὶ προερχόμενα ἐξ Ἑλλάδος, τὰ μνημονευόμενα εἰς τὸν ἐν τῇ παρούσῃ συμβάσει προσηρτημένον πίνακα Α, θὰ γίνωνται δεκτὰ κατὰ τὴν εἰσαγωγὴν των ἐν Ἰταλίᾳ ἐπὶ πληρωμῇ τῶν ὑπὸ τοῦ εἰρημένου πίνακος ὁριζομένων τελῶν.

Ἄρθρον 6.

Τὰ φυσικὰ ἢ κατειργασμένα προϊόντα παραγωγῆς, τὰ παραγόμενα ἢ προερχόμενα ἐξ Ἰταλίας, τῶν ἀποικιῶν καὶ κτήσεων αὐτῆς, θὰ ἀπολαύσωσι κατὰ τὴν εἰσαγωγὴν αὐτῶν ἐν Ἑλλάδι τοῦ ἐλαχίστου δασμοῦ ἢ τοῦ εὐνοϊκωτέρου δασμοῦ, ὅστις παρεχωρήθη ἤδη ἢ ἤθελε παραχωρηθῇ εἰς τὸ μέλλον εἰς τὰ αὐτὰ προϊόντα οἱασδήποτε ἄλλης Δυνάμεως τόσον ὅσον ἀφορᾷ τὰ τέλη τοῦ κυρίως δασμολογίου ὅσον καὶ τὰ τυχὸν ποσοστὰ αὐξήσεως.

Χωρὶς νὰ θιγῶσιν αἱ διατάξεις τῆς προηγουμένης παραγράφου, τὰ παραγόμενα ἐν Ἰταλίᾳ, ταῖς Ἰταλικαῖς ἀποικίαις καὶ κτήσεσι καὶ προερχόμενα ἐξ αὐτῶν, φυσικὰ ἢ κατειργασμένα προϊόντα, τὰ μνημονευόμενα εἰς τὸν προσηρτημένον τῇ παρούσῃ συμβάσει πίνακα Β, θὰ γίνωνται δεκτὰ κατὰ τὴν εἰς Ἑλλάδα εἰσαγωγὴν ἐπὶ πληρωμῇ τῶν ἐν τῷ εἰρημένῳ πίνακι ὁριζομένων τελῶν.

Ἐννοεῖται ὅτι ὅσον ἀφορᾷ τὰ προϊόντα, φυσικὰ ἢ κατειργασμένα τὰ παραγόμενα καὶ προερχόμενα ἐξ Ἰταλίας, τῶν ἀποικιῶν καὶ κτήσεων αὐτῆς, τὸ ὁλικὸν ποσὸν τῶν προσθέτων τελῶν ἅτινα εἰσπράττονται ἢ ἤθελον εἰσπραχθῇ εἰς τὸ μέλλον ἐν Ἑλλάδι κατὰ τὴν εἰσαγωγὴν τῶν ξένων ἐμπορευμάτων (ὡς π.χ. τὸ εἰσπραττόμενον τέλος διὰ τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Ἀναγκαστικοῦ Δανείου τοῦ 1922, τοῦ διὰ τοῦ ἄρθρου 5 τοῦ ἀπὸ 22 Δεκεμβρίου 1922 περὶ τελωνειακοῦ δασμολογίου Νομοθετικοῦ Διατάγματος ἐπιβληθέντος δημοτικοῦ φόρου, τοῦ τέλους στατιστικῆς κλπ.) δὲν δύναται ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ νὰ ὑπερβῇ ποσοστὸν ἐξ 75 ο/ο ἐπὶ τῶν τελωνειακῶν δασμῶν. Ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις ἀναλαμβάνει πρὸς τοῦτο νὰ μὴ αὐξήσῃ πέραν τῶν 30 ο/ο τὸ ποσοστὸν τοῦ προμνησθέντος δημοτικοῦ φόρου καὶ 39 ο/ο τὸ τοῦ διὰ τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ ἀναγκαστικοῦ δανείου εἰσπραττομένου τέλους τοιοῦτον.

Συμφωνεῖται πρὸς τούτοις ὅτι τὰ ἐξ Ἰταλίας τῶν ἀποικιῶν ἢ κτήσεων αὐτῆς, τόσον ὡς πρὸς τὸν τόπον τῆς παραγωγῆς, ὅσον ὡς πρὸς τὴν ἐξαγωγικὴν αὐτῶν ἀγορὰν προερχόμενα φυσικὰ ἢ κατειργασμένα προϊόντα θ' ἀπαλλάσσωνται τοῦ δημοτικοῦ φόρου εἰς ὃν ὑπόκεινται ἐν Ἑλλάδι κατὰ τὴν εἰς ἕκαστον δῆμον εἰσαγωγὴν αὐτῶν τὰ Ἐθνικῆς παραγωγῆς ἢ κατεργασίας ὅμοια ἢ ὁμοειδῆ εἴδη.

Ἄρθρον 7.

Κατὰ τὴν διὰ τὴν Ἰταλίαν, τὰς ἀποικίας καὶ τὰς κτήσεις αὐτῆς ἐξαγωγὴν δὲν θὰ εἰσπράττηται ἐν Ἑλλάδι καὶ κατὰ τὴν διὰ τὴν Ἑλλάδα ἐξαγωγὴν δὲν θὰ εἰσπράττηται ἐν Ἰταλίᾳ ἄλλα ἢ ἀνώτερα ἐξαγωγικὰ δικαιώματα ἢ τέλη ἄλλης φύσεως ἐκείνων ἅτινα εἰσπράττονται διὰ τὴν ἐξαγωγὴν τῶν αὐτῶν προϊόντων εἰσαγομένων εἰς τὸ μᾶλλον εὐνοούμενον Κράτος.

Ἄρθρον 8.

Αἱ διατάξεις τῶν ἄρθρων 5, 6 καὶ 7 δὲν ἐφαρμόζονται:

α') Ἐπὶ τῶν εὐνοϊκῶν ἃς παρεχώρησεν ἢ ἤθελεν ἐξαιρετικῶς παραχωρήσει ἓν τῶν Υ. Σ. Μερῶν εἰς ὅμορα Κράτη πρὸς διευκόλυνσιν τῶν συνοριακῶν συναλλαγῶν, καθοριζομένου ὅτι θεωρεῖται ὡς συνοριακὴ ζώνη ἡ μὴ ἀπέχουσα πέρα τῶν 15 χιλιομέτρων ἑκατέρωθεν τῆς συνοριακῆς γραμμῆς.

Sans préjudice des dispositions de l'alinea premier du présent article, les produits naturels ou fabriqués originaires et en provenance de la Grèce, énumérés dans le tarif annexe joint à la présente Convention, seront admis à leur importation en Italie en acquittant les droits fixés par ledit tarif.

Article 6.

Les produits naturels ou fabriqués originaires et en provenance de l'Italie, des colonies et possessions italiennes, seront admis, à leur importation en Grèce, au bénéfice du tarif minimum ou du tarif le plus favorable déjà accordé ou qui pourrait être accordé à l'avenir aux mêmes produits de toute autre Puissance étrangère, tant en ce qui concerne les droits du tarif proprement dit, qu'en ce qui concerne les coëfficients éventuels de majoration.

Sans préjudice des dispositions, dont l'alinéa précédent, les produits naturels ou fabriqués, originaires et en provenance de l'Italie, ses colonies et possessions énumérées dans le tarif annexe B, joint à la présente Convention, seront admis, à leur importation en Grèce, en acquittant les droits fixés par ledit tarif. ..

Il reste entendu qu'en ce qui concerne les produits naturels ou fabriqués, originaires et en provenance de l'Italie, ses colonies et possession le montant total des surtaxes de toutes sortes percues actuellement ou qui pourraient être percues à l'avenir à l'importation en Grèce sur les marchandises étrangères (telle que la taxe pour le service de l'emprunt forcé de 1922, le droit d'octroi établi en conformité de l'article 5 du décret loi sur le tarif douanier du 22 décembre 1923, la taxe de statistique etc). ne pourra, en aucun cas, excéder 75 p. 100 des droits du tarif douanier. A cet égard, le Gouvernement hellénique s'engage à ne pas élever au delà de 30 p. 100 le taux du droit d'octroi susvisé et au delà de 39 p. 100 celui de la taxe pour le service de l'emprunt forcé.

Il est en outre convenu que les produits naturels ou fabriqués originaires et en provenance de l'Italie, ses colonies et possessions seront exempts du droit d'octroi auquel sont ou seront soumis, en Grèce, à leur entrée dans chaque commune, les articles identiques ou similaires de production ou de fabrication nationale.

Article 7.

A l'exportation vers l'Italie, ses colonies et possessions, il ne sera perçu en Grèce et à l'exportation vers la Grèce il ne sera perçu en Italie, d'autres ni de plus hauts droits de sortie ou taxes d'autres nature, qu'à l'exportation des mêmes produits vers le pays le plus favorisé à cet égard.

Article 8.

Les dispositions des articles 5, 6 et 7 ne sont point applicables :

a) aux faveurs que chacune des Hautes Parties Contractantes aurait accordées ou accorderait exceptionnellement à des Etats limitrophes pour faciliter le trafic de frontière, étant établi que sera considérée comme zone de frontière celle dont l'étendue de l'un et de l'autre côté ne dépasse pas 15 Km.;

β') Ἐπὶ τῶν ἐπιβαλλομένων ὑποχρεώσεων εἰς τὸ ἓν ἢ τὸ ἄλλο τῶν Υ.Σ. Μερῶν διὰ τῶν διατάξεων ἤδη συνομολογηθείσης ἢ μελλούσης νὰ συνομολογηθῇ τελωνειακῆς ἑνώσεως.

Ἄρθρον 9.

Τὰ Υ.Σ. Μέρη ἀναλαμβάνουσι τὴν ὑποχρέωσιν νὰ συνάψωσι τὸ ταχύτερον, πάντως δὲ ἐντὸς τριμήνου ἀπὸ τῆς ἰσχύος τῆς παρούσης συμβάσεως, συμφωνίαν πρὸς κανονισμὸν τῆς εἰσαγωγῆς εἰς ἑκάστην τῶν δύο χωρῶν τοῦ παραγομένου ἢ προερχομένου ἐκ τοῦ ἄλλου Κράτους κουκουλοσπόρου καὶ καθορισμὸν τοῦ ἐφαρμοστέου τελωνειακοῦ δασμοῦ εἰς τὸ περὶ οὗ πρόκειται προϊόν. Ὁ τελωνειακὸς δασμὸς δὲν θὰ δύναται νὰ ὑπερβῇ τὰ 15 ο/ο τῆς ἀξίας τοῦ ἐμπορεύματος.

Πάντως ἐννοεῖται, ὅτι ἀπὸ τῆς ὑπογραφῆς τῆς παρούσης συμβάσεως καὶ μέχρι τῆς συνάψεως καὶ θέσεως ἐν ἰσχύι τῆς ἄνω συμφωνίας ἡ ἐν Ἑλλάδι εἰσαγωγὴ τοῦ ἐν Ἰταλίᾳ παραγομένου καὶ ἐξ Ἰταλίας προερχομένου κουκουλοσπόρου θὰ γίνεται ἐπὶ τῇ βάσει τῶν διατάξεων τῆς προσωρινῆς συμφωνίας τῆς συναφθείσης ἐν Ἀθήναις διὰ τὴν ἀνταλλαγὴν διακοινώσεων τῇ 18 καὶ 19 Δεκεμβρίου 1925 μεταξὺ τοῦ ἐπιτετραμμένου τῆς Ἰταλίας καὶ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν τῆς Ἑλλάδος.

Ἄρθρον 10.

Ἀμφότερα τὰ Υ. Σ. Μέρη συμφωνοῦσι νὰ ἀποφεύγωσι τὴν παρεμβολὴν ἐμποδίων εἰς τὴν πρὸς ἄλληλα ἐμπορίαν δι' ἀπαγορεύσεων ἢ περιορισμῶν εἰς τὴν εἰσαγωγήν, ἐξαγωγὴν ἢ τὸ διαμετακομιστικὸν ἐμπόριον. Ἐξαιρέσεις εἰς τὸν κανόνα αὐτὸν δύνανται νὰ λάβωσι χώραν, ἐφ' ὅσον ἐφαρμόζονται εἰς ὅλα τὰ κράτη ἢ εἰς κράτη εὑρισκόμενα ὑπὸ τοὺς αὐτοὺς ὅρους, μόνον εἰς τὰς ἑξῆς περιπτώσεις:

1) Εἰς ἐκτάκτους περιστάσεις ἐν σχέσει πρὸς πολεμικὰς προμηθείας.

2) Διὰ λόγους δημοσίας ἀσφαλείας.

3) Διὰ τὰ κρατικὰ μονοπώλια ἤδη ἐν ἰσχύι ἢ μέλλοντα νὰ ἱδρυθῶσι.

4) Πρὸς ἐφαρμογὴν εἰς ξένα ἐμπορεύματα ἀπαγορεύσεων ἢ περιορισμῶν, οὓς ἡ ἐσωτερικὴ νομοθεσία θεσπίζει ἢ ἤθελε θεσπίσει διὰ τὴν παραγωγήν, πώλησιν, μεταφορὰν ἢ καταναλώσιν εἰς τὸ ἐσωτερικὸν ὁμοειδῶν ἐγχωρίων ἐμπορευμάτων.

5) Ὅσον ἀφορᾷ τὴν ὑγειονομικὴν τάξιν καὶ πρὸς προστασίαν τῶν ζώων καὶ ὠφελίμων φυτῶν κατὰ τῶν ἀσθενειῶν καὶ βλαβερῶν ἐντόμων ἢ παρασίτων, πρὸ πάντων δὲ πρὸς ὄφελος τῆς δημοσίας ὑγείας καὶ συμφώνως πρὸς τὰ διεθνεῖς ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου διατάξεις.

Ἄρθρον 11.

Ἕκαστον τῶν Υ. Σ. Μερῶν δύναται νὰ ἀπαιτῇ πρὸς ἐξακρίβωσιν τῆς προελεύσεως τῶν εἰσαγομένων προϊόντων, τὴν παρουσίασιν πιστοποιητικοῦ βεβαιοῦντος ὅτι τὸ εἰσαγόμενον εἶδος εἶναι παραγωγῆς ἢ κατασκευῆς ἐθνικῆς ἢ ὅτι δέον νὰ θεωρηθῇ ὡς τοιοῦτον ἕνεκα τῆς μεπατροπῆς ἣν ὑπέστη ἐν ᾗ χώρᾳ ἐξ ἧς προέρχεται.

Τὰ πιστοποιητικὰ προελεύσεως θὰ ἐκδίδωνται εἴτε ὑπὸ τοῦ Ἐμπορικοῦ ἢ Βιομηχανικοῦ Ἐπιμελητηρίου, εἰς ὃ ἀνήκει ὁ ἀποστολεύς, εἴτε ὑπὸ παντὸς ἄλλου ὀργανισμοῦ ἢ σωματείου, ὅπερ ἡ παραλήπτρια χώρα ἤθελεν ἐγκρίνει, εἴτε ὑπὸ τοῦ εἰς τὸ ἐσωτερικὸν ἢ τὰ σύνορα τοῦ ἀποστολέως τελωνείου.

b) aux obligations, imposées à l'une ou l'autre des Hautes Parties Contractantes par les engagements d'une union douanière déjà contractée ou qui pourrait être contractée à l'avenir.

Article 9.

Les deux Hautes Parties Contractantes s'engagent à conclure le plustôt possible, et en tout cas dans le délai de 3 mois de l'entrée en vigueur de la présente Convention, un accord pour régler l'importation dans chacun des deux Pays des graines de vers à soie originaires et en provenance de l'autre et pour établir le traitement douanier applicable au dit produit. Le droit de douane ne pourra pas dépasser le 15 o/o de la valeur ete la marchandise.

Il reste toutefois entendu qu'à partir de la date de la signature de la présente Convention et jusqu'au moment où le susdit accord ne sera pas conclu et entré en vigueur, l'importation en Grèce des graines de vers à soie originaires et en provenance de l'Italie sera effectuée sur la base des disposition contennes dans l'arrangement provisoire dont les notes 18—19 de cembre 1925 échangées, à ce sujet, à Athènes entre le Chargé d'affaires d'Italie et le Ministre des Affaires Etrangères de la République Hellénique.

Article 10.

Les Hautes Parties Contractantes s'engagent à éviter d'entraver le commerce réciproque des deux Pays par des prohibitions ou restrictions d'importation, d'exportation ou de transit.

Des exceptions à cette règle, en tant qu'elles soient applicables à tous les pays ou aux pays se trouvant en conditions identiques, ne pourront avoir lieu que dans les cas suivants :

1. dans des circonstances exceptionnelles, par rapport aux provisions de guerre;

2. pour des raisons de sûreté publique;

3. pour les monopoles d'Etat actuellement en vigueur ou qui pourraient être établis à l'avenir;

4. afin d'appliquer à des marchandises étrangères de prohibitions ou restrictions, qui ont été ou qui pourraient être établies par la législation intérieure pour la production, la vente, le transport ou la consommation, à l'intérieur, des marchandises indigènes similaires;

5. par égard à la police sanitaire et en vue de la protection des animaux et des plantes utiles, contre les maladies les insectes et les parasites nuisibles, et surtout dans l'intérêt de la santé publique et conformément aux principes internationaux à ce sujet.

Article 11.

Chacune des Hautes Parties Contractantes pourra exiger, pour établir l'origine des produits importés, la présentation de certificat constatant que l'article importé est de production ou de fabrication nationale ou qu'il doit être considéré comme tel, étant donné la transformation qu'il a subie dans le pays, d'où il provient.

Les certificats d'origine seront délivrés soit par les chambres de commerce et d'industrie, dont relève l'expéditeur, soit par tout autre organe ou groupement que le pays destinataire aura agréé, soit par le bureau de douane d' expédition à l'intérieur ou à la frontière.

Ἐὰν ἡ περιπτώσει τὰ εἰρημένα πιστοποιητικὰ δὲν ἤθελον ἐκδοθῆ ὑπὸ κρατικῆς ἀρχῆς πρὸς τοῦτο ἐντεταλμένης, ἡ Κυβέρνησις τῆς χώρας τῆς εἰσαγωγῆς δύναται ν' ἀπαιτήσῃ ὅπως ὦσι τεθεωρημένα ὑπὸ τῆς διπλωματικῆς τῆς χώρας ἢ ὑπὸ τῆς ἁρμοδίας προξενικῆς ἀρχῆς ἐν τῇ χώρᾳ τῆς προελεύσεως τῶν ἐμπορευμάτων. Αἱ δύο Κυβερνήσεις εἶναι σύμφωνοι ὅπως ὁρίσωσιν ἐν ἀμοιβαιότητι τὰ εἰσπρακτέα τέλη διὰ τὴν περίπτωσιν καθ' ἣν ἡ θεώρησις ἤθελεν εἶσθαι ἀπαιτητέα.

Τὰ ταχυδρομικὰ δέματα ἀπαλλάσσονται τοῦ πιστοποιητικοῦ προελεύσεως.

Ἄρθρον 12.

Τὰ Υ.Σ. Μέρη ἀναλαμβάνουσιν, ἕκαστον δι' ἑαυτό, τὴν ὑποχρέωσιν ὅπως παραδέχωνται τὰ πιστοποιητικὰ ἀναλύσεως, τὰ ἐκδιδόμενα ὑπὸ τῶν ἐπισήμων τῆς ἄλλης χώρας χημικῶν ἐργαστηρίων εἰς ἀπόδειξιν ὅτι τὰ φυσικὰ ἢ κατεργασμένα προϊόντα τὰ προερχόμενα ἐκ τῆς χώρας ἥτις ἐξέδωσε τὸ πιστοποιητικὸν ἀναλύσεως καὶ εἰσαγόμενα εἰς τὸ ἔδαφος τῆς ἑτέρας ἀνταποκρίνονται πρὸς τὰ ὑπὸ τῆς ἐσωτερικῆς νομοθεσίας τῆς τελευταίας ταύτης χώρας διατεταγμένα. Ἑκάτερον τῶν Υ. Σ. Μερῶν ἐπιφυλάσσεται τὸ δικαίωμα ὅπως προβαίνῃ ἐνδεχομένως, καὶ δὴ ἐν περιπτώσει ὑπονοίας περὶ ἀπάτης, εἰς πᾶσαν χρήσιμον ἐπαλήθευσιν, πρὸ τὴν πρόσαγωγὴν τοῦ προμνησθέντος πιστοποιητικοῦ ἀναλύσεως.

Ἡ ὁρισθεῖσα ὑπὸ ἑκάστης Κυβερνήσεως διαδικασία πρὸς ἐξασφάλισιν ὑπὸ τοὺς ἄνω μνημονευομένους ὅρους τῆς λήψεως δειγμάτων ὡς καὶ τὰ σχέδια τῶν πιστοποιητικῶν θὰ κοινοποιηθῶσιν εἰς τὴν ἄλλην χώραν καὶ ἐγκριθήσονται ὑπ' αὐτῆς.

Ὁ κατάλογος τῶν ἐπισήμων χημικῶν ἐργαστηρίων τῶν ἐντεταλμένων τὴν ἐν ἑκάστῃ χώρᾳ ἔκδοσιν τῶν πιστοποιητικῶν ἀναλύσεως θὰ κοινοποιηθῇ ὑπ' ἐκατέρας τῶν Κυβερνήσεων εἰς τὴν ἄλλην ἐντὸς ὡς ἕνεστι βραχείας ἀπὸ τῆς ἐφαρμογῆς τῆς παρούσης συμβάσεως προθεσμίας.

Ἄρθρον 13.

Μὴ θιγομένων τῶν διατάξεων τῶν παραγράφων 3 καὶ 4 τοῦ ἄρθρου 6, οὐδὲν ἐσωτερικὸν τέλος, εἰσπραττόμενον διὰ λογαριασμὸν τοῦ Κράτους, τῶν τοπικῶν ἀρχῶν ἢ τῶν ἐπαγγελματικῶν ἑνώσεων, ἐπιβαρύνον νῦν ἢ ἐν τῷ μέλλοντι τὴν παραγωγὴν ἢ κατασκευὴν ἢ κατανάλωσιν οἱουδήποτε εἴδους ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἑνὸς ἐκ τῶν Υ.Σ. Μερῶν ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ δύναται νὰ εἶναι ἀνώτερον ἢ ἐπαχθέστερον διὰ τὰ παραγόμενα ἢ προερχόμενα ἐκ τοῦ ἐδάφους τοῦ ἑτέρου τοῦ τέλους τοῦ βαρύνοντος τὰ ὁμοειδῆ ἐθνικὰ προϊόντα.

Ἄρθρον 14.

Τὰ Ὑψηλὰ συμβαλλόμενα Μέρη παραχωροῦσιν εἰς ἄλληλα ἀνὰ τὰ ἐδάφη αὐτῶν ἐλευθερίαν διαμετακομίσεως τόσον διὰ σιδηροδρόμων, ὅσον καὶ διὰ τῶν πλωτῶν ρεύθρων καὶ διωρύγων, καὶ τοῦτο διὰ τὰ πρόσωπα, τὰ ἐμπορεύματα, τὰ σιδηροδρομικὰ ὀχήματα, τὰ αὐτοκίνητα, τὰ πλοῖα καὶ τὴν ταχυδρομικὴν ὑπηρεσίαν.

Τὰ ἐμπορεύματα παντὸς εἴδους, προερχόμενα ἐκ τοῦ ἐδάφους ἑνὸς τῶν Ὑψηλῶν συμβαλλομένων Μερῶν ἢ μεταφερόμενα πρὸς αὐτό, ἀπαλλάσσονται ἀμοιβαίως ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τοῦ ἄλλου παντὸς τέλους διαμετακομίσεως, εἴτε διαμετακομιζόμενα ἀπ' εὐθείας εἴτε ἐὰν κατὰ τὴν διαμετακόμισιν ὑπόκεινται εἰς ἐκφόρτωσιν, ἀπόθεσιν, ἐκ νέου φόρτωσιν καὶ συσκευασίαν.

Dans le cas où lesdits certificats ne seraient pas délivrés par une autorité gouvernementale, à cela autorisée, le Gouvernement du Pays importateur pourra exiger qu'ils soient visés par l'autorité diplomatique du pays ou par l'autorité consulaire compétente dans le lieu duquel proviennent les marchandises. Les deux Gouvernements sont d'accord pour fixer, sur la base de la réciprocité, les droits à percevoir dans le cas où le visa serait exigé.

Les colis postaux seront dispensés du certificat d'origine.

Article 12.

Les Hautes Parties Contractantes s'engagent, chacune en ce qui la concerne, à admettre les certificats d'analyse délivrés par les Laboratoires officiels de l'autre pays, comme preuve que les produits naturels ou fabriqués d'origine du pays qui a délivré le certificat d'analyse, importés sur le territoire de l'autre, répondent aux prescriptions de la législation intérieure de ce dernier pays.

Chacune des Hautes Parties contractantes conserve le droit de faire procéder, le cas échéant, et notamment en cas de suspicion de fraude, à toutes vérifications utiles nonobstant la production du certificat d'analyse.

La procédure établie par chaque Gouvernement pour assurer, dans les conditions ci-dessus énoncées, le prélèvement des échantillons ainsi que les modèles des certificats, seront notifiés à l'autre pays et agréés par lui.

La liste des Laboratoires officiels, chargés dans chaque pays de délivrer les certificats d'analyse, sera notifiée par chacun des deux Gouvernements à l'autre, dans le plus bref délai à dater de la mise en vigueur de la présente Convention.

Article 13.

Sans préjudice des dispositions établies aux paragraphes 3 et 4 de l'article 6, aucun droit intérieur, perçu pour le compte de l'Etat, des autorités locales ou des corporations, grevant actuellement ou à l'avenir, la production, la fabrication ou la consommation d'un produit quelconque dans le territoire d'une des Hautes Parties Contractantes, ne sera, pour un motif quelconque, plus élevé ou plus onéreux pour les produits originaires et en provenance du territoire de l'autre, que pour les produits similaires indigènes.

Article 14.

Les Hautes Parties Contractentes se concèdent réciproquement la liberté de transit à travers leurs territoires par chemin de fer, aussi bien que par cours d'eau navigable et par canaux; et ceci pour les personnes, les marchandises, les wagons de chemin de fer, les automobiles, les navires, et pour le service postal.

Les marchandises de toute nature, venant des territoires de l'une des Hautes Parties contractantes, ou y allant, seront, réciproquement affranchies, dans le territoire de l'autre, de tout droit de transit, soit qu'elles transitent directement, soit que, pendant le transit, elles doivent être déchargées, déposées, rechargées et reemballées.

Ἐννοεῖται ὅτι τὰ ἐμπορεύματα οἱασδήποτε προελεύσεως, διαμετακομιζόμενα ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἑνὸς ἐκ τῶν Ὑψηλῶν συμβαλλομένων Μερῶν ἢ εὑρισκόμενα ἐντὸς ἐλευθέρων λιμένων ἢ ἐντὸς ἀποθηκῶν, δὲν θὰ ὑπόκεινται κατὰ τὴν εἴσοδον ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τοῦ ἄλλου μέρους εἰς τελωνειακοὺς δασμοὺς ἢ τέλη ἄλλα ἢ ἀνώτερα τῶν εἰσπραχθησομένων εἰς περ πτωσιν καθ' ἣν τὰ ἐμπορεύματα θὰ εἰσάγωνται ἀπ' εὐθείας ἐκ τοῦ τόπου τῆς προελεύσεως. Ἡ διάταξις αὕτη ἐφαρμόζεται τόσον εἰς τὰ διαμετακομιζόμενα ἀπ' εὐθείας ἐμπορεύματα ὅσον καὶ εἰς τὰ διαμετακομιζόμενα κατόπιν μεταφορτώσεως ἢ ἀνασυσκευῆς ἐντὸς ἀποθήκης.

Ἄρθρον 15.

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἀμοιβαίαν προστασίαν τῶν διπλωμάτων εὑρεσιτεχνίας, τῶν δειγμάτων καὶ βιομηχανικῶν σχεδίων, τῶν ἐμπορικῶν ἢ βιομηχανικῶν σημάτων, τῶν ὀνομάτων καὶ ἐμπορικῶν ἐπωνυμιῶν, τῆς καλλιτεχνικῆς καὶ φιλολογικῆς ἰδιοκτησίας, τὰ Ὑψηλὰ συμβαλλόμενα Μέρη ἀναγνωρίζουσιν ἐφαρμοστέας ἐπὶ τῶν οἰκείων ἐδαφῶν τὰς διατάξεις:

α') Τῆς Συμβάσεως τῶν Παρισίων τῆς ἀπὸ 20 Μαρτίου 1883 διὰ τὴν προστασίαν τῆς βιομηχανικῆς ἰδιοκτησίας, τροποποιηθείσης διὰ τοῦ Πρωτοκόλλου τῆς Μαδρίτης τὴν 14 Ἀπριλίου 1891 καὶ διὰ τῶν προσθέτων πράξεων τῶν Βρυξελλῶν τὴν 14 Δεκεμβρίου 1900, ἀναθεωρηθείσης ἐν Ὠσιγκτῶνι τὴν 2 Ἰουνίου 1911 καὶ ἀναθεωρηθείσης καὶ πάλιν ἐν Χάγῃ τὴν 6 Δεκεμβρίου 1925.

β') Τῆς Συμβάσεως τῆς Βέρνης τῆς ἀπὸ 9 Σεπτεμβρίου 1886, τροποποιηθείσης διὰ τῆς προσθέτου πράξεως τῶν Παρισίων τὴν 4 Μαΐου 1896 καὶ ἀναθεωρηθείσης ἐν Βερολίνῳ τῇ 13 Νοεμβρίου 1908.

Συμφωνεῖται ὅτι οἱ ὑπήκοοι ἑκατέρου τῶν Ὑψηλῶν συμβαλλομένων Μερῶν θὰ ἀπολαύσωσιν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τοῦ ἄλλου τῆς αὐτῆς πρὸς τοὺς ἰθαγενεῖς προστασίας δι' ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν ἰδιοκτησίαν τῶν σημάτων, ὑπὸ τὸν ὅρον νὰ ἐκπληρῶσι τὰς ἐπὶ τούτῳ ὑπὸ τῆς νομοθεσίας τοῦ κράτους ὁριζομένας διατυπώσεις.

Ἄρθρον 16.

Τὰ πλοῖα ἑνὸς τῶν Ὑψηλῶν συμβαλλομένων Μερῶν εἰς τοὺς λιμένας τοῦ ἄλλου θέλουσιν ἀπολαύει εἴτε κατὰ τὸν εἴσπλουν εἴτε κατὰ τὴν διαμονὴν εἴτε κατὰ τὸν ἀπόπλουν τῶν αὐτῶν πλεονεκτημάτων τῶν ἐθνικῶν πλοίων ἢ τῶν πλοίων τῆς μᾶλλον εὐνοουμένης Δυνάμεως, καὶ τοῦτο τόσον ὡς πρὸς τὰ δικαιώματα καὶ τέλη, οἱασδήποτε φύσεως ἢ ὀνομασίας, εἰσπραττόμενα πρὸς ὄφελος τοῦ Κράτους, τῶν Δήμων, σωματείων, δημοσίων ὑπαλλήλων ἢ οἱωνδήποτε ἱδρυμάτων, ὅσον καὶ ὡς πρὸς τὴν τοποθέτησιν τῶν πλοίων, τὴν φόρτωσιν καὶ ἐκφόρτωσιν αὐτῶν ἐν τοῖς λιμέσιν, ὅρμοις, κόλποις, δεξαμεναῖς ἢ νεωσοίκοις καὶ γενικῶς διὰ πᾶσαν διατύπωσιν καὶ διάταξιν οἱανδήποτε εἰς ἃς δύνανται νὰ ὑπαχθῶσι τὰ πλοῖα καὶ τὰ πληρώματα ἢ φορτία αὐτῶν.

Ἄρθρον 17.

Ἀπαλλάσσονται τελείως καὶ ἀμοιβαίως τῶν τελῶν χωρητικότητος καὶ μεσιτείας,

1) Τὰ ὁπωδηδήποτε εἰσπλέοντα ἄνευ φορτίου πλοῖα, ἅτινα ἤθελον ἀποπλεύσει κενά.

2) Τὰ πλοῖα ἅτινα, προσεγγίζοντα εἰς ἕνα ἢ πλείονας λιμένας τοῦ αὐτοῦ Κράτους εἴτε διὰ ν' ἀποθέσωσιν ὅλον ἢ μέρος τοῦ φορτίου εἴτε διὰ κατάρτισιν τοῦ φορτίου, ἀποδείξουσιν ὅτι ἐπλήρωσαν ἤδη τὰ δικαιώματα ταῦτα.

3) Τὰ πλοῖα ἅτινα εἰσπλεύσαντα ἐντὸς λιμένος μετὰ φορτίου εἴτε ἐκουσίως εἴτε ἀναγκαστικῶς ἀποπλέουσιν ἄνευ ἐκτελέσεως ἐμπορικῆς πράξεως. Τὰ ὑγειονομικὰ

It est entendu que les marchandises de provenance quelconque qui transitent par les territoires d'une des Hautes Parties contractantes ou qui y sont déposées dans des ports francs ou des entrepôts, ne seront pas soumises, à l'entrée dans les territoires de l'autre, à des droits de douane ou à des taxes autres ou plus élevés que ceux, qui seraient perçus, si les marchandises étaient importées directement du pays d'origine. Cette disposition s'appliquera aussi bien aux marchandises en transit direct qu'à celles qui transitent après avoir été ou transbordées ou réemballées dans un entrepôt.

Article 15.

En ce qui conce ne la protection réciproque des brevets d'invention, des échantillons et modèles industriels, des marques commerciales et de fabrique, des noms et raisons industriels, de la propriété littéraire et artistique, les Hautes Parties Contractantes reconnaissent applicables sur leurs territoires respectifs les dispositions :

a) de la Convention de Paris du 20 mars 1883 pour la protection de la propriété industrielle, modifiés par le Protocole de Madrid du 14 avril 1891 et par l'Acte additionnel de Bruxelles du 14 décembre 1900, revisée à Washington le 2 juin 1911 et enfin revisée à la Haye le 6 novembre 1925;

b) de la Convention de Berne du 9 septembre 1886, modifiée pa l'Acte additionnel de Paris du 4 Mai 1896, revisée à Berlin le 13 novembre 1908.

Il est convenu, en outre, que les ressortissants de l'une des Hautes Parties Contractantes jouiront, dans le territoire de l'autre, de la même protection que les nationaux pour tout ce qui concerne la propriété des marques de commerce et de fabrique, sous la condition de remplir les formalités prescrites à ce sujet par la législation du pays.

Article 16.

Les navires de l'une des deux Hautes Parties contractantes, dans les ports de l'autre, seront traités, soit à l'entrée, soit pendant leur séjour, soit à la sortie, sur le même pied que les navires nationaux ou les navires de la nation la plus favorisée, et cela tant par rapport aux droits et taxes, quelle qu'en soit la nature ou dénomination, perçus au profit de l'Etat, des communes, corporations, fonctionnaires publics ou établissements quelconques, que par rapport au placement de ces navires, leurs chargenents et déchargement dans les ports, rades, baies, bassins et docks et généralement pour toutes formalités et dispositions quelconques, auxquelles peuvent être soumis les navires, leurs équipages et leurs cargaisons.

Article 17.

Seront complétement et réciproquement affranchis des droits de tonnage et d'expédition :

1. Les navires qui, entrés sur lest de quelque lieu que ce soit, en repartiront sur lest,

2. Les navires, qui, en passant d'un port de l'un des deux Etats dans un ou plusieurs ports du même Etat, soit pour y déposer toute ou partie de leur cargaison, soit pour y composer leur chargement, justifieront avoir déjà acquitté ces droits ;

3. Les navires qui, entrés avec chargement dans un port, soit volontairement, soit en relâche forcée, en sortiront sans avoir fait des opérations de commerce,

δικαιώματα καὶ τέλη, δέον νὰ καταβληθῶσιν ἐν πάσῃ περιπτώσει. Ἐν περιπτώσει ἀναγκαστικῆς ἀγκυροβολίας δὲν θὰ θεωρηθῶσιν ὡς ἐμπορικαὶ πράξεις ἡ ἐκφόρτωσις καὶ νέα φόρτωσις τῶν ἐμπορευμάτων διὰ τὴν ἐπισκευὴν τοῦ πλοίου, ἡ μεταβίβασις ἐπὶ ἄλλου πλοίου ἐν περιπτώσει μὴ πλωστικότητος τοῦ πρώτου, τὰ ἀναγκαῖα ἔξοδα πρὸς ἐφοδιασμὸν τοῦ πληρώματος καὶ ἡ πώλησις τῶν βεβλαμμένων ἐμπορευμάτων ὅταν ἡ Διεύθυνσις τοῦ τελωνείου ἤθελεν ἐπιτρέψει τοῦτο.

Ἄρθρον 18.

Τὰ πλοῖα ἑκατέρου τῶν Ὑψηλῶν συμβαλλομένων Μερῶν, εἰσπλέοντα εἰς τοὺς λιμένας τοῦ ἄλλου Μέρους πρὸς ἐκφόρτωσιν μέρους τοῦ φορτίου προερχομένου ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ, θὰ δύνανται, συμμορφούμενα πρὸς τοὺς νόμους καὶ διατάξεις τοῦ Κράτους, νὰ διατηρήσωσιν ἐπὶ τοῦ πλοίου μέρος τοῦ φορτίου, τὸ ὁποῖον προορίζεται δι' ἄλλον λιμένα εἴτε τοῦ αὐτοῦ Κράτους εἴτε ἄλλου, καὶ νὰ ἐπαναεξαγάγωσιν αὐτό, χωρὶς νὰ ὑπόκεινται εἰς πληρωμήν, διὰ τὸ τελευταῖον τοῦτο μέρος τοῦ φορτίου, οἱωνδήποτε τελωνειακῶν τελῶν πλὴν τῶν ἐπιβλέψεως, ἄτινα, ἄλλωστε, δὲν δύνανται νὰ εἰσπράττωνται εἰμὴ κατὰ τὸ διὰ τὰ Ἐθνικὰ πλοῖα ὁριζόμενον ποσοστόν.

Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον τὰ πλοῖα ἑκατέρου τῶν Ὑψηλῶν συμβαλλομένων Μερῶν δύνανται νὰ διέλθωσιν ἐκ λιμένος ἑνὸς τῶν Ὑψηλῶν συμβαλλομένων Μερῶν εἰς ἕνα ἢ πλείονας λιμένας τοῦ αὐτοῦ Κράτους πρὸς σύνθεσιν ἢ συμπλήρωσιν τοῦ διὰ τὸ ἐξωτερικὸν φορτίου αὐτῶν ἄνευ πληρωμῆς ἄλλων δικαιωμάτων τῶν ἐπιβαλλομένων ἢ ἐπιβληθησομένων ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει εἰς τὰ ἐθνικὰ πλοῖα. Ἐπὶ πλέον τὰ πλοῖα ἑκατέρου τῶν Ὑψηλῶν συμβαλλομένων Μερῶν, ἐφ' ὅσον πρόκειται νὰ ἐκτελέσωσιν ἐμπόριον ἐκ ἢ πρὸς τοποθεσίαν μὴ εὑρισκομένην ἐπὶ τῶν ἐδαφῶν τοῦ ἄλλου, δύνανται νὰ μεταφέρωσι μεταξὺ δύο λιμένων τῶν ἐδαφῶν τοῦ Μέρους τούτου ἐπιβάτας κατόχους κατ' εὐθεῖαν εἰσιτηρίων ἢ ἐμπορεύματα συνοδευόμενα ὑπὸ κατ' εὐθείαν φορτωτικῆς, ἐὰν ἀποδεικνύεται ἐκ τῶν ἐγγράφων τούτων ὅτι οἱ ἐρχόμενοι ἐπιβάται ἢ τὰ εἰρημένα ἐμπορεύματα προέρχονται ἢ προορίζονται διὰ τοποθεσίας εὑρισκομένας ἔξω τῶν ἄνω ἐδαφῶν, καὶ ἐφ' ὅσον τὰ εἰρημένα πλοῖα θὰ εἶναι τεταγμένα εἰς τὰς ὡς ἄνω μεταφοράς· τὰ αὐτὰ πλοῖα καὶ οἱ ἐπιβάται καὶ ἐμπορεύματα αὐτῶν θὰ ἀπολαύωσι πάντων τῶν ἐν τῇ παρούσῃ συμβάσει προβλεπομένων προνομίων.

Ἄρθρον 19.

Οἱ ὑπήκοοι ἢ πολῖται ἑκατέρου τῶν Ὑψηλῶν συμβαλλομένων Μερῶν θὰ εἶναι ἐλεύθεροι νὰ χρησιμοποιῶσιν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τοῦ ἄλλου ὑπὸ τοὺς αὐτοὺς μὲ τοὺς ἰθαγενεῖς ὅρους καὶ ἐπὶ πληρωμῇ τῶν αὐτῶν τελῶν τὰς λεωφόρους καὶ ἄλλας ὁδούς, διώρυγας, ὑδροφραγμούς, ἀκάτους, περιστρεφομένας καὶ μὴ γεφύρας τῶν λιμένων καὶ ἄλλων σημείων ἀποβιβάσεως, τὰ ὁρίζοντα τὰ πλωτὰ ὕδατα σήματα καὶ φῶτα, τὴν πλωγίαν, τοὺς γερανοὺς καὶ τὰ δημόσια σταθμά, τὰς ἀποθήκας καὶ καταστήματα πρὸς διάσωσιν καὶ ἐναποθήκευσιν τοῦ φορτίου, τὰ πλοῖα καὶ ἄλλα ἀντικείμενα, ἐφ' ὅσον τὰ καταστήματα ἢ ἱδρύματα ταῦτα προορίζονται διὰ τὴν χρῆσιν τοῦ κοινοῦ, εἴτε ἐὰν διοικοῦνται ὑπὸ τοῦ Κράτους εἴτε ὑπὸ ἰδιωτῶν.

Ἐξαιρέσει τοῦ εἰδικοῦ κανονισμοῦ περὶ φάρων καὶ φανῶν καὶ περὶ πλωγίας οὐδὲν τέλος θὰ εἰσπράττηται ἐὰν δὲν ἐγένετο πραγματικὴ χρῆσις τῶν καταστημάτων ἢ ἱδρυμάτων τούτων.

Ἄρθρον 20.

Πᾶν πλοῖον ἑκατέρου τῶν Ὑψηλῶν συμβαλλομένων Μερῶν, ὅπερ θὰ ἠναγκάζετο ἕνεκα τρικυμίας ἢ ἐκ συμβάντος

Les droits et taxes sanitaires seront acquittés dans tous les cas.

Ne seront pas considérés, en cas de relâche forcée, comme opérations de commerce, la réparation du navire, le transbordement sur un autre navire, en cas d'innavigabilité du premier, les dépenses nécessaires au ravitaillement de l'équipage, et la vente des marchandises avariées, lorsque l'Administration des douanes en aura donné l'autorisation.

Article 18.

Les navires de chacune des Hautes Parties contractantes, entrant dans un des ports de l'autre Partie pour y décharger une partie de leur cargaison provenant de l'étranger, pourront, en se conformant aux lois et réglements du Pays, conserver à leur bord la partie de leur cargaison qui serait destinée à un autre port, soit du même pays, soit d'un autre et la réexporter, sans être astreint à payer, pour cette dernière partie de leur cargaison, aucun droit de douane sauf ceux de surveillance, qui d'ailleurs, ne pourront être perçus qu'au taux fixés pour la navigation nationale.

De la même manière, les navires respectifs pourront passer d'un port de l'un des deux Etats dans un ou plusieurs ports du même Etat, pour y composer ou compléter leur chargement destiné à l'étranger, sans payer d'autres droits, que ceux auxquels sont ou seront soumis, en pareil cas, les navires nationaux.

En outre les navires de chacune des deux Hautes Parties Contractantes, lorsqu'ils doivent effectuer le commerce de ou pour des localités qui ne se trouvent pas dans les territoires de l'autre, pourront transporter, entre deux ports des territoires de cette dernière Partie, les passagers munis de billets directs ou les marchandises accompagnées de connaissements directs, s'il résulte de ces documents que les dits passagers et marchandises proviennent de localités ou sont destinés à des localités situées en dehors des territoires susdits; et, pour autant que lesdits navires seront engagés dans les transports dont ci-dessus, les mêmes navires et leurs passagers et marchandises jouiront de tous les privilèges prévus par la présente Convention.

Article 19.

Les ressortissants de l'une des Hautes Parties contractantes, seront libres de faire usage, dans le territoire de l'autre, sous les mêmes conditions, et en payant les mêmes taxes que les nationaux des chaussées et autres routes, canaux, écluses, bacs, ponts et ponts-tournants des ports et endroits de débarquement, signaux et feux servant à désigner les eaux navigables, du pilotage, des grues et poids publics, magasins et établissements pour le sauvetage et l'emmagasinage de la cargaison, des navires et autres objets en tant que ces établissements ou institutions sont destinés à l'usage du public, soit qu'ils soient administrés par l'Etat, soit par des particuliers.

Sauf les réglements particuliers sur les phares et fanaux et sur le pilotage, il ne sera perçue aucune taxe, s'il n'a pas été fait réellement usage de ces établissements et institutions.

Article 20.

Tout navire de l'une des Hautes Parties contractantes, qui serait forcé par des tempêtes ou par un

οἱουδήποτε νὰ καταφύγῃ εἰς λιμένα τοῦ ἑτέρου, ἔσται ἐλεύθερον νὰ ἐπισκευασθῇ, νὰ προμηθευθῇ πάντα τὰ χρειώδη καὶ ν' ἀποπλεύσῃ ἄνευ ἀποτίσεως δικαιωμάτων ἄλλων ἢ τῶν καταβαλλομένων ἐν παρομοίᾳ περιπτώσει ὑπὸ τῶν ἐθνικῶν πλοίων. Ἀλλ' ἐὰν ὁ κυβερνήτης ἐμπορικοῦ πλοίου ἀναγκασθῇ νὰ διαθέσῃ μέρος τοῦ φορτίου πρὸς ἀπότισιν τῶν δαπανῶν του, ὑποχρεοῦται ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει νὰ συμμορφωθῇ πρὸς τοὺς κανονισμοὺς καὶ τὴν διατίμησιν τοῦ τόπου ἔνθα προσωρμίσθη. Ἐὰν πλοῖον τοῦ ἑτέρου τῶν συμβαλλομένων Μερῶν ναυαγήσῃ, ἐξοκείλῃ ἢ ὑποστῇ ζημίαν τινὰ ἐπὶ τῶν ἀκτῶν τοῦ ἄλλου, τοῦτο θέλει παράσχει πᾶσαν προστασίαν καὶ βοήθειαν, ὡς εἰς τὰ ἐθνικὰ πλοῖα, καὶ ἐπιτρέψει αὐτῷ ἐν ἀνάγκῃ νὰ ἀποθέσῃ τὰ ἐμπορεύματα ἐπὶ τῆς γῆς ἢ μεταβιβάσῃ ἐπὶ ἄλλων πλοίων ἄνευ ἀπαιτήσεως οἱουδήποτε φόρου, δικαιώματος ἢ συνδρομῆς, ἐκτὸς ἂν παρεδόθησαν εἰς τὴν ἐσωτερικὴν κατανάλωσιν.

Τὸ ναυαγῆσαν ἢ ἐξοκείλαν πλοῖον καὶ πάντα τὰ μέρη ἢ τεμάχια, ἄρμενα καὶ προσαρτήματα αὐτοῦ πάντα, τὰ διασωθέντα ἔπιπλα καὶ ἐμπορεύματα, συμπεριλαμβανομένων τῶν τυχὸν εἰς τὴν θάλασσαν ριφθέντων, ἢ τὸ προϊὸν τῆς πωλήσεως αὐτῶν, ἐὰν ἐπωλήθησαν, καὶ πάντα τὰ εὑρεθέντα ἐν τῷ ἐξοκείλαντι πλοίῳ ἔγγραφα παραδίδονται εἰς τὸν ἰδιοκτήτην ἢ τοὺς ἀντιπροσώπους αὐτοῦ ὅταν ζητηθῶσιν.

Ἐλλείψει τῶν ἰδιοκτητῶν ἢ πρακτόρων αὐτῶν ἐπὶ τόπου, ἡ παράδοσις αὐτὴ γίνεται εἰς χεῖρας τοῦ Ἰταλοῦ ἢ Ἕλληνος Γενικοῦ Προξένου, Προξένου, Ὑποπροξένου ἢ Προξενικοῦ Πράκτορος τῆς περιφερείας ἐν ᾗ ἐξώκειλεν ἢ ἐναυάγησε τὸ περὶ οὗ πρόκειται πλοῖον. Οἱ εἰρημένοι Πρόξενοι, ἰδιοκτῆται ἢ πράκτορες ὑποχρεοῦνται εἰς πληρωμὴν τῆς γενομένης δαπάνης διὰ τὴν διάσωσιν τοῦ πλοίου ἢ διαφύλαξιν τῶν διασωθέντων ἀντικειμένων.

Ἄρθρον 21.

Ἡ ἐθνικότης τῶν πλοίων θὰ πιστοποιῆται συμφώνως πρὸς τοὺς νόμους τοῦ Κράτους, εἰς ὃ τὸ πλοῖον ἀνήκει, διὰ τῶν ἐπὶ τῶν πλοίων τίτλων καὶ ἐγγράφων, ἐκδοθέντων ὑπὸ τῶν ἁρμοδίων ἀρχῶν.

Ἐκτὸς τῆς περιπτώσεως δικαστικῆς πωλήσεως τὰ πλοῖα ἑκατέρου τῶν συμβαλλομένων Μερῶν δὲν δύνανται νὰ λάβωσι τὴν ἐθνικότητα τοῦ ἄλλου ἄνευ δηλώσεως περὶ ἀποβολῆς τῆς σημαίας, ἐκδιδομένης ὑπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ Κράτους εἰς ὃ ἀνήκουσι. Μέχρι συνάψεως εἰδικῆς συμφωνίας διὰ τὴν ἀμοιβαίαν ἀναγνώρισιν τῶν πιστοποιητικῶν καταμετρήσεως τὰ πλοῖα ἑκατέρου τῶν Ὑψηλῶν συμβαλλομένων Μερῶν, καταμετρηθέντων κατὰ τὰς διατάξεις τῆς Ἀγγλικῆς μεθόδου (σύστημα Μοῦρσον) δὲν θὰ ὑπόκεινται εἰς τοὺς λιμένας τοῦ ἄλλου Μέρους, διὰ τὴν πληρωμὴν τῶν τελῶν ναυσιπλοΐας, εἰς οἱανδήποτε νέαν καταμέτρησιν, τῆς καθαρᾶς χωρητικότητος καταμετρήσεως τῆς ἐπὶ τῶν ἐγγράφων τοῦ πλοίου ἀναγεγραμμένης θεωρουμένης ἰσοδυνάμου πρὸς τὴν καθαρὰν χωρητικότητα καταμετρήσεως τῶν Ἐθνικῶν πλοίων.

Ἄρθρον 22.

Τὰ πλεονεκτήματα τῶν Ἐθνικῶν πλοίων ἢ τῶν τοῦ μᾶλλον εὐνουμένου Κράτους δὲν ἐπεκτείνονται:

α) εἰς τὴν ἐκτέλεσιν εἰδικοῦ νόμου διὰ τὴν ἐθνικὴν ἐμπορικὴν ναυτιλίαν ὅσον ἀφορᾷ τὰς ἐνθαρρύνσεις εἰς τὴν ναυπηγίαν καὶ ναυτιλίαν διὰ ἐπιδομάτων ἢ ἄλλων εἰδικῶν εὐκολιῶν.

β) εἰς τὰ ἐκχωρηθέντα προνόμια εἰς τὰ σωματεῖα ναυτικῶν ἀθλημάτων.

accident quelconque de se réfugier dans un port de l'autre Partie, aura la liberté de s'y radouber, de s'y pourvoir de tous les objets qui lui seront nécessaires et de se remettre en mer, sans payer d'autres droits, que ceux qui seraient payés en pareil cas par un bâtiment national.

Si cependant le capitaine d'un navire marchand se trouvait dans la nécessité de se défaire d'une partie de ses marchandises, pour subvenir à ses dépenses, il sera tenu de se conformer aux ordonnances et aux tarifs de l'endroit où il aura abordé.

S'il arrivait qu'un navire de l'une des Hautes Parties contractantes fît naufrage, échouât ou souffrit quelque avarie sur les côtes de l'autre Partie, celle-ci lui donnera toute assistance et protection, comme aux navires de sa propre nation, lui permettant, en cas de besoin, de déposer à terre ses marchandises, ou même de les transborder sur d'autres navires, sans exiger aucun droit, ni impôt, ni contribution quelconque, à moins qu'elles ne soient livrées à la consommation intérieure.

Le navire naufragé ou échoué et toutes ses parties ou débris ses provisions et gréements, et tous les effets et marchandises qui auront été sauvées, y compris ceux qui auraient été jetés à la mer, ou le produit de leur vente, s'ils sont vendus, de même que tous les papiers trouvés à bord d'un tel navire, seront remis au propriétaire ou à ses délégués, sur leur réclamation.

A défaut de propriétaire ou d'agent sur les lieux, cette remise se fera entre les mains du Consul Général, Consul, Vice-Consul ou Agent Consulaire italien ou hellénique dans le ressort duquel le naufrage ou l'échouement aura eu lieu.

Lesdits Consuls, propriétaires ou Agents ne payeront que les frais occasionnés par le sauvetage et par la conservation des objets sauvés.

Article 21.

La nationalité des navires sera constatée d'après les lois de l'Etat, auquel le navire en question appartient, au moyen des titres et patentes se trouvant à bord, délivrés par les autorités compétentes.

Sauf le cas de vente judiciaires les navires de l'une des Partie contractantes ne pourront être nationalisés dans l'autre sans une déclaration de retrait de pavillon délivré par l'autorité de l'Etat dont ils relèvent.

Jusqu'à la conclusion d'un accord spécial, pour la reconnaissance respective des certificats de jaugeage, les navires de chacune des deux Parties contractantes, mesurés selon des règles basées sur la methode anglaise (système Moorsom), ne seront pas assujettis dans les ports de l'autre Partie, pour le payement des droits de navigation, à aucune nouvelle opération de jaugeage, la capacité nette de registre inscrite sur les papiers de bord étant considérée comme équivalente à la capacité nette du registre des navires nationaux.

Article 22.

Le traitement des navires nationaux ou de ceux de la nation la plus favorisée ne s'étend pas:

a) A l'application des lois spéciales pour la marine marchande nationale, en ce qui concerne les encouragement à l'industrie des constructions navales, et à l'exercice de la navigation, au moyen de primes ou d'autres facilitations spéciales;

b) aux privilèges concédés aux sociétés pour le sport nautique;

γ) εἰς τὴν ἐξάσκησιν τῆς ναυτικῆς ὑπηρεσίας τῶν λιμένων, ὁρμων καὶ παραλίων, συμπεριλαμβανομένης τῆς πλοηγίας διασώσεως καὶ ναυτικῆς βοηθείας,

δ) εἰς τὴν μετανάστευσιν καὶ μεταφορὰν μεταναστῶν, ἐννοουμένου ὅτι ἐπὶ τοῦ προκειμένου δύναται ἐν ἀνάγκῃ νὰ γίνῃ συμφωνία μεταξὺ τῶν δύο Ὑψηλῶν συμβαλλομένων Μερῶν.

Ἄρθρον 23.

Τὰ Ὑψηλὰ συμβαλλόμενα Μέρη ἀναλαμβάνουσι τὴν διενέργειαν τὸ ταχύτερον διαπραγματεύσεων διὰ τὴν σύναψιν μιᾶς ἢ πλειόνων εἰδικῶν συμφωνιῶν πρὸς ἐξασφάλισιν κατὰ τὸν εὐρύτερον τρόπον εἰς τοὺς ἐργάτας ἑκατέρου τῶν Μερῶν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τοῦ ἄλλου καὶ εἰς τοὺς κληρονόμους αὐτῶν τῆς ἰσότητος πρὸς τοὺς ἰθαγενεῖς ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐφαρμογὴν τῶν περὶ προστασίας τῆς ἐργασίας, περὶ ἰατρικῆς καὶ νοσοκομειακῆς περιθάλψεως καὶ περὶ κοινωνικῶν ἀσφαλειῶν κατὰ τῶν διαφόρων κινδύνων νόμων.

Ἄρθρον 24.

Ἐν περιπτώσει διαφορᾶς μεταξὺ τῶν δύο Ὑψηλῶν συμβαλλομένων Μερῶν ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἑρμηνείαν ἢ ἐφαρμογὴν τῆς παρούσης συμβάσεως καὶ ἐὰν τὸ ἕν ἐκ τῶν Ὑψηλῶν συμβαλλομένων Μερῶν ζητήσῃ ὅπως ἡ διαφορὰ αὕτη ὑποβληθῇ εἰς τὴν κρίσιν διαιτητικοῦ δικαστηρίου, τὸ ἄλλο ὀφείλει νὰ συναινέσῃ ἀκόμη καὶ ὡς πρὸς τὸ προδικαστικὸν ζήτημα ἐὰν ἡ περὶ ἧς πρόκειται διαφορὰ εἶναι ἢ μὴ φύσεως ὅπως παραπεμφθῇ εἰς διαιτητικὸν δικαστήριον.

Τὸ διαιτητικὸν δικαστήριον θὰ καταρτίζηται δι' ἑκάστην διαφορὰν κατὰ τρόπον, ὥστε ἕκαστον ἐκ τῶν Ὑψηλῶν συμβαλλομένων Μερῶν νὰ διορίζῃ ὡς διαιτητὴν ἕνα ὑπήκοον αὐτοῦ καὶ τὰ δύο Ὑψηλὰ συμβαλλόμενα Μέρη νὰ ἐκλέγωσιν ὡς τρίτον διαιτητὴν ὑπήκοον τρίτης φίλης Δυνάμεως. Τὰ Ὑψηλὰ συμβαλλόμενα Μέρη ἐπιφυλάσσονται νὰ συμφωνῶσι προηγουμένως καὶ δι' ὡρισμένην περίοδον διὰ τὸ πρόσωπον, ὅπερ ἐν περιπτώσει διαφορᾶς θὰ ἐκτελέσῃ χρέη τρίτου διαιτητοῦ. Αἱ ἀποφάσεις τῶν διαιτητῶν θὰ εἶναι ὑποχρεωτικαί.

Ἄρθρον 25.

Ἡ παροῦσα Σύμβασις κυρωθήσεται καὶ αἱ κυρώσεις θὰ ἀνταλλαγῶσιν ἐν Ρώμῃ ὡς οἷον τάχιστα.

Θὰ τεθῇ ἐν ἰσχύι πέντε ἡμέρας μετὰ τὴν ἀνταλλαγὴν τῶν κυρώσεων καὶ θὰ εἶναι ἐφαρμοστέα ἐπὶ διετίαν ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς ἀνταλλαγῆς τῶν κυρώσεων. Παρελθούσης τῆς προθεσμίας ταύτης ἡ παροῦσα Σύμβασις δύναται πάντοτε νὰ καταγγελθῇ, ἰσχύουσα ἐπὶ ἓξ μῆνον ἀπὸ τὴν ἡμέραν τῆς καταγγελίας.

Εἰς πίστωσιν τῶν ἀνωτέρω οἱ Πληρεξούσιοι ὑπέγραψαν ταύτην καὶ ἐπέθεντο τὰς ἑαυτῶν σφραγίδας.

Ἐγένετο εἰς διπλοῦν ἐν Ρώμῃ τῇ εἰκοστῇ τετάρτῃ Νοεμβρίου 1926.

(Τ. Σ.) Ν. ΜΑΥΡΟΥΔΗΣ
(Τ. Σ.) Ν. ΞΥΔΑΚΗΣ
(Τ. Σ.) Β. ΜΟΥΣΣΟΛΙΝΗ

e) à l'exercice du service maritime des ports, de rades et des plages, y compris le pilotage, le remorquage, le sauvetage et l'assistance maritimes;

d) à l'émigration et au transport des émigrants, étant entendu que, à ce sujet, un accord pourra être conclu, le cas échéant entre les deux Hautes Parties contractantes.

Article 23.

Les Hautes Parties contractantes s'engagent à ouvrir, aussitôt que possible, des négociations en vue de conclure un ou plusieurs accords spéciaux pour assurer, dans la plus large mesure possible, aux travailleurs de chacun des deux Pays sur le territoire de l'autre et à leurs ayants droits l'égalité de traitement avec les nationaux en tout ce qui touche l'application des lois concernant la protection du travail, l'assistance médicale et hospitalière et les assurances spéciales contre les différents risques.

Article 24.

S'il s'élève entre les deux Hautes Parties contractantes un différend sur l'interprétation ou l'application de la présente Convention et si l'une des deux Hautes Parties contractantes demande que le litige soit soumis à la décision d'un tribunal arbitral, l'autre Partie devra y consentir, même quant à la question préjudicielle de savoir si la contestation est de nature à être déférée au tribunal arbitral.

Le tribunal arbitral sera constitué pour chaque contestation de manière que chacune des Hautes Parties contractantes ait à nommer en qualité d'arbitre un de ses ressortissants, et que les deux Parties choisissent pour troisième arbitre un ressortissant d'une tierce Puissance amie.

Les Hautes Parties contractantes se réservent de s'accorder à l'avance et pour une période de temps déterminée sur la personne qui remplirait, en cas de litige, les fonctions de troisième arbitre. La décision des arbitres aura force obligatoire.

Article 25.

La présente Convention sera ratifiée et les ratifications en seront échangées à Rome aussitôt que faire se pourra.

Elle entrera en vigueur cinq jours apres l'échange des ratifications et demeurera applicable pendant le délai de deux années à partir de la datede l'échange des ratifications. Ce délai passé la présente Convention pourra être dénoncée en tout temps, en restant exécutoire pendant six mois à partir du jour de la dénonciation.

En foi de quoi, des Plénipotentiaires l'ont signée et revêtue de leur cachet.

Fait à Rome en double expédition le vingt-quatre novembre mil neuf cent vingt-six.

(L. S.) BENITO MUSSOLINI
(L. S.) N. MAVROUDIS
(L. S.) N. XYDAKIS

ΠΙΝΑΞ

ΤΕΛΗ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ ΕΝ ΙΤΑΛΙΑ

Ἀριθμοὶ τοῦ Ἰταλικοῦ Δασμολογίου	Εἴδη Ἐμπορευμάτων	Μονὰς	Δασμοὶ Λίραι Χρυσαῖ	Πρωσαυξήσ.
Ἐκ τοῦ 84β	Κορινθιακὴ σταφίς	100 χιλ.	10	
» » 90	Σῦκα ξηρὰ	»	12	
» » 106	Οἶνοι	»		
» » α	Οἶνοι Μοσχᾶτοι γλυκεῖς Σάμου, Πατρῶν, Κεφαλληνίας εἰς βαρέλια δαμιζάνες ἢ βαγόνια (δεξαμεναί)	Ἑκατόλτρ.	20	0.5
	Ἐπὶ τοῦ ἀρ. 106α) τὰ τέλη ἐκ τοῦ οἰνοπνεύματος θέλουσιν εἰσπραχθῇ μόνον ἐπὶ τῆς ὑπαρχούσης ποσότητος καὶ ἐπὶ δυνάμεως ὑπερβαινούσης τοὺς 15 βαθμοὺς ὅσον ἀφορᾷ τοὺς γλυκεῖς οἴνους Σάμου τοὺς κατὰ τὴν Ἑλληνικὴν νομοθεσίαν δικαιουμένους εἰς τὴν ὀνομασίαν ταύτην			
Ἐκ τοῦ 227α	Ἀνατολικοὶ τάπητες	τέτρ. μέτρ	8	0.5
» » 247α	Μέταξα ὡμὴ			
	1) ἁπλῆ	100 χιλ.	ἀτελὴς	—
645	Τερεβινθέλαιον	»	3	—
655	Κολοφώνιον	»	2	—

ANNEXE

TARIF DES DROITS A L'ENTREE EN ITALIE

Numéros du tarif Italien	Denomination des Marchandises	Unité	Droits d'entrée L. C. or	Coefficient de majorat.
Ex 84b	Raisin sec de Corinthe	Quintal	10	
90	Figues sèches	»	12	—
Ex 106	Vins :			
Ex α	Vins muscats deux de Samos, Patras, et Céphalonie en dame-jeannes au wagons-r. servoirs	»	20	0.5
	Ad. 106 α) Les droits sur l'alcol à l'importation des vins doux de Samos, ayant droit a cette appellation d'origine en vertu de la législation hellénique, seront perçus seulement sur la quantité d'alcool existant et en puissance excédent les 15 degrés en volume.			
Ex 127α	a) Tapis d'orient à points noués	M. carré	8	0.5
Ex 247α	a) Soie grège :			
	1. Simple	Quintal	exempte	—
645	Essence de térébenthite	»	3	—
655	Colophane	»	2	—

ΠΙΝΑΞ Β'.

ΤΕΛΗ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ

Ἀριθμὸς Ἑλληνικοῦ Δασμολογίου		Εἴδη ἐμπορευμάτων	Μονὰς	Δασμὸς Δραχμαὶ Μεταλλικαὶ
	2β 1	Χοιρομήριον ἐν γένει καὶ γλῶσσαι	100 χιλ.	50
	2β 2	Ἀλλάντες (λουκάνικα)	»	50
	2β 3	Ἀλλαντοποιΐας προϊόντα μορταδέλλαι καὶ ὅμοιαι	»	50
	3α 5	Τυρὸς Παρμεζάνης καὶ ὁμοειδὴς Λοδιγιάνο καὶ Ρεζιάνο	»	40
	9ι 8	Ὄρυζα ἀποφλοιωμένη ἐπιλιβωμένη ἢ μὴ	»	9
	11	Φυράματα (πάστται)	»	35
	12α 2	Ἐσπεριδοειδῆ (πορτοκάλια κτλ.) καὶ λοιπὰ μὴ κατονομαζόμενα	»	1
	22γ	Βερμοὺτ		
		1. Εἰς βαρέλια ἢ ἄλλα δοχεῖα ὁμοειδῆ ἄνω τῶν 12 καὶ μέχρι 24 βαθμῶν ἑκατονταβάθμου	»	40
		2. Εἰς φιάλας ἄνω τῶν 12 καὶ μέχρις 24 βαθμῶν ἑκατονταβάθμου	»	60
Ἐκ τοῦ	25	Ἀπόσταγμα οἴνου (eau de vie de vins) ἡδύποτα (liquers) καὶ οἰνοπνευματώδη. Ἐν γένει ποτὰ μετὰ ἢ ἄνευ ζαχάρεως		
		2. Ἄνω τῶν 30 καὶ μέχρι 70 βαθμῶν οἰνοπνεύματος	»	140
»	» 56α	Μάρμαρα ἀκατέργαστα εἰς πλάκας ἢ ὄγκους	100 χιλ.	0.50
»	» 57 α	Μάρμαρα καὶ παρεμφερῆ πετρώματα κατειργασμένα εἰς ὄγκους ἢ ἐσχισμένα εἰς πλάκας	»	2.50
		1. Ἀστίλβωτα.		
	57η	Θεῖον εἰς ὄγκους, κώνους, κόνιν ἢ νήματα		ἀτελὲς
	94	Δυναμὸ (Dynamos) καὶ ἠλεκτρικαὶ ἐγκαταστάσεις ἐν γένει	»	15
»	» 155	Βῶλοι, χάνδραι, δακτύλιοι ἐξ ὑάλου παντὸς χρώματος (Conteria di Venezia) βραχιόλια, περιδέραια καὶ ἄλλα εἴδη κατεσκευασμένα ἐκ τῶν χανδρῶν τούτων καὶ ὑαλοσωλῆνες λαμπῶν	100 χιλ.	65
	159α 5	Κιτρικὸν ὀξὺ	»	20
	159α 11	Τρυγικὸν ὀξὺ	»	15
	159η 17	Θειοῦχος ἄνθραξ	»	ἀτελὲς
	205	Σχοινία ἐν γένει (πλὴν τῶν ἐκ σπάρτου) ἔστω καὶ πισσωμένα	»	35
	206	Σπάγγοι ἐκ πάσης ὕλης πλὴν τῶν ἐκ σπάρτου	»	50
Ἐκ τοῦ	219	Νήματα μονόκλωστα (ταξινομούμενα κατ' ἀγγλικοὺς ἀριθμούς).		
		α) Ἀλεύκαστα.		
		1) μέχρι τοῦ ἀριθμοῦ 6	»	60
		2) ἄνω τοῦ 6 καὶ μέχρι τοῦ ἀριθμοῦ 28	»	80
		3) ἄνω τοῦ ἀριθμοῦ 28	»	60
»	» 220	Κλωστὰὶ ἐκ βάμβακος εἰς πλοκάμους ἢ εἰς χαρτόνια (ἄνευ ἀφαιρέσεως ἀποβάρου διὰ τὰ χαρτόνια ἢ τὰ χάρτινα περιτυλίγματα) ἢ εἰς τροχίσκους (κουβαρίστρες) καὶ ἀλεύκαστοι ἢ λευκασμέναι καὶ κεχρωματισμέναι.		
		α) Προωρισμέναι διὰ ῥάψιμον	»	120
	221	Ὑφάσματα ἐκ βάμβακος ἀλεύκαστα.		
		α) Ζυγίζοντα ἄνω τῶν 130 γραμμ. κατὰ τετραγωνικὸν μέτρον καὶ ἔχοντα ἄθροισμα κλωστῶν στήμονος καὶ κρόκης ἐν τετραγώνῳ πλευρᾶς 5 χιλιοστῶν τοῦ μέτρου (τοῦ ἐν ἑκάστῃ διευθύνσει κλάσματος κλωστῶν μὴ λογιζομένου)		
		1) Μέχρις 27 κλωστῶν συμπεριλαμβανομένων	»	90
		2) Ἄνω τῶν 27 μέχρι 36	»	95
		3) Ἄνω τῶν 36	»	100
		β) Ζυγίζοντα ἄνω τῶν 90 μέχρις 130 γραμμ. κατὰ τετραγωνικὸν μέτρον καὶ ἔχοντα ἄθροισμα κλωστῶν στήμονος καὶ κρόκης ἐν τετραγώνῳ πλευρᾶς 5 χιλιοστῶν		
		1) Μέχρις 27 κλωστῶν	»	95
		2) Ἄνω τῶν 27 μέχρι 36	»	100
		3) Ἄνω τῶν 36	»	105
		γ) Ζυγίζοντα ἄνω τῶν 60 γραμ. μέχρις 90 γρ. κατὰ τετραγωνικὸν μέτρον ἀδιακρίτως τοῦ ἀριθμοῦ κλωστῶν	»	130
		δ) Ζυγίζοντα 60 γραμμάρια καὶ κάτω κατὰ τετραγωνικὸν μέτρον ἀδιακρίτως ἀριθμοῦ κλωστῶν	»	200

ANNEXE B.

TARIFS DES DROIS A L'ENTRÉE EN GRÈCE

Numéros du tarif hellénique		Dénomination des marchandises	Unité	Droits d'entrée Dr. Mét.
	2b-1	Jambons en général et langues	Quintal	50.—
	2b-2	Saucissons	»	50.—
	2b-3	Charcuterie, mortadelles et similaires	»	50.—
	3a-5	Fromages Parmesan et similaires (Lo ligiano et Reggiano)	»	40.—
	9i	Riz mondé, poli ou non	»	9.—
	11	Pâtes alimentaires	»	35.—
	12a-2	Hespéridées (oranges, citrons, mandarines, etc) et autres fruits frais non dénommés	»	1.—
	22e	Vermouth:		
		1. en barils ou en autres récipients similaires :		
		Au dessus de 12o et jusqu'à 24o	»	40.—
		2. En bouteilles : au dessus de 12o et jusqu' a 24o	»	60.—
Ex		Eaux de vie de vin, liqueurs et boissons alcooliques en général avec ou sans sucre :		
		2. Au dessous de 30o et jusqu'à 70o d'alcool	»	140.—
Ex	56a	Marbres bruts, en plaques ou en blocs	»	0.50
»	57a	Marbres et roches similaires ouvrés, en blocs ou sciès en plaques :		
		1. Non polis	»	2.50
	57g	Soufre en masse, en canons, en poudre, en mèches	»	exempt
	94	Dynamos et moteurs électriques en général	»	15.—
Ex	155	Boules, perles, anneaux en verre de toute couleur (Conterie di Venezia) : bracelets, celliers et autres articles fabriqués avec ces ces perles et tubes en verre pour ornement de lustres	»	65.—
	159α-5	Acide citrique	»	20.—
	159α-11	Acide tartrique	»	15.
	159g-17	Sulfure de carbone	»	Exempt
	205	Cordes en général (à l'exclusion de celles en sparte) meme goudronées	Quintal	35.
	206	Ficelles de toute matière (à l'exclusion de celles en sparte)	»	50.
Ex	219	Fils de coton simples (classés en numéros anglais)		
		a) écrus :		
		1) Jusqu' au n. 6	»	60.—
		2) Plus de 6 jusqu' au n. 28	»	80.—
		3) Supérieurs au n. 28	»	60.—
Ex	220	Fils de coton retors, en tresses ou mis en cartons (sans réduction de tare pour les cartons ou l'emballage en papier) ou en bobines, mêmes écrus, blanchis ou teints :		
		a) Destinés à la couture	»	120.—
	221	Tissus de coton écrus		
		a) Pesant plus de 130 gr. par m2 et présentant en chaine et en trame dans un carré de 5 mm. un nombre de fils entiers additionnés (dans le compte des fils de chaine ainsi que des fils de trame, les fractions des fils sont négligées):		
		1) Jusqu' à 27 fils compris	»	90.—
		2) Plus de 27 jusqu'à 36	»	95.—
		3) Plus de 36	»	100.—
		b) Pesant plus de 90 jusqu' à 130 grammes par m2 et présentant en chaine et en trame, dans un carré de 5 mm. un nombre de fils entiers additionnés:		
		1) Jusqu' à 27	»	95.—
		2) Plus de 27 jusqu' à 36	»	100.—
		3) Plus de 36	»	105.—
		c) Pesant plus de 60 jusqu'à 90 grammes par m2 quel que soit le nombre de fils	»	130.—
		d) Pesant 60 grammes et au dessous par m2 quel que soit le nombre de fils	»	200.—

Ἀριθμοὶ Ἑλληνικοῦ Δασμολογίου	Εἴδη ἐμπορευμάτων	Μονὰς	Δασμοὶ Δραχμαὶ Μεταλλικαὶ
222	Ὑράσματα ἐκ βάμβακος λελευκασμένα ἢ τυπωτὰ δασμολογοῦνται ὡς τὰ λελευκασμένα μετ' αὐξήσεως τοῦ δασμοῦ εἰς οἰκείας ὑποδιαιρέσεις κατὰ..	100 χιλ.	+5 ο)ο
223	Νηματοβαφῆ (ἔστω καὶ ἂν νήματα ὦσι μερικῶς κεχρωματισμένα ὡς καὶ τὰ βεβαμμένα ἀδιακρίτως ἀριθμοῦ κλωστῶν.		
	1) Βάρους ἄνω τῶν 180 γραμμαρίων κατὰ τετραγωνικὸν μέτρον.....	»	170
	2) Βάρους ἄνω τῶν 130 μέχρις 180 γραμμαρίων	»	175
	3) » » » 80 » 130 γραμμαρίων	»	180
	4) » 80 γραμμαρίων καὶ κάτω.....	»	190
235β	Σύμμικτα ἤτοι περιέχοντα συνολικὴν ἀναλογίαν βάμβακος ἢ παρεμφερῶν φυτικῶν κλωστικῶν ὑλῶν δασμολογοῦνται κατὰ τὰς ἐν ἐδαφίῳ 235 α' διακρίσεις ἐλαττουμένου τοῦ ἀντιστοίχου δασμοῦ ὡς ἕπεται.		
	1) Περιέχοντα φυτικὰς κλωστικὰς ὕλας ἄνω τῶν 20 μέχρι 50ο)ο ἐλαττουμένου τοῦ ἐν ἐδαφίῳ α') δασμοῦ κατὰ		25 ο)ο
	2) Περιέχοντα φυτικὰς κλωστικὰς ὕλας ἄνω τῶν 50 ο)ο ἐλαττουμένου τοῦ ἐν ἐδαφίῳ α') δασμοῦ κατὰ		50 ο)ο)
	Προσθήκη εἰς τὸ ἄρθρον 235 § 2. Τὰ σύμμικτα ἔχοντα στήμονα καὶ κρόκην ὁλόμαλλον ἢ ἐξ ἄλλων ὁμοειδῶν κλωστικῶν οὐσιῶν εἰς ἃ ἡ γενικὴ ἀναλογία φυτικῆς κλωστικῆς οὐσίας ὑπερβαίνει τὰ 10 ο)ο δασμολογοῦνται συμφώνως τῷ ἄρθρῳ 235β)2.		
	Σημείωσις ἥτις δέον νὰ παρεμβληθῇ πρὸ τοῦ ἄρθρου 244 :		
	Σ η μ ε ί ω σ ι ς β') Εἰς τὰς οἰκείας κλάσεις τῶν ἀμιγῶν μεταξωτῶν τάσσονται καὶ τὰ μετ' ἄλλης κλωστικῆς ἢ ἐκ λοιπῶν ὑλῶν σύμμικτα εἴδη τὰ περιέχοντα ποσὸν μετάξης ἄνω τῶν 40 ο)ο. Εἰς δὲ τὰς τῶν συμμίκτων μεταξωτῶν τάσσονται τὰ περιέχοντα ποσὸν μετάξης ἄνω τῶν 8 ο)ο μέχρι 40 ο)ο.		
	Σ η μ ε ί ω σ ι ς γ') Ὑράσματα καὶ ἕτερα εἴδη μὴ εἰδικῶς κατονομαζόμενα περιέχοντα ποσὸν μετάξης μέχρις 8 ο)ο δὲν θεωροῦνται ὡς μεταξωτὰ ἀλλ' ὑπάγονται εἰς τὰς οἰκείας κλάσεις τοῦ δασμολογίου ἀναλόγως τῆς ὕλης ἐξ ὧν συνίστανται.		
	Σ η μ ε ί ω σ ι ς δ') Ἐξαιρέσει τῶν ἐν τῇ σημειώσει β' ἀναφερομένων εἰδῶν τὰ ὑράσματα βάρους ἀνωτέρου τῶν 45 γραμμαρίων κατὰ τετραγωνικὸν μέτρον περιέχοντα ποσότητα μετάξης ἀνωτέραν τῶν 8 καὶ μέχρι 15 ο)ο ὑπάγονται εἰς τὰς οἰκείας κλάσεις τοῦ δασμολογίου ἀναλόγως τῆς ὕλης μεθ' αὐξήσεως 30 ο)ο.....		
245	Ὑράσματα μεταξωτὰ ζυγίζοντα κάτω τῶν 45 γραμμ. κατὰ τετραγωνικὸν μέτρον, οἷον καλύπτραι (βέλλα) τούλι, νάζι, κρέπια, τρίχαπτα, καλύμματα κεφαλῆς ἢ λαιμοῦ καὶ παρεμφερῆ, αὐτοτελῆ ἢ εἰς τόπια.		
	α) ἐκ μετάξης ἀμιγοῦς.....	τὸ χιλιόγρ.	32
	β) ἐκ μετάξης συμμίκτου μετ' ἄλλων ὑλῶν.....	»	24
246	Ὑράσματα μεταξωτὰ μὴ εἰδικῶς κατονομαζόμενα ζυγίζοντα ἄνω τῶν 45 γρ. κατὰ τετραγωνικὸν μέτρον.		
	α) ἐκ μετάξης ἀμιγοῦς	»	24
	β) ἐκ μετάξης συμμίκτου μετ' ἄλλων ὑλῶν.....	»	16
260β	β') Πῖλοι χθαμαλοὶ δ' ἄνδρας καὶ παῖδας ἕτοιμοι πρὸς χρῆσιν ἔστω καὶ ἂν ἐλλείπει τὸ ἐσωτερικὸν ὑπένδυμα ἢ ἄλλο τις παρασκευὴ πρὸς τὸν σκοπὸν ὅπως παραπαθοῦν ὡς πῖλήματα.		
	1) Σκληροί.....	Τεμάχιον	4
	2) Μαλακοί.....	»	3.60
Ἐκ τοῦ 264	Ταινιοπλέγματα (Πλόκαμοι καὶ ταιναι) διὰ ψαθίνους πίλους.		
	α) Ἐκ σπάρτου, ἐκ ψιάθου, ἐκ φλοιοῦ, ἐξ ὑνῶν ἀθανάτου, ἐκ ξύλου λευκοῦ ἢ ἐξ ἄλλων παρεμφερῶν φυτικῶν ὑλῶν μὴ κατονομαζομένων ἢ ἐκ χάρτου.		
	1) Λελεύκαστα.....	100 χιλ.	25
	2) Λελευκασμένα ἢ κεχρωματισμένα.....	»	70
» » 262	Πῖλοι ἐκ ψιάθου, φλοιοῦ λευκοῦ ξύλου, χάρτου, σπάρτου, βούλων ἢ ἐξ ἄλλων παρεμφερῶν φυτικῶν ὑλῶν.		
	α) Ἐν σχήματι κώνου πεπλεγμένου εἰς ἓν ὅλον σῶμα.		
	1) Λελεύκαστοι, ἀχρωμάτιστοι, ἀσχημάτιστοι, ἀστόλιστοι	τεμάχιον	0.35
	2) Λελευκασμένοι ἢ κεχρωματισμένοι, ὡς καὶ οἱ ἐσχηματισμένοι ἀστόλιστοι.	»	0.55
	3) Ὅμοιοι τοῖς ἐδαφίοις 1 καὶ 2 ἀλλ' ἐστολισμένοι.....	»	2

Numéros du tarif heliénique	Denomination des Marchandises	Unité	Droits d'entrée Dr. Mét.
222	Tissus de coton blanchis ou imprimés	Quintal	Droits des tissus écru augmentés de 5 o)o
223	Tissus composés de fils teints (à fils teints même partiellement ainsi que tissus teints sur pièce, quel que soit le nombre des fils :		
	1) Pesant au dessus de 180 gr. par m2	»	170.
	2) Pesant au dessus de 130 et jusqu'à 180 gr par m2	»	175.
	3) Pesant ou dessus de 80 et jusqu'à 130 gr. par m2	»	180.
	4) pesant 80 gr. et au dessous	»	190.
235b	Tissus en fils de laine mélangée, c'est-à-dire contenant une proportion totale de coton ou d'autres matières textiles similaires végétales :		
	1) dans la proportion de plus de 20 jusqu'à 50 o)o	»	Droits actuels des tissus q indiqués à la position 235) avec diminution de 25 o)o
	2) dans la proportion de plus de 50 o)o		Droits actuels des tissus indiqués à la position 235) avec diminution de 50 o)o
	Ad. n. 235 b) 2. Les tissus en fils de laine mélangée, ayant la chaine ou la trame entièrement en coton ou en autre matière textile similaire, dans lesquels la proportion totale de matière textile végétale dépasse le 10 o)o suivant le traitement établi pour la position 235 b) 2.		
	NOTES A INSERER AVANT LA POSITION 244		
	N o t e.—b. Les articles et tissus de soie mélangée à d'autres matières texles, contenent une quantité de soie supérieure à 40 o)o suivant le régime des classes correspondantes des tissus de soie pure.Ceux qui contiennent une quantité supérieure à 8 o)o et Jusqu'a 40 o)o de soie, suivent le régime des articles de soie mélangée.		
	N o t e e.—Les tissus et les autres articles non spécialement dénommés contenant une quantité de soie jusqu'à 8 o)o n'entrent pas dans la catégorie des articles en soie, mais suivent le régime des classes correspondantes du tarif suivant l'espèce de leur matière.		
	N o t e d.—A l'exception des articles mentionnée à la note b., les tissus d'un poids supérieur à 45 grammes par met contenant une quantité de soie de plus de 8 et jusqu'à 15 o)o suivent le régime de la classe correspondante selon l'espèce de la matière avec augmentation de 30 o)o.		
245	Tissus de soie pesant au dessus de 45 grammes par m2, tels que, voiles, tulles, crèpe, dentelles, fichus et similaires ou articles confectionnès ou en espèces :		
	a) de soie pure :	kile	32.
	b) de soie mélangée à d'autres matières	»	24.
246	Tissus de soie non spécialement dénommés, pesant plus de 45 grammes par par m2 :		
	2) de soie	»	24.
	b) de soie mélangée à d'autres matières	»	16.
260b	Chapeaux bas, pour hommes et garçons, prèts à servir, même sans doublure ou garnis partiellement dans l'intention d'être importés comme feutres :		
	1) durs	pièce	4 ½
	2) mous	»	3.60

Ἀριθμὸς Ἑλληνικοῦ Δασμολογίου	Εἴδη ἐμπορευμάτων	Μονὰς	Δασμὸς Δραχμαὶ Μεταλλικαὶ
	β') Ἐρραμμένοι συνδεδεμένοι.		
	1) Ἀλεύκαστοι, ἀχρωμάτιστοι, ἀσχημάτιστοι, ἀστόλιστοι	τεμάχιον	2
	2) Λελευκασμένοι, κεχρωματισμένοι ὡς καὶ οἱ ἐσχηματισμένοι ἀστόλιστοι	»	2.50
	3) Ὅμοιοι τοῖς ἐν ἐδαφίοις 1 ἐσχηματισμένοι ἢ ἐστολισμένοι δι' ἁπλῆς κορδέλλας οὐχὶ μεταξωτῆς	»	2.50
	4) Ὅμοιοι τοῖς ἐν ἐδαφίοις 1 καὶ 2 ἐστολισμένοι διὰ κορδέλλας μεταξωτῆς ἢ συμμίκτου	»	3.50
Ἐκ τοῦ 266	Ἅμαξαι αὐτοκίνητοι :		
	α') Φορτηγοὶ ὡς καὶ ρυμουλκούμενα αὐτῶν	100 χιλ.	10
	β') Λεωφορεῖα	»	15
	Σημείωσις. Λεωφορεῖα θεωροῦνται ὅταν ἔχουσιν ἀκτὸ τοὐλάχιστον μονίμους θέσεις ἐκτὸς τῶν 2 προσθίων τοῦ ὁδηγοῦ.		
	γ') Συνήθεις ἐπιβατικαὶ ζυγίζουσαι.		
	1) μέχρις 800 χιλιογράμμων	100 χιλ.	30
	2) Ἄνω τῶν 800 χιλιογράμμων	»	50
	Ἐκ τοῦ δ') Μέρη αὐτοκινήτων ἁμαξῶν.		
	1) Βάσεις (chassis) μετὰ ἢ ἄνευ κινητῆρος συνδεδεμένου ἐπ' αὐτῶν	»	6
	3) Κιβώτια διὰ συνήθη ἐπιβατικὰ ἢ λεωφορεῖα	»	60
	6) Ἀεροθάλαμοι (Chambres à air)	»	140
» » 277γ	γ') Κομβία ἐκ Καρύζο (φυτικὸν ἐλεφαντοστοῦν)	»	100

Numéros du tarif hellénique	Denomination des Marchandises	Unité	Droits d'entrée Dr. Mét.
Ex 264	Tresses (nattes ou bandes) pour chapeaux de paille :		
	a) de sparte, de paille, d'écorce, d'agave, de bois blanc ou d'autres matières végétales similaires ou en papier :		
	1) non blanches	quintal	25.—
	2) blanchies ou teints	»	70.—
Ex 262	Chapeaux de paille, d'écorce, de bois blanc de papier de sparte, de jonc ou d'autres matières végétales similaires :		
	a) tressés en forme de cloche d'une seule pièces :		
	1) non blanchis, non teints, non formés, non garnis	pièces	0.35
	2) blanchis ou teints, formés, non garnis	»	0.55
	3) les mêmes que ceux des numéros 1 et 2 garnis	»	2.—
	b) cousus et liés :		
	1) non blanchis, ni teints, non formés, non garnis	»	2.—
	2) blanchis ou teints non formés, non garnis	»	2.70
	3) les mêmes que ceux du n 1. formés ou garnis d'un simple ruban sauf en soie	»	2.70
	4) les mêmes que ceux des numéros 1 et 2 garnis d'un ruban en soie pure ou mélangée	»	3.50
Ex 266	Voitures automobiles:		
	a) à marchandises, ainsi que leurs remorques	quintal	10.—
	b) autobus	»	15.—
	N. B.— Sont considérés tels lorsqu'ils ont au moins de huit place fixes, y compris les deux places de devant pour les conducteurs.		
	c) ordinaires :		
	1) pesant jusqu'à 800 kilos	»	30.—
	2) pesant plus de 800 kilos	»	50.—
	ex d) parties de voitures automobiles :		
	1) châssis avec ou sans moteurs	»	6.—
	3) carrosseries pour automobiles ordinaires et autobus	»	60.—
	6) chambres à air	»	140.—
Ex 277	e) Boutons en coroso (ivoire végétal)	»	100.—

ΤΕΛΙΚΟΝ ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟΝ

Κατὰ τὴν ὑπογραφὴν τῆς μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Ἰταλίας συναφθείσης σήμερον Συνθήκης Ἐμπορίας καὶ Βιομηχανίας οἱ ὑπογεγραμμένοι Πληρεξούσιοι ἐποιήσαντο τὰς κάτωθι δηλώσεις, αἵτινες θὰ ἀποτελέσωσιν ἀναπόσπαστον μέρος τῆς εἰρημένης Συμβάσεως.

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν Σύμβασιν.

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 3.

Αἱ διατάξεις τοῦ ἄρθρου 3 τῆς Συμβάσεως ἐφαρμόζονται ἐπίσης εἰς τὰς συνεστημένας Ἑταιρείας, τὰς ἐχούσας τὴν ἕδραν αὐτῶν ἐκτὸς τοῦ Ἰταλικοῦ Βασιλείου, εἰς ὃς δι' ἀποφάσεων τῶν ἁρμοδίων δικαστικῶν ἢ διοικητικῶν Ἰταλικῶν Ἀρχῶν ἀπενεμήθη ἡ Ἰταλικὴ ὑπηκοότης δυνάμει τῶν διατάξεων τῶν Συνθηκῶν, αἵτινες ἔθεσαν τέρμα εἰς τὸν γενικὸν πόλεμον, ἢ συμφωνιῶν συναφθεισῶν κατ' ἐξάρτησιν ἐκ τῶν εἰρημένων Συνθηκῶν.

Ἐπὶ τῶν ἄρθρων 5 καὶ 6

Τὰ δύο Ὑψηλὰ συμβαλλόμενα Μέρη ἀναγνωρίζουσιν ὅτι ἡ ρήτρα τοῦ μᾶλλον εὐνουμένου Κράτους ἡ ἀναφερομένη εἰς τὰ ἄρθρα 5 καὶ 6 τῆς Συμβάσεως δέον νὰ ἑρμηνευθῇ ἐν τῇ ἐννοίᾳ ὅτι τὰ τρόφιμα καὶ αἱ ἀποικιακαὶ πρῶται ὕλαι (ἤτοι καφές, τέϊον, καπνός, βάμβαξ, μαλλίον, ἐλαιοῦχοι σπόροι) οἱασδήποτε προελεύσεως, εἰσαγόμενα εἰς μίαν ἐκ τῶν δύο χωρῶν διὰ μέσου τοῦ ἐδάφους τοῦ ἄλλου μετὰ ἢ ἄνευ ἐπανασυσκευῆς ἢ ἀποθέσεως εἰς τὰς ἀποθήκας καὶ ἐλευθέρους λιμένας αὐτῆς, δὲν θὰ ὑπάγωνται εἰς ὀλιγωτέρας εὐνοίας τῶν εἰς τὰ αὐτὰ προϊόντα, τῆς αὐτῆς προελεύσεως, εἰσαγόμενα μέσον οἱουδήποτε τρίτου Κράτους, παρεχομένων, ἀνεξαρτήτως τοῦ ἂν ἀπετέθησαν ἢ ἐπανεσυνεσκευάσθησαν εἰς τὰς ἀποθήκας ἢ ἐλευθέρους λιμένας τοῦ αὐτοῦ τρίτου Κράτους.

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 10

Ἐννοεῖται ὅτι τὰ Ὑψηλὰ συμβαλλόμενα Μέρη, σκοπεύοντα τὴν ταχυτέραν ἐξ ὁλοκλήρου πραγματοποίησιν τῆς ἀρχῆς τῆς ἐν τῷ ἄρθρῳ 10 παραγρ. 1 τῆς Συμβάσεως τεθείσης, δὲν θέλουσι διατηρήσει ἢ ὁρίσει οὐδεμίαν ἀπαγόρευσιν ἢ περιορισμὸν εἰς τὴν ἐξαγωγὴν ἢ εἰσαγωγήν, ἐκτὸς ἂν τοῦτο εἶναι ἀπολύτως ἀναγκαῖον καὶ μόνον ἐφ' ὅσον ὑπάρχουσιν αἱ ἐξαιρετικαὶ περιστάσεις αἵτινες ὑπηγόρευσαν αὐτάς.

Συμφώνως πρὸς τὸ πνεῦμα τῆς διατάξεως ταύτης τὰ δύο Ὑψηλὰ συμβαλλόμενα Μέρη θὰ ἐφαρμόσωσιν ἔναντι ἀλλήλων τὰς ἰσχυούσας ἀπαγορεύσεις ἢ περιορισμοὺς κατὰ τὸν εὐρύτερον καὶ μᾶλλον φιλελεύθερον τρόπον.

Ἐπὶ πλέον, ἐν περιπτώσει καθ' ἣν τὸ ἕν τῶν Ὑψηλῶν συμβαλλομένων Μερῶν ἤθελε θεσπίσει νέας ἀπαγορεύσεις ἢ περιορισμοὺς εἴτε κατὰ τὴν εἴσοδον ἢ τὴν ἔξοδον, ἢ κατ' ἐξαίρεσιν τῶν μέτρων τούτων παροχὴ δικαιώματος εἰσαγωγῆς ἢ ἐξαγωγῆς καὶ ὁ καθορισμὸς νέων ποσοστήτων μέχρι τῶν ὁποίων θὰ ἐπιτρέπωνται αὗται θὰ μελετηθῇ ἐπὶ τῇ αἰτήσει τοῦ ἑτέρου μέρους κατὰ τρόπον ὥστε νὰ μὴ παραβλάπτωνται αἱ μεταξὺ τῶν δύο χωρῶν ἐμπορικαὶ σχέσεις εἰμὴ ἐν τῷ ἐλαχίστῳ δυνατῷ μέτρῳ.

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 11.

Τὰ εἰσπραχθησόμενα τέλη διὰ τὴν θεώρησιν τῶν πιστοποιητικῶν προελεύσεως, ἐν ᾗ περιπτώσει ἤθελεν ἀπαιτηθῇ ἡ θεώρησις αὕτη, δὲν θέλουσιν ὑπερβῇ τὰ 2 φράγκα χρυσᾶ.

PROTOCOLE FINAL.

Au moment de procéder à la signature de la Convention de commerce et de navigation conclue à la date de ce jour entre la Grèce et l'Italie, les Plénipotentiaires soussignés ont fait les déclarations suivantes, qui auront à former partie intégrantee de ladite Convention.

En ce qui concerne la Convention.

Ad. Article 3.

Les dispositions établies à l'article 3 de la Convention sont aussi applicables aux Sociétés constituées et ayant encore leur siège hors du Royaume d'Italie, auxquelles, par des mesures de la compétente autorité judiciaire ou administrative dudit Royaume., aurait été attribuée l'appartenance à l'Etat Italien en vertu des dispositions contenues dans les Traités qui ont mis fin à la guerre mondiale ou d'accords conclus en dependance desdits Traités.

Ad. Article 5 et 6.

Les deux Hautes Parties contractantes reconnaissent que la clause de la nation la plus favorisée, établie dans les articles 5 et 6 de la Convention, doit être interprétée dans le sens que les produits alimentaires et les matières premières d'outremer (c'est-à-dire, par exemple, café, thé, tabac, coton, laine, graines oléagineuses), quelle que soit leur provenance, importés dans l'un des deux Pays à travers le territoire de l'autre après avoir été, ou non, déposés ou réemballés dans ses ports francs ou dans ses entrepôts, ne seront pas soumis à un traitement à tous égards moins favorable que celui qui serait fait aux mêmes produits, de la même origine, importés dans l'un ou on l'autre pays à travers un tiers Etat quelconque, après avoir été, ou non, déposés ou réemballés dans des ports francs ou dans des entrepôts de ce même tiers Etat.

Ad. Article 10.

Il reste entendu que les Hautes Parties contractantes, dans le but de réaliser au plus vite dans son intégralité le principe établi à l'article 10 alinéa 1er de la convention, ne maintiendront et n'institueront aucune prohibition ou restriction d'importation ou d'exportation, à moins que cela ne soit absolument nécessaire et pour aussi longtemps que subsisteront les circonstances exceptionnelles qui en sont la raison.

Conformément à l'esprit de cette disposition, les deux Hautes Parties contractantes appliqueront, l'une vis-à-vis de l'autre, les prohibitions ou restrictions en vigueur de la façon la plus large et libérale.

En outre dans le cas, où l'une ou l'autre des Hautes Parties contractantes établirait de nouvelles prohibitions ou restrictions soit à l'entrée, soit à la sortie, l'octroi de dérogations ou la fixation de contingents sera étudié sur la demande de l'une ou l'autre des Hautes Partus contractantes, de façon à ne préjudicier que le moins possible aux relations commerciales entre les deux Pays.

Ad. article 11.

Les droits à percevoir dans le cas où le visa sur les certificats d'origine pourrait être exigé, ne devra pas dépasser 2 francs o .

Επὶ τῷ ἄρθρῳ 14.

Ἐννοεῖται ὅτι ἅπαντα τὰ προϊόντα καὶ ἐμπορεύματα, ἰδίως τὰ ἀμπελουργικά, θέλουσιν ἀμοιβαίως γίνεσθαι δεκτὰ εἰς τὰς ἐλευθέρας ζώνας καὶ δύνανται νὰ ὑποβάλλωνται, συμφώνως πρὸς τοὺς ἰσχύοντας νόμους καὶ διατάξεις τοῦ Κράτους, εἰς πᾶσαν πρᾶξιν συσκευασίας, χειρισμοῦ, μεταβιβάσεως, ἐπαναφορτώσεως καὶ μεταγγίσεως εἰς δοχεῖα ἢ ἐπὶ τούτῳ βαγόνια.

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 20.

Αἱ διατάξεις τοῦ ἄρθρου 20 δὲν θίγουσι τὰ δικαιώματα τῶν προξενικῶν ἀρχῶν τῶν δύο Ὑψηλῶν συμβαλλομένων Μερῶν ἐν περιπτώσει ναυαγίου, προσφάτου ἢ ἀβαρίας κρατικοῦ πλοίου τῆς χώρας εἰς ἣν ὑπάρχουσι εἰς τὰ χωρικὰ ὕδατα τῆς ἄλλης χώρας ὡς καθορίζονται διὰ τῆς προξενικῆς Συμβάσεως τῆς 15)27 Νοεμβρίου 1880.

Ὅσον ἀφορᾷ τὸ δασμολόγιον κατὰ τὴν εἰσαγωγὴν εἰς Ἑλλάδα.

I.

Ἐπὶ τῆς κλάσεως 3 α— Ἐννοεῖται ὅτι ἐν ᾗ περιπτώσει τέλος κατώτερον τοῦ διὰ τοὺς τυροὺς ὁριζομένου εἰς τοὺς ἀριθμοὺς 1, 2, 3, 4 καὶ 6 εἰς τὴν κλάσιν 3 α ἤθελε παραχωρηθῇ ὑπὸ τῆς Ἑλλάδος εἰς τρίτην Δύναμιν δι' οἱονδήποτε εἶδος ἢ εἰδικότητα τυρῶν, εἰς τὸ αὐτὸ τέλος θὰ ὑπάγωνται καὶ οἱ ὁμοειδεῖς Ἰταλικοὶ τυροὶ ἀναλόγως τῶν εἴδους.

II.

Ἐπὶ τῆς κλάσεως 3 α) 5— Ἐννοεῖται ὅτι αἱ ὀνομασίαι «Parmesan, Reggiano et Lodigiano δὲν ἀφορῶσι τὸν τόπον παραγωγῆς ἀλλὰ τὸν τρόπον κατασκευῆς. Τὸ τέλος 40 δραχ. χορηγεῖται ἑπομένως εἰς ὅλα τὰ εἴδη τυροῦ τῆς κατασκευῆς ταύτης οἱοσδήποτε καὶ ἂν εἶναι ὁ τόπος παραγωγῆς.

III.

Ἐπὶ τῆς κλάσεως 21— Ἐν ᾗ περιπτώσει ἡ Ἑλλὰς παραχώρει εἰς τρίτην Δύναμιν ἐλάττωσιν δασμῶν ἢ εἰδικὰς εὐκολίας ὅσον ἀφορᾷ οἱονδήποτε εἶδος οἴνου, αἱ ἐλαττώσεις καὶ λύσεις αὗται θέλουσι πάραυτα ἐπεκταθῇ ἐν τῷ αὐτῷ μέτρῳ εἰς τοὺς Ἰταλικοὺς οἴνους Μαρσάλας, Μαλβοισίας καὶ Μοσχάτου.

IV.

Ἐνῇ περιπτώσει ἡ Ἑλλὰς ἤθελεν ἀποφασίσει τὴν μεταβολὴν τοῦ ὑπάρχοντος δασμολογίου ὅσον ἀφορᾷ τὰ κάτωθι προϊόντα, τὰ αὐτὰ προϊόντα, τὰ παραγόμενα ἢ προερχόμενα ἐκ Ἰταλίας ἢ τῶν ἀποικιῶν ἢ κτήσεων αὐτῆς δὲν θὰ δύνανται νὰ ὑποβληθῶσιν εἰς τέλη ἀνώτερα τῶν κάτωθι σημειουμένων κατὰ τὴν εἰσαγωγὴν αὐτῶν εἰς Ἑλλάδα.

Ἐπὶ τοῦ ἀριθ. 203 γ 1) Νήματα μονόκλωστα φυσικῆς χροιᾶς καὶ ἀσπίλωτα :

Ἀριθ. 203 γ 1) Μέχρι τοῦ ἀριθ. 10 δραχ. μετ. 12 κατὰ 100 χιλ.

2) Ἄνω τοῦ ἀριθ. 10 καὶ μέχρι τοῦ 24 δραχ. μετ. 14 κατὰ 100 χιλ.

Τὸ παρὸν πρωτόκολλον, ὅπερ θέλει θεωρηθῇ ἐπικεκυρωμένον καὶ ἀποδεχθὲν παρὰ τῶν Ὑψηλῶν συμβαλλομένων Μερῶν ἄνευ ἄλλης εἰδικῆς ἐπικυρώσεως τῆς Συνθήκης εἰς ἣν ἀναφέρεται, ἐγένετο εἰς διπλοῦν ἐν Ρώμῃ τῇ εἰκοστῇ τετάρτῃ Νοεμβρίου 1926.

(Υπ.) Ν. ΜΑΥΡΟΥΔΗΣ
» Ν. ΞΥΔΑΚΗΣ
» Β. ΜΟΥΣΣΟΛΙΝΗ

Ad. article 14.

Il est entendu que tous les produits et marchandises, notamment les produits vinicoles, seront réciproquement admis dans les zones franches et y pourront subir, en observant les conditions établies par les lois et réglements du pays, toute opérations de manipulation, de réembaillage, de transbordement, de rechargement et de transvasement dans des récipients ou des wagons appropriées.

Ad. Article 20.

Les dispositions de l'article 20 ne portent aucune atteinte aux attributions réservées aux autorités consulaires des deux Hautes Parties contractantes dans les cas de naufrage, d'échouage ou d'avarie d'un navire de l'Etat dont elles ressortent dans les eaux de l'autre Etat, telles qu'elles sont déterminées par la Convention consulaire du (15) 27 Novembre 1880.

En ce qui concerne le tarif à l'entrée en Grèce.

I.

Ad. n. 3 a) — Il reste entendu que dans le cas où un droit inférieur à celui fixé pour les fromages indiqués aux numéros 1, 2, 3, 4 et 6 de la position 3 a) serait accordé par la Grèce à un tiers Etat quelconque, pour n'importe quel genre ou spécialité de fromage, le même droit sera appliqué aux fromages similaires italiens selon l'espèce.

II.

Ad. n. 3 a) 5 — Il reste entendu que les dénominations de Parmesan, Reggiano et Lodigiano n'indiquent pas le lieu de production mais le genre de fabrication. Le droit de 40 drachmes est, par conséquent, accordé pour toutes les sortes de fromages de ce genre de fabrication, quelle que soit la contrée d'où ils proviennent.

III.

Ad n. 21 — Dans le cas où la Grèce accorderait à une tierce puissance des réductions de droits ou des faveurs spéciales quant au régime d'une spécialité quelconque de vin, ces réductions et faveurs seront immédiatement étendues, dans la même mesure, aux spécialités italiennes de vin Marsala, Malvoisie et Muscat.

IV.

Dans le cas où la Grèce viendrait dans la décision de modifier le régime douanier actuel pour les produits dont, ci-dessous, les mêmes produits, originaires et provenant de l'Italie, ses Colonies et Possessions, ne pourront être soumis, à leur importation en Grèce, à des droits dépassant la mesure pour chacun d'eux ci-après indiquée :

Dr. Mét. par q. l
ex 203 c) Fils de chanvre simples, de couleur naturelles, non polis:
1) jusqu'au n. 10 ..... 12—
2) de plus de 10 jusqu'au n. 24 ..... 14—

Le présent Protocole, qui sera considéré comme approuvé et sanctionné par les Hautes Parties contractantes sans autre ratification spéciale, par le seul fait de l'échange des ratifications de la Convention à laquelle il se rapporte, a été dressé en double expédition à Rome le vingt-quatre novembre mil le neuf cend vingt-six.

N. MAVROUDIS — BENITO MUSSOLINI
N. XYDAKIS

ΔΗΛΩΣΙΣ

Ἐξυπακούεται ὅτι ἡ Σύμβασις Ἐμπορίου καὶ Ναυτιλίας ἡ σήμερον ὑπογραφεῖσα ἐν Ρώμῃ οὐδαμῶς θίγει τὰς ἀπαιτήσεις τῶν ἰδιωτῶν τὰς βασιζομένας ἐπὶ τῶν διατάξεων τῆς Ἰταλο-Ἑλληνικῆς Συμβάσεως Ἐμπορίου καὶ Ναυτιλίας (ὑπογραφείσης ἐν Ρώμῃ τῇ 1 Ἀπριλίου) 20 Μαρτίου 1889, τὴν διατηρηθεῖσαν ἐν ἰσχύι διὰ τοῦ ἐμπορικοῦ πρωτοκόλλου τῆς 30 Δεκεμβρίου 1899, καὶ ὅτι πᾶσα διαφορὰ ἥτις ἤθελεν ἀναφυῆ μεταξὺ τῶν δύο Κυβερνήσεων ὅσον ἀφορᾷ τὸ ἔγκυρον τῶν εἰρημένων ἀπαιτήσεων. Θὰ παραπεμφθῇ τῇ αἰτήσει τοῦ ἑνὸς ἢ τοῦ ἑτέρου τῶν συμβαλλομένων εἰς τὸ Διαιτητικὸν Δικαστήριον τὸ ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 24 τῆς σήμερον ὑπογραφείσης Συμβάσεως Ἐμπορίου καὶ Ναυτιλίας προβλεπόμενον.

Ἐγένετο εἰς διπλοῦν ἐν Ρώμῃ τῇ 24 Νοεμβρίου 1926

(Ὑπ.) Ν. ΜΑΥΡΟΥΔΗΣ
» Ν. ΞΥΔΑΚΗΣ
» Β.ΜΟΥΣΣΟΛΙΝΙ

ΔΗΛΩΣΙΣ

Κατὰ τὴν ὑπογραφὴν τῆς Συμβάσεως Ἐμπορίου κα Ναυτιλίας μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Ἰταλίας οἱ Πληρεξούσιοι τῶν Ὑψηλῶν συμβαλλομένων Μερῶν λαμβάνοντες ὑπ' ὄψιν ὅτι ἡ εἰρημένη Σύμβασις δὲν ἀναγνωρίζει εἰς τὰ πλοῖα τῶν Ὑψηλῶν συμβαλλομένων Μερῶν τὸ δικαίωμα τῆς ἀκτοπλοΐας εἰς τὰ οἰκεῖα χωρικὰ ὕδατα, δηλοῦσιν ὅτι, ἐὰν τὸ ἓν ἐξ αὐτῶν ἐχορήγησεν ἢ ἤθελε χορηγήσει τὸ δικαίωμα τοῦτο εἰς τρίτην Δύναμιν, τὸ ἄλλο Ὑψηλὸν συμβαλλόμενον Μέρος δὲν δύναται νὰ ἐπικαλεσθῇ ἐπὶ τοῦ προκειμένου τὴν ρήτραν τοῦ μᾶλλον εὐνουμένου Κράτους εἰμὴ ὑπὸ τὸν ὅρον νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν ἀμοιβαιότητα διὰ τὴν αὐτὴν παραχώρησιν. Ἡ δήλωσις αὕτη θὰ ἀποτελῇ ὁλοκληρωτικὸν μέρος τῆς ρηθείσης Συμβάσεως.

Ἐγένετο εἰς διπλοῦν ἐν Ρώμῃ τῇ 24 Νοεμβρίου 1926.

(Ὑπ.) Ν. ΜΑΥΡΟΥΔΗΣ
(») Ν. ΞΥΔΑΚΗΣ
(») Β. ΜΟΥΣΣΟΛΙΝΙ

ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟΝ

Κατὰ τὴν ὑπογραφὴν τῆς Συμβάσεως Ἐμπορίου καὶ Ναυτιλίας συνομολογηθείσης σήμερον οἱ ὑπογεγραμμένοι Πληρεξούσιοι ἐπιβεβαιοῦσι τὰ ἀκόλουθα:

«Κατὰ τὰς λαβούσας χώραν διαπραγματεύσεις διὰ τὴν σύναψιν τῆς Συμβάσεως Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας, ὑπογραφείσης σήμερον μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Ἰταλίας, ἡ Ἑλληνικὴ Ἀντιπροσωπεία ἔλαβεν ὑπὸ εὐμενεστάτην σημείωσιν τὴν αἴτησιν τῆς Ἰταλικῆς Ἀντιπροσωπείας, ὡς σκοπὸν ἔχουσαν τὴν ἐν τῷ προσηρτημένῳ τῇ εἰρημένῃ Συμβάσει δασμολογικῷ πίνακι ἀναγραφὴν εἰδικῶν τελωνειακῶν δασμῶν διὰ τὴν εἰς Ἑλλάδα εἰσαγωγὴν τῶν ἑπομένων προϊόντων Ἰταλικῆς παραγωγῆς καὶ προελεύσεως, ἤτοι:

Νημάτων ἐκ τεχνητῆς μετάξης, νημάτων ἐκ τεχνητοῦ ἐρίου (sniafil) ὑφασμάτων ἐξ ἐρίου, βάμβακος ἢ φυσικῆς μετάξης μιγῶν ἢ συμμίκτων περιεχόντων ἐπίσης τεχνητὴν μέταξαν ἢ τεχνητὸν ἔριον (sniafil).

Ἡ εἰρημένη Ἀντιπροσωπεία, ἂν καὶ ἀναγνωρίζουσα ὅτι τὰ ἄνω προϊόντα θὰ ἠδύναντο νὰ ὑπαχθῶσιν εἰς δασμὸν καταλληλότερον ὡς πρὸς τὴν πραγματικὴν αὐτῶν ἀξίαν, εὑρέθη ἐν ἀδυναμίᾳ νὰ ἱκανοποιήσῃ τὴν Ἰταλικὴν αἴτησιν, καθόσον

DECLARATION

Il reste entendu que la Convention de commerce et de navigation signée aujourd' hui entre la Grèce et l'Italie ne préjudicie en aucune manière aux réclamations en faveur des particuliers qui sont basées sur les clauses du Traité de commerce et de navigation italo-hellénique signé à Rome le 1er avril 20 mars) 1889, maintenues en vigueur par le Protocole commercial du 30 décembre 1899, et que tout différend qui viendrait à surgir entre les deux gouvernements, en ce qui concerne la validité des dites réclamations, sera déféré, à la requête de l'un ou de l'autre, à la décision du Tribunal arbitral, prévu par l'art. 24 de la susdite Convention de commerce et de navigation d'aujord'hui.

Fait à Rome, en double expédition le vingt quatre novembre mil neuf cent vingt six.

N. MAVROUDIS BENITO MUSSOLINI
N. XYDAKIS

DECLARATION

Au moment de procéder, aujourd'hui à la signature de la Convention de commerce et de navigation, entre la Grèce et l'Italie, les Plénipotentiaires des Hautes Parties Contractantes, tenant compte que la dite Convention ne reconnait pas aux navires des Hautes Parties Contractantes l'exercice du cabotage dans les eaux territoriales respectives, déclarent que si l'une d'elles aurait accordé ou accorderait cet exercice à une tierce puissance, l'autre Partie contractante ne pourra invoquer en l'espèce, le traitement de la nation la plus favorisée qu'à condition d'assurer à titre de réciprocité la même concession. Cette déclaration fera partie intégrante de la susdite Convention.

Fait à Rome, en double expédition le vingt-quatre novembre mil neuf cent vingt-six.

N. MAVROUDIS BENITO MUSSOLINI

N. XYDAKIS

PROTOCOLE

Au moment de procéder à la signature de la Convention de commer ce et de navigation, conclue à la date de ce jour entre la Grèce et l'Italie, les Plénipotentiaires soussignés confirment ce qui suit :

»A l'occasion des négociations qui ont eu lieu pour la Convention de commerce et de navigation signée à la date d'aujurd'hui entre l'Italie et la Grece, la Délégation Hellénique a pris dans la plus bienveillante considération la demande faite par la Délégation italienne, tendant à établir, dans le tarif annexé à la susdite Convention, des droits de douane spéciaux applicables à l'importation en Grèce des produits suivants d'origine et en provenance de l'Italie, à savoir : fil en soie artificielle, fils et tops de laine artificielle (»sniafil»), tissus de laine, de coton, ou de soie naturelle, purs ou mélangés, contenant aussi de la soie artificielle ou du »sniafil».

Ladite Délégation tout en reconnaissant que les produits susdits pourraient être soumis à un traitement

ἡ κατάταξις καὶ τὸ σύστημα τοῦ Ἑλληνικοῦ δασμολογίου δὲν ἐπιτρέπει τοῦτο.

Ἀναλαμβάνει ὅμως, ὅπως συστήσῃ ὅλως ἰδιαιτέρως εἰς τὴν Κυβέρνησίν της ὅπως ἐξετασθῇ τὸ ζήτημα τοῦτο, λαμβανομένης ὑπ' ὄψιν ἀφ' ἑνὸς μὲν τῆς ἀνάγκης τῆς Ἰταλικῆς παραγωγῆς, ἀφ' ἑτέρου δὲ τῆς ἀξίας τῶν περὶ οὗ πρόκειται προϊόντων, καὶ τοῦτο πρὸς τροποποίησιν ταδιαρόντος δασμολογικοῦ καθεστῶτος, ἥτις δύναται νὰ γίνῃ εἴτε δι' ἐσωτερικοῦ νόμου εἴτε, ἐὰν συντρέχῃ περίπτωσις, δι' εἰδικῆς Συμβάσεως.

Ἡ Ἰταλικὴ Ἀντιπροσωπεία ἔλαβεν ὑπὸ σημείωσιν τὰς δηλώσεις ταύτας».

Εἰς πίστωσιν τῶν ἀνωτέρω οἱ οἰκεῖοι Πληρεξούσιοι ὑπέγραψαν τὸ παρὸν Πρωτόκολλον.

Ἐγένετο εἰς διπλοῦν ἐν Ρώμῃ τῇ 24 Νοεμβρίου 1926.

(Ὑπ.) Ν. ΜΑΥΡΟΥΔΗΣ
(») Ν. ΞΥΔΑΚΗΣ
(») Β. ΜΟΥΣΣΟΛΙΝΙ

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΤΩΝ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΤΗΣ ΙΤΑΛΙΑΣ

Πρὸς

ΤΟΝ ΠΡΕΣΒΕΥΤΗΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἐν Ρώμῃ

Κύριε Πρέσβυ,

Κατὰ τὰς διαπραγματεύσεις τὰς λαβούσας χώραν διὰ τὴν σύναψιν τῆς σήμερον ὑπογραφείσης Συμβάσεως Ἐμπορίου καὶ Ναυτιλίας μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Ἰταλίας ἡ Ἑλληνικὴ Ἀντιπροσωπεία ἐξεδήλωσε τὰ μέγα ἐνδιαφέρον ὅπερ ἔχει ἡ Κυβέρνησίς της ὅπως ἀναπτυχθῇ ἡ ἐν Ἰταλίᾳ εἰσαγωγὴ τῶν Ἑλληνικῶν οἴνων.

Ἐν τῇ ἐπιθυμίᾳ νὰ ἱκανοποιήσω κατὰ τὸ δυνατὸν τὴν αἴτησιν ταύτην καὶ συμφώνως τῷ πνεύματι τῆς διατάξεως τῆς ἐν τῇ σημειώσει (εἰς ἄρθρον 10) τοῦ τελικοῦ πρωτοκόλλου ἀναγραφομένης ἔχω τὴν τιμὴν νὰ δηλώσω ὑμῖν τὰ ἀκόλουθα:

Ἡ Ἰταλικὴ Κυβέρνησις εἶναι ἑτοίμη ὅπως ἐπιτρέψῃ τὴν εἰσαγωγὴν εἰς Ἰταλίαν 25.000 χιλιογρ. κατ' ἔτος «οἴνων εἰς βαρέλια, δαμιζάνες ἢ βαγόνια-δεξαμενάς», Ἑλληνικῆς παραγωγῆς καὶ προελεύσεως, ὧν τὸ ἥμισυ, ἤτοι 12.500 χιλιόγρ., ἐξ οἴνου τῆς Σάμου τοῦ εἰς τὸν πίνακα Α. τῆς αὐτῆς Συμβάσεως ἀναγραφομένου (Σημείωσις ὑπ' ἀριθ. 106α).

Ἐννοεῖται ὅτι ἐντὸς τῶν ὁρίων τῆς προειρημένης ποσότητος οἱ ἄνω οἶνοι θέλουσι γίνει δεκτοὶ ἐπὶ πληρωμῇ τοῦ τέλους 20 λιρ. καὶ ποσοστοῦ προσαυξήσεως +0,5 καὶ ἐν πάσῃ περιπτώσει συμφώνως πρὸς τὴν ρήτραν τοῦ μᾶλλον εὐνοουμένου Κράτους καὶ ὅτι ἡ εἰσαγωγὴ θὰ ἐκτελῆται ἐπὶ προσαγωγῇ πιστοποιητικοῦ ἐκδιδομένου ὑπὸ τῶν ἁρμοδίων Ἑλληνικῶν Ἀρχῶν κατὰ τοὺς κανόνας οὓς θὰ ὁρίσωσιν αἱ δύο Κυβερνήσεις ἀπὸ κοινοῦ.

Ἐλπίζων ὅτι ἡ Υ. Ε. θὰ αὐαρεστηθῇ νὰ μοὶ διαβιβάσῃ ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις συμφωνεῖ ἐπ' αὐτοῦ.

Δέξασθε κ.τ.λ.

(Ὑπ.) ΜΟΥΣΣΟΛΙΝΙ

donanier mieux adequat à leur valeur effective, s'est trouvée dans l'impossibilité de satisfaire la demande italienne, le système et la nomenclature du tarif douanier hellénique ne le permettant pas.

Elle s'engage, toutefois, à recommander tout particulièrement à son Gouvernement que la question soit examinée en tenant compte aussi bien des nécessités de la production italienne que de la valeur des produits dont il s'agit et cela en vue d'une modification du traitement douanier actuel qui pourrait être faite soit par voie autonome, soit, s'il y a lieu, par convention spéciale.

La Délégation italienne a pris acte de ces déclarations».

En foi de quoi les Plénipotentiaires respectifs ont signé le présent Protocole.

Fait à Rome en double expédition le vingt-quatre novembre mil neuf cent vingt-six.

N. MAVROUDIS BENITO MUSSOLINI

N. XYDAKIS

LE MINISTRE DES AFFAIRES ETRANGERES D'ITALIE AU MINISTRE DE GRECE A ROME

Rome, le 24 novembre 1926.

Monsieur le Ministre,

Pendant les nécociations qui ont eu lieu pour la conclusion de la Gonvention de commerce et de navigation signée en date d'aujourd'hui entre l'Italie et la Grèce, la Délégation hellénique a fait ressortir le grand intérêt que son Gouvernement attache à ce que soit favorisée l'importation en Italie de vins grecs.

Dans le désir de donner satisfaction, autant que possible, à cette demande et conformément à l'esprit de la disposition contenue à la note »addition article 10» du Protocole final à la Convention susdite, j'ai l'honneur de Vous déclarer ce qui suit :

Le Gouvernement italien est prêt à permettre annuellement l'importation en Italie de 25.000 hectolitres de »vins en fûts, dame-jeannes ou en wagons réservoirs» d'origine et provenance hellénique, dont la moitié, c'est-à-dite 12.500 hl., de vin de Samos mentionné au tarif Annexé A. à la même Convention (Note ad. n. 106 a).

Il reste entendu que, dans la limits de la quantite précitée, les vins susdits seront admis en acquittant le droit de 20 lires avec coëfficient 0, 5, en tout cas, au traitement de la nation la plus favorisée, et que l'importation s'effectuera sur présentation d'un certificat à délivrer par les autorités greques compétantes, d'après les règles qui seront fixées d'un commun accord entre les deux Gouvernements.

J'espère que Votre Excellence voudra bien me donner l'assurance que le Gouvernement de la Réplublique hellénique est d'accord à ce sujet.

Veuiller agréer, Monsieur le Ministre, les assurances de ma plus haute considération.

BENITO MUSSOLINI

Ο ΠΡΕΣΒΕΥΤΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
Ἐν Ρώμῃ
Π ρ ὸ ς
ΤΟΝ ΥΠΟΥΡΓΟΝ ΤΩΝ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΤΗΣ ΙΤΑΛΙΑΣ

Ρώμῃ τῇ 24 Ν)βρίου 1926

Κύριε Ὑπουργέ,

Διὰ σημερινῆς διακοινώσεως ἡ Υ. Ε. εὐηρεστήθη νὰ μοὶ γνωρίσῃ ἐπ' ὀνόματι τῆς Κυβερνήσεώς της τὰ ἑξῆς :

Κατὰ τὰς διαπραγματεύσεις τὰς λαβούσας χώραν διὰ τὴν σύναψιν τῆς σήμερον ὑπογραφείσης Συμβάσεως Ἐμπορίου καὶ Ναυτιλίας μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Ἰταλίας, ἡ Ἑλληνικὴ Ἀντιπροσωπεία ἐξεδήλωσε τὸ μέγα ἐνδιαφέρον ὅπερ ἔχει ἡ Κυβέρνησίς της ὅπως ἀναπτυχθῇ ἡ ἐν Ἰταλίᾳ εἰσαγωγὴ τῶν Ἑλληνικῶν οἴνων.

Ἐν τῇ ἐπιθυμίᾳ νὰ ἱκανοποιήσῃ κατὰ τὸ δυνατὸν τὴν αἴτησιν ταύτην καὶ συμφώνως τῷ πνεύματι τῆς διατάξεως τῆς ἐν τῇ σημειώσει (εἰς ἄρθρον 10) τοῦ τελικοῦ πρωτοκόλλου ἀναγραφομένης ἔχω τὴν τιμὴν νὰ δηλώσω Ὑμῖν τὰ ἀκόλουθα :

Ἡ Ἰταλικὴ Κυβέρνησις εἶναι ἑτοίμη ὅπως ἐπιτρέψῃ τὴν εἰσαγωγὴν εἰς Ἰταλίαν 25.000 χιλιογρ. κατ' ἔτος «οἴνων εἰς βαρέλια. δαμιζάνες ἢ βαγόνια-δεξαμενάς», Ἑλληνικῆς παραγωγῆς καὶ προελεύσεως, ὧν τὸ ἥμισυ, ἤτοι 12.500 χιλ., ἐξ οἴνου τῆς Σάμου τοῦ εἰς τὸν πίνακα Α τῆς αὐτῆς Συμβάσεως ἀναγραφομένου (Σημείωσις ἐπὶ τοῦ ἀριθ. 106α).

Ἐννοεῖται ὅτι ἐντὸς τῶν ὁρίων τῆς προειρημένης ποσότητος οἱ ἄνω οἶνοι θέλουσι γίνει δεκτοὶ ἐπὶ πληρωμῇ τοῦ τέλους 20 λιρ. καὶ ποσοστοῦ προσαυξήσεως 0,5 καὶ ἐν πάσῃ περιπτώσει συμφώνως πρὸς τὴν ῥήτραν τοῦ μᾶλλον εὐνοουμένου Κράτους, καὶ ὅτι ἡ εἰσαγωγὴ θὰ ἐκτελῆται ἐπὶ προσαγωγῇ πιστοποιητικοῦ ἐκδιδομένου ὑπὸ τῶν ἁρμοδίων Ἑλληνικῶν Ἀρχῶν κατὰ τοὺς κανόνας οὓς θὰ ὁρίσωσιν αἱ δύο Κυβερνήσεις ἀπὸ κοινοῦ.

Ἐλπίζω ὅτι ἡ Υ. Ε. θὰ εὐαρεστηθῇ νὰ μοὶ διαβιβάσῃ ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις εἶναι σύμφωνος ἐν προκειμένῳ.

Λαμβάνων ὑπὸ σημείωσιν τὴν δήλωσιν ταύτην ἔχω τὴν τιμὴν νὰ φέρω εἰς γνῶσιν τῆς Υ. Ε. ὅτι ἡ Κυβέρνησις τῆς Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας συμφωνεῖ ἐπ' αὐτῆς.

Δέξασθε κ.λ.π.

(Ὑπ.) Ν. ΜΑΥΡΟΥΔΗΣ

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΤΩΝ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΤΗΣ ΙΤΑΛΙΑΣ
Π ρ ὸ ς
ΤΟΝ ΠΡΕΣΒΕΥΤΗΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΕΝ ΡΩΜΗ

Κ ύ ρ ι ε Π ρ έ σ β υ,

Κατὰ τὰς διαπραγματεύσεις πρὸς σύναψιν τῆς σήμερον ὑπογραφείσης Συμβάσεως Ἐμπορίου καὶ Ναυτιλίας ἡ Ἑλληνικὴ Ἀντιπρόσωπεία ἐξεδήλωσε τὸ ἐνδιαφέρον τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως διὰ τὴν ἀγορὰν ἐκ μέρους τοῦ Ἰταλικοῦ Μονοπωλίου Καπνοῦ ἑνὸς ὡρισμένου ποσοῦ ἀκατεργάστου καπνοῦ Ἑλληνικῆς παραγωγῆς.

Ἂν καὶ ἡ Ἰταλικὴ παραγωγὴ καπνοῦ σχεδὸν ἐπαρκεῖ εἰς τὰς ἀνάγκας τοῦ εἰρημένου Μονοπωλίου, ἔχω τὴν τιμὴν νὰ δηλώσω ὑμῖν ὅτι ἡ Ἰταλικὴ Κυβέρνησις, ἐν τῇ ζωηρᾷ αὐτῆς ἐπιθυμίᾳ νὰ ἱκανοποιήσῃ κατὰ τὸ δυνατὸν τὴν ἐκφρασθεῖσαν ἐπιθυμίαν τῆς Ἑλληνικῆς Ἀντιπροσωπείας, θὰ συστήσῃ εἰς τὸ Ἰταλικὸν Μονοπώλιον τὴν ἀγορὰν ποσοῦ οὐχὶ ὀλιγωτέρου τῶν 1.500.000 χιλιογρ. Ἑλληνικοῦ ἀκατεργάστου καπνοῦ ἐντὸς διετοῦς περιόδου καὶ ὑπὸ τοὺς ἀκολούθους ὅρους :

α') Ὅτι αἱ ποιότητες καὶ οἱ τόποι παραγωγῆς καπνοῦ θὰ ἐκλέγωνται ἐλευθέρως ἀπὸ τὸ Ἰταλικὸν Μονοπώλιον.

β') Ὅτι ἡ εἰρημένη ποσότης προσφέρεται εἰς τὴν ἐλευθέραν ἀγορὰν εἰς τιμὰς θεωρουμένας συμφερούσας ἀπὸ τὸ Ἰταλικὸν Μονοπώλιον.

Ἐν τῇ ἐλπίδι ὅτι ἡ Υ. Ε. θὰ εὐαρεστηθῇ νὰ μὲ διαβεβαιώσῃ ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις συμφωνεῖ ἐπὶ τῶν ἀνωτέρω.

Παρακαλῶ κτλ.

Ἐν Ρώμῃ τῇ 24 Νοεμβρίου 1926.

(Ὑπ.) ΜΟΥΣΣΟΛΙΝΙ

Ο ΠΡΕΣΒΕΥΤΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΕΝ ΡΩΜΗ
Π ρ ὸ ς
ΤΟΝ ΥΠΟΥΡΓΟΝ ΤΩΝ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΤΗΣ ΙΤΑΛΙΑΣ

Κ ύ ρ ι ε Ὑ π ο υ ρ γ έ,

Διὰ σημερινῆς διακοινώσεώς της ἡ Υ. Ε. εὐηρεστήθη ἐπ' ὀνόματι τῆς Κυβερνήσεώς της νὰ μοὶ γνωρίσῃ τὰ ἀκόλουθα :

«Κατὰ τὰς διαπραγματεύσεις πρὸς σύναψιν τῆς σήμερον ὑπογραφείσης Συμβάσεως Ἐμπορίου καὶ Ναυτιλίας ἡ Ἑλληνικὴ Ἀντιπροσωπεία ἐξεδήλωσε τὸ ἐνδιαφέρον τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως διὰ τὴν ἀγοράν, ἐκ μέρους τοῦ Ἰταλικοῦ Μονοπωλίου Καπνοῦ, ἑνὸς ὡρισμένου ποσοῦ ἀκατεργάστου καπνοῦ Ἑλληνικῆς παραγωγῆς.

Ἂν καὶ ἡ Ἰταλικὴ παραγωγὴ καπνοῦ σχεδὸν ἐπαρκεῖ εἰς τὰς ἀνάγκας τοῦ εἰρημένου Μονοπωλίου, ἔχω τὴν τιμὴν νὰ δηλώσω ὑμῖν ὅτι ἡ Ἰταλικὴ Κυβέρνησις ἐν τῇ ζωηρᾷ αὐτῆς ἐπιθυμίᾳ νὰ ἱκανοποιήσῃ κατὰ τὸ δυνατὸν τὴν ἐκφρασθεῖσαν ἐπιθυμίαν τῆς Ἑλληνικῆς Ἀντιπροσωπείας, θὰ συστήσῃ εἰς τὸ Ἰταλικὸν Μονοπώλιον τὴν ἀγορὰν ποσοῦ οὐχὶ ὀλιγωτέρου τῶν 1.500.000 χιλιογρ. Ἑλληνικοῦ ἀκατεργάστου καπνοῦ ἐντὸς διετοῦς περιόδου καὶ ὑπὸ τοὺς ἀκολούθους ὅρους:

α) Ὅτι αἱ ποιότητες καὶ οἱ τόποι παραγωγῆς καπνοῦ θὰ ἐκλέγωνται ἐλευθέρως ἀπὸ τὸ Ἰταλικὸν Μονοπώλιον.

β) Ὅτι ἡ εἰρημένη ποσότης προσφέρεται εἰς τὴν ἐλευθέραν ἀγορὰν εἰς τιμὰς θεωρουμένας συμφερούσας ἀπὸ τὸ Ἰταλικὸν Μονοπώλιον.

Ἐν τῇ ἐλπίδι ὅτι ἡ Υ. Ε. θὰ εὐαρεστηθῇ νὰ μὲ διαβεβαιώσῃ ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις συμφωνεῖ ἐπὶ τῶν ἀνωτέρω κτλ».

Λαμβάνων ὑπὸ σημείωσιν τὴν γνωστοποίησιν ταύτην, ἔχω τὴν τιμὴν νὰ φέρω εἰς γνῶσιν τῆς Υ. Ε. ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις εἶναι σύμφωνος ἐπ' αὐτοῦ.

Δέξασθε κτλ.

Ἐν Ρώμῃ τῇ 24 Νοεμβρίου 1926.

(Ὑπ. Ν. ΜΑΥΡΟΥΔΗΣ)

ΣΥΜΒΑΣΙΣ
ΜΕΤΑΞΥ ΕΛΛΑΔΟΣ ΚΑΙ ΙΤΑΛΙΑΣ
διὰ τὴν ἐξάσκησιν τῆς ἁλιείας ἐν θαλάσσῃ.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας καὶ ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς τῆς Ἰταλίας, ἐν τῇ ἐπιθυμίᾳ νὰ ἀναπτύξωσι τὰς οἰκονομικὰς σχέσεις τῶν οἰκείων αὐτῶν Κρατῶν, ἀπεφάσισαν τὴν σύναψιν εἰδικῆς συμφωνίας περὶ ἁλιείας ἐν θαλάσσῃ καὶ διώρισαν πρὸς τοῦτο Πληρεξουσίους αὐτῶν :

LE MINISTRE DE GRECE A ROME
AU MINISTRE DES AFFAIRES ETRANGERES
D'ITALIE

Rome le 24 novembre 1926.

Monsieur le Ministre,

Par une note en date d'aujurd'hui Votre Excellence a bien voulu, au nom de son Gouvernement, me communiquer ce qui suit :.

»Pendant les négociations qui ont eu lieu pour la conclusion de la Convention de commerce et de navigation signée en date d'aujurd'hui entre l'Italie et la Grèce, la Délégation hellénique a fait ressortir le grand intérêt que son Gouvernement attache à ce que soit favorisée l'importation en Italie de vins grees.

»Dans le désir de donner satisfaction, autant que possible, à cette demande et conformément à l'esprit de la disposition contenue à la note addition article 10 du Porotocole final à la Convention susdite, j'ai l'h nneur de Vous déclarer ce qui suit :

»Le Gouvernement Italien est prét à permettre annuellement l'importation en Italie de 25.000 hectolitres de »vins en futs, dame-jeannes ou en wagons réservoirs» d'origine et provenance hellénique dont la moitié, c'est-à dire 12.500 hl., de vin de Samos mentionné au tarif Annexe A. à la mêmé Convention (Note ad n. 106 a).

Il reste entendu que, dans la limite de la quantité précitée, les vins susdits seront admis en acquittant le droit de 20 lires avec coéfficient 0, 5, et en tout cas, au traitement de la nation la plus favorisée, et que l'importation s'effectunera sur présentation d'un certificat à délivrer par les autorités grecques compétentes, d'après les régles qui seront fixées d'un commun accord entre les deux gouvernements».

En prenant acte de cette communication, j'ai l'honneur de porter à Votre connaissance que le Gouvernement de la République hellénique est d'accord à ce sujet.

Veuillez agréer, Monsieur le Ministre, les assurances de ma haute considération.

N. MAVROUDIS

LE MINISTRE DES AFFAIRES ETRANGERES
D'ITALIE AU MINISTRE DE GRECE A ROME

Monsieur le Ministre,

Au cours des négociations, qui ont abouti à la conclusion de la Convention de commerce et de navigation en dated'à ujourd'hui, la Délégation hellénique a fait ressortir l'intérêt que le Gouvernement Hellénique attacherait à l'aqquisition de la part de l'Administration italienne du Monopole des tabacs d'une certaine quantité de tabac brut de production Hellénique.

Bien que la production de tabac Italienne soit devenue à peu près suffisante aux besoins dudit Monopole, j'ai toutefois l'honneur de Vous déclarer que le Gouvernement Italien dans le vif désir de satisfaire, dans toute la mesure du possible, au désir exprimé par la Délégation Hellénique, recommandera à l'Administration du Monopole italien l'acquisition d'une quantité minimum de Kg 1.1500.000 de tabacs grecs bruts dans la période de 2 ans aux conditions suivantes :

a) que les qualités et les provenances de tabacs soient librement choisies par la Régie Italienne:

b) que la susdite quantité soit offerte sur le marché libre, à des prix jugés convenables par la Régie Italienne.

Dans l'espoir que V.E. voudra bien me donner l'asurance que le Gouvernement Hellénique est d'accord sur ce qui précède, je Vous prie, Monsieur le Ministre, d'agréer les assurances de ma haute considération.

Rome le 24 Novembre 1926.

BENITO MUSSOLINI

LE MINISTRE DE GRECE A ROME
AU MINISTRE DES AFFAIRES ETRANGERES
D'ITALIE

Rome, le 24 novembre 1926

Monsieur le Ministre,

Par une note en date d'aujurd'hui Votre Excellence a bien voulu, au nom de Son Gouvernement, me communiquer ce qui suit :

»Au cours des négociations, qui ont abouti à la conclusion de la Convention de commerce et de navigation en date d'aujourd'hui, la Délégation hellénique a fait ressortir l'intérêt que le Gouvernement hellénique attacherait à l'acquisition de la part de l'Administration italienne du Monopole des tabacs d'une certaine quantité de tabac brut de production hellénique.

Bien que la production de tabac italienne soit devenue à peu près suffisante au besoin dudit Monopole, j'ai toutefois l'henneur de Vous déclarer que le Gouvernement italien, dans le vif désir de satisfaire, dans toute la mesure du possible au désir exprimé par la Délégation hellénique, recommandera à l'administration du Monople italien l'acquisition d'une quantité minimum de Kg. 1.500.000 de tabacs grecs bruts dans la période de 2 ans aux conditions suivantes :

»a) que les qualités et les provenances de tabacs soient librement choisies par la Régié italienne:

»b) que la susdite quantité soit offerte sur le marché libre, à des prix jugés convenablespar la Régie italienne».

En prenant acte de cette communication, j'ai l'honneur de porter à Votre connaissance que le Gouvernement de la République hellénique est d'accord à ce sujet.

Veuillez agréer, Monsier le Ministre, les asourances de ma haute considération.

N. MAVROUDIS

CONVENTION
Entre
LA GRECE ET L'ITALIE
POUR L'EXERCICE DE LA PECHE MARITIME

Le Président de la République Hellénique et Sa Majesté le Roi d'Italie, animés du désir de favoriser les relations économiques entre leurs Pays respectifs, ont resclu de conclure un accord spécial en matière de pêche maritime, et ont nommé à cet effet pour leurs Plénipotentiaires :

Ὁ Πρόεδρος τῆς Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας τοὺς κ. κ. Νικόλαον Μαυρουδῆν, Ἔκτακτον Ἀπεσταλμένον καὶ Πληρεξούσιον Ὑπουργὸν τῆς Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας ἐν Ἰταλίᾳ.

Νικόλαον Ξυδάκην, Ἔκτακτον Ἀπεσταλμένον καὶ Πληρεξούσιον Ὑπουργὸν Διευθυντὴν τῶν Πολιτικῶν Ὑποθέσεων εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐξωτερικῶν τῆς Ἑλλάδος.

Ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς τῆς Ἰταλίας τὸν ἱππότην Μπενίτο Μουσσολίνι Ἀρχηγὸν τῆς Κυβερνήσεως, Πρωθυπουργόν, Γραμματέα τῆς Ἐπικρατείας, Ὑπουργὸν τῆς Ἐπικρατείας διὰ τὰς Ἐξωτερικὰς Ὑποθέσεις, οἵτινες ἀφοῦ ἀντήλλαξαν τὰ Πληρεξούσια αὐτῶν εὑρεθέντα ἐν τάξει συνεφώνησαν ὡς ἕπεται:

Ἄρθρον 1.

Οἱ Ἰταλοὶ ὑπήκοοι θὰ δύνανται νὰ ἐξασκῶσι τὴν ἁλιείαν εἰς τὰ Ἑλληνικὰ χωρικὰ ὕδατα τηροῦντες πάσας τὰς διατάξεις τῶν ἐν ἰσχύι νόμων καὶ κανονισμῶν.

Δὲν θὰ ὑποβάλλωνται εἰς οὐδὲν βάρος ἢ τέλος τὸ ὁποῖον δὲν ἐπιβάλλεται ἐπίσης καὶ εἰς Ἕλληνας ἁλιεῖς καὶ ἐν τῇ ἐξασκήσει τῶν ἐνεργειῶν των θὰ ὑπάγωνται εἰς τοὺς αὐτοὺς νόμους, κανονισμοὺς καὶ διατάξεις παντὸς εἴδους εἰς οὓς ὑπάγονται ταυτοχρόνως καὶ κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον οἱ Ἕλληνες ὑπήκοοι.

Ἄρθρον 2.

Οἱ Ἕλληνες ὑπήκοοι θὰ δύνανται νὰ ἐξασκῶσι τὴν ἁλιείαν ἐντὸς τῶν χωρικῶν ὑδάτων τῆς Τριπολίτιδος καὶ τῆς Κυρηναϊκῆς τηροῦντες πάσας τὰς διατάξεις τῶν ἐν ἰσχύι νόμων καὶ κανονισμῶν.

Δὲν θὰ ὑπάγωνται εἰς οὐδὲν βάρος ἢ τέλος, τὸ ὁποῖον δὲν ἐπιβάλλεται ἐπίσης καὶ εἰς Ἰταλοὺς ἁλιεῖς καὶ ἐν τῇ ἐξασκήσει τῆς ἁλιείας θὰ ὑπόκεινται εἰς τοὺς νόμους, κανονισμοὺς καὶ διατάξεις παντὸς εἴδους ἀφορῶντας τὴν ἐν θαλάσσῃ ἁλιείαν εἰς οὓς ὑπόκεινται ταυτοχρόνως καὶ κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον οἱ Ἰταλοὶ ὑπήκοοι.

Θὰ ἀπολαύωσιν ἐπὶ πλέον, ὅσον ἀφορᾷ τὴν σπογγαλιείαν, τῶν ἀκολούθων εὐκολιῶν:

α') Τὸ ἥμισυ τοῦ ὁλικοῦ ποσοῦ τῶν κατ' ἔτος διαθεσίμων ἀδειῶν διὰ τὴν διὰ σκαφάνδρων ἁλιείαν θὰ τίθεται εἰς τὴν διάθεσιν τῶν Ἑλλήνων ὑπηκόων, οἵτινες θέλουσι ζητήσει ταύτας, ἐννοουμένου ὅτι πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς λελογισμένης ἐκμεταλλεύσεως τῶν σπογγοφόρων ἐκτάσεων τὸ ὁλικὸν ποσὸν τῶν ἀδειῶν θὰ ὁρίζηται ἀνεξελέγκτως ὑπὸ τῶν ἁρμοδίων Ἰταλικῶν Ἀρχῶν.

Αἱ εἰρημέναι Ἀρχαὶ θὰ ἐπιμελῶνται ὅπως γνωστοποιήσωσι τοὐλάχιστον πρὸ διμήνου εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν τοὺς ἀριθμοὺς τῶν ἀδειῶν τῶν τεθεισῶν εἰς τὴν διάθεσιν τῶν Ἑλλήνων ὑπηκόων.

β') Ἀντὶ τῆς εἰς χρῆμα καταθέσεως θὰ γίνηται δεκτὴ ἡ ἀξιόλογος ἐγγύησις, ἔστω καὶ παρεχομένη δι' ἐγγυήσεως Τραπέζης, τῆς ὁποίας τὸ ἀντίτιμον οὐδέποτε δύναται νὰ ὑπερβῇ τὴν ὑπὸ τῶν Ἰταλικῶν Ἀρχῶν ὁριζομένην εἰς χρῆμα κατάθεσιν διὰ τὴν ἐξασφάλισιν τῆς πληρωμῆς τῶν ἀποζημιώσεων εἰς τοὺς δύτας ἐν περιπτώσει ἀτυχήματος.

Ἡ κατάθεσις αὕτη, ἣν θὰ ἠδύνατο νὰ ὑποκαταστήσῃ ἐγγύησις, οὐδέποτε δύναται νὰ ὑπερβῇ τὰς 12.000 Ἰταλ. λίρας κατὰ μέγιστον ὅρον δι' ἕκαστον σκάφανδρον.

Ἄρθρον 3.

Ἡ παροῦσα Σύμβασις θέλει ἐπικυρωθῆ καὶ αἱ ἐπικυρώσεις θὰ ἀνταλλαγῶσιν ἐν Ρώμῃ ὡς οἷόν τε τάχιστα.

Θὰ τεθῇ ἐν ἰσχύι μετὰ τὴν ἀνταλλαγὴν τῶν ἐπικυρώσεων. Τὰ Υ. Σ. Μέρη ἀναλαμβάνουσιν ἐν τούτοις νὰ ἐφαρμόσωσι αὐτὴν προσωρινῶς ἀπὸ τῆς ὑπογραφῆς της.

Θὰ ἰσχύῃ ἐπὶ διετίαν ἀπὸ τῆς ἀνταλλαγῆς τῶν ἐπικυρώσεων. Ἐξαντληθείσης τῆς προθεσμίας ταύτης δύναται πάντοτε νὰ καταγγελθῇ, ἰσχύουσα ἐπὶ ἓξ μῆνας ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς καταγγελίας.

Εἰς πίστωσιν τῶν ἀνωτέρω οἱ Πληρεξούσιοι ὑπέγραψαν αὐτὴν καὶ ἐπέθεντο τὰς ἑαυτῶν σφραγῖδας.

Ἐγένετο εἰς διπλοῦν ἐν Ρώμῃ τῇ 24 Νοεμβρίου 1926.

(Υπ.) Ν. ΜΑΥΡΟΥΔΗΣ
» Ν. ΞΥΔΑΚΗΣ
» Β. ΜΟΥΣΣΟΥΛΙΝΙ

Le Président de la République Hellénique, Son Excellence Nicolas Mavroudis, Envoyé Extraordinaire et Ministre Plénipotentiaire de la République Hellénique en Italie; Son Excellence Nicolas N. Xydakis, Envoyé Extraordinaire et Ministre Plénipotentiaire, Directeur des Affaires Politiques au Ministère des Affaires Etrangères en Grèce;

Sa Majesté le Roi d'Italie, Son Excellence le Chevalier Benito Mussolini, Chef du Gouvernement, Premier Ministre Secrétaire d'Etat, Ministre Secrétaire d'Etat pour les Affaires Etrangères, lesquels, après avoir échangé leurs pleins pouvoirs, trouvés en bonne et due forme, sont convenus de ce qui suit:

Article 1.

Les ressortissants italiens seront admis à l'exercice de la pêche dans les eaux territoriales helléniques, en observant toutes les dispositions des lois et des règlements en vigueur. Ils ne seront pas soumis à aucune charge ou taxe qui ne soit pas exigible même des pêcheurs helléniques et dans l'exercice de leur activité ils seront soumis aux lois réglements et dispositions de tout genre, concernant la pêche maritime, applicable, en même temps et de la même manière, aux ressortissants helléniques.

Article 2.

Les ressortissants helléniques seront admis à l'exercice de la pêche dans les eaux territoriales de la Tripolitaine et de la Cyrénaique en observant toutes les dispositions des lois et des réglements en vigueur. Ils ne seront soumis à aucune charge ou taxe qui ne serait pas exigible même des pêcheurs italiens, et dans l'exercice de la pêche seront soumis aux lois, réglements et dispositions de tout genre concernant la pêche maritime, qui seront applicables en même temps et de la même manière aux ressortissants italiens.

Ils jouiront, outre, en ce qui touche la pêche des éponges, des facilités suivantes:

a) la moitié du nombre total disponible chaque année des permis pour la pêche au scaphandre sera mise à la disposition des ressortissants grecs qui en feront la demande, étant entendu que le nombre total sera contrôlé par les autorités compétentes italiennes a fin d'assurer la rationelle exploitation des fonds éponges. Les dites autorités auront le soin de communiquer au Gouvernement hellenique, au moins deux mois à l'avance, le nombre des permis seront qui mis à la disposition des ressortissants grecs;

b) au lieu du dépôt en espèce, il sera accepté une garantie valable, même prêtée par cautionnement d'une banque, dont le montant ne pourra jamais dépasser celui du dépôt en espèce, établi par les autorités compétentes italiennes, en vue d'assurer le payement des indemnités aux scaphandriers en cas d'accident. Ce dépôt ou la garantie qui pourrait lui être substituée ne pourra pas dépasser le montant maximum de 12,000 lires par bateau scaphandrier.

Article 3.

La présente Convention sera ratifiée et les ratifications en seront échangées à Rome de plus tot possible.

Elle entrera en vigueur après l'échange des ratifications. Toutefois les Parties contractantes s'engagent à la mettre previsuirement en vigueur au moment de la signature.

Elle demeurera applicable pendant le délai de deux années à partir de l'échange des ratifications; ce délai passé, elle pourra être dénoncée en tout temps en restant exécutoire pendant six mois à partir du jour de la dénonciation.

En foi de quoi les plénipotentiaires l'ont signée et revêtue de leurs cachets.

Fait à Rome en double expédition le vingt-quatre Novembre mil neuf cent vint six.

(L. S.) BENITO MUSSOLINI
(L. S.) N. MAVROUDIS
(L. S.) N. XYDAKIS

Γίνονται εἶτα δι' ἀναστάσεως δεκτὰ εἰς α' κατ' ἀρχὴν καὶ κατ' ἄρθρον συζήτησιν τὰ σχέδια νόμου:

«Περὶ κυρώσεως τῆς μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Μεγάλης Βρεττανίας συναφθείσης συμφωνίας τὴν 11 Ἰανουαρίου 1927 ὡς καὶ ἑτέρων ἓξ συμβάσεων, ἃς συνήψεν ἡ Ἑλλὰς μετὰ τῆς αὐτῆς Μεγάλης Βρεττανίας, ἐν σχέσει πρὸς ὡρισμένας ἀποικίας καὶ κτήσεις αὐτῆς».

«Περὶ κυρώσεως τῆς προσωρινῆς ἐμπορικῆς συμφωνίας μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Βελγίου».

«Περὶ κυρώσεως τῆς προσωρινῆς ἐμπορικῆς συμφωνίας μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ τοῦ Βασιλείου τῶν Σέρβων, Κροατῶν καὶ Σλοβένων, τῇ 10 Σεπτεμβρίου 1926».

«Περὶ κυρώσεως τοῦ προσηρτημένου εἰς τὴν Διεθνῆ Τηλ. Σύμβασιν τῆς Πετρουπόλεως Διεθνοῦς Τηλεγραφικοῦ Κανονισμοῦ, ὡς ἀνεθεωρήθη ὑπὸ τῆς Διεθνοῦς Τηλ. Διασκέψεως τῶν Παρισίων τοῦ 1925».

«Περὶ κυρώσεως συμφωνίας Μ. Βρεττανίας καὶ Ἑλλάδος περὶ ἀμοιβαίας ἀναγνωρίσεως τῶν πιστοποιητικῶν καταμετρήσεως τῆς χωρητικότητος τῶν ἐμπορικῶν πλοίων».

Ἐπὶ τοῦ εἰς δευτέραν συζήτησιν νομοσχεδίου περὶ καταργήσεως τοῦ Ν. Δ. περὶ ὁρισμοῦ ὁρίου ἡλικίας ἐκπαιδευτικῶν Συμβούλων κλπ. Ὁ κ. **Γ. Καντιάνης** ἐρωτᾷ τίνα σκοπὸν ἔχει ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρου 3.

Ὁ κ. **Α. Ἀργυρὸς** (Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας) λέγει ὅτι τὸ νομοσχέδιον δὲν ἔχει πρόθεσιν νὰ θίξῃ τὸ ὅριον τῆς ἡλικίας τῶν ἄλλων ἐκπαιδευτικῶν λειτουργῶν, ἀλλὰ μόνον νὰ καταργήσῃ τὸ ὅριον ἡλικίας τὸ τεθειμένον διὰ τοὺς λειτουργοὺς τῆς μέσης ἐκπαιδεύσεως.

Ὁ κ. **Γ. Καντιάνης** λέγει ὅτι αἱ ἐξηγήσεις τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῆς Παιδείας δὲν εἶναι ἐπαρκεῖς. Δὲν δύναται νὰ ἐννοήσῃ διὰ ποίων λόγων πρέπει νὰ ὑπάρχῃ διάκρισις. Φρονεῖ ὅτι τὸ ὅριον διὰ τὸ ὁμοειδὲς πρέπει νὰ αὐξηθῇ εἰς 65 ἔτη διὰ πάντας.

Ὁ κ. **Ν. Βελέντζας** λέγει ὅτι βάσις τοῦ νομοσχεδίου εἶνε ἡ κατάργησις τοῦ Ν. Δ. διὰ τοῦ ὁποίου ὡρίσθη ὅριον ἡλικίας τῶν ἐκπαιδευτικῶν λειτουργῶν τῆς μέσης ἐκπαιδεύσεως τὸ 65ον ἔτος. Συνεπείᾳ τοῦ Διατάγματος ἐκείνου πολλοὶ τῶν ἐκπαιδευτικῶν λειτουργῶν κατελήφθησαν ὑπὸ τοῦ ὁρίου ἡλικίας καὶ ἀπελύθησαν. Εἶνε ἀνάγκη λόγῳ ἐλείψεως προσωπικοῦ νὰ καταργηθῇ τὸ Διάταγμα ἐκεῖνο. Ἡ Βουλὴ δύναται νὰ ζητήσῃ ἐν τούτοις τὴν παραπομπὴν τοῦ νομοσχεδίου εἰς ἐπιτροπὴν εἰς ἣν ὅμως νὰ παραπεμφθῇ καὶ τὸ Ν. Δ. τοῦ Σεπτεμβρίου τοῦ 1926 ἵνα τροποποιηθῇ ἡ διάταξις καθ' ἣν προνομιακῶς καθορίζεται διὰ τοὺς ἐκπαιδευτικοὺς Συμβούλους ὅπως ἅμα τῇ συμπληρώσει τοῦ 65ου ἔτους λαμβάνουν ὡς σύνταξιν ὁλόκληρον τὸν μισθόν των.

Ὁ κ. **Π. Πετρίδης** παρατηρεῖ ὅτι ὁ κ. Ὑπουργὸς ὄχι μόνον δὲν ἔλαβε μέτρα πρὸς κατάργησιν τοῦ περὶ οὗ πράκειται Ν.Δ. ἀλλὰ προχθὲς μόλις ἐδημοσίευσεν εἰς τὴν ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως κανονισμὸν ἐπὶ τῇ βάσει αὐτοῦ.

Ὁ κ. **Ν. Βελέντζας** συνεχίζων λέγει ὅτι ἐν ᾗ περιπτώσει τὸ νομοσχέδιον ψηφισθῇ ἀπόψε, πρέπει εἰς τὰ ἄρθρα 3 νὰ προστεθῇ ἡ φράσις «καὶ τῶν ἐκπαιδευτικῶν Συμβούλων».

Ὁ κ. **Α. Ἀργυρὸς** (Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας) δέχεται τὴν τροπολογίαν ταύτην.

Ὁ κ. **Θ. Παπαστρατῆς** λέγει ὅτι ἔχει ἀντιρρήσεις κα ἐπὶ τοῦ πρώτου καὶ δευτέρου ἄρθρου καὶ τονίζει ὅτι τὸ ἄρθρον 2 πρέπει νὰ ἀπαλειφθῇ διότι δι' αὐτοῦ καὶ ἀνωμαλίαι θὰ ἐπέλθουν καὶ δικπάναι θὰ γίνουν νέαι.

Ὁ κ. **Α. Ἀργυρὸς** λέγει ὅτι δὲν ἔχει ἀντίρρησιν νὰ ἀποδεχθῇ τὴν τροπολογίαν τοῦ κ. βουλευτοῦ.

Ὁ κ. **Κ. Ἀγγελόπουλος** (Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης) διακόπτων λέγει ὅτι ἀπὸ πενταμήνου κρατεῖται ἐν ταῖς φυλακαῖς εἷς πρώην Ὑπουργὸς κατόπιν ἀνακρίσεων διεξαχθεισῶν ὑπὸ τοῦ Ἀνωτάτου ἀνακριτικοῦ Συμβουλίου. Ἐπειδὴ ἡ κατάστασις αὕτη δὲν πρέπει νὰ παρατείνεται.

Τ. Ἀναστασίου. Καὶ ἐπειδὴ κατὰ πᾶσαν πιθανότητα εἶνε ἀθῶος . . . . . (Θόρυβος)

Ὁ κ. **Κ. Ἀγγελόπουλος** λέγει ὅτι ἂν εἶνε ἀθῶος ἢ ἔνοχος δὲν θὰ ἀποφανθῶμεν ἡμεῖς ἀλλὰ τὸ Δικαστήριον. Ἐκεῖνο διὰ τὸ ὁποῖον ἡμεῖς θὰ ἀποφασίσωμεν εἶνε ἂν πρέπει νὰ μένῃ ἐν ἐκκρεμότητι ἡ ὑπόθεσις αὕτη. Πρὸς ἐπίλυσιν τῆς ἐκκρεμότητος ταύτης ὑπέδειξα νὰ δικασθοῦν οἱ ἐπὶ διατακτορίας Ὑπουργοί, συμφώνως πρὸς τὸν νόμον περὶ εὐθύνης Ὑπουργῶν. Τοῦτο ὅμως δὲν ἐγένετο δεκτὸν διότι τὸ νέον Σύνταγμα προνοεῖ περὶ τοῦ καταρτισμοῦ τῆς Γερουσίας ὡς Δικαστηρίου ἐν οἷς τοιαύτας περιπτώσεσιν. Διὰ τοῦτο, καταθέτων τὰς ὑποβληθείσας εἰς αὐτὸν σχετικὰς ἀναφορὰς τονίζει ὅτι ἡ Βουλὴ εἶνε ἁρμοδία νὰ ἀποφασίσῃ ἐπὶ τοῦ προκειμένου.

Ὁ κ. **Π. Τσιτσεκλῆς** παρατηρεῖ ὅτι οὐδεμίαν ἔχει ἁρμοδιότητα ἡ Βουλή.

Πολλοὶ βουλευταὶ ζητοῦν τὸν λόγον.

Ὁ κ. **Ι. Φάλλης** διαμαρτύρεται διότι ὁ κ. Ὑπουργὸς παλαίμαχος τοῦ κοινοβουλίου εἰσάγει μίαν πρότασιν ἀντικανονικῶς.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** λέγει ὅτι δὲν δύναται νὰ δώσῃ εἰς οὐδένα τὸν λόγον διότι ἡ συζήτησις διεξήχθη ἀντικανονικῶς.

Ὁ κ. **Α. Στεφανόπουλος** ὁμιλῶν ἐπὶ τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ νομοσχεδίου λέγει ὅτι πρέπει νὰ προστεθῇ διάταξις καθ' ἣν ὅριον ἡλικίας διὰ τοὺς ἐπιθεωρητὰς δημοτικῆς ἐκπαιδεύσεως παρακμένει τὸ 60ὸν, διότι εἶναι ἀδύνατον οἱ ἐπιθεωρηταὶ νὰ περιοδεύουν ἀνὰ τὰς διαφόρους περιφερείας ἐφ' ὅσον δὲν εἶνε ἱκανοὶ σωματικῶς.

Ὁ κ. **Α. Ἀργυρὸς** (Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας) ἀπαντᾷ ὅτι διὰ τοὺς λειτουργοὺς τούτους ὅριον ἡλικίας εἶνε τὸ 65ὸν.

Ὁ κ. **Σ. Στάης** λέγει ὅτι τὸ προκείμενον νομοσχέδιον δὲν εἶναι δυνατὸν κατὰ βάσιν νὰ συζητηθῇ ὑπὸ τῆς Βουλῆς διότι ἀντιτίθεται πρὸς ψήφισμα τῆς Βουλῆς κατὰ τὸ ὁποῖον τὰ Ν. Δ. τῆς διατατορίας, πρέπει νὰ παραπέμπωνται εἰς τὴν κρίσιν τῆς ἁρμοδίας ἐπιτροπῆς τῆς Βουλῆς.

Ὁ κ. **Π. Τσαλδάρης** (Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν) λέγει ὅτι διὰ τοῦ ψηφίσματος παρεσχέθη ἡ εὐκολία ὅπως τὰ Διατάγματα εἰσάγωνται εἰς τὰς ἐπιτροπὰς ἀντὶ τῆς Βουλῆς. Διὰ τούτου ὅμως οὐδαμῶς περιωρίσθη τὸ δικαίωμα τοῦ Ὑπουργοῦ νὰ εἰσαγάγῃ τὰ Διατάγματα ταῦτα ἀπ' εὐθείας εἰς τὴν Βουλήν.

Ὁ κ. **Α. Ἀργυρὸς** (Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας) παρατηρεῖ ὅτι τὸ νομοσχέδιον ὑπεβλήθη πρὸ τῆς ἐπιψηφίσεως τοῦ ψηφίσματος.

Ὁ κ. **Σ. Στάης** ἀπαντᾷ ὅτι ἡ κανονικὴ ὁδὸς, σύμφωνα

μὲ τὸ ψήφισμα ἦτο ἡ διὰ τῶν ἐπιτροπῶν συζήτησις τοῦ θέματος ἐφόσον εἶχε ρυθμισθῇ τοῦτο διὰ Διαταγμάτων τῆς δικτατορίας.

Ὁ κ. **Κ. Γκότσης** λέγει ὅτι τὸ ψήφισμα δὲν ἀπέκλεισε τοὺς Ὑπουργοὺς νὰ ὑποβάλλουν νομοσχέδια ἀπ' εὐθείας διὰ τὰ ζητήματα δι' ἃ ἐξεδόθησαν ἐπὶ τῶν περιόδων ἐκείνων Ν. Δ.

Ὁ κ. **Σ. Στάης** συνεχίζων ἀναλύει τὰ τοῦ νομοσχεδίου καὶ τονίζει ὅτι πλῆθος Καθηγητῶν κλπ. ἀπελύθησαν τότε ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ Ν. Δ. λόγῳ τοῦ ὁρίου ἡλικίας, ὅπερ ὅμως ἐνῷ καταργεῖται ἤδη, διὰ πάντας τοὺς ἄλλους μένει ἐν ἰσχύϊ διὰ τοὺς Γενικοὺς Ἐπιθεωρητὰς καὶ διὰ τοὺς Ἐπιθεωρητὰς τῆς δημοτικῆς ἐκπαιδεύσεως. Ἡ διάταξις αὕτη εἶναι καὶ οἰκονομικῶς ἐπιζημία διὰ τὸ Κράτος.

Ὁ κ. **Ν. Βελέντζας** παρατηρεῖ ὅτι διὰ τοὺς τελευταίους τούτους ὑπῆρχε πάντοτε ὅριον ἡλικίας.

Ὁ κ. **Σ. Στάης** ἐξακολουθῶν λέγει, ὅτι ἡ οἰκονομικὴ ἐπιβάρυνσις φαίνεται ἀπὸ τῆς κατ' ἔτος αὐξήσεως τῶν συντάξεων. Ἐκτὸς τούτου δὲν δύναται νὰ ὑποστηριχθῇ ὅτι οἱ πέραν τοῦ 65ου ἔτους εἶνε ἀνίκανοι καὶ νὰ διδάσκουν καὶ νὰ ἐπιθεωρήσουν. Ἄλλωστε τὸ ἀντίθετον δύναται νὰ βεβαιωθῇ παρὰ τῶν ἁρμοδίων σχολικῶν ἰατρικῶν ὀργάνων. Διὰ τοῦτο παρακαλεῖ νὰ διαγραφῇ τὸ τρίτον ἄρθρον τοῦ νομοσχεδίου καθὼς καὶ ἡ διάταξις τοῦ αὐτοδικαίου ἀναδιορισμοῦ τοῦ ἄρθρου 2.

Ὁ κ. **Γ. Μπούσιος** ἀναγνωρίζει, λέγει, τὴν ἀνάγκην τῆς ἐπαναφορᾶς τοῦ ἀρχικοῦ ὁρίου ἡλικίας διὰ τοὺς Καθηγητὰς διὰ νὰ συμπληρώσουν τὰ κενά. Ὅσον ἀφορᾷ ὅμως τοὺς ἐκπαιδευτικοὺς Συμβούλους καὶ τοὺς Ἐπιθεωρητὰς δημοτικῶν σχολείων πρέπει τὸ ὅριον νὰ εἶνε περιωρισμένον, διότι λόγῳ τῆς ἐργασίας των ὑποβάλλονται εἰς κόπους.

Ὁ κ. **Γ. Καλδῆς** λέγει ὅτι ἐφόσον σκοποῦμεν τὴν πλήρωσιν κενῶν οὐδεμία δύναται νὰ ὑπάρξῃ ἀντίρρησις διὰ τὸ νομοσχέδιον. Ἀλλ' ὡς διατυποῦται τοῦτο δὲν ἐκπληροῖ τὸν σκοπόν, ὃν ἐπιδιώκομεν, διότι εἴτε ἀνάγκη οἱ ἀναδιορισθησόμενοι νὰ τεθοῦν εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ Ὑπουργείου καὶ ὄχι νὰ καταλάβουν τὰς πρώην θέσεις των.

Α. Ἀργυρὸς (Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας) ἐδήλωσα ὅτι ἐδέχθην τοῦτο.

Ὁ κ. **Γ. Καλδῆς** συνεχίζων λέγει ὅτι ἐξ ἄλλου πολλὰ σχολεῖα ἀργοῦν διότι οἱ διοριζόμενοι δὲν μεταβαίνουν εἰς τὰς θέσεις των καὶ φέρει παράδειγμα τὰς σχολικὰς θέσεις Μυτιλήνης ὅπου οἱ διορισθέντες διατελοῦν ἐν ἀδείᾳ διαρκῶς.

Α. Ἀργυρὸς (Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας). Θὰ πρόκειται περὶ λειτουργῶν ὑπαγομένων εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ Γενικοῦ Διοικητοῦ Θράκης.

Γ. Καλδῆς. Δὲν ἐπιτρέπεται, λέγει, τοῦτο οὔτε ἄλλωστε θὰ δύναται διοικητὴς νὰ δίδῃ ἀδείας διὰ ἄλλας ἐκτὸς τῆς ἰδικῆς του περιφερείας.

Ὁ κ. **Τ. Ἀνασταsίου** παρατηρεῖ ὅτι καὶ ἱεροδιδάσκαλοι διορισθέντες ἀπὸ τετραμήνου δὲν μεταβαίνουν εἰς τὰς θέσεις των ὀχυρούμενοι ὄπισθεν ἀδειῶν τοῦ Ὑπουργείου.

Ὁ κ. **Γ. Μόδης** νομίζει, λέγει, ὅτι μόνη θεραπεία εἶνε νὰ καταργηθῇ τὸ ἥμισυ τῶν Γυμνασίων.

Ὁ κ. **Γ. Καλδῆς** συνεχίζων, προτείνει ὅπως τεθῇ εἰς τὸ νομοσχέδιον διάταξις καθ' ἣν Καθηγητὴς μὴ μεταβαίνων εἰς τὴν θέσιν του ἐντὸς εἰκοσαημέρου, ἀπολύεται.

Πολλοὶ Βουλευταί. Μάλιστα, μάλιστα.

Ὁ κ. **Φ. Μοσχούλας** νομίζει, λέγει, ὅτι πρέπει νὰ ἀκολουθήσωμεν γραμμὴν οἰκονομιῶν.

Τὸ νομοσχέδιον ἐν τῷ ἄρθρ. 3 δημιουργεῖ δαπάνας καὶ θὰ ἦτο ἀρθὸν ἀφοῦ δὲν ἐστάλη τὸ νομοσχέδιον, ὡς ὤφειλεν, εἰς τὴν ἐπιτροπὴν, συμφώνως μὲ τὸ ψήφισμα, νὰ ληφθῇ ἤδη πρόνοια διὰ τὰ ὅρια τῆς ἡλικίας, ἰδίως ὅσον ἀφορᾷ τὸ ὅριον ἡλικίας τῶν ἐπιθεωρητῶν μέσης ἐκπαιδεύσεως, ὅπερ δὲν πρέπει νὰ εἶνε ἀνώτερον τοῦ ἑξηκοστοῦ διὰ νὰ εἶνε οὗτοι εἰς τὸ ὕψος τῆς θέσεώς των καὶ νὰ ἐκπληρῶσι τὰς ὑποχρεώσεις των.

Ὑπάρχει ἐξ ἄλλου τὸ ζήτημα τῆς συντάξεως τῶν ἐκπαιδευτικῶν συμβούλων, οἵτινες ἐπωφεληθέντες τῆς ἀπουσίας τοῦ κοινοβουλίου εἰσήλασαν εἰς τὸ δημόσιον ταμεῖον καὶ οἱ ἐξ αὐτῶν ἐν ἐνεργείᾳ συντελέσαντες εἰς τὴν ἔκδοσιν τοῦ Νομοθετικοῦ Διατάγματος πρέπει νὰ ἀπολυθοῦν παρὰ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῆς Παιδείας. Καταλήγων καταλήγει συμφώνως μὲ τὰς παρατηρήσεις του ταύτας ὑπὲρ τοῦ νομοσχεδίου.

Ὁ κ. **Γ. Μπακόπουλος** λέγει ὅτι ἡ αἰτία ἡ ὁποία ἤγαγε τὸν κ. Ὑπουργὸν τῆς Παιδείας νὰ ὑποβάλῃ τὸ ὑπὸ συζήτησιν σχέδιον νόμου εἶνε ἡ ἔλλειψις τῶν λειτουργῶν τῆς μέσης ἐκπαιδεύσεως. Ἀλλ' ἐνῷ τὸ νομοσχέδιον ἀφορᾷ τὴν Μ. ἐκπαίδευσιν ὅλως ἀποτόμως ὁ συντάκτης αὐτοῦ μετεπήδησεν καὶ εἰς τὴν δημοτικὴν ἐκπαίδευσιν.

Ὁ κ. **Ν. Βελέντζας** λέγει ὅτι δὲν πρόκειται περὶ τῆς δημοτικῆς ἐκπαιδεύσεως ἀλλὰ περὶ τῶν ἐπιθεωρητῶν αὐτῆς οἵτινες ἀποτελοῦσι τὴν διοίκησιν τῆς δημοτικῆς ἐκπαιδεύσεως.

Ὁ κ. **Γ. Μπακόπουλος** συνεχίζων λέγει ὅτι τὸ ὅριον τῆς ἡλικίας τῶν Ἐπιθεωρητῶν τῆς δημοτ. ἐκπαιδεύσεως τὸ ὥριζεν ὁ νόμος 1242 εἰς τὸ ἑξηκοστὸν ἔτος, τὸ δὲ ὅριον τῆς ἡλικίας τῶν γενικῶν ἐπιθεωρητῶν ὡρίζετο δι' ἄλλου νόμου εἰς τὸ 65ον ἔτος. Ἀλλὰ κατόπιν ἀφωμοιώθησαν τὰ δύο ὅρια ταῦτα εἰς τὸ 65ον ἔτος. Ἡ ὑπηρεσία ὅμως τοῦ Ὑπουργείου κατὰ Ἰανουάριον τοῦ 1923 κατήργησε τὸ ὅριον τῆς ἡλικίας διὰ τοὺς ἐπιθεωρητὰς τῆς δημοτ. ἐκπαιδεύσεως χωρὶς νὰ ἐπαναφέρῃ ἐν ἰσχύϊ τὸν νόμον 1242 καὶ οὕτω ἀπελύθησαν μερικοὶ ἐπιθεωρηταὶ καὶ ἐνῷ ἔπρεπε ἡ ὑπηρεσία νὰ ἐπαναφέρῃ τοὺς παυθέντας ἐπανέφερε τὸ ὅριον τῆς ἡλικίας μετὰ τὴν παράνομον ἀπόλυσιν αὐτῶν. Ἡ τελευταία λέγει διάταξις τοῦ νομοσχεδίου ἔχει ὡς σκοπὸν τὴν συνέχισιν τῆς συγκαλύψεως τῆς παρανομίας. Οὔτε εἶνε σοβαρὸν ἐπιχείρημα τὸ ὅτι ἄνθρωπος, ἔχων ἡλικίαν ἑξήκοντα ἐτῶν διαφέρει οὐσιωδῶς καὶ ἀπὸ ἀπόψεως πνευματικῆς καὶ ἀπόψεως σωματικῆς τοῦ ἔχοντος ἡλικίαν ἑξήκοντα πέντε ἐτῶν. Ἄλλως τε εἰς τοὺς πρεσβυτέρους ἐπιθεωρητὰς ἔχομεν μεγαλυτέραν ἐμπιστοσύνην ἀπὸ τοὺς νέους τοὺς μαλλιαρίζοντος καὶ κομμουνίζοντας. Πρέπει συνεπῶς νὰ καθορισθῇ ἀνώτερον καὶ τὸ αὐτὸ ὅριον ἡλικίας δι' ὅλους τοὺς λειτουργοὺς τῆς Μέσης Ἐκπαιδεύσεως. Καταλήγων ὑποβάλλει τροπολογίαν περὶ διαγραφῆς τοῦ ἄρθρου 3 τοῦ νομοσχεδίου.

Ὁ κ. **Β. Σαγιᾶς** λέγει ὅτι ὡς πρὸς τὸν κανονισμὸν τοῦ τρόπου τῆς ψηφίσεως τοῦ νομοσχεδίου δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ εἶναι ὀρθὴ ἡ γνώμη τοῦ κ. Στάη ὅτι δηλαδὴ τὸ ψήφισμα περὶ παραπομπῆς τῶν διατάγματων τῆς δικτατορίας εἰς ἐπιτροπὰς ἀπεξένωσε τὴν Βουλὴν αὐτῶν.

Ὁ κ. **Σ. Στάης** παρέχων σχετικὰς ἐξηγήσεις λέγει ὅτι δὲν ἐδήλωσεν ὅτι ἀπαγορεύεται εἰς τὴν Βουλὴν νὰ ἐπιληφθῇ τῆς μελέτης οἱουδήποτε νομοσχεδίου. Τὸ ζήτημα εἶναι ἄλλο ὅτι παρεκάλεσε τὸν κ. Ὑπουργὸν τῆς Παιδείας νὰ καταργήσῃ τὸ ὅριον τῆς ἡλικίας διὰ τοὺς λειτουργοὺς τῆς ἐκπαιδεύσεως.

Ὁ κ. **Β. Σαγιᾶς** συνεχίζων λέγει ὅτι τὸ νομοσχέδιον ἀνατρέπει τὴν γενικὴν ἀρχήν, ἥτις εἶναι παραδεδεγμένη εἰς ὅλα τὰ Κράτη ὅτι δηλαδὴ ἡ ἡλικία ἐπιδρᾷ καὶ ὡς πρὸς τὴν σωματικὴν καὶ ὡς πρὸς τὴν πνευματικὴν ἱκανότητα τοῦ δημοσίου λειτουργοῦ. Προεβλήθη ὅμως τὸ ἐπιχείρημα ὅτι τὸ Κράτος στερεῖται καθηγητῶν, ἀλλ' ὁ ἰσχυρισμὸς οὗτος, εἰμή τι ἄλλο, δὲν εἶναι ἀρκετὸς νὰ δικαιολογήσῃ τὸ νομοσχέδιον διότι δὲν εἶναι δυνατὸν καθηγηταὶ ἀπομακρυνθέντες τῆς ὑπηρεσίας λόγῳ ὁρίου ἡλικίας, συνεπῶς ἐκ τῆς μὴ ἐκπληρώσεως τῶν καθηκόντων νὰ δυνηθῶσι τώρα νὰ ἐκπληρώσωσι ταῦτα διὰ τοῦ νομοσχεδίου.

Ὁ κ. **Ν. Μπακόπουλος** παρατηρεῖ ὅτι διὰ Συντακτικῆς διατάξεως τὸ ὅριον τῆς ἡλικίας τῶν δικαστικῶν λειτουργῶν εἶναι πολὺ μεγαλύτερον τοῦ τῶν ἐκπαιδευτικῶν ἐνῷ ἡ ἀνταλλαγὴ αὐτῶν ἐξ ἀντιθέτου εἶναι πολὺ σοβαρωτέρα.

Β. Σαγιᾶς. Τὰ ὅρια τῆς ἡλικίας ρυθμίζονται ἀπὸ τῆς

ἀρχῆς τῆς ὑπηρεσιακῆς σκοπιμότητος καὶ δυνατὸν ἡ ἱκανότης προσώπου τινός, ἔχοντος ὡρισμένην ἡλικίαν νὰ εἶναι πλήρης ἐνῷ διὰ ἄλλο πρόσωπον ἄλλης ὑπηρεσιακῆς ἐνασχολήσεως ἡ ἱκανότης αὕτη νὰ μὴ ὑφίσταται καὶ μάλιστα προκειμένου περὶ ὑπηρεσίας εἰς ἣν ἀπαιτεῖται ἡ δύναμις τῆς ἐπιβολῆς. Ἀλλ' ἀνεξαρτήτως τούτου ἡ κειμένη νομοθεσία ἀπὸ 15ετίας περιεστρέφετο εἰς τὸ 60ον ἔτος. Ἀλλ' ἐὰν ὑφίστατο ἡλικία διὰ τοὺς λειτουργοὺς τῆς μέσης ἐκπαιδεύσεως δὲν ὑφίσταται τοιαύτη διὰ τοὺς Ἐπιθεωρητάς, ἡ δὲ ἁρμοδία ὑπηρεσία τοῦ Ὑπουργείου τὸν ἐπληροφόρησεν ὅτι εἶναι ἀνάγκη νὰ ὁρισθῇ καὶ διὰ τοὺς Ἐπιθεωρητὰς πάγιον ὅριον ἡλικίας τὸ 60 ἔτος. Καταλήγων ὑποβάλλει σχετικὴν τροπολογίαν ὅπως παγιωθῇ δι' ὅλους τοὺς λειτουργοὺς τῆς ἐκπαιδεύσεως ὡς ὅριον ἡλικίας τὸ 60ον ἔτος.

Ὁ κ. **Α. Ἀργυρὸς** (Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας) λέγει ὅτι πράγματι ἡ ὑπηρεσία ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τοῦ ὁρίου εἶχε κάποιαν ἀμφιβολίαν, ἀλλ' ἡ ἀμφιβολία αὕτη διελύθη ἤδη. Προχωρῶν ἀναγιγνώσκει τὸν νόμον περὶ ὁρίου ἡλικίας τῶν Ἐπιθεωρητῶν τῆς δημ. ἐκπαιδεύσεως καὶ περὶ ὁρίου ἡλικίας τῶν γενικῶν Ἐπιθεωρητῶν ἅτινα κατηργήθησαν ἐπὶ δικτατορίας.

Ὁ κ. **Β. Σαγιᾶς** λέγει ὅτι εἶναι ἀνάγκη νὰ καθορισθῇ ἓν γενικὸν μέτρον διὰ τὸ ζήτημα τοῦ ὁρίου τῆς ἡλικίας εἰς τὸ νομοσχέδιον.

Ὁ κ. **Ε. Σταυρίδης** λέγει ὅτι εἶναι ἐναντίον τοῦ νομοσχεδίου, διότι δι' αὐτοῦ ἐπιδιώκεται ἡ κατάργησις τοῦ ὁρίου ἡλικίας, ἀποτέλεσμα τῆς ὁποίας εἶναι νὰ εἰσέλθωσιν εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν λειτουργοὶ ἐμφορούμενοι ἀπὸ καθυστερουμένας ἀντιλήψεις οἵτινες θὰ ἀποτελέσουν ἐμπόδιον πάσης προοδευτικῆς κινήσεως εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν τῆς χώρας. Ἄλλως τε τὸ νομοσχέδιον τοῦτο εἶναι συνέχεια τῶν ἀντιδραστικῶν μέτρων ἅτινα ἔλαβεν ἡ Οἰκουμενικὴ Κυβέρνησις ἐν τῇ ἐκπαιδεύσει.

Ὁ κ. **Θ. Τουρκοβασίλης** λέγει ὅτι ἡ νομοθεσία ἑνὸς Κράτους ὡς πρὸς τὴν ὑπαλληλικήν αὐτοῦ ὀργάνωσιν πρέπει νὰ εἶναι ἐνηρμονισμένη μὲ τὴν οἰκονομικὴν αὐτοῦ ἀντοχήν, τὸ δὲ ἡμέτερον Κράτος δὲν εὑρίσκεται εἰς καλὴν οἰκονομικὴν κατάστασιν, ἥτις μάλιστα παρεστάθη ὑπὸ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν κατὰ τὴν χθεσινὴν αὐτοῦ ἀγόρευσιν ὡς χειροτέρα ἀπὸ ὅτι τὴν ὑπεθέτομεν. Φρονεῖ συνεπῶς ὅτι πρέπει νὰ εἴμεθα φειδωλότεροι ὡς πρὸς τὸν κανονισμὸν τοῦ ὁρίου ἡλικίας, ἐὰν δὲ λάθωμεν ὑπ' ὄψιν ὅτι κατὰ τὴν ἀνώμαλον πολιτικὴν περίοδον ἐνεψυλλοχώρησαν προσωπικαὶ διατάξεις, καθ' ἃς νεώτατοι ἄνθρωποι ἀπεχώρουν μὲ παχυλοτάτας συντάξεις ἵνα τὰς θέσεις των καταλάβουν οἱ νεώτεροι, πρέπει νὰ γίνῃ μία συστηματικωτέρα νομοθεσία ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὰς συντάξεις. Ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τῆς ἡλικίας τῶν ἐπιθεωρητῶν τῆς δημοτικῆς ἐκπαιδεύσεως, φρονεῖ ὅτι πρέπει νὰ τεθῇ τὸ 65 ἔτος τῆς ἡλικίας.

Ὁ κ. **Σ. Σωτηριάδης** λέγει ὅτι γενικοὶ λόγοι συνηγοροῦν ὑπὲρ τῆς καταργήσεως τοῦ ὁρίου ἡλικίας. Ὁ κανὼν εἶναι ὅτι 65 ἔτος τῆς ἡλικίας εἶναι ἐπαρκὲς διὰ νὰ καθορισθῇ ὡς ὅριον, μάλιστα δὲ προκειμένου περὶ τῶν ἐκπαιδευτικῶν λειτουργῶν οἱ ὁποῖοι διάγουν συνήθως ἐν ὑπαίθρῳ, καὶ δύνανται τὸ ὅριον νὰ εἶναι ἀνώτερον.

Ὁ κ. **Γ. Τηλικίδης** παρατηρεῖ ὅτι μεγαλειτέραν φθορὰν ὑφίστανται οἱ ἀσκοῦντες τὸ ἐπάγγελμα τοῦ διδασκάλου.

Ὁ κ. **Σ. Σωτηριάδης** συνεχίζων λέγει ὅτι τὸ ἄρθρον 3 πρέπει νὰ ἀπαλειφθῇ.

Ὁ κ. **Α. Μέρος** λέγει ὅτι τὸ ἔργον τοῦ διδασκάλου προϋποθέτει κάποιαν σωματικὴν ῥώμην, διὰ νὰ εἶναι δυνατὸν οὗτος νὰ ἐμπνεύσῃ καὶ νὰ διαπλάσῃ τὰς ψυχάς. Δὲν εἶναι δὲ δυνατὸν νὰ ἐμπνευσθοῦν αἱ ψυχαὶ μὲ τὴν ἐπάνοδον τῶν ναυαγίων τοῦ χρόνου. Φρονεῖ ὅτι ὡς τελευταῖος σταθμὸς τῆς διδασκαλικῆς θητείας πρέπει νὰ τεθῇ τὸ 60 ἔτος.

Ὁ κ. **Α. Μητσοτάκης** φρονεῖ ὅτι ἡ διάταξις ὡς ἔχει εἶναι πλήρης. Πᾶσα δὲ περαιτέρω συζήτησις παρέλκει, ὡς καταναλίσκουσα ἐπὶ ματαίῳ πολυτίμων χρόνων.

Ὁ κ. **Α. Ἀργυρὸς** λέγει ὅτι ἡ συζήτησις ἔλαβεν εὐρύτητα ἐντελῶς δυσανάλογον πρὸς τὸ περιεχόμενον τοῦ νομοσχεδίου. Εὑρέθημεν λέγει πρὸ ἑνὸς διατάγματος τὸ ὁποῖον ἐδημιούργησε πολλὰ κενά. Γενικὸν ζήτημα ὁρίου ἡλικίας δὲν ἔθεσεν ὁ Ὑπουργὸς Παιδείας πρὸ ὑμῶν. Ἠτεῖδὴ ὅμως διεπίστωσεν ὅτι πλεῖστοι ἐκ τῶν ἀπολυθέντων εἶναι εἰς θέσιν νὰ προσφέρουν τὰς ὑπηρεσίας των, ὑπάρχουν δὲ ἐξ ἄλλου κενὰ εἰσήγαγε τὸ νομοσχέδιον. Ἀκολούθως ἀναγινώσκει τὰς τροπολογίας εἰς τὰς ὁποίας κατέληξε μετὰ τὰς ἀγορεύσεις τῶν κ. κ. βουλευτῶν.

Ὁ κ. **Π. Τσαλδάρης** (Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν). παρακαλεῖ ὅπως ἡ Βουλὴ ἀρκεσθῇ ἀπόψε εἰς τὴν πλήρωσιν τῆς ἀνάγκης ἡ ὁποία ἐπῆλθε λόγῳ τῆς κενώσεως πολλῶν θέσεων ἐκ τοῦ θεσπισθέντος διὰ τοῦ διατάγματος ὁρίου ἡλικίας τῶν ἐκπαιδευτικῶν λειτουργῶν.

Ὁ κ. **Ν. Κουμπαροῦσος** λέγει ὅτι ἐφ' ὅσον τὰ κενὰ εἶναι πάμπολλα, ἐξ ὑπαιτιότητος ἡμῶν τῶν ἰδίων, ἀπαιτούντων δημιουργίαν καθημερινῶς σχολείων μέσης ἐκπαιδεύσεως καὶ ἐφόσον τὸ Πανεπιστήμιον δὲν μᾶς δίδει ἐκπαιδευτικοὺς λειτουργοὺς εἴμεθα ὑποχρεωμένοι νὰ συμφωνήσωμεν μὲ τὸν κ. Ὑπουργὸν τῆς Παιδείας. Ἀνάγκη ὅμως νὰ ἀκυρωθῇ καὶ τὸ Ν. Δ. τῆς ἀπαγορεύσεως εἰς τοὺς κληρικοὺς φιλολόγους νὰ ἔχωσιν ἐνορίας ἐξ οὗ Ν. Δ. ἀπεκλείσθησαν πλεῖστοι διακριτοὶ φιλόλογοι ἱερεῖς. Παρακαλεῖ τὸν κ. Ὑπουργὸν τῆς Παιδείας νὰ δηλώσῃ ἐπισήμως ἂν θὰ ἀκυρώσῃ τὸ ἐν λόγῳ διάταγμα.

Α. Ἀργυρός (Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας). Μάλιστα θὰ τὸ ἀκυρώσω.

Ὁ κ. **Τ. Ἀνασταsίου** ὑποστηρίζει καὶ οὗτος ὅτι πρέπει νὰ καταργηθῇ τὸ διάταγμα δι' οὗ ἀπηγορεύθη εἰς τοὺς κληρικοὺς νὰ διορίζωνται καθηγηταὶ ἐφόσον εἶναι καὶ ἐφημέριοι.

Ὁ κ. **Β. Μεϊμαράκης** λέγει ὅτι οἱ ἐκπαιδευτικοὶ οὗτοι λειτουργοὶ πρέπει ὄχι μόνον νὰ ἐπανέλθουν, ἀλλὰ καὶ νὰ ἐπανακτήσουν τὰς θέσεις τὰς ὁποίας κατεῖχον καὶ πρότερον.

Ὁ κ. **Κ. Ναυπλιώτης** τονίζει ὡσαύτως ὅτι εἶναι ἔργον δικαιοσύνης νὰ ἐπανέλθουν οἱ ἀπολυθέντες ἐκπαιδευτικοὶ λειτουργοὶ εἰς ἃς θέσεις κατεῖχον καὶ πρότερον.

Ὁ κ. **Ι. Παπαϊωάννου** λέγει ὅτι σκοπὸς τοῦ ὑπὸ κρίσιν νομοσχεδίου δὲν εἶναι ἡ ἱκανοποίησις προσώπων, ἀλλ' ἡ συμπλήρωσις τῶν κενῶν. Δὲν δυνάμεθα δὲ νὰ ὑποστηρίξωμεν βασίμως ὅτι διὰ προσωπικοὺς λόγους ἐγένετο ἡ μείωσις τοῦ ὁρίου ἡλικίας διότι ὁ νόμος ἐκεῖνος ἦτο νόμος γενικός. Συνεπῶς νομίζει ὅτι πᾶσα περαιτέρω συζήτησις παρέλκει.

Ὁ κ. **Δ. Μπότσαρης** λέγει ὅτι ἐφόσον δὲν θὰ ἀπαιτηθοῦν πολλαὶ μεταθέσεις καὶ συνεπῶς δαπάναι θὰ ἦτο δίκαιον νὰ ἐπανέλθουν οἱ ἐκπαιδευτικοὶ λειτουργοὶ εἰς ἃς θέσεις κατεῖχον καὶ πρότερον.

Γίνεται μετὰ τοῦτο δι' ἀναστάσεως δεκτὸν εἰς β' κατ' ἄρθρον συζήτησιν τὸ νομοσχέδιον «περὶ καταργήσεως τοῦ Ν. Δ. περὶ ὁρισμοῦ ὁρίου ἡλικίας ἐκπαιδευτικῶν συμβούλων κλπ.», ὡς ἐτροποποιήθη ἀναβληθείσης τῆς ἐπιψηφίσεως τοῦ συνόλου.

Γίνονται ὡσαύτως δι' ἀναστάσεως δεκτὰ εἰς α' κατ' ἀρχὴν καὶ κατ' ἄρθρον συζήτησιν τὰ νομοσχέδια:

Περὶ κυβερνητικοῦ ἐπιτρόπου παρὰ τῇ Ἐθν. Τραπέζῃ (ὡς ἐτροποποιήθη παρὰ τῆς Ἐπιτροπῆς) καὶ

Περὶ ἀγροτικῆς Ἀσφαλείας καὶ Ἀγροφυλακῆς Κρήτης.

Μεθὸ συναινέσει τῆς Βουλῆς λύεται ἡ συνεδρίασις ὥρᾳ 10 μ. μ. δι' αὔριον καὶ ὥραν 5 1)2 μ. μ.

Ὁ Πρόεδρος
Θ. ΓΟΥΣΚΟΣ

Οἱ Γραμματεῖς
Μ. Λαΐλιος
Θ. Τσιριμῶκος

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΞΑ'

Τῆς 14 Ἀπριλίου 1927

Ὥρᾳ 6 30' μ. μ. ὁ κ. **Πρόεδρος** ἀνελθὼν ἐπὶ τῆς ἕδρας κηρύσσει τὴν ἔναρξιν τῆς συνεδριάσεως καὶ διατάσσει νὰ ἀνοιχθῶσι τὰ θεωρεῖα.

Ἀναγινώσκονται καὶ ἐπικυροῦνται τὰ πρακτικὰ τῆς χθεσινῆς συνεδριάσεως μετὰ παρατηρήσεις τοῦ κ. **Δ. Στεφανοπούλου**.

Ἀνακοινοῦνται τὰ ἑξῆς:

Ὁ βουλευτὴς κ. **Α. Μέρος** καταθέτει ἀναφορὰν τοῦ γεωργικοῦ συνεταιρισμοῦ Γκερλῆ (Ἀκρίσσης) διαμαρτυρομένου κατὰ τῆς μελετωμένης αὐξήσεως τῆς τιμῆς τῶν τσιγκλικίων.

Οἱ τριτοβάθμιοι δημοδιδάσκαλοι Λακεδαίμονος ὑποβάλλουν ὑπόμνημα περὶ διαρρυθμίσεως τῆς διαθαθμίσεώς των.

Ὁ Δημ. Γρηγορόκος δημοδιδάσκαλος Βελλῶν Μονεμβασίας διαμαρτύρεται διότι εἰς τὸ ψήφισμα τῆς ἐπαναφορᾶς τῶν διδασκάλων δὲν συμπεριλαμβάνονται καὶ οἱ ἐπὶ δικτατορίας ἐκτοπισθέντες.

Ὁ πρόεδρος τῆς κοινότητος Καρῶν (Κυδωνίας) ὑποβάλλει ὑπόμνημα καὶ ζητεῖ νὰ ληφθοῦν τὰ δέοντα μέτρα διὰ τὸς λῃστρικὰς ἐπιθέσεις ἃς ὑρίστανται κατὰ καιροὺς ἐκ τῶν κατοίκων τῆς κοινότητος Λάκων λόγῳ κτηματικῶν διαφορῶν.

Ἡ ἕνωσις τῶν ἐφ. ἀξιωματικῶν Ἀθηνῶν παρακαλεῖ τὴν Βουλὴν νὰ κυρώσῃ τὰ Ν. Δ. περὶ βελτιώσεως τῆς ὑφισταμένης ἐφεδρικῆς νομοθεσίας ἐξυπηρετοῦσα οὕτω ἐκείνους οἵτινες ἐθυσιάσθησαν διὰ τὸ μεγαλεῖον τῆς πατρίδος.

Ὁ Σύλλογος ὑπαλλήλων ἀνωνύμων ἑταιρειῶν διαμαρτύρεται διότι εἰς τὸ νέον ἐνοικιοστάσιον δὲν συμπεριλαμβάνονται εἰς πᾶς εὐεργετικὰς αὐτοῦ διατάξεις καὶ τὰ μέλη τοῦ Συνδέσμου των.

Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τοῦ Συνεταιρισμοῦ πωλήσεως καπνοῦ Παραχελωϊτιδος Νεοχωρίου διαμαρτύρεται κατὰ τῆς διοικήσεως τοῦ ὑποκαταστήματος τῆς Ἐθν. Τραπέζης Μεσολογγίου διότι ἐμείωσε τὴν χορηγουμένην πίστωσιν διὰ τὴν καλλιέργειαν τοῦ καπνοῦ.

Ὁ Γ. Καλλίγερος ἐξ ὀνόματος τῶν ἐπιστρατευθέντων φοιτητῶν παρακαλεῖ τὴν Βουλὴν ὅπως ψηφίσῃ τὸ ἐπεξεργαθὲν παρὰ τῆς Κοινοβουλευτικῆς ἐπὶ τῆς Παιδείας ἐπιτροπῆς σχέδιον νόμου, δι' οὗ χορηγοῦνται εὐεργετήματα εἰς τοὺς στρατευθέντας φοιτητάς, πρὸ τῶν ἐορτῶν τοῦ Πάσχα, διότι τὸν Μάϊον πρατουμένου τοῦ Πανεπιστημιακοῦ ἔτους οὐδόλως θέλει τοῖς χρησιμεύσει.

Ὁ πρόεδρος τοῦ δημοτικοῦ νοσοκομείου Ῥεθύμνης παρακαλεῖ τὴν Βουλὴν νὰ ψηφισθῇ νόμος δι' οὗ ἀπαλλάσσεται ὁ δῆμος Ῥεθύμνης τῆς πληρωμῆς χαρτοσήμου διὰ τὰ ὑπ' αὐτοῦ ἐκδοθέντα καὶ πληρωθέντα χρημ. ἐντάλματα ἐξοφλήσεως ἐξόδων συντηρήσεως Δημοτικοῦ νοσοκομείου.

Ὁ βουλευτὴς Λαρίσσης κ. **Ἀλ. Ἰωαννίδης** ὑποβάλλει ἀναφορὰν διαφόρων κοινοτήτων Ζαγορᾶς Τσαγκαράδων καὶ Ἀργαλαστῆς αἰτούντων ὅπως ἡ περὶ Κυριακῆς ἀργίας Παγκαλικὴ ἐγκύκλιος καταργηθῇ ἢ μεταβληθῇ ἐπὶ τὸ πρακτικώτερον.

Τὸ κοινοτικὸν συμβούλιον Ἁγίου Σεραφείμ, ἐκφράζει εὐχὴν πρὸς τὸ Σ. Ὑπουργεῖον τῆς Γεωργίας ὅπως διαταχθῇ ἡ ἀναθεώρησις τῆς ἀγοραπωλησίας τοῦ ἀγροκτήματος «Τρίκορφος» ὡς γενομένη παρὰ τὸν περὶ ἀπαλλοτριώσεως νόμον.

Ὁ πανεπαρχιακὸς σύνδεσμος ὑλοτόμων Γρεβενῶν, ὑποβάλλει ὑπόμνημα δι' οὗ ζητεῖ ὅπως ἀπαλλαγοῦν οἱ ἐνοικιασταὶ τῶν πινάκων ὑλοτομίας τοῦ ἐπιβαλλομένου ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου 1927 φόρου 20 %.

Ὁ Κωνσταντῖνος Λεϋεντάκης ἀπόστρατος ὑπολογιστὴς ζητεῖ νὰ συμπεριληφθῇ εἰς τὰ εὐεργετήματα τῶν ἐκκαθαρισθέντων ὑπὸ τοῦ κατὰ τὸ 1909 στρατιωτικοῦ συμβουλίου.

Ὁ βουλευτὴς κ. **Χ. Ἀλαμανῆς** καταθέτει ἀναφορὰν τοῦ ἐπαγγελματικοῦ καὶ βιοτεχνικοῦ κόσμου Καρδίτσης διατελοῦντος ἐν ἐξεγέρσει διὰ τὴν δημοσίευσιν τοῦ ἐνοικιοστασίου καὶ αἰτοῦντος τὴν παραπομπὴν αὐτοῦ εἰς τὴν Βουλήν.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** ἀνακοινοῖ ὅτι συμφώνως τῇ ἀπὸ 6 Ἀπριλίου ἐ. ἔ. ἀποφάσει τῆς Βουλῆς κατήρτισε τὴ ἐπιτροπὴν ἥτις θὰ συμμετάσχῃ τοῦ ἐν Ἀραχώβῃ ἑορτασμοῦ τῆς 100ετηρίδος τοῦ Καραϊσκάκη ἐκ τῶν βουλευτῶν κ. κ. Λ. Κουτσοπετάλου, Θ. Τσιριμώκου, Σ. Κρεμεζῆ, Σ. Γάτου, Ι. Κίνια καὶ Ν. Βελέντζα.

Ὁ βουλευτὴς κ. **Γ. Κακουλίδης** ὑποβάλλει πρότασιν ψηφίσματος περὶ «150ημέρου ἀναστολῆς τοῦ Συντάγματος πρὸς ἑδραίαν ἀναστήλωσιν αὐτοῦ».

Οἱ βουλευταὶ κ. κ. **Γ. Καρπετόπουλος, Ι. Μαντζουρίδης, Α. Ζούζουλας, Π. Ἀλεξίδης, Ι. Παπαϊωάννου** κλπ. ὑποβάλλουσι τροπολογίαν ἐπὶ τῆς προτάσεως νόμου «περὶ ἐγγραφῆς καὶ ἐξετάσεως φοιτητῶν».

Οἱ βουλευταὶ κ. κ. **Α. Μάρκου, Σ. Κρεμεζῆς, Ν. Κρανιωτάκης, Γ. Βοραζάνης, Α. Ἐμ. Κουμουνδούρος, Δ. Πετρακάκος** κλπ. ὑποβάλλουσι τροπολογίαν ἐπὶ τῆς πρότάσεως ψηφίσματος «περὶ προσθήκης καὶ μεταρρυθμίσεως τῶν διατάξεων τοῦ ἐν ἰσχύϊ Κανονισμοῦ».

Πρὸ τῆς ἡμερησίας διατάξεως ὁ κ. **Π. Μπούμπουλης** λέγει ὅτι ἐρωτᾷ τὴν προσοχὴν τῆς Βουλῆς ἐπὶ τοῦ νέου πραξικοπήματος ὅπερ ἑτοιμάζει ὁ κ. Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης διὰ τῆς καταρτίσεως πρὸς δημοσίευσιν διατάγματος χρεωστασίου καὶ ὅπερ ἔχει ἀναστατώσει τὸν ἐμπορικὸν κόσμον καὶ προώρισται νὰ ἐξυπηρετήσῃ διαφόρους παράφρονας οἵτινες εἶχον δανείσει μὲ ὑπερογκους τόκους καὶ εἰς ξένα νομίσματα, καὶ κατ' ἀνάγκην θὰ ἴδωμεν ὅλην τὴν ἀστικὴν κτῆσιν εἰς πλειστηριασμούς.

Πρόεδρος δὲν εἶνε ἀντικείμενον συζητήσεως τοῦτο.

Ὁ κ. **Α. Ζαΐμης** (Πρωθυπουργὸς) παρατηρεῖ ὅτι τοιοῦτον ζήτημα δὲν ἦλθεν εἰς τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον.

Ὁ κ. **Χ. Βοζίκης** παρακαλεῖ νὰ ἀντικατασταθῇ εἰς τὴν ἐπιτροπὴν τῶν Οἰκονομικῶν.

Ὁ κ. **Γ. Σακκαλῆς** λέγει ὅτι χθὲς ἐψηφίσθη τὴν τελευταίαν στιγμὴν τῆς συνεδριάσεως τὸ νομοσχέδιον περὶ διορισμοῦ κυβερνητικῶν ἐπιτρόπων εἰς τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν χωρὶς κἂν νὰ ἔχῃ τυπωθῇ καὶ διανεμηθῇ ἡ ἔκθεσις τῆς μειοψηφίας. Πρόκειται λέγει περὶ θέσεων καθαρῶς ἀργομισθικῶν καὶ ἡ ψήφισις ἐγένετο καὶ κατὰ παράβασιν τοῦ κανονισμοῦ, μὴ τηρηθείσης τῆς σειρᾶς τῆς ἡμερησίας διατάξεως καὶ καθ' ἣν στιγμὴν εἴχομεν δήλωσιν τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ ὅτι δὲν θὰ ψηφισθῇ κανὲν νομοσχέδιον. Προχωρῶν νομίζει ὅτι εἶνε ὑποχρεωμένος νὰ συστήσῃ εἰς τὸν κ. Πρόεδρον τὴν τήρησιν τῆς τάξεως τοῦ κανονισμοῦ κατὰ τὴν ψήφισιν τῶν νομοσχεδίων.

Πρόεδρος. Τὰ νομοσχέδια ψηφίζονται κατὰ (πρότασιν) τῆς Κυβερνήσεως.

Ὁ κ. **Φ. Μοσχούλας** παρατηρεῖ ὅτι ὅμως καθ' ὑπόδειξιν τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας ἐψηφίσθη τὸ περὶ οὗ πρόκειται νομοσχέδιον.

Ὁ κ. **Γ. Καφαντάρης** (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν) νομίζει ὅτι παρέλκει ἡ ὀρξαμένη συζήτησις ὡς ἄσκοπος. Εἶναι γνωστὸς ὁ τρόπος τῆς καταρτίσεως τῆς ἡμερησίας διατάξεως καὶ τῆς ψηφίσεως τῶν νομοσχεδίων, ἅτινα ψηφίζονται ἐν ἁρμονίᾳ Προέδρου τῆς Βουλῆς καὶ Ὑπουργῶν. Τοῦτο ἐλαθε χώραν καὶ χθές, ὅπερ βεβαίως εἶναι ἄσχετον πρὸς τὸ ζήτημα τῆς ψηφίσεως νομοσχεδίων κατὰ τὸ τέλος τῆς Συνεδριάσεως, καθ' ἣν δὲν παρέχεται καιρὸς πρὸς συζήτησιν αὐτῶν. Διὰ τοῦτο νομίζει ὅτι εἰς τὸ μέλλον θὰ ἦτο ὀρθὸν

νὰ μὴ ψηφίζωνται νομοσχέδια κατὰ τὸ τέλος τῶν συνεδριάσεων.

Πρόεδρος. Οὐδεμία ἀταξία ἐπεκράτησε ἐκ μέρους τοῦ Προεδρείου. Εἶναι γνωστὸν ὅτι πάντοτε ἠρνήθην τὴν προτίμησιν ἢ ψήφισιν νομοσχεδίου κατὰ ἀντικανονικὸν τρόπον δηλαδὴ ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως τῶν ἁρμοδίων Ὑπουργῶν καὶ συναινέσεως τῆς Βουλῆς. Καὶ χθὲς προτάσει τοῦ ἁρμοδίου Ὑπουργοῦ καὶ συναινέσει τῆς Βουλῆς ἐψηφίσθη τὸ νομοσχέδιον.

Ὁ κ. **Ι. Ράλλης** λέγει ὅτι ἡ κρατήσασα τακτικὴ ὀφείλεται εἰς παρεξήγησιν τοῦ κανονισμοῦ. Κατὰ τὸν κανονισμὸν τὴν ἡμερησίαν διάταξιν καταρτίζει ἡ Κυβέρνησις μετὰ τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς, ὑποτιθεμένου πάντοτε ὅτι ἡ Κυβέρνησις ἐκπροσωπεῖ τὴν πλειοψηφίαν. Γίνεται ὅμως κατάχρησις εἰς τὴν κήρυξιν τῶν νομοσχεδίων ὡς κατεπειγόντων, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον συντελεῖ εἰς τὸ νὰ ψηφίζωνται νομοσχέδια χωρὶς νὰ δύνανται νὰ ὁμιλήσουν οἱ ἐπιθυμοῦντες νὰ ὁμιλήσουν.

Ὁ κ. **Π. Εὐριπαῖος** παρατηρεῖ ὅτι κακῶς ἐψηφίσθη τὸ νομοσχέδιον διότι ἡ ἔκθεσις τῆς ἐπιτροπῆς δὲν εἶχε διανεμηθῇ πλήρης, ἀφοῦ ἡ ἔκθεσις τῆς μειονοψηφίας μόλις πρὸ ὀλίγου διενεμήθη.

Πρόεδρος. Οὔτε ἡμεῖς ἠδυνάμεθα νὰ γνωρίζωμεν ἐὰν ὑπάρχῃ ἔκθεσις μειονοψηφίας. Ἡ συζήτησις νομίζω ὅτι ἔληξεν.

Ὁ κ. **Φ. Μοσχούλας** ἀπαντῶν εἰς τὰ λεχθέντα παρὰ τοῦ κ. Ι. Ράλλη λέγει ὅτι καὶ εἰς τὸ παρελθὸν ἐφόσον ἐπρόκειτο περὶ λήξεως τῶν ἐργασιῶν τῆς Βουλῆς πολλοὶ τῶν Βουλευτῶν ὑπεδείκνυον ἐπείγοντα νομοσχέδια, ἅτινα καὶ ἐψηφίζοντο. Ὡς πρὸς τὸ νομοσχέδιον δ' ὃ ἠγέρθη ἡ συζήτησις τοῦτο εἶχε σειρὰν ἐν τῇ ἡμερησίᾳ διατάξει μετὰ τὸ περὶ ὁρίου ἡλικίας ἐκπαιδευτικῶν λειτουργῶν καὶ κανονικῶς συνεπῶς ἐπροχώρησεν ἡ Βουλὴ εἰς τὴν ψήφισίν του.

Ὁ κ. **Γ. Σακαλῆς** ἐπεζήγησε ὅτι οἱ μειοψηφίσαντες ἐν τῇ ἐπιτροπῇ ἀφέθησαν εἰς τὸν Εἰσηγητὴν νὰ διατυπώσῃ καὶ τὴν γνώμην τῆς μειοψηφίας, ὅπερ ὅμως δὲν ἔγινε καὶ διὰ τοῦτο ἠναγκάσθησαν νὰ ὑποβάλουν ἰδίαν ἔκθεσιν.

Ὁ κ. **Φ. Μοσχούλας.** ἀντιπαρατηρεῖ ὅτι ἐξ ἐλλείψεως προσωπικοῦ ὑπαλληλικοῦ εἰς τὰς ἐπιτροπὰς δὲν καταρτίζονται ἐγκαίρως αἱ ἐκθέσεις τῶν ἐπιτροπῶν. Δὲν ὑπῆρχε συνεπῶς καμμία πρόθεσις ὡς εἶπεν ὁ κ. Συνάδελφος.

Γ. Σακαλῆς. Οὔτε ἐγὼ εἶπον τοιοῦτον τι.

Ὁ κ. **Χ. Βοζίκης** λέγει ὅτι κατὰ τύπους εὑρισκόμεθα ἐν τάξει, ἀλλ' ἐρωτᾷ ποῖος ὁ σκοπὸς τοῦ καταρτισμοῦ τῆς ἡμερησίας διατάξεως ἀνδὲν πρόκειται νὰ τηρῆται ἡ τάξις αὐτή; Εἶπεν ὁ κ. Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν ὅτι τοῦτο ἐγένετο καὶ κατὰ τὸ παρελθόν, ἀλλὰ κατὰ τὸ παρελθὸν εἴχομεν τρεῖς ἀναγνώσεις ἐνῷ σήμερον ἔχομεν μόνον δύο καὶ μάλιστα ἐζητήθη κατὰ τὴν συζήτησιν τοῦ Συντάγματος νὰ ψηφίζωνται καὶ νομοσχέδια μόνον ἅπαξ. Ἀλλὰ τὸ ζήτημα δὲν εἶναι αὐτό. Τὸ οὐσιαστικὸν ἄτοπον εἶνε ὅτι ἡ ἡμερησία διάταξις περιέχει πολλὰ νομοσχέδια καὶ ἐὰν ἕκαστος Ὑπουργὸς ὑποστηρίζει ὅτι τὰ νομοσχεδιά του εἶνε ἐπείγοντα καὶ ζητεῖ τὴν κατὰ προτίμησιν ψήφισιν αὐτῶν δὲν θὰ δυνηθῶμεν νὰ προχωρήσωμεν κατὰ τὸν τρόπον αὐτὸν διότι ἀποκλείονται αἱ συζητήσεις. Προχθὲς ἀκόμη εἰσήγαγεν ὁ κ. Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν τὰ δωδεκατημόρια ἄνευ εἰσηγήσεως τῆς κοινοβουλευτικῆς ἐπιτροπῆς. Δι' αὐτοῦ τοῦ τρόπου ἀσκεῖται μία δικτατορία ἐπὶ τῆς Βουλῆς.

Ὁ κ. **Γ. Καφαντάρης** (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν) παρατηρεῖ ὅτι τὸ ψήφισμα τῶν δωδεκατημορίων ὑπεβλήθη δώδεκα ὅλας ἡμέρας πρὸ τῆς συζητήσεώς του καὶ ἐπρόκειτο περὶ μέτρου ἄνευ τοῦ ὁποίου θὰ προσέκοπτεν ἡ διοίκησις τοῦ Κράτους. Ὅσον ἀφορᾷ τὸν τρόπον τῆς καταρτίσεως τῆς ἡμερησίας διατάξεως καὶ τῆς ψηφίσεως τῶν νομοσχεδίων ἐπρότεινε. λέγει, καὶ ἄλλοτε ὅπως συντάσσεται καθ' ἑβδομάδα μία μικροτέρα διάταξις περιέχουσα τὰ θέματα, ἅτινα κατὰ τὴν γνώμην τῆς Κυβερνήσεως θὰ συζητηθοῦν κατὰ προτίμησιν.

Μεθ' ὃ εἰσέρχεται ἡ Βουλὴ εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Διάταξιν τῶν Ἐπερωτήσεων

Ὁ κ. **Πρόεδρος** λέγει ὅτι ὑπάρχει προτιμημένη ἡ ἐπερώτησις διὰ τὸ ἐνοικιοστάσιον. Ὁ κ. Γεωργιάδης ἔχει τὸν λόγον.

Ὁ κ. **Ν. Δαρβέρης** ἐκφράζει τὴν ἀπορίαν του πῶς θὰ γίνῃ συζήτησις περὶ τοῦ ἐνοικιοστασίου, ἀπόντος τοῦ ἁρμοδίου Ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης.

Ὁ κ. **Γ. Γεωργιάδης** λέγει ὅτι ὁ ἔλεγχος, ἐν ἀπουσίᾳ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης, θὰ ἀσκηθῇ κατὰ τῆς λοιπῆς Κυβερνήσεως.

Ὁ κ. **Γ. Καφαντάρης** (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν) λέγει ὅτι βεβαίως ὁ ἔλεγχος ἀφορᾷ ὁλόκληρον τὴν Κυβέρνησιν, ἀλλ' ὑπάρχει καὶ ὁ καταμερισμὸς τῆς ἐργασίας, ὑπάρχουν ἁρμόδιοι Ὑπουργοὶ ἐν ἀπουσίᾳ τῶν ὁποίων δὲν δύνανται νὰ συζητηθοῦν θέματα τῆς ἁρμοδιότητός των. Παρακαλεῖ διὰ τοῦτο ὅπως ἀναβληθῇ ἡ συζήτησις.

Γ. Γεωργιάδης. Δὲν ἐπιδέχεται ἀναβολὴν τὸ θέμα. Ἐὰν δὲν ἐγεννᾶτο ἡ ἐντύπωσις ὅτι πρόκειται περὶ ἀποφυγῆς τῆς συζητήσεως δὲν θὰ εἶχον λόγον νὰ μὴ ἀναβάλω τὴν ἐπερώτησιν.

Γ. Καφαντάρης. (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν). Δὲν σᾶς εἶπε κανεὶς νὰ ἐγκαταλείψητε τὴν ἐπερώτησίν σας οὔτε ἀποφεύγει ἡ Κυβέρνησις τὴν συζήτησιν. Ἂς γίνῃ ὅμως μία μικρὰ διακοπὴ μέχρις ἐλεύσεως τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης.

(Διακόπτεται ἡ συνεδρίασις ἐπὶ 10 Λεπτά).

Ἐπαναλαμβανομένης τῆς συνεδριάσεως ὁ κ. **Φ. Μοσχούλας** παρακαλεῖ ὅπως δοθοῦν παρὰ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας αἱ ὑποσχεθεῖσαι χθὲς ἐξηγήσεις περὶ ἐκποιήσεως σταφιδοκάρπου κλπ. παρὰ τοῦ αὐτονόμου ὀργανισμοῦ τῆς σταφίδος.

Ὁ κ. **Γ. Μερκούρης** (Ὑπουργὸς τῆς Ἐθν. Οἰκονομίας) καταθέτει ἔγγραφον ἀπάντησιν ἀναγινωσκομένην καὶ ἔχουσαν οὕτω·

«Ἐπὶ τῆς ὑπ' ἀριθ. 232 ἐρωτήσεως βουλευτοῦ Ἀχαΐας καὶ Ἤλιδος κ. **Α. Μάρκου** ὅσον ἀφορᾷ τὴν ὑπαινισσομένην πώλησιν δελτίων, αὕτη ἐγένετο πράγματι ἐπὶ ποσοῦ ἐνετικῶν λιτρῶν 3,000,000 μόνον καὶ τραπέζων εἰς τρόπον ὥστε νὰ μὴν ἐπηρεάσῃ ὑποτιμητικῶς τὴν ἀγοράν, ἡ ὁποία κατὰ τὸν χρόνον τῆς πωλήσεως ταύτης ἀνῆλθεν ἀπὸ δραχ. 2,700 κατὰ ἐνετικὸν χιλιόλιτρον εἰς 3,300. Ὅσον ἀφορᾷ τὸ κύριον μέρος τῆς ἐρωτήσεως, δηλαδὴ τὴν μελετωμένην πώλησιν σταφιδοκάρπου ὑπὸ τοῦ αὐτονόμου Σταφιδικοῦ Ὀργανισμοῦ ἐκ τοῦ ὑπάρχοντος ἐν ταῖς ἀποθήκαις του, αὕτη, ἐὰν γίνῃ, θὰ γίνῃ εἰς ἐκπλήρωσιν ὑποχρεώσεως τοῦ Δημοσίου, ἀπορρεούσης ἐκ τῆς μετὰ τῆς Βρεττανίας ὑριστημένης ἐμπορικῆς συμβάσεως, διὰ τῆς ὁποίας ὡς γνωστὸν προβλέπεται ὅπως τὰ μετὰ τὴν ἀγορὰν τῶν προβλεπομένων πλεονασμάτων σταφιδοκάρπου, ἀπομένοντα ἐμπορεύσιμα ἀποθέματα, καθ' ὅλον τὸ ἔτος, μὴ εἶναι ὀλιγώτερα τοῦ μέσου ὅρου τοῦ κατὰ τὴν τελευταίαν τριετίαν ἐξαχθέντος σταφιδοκάρπου. Ὁ μέσος οὗτος ὅρος διὰ τὸ τρέχον ἔτος ὑπελογίσθη εἰς ἐνετικὰς λίτρας 189,000,000. Δεδομένου δὲ ὅτι ἡ μέχρι τοῦδε ἐξαγωγὴ κατὰ τὸ τρέχον ἔτος ἀνέρχεται εἰς ἐνετικὰς λίτρας 143,000,000, τὰ δὲ ἀδιάθετα ἐμπορεύσιμα ἀποθέματα 35,000,000 περίπου, ὑπολείποντα πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ μνημονευθέντος μέσου ὅρου 11,000,000. Σημειοῦται ὅτι ἂν πραγματοποιηθῇ ἡ πώλησις αὕτη, θὰ πραγματοποιηθῇ εἰς τιμὴν ἀνωτέραν τῶν τρεχουσῶν καὶ δὲν θὰ ἐπηρεάσῃ ὑποτιμητικῶς τὴν ἀγοράν».

Συνεχιζομένης εἶτα τῆς ἐπερωτήσεως διὰ τὸ ἐνοικιοστάσιον, λαμβάνει τὸν λόγον ὁ κ. **Γ. Γεωργιάδης** ὅστις λέγει ὅτι τὸ θέμα εἶναι ἐκτάκτως ἐνδιαφέρον δι' ὅλην τὴν Ἑλλάδα, ἰδίως δὲ διὰ τὰς ἐργατικὰς τάξεις, ὅτι ἐμπεταλήφησαν λυπη-

ραὶ σκηναί, κυρίαν ἔχουσαι ἀφορμὴν τὸ ἐνοικιοστάσιον καὶ διὰ τοῦτο θεωρεῖ ὑποχρέωσίν του νὰ ἐνοχλήσῃ τὸν κ. Ὑπουργὸν τῆς Δικαιοσύνης. Ἐπειδὴ ἐξ ἄλλου ἡ ἐκτέλεσις τῶν προθέσεων τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης δύναται νὰ προκαλέσῃ λυπηροτέρας σκηνάς, ἡ ἐπερώτησίς του κατ' ἀνάγκην εἶναι καὶ ἔλεγχος καὶ γίνεται πρὸς πρόληψιν νέων δυσαρέστων. Δὲν συντάσσομαι, λέγει, μὲ τοὺς ἔχοντας τὴν γνώμην τῆς ἀναβολῆς τῆς συζητήσεως, διότι κυρίως ὀφείλομεν νὰ προλάβωμεν ἄλλας σκηνὰς ἵνα μὴ εὑρεθῇ ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ ἡ Κυβέρνησις εἰς τὴν δύσκολον θέσιν τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ νόμου. Τὸ θέμα τῆς ἐπερωτήσεώς μου, λέγει, ἔχει δύο ἀπόψεις. Ἡ μία εἶναι ὅτι πρόκειται νὰ κριθῇ ἂν ἐπιτρέπεται ὑπαρχούσης τῆς Βουλῆς νὰ λαμβάνωνται ἀποράσεις διὰ τόσον σοβαρὰ ζητήματα. Τυπικῶς ὁ κ. Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης εὑρίσκεται ἐν τάξει, ἀλλὰ τὸ διάταγμα τὸ ἐξουσιοδοτοῦν εἶναι ἐπίδικον καὶ ἐρωτῶ ἂν δύναται νὰ παράσχῃ τὴν ἐξουσιοδότησιν εἰς τὸν Ὑπουργὸν νὰ ρυθμίζῃ μόνος του ἐν τόσον σοβαρὸν ζήτημα.

Κ. Ἀγγελόπουλος (Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης). Δὲν εἶναι μόνον τὸ ἐπίδικον διάταγμα. Ὑπάρχει καὶ νόμος ἐξουσιοδοτικὸς ἀπὸ τοῦ 1924.

Γ. Γεωργιάδης. Ὁ κ. Ὑπουργὸς εὑρίσκεται τυπικῶς ἐν τάξει.

Ὁ κ. ***Κ. Δεμερτζῆς*** λέγει ὅτι θὰ ἦτο ὀρθὸν νὰ γνωρίζωμεν ἂν ὁλόκληρος ἡ Κυβέρνησις ἀποδέχεται τὰς εὐθύνας τοῦ κ. Ὑπουργοῦ.

Α. Ζαΐμης. (Πρωθυπουργός). Ὁ κ. βουλευτὴς προκαλεῖ τὴν Κυβέρνησιν νὰ θέσῃ ζήτημα ἐμπιστοσύνης;

Κ. Δεμερτζῆς. Ὄχι διασάφησιν ἐζήτησα.

Ὁ κ. ***Γ. Γεωργιάδης*** συνεχίζων λέγει ὅτι ἡ νομικὴ κατοχύρωσις τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης καταρρίπτεται ἐκ τοῦ ὅτι ὅλοι οἱ Ὑπουργοὶ ἔχουν νομοθετήματα τῶν ἀνωμάλων περιόδων, ὅπως π. χ. ὁ Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν ἔχει τοιαύτας ἐξουσιοδοτήσεις περὶ συνάψεως συμβάσεων καὶ συμμαχιῶν καὶ ὁ κ. Ὑπουργὸς τῆς Συγκοινωνίας ἔχει τοιαύτας ἐξουσιοδοτήσεις διὰ συνάψεις συμβάσεων ἐν τούτοις ἀμφότεροι εὐλαβούμενοι τὴν Βουλὴν δὲν ἐτόλμησαν οὔτε τολμοῦν νὰ τὴν προσβάλουν χρησιμοποιοῦντες τὰ Διατάγματα ἐκεῖνα.

Οἱ κ. κ. ***Θ. Γρηγορίου, Β. Μεϊμαράκης*** καὶ ***Κ. Καλκάνης*** παρατηροῦν ὅτι εἶναι ἄσχετα τὰ ζητήματα τὰ ὁποῖα θίγει ὁ κ. Γεωργιάδης.

Ὁ κ. ***Χ. Λαδᾶς*** λέγει ὅτι ἓν ἐνοικιοστάσιον ἔγινε διὰ τῆς Βουλῆς, τὸ τοῦ κ. Τσιτσεκλῆ.

Ὁ κ. ***Γ. Γεωργιάδης*** συνεχίζων λέγει ὅτι δὲν εἶναι δυνατὸν ἐπ' ἄπειρον νὰ νομοθετῶμεν ἐπὶ τῇ βάσει ἐξουσιοδοτήσεων ἀπὸ ἐτῶν γενομένων, ἐνῶ αἱ συνθῆκαι καθημερινῶς ἀνατρέπονται. Μετὰ μίαν ἀνώμαλον περίοδον θὰ εἶναι τολμηρὸν ἡ Βουλὴ νὰ ἐπιτρέπῃ ἐνεργείας τοιαύτας εἰς ἕνα Ὑπουργὸν καὶ διὰ τοῦτο ὁ ἔλεγχός του στρέφεται φυσικὰ καθ' ὅλης τῆς Κυβερνήσεως. Ἐπιτρέποντες τοῦτο ἀνοίγομεν διάπλατα καὶ πάλιν τὴν θύραν πρὸς τὴν δικτατορίαν, ἡ ὁποία εὑρίσκει πάλιν νέον ἐπιχείρημα κατὰ τοῦ κοινοβουλευτισμοῦ. Ὁ κόσμος ὁ συγκεντρωθεὶς τὴν παρελθοῦσαν Κυριακὴν διεδήλωσεν ὅτι θέλει τὸ ἐνοικιοστάσιον νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν Βουλὴν ὡς μόνην ἐγγύησιν καὶ τὴν κραυγὴν ταύτην τοῦ λαοῦ ἐχαιρετίσαμεν οἱ παραστάντες διότι δηλοῦται διὰ ταύτης ὅτι ὁ λαὸς θέλει νὰ ἐκπορεύωνται οἱ νόμοι ἀπὸ τὸ ἀντιπροσωπευτικὸν σῶμα δηλαδὴ ἀπὸ τὴν θέλησίν του. Ἡ ἔκκλησις αὕτη τοῦ λαοῦ εἶναι ἔκκλησις ἐνισχυτικὴ ὑπὲρ τοῦ κοινοβουλίου καὶ ὄχι ὑπὲρ τῶν συνελθόντων, οἱ ὁποῖοι ὅμως μένουν μὲ τὴν ἐντύπωσιν ὅτι ἡ Κυβέρνησις Κονδύλη ἀνέτρεψε τὸ καταδυναστευτικὸν νομοθέτημα τῆς δικτατορίας τὸ ὁποῖον ἐπαναφέρεται παρὰ τῆς Κυβερνήσεως.

Ἔχομεν συνεπῶς ὑποχρέωσιν καὶ ἐντολὴν νὰ ἀσκῶμεν τὴν ἐξουσίαν ἐν σεβασμῷ πρὸς τὰς κοινοβουλευτικὰς παραδόσεις καὶ δὲν εἶναι ὀρθὸν ἡ Κυβέρνησις νὰ ὀρθώνεται ὀπισθεν τυπικῶν ἐπιχειρημάτων. Ἀντικρούων εἴτε οὐσιαστικῶς τὸ νέον μέτρον τονίζει ὅτι οὐδεμία ἀπὸ τὰς προϋπαρχούσας συνθήκας εἴτε τοῦ βίου εἴτε τὰς οἰκονομικὰς μετεβλήθη ἀπὸ τὸ παρελθὸν ἔτος ὥστε νὰ δικαιολογεῖται ἡ ἐπιδολὴ καὶ ἡ ἀναδίωσις καὶ πάλιν οὐσιαστικῶς τοῦ ἐνοικιοστασίου τῆς δικτατορίας ὅπερ ἀποτελεῖ αὐτόχρημα καταδυνάστευσιν ἰδίως τῶν λαϊκῶν τάξεων. Τὸ ἐνοικιοστάσιον, συνεχίζει, πρέπει νὰ ἐξεταοθῇ χωριστὰ διὰ τὰ καταστήματα καὶ χωριστὰ διὰ τὰς κατοικίας. Ὡς πρὸς τὰ πρῶτα ἡ θέσις ἑνὸς ἐπαγγελματίου μικροῦ εἰς τὸ κατάστημά του ἀποτελεῖ μίαν ἰδικωτέραν μορφὴν ἰδιοκτησίας, ἥτις δημιουργεῖται διότι εἶναι πολὺ ἰσχυρὰ ἡ σχέσις ἡ μισθωτικὴ προκειμένου διὰ τὸν τοιοῦτος κατηγορίας ἐπαγγελματίαν. Ἐν τῇ σχέσει ταύτῃ ἡ πελατεία καὶ ἡ ἐργασία ὀφείλεται εἰς ἕνα εἶδος ἐξαιρετικῆς ἰδιορύθμου καὶ διὰ τοῦτο πρωτεύουσαν θέσιν καὶ βαρύνουσαν ἔχει ὁ προσωπικὸς παράγων. Τὸ πρόβλημα τοῦτο ἐγεννήθη πρὸ πολλῶν χρόνων ἀλλαχοῦ καὶ ἀνεγνωρίσθη ὅτι πλὴν τοῦ κεφαλαίου τῶν ἐμπορευμάτων ὑπάρχει καὶ ἓν ἰδιαίτερον κεφάλαιον ἐμπορικῆς καὶ βιοτεχνικῆς ἐγκαταστάσεως, ὅπερ εἶναι κολοσσιαῖον, ἀναλόγως τοῦ πληθυσμοῦ τῶν πόλεων καὶ τῆς ἐπιπολαζούσης ἐπαγγελματικῆς ἀστικῆς τάξεως. Εἰς τὴν Γαλλίαν ἀπὸ τοῦ 1910 προσεπάθησαν νὰ ἀναπτύξουν τὴν ἀντίληψιν τῆς ἐμπορικῆς ἰδιοκτησίας, νόμοι ἐπανειλημμένως ἐψηφίσθησαν καὶ τελευταῖος τοιοῦτος τῆς 30 Ἰουνίου 1926 ὁπότε καθιέρωσε τὴν ἐμπορικὴν ἰδιοκτησίαν ὥρισε καὶ τὰ ἀναλλάγματά της.

Π. Τσιτσεκλῆς. Ἡ συζήτησις εἶναι περὶ τοῦ κύρους τοῦ διατάγματος τοῦ ἐνοικιοστασίου καὶ περὶ τῆς ἀνάγκης τῆς παραπομπῆς αὐτοῦ εἰς κοινοβουλευτικὴν ἐπιτροπήν ἐνῶ ὑμεῖς ἀναπτύσσετε τὴν οὐσίαν τοῦ ἐνοικιοστασίου.

Γ. Γεωργιάδης. Εἶναι ὀρθὴ ἡ παρατήρησις αὕτη, ἀλλὰ ἡ ἀνάπτυξίς μου σκοπὸν ἔχει νὰ ἐνισχύσῃ τὴν γνώμην τῶν βουλευτῶν περὶ τῆς ἀνάγκης τῆς ἀναθεωρήσεως τοῦ θεσπισθέντος μέτρου, ὅπερ πρέπει νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν Βουλήν. Συνεχίζων λέγει ὅτι ἐν Γαλλίᾳ, ὅπως εἶπεν, ἀνεγνωρίσθη ἐνυπάρχον ἐν ἐνοχικὸν δικαίωμα τοῦ μισθωτοῦ.

Ὁ κ. ***Π. Μερλόπουλος*** παρατηρεῖ ὅτι κατὰ τὴν γνώμην του δὲν γεννᾶται πραγματικὸν δικαίωμα ἐκ τῆς μισθώσεως ἑνὸς ἐμπορικοῦ καταστήματος.

Ὁ κ. ***Γ. Γεωργιάδης*** δὲν πρόκειται, λέγει, περὶ θεωριῶν, ἀλλὰ περὶ μέτρου παραδεδεγμένου ἐν Γαλλίᾳ, δι' οὗ ἐπιτρέπεται εἰς τὸν μισθωτὴν νὰ ἀποκρούσῃ τὸν ἄλλον μισθωτήν, ὅστις θέλει νὰ ἀφαιρέσῃ τὴν περιουσίαν του ὑποχρεώνων τὸν κύριον νὰ παρατείνῃ τὴν μίσθωσιν ἐπὶ 9 ὅλα ἔτη ἐνῷ εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ μόνον διὰ τῆς μεθόδου τῆς ἀνοικοδομήσεως ἐκλείπει πᾶς σύνδεσμος τοῦ μισθωτοῦ πρὸς τὸ μίσθιον. Τὸ ἐνοικιοστάσιον ἄλλοτε τοῦ κ. Τσιτσεκλῆ περιεῖχε διατάξεις προστατευτικὰς διὰ παροχῆς ἀποζημιώσεως κλπ. ἐνῷ τώρα οὐδεμία πρόνοια λαμβάνεται καὶ μένουν ἐλεύθεροι φερ' εἰπεῖν 20—30 ἰδιοκτῆται τῆς ὁδοῦ Σταδίου νὰ ἔχουν εἰς τὰς χεῖράς των τὴν τύχην ἑκατοντάδων ὅλων ἐπαγγελματιῶν. Ἐπίσης σφάλμα εἶναι τὸ ὅτι θεσπίζονται αἱ αὐταὶ αὐξήσεις δι' ὅλας τὰς πόλεις τοῦ Κράτους ἐνῷ ἔπρεπε νὰ γίνῃ διάκρισις, ἐὰν δὲ εἰς τὴν Γαλλίαν δὲν ἔδωκαν ἀκόμη τὸ 10πλάσιον τοῦ προπολεμικοῦ, ἀσφαλῶς εἰς τὴν Ἑλλάδα δὲν ἔπρεπε νὰ ὑπερβῶμεν αὐτὸ τὸ ὅριον. Αἱ αὐξήσεις τοῦ 1914 εἶχον ἐπέλθει διὰ τοῦ ἐνοικιοστασίου τοῦ κ. Τσιτσεκλῆ, ἤδη δέ, λαμβανομένων ὑπ' ὄψει καὶ τῶν ἄλλων παντοειδῶν ἐπιβαρύνσεων τῶν ἐνοικιοστασίων, αἱ αὐξήσεις καταντοῦν ἀφόρητοι καὶ καταθλιπτικαί.

Ὁ κ. ***Δ. Μπούκουρας*** παρατηρεῖ ὅτι ἡ συζήτησις πρέπει νὰ διεξαχθῇ ἐπὶ τοῦ σημείου. Ἂν εἶχε τὸ δικαίωμα ὁ Ὑπουργὸς νὰ δημοσιεύσῃ τὸ διάταγμα τοῦ ἐνοικιοστασίου καὶ ἂν πρέπῃ νὰ ἔλθῃ τοῦτο εἰς τὴν Βουλήν.

Ὁ κ. ***Γ. Γεωργιάδης*** συνεχίζων λέγει ὅτι ἀναπτύσσει πλατιαστικῶς τὸ ζήτημα διότι φοβεῖται ὅτι δὲν θὰ ἔλθῃ τὸ ἐνοικιοστάσιον εἰς τὴν Βουλὴν καὶ τὴν ἀνάπτυξίν του θεωρεῖ ὡς διαμαρτυρίαν κατὰ τῶν καταδυναστευομένων διὰ τοῦ νέου ἐνοικιοστασίου λαϊκῶν τάξεων.

Ὁ κ. ***Κ. Ἀγγελόπουλος*** (Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης) λέγει ὅτι εἰς τὴν Γαλλίαν ἔγεινεν αὔξησις 125 % ἐπὶ μεταλλικοῦ νομίσματος.

Ὁ κ. ***Π. Μερλόπουλος*** παρατηρεῖ ὅτι ἡ σύγκρισις θὰ ὤφειλε νὰ γίνῃ ἐν σχέσει πρὸς τὰ μισθώματα τῶν ἐλευθέρων οἰκοδομῶν.

Γ. Γεωργιάδης. Μοῦ ὑπενθυμίζετε, λέγει, μὲ τοῦτο τὴν κατάργησιν τῶν διατάξεων περὶ ἀθεμίτου μισθώματος δι' ὃ ἐσφαλμένως σιωπᾷ τὸ νέον ἐνοικιοστάσιον. Καταλήγων τονίζει ὅτι ἔφερε τὰς κεφαλαιώδεις διαμαρτυρίας κατὰ τοῦ νέου ἐνοικιοστασίου, ὅπερ προσώρισται ἀτελῶς νὰ ἐπιφέρῃ νέαν διαταραχὴν καὶ νέους κοινωνικοὺς σάλους περὶ ὧν νομίζει ὑποχρέωσίν του νὰ προειδοποιήσῃ τὴν Κυβέρνησιν.

Ὁ κ. ***Π. Τσαλδάρης*** (Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν) ὑποβάλλει σχέδιον νόμου «περὶ συστάσεως καὶ λειτουργίας τεχνικῆς ὑπηρεσίας δήμων καὶ κοινοτήτων». Τὸ νομοσχέδιον λέγει, εἶναι σπουδαιότατον διότι καὶ οἱ δῆμοι καὶ αἱ κοινότητες κατασκευάζουσι διάφορα ἔργα ὁδούς, γεφύρας κ.λπ. ἀλλὰ προσκόπτουν εἰς τὸ ζήτημα τῆς ἐλλείψεως τεχνικοῦ προσωπικοῦ καὶ τὸ νομοσχέδιον προνοεῖ περὶ ἄρσεως τοῦ ἐμποδίου τούτου. Παρακαλεῖ ὅπως σταλῇ εἰς τὴν ἁρμοδίαν πιτροπὴν ἥτις κατὰ τὴν ἐπανάληψιν τῶν ἐργασιῶν τῆς Βουλῆς νὰ ἔχῃ ἤδη ὑποβάλει τὴν ἐκθεσίν της.

Ὁ κ. ***Τ. Ἀναστασίου*** παρακαλεῖ τὸν κ. Ὑπουργὸν τῶν Ἐσωτερικῶν ὅπως ὑποβάλῃ καὶ τὸ νομοσχέδιον περὶ ἀγροφυλακῆς καθὼς ὑπεσχέθη. Ὁμοίως ὁ κ. ***Λ. Κουτσοπέταλος*** παρακαλεῖ διὰ τὴν ἐπιβολὴν τοῦ νομοσχεδίου.

Ὁ κ. ***Π. Τσαλδάρης*** (Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν) λέγει ὅτι θὰ τὸ ὑποβάλῃ ταχέως.

Ὁ κ. ***Α. Ἀργυρὸς*** (Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας) ὑποβάλλει σχέδιον νόμου «περὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2826 τῆς 11 Ἰουνίου 1922 νόμου περὶ ἐπιτροπείας τῶν ἐν Σάμῳ ἱερῶν Μονῶν».

Ὁ κ. ***Π. Τσιτσεκλῆς*** λέγει ὅτι τὸ ζήτημα τοῦ ἐνοικιοστασίου εἶνε ἐκ τῶν ἀκανθωδῶν ζητημάτων, ἅτινα ἐνδιαφέρουν τὴν κοινωνίαν, λόγῳ τῶν ἀλληλοσυγκρουομένων συμφερόντων. Τὸ ζήτημα ἐνεφανίσθη ἐν Ἑλλάδι ἀπὸ τοῦ 1916 καὶ ἐξεδόθησαν τότε μερικὰ διατάγματα, ἀλλ' ἔκτοτε τὸ ζήτημα τοῦτο ἐξογκώθη. Τὸ ἀληθὲς εἶνε ὅτι ἐπὶ τῆς βεβαρυμένης ἤδη ἰδιοκτησίας ἐπιτίθεται ἓν βάρος ἀκόμη, ὅπερ ἐπιφέρει τὰς διαιρέσεις τῶν ἰδιοκτητῶν καὶ ἐνοικιαστῶν. Τὰ μέχρι τοῦ 1923 ἐκδοθέντα διατάγματα ἐξεδίδοντο ὑπούλως καὶ εἶχον διατάξεις μὴ ἀνταποκρινομένας εἰς τὴν πραγματικὴν ἀξίαν τῶν ἀκινήτων, ἡ δὲ διαφορὰ τῆς μισθωτικῆς ἀξίας ἔφθασεν εἰς μεγάλο σημεῖον εἰς βάρος τῶν ἰδιοκτητῶν καὶ διὰ τοῦτο τὸ κατὰ τὸ 1923 διάταγμα τῆς ἐπαναστάσεως ἔδωκε κάπως γενικωτέρας αὐξήσεις, ἀλλὰ καὶ αὐταὶ δὲν ἠδύνοντο νὰ ἀνταποκριθοῦν εἰς τὰς μεγάλας κοινωνικὰς ἀνάγκας. Μετὰ τὴν λῆξιν τοῦ διατάγματος τούτου ἡ Δ' Συνέλευσις ἐψήφισε νόμον ὅστις ἔδωσε νομοθετικὴν ἐξουσιοδότησιν εἰς τὸν Ὑπουργὸν τῆς Δικαιοσύνης νὰ τροποποιήσῃ τὸ διάταγμα περὶ τοῦ ἐνοικιοστασίου. Ὑπὸ τὰς συνθήκας ταύτας ὁ ἴδιος ὡς ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης εὑρεθεὶς πρὸ μεγάλων διαφορῶν προσεπάθησε νὰ λύσῃ τὸ ζήτημα κατὰ πρᾶον τρόπον, εἰργάσθη ἐπὶ πεντάμηνον, ἐμελέτησεν ὅλα τὰ ἐνοικιοστάσια τῆς Εὐρώπης καὶ ἤντλησεν ἐκεῖθεν, ὅ,τι ἦτο προσαρμόσιμον εἰς τὴν ἐν Ἑλλάδι κατάστασιν. Καίτοι δὲ τῷ ἐνέγνοντο καὶ ἀπειλαὶ καὶ ἐφρουρεῖτο ἡ οἰκία του κατήρτισε τὸ ἐνοικιοστάσιον, τὸ ὁποῖον ἐθεωρήθη ὡς τὸ ἀρτιώτερον διότι συνεβίβαζεν ἐν πνεύματι φιλικῷ τὰς διαφοράς. Ἀναλύων τὰς διατάξεις τοῦ ἐνοικιοστασίου του λέγει ὅτι ἐτέθη ἡ διάταξις τῶν ὁμολογουμένως πλουσίων καὶ τὸ σπουδαιότερον, τὸ ὁποῖον θὰ ἐξωμάλυνε τὴν κατάστασιν, ἡ διάταξις περὶ δυνητικῆς παρατάσεως τοῦ ἐνοικιοστασίου ἀπὸ τοῦ 1927. Διὰ τῆς διατάξεως ταύτης αἱ διαφοραὶ θὰ ἐκλαρροῦντο διὰ τῆς ἀμοιβαίας συνεννοήσεως. Τὸ ἐνοικιοστάσιον τοῦτο θὰ ἴσχυε μέχρι τοῦ 1930 κατηγγύθη χωρὶς νὰ ὑπάρχῃ καμμία ἀνάγκη κατὰ τὸν Φεβρουάριον τοῦ 1926 ὑπὸ τῆς διατατορίας. Τώρα ὅμως μὲ τὴν νόμιμον κατάστασιν λέγει ὅτι πρέπει νὰ ἐπανέλθωμεν εἰς τὸ νόμιμον νομοθέτημα τοῦ 1925. Ἀλλ' ὁ κ. ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης ἐνόμισεν ὅτι θὰ ἠδύνατο νὰ λύσῃ τὸ σπουδαῖον αὐτὸ ζήτημα. Ἐξ ἀντιθέτου ὅμως ἐγεννήθη ὁ μέγας θόρυβος, ὁ ὁποῖος εἶχε γεννηθῇ καὶ τότε μετὰ τὴν δημοσίευσιν τοῦ ἐνοικιοστασίου, ἥτις εἶχε γίνῃ μετ' ἀπόφασιν τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου.

Κ. Ἀγγελόπουλος (Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης) Τὸ ἴδιον ἔγεινε καὶ τώρα.

Π. Τσιτσεκλῆς. Τότε ἐδημοσιεύθη μετ' ἀπόφασιν τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου ἔγγραφον, τὸ δὲ πρακτικὸν τῆς ἀποφάσεως αὐτῆς μνημονεύεται ἐν προοιμίῳ τοῦ διατάγματος αὐτοῦ, τὸ ὁποῖον εἶχεν ἐκδοθῇ ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ νόμου τοῦ δώσαντος τὴν ἐξουσιοδότησιν.

Χ. Λαδᾶς. Τότε ὅμως κ. Ὑπουργὲ δὲν εἴχομεν δηλώσεις εἰς τὰς ἐφημερίδας ὅτι οἱ Ὑπουργοὶ δὲν ἐπρόφθασαν νὰ στείλωσι τὰς τροποποιήσεις των εἰς τὸν κ. Ὑπουργὸν τῆς Δικαιοσύνης.

Κ. Ἀγγελόπουλος (Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης). Δὲν ὑπάρχει καμμία δήλωσις τοιαύτη. Αὐτὰ τὰ πράγματα ἀνεγράφησαν μόνον εἰς τὰς ἐφημερίδας.

Ὁ κ. ***Π. Τσιτσεκλῆς*** συνεχίζων, λέγει, ὅτι τότε μετὰ τὸν ἐγερθέντα θόρυβον ἔγινεν ὁλονύκτιος συζήτησις ἐν τῇ Βουλῇ καὶ ἀπεφασίσθη νὰ σταλῇ τὸ διάταγμα εἰς τὴν ἐπιτροπὴν διότι οὕτω θὰ προσελάμβανε καὶ τὸ κῦρος τῆς Συνελεύσεως. Ἔγινεν ἡ ἐπιτροπὴ ὑπὸ τὴν προεδρίαν του, εἰργάσθη ἕνα μῆνα, ἐβελτίωσε τὸ νομοσχέδιον καὶ τοιουτοτρόπως ἐδημοσιεύθη. Συνιστᾷ συνεπῶς εἰς τὸν κ. Ὑπουργὸν νὰ μὴ ἐπιμείνῃ εἰς τὴν μὴ παραπομπὴν τοῦ νομοθετήματος εἰς τὴν ἐπιτροπήν, διότι ἄλλωστε τὸ τοιοῦτον εἶναι καὶ ἀνευλάθεια πρὸς τὴν Βουλήν.

Κ. Ἀγγελόπουλος. Διαμαρτύρεται διὰ τὴν τελευταίαν φράσιν. Δὲν θεωρῶ, λέγει, ἀναγκαίαν τὴν παραπομπὴν τοῦ Διατάγματος εἰς τὴν ἐπιτροπὴν διότι θὰ διαιωνίσωμεν τὴν κατάστασιν ταύτην. Αὐτὴ εἶναι ἡ γνώμη μου, δύναται ὅμως ἡ Βουλὴ νὰ ἐκφράσῃ τὴν ἰδικήν της.

Ὁ κ. ***Σ. Κρεμεζῆς*** διαμαρτύρεται διὰ τὸ λεχθὲν ὅτι ἡ παραπομπὴ τοῦ νομοθετήματος εἰς τὴν ἐπιτροπὴν θὰ διαιωνίσῃ τὰ πράγματα διότι κατὰ τὸ 1925 ἡ ἐπιτροπὴ εἰργάσθη μετὰ μεγάλου ζήλου καὶ ἐτελείωσε ταχέως τὸ ἔργον της.

Ὁ κ. ***Π. Τσιτσεκλῆς*** ἐπιμένει ὅτι ἡ παραπομπὴ τοῦ νομοθετήματος εἰς τὴν ἐπιτροπὴν θὰ τὸ βελτιώσῃ, ἐὰν δὲ ὑπάρχει φόβος παρατάσεως τῆς ἐκκρεμότητος δύναται ἡ Βουλὴ νὰ τάξῃ προθεσμίαν εἰς τὴν ἐπιτροπήν. Διὰ τῆς μὴ παραπομπῆς ὅμως ἔξωθεν ὁ κ. Ὑπουργὸς τὰ πράγματα καὶ παραβλέπει καὶ τὸν πρὸς τὴν Βουλὴν σεβασμὸν καὶ τὸ αἴσθημα τῆς κοινῆς γνώμης. Ἄλλωστε ἀπὸ τὸ ἐνοικιοστάσιον τοῦ 1925 ἀπηλείφθησαν πολλαὶ εὐεργετικαὶ διατάξεις.

Κ. Ἀγγελόπουλος Οἱ ἔμποροι οἱ ἀπειλούμενοι διὰ μεγάλων ἐνοικίων μετὰ τὴν λῆξιν τοῦ ἐνοικιοστασίου τοῦ 1925 ἐζήτησαν τὴν ἀπάλειψιν τῆς διατάξεως ταύτης, τὴν ὁποίαν ἀναφέρατε. Τὸ δημοσιευθὲν ἐνοικιοστάσιον εἶναι προστατευτικὸν δι' ὅλους.

Κ. Συμεονόγλου. Δὲν ὑπάρχει καμμία προστατευτικὴ διάταξις ὑπὲρ τῶν προσφύγων.

Κ. Ἀγγελόπουλος. Καὶ οἱ πρόσφυγες περιλαμβάνονται εἰς τὰς γενικὰς διατάξεις τοῦ ἐνοικιοστασίου. Θὰ κατοάλουσι δὲ ἀναλόγως τῶν οἰκονομικῶν των δυνάμεων.

Μ. Ἀργυρόπουλος. Ἡ ἀντίληψις αὐτὴ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ δὲν εἶναι ὀρθή· ἡ ὑποχρέωσις τῶν ἐνταῦθα ἐλθόντων πρώην εὐπόρων προσφύγων τοὺς ἐπιβάλλει νὰ ἔχωσι καλὴν ἐμφάνισιν.

Ὁ κ. ***Π. Τσιτσεκλῆς*** συνεχίζων λέγει ὅτι εἶναι ἀκατα-

νόητον τὸ πεῖσμα τοῦ κ. Ὑπουργοῦ νὰ μὴ παραπέμψῃ τὸ νομοθέτημα εἰς τὴν ἐπιτροπήν.

Κ. Ἀγγελόπουλος. Ἔχομεν ἀντίθετον γνώμην. Ἐπειδὴ εἴσθε πληρεξούσιοι τῶν Ἀθηνῶν ἀναμφισβητήτως ἐπηρεάζεσθε, ἀλλὰ βεβαιωθῆτε ὅτι τὸ Διάταγμα αὐτὸ εἶναι εὐνοϊκὸν ἂν φίλτατα λάβητε ὑπ' ὄψιν ὅτι αἱ αὐξήσεις θὰ δοθῶσιν εἰς 8 τριμηνίας.

Ὁ κ. ***Π. Τσιτσεκλῆς*** λέγει ὅτι ἐπιμένει εἰς τὴν παραπομπὴν τοῦ νομοθετήματος εἰς τὴν ἐπιτροπήν, διότι κατὰ τὴν προχθεσινὴν συνεδρίασιν ὁπότε ἐξερράγη τὸ ἐπεισόδιον μεταξὺ τοῦ κ. Μπακοπούλου καὶ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης παρενέβη εἰς τὴν συζήτησιν ἐκείνην καὶ εἶπεν ἐκ τοῦ προχείρου ὅτι νομίμως ἐδημοσιεύθη τὸ Διάταγμα ἐπὶ τῇ βάσει τῶν δύο νόμων, οἵτινες ἔδωσαν τὴν ἐξουσιοδότησιν, ἀλλὰ σήμερον ἀναγνωρίζει τὴν πλάνην του ὅτι ἡ γνώμη αὐτὴ δὲν ἦτο ὀρθή, ἀναγιγνώσκει δὲ τὸ ἄρθρον 5 τοῦ νόμου 3186.

Ὁ κ. ***Κ. Ἀγγελόπουλος*** λέγει ὅτι ὁ νόμος 3186 μὴ καταργηθεὶς ἰσχύει, ἑπομένως παρέχει τὴν ἐξουσιοδότησιν εἰς τὸν κ. Ὑπουργὸν τῆς Δικαιοσύνης, ἀλλ' ἐπὶ πλέον ὑπάρχει καὶ τὸ Διάταγμα τῆς Κυβερνήσεως Κονδύλη, τὸ ὁποῖον ἐφόσον δὲν κατηργήθη ἰσχύει.

Πολλοὶ Βουλευταί. Εἶναι ἐπίδικον.

Κ. Ἀγγελόπουλος. Καὶ τὸ Σύνταγμα εἶναι ἐπίδικον. Ἄλλως τε καθὼς ἀνέφερα καὶ προηγουμένως ἰσχύει καὶ ὁ νόμος 3186.

Ν. Μπακόπουλος. Ὁ νόμος οὗτος καὶ κατηργήθη ἀπὸ τὰ ἐπανειλημμένα διατάγματα τοῦ Παγκάλου καὶ περιωρισμένην νομοθετικὴν ἐξουσιοδότησιν εἶχεν.

Κ. Ἀγγελόπουλος. Τὰ Διατάγματα τοῦ Παγκάλου κατήργουν τὸ ἐνοικιοστάσιον καὶ ὄχι τὸν νόμον.

Π. Τσιτσεκλῆς. Ὑπάρχουν ὅμως καὶ ἄλλα σοβαρώτερα ἐπιχειρήματα. Ἐπικαλεῖσθε τὸ Διάταγμα τῆς Κυβερνήσεως Κονδύλη, ἀλλὰ τὸ Διάταγμα αὐτὸ ἀναγράφει ὅτι θὰ ὑποβληθῇ εἰς τὴν Βουλὴν πρὸς κύρωσιν, συνεπῶς ἐφόσον δὲν ὑπεβλήθη θεωρεῖται ἀτονῆσαν. Ἄλλωστε ἐὰν τὸ Διάταγμα αὐτὸ τὸ ὁποῖον θὰ ὑποβληθῇ εἰς τὴν Βουλὴν ἀκυρωθῇ τότε ποία θὰ εἶναι ἡ τύχη τοῦ ἐνοικιοστασίου;

Ὁ κ. ***Ι. Ράλλης*** λέγει ὅτι τὸ Ν. Δ. τῆς Κυβερνήσεως Κονδύλη ἔγινε διὰ τὴν χρῆσιν αὐτοῦ ἀπούσης τῆς Βουλῆς καὶ ἀναγράφει ὅτι εὐθὺς ὡς συνέλθῃ ἡ Βουλὴ θὰ ὑποβληθῇ πρὸς κύρωσιν. Τὸ ζήτημα ὅμως εἶναι πολιτικόν. Τί θὰ γίνῃ ὁ Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης ἐὰν ἡ Βουλὴ θεωρήσῃ τὸ νομοθετικὸν Διάταγμα ἐξ ὑπαρχῆς ἄκυρον. Ὑπάρχουν περιπτώσεις Ν. Δ. παρούσης τῆς Βουλῆς, ἀλλὰ δὲν ὑπάρχουσι περιπτώσεις χρήσεως Ν. Δ. ὅταν ἔχωσιν ὡς ἄμεσον ὅρον τὴν κύρωσιν αὐτῶν ὑπὸ τῆς Βουλῆς.

Κ. Ἀγγελόπουλος. Ὅλα τὰ Διατάγματα αὐτὰ ἰσχύουν ἐφόσον δὲν καταργοῦνται.

Ὁ κ. ***Π. Τσιτσεκλῆς*** λέγει ὅτι καὶ τὸ ἄρθρον 74 τοῦ ἐν ἰσχύϊ Συντάγματος μᾶς ἐμποδίζει νὰ θεωρῶμεν ἐν ἰσχύϊ τὰ νομοθετικὰ αὐτὰ Διατάγματα. Καταλήγων λέγει ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἐπισπεύδωμεν δημοσιεύσεις, αἵτινες δύνανται νὰ προκαλέσωσιν ἀνησυχίας καὶ μάλιστα μετὰ τόσης σπουδῆς ὥστε νὰ μεταβῇ μόνος του ὁ κ. Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης εἰς τὸ Ἔθν. Τυπογραφεῖον.

Σ. Κρεμεζῆς. Τὸ ὅτι ὁ νόμος 3186 τῆς Δ' συνελεύσεως δὲν παρέχει ἐξουσιοδότησιν πρὸς ρύθμισιν τοῦ ἐνοικιοστασίου, ἐπιχείρημα σήμερον μόλις ἐμφανισθὲν ὑπὸ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ, ἀποδεικνύεται ἐκ τοῦ ὅτι δὲν μνημονεύεται ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ, εἰς τὸ ἐκδοθὲν ἐνοικιοστάσιον. Ἄλλως τε δὲν ὑπάρχει ἡ ἀπόφασις τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, ἣν ὁ νόμος ἐκεῖνος προαπῄτει. Τέλος διότι ὁ νόμος ἐδίδεν ἐξουσιοδότησιν διὰ τὴν ἐφ' ἅπαξ ρύθμισιν τοῦ ζητήματος καὶ οὐχὶ εἰς τὸ διηνεκές. Οἱ νόμοι ὅμως, κ. Ὑπουργέ, δὲν καταργοῦνται μόνον διὰ τῆς ρητῆς καταργήσεώς των. Καταργοῦνται καὶ διὰ τῆς καταργήσεως τοῦ περιεχομένου των. Ὡς θέλετε ὑμεῖς νὰ ὑποστηρίξητε ὅτι ὁ νόμος 3186 ἰσχύει ἀφοῦ ἐπηκολούθησε τὸ διάταγμα τῆς 26 Φεβρουαρίου 1926 κατὰ τὸ ὁποῖον ἤρθη τὸ ἐνοικιοστάσιον; Ποῖον νόμον θέλετε νὰ ρυθμίσητε; Τόσον εἶνε ἀληθὲς τοῦτο, ὥστε καὶ ἡ δικτατορία ἀκόμη καὶ ἡ Κυβέρνησις Κονδύλη δὲν ἠθέλησαν νὰ στηριχθοῦν εἰς τὸν νόμον 3186 καὶ ἐξέδωκαν Ν. Δ. Μετὰ τὴν ἀγόρευσιν τοῦ κ. Τσιτσεκλῆ λέγει ὅτι δὲν ἔχει τίποτε νὰ προσθέσῃ παρὰ τοῦτο καὶ μόνον, ὅτι ἀκριβῶς ἐκ τῶν ἰσχυουσῶν σήμερον διατάξεων προκύπτει ἁρμοδιότης κοινοβουλευτικῆς ἐπιτροπῆς. Κατὰ τὸ ψήφισμα δύνασθε εἰσάγοντες πρὸς κύρωσιν καὶ τροποποίησιν τὸ διάταγμα τῆς 21 Σεπτεμβρίου 1926, ἐφ' οὗ ἐστηρίχθητε ἐκδώσαντες τὸ ἐνοικιοστάσιον, νὰ ζητήσετε τὴν τροποποίησιν ἣν θέλετε. Ἂν ὅμως, κατὰ τὴν ὁδὸν ἣν ἠκολουθήσατε, αὔριον ἡ Βουλὴ ἀκυρώσῃ ἐξ ὑπαρχῆς τὸ Ν. Δ. τῆς Κυβερνήσεως Κονδύλη τί θὰ γίνουν τὰ ἀποτελέσματα τοῦ διατάγματός σας; Θὰ ἐπαναφέρωσιν; Ἴδοὺ ποίαν ἀνωμαλίαν δημιουργεῖτε.

Ὁ κ. ***Ν. Μπακόπουλος*** προβάλλει λέγει τὸ ἐρώτημα ἂν εἶναι νόμῳ ὑποστατὸν τὸ περὶ οὗ πρόκειται νομοθέτημα διότι ἂν ἐπικρατήσῃ ἡ ἄποψις αὕτη παρέλκει φυσικῷ τῷ λόγῳ καὶ πᾶσα συζήτησις ἐπὶ τῆς οὐσίας αὐτοῦ. Ἀσπάζομαι, λέγει, τὴν γνώμην ὅτι τὸ διάταγμα εἶναι νομοθετικοῦ περιεχομένου διότι θέτει κανόνας.

Χ. Λαδᾶς. Θέτει καὶ ποινάς.

Ν. Μπακόπουλος. Βεβαίως. Εἶναι ἓν τῶν διαταγμάτων ἐκείνων τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ ἐξετασθῇ ἂν ἐξεδόθησαν σύμφωνα μὲ τὸ ἰσχύον σύνταγμα καὶ ἐκ τούτου θὰ κριθῇ κατὰ πόσον ἀπὸ πολιτικῆς ἀπόψεως ὁ κ. Ὑπουργὸς ἔπρεπε νὰ ἀρυσθῇ ἐξουσιοδότησιν ἐκ τοῦ Ν. Δ. τῆς Κυβερνήσεως Κονδύλη. Συναφῶς ὑπάρχουν 3 κατευθύνσεις. Εἰς τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας δὲν ὑπάρχει καμμία νομοθετικὴ ἐξουσιοδότησις, εἰς τὴν Ἀγγλίαν κατ' ἀρχὴν ἐπιτρέπεται διότι ἐκεῖ ἡ συντακτικὴ ἐξουσία καὶ ἡ νομοθετικὴ εἶναι συγκεχυμέναι καὶ ἀλλαχοῦ τὸ ζήτημα ἀμφισβητεῖται. Εἰς τὴν Ἑλλάδα πρὸ τοῦ 1911 οἱ συγγραφεῖς τοῦ δημοσίου δικαίου καὶ ἄλλοι ἐδιχάσθησαν εἰς δύο ριζικὰς ἀπόψεις. Οἱ μὲν ὑπεστήριζον ὅτι δὲν χωρεῖ ἐξουσιοδότησις, συμφώνως πρὸς τὸ Συν)μα τοῦ 1864, καθιεροῦν τὴν διάκρισιν τῶν ἐξουσιῶν αἵτινες δὲν ἔχουν μεταβιβαστικὴν δύναμιν τῆς ἐξουσίας των. Οἱ πλεῖστοι τῶν Ἑλλήνων ἐπιστημόνων συνετάχθησαν μὲ τὴν γνώμην ταύτην. Ἐπειδὴ ὅμως ἐξεδίδοντο καὶ ἕτερα διατάγματα, ἔλεγον ὅτι ἡ ἐξουσιοδότησις ἰσχύει ὡς Συνταγματικὸν ἔθιμον. Τὴν Βουλὴν τοῦ 1911 ἀπησχόλησε πάλιν τὸ ζήτημα προκειμένου περὶ δύο νομοθετημάτων, διδόντων δικαίωμα ἐπιβολῆς φόρου καὶ ποινῶν. Πλεῖστοι βουλευταὶ καὶ πλειότεροι ὅλων οἱ κ. κ. Δραγούμης, Παπαναστασίου, Βοζίκης κλπ. ὑπεστήριξαν ὅτι νομοθετικὴ ἐξουσιοδότησις δὲν χωρεῖ ἀπὸ τοῦ Συν)τος τοῦ 1911 εἰς ὃ οὐδεμία περὶ τοιαύτης ἐξουσιοδοτήσεως ἐγίνετο μνεία. Τὴν νομοθετικὴν ἐξουσιοδότησιν ὑπεστήριζον ἀπολύτως ὁ Δημητρακόπουλος καὶ περιωρισμένως ὁ κ. Βενιζέλος ἐκφράσας ἐνδοιασμὸν περὶ κύρους ἐξουσιοδοτήσεως ἀφορώσης ἐπιβολὴν φόρων καὶ ποινῶν καὶ ψήφισιν προϋπολογισμοῦ. Ὁ Σαρίπολος ἐξ ἄλλου ἐν τῇ ἐπιστήμῃ παραδέχεται ὅτι θεωρητικῶς ἡ ἐξουσιοδότησις χωρεῖ καὶ ἐστηρίχθη εἰς τὰ ἄρθρα 44 καὶ 82 τοῦ Συν)ματος τοῦ 1911, καθ' ἃ ἠδύνατο νόμος συνάδων πρὸς τὸ Σύν)μα νὰ παράσχῃ εἰς τὸν ἀνώτατον ἄρχοντα ἄλλα δικαιώματα πέραν ἐκείνων ἅτινα τῷ παρέχει ρητῶς τὸ Σύν)μα. Ἐπὶ τούτων ὁ Σαρίπολος ὑποστηρίζει τὸ ἐπιτρεπτὸν τῆς ἐξουσιοδοτήσεως, ἀλλ' ἤδη τὸ ἰσχύον Σύν)μα ἀπήλειψε τὸ ἄρθρον 82, παραμένει δὲ μόνον τὸ πρῶτον ἐπιχείρημα τὸ ἐκ τοῦ ἄρθρου 44, ὁπότε ὅμως γεννᾶται τὸ ἐρώτημα διὰ τοὺς δεχομένους τὴν ἐξουσιοδότησιν ὅτι προέχει ἡ ἐξέτασις τῶν νόμων τῶν χορηγούντων τὴν ἐξουσιοδότησιν ἂν εἶναι σύμφωνοι πρὸς τὸ Σύν)μα. Ὁ κ. Ὑπουργὸς ἰσχυρίζεται τὸ πρῶτον ὅτι ἀρύεται δικαιώματα καὶ ἐκ τοῦ νόμου 3186.

Κ. Ἀγγελόπουλος (Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης). Ὄχι τὸ πρῶτον, διότι ἐδημοσίευσα πρὸ τοῦ τελευταίου διατάγματος καὶ ἄλλα διατάγματα.

Ν. Μπακόπουλος. Μόνον ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ Ν. Δ. τῆς 23 Σ)βρίου π. ἔ. ἐστηρίχθησαν τὰ διατάγματα. Ἀλλὰ καὶ ἡ διδομένη ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ νόμου 3186 ἐντολὴ εἶναι τελείως περιωρισμένη καὶ μόνον τὸ διάταγμα ὅπερ ἀναφέρει ὁ νόμος ἠδύνατο νὰ τροποποιήσῃ τὸ νέον διάταγμα. Ἐν προκειμένῳ ὅμως ἦλθεν ἓν ἐντελῶς νέον διάταγμα.

Π. Μερλόπουλος. Ἡ ἔννοια τῆς ἐξουσιοδοτήσεως εἶναι ὅτι τηρεῖται τὸ ἐνοικιοστάσιον καὶ ἐπιτρέπονται μόνον μεταβολαὶ αὐτοῦ.

Ὁ κ. ***Χ. Λαδᾶς*** διακόπτων παρατηρεῖ ὅτι ἡ ἔννοια εἶναι ὅτι ἐπειδὴ ὁ κ. Τσιτσεκλῆς παρεβίασε τὸν νόμον δι' αὐτὸ τὸ Διάταγμά του ἦλθεν εἰς τὴν Βουλήν.

Οἱ κ. κ. ***Ι. Γιαννόπουλος*** καὶ ***Π. Χατζηπᾶνος*** διαμαρτύρονται.

Ὁ κ. ***Ν. Μπακόπουλος*** συνεχίζων λέγει ὅτι τὸ ἐπελθὸν Ν. Δ. κατήργησε τὸ ἐνοικιοστάσιον Τσιτσεκλῆ συγκαταγῶσαν καὶ τὴν τυχὸν ἐκ τοῦ νόμου ἐξουσιοδότησιν. Ἐρωτᾷ συνεπῶς ἂν εἶνε ἰσχυρὰ ἤδη ἡ ὑπάρχουσα ἐξουσιοδότησις δυνάμει τοῦ Ν. Δ. ἐφόσον τοῦτο εἶνε ἐπίδικον. Ἐν προκειμένῳ ὅμως εἶνε γνωστὸν ὅτι τὰ τοιαῦτα Διατάγματα κατὰ παγίαν νομολογίαν εἶνε συντακτικῶς ἀνίσχυρα καὶ νομιμοποιοῦνται μόνον ὅταν τύχουν κυρώσεως, ὅπως ἔπραξεν ἡ Δ. Συνέλευσις δ' ὅμοια Διατάγματα καὶ ὅπως ἔπραξεν καὶ ἡ παροῦσα Βουλὴ διὰ τοῦ ψηφίσματος τῆς 18 Φεβρουαρίου, ἀναθέσασα ὡς ἐκ τοῦ πλήθους τῶν διαταγμάτων μόνον εἰς τὴν Οἰκουμενικὴ Κυβέρνησιν τὴν κατάργησιν ἢ ἀκύρωσιν, διὰ δὲ τὴν τροποποίησιν ἀξιώσασα καὶ σύμφωνον γνωμοδότησιν τῆς κοινοβουλευτικῆς ἐπιτροπῆς.

Εἷς Βουλευτής. Ἰσχύουν ὅμως.

Ν. Μπακόπουλος. Νομικὴν ἰσχὺν δὲν ἔχουν. Ἰσχύουν ὡς πράξεις ἐπαναστατικαὶ καὶ δὲν δυνάμεθα ἐξ αὐτῶν νὰ ἀρυώμεθα δικαιώματα ἐξουσιοδοτήσεως. Προχωρῶν λέγει ὅτι τὸ ζήτημα ἔχει καὶ τὴν πολιτικήν του ἄποψιν καὶ σχετικῶς ὁ κ. ἀρχηγὸς τῶν Φιλελευθερόφρονων ἐδήλωσεν ὀρθῶς διὰ τὰ Διατάγματα τοῦ Παγκάλου καὶ τοῦ Κονδύλη ὅτι δὲν δύνανται νὰ κάμωσι χρῆσιν αὐτῶν πρὶν ἐπικυρωθοῦν, προχθὲς δὲ ἀκόμη ὑπέβαλλε καὶ σχέδιον νόμου διὰ τὰ Γ.Τ.Τ. ἐν' ᾧ δηλοῦται ὅτι δὲν εἶνε σκόπιμον νὰ ρυθμισθοῦν σχέσεις πρατοῦ κυρωθέντων τὰ Ν. Δ. ἐξ ὧν ἀρύεται δικαίωμα ρυθμίσεως.

Ι. Μεταξᾶς. (Ὑπουργὸς τῆς Συγκοινωνίας). Τὰ Διατάγματα τὰ ἐπίδικα τὰ ἐφαρμοζόμενα μόνον ἐν περιπτώσει ἀπολύτου ἀνάγκης δι' αὐτὸ ἀνέφερα καὶ τὴν λέξιν σκόπιμον.

Ν. Μπακόπουλος. Νομίζω ὅτι θὰ ἦτο ζήτημα ἀρχῆς καὶ γενικοῦ κανόνος ἡ τήρησις ὁμοιοκαλούθου τακτικῆς.

Λ. Κουτσοπέταλος. Ἡ ἔννοια τοῦ ψηφίσματος τῆς Βουλῆς ἦτο νὰ ἐπιτρέψῃ νὰ γίνεται χρῆσις τῶν Διαταγμάτων αὐτῶν ἐπὶ ἓν ἔτος.

Ὁ κ. ***Ν. Μπακόπουλος*** συνεχίζων λέγει ὅτι ἡ Κυβέρνησις θὰ ἔβλεπε μεῖζον κῦρος εἰς τὸ νέον ἐνοικιοστάσιον ἐὰν ἐδέχετο τὴν παραπομπήν του εἰς τὴν ἐπιτροπὴν ἢ τὴν Βουλήν, ἐπερχομένης οὕτω μεγαλυτέρας ἁρμονίας μεταξὺ Βουλῆς καὶ Κυβερνήσεως.

Τινὲς Βουλευταί. Νὰ λυθῇ ἡ συνεδρίασις δι' αὔριον.

Α. Ζαΐμης. (Πρωθυπουργὸς) Αὔριον ἔχομεν Σύνταγμα.

Ὁ κ. ***Γ. Μπούσιος*** λέγει ὅτι ἐρώτον ἐτέθη ζήτημα καλῆς ἢ κακῆς ἐνεργείας ἑνὸς Ὑπουργοῦ δὲν δυνάμεθα νὰ προχωρήσωμεν εἰς ἄλλα θέματα πρὶν ἢ τερματισθῇ ἡ συζήτησις καὶ ἀποφανθῇ ἡ Βουλή.

Πολλοὶ Βουλευταί. Ὄχι, ὄχι.

Ὁ κ. ***Ι. Μεταξᾶς*** παρατηρεῖ ὅτι ἐὰν τίθεται ζήτημα ἐμπιστοσύνης βεβαίως ἡ συζήτησις θὰ προχωρήσῃ.

Ὁ κ. ***Ε. Βελλιανίτης*** λέγει ὅτι δὲν δύναται νὰ θέσῃ ζήτημα ἐμπιστοσύνης εἰς Βουλευτής.

Πρόεδρος. Βεβαιότατα, δύνανται νὰ θέσῃ ζήτημα ἐμπιστοσύνης καὶ εἷς Βουλευτής, ἐφ' ὅσον ἡ Κυβέρνησις δηλώσῃ ὅτι τὸ ἀποδέχεται.

Κ. Καλκάνης. Οὐδεὶς ἔθεσε ζήτημα ἐμπιστοσύνης.

Κ. Γκότσης. Οὔτε κανεὶς Βουλευτὴς οὔτε ἡ Κυβέρνησις ἔθεσαν ζήτημα ἐμπιστοσύνης.

Μεθ' ὃ ἡ ***Βουλὴ*** ἐρωτωμένη, δέχεται ὅπως λυθῇ ἡ συνεδρίασις διὰ τὴν αὔριον ὥραν 5.1)2 μὲ ἀντικείμενον τὴν ἐξακολούθησιν τῆς συζητήσεως τοῦ Συντάγματος.

Ὁ Πρόεδρος
Θ. ΣΟΦΟΥΛΗΣ

Οἱ Γραμματεῖς
Μ. Λαΐλιος
Θ. Τσιριμῶκος

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΞΒ'

Τῆς 15 Ἀπριλίου 1927.

Ὥρᾳ 6 25' μ. μ. ὁ κ. ***Πρόεδρος*** ἀνελθὼν ἐπὶ τῆς ἕδρας κηρύσσει τὴν ἔναρξιν τῆς συνεδριάσεως καὶ διατάσσει ν' ἀνοιχθῶσι τὰ θεωρεῖα.

Ἀναγινώσκονται καὶ ἐπικυροῦνται τὰ πρακτικὰ τῆς χθεσινῆς συνεδριάσεως.

Ἀνακοινοῦνται τὰ ἑξῆς:

Τὸ Συνδικᾶτον Ἑλλήνων ποτοποιῶν Μακεδονίας ζητεῖ τὴν ὁλοσχερῆ κατάργησιν τῶν μικρῶν ἀρμύκων, τῶν παραγωγῶν ἀποζημιουμένων ἀναλόγως διὰ τὰ παρ' αὐτῶν κατεχόμενα στέμφυλα κατὰ τὸ ἐν Βουλγαρίᾳ σύστημα.

Οἱ πρόσφυγες τοῦ συνοικισμοῦ Ηλατὺ ὑποβάλλουν ὑπόμνημα περὶ ἀναστολῆς τοῦ βαρβάρου μέτρου τοῦ ἐκτοπισμοῦ ἐκ τῶν συνοικισμῶν παρὰ τῆς γενικῆς διοικήσεως ἐποικισμοῦ Μακεδονίας.

Ὁ σύνδεσμος ἐν Ἀθήναις, Πειραιεῖ καὶ περιχώροις σταθμῶν παραγωγῆς ἠλεκτρικοῦ ρεύματος ὑποβάλλει δεύτερον συμπληρωματικὸν ὑπόμνημα διαμαρτυρίας κατὰ τῆς ἑταιρείας Πάουερ ἀρνουμένης νὰ ἀποζημιώσῃ αὐτούς.

Ἐπιτροπὴ ἀξιωματικῶν ἀπομακρυνθέντων τοῦ στρατεύματος διὰ πολιτικοὺς λόγους ἀπὸ τοῦ κινήματος Θεσσαλονίκης μέχρι τῆς 1 Νοεμβρίου 1920 ὑποβάλλει ὑπόμνημα περὶ ὑπαγωγῆς των εἰς τὸ ἀπὸ 22 Δεκεμβρίου ψήφισμα τῆς Βουλῆς.

Ἡ πανελλήνιος ὁμοσπονδία φορτοεκφορτωτῶν τῆς Ἑλλάδος ὑποβάλλει ὑπόμνημα δι' οὗ ζητεῖ 1) ἐφαρμογὴν τοῦ νόμου διὰ τοὺς φορτοεκφορτωτὰς καθ' ὅλην τὴν Ἑλλάδα. 2) ἑβδομαδιαίαν ἀνάπαυσιν (Κυριακὴν ἀργίαν καὶ ἑνιαῖον ἑορτολόγιον) μὲ διπλῆν ἀμοιβὴν ἐν περιπτώσει ἀνάγκης ἐργασίας.

Οἱ καπνεργάται καὶ καπνεργάτριαι Σερρῶν διαμαρτύρονται διὰ τὴν νέαν ἐπιβάρυνσιν τῶν καπνεργατικῶν ἡμερομισθίων κατὰ 5 0)0.

Ἡ ἐπιτροπὴ προσφύγων Δράμας ὑποβάλλει ὑπόμνημα περὶ τῆς γενομένης ἀδικίας ἐν τῷ δι' ἐπιτροπῆς καθορισμῷ τῆς ἀξίας τῶν οἰκοπέδων τῆς προσφυγικῆς ἀκινήτου τέως μουσουλμανικῆς περιουσίας.

Ἡ ἕνωσις ξενοδόχων ὕπνου Ἀθηνῶν ζητεῖ νὰ ὑπαχθοῦν

τὰ ξενοδοχεῖα ὅπου δὲν πίνακες εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν κατοικιῶν, εἰς ἣν ἄλλως τε καὶ φυσιολογικῶς ἀνήκουν, ἐφ' ὅσον ὡς γνωστὸν πλὴν τῶν ξενοδόχων, οἵτινες διαμένουσιν ἐν αὐτοῖς οἰκογενειακῶς, διαμένουσι μονίμως καὶ πολλοὶ ἔνοικοι οἵτινες τυγχάνουσι παρὰ τῶν ἑκάστοτε ἐνοικιοστασίων καὶ παρὰ τῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῶν διατιμήσεων τοῦ Ὑπουργείου τῆς Ἐθν. Οἰκονομίας τῶν αὐτῶν καὶ πλειόνων εὐεργετημάτων, ὧν τυγχάνουσιν οἱ κάτοικοι τῶν οἰκιῶν.

Ὁ βουλευτὴς κ. **Α. Κυβετὸς** καταθέτει τηλεγραφικὴν ἀναφορὰν τῶν ἀρτοποιῶν Θεσσαλονίκης, διαμαρτυρομένων διότι τὰ ἄλευρα 95 % εἶναι ἀδύνατον νὰ ζυμωθῶσιν ἄνευ κυλίνδρων, εἶναι δὲ καὶ ἐπιβλαβῆ εἰς τὴν ὑγείαν τοῦ λαοῦ.

Ὁμοίως καταθέτει δημοσίευμα τῆς ἐφημερίδος «Μικρασιατικὴ» διὰ τὴν καταπάτησιν τοῦ ἐν Σελήνῳ Κρήτης ἀγροκτήματος Χουσεὶν Μαλτζάκη ἀξίας 3.000.000 διαμαρτυρομένης διότι ἐνεργεῖ σχετικῶς τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Γεωργίας.

Ἐπίσης καταθέτει ἀναφορὰν τῶν ἐν Θεσ/νίκῃ Ναζιωτῶν Κρηναίων, Κασαμπαίων καὶ Φιλαδελφέων, διαμαρτυρομένων διὰ τὴν καθυστέρησιν ἀποστολῆς τῶν σχετικῶν παραρτημάτων μητρῴου ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου ἀνταλλαγῆς.

Ὁμοίως καταθέτει τηλ/μα τῶν ἐν Πόρτ—Σάϊδ προσφύγων καὶ δημοσιεύματα τῶν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ἐφημερίδων «Ταχυδρόμος», «Ὁμόνοια» καὶ «Ἐφημερὶς» δι' ὧν οἱ ἐν Αἰγύπτῳ ἀνταλλάξιμοι διαμαρτύρονται διὰ τὴν αὐθαίρετον ἀναστολὴν τῶν ἀποζημιώσεών των ἐκ μέρους τοῦ Ὑπουργείου ἀνταλλαγῆς.

Ὁ Βουλευτὴς κ. **Τ. Ἀναστασίου** ὑποβάλλει τηλ/κὴν ἀναφορὰν τῆς ἑνώσεως ἐφέδρων ἀξιωματικῶν Ἠλείας, ὅπως ἡ Κυβέρνησις ὑιοθετήσῃ τὸ ὑπόμνημα τῶν ἐφέδρων ἀξιωματικῶν Ἀθηνῶν, περὶ προστατευτικῶν μέτρων ὑπὲρ τῶν ἐφέδρων ἀξιωματικῶν καὶ πολιτῶν.

Ὁ Βουλευτὴς Ἄρτης—Πρεβέζης κ. **Θ. Χαβίνης** καταθέτει τηλ/κὴν ἀναφορὰν τοῦ φιλολογικοῦ συλλόγου Ἄρτης, διαμαρτυρομένου ὅτι ἐγένετο δεκτὸς ὡς τόπος γεννήσεως τοῦ Καραϊσκάκη τὸ χωρίον Μαυρομμάτι, ἐν ᾧ ὡς γνωστὸν οὗτος ἐγεννήθη εἰς τὸ χωρίον Σκουλικαριὰ Ἄρτης.

Ὁμοίως οἱ Βουλευταὶ κ.κ. **Δ. Τσιόκος, Γ. Μπανιᾶς** καὶ **Κ. Καλκάνης** καταθέτουν τὴν αὐτὴν διαμαρτυρίαν.

Οἱ Βουλευταὶ κ. κ. **Δ. Τσιόκος** καὶ **Κ. Καλκάνης** καταθέτουν ἀναφορὰν τῶν κοινοτήτων τοῦ νομοῦ Πρεβέζης δι' ἧς αἰτοῦσι τὴν ἀπαλλαγὴν τῆς καταβολῆς τοῦ φόρου αἰγοπροβάτων Πρεβέζης—Λευκάδος λόγῳ καταστροφῆς τῶν ποιμνίων καὶ διὰ τὸ ἄκρως ἐπαχθὲς τούτου.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** ἀνακοινοῖ ὅτι μέλος τῆς ἐπιτροπῆς ἥτις θὰ ἀντιπροσωπεύσῃ τὴν Βουλὴν κατὰ τὸν ἑορτασμὸν ἐν Ἀραχώβῃ ἐπὶ τῇ 100ετηρίδι τοῦ Καραϊσκάκη, ὡρίσθη καὶ ὁ κ. **Ν. Βελέντζας.**

Πρὸ τῆς ἡμερησίας διατάξεως λαμβάνων τὸν λόγον ὁ κ. **Α. Ἰωαννίδης** λέγει ὅτι ἐν τῷ νομοσχεδίῳ περὶ κατασκευῆς ὁδῶν προβλέπονται διάφοροι προθεσμίαι.

Μεταξὺ τῶν προθεσμιῶν τούτων εἶναι καὶ δίμηνος τοιαύτη ἐντὸς τῆς ὁποίας οἱ ἐπιθυμοῦντες νὰ λάβωσι μέρος εἰς τὰς δημοπρασίας ὀφείλουν νὰ ὑποβάλουν τὰ προσόντα των. Παρακαλεῖ τὴν Κυβέρνησιν ὅπως ἀπὸ τοῦδε λάβῃ τὰ ἐνδεικνυόμενα μέτρα ἵνα μὴ παρέλθῃ ἡ δίμηνος προθεσμία ἐπὶ ματαίῳ.

Ὁ κ. **Α. Ἀγγελόπουλος** λέγει ὅτι ἡ προθεσμία πρέπει νὰ ἀπαλειφθῇ τελείως.

Ὁ κ. **Α. Ἰωαννίδης** δηλοῖ ὅτι ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει μεταβάλλει τὴν ἐρώτησίν του εἰς ψήφισμα.

Ὁ κ. **Γ. Μπανιᾶς** λέγει ὅτι ἐφημερίδες τινὲς ἀνέγραψαν ὅτι ἐν τῇ αἰθούσῃ ταύτῃ ἐλέχθη ὅτι ὁ ἥρως Καραϊσκάκης ἐγεννήθη ἐν Μαυρομματίῳ Καρδίτσης. Εἶναι γνωστὸν λέγει ὅτι ὁ ἀθάνατος ἥρως ἐγεννήθη ἐν Σκουλικαριᾷ τῆς Ἄρτης, ὅπως ἱστορικῶς εἶναι βεβαιωμένον καὶ συνεπῶς αἱ ἑορταὶ τῆς 100ετηρίδος πρέπει νὰ τροποποιηθοῦν ἀναλόγως, λυομένης ἐν πάσῃ περιπτώσει τῆς διαφορᾶς ὑπὸ εἰδικῶν.

Ὁ κ. **Θ. Χαβίνης** διαμαρτύρεται ὡσαύτως διότι παρηγκωνίσθη ἡ Σκουλικαριὰ ἥτις εἶναι ἡ πραγματικὴ πατρὶς τοῦ ἥρωος καὶ παρακαλεῖ ὅπως προσκληθῇ καὶ ἡ πραγματικὴ του γεννέτειρα εἰς τὰς ἑορτάς.

Τὰς αὐτὰς διαμαρτυρίας ποιοῦνται οἱ κ. κ. **Κ. Καλκάνης** καὶ **Δ. Τσιόκος.**

Ὁ κ. **Α. Παπαναστασίου** (Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας) λέγει ὅτι καταρτίσθη ἐπιτροπὴ διὰ τὸν ἑορτασμὸν τῆς 100ετηρίδος τοῦ θανάτου τοῦ Καραϊσκάκη. Εἰς τὴν ἐπιτροπὴν ταύτην δύνανται νὰ ὑποβληθοῦν πᾶσαι αἱ σχετικαὶ προτάσεις.

Ὁ κ. **Σ. Ταλιαδοῦρος** παρατηρεῖ ὅτι ἤδη ἐκλήθησαν πρὸς συμμετοχὴν εἰς τὰς ἑορτὰς οἱ ἀντιπρόσωποι τοῦ χωρίου Μαυρομματίου τῆς Καρδίτσης, πραγματικῆς πατρίδος τοῦ ἥρωος.

Ὁ κ. **Σ. Στάης** καταθέτει τὴν ἔκθεσιν τῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου «περὶ ἐπαναφορᾶς εἰς ἰσχὺν τῆς παραγράφου 1 τοῦ ἄρθρ. 70 τοῦ νόμου 2965 καὶ συμπληρώσεως τῶν περὶ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν διατάξεων», μετονομασθὲν εἰς νομοσχέδιον «περὶ τῶν ἀποδοχῶν τῶν καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν».

Ν. Δαρβέρης. Κύριε Πρόεδρε ἀνέγνωσα εἰς χθεσινὸς ἐφημερίδας ἀνακοινωθὲν τοῦ Ὑπουργείου τῆς Δικαιοσύνης σχετικῶς μὲ τὴν ἐκδίκασιν τῶν κατὰ τοῦ Θ. Παγκάλου κατηγοριῶν. Δὲν ὑπῆρξα ποτὲ ὑποστηρικτὴς οὐδεμιᾶς δικτατορίας, δὲν δύναμαι ὅμως νὰ μὴ διαμαρτυρηθῶ διότι κρατεῖται εἰς τὰς φυλακὰς ἐπὶ πεντάμηνον, ὑπὸ τῆς Οἰκουμενικῆς Κυβερνήσεως ὁ Θ. Πάγκαλος καὶ ἀφοῦ μάλιστα τὰ ἀνακριτικὰ συμβούλια ἀπεφάνθησαν περὶ τοῦ ἀβασίμου τῶν κυριωτέρων κατηγοριῶν αἱ ὁποῖαι τῷ ἀποδίδονται. Μειοῦται πλήρως καὶ τὸ κῦρος τῆς Βουλῆς καὶ τὸ κῦρος τῆς Κυβερνήσεως ὅταν ἀδικαιολογήτως κρατεῖται εἰς τὰς φυλακὰς οἱασδήποτε πολίτης. Ἐπιβάλλεται εἰς τὴν Κυβέρνησιν νὰ ἐνεργήσῃ τάχιστα πρὸς ἀπόδοσιν δικαιοσύνης, διὰ τὴν ἀναστήλωσιν τῶν νόμων καὶ διὰ τὴν ἀναστήλωσιν τοῦ γοήτρου τῆς Βουλῆς, ἀνεχομένης τὴν παροῦσαν κατάστασιν.

Ι. Ράλλης. Ἡ παράτασις τῆς ἐκκρεμότητος καταρρίπτει τὸ γόητρον τῆς Κυβερνήσεως.

Ὁ κ. **Τ. Ἀναστασίου** λέγει ὅτι πραγματικῶς ἡ ἐπὶ πλέον παράτασις τῆς ὑποδικίας τοῦ Παγκάλου συντελεῖ εἰς τὴν μείωσιν τοῦ γοήτρου τῆς Κυβερνήσεως καὶ τῆς Βουλῆς.

Α. Παπαναστασίου (Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας). Κύριε Πρόεδρε, χάριν τῆς Βουλῆς παρακαλοῦμεν νὰ ἐφαρμοσθῇ ὁ κανονισμός.

Ὁ κ. **Γ. Μπούσιος** λέγει ὅτι προκειμένου χθὲς νὰ λυθῇ ἡ συνεδρίασις ἐζήτησε νὰ ὁρισθῇ τὸ διὰ τὴν σήμερον συζητητέον θέμα, ὑπεστήριξε δὲ ὅτι ἐφόσον ἐγένετο ἐπερώτησις κατὰ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης καὶ ὑπεβλήθησαν αἰτιάσεις περὶ τοῦ νομίμου τῶν ἐνεργειῶν του διὰ τὸ ἐνοικιοστάσιον, δὲν δύναται νὰ μείνῃ ἡ συζήτησις αὕτη ἐκκρεμής, δεδομένου ὅτι θὰ διακοποῦν αἱ ἐργασίαι τῆς Βουλῆς καὶ ἐὰν μὲν θὰ ἐξακολουθήσῃ ἡ συζήτησις.....

Τινὲς βουλευταί. Νὰ ἐξακολουθήσῃ.

Γ. Μπούσιος. Τότε οὐδεὶς λόγος ὑπάρχει. Συνεχίζων λέγει ὅτι δὲν ἔθεσε ζήτημα ἐμπιστοσύνης, οὔτε αὐτὸς οὔτε ἄλλος τις, ἀλλὰ μόνον τὴν ἐξακολούθησιν τῆς συζητήσεως ἐζήτησεν, ἥτις μόνον ἂν δὲν ἐξακολουθήσῃ καθιστᾷ ἀναπότρεπτον τὸ ζήτημα τῆς ἐμπιστοσύνης.

Ὁ κ. **Κ. Ἀγγελόπουλος** (Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης) λέγει ὅτι ἡ χθεσινὴ ἡμέρα ἦτο ἡμέρα ἐπερωτήσεων καθ' ἣν οἱ κ. κ. συνάδελφοι ὡμίλησαν ἐπὶ τοῦ θέματος, δὲν δύναται δὲ νὰ ὑποστηριχθῇ ὅτι πρέπει νὰ συνεχισθῇ ἡ συζήτησις, ἐπειδὴ αὕτη δὲν ἐπερατώθη χθές.

Ὁ κ. **Γ. Μπούσιος** λέγει ὅτι ἂν δὲν συνεχισθῇ ἡ συζήτησις, θὰ θέσῃ ζήτημα ἐμπιστοσύνης.

Ὁ κ. **Π. Τσιτσεκλῆς** ἀπορεῖ διατί ἐπιμένει ὁ κ. Ὑπουργὸς νὰ μὴ συνεχισθῇ ἡ συζήτησις.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** ὑπομιμνήσκει ὅτι χθὲς ἐγένετο μὲν πρότασις ὅπως συνεχισθῇ σήμερον ἡ ἐπὶ τοῦ ἐνοικιοστασίου συζήτησις, ἀπεφασίσθη ὅμως ἐν τέλει νὰ γίνῃ συζήτησις ἐπὶ τοῦ Συντάγματος. Ἐν πάσῃ περιπτώσει, ἡ Βουλὴ δύναται νὰ μεταβάλῃ τὴν ἀπόφασίν της καὶ διὰ τοῦτο, λέγει, θὰ ἐρωτήσῃ τὴν Βουλήν.

Ὁ κ. **Ι. Μεταξᾶς** (Ὑπουργὸς τῆς Συγκοινωνίας) νομίζει ὅτι δὲν πρέπει νὰ μεταβληθῇ ἡ χθεσινὴ ἀπόφασις τῆς Βουλῆς περὶ συζητήσεως τοῦ Συντάγματος, διότι ἄλλως δὲν θὰ εἶχε λόγον ὁ καταρτισμὸς τῆς ἡμερησίας διατάξεως.

Ὁ κ. **Ι. Ράλλης** λέγει ὅτι οἱ ἴδιοι κ. κ. βουλευταὶ θὰ λύσουν τὸ ζήτημα ἂν εἶναι παρασκευασμένοι νὰ συζητήσουν τὸ ἓν ἢ τὸ ἄλλο θέμα καὶ ἐπομένως ὀρθῶς τὸ Προεδρεῖον ἐρωτᾷ περὶ τῆς γνώμης τῆς Βουλῆς.

Ὁ κ. **Θ. Χαβίνης** παρατηρεῖ ὡσαύτως ὅτι ἐφόσον διακόπτονται αἱ ἐργασίαι τῆς Βουλῆς, ὤφειλεν ἡ Κυβέρνησις ἡ ἰδία νὰ προτάξῃ τὴν συζήτησιν τοῦ ἐνοικιοστασίου διὰ τὸ κῦρος αὐτοῦ τούτου τοῦ ἐνοικιοστασίου.

Ὁ κ. **Π. Μπούμπουλης** παρατηρεῖ ὡσαύτως ὅτι ἂν δὲν προχωρήσῃ ὡς ἐπιβάλλεται ἡ συζήτησις περὶ τοῦ ἐνοικιοστασίου, ὀρθὸν θὰ ἦτο ἡ Κυβέρνησις νὰ ἀναστείλῃ τοὐλάχιστον τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ ἐνοικιοστασίου.

Ὁ κ. **Π. Τσιτσεκλῆς** λέγει ὅτι μία Βουλὴ ὑποστηρίζουσα τὴν Οἰκουμενικὴν Κυβέρνησιν δὲν δύναται νὰ ἐξυπηρετήσῃ ἀπέναντι ἑνὸς ἢ δύο Ὑπουργῶν ἐπιμενόντων εἰς μίαν γνώμην. Τοιαύτη Βουλὴ δὲν δύναται νὰ ἔχῃ θέσιν ἀπέναντι τῆς κοινῆς γνώμης.

Ὁ κ. **Β. Μεϊμαράκης** τονίζει ὅτι ἐπανειλημμένως ἐγένετο λόγος ὅτι τὸ μέτρον τοῦ ἐνοικιοστασίου εἶνε μέτρον ὁλοκλήρου τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου.

Ὁ κ. **Γ. Καφαντάρης** (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν) λέγει ὅτι ἂν κατὰ τὴν χθεσινὴν ἐσπέραν ἐλήφθη ἡ ἀπόφασις νὰ μὴ συνεχισθῇ σήμερον ἡ συζήτησις ἐπὶ τοῦ ἐνοικιοστασίου ἀποτελεῖ ὁπωσδήποτε μίαν ἀταξίαν ἡ μεταβολὴ τῆς ἀποφάσεως αὐτῆς. Ἄλλως τε πολλοὶ τῶν κ. κ. Βουλευτῶν ἀνεχώρησαν μὲ τὴν ἰδέαν ὅτι ἡ ἐνταῦθα παρουσία των δὲν ἦτο πλέον ἐπιβεβλημένη.

Ὁ κ. **Β. Καραπαναγιώτης** λέγει ὅτι ἂν ἡ Κυβέρνησις νομίζει ὅτι εὑρίσκεται ἐν ἁρμονίᾳ πρὸς τὴν Βουλὴν διὰ τὴν καλὴν δημοσίευσιν τοῦ ἐνοικιοστασίου ὀφείλει νὰ ζητηθῇ ἀμέσως ἡ γνώμη τῆς Βουλῆς, διὰ νὰ μὴ μείνῃ ἐν ἀμφιβόλῳ τέσει εἰς τὸν Λαὸν ἡ γνώμη αὐτη.

Ἡ **Βουλὴ** ἐρωτηθεῖσα μετὰ τοῦτο ὑπὸ τοῦ κ. Προέδρου δέχεται δι' ἀναστάσεως ὅπως συνεχισθῇ ἡ ἐπὶ τοῦ ἐνοικιοστασίου συζήτησις.

Ὁ κ. **Χ. Λαδᾶς** λέγει ὅτι δὲν προτίθεται νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν συζήτησιν τῶν διατάξεων τοῦ ἐνοικιοστασίου διότι φρονεῖ, ἀνεξαρτήτως τοῦ τίνα τάξιν προστατεύει τὸ ἐνοικιοστάσιον, ὅτι τὸ προέχον ζήτημα εἶνε ζήτημα ἀρχῆς, ἂν δηλαδὴ ἀποκατασταθείσης μετὰ ὀξεῖς ἀγῶνας τῆς λειτουργίας τοῦ κοινοβουλευτικοῦ πολιτεύματος ἐπιτρέπεται νὰ συνεχίζωνται δικτατορικαὶ ἐνέργειαι καὶ νὰ κατασυκοφαντῶνται ὁ κοινοβουλευτισμός, καὶ ἐὰν εἶνε ἐπιτετραμμένον νὰ λαμβάνωμεν ὡς παραδείγματα τὰ παραδείγματα τῶν ἀνωμάλων ἐποχῶν. Τὸ ζήτημα εἶνε τόσον περιωρισμένον ὥστε καὶ αὐτὸς ἂν καὶ ἰδιοκτήτης θὰ διεμαρτύρετο ἔστω καὶ ἂν ὑπῆρχεν ἐνοικιοστάσιον ἐντελῶς ὑπὲρ τῶν ἰδιοκτητῶν. Τὸ ζήτημα δὲν εἶνε ζήτημα προστασίας τῶν μὲν ἢ τῶν δέ, εἶνε ζήτημα ἀρχῆς, παρουσιάζει δὲ δύο μορφάς. Εἶχε τὸ δικαίωμα ὁ κ. Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης νὰ δημοσιεύσῃ τὸ ἐνοικιοστάσιον δι' ἑνὸς Διατάγματος, καὶ ἐὰν τὸ εἶχε, εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ κάμῃ χρῆσιν ἑνὸς Διατάγματος εὑρισκομένου ὑπὸ τὴν κρίσιν τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς ἢ ὑπὸ τὴν κρίσιν τοῦ χρόνου; Ἀφ' ἑτέρου δὲ ἦτο σκόπιμον πολιτικῶς νὰ προβῇ εἰς τὴν ἐνέργειαν ταύτην; Ὁ κ. Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης στηρίζεται ἐπὶ τῆς ἐξουσιοδοτήσεως ἥτις τῷ ἐχορηγήθη ἐκ τοῦ Διατάγματος τοῦ Κονδύλη. Φρονῶ ὅμως, λέγει, ὅτι δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ ἐπιτραπῇ νομικῶς ἡ ἑρμηνεία ὅτι αἱ περιστάσεις εἶνε αἱ αὐταί. Ὁ κ. Κονδύλης εὑρισκόμενος εἰς ἀνάγκην ἀδίρητον νὰ τροποποιήσῃ τὸ ἐνοικιοστάσιον τοῦ Κουβούρου ἐξέδωκε διάταγμα, ποῖος ὅμως εἶνε δυνατὸν νὰ ὑποστηρίξῃ ὅτι ἡ ἀνάγκη σήμερον εἶνε ἡ αὐτὴ, παρούσης τῆς νομοθετικῆς ἐξουσίας, καὶ νὰ δεχώμεθα ὅτι δὲν ὑπάρχουν εἰς τὸ κοινοβούλιον ἄνθρωποι ἱκανοὶ νὰ ἐργασθῶσιν ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου καὶ ὅτι εἶνε μόνον ἱκανοὶ μερικοὶ ἄνθρωποι οἵτινες ἐργάζονται ἐντὸς ἑνὸς δωματίου.

Ἐὰν πρό τινων ἡμερῶν Βουλὴ ἠρνήθη εἰς τὸν Ὑπουργὸν τῶν Ἐξωτερικῶν τὸ δικαίωμα νὰ ρυθμίσῃ τὸν ὀργανισμὸν τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν, δύναται ὁ κ. Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης νὰ ὀχυρωθῇ εἰς ἓν Διάταγμα ἐκδοθὲν ἀπούσης τῆς Βουλῆς; Πρέπει νὰ λυθῇ τὸ ζήτημα τοῦτο διὰ νὰ μάθῃ ὁ λαὸς ὅτι ἡ Βουλὴ δὲν εἶνε διατεθειμένη ν' αὐτοκατονήσῃ παραχωροῦσα τὰ δικαιώματά της εἰς μίαν ἐπιτροπὴν συνεδριάζουσαν εἰς ἓν δωμάτιον. Τὸ ἐνοικιοστάσιον αὐτὸ δὲν προστατεύει τὴν μικρὰν ἰδιοκτησίαν τῶν πτωχῶν καὶ ὀρφανῶν, προστατεύει τὰ συμφέροντα τῶν μεγάλων ἰδιοκτητῶν. δὲν εἶνε δὲ δυνατὸν τοιοῦτον Διάταγμα νὰ στηριχθῇ εἰς ἓν κλονιζόμενον Ν.Διάταγμα. Διὸ προτείνει νὰ παραπεμφθῇ εἰς τὴν κοινοβουλευτικὴν ἐπιτροπήν. Ἐλέχθη, λέγει, ὅτι τὸ ἀντίθετον ἀποτελεῖ τὴν ἀρχὴν τοῦ θάρρους τοῦ κυβερνᾶν. ἀλλὰ θάρρος τοῦ κυβερνᾶν κατὰ τὸ Σύνταγμα, τοὺς νόμους καὶ τὰ κοινοβουλευτικὰ θέσμια, διότι ἄλλως τε τὸ θάρρος αὐτὸ τοῦ κυβερνᾶν εἶνε θάρρος τῶν δικτατόρων.

Ὁ κ. **Κ. Δεμερτζῆς** λέγει ὅτι κατὰ τὴν χθεσινὴν ἀγόρευσιν τοῦ κ. Γεωργιάδου εἶχε τὸ θάρρος νὰ ἀποταθῇ πρὸς τὴν Κυβέρνησιν καὶ νὰ ἐρωτήσῃ αὐτὴν ἂν ἐν τῷ κρινομένῳ ζητήματι ἡ Κυβέρνησις εἶνε ἀλληλέγγυος μετὰ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης, διότι ἐνόμιζεν ὅτι τοιοῦτον θέμα θίγων τὴν ἐσωτερικὴν γαλήνην τῆς χώρας, τὰ δημόσια οἰκονομικὰ καὶ τὰς βάσεις τοῦ ἀστικοῦ Κράτους, ἐπέβαλλεν εἰς τὴν Κυβέρνησιν νὰ διευκρινίσῃ τὰς ἀπόψεις της, ἂν τυτέστιν θεωρεῖ ἑαυτὴν ἀλληλέγγυον μετὰ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ. Ὁ κ.Πρωθυπουργὸς μὲ ἠρώτησε λέγει,ἂν θέτω ζήτημα ἐμπιστοσύνης καὶ εἰς τὴν ἀρνητικὴν ἀπάντησίν μου ἐδήλωσεν ὅτι ἡ συζήτησις θὰ κανονισθῇ τί θὰ πράξῃ ἡ Κυβέρνησις. Ἤδη κατ' ἀνάγκην ἐπερωτῶ καὶ ἐγὼ τὸν κ. Πρωθυπουργὸν καὶ ὅλην τὴν Κυβέρνησιν ἂν αὐτή, μὴ τιθεμένου ζητήματος ἐμπιστοσύνης, δὲν θεωρεῖ ἑαυτὴν ἀρκετὰ εὐθιγτον ὥστε νὰ δηλώσῃ ἀπροκαλύπτως ἐν τῇ Βουλῇ ὅτι θεωρεῖ ἢ δὲν θεωρεῖ ἑαυτὴν ἀλληλέγγυον μετὰ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης. Τὸ νὰ τεθῇ ὅμως παρ' ἐμοῦ ἢ παρ' ἄλλου ζήτημα δὲν ἔχει καμμίαν σημασίαν, ἐφόσον πρόκειται περὶ τόσον ἐξαιρετικῆς σπουδαιότητος ἀντικειμένου. Συνεχίζων λέγει ὅτι κατηγορεῖται ὁ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Ὑπουργὸς ὡς δημοσιεύσας παρανόμως τὸ Διάταγμα τοῦ ἐνοικιοστασίου. Ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου νομίζω ὅτι ἡ κατηγορία δὲν εἶνε δικαία, διότι ἐφόσον ὑπῆρχε τὸ Νορ. Διάταγμα ἐφ' οὗ ἐστηρίχθη, ἔπεται ὅτι ἀπὸ ἀπόψεως καθαρῶς νομικῆς εὑρίσκεται ὁ κ. Ὑπουργὸς ἐν ἀπολύτῳ δικαίῳ δημοσιεύσας τὸ Διάταγμα. Ἀπὸ πολιτικῆς ὅμως ἀπόψεως καὶ ὁ Ὑπουργὸς καὶ ἡ Κυβέρνησις δὲν εὑρίσκονται ἐν τῷ δικαίῳ, διότι ἐφόσον τὸ ζήτημα ἠδύνατο νὰ ρυθμισθῇ ὑπὸ τῆς νομοθετικῆς ἐξουσίας, ζήτημα τόσον μέγα καὶ κολοσσιαῖον, δὲν ἐπετρέπετο προφανῶς νὰ ρυθμισθῇ ἐπὶ τῇ βάσει ἐπιδίκου διατακτικοῦ Διατάγματος. Θὰ εἶμαι, λέγει, εὐτυχὴς ἐὰν ἡ Κυβέρνησις ἐν πλήρει ἀλληλεγγύῃ ἔδιδε μίαν λύσιν εἰς τὸ περιμάχητον ζήτημα τοῦ ἐνοικιοστασίου, ὅπερ ἔτυχεν τόσων ἐκμεταλλεύσεων ἐπὶ τοσοῦτον χρόνον καὶ διὰ τὸ ὁποῖον ἡ Κυβέρνησις ἦτο καιρὸς καὶ ὤφειλε νὰ χαράξῃ μίαν ὁριστικὴν πολιτικήν. Ἀντιλαμβάνομαι, συνεχίζει, ὅτι ὑπάρχει ἡ ἀξίωσις ὅπως τὸ ζήτημα τοῦτο παραπεμφθῇ εἰς τὴν κοινοβουλευτικὴν ἐπιτροπήν. Κατὰ τῆς τοιαύτης παραπομπῆς ἀντιτάσσομαι διότι οὕτω οὔτε ἡ Κυβέρνησις οὔτε ἡ Βουλὴ πραγματικῶς θὰ συμμετεῖχον εἰς τὰς εὐθύνας ἑνὸς τόσον μεγάλου ζητήματος.

Ἐκ τῆς παραπομπῆς δὲν θὰ ἐξαρτηθῇ ἡ γαλήνη τῆς χώρας

διότι άπλως θά παρατείνωμεν την άναρχίαν την βασιλεύουσαν εις το ζήτημα τούτο. Διότι έφ' όσον ή Βουλή και ή Κυβέρνησις δεν αναλαμβάνουν τας ευθύνας δια το ζήτημα θά τας αναλάβουν πάλιν οι δρόμοι όπως μέχρι τούδε. Συνεπώς είμαι υποχρεωμένος να παρακαλέσω την Κυβέρνησιν, όπως φέρη μίαν οιανδήποτε λύσιν ενώπιον της Βουλής. Ελέχθη ότι εάν το ζήτημα του ενοικιοστασίου ελθη εις την Βουλήν θά δυνηθή αύτη να το λύση, άλλ' εάν μία ολόκληρος Κυβέρνησις είναι αδύνατον να περιορίση τας συζητήσεις της Βουλής, τούτο είνε τελεία χρεωκοπία του κοινοβουλευτικού πολιτεύματος. Έφόσον ή Κυβέρνησις δεν κατορθώση να επιψηφίση ένα τοιούτον νόμον, και ή Κυβέρνησις και ή Βουλή ευρίσκονται εις πλήρη χρεωκοπίαν. Διά τούτο συνιστά όπως ή Κυβέρνησις εξεύρη τρόπον ίνα το ζήτημα του ενοικιοστασίου το φέρη εις την Βουλήν μετά τας διακοπάς των εορτών, αναστελλομένης εν τω μεταξύ της εφαρμογής του διατάγματος. Καταλήγων λέγει ότι προσεπάθησε να ομιλήση επί του ζητήματος αυτού όσον το δυνατόν ηρεμώτερον, παρακαλεί δε την Κυβέρνησιν και την Βουλήν όπως ακολουθήσουν την σύστασίν του ταύτην εάν δεν θέλωμεν να ίδωμεν ζητήματα τόσον σπουδαία να λύωνται εις τας οδούς.

Ο κ. **Σ. Σωτηριάδης** λέγει ότι το ζήτημα του ενοικιοστασίου είνε ζήτημα δημοσίας τάξεως, άλλα μόλον τούτο είνε άκατανόητος και ο τραγικός τύπος όστις δίδεται εις την συζήτησιν και ή νευρικότης ή επικρατούσα. Οφείλομεν λέγει να συζητήσωμεν ψυχραίμως. Και πρώτον ερώτημα είναι αν είχε δικαίωμα ο κ. Υπουργός της Δικαιοσύνης να δημοσιεύση το διάταγμα άνευ της γνώμης της Βουλής. Κατά το παρελθόν είναι γνωστόν ότι πλην της περιπτώσεως του ενοικιοστασίου Τσιτσεκλή, ουδέποτε άλλοτε το ενοικιοστάσιον ήλθεν υπό την ψήφον της Βουλής και επλήσσομαι πολλοί αντιλέγοντες θεωρούν ως προσβολήν την άνευ της γνώμης της Βουλής δημοσίευσιν του νέου ενοικιοστασίου. Συνεχίζων εκθέτει όλα τα ιστορικά των ενοικιοστασιακών τάξεων από του νόμου ΔΞΗ' και διαδοχικώς πάντων των άλλων νόμων των εξουσιοδοτούντων τον Υπουργόν της Δικαιοσύνης δια το ενοικιοστάσιον. Εις την σημερινήν περίπτωσιν ασφαλώς ο κ. Υπουργός της Δικαιοσύνης είχε νομοθετικήν εξουσιοδότησιν όχι μόνον από το διάταγμα της δικτατορίας, αλλά και από τον νόμον 3186 όστις εν άρθρω 5 δίδει την εξουσιοδότησιν. Η εξουσιοδότησις αύτη είνε άνευ περιορισμού δια τον κ. Υπουργόν της Δικαιοσύνης.

Π. Τσιτσεκλής. Ούτε ο Υπουργός δεν επικαλείται το άρθρον αυτό. Εξ άλλου το άρθρον αυτό απαιτεί απόφασιν του Υπουργικού Συμβουλίου, ή οποία δεν υπάρχει, ή διδομένη εξουσιοδότησις εξηντλήθη προ πολλού, και τέλος το άρθρον 71 του Συντάγματος αποκλείει την έκδοσιν τοιούτων διαταγμάτων, παρούσης της Βουλής.

Σ. Σωτηριάδης. Δεν έχει σημασίαν άν επικαλείται ή όχι το άρθρον ο κ. Υπουργός. Ως προς την απόφασιν του Υπουργικού Συμβουλίου έφόσον δεν έχομεν καμμίαν αντίρρησιν εκ της Κυβερνήσεως τεκμαίρεται ότι υπάρχει τοιαύτη.

Π. Τσαλδάρης (Υπουργός των Εσωτερικών). Δεν ημπορείται να συμπεραίνητε έτσι.

Σ. Σωτηριάδης. Εγώ δεν όλέπω καμμίαν της Κυβερνήσεως διαμαρτυρίαν.

Κ. Αγγελόπουλος (Υπουργός της Δικαιοσύνης). Εδημοσιεύθη εις την Εφημερίδα της Κυβερνήσεως κατόπιν γνώσεως και εγκρίσεως του κ. Προέδρου της Κυβερνήσεως.

Ο κ. ***Σ. Σωτηριάδης*** συνεχίζων λέγει ότι όσον αφορά την εξάντλησιν της εντολής εκ του κειμένου της διατάξεως, προκύπτει ότι ή εντολή ήτο απεριόριστος. Νομικώς συνεπώς ουδέν εκ των επιχειρημάτων κατά της παρανόμου δημοσιεύσεως του Διατάγματος δύναται να ευσταθήση. Εξετάζων είτα ουσιαστικώς το ζήτημα φρονεί ότι ο θεσμός του ενοικιοστασίου θίγων τόσας τάξεις ανταγωνιζομένας δεν υπάρχει αμφιβολία ότι δυσχερέστατα θά κατέληγεν εις αποτέλεσμα έρχόμενος εις την Βουλήν. Και κατά την θέσπισιν του ενοικιοστασίου Τσιτσεκλή ορθώς και ευλόγως ούτος απέφυγε την παραπομπήν του εις την Επιτροπήν, διότι διά ταύτης απεδείχθη ότι πάσαι αί πλημμελείς διατάξεις προσετέθησαν εκεί. Γενική συνεπώς είναι ή γνώμη εκ των πραγμάτων ότι είναι αδύνατον να εισέλθη εις την Βουλήν ενοικιοστάσιον και να εξέλθη άρτιον.

Κ. Δεμερτζής έφόσον ή Κυβέρνησις χαράξη γνώμην οριστικήν και υπεύθυνον ουδείς κίνδυνος υπάρχει εξ οιασδήποτε μακράς συζητήσεως εν τη Βουλή.

Σ. Σωτηριάδης. Πάντως, κατά την γνώμην μου, είναι απολύτως αδύνατον να φθάσωμεν εις αποτέλεσμα μέ την εισαγωγήν του μέτρου εις την Βουλήν. Άλλος τρόπος, επιλέγει, λύσεως του ζητήματος τούτου δεν είναι παρά ο μέχρι σήμερον τηρηθείς.

Γ. Εύταξίας. Δεν θά ομιλήση, λέγει επί του ενοικιοστασίου κατ' ουσίαν, άν είναι ορθόν ή εσφαλμένον, διότι ως έργον ανθρώπινον έχει και τας αρετάς του έχει και τας πλημμελείας του. Το ενοικιοστάσιον και αλλαχού εγένετο, αλλά ουδαμού έλαβε τας διαστάσεις τας οποίας έλαβεν ενταύθα, απαρτίσαν κώδικα ολόκληρον. Τούτο προδήλως καθιστά μονιμώτεραν την κατάστασίν του και δυσχερεστέραν την επαναφοράν εις την ομαλότητα. Εξετάζων είτα το τυπικόν ζήτημα, όπερ είναι ζήτημα κύρους, τονίζει, ότι καλόν είναι να διευκρινισθούν τα αναφυέντα ζητήματα ίνα ή Βουλή αποφασίση εν πλήρει συνειδήσει. Τα ζητήματα είναι δύο. Το προέχον είναι άν το εκδοθέν διάταγμα όπερ αποτελεί κώδικα νομοθετικού περιεχομένου είναι σύμφωνον προς το κρατούν Συν)μα παρ' ήμιν και άν είναι έγκυρον. Στηρίζεται βεβαίως τούτο εις μίαν εντολήν προγενεστέραν ήτις πάντως έχρηζε κυρώσεως παρά της Βουλής.

Μή κυρωθέν τούτο εντός διμήνου, είναι ανύπαρκτον κατά το Συν)μα, θέλει δε αμφισβητηθή το κύρος του υπό των Δικαστηρίων.

Κ. Αγγελόπουλος (Υπουργός της Δικαιοσύνης) Το Συντακτικόν ψήφισμα ορίζει άλλην διαδικασίαν παρά το Σύνταγμα.

Ο κ. ***Ι. Ράλλης*** λέγει ότι το νομικόν μέρος επραγματεύθησαν οί προλαλήσαντες και νομίζει ότι δεν δύναται να αμφισβητηθή το από νομικής απόψεως τελείως σαθρόν του δημοσιευθέντος Διατάγματος. Είνε βέβαιον ότι επί του νόμου, τον οποίον επικαλείται ο κ. Υπουργός δεν εστηρίχθη, καθόσον τοιούτον τι δεν αναφέρεται εν τω δημοσιευθέντι Διατάγματι, πλην τούτου όμως υπάρχει και ή βεβαίωσις των Υπουργών ότι τοιαύτη απόφασις δεν υφίσταται. Απομένει επομένως το Διάταγμα Κονδύλη. Αλλά και επ' αυτού δεν δύναται να ισχυρισθή ο κ. Υπουργός ότι εστηρίχθη. Διότι το Διάταγμα τούτο λέγει, «δια Ν. Δ. δύναται να τροποποιηθώσι διατάξεις του ισχύοντος ενοικιοστασίου.» Είνε επομένως σαφές το πράγμα. Τίνος ισχύοντος; Του ισχύοντος επ' άπειρον; Όχι βεβαίως, αλλά του ισχύοντος τότε. Αλλά διατί ο κ. Υπουργός, άνθρ κοινοβουλευτικός, δεν επροτίμησε την οδόν της Βουλής; Ο κ. Υπουργός διετέλεσε και Πρόεδρος του Ελεγκτικού Συνεδρίου και γνωρίζει κάλλιστα τα κοινοβουλευτικά πράγματα της χώρας. Έχομεν μίαν διάταξιν εν τω Συντάγματι από του 1911 αλλ' έχομεν και την Βουλήν παρούσαν. Διατί ο κ. Υπουργός δεν προσέφυγεν εις την Βουλήν ίνα ζητήση την άδειαν αυτής ίνα προβή εις την έκδοσιν του ενοικιοστασίου;

Ο κ. ***Κ. Αγγελόπουλος*** (Υπουργός της Δικαιοσύνης) απαντά ότι δεν επρόκειτο περί κωδικοποιήσεως οίαν εννοεί το Σύνταγμα.

Ο κ. ***Ι. Ράλλης*** λέγει ότι εκείνο το οποίον ενδιαφέρει την Βουλήν είνε ή περιφρόνησις την οποίαν επέδειξε προς αυτήν ο κ. Υπουργός.

Ο κ. ***Κ. Αγγελόπουλος*** λέγει ότι περισσότερον παντός

ευλαβείται την Βουλήν, ουδεμίαν δε επέδειξε περιφρόνησιν προς αυτήν. Ωρμήθην, λέγει, μόνον εκ της πεποιθήσεως ότι ή εν τη Βουλή συζήτησις θά ήτο επιζήμιος. Επομένως δεν είνε ανάγκη να ομιλή μετά τόσης αγανακτήσεως ο κ. βουλευτής.

Ο κ. ***Ι. Ράλλης*** συνεχίζων λέγει ότι ή αγανάκτησις δεν στρέφεται κατά του κ. Υπουργού, αλλά κατά του πείσματος αυτού. Διότι εάν τα Δικαστήρια αποφασίσουν καθ' ον τρόπον ο αξιότιμος εκ Λοκρίδος συνάδελφος είπεν, ποία κατάστασις θά επακολουθήση και ποίος κυκεών θά δημιουργηθή; Διά τούτο φρονεί ότι δεν πρέπει να επιμένη ο κ. Υπουργός εις το πείσμά του.

Ο κ. ***Α. Στρατηγόπουλος*** λέγει ότι το ζήτημα του ενοικιοστασίου έπρεπε να συζητηθή από της απόψεως της εξουσιοδοτήσεως, εάν δηλαδή είχεν ή όχι ο κ. Υπουργός της Δικαιοσύνης εξουσιοδότησιν προς έκδοσιν του Διατάγματος. Αλλ' αντ' αυτού το ζήτημα εξετράπη και εζητήθησαν ευθύναι και από τον κ. Υπουργόν και από ολόκληρον την Κυβέρνησιν. Ζήτημα όμως ευθυνών δεν υπάρχει. Η δε συζήτησις αύτη είναι τελείως άσχετος από της απόψεως της εξουσιοδοτήσεως. Ο κ. Υπουργός από καλής πίστεως βεβαίως ενόμισεν ότι υπάρχει εξουσιοδότησις. Και κατά τύπους μεν υπάρχει εις το Ν. Δ. του Κονδύλη, αλλά εξεταστέα είναι ή ουσία του ζητήματος. Αναφέρων είτα τους διαφόρους νόμους περί ενοικιοστασίου, λέγει ότι το πρώτον διάταγμα εστηρίχθη εις τον νόμον ΔΞ' και κατόπιν εις τον νόμον 768 δυνάμει των οποίων κατά την διάρκειαν της εμπολέμου καταστάσεως επετρέπετο να αναστηλούν αποφάσεις περί εξώσεως. Τα διατάγματα ταύτα έφόσον ίσχυεν ο νόμος 768 είναι έγκυρα. Αλλά ο νόμος ούτος έληξε μέ την λήξιν της εμπολέμου καταστάσεως και συνεπώς έπαυσεν και ή ισχύς των επί τη βάσει τούτων εκδοθέντων διαταγμάτων. Δι' αυτό ή επανάστασις εξέδωκε κατ' Απρίλιον του 1923 νέον Διάταγμα περί ενοικιοστασίου και κατόπιν εξέδωκε το Διάταγμα του Δεκεμβρίου του 1923. Μετά την λήξιν όμως και αυτού και έφόσον επρόκειτο να ρυθμισθούν τα ζητήματα ταύτα ή Συνέλευσις εψήφισε τον νόμον 3176, όστις παρέσχεν ειδικήν εξουσιοδότησιν προς τον Υπουργόν της Δικαιοσύνης να τροποποιήση τας διατάξεις του Διατάγματος του Δεκεμβρίου του 1923. Επί τη βάσει δε αυτού του νόμου εξεδόθη το ενοικιοστάσιον του κ. Τσιτσεκλή. Είναι όμως γνωστόν ότι τα κατά νομοθετικήν εξουσιοδότησιν διατάγματα έχουσιν ισχύν νόμου και δεν δύνανται να τροποποιηθώσιν εί μή διά νόμου.

Κ. Αγγελόπουλος. Οτε αί εξουσιοδοτήσεις δίδονται δι' έκδοσιν εφ' άπαξ διαταγμάτων, τα αναγράφουσι, ό δε νόμος 3186 δεν αναγράφει την λέξιν εφ' άπαξ, συνεπώς ο Υπουργός δύναται επί τη βάσει αυτού του νόμου να εκδίδη διατάγματα.

Ο κ. ***Ν. Μπακόπουλος*** λέγει ότι είνε αληθές ότι πολλοί νόμοι παρέχοντες εξουσιοδότησιν αναγράφουσι την λέξιν εφ' άπαξ. Αλλ' είνε παραδεδεγμένον συνταγματικώς ότι οιαδήποτε εξουσιοδότησις είνε περιωρισμένη και συνεπώς και ο νόμος 3186 έδιδεν εξουσιοδότησιν προς έκδοσιν ενός διατάγματος, κατεργηθέντος δε του διατάγματος τούτου έπαυσε και ή εξουσιοδότησις.

Ο κ. ***Α. Στρατηγόπουλος*** λέγει ότι είνε παγία ή νομολογία του ανωτάτου δικαστηρίου, ότι όταν ή Νομοθετική εξουσία δίδει εξουσιοδότησιν να τροποποιηθή εν διάταγμα, το διάταγμα τούτο δεν είνε δυνατόν να τροποποιηθή δι' ετέρου διατάγματος ειμή μόνον διά νόμου. Απομένει συνεπώς μόνον το διάταγμα του Κονδύλη, όπερ επεκαλέσθη ο κ. Υπουργός. Το διάταγμα αυτό χορηγεί εις τον κ. Υπουργόν της Δικαιοσύνης την εξουσιοδότησιν όπως δι' εκτελεστικών διαταγμάτων τροποποιή τας διατάξεις του ενοικιοστασίου Το διάταγμα τούτο έχει τυπικόν κύρος έφόσον διά του ψηφίσματος όλα τα διατάγματα αυτά θά ισχύουν επί έν έτος. Αλλά κατά το πνεύμα του Συντάγματος δεν πρέπει να παράγουν και τέκνα έφόσον ευρίσκονται υπό αίρεσιν. Συνεπώς και το ενοικιοστάσιον είνε υπό αίρεσιν, διότι εάν αρθή ή εξουσιοδότησις αίρεται και το ενοικιοστάσιον. Πολύ δε ορθώς εσκέφθη ο κ. Υπουργός των Οικονομικών περί του Διατάγματος του αφορώντος την άρσιν της φορολογίας των ξενοδοχειακών εγκαταστάσεων, το οποίον προσεκόμισεν εις την επιτροπήν προς κύρωσιν. Θά ήτο συνεπώς ορθόν, άνευ ουδενός ζητήματος ευθυνών αλλά λαμβανομένου υπ' όψιν ότι πρόκειται περί νομικού ζητήματος, να δεχθή ο κ. Υπουργός ένα τό διάταγμα τούτο υποβληθή εις την Επιτροπήν.

Κ. Αγγελόπουλος. Και εάν το διάταγμα παραπεμφθή εις επιτροπήν, τί θά πράξη ή επιτροπή; ή θά το δεχθή ότι καλώς έχει, ή θά το τροποποιήση, αλλά πάντως διάταγμα θά δημοσιευθή.

Π. Τσιτσεκλής. Θά κάμωμεν ψήφισμα χορηγούν εξουσιοδότησιν.

Επί του σημείου τούτου διακόπτεται ή συνεδρίασις διά να συνεχισθή την 10 1/2 μ. μ.

Μετά την διακοπήν

Ώρα 11 μ. μ. επαναλαμβάνεται ή διακοπείσα συνεδρίασις.

Γίνεται δι' αναστάσεως δεκτόν εις α' συζήτησιν το σύνολον του νομοσχεδίου.

Περί καταργήσεως του Ν. Δ. «περί ορισμού ορίου ηλικίας εκπαιδευτικών συμβούλων κλπ.»

(Ως τροποποιήθη κατά την β' κατ' άρθρον συζήτησιν) έχον ούτω:

Άρθρον 1.

Καταργείται: το από 17 Σεπτεμβρίου 1926 Ν. Δ. «περί ορισμού ορίου ηλικίας εις τους εκπαιδευτικούς συμβούλους και τους λειτουργούς της μέσης εκπαιδεύσεως.»

Άρθρον 2.

Οί δυνάμει του άνω Ν.Δ. απαλλαγέντες της υπηρεσίας λειτουργοί της μέσης εκπαιδεύσεως αναβιορίζονται εις την υπηρεσίαν κατά τους κειμένους νόμους.

Συνεχιζομένης είτα της συζητήσεως επί του ενοικιοστασίου ο κ. ***Ι. Καλογερᾶς*** λέγει ότι ή Βουλή απησχολήθη αρκετά επί του υπό συζήτησιν θέματος. Από νομικής απόψεως το ζήτημα εξηντλήθη πλήρως. Από πραγματικής δε απόψεως, και άν άκόμη ο κ. Υπουργός είχε δικαίωμα να εκδώση το διάταγμα περί ενοικιοστασίου και επειδή έχει δημιουργηθή και κάποια παράδοσις εκ προηγουμένης εποχής καθ' ην το ενοικιοστάσιον παραπεμφθέν εις κοινοβουλευτικήν επιτροπήν εξήλθεν αυτής τοιούτον, ώστε πάντα τα συγκρουόμενα μέρη να είναι ικανοποιημένα, νομίζει ότι θά ήτο ορθόν εάν και ήδη ηκολουθούμεν το παράδειγμα εκείνο.

Ο κ. ***Κ. Αγγελόπουλος*** (Υπουργός της Δικαιοσύνης) λέγει ότι περί του ενοικιοστασίου ακριβώς τούτου διά το οποίον ο ομιλών λέγει ότι πάντες ήσαν ικανοποιημένοι, υπάρχουν αναφοραί καθ' άς το ενοικιοστάσιον εκείνο χαρακτηρίζεται ως ηλίθιον.

Ο κ. ***Ι. Καλογερᾶς*** συνεχίζων λέγει ότι ως πολιτευόμενος εν Αθήναις και ευρισκόμενος εις διηνεκή επαφήν προς τους ενδιαφερομένους, δύναται να βεβαιώση ότι το ενοικιοστάσιον Τσιτσεκλή είχε κατορθώσει να ευχαριστήση αμφότερα τα ενδιαφερόμενα μέρη. Εν πάση περιπτώσει και χάριν του κύρους του ενοικιοστασίου φρονεί ότι θά έπρεπε να παραπεμφθή εις κοινοβουλευτικήν επιτροπήν όπου διεξάγεται και επιστημονικωτέρα και ταχυτέρα εργασία από την της Βουλής. Εκφράζει περαιτέρω την απορίαν του πώς επί τοιούτου ζητήματος μεγίστου κοινωνικού ενδιαφέροντος έτέθη υπό τινων βουλευτών ζήτημα εμπιστοσύνης, το οποίον θέλει έχει ως αποτέλεσμα να μή δυνηθούν οί βουλευταί να εκφράσουν ελευθέρως την γνώμην των.

Ὁ κ. **Γ. Μπούσιος** παρέχει ἐξηγήσεις ὡς πρὸς τὰ παρ' αὐτοῦ λεχθέντα καὶ λέγει ὅτι δὲν ἔθεσε ζήτημα ἐμπιστοσύνης.

Ὁ κ. **Ι. Μεταξᾶς** (Ὑπουργὸς τῆς Συγκοινωνίας) λέγει ὅτι προκληθεὶς δὲν δύναται παρὰ νὰ ἀπαντήσῃ ἐπὶ τοῦ ζητήματος· χθὲς ὁ κ. Μπούσιος, προκειμένου νὰ διακοπῇ ἡ συνεδρίασις, εἶπεν: πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ διακοπῇ ἡ συνεδρίασις ἐνῷ ἡ Κυβέρνησις εἶναι ὑπὸ δίκην; Πρώτησα τὸν κ. Μπούσιον τότε, θέτετε ζήτημα ἐμπιστοσύνης; Ὁ δὲ κ. Μπούσιος ἀπήντησεν ὅτι θέτει.

Ὁ κ **Ι. Καλογερᾶς** ἐκφράζει τὴν ἱκανοποίησίν του διὰ τὰς δοθείσας ὑπὸ τοῦ κ. Μπουσίου ἐξηγήσεις, διότι οὕτω μόνον, μὴ τιθεμένου ζητήματος ἐμπιστοσύνης, θὰ δυνηθοῦν οἱ κ. κ. βουλευταὶ νὰ ἐκφέρουν ἐλευθέρως τὴν γνώμην των.

Ὁ κ. **Π. Μερλόπουλος** ἀμφισβητοῦνται λέγει τὰ ὅσα εἶπεν καὶ ὁ κ. Μπούσιος καὶ ὁ κ. Δεμερτζῆς, ἀλλ' εἴτε ἔθεσαν, εἴτε δὲν ἔθεσαν ζήτημα ἐμπιστοσύνης, ἔθεσαν ὑπὸ κρίσιν καὶ ἔλεγχον τὴν Κυβέρνησιν ὁλόκληρον.

Πολλοὶ Βουλευταί. Ὄχι, ὄχι.

Π. Μερλόπουλος. Μετὰ τὰ λεχθέντα μάλιστα παρὰ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης ὅτι τὸ διάταγμα ἐξεδόθη μετ' ἀπόφασιν τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, ὑπάρχει λανθάνον ζήτημα ἐμπιστοσύνης δι' ὁλόκληρον τὴν Κυβέρνησιν.

Φωναί. Ὄχι, ὄχι.

Α. Παπαναστασίου (Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας). Συζητεῖται, λέγει, μία ἐπερώτησις καὶ οἱ ἐπερωτῶντες μόνον δύνανται νὰ ὑποβάλωσι πρότασιν δυσπιστίας.

Ὁ κ. **Ι. Καλογερᾶς** συνεχίζων λέγει ὅτι ἕκαστος πλέον εἶνε ἐλεύθερος νὰ ἐκφέρῃ τὴν γνώμην του. Φρονεῖ ὁ ἴδιος ὅτι ἂν τὸ ἐνοικιοστάσιον παραπεμφθῇ εἰς μίαν ἐπιτροπὴν θὰ δυνηθῇ αὕτη νὰ τὸ ἐπεξεργασθῇ ἐντὸς μιᾶς σχετικῶς μικρᾶς προθεσμίας καὶ θὰ ἐξέλθῃ ἐκεῖθεν μὲ τὰ ἀπαιτούμενον κῦρος, ὅπως καταστῇ σεβαστὸν πρὸς πάντας τὰς ἐνδιαφερομένας τάξεις.

Ὁ κ. **Α. Μέρος** λέγει ὅτι κατὰ τὴν συζήτησιν ἐπὶ τῶν ἐπαγγελματικῶν σκηνῶν εἶχε γίνῃ ἡ προειδοποίησις εἰς τὴν Κυβέρνησιν ὅτι ἡ σπουδὴ πρὸς δημοσίευσιν τοῦ ἐνοικιοστασίου θὰ εἶχε τὰς συνεπείας εἰς ἃς ὡδήγει. Ὄντως ἐδημιουργήθη εἰς τὰς πόλεις μία τρικυμία καὶ ἕνας ἀγωνιώδης σάλος δι' ὅσας πόλεις δὲν προνοεῖ τὸ ἐνοικιοστάσιον, εἰς τὸν Βόλον φερ' εἰπεῖν, ἀριθμοῦντα ἤδη διπλάσιον ὡς ἐκ τῶν προσφύγων ἀριθμὸν κατοίκων. Εἶνε προφανὲς ὅτι ὤφειλον νὰ ληφθοῦν διὰ τὰς πόλεις ταύτας προστατευτικὰ μέτρα. Καὶ ναὶ μὲν ὑπάρχουν ὑποσχέσεις τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης ἀλλὰ μέχρις ὅτου πραγματοποιηθοῦν αὗται ὁ σάλος θὰ ὑπάρχῃ. Πλὴν τῶν πέντε μεγάλων πόλεων δὲν ἐλήφθη, λέγει, οὐδὲν μέτρον·

Κ. Ἀγγελόπουλος (Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης). Διὰ τοῦ τελευταίου ἄρθρου ἐπιφυλασσόμεθα νὰ ἐπεκτείνωμεν πολὺ τὸ μέτρον.

Ὁ κ. **Α. Μέρος** συνεχίζων λέγει ὅτι ὤφειλεν ἐξ ὑπαρχῆς νὰ ληφθῇ τοιαύτη πρόνοια. Πάντως ἡμεῖς, λέγει, διαφωνοῦμεν ριζικῶς πρὸς τὸ μέτρον, διότι δὲν θέλομεν νὰ ἐπιδιωρυνθῇ ἡ Βουλὴ μὲ τὸ νὰ προστατεύσῃ τὰς εὐπορούτας τάξεις. Τὸ ἐνοικιοστάσιον τὸ πρὸ τῆς δικτατορίας ὤφειλε νὰ παραμείνῃ καὶ διὰ τοῦτο ἡ Βουλὴ δὲν θὰ εἶνε ἐν τάξει πρὸς τὴν θέλησιν τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ ἐὰν ἐπιτρέψῃ νὰ ἰσχύσῃ τὸ νέον νομοθέτημα, ὅπερ ὀφείλει νὰ ἀνασταλῇ ἀπὸ τοῦδε καὶ νὰ μελετηθῇ ἠρέμως.

Ὁ κ. **Δ. Στεφανόπουλος** λέγει ὅτι τοῦ ἔμειναν ἐντεταμένα αἱ σκέψεις τοῦ κ. Εὐταξίᾳ ὅτι θὰ ἐγερθοῦν μεγάλα ζητήματα εἰς τὰ δικαστήρια περὶ τοῦ κύρους τοῦ διατάγματος τούτου. Ὅταν ἴδωσιν οἱ δικασταὶ ὅτι ὑπῆρξαν μεγάλοι ἐπιστήμονες ἐν τῇ Βουλῇ οἵτινες ἔθεσαν ἐν ἀμφιβόλῳ τὸ κῦρος τοῦ ὑπὸ κρίσιν διατάγματος, δὲν νομίζετε ὅτι θὰ εὑρεθῶσι καὶ αὐτοὶ εἰς δύσκολον θέσιν ὅταν πρόκειται νὰ κρίνωσι περὶ τοῦ διατάγματος τούτου; Ὁ κ. Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης ἐστήριξε τὸ διάταγμα τοῦτο ἐπὶ τοῦ Ν. Διατάγματος τῆς Κυβερνήσεως Κονδύλη, ἀλλὰ αὐτὸ μετὰ τόσας ἀγορεύσεις τοσούτων ἐκλογίσθη, ὥστε δύναται νὰ λεχθῇ ὅτι εἶνε ἀντισυνταγματικόν. Ἄλλως τε τὰ διατάγματα τῶν Κυβερνήσεων Παγκάλου καὶ Κονδύλη συμφώνως πρὸς τὸ ψήφισμα τῆς Βουλῆς εἶναι ἐπίδικα καὶ γεννᾶται τὸ ζήτημα ἐὰν ἡ ἐπιτροπὴ τῆς Βουλῆς ἀποφανθῇ ὅτι τὸ διάταγμα αὐτὸ δὲν ἔχει κῦρος ποῦ θὰ στηρίζεται τὸ ἐνοικιοστάσιον; Τοῦτο κατιδὼν ὁ κ. Ὑπουργὸς ἠθέλησε νὰ στηριχθῇ ἐπὶ τοῦ νόμου 3186, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην, προκειμένου περὶ τῶν νομικῶν ζητημάτων ἅτινα θὰ ἐγερθοῦν διὰ τοῦ ἐνοικιοστασίου, ἂν προβληθῇ ὑφ' ἑνὸς ἀντιδίκου ὅτι τὸ ἐνοικιοστάσιον δὲν στηρίζεται εἰς τὸν νόμον 3186 διότι δὲν προηγήθη ἀπόφασις τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου ποίαν κρίσιν θέλετε νὰ ἐκφέρῃ ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου ὁ δικαστής; Θὰ εἶναι ἀνάγκη ὁ Πρόεδρος τῶν Πρωτοδικῶν νὰ ἐρωτᾷ τοὺς Ὑπουργοὺς ἐὰν ἐλήφθη τοιαύτη ἀπόφασις καὶ ὄχι μόνον οἱ δικασταὶ θὰ εὑρίσκωνται πρὸ τοιαύτης ἀμφιβολίας, ἀλλὰ καὶ ἡμεῖς οἱ ἴδιοι οἱ βουλευταὶ ἔχομεν ἀμφιβολίας ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου·

Κ. Ἀγγελόπουλος. Τί σημαίνει δημοσίευσις ἐν τῇ Ἐφημερίδι τῆς Κυβερνήσεως, ἀφοῦ αἱ δημοσιεύσεις γίνονται κατόπιν ἐγκρίσεως τοῦ προέδρου τῆς Κυβερνήσεως·

Ὁ κ. **Δ. Στεφανόπουλος** συνεχίζων λέγει ὅτι οὔτε κἂν μνημονευεται ἐν τῷ ἐνοικιοστασίῳ ὁ νόμος 3186 καὶ συνεπῶς αὐξάνονται αἱ ὑπόνοιαι ὅτι δὲν προηγήθη τοιαύτη ἀπόφασις τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου. Δὲν τάσσεται, λέγει, οὔτε ὑπὲρ τῆς τάξεως τῶν ἰδιοκτητῶν οὔτε ὑπὲρ τῆς τάξεως τῶν ἐνοικιαστῶν. Ἀλλ' ἐάν τις τῶν ἐκλογέων ἐρωτήσῃ ἡμᾶς μὲ ποίας ἀπόψεις ταςσόμεθα, δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν ὅτι τὸ ζήτημα δὲν ἦλθεν εἰς τὴν Βουλὴν καὶ συνεπῶς δὲν ἠδυνήθημεν νὰ μορφώσωμεν γνώμην· Δὲν εἶναι σοβαρὸν τὸ ἐπιχείρημα ὅτι ἂν ἀχθῇ τὸ ἐνοικιοστάσιον εἰς τὴν Βουλὴν ἢ εἰς ἐπιτροπὴν θὰ παραταθῇ πολὺ ἡ συζήτησις, διότι διὰ τὰ μεγάλα ζητήματα γίνονται μεγάλαι συζητήσεις καὶ διὰ τὸ ζήτημα τοῦτο ἐχύθη καὶ αἷμα ἀκόμη. Εἶναι συνεπῶς μεγίστης σημασίας ζήτημα καὶ πρέπει νὰ ἐκφρασθῇ ἡ γνώμη τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ Λαοῦ. Ἄλλωστε διατί ἡ τόση σπουδή; Μήπως πρόκειται νὰ μείνῃ ἀκυβέρνητον τὸ Κράτος; Ἐὰν ὁ κ. Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης δὲν ἐφρόνει ὅτι τὸ ἐνοικιοστάσιον δὲν ἔπρεπε νὰ ἀχθῇ εἰς τὴν ἐπιτροπὴν τῆς Βουλῆς καὶ τὸ παρέπεμπεν ἔκτοτε, τὸ ζήτημα θὰ εἶχε λυθῇ διότι καὶ οἱ νομικοὶ οἱ καταρτίσαντες αὐτὸ εἰργάσθησαν ἐπὶ τέσσαρας μῆνας.

Ὁ κ. **Π. Τσιτσεκλῆς** λέγει ὅτι ἡ ἐπιτροπὴ ἡ ἐπεξεργασθεῖσα τὸ ἐνοικιοστάσιον ἀπετελεῖτο ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀπὸ διοικητικοὺς ὑπαλλήλους καὶ ὄχι ἀπὸ νομικούς.

Ὁ κ. **Κ. Ἀγγελόπουλος** λέγει ὅτι ἦσαν νομικοί. Ἀναφέρει δὲ καὶ τὰ ὀνόματα τῶν μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς.

Ὁ κ. **Π. Τσιτσεκλῆς** παρατηρεῖ ὅτι τὸ πόρισμα τῆς ἐπιτροπῆς δὲν τὸ ἐσεβάσθη ὁ κ. Ὑπουργός, ἀλλὰ τὸ ἐτροποποίησεν ἀπαλείψας διατάξεις ὡς ἦτο ἡ διάταξις περὶ ἀθεμίτου μισθώματος.

Ὁ κ. **Κ. Ἀγγελόπουλος** λέγει ὅτι βεβαίως τὸ πόρισμα τῆς ἐπιτροπῆς ὑπέστη ἀλλοιώσεις, ἀναπτύσσει δὲ τὰς ἐπελθούσας τροποποιήσεις.

Ὁ κ. **Ν. Βελέντζας** λέγει ὅτι τὸ Διάταγμα αὐτὸ ὑπεβλήθη εἰς τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον. Ἐπῆλθον αἱ τροποποιήσεις, τὰς ὁποίας ἔκαμε τοῦτο. καὶ κατόπιν ἐδημοσιεύθη, παρακαλεῖ δὲ τὸν κ. Πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως νὰ δηλώσῃ τοῦτο.

Ὁ κ. **Α. Ζαΐμης** (Πρωθυπουργὸς) λέγει ὅτι κατ' ἐπανάληψιν ἐβεβαίωσε τὴν Βουλὴν ὁ κ. Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης ὅτι τὸ ἐνοικιοστάσιον ἦλθη ἐνώπιον τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου καὶ ἐπῆλθον ὡρισμέναι τροποποιήσεις.

Ὁ κ. **Δ. Στεφανόπουλος** συνεχίζων λέγει ὅτι ἡ ἐπιτροπὴ τῶν νομικῶν δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ἦτο ἀρτιωτέρα μιᾶς κοινοβουλευτικῆς ἐπιτροπῆς, εἰς ἣν θὰ συμμετεῖχον κορυφαῖοι νομικοί, καὶ ἥτις θὰ ἀπετελεῖτο ἐξ ἀντιπροσώπων τοῦ λαοῦ ἐρχομένων εἰς ἄμεσον ἐπαφὴν μετ' αὐτοῦ, ἡ δὲ ἐπιτροπὴ αὕτη θὰ ἐλάμβανεν ἀναμφισβητήτως τὴν ἔγκρισιν τῆς ὁλομελείας τοῦ Σώματος. Καταλήγων φρονεῖ ὅτι ὁ κ. Ὑπουργὸς δὲν θὰ θελήσῃ νὰ ἐπιμείνῃ νὰ μὴ ἀποστείλῃ τὸ Διάταγμα εἰς μίαν ἐπιτροπήν, εἰς ἣν νὰ ταχθῇ ὀλιγοήμερος προθεσμία καὶ κατόπιν δι' ἑνὸς ψηφίσματος νὰ ἐγκριθῇ τὸ ἔργον της ὑπὸ τῆς ὁλομελείας τοῦ σώματος.

Ὁ κ. **Ι. Ράλλης** λέγει ὅτι ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως ἐδήλωσεν ὅτι τὸ Διάταγμα ὑπεβλήθη εἰς τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον, ὅπερ ἐνήργησε καὶ τροποποιήσεις. Συνεπῶς ἔχομεν μεταβολὴν τοῦ πράγματος. διότι βεβαιοῦται πλέον ὅτι τὸ Διάταγμα δὲν ἐδημοσιεύθη ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ Ν. Δ. τοῦ Κονδύλη, ἀλλ' ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ παλαιοῦ νόμου. Εἶναι ὀρθόν, συνεπῶς, νὰ διασαφήσῃ ἡ Κυβέρνησις περὶ τίνος πρόκειται ἐν προκειμένῳ, διότι ἀντιθέτως θὰ ἐναπομείνουν πολλαὶ ἀμφιβολίαι περὶ τῶν νέων διαβεβαιώσεων.

Ὁ κ. **Δ Κουτσοπέταλος** νομίζει, λέγει, ὅτι ἀπὸ ὅσα ἐλέχθησαν καὶ ἀπὸ αὐτοὺς τοὺς ἀντιλέγοντας, προκύπτει ὅτι ὁ κ. Ὑπουργὸς ἐξήσκησε δικαίωμα ἐπὶ τῇ βάσει ψηφίσματος, δι' οὗ ἐκανονίσθησαν τὰ τοῦ Ν. Δ. ἐπὶ τῆς περιόδου Παγκάλου καὶ Κονδύλη. Ἐξακολουθῶν συμφωνεῖ πρὸς τὰ λεχθέντα περὶ τῆς μὴ ἰσχύος τοῦ νόμου 3186, ἐνῷ ἐξ ἀντιθέτου πολὺ ὀρθῶς, λέγει, ὁ κ. Ὑπουργὸς ἐστηρίχθη εἰς τὸ Ν. Δ. τοῦ Κονδύλη, ὅπερ ἰσχύει καὶ διότι ἐξεδόθη παρὰ Κυβερνήσεως ἐξασκησάσης τὴν νομοθετικὴν ἐξουσίαν.

Οἱ κ. κ. **Ν. Δαρβέρης** καὶ **Θ. Νικολούδης** διαμαρτύρονται διὰ τὸ περιεχόμενον διανεμηθέντος ψηφίσματος.

Ὁ κ. **Θ. Νικολούδης** λέγει ὅτι ὁ κ. Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας δὲν δύναται νὰ μειδιᾷ ὅταν τοιαῦτα ψηφίσματα ὑποβάλλονται (ἐπακολουθοῦν φωναὶ καὶ θόρυβος συνεπείᾳ τῶν ὁποίων ὁ κ. Πρόεδρος διακόπτει τὴν συνεδρίασιν ἐπὶ 5 λεπτά).

Ἐπαναληφθείσης τῆς συνεδριάσεως ὁ κ. **Θ. Νικολούδης** παρέχων ἐξηγήσεις ὡς πρὸς τὰ ὑπ' αὐτοῦ λεχθέντα, λέγει ὅτι ὑπὸ τὸ κράτος τῆς ἀγανακτήσεώς του διὰ τὸ περιεχόμενον τοῦ διανεμηθέντος ψηφίσματος ἀφορῶντος περιορισμὸν τῶν ἐλευθεριῶν καὶ τῶν δικαιωμάτων τοῦ τύπου, εἶδε τὸν κ. Ὑπουργὸν τῆς Γεωργίας, μετὰ τοῦ ὁποίου συνδέεται ἰδιαιτέρως, ἀνεξαρτήτως διαφορᾶς κομματικῶν ἀντιλήψεων, νὰ μειδᾷ. Τὸ τοιοῦτον συνετέλεσεν ὥστε νὰ ἐκφρασθῇ περισσότερον ἐντόνως παρ' ὅσον συνειθίζεται ἐν τῇ αἰθούσῃ ταύτῃ δι' ὃ καὶ ἐκφράζει τὴν λύπην του.

Α. Παπαναστασίου. (Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας) λέγει ὅτι τὸ ψήφισμα περὶ οὗ πρόκειται εἶνε ψήφισμα προερχόμενον ἐκ μέρους τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον εἶνε φανερὸν καὶ ἐκ τοῦ περιεχομένου αὐτοῦ. Ὅταν μετ' ὀλίγον θὰ ἔλθῃ ἡ ὥρα τῆς συζητήσεως αὐτοῦ, θὰ ἀναπτυχθοῦν οἱ λόγοι οἱ ὁποῖοι ἐπέβαλον τὴν ὑποβολὴν αὐτοῦ. Δὲν εἶνε ἀληθὲς ὅτι περιορίζει τὴν ἐλευθερίαν τοῦ τύπου οὐδὲ τὰ δικαιώματα αὐτοῦ, διότι δὲν πρόκειται νὰ ἀπαγορευθῇ ὁ ἔλεγχος τῶν πράξεων τῆς Κυβερνήσεως ἀλλὰ ἡ ἀναγραφὴ ψευδῶν εἰδήσεων ἀφορωσῶν μάλιστα εἰς τὰς σκέψεις καὶ οὐχὶ κἂν εἰς τὰς πράξεις τῆς Κυβερνήσεως. Ἡ συμπεριφορὰ τοῦ κ. συναδέλφου, μετὰ τοῦ ὁποίου ἄλλως τε συνδέομαι καὶ ἰδιαιτέρως, δὲν ἔθιγε κἂν ἐμέ, ἀλλὰ τὴν Βουλήν, ἡ δὲ ἀγανάκτησίς του θὰ ἐπέτρεπε νὰ θεωρηθῇ ὅτι ἡ δημοσιογραφική του ἰδιότης πλεονεκτεῖ τῆς βουλευτικῆς του ἰδιότητος. Ὅταν μετ' ὀλίγον θὰ συζητήσωμεν τὸ ψήφισμα, θὰ ἴδωμεν ὅτι κατ' οὐδὲν τοῦτο θίγει τὰς ἐλευθερίας τοῦ τύπου.

Ὁ κ. **Δ. Κουτσοπέταλος** συνεχίζων τὴν ἐπὶ τοῦ ἐνοικιοστασίου ἀγόρευσίν του λέγει ὅτι πολὺ ὀρθῶς ὁ κ. Ὑπουργὸς ἀνέφερεν εἰς τὸ διάταγμά του τὸ Ν. Δ. τοῦ Κονδύλη διότι ἐπ' αὐτοῦ καὶ μόνον ἠδύνατο νὰ στηριχθῇ. Τὸ διάταγμα ἐκεῖνο παρεῖχε πλήρη ἐξουσιοδότησιν πρὸς

τὸν Ὑπουργὸν διὰ τὴν ρύθμισιν τοῦ ἐνοικιοστασίου, διὰ τοῦ ἐπελθόντος δὲ ψηφίσματος ἰσχυροποιήθη ἔτι περισσότερον τὸ Ν. Δ. διότι διὰ τοῦ ψηφίσματος ἐδόθη εἰς τὴν Κυβέρνησιν τὸ δικαίωμα νὰ ἀφίσῃ τὰ διατάγματα τῆς δικτατορίας ἰσχυρὰ ἐπὶ ἓν ἔτος ἀκόμη. Ἑπομένως ὄχι μόνον τυπικῶς ἀλλὰ καὶ οὐσιαστικῶς εἶχε δικαίωμα νὰ ρυθμίζῃ τὰ τοῦ ἐνοικιοστασίου ὁ κ. Ὑπουργός.

Εἰς διακοπὴν τοῦ κ. **Δ. Στεφανοπούλου,** ὁ κ. **Γ. Καφαντάρης** (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν) δηλοῖ ὅτι δὲν ἔχει καμμίαν σημασίαν ἐὰν τὸ νομοθέτημα ἐξεδόθη μετ' ἀπόφασιν τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου ἢ ὄχι, σημασίαν ἔχει ἂν τοῦτο συνδέεται ἢ ὄχι μὲ τὴν ὑπόστασιν τῆς Κυβερνήσεως.

Ὁ κ. **Ι. Ράλλης** ἀντικρούων τοῦτο δηλοῖ ὅτι προέχει ἡ γνώμη τῆς Κυβερνήσεως ἐπὶ τοῦ νομικοῦ μέρους.

Γ. Καφαντάρης (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν). Ἐγὼ ὡμίλησα ἐπὶ τοῦ πολιτικοῦ μέρους, ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως μὴ τεθέντος ζητήματος οὔτε περὶ τοῦ ἑνὸς οὔτε περὶ τοῦ ἄλλου μέρους.

Ι. Ράλλης. Ἡ Βουλὴ ἐνδιαφέρεται ὄχι μόνον ἐπὶ τοῦ πολιτικοῦ μέρους ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τοῦ νομικοῦ διότι ἐκ τούτου θὰ σχηματίσῃ γνώμην.

Ὁ κ. **Γ. Καφαντάρης** λέγει ὅτι δὲν προσεπάθησε κανεὶς νὰ ρίψῃ πέπλον συγχύσεως, ἐξ ἀντιθέτου ὁ ὁμιλῶν προσεπάθησε νὰ διασαφηνίσῃ τὸ ζήτημα. Τὸ ἀληθὲς εἶνε ὅτι δὲν ἐγνώριζα ὅτι ἦτο ἀνάγκη διὰ νὰ εἶνε ἔγκυρον τὸ διάταγμα νὰ προηγηθῇ πρακτικὸν τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, ἀλλ' αὐτὸ εἶνε τυπικὸν στοιχεῖον, τὸ ζήτημα εἶνε ἂν τὸ νομοσχέδιον αὐτὸ εἶνε πολιτικῆς σημασίας διὰ τὴν Κυβέρνησιν ἢ ὄχι.

Ὁ κ. **Γ. Μερκούρης** λέγει ὅτι ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως ἐδήλωσεν ὅτι τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον ἔλαβε γνῶσιν τοῦ σχεδίου τοῦ Διατάγματος καὶ ἐπέφερε καί τινας τροποποιήσεις ἐπ' αὐτοῦ. Δὲν ὡμίλησε περὶ ἀποφάσεων.

Ὁ κ. **Δ. Κουτσοπέταλος** συνεχίζων ὑποστηρίζει ὅτι μὴ ἰσχύοντος τοῦ νόμου 3186 κατ' ἀνάγκην παρεῖλκον αἱ τυχὸν διατυπώσεις του. Βάσις τῆς συζητήσεως εἶνε ἐὰν τὸ Διάταγμα ἐξεδόθη ἐπὶ τῇ βάσει τῶν κειμένων νόμων, δηλαδὴ τοῦ Ν. Διατάγματος τοῦ Κονδύλη καὶ τοῦ τελευταίου ψηφίσματος καὶ πᾶσα αἰτίασις κατὰ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ εἶναι ἀδάσιμος. Ἤδη ζήτημα εἶναι ἂν ὁ κ. Ὑπουργὸς δύναται νὰ εἰσαγάγῃ τὸ νομοθέτημα εἰς τὴν ἐπιτροπὴν ὅπως ὁ κ. Τσιτσεκλῆς ὅστις ἐξεδιάσθη.

Π. Τσιτσεκλῆς. Ὄχι δὲν ἐξεδιάσθην τὸ ἔφερα διὰ μεγαλείτερον κῦρος.

Δ. Κουτσοπέταλος. Ὅλοι ἐνθυμοῦνται τότε πῶς ἐξελίχθησαν τὰ πράγματα.

Π. Τσιτσεκλῆς. Ἐσεβάσθην τὴν Βουλήν.

Δ. Κουτσοπέταλος. Ἢ ἐσεβάσθητε τὴν Βουλὴν ἢ ὑπεκύψατε. Ὁ κ. Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης ἐδήλωσεν ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας ὅτι πᾶσα ἀπόφασις τῆς Βουλῆς θὰ εἶνε σεβαστή. Ἡ εἰσαγωγὴ συνεπῶς εἰς τὴν Βουλὴν θὰ εἶνε ζήτημα σκοπιμότητος. Καθ' ἡμᾶς λέγει ὀρθότερος εἶνε ὁ τηρηθεὶς τρόπος. Πάντως ἂν πρόκειται νὰ ληφθῇ ἄλλη ἀπόφασις τὸ ζήτημα πρέπει νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν Βουλὴν καὶ ὄχι εἰς τὴν ἐπιτροπήν, διότι ἡ γνώμη τοῦ νομοθετικοῦ Σώματος εἶνε ἀσφαλεστέρα ἀπὸ τὴν γνώμην ὀλιγαρίθμου ἐπιτροπῆς.

Θ. Χαβίνης. Νὰ ἀνασταλῇ ὅμως ἡ ἐφαρμογή του.

Δ. Κουτσοπέταλος. Ἔχω τὴν γνώμην ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἔλθῃ τὸ ἐνοικιοστάσιον εἰς τὴν Βουλήν, ἢ εἰς τὴν Ἐπιτροπήν, καὶ κατ' ἀνάγκην δὲν συμφωνῶ μὲ τὴν ἀναστολὴν τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ μέτρου. Ἀναπτύσσων εἶτα τὰ τῆς οὐσίας τοῦ νομοθετήματος, ἀναφέρεται εἰς τὰς διαμαρτυρίας τῶν ἐνοικιαστῶν κατὰ τοῦ ἐνοικιοστασίου Τσιτσεκλῆ καὶ ἀντικρούων τὰ λεχθέντα παρὰ τοῦ κ. Εὐταξίᾳ, περὶ τῆς ἀναγκαίας νομιμοποιήσεως τοῦ νομοθετήματος, λόγῳ τῆς ἀμφισβητήσεως τοῦ κύρους του τονίζει ὅτι θὰ ἦτο ἀστεῖον νὰ ἀπαιτοῦμεν ὁμοφωνίαν διὰ τὰ διάφορα ζητήματα, εἴτε παρὰ τῶν μονο-

μαθών εἴτε παρ' ἄλλων διότι ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει τὰ δικαστήρια θὰ παρουσίαζον οἰκτρὰν κατάστασιν.

Ὁ κ. **Α. Ἀγγελόπουλος** λέγει ὅτι ἐκτὸς τῶν ἄλλων λόγων, διὰ τοὺς ὁποίους πρέπει νὰ προσκομισθῇ τὸ ἐνοικιοστάσιον εἰς τὴν Βουλήν, εἶνε καὶ τὸ ὅτι τὰ ἐν τοῖς παρασκηνίοις τελούμενα δὲν εἶνε ἀπηλλαγμένα καὶ προσωπικῶν διατάξεων. Καὶ τὸ διάταγμα τοῦτο περιέχει τοιαύτας διατάξεις, ἀπέναντι τῶν ὁποίων ὠχριῶσι καὶ πράξεις τῶν διατατόρων. Ἀναφέρει δὲ παράδειγμα μιᾶς Ἑταιρείας Δογάνη ἐν Πειραιεῖ, ἐξ οὗ ἀποδεικνύεται ὅτι ἐνῷ τὸ ἄρθρον 28 εἶχε μείνῃ ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς ὡς εἶχε τὸ παλαιόν, ὅταν ἐδημοσιεύθη παρὰ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ, ἐτροποποιήθη, ἔλαβε δὲ τὴν διαβεβαίωσιν δύο Ὑπουργῶν ὅτι ἡ τροποποίησις αὕτη δὲν ἤχθη εἰς τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον.

Ὁ κ. **Κ. Ἀγγελόπουλος** (Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης) λέγει ὅτι ἡ διάταξις αὕτη ἐγένετο μετὰ μελέτην τῆς ὑπηρεσίας. Εἰς τὸ πρῶτον σχέδιον ἡ διάταξις εἶχεν ὡς ἦτο εἰς τὸ παλαιὸν ἐνοικιοστάσιον, ἀλλὰ κατόπιν δι' ὑπομνήματος παρεστάθη τὸ ἄδικον καὶ ἐγένετο ἡ τροποποίησις τῆς διατάξεως.

Α. Ἀγγελόπουλος. Ἐγώ, λέγει, ἓν παράδειγμα ἐγνώρισα, καὶ τὸ ἔφερα εἰς τὴν Βουλήν, οἱ κ. κ. Συνάδελφοι, ἂν γνωρίζωσι καὶ ἄλλα πράγματα, ὀφείλουσι νὰ τὰ ἀναφέρωσι.

Ὁ κ. **Χ. Ἀλαμανῆς** λέγει ὅτι ἐκπληρῶν ἐντολὴν τῶν ἐπαγγελματικῶν τάξεων τοῦ νομοῦ Τρικκάλων, διαμαρτύρεται διὰ τὸν τρόπον καθ' ὃν ἐδημοσιεύθη τὸ ἐνοικιοστάσιον, ἀξιοῖ δὲ ἵνα τὸ διάταγμα παραπεμφθῇ ὑπὸ τὴν κρίσιν τῆς Βουλῆς ἢ τῆς κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς, ὅτι τὸ νομοθέτημα τόσον ἐκλονίσθη ὥστε δὲν ἔχει τὸ ἀπαιτούμενον κῦρος. Ἐπανειλημμένα συλλαλητήρια ἐκλόνισαν τὸ κῦρός του, καὶ διὰ αὐτὸ ἔχομεν ὑποχρέωσιν νὰ ζητήσωμεν ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν νὰ προσκομίσῃ τοῦτο εἰς τὴν Βουλήν. Καὶ διὰ τὸ διάταγμα τοῦ κ. Τσιτσεκλῆ τὸ αὐτὸ συνέβη. Ὑποβλήθη εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν καὶ ἔγινεν ἀρτιωτάτη αὐτοῦ ἐπεξεργασία. Τὸ ζήτημα δὲν εἶνε πολιτικὸν οὔτε προσωπικῆς φιλοτιμίας. Εἶνε ζήτημα κοινωνικόν. Μήπως πρόκειται νὰ κρίνωμεν πρόγραμμα Κυβερνητικόν; Πρόκειται νὰ κατασκευάσωμεν ἓν νομοθέτημα, καὶ τὸ νομοθέτημα τοῦτο πρέπει νὰ ἔχῃ τὰ ἀπαιτούμενα κῦρος. Καταλήγων λέγει ὅτι ἔχει τὴν πεποίθησιν ὅτι ὁ κ. Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης, σεβόμενος τὴν λαϊκὴν θέλησιν καὶ τὴν θέλησιν τῆς Βουλῆς, θὰ προσκομίσῃ τὸ διάταγμα εἰς τὴν Βουλήν.

Ὁ κ. **Σ. Ταλιαδοῦρος** λέγει ὅτι δύο εἶναι τὰ ζητήματα τὰ ἀπασχολήσαντα τοὺς προλαλήσαντας. Τὸ ζήτημα ἐὰν νομίμως καὶ ἐγκύρως ἐνήργησεν ὁ κ. Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης δημοσεύσας τὸ Διάταγμα καὶ τὸ ζήτημα τῆς σκοπιμότητος. Τὸ πρῶτον ζήτημα τὸ ἀνέπτυξαν οἱ προλαλήσαντες ὥστε εἶνε περιττὸν νὰ ἐπιληφθῇ αὐτοῦ, τάσσεται ὅμως μὲ τὴν γνώμην ἐκείνων, οἵτινες καθώρισαν ὅτι ὁ κ. Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης ἐνήργησεν ἐντὸς τῶν ὁρίων τοῦ νόμου. Ὁ κ. Ὑπουργὸς ἐνήργησεν ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ Διατάγματος τῆς Κυβερνήσεως Κονδύλη, ἥτις ὡς ἐπανάστασις ἐδημιούργησε δίκαιον de facto, ἀλλὰ καὶ ἡ Βουλὴ διὰ τοῦ ψηφίσματος ἔδωκεν εἰς αὐτὸ μορφὴν de jure ὑπὸ ὡρισμένους ὅρους. Τοῦτο τὸ ἐδέχθησαν καὶ οἱ ἀντιφρονοῦντες ἀφοῦ λέγουσι μὲν ὅτι τὸ Διάταγμα τῆς Κυβερνήσεως Κονδύλη ἔχει ἐγκυρότητα ὑπὸ ὡρισμένους περιορισμούς, ζητοῦν ὅμως νὰ καταργηθῇ τὸ Διάταγμα τοῦ κ. Ἀγγελοπούλου ἵνα ἐπανέλθῃ, ἐν ἰσχύι τὸ Διάταγμα τοῦ κ. Κονδύλη. Ἐὰν συνεπῶς δεχθῶμεν ὅτι δὲν ἰσχύει τὸ Διάταγμα τοῦ κ. Ὑπουργοῦ πρέπει νὰ καταργηθοῦν καὶ τὰ Διατάγματα τῶν Κυβερνήσεων Παγκάλου καὶ Κονδύλη. Ὡς πρὸς τὴν εὐθιξίαν τῆς Βουλῆς λέγει ὅτι μετ' ἐκπλήξεως εἶδεν ὅτι οἱ κ. κ. Βουλευταὶ διεμαρτυρήθησαν διὰ τὴν δημοσίευσιν τοῦ Διατάγματος, ἐνῷ ὁ ἴδιος ὁ κ. Ὑπουργὸς τὰς 30 Δεκεμβρίου τοῦ 1926 ἐδημοσίευσεν ἐνοικιοστάσιον καὶ δὲν ἐθεώρησε κανεὶς ὅτι ἐθίγη ἡ ἀξιοπρέπεια τῆς Βουλῆς. Ἐὰν σήμερον ἐθεωρήθη ὅτι ἐθίγη ἡ Βουλή, τοῦτο προῆλθεν ἀπὸ τὰς ἀγορεύσεις τῶν προλαλησάντων· ἀλλ' ἐνῷ νομίζουν ὅτι ἐθίγη ἡ Βουλὴ διὰ τὴν δημοσίευσιν τοῦ Διατάγματος δὲν ζητεῖται ν' ἀποφασίσῃ ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου ὁλόκληρος ἡ Βουλή, ἀλλὰ γνωρίζοντες ὅτι εἶναι ἀδύνατον νὰ ῥυθμισθῇ τὸ ζήτημα ὑπὸ τῆς Βουλῆς· ἐζήτησαν τὴν παραπομπὴν αὐτοῦ εἰς μίαν ἐπιτροπήν· καὶ δὲν θίγεται ἡ Βουλὴ ὅταν ἀπεμπολεῖ τὰ δικαιώματα της καὶ τὰ ἀναθέτει εἰς μίαν 25 μελῆ ἐπιτροπήν· Καὶ αὐτοὶ οἱ 25 ἄνθρωποι θὰ ἔχουν τὴν ἀντοχὴν εἰς τόσα ἀλληλοσυγκρουόμενα συμφέροντα τῶν διαμαχομένων τάξεων ἐνοικιαστῶν καὶ ἰδιοκτητῶν· Ἀπὸ τώρα ἔχομεν πιέσεις, εἶναι γνωστὸν τί γίνεται καὶ πῶς συζητοῦνται τὰ ζητήματα ἐν ταῖς κοινοβουλευτικαῖς ἐπιτροπαῖς καὶ ὄχι ἐν δημοσιότητι. Ἐὰν συνεπῶς πρόκειται νὰ παραπεμφθῇ τὸ ἐνοικιοστάσιον πρέπει νὰ παραπεμφθῇ εἰς τὴν Βουλήν, κατόπιν δέ, λέγει, τοῦ θορύβου τοῦ ἐγερθέντος προτείνει καταργηθοῦν καὶ τὰ ἐνοικιοστάσια Ἀγγελοπούλου, Κονδύλη καὶ Παγκάλου ἵνα ἐπανέλθῃ ἐν ἰσχύϊ τὸ ἐνοικιοστάσιον τοῦ κ. Τσιτσεκλῆ καὶ τότε ν' ἀναλάβωμεν τὴν εὐθύνην τῆς συντάξεως νέου ἐνοικιοστασίου μέχρι τέλους Αὐγούστου ἐ. ἔ. ὁπότε λήγει τὸ ἐνοικιοστάσιον Τσιτσεκλῆ συζητοῦντες τὰ μεγάλα ταῦτα ζητήματα ἐν τῇ Βουλῇ, ὑπὸ τὸ φῶς τῆς δημοσιότητος.

Ὁ κ. **Γ. Καρπετόπουλος** λέγει ὅτι τὸ διάταγμα ἐξητάσθη ἀπὸ πάσης ἀπόψεως. Δὲν ἔχει κανένα διστάγμον νὰ δηλώσῃ ὅτι προσχωρεῖ πρὸς τὴν γνώμην ἐκείνων οἵτινες ἔκριναν ὅτι τὸ διάταγμα καὶ ἔκνομον εἶναι καὶ ἀντιποληκόν. Ὁ κ. Ὑπουργὸς εἰς τοὺς ὁμιλήσαντας προέταξε τὸν νόμον. Ἀλλὰ ποῖον νόμον: Τὸν νόμον τοῦ 1924 τὸν ὁποῖον μετέβαλε προχείρως εἰς ὀχύρωμα ὅπισθεν τοῦ ὁποίου ἐζήτησε νὰ ἀμυνθῇ. Ἀλλὰ τὸ ὀχύρωμα τοῦτο κατέπεσε ὅτε ὁ νόμος τοῦ 1924 ἐταρώθη ἀπὸ τὸ Ν. Δ. τοῦ Παγκάλου. Ἀλλ' ὅτι δὲν ὑπῆρχε νόμος τὸ ἀπέδειξεν αὐτὸς ὁ κ. Ὑπουργὸς ἐξαρτήσας τὸ Διάταγμά του ἀπὸ τὸ Ν. Δ. τοῦ Κονδύλη. Μὲ θλίβει πολὺ ὅτι ὁ τέως διατάτωρ Κονδύλης ἐδείχθη εὐλαβέστερος τοῦ κ. Ὑπουργοῦ πρὸς τὴν ἐθνικὴν ἀντιπροσωπείαν, ἐξαρτήσας ἀπὸ τὴν ἔγκρισιν αὐτῆς τὴν κύρωσιν αὐτοῦ. Ὡς πρὸς τὸ ὑποστηριχθὲν ὅτι τὸ ἐνοικιοστάσιον δὲν θὰ ἔπρεπε νὰ παραπεμφθῇ εἰς ἐπιτροπήν, ἀλλ' εἰς τὴν ὁλομέλειαν τοῦ Σώματος, ἀπορεῖ πῶς ἐλέχθη τοῦτο ἀφοῦ ὁ κ. συνάδελφος ὁ ταῦτα ὑποστηρίξας δὲν διεμαρτυρήθη ὅτε τόσα ἄλλα Ν. Δ. ἔχουν παραπεμφθῇ εἰς κοινοβουλευτικὰς ἐπιτροπάς, αἱ ὁποῖαι ἀπὸ μακροῦ χρόνου λειτουργοῦν παρ' ἡμῖν. Αἱ ἐπαγγελματικαὶ τάξεις ἔχουν μέγιστον δίκαιον διαμαρτυρόμεναι, διότι τοῦ ἀφαιρεῖται ἓν δικαίωμα κεκτημένον, τὸ ὁποῖον εἶχον μέχρι τέλους Αὐγούστου. Πῶς θὰ δικαιολογήσητε, κ. Ὑπουργέ, τὴν τοιαύτην ἀφαίρεσιν κεκτημένου δικαιώματος; Ὁ κ. Ὑπουργὸς ἀνέλαβε νὰ φέρῃ ὁλόκληρον τὸν φόρτον τῶν εὐθυνῶν καὶ μὲ ἀποτέλεσμα μηδέν, ἀφοῦ παντοχόθεν ἀκούομεν δυσαρεστημένους. Οὐδεὶς τῶν ἐνδιαφερομένων εἶναι ἱκανοποιημένος. Τοῦτο δὲ δὲν ἀποτελεῖ ἔνδειξιν λόγου. Δύναται νὰ μὴν εἶνε κανεὶς εὐάρεστος πρὸς ἀμφότερα τὰ μέρη ἀλλὰ εἶνε λυπηρὸν νὰ μὴ κατορθώνῃ νὰ μὴ εἶναι δυσάρεστος πρὸς αὐτά. Ἐγώ, λέγει, τάσσομαι ὑπὲρ τῆς γνώμης ἐκείνων οἱ ὁποῖοι φρονοῦν ὅτι τὸ ἐνοικιοστάσιον πρέπει νὰ παραπεμφθῇ εἰς ἐπιτροπήν. Θὰ ἤθελα δὲ νὰ συστήσω εἰς τὴν Κυβέρνησιν ὅπως σπεύσῃ νὰ λάβῃ τὴν ἀπόφασιν ταύτην, τοσοῦτο μᾶλλον καθόσον φρονῶ ὅτι τοῦτο εἶνε ἡ ἐπιθυμία τῆς πλειονότητος τοῦ σώματος.

Ἀπορρουῶ τὸ λεχθὲν ὅτι ἐξεφράσθη μομφὴ κατὰ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης. Δέχομαι ὅμως ὅτι ὁ κ. Ὑπουργὸς ἐσφετερίσθη ξένην ἐξουσίαν, ἥτις ἀνήκει εἰς τὴν Βουλήν.

Ὁ κ. **Γ. Πεσμαζόγλου** φρονεῖ ὅτι ὁ κ. Ὑπουργὸς καλῶς ἐνήργησε δημοσεύσας τὸ διάταγμα. Ὅτι δὲ ἔκαμε χρῆσιν δικαιώματος τὸ ὁποῖον εἶχεν, τοῦτο καταφαίνεται ἐκ τοῦ ὅτι ὁ κ. Ὑπουργὸς ἐξέδωσε διατάγματα περὶ ἐνοικιοστασίου χωρὶς οὐδεὶς νὰ διαμαρτυρηθῇ. Τοῦτο δὲν σημαίνει ὅτι συμφωνεῖ ὅτι ἡ Βουλὴ πρέπει νὰ μεταβιβάζῃ τὴν νομοθ. αὐτῆς ἐξουσίαν. Διὰ τοῦτο εἶναι κατὰ τῆς παραπομπῆς τοῦ ζητήματος εἰς ἐπιτροπήν, φρονῶν ὅτι τούτου θὰ ἦτο ἁρμοδιωτέρα νὰ ἐπιληφθῇ ἡ Βουλὴ ὑπὸ τὸν ὅρον ὅπως καταργηθοῦν πάντα τὰ μέχρι τοῦδε δημοσιευθέντα παρανόμως διατάγματα τὰ τροποποιοῦντα τὸ ἐνοικιοστάσιον. Ὡς πρὸς τὴν πολιτικὴν μορφὴν τοῦ ζητήματος, λέγει ὅτι δὲν χωρεῖ ἄλλη ὄψις, διότι ἢ μὲν ὁ κ. Ὑπουργὸς ἐνήργησε νομίμως, καὶ καὶ τότε τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον ὀφείλει νὰ τὸν καλύψῃ ἀπέναντι τῆς Βουλῆς, ἢ δὲν ἐνήργησεν οὗτος νομίμως καὶ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἐσωτᾷ, πῶς ἠνέχθη τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον Ὑπουργὸν παρανομήσαντα νὰ παρακάθηται μεταξὺ τῶν μελῶν αὐτῆς.

Ὁ κ. **Α. Σινόκας** λέγει ὅτι ἡ πρᾶξις τῆς Κυβερνήσεως νὰ δημοσιεύσῃ τὸ ἐνοικιοστάσιον χωρὶς νὰ τὸ φέρῃ καὶ εἰς τὴν Βουλήν, ἀποδεικνύει ὅτι ἡ Κυβέρνησις ἐξακολουθεῖ δικτατορίαν κοινοβουλευτικῆς μορφῆς. Ἡ εὐθύνη βαρύνει ὁλόκληρον τὴν Κυβέρνησιν, ἡ ὁποία φανερὰ παραδιάζει τὰ συμφέροντα τῶν ἐπαγγελματιῶν καὶ στερεῖ τὰ λαϊκὰ στρώματα καὶ αὐτῆς τῆς ἀπαραιτήτου στέγης. Διαμαρτυρόμενοι ζητοῦμεν τὴν ἀναστολὴν τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ ἐνοικιοστασίου καὶ τὴν παραπομπήν του πρὸς συζήτησιν ἐνώπιον τῆς Βουλῆς.

Ἐν τῷ σημείῳ τούτῳ διακόπτεται ἡ συνεδρίασις ἐπὶ 5 λεπτά.

Ἐπαναληφθείσης τῆς συνεδριάσεως ὁ κ. **Β. Μεϊμαράκης** λέγει ὅτι οὐδεὶς ἐκ τῶν προλαλησάντων εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ ἐπικρίνῃ τὴν πρᾶξιν τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης, διότι καθ' ἣν ἐποχὴν συνεζητεῖτο τὸ ψήφισμα διὰ τὰ Ν. Δ. πάντες, παρὰ τὴν ἡμετέραν γνώμην, ὑπεστηρίξατε ὅτι τὰ διατάγματα ταῦτα ἰσχύουν. Ἐπὶ τῆς δυνάμεως ταύτης τὴν ὁποίαν σεις ἐδώσατε ὁ κ. Ὑπουργὸς ἐτηρήθη καὶ ἐξέδωκε τὸ διάταγμα τοῦτο· Ἀλλὰ καὶ κοινοβουλευτικῶς συμπεριεφέρθη ὁ κ. Ὑπουργός· διότι ἐνῷ εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ ἐκδώσῃ τὸ διάταγμα χωρὶς νὰ ἐρωτήσῃ οὐδένα ἐκ τῶν συναδέλφων του, ἐν τούτοις ἀνεκοίνωσε τὸ διάταγμα εἰς τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον. Ἄλλως τε τὸ διάταγμα ἦτο ἐπιβεβλημένον νὰ ἐκδοθῇ διότι ἐπεβάλλετο νὰ διακανονισθῶσιν αἱ σχέσεις ἐμισθωτῶν καὶ μισθωτῶν. Φρονεῖ ὅτι τὸ διάταγμα δὲν πρέπει νὰ παραπεμφθῇ εἰς ἐπιτροπήν, διότι εἶναι ῥυθμιστικὸν μιᾶς ἐκτάκτου καταστάσεως. Ἐὰν ὑμεῖς παραπέμψητε τὸ ἐνοικιοστάσιον εἰς τὴν ἐπιτροπήν, δὲν κάμνετε ἄλλο τι παρὰ νὰ δημιουργῆτε ἕνα νόμον, ὁ ὁποῖος δὲν δύναται νὰ τροποποιηθῇ παρὰ δι' ἑτέρου νόμου, οὕτως ὥστε ὁ Ὑπουργὸς δὲν θὰ δύναται ἐνδεχομένως, ἀναφυομένων νέων περιπτώσεων, νὰ ἐπεμβαίνῃ καὶ νὰ τὰς ἐπιλύῃ διὰ νεωτέρων διαταγμάτων. Τοιαῦται περιπτώσεις δὲ εἶνε δυνατὸν νὰ προκύψουν ὅπως προέκυψαν καὶ κατὰ τὸ παρελθὸν καὶ ἐπὶ τῆς Ὑπουργίας τοῦ κ. Τσιτσεκλῆ, ὁ ὁποῖος διέλυσεν αὐτὰς δι' ἐγκυκλίων. Διὰ τοὺς λόγους τούτους, λέγει, κηρύσσεται κατὰ τῆς παραπομπῆς τοῦ Διατάγματος εἰς ἐπιτροπήν.

Κηρύσσεται μετὰ τοῦτο ἡ συζήτησις περαιωμένη.

Ὁ κ. **Ἀλ. Ζαΐμης** (πρωθυπουργὸς) ἀναγινώσκει τὴν κάτωθι δήλωσιν ὑποβαλλομένην ἐκ μέρους τῆς Κυβερνήσεως: «Ἡ Κυβέρνησις θεωρεῖ ὡς νόμιμον τὴν ἐνέργειαν τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης καὶ κηρύσσεται ἀλληλέγγυος μετ' αὐτοῦ ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τοῦτο. Τὴν παραπομπὴν ἢ μὴ τοῦ διατάγματος εἰς Κοινοβουλευτικὴν ἐπιτροπὴν ἢ εἰς τὴν ὁλομέλειαν τοῦ Σώματος, ἐπαφίεται εἰς τὴν κρίσιν τῆς Βουλῆς».

Ἡ **Βουλὴ** μετὰ τοῦτο ἐρωτηθεῖσα ὑπὸ τοῦ κ. **Προέδρου** δέχεται δι' ἀναστάσεως ὅτι ἡ «ἐνέργεια τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης ἐν προκειμένῳ ὑπῆρξε νόμιμος».

Ὁ κ. **Πρόεδρος** ἀνακοινοῖ μετὰ τοῦτο ὅτι ὑπάρχει ὑποβληθεῖσα ἡ κάτωθι πρότασις: «Παρακαλοῦμεν ὅπως ἡ ἀπόφασις τῆς προτάσεως ἵνα τὸ ἐνοικιοστάσιον παραπεμφθῇ εἰς Κοινοβουλευτικὴν ἐπιτροπήν, ἀναστελλομένης ἐπὶ τοῦ μεταξὺ χρόνου ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ ἐν τῷ μεταξὺ, γίνῃ δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως».

Ὁ κ. **Κ. Ἀγγελόπουλος** (Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης) λέγει ὅτι ἡ πρότασις εἶναι σύνθετος καὶ δὲν δύναται νὰ τεθῇ ὡς ἔχει εἰς ψηφοφορίαν.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** λέγει ὅτι κατὰ τὸ ἄρθρον 45 τοῦ Κανονισμοῦ ὁ Πρόεδρος ἐπὶ συνθέτων προτάσεων ἀπαγγέλλει οἱονεὶ τὸ διαιρετόν. Συνεπῶς θέλει τεθῇ εἰς ψηφοφορίαν τὸ 1ον μέρος τῆς προτάσεως, τὸ ἀφορῶν τὴν παραπομπὴν τοῦ ἐνοικιοστασίου εἰς ἐπιτροπήν.

Ὁ κ. **Κ. Δεμερτζῆς** δηλοῖ ὅτι κηρυχθεὶς ὑπὲρ τῆς παραπομπῆς τοῦ διατάγματος εἰς τὴν ὁλομέλειαν τῆς Βουλῆς, θέλει ἀρνηθῇ ψῆφον.

Καλοῦνται μετὰ τοῦτο ὡς ψηφολέκται οἱ βουλευταὶ κ.κ. **Δ. Κουτσοπέταλος**, **Κ. Καλκάνης** καὶ **Ε. Μαλαμίδας** ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ὁποίων ἄρχεται ἡ δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως ψηφοφορία, τοῦ ζητήματος τεθέντος οὕτω:

— Οἱ παραδεχόμενοι τὴν παραπομπὴν τοῦ ἐνοικιοστασίου εἰς ἐπιτροπὴν, λέγουσιν «ΝΑΙ», οἱ δὲ μὴ δεχόμενοι τοῦτο λέγουσιν «ΟΧΙ».

Περατωθείσης τῆς ψηφοφορίας καὶ γενομένης τῆς διαλογῆς προέκυψε τὸ ἑξῆς ἀποτέλεσμα: ἐψηφοφόρησαν ἐν ὅλῳ 158.

Εἶπον Ναὶ 77.
» Ὄχι 70.

Ἠρνήθησαν ψῆφον 11.

Κατὰ τὸ παρατιθέμενον πρωτόκολλον.

Κ. Ἀγγελόπουλος ..... Ο	Κ. Τσαλδάρης ..... Ο
Ν. Ἀμηρᾶς	Ἀθ. Χριστόπουλος ..... Ν
Μιχ. Ἀργυρόπουλος ...	Ἡλίας Ἀποσκίτης .....
Χαρ. Βοζίκας	Θ. Γρηγορίου .....
Γ. Γεωργιάδης ..... Ν	Γ. Μπακόπουλος .....
Κ. Δεμερτζῆς ..... Η	Ν. Μπακόπουλος .....
Α. Δουλγερίδης	Δ. Πλαπούτας ..... Ο
Γ. Ἐμπειρίκος ..... Ο	Θεόδ. Τουρκοβασίλης ...
Ἐμ. Ἐμμανουηλίδης .. Η	Α. Τροχάνης .....
Ἰωάν. Καλογερᾶς ..... Ν	Ν. Τριανταφυλλάκος ...
Ν. Κρανιωτάκης	Σπυρ. Τσακόπουλος .. Ο
Χρ. Λαδᾶς ..... Ν	Ν. Ἀνδρεαδάκης .....
Θ. Νικολούδης ..... Ο	Ἰωάν. Κίνιας .....
Γ. Μερκούρης ..... Η	Λουκ. Κουτσοπέταλος .. Ο
Δ. Μπαμπάκος	Μ. Μαντᾶς ..... Ν
Ἰωάν. Ράλλης ..... Ν	Γεώργ. Μικρὸς ..... Ο
Ἀντ. Στρατηγόπουλος .. Ν	Π. Νικολαΐδης .....
Π. Τσιτσεκλῆς ..... Ν	Γεώργ. Πεσματζόγλου.. Ο
Γ. Ἀθανασιάδης ..... Ο	Α. Ἀγγελόπουλος ..... Ν
Γ. Ἀλεξανδρόπουλος ...	Τ. Ἀναστασίου ..... Ν
Γ. Καλαντζόπουλος .. Ο	Κ. Γκότσης ..... Ο
Ι. Καναβὸς	Κ. Γόντικας ..... Ο
Δ. Κατσάνος	Ἰωάν. Γιαννόπουλος .. Ο
Γ. Καφαντάρης	Α. Μάρκου .....
Ἰωάν. Νικολίτσας ..... Ο	Ἀνδρ. Μιχαλακόπουλος...
Ἰωάν. Παπαϊωάννου	Δ. Μπούκουρας ..... Ν
Σπυρ. Τρικούπης	Σ. Πολυζωγόπουλος ... Ο
Γ. Τσακανίκας ..... Ο	Β. Κανακάρης Ρούφος .. Ο
Ἰωάν. Τσιγκόλας	Βασίλειος Σαγιᾶς .....
Α. Γρηγοριάδης	Ἀνδρ. Στεφανόπουλος ...
Δ. Δημάδης	Ι. Σισίνης .....
Γ. Παπαπαράσχος	Δ. Στεφανόπουλος ..... Ν
Α. Χατζηνώτας ..... Ν	Γ. Βαρλαζάνης .....
Ἀπ. Ζούζουλας ..... Ο	Κ. Γεωργαντόπουλος ...
Σπυρ. Ἠλιόπουλος	Γ. Ζερβὸς ..... Ν
Γ. Καρπετόπουλος ... Ν	Α. Θεοδωρίδης ..... Ν
Γ. Μηνᾶτος ..... Ο	Κ. Κωνσταντινίδης ... Ν
Ι. Μουντζουρίδης .... Ν	Α. Λαμπρινίδης .....
Π. Πετρίδης ..... Ο	Κ. Ὀρφανὸς ..... Ν
Σπ. Στάης ..... Ο	Χ. Παντζίδης .....
Π. Τσαλδάρης	Χ. Παπάζογλου ..... Ν

Α. Παππαπαναγιώτου ..Ν
Α. Χαΐνογλου ....
Β. Χατζηλίας ....Ν
Κ. Βλαχοθανάσης ....
Ι. Βογιατζῆς ....Ν
Θ. Καχαρᾶς ....
Σ. Οἰκονομίδης ....
Θ. Παπαστρατῆς .... ..Ο
Π. Χατζηπάνος ....Ο
Δ. Βοῦλτσος ....Ν
Θ. Γοῦσκος ....Ν
Ν. Κολυβᾶς ....Ο
Ἐρμ. Λούντζης ....Ο
Ἀντ. Γαλανάκης ....
Γ. Κοκινάκης ....Ν
Γ. Μαρῆς ....
Β. Μεϊμαράκης .... ..Ο
Ι. Περδικογιάννης .. ....
Κ. Πολυχρονάκης ...Ν
Γ. Φραγκουδάκης .. ....
Δημ. Ἀμπατζόπουλος ....
Ι. Ι. Ἄμπατ ....
Θ. Ἀνδρεάδης ....Ν
Ἀλ. Βουτυρᾶς ....
Ζ. Βεντούρα ....
Ν. Δαρβέρης ....Ο
Δ. Εὐθυμιάδης .... ..Ν
Μ. Θεοδωρίδης ....
Α. Ἰασωνίδης ....Π
Δ. Κάκαβος ....Ο
Ι. Καυτατζόγλου ....Ο
Μ. Κῦρκος ....
Α. Κυβετὸς ....
Μεντὲς Λιάν Μεσατζῆς ..
Κ. Μουζενίδης ....
Κ. Μιττᾶκος ....Ν
Ἀλ. Παπαναστασίου.. ..Π
Γρ. Παππανικολάου ..Ν
Σταμ. Παππάζης ....
Φ. Παππαγεωργίου .. ..Ο
Ἰσαὰκ Ἀβραὰμ Σιακῆ .. ..
Δαυὶδ Μπουχὰρ Σολὰν ....
Γ. Χατζηγεωργίου .. ..Ο
Μ. Γούδας ....
Α. Μελᾶς ....
Δ. Μπότσαρης ....Ν
Ἀλ. Μυλωνᾶς ....
Σπυρ. Χασιώτης ....
Χ. Χρηστοβασίλης .. ..Ν
Ἀλκ. Λούλης ....Ν
Γ. Ἐξηντάρης .... ..Ν
Ἀΰγ. Θεολογίτης .... ..Ο
Σ. Καραγεώργης ....
Στ. Νικολαΐδης .... ..Π
Α. Παππαδᾶτος ....
Ε. Σταυρίδης ....Ν
Ι. Τσονταρίδης .... ..Π
Εὐθύμ. Βελλιανίτης .. ..Ο

Δ. Χερβὸς ....Ο
Ἰωάν. Θεοτόκης ....
Σπυρ. Παπᾶτσης ....
Α. Πιέρρης ....Ν
Β. Ἀλεξᾶτος ....Ο
Ι. Μεταξᾶς ....Ο
Κοσμ. Μπουρμπούλης ..Ο
Α. Φωκᾶς ....Ο
Α. Ἀνδρεάδης ....Ν
Γ. Βαρβούτης ....
Α. Ζάχος ....
Γ. Κακουλίδης ....Ν
Ν. Κουπαροῦσος .... ..Ν
Γ. Μπούσιος ....Ν
Π. Παππαδόπουλος .. ....
Κωνστ. Ἀλαβᾶνος ...Ο
Δ. Βοκοτόπουλος ....
Μ. Δερλερὲς ....Ν
Κ. Ἐμπειρῖκος .... ..Ο
Π. Εὐριπαῖος ....Ν
Ν. Καμπάνης ....
Π. Καμπάνης ....Ο
Περ. Μαζαράκης .... ..Ο
Κ. Ναυπλιώτης .... ..Ο
Θ. Βαρβιτσιώτης ...Ο
Ν. Δ. Κουμάνταρος .. ....
Π. Παπαδᾶκος ....
Δ. Πετρακᾶκος .... ..Ν
Γ. Φικιώρης ....
Α. Ἀποστολίδης ....
Ε. Γκλαβάνης ....
Α. Εὐφραιμίδης .... ..Ο
Β. Ζησιάδης ....
Κωνστ. Θέος ....
Ἀλ. Ἰωαννίδης .... ..Ο
Δ. Καζάκης ....
Κ. Καρτάλης ....Ο
Ἀνδρ. Κόρακας ....
Σ. Μάξιμος ....
Α. Μέρος ....Ν
Κ. Σπυρίδης ....
Ν. Κοθρῆς ....
Ροῦσσος Κούνδουρος ....
Ε. Μοδάτσος ....Ο
Α. Γαληνὸς ....Ο
Γ. Θεοδοσιάδης ....
Γ. Καλδῆς ....Ν
Β. Καραπαναγιώτης .. ..Ν
Σ. Κρητικᾶς ....Ν
Γ. Λαζανᾶς ....Ο
Μ. Λαΐλιος ....Ν
Γ. Παπανδρέου ....
Δ. Σάλτας ....
Κ. Σῖμος ....Ν
Π. Ἀντωναρόπουλος ....
Γ. Καντιάνης ....Ο
Α. Ἐμπ. Κουμουνδοῦρος Ο
Π. Μερλόπουλος .... ..Ο

Α. Μισυρλῆς ....Ν
Φ. Μοσχούλας ....Ν
Δ. Μπενάκης ....Ν
Π. Μποῦτος ....Ο
Π. Σάκκης ....
Ε. Φεσᾶς ....
Ἰωάν. Βατίστας ....
Π. Διαμαντόπουλος ....
Ἐμμ. Μαχαίρας ....
Γ. Προυκάκης ....
Γ. Σακαλῆς ....
Σ. Σιμονόγλου ..... Π
Δ. Σκυλίτσης ....
Ἰωάν. Σπετσιώτης .. Ν
Γ. Στρίγκος ....Ο
Σωτ. Σωτηριάδης ...Ο
Θ. Μαγκριώτης ...Ν
Κ. Μαζαράκης ....
Γρ. Τηλικίδης ....Ν
Θ. Χρυσοβέργης ....
Α. Βαλαωρίτης ....Ο
Γ. Μπανιᾶς .....Ν
Α. Τσιώκος ....
Θ. Χαβίνης .....Ν
Κ. Καλκάνης .....Ο
Μ. Τσαρλαμπᾶς ....Ν
Β. Σκουλᾶς .....
Ε. Φωτάκης .....Ο
Χασὰν Ἀγᾶ Ζαδὲ Μουσιαφᾶ .....
Ἀν. Μπακάλμπασης ....
Χαβουζ-Ὀσμὰν .....Ο
Σουκρῆ-Μαμούτ-Ὀγλοῦ ..
Φεχμῆ Χασὰν βέη Ζαδὲ ..
Κ. Τελωνίδης .....
Ἀθ. Σινόκας .....Ν
Νικόλ. Βλιάμος .....Ο
Σ. Μανταφούνης .....Ο
Θεμ. Σοφούλης .....Π
Ἐμ. Χατζηδάκις .....Ν
Π. Ἀλεξίδης .....
Α. Ἀργυρὸς .....Π
Δ. Δούκας .....
Α. Λαζαρίδης .....
Ν. Μανούσης .....Ν

Ν. Τερλόγλου .....Ν
Δημ. Φλωριᾶς .....Ν
Π. Μπούμπουλης .....
Κ. Πετσάλης .....Ο
Χρ. Ἀλαμανῆς .....Ν
Σ. Ἀλεξιάδης .....
Περ. Ἀλεξανδρῆς .....Ν
Ἄδαμ Ἔξαρχος .....Ο
Ε. Ζούκας .....
Γ. Σίδερης .....
Σ. Ταλιαδοῦρος .....Ο
Σωτ. Κατζηγιάκης .....
Φ. Χρηστοδῆμος .....Ο
Α. Ψάρρας .....Ν
Ι. Μάνος .....
Ἀθ. Μιαούλης .....
Α. Σαχτούρης .....
Ν. Βελέντζας .....Ο
Σ. Γάτος .....
Ἰωάν. Εὐταξίας. .....
Σπυρ. Κρεμεζῆς .....
Εὐστ. Μαλαμίδας ...Ν
Χ. Στεργιόπουλος .....
Ι. Τζίβας .....
Θαλῆς Τσιριμῶκος ....Ν
Δ. Κατζίσκος .....Ν
Ι. Βαλαλᾶς .....
Φ. Δραγούμης .....Ν
Ν. Κυριακόπουλος ...Ν
Σ. Λιούμπης .....Ο
Γ. Μάδης .....Ν
Δ. Τζίμας .....
Ἀλ. Ξανθόπουλος .....
Μ. Βολουδάκης .....Ο
Α. Μητσοτάκης .....Ν
Π. Πολυχρονίδης .. ....
Γ. Σίφακας .....Ν
Α. Ἀνδρεάδης .....
Β. Κουκουρίδης .....Ν
Θ. Πανταζίδης .....
Α. Παχνὸς .....Π
Α. Πολεμίδης .....
Ἀλ. Κανάρης .....
Ν. Μαμούνης .....Ν

Ὁ κ. **Πρόεδρος** λέγει ὅτι κατὰ τὸν κανονισμὸν δὲν δύνανται ἡ Βουλὴ νὰ ἀποφασίσῃ ἄνευ ἀπολύτου πλειονοψηφίας τῶν παρόντων μελῶν, συνεπῶς, τῆς προτάσεως μὴ συγκεντρωσάσης τὴν ἀπόλυτον πλειονοψηφίαν τῶν παρόντων μελῶν, ἀπόφασις δὲν ἐλήφθη. Καὶ ἐπομένως ἡ ψηφοφορία θέλει ἐπαναληφθῆ.

Ἐπαναλαμβανομένης ταύτης καὶ γενομένης διαλογῆς προέκυψεν ὅτι ἐψήφισαν ἐν συνόλῳ 81, ἐξ ὧν 74 εἰς τὸ ναὶ 7 εἰς τὸ ὄχι καὶ 10 ἠρνήθησαν ψῆφον.

Μὴ ὑπαρχούσης συνεπῶς ἀπαρτίας ἐλύθη ἡ συνεδρίασις ὥρᾳ 4.15 τῆς πρωΐας.

Ὁ Πρόεδρος
Θ. ΣΟΦΟΥΛΗΣ

Οἱ Γραμματεῖς
Μ. Λαΐλιος,
Θ. Τσιριμῶκος.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΞΓ'

Τῆς 16 Ἀπριλίου 1927

Ὥρᾳ 6 μ. μ. ὁ κ. **Πρόεδρος** ἀνελθὼν ἐπὶ τῆς ἕδρας κηρύσσει τὴν ἔναρξιν τῆς συνεδριάσεως καὶ διατάσσει ν' ἀνοιχθῶσι τὰ θεωρεῖα.

Ἀνακοινοῦνται τὰ ἑξῆς :

Ἐπιτροπὴ ὑποστάντων ζημίας ἐν Ἑλλάδι πρὸ τοῦ Ἰουνίου τοῦ 1917 ὑπὸ τῶν συμμαχικῶν στρατευμάτων ὑποβάλλει ὑπόμνημα περὶ παροχῆς ἀποζημιώσεως.

Πολλὰ ἐπαγγελματικὰ σωματεῖα τῆς πόλεως Θεσσαλονίκης διαμαρτύρονται διὰ τὴν πρωτοφανῆ καὶ προκλητικὴν ἀντεργατικὴν στάσιν τοῦ λιμενάρχου Θεσσαλονίκης.

Ἡ ἕνωσις τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων Λεβαδείας παρακαλεῖ τὴν Βουλὴν ὅπως ἐξετάσῃ εὐμενῶς τὰς ὑποβληθείσας τροπολογίας ὑπὸ τῆς συνομοσπονδίας Ἀθηνῶν ἐπὶ τῶν διατάξεων τοῦ καταστατικοῦ δημοσιοϋπαλληλικοῦ νόμου.

Οἱ Μάρκ. Χειμωνάκης καὶ Εὐθύμ. Μπάκας, κάτοικοι Ἀθηνῶν ὑποβάλλουν ὑπόμνημα περὶ παροχῆς ἀποζημιώσεως λόγῳ τῆς καταστροφείσης περιουσίας των ὑπὸ τῶν ὀργάνων τῶν δημοκρατικῶν ταγμάτων.

Οἱ κ. κ. **Α. Κανάρης** (Ὑπουργὸς τῶν Ναυτικῶν) καὶ **Α. Μιχαλακόπουλος** (Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν) ὑποβάλλουν τὰ κάτωθι νομοσχέδια. Περὶ κυρώσεως 1) τῆς ἐν Βαρκελώνῃ συναφθείσης διεθνοῦς συμβάσεως καὶ καταστατικοῦ ἐπὶ τοῦ καθεστῶτος τῶν διεθνῶν πλωτῶν ὁδῶν καὶ 2) τῆς ἐν Βαρκελώνῃ ὑπογραφείσης δηλώσεως περὶ ἀναγνωρίσεως τοῦ δικαιώματος ναυτικῆς σημαίας εἰς τὰ στερούμενα θαλασσίας ἐξόδου Κράτη.

Πρόεδρος. Ἐπειδὴ πλεῖστοι βουλευταὶ ἀνεχώρησαν, προφανῶς εἶναι ἀνάγκη νὰ διακοποῦν αἱ ἐργασίαι τῆς Βουλῆς.

Θ. Χαβίνης. Εἰς τὰς αἰθούσας εἶναι τόσοι βουλευταί, ὥστε δύναται νὰ γίνῃ συζήτησις.

Πρόεδρος. Τότε εἰσέρχεται ἡ Βουλὴ εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Διάταξιν
τῆς Νομοθετικῆς ἐργασίας

Θ. Γρηγορίου. Παρατηρεῖ ὅτι πρῶτον θέμα τῆς σημερινῆς συνεδριάσεως ὀφείλει νὰ εἶναι ἡ ἐπανάληψις τῆς χθεσινῆς ψηφοφορίας.

Πρόεδρος. Ὄντως τὸ κανονικὸν εἶναι νὰ συνεχισθῇ ἡ χθεσινὴ συζήτησις.

Ι. Μεταξᾶς (Ὑπουργὸς τῆς Συγκοινωνίας). Παρατηρεῖ ὅτι μὴ γενομένης καὶ σήμερον ἀπαρτίας πρὸς ἀπόφασιν, θὰ συνερχώμεθα κατὰ τὴν ἐκδοχὴν αὐτὴν ἐπ' ἄπειρον.

Π. Τσαλδάρης (Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν). Νομίζω, λέγει, ὅτι ἡ σημερινὴ συνεδρίασις ὡρίσθη διὰ νὰ ἀποφασίσωμεν τὴν διακοπὴν τῶν ἐργασιῶν τῆς Βουλῆς λόγῳ τῶν ἑορτῶν καὶ διὰ τίποτε ἄλλο καὶ παρακαλῶ ὅπως ἐπ' αὐτοῦ ἐρωτηθῇ ἡ Βουλή.

Ὁ κ. **Χ. Βοζίκης** λέγει ὅτι ἡ Βουλὴ εὑρίσκεται ἐν ἀπαρτίᾳ καὶ τὸ προέχον ζήτημα εἶναι τὸ τῆς διακοπῆς, καὶ μετὰ τὴν ἀπόφασιν αὐτὴν δυνάμεθα νὰ συζητήσωμεν τί θὰ συζητήσῃ ἡ Βουλή. Συνεπῶς ἀνάγκη νὰ ληφθῇ πρὸς τὸ παρὸν ἡ ἀπόφασις περὶ τῆς μετὰ τὸ πέρας τῆς συζητήσεως διακοπῆς τῆς Βουλῆς.

Πρόεδρος. Βεβαίως θὰ ἐρωτήσωμεν τὴν Βουλήν, καὶ ἤδη ἐρωτῶ: εἶνε σύμφωνος ἡ Βουλὴ νὰ διακόψῃ τὰς ἐργασίας της μετὰ τὸ πέρας τῆς παρούσης συνεδριάσεως μέχρι τῆς 2 Μαΐου ;

Ἡ **Βουλὴ** δέχεται δι' ἀναστάσεως καὶ ἐξουσιοδοτεῖ συνάμα τὸν κ. Πρόεδρον ὅπως κυρώσῃ ὑπ' εὐθύνην του τὰ πρακτικὰ καὶ τῆς χθεσινῆς συνεδριάσεως καὶ τῆς σημερινῆς συνεδριάσεως.

Προκειμένου νὰ ἐπαναληφθῇ ἡ χθὲς μὴ καταληξάσα εἰς ἀποτέλεσμα ψηφοφορία, τινὲς βουλευταὶ ἐνίστανται ὅτι δὲν ἀπεφάνθη ἡ Βουλὴ περὶ τῆς μετὰ τὸ πέρας τῆς παρούσης συνεδριάσεως διακοπῆς τῶν ἐργασιῶν αὐτῆς.

Ἀλ. Παπαναστασίου (Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας). Νὰ ἐρωτηθῇ καὶ πάλιν ἡ Βουλὴ ἐφόσον ὑπάρχει ἀμφισβήτησις (θόρυβος, φωναί).

Γ. Σακαλῆς. Τονίζει ὅτι ἐλήφθη ἐγκυροτάτη ἀπόφασις, περὶ διακοπῆς τῶν ἐργασιῶν τῆς Βουλῆς μέχρι 2 Μαΐου.

Πρόεδρος. Ἐρωτῶ καὶ πάλιν τὴν Βουλὴν νὰ ἀποφανθῇ δι' ἀναστάσεως ἂν δέχεται τὴν διακοπὴν τῶν ἐργασιῶν τῆς Βουλῆς μετὰ τὸ πέρας τῆς συνεδριάσεως διὰ τὴν 2 Μαΐου ἐ. ἔ.

(Ἐγείρονται οἱ περισσότεροι βουλευταί).

Πρόεδρος ἡ Βουλὴ παρεδέχθη.

Γ. Μπούσις. Τονίζει ὅτι ἡ ἔννοια τῆς ἀποράσεως θὰ εἶναι ὅτι δὲν πρόκειται περὶ ἀμέσου διακοπῆς τῶν ἐργασιῶν τῆς Βουλῆς.

Πρόεδρος. Βεβαίως μετὰ τὸ πέρας τῆς Συνεδριάσεως.

Ὁ κ. **Π. Εὐριπαῖος** ἐρωτᾷ, ὅταν θὰ ἐπαναληφθοῦν αἱ ἐργασίαι τῆς Βουλῆς τί θέμα θὰ συζητηθῇ πρῶτον.

Α. Παπαναστασίου. Ἐὰν μὲν εἶνε ἡμέρα ἐπερωτήσεων πρῶτον θέμα θὰ εἶνε ἡ συνέχεια τῆς ἐκκρεμοῦς συζητήσεως, ἄλλως θὰ συζητηθοῦν τὰ θέματα τῆς ἡμέρας ἐκείνης.

Πρόεδρος. Ὑπανειλημμένως ἀπεφάνθη ἡ Βουλὴ περὶ τῆς διακοπῆς τῶν ἐργασιῶν αὐτῆς χάριν τῶν ἑορτῶν μετὰ τὸ πέρας τῆς παρούσης συνεδριάσεως, ἄλλο τίποτε δὲν ἠμπορεῖ νὰ γίνῃ.

Μεθ. προκειμένου νὰ ἐπαναληφθῇ ἡ διεξαγωγὴ τῆς χθὲς μὴ καταληξάσης εἰς ἀποτέλεσμα ψηφοφορίας, ὁ κ. **Ι. Ράλλης** λέγει ὅτι ἡ Βουλὴ προφανῶς εὑρίσκεται ἐν ἀπαρτίᾳ, ἡ δὲ τυχὸν ἔλλειψις τῆς ἀπαρτίας θὰ ἐξελεγχθῇ μετὰ τὴν ψηφοφορίαν. Τοῦτο λέγει ἵνα καθορισθῇ, τέλος πάντων, ὅτι ὑπάρχει ὡρισμένη τακτικὴ διὰ τῆς ἐλλείψεως τῆς ἀπαρτίας νὰ ἐπέρχεται ἀναβολὴ λήψεως ἀποφάσεως.

Ὁ κ. **Β. Σαγιᾶς** ζητεῖ τὸν λόγον ἐπὶ τῆς ψηφοφορίας.

Πρόεδρος. Δὲν ἠμπορεῖτε νὰ λάβητε τὸν λόγον ἐπὶ τῆς ψηφοφορίας.

Β. Σαγιᾶς. Εἰσήχθη ἐξ ἀρχῆς πάλιν ἡ πρότασις καὶ ζητῶ τὸν λόγον πρὸ τῆς ψηφοφορίας.

Πρόεδρος. Δὲν ἐπιτρέπει ὁ κανονισμός.

Καλοῦνται ὡς ψηφολέκται οἱ κ. κ. **Εὐστ. Μαλαμίδας** καὶ **Α. Μάρκου** ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν τῶν ὁποίων ἄρχεται ἡ δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως ψηφοφορία, τοῦ ζητήματος τεθέντος οὕτω :

—Οἱ παραδεχόμενοι τὴν παραπομπὴν τοῦ διατάγματος τοῦ ἐνοικιοστασίου εἰς κοινοβουλευτικὴν ἐπιτροπὴν λέγουσι ναί, οἱ δὲ μὴ παραδεχόμενοι αὐτὴν λέγουσιν ὄχι. Περατωθείσης τῆς ψηφοφορίας καὶ γενομένης τῆς διαλογῆς προέκυψε τὸ ἑξῆς ἀποτέλεσμα, ἐψηφοφόρησαν ἐν ὅλῳ 112, εἶπον ναὶ 82, εἶπον ὄχι 22, καὶ ἠρνήθησαν ψῆφον 8, κατὰ τὸ παρατεθέμενον πρωτόκολλον.

Κ. Ἀγγελόπουλος ....
Ν. Ἀμηρᾶς ....
Μιχ. Ἀργυρόπουλος .. Ν
Χαρ. Βοζίκης ....
Γ. Γεωργιάδης ....Ν
Κ. Δεμερτζῆς ....
Α. Δουλγερίδης ....
Γ. Ἐμπειρικὸς ....
Ἐμ. Ἐμμανουηλίδης ....
Ἰωάν. Καλογερᾶς .... ..Ν
Ν. Κρανιωτάκης ....
Θ. Νικολούδης .... ..Ο
Χρ. Ἀνδᾶς ....Ν
Γ. Μερκούρης ....Π
Δ. Μπαμπάκος ....
Ἰωάν. Ράλλης ....Ν
Ἀντ. Στρατηγόπουλος ..Ν
Π. Τσιτσεκλῆς ....Ν
Γ. Ἀθανασιάδης ....
Γ. Ἀλεξανδρόπουλος .. ..

Γ. Καλαντζόπουλος ....
Ι. Κανακᾶς ....
Δ. Κατσάνος ....Ο
Γ. Καραντάρης ....Η
Ἰωάν. Νικολιτσας ....
Ἰωάν. Παπαϊωάννου ....
Σπυρ. Τρικούπης ....
Γ. Τσακανίκας ....
Ἰωάν. Τσιγαδᾶς ....
Λ. Γρηγοριάδης ....Ν
Δ. Δημάδης ....
Γ. Παπαπαράσχος ....
Λ. Κατζηγώστας ....
Ἀπ. Ζούζουλας ....
Σπυρ. Ἠλιόπουλος ....Ν
Γ. Καρπετόπουλος ....
Γ. Μηναΐος ....
Ι. Μουντζουρίδης ....Ν
Η. Πετρίδης ....Ο
Σπ. Στάης ....Ο
Η. Τσαλδάρης ..... Η
Κ. Τσαλδάρης ....
Ἀθ. Χριστόπουλος ....Ν
Ἠλίας Ἀποσκίτης ....
Θ. Γρηγορίου ....Ο
Γ. Μπακόπουλος ....
Ν. Μπακόπουλος ....Ν
Δ. Παπούτας ....
Θεόδ. Τουρκοβασίλης ....
Α. Τροχάνης ....
Ν. Τριανταφυλλάκος ....
Σπυρ. Τσακόπουλος ....
Ν. Ἀνδρεαδάκης ....
Ἰωάν. Κίνιας ....
Λουκ. Κουτσοπέταλος ....
Μ. Μαντᾶς ....Ν
Γεώργ. Μικρὸς ....
Η. Νικολαΐδης ....Ν
Γεώργ. Πεσματζόγλου Ο
Α. Ἀγγελόπουλος ....Ν
Τάσης Ἀναστασίου ....
Κ. Γκότσης ....Ο
Κ. Γόντικας ....
Ἰωάν. Γιαννόπουλος ....
Α. Μάρκου ....Ο
Ἀνδρ. Μιχαλακόπουλος....
Δ. Μπούκουρας ....Ν
Σ. Ηλιοζωρόπουλος..... ...
Β. Κανακάρης Ρούφος ..Ο
Βασίλειος Σαγιᾶς ....
Ἀνδρ. Στεφανόπουλος ....
Ι. Σισίνης ....
Δ. Στεφανόπουλος ....
Γ. Βοραζάνης ....
Κ. Γεωργαντόπουλος ....
Γ. Ζερβὸς ....Ν
Α. Θεοδωρίδης ....Ν
Κ. Κωνσταντινίδης ....Ν
Α. Λαμπριανίδης..... ...Ο
Κ. Ὀρφανὸς ....Ν
Χ. Πανταζίδης ....Ν
Χ. Παπάζογλου ....Ν
Α. Παππαπαναγιώτου ..Ν
Α. Χαΐνογλου ....
Β. Χατζηλίας ....Ν
Κ. Βλαχοθανάσης ....Ν
Ι. Βογιατζῆς ....Ν

Θ. Κακαρᾶς ....
Σ. Οἰκονομίδης ....
Θ. Παππαστρατῆς ....
Η. Νατζηπάνος ....
Δ. Βούλτσος ....Ν
Θ. Γούσκος ....Ν
Ν. Κολυβᾶς ....Ν
Ἐμ. Λούντζης ....
Ἀντ. Γαλανάκης ....
Γ. Κοκινάκης ....Ν
Γ. Μαρῆς ....Ν
Β. Μεϊμαράκης ....
Ι. Περδικογιάννης ....
Κ. Πλυμρονάκης ....
Γ. Φραγκουδάκης ....
Δημ. Ἀμπατζόπουλος ..Ν
Ι. Ι. Ἄμπατ ....
Θ. Ἀνδρεάδης ....
Ἀλ. Βουτυρᾶς ....
Ζ. Βεντούρας ....
Ν. Δαρβέρης ....Ο
Δ. Εὐθυμιάδης ....Ν
Μ. Θεοδωρίδης ....
Δ. Ἰασωνίδης ....
Δ. Κάκκαβος ....
Ι. Καστατζόγλου ....
Μ. Κίρκος ....
Λ. Κυβετὸς ....
Μεντὲς Λιὰο Μεσατζῆς ..
Κ. Μουζενίδης ....
Κ. Μιττᾶκος ....Ν
Ἀλ. Παπαναστασίου ..Η
Γρ. Παππανικολάου ..Ν
Σταμ. Παππάζης ....
Φ. Παππαγεωργίου ....Ο
Ἰσαὰκ Ἀβραὰμ Σικελῆ ...
Δαυΐδ Μπουχὰρ Σολὰν ....
Γ. Χατζηγεωργίου ....
Μ. Γούδας ....
Α. Μελᾶς ....
Δ. Μπότσαρης ....Ν
Ἀλ. Μυλωνᾶς ....
Σπυρ. Χαντώτης ....Ν
Χ. Χρηστοβασίλης ....
Ἀλκ. Λούλης ....Ν
Γ. Ἐξαντάρης ....
Αὐγ. Θεολογίτης ....Ο
Σ. Καραγεώργης ....
Στ. Νικολαΐδης ....
Α. Παππαδᾶτος ....
Ε. Σταυρίδης ....Ν
Ι. Τσονταρίδης ....
Εὐθύμ. Βελλιανίτης ....
Δ. Ζερβὸς ....
Ἰωάν. Θεοτόκης ....
Σπυρ. Παϊπέτης ....
Α. Πιέρρης ....
Β. Ἀλεξᾶτος ....Ο
Ι. Μεταξᾶς ....Ο
Κοσμ. Μπουρμπούλης ....
Α. Φωκᾶς ....
Λ. Ἀνδρεάδης ....
Γ. Βαρβούτης ....
Α. Ζάχος ....
Γ. Κακουλίδης ....Ν
Ν. Κουπαροῦσος ....
Γ. Μπούσιος ....Ν

Η. Παππαδόπουλος ....Ν
Κωνστ. Ἀλαβᾶνος ....Η
Δ. Βοκοτόπουλος ....Ν
Μ. Δερλερὲς ....Ν
Κ. Ἐμπειρᾶκος ....
Η. Εὐριπαῖος ....Ν
Ν. Καμπάνης ....Η
Η. Καμπάνης ....
Ηερ. Μαζαράκης ....Ο
Κ. Ναυπλιώτης ....
Θ. Βαρβιτσιώτης ....
Ν. Δ. Κουμάνταρος ....
Η. Παπαδᾶκος ....
Δ. Πετρακᾶκος ....
Γ. Φικιώρης ....Ν
Ἀ. Ἀποστολίδης ....
Ε. Γκλαβάνης ....
Α. Εὐφραιμίδης ....
Β. Ζησιάδης ....
Κωνστ. Θέος ....
Ἀλ. Ἰωαννίδης ....
Δ. Καζάκης ....
Κ. Καρτάλης ....
Ἀνδρ. Κόρακας ....
Σ. Μάξιμος ....Ν
Α. Μέρος ....Ν
Κ. Σπυρίδης ....Ν
Ν. Κοθρῆς ....
Ροῦσσος Κούνδουρος ....
Ε. Μοδάτος ....
Α. Γαληνὸς ....
Γ. Θεοδοσιάδης ....
Γ. Καλδῆς ....Ν
Β. Καραπαναγιώτης ....
Σ. Κρητικᾶς ....Ν
Γ. Λαζανᾶς ....
Μ. Λαΐλιος ....Ν
Γ. Παπανδρέου ....
Δ. Σάλτας ....
Κ. Σῖμος ....Ν
Η. Ἀντωναρόπουλος ....
Γ. Καντιάνης ....
Α. Ἐμπ. Κουμουνδοῦρος ..
Η. Μερλόπουλος ....Ο
Α. Μισυρλῆς ....Ν
Φ. Μοσχούλας ....Ν
Δ. Μπενᾶκης ....Ν
Η. Μποῦτος ....
Η. Σάκκης ....Ο
Ε. Φεσᾶς ....
Ἰωάν. Βατίστας ..... Ν
Η. Διαμαντόπουλος ..Ν
Ἐμ. Μαχαίρας ....
Γ. Προυκάκης ....
Γ. Σακαλῆς ....
Σ. Σιμονόγλου ....
Δ. Σκυλίτσης ....Ν
Ἰωάν. Σπετσιώτης ....Ν
Γ. Στρίγκος ....
Σωτ. Σωτηρ άδης ....
Θ. Μαγκριώτης ....
Κ. Μαζαράκης ....
Γρ. Τηλικίδης ....Ν
Θ. Κουτσοβέργης ....
Α. Βαλαώρίτης ....
Γ. Μπαμιᾶς ....
Α. Τσιῶκος ....

Θ. Καβίνης ....Ν
Κ. Καλκάνης ....
Μ. Τσαρλαμπᾶς ....Ν
Β. Σκουλᾶς ....
Ε. Φωτάκης ....Η
Κατὰν Ἀγᾶ Ζαδὲ Μουσταφᾶ ....
Ἀν. Μπακάλμπασης ..Ν
Χαβουζ-Ὀσμᾶν ....Ο
Σουκρῆ-Μαμούτ-Ὀγλοῦ Ν
Φεχμῆ Χασὰν βέη Ζαδὲ ..
Κ. Τελωνίδης ....
Ἀθ. Σινόκας ....Ν
Νικόλ. Βλιᾶμος ....
Σ. Μανταφούνης ....Ο
Θεμ. Σοφούλης ....Η
Ἐμ. Κατζηδάκις ....Ν
Η. Ἀλεξιάδης ....
Λ. Ἀργυρὸς ....
Δ. Δούκας ....
Α. Λαζαρίδης ....
Ν. Μανούσης ....Ν
Ν. Τερλόγλου ....
Δημ. Φλωριᾶς ....
Η. Μπούμπουλης ....
Κ. Πετσάλης ....Ο
Χρ. Ἀλαιμανῆς ....Ν
Σ. Ἀλεξιάδης ....
Ηερ. Ἀλεξανδρῆς ....Ν
Ἀδαμ Ἔξαρχος ....
Ε. Ζούκας ....
Γ. Σίδερης ....Ν
Σ. Ταλιαδοῦρος ....
Σωτ. Κατζηγάκης ....
Φ. Χρηστοδήμος ....
Λ. Τάρρας ....
Ι. Μάνος ....
Ἀθ. Μιαούλης ....
Α. Σαχτούρης ....
Ν. Βελέντζας ....Ο
Σ. Γάτος ....
Ἰωάν. Εὐτάξίας ....
Σπυρ. Κρεμεζῆς ..... Ν
Εὐστ. Μαλαμίδας ..... Ν
Χ. Στεργιόπουλος ..... Ν
Ι. Τζίβας ....Ν
Θαλῆς Τσιριμῶκος ..... Ν
Δ. Χατζῖσκος ....Ν
Ι. Βαλαλᾶς ....
Φ. Δραγούμης ....Ν
Ν. Κυριακόπουλος ....
Σ. Λούμπης ....
Γ. Μόδης ....
Δ. Τζίμας ....
Ἀλ. Ξανθόπουλος ....
Μ. Βολουδάκης ....
Α. Μητσοτάκης ....Ν
Η. Πολυχρονίδης ....
Γ. Σήφακας ....Ν
Α. Ἀνδρεάδης ....
Β. Κουκουρίδης ....Ν
Θ. Παντζίδης ....
Λ. Παχνὸς ....
Λ. Πολεμίδης ....
Ἀλ. Κανάρης ....
Ν. Μαμούνης ....Ν

Συνεπῶς ἡ πρότασις περὶ παραπομπῆς τοῦ ἐνοικιοστασίου εἰς ἐπιτροπὴν ἐγένετο δεκτή.

Προκειμένου εἶτα νὰ διεξαχθῇ ψηφοφορία ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῆς προσωρινῆς ἀναστολῆς τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ ἐνοικιοστασίου ὁ κ. **Ν. Μπακόπουλος** λέγει ὅτι ἡ ἀπόφασις τῆς Βουλῆς ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῆς παραπομπῆς τοῦ ἐνοικιοστασίου εἰς ἐπιτροπήν, ἐκδηλοῖ τὴν πρόθεσιν αὐτῆς ἐπὶ τοῦ Διατάγματος τοῦ ἐνοικιοστασίου, συνεπῶς, περιττεύει ἡ δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως ψηφοφορία ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῆς προσωρινῆς ἀναστολῆς καὶ δύναται νὰ ληφθῇ ἀπόφασις δι' ἀναστάσεως.

Ὁ κ. **Μ. Τσαρλαμπᾶς** λέγει ὅτι τὸ διάταγμα ἤδη παρεπέμφθη εἰς ἐπιτροπήν, συνεπῶς εἶναι ὑπὸ κρίσιν καὶ δὲν δύνανται τὰ δικαστήρια νὰ ἐφαρμόζωσιν αὐτό, ἡ ἀναστολὴ ἄρα ἐπέρχεται αὐτοδικαίως μέχρις ὅτου ἀποφανθῇ ἡ Κοινοβουλευτικὴ ἐπιτροπή.

Ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου διακόπτεται ἡ Συνεδρίασις ἐπὶ 10 λεπτά.

Ἐπαναληφθείσης τῆς συνεδριάσεως ὁ κ. **Α. Μάρκου** λέγει ὅτι ἡ ἐπιτροπὴ πρέπει νὰ καταρτισθῇ ὄχι ἀπὸ βουλευτὰς δικηγοροῦντας εἰς τὰ ἐφετεῖα καὶ τὴν πρωτεύουσαν, διότι οἱ δικηγοροῦντες εἰς τὰ ἐφετεῖα ὑφίστανται ὑποσυνειδήτως ὑποβολάς.

Ὁ κ. **Ν. Μπακόπουλος** διαμαρτύρεται διὰ τὴν πρότασιν τοῦ κ. Μάρκου, καὶ συνιστᾷ εἰς τὴν Βουλὴν νὰ ἀπορρίψῃ ταύτην ἀσυζητητεί.

Ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῆς προτάσεως περὶ ὀνομαστικῆς ψηφοφορίας ὁ κ. **Α. Μητσοτάκης** λέγει ὅτι ἐφόσον οἱ ὑποβαλόντες τὴν πρότασιν περὶ ὀνομαστικῆς ψηφοφορίας ἀπέσυρον αὐτὴν δὲν ὑπάρχει ζήτημα.

Ὁ κ. **Κ. Καλκάνης** λέγει ὅτι ἐπὶ τῇ βάσει τῆς χθεσινῆς προτάσεως διεξήχθη ψηφοφορία χθές, ἐλύθη δὲ ἡ συνεδρίασις ἐλλείψει ἀπαρτίας. Σήμερον ὅμως, συμφώνως τῷ κανονισμῷ τῆς Βουλῆς, πρέπει νὰ ἐπαναληφθῇ ἡ ψηφοφορία. Εἶναι δὲ δικαίωμα τῆς Βουλῆς νὰ ὑποβάλῃ νέαν πρότασιν, ἤτις καὶ ὑπεβλήθη.

Ὁ κ. **Φ. Μοσχούλας** λέγει ὅτι πρέπει νὰ ἀναγνωσθῶσι τὰ ὀνόματα τῶν ὑποβαλόντων τὴν νέαν πρότασιν, διὰ νὰ γνωσθῇ ἂν οὗτοι εἶναι παρόντες.

Ὁ κ. **Π. Τσιτσεκλῆς** λέγει ὅτι κατόπιν τῆς παραπομπῆς τοῦ νομοθετήματος εἰς τὴν ἐπιτροπὴν τοῦτο εἶναι μετέωρον. Καὶ αὐτὸς ἄλλοτε εἶχε τὴν γνώμην, ὅτι θὰ ἠδύνατο νὰ ἐφαρμόζεται ἓν νομοθέτημα ἔστω καὶ μετέωρον, ἀλλὰ κατόπιν τῆς διεξαχθείσης τότε ἐν τῇ Βουλῇ συζητήσεως, ἐπείσθη ὅτι ἐφόσον ἓν διάταγμα εἶναι μετέωρον καὶ αἱ διατάξεις αὐτοῦ δύνανται νὰ τροποποιηθοῦν, πρέπει νὰ ἀνασταλῇ ἡ ἐφαρμογή του. Καὶ πράγματι ἀνέστειλε τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ ἐνοικιοστασίου του μέχρις ἀποφάσεως τῆς ἐπιτροπῆς. Φρονεῖ συνεπῶς ὅτι ὁ κ. Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης ὀφείλει νὰ δηλώσῃ ὅτι τὸ νομοθέτημα παραπεμφθὲν εἰς ἐπιτροπὴν δὲν δύναται νὰ ἐφαρμόζεται, τοιουτοτρόπως δὲ ἀποφεύγομεν καὶ τὴν ψηφοφορίαν.

Ὁ κ. **Κ. Ἀγγελόπουλος** λέγει ὅτι ὁ κ. Τσιτσεκλῆς εὑρεθεὶς πρὸ ὁμοίων περιστάσεων ἐδέχθη τὴν ἀναστολὴν τοῦ διατάγματος, ἀλλὰ σήμερον δὲν εὑρισκόμεθα πρὸ τῶν καταστάσεων αὐτῶν διότι ἡ Βουλὴ χθὲς ἐδέχθη ὅτι ὁ κ. Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης ἐνήργησε νομίμως. Ἡ δικαστικὴ ἀρχὴ εἶνε ὑποχρεωμένη νὰ ἐκτελέσῃ τὸν ὑπάρχοντα νόμον, δὲν δύναται δὲ ὁ Ὑπουργὸς νὰ προτείνῃ τὴν ἀναστολήν. Τοῦτο δύναται νὰ πράξῃ μόνον ἡ Βουλή. Ἄλλως τε οἱ νόμοι δὲν καταργοῦνται δι' ἀποφάσεων τῆς Βουλῆς, ἀλλὰ δι' ἄλλων νόμων.

Ὁ κ. **Ν. Μπακόπουλος** λέγει ὅτι χθὲς ἀπεφάνθη ἡ Βουλὴ ὅτι ὁ κ. Ὑπουργὸς εἶχε νόμιμον ἐξουσιοδότησιν διὰ νὰ ἐκδώσῃ τὸ Διάταγμα. Ἀλλὰ ὁ κ. Ὑπουργὸς μέχρι τοῦδε δὲν ἐξέδωκεν ἓν διάταγμα ἀλλὰ τρία ἢ τέσσαρα. Καθὼς λοιπὸν δι' ἑτέρου διατάγματος ἀνέστειλε τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ τελευταίου διατάγματος, τοιουτοτρόπως δύναται καὶ σήμερον νὰ ἀναστείλῃ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ τελευταίου Διατάγματος.

Ὁ κ. **Α. Μητσοτάκης** λέγει ὅτι αἱ ἀντιλήψεις τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης περὶ τῆς σημασίας τῆς ψήφου τῆς Βουλῆς θὰ ἐπροξένησαν εἰς αὐτὴν ἐντύπωσιν θλιβεράν. Καὶ μόνον τὸ γεγονὸς τῆς ἀποφάσεως τῆς Βουλῆς περὶ παραπομπῆς εἰς Ἐπιτροπὴν τοῦ διατάγματος, ὑποχρεοῖ τὸν Ὑπουργὸν νὰ δεχθῇ ὅτι δὲν δύναται νὰ ἰσχύσῃ ὁ νόμος ὁ χορηγήσας τὴν ἐξουσιοδότησιν, ἐφόσον ἡ νομοθετικὴ ἐξουσία ἔδωκεν ἀντίθετον ἐντολήν. Μὴ συμμορφούμενος πρὸς ταῦτα ὁ κ. Ὑπουργὸς δὲν δύναται νὰ παραμείνῃ εἰς τὸ Ὑπουργικὸν ἑδώλιον, διότι ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει θὰ ἐφθάναμεν εἰς κοινοβουλευτικὴν δικτατορίαν. Ἔχουν δὲ καθῆκον καὶ τὰ λοιπὰ μέλη τῆς Κυβερνήσεως παρεμβαίνοντα νὰ διασώσουν τὸ ὀλίγον κῦρος τὸ ὁποῖον ἀπέμεινεν εἰς τὴν Βουλήν.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** ἀνακοινοῖ μετὰ τοῦτο ὅτι θέλει διεξαχθῇ ψηφοφορία δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως ἐπὶ τῆς ὑποβεβλημένης προτάσεως.

Ὁ κ. **Χ. Βοζίκης** ἐρωτᾷ πῶς ἔχει διατυπωθῇ ἡ πρότασις.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** λέγει ὅτι ζητεῖται ἡ ἀναστολὴ τῶν περὶ ἐνοικιοστασίου διαταγμάτων μέχρι τῆς ἀποφάσεως τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς.

Ὁ κ. **Κ. Ἀγγελόπουλος** (Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης) λέγει ὅτι τὸ ὀρθότερον πάντων εἶνε νὰ ἀποφασισθῇ ὅπως μέχρις ὅτου ἀποφασίσῃ ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ ἰσχύει τὸ ἐνοικιοστάσιον τοῦ κ. Τσιτσεκλῆ.

Ὁ κ. **Χ. Βοζίκης** λέγει ὅτι ἤδη εὑρίσκεται ἐν ὁμοφωνίᾳ μετὰ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης, διότι ἡ Βουλὴ ἐπιθυμεῖ βεβαίως τὴν ἀναστολὴν ἀλλ' αὕτη πρέπει νὰ γίνῃ διὰ ψηφίσματος διότι ὡς ἔχει ἡ πρότασις καὶ ψηφισθεῖσα οὐδεμίαν θὰ ἔχῃ νομικὴν συνέπειαν.

Ὁ κ. **Γ. Σίδερης** λέγει ὅτι θὰ ἠδύνατο νὰ γίνῃ δεκτὸν ψήφισμα, καθ' ὃ μέχρι τῆς ἀποφάσεως τῆς κοινοβουλευτικῆς ἐπιτροπῆς ἐπανέρχονται ἐν ἰσχύϊ πᾶσαι αἱ πρὸ τοῦ Διατάγματος τοῦ Ὑπουργοῦ Ἀγγελοπούλου ἰσχύουσαι περὶ ἐνοικιοστασίου διατάξεις.

Ὁ κ. **Α. Ἰωαννίδης** παρατηρεῖ ὅτι πρέπει νὰ ὁρισθῇ ὡρισμένη προθεσμία εἰς τὴν ἐπιτροπὴν διὰ νὰ ἐπιφέρῃ τὰς ἐπὶ τοῦ διατάγματος τροποποιήσεις.

Ὁ κ. **Κ. Ἀγγελόπουλος** (Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης) δύναται, λέγει ἡ ἐπιτροπὴ νὰ δώσῃ ἀναδρομικὴν δύναμιν εἰς τὰς διατάξεις τοῦ νέου ἐνοικιοστασίου, ἐὰν τοῦτο εἶναι ἀντίθετον εἰς τὰς διατάξεις τοῦ ἤδη ἰσχύοντος.

Φωναί. Ὄχι, ὄχι.

Ι. Ράλλης Ἡ ἀναστολὴ τῆς ἐκτελέσεως τοῦ ἐνοικιοστασίου ἀναγκαίως, λέγει, ἐπαναφέρει τὰ πράγματα εἰς τὸ πρὸ αὐτοῦ καθεστώς. Ἐξ ἄλλου ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ διατάγματος καὶ ἡ κατόπιν μετατροπή του θὰ δημιουργήσῃ προφανῶς κυκεῶνα.

Ὁ κ. **Ι. Μεταξᾶς** λέγει ὅτι πρὸ τοῦ τελευταίου διατάγματος ἴσχυε τὸ διάταγμα Κονδύλη, διὰ τοῦ ὁποίου παρέχεται εἰς τὴν Κυβέρνησιν τὸ δικαίωμα νὰ τροποποιῇ ἑκάστοτε τὸ ἐνοικιοστάσιον. Ἐρωτᾶ, αὐτὸ θέλει ἡ Βουλὴ νὰ ἰσχύῃ ;

Φωναί. Ὄχι, ὄχι.

Ὁ κ. **Π. Τσιτσεκλῆς** λέγει ὅτι ὑπῆρχεν ἐπὶ Κυβερνήσεως Μιχαλακοπούλου ἓν καθεστώς, τὸ ὁποῖον μετεβλήθη ὑπὸ τοῦ διατάγματος Παγκάλου, τὸ ὁποῖον ἔπειτα συνεπληρώθη διὰ διαφόρων ἄλλων μεταγενεστέρων διαταγμάτων. Τὸ καθεστὼς τοῦτο δὲν δύναται νὰ ἔχῃ τὸ ἀπαιτούμενον κῦρος ἐφόσον κατόπιν τῆς παραπομπῆς εἰς ἐπιτροπὴν εἶναι ἐπίδικον. Τοῦτο εἶναι ἀναμφισβήτητον καὶ νομίζω ὅτι καὶ ὁ Ὑπουργὸς δὲν πρέπει νὰ ἔχῃ ἀντίρρησιν, προκειμένου νὰ κάμωμεν κάτι σοβαρὸν καὶ δυνάμενον νὰ ἐπιβληθῇ.

Ὁ κ. **Α. Ἀγγελόπουλος** παρατηρεῖ ὅτι δὲν ὑπάρχει

ἀμφιβολία ὅτι ἀναστελομένου τοῦ διατάγματος θὰ ἐπανέλθουν ἐν ἰσχύϊ τὰ πρὸ αὐτοῦ ἰσχύοντα.

Γ. Μερκούρης (Ὑπουργὸς τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας). παρατηρεῖ ὅτι εἶναι πρόδηλον ὅτι, διὰ τῶν λόγων του ὁ κ. Ὑπουργὸς ἐζήτησεν ἐξουσιοδότησιν ἐκ μέρους τῆς Βουλῆς νὰ θέσῃ εἰς ἰσχὺν τὸ πρώην καθεστὼς, ὅπερ διὰ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ νέου διατάγματος εἶναι κατηγορημένον. Δίδοντες συνεπῶς τὴν ζητουμένην ἐξουσιοδότησιν λύομεν τὸ ζήτημα.

Πολλοὶ Βουλευταί, Μάλιστα, μάλιστα.

Ὁ κ. ***Ι. Ράλλης*** λέγει ὅτι εἶναι ἀνάγκη νὰ δηλωθῇ ὅτι, οἱ ψηφίζοντες ὑπὲρ τῆς ἀναστολῆς ψηφίζουν καὶ τὴν ἐπαναφορὰν τοῦ πρώην ἐνοικιοστασικοῦ καθεστῶτος.

Πρόεδρος. Μάλιστα, ὑπάρχει καὶ ἡ πρότασις ψηφίσματος τοῦ κ. - ἰδερῃ τροποποιηθεῖσα οὕτω:

Φωναί. Δεκτόν, δεκτόν.

Ι. Μεταξᾶς (Ὑπουργὸς τῆς Συγκοινωνίας). Συντασσόμεθα μὲ τὸ ψήφισμα ὅπερ ὑπεβλήθη.

Πρόεδρος. Τὸ ψήφισμα ἔχει οὕτω.

Ὁ Πρόεδρος
Θ. ΣΟΦΟΥΛΗΣ

ΨΗΦΙΣΜΑ

Περὶ ἀναστολῆς τῆς ἰσχύος τοῦ ἀπὸ 7 Ἀπριλίου ἐ. ἔ. Διατάγματος περὶ ἐνοικιοστασίου.

Ἡ ἰσχὺς τοῦ ἀπὸ 7 Ἀπριλίου ἐ. ἔ. Διατάγματος περὶ ἐνοικιοστασίου ἀναστέλλεται μέχρι τῆς λήψεως ἀποφάσεως εἰκοσαμελοῦς εἰδικῆς κοινοβουλευτικῆς ἐπιτροπῆς, ληφθησομένης τὸ βραδύτερον μέχρι τῆς 31ης Μαΐου ἐ. ἔ. ἐπανερχομένων εἰς ἰσχὺν τῶν μέχρι τῆς ἐκδόσεως τοῦ ἀνωτέρω διατάγματος ἰσχυουσῶν διατάξεων τοῦ ἐνοικιοστασίου.

Γ. Σίδερης. Νὰ ὁρισθῇ 30μελὴς ἐπιτροπή.

Μεθὸ γίνεται δεκτὸν δι' ἀναστάσεως τὸ ἀνωτέρω ψήφισμα καὶ ἐξουσιοδοτεῖται ὁ κ. Πρόεδρος νὰ καταρτίσῃ τὴν 20μελῆ εἰδικὴν ἐπιτροπὴν ἀναλόγως τῆς δυνάμεως τῶν κομμάτων καὶ νὰ ἐπικυρώσῃ ὑπ' εὐθύνην του τὰ πρακτικά.

Λύεται εἶτα ἡ Συνεδρίασις ὥρᾳ 8. 10', ὁρισθείσης ἡμέρας ἐπαναλήψεως τῶν ἐργασιῶν τῆς Βουλῆς τῆς 2ας Μαΐου καὶ ὥρας 5 1)2 μ. μ.

Οἱ Γραμματεῖς
Μ. Λαΐλιος
Θ. Τσιριμῶκος

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΞΔ'

Τῆς 2 Μαΐου 1927

Ὥρᾳ 6. 30' μ. μ. ὁ κ. ***Πρόεδρος*** ἀνελθὼν ἐπὶ τῆς ἕδρας κηρύσσει τὴν ἔναρξιν τῆς συνεδριάσεως καὶ διατάσσει ν' ἀνοιχθῶσι τὰ θεωρεῖα.

Ἀνακοινοῦνται τὰ ἑξῆς:

Ὁ Γεώργιος Ἀναγνωστόπουλος ἰατρὸς κάτοικος Κορινθίας ὑποβάλλει ὑπόμνημα περὶ συμπληρώσεως τοῦ νόμου 2527 περὶ ἀπονομῆς διπλωμάτων εὑρεσιτεχνίας.

Αἱ κοινότητες τῆς ἐπαρχίας Νιγρίτης ὑποβάλλουσιν ὑπόμνημα δι' οὗ ζητοῦν τὴν ἀναθεώρησιν τῶν τιμῶν τῶν ἐπιδικαζομένων ἀποζημιώσεων διὰ τὰς ζημίας τὰς ἐπενεχθείσας εἰς τοὺς κατοίκους τῆς περιφερείας Νιγρίτης παρὰ τῶν Συμμαχικῶν στρατῶν ἐν ἔτει 1916—1917.

Οἱ ἐν Πραβίῳ ἀστοὶ πρόσφυγες παρακαλοῦν τὴν Βουλὴν νὰ μεριμνήσῃ διὰ τὴν σύστασιν συνεργείου ὑποκαταστήματος τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης πρὸς ἐκτίμησιν τῶν παραχωρηθέντων οἰκοπέδων πρὸς ἀνέργεσιν οἰκιῶν καὶ καταστημάτων.

Τὸ ἐπαγγελματικὸν καὶ Βιοτεχνικὸν Ἐπιμελητήριον Βόλου ζητεῖ νὰ προστεθῇ εἰς τὴν διοικητικὴν ἐπιτροπὴν τοῦ εἰδικοῦ ταμείου ὁδοποιίας εἷς ἀντιπρόσωπος τῆς ἐπαγγελματικῆς τάξεως ὑποδεικνυόμενος ὑπὸ τοῦ Ἐπαγγελματικοῦ καὶ Βιοτεχνικοῦ Ἐπιμελητηρίου.

Ἡ Ἕνωσις ἐφέδρων ἀξιωματικῶν Ἀθηνῶν ὑποβάλλει ὑπόμνημα δι' οὗ ὁ ἐφεδρικὸς κόσμος ἐξαιτεῖται τὴν βελτίωσιν καὶ κύρωσιν τῆς ὑφισταμένης ἐφεδρικῆς νομοθεσίας.

Οἱ ἀκτήμονες κάτοικοι τῆς κοινότητος Ζαγοριτσάνης παρακαλοῦν τὴν Βουλὴν ὅπως παραχωρήσῃ αὐτοῖς ἐκ ἀπὸ ἐτῶν καλλιεργούμενα βουλγαρικὰ ἀγροκτήματα.

Ἡ ἕνωσις λειτουργῶν μέσης ἐκπαιδεύσεως Φθιωτιδοφωκίδος-Εὐρυτανίας παρακαλεῖ τὴν Βουλὴν νὰ χορηγηθῇ καὶ εἰς τοὺς λειτουργοὺς τῆς μέσης ἐκπαιδεύσεως τὸ παρεχόμενον καὶ εἰς ἄλλους κλάδους ἐπίδομα 3)16 τοῦ μισθοῦ.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Κοινότητος Ὀρθολιθῶν (Κάτω Φαναρίου τοῦ Δήμου Δρυόπης τῆς Τροιζηνίας) ὑποβάλλει αἴτησιν διαμαρτυρίας τῶν κατοίκων τῆς κοινότητος Κάτω Φαναρίου κατὰ τῶν ὑποβαλόντων ἀναφορὰν κατὰ τοῦ δημοδιδασκάλου Χαρ. Μυλωνοπούλου.

Ὁ Σύλλογος «Μικρὸς Ὅμιλος» διανοουμένων Ἄρτης παρακαλεῖ νὰ γνωσθῇ εἰς τὴν Βουλὴν ὅτι ὁ τόπος τῆς γεννήσεως τοῦ Στρατηγοῦ Καραϊσκάκη δὲν εἶνε τὸ χωρίον Μαυρομμάτι τῆς Καρδίτσης, ἀλλὰ τὸ χωρίον Σκουλικαριὰ Ἄρτης.

Ἡ γενικὴ Συνέλευσις τῶν τροχιοδρομικῶν καὶ ἠλεκτροτεχνιτῶν Θεσσαλονίκης ὑποβάλλει ὑπόμνημα δι' οὗ ζητεῖ νὰ αὐξηθῇ τὸ βασικὸν ἡμερομίσθιον τῶν ἐργατῶν τῶν τροχιοδρόμων κλπ. κατὰ 1 μεταλλικὰς δραχμὰς ἀνὰ ἕκαστον ἐργάτην κλπ.

Ἡ Ἕνωσις τῶν ἰδιωτικῶν ὑπαλλήλων Βόλου ζητεῖ τὴν ἄμεσον ἐφαρμογὴν τοῦ Νόμου εἰς ὅλας τὰς ἐπιχειρήσεις καὶ τὴν αὐστηρὰν ἐφαρμογὴν τῶν ὑφισταμένων νόμων περὶ ἐργασίμων ὡρῶν.

Οἱ Ἔμμαν. καὶ Ἀντών. Τσουπέλης κάτοικοι Βερροίας διαμαρτύρονται διὰ τὴν γενομένην πρὸς αὐτοὺς ἀδικίαν ἐκ μέρους τῶν ὑπαλλήλων τῆς Γενικῆς Διοικήσεως Ἐποικισμοῦ Μακεδονίας κατὰ τὴν ἀπαλλοτρίωσιν τῶν κτημάτων των.

Ὁ Σύνδεσμος τῶν Ἐφέδρων ὁπλιτῶν νομοῦ Ἡρακλείου Κρήτης ζητεῖ τὴν διὰ νόμου κύρωσιν τῶν κάτωθι Ν. Δ. 1) Περὶ ὀργανώσεως τῆς ἰατρικῆς ἀντιλήψεως ἐφέδρων καὶ ἀπόρων ἐν γένει, 2) περὶ ἐνεργείας ἑράνων καὶ λαχειοφόρων ἀγορῶν καὶ 3) περὶ συστάσεως Ταμείου θυμάτων πολέμου.

Ὁ Βουλευτὴς κ. Α. Ξανθόπουλος καταθέτει ἀναφορὰν τοῦ Σωματείου Ἁλιέων Αἰμνης Βόλβης διαμαρτυρομένην κατὰ τοῦ ἐνοικιαστοῦ αὐτῆς Μαραγκόπουλου διὰ τὰς γενομένας ὑπ' αὐτοῦ ὑπερβασίας καὶ ἀδικίας εἰς τὰ μέλη τοῦ Σωματείου των.

Ὁ Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης διαβιβάζει τὰς ποινικὰς δικογραφίας καὶ ἀναφορὰς τῶν Εἰσαγγελέων Ἐφετῶν Κερκύρας, Λαρίσσης καὶ Ἀθηνῶν ζητούντων τὴν ἄδειαν τῆς Βουλῆς, περὶ τῆς περαιτέρω ἢ μὴ διώξεως τῶν βουλευτῶν κ. κ. Θ. Χαβίνη, Ἀνδρ. Π. Ἀποστολίδου καὶ Ἐλ. Σταυρίδου.

Ἐπιτροπὴ ἀπομαχρυνθέντων ἀξιωματικῶν Πολεμικοῦ Ναυτικοῦ ἀπὸ τοῦ 1922, παρακαλεῖ τὴν Βουλὴν νὰ ψηφίσῃ τὸ ἀπὸ καιροῦ κατατεθὲν Νομοσχέδιον περὶ ἐπαναφορᾶς των.

Οἱ κάτοικοι τοῦ Συνοικισμοῦ Γκόριανης ὑποβάλλουν ὑπόμνημα περὶ παροχῆς καλλιεργησίμων γαιῶν.

Ἐπιτροπὴ πρακτικῶν φαρμακοποιῶν ὑποβάλλει ὑπόμνημα δι' οὗ ζητεῖ ὅπως τοῖς ἐπιτραπῇ ἡ ἐλευθέρα ἐξάσκησις τοῦ ἐπαγγέλματός των, διὰ Νομοθετικοῦ δὲ μέτρου τοῖς ἀπονεμηθῶσι τὰ εὐεργετήματα τοῦ ἄρθρου 23 τοῦ Ν. Δ. τῆς 11 Σεπτεμβρίου 1925.

Ὁ κ. ***Πρόεδρος*** ἀνακοινοῖ ὅτι οἱ κ. κ. ***Α. Ζαΐμης*** (Πρωθυπουργὸς), ***Γ. Καφαντάρης*** (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν), ***Ι. Μεταξᾶς*** (Ὑπουργὸς τῆς Συγκοινωνίας), ***Α. Μιχαλακόπουλος*** (Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν) καὶ ***Α. Παπαναστασίου*** (Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας) καταθέτουν σχέδιον ψηφίσματος «περὶ ἐκδικάσεως τῶν κατὰ τὰ ἄρθρα 62 καὶ 90 τοῦ Συντάγματος ἀδικημάτων.

Ὁ κ. ***Α. Ζαΐμης*** (Πρωθυπουργὸς) παρακαλεῖ ὅπως τὸ ἀνωτέρω σχέδιον ψηφίσματος παραπεμφθῇ εἰς τὴν ἐπὶ τοῦ Συντάγματος ἐπιτροπὴν ἵνα ἐπεξεργασθῇ τοῦτο καὶ ὑποβάλῃ τὸ πόρισμά της ἐντὸς τεσσάρων ἡμερῶν.

Ἡ ***Βουλὴ*** δέχεται.

Ἀνακοινοῦται ὡσαύτως ὅτι τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον ὑποβάλλει ψήφισμα «περὶ τῆς ταχυτέρας ἐπιψηφίσεως τοῦ Συντάγματος».

Ὁμοίως ἀνακοινοῦνται τὰ ἑξῆς ὑποβληθέντα σχέδια νόμων κλπ.

Ὁ κ. ***Π. Μαζαράκης*** (Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν) ὑποβάλλει σχέδιον νόμου «περὶ ἀντικαταστάσεως τοῦ ἐδαφίου 5 τοῦ ἄρθρου 3 τοῦ νόμου 3283 τοῦ 1925 περὶ ἱδρύσεως διοικητικῶν δικαστηρίων πρὸς ἐκδίκασιν τῶν ἐν Μ. Ἀσίᾳ καὶ Ἀνατολικῇ Θρᾴκῃ γεννηθεισῶν κατὰ τοῦ δημοσίου ἰδιωτικῶν ἀπαιτήσεων.

Ὁ κ. ***Α. Μπακάλμπασης*** (Ὑφυπουργὸς τῆς Γεωργίας) καταθέτει 1) σχέδιον νόμου «περὶ κυρώσεως τοῦ ἀπὸ 19 Μαρτίου 1927 Νομ. Διατάγματος περὶ ἐπαρκτικῶν συμβουλίων τῶν ἐκ Τουρκίας προσφύγων» καὶ 2ον σχέδιον νόμου «περὶ κυρώσεως τοῦ ἀπὸ 19 Μαρτίου 1927 Νομ. Διατάγματος περὶ τοῦ τρόπου ἐκδικάσεως τῶν μὴ ἐκδικασθεισῶν ἐμπροθέσμως περιουσιακῶν δηλώσεων ὁμοεθνῶν ἀνταλλαξίμων.

Ὁ κ. ***Α. Κανάρης*** (Ὑπουργὸς τῶν Ναυτικῶν) καταθέτει τὰ ἑξῆς νομοσχέδια: 1ον «περὶ τροποποιήσεως τοῦ νόμου 3093 καὶ τοῦ ἀπὸ 11 Σεπτεμβρίου 1925 Νομ. Διατάγματος «περὶ προσόντων τῶν ὑποψηφίων φαροφυλάκων καὶ ἑτέρων συμπληρώσεων τῶν περὶ φάρων διατάξεων», καὶ 2ον «περὶ κανονισμοῦ τῶν ὁδοιπορικῶν ἐξόδων κλπ. τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ Π. Ν. καὶ ἀρχικελευστῶν τῶν μεταβαινόντων δι' ὑπηρεσίαν ἐξ Ἀθηνῶν εἰς Πειραιᾶ καὶ Ναύσταθμον κλπ.»

Ἡ ἐπὶ τοῦ Συντάγματος ἐπιτροπὴ τῆς Βουλῆς ὑποβάλλει τὴν ἔκθεσίν της ἐπὶ τῶν κεφαλαίων ζ' καὶ η' τοῦ Συντάγματος.

Ὁ κ. ***Κ. Ἀγγελόπουλος*** (Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης) ὑποβάλλει σχέδιον νόμου «περὶ ἐπιτροπείας τῆς ἀνηλίκου θυγατρὸς τοῦ ἀποθανόντος πρώην Βασιλέως Κωνσταντίνου Αἰκατερίνης».

Ὁ Βουλευτὴς κ. ***Ι. Καλογερᾶς*** ὑποβάλλει πρότασιν ψηφίσματος «περὶ τιμωρίας τῶν εἰς ἀλλότρια τοῦ καθήκοντός των ἔργα ἀναμιγνυομένων ἀξιωματικῶν».

Ὁ Βουλευτὴς κ. ***Π. Πετρίδης*** ὑποβάλλει πρότασιν ψηφίσματος «περὶ τρόπου ψηφίσεως τοῦ Συντάγματος».

Ὁ Βουλευτὴς κ. ***Ν. Βελέντζας*** ὑποβάλλει τροπολογίαν ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 119 τοῦ Συντάγματος.

Ὁ Βουλευτὴς κ. ***Θ. Τουρκοβασίλης*** ὑποβάλλει τροπολογίαν ἐπὶ τοῦ σχεδίου νόμου «περὶ τρόπου αὐξήσεως διδακτρων δημοσίων καὶ πρὸς ταύτας ἀφομοιωμένων ἐμπορικῶν σχολῶν.»

Ὁ βουλευτὴς κ. ***Δ. Βοκοτόπουλος*** καταθέτει αἰτιολογικὴν ἔκθεσιν ἐπὶ τῶν τροπολογιῶν του ἐπὶ τῶν διαφόρων ἄρθρων τοῦ Συντάγματος.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ ἐπιτροπὴ Προνοίας ὑποβάλλει ἔκθεσιν ἐπὶ τοῦ σχεδίου νόμου «περὶ ὀργανώσεως τοῦ ἐν Θεσ)νίκῃ κεντρικοῦ νοσοκομείου προσφύγων.

Ὁμοίως ἡ Κοινοβουλευτικὴ ἐπιτροπὴ ἐξωτερικῶν ὑποβάλλει τὴν ἔκθεσίν της 1) ἐπὶ τοῦ σχεδίου νόμου «περὶ κυρώσεως τῆς μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Μ. Βρεττανίας συναφθείσης συμφωνίας τὴν 11 Ἰανουαρίου 1927 ὡς καὶ ἑτέρων 6 συμβάσεων ἃς συνῆψεν ἡ Ἑλλὰς μετὰ τῆς αὐτῆς Μ. Βρεττανίας, ἐν σχέσει πρὸς ὡρισμένας ἀποικίας καὶ κτήσεις αὐτῆς. 2ον ἐπὶ τοῦ σχεδίου νόμου «περὶ κυρώσεως τῆς μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Βελγίου προσωρινῆς ἐμπορικῆς συμβάσεως καὶ 3ον. ἐπὶ τοῦ σχεδίου νόμου περὶ κυρώσεως μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ τοῦ Βασιλείου Σέρβων Κροατῶν καὶ Σλοβένων ἐμπορικῆς συμβάσεως.

Πρὸ τῆς ἡμερησίας διατάξεως ζητεῖ τὸν λόγον ὁ κ. ***Χ. Βοζίκης*** ὅστις λέγει τὰ ἑξῆς

Χ. Βοζίκης. Ζητῶ τὸν λόγον ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως, διότι πρόκειται περὶ ζητήματος ἀφορῶντος τὸ κῦρος τοῦ Κοινοβουλίου καὶ τῆς Κυβερνήσεως. Ἐδημοσιεύθησαν ἔγγραφα εἰς τὸν τύπον ἀφορῶντα εἰς τὴν παραίτησιν τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου θὰ ἦτο ὀρθὸν νὰ εἴχομεν τὴν σχετικὴν ἀνακοίνωσιν τῆς Κυβερνήσεως, διότι δὲν νομίζω ὅτι πρόκειται περὶ ζητήματος τὸ ὁποῖον δύναται νὰ παρέλθῃ καθ' ὃν τρόπον παρέρχεται.

Ἀλ. Ζαΐμης (Πρωθυπουργὸς). Δὲν ὑπάρχει τοιοῦτο ζήτημα, διότι τοιοῦτο ζήτημα δὲν εἰσήχθη, σήμερον δὲν ὑπάρχει.

Χ. Βοζίκης. Σήμερον δὲν ὑπάρχει τοιοῦτο ζήτημα ἀναγγέλλει ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως. Ὑπῆρξε ἄρα πρὸ τῆς σήμερον.

Γ. Καφαντάρης. (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν) Ὄχι.

Χ. Βοζίκης. Εἶνε ψευδῆ τὰ δημοσιευθέντα ἔγγραφα; εἶναι ψευδεῖς αἱ ἐπιστολαί;

Γ. Καφαντάρης (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν). Εἶναι πιθανὸν νὰ ὑπεβλήθη εἰς τὸν κ. Πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως μία παραίτησις ἐκ τῆς κρίσεως τὴν ὁποίαν ἔχει περὶ ὡρισμένων ζητημάτων ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας, τὸ πρᾶγμα ὅμως ἔμεινεν ἐκεῖ καὶ δὲν ἐπεξετάθη εἰς πραγματοποίησιν ἡ σκέψις τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας περὶ παραιτήσεως.

Εἷς βουλευτής. Ἐδημοσιεύθη ἐπιστολή.

Γ. Καφαντάρης. Δὲν ἔχομεν τίποτε. Ἡ ἐπιστολὴ γίνῃ ἢ προφορικῶς ἔγεινε, εἶνε ἓν καὶ τὸ αὐτό. Δὲν ἐζητήθη ἡ πραγματοποίησις τῆς παραιτήσεως αὐτῆς, τῆς ὑποβληθείσης. Δὲν ὑφίσταται τοιοῦτον ζήτημα. Ὅταν θὰ προκύψῃ τοιοῦτον, ἡ Κυβέρνησις θὰ τὸ ἀναγγείλῃ ἐνώπιον τῆς Βουλῆς καὶ ἡ Βουλὴ θὰ ἐπιληφθῇ τῆς ὑποθέσεως.

Χ. Βοζίκης. Καὶ ἀπομένει ν. Βουλευταὶ νὰ ἐξετάσω τὸ περιεχόμενον τῶν δημοσιευθεισῶν ἐπιστολῶν, ἐφόσον τοῦτο θίγει τὸ κῦρος καὶ τείνει νὰ μειώσῃ τὸ κῦρος τοῦ Κοινοβουλίου. Δὲν θὰ ἀμιλήσω περὶ παραιτήσεως, διότι σήμερον δὲν ὑπάρχει ζήτημα, ὑπάρχουν ὅμως ἄλλα ζητήματα στενῶς συνδεόμενα μὲ τὸ ζήτημα τῆς παραιτήσεως, τὰ ὁποῖα ἡ Βουλὴ δὲν ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἀφίσῃ νὰ παρέλθουν. Γνωρίζω πολὺ καλὰ ποία εἶναι ἡ θέσις καὶ πόση πρέπει νὰ γίνεται χρῆσις τοῦ ὀνόματος τοῦ ἀνωτάτου ἄρχοντος ἐν τῇ Βουλῇ, γνωρίζω τὸ ἀνεύθυνον μέχρι ποῦ ἔφθανε κατὰ τὸ παρελθὸν καὶ μέχρι ποῦ φθάνει σήμερον. Γνωρίζω ὅτι οὐδεμία πρᾶξις τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας ἰσχύει ἂν δὲν φέρῃ τὴν προσυπογραφὴν τοῦ Ὑπουργοῦ. Ἀλλὰ γνωρίζω ἀκόμη ὅτι καὶ διὰ τὰς παρεκβάσεις τῶν καθηκόντων τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας, ὅπου δὲν χρειάζεται προσυπογραφή, καὶ διὰ τὰς πολιτικὰς κρίσεις αὐτοῦ δηλώσεις, φέρει τὴν εὐθύνην ἡ Κυβέρνησις. Καὶ διὰ τὰς δηλώσεις εἰς τὰς ὁποίας προέδη διὰ τῆς ἐπιστολῆς ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας, ἔχω τὸ δικαίωμα νὰ ἐλέγξω τὴν Κυβέρνησιν καθότων διὰ τῶν σημερινῶν δηλώσεών της ἔδωκε νὰ ἐνοηθῇ ὅτι ἐνέκρινε τὰς πρὸς τὸν κ. Πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως σταλείσας ἐπιστο-

λὰς τοῦ ὑπὸ παραίτησιν κ. Πρόεδρου τῆς Δημοκρατίας. Μὲ ἐνισχύει δὲ εἰς τὴν ἰδέαν ὅτι ἐγκρίνει καὶ τὸ περιεχόμενον, ὅτι ἐδόθησαν εἰς τὴν δημοσιότητα ὡς εἶδον εἰς τὰς ἐφημερίδας—ἀπὸ τὸ πολιτικὸν γραφεῖον.

Α. Ζαΐμης. (Πρωθυπουργός). Τὸ διαψεύδω διαρρήδην.

Χ. Βοζίκης. Καὶ ἀπομένει ὅτι ἐδόθησαν ἀπὸ τοῦ Προεδρικοῦ Μεγάρου πρὸς δημοσίευσιν, διότι ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας ἔστειλεν, ὁ Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως ἔλαβεν, ἄλλος κανεὶς δὲν ἀνεμίχθη, καὶ ἐφόσον δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ μὴ εἶναι ἀκριβεῖς αἱ βεβαιώσεις τοῦ Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως, ἀπομένει ἀκριβὲς τὸ λεχθὲν ὅτι ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας τὰς ἔστειλε πρὸς δημοσίευσιν. Καὶ ἔρχομαι τώρα κ. συνάδελφοι νὰ ἐξετάσω τὸ περιεχόμενον τῶν ἐπιστολῶν τούτων. Ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας μέμφεται καὶ τῆς Βουλῆς, ἀλλὰ καὶ τῆς Κυβερνήσεως ἐπὶ ἀμελείᾳ περὶ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν καθηκόντων της καὶ δίδει πρὸς δημοσίευσιν τὰ ἔγγραφα ταῦτα διὰ νὰ καταρρίψῃ τὸ κῦρος τῆς Βουλῆς. Καὶ τὰ ἔγγραφα ταῦτα περιέχουσιν ἀνακριβείας καὶ περιγράφουσι πράγματα ἀνακριβῆ. Οὐδεὶς ποτὲ γνωρίζων τὰ τῶν ἐργασιῶν τῆς Βουλῆς θὰ ἠδύνατο νὰ δεχθῇ νὰ τὰ υἱοθετήσῃ.

Δὲν γνωρίζω ποῖοι εἶνε οἱ ἀνεύθυνοι σύμβουλοι τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας. Ἐγὼ ὁμιλῶ πρὸς τοὺς ὑπευθύνους καὶ περὶ τῶν ὑπευθύνων ἀπέναντι τῆς Βουλῆς. Μέμφεται λοιπὸν τῆς Βουλῆς κατὰ πρῶτον, τῆς Κυβερνήσεως κατὰ δεύτερον λόγον ὅτι δὲν ἐκπληροῦν τὰ καθήκοντά των. Καὶ θέλω νὰ ἐξετάσω τὴν οὐσίαν καὶ κατόπιν θὰ ἴδω ἂν εἶχε τὸ δικαίωμα ἐκεῖνος ν' ἀπευθύνῃ τοιαύτας μομφάς. Εἶμαι ἠναγκασμένος νὰ κάμω καὶ τῆς Κυβερνήσεως ὑπεράσπισιν. Φαίνεται ὅτι ἀγνοεῖ ὁ γράψας ὑπὸ ποίας περιστάσεις διατελεῖ μία Οἰκουμενικὴ Κυβέρνησις ἀποτελουμένη ἀπὸ πέντε ἀρχηγοὺς κομμάτων, ἠναγκασμένους νὰ συνέρχωνται καθ' ἑκάστην εἰς συμβούλια διὰ νὰ κἄρουν τὰς φυσικὰς δικιρωνίας, αἱ ὁποῖαι γεννῶνται ἕνεκα τῆς διαφορᾶς τῶν πολιτικῶν ζητημάτων εἰς κάθε ζήτημα τὸ ὁποῖον εἶνε ἀνάγκη νὰ διέλθῃ ἀπὸ τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον. Οὐδὲ δύναται νὰ κατανοήσῃ ἄνθρωπος μὴ ἐργασθεὶς ὑπὸ ποίους ὅρους δύνανται νὰ διεξάγωνται τοιαῦται συζητήσεις ἐν τοῖς Ὑπουργικοῖς Συμβουλίοις καὶ πόσος χρόνος ἀπαιτεῖται διὰ νὰ καταλήξουν εἰς μίαν ἀπόφασιν περὶ ἑνὸς οἱουδήποτε ἀντικειμένου. Ἡ Κυβέρνησις θὰ ἠδύνατο νὰ κατηγορηθῇ ὅτι δὲν προσέρχεται ἐγκαίρως εἰς τὴν Βουλήν, ἂν δὲν εἶχε τὴν δικαιολογίαν ὅτι καταναλίσκει πολὺν χρόνον εἰς τὰ Ὑπουργικὰ Συμβούλια καὶ κοπιάζει πολύ. Κοπιάζει πολύ, διότι εἶνε ἡ φύσις τῆς Οἰκουμενικῆς Κυβερνήσεως τοιαύτη. Ἂν ἐπρόκειτο περὶ Κυβερνήσεως ὁμοιογενοῦς, θὰ ἦτο τελείως ἀδικαιολόγητος, ἀλλὰ προκειμένου περὶ τῆς μομφῆς ἐφόσον αὕτη ἀπευθύνεται κατὰ τῆς Βουλῆς, θὰ εἶχα τὴν ἀξίωσιν νὰ συμβουλεύσῃ ἡ Κυβέρνησις τὸν Πρόεδρον τῆς Δημοκρατίας νὰ μὴ προβαίνῃ εἰς τοιαύτας ἀβασίμους δηλώσεις, εἰς ἃς προεύη καὶ νὰ πείσῃ αὐτὸν ὅτι τὸ δίκαιον δὲν κεῖται ἐν τοῖς λόγοις τοὺς ὁποίους ἀνέφερε καὶ ἔγραψε καὶ ἐδημοσίευσεν ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας. Ὀφείλει νὰ γνωρίζῃ πᾶς τις, καὶ μάλιστα οἱ θέλοντες νὰ ὁμιλῶσι μετὰ κύρους, οἱ ὑπόχρεοι νὰ μὴ υἱοθετῶσι τὰς διαδόσεις τῶν τριόδων, ὅτι αἱ ἐργασίαι τῆς Βουλῆς, καὶ δὴ τῆς παρούσης Βουλῆς, εἶνε ὑπερπολλαπλάσιαι πάσης ἄλλης προηγηθείσης Βουλῆς. Δὲν εἶνε μόνον ὅτι ἀσκεῖ τριπλῆν ἐργασίαν τὴν ἐργασίαν τοῦ ἐλέγχου, ἐφόσον τὴν ἀσκεῖ, τὴν ἐργασίαν τὴν νομοθετικήν, ἐφόσον τὴν ἀσκεῖ, καὶ τὴν ἐργασίαν τὴν συντακτικήν, ἀλλ' εἶνε ὅτι αἱ προηγηθεῖσαι ἀνώμαλοι περιστάσεις ἐγέννησαν τόσην πληθώραν ζητημάτων, ὥστε εἶνε ἀδύνατον νὰ ἀξιώσῃ κανεὶς ἀπὸ τὴν Βουλὴν τῆς σήμερον ν' ἀποδώσῃ ἐργασίαν, ὅσην ἠδύνατο νὰ ζητήσῃ ἀπὸ ἄλλας Βουλάς. Μόνον ὁ ἀγνοῶν πῶς καὶ ἐπὶ πόσας ὥρας ἐργάζονται αἱ Κοινοβουλευτικαὶ Ἐπιτροπαὶ διὰ νὰ τακτοποιήσουν τὰ τοῦ παρελθόντος, μόνον ἐκεῖνος θὰ ἠδύνατο νὰ εἴπῃ ὅτι θαυμάζει τὴν φιλοπονίαν τῶν βουλευτῶν. Τοῦτο τὸ ὁποῖον λέγω περὶ φιλοπονίας τῶν βουλευτῶν εἶνε πιθανόν, εἰς τοὺς ἑτοίμους νὰ κακολογήσουν, νὰ κάμῃ ἐντύπωσιν ἀστεῖον. Καὶ ποὺ τοὺς βλέπομεν νὰ ἐργάζωνται; Ἰδοὺ μία συνεδρίασις ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἐλλείπει τὸ ἥμισυ ἢ καὶ πλέον τούτου τῶν βουλευτῶν. Καὶ λέγουν τοῦτο ὅσοι δὲν γνωρίζουν πῶς ἐργάζονται οἱ βουλευταί, πῶς ἐργάζεται ἡ Βουλὴ καὶ πρὸ παντὸς ὅσοι δὲν γνωρίζουν τί θὰ εἴπῃ κοινοβουλευτικὴ ἐργασία καὶ κατὰ τίνα τρόπον γίνονται αἱ εἰσηγήσεις καὶ εἰς τί ἀποβλέπουν. Ἐκεῖνοι δηλαδὴ οἱ ὁποῖοι, ἀνίκανοι νὰ συζητήσουν, πρέπονται κατ' ἀνάγκην εἰς δικτατορικὰς ἀντιλήψεις καὶ νομίζουν ὅτι εἶνε δυνατὸν τὰ ζητήματα νὰ λύωνται διὰ διαταγμάτων δικτατορικῶν.

Ἐγεννήθη τὸ παράπονον καὶ ἡ μομφὴ ὅτι δὲν ἐργάζεται ἡ Βουλή, ὅτι ὁραδύνει εἰς τὴν ἐπεξεργασίαν τοῦ Συντάγματος, καὶ ὤφειλεν ἡ Κυβέρνησις νὰ συμβουλεύσῃ τὸν Πρόεδρον τῆς Δημοκρατίας νὰ μὴ γράψῃ τοιαῦτα ἀνακριβῆ πράγματα καὶ νὰ τὸν συνεβούλευεν ἀκόμη νὰ μὴ τὰ δώσῃ εἰς τὸν τύπον, διότι ἡ Κυβέρνησις ἀσφαλῶς θὰ γνωρίζῃ ὅτι οὐδεμία τῶν προηγηθεισῶν συνελεύσεων, μὲ ὁσονδήποτε καὶ ἂν εἶχε ὀλίγην ἐργασίαν, κατώρθωσεν εἰς τὸ ζητούμενον μικρὸν διάστημα νὰ περατώσῃ τὸ ἔργον της. Αὐτὴ ἡ συνέλευσις τοῦ 44 ἡ ἀποτελουμένη ἀπὸ τοὺς ἀρχηγοὺς τοῦ ἀγῶνος, ἀνθρώπους γνωρίζοντας νὰ μεταχειρίζωνται τὰ ὅπλα κατὰ τοῦ ἐχθροῦ, ἀλλὰ μὴ ἔχοντας τὴν εἰδικότητα τὴν ρητορικήν, ἀνθρώπους οἱ ὁποῖοι ἐγνώριζον μὲ ὀλίγας λέξεις νὰ λύουν τὰ ζητήματά των, αὐτὴ ἡ συνέλευσις ἡ ἐξ ἀρχηγῶν καὶ στρατιωτικῶν ἀποτελουμένη, μὲ τὴν βίαν τὴν ὁποίαν ἐπέβαλον τὰ πράγματα τότε, μὲ πληθυσμὸν 800.000 μόνον, μὲ τὸ Ἑλληνικὸν Βασίλειον περιωρισμένον μέχρι Ζούρπης ἄνευ Ἑπτανήσου, ἄνευ Μακεδονίας, ἄνευ νήσων Αἰγαίου, ἄνευ Κρήτης, χωρὶς ἐνάσκησιν κοινοβουλευτικοῦ ἐλέγχου τότε, χωρίς, λέγω, νομοθετικὴν ἐργασίαν, διότι εἶχε προηγηθῇ ἡ νομοθετικὴ ἐργασία τῆς μοναρχίας, ἐχρειάσθη 75 συνεδριάσεις διὰ νὰ συμπληρώσῃ τὸ Σύνταγμα ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον δὲν περιεῖχε τὰ ζητήματα τὰ ὁποῖα περιεῖχον τὰ μετέπειτα συντάγματα. Δὲν θέλω νὰ ἐπικαλεσθῶ, διὰ νὰ ἐφαρμοσθῇ ἐπακριβῶς ἐν προκειμένῳ, τὸ προηγούμενον τῆς συνελεύσεως τοῦ 64, διότι ἐκεῖ ὑπὸ ἄλλας περιστάσεις τότε ἀπῃτήθησαν 314 συνεδριάσεις διὰ νὰ ψηφισθῇ τὸ Σύνταγμα. Ἀλλὰ δύναμαι νὰ εἴπω διὰ τὴν Βουλὴν τοῦ 1911 τὴν ἀναθεωρητικήν, ἡ ὁποία οὐχὶ πάσας τὰς διατάξεις τοῦ Συντάγματος, οὐχὶ τὰ θεμελιώδεις, ἀλλὰ τὰς μὴ θεμελιώδεις διατάξεις τοῦ Συντάγματος ἐπεχείρησε νὰ διορθώσῃ, Βουλὴν ἀποτελουμένην ἀπὸ ἕνα μόνον κόμμα, κάτι πλέον τῆς Οἰκουμενικῆς, διότι ὅταν εἶναι ἓν κόμμα, ἰσχύει μία θέλησις ἡ τοῦ ἀρχηγοῦ σήμερον ἔχομεν τὴν Βουλὴν ὁλόκληρον εἰς ἓν κόμμα ἀλλὰ εἶναι ἡ ἀνάγκη τῆς συμφωνίας πέντε θελήσεων. Τότε ἐπὶ 360 βουλευτῶν ἐνθυμεῖσθε κ. Ὑπουργὲ τῶν Ἐξωτερικῶν εἴμεθα 4 οἱ ἀντιπολιτευόμενοι.

Α. Μιχαλακόπουλος (Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν) τέσσαρες ἀλλὰ λέοντες.

Χ. Βοζίκης. Εἰργάσθη. Καὶ ἐχρειάσθη ὅπως ἐνθυμεῖσθε δι' αὐτὴν τὴν ἐργασίαν τῆς ἀναθεωρήσεως ὡρισμένων μὴ θεμελιωδῶν διατάξεων τοῦ Συντάγματος, εἰργάσθη 95 συνεδριάσεις. Μὲ ἕνα κόμμα πανίσχυρον. Δὲν ἐπαναλαμβάνω τὴν σύγκρισιν. Καὶ ἦλθεν ἡ συνέλευσις τοῦ 1920—22. Κατηνάλωσε χωρὶς νὰ φθάσῃ εἰς ἀποτέλεσμα ἡ συνέλευσις ἐκείνη 139 συνεδριάσεις. Ἀλλὰ ἐπηκολούθησεν ἡ Δ' συνέλευσις μονόπλευρος καὶ ἐκείνη χωρὶς οἰκουμενικάς, χωρὶς ἀντιπολίτευσιν, διότι ἡμεῖς εἴμεθα «οἱ ἐξωκοινοβουλευτικοί», καὶ κατηνάλωσε 214 συνεδριάσεις χωρὶς νὰ ψηφίσῃ τὸ Σύνταγμα.

Π. Πετρίδης. Δι' αὐτὸ καὶ ἐξέπεσεν.

Χ. Βοζίκης. Θέλω νὰ εἴπω μὲ τοῦτο ὅτι δὲν εἶναι ἐργασία αὐτὴ ἡ δυναμένη νὰ γίνῃ εἰς ἓν διάστημα 17 συνεδριάσεων, ὡς ἠξίωσαν ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας, ὁ ὁποῖος τὴν πρώτην ἐπιστολήν τὴν ἀπηύθυνε τὴν 1 Ἰανουαρίου μὴ θέλων νὰ ἔχῃ ὑπ' ὄψει του ὅτι εἶχε 17 συνεδριάσεις μόνον ἡ Βουλὴ μέχρι τῆς ἡμέρας ἐκείνης.

Ν. Μπακόπουλος. Εἶνε ἀνεύθυνος.

Χ. Βοζίκης. Περὶ τοῦ ἀνευθύνου, ἀπευθύνομαι εἰς τὴν ὑπεύθυνον Κυβέρνησιν.

Α. Ζαΐμης (Πρωθυπουργός). Ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας δύναται νὰ ἔχῃ ἰδίαν γνώμην, κατ' ἐμὴν δὲ πεποίθησιν ἐξ ἀγαθῆς προθέσεως ἐπενέβη καὶ ἔγραψε πρὸς τὸν Πρόεδρον τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου τὴν ἐπιστολήν, ὅπως ἐπισπευθῇ ἡ ψήφισις τοῦ Συντάγματος. Δὲν εἶχε τῶν πρόθεσιν νὰ μεμφθῇ τῆς Κυβερνήσεως καὶ τῆς Βουλῆς. Ἐνόμιζεν, ὅπως οἱ πλεῖστοι τῶν Βουλευτῶν καὶ ὁλόκληρον τὸ Ἔθνος, ὅτι ἔπρεπεν νὰ ἐπισπευθῇ ἡ ψήφισις τοῦ Συντάγματος καὶ τὴν γνώμην ταύτην ἐξέφρασεν. Δὲν ἀποτελεῖ τοῦτο καμμίαν μομφὴν (χειροκροτήματα) καὶ νομίζω ὅτι οὐχὶ δικαίως μέμφεσθε τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας καὶ τῆς Κυβερνήσεως. Ἡ Κυβέρνησις ἐπιθυμεῖ νὰ ψηφισθῇ τὸ Σύνταγμα, νὰ λήξῃ τέλος ἡ συζήτησις διότι αὐτὴ εἶναι ἡ ἐπιθυμία τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ. Ἂν ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας ἐξέφρασε τοιαύτην γνώμην δὲν δύνασθε νὰ εἴπητε ὅτι ἠθέλησε νὰ ἐκβιάσῃ τὴν Βουλὴν καὶ ἐπηρεάσῃ τὴν Κυβέρνησιν. Διότι καὶ ἡ Κυβέρνησις καὶ ἡ Βουλὴ ἰδίας ἔχουσι γνώμας ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου.

Χ. Βοζίκης. Ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας δὲν ἐσκόπει νὰ μεμφθῇ τῆς Βουλῆς, ἀλλὰ ἔφθασεν νὰ νομίσῃ ὅτι εἶχεν δικαίωμα νὰ ὁμιλήσῃ περὶ τῆς Συνελεύσεως καὶ νὰ γράψῃ περὶ αὐτῆς πράγματα τὰ ὁποῖα μειοῦσι τὸ κῦρος αὐτῆς. Δὲν ἔχει κανὲν δικαίωμα ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας νὰ ἀναμιγνύεται εἰς τὰς ἐργασίας τῆς Βουλῆς. Δὲν ἔχει κανεὶς τόσον ὑψηλὸν τὸ ἀνάστημα ὥστε νὰ τεθῇ ὑπεράνω μιᾶς Ἐθνοσυνελεύσεως. Δὲν ὑπάρχει καμμία ἐξουσία ἡ ὁποία νὰ μὴ προέρχεται ἀπὸ τὸ Ἔθνος, καὶ τὸ Ἔθνος δὲν τὸ ἀντιπροσωπεύει ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας, ἀλλὰ ἡ Συνέλευσις αὐτὴ δὲ κανονίζει τὴν δικαιοδοσίαν ἑνὸς ἑκάστου ὀργάνου τῆς. Καὶ ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας ὡς ὄργανον τοῦ Ἔθνους ἀσκεῖ δικαιοδοσίαν ὅσην θελήσῃ ἡ Συνέλευσις. Δὲν ἔχει πέραν τῶν δικαιωμάτων τὰ ὁποῖα τοῦ δίδει ἡ Βουλὴ οὐδὲν ἴδιον δικαίωμα.

Α. Μιχαλακόπουλος. Ἔχει τὸ δικαίωμα τῆς παραιτήσεως.

Χ. Βοζίκης. Αὐτὸ δὲν εἶναι πρᾶξις τοῦ Προέδρου, αὐτὸ εἶναι δικαίωμα προσωπικόν· δὲν ἔχει συνεπῶς τὸ ὄργανον αὐτὸ τὸ δικαίωμα νὰ ἐπικρίνῃ οὐδὲ νὰ συμβουλεύσῃ ἐκεῖνον ὁ ὁποῖος τὸ ἐδημιούργησεν. Ἐπληροφορήθη ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας, ἐπληροφορήθη δὲ διότι παρέλειψε νὰ τὸν συμβουλεύσῃ ἡ Κυβέρνησις, ὅτι ὁ Βασιλεὺς Γεώργιος ἀπηύθυνε πρὸς τὴν Συνέλευσιν τοῦ 64 διάγγελμα περὶ ἐπισπεύσεως τῆς ἐπιψηφίσεως τοῦ Συντάγματος.

Α. Ζαΐμης (Πρωθυπουργὸς). Εἰς τί πρᾶγμα παρεβίασεν τὸ σύνταγμα ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας; ἐζήτησε νὰ ἐπέμβῃ; ἐγὼ δὲν τὸ ὁλέπω.

Χ. Βοζίκης. Θὰ σᾶς εἴπω κατηγορῶ τὴν Κυβέρνησιν διότι δὲν συνεβούλευσε τὸν Πρόεδρον τῆς Δημοκρατίας ὅτι δὲν δύναται νὰ ἐπικαλεσθῇ ἐκεῖνο τὸ παρελθὸν εἰς τὰς σκέψεις του, διότι ἄλλαι ἦσαν αἱ περιστάσεις ἐκεῖναι διότι ὁ Βασιλεὺς Γεώργιος ἐξελέγη συνταγματικὸς Βασιλεὺς καὶ ὑπὸ τὸν ὅρον ὅτι θὰ ψηφισθῇ τὸ Σύνταγμα ἐδέχθη τὸν θρόνον, καὶ ἐπὶ τοῦ Βασιλέως Γεωργίου παρεχωρήθησαν αἱ Ἰόνιοι νῆσοι ὑπὸ τὸν ὅρον ὅτι θὰ ἀποτελέσουν μέρος ἀναπόσπαστον τοῦ συνταγματικοῦ Βασιλείου τῆς Ἑλλάδος εἶχε συνεπῶς ἀνάγκην ὁ Βασιλεὺς Γεώργιος νὰ ὑποβάλῃ τοιοῦτον διάγγελμα καὶ ἐνῷ τὸ ὑπέβαλεν καὶ ἐνῷ ἐτήρησεν ὅλους τοὺς τύπους τοὺς κοινοβουλευτικοὺς καὶ ἀπέστειλε τὸ διάγγελμα μὲ τὴν προσυπογραφὴν τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, ἐν τούτοις ἠγέρθη καὶ ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῆς Βουλῆς σάλος, ὁ ὁποῖος μετὰ δυσκολίας προελήφθη καὶ μετὰ δυσκολίας προελήφθησαν αἱ ζημίαι αἱ ὁποῖαι ἐπέκειντο. Σήμερον ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας ἀπευθύνει μίαν ἐπιστολήν, καὶ ἐφ' ὅσον πρόκειται περὶ ἰδιαιτέρων συνεννοήσεων μεταξὺ τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας καὶ τῶν συμβούλων του δὲν ἔχει κανεὶς νὰ ἐπέμβῃ, ἀλλ' ὅταν ἀποστέλλῃ μομφὰς εἰς τὴν Βουλὴν παραβαίνει τὰ καθήκοντά του καὶ ὅταν τὰς ἐπιστολὰς ταύτας δίδει εἰς τὴν δημοσιογραφίαν διὰ νὰ γίνῃ γνωστὴ ἡ γνώμη του.

Α. Παπαναστασίου. (Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας). Ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι ἐδημοσιεύθησαν ἔπεται ὅτι ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας τὰς ἔδωσεν πρὸς δημοσίευσιν;

Χ. Βοζίκης. Μεταξὺ ἀποστολέως καὶ παραλήπτου εἶναι τὸ πρᾶγμα, περισσότερον δὲ πιστεύω τὸν Πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως.

Α. Ζαΐμης (Πρωθυπουργός). Τὸ πρᾶγμα τὸ διέψευσεν ἡ Κυβέρνησις κατ' ἐντολὴν αὐτοῦ τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας.

Ι. Ράλλης. Ἡ Κυβέρνησις δύναται νὰ βεβαιώσῃ ἂν ἡ ἐπιστολὴ αὐτὴ ὑπάρχῃ ἢ δὲν ὑπάρχῃ, εἶναι ψευδὴς ἢ ἀληθής;

Α. Ζαΐμης (Πρωθυπουργός). Αἱ ἐπιστολαὶ εἶναι ἀκριβεῖς ἀλλ' οὐδεμία ἀπόδειξις ὑπάρχει ὅτι ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας ἔδωκεν τὰς ἐπιστολὰς αὐτὰς πρὸς δημοσίευσιν.

Χ. Βοζίκης. Ἡ Κυβέρνησις ἠδύνατο νὰ μᾶς εἴπῃ ὅτι δὲν ἦσαν καὶ γνήσιαι αἱ ἐπιστολαί, ἀλλὰ δὲν τὸ εἶπεν· ἀλλ' αἱ ἐπιστολαὶ ἐδημοσιεύθησαν καὶ ἢ ὁ ἀποστολεὺς ἢ ὁ παραλήπτης ἐδημοσίευσαν τὴν ἐπιστολήν· συζητῶ δὲ ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ δεδομένου τῆς δημοσιεύσεως τῆς ἐπιστολῆς.

Ἐὰν ἤθελον νὰ συζητήσω περὶ τῶν ὅσων ἀνευθύνως γράφονται θὰ ἤθελον κατηγορήσῃ τὴν Κυβέρνησιν καὶ διὰ ἄλλον λόγον διότι ἐγράφη, μοῦ δίδεται ἀφορμὴ νὰ ὑποθέσω ὅτι εἶναι ἀληθὴς καὶ ἡ δήλωσις τοῦ Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως ὅτι δὲν ὑπάρχει ζήτημα, ἐλέχθη ὅτι παρεκλήθη ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας νὰ μείνῃ εἰς τὴν θέσιν του ἀπὸ τὸν κ. Πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως. Καὶ ἐρωτῶ, ποῖος ἔδωκε τὸ δικαίωμα εἰς τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον ἢ τὸν Πρόεδρον αὐτοῦ νὰ προεξορλήσῃ τὴν γνώμην τῆς Συνελεύσεως καὶ νὰ παρακαλέσῃ τὸν παραιτηθέντα νὰ παραμείνῃ εἰς τὴν θέσιν του, ποῖος ἔδωκε τὸ δικαίωμα εἰς τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον νὰ θεωρῇ καλῶς ὑποβληθεῖσαν τὴν παραίτησιν ταύτην.

Α. Παπαναστασίου (Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας). Κάθε πολίτης ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ εἴπῃ τὴν γνώμην του εἰς τὸν Πρόεδρον τῆς Δημοκρατίας ὅτι δὲν εἶναι ὀρθὸν νὰ παραιτηθῇ.

Χ. Βοζίκης. Κάθε πολίτης δύναται νὰ τὸ λέγῃ ἀλλ' εἰς Ὑπουργὸς ἢ ὁ Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως δὲν δύναται νὰ τὸ λέγῃ.

Α. Ζαΐμης (Πρωθυπουργὸς). Ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως ἔχει ἐπιτακτικὸν καθῆκον νὰ μὴ αὐξάνῃ τὰς δυσχερείας πρὸ τῶν ὁποίων εὑρίσκεται ἡ Ἑλλὰς σήμερον (χειροκροτήματα).

Χ. Βοζίκης. Ὁ Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως σκέπτεται ὑπερδικτατορικῶς. Δὲν ἔχει οὐδὲν δικαίωμα νὰ πράττῃ τοῦτο.

Α. Ζαΐμης. Σκέπτομαι πάντοτε πατριωτικῶς.

Χ. Βοζίκης. Σκέπτεσθε ὡς σκέπτεσθε, ἀλλὰ δὲν ἔχετε τὸ δικαίωμα νὰ παραβιάζετε τὰ δικαιώματα τῆς συνελεύσεως. Νομίζετε καὶ σεῖς ὅτι ἐνόμισεν ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας. Ὅταν κατὰ τὸ παρελθὸν κατὰ τὴν Δ' Συνέλευσιν διετέλει Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας ὁ Ναύαρχος Κουντουριώτης δὲν τοῦ ἐκινήθη ἡ ἰδέα ὅτι 214 συνεδριάσεις, καθ' ἃς δὲν ἐψηφίσθη τὸ σύνταγμα, ἦσαν πολλαί, ἐδέχθη μάλιστα νὰ μείνῃ πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας καὶ ὅταν ὁ διατάκτωρ Πάγκαλος ἀνέτρεψεν τὴν Κυβέρνησιν, ἐδέχθη δὲ νὰ ἐπανέλθῃ ὅταν ὁ διατάκτωρ Κονδύλης ἀνέτρεψε τὸν Πάγκαλον καὶ ἐδέχθη νὰ ὑπογράψῃ τὸ σύνταγμα τὸ ὁποῖον ἐδημοσίευσεν ὁ Πάγκαλος διορθώσας τὰς ἀποφάσεις τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς καὶ κατόπιν καὶ τὸ σύνταγμα τῆς κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς ἐνόμισε φαίνεται, κακῶς συμβουλευθεὶς τὸ παρελθόν, ὅτι καὶ σήμερον ὁ Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως διορίζει καὶ παύει τὸν Πρόεδρον τῆς Δημοκρα

τίας. Καὶ δὲν κατεδέχθη οὐδὲ εἰς τὴν Βουλὴν νὰ ἀνακοινώσῃ τὴν παραίτησίν του. Αὐτὰ πάντα δεικνύουν ὅτι ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας δὲν ἔχει καὶ δὲν θέλει νὰ ἔχῃ τοὺς προσήκοντας συμβούλους καὶ συμβουλεύεται ἄλλους ἀνευθύνους, καὶ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον τίθεται ἐκτὸς τοῦ κύκλου τῶν καθηκόντων τὰ ὁποῖα ὥρισεν εἰς αὐτὸν ἡ Ἐθνοσυνέλευσις. Δὲν ὑπάρχει λόγος νὰ προτείνω εἰς τὴν Βουλὴν μομφὴν κατὰ τῆς Κυβερνήσεως, ἡ ὁποία παρεβίασε μὲν τὰ καθήκοντά της ἀλλὰ τὰ παραβίασεν ἴσως ἐξ ὧν λόγον ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως ἐζέθηκεν ἐξ ὑπερόλικης δηλαδὴ ἐκτιμήσεως τῶν ἀναγκῶν, ἀλλὰ προτείνω εἰς τὴν Βουλὴν νὰ θέσῃ ἕν τέρμα εἰς τὴν κατάστασιν αὐτήν, νὰ θέσῃ ἕκαστον ὄργανον τῆς Πολιτείας εἰς τὴν θέσιν του. Προτείνω νὰ θεωρήσῃ κενὴν τὴν θέσιν τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας διὰ τῆς ἀποδοχῆς τῆς παραιτήσεώς του διὰ νὰ δοθῇ ἕν δίδαγμα ὅτι ὀφείλουσι πάντες νὰ ἐκτελῶσιν τὰ καθήκοντά των καὶ ὅτι ἡ σκοπιμότης ἡ ὁποία προκαλεῖ γέλωτας εἰς τὴν Βουλὴν εἶναι ὁ μεγαλύτερος ἐχθρὸς τοῦ Κοινοβουλευτισμοῦ κατὰ τῶν συμφερόντων τοῦ τόπου (χειροκροτήματα).

Γ. Καφαντάρης (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν) Νομίζομεν κύριοι ὅτι ἡ συζήτησις ἡ προηγηθεῖσα δὲν ἔχει τὴν θέσιν της ἐνώπιον τῆς Βουλῆς, διότι δὲν προέκυψε πρᾶξις ἡ ὁποία νὰ θέσῃ ἐπὶ τάπητος ζήτημα προεδρικόν. Ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας δὲν ἔχει βεβαίως τὴν ὑπεύθυνον διαχείρισιν τῶν κοινῶν, δὲν στερεῖται ὅμως γνώμης ἐπὶ τῶν κοινῶν, καὶ δύναται νὰ ἀσκῇ ἐπίδρασιν ἐπὶ τῶν ἀποφάσεων τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐμμέσως ἐπὶ τῶν ἀποφάσεων αὐτῆς ταύτης Βουλῆς. Ἐξ αὐτοῦ τοῦ ἤδη ἐν ἰσχύϊ Συντάγματος προκύπτει ὅτι ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας δικαιοῦται καὶ πλειστάκις ὀφείλει νὰ ἀξιοῖ, ὅπως αἱ συσκέψεις τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου ἐπὶ τῶν κυρίων ζητημάτων διεξάγωνται ὑπὸ τὴν προεδρίαν του. Δὲν εἶναι δὲ ἡ διάταξις αὕτη καινοφανὴς εἰς τὰ δημοκρατούμενα πολιτεύματα. Εἶναι διάταξις γενικῆς, δύναμαι νὰ εἴπω, ἐφαρμογῆς, διάταξις πιστῶς τηρουμένη εἰς τὴν Γαλλίαν, ἡ ὁποία ἐχρησίμευσεν ὡς πρότυπον τῆς κοινοβουλευτικῆς δημοκρατίας καὶ εἰς τὴν ὁποίαν τὰ ὑπουργικὰ συμβούλια τὰ μὴ ἀσχολούμενα ἐπὶ δευτερευουσῶν ὑπηρεσιακῶν ὑποθέσεων συγκροτοῦνται πάντοτε εἰς τὸ προεδρικὸν μέγαρον, ὑπὸ τὴν πρεσιδρίαν τοῦ ἀνευθύνου ἄρχοντος. Τὸ σημαίνει τοῦτο κύριοι; ὅτι ὁ πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας δὲν εἶναι πόσῳ ξένος πρὸς δημόσια πράγματα καὶ ἔχει ἄμεσον εἰς αὐτὰ ἀνάμιξιν. Ἐὰν φρονεῖ ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας ὅτι τὰ πράγματα δὲν ἔχουν καλῶς καὶ ὅτι ἡ παθητικὴ αὐτοῦ στάσις τὸν καθιστᾷ ἠθικῶς συνυπεύθυνον διὰ τὰ διαπραττόμενα, ἔχει δικαίωμα ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας νὰ ἐπιστήσῃ τὴν προσοχὴν τῆς Κυβερνήσεως καὶ νὰ προσπαθήσῃ νὰ ἀποκαταστήσῃ τὴν ὀρθὴν κατ' αὐτὸν ἀντίληψιν καὶ ἐν ἀποτυχίᾳ νὰ ἀποχωρήσῃ ἐκ τῆς Προεδρικῆς ἕδρας. Τί συμβαίνει κύριοι ἐν προκειμένῳ: Εἶχε τὴν σκέψιν ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας, δύναμαι νὰ εἴπω ὅτι εἶχε τὸν πόθον, τὸν ὁποῖον ἔχει σήμερον ὁλόκληρος ὁ Ἑλληνισμός, νὰ ἰδῇ τὸ ταχύτερον τερματιζομένην τὴν ἀτελεύτητον συνταγματικὴν συζήτησιν.

Καὶ τὴν λέγω ἀτελεύτητον, διότι αἱ συνταγματικαὶ συζητήσεις δὲν διαρκοῦν μόνον ἀπὸ πενταμήνου, εἶναι συζητήσεις αἱ ὁποῖαι ἀπὸ τοῦ 1920 ἀπασχολοῦν τὴν Βουλήν. καταποντήσασαι τὴν κοινὴν γνώμην. Δὲν εἶναι νομίζομεν συμφέρον διὰ τὸν τόπον, νὰ παραμένῃ ἐπ' ἄπειρον ἐκκρεμὴς ἡ κατάρτισις τοῦ πολιτεύματος. Καὶ τὸν κοινὸν τοῦτον πόθον διηρμήνευσεν ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας πρὸς τὴν Κυβέρνησιν, διὰ τοῦ προέδρου αὐτῆς καὶ τὸν διηρμήνευσε καθ' ὃ εἶχε δικαίωμα ἐγγράφως, ὅπως ἠδύνατο νὰ τὸν διερμηνεύσῃ καὶ προφορικῶς. Διατί ἀρνεῖσθε εἰς τὸν Πρόεδρον τῆς Δημοκρατίας νὰ εἴπῃ εἰς τὴν Κυβέρνησιν ὅτι τὰ πράγματα δὲν βαδίζουν καλῶς, ὅτι ἡ παράτασις τῶν συνταγματικῶν συζητήσεων προκαλεῖ τὴν κοινὴν δυσφορίαν καὶ θέτει ἐν κινδύνῳ τὸν κοινοβουλευτισμόν; καὶ ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον δικαιοῦται νὰ ὑποδείξῃ ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας εἰς τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον ἀρνεῖσθε ὅτι δύναται, νὰ τὸ διατυπώσῃ ἐγγράφως διὰ μιᾶς ἐπιστολῆς του; Δὲν εἶναι ἐπιτετραμμένον νὰ ἀντιλλάσσωνται σκέψεις μεταξὺ Προέδρου Δημοκρατίας καὶ τῆς Κυβερνήσεως, σκέψεις διατυπούμεναι κατὰ τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον ἐντὸς τῶν ὁρίων τοῦ πολιτεύματος; Ἐὰν ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας ἐνόει νὰ ἐμμείνῃ ἀνενδότως εἰς τὴν ἰδέαν τῆς ἀποχωρήσεως, τότε τὸ ζήτημα θὰ ἤρχετο ἐνώπιον τῆς Βουλῆς καὶ ἡ Βουλὴ θὰ ἐλάμβανε τὴν ὁριστικήν της ἀπόφασιν. Αἱ διαμειβόμεναι σκέψεις μεταξὺ Προέδρου Δημοκρατίας καὶ Κυβερνήσεως δὲν εἶναι ἔργον ἐλέγχου τῆς Βουλῆς, καὶ διὰ τοῦτο δὲν νομίζομεν ὅτι ἡ συζήτησις δύναται νὰ ἐπεκταθῇ ἐπὶ μόνῃ τῇ προφάσει ὅτι αἱ ἐπιστολαὶ ἔτυχον δημοσιότητος. Ἡ δημοσίευσις τῶν ἐπιστολῶν δὲν μεταβάλλει τὸν χαρακτῆρα τοῦ ζητήματος, οὐδὲ εὐθύνει καὶ δὲν εὐθύνει κατὰ μείζονα λόγον τὸν Πρόεδρον τῆς Δημοκρατίας. Ἐὰν ἐκ τῆς μιᾶς ἢ τῆς ἄλλης πηγῆς, ἔφθασαν μέχρι τοῦ τύπου, καὶ εἶναι τοῦτο συχνότατον, ὑποδείξεις καὶ σκέψεις μὴ προωρισμέναι διὰ τὴν δημοσιότητα, ἡ Βουλὴ δὲν ἠμπορεῖ οὐδὲ συμφέρει νὰ καταστήσῃ ταύτας ἀντικείμενον ἐλέγχου. Νομίζω ὅθεν ὅτι αἱ ὑποδείξεις τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας, ὁρμηθεῖσαι ἀπὸ αἰσθημα πατριωτικόν, τὸ ὁποῖον οὐδεὶς δύναται νὰ ἀμφισβητήσῃ εἰς τὸν Ναύαρχον Κουντουριώτην, εὑρίσκονται ἐντὸς τῶν ὁρίων τοῦ πολιτεύματος, δὲν εἶναι δὲ ποσῶς δεκτικαὶ συζητήσεως καὶ κατακρίσεων εἰς τὴν Βουλήν. Ἡ μόνη ἀντικανονικὴ πρᾶξις εἶναι ἡ παρὰ τὸν κανονισμὸν συζήτησις ἐπερωτήσεως, μὴ ἐγγεγραμμένης κἂν εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν, ἡ συζήτησις ἡ προηγηθεῖσα, καὶ ἡ ὁποία πρέπει νὰ τερματισθῇ εὐθὺς ἀμέσως (Χειροκροτήματα).

Ὁ κ. **Δ. Βοκοτόπουλος** ζητεῖ τὸν λόγον.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** παρατηρεῖ ὅτι δὲν δύναται νὰ ἐπιτραπῇ συζήτησις μὴ ὑπάρχοντος θέματος.

Κηρύσσεται μετὰ τοῦτο ἡ συζήτησις παραιτημένη καὶ δίδεται ὁ λόγος εἰς τὸν κ. **Δ. Μπαμπάκον** προκειμένου νὰ ποιήσῃται εἰσήγησιν ἐπὶ τοῦ Συντάγματος.

Οἱ κ. κ. **Π. Μπούμπουλης** καὶ **Ν. Δαρβέρης** ἐξακολουθοῦν νὰ διαμαρτύρονται.

Ὁ κ. **Ι. Ράλλης** λέγει ὅτι δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ καταργηθῇ ὁ ἔλεγχος.

Ὁ κ. **Α. Παπαναστασίου** λέγει ὅτι διὰ τῶν φωνῶν δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ δημιουργηθῇ νέος κανονισμός. Ἡ Κυβέρνησις, λέγει, προτείνει νὰ γίνῃ εἰσήγησις ἐπὶ τῶν ὑπολειπομένων ἄρθρων τοῦ Συντάγματος, ἡ ὁποία ἄλλωστε θὰ εἶναι βραχεῖα.

Ὁ κ. **Γ. Καφαντάρης** λέγει ὅτι δὲν πρόκειται νὰ ματαιωθῇ ὁ κοινοβουλευτικὸς ἔλεγχος, ὁ ὁποῖος μάλιστα ἀσκεῖται καὶ κατὰ τρόπον δριμύτατον καὶ εὐρύτατον, λόγῳ τῆς ἀπὸ μακροῦ κτηθείσης συνηθείας. Σήμερον πρόκειται ἁπλῶς ὁ εἰσηγητὴς τοῦ Συντάγματος νὰ κάμῃ μίαν συνοπτικὴν εἰσήγησιν ἐπὶ τῶν μὴ ὑποβληθέντων ἀκόμη εἰς τὴν Βουλὴν ἐκ μέρους τῆς ἐπιτροπῆς ἄρθρων τοῦ Συντάγματος, ἡ ὁποία ἄλλως τε θὰ διευκολύνῃ τὴν συνταγματικὴν συζήτησιν. Εἴμεθα, ἐπιλέγει, πάντοτε εἰς τὴν διάθεσίν σας ἵνα μᾶς ἐλέγξητε ὅσον θέλετε μετὰ τοῦτο.

Ὁ κ. **Ν. Κρανιωτάκης** τονίζει ὅτι εἶναι φανερὸν ὅτι ἡ Κυβέρνησις ζητεῖ νὰ ἀποφύγῃ τὸν ἔλεγχον.

Ὁ κ. **Γ. Καφαντάρης** (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν). Οὐδέποτε, λέγει, ἡ Κυβέρνησις καὶ μάλιστα ἡ παροῦσα ἡ ὁποία εἶναι σὰρξ ἐκ τῆς σαρκὸς τοῦ κοινοβουλευτικοῦ πολιτεύματος ἐπεζήτησε νὰ ἀποφύγῃ τὸν ἔλεγχον. Ὁ ἔλεγχος ἠσκήθη ἐφ' ὅλων τῶν παρουσιασθέντων ζητημάτων εὐρύτατος καὶ οὐδεμία δύναται νὰ γίνῃ ἐπίκρισις κατὰ τῆς Κυβερνήσεως εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο.

Ὁ κ. **Ι. Ράλλης** λέγει ὅτι τὸ ζήτημα εἶναι ζήτημα ἀρχῆς, καὶ ὡς τοιοῦτον δὲν δύναται νὰ δεχθῇ συμβιβασμὸν διότι οἱ συμβιάζόμενοι ἐπὶ ζητημάτων ἀρχῆς εἶναι ἀνάξιοι τῆς Βουλῆς. Κοινοβουλευτικὸν πολίτευμα ἄνευ ἐλέγχου δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ καὶ ἡ ἔλλειψις ἐλέγχου εἶναι ὑπονόμευσις τοῦ πολιτεύματος.

Ι. Μεταξᾶς. Τὸ ψήφισμα ὅπερ ὑπεβλήθη φέρει τὰς ὑπογραφὰς τῶν ἀρχηγῶν τῶν κομμάτων καὶ ἑπομένως εἴμεθα ὅλοι ἀλληλέγγυοι.

Ι. Ράλλης. Εἴμεθα, συνεχίζει, ἀπὸ πολλοῦ χρόνου κοινοβουλευτικοὶ ὥστε νὰ μὴ δύναται νὰ μᾶς καταλογισθῇ ἀπειρία. Ἡ πρότασις τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῆς Γεωργίας περὶ παρεμβολῆς βραχείας εἰσηγήσεως συνταγματικῆς ἐργασίας εἶνε ἐναντίον τοῦ κανονισμοῦ καὶ κατὰ παράβασιν αὐτοῦ. Δὲν θὰ καθῇ ὁ κόσμος ἂν δὲ γίνῃ τὴν ἑσπέραν ταύτην συνταγματικὴ ἐργασία, τὴν ὁποίαν ἤδη ἐπισπεύδει ἡ Κυβέρνησις ὑψίμως ἀφοῦ ἐμεσολάβησαν αἱ παρατηρήσεις τοῦ ρυθμιστοῦ τοῦ πολιτεύματος. Παρὰ τὸ πολίτευμα, εἶναι γνωστὸν ὅτι ὑπάρχει καὶ ὁ ἔλεγχος καὶ δὲν δύναται ἡ Κυβέρνησις ἐν ὀνόματι τοῦ πολιτεύματος νὰ ζητῇ τὴν ματαίωσιν τοῦ ἐλέγχου.

Ὁ κ. **Α. Παπαναστασίου** παρατηρεῖ ὅτι δὲν εἶνε ἡ πρώτη φορὰ καθ' ἣν κατὰ τὰς ἡμέρας τοῦ ἐλέγχου γίνονται κανονικῶς εἰσηγήσεις νομοσχεδίων ἢ ἄλλων μέτρων. Πάντως ἡ Κυβέρνησις, ἐὰν ὑπάρχουν ἐπιμένοντες εἰς τὴν ἐνάσκησιν τοῦ ἐλέγχου, δὲν ἔχει δυσκολίαν νὰ προτιμηθῇ οὗτος.

Ὁ κ. **Ι. Ράλλης** συνεχίζων λέγει ὅτι ἡ ἰδία ἡ Κυβέρνησις κατεβίβασε τὰς συνταγματικὰς συζητήσεις ἀφοῦ ἤδη διὰ ψηφίσματος ἐπιχειρεῖ ὅπως σοβαρώτατα ἄρθρα ὡς τὸ 119 τὸ ἀφορῶν τὴν ἰδιοκτησίαν συζητηθῇ ἐντὸς τετραώρου. Προχωρῶν λέγει ὅτι ἐνῷ ὑπάρχει ἐκκρεμὲς τὸ ἄρθρον τοῦτο ἐδημοσιεύθησαν διατάγματα τῶν Ὑπουργῶν Προνοίας καὶ Ἀνταλλαγῆς, δι' ὧν ἀπηλλοτριώθησαν μεγάλαι ἰδιοκτησίαι Ἑλλήνων πολιτῶν. Ἐὰν ζητῆτε, ἐπιλέγει, διὰ τοιούτων μεθόδων νὰ καταστρατηγήσητε τὰ δικαιώματα τῶν Ἑλλήνων πολιτῶν, ἡμᾶς θὰ μᾶς εὕρητε ἀντιθέτους καὶ ἐὰν ὁ κ. Ἀρχηγὸς τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος ἔχει ἀντίθετον ἰδέαν.

Ὁ κ. **Α. Μιχαλακόπουλος.** (Ὑπουργὸς Ἐξωτερικῶν) λέγει ὅτι μετὰ τὴν μακρὰν διακοπὴν ἀνεμένετο ἐναγωνίως ἀπὸ τὴν κοινὴν γνώμην ἡ ἔναρξις τῶν ἐργασιῶν τῆς Βουλῆς. Τὰ προβλήματα τὰ ὁποῖα μᾶς περιστοιχίζουν ἐσωτερικά τε καὶ ἄλλης φύσεως δὲν εἶναι τυχαῖα. Ἡ ἀντιμετώπισις τῶν προβλημάτων αὐτῶν ἐκίνησε τὸν πατριωτισμὸν πάντων ἐκείνων ὅσοι ἀποτελοῦν τὴν οἰκουμενικὴν κυβέρνησιν, ἥτις ὑπῆρξε καὶ ἐπιθυμία καὶ ὁμοῦ σχεδὸν ἁπάντων καὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ, ἐκίνησεν εἰς τὴν σύμπηξιν τῆς Κυβερνήσεως ταύτης ἀποτελούσης ἀναμφισβητήτως μίαν ἀνωμαλίαν κοινοβουλευτικήν. Ἡ Οἰκουμενικὴ Κυβέρνησις καταρτισθεῖσα δὲν ἀπέφυγε ποτὲ τὸν ἔλεγχον, ὁσάκις ἐστράφη κατ' αὐτῆς δι' οἱανδήποτε πρᾶξιν ἢ παράλειψιν, δὲν ἀπέφυγε τὸν ἔλεγχον, διότι δυστυχῶς εἴμεθα τὸ μόνον κράτος ἀκόμη εἰς τὸ ὁποῖον παραμένει ἡ ἀρχαία δοξασία ὅτι τὸ κύριον ἔργον τῆς ἀντιπροσωπείας τοῦ λαοῦ εἶνε ὁ ἔλεγχος. Εἶναι τόσον μεγάλα τὰ ἔργα τὰ ὁποῖα σήμερον ἔχει νὰ ἐκτελέσῃ ἡ Ἐθνικὴ ἀντιπροσωπεία, πρὸ παντὸς δὲ τὰ οἰκονομικὰ καὶ τὰ διοικητικά, ὥστε ἡ συμπαράβολὴ εἰς τὰ ἔργα τὰ ὁποῖα εἰς ἄλλας ἐποχὰς εἶχαν νὰ ἐπιτελέσουν αἱ ἐθνικαὶ ἀντιπροσωπεῖαι εἶνε βεβαίως γίγαντες ἀπέναντι νάνων. Τότε τὸ κύριον ἔργον ἦτο ἡ περιφρούρησις τῶν ἐλευθεριῶν τοῦ λαοῦ κατὰ τῶν ἁρπάγων, οἵτινες κατώρθωνον χωρὶς νὰ ἀντιπροσωπεύουν ἕνεκα τῆς καθολικῆς ψηφοφορίας ὁλόκληρον τὸν λαὸν νὰ διοικοῦν ἐν τούτοις καὶ νὰ κυβερνοῦν αὐτόν. Σήμερον δὲ μὴ ὑπαρχούσης τῆς καθολικῆς ψηφοφορίας, τὸ ὄργανον τοῦτο ἔπρεπε νὰ ἔχῃ περιέλθῃ καὶ παρ' ἡμῖν εἰς ἀχρηστίαν. Δυστυχῶς ἐφ' ὅσον δὲν εἰσήχθη τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας διὰ νὰ δύναται ὁ πολίτης, ἂν νομίζῃ ὅτι ἀδικεῖται ἀπὸ μίαν κατωτέραν ἀρχήν, ἢ ἀπὸ ἕνα ὑπουργὸν κακῶς ἐφαρμόζοντα ἢ ἑρμηνεύοντα τὸν νόμον, νὰ καταφύγῃ εἰς αὐτὸ καὶ μόνον, εἰς μίαν χώραν εἰς τὴν ὁποίαν ὁ κοινοβουλευτικὸς ἔλεγχος εἶναι ἀναγκαῖος, τοῦτο ἀνωμολόγησαν πάντες καὶ τοῦτο ἀνωμολόγησε καὶ παρεδέχθη ἡ Οἰκουμενικὴ Κυβέρνησις, ὁ κανονισμὸς ἰσχύει ἐφόσον σεῖς οἱ ἴδιοι τὸν ἐρμηνεύετε κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον καὶ θὰ ἐφαρμοσθῇ καὶ θὰ κατανικήσωμεν δύο ἡμέρας διὰ τὸν κοινοβουλευτικὸν ἔλεγχον. Ἀλλ' οἱ κανονισμοὶ κύριοι, ὡς τμῆμα τοῦ δημοσίου ἡμῶν δικαίου, λαμβάνουν μίαν ἑρμηνείαν διὰ μιᾶς μακρᾶς ἐφαρμογῆς, ἑρμηνείαν ἡ ὁποία πάντοτε ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὸ κυρίαρχον σῶμα, ἂν θέλῃ νὰ τὴν μεταβάλῃ. Παρατηρῶ δὲ κατὰ τὴν τελευταίαν εἰκοσαετίαν, ἀφ' ἧς δηλαδὴ πρὸ τοῦ 1910 μετερρυθμίσθη ὁ κανονισμός, ἀναγνωρισθέντος τέλος πάντων ὅτι ὑπάρχουν καὶ ἄλλα ἔργα διὰ τὸ ἀντιπροσωπευτικὸν Σῶμα, ὡρίσθησαν ὡρισμέναι ἡμέραι διὰ τὰς ἐπερωτήσεις, διὰ τὰς ὁποίας θὰ ἐνθυμοῦνται οἱ παλαιότεροι ὅτι κατηναλίσκετο ὁλόκληρος σύνοδος, ἀφ' ἧς λέγω τοῦτο ἐγένετο, ἐπεκράτησεν ὥστε ἡ συζήτησις, εἴτε εἰσηγήσεως ὑπουργῶν ἐπὶ νομοσχεδίων εἴτε κοινοβουλευτικῶν ἐπιτροπῶν διὰ τῶν εἰσηγητῶν των, νὰ δύναται νὰ γίνῃ καὶ ἐν ἡμέραις ἐλέγχου καὶ σπανιώτατα ἠγέρθη ἀντίρρησις ἐκ μέρους τῆς Βουλῆς εἰς τοιαύτας περιπτώσεις εἰδικώτερον δὲ προκειμένου περὶ συνταγματικῶν ἐπιτροπῶν Ἡ ἑρμηνεία αὕτη ὁ ὁποία ἐπεκράτησεν, νομίζω ὅτι πρέπει νὰ τύχῃ ἐφαρμογῆς διότι δὲν εἶνε κυβερνητικὸν ἔργον ἡ σύνταξις τοῦ συντάγματος εἶνε ἔργον ἰδικόν σας, τὸ ὁποῖον σεῖς ἀνεθέσατε εἴς τινας τῶν συναδέλφων σας, ὡς ἀντιπροσώπους σας ἐν τῇ διαρρυθμίσει τῶν τροπολογιῶν αἱ ὁποῖαι ὑπεβλήθησαν καὶ συναρμολογήσει αὐτῶν.

Πρόκειται λοιπὸν ἡμεῖς αὐτοὶ νὰ ἀκούσετε τοὺς ἀντιπροσώπους σας. Ἡ ὥρα ἤτις κατηναλώθη εἰς τὸ νὰ συζητήσωμεν ἂν τὸ κατ' ἔθος ἐπικρατῆσαν πρέπει νὰ ἐφαρμοσθῇ καὶ εἰς τὴν προκειμένην περίπτωσιν θὰ ἦτο πλέον ἢ ἐπαρκὴς διὰ νὰ ἀκούσωμεν τὸν κ. συνάδελφον καὶ εἰσηγητὴν τῆς συνταγματικῆς Ἐπιτροπῆς, ὅστις καὶ διὰ τὴν βραχυλογίαν του διεκρίθη καὶ διὰ τὴν ἀκριβῆ ἔκφρασιν τῶν γνωμῶν τῆς συνταγματικῆς ἐπιτροπῆς. Οὐδεὶς ἐξ ὧν ἐν τῇ Κυβερνήσει εἶχεν ἢ ἔχει τὴν γνώμην ὅτι ἂν ἡ Βουλὴ ἐπιμένει σήμερον πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῶν ἐργασιῶν μας νὰ μὴν ἀκούσῃ μίαν εἰσήγησιν, ἥτις ὁσάκις ἐγένετο μᾶς ἔδωσεν εὐχαρίστους ὥρας καὶ ἀπηλλαγμένας ταραχῶν καὶ διενέξεων, οὐδεὶς λέγω ἐκ τῶν συναδέλφων εἶχε τὴν γνώμην ὅτι θὰ ἀπηγορεύετο εἰς τὴν Βουλὴν νὰ μεταβάλῃ τὴν ἑρμηνείαν ταύτην. Ἀλλ' ἐπιτρέψατέ μοι νὰ εἴπω ὅτι ἡμίσεια ὥρα διατεθεμένη διὰ νὰ ἀκούσωμεν τοῦ εἰσηγητοῦ δὲν εἶνε ὥρα χαμένη, ἀφοῦ μάλιστα ἐλήφθη ἡ διαβεβαίωσις ὅτι δυνάμεθα εὐθὺς μετὰ ταῦτα νὰ συνεχίσωμεν τὰς ἐπερωτήσεις. Δὲν νομίζω ὅτι ὑπάρχει οὐδεὶς κίνδυνος τόσον μέγας ὥστε ἂν ἡ Κυβέρνησις, μετὰ τὰς ἐπερωτήσεις αἱ ὁποῖαι θὰ συζητηθοῦν, παραμείνῃ 2 ἢ 3 ἡμέρας νὰ πρόκηται νὰ ἐπέλθῃ καταστροφὴ εἰς συμφέροντα τοῦ τόπου, ὥστε ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ κατ' ἔθος γνομένου νὰ ἀναβληθῇ. Δὲν νομίζω ὅτι πρέπει νὰ ἐπιμείνωμεν ἐπ' αὐτοῦ.

Γ. Μπούσιος. Θὰ γίνῃ συζήτησις ἐπὶ τοῦ Συντάγματος;

Α. Μιχαλακόπουλος. Θὰ γίνῃ εἰσήγησις καὶ θὰ ἐξακολουθήσωμεν τὰς ἐπερωτήσεις.

Γ. Μπούσιος. Ὅταν ὁμιλεῖ ὁ εἰσηγητὴς τῆς Συνταγματικῆς Ἐπιτροπῆς εἰσερχόμεθα εἰς τὴν συζήτησιν τοῦ Συντάγματος.

Π. Τσαλδάρης. Μετὰ τὴν ὁμιλίαν του κ. ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν συναδέλφου νομίζω ὅτι ζήτημα διαφωνίας μεταξὺ τῆς Κυβερνήσεως καὶ τῆς Βουλῆς οὔτε ὑφίσταται οὔτε δύναται νὰ ὑπάρξῃ. Ἡ Κυβέρνησις δὲν ἐπεκαλέσθη ἢ τὸ γνώμενον καὶ εἰς ἄλλας περιπτώσεις, κατὰ τὰς ὁποίας ἐν ἡμέραις κοινοβουλευτικοῦ ἐλέγχου ἠδύνατο νὰ γίνῃ εἰσήγησις εἴτε παρ' Ὑπουργοῦ εἴτε καὶ παρὰ βουλευτοῦ ἐπὶ νομοσχεδίων, ἰδιαιτέρως δὲ προκειμένου περὶ τοῦ Συντάγματος. Ἡ εἰσήγησις δὲ αὕτη ἐγένετο βεβαίως τῇ ἀνοχῇ τῆς Βουλῆς, συνεπείᾳ τοῦ ὁποίου δὲν ἐθεωρεῖτο ὅτι ἐπήρχετο καταργησις τοῦ κανονισμοῦ. Βεβαίως, ἐφόσον ὁ κανονισμὸς τῆς Βουλῆς ὁρίζει ἡμέρας κοινοβουλευτικοῦ ἐλέγχου δὲν δύναται νὰ μὴ ἐφαρμοσθῇ οὔτος δι' ἁπλῆς ἐναντίας ἀποφάσεως τῆς Βουλῆς

κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ ἐλέγχου. Ἀλλὰ δὲν ἐζητεῖτο τοῦτο, ἀλλὰ μόνον ὅπως ἀνοχῇ τῆς Βουλῆς, κατὰ τὰ ἄλλοτε γενόμενα, γίνῃ εἰσήγησις ἁπλῶς ἐπὶ τῶν σχετικῶν συνταγματικῶν ζητημάτων. Φαίνεται ὅμως μεταξὺ τῶν διαφόρων συναδέλφων ἐπεκράτησε σύγχισίς τις ὡς πρὸς τὸ ἀντικείμενον τῆς συζητήσεως. Τοῦτο δὲ παρετήρησα ἐκ τῆς τελευταίου γενομένης παρατηρήσεως ἐκ μέρους τοῦ κ. Μπουσίου, ὅστις ἐνόμισεν ὅτι πρόκειται νὰ συζητήσωμεν τὸ ψήφισμα τὸ ὁποῖον ὑποβάλλεται σήμερον. Δὲν πρόκειται περὶ τούτου, πρόκειται ἁπλῶς ὁ εἰσηγητής, ὁ ὁρισθεὶς ἐκ μέρους τῆς ἐπιτροπῆς τῆς συνταγματικῆς, νὰ κάμῃ εἰσήγησιν ἐπὶ τοῦ ὑπολοίπου μέρους τοῦ Συντάγματος, νὰ κάμῃ ἁπλῆν εἰσήγησιν. Ἐὰν ἤδη ἡ Βουλὴ νομίζῃ ὅτι θὰ καταναλωθῇ διὰ τῆς συζητήσεως ταύτης τόσος χρόνος ὥστε νὰ μὴ δύναται νὰ ἐπιτελέσῃ τὸ ἔργον της τοῦ ἐλέγχου, τὸ ὁποῖον ἀληθῶς εἶναι ὡρισμένον διὰ σήμερον, δύναται ἄνευ περαιτέρω συζητήσεως, ἵνα μὴ καταναλίσκεται χρόνος, νὰ μὴ γίνῃ ἡ εἰσήγησις καὶ νὰ προχωρήσῃ εἰς τὸ ἔργον ἐπὶ τῶν ἐπερωτήσεων. Ἐὰν θέλουν αἱ ἐπερωτῶντες νὰ ἐξακολουθήσῃ ἡ συζήτησις ἐπὶ τῶν ἐπερωτήσεων ἃς ἔλθουν νὰ συζητήσουν ἐπὶ τῶν ἐπερωτήσεων, διὰ νὰ παύσῃ ἡ περαιτέρω συζήτησις, ἡ ὁποία θὰ μᾶς καταναλώσῃ ὅλον τὸν χρόνον περὶ τοῦ τί πρέπει νὰ συζητήσωμεν.

Ὁ κ. **Π. Μπούμπουλης** ζητεῖ τὸν λόγον.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** παρατηρεῖ ὅτι δὲν ὑπάρχει πλέον ζήτημα.

Ὁ κ. **Π. Μπούμπουλης** ἐπιμένων λέγει ὅτι δὲν εἶναι δυνατὸν οἱοσδήποτε ὁπαδὸς οἱουδήποτε κόμματος, τὸ ὁποῖον ἐξελέγη μὲ ὡρισμένας ἀρχὰς νὰ ἐξακολουθήσῃ πρεσβεύων τὰς ἀρχὰς ταύτας ἀφοῦ αὐταὶ μετεβλήθησαν.

Εἰσέρχεται εἶτα ἡ Βουλὴ εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Διάταξιν
τῆς Νομοθετικῆς Ἐργασίας

Ὁ κ. **Ν. Δαβέρης** λέγει ὅτι ἐπὶ μακρὸν χρόνον ἐκκρεμεῖ ἡ πρότασις περὶ προτάξεως τῆς ἐπερωτήσεως, διὰ τὴν ἀποτυχίαν τῆς λύσεως τοῦ στρατιωτικοῦ ζητήματος, ἤτις ἐξεδηλώθη διὰ τῶν δημοσιευθέντων πινάκων ἐπαναφορᾶς ἀποτάκτων ἀξιωματικῶν.

Ἐφόσον λέγει δὲν γίνεται συζήτησις ἐπὶ τῆς ἐπερωτήσεως ταύτης, τοῦτο σημαίνει ὅτι ἡ Κυβέρνησις ἐπιθυμεῖ ν' ἀποφύγῃ τὴν συζήτησιν ταύτην.

Ὁ κ. **Β. Καραπαναγιώτης** λέγει ὅτι ἀναμφισβητήτως τὸ στρατιωτικὸν ζήτημα εἶναι σοβαρώτατον, ἀλλ' ἀκριβῶς διὰ τοῦτο καὶ ἐπειδὴ ἀκόμη δὲν κατωρθώθη νὰ ὑποβληθῇ τὸ ὁριστικὸν πόρισμα τοῦ στρατιωτικοῦ συμβουλίου θὰ ἔπρεπε νὰ δοθῇ μικρὰ ἀκόμη πίστωσις χρόνου ἵνα ἡ Βουλὴ δυνηθῇ νὰ διεξαγάγῃ τὴν συζήτησιν ἐν εὐρύτητι καὶ ἔχουσα ὑπ' ὄψιν τὰ ἀσφαλῆ δεδομένα.

Ὁ κ. **Γ. Καφαντάρης** (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν) λέγει ὅτι ἡ Κυβέρνησις νομίζει ὅτι δὲν εἶναι ἐπιτετραμμένη ἡ ἀνάκίνησις τῆς συζητήσεως ἐπὶ ζητήματος τὸ ὁποῖον ἐκκρεμεῖ εἰσέτι. Τοιαύτη συζήτησις δὲν φρονεῖ ὅτι θὰ εἶναι πρὸς τὸ συμφέρον τοῦ ζητήματος.

Ὁ κ. **Θ. Τουρκοβασίλης** ζητεῖ τὸν λόγον ἐπὶ τῆς προτάξεως τῆς ἐπερωτήσεως.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** λέγει ὅτι συμφώνως πρὸς τὸν κανονισμὸν δὲν δύναται νὰ δοθῇ ὁ λόγος ἐπὶ τῆς προτάξεως εἰς πλείονας τῶν δύο Βουλευτῶν.

Ἡ **Βουλὴ** δι' ἀνατάσεως, ἐρωτηθεῖσα ὑπὸ τοῦ κ. **Προέδρου**, ἀπορρίπτει τὴν περὶ προτάξεως πρότασιν.

Ὁ κ. **Π. Μπούμπουλης** λέγει ὅτι ἀπὸ μακροῦ χρόνου ἔχει ὑποβάλει ἐπερώτησιν διότι ἐπετράπη ἡ ναυτολογία ἐπὶ τοῦ ἀτμοπλοίου «Ὀδυσσεὺς» ὡς ἀσυρματιστοῦ ἑνὸς Γάλλου ὑπηκόου, συνέπεια δὲ τῆς ναυτολογίας ταύτης ὑπῆρξεν ὁ πνιγμὸς Ἑλλήνων πολιτῶν. Καὶ τὴν ἐπερώτησιν ταύτην ἐπὶ μακρὸν δὲν δύναται ν' ἀναπτύξῃ, λόγῳ τῆς κατὰ σύστημα ἀποφυγῆς τοῦ κοινοβουλευτικοῦ ἐλέγχου ἐκ μέρους τῆς Κυβερνήσεως, τῆς ὁποίας συμμετέχει, λέγει, καὶ τὸ κόμμα τῶν Ἐλευθεροφρόνων εἰς τὸ ὁποῖον ἀνῆκε μέχρι τῆς ἐπαύριον ταύτης.

Ι. Σπετσιώτης. Κόμμα δουλοφρόνων (Θόρυβος καὶ φωναί).

Ὁ κ. **Γ. Πεσματζόγλου** παρατηρεῖ εἰς τὸν κ. Βουλευτὴν ὅτι πρέπει νὰ εἶναι προσεκτικὸς εἰς τὰς φράσεις του.

Ὁ κ. **Θ. Τουρκοβασίλης** λέγει ὅτι ὅτι ὁ κ. Σπετσιώτης ὀφείλει ν' ἀνακαλέσῃ τὴν φράσιν του διότι τὸ κόμμα τῶν ἐλευθεροφρόνων εἶναι κόμμα ἀρχῶν ὑγιῶν.

Ὁ κ. **Ι. Σπετσιώτης** δίδει ἐξηγήσεις ὅτι δὲν ἐσκόπει νὰ θίξῃ τὸ κόμμα τῶν ἐλευθερωφρόνων, οὗτινος ὁ ἴδιος ὑπῆρξεν εἷς τῶν πρώτων ἱδρυτῶν.

Ὁ κ. **Π. Μπούμπουλης** συνεχίζων λέγει ὅτι τὸ κόμμα τῶν ἐλευθεροφρόνων οὐ μόνον συνετέλεσε εἰς τὴν ἀποφυγὴν μέχρι τοῦδε τοῦ κοινοβουλευτικοῦ ἐλέγχου, ἀλλὰ παρέσυρε καὶ τὸν κ. Πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως εἰς τὸ νὰ δηλώσῃ ἀνακριβῶς ὅτι οὐδὲν διάταγμα περὶ χρεωστασίου ἐπρόκειτο νὰ δημοσιευθῇ, ἐνῷ τὸ διάταγμα τοῦτο τὴν ἐπομένην ἐδημοσιεύθη χάριν προσωπικῶν ἀποκλειστικῶς συμφερόντων.

Ἀναπτύσσων εἶτα τὰ τῆς ἐπερωτήσεώς του λέγει ὅτι παρὰ τὸν νόμον καὶ κατόπιν τηλεφωνικῆς διαταγῆς τοῦ διευθυντοῦ τῆς ἐμπορικῆς ναυτιλίας πρὸς τὸν κεντρικὸν λιμεναρχην ἐναυτολογήθη ὡς ἀσυρματιστὴς ὁ Γάλλος ὑπήκοος Φλωρεντέν.

Ὁ κ. **Π. Μαζαράκης** παρατηρεῖ ὅτι οὗτος δὲν εἶναι Γάλλος, ἀλλ' Ἕλλην ὑπήκοος ὡς ἐξάγεται ἐκ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως.

Ὁ κ. **Π. Μπούμπουλης** λέγει ὅτι δὲν ἔχει σημασίαν ἡ Ἐφημερὶς τῆς Κυβερνήσεως ἐφόσον ὁ Φλωρεντὲν δὲν ἔχει δώσει τὸν ὅρκον τοῦ Ἕλληνος πολίτου. Ἀλλὰ δὲν πρόκειται, λέγει, μόνον περὶ τούτου διότι ἐξ ὑπαιτιότητος τοῦ ἀσυρματιστοῦ τούτου μὴ γνωρίζοντος πῶς ἔπρεπε νὰ δώσῃ τὸ σῆμα τοῦ κινδύνου ἐβυθίσθη τὸ ἀτμόπλοιον «Ὀδυσσεὺς» χωρὶς νὰ δυνηθῇ τὸ μετ' αὐτὸ ἐρχόμενον ἀτμόπλοιον «Ναπολιτάνα» νὰ παράσχῃ βοήθειάν τινα. Τονίζει ὅτι ὑπαίτιος τοῦ δυστυχήματος τούτου ὑπῆρξεν ὁ Διευθυντὴς τῆς ἐμπορικῆς ναυτιλίας καὶ ὁ κεντρικὸς λιμεναρχης, οἵτινες παρὰ τὸν νόμον ἐναυτολόγησαν τὸν ἀσυρματιστὴν καὶ ἐναντίον τῶν ὁποίων ζητεῖ ὅπως ὁ κ. Ὑπουργὸς ἀσκήσῃ πᾶσαν τὴν ἐπιβαλλομένην αὐστηρότητα.

Ὁ κ. **Α. Κανάρης** (Ὑπουργὸς τῶν Ναυτικῶν) τονίζει ὅτι ὁ Διευθυντὴς τῆς Ἐμπορικῆς Ναυτιλίας εἶναι ἐκ τῶν ἀρίστων ἀξιωματικῶν, δὲν πρέπει δὲ προκειμένου περὶ τοιούτων ἀξιωματικῶν νὰ ἐκφραζώμεθα κατὰ τοιοῦτον τρόπον.

Ἡ **Βουλὴ** δέχεται μετὰ τοῦτο δι' ἀναστάσεως ὅπως κατὰ τὴν προσεχῆ συνεδρίασιν κοινοβουλευτικοῦ ἐλέγχου προταχθῇ ἡ ὑπ' ἀριθ. 276 ἐπερώτησις τοῦ κ. **Μ. Δερλερέ**.

Ὁ κ. **Γ. Κακουλίδης** παρακαλεῖ τὸν κ. Ὑπουργὸν τῆς Γεωργίας νὰ πληροφορήσῃ τὴν Βουλὴν διατὶ δὲν ἐλήφθη πρόνοια πρὸς ἀποζημίωσιν τῶν ἐν Ἑλλάδι ἀγροτικῶς ἐγκατεστημένων δικαιούχων ἀνταλλαξίμων, ἐφόσον καὶ οὗτοι ἐγκατέλειπον ἐν Τουρκίᾳ περιουσίας.

Ὁ κ. **Α. Παπαναστασίου** (Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας) λέγει ὅτι θέλει διακονονισθῇ τὸ ζήτημα προσεχῶς.

Ὁ κ. **Σ. Μανταφούνης** ἐπὶ τῆς ἐπερωτήσεώς του περὶ μὴ συμπληρώσεως τῶν κενῶν θέσεων τελωνοφυλάκων τοῦ τελωνείου Σάμου, λέγει ὅτι τὸ λαθρεμπόριον λυμαίνεται τὸν τόπον, καὶ ὅμως δὲν διορίζονται τελωνοφύλακες εἰς τὰς κενὰς θέσεις τῶν τελωνείων Σάμου. Ἐφόσον τὸ Κράτος, λόγῳ οἰκονομιῶν δὲν τηρεῖ τὰς θέσεις ταύτας, ἐκδίδει διατάγματα ἐπὶ τῇ βάσει διαταγμάτων Παγκάλου, διὰ τὰ ὁποῖα κατηγορεῖται οὗτος καὶ εὑρίσκεται εἰς τὰς φυλακάς, διὰ τῶν ὁποίων διαταγμάτων ἐκτοπίζονται πάντες οἱ πρὸ δεκαετίας καταδικασθέντες ἐπὶ λαθρεμπορίᾳ, καίτοι εἰς τὴν καταδικαστικὴν κατ' αὐτῶν ἀπόφασιν δὲν προβλέπεται ἡ ποινὴ αὕτη. Θεωρεῖ τὸ μέτρον τοῦτο ἄδικον.

Ὁ κ. **Γ. Καφαντάρης** λέγει ὅτι ἡ μὴ πλήρωσις τῶν θέσεων ὀφείλεται εἰς τὸ ὅτι ἐπεθύμουν πρῶτον νὰ καθορισθῇ ποῖαι ἐξ αὐτῶν ἦσαν ἀναγκαῖαι.

Ὁ κ **Σπ. Στάης** λέγει ὅτι δὲν κατετέθησαν εἰσέτι αἱ ζητηθεῖσαι ὑπ' αὐτοῦ πληροφορίαι ὡς πρὸς τὰ πλεονάσματα τῶν ὑπεγγύων προσώπων, τὰ καταλογισθέντα πρὸς αὔξησιν τοῦ τόκου τῶν εἰς χρυσὸν ἐξωτερικῶν δανείων.

Ὁ κ. **Γ. Καφαντάρης** λέγει ὅτι θὰ κατατεθῶσι προσεχῶς.

Ὁ κ. **Σ. Χασιώτης** ἐπερωτῶν τὸν κ. Ὑπουργὸν τῆς Γεωργίας ἂν πρόκειται νὰ διατηρήσῃ ἐν ἰσχύϊ τὸ διάταγμα τῆς 22 Νοεμβρίου τοῦ 1926, περὶ τῆς κυκλοφορίας τῶν κουκουλοσπόρων, τονίζει τὴν ἀνάγκην τοῦ πολλαπλασιασμοῦ τῶν μωρεῶν αἱ ὁποῖαι εἶνε ἡ βάσις διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς σηροτροφίας. Ἔχομεν, λέγει, εἰδικωτάτους πρόσφυγας, οἱ ὁποῖοι δὲν ζητοῦν ἄλλο τι παρὰ ἐργασίαν. Ἀλλαχοῦ, ὡς εἰς τὴν Βουλγαρίαν, τὰ μωρεόφυλλα πωλοῦνται μὲ τὸ δεμάτι, θὰ ὤφειλε δὲ τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Γεωργίας νὰ διαθέσῃ ἐν ποσὸν διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν μωρεοδένδρων. Τονίζει ὅτι ἡ σηροτροφία δὲν ἀπαιτεῖ σοβαρὰ κεφάλαια καὶ διὰ τοῦτο εὐκολώτατα θὰ ἠδύνατο νὰ ἀναπτυχθῇ ἐὰν ἐδίδετο μικρὰ μόνον προσοχή. Τὸ ζήτημα τοῦτο, ὡς καὶ τὰ ἄλλα παραγωγικὰ ζητήματα, θὰ ἔπρεπε νὰ προκαλέσουν τὴν προσοχὴν τῆς Κυβερνήσεως, διότι ταῦτα καὶ μόνα ἀποτελοῦν τὴν βάσιν τῆς οἰκονομικῆς ἐξυγιάνσεως.

Ὁ κ. **Α. Παπαναστασίου** (Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας) λέγει ὅτι ἤκουσε μετὰ πολλῆς προσοχῆς ὅσα ἐξέθηκεν ὁ κ. συνάδελφος, καὶ εἶνε ἀπολύτως σύμφωνος μὲ τὰ ὑπ' αὐτοῦ ὑποδεικνυόμενα μέτρα.

Συναινέσει τῆς Βουλῆς λύεται εἶτα ἡ συνεδρίασις ὥρᾳ 9.15' μ. μ. διὰ τὴν 5ην μ. μ. τῆς αὔριον.

Ὁ Πρόεδρος
Θ. ΣΟΦΟΥΛΗΣ

Οἱ Γραμματεῖς
Μ. Λαΐλιος
Θ. Τσιριμῶκος

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΞΕ'

Τῆς 3 Μαΐου 1927

Ὥρᾳ 6 15' μ. μ. ὁ κ. **Πρόεδρος** ἀνελθὼν ἐπὶ τῆς ἕδρας κηρύσσει τὴν ἔναρξιν τῆς συνεδριάσεως καὶ διατάσσει ν' ἀνοιχθῶσι τὰ θεωρεῖα.

Ἀναγιγνώσκονται τὰ πρακτικά.

Ὁ κ. **Β. Καραπαναγιώτης** παρατηρεῖ ὅτι ἐνῷ καθ' ἑκάστην εἰς τὰ πρακτικὰ ἀναγράφεται ὡς ὥρα ἐνάρξεως ἡ 5 μ. μ. ἐν τούτοις οἱ βουλευταὶ προσερχόμενοι τὴν τεταγμένην ὥραν εἶνε ὑποχρεωμένοι νὰ ἀναμένωσιν ἐπὶ μακρὸν τὴν ἄφιξιν τῶν κ. κ. Ὑπουργῶν.

Παρακαλεῖ ἵνα παύσῃ ἡ ἐπανάληψις τοῦ ἀτόπου τούτου.

Ἐπικυροῦνται εἶτα τὰ πρακτικά.

Ἀνακοινοῦνται τὰ ἑξῆς:

Ἐπιτροπὴ κατοίκων Θεσσαλονίκης ζητεῖ ὅπως μὴ ὑπαχθῇ τὸ ἐνοικιοστάσιον εἰς τὰς οἰκοδομὰς τῆς καείσης ζώνης Θεσσαλονίκης.

Τὸ σωματεῖον τῶν γουνεμπόρων Ἀθηνῶν-Πειραιῶς, ὑποβάλλει ὑπόμνημα δι' οὗ ζητεῖ τὴν τροποποίησιν τοῦ ἰσχύοντος δασμολογίου διὰ τὰ ἐν τῷ ἐμπορίῳ πωλούμενα γουναρικά.

Ὁ βουλευτὴς Λαρίσσης κ. **Ἀλ. Ἰωαννίδης**, ὑποβάλλει ἀναφορὰν καπνεμπόρων ζητούντων τὴν ἀναθεώρησιν τῶν Ν. Δ. διὰ τῶν ὁποίων ἀπαγορεύεται ἡ τρίτη ποιότης τῶν σιγαρέττων. Συνιστᾷ τὴν ἀναφοράν, προσθέτων ὅτι δέον νὰ ληφθῶσι καὶ τὰ δέοντα μέτρα, ὅπως τὰ φορολογικὰ εἰσοδήματα τοῦ Κράτους μὴ μειωθοῦν.

Ὁμοίως ὑποβάλλει ἀναφορὰν τῶν κατοίκων Ἀγρυᾶς (Βόλου) καὶ παρακαλεῖ ὅπως ληφθῶσι τὰ δέοντα μέτρα διὰ τὴν ἐξυγίανσιν τῆς κωμοπόλεως.

Ὁ Δημ. Ζούλας ἰδιοκτήτης τῆς ἐφημερίδος «Τὸ Παράρτημα» ἀναφέρει ὅτι διέκοψε τὴν ἔκδοσιν τῆς ἐφημερίδος του, λόγῳ τοῦ διωγμοῦ ὃν ὑφίσταται ἐκ μέρους τῆς ἀστυνομίας τῶν πόλεων, ἐφαρμοζούσης ἀντισυνταγματικὴν ἀστυνομικὴν διάταξιν «περὶ ἀπαγορεύσεως διαλαλήσεως τοῦ περιεχομένου τῆς ἐφημερίδος».

Ἡ Ἀδαμαντία χήρα Π. Κωνσταντινίδου ὑποβάλλει ὑπόμνημα «περὶ ἐπαναφορᾶς τῆς συντάξεώς της, εἰς τὸ ἀνώτατον ὅριον τῆς κρατικῆς συντάξεως, καὶ ἀπονομῆς μερίσματος τοῦ Μετοχικοῦ Ταμείου».

Αἱ ὀργανώσεις ἰδιοκτητῶν Ζακύνθου, Κεφαλληνίας, Κερκύρας, Αἰτωλοακαρνανίας, διαμαρτύρονται κατὰ πάσης παρατάσεως τοῦ ἐνοικιοστασίου.

Οἱ κάτοικοι Καζακλὰρ καὶ Σερλὶ Ἀλμυροῦ, διαμαρτύρονται ἐπὶ τῇ ἐπικειμένῃ ἐπιψηφίσει τοῦ ἄρθρου 119 τοῦ Συντάγματος, δι' οὗ προβλέπεται ἡ ἀπαλλοτρίωσις λειβαδίων τῶν δήμων καὶ κοινοτήτων πρὸς ἐγκατάστασιν μικροκτηνοτρόφων.

Οἱ ἐπαγγελματίαι Θεσσαλονίκης διαμαρτύρονται κατὰ τῆς ἑταιρείας ὑδάτων καὶ ζητοῦσι τὴν αὐστηρὰν ἐφαρμογὴν τῆς συμβάσεως 1923.

Οἱ ἀδελφοὶ Ἀρώνη κάτοικοι Κερκύρας, παρακαλοῦν τὴν Βουλὴν νὰ προβῇ εἰς τὴν ἐλάττωσιν φορολογίας τῶν κινηματογράφων καὶ τὴν ἐπιεικεστέραν ἐφαρμογὴν τῶν ἀστυνομικῶν μέτρων.

Ὁ Σύνδεσμος ἐργατῶν Θεσσαλονίκης διαμαρτύρεται ἐναντίον τῆς ἐπιτροπῆς ρυθμίσεως φορτοεκφορτωτικῶν λιμένος.

Ἐπιτροπὴ λειτουργῶν μέσης ἐκπαιδεύσεως Κερκύρας ὑποβάλλει εἰς τὴν Βουλὴν εὐσεβάστως παράκλησιν ὅπως τοῖς χορηγηθῇ τὸ παρεχόμενον εἰς λοιποὺς ὑπαλλήλους ἐπίδομα 3)16 τοῦ μισθοῦ των.

Τὸ ἐπαγγελματικὸν καὶ βιοτεχνικὸν σωματεῖον τῆς πόλεως Βόλου παρακαλεῖ ὅπως ληφθῇ ἡ δέουσα κοινοβουλευτικὴ μέριμνα καὶ ψηφισθῇ ἡ ὑποβληθεῖσα τροπολογία ὑπὸ τοῦ βουλευτοῦ Λαρίσσης κ. Ἰωαννίδου «περὶ ἱδρύσεως ταμείου ὁδοποιΐας ἐν τῇ πόλει τοῦ Βόλου.

Οἱ ἐκκαθαρισθέντες δημοδιδάσκαλοι τοῦ 1922, λόγῳ πολιτικῶν φρονημάτων καὶ δηθὲν ὁρίου ἡλικίας, παρακαλοῦν τὴν Βουλὴν ὅπως ἐνεργήσῃ διὰ τὴν ἐπαναφοράν των.

Ἡ Ἰσραηλιτικὴ κοινότης Βόλου διαμαρτύρεται διὰ τὴν ἐνέργειαν τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῆς Παιδείας ἐνεργήσαντος τὴν παράνομον ἐπαναφορὰν τοῦ κ. Μωϋσῆ Πεσὰχ ὡς ἀρχιραββίνου καὶ παρακαλεῖ τὸν κ. Ὑπουργὸν ὅπως διατάξῃ τὴν ἀνάκλησιν αὐτοῦ.

Οἱ ἀπορριφθέντες φοιτηταὶ κατὰ τὰς τμηματικὰς ἐξετάσεις παρακαλοῦν τὴν Βουλὴν ὅπως λάβῃ ὑπ' ὄψιν της τὰ δίκαια ὑπερχιλίων φοιτητῶν καὶ ψηφίσῃ τὸ πρὸ πολλῶν ἐτῶν ἰσχύον διάταγμα περὶ ἐπαναξετάσεων τῶν ἀπορριφθέντων φοιτητῶν.

Ἡ ἐργατικὴ τάξις τῶν Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς ὑποβάλλει ψήφισμα δι' οὗ ζητεῖ τὴν καταπολέμησιν τῆς ἀνεργίας διὰ δημοσίων καὶ δημοτικῶν ἔργων, διὰ τῆς ἱδρύσεως γραφείων ἐργασίας καὶ ταμείων ἀνεργίας, μὲ προικοδότησιν ἐκ μέρους τοῦ Κράτους, τῶν δήμων καὶ τῶν ἐργοδοτῶν.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** ἀνακοινοῖ ὡσαύτως ὅτι οἱ βουλευταὶ κ. κ.

Μ. Μαντάς, Σ. Στάης, Α. Ευφραιμίδης, Σ. Κρεμεζής, Γ. Καρπετόπουλος, Ι. Παπαϊωάννου, Χ. Λαδάς, Ν. Μπακόπουλος, Α. Ζούζουλας, κλπ. υποβάλλουσι πρότασιν ψηφίσματος «περὶ τροποποιήσεως τοῦ ἀπὸ 28 Ἰουνίου 1923 Ν. Δ. περὶ λιμένων καὶ λιμενικῶν ταμείων».

Πολλοὶ βουλευταί. Ζητοῦν ὅπως προταχθῇ ἡ συζήτησις ἐπὶ τοῦ ψηφίσματος τούτου καὶ ψηφισθῇ.

Ὁ κ. ***Πρόεδρος*** λέγει ὅτι δὲν διενεμήθη.

Ὁ κ. ***Ι. Παπαϊωάννου*** λέγει ὅτι τὸ ζήτημα εἶναι σοβαρώτατον, καὶ πρέπει νὰ γίνῃ δεκτὸν τὸ ψήφισμα.

Ὁ κ. ***Α. Ζούζουλας*** λέγει ὅτι τὸ ψήφισμα διενεμήθη, ἑπομένως εἰμπορεῖ νὰ ψηφισθῇ.

Ὁ κ. ***Ι. Μεταξᾶς*** (Ὑπουργὸς τῆς Συγκοινωνίας) παρακαλεῖ ὅπως εἰς τὸ ψήφισμα προστεθῇ ἡ φράσις «διὰ τὸ τρέχον ἔτος».

Ὁ κ. ***Θ. Χαβίνης*** λέγει ὅτι πρέπει νὰ διευκρινισθῇ ὅτι τὰ χρήματα τὰ εἰσπραττόμενα ἐξ ἑκάστου λιμενικοῦ ταμείου, θὰ διατίθενται ἀποκλειστικῶς διὰ τὴν περιφέρειαν τὴν ὁποίαν ἐξυπηρετεῖ ὁ λιμήν.

Γίνεται μετὰ τοῦτο δι' ἀναστάσεως δεκτὸν τὸ ψήφισμα, ἔχον οὕτω.

ΨΗΦΙΣΜΑ

Περὶ τροποποιήσεως τοῦ ἀπὸ 28 Ἰουνίου 1923 Ν. Δ. «περὶ λιμένων καὶ λιμενικῶν Ταμείων».

Ἄρθρον μόνον

Εἰς τὸ ἄρθρον 18 τοῦ ἀπὸ 28 Ἰουνίου 1923 Ν. Δ. «περὶ λιμένων καὶ λιμενικῶν ταμείων» προστίθεται τὸ ἑπόμενον ἐδάφιον.

«Ἐξαιρετικῶς, κατόπιν πράξεως τῆς λιμενικῆς ἐπιτροπῆς, ἐγκρινομένης ὑπὸ τοῦ ἐπὶ τῆς Συγκοινωνίας Ὑπουργοῦ, ἐπιτρέπεται ἡ διάθεσις πόρων τῶν λιμενικῶν ταμείων πρὸς κατασκευὴν τῆς ἀπρίδος κατὰ τὸ τρέχον ἔτος».

Ἡ ἰσχὺς τοῦ παρόντος ἄρχεται ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως αὐτοῦ εἰς τὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως.

Ἐπὶ τοῦ σχεδίου ψηφίσματος «περὶ τοῦ τρόπου τῆς ταχυτέρας ἐπιψηφίσεως τοῦ Συντάγματος,» ὁ κ. ***Π. Πετρίδης*** λέγει ὅτι ἡ Κυβέρνησις πολὺ βραδέως ἐσκέφθη ὅτι ἐπιβάλλεται ἡ ἐπιτάχυνσις τῆς ἐπιψηφίσεως τοῦ Συντάγματος, ἐὰν δὲ ἐνωρίτερον εἶχε σκεφθῇ τοῦτο ἡ Κυβέρνησις, ἤδη τὸ Σύνταγμα θὰ εἶχε ἐπιψηφισθῇ. Ἐκ τοῦ ὑποβληθέντος ψηφίσματος λαμβάνων ἀφορμὴν δηλοῖ ὅτι διαφωνεῖ ἀπολύτως πρὸς τὸν διὰ τοῦ Κυβερνητικοῦ σχεδίου καθοριζόμενον τρόπον συζητήσεως, διότι τὰ 25 ἄρθρα τὰ ὁποῖα θεωροῦνται ψηφισμένα δὲν πρόκειται νὰ ἀπασχολήσουν τὴν Βουλὴν διότι οὐδεμίαν συζήτησιν πρόκειται νὰ προκαλέσουν ταῦτα. Τὰ ἀπομένοντα ἄρθρα εἶναι ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα πρόκειται νὰ προκαλέσουν συζήτησιν, διότι ταῦτα ἀφορῶσι τὰ σπουδαιότερα ζητήματα, οἷα εἶνε τὸ ζήτημα τῆς Γερουσίας, τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας, τὸ ἄρθρον 119 κλπ. Ἐκφράζων τὴν ἔκπληξίν του διὰ τὰ χθὲς λεχθέντα ὑπὸ τοῦ κ. Βοζίκη, ὁ ὁποῖος ἐφάνη εὐχαριστημένος ἐκ τῶν μέχρι τοῦδε ἐργασιῶν τῆς Βουλῆς, τονίζει ὅτι αἱ ἐργασίαι καὶ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Οἰκουμενικῆς Κυβερνήσεως δὲν ὑπῆρξαν μέχρι τοῦδε ἱκανοποιητικαί, ἡ δὲ δυσφορία παρὰ τῷ λαῷ εἶνε ἔκδηλος. Διὰ τοῦ ὑποβληθέντος ψηφίσματος φρονεῖ ὅτι δὲν θὰ πραγματοποιηθῇ ὁ σκοπὸς εἰς τὸν ὁποῖον ἀποβλέπει ἡ Κυβέρνησις. Ὑπάρχει δὲ ἐν τῷ ψηφίσματι καὶ ἄρθρον τὸ ὁποῖον εἶνε τελείως ἀνελεύθερον καὶ ἀκατανόητον, διότι δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ κατανοήσῃ τις πῶς εἰμπορεῖ νὰ θεωρηθοῦν ψηφισμένα ἄρθρα σοβαρώτατα, μόνον καὶ μόνον διότι δὲν θὰ εἶνε ψηφισμένα μέχρι τέλους Μαΐου. Ἡ διάταξις αὕτη εἶνε εἰς ἄκρον ἀντικοινοβουλευτική. Φρονεῖ ὅτι τὰ μὲν σοβαρώτερα ἄρθρα πρέπει νὰ παραμείνουν ὅπως συζητηθοῦν ἐν τῇ Βουλῇ, τοιαῦτα δὲ εἶναι τὸ ἄρθρον 119, τὸ περὶ Γερουσίας, τὸ περὶ διαλύσεως

μέλλον καὶ ἐδέχθησαν νὰ συνεργασθοῦν ὑπὸ τὸν ὅρον ὅπως ἀποκατασταθοῦν αἱ λαϊκαὶ ἐλευθερίαι καὶ ὅπως ὁ στρατὸς ἐπανέλθῃ εἰς τὰ ἔργα του. Ἀλλ' οὐδὲν τούτων ἐγένετο, διότι οὔτε αἱ λαϊκαὶ ἐλευθερίαι ἀποκατεστάθησαν, οὔτε ὁ στρατὸς ἐπανῆλθεν εἰς τὰ ἔργα του, ἀφοῦ εἰς τοὺς κόλπους τῆς Κυβερνήσεως ὑπάρχει ἐκπρόσωπος τῆς στρατοκρατίας, οἱ δὲ ἀπόστρατοι δὲν ἐπανῆλθον εἰς τὸ στράτευμα παρὰ τὰς δοθείσας ρητὰς ὑποσχέσεις. Πᾶσαι αἱ ἐλπίδες μας διεψεύσθησαν. Ὁ κοινοβουλευτισμὸς κατερρακώθη, αὐτὸς δὲ οὗτος ὁ ἕτερος τῶν ἀρχηγῶν τῶν ἀντιβενιζελικῶν κομμάτων εἶναι πρόθυμος εἰς πᾶσαν ὑποχώρησιν καὶ πᾶσαν θυσίαν χάριν τῆς ἀρχῆς.

Ὁ κ. ***Θ. Τουρκοβασίλης*** διαμαρτύρεται καὶ τονίζει ὅτι δὲν πρέπει νὰ λέγωνται τοιαῦτα.

Ὁ κ. ***Κ. Ναυπλιώτης*** λέγει ὅτι ἡ Βουλὴ δὲν ἐνδιαφέρεται νὰ μάθῃ τοὺς λόγους, δι' οὓς ὁ κ. Βουλευτὴς ἀπεσχίσθη τοῦ κόμματος τῶν ἐλευθεροφρόνων, μάλιστα καθ' ἃς ὥρας συζητεῖται τὸ Σύνταγμα.

Π. Μπούμπουλης. Ἐνδιαφέρουν ὅμως ἐμὲ αἱ ἰδέαι μου καὶ αἱ ἀρχαί μου. Συνεχίζων λέγει ὅτι διὰ τοῦ ψηφίσματος τούτου δὲν ἐπιζητεῖται παρὰ ἡ καταρράκωσις πάσης πλέον ἐννοίας κοινοβουλευτισμοῦ, ἡμεῖς δὲ ἀνυψοῦντες καὶ πάλιν τὰ βασιλόφρονα λάβαρά μας δηλοῦμεν ὅτι δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ συμφωνήσωμεν καὶ νὰ δώσωμεν τὴν ψῆφόν μας ὑπὲρ τοῦ τοιούτου ψηφίσματος.

Ὁ κ. ***Δ. Βοκοτόπουλος*** λέγει ὅτι τὸ ὑπὸ συζήτησιν ψήφισμα εἶναι ἐξάμβλωμα, τὸ ὁποῖον οὐδὲ ὁ Μιδὰτ Πασσᾶς δὲν ἐσκέφθη νὰ προτείνῃ ὅταν ὑπέβαλλε τὸ Τουρκικὸν ψήφισμα. Δὲν λέγει ἄλλο τι τὸ ψήφισμα, παρὰ «ψηφίσατε τοῦτο» καὶ «μὴ ψηφίσατε ἐκεῖνο». Δὲν ἐπιζητεῖται τί ἄλλο δι' αὐτοῦ παρὰ νὰ μὴ ὁμιλοῦν οἱ βουλευταί. Τοῦτο δυστυχῶς λέγει ἡ Οἰκουμενικὴ Κυβέρνησις, τῆς ὁποίας ἡγεῖται ὁ κ. Ζαΐμης, ὁ ὁποῖος δὲν ἀπαλλάσσεται τῆς εὐθύνης διότι δὲν εἶναι κάτοχος χαρτοφυλακίου. Ἀλλὰ διατί πάντα ταῦτα: Μήπως ὑπάρχει κίνδυνος νέας στρατοκρατίας; Τοιοῦτον κίνδυνον θεωρῶ ἀπολύτως μάταιον, διότι ἐὰν αὐτοὶ θέλουν νὰ κάμουν ἐπανάστασιν θὰ τὴν κάμουν. Διαμαρτύρεται ἀκολούθως διότι κατὰ τὴν χθεσινὴν συνεδρίασιν δὲν τῷ ἐδόθη ὁ λόγος ἵνα εἴπῃ πρὸς τὴν Κυβέρνησιν ὅτι δὲν ἔπρεπε νὰ ὑποβάλλῃ τὸ ψήφισμα τοῦτο ἵνα φανῇ εὐάρεστος πρὸς τὸν κ. Πρόεδρον τῆς Δημοκρατίας.

Ὁ κ. ***Θ. Γοῦσκος*** (Ἀντιπρόεδρος) παρακαλεῖ τὸν κ. Βουλευτὴν νὰ περιορίζεται ἐντὸς τοῦ θέματος.

Ὁ κ. ***Δ. Βοκοτόπουλος*** συνεχίζων λέγει ὅτι ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας δὲν ἔχει δικαίωμα νὰ παραιτηθῇ, ἀλλ' ὅτι δύναται νὰ ἐπεμβαίνῃ εἰς τὰ καθήκοντα τῆς ἐθνικῆς ἀντιπροσωπείας καὶ νὰ δίδῃ ταύτας ἢ ἐκείνας τὰς συστάσεις. Ἡ ἀνάγκη τῆς ἐπιψηφίσεως τοῦ Συντάγματος εἶνε ἀναμφίβολος, ὄχι διότι ὑπάρχει τις κίνδυνος ἀλλὰ χάριν τῆς εὐνομίας. Διὰ αὐτὸ ὑπέβαλα, λέγει, καὶ ἐγὼ τροπολογίας ἐπὶ πολλῶν ἄρθρων τοῦ Συντάγματος ὄχι ἐκ πνεύματος ἀντιδράσεως, οὔτε ἐκ πνεύματος δημοκρατικοῦ οὔτε ἐκ πνεύματος βασιλόφρονος. Ἀλλὰ διότι εἶχον τὴν γνώμην ὅτι τὸ Σύνταγμα ἔπρεπε ὅσον τὸ δυνατὸν ἀρτιώτερον καὶ ταχύτερον νὰ τεθῇ εἰς ἐφαρμογήν. Διότι τὸ Σύνταγμα ἐφ' ὅσον ἰσχύει πρέπει νὰ εἶνε ὑγιὲς καὶ νὰ μὴ περιέχῃ διατάξεις ἐπισλαβεῖς. Τὸ Σύνταγμα ὅπως ἐψηφίσθη ἐν τῇ ἐπιτροπῇ περιέχει καὶ διατάξεις νέας ἐντελῶς. Οὔτε συνεζητήσαμεν ἐκεῖ περὶ δημοκρατίας, περὶ τῆς ὁποίας οὐδέποτε ἐγένετο λόγος ἐν Ἑλλάδι ἀπὸ ἀρχαιοτάτων χρόνων ἀπατῶνται δὲ ὅσοι φρονοῦν τὸ ἀντίθετον. Τὸ Σύνταγμα περιέχει διατάξεις ἐντελῶς ἀγνώστους ὡς εἶνε αἱ διατάξεις περὶ Προέδρου Δημοκρατίας καὶ περὶ αὐτοδιαλύσεως τῆς Βουλῆς. Ἄλλωστε πλεῖστα ὅσα ζητήματα σπουδαῖα δὲν τὰ ἀναφέρει, ὡς εἶνε τὸ ζήτημα τῆς παραιτήσεως τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας, τί θὰ γίνῃ μετὰ τὴν παραίτησιν, τίς θὰ δεχθῇ αὐτήν, εἰς τρόπον ὥστε ἐγὼ ὁ βασιλόφρων ἠναγκάσθην νὰ κάμω σχετικὴν τροπολογίαν. Ὑπάρχουν κατόπιν ἄλλαι διατάξεις αἵτινες διὰ πρώτην φορὰν εἰσάγονται, ὡς εἶνε ἡ διάταξις τῆς κοινοβουλευτικῆς ἐπιτροπῆς, ἥτις θὰ νομοθετῇ καὶ ἀπούσης ἔτι τῆς Βουλῆς καὶ ὅλα αὐτὰ τὰ ζητήματα θέλετε νὰ συζητηθοῦν μὲ τὴν κλεψύδραν τοῦ ἑνὸς τετάρτου τῆς ὥρας. Δι' αὐτὸ προτείνει ὅπως ἀπορριφθῇ ἡ αἰτιολογικὴ ἔκθεσις τοῦ ψηφίσματος καὶ ἀποφασισθῇ νὰ συζητῆται καθ' ἑκάστην τὸ Σύνταγμα καὶ τὸ Σάββατον ἀφεθῇ διὰ νομοθετικὴν ἐργασίαν, αἱ δὲ ἐπιτροπαὶ νὰ ἐργάζωνται τὴν πρωΐαν, ν' ἀνασταλῇ δὲ καὶ ὁ κοινοβουλευτικὸς ἔλεγχος διότι ὡς ἔχουν σήμερον τὰ πράγματα ὁ κοινοβουλευτικὸς ἔλεγχος εἶνε ἄνευ σημασίας δεδομένου ὅτι ἡ Οἰκουμενικὴ καλύπτει τὴν εὐθύνην τῶν Ὑπουργῶν. Δυνάμεθα δὲ νὰ ζητήσωμεν τὰς εὐθύνας μετὰ τὴν διάλυσιν τῆς Οἰκουμενικῆς Κυβερνήσεως. Συνεχίζων προτείνει ὅπως ἡ Βουλὴ ἀρχίζῃ τὰς ἐργασίας της ἀμέσως τὴν 5ην μ.μ. ἀσχέτως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν παρευρισκομένων βουλευτῶν, δεδομένου ὅτι κατὰ πλάσμα οἱ Βουλευταὶ εἶνε παρόντες, ἀναπτύσσει δὲ τὸν τρόπον καθ' ὃν θὰ ἐπέλθῃ μεγάλη ἐξοικονόμησις χρόνου οὕτως ὥστε νὰ δυνηθῇ ἡ Βουλὴ ταχέως νὰ ψηφίσῃ τὸ Σύνταγμα διότι ἐὰν ψηφισθῇ τὸ ὑπὸ κρίσιν ψήφισμα θὰ εὑρεθῶμεν πρὸ τοῦ θέματος ὥστε ἄρθρα ἅτινα δὲν συνεζητήθησαν καθόλου ἐν τῇ Βουλῇ νὰ θεωρηθῶσι τὴν 31ην Μαΐου ὡς ἰσχύοντα. Σήμερον λέγει ἔχομεν ἐν ἔργον 30 πληρεξουσίων, τὸ ὁποῖον ὤφειλε νὰ τεθῇ ὑπὸ τὴν κρίσιν τῆς τετάρτης Συνελεύσεως. Ἡ Συνέλευσις αὕτη διελύθη καὶ ἐνῷ θὰ ἔπρεπε νὰ τεθῇ ὑπὸ τὴν κρίσιν τῆς σημερινῆς Βουλῆς ἔρχεται ἡ Οἰκουμενικὴ Κυβέρνησις καὶ ζητεῖ νὰ θεωρήσωμεν τὸ ἔργον αὐτὸ ἰσχῦον χωρὶς προηγουμένως νὰ τὸ κρίνωμεν. Τὸ ψήφισμα τοῦτο προῆλθεν ἀπὸ πολιτικὴν ἐπίδρασιν. Τὴν συζήτησιν λέγει τοῦ Συντάγματος ὑπὸ τῆς Βουλῆς τὴν θεωρεῖ ὡς τὸ σπουδαιότερον ἔργον τῆς Βουλῆς, ἐὰν δὲ γίνῃ δεκτὸν τὸ ψήφισμα θὰ εἶνε ἕνα μπάλωμα προσωρινὸν μὴ βελτιοῦν τὴν κατάστασιν τῆς πατρίδος. Τὸ ψήφισμα αὐτὸ θὰ συνεπιφέρῃ τὴν ἀντίληψιν ὅτι εἴμεθα ἀνίκανοι νὰ κυβερνήσωμεν ἑαυτούς.

Ὁ κ. ***Κ. Ἀγγελόπουλος*** (Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης) ἀνακοινοῖ εἰς τὴν Βουλὴν τὸ Ν. Δ. «περὶ τοῦ τύπου ἐκτελέσεως τῶν δικαστικῶν ἀποφάσεων», ὑποβάλλει δὲ τὸ νομοσχέδιον «περὶ ἀντικαταστάσεως τῶν μικρῶν ποινῶν φυλακίσεως διὰ χρηματικῆς».

Κ. Δεμερτζῆς. Εἶμαι ἀπολύτως σύμφωνος, λέγει, ὅτι ἡ Κυβέρνησις ὀφείλει νὰ λάβῃ ἐν μέτρον πρὸς ταχύτερον τερματισμὸν τῶν ἐργασιῶν τοῦ Συντάγματος. Ἀλλὰ αἰσθάνομαι τὸ καθῆκον νὰ διαμαρτυρηθῶ ἐναντίον πάσης μορφῆς κατὰ τῆς Βουλῆς ὡς καταναλισκούσης πολύτιμον χρόνον δι' ἄλλας ἐργασίας. Τοῦτο εἶνε ψευδές, διότι ἡ Κυβέρνησις ὁσάκις ἐζήτησε τὴν ψήφισιν οἱουδήποτε μέτρου τὴν ἐπέτυχεν. Ἡ μορφὴ κατὰ τῆς Βουλῆς εἶνε καὶ κατὰ τῆς Κυβερνήσεως, ἥτις δὲν παρουσίασεν ὅλα τὰ μέτρα τὰ ἀναγκαῖα διὰ τὴν θεραπείαν τῶν μεγάλων λαϊκῶν ἀναγκῶν καὶ τὴν λύσιν τῶν ἐκκρεμῶν προβλημάτων. Ἐὰν ὑπάρχει δυσφορία τῆς κοινῆς γνώμης, προῆλθεν ἐκ τοῦ λόγου ὅτι ἡ Κυβέρνησις ἐπέδειξεν ἀδουλίαν ἐν τῇ διαχειρίσει τῶν δημοσίων ὑποθέσεων καὶ διότι ἄφισε νὰ ἐκταθῇ εἰς Βυζαντινισμὸν ἡ συνταγματικὴ συζήτησις. Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον εἶχε καθῆκον ἡ Κυβέρνησις νὰ πράξῃ, ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας, τὸ πράττει ἤδη ὑπὸ τὴν πίεσιν τῶν πραγμάτων. Συμφώνως πρὸς τὴν πρόθεσιν τῆς Κυβερνήσεως, εἶμαι ὑποχρεωμένος, λέγει, νὰ προτείνω τὴν ἀπόρριψιν τοῦ ψηφίσματος, διότι οὔτε τὸ ἐπιδιωκόμενον ἀποτέλεσμα θὰ ἐπιφέρῃ, καὶ φέρει καὶ χροιὰν καθαρῶς ἀντικοινοβουλευτικὴν καὶ μειωτικὴν τοῦ Σώματος, ἀλλὰ καὶ τοῦ Συντάγματος. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἀναστολὴν τῶν ἀναφορῶν, ἐρωτήσεων καὶ ἐπερωτήσεων διαφωνῶ πρὸς τὴν θεωρίαν τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν χαρακτηρίσαντος τὸν ἔλεγχον ὡς δευτερεύοντα, ὅστις ὅμως ἐὰν εἶνε τοιοῦτος, δύναται νὰ ἀνασταλῇ ἐφ' ὅσον πρόκειται νὰ συζητηθῇ τὸ Σύνταγμα.

Ὁ κ. ***Ν. Δαρβέρης*** διαμαρτύρεται, διότι, συζητουμένου

τοιούτου ψηφίσματος, απουσιάζουν οι αρχηγοί των κομμάτων και πλεῖστοι βουλευταί.

Ο κ. **Κ. Δεμερτζῆς** λέγει ότι βεβαίως εἶνε λυπηρὸν ὅτι κατὰ τὴν συζήτησιν ὑψίστης σημασίας ψηφίσματος καὶ οἱ βουλευταὶ ἀπουσιάζουν καὶ οἱ ἀρχηγοί.

Ἐξακολουθῶν λέγει ὅτι δέχεται τὸν περιορισμὸν τοῦ δευτερεύοντος κοινοβουλευτικοῦ ἐλέγχου, διότι ἂν παρουσιασθοῦν ἐπείγοντα ζητήματα γενικοῦ ἐνδιαφέροντος, οὐδεὶς θὰ δύναται νὰ περιστείλῃ τὸ δικαίωμα τῆς Βουλῆς. Ἡ ὁδὸς ὅμως, ἣν ἀκαλουθεῖ ἡ Κυβέρνησις, εἶνε καθαρῶς ἀντικοινοβουλευτικὴ καὶ ἐπικίνδυνος, ἐφόσον θέλει νὰ περιορίσῃ εἰς ὡρισμένας ὥρας τὴν συζήτησιν σπουδαιοτάτων ἄρθρων τοῦ πολιτεύματος καὶ ἐξευτελίζει αὐτὴν ταύτην τὴν Βουλήν. Δὲν εἶνε δυνατὸν οἱ περιορισμοὶ οὗτοι νὰ ἐπιτραποῦν, διότι ἂν ἐξ ὑπαιτιότητος τῆς Κυβερνήσεως, ἐμφανιζομένης ἀπροετοιμάστου διαρκῶς καὶ ἀσυμφώνου, διαιωνίσθησαν αἱ συζητήσεις, δὲν εἶνε λόγος νὰ ψηφίσωμεν τὸν καταστατικὸν χάρτην κατὰ τοιοῦτον ἐξευτελιστικὸν τρόπον. Διαμαρτύρομαι ἐπίσης διὰ τὴν ἄλλην τερατώδη διάταξιν τοῦ ψηφίσματος, καθ' ἣν θεωροῦνται ψηφισμέναι αἱ διατάξεις αἱ ὁποῖαι δὲν θὰ συζητηθοῦν μέχρι τῆς 31 Μαΐου. Πρόκειται περὶ καθαρῶς κοινοβουλευτικοῦ αἴσχους καὶ ἀποτρέπω τὴν Βουλὴν νὰ διαπράξῃ αὐτό. Περαίνων τονίζει ὅτι διὰ μὲν τὰ θεμελιώδη ἄρθρα πρέπει νὰ ἀφεθῇ ἀπόλυτος ἐλευθερία συζητήσεων, ὁριζομένων τριῶν ἡμερῶν τῆς ἑβδομάδος πρὸς συζήτησιν τοῦ Συντάγματος, τῶν δὲ ὑπολοίπων ἄρθρων παραπεμπομένων εἰς μεγάλην κοινοβουλευτικὴν ἐπιτροπήν. Δὲν πρέπει, λέγει, νὰ παραγνωρίζωμεν ὅτι ὁ Λαὸς κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην ἔχει ὑπὸ αὐστηρότατον ἔλεγχον ὅλους ἡμᾶς, καὶ δὲν πιστεύω ὅτι ἡ λύσις ὅλων τῶν μεγάλων ζητημάτων θὰ προχωρήσῃ ἂν ψηφισθῇ μόνον τὸ Σύνταγμα ἐντὸς 15 ἡμερῶν. Ὁ Λαὸς ἀπευθύνει τὴν μομφὴν κατὰ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν καὶ καθ' ὅλης τῆς Κυβερνήσεως, διότι ἐπὶ ἑξάμηνον δὲν κατώρθωσε νὰ παρουσιάσῃ μίαν πραγματικότητα ἐπὶ τοῦ οἰκονομικοῦ ἐπιπέδου, ἀλλὰ παραπαίουν μεταξὺ οἰκονομιῶν καὶ φόρων. Διὰ τοῦτο προτείνω εἰς τὴν Κυβέρνησιν νὰ συσσωρεύσῃ τὴν προσοχήν της μᾶλλον εἰς τὰ μεγάλα οἰκονομικὰ προβλήματα καὶ νὰ προλάβῃ τὸν ἐπικρεμάμενον οἰκονομικὸν ὄλεθρον καὶ κατὰ τῆς κοινωνίας καὶ κατὰ τοῦ Κράτους.

Ὁ κ. **Ι. Ράλλης**. Τὸ ψήφισμα, λέγει, ἀφορᾷ κανονισμὸν τῶν συζητήσεων τῆς Βουλῆς ὡς πρὸς τὸ πολίτευμα. Προκειμένου περὶ τοιούτου ψηφίσματος νομίζω ὅτι δὲν δύναται νὰ γίνῃ τοῦτο δεκτόν, ἐφόσον ἀνατρέπει ἀρδην αὐτὸ τὸ κοινοβουλευτικὸν πολίτευμα. Ἐλέχθη ἐνταῦθα καὶ ὑπεστηρίχθη κακῶς ὅτι πρωτεύουσα ἀποστολὴ τῶν Βουλῶν εἶναι ἡ κατασκευὴ νόμων καὶ δευτερεύουσα εἶναι ὁ ἔλεγχος. Τοῦτο δὲν εἶναι ἀκριβές, ἀντίκειται εἰς τὴν ἔννοιαν καὶ τὰς βάσεις αὐτοῦ τοῦ κοινοβουλευτικοῦ πολιτεύματος καὶ ἐπιμαρτύρεται περὶ τούτου τὰς γνώμας διαφόρων ξένων ἐγκρίτων δημοσιολόγων, οἱ ὁποῖοι ὑποστηρίζουν καὶ ὀρθῶς ὅτι πρωτεῖον καθήκον τῶν ἀντιπροσωπευτικῶν κοινοβουλευτικῶν σωμάτων εἶναι ὁ ἔλεγχος. Ἡ πολυνομία καὶ ἡ τροχάδην παραγωγή, διὰ διαφόρων μηχανῶν, νόμων ἀποδεικνύει κατάστασιν διεφθαρμένην, διότι ἀκριβῶς ἀπὸ τὸν τρόπον αὐτὸν τῆς κατασκευῆς τῶν νόμων καὶ τὴν πολυνομίαν πάσχομεν. Ἂν καταργήσωμεν, λέγει, τὸν ἔλεγχον ἀσφαλῶς, ὅπως ἔλεγεν καὶ ὁ Κικέρων, θὰ δημιουργήσωμεν πολίτευμα καὶ Δημοκρατίαν διεφθαρμένην. Καὶ ὁ ἔλεγχος ὀφείλομεν νὰ τὸ γνωρίζωμεν ὅτι καταργεῖται ὁριστικῶς διὰ τοῦ παρόντος ψηφίσματος, ἀφοῦ μετὰ τὴν ἐπιψήφισιν τοῦ Συντάγματος θὰ κλείσῃ τὰς θύρας της ἡ Βουλή. Χθὲς καὶ προχθὲς κατηγγέλθη ὅτι ἐδημοσιεύθησαν κακοήθη διατάγματα ἀπαλλοτριώσεως τῆς περιουσίας Ἑλλήνων πολιτῶν καὶ ἐν τούτοις διὰ τὰς κακοηθείας ταύτας δὲν δύναται νὰ ἐξασκηθῇ ἔλεγχος. Ὁ Ἑλληνικὸς Λαὸς ἐνδιαφέρεται διὰ τὸ πολίτευμά του ἐφόσον προστατεύει τὰ δικαιώματά του καὶ τὰς ἐλευθερίας του καὶ ἐφόσον θὰ ἔβλεπε ὅτι δίνουν εὐθύνας ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι διαπράττουν διατάγματα ὅπως ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα ἀνέφερον. Κατηγορήθημεν ἡμεῖς ὅτι ζητοῦμεν νὰ περιελκύσωμεν τὰς συζητήσεις τῆς Βουλῆς, ἀλλ' ἡμεῖς δὲν ζητοῦμεν τίποτε ἄλλο παρὰ νὰ ἐπαναφέρωμεν τοὺς Ὑπουργοὺς εἰς τὴν εὐθεῖαν ὁδὸν ἀφ' ἧς ἐξετροχιάσθησαν. Ἀναλύων εἶτα τὸ ψήφισμα τονίζει ὅτι οὐδ' ὁ ἀρχιεργάτης αὐτοῦ κ. Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας γνωρίζει τὸ ἔργον του, ἀφοῦ ἀρνεῖται ὅτι ἐντὸς τετραώρου συζητήσεως καὶ μόνον ἐπετράπη νὰ ἀφαιρῆται ἡ περιουσία Ἑλλήνων πολιτῶν. Τὸ ψήφισμα, λέγει, ἔχει καὶ ἔλλειψιν σεβασμοῦ πρὸς τὴν Βουλήν, ἡ ὁποία δὲν πρέπει νὰ ὑβρίζεται ἂν δὲν ὑπάρχουν πολιτικαὶ ἠγέται διὰ νὰ κατευθύνουν αὐτήν. Αἱ παράγραφοι Η καὶ Θ τοῦ ψηφίσματος εἶναι καθαρῶς ὑβριστικαὶ κατὰ τοῦ σώματος, καὶ ὀφείλουν οἱ ῥίπτοντες καθ' ἡμῶν διαβολὰς περὶ παρελκύσεως τῶν συζητήσεων νὰ ἔλθουν ἐδῶ καὶ νὰ μᾶς ἀντικρούσουν, ἐκτὸς ἐὰν θέλουν νὰ κατασκευάσουν ἕνα πολίτευμα ῥάκος καὶ τὰ διατάγματα, τὰ ὁποῖα ἀνέφερα, προδίδουν ποῖον σεβασμὸν τρέφουν πρὸς τὸ πολίτευμα καὶ ποίαν περιφρόνησιν πρὸς τὴν ἐθνικὴν ἀντιπροσωπείαν διὰ τὴν ὁποίαν ἐνόμισα, ὅπως πάντοτε, ὅτι εἶχον καθῆκον νὰ διαμαρτυρηθῶ. (Χειροκροτήματα).

Ὥρᾳ 9 μ. μ. διακόπτεται ἡ συνεδρίασις διὰ τὴν 10.1)2.μ.μ.

Μετὰ τὴν διακοπήν

Ὥρᾳ 11 μ. μ. ἐπαναλαμβάνεται ἡ συνεδρίασις. Συνεχιζομένης τῆς συζητήσεως ἐπὶ τοῦ ψηφίσματος περὶ ταχυτέρας ἐπιψηφίσεως τοῦ Συντάγματος, ὁ κ. **Β. Καραπαναγιώτης** λέγει ὅτι ἠσθάνθη ἱκανοποίησιν ἐκ τῆς ἀποφάσεως εἰς ἣν προέβη ἡ Κυβέρνησις ὑποδαλοῦσα τὸ ὑπὸ κρίσιν ψήφισμα. Ἀλλὰ ἡ ἱκανοποίησις περιορίζεται εἰς τὸν τίτλον τοῦ ψηφίσματος καὶ ὄχι εἰς τὸ περιεχόμενον, διότι δὲν εἶναι προωρισμένον νὰ προωθήσῃ τὸ ἀναθεωρητικὸν ἔργον τῆς Βουλῆς περισσότερον ἀφ' ὅτι τὸ προώθησε τὸ ψήφισμα τῆς 9 Δεκεμβρίου. Διότι εἰς τὰ περισσότερα ἄρθρα τῆς παραγράφου 4 δὲν εἶχον ἐπιβληθῇ τροπολογίαι, καὶ συνεπῶς σμφώνως τῷ ψηφίσματι τῆς 9 Δεκεμβρίου δὲν θὰ ἐπρόκειτο νὰ συνεζητοῦντο. Ὡς πρὸς τὰ χρονικὰ ὅρια ἅτινα καθορίζει τὸ ψήφισμα, πράγματι συνετελέσθη μία πρόοδος, διότι ἐνῷ τὸ ψήφισμα τῆς 9 Δεκεμβρίου ἔθετεν ὅρια τεσσάρων ὡρῶν συζητήσεως, τὸ ὑπὸ κρίσιν θέτει ὅρια δύο ὡρῶν τοιαύτης δι' ἕκαστον ἄρθρον, ἂν καὶ τὰ ὅρια τοῦ ψηφίσματος τῆς 9 Δεκεμβρίου ἐν τῇ πράξει κατηργήθησαν, καὶ παράδειγμα εἶναι τὸ ἄρθρον 119. Πάντως φρονεῖ ὅτι καὶ μετὰ τὸ ὑποβληθὲν ψήφισμα, τὰ χρονικὰ ὅρια τοῦ τερματισμοῦ τῆς συνταγματικῆς συζητήσεως μέχρι τῆς 30 Μαΐου, δὲν θὰ τηρηθοῦν, διότι ἀπαιτοῦνται ἐν συνόλῳ 84 ὧραι συνεδριάσεως τακτικῆς ἐνῷ ἡ Βουλὴ δὲν θὰ συνεδριάσῃ ἐπὶ τόσας ὥρας μέχρι τῆς 30 Μαΐου. Δι' αὐτὸ ὑποβάλλει καὶ μετ' ἄλλων κ. βουλευτῶν τροπολογίαν, καθ' ἣν ἡ Κυβέρνησις νὰ ὑποβάλῃ μετὰ 2—3 ἡμέρας ψήφισμα περὶ ψηφίσεως τῶν ἄρθρων τοῦ Συντάγματος ἐφ' ὧν ὑπάρχει συμφωνία ἀντιλήψεων τῶν ἀρχηγῶν τῶν κομμάτων.

Α. Παπαναστασίου (Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας). Αὐτὸ θὰ γίνῃ. Θὰ ὑποβάλῃ ἡ Κυβέρνησις μετὰ 2—3 ἡμέρας σειρὰν ἄρθρων ἐφ' ὧν τὰ μέλη τῆς Κυβερνήσεως εἶναι ἀπολύτως σύμφωνα.

Ὁ κ. **Β. Καραπαναγιώτης** ἀναπτύσσων τὴν τροπολογίαν του λέγει ὅτι καὶ ἐπὶ τοῦ ψηφίσματος περὶ τῆς ἀθρόας ψηφίσεως τῶν ἄρθρων τοῦ Συντάγματος πρέπει νὰ τεθοῦν χρονικὰ ὅρια συζητήσεως. Προτείνει εἶτα ὅπως γίνεται συνεδρίασις καὶ κατὰ Σάββατον καὶ κατὰ Κυριακήν, καὶ μόνον μία ἡμέρα τῆς ἑβδομάδος νὰ προορίζεται διὰ κοινοβουλευτικὸν ἔλεγχον.

Ὁ κ. **Χ. Βοζίκης** λέγει ὅτι ὑπάρχουσι μερικὰ ἄρθρα ἐκ τῶν περιλαμβανομένων ἐν τῷ ψηφίσματι, ἅτινα δύνανται νὰ ἀναγνωσθῶσι καὶ νὰ ψηφισθῶσιν ἀμέσως, ἵνα ἀποφευχθῇ ἡ ἀθρόα ψήφισις τοῦ Συντάγματος.

Ὁ κ. **Π. Τσαλδάρης** (Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν) λέγει ὅτι ἐκ τῆς μέχρι τοῦδε συζητήσεως κατεδείχθη ὅτι καὶ ἐκ μέρους τῶν ὑποβαλόντων τὸ ψήφισμα, οἵτινες εἶναι οἱ βουλευταὶ οἱ ἀποτελοῦντες τὴν Κυβέρνησιν καὶ ἐκ μέρους τῆς Βουλῆς, διεπιστώθη ἡ ἀνάγκη τῆς ταχυτέρας ἐπιψηφίσεως τοῦ Συντάγματος, ἀπεδείχθη δὲ συγχρόνως ὅτι διὰ τοῦ ψηφίσματος δὲν ἐπεδιώκετο ἡ μείωσις τῶν δικαιωμάτων τῆς Βουλῆς ἀλλὰ ἡ ταχυτέρα περάτωσις τῆς Συνταγματικῆς συζητήσεως, ἵνα ἡ Βουλὴ ἐπιληφθῇ τοῦ ἐπίσης σπουδαίου νομοθετικοῦ αὐτοῦ ἔργου. Δι' αὐτὸ εἶναι προτιμότερον νὰ καθορίσωμεν χρονικὰ ὅρια συζητήσεως ἵνα μὴ παραμείνῃ ἡ ἐντύπωσις ὅτι θὰ ἰσχύσουν τυχὸν ἄρθρα, ἅτινα δὲν συνεζητήθησαν ὑπὸ τῆς Βουλῆς. Ὑπάρχουσιν ἐν τῷ Συντάγματι ἄρθρα, ἅτινα θὰ δαπανήσουν χρονικὸν διάστημα πολὺ ὀλιγώτερον τοῦ καθοριζομένου διὰ τοῦ ψηφίσματος δύνανται συνεπῶς νὰ διαγραφοῦν τὸ Η' καὶ Θ' ἐδάφιον τοῦ ψηφίσματος ὁπότε ὅμως θὰ ἀναλάβωμεν μίαν ἠθικὴν ὑποχρέωσιν νὰ τερματίσωμεν ἐγκαίρως τὰς συνταγματικὰς συζητήσεις.

Ὁ κ. **Σ. Σωτηριάδης** ἐρωτᾷ ἐὰν θὰ παραμείνουν τὰ Η' καὶ Θ' ἐδάφια.

Ὁ κ. **Ι. Μεταξᾶς** (Ὑπουργὸς τῆς Συγκοινωνίας) λέγει ὅτι θὰ παραμείνῃ ἡ πρώτη περίοδος τῆς Η' παραγράφου.

Ὁ κ. **Σ. Σωτηριάδης** λέγει ὅτι αἱ παράγραφοι αὗται πρέπει νὰ διαγραφοῦν διὰ σπουδαίους λόγους. Οἱ ἀποτελοῦντες τὴν Οἰκουμενικὴν Κυβέρνησιν βουλευταὶ ἦτο ἀδύνατον νὰ ὑποβάλωσι ψήφισμα περιέχον τόσον τερατώδεις διατάξεις, ἀλλὰ φαίνεται ὅτι ὑπέστησαν μίαν ἠθικὴν πίεσιν ἐκ τῆς ἀπειλουμένης παραιτήσεως τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας. Καμμία συνταγματικὴ διάταξις δὲν δίδει τὸ δικαίωμα εἰς τὸν Πρόεδρον τῆς Δημοκρατίας νὰ ἀξιοῖ τὸν ταχὺν τερματισμὸν τῆς ἐπιψηφίσεως τοῦ Συντάγματος ἡ δὲ ψήφισις τοῦ ψηφίσματος θὰ ἀποτελέσῃ μίαν βεβαίωσιν τοῦ δικαιώματος τούτου.

Ὁ κ. **Α. Ζαΐμης** (Πρωθυπουργὸς) λέγει ὅτι πολὺ πρὸ τῆς ὑποβολῆς τῆς παραιτήσεως τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον ἀπησχολεῖτο εἰς τὴν σύνταξιν παρεμφεροῦς ψηφίσματος.

Ὁ κ. **Π. Τσαλδάρης** λέγει ὅτι δύνανται νὰ αὐξηθοῦν τὰ ὅρια τῆς συζητήσεως δι' ἕκαστον ἄρθρον τῆς παραγράφου Ζ' εἰς 6 ὥρας, νὰ συμπεριληφθῇ δὲ εἰς αὐτὰ καὶ τὸ ἄρθρον 86 τοῦ Συντάγματος.

Ὁ κ. **Χ. Βοζίκης** λέγει ὅτι δύναται νὰ ἐπέλθῃ εἰς συμβιβασμός. Τὰ ἄρθρα ἅτινα ἀναγράφονται εἰς τὸ ψήφισμα εἶναι ἀληθὲς ὅτι ἀποτελοῦσιν ἀντιγραφὴν τῶν παλαιῶν ἄρθρων τοῦ Συντάγματος, προτείνει δὲ ὅπως ταῦτα ἀναγνωσθῶσι καὶ ψηφισθῶσιν. Περὶ τῶν ἄλλων ἄρθρων ὑπάρχει ἀρκετὸς χρόνος διὰ συζήτησιν, θὰ ἔπρεπε δὲ συνεπῶς νὰ αὐξηθῶσιν αἱ ὧραι τῆς συζητήσεως δι' ἕκαστον ἄρθρον, διότι δὲν δύναται εἷς βουλευτὴς μελετημένος νὰ περατώσῃ τὴν συζήτησίν του εἰς ἓν τέταρτον τῆς ὥρας. Καὶ τώρα ὑπάρχει τὸ ψήφισμα τῆς 9ης Δεκεμβρίου τὸ κανονίζον τὰ ὅρια τῶν συνταγματικῶν συζητήσεων, ἀλλὰ δὲν ἐτηρήθη διότι οὐδέποτε διεκόπη βουλευτὴς μὴ τερματίσας τὴν ἀγόρευσίν του ἐντὸς τῶν ὑπὸ τοῦ ψηφίσματος καθοριζομένων χρονικῶν ὁρίων. Δυνάμεθα συνεπῶς νὰ αὐξήσωμεν τὰ ὅρια εἰς 4 καὶ 6 ὥρας, ἐὰν δὲ αὐξηθῶσι τὰ ὅρια καὶ διαγραφῶσι καὶ αἱ δύο τελευταῖαι παράγραφοι τοῦ ψηφίσματος δυνάμεθα νὰ ψηφίσωμεν τοῦτο.

Ὁ κ. **Α. Παπαναστασίου** (Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας) λέγει ὅτι κατόπιν τῶν δηλώσεων τοῦ κ. Βοζίκη θὰ ἠδύνατο ἡ Βουλὴ νὰ διακόψῃ τὴν συζήτησιν ἐπὶ τοῦ ψηφίσματος καὶ νὰ ψηφίσῃ τὰ 25 ἄρθρα τοῦ Συντάγματος τὰ ἀναγραφόμενα ἐν τῷ ψηφίσματι.

Ὁ κ. **Δ. Μπότσαρης** λέγει ὅτι δὲν εἶναι δυνατὴ ἡ ψήφισις ἄρθρων Συντάγματος χωρὶς ν' ἀποσυρθῇ τὸ ψήφισμα, ὅπωσδήποτε ὁ προλαλήσας εἶναι ἄξιος συγχαρητηρίων διὰ τὸν συμβιβασμόν, ὃν προέτεινεν καὶ εἰς ὃν φαίνεται ὅτι θὰ συμφωνήσῃ ἡ Κυβέρνησις. Προχωρῶν κρύπτεται ὑπὲρ τοῦ ψηφίσματος ὡς ἐτροπολογήθη παρὰ τοῦ κ. Καραπαναγιώτη καὶ παραχωρεῖ, λέγει, τὴν ὕβριν του ὑπὲρ τοῦ ψηφίσματος διὰ νὰ ἐνισχύσῃ ἡ Κυβέρνησις καὶ προχωρήσῃ εἰς τὴν ἐπίλυσιν τῶν βαρέων προβλημάτων μὲ τὰ ὁποῖα εἶναι ἐπιφορτισμένη. Ἐξακολουθῶν λέγει ὅτι ἡ καταργησις τοῦ κοινοβουλευτικοῦ ἐλέγχου ἂν ἐγένετο δεκτὴ θὰ ἦτο πρὸς βλάβην τῆς Κυβερνήσεως, ἡ ὁποία θὰ ἐλησμόνει ὅτι ἦτο ὑπηρέτ. Εὐκτέον θὰ ἦτο ἂν ἡ Κυβέρνησις ἤρχετο καὶ ἔλεγε πρὸς τὴν Βουλὴν ὅτι εὗρεν ἐπίπεδον συμφωνίας ἐπὶ τῶν ἐπιμάχων ἄρθρων τοῦ Συντάγματος, ὁπότε θὰ ἦτο προφανὴς καὶ ἡ γνώμη τῆς Βουλῆς. Ἀλλ' ἂν ἡ ἀσυμφωνία εὑρίσκεται εἰς τοὺς κόλπους τῆς Κυβερνήσεως τότε κατ' ἀνάγκην αἱ πολιτικαὶ δυνάμεις τοῦ τόπου θὰ ἀναμετρηθοῦν. Βεβαίως ἡ παραμονὴ τῆς Οἰκουμενικῆς Κυβερνήσεως εἶναι ἀναγκαία καὶ ἂν ἦτο στενώτερος ὁ ψυχικὸς συντονισμὸς τὸ ἔργον της θὰ ἦτο ἐθνικώτερον. Τὰ μέχρι σήμερον τεθέντα ζητήματα ἐμπιστοσύνης ἀπέδειξαν ὅτι δὲν πρέπει νὰ ῥίπτωνται αἱ εὐθύναι ἐπὶ τῆς Βουλῆς, ἀλλὰ μᾶλλον ἐπὶ τῶν μελῶν τῆς Κυβερνήσεως. Σχετικῶς μὲ τὰς μομφὰς κατὰ τοῦ ἀνευθύνου παράγοντος, ὀφείλομεν, λέγει, νὰ μὴ λησμονῶμεν ὅτι ἡ ἐξωπερίευσις ἐκείνη τῶν γνωμῶν τοῦ ἀνευθύνου ἄρχοντος ἀπετέλει καὶ τὴν συνισταμένην τῆς κοινῆς γνώμης. Ἀναλύων εἶτα τὸ ψήφισμα εὑρίσκει ὅτι τὰ τιθέμενα χρονικὰ ὅρια δὲν θὰ εἶχον σημασίαν, ἂν μὴ μεταξὺ τῶν μελῶν ἑκάστου κόμματος δὲν ἐπήρχετο ὁμοφωνία. Καταλήγων κηρύσσεται ὑπὲρ τοῦ ψηφίσματος ὡς ἐτροπολογήθη καὶ τονίζει ὅτι ἡ ψήφισις αὐτοῦ θὰ δώσῃ νύξιν εἰς τὴν Κυβέρνησιν ὅτι εἶναι πλέον καιρὸς νὰ συντονισθῇ πᾶσα συζήτησις διὰ τὴν λῆξιν τῶν συνταγματικῶν ἐργασιῶν.

Ὁ κ. **Α. Παπαναστασίου** (Ὑπουργὸς Γεωργίας) παρακαλεῖ νὰ ψηφισθοῦν ἐπὶ τροχάδην τὰ ἄρθρα τῆς παραγράφου Ζ' τὰ μὴ χρήζοντα συζητήσεως.

Τινὲς Βουλευταί. Ν' ἀποσυρθῇ τὸ ψήφισμα.

Πρόεδρος. Προτιμότερον νὰ ἀφίσωμεν νὰ ψηφισθῇ τὸ ψήφισμα.

Α. Παπαναστασίου. (Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας). Τὸ ψήφισμα δὲν θὰ ἀποσυρθῇ, τὰ ἄρθρα ὅμως δι' ἃ δὲν ὑπάρχει συζήτησις ἂς ἀναγνωσθοῦν καὶ ψηφισθοῦν.

Ν. Δαρβέρης. Νὰ διαγραφοῦν τὰ χρονικὰ ὅρια τοῦ ψηφίσματος.

Α. Παπαναστασίου. (Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας). Παρακαλῶ νὰ ἀναγνωσθοῦν τὰ ἄρθρα τοῦ Συντάγματος, δι' ἃ δὲν ὑπάρχει ἀντίρρησις.

Ὁ κ. **Ν. Κρανιωτάκης** παρατηρεῖ ὅτι δὲν δύναται νὰ διακοπῇ ἡ συζήτησις τοῦ ψηφίσματος ἐκτὸς ἂν ἀποσυρθῇ τοῦτο.

Α. Μιχαλακόπουλος. (Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν). Ὑπάρχει πανταχόθεν, λέγει, ἡ ἐπιθυμία νὰ ψηφισθῇ τὸ ταχύτερον τὸ Σύνταγμα. Ὑπάρχει ἐξ ἄλλου κοινὴ ἀντίληψις ὅτι τὰ ἄρθρα τὰ μὴ χρήζοντα συζητήσεως δύνανται νὰ ψηφισθῶσι τάχιστα εἴτε ἀναγινωσκόμενα εἴτε διὰ τοῦ τρόπου τοῦ ψηφίσματος. Ἐπίσης ὑπάρχει διάθεσις νὰ ὁρισθῇ τρόπος συζητήσεως συντόμου τῶν ὑπολοίπων ἄρθρων τοῦ Συντάγματος. Κατ' ἀκολουθίαν λοιπὸν ἠμποροῦμεν νὰ ψηφίσωμεν τὰ ἄρθρα τὰ μὴ ἔχοντα συζήτησιν καὶ δι' αὔριον νὰ ὁρισθῇ ὁ τρόπος κατόπιν συνεννοήσεως ἡμῶν, διὰ τὴν ταχεῖαν περαίωσιν τῆς ὑπολοίπου συζητήσεως.

Ν. Κρανιωτάκης. Ὑπάρχουν ἀντιρρήσεις ἀπ' ἀρχῆς.

Α. Μιχαλακόπουλος. (Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν). Τότε νὰ προχωρήσωμεν εἰς τὴν συζήτησιν τοῦ ψηφίσματος.

Ὁ κ. **Ν. Μπακόπουλος** διαμαρτύρεται διότι ἡ κωλυσιεργία τοῦ λαϊκοῦ κόμματος εἶναι προφανής.

Οἱ κ. κ. **Ι. Παπαϊωάννου** καὶ **Ν Κρανιωτάκης** διαμαρτύρονται διὰ τὰς φράσεις τοῦ ῥήτορος (Θόρυβος. Φωναί, διαμαρτυρίαι).

Ὁ κ. **Δ. Πετρακάκος** κάμνει ἱστορικὴν ἀναδρομὴν εἰς τὴν ψήφισιν τοῦ Συντάγματος τοῦ 1864 καὶ λέγει ὅτι τὸ ψήφισμα τὸ ὑπὸ κρίσιν εἶναι βαναυσότατον καὶ ἀνελεύθερον καὶ ἀντικοινοβουλευτικόν. Κατ' αὐτὸ μόνον 8 βουλευταὶ δύνανται νὰ ὁμιλήσουν.

Α. Μιχαλακόπουλος. (Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν). Εἰς Κοινοβουλευτικώτατα Κράτη, ὅπως εἰς τὴν Γαλλίαν τὰ κόμματα ὁμιλοῦν δι' ὡρισμένων μελῶν των ἐπὶ 15 λεπτὰ τῆς ὥρας, οἱ δὲ βουλευταὶ ἐπὶ 5. Δὲν ὑπάρχει ἀντικοινοβουλευτισμός. Τὰ σημερινὰ κοινοβούλια ἔχουν σωρείαν ζητημάτων μεγάλων ν' ἀντιμετωπίσουν ὅσα δὲν εἶχον πρὸ ἑκατονταετίας.

Ὁ κ. **Δ. Πετρακάκος** συνεχίζων λέγει ὅτι θλίβεται διὰ τὸ ὑποβληθὲν ψήφισμα διότι φέρει τὰς ὑπογραφὰς τῶν μελῶν τοῦ λαϊκοῦ κόμματος καὶ δηλοῖ ὅτι θὰ ἀρνηθῇ ψῆφον εἰς αὐτό.

Ὁ κ. **Θ. Χαβίνης** λέγει ὅτι προξενεῖ ἀλγεινὴν ἐντύπωσιν εἰς τὴν Βουλὴν καὶ εἰς τὴν κοινὴν γνώμην ἡ ἄρνησις τῆς ὑπογραφῆς ἑνὸς Ὑπουργοῦ, ἀρχηγοῦ κόμματος ἀπὸ τὸ συζητούμενον ψήφισμα. Ἡ ἄρνησις αὕτη εἶναι ἐνδεικτικὴ τῆς ἀδυναμίας τῶν μελῶν τῆς Κυβερνήσεως νὰ συμφωνήσουν ἔστω καὶ εἰς ἓν ψήφισμα.

Ἡμεῖς, λέγει, μετ' ἄλλων συναδέλφων ὑποδάλομεν παρεμφερῶς τροπολογίαν εἰς τὴν ὁποίαν καὶ ἐπιμένομεν, ἀλλὰ ὁσαδήποτε ψηφίσματα καὶ ἂν ψηφισθοῦν ἄνευ τῆς προθυμίας τῶν Ὑπουργῶν καὶ τῶν βουλευτῶν πρὸς τακτικὴν καὶ ἐντατικὴν ἐργασίαν, δὲν θὰ περατωθῇ ποτὲ ἡ Συνταγματικὴ ἐργασία, συμφώνως μὲ τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ λαοῦ καὶ τὰς ἀνάγκας τοῦ τόπου. Προχωρῶν προτείνει ὅπως τὰ ὠργανωμένα κόμματα ὁμιλοῦν ἐπὶ τῶν ἄρθρων τοῦ Συντάγματος δι' ὡρισμένου ἀριθμοῦ βουλευτῶν. Ὅσον ἀφορᾷ τὸ ζήτημα τοῦ περιορισμοῦ τοῦ ἐλέγχου εἰς μίαν ἡμέραν καθ' ἑβδομάδα, νομίζει ὅτι δὲν βλάπτεται ὁ ἔλεγχος διότι ὁ λαὸς θέλει μᾶλλον παραγωγικὴν ἐργασίαν λύουσαν φλέγοντα καὶ ἐπίκαιρα ζητήματα καὶ ὄχι ἔλεγχον.

Ὁ κ. **Ν. Κρανιωτάκης** λέγει ὅτι ὑπάρχουν κατ' ἀρχὴν ἀντιρρήσεις ἐναντίον τοῦ ψηφίσματος. Πρῶτον ἕνεκα τῶν λόγων τῆς εἰσαγωγῆς. Διότι παρὰ τὰς περὶ τοῦ ἐναντίου δηλώσεις τῆς Κυβερνήσεως, μένει ἡ πεποίθησις ὅτι τὸ ψήφισμα ὑποβάλλεται συνεπείᾳ τῶν τελεσιγραφικῶν ἀξιώσεων τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας, ὅστις οὐδεμίαν κὰν ἐντολὴν ἀσκεῖ, διότι παρητήθη τῆς ἀνατεθείσης αὐτῷ ὑπὸ τῆς Δ' Συνελεύσεως ἐντολῆς, ἀνακληθεὶς εἰς τὴν θέσιν του, δι' ἁπλοῦ τηλεγραφήματος ἑνὸς στρατηγοῦ, ὅστις ἀνέτρεψε μίαν ἡμέραν ἕνα στρατηγὸν ἄλλον καὶ κατέλαβε τὴν ἐξουσίαν.

Πρόεδρος. Νομίζω ὅτι εἴσθε ἐκτὸς τοῦ θέματος.

Τινὲς βουλευταί. Βεβαίως.

Ὁ κ. **Ν. Κρανιωτάκης** συνεχίζων λέγει ὅτι δεύτερον οὐδένα σκοπὸν ἐξυπηρετεῖ ἡ τόση σπουδὴ διὰ τὸ Σύνταγμα, διότι εἶναι ἀνακριβὲς ὅτι ἀντικαποκρίνεται τὸ τοιοῦτον πρὸς τὴν θέλησιν τοῦ λαοῦ. Ὁ λαὸς ἀδιαφορεῖ διὰ τὸ Σύνταγμα, ἀηδιάζει ἁπλῶς τὴν συνταγματολογίαν τοῦτ' ὅπερ δὲν μαρτυρεῖ ἐνδιαφέρον διὰ τὸ Σύνταγμα. Ὁ λαὸς ἀδιαφορεῖ πρῶτον διότι γνωρίζει ὅτι μία μεγίστη μερὶς τοῦ λαοῦ διαφωνεῖ κατὰ βάσιν πρὸς τὸ πολίτευμα τῆς δημοκρατίας, καὶ γνωρίζει ὁ λαὸς ὅτι οὐδὲν Σύνταγμα κατοχυροῖ ἓν πολίτευμα, ἐφόσον περὶ τοῦ πολιτεύματος τούτου δὲν συμφωνοῦν ὅλαι αἱ μερίδες. Ἀδιαφορεῖ δεύτερον ὁ λαὸς διότι μετὰ τόσας καταρακώσεις Συνταγμάτων δὲν τῷ ἀπέμεινε πλέον πίστις πρὸς τὰ Συντάγματα. Ὁ λαὸς ἐνδιαφέρεται δι' οὐσιαστικώτερα ἀντικείμενα, οἷα τὰ οἰκονομικὰ καὶ δυσφορεῖ διότι ἀκόμη ἡ Κυβέρνησις δὲν ἔφερεν ἐνώπιον τῆς Βουλῆς τὰ οἰκονομικὰ της μέτρα, ἀλλὰ προχθὲς ἀκόμη ἐδανείσθη ἀπὸ τοὺς προϋπολογισμοὺς τῶν διδακτορίων δύο δωδεκατημόρια διὰ νὰ διοικήσῃ τὸν τόπον. Ἐρωτᾶται λοιπὸν τί πρέπει νὰ πράξωμεν; Εἴπομεν οὐδένα σκοπὸν ἐξυπηρετεῖ τὸ παρὸν ψήφισμα πλὴν τῶν πολιτειακῶν ὑστερουβουλιῶν μερικῶν ἐκ τῶν μελῶν τῆς Κυβερνήσεως, εὑρόντων τὴν εὐκαιρίαν νὰ περιλλοῦν μὲ τὸ χάρτινον ἔνδυμα τοῦ Συντάγματος τὸ πολίτευμα τὸ ἀπολαῦον τῆς ἁπλῆς ἀνοχῆς μας. Εἴπομεν ἐπίσης ὅτι εἶναι ἐξευτελιστικὸν διὰ τὴν Βουλὴν νὰ τεθῇ ἐντὸς μάνδρας καὶ νὰ ψηφίσῃ τὸ Σύνταγμα συμφώνως πρὸς τὴν διαταγὴν ἐκείνων οἱ ὁποῖοι δὲν ἔχουν τὸ ἀνάστημα νὰ ἐπιδάλουν τὴν θέλησίν των εἰς Βουλὴν ἐκλεγεῖσαν διὰ λαϊκῆς ψήφου. Διὰ ταῦτα προτείνω ὄχι νὰ καταψηφίσωμεν, ἀλλὰ νὰ σχίσωμεν τὸ ψήφισμα τοῦ ὁποίου καὶ ἡ ὑποδολὴ μόνον ἀποτελεῖ ὕδριν πρὸς τὴν Βουλήν.

Εἰς ἐρώτησιν τοῦ κ. **Ν. Καμπάνη** ὁ κ. **Α. Παπαναστασίου** δηλοῖ ὅτι ἡ Κυβέρνησις δέχεται τὴν διαγραφὴν τοῦ νου ἐδαφίου ἀπομενούσης μόνον τῆς ἠθικῆς ὑποχρεώσεως διὰ τὴν Βουλὴν ὅπως περατώσῃ τὸ συντακτικὸν ἔργον της μέχρι τέλους Μαΐου.

Ὁ κ. **Ι. Μεταξᾶς** (Ὑπουργὸς τῆς Συγκοινωνίας) λέγει ὅτι ἀντὶ τῆς Τετάρτης ὁρίζεται ἡ Πέμπτη ὡς ἡμέρα κοινοβουλευτικοῦ ἐλέγχου.

Ὁ κ. **Ν. Μπακόπουλος** λέγει ὅτι προτιμότερον εἶναι νὰ παραμείνῃ ἡ Τετάρτη.

Ὁ κ. **Ι. Μεταξᾶς** λέγει ὅτι εἰς τὸ 1ον ἐδάφιον αἱ ὧραι ἀπὸ 2 καὶ 4 0' αὐξηθοῦν εἰς 3 καὶ 6. Ἐπίσης θὰ προστεθοῦν τὰ ἄρθρα 86 καὶ 117, θὰ διαγραφοῦν δὲ ἐξ ἄλλου τὰ ἑδάφια 8ον καὶ 9ον ἀπομενούσης τῆς ἠθικῆς ὑποχρεώσεως εἰς τὴν Βουλὴν ὅπως περατώσῃ τὴν ἀναθεώρησιν τοῦ Συντάγματος μέχρι τέλους Μαΐου.

Ὁ κ. **Θ. Τουρκοβασίλης** λέγει ὅτι κατὰ τὴν χθεσινὴν συνεδρίασιν ἐγένετο λόγος περὶ τῶν ἐπιστολῶν, τὰς ὁποίας ἀπηύθυνε πρὸς τὴν Κυβέρνησιν ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας, ἐπιθυμῶν ὅπως ἡ Βουλὴ ὡς τάχιστα περατώσῃ τὴν ἐπιψήφισιν τοῦ Συντάγματος. Ἀλλ' ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας ἐξήνεγκε καὶ μίαν ἀπειλὴν ὅτι ἤθελε παραιτηθῇ ἐν ἢ περιπτώσει τὸ Σύνταγμα δὲν ἐψηφίζετο ἐντὸς ὡρισμένης προθεσμίας. Ὡς πρὸς τὴν ἀπειλὴν ταύτην, λέγει, ὀφείλω νὰ κάμω τὴν δήλωσιν ὅτι μὲ ἀφίνει ἐντελῶς ἀσυγκίνητον διότι οὐδὲν θὰ ἔχανε ἡ χώρα ἂν ἡ ἀπειλὴ αὕτη ἐπραγματοποιεῖτο.

Ὁ κ. **Π. Πετρίδης** ἐρωτᾷ ἂν ὁ κ. Συνάδελφος δὲν ἀντελήφθη τὴν δυσαρέσκειαν τῶν συμπολιτῶν του, μεθ' ὧν ἔρχεται εἰς ἐπικοινωνίαν.

Ὁ κ. **Θ. Τουρκοβασίλης** λέγει ὅτι ἂν ἡ κοινὴ γνώμη δυσφορῇ δὲν πταίει ἡ παροῦσα Βουλή. Ἐὰν ἐπὶ μακρὰ ἤδη ἔτη διεξάγεται συζήτησις ἐπὶ τοῦ Συντάγματος δὲν πταίει ἡ παροῦσα Βουλή, ἡ ὁποία ἢ πρέπει νὰ θεωρήσῃ τὸ συντακτικὸν ἔργον σοδαρὸν καὶ νὰ συζητήσῃ αὐτὸ ἐν ἐκτάσει ἢ νὰ τὸ θεωρήσῃ ἐπουσιώδες καὶ τότε εἶναι περιττὸν νὰ τὸ ψηφίσῃ. Ἀλλὰ διατὶ τάχα ἡ Κυβέρνησις παρασύρεται ἐκ τῆς κοινῆς γνώμης προκειμένου περὶ τοῦ Συντάγματος καὶ δὲν θεωρεῖ ἐπιδεδλημένον νὰ ἐντείνῃ τὴν προσοχήν της εἰς τὴν δυσφορίαν τῆς κοινῆς γνώμης, τὴν ἐκδηλουμένην διὰ τὴν μὴ ἐπίλυσιν οὐσιαστικωτάτων ζητημάτων, οἷα εἶναι τὸ στρατιωτικόν, τὸ οἰκονομικόν, τὸ προσφυγικόν; Τοὐλάχιστον τὸ στρατιωτικὸν θὰ ἔπρεπε νὰ σχετισθῇ μὲ τὸ ὑπὸ συζήτησιν ψήφισμα καὶ νὰ λυθῇ προτοῦ ἐκπνεύσῃ ἡ προθεσμία ἡ ταξσομένη διὰ τὴν ἐπιψήφισιν τοῦ Συντάγματος. Ἐγώ, ἐπιλέγει, φρονῶν ὅτι δὲν ὑπάρχει καμμία ἀνάγκη ἐπιψηφίσεως νέου Συντάγματος διότι τὸ Σύνταγμα τοῦ 1911 εἶναι ἄρτιον καὶ πλῆρες, ὑποδάλλω τὸ ἑξῆς ψήφισμα «Ψήφισμα. Ἡ Βουλὴ ἔχουσα ὑπ' ὄψιν ὅτι ἀφορμὴ τῆς κακοδαιμονίας τῆς χώρας εἶναι οὐχὶ τὸ Σύνταγμα ἀλλὰ οἱ κατὰ τὴν τελευταίαν ἀνώμαλον πολιτικὴν περίοδον καταλαδόντες παρανόμως τὴν ἐξουσίαν καὶ παρακιάσαντες αὐτὸ - ψηφίζει—ὅτι πλὴν τῶν ἄρθρων τοῦ ἤδη ἐν ἰσχύϊ Συντάγματος, τῶν ἀφορώντων τὴν μορφὴν τοῦ πολιτεύματος, ἰσχῦον ἐν Ἑλλάδι Σύνταγμα εἶναι τὸ ἀναθεωρηθὲν ἐν ἔτει 1911 τοιοῦτον.

Ὁ κ. **Ι. Μεταξᾶς** (Ὑπουργὸς τῆς Συγκοινωνίας) λέγει ὅτι ἡ κατάστασις ἡ δημιουργουμένη διὰ τοῦ ψηφίσματος εἶναι προτωρινή. Ἐπροτάθη καὶ γίνεται δεκτὸν ὅπως ἀντὶ τῶν 2 καὶ 4 ὡρῶν γίνουν αὐταὶ 3 καὶ 6. Γίνεται συγχρόνως δεκτὸν ὅπως εἰς τὰ ἄρθρα ἅτινα θὰ συζητηθοῦν ἐπὶ 6 ὥρας περιληφθοῦν καὶ τὰ 86 καὶ 117. Ἐπροτάθη συγχρόνως ὅπως ἀπὸ τὴν παράγραφον ἡ παραμείνῃ μόνον ἡ πρώτη περίοδος, διαγραφῇ δὲ τὸ ὑπόλοιπον αὐτῆς καθὼς ἐπίσης καὶ ἡ παράγραφος 0', τὰ ὁποῖα πάντα ἐγένοντο δεκτά, ὥστε ἐλείπει πλέον ἡ ἐντύπωσις ὅτι ἄρθρα μὴ ψηφισθέντα θὰ θεωρηθῶσιν ὡς ψηφισθέντα. Ἐὰν δὲ τὸ Σύνταγμα δὲν ψηφισθῇ μέχρι τῆς 30 Μαΐου τότε θὰ λάδῃ ἡ Βουλὴ τὴν ἀπόφασιν νὰ ψηφισθῇ τοῦτο ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν. Δύναται δὲ συγχρόνως, ἐὰν ἐπιμένουν οἱ κ. κ. βουλευταί, καὶ νὰ ἀναγνωσθῶσι τὰ ἄρθρα τὰ ἀναγραφόμενα εἰς τὴν 6 παράγραφον τοῦ ψηφίσματος.

Ὁ κ. **Π. Τσαλδάρης** (Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν) προτείνει ὅπως ἡ προθεσμία τῆς η' παραγράφου μὴ εἶναι ἀνατρεπτική, ἀλλὰ ἁπλῶς παράγῃ ἠθικὴν ὑποχρέωσιν.

Ἡ πρότασις αὕτη τοῦ κ. **Τσαλδάρη** γίνεται δι' ἀναστάσεως **δεκτὴ ὡς ἑρμηνευτικὴ δήλωσις.**

Ὁ κ. **Θ. Χαβίνης** λέγει ὅτι χάριν τοῦ κύρους τῆς Βουλῆς δὲν πρέπει νὰ ψηφισθῇ τὸ ψήφισμα ὅπως ἐτροποποιήθη.

Περατουμένης εἶτα τῆς συζητήσεως γίνεται δεκτὸν τὸ ψήφισμα ὡς ἐτροποποιήθη, ἔχον οὕτω:

ΨΗΦΙΣΜΑ

Περὶ ταχυτέρας ἐπιψηφίσεως τοῦ Συντάγματος.

Ἡ Βουλὴ ἔχουσα ὑπ' ὄψει ὅτι ἡ ἀναθεώρησις τοῦ ἐν ἰσχύϊ Συντάγματος δέον νὰ ᾖ ἐκ τῶν κυριωτάτων αὐτῆς μελημάτων, ἐπιθυμοῦσα δὲ νὰ φέρῃ τοῦτο τὸ ταχύτερον εἰς πέρας

Ψ Η Φ Ι Ζ Ε Ι

Κατὰ τὸ μέχρι τῆς περατώσεως τοῦ ἀναθεωρητικοῦ αὐτῆς ἔργου χρονικὸν διάστημα καὶ καθ' ἃς ἡμέρας θὰ συζητῆται τὸ Σύνταγμα ἰσχύουσι τὰ ἀκόλουθα:

Α') Αἱ περὶ ἀναφορῶν, ἐρωτήσεων καὶ ἐπερωτήσεων διατάξεις τοῦ Κανονισμοῦ αὐτῆς ἀναστέλλονται.

Β') Ἡ Βουλὴ θὰ ἀσχολῆται εἰς τὴν συζήτησιν τοῦ Συντάγματος κατὰ Δευτέραν, Τρίτην, Πέμπτην καὶ Παρασκευήν.

Γ') Ἐν τῇ ἡμερησίᾳ διατάξει ἀναγράφεται ὡς μόνον ἀντικείμενον ἡ συζήτησις ἐπὶ τοῦ Συντάγματος.

Δ') Βουλευτὴς ζητήσας τὸν λόγον δύναται νὰ ἀγορεύσῃ ἐφ' ἑκάστου ἄρθρου ἐπὶ τέταρτον τῆς ὥρας κατ' ἀνώτατον ὅρον.

Ε') Τίθεται ἀπὸ τοῦδε ἐν ἰσχύϊ τὸ ἄρθρον 47 τοῦ Συντάγματος, ὡς ἐψηφίσθη ὑπὸ τῆς παρούσης Βουλῆς κατὰ τὴν Ν συνεδρίασιν αὐτῆς τῆς 30 Μαρτίου ἐ. ἔ.

Ϛ') Τὰ ἄρθρα 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 75, 78, 80, 83, 85, 87, 88, 90, 95, 96, 100, 106, 107, 108, 109, 110, 112, 124 τοῦ ἐν ἰσχύϊ Συντάγματος, μὴ χρήζοντα ἀναθεωρήσεως, παραμένουσιν ὡς ἔχουσιν ἐν τῷ ἐν ἰσχύϊ Συντάγματι.

Ζ') Διὰ τὴν συζήτησιν τῶν ὑπολειπομένων ἄρθρων τοῦ Συντάγματος ὁρίζονται τρεῖς ὧραι κατ' ἄρθρον, πλὴν τῶν ἄρθρων 35, 57, 74, 86, 115, 117 καὶ 119, δι' ἕκαστον τῶν ὁποίων ὁρίζονται ἓξ ὧραι.

Η') Ἡ ἐπιψήφισις τοῦ Συντάγματος δέον νὰ περατωθῇ μέχρι τέλους Μαΐου ἐ. ἔ.

Ι') Ἡ ἰσχὺς τοῦ παρόντος ἄρχεται ἀπὸ τῆς ἐπιψηφίσεώς του.

Ἀναγινώσκονται μετὰ τοῦτο καὶ ψηφίζονται συμφώνως πρὸς τὸ ἓδάφιον στ' τοῦ ψηφισθέντος ψηφίσματος τὰ ἄρθρα 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 75, 80, 83, 85, 87, 88, 90, 95, 96, 100, 106, 107, 108, 109, 110, 112 καὶ 124 ἔχοντα οὕτω:

Ἄρθρον 66.

Ἐὰν ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας ἀποθάνῃ, παραιτηθῇ ἢ δὲν δύναται ἐξ οἱουδήποτε λόγου νὰ ἀσκήσῃ τὰ καθήκοντά του, ἀναπληροῦται ἀπὸ τὸν Πρόεδρον τῆς Γερουσίας.

Εἰς περίπτωσιν θανάτου ἢ παραιτήσεως, ὁ Πρόεδρος τῆς Γερουσίας, ὡς ἀναπληρῶν τὸν Πρόεδρον τῆς Δημοκρατίας, ὀφείλει χωρὶς ἀναβολὴν νὰ συγκαλέσῃ τὰς Βουλὰς ἐντὸς τεσσαράκοντα ἡμερῶν ἀπὸ τοῦ θανάτου ἢ τῆς παραιτήσεως πρὸς ἐκλογὴν νέου Προέδρου κατὰ τὸ ἄρθρον 65.

Εἰς περίπτωσιν ἀδυναμίας πρὸς ἄσκησιν τῶν καθηκόντων τοῦ Προέδρου, ἐφόσον αὕτη ἤθελε διαρκέσει πλέον τοῦ διμήνου, ὁ Πρόεδρος τῆς Γερουσίας συγκαλεῖ τὰ νομοθετικὰ Σώματα εἰς κοινὴν συνεδρίαν, εἰς τὴν ὁποίαν ἀποφαίνονται κατ' ἀπόλυτον πλειοψηφίαν τοῦ συνόλου τῶν μελῶν των ἐὰν συντρέχῃ περίπτωσις ἐκλογῆς νέου Προέδρου. Ἐὰν εἰς τὰς ἀνωτέρω περιπτώσεις ἡ Βουλὴ ἔχει διαλυθῇ ἢ ἔχει λήξει ἡ περίοδος αὐτῆς ἡ κοινὴ συνεδρία τῶν νομοθετικῶν Σωμάτων συγκαλεῖται μετὰ τὴν ἐκλογὴν τῆς νέας Βουλῆς.

Τὰ τῆς ἀποδημίας τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας καὶ ἀναπληρώσεως αὐτοῦ κανονίζονται διὰ νόμου.

Τὸ ἄξίωμα τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας εἶνε ἀσυμβίβαστον πρὸς τὸ τοῦ βουλευτοῦ καὶ τοῦ γερουσιαστοῦ.

Ἄρθρον 67.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας δίδει μετὰ τὴν ἐκλογήν του ἐνώπιον τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως τὸν ἀκόλουθον ὅρκον «Ὀρκίζομαι εἰς τὸ ὄνομα τῆς Ἁγίας καὶ ὁμοουσίου καὶ ἀδιαιρέτου Τριάδος νὰ φυλάττω τὸ Δημοκρατικὸν Σύνταγμα καὶ τοὺς νόμους, νὰ ὑπερασπίζω τὴν ἐθνικὴν ἀνεξαρτησίαν καὶ τὴν ἀκεραιότητα τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους καὶ νὰ ἀφιερώσω ὅλας μου τὰς δυνάμεις εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν καθηκόντων μου, ἀποβλέπων πάντοτε εἰς τὸ καλὸν καὶ τὴν πρόοδον τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ».

Ἄρθρον 68.

Ἡ πρὸς τὸν Πρόεδρον τῆς Δημοκρατίας ἐτησία χορηγία προσδιορίζεται διὰ νόμου.

Ἄρθρον 69.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας διορίζει καὶ παύει τὸν Πρόεδρον τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, ἐπὶ τῇ προτάσει δὲ αὐτοῦ τοὺς λοιποὺς Ὑπουργούς.

Ἄρθρον 70.

Καμμία πρᾶξις τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας δὲν ἰσχύει οὔτε ἐκτελεῖται, ἂν δὲν εἶνε προσυπογεγραμμένη ἀπὸ τὸν ἁρμόδιον Ὑπουργόν, ὁ ὁποῖος διὰ μόνης τῆς ὑπογραφῆς του καθίσταται ὑπεύθυνος.

Εἰς περίπτωσιν ἀλλαγῆς ὁλοκλήρου τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, ἐὰν ὁ Πρόεδρος αὐτοῦ δὲν συγκατατεθῇ νὰ προυσυπογράψῃ τὸ Διάταγμα τῆς ἀπολύσεως τοῦ παλαιοῦ καὶ τοῦ διορισμοῦ τοῦ νέου Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, ὑπογράφονται ταῦτα

παρὰ τοῦ Προέδρου του νέου Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, ἀφοῦ οὗτος, διορισθεὶς ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας, δώσῃ τὸν ὅρκον.

Διὰ πᾶσαν παράλειψιν τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν ἐν τῷ Συντάγματι ἀναγραφομένων ὑποχρεώσεων αὐτοῦ εὐθύνεται ἡ Κυβέρνησις καθὼς καὶ διὰ τὰς πολιτικὰς δηλώσεις αὐτοῦ.

Ἄρθρον 71.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας δὲν φέρει καμμίαν πολιτικὴν εὐθύνην διὰ πράξεις, ἐκτελεσθείσας κατὰ τὴν ἐξάσκησιν τῶν καθηκόντων του. Εὐθύνεται μόνον, ἂν καταστῇ ἔνοχος ἐσχάτης προδοσίας, παραβιάσεως ἐκ προθέσεως τοῦ Συντάγματος ἢ τῶν Ποινικῶν Νόμων, δικάζεται δὲ ὑπὸ τῆς Γερουσίας, συγκροτουμένης εἰς εἰδικὸν δικαστήριον. Ἡ πρότασις περὶ τοιαύτης κατηγορίας καὶ παραπομπῆς εἰς δίκην ὑποβάλλεται εἰς τὴν Βουλήν, πρέπει δὲ νὰ ὑπογραφῇ ἀπὸ τὸ ἓν τρίτον καὶ νὰ γίνῃ ἀποδεκτὴ διὰ πλειοψηφίας τῶν δύο τρίτων τοῦ ὅλου ἀριθμοῦ τῶν βουλευτῶν.

Ἄρθρον 72.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας συγκαλεῖ παρ' ἑαυτῷ τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον, ὁσάκις κρίνει τοῦτο ἀναγκαῖον, ὅτε προεδρεύει αὐτοῦ.

Ἄρθρον 75.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας συγκαλεῖ τακτικῶς μὲν ἅπαξ τοῦ ἔτους τὴν Βουλὴν καὶ τὴν Γερουσίαν, ἐκτάκτως δὲ ὁσάκις τὸ κρίνει εὔλογον, ὀφείλει ὅμως νὰ συγκαλέσῃ ταύτας, ἐὰν κατὰ τὸ μεταξὺ τῶν δύο Συνόδων χρονικὸν διάστημα ζητήσουν τοῦτο τοὐλάχιστον οἱ ἡμίσεις τῶν βουλευτῶν ἢ τῶν γερουσιαστῶν. Κηρύττει διὰ Διατάγματος τὴν ἔναρξιν καὶ τὴν λῆξιν ἑκάστης Συνόδου, ἐπικοινωνεῖ δὲ μετὰ τῶν Βουλῶν διὰ διαγγελμάτων, ἀνακοινουμένων διὰ τοῦ Προέδρου τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου.

Ἄρθρον 78.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας εἶνε ὁ ἀνώτατος λειτουργὸς τοῦ Κράτους, ἄρχει τῶν κατὰ ξηρὰν καὶ θάλασσαν δυνάμεων, τὰς ὁποίας ὅμως οὐδέποτε δύναται νὰ διοικήσῃ, ἀτονέμει κατὰ νόμον τοὺς στρατιωτικοὺς καὶ ναυτικοὺς βαθμούς, διορίζει καὶ παύει κατὰ νόμον τοὺς δημοσίους ὑπαλλήλους ἐκτὸς τῶν ὑπὸ τῶν νόμων ὁριζομένων ἐξαιρέσεων.

Ἄρθρον 80.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας κηρύττει τὸν πόλεμον μετὰ προηγουμένην ἔγκρισιν τῶν Βουλῶν, ἑνουμένων εἰς κοινὴν συνεδρίαν. Ἐὰν ἡ Βουλὴ ἔχῃ διαλυθῇ ἢ ἔχῃ λήξῃ ἡ περίοδος αὐτῆς, συγκαλεῖται εἰδικῶς πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον.

Ἄρθρον 83.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας δὲν ἔχει ἄλλας ἐξουσίας εἰμὴ ὅσας τοῦ ἀπονέμουν ρητῶς τὸ Σύνταγμα καὶ οἱ συνάδοντες πρὸς αὐτὸ νόμοι.

Ἄρθρον 85.

Πάντες οἱ Ὑπουργοὶ εἶνε ἐξ ὁλοκλήρου ὑπεύθυνοι διὰ τὴν γενικὴν πολιτικὴν τῆς Κυβερνήσεως, ἕκαστος δὲ ἐξ αὐτῶν ἰδιαιτέρως διὰ τὰς πράξεις τῆς ἁρμοδιότητός του.

Ἄρθρον 87.

Οἱ Ὑπουργοὶ ἔχουν εἴσοδον ἐλευθέραν εἰς τὰς συνεδρίας τῆς Βουλῆς, τῆς Γερουσίας καὶ τῶν Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν, πλὴν τῶν ἐξεταστικῶν, καὶ ἀκούονται ὁσάκις ζητήσουν τὸν λόγον, ψηφοφοροῦν δὲ μόνον, ἐὰν εἶνε μέλη αὐτῶν. Ἡ Βουλή, ἡ Γερουσία καὶ αἱ ἐπιτροπαὶ αὐτῶν δύνανται νὰ ἀπαιτήσουν τὴν παρουσίαν τῶν Ὑπουργῶν.

Ἄρθρον 88.

Εἰδικὸς νόμος δύναται νὰ κανονίσῃ τὰ τοῦ θεσμοῦ τῶν Ὑφυπουργῶν, οἱ ὁποῖοι δὲν ἀποκλείεται νὰ ἀποτελοῦν μέλη τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου. Αἱ διατάξεις τοῦ ἄρθρου 87 ἰσχύουν καὶ διὰ τοὺς Ὑφυπουργούς.

Ἄρθρον 90.

Διαταγὴ τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας, ἔγγραφος ἢ προφορική, δὲν ἀπαλλάσσει τῆς εὐθύνης τοὺς Ὑπουργούς. Ἡ Βουλὴ μόνη ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ κατηγορῇ τοὺς Ὑπουργοὺς κατὰ τοὺς περὶ εὐθύνης Ὑπουργῶν νόμους δι' ἀδικήματα διαπραχθέντα κατὰ τὴν ἄσκησιν τῶν καθηκόντων αὐτῶν, ἐνώπιον τῆς Γερουσίας, συγκροτουμένης εἰς εἰδικὸν δικαστήριον, σύμφωνα μὲ ὅσα εἰδικὸς νόμος θέλει ὁρίσει. Ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας δύναται νὰ ἀπονείμῃ χάριν εἰς Ὑπουργὸν καταδικασθέντα κατὰ τὰς ἀνωτέρω διατάξεις μόνον μὲ τὴν συγκατάθεσιν τῆς Βουλῆς.

Ἄρθρον 95.

Αἱ συνεδριάσεις τῶν δικαστηρίων εἶνε δημόσιαι, ἐκτὸς ἂν ἡ δημοσιότης ἤθελεν εἶσθαι ἐπιβλαβὴς εἰς τὰ χρηστὰ ἤθη ἢ τὴν δημοσίαν τάξιν, ἀλλὰ τότε τὰ δικαστήρια ὀφείλουν νὰ ἐκδίδουν περὶ τούτου ἀπόφασιν.

Ἄρθρον 96.

Πᾶσα δικαστικὴ ἀπόφασις πρέπει νὰ εἶνε εἰδικῶς αἰτιολογημένη καὶ ν' ἀπαγγέλλεται ἐν δημοσίᾳ συνεδριάσει.

Ἄρθρον 100.

Ὁ ἀριθμὸς τῶν Συμβούλων τῆς Ἐπικρατείας ὁρίζεται διὰ νόμου, δὲν ἠμπορεῖ ὅμως νὰ εἶνε μεγαλύτερος τῶν εἴκοσι καὶ ἑνός.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Διοίκησις τοῦ Ἁγίου Ὄρους

Ἄρθρον 106.

Ἡ Χερσόνησος τοῦ Ἄθω, ἀπὸ τῆς Μεγάλης Βίγλας καὶ ἔξης, ἀπατελοῦσα τὴν περιοχὴν τοῦ Ἁγίου Ὄρους, εἶναι κατὰ τὸ ἀρχαῖον τούτου προνομιακὸν καθεστὸς αὐτοδιοίκητον τμῆμα τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους, τοῦ ὁποίου ἡ κυριαρχία παραμένει ἄθικτος ἐπ' αὐτοῦ. Ἐξ ἀπόψεως πνευματικῆς διατελεῖ τὸ Ἅγιον Ὄρος ὑπὸ τὴν ἄμεσον δικαιοδοσίαν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου. Ὅλοι οἱ μονάζοντες εἰς αὐτὸ ἀποκτοῦν τὴν Ἑλληνικὴν ἰθαγένειαν, ἅμα τῇ προσλήψει αὐτῶν ὡς δοκίμων ἢ μοναχῶν χωρὶς ἄλλην διατύπωσιν.

Ἄρθρον 107.

Τὸ Ἅγιον Ὄρος διοικεῖται κατὰ τὸ καθεστὼς αὐτοῦ ὑπὸ τῶν εἴκοσιν Ἱερῶν Μονῶν του, μεταξὺ τῶν ὁποίων εἶνε κατανεμημένη ὁλόκληρος ἡ Χερσόνησος τοῦ Ἄθω καὶ διατελεῖ ἀναπαλλοτρίωτον τὸ ἔδαφος αὐτῆς. Ἡ διοίκησις ἀσκεῖται δι' ἀντιπροσώπων τῶν Ἱ. Μονῶν του, ἀποτελούντων τὴν Ἱ. Κοινότητα. Οὐδεμία ἀπολύτως μεταβολὴ ἐπιτρέπεται τοῦ διοικητικοῦ συστήματος ἢ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν Μονῶν τοῦ Ἁγ. Ὄρους, οὐδὲ τῆς Ἱεραρχικῆς τάξεως καὶ τῆς σχέσεως αὐτῶν πρὸς τὰ ὑποτελῆ των ἐξαρτήματα, ἀπαγορεύεται δὲ ἡ ἐγκατάβίωσις ἐν αὐτῷ ἑτεροδόξων ἢ σχισματικῶν.

Ἄρθρον 108.

Ὁ λεπτομερὴς καθορισμὸς τῶν Ἁγιορειτικῶν καθεστώτων καὶ τοῦ τρόπου τῆς λειτουργίας αὐτῶν γίνεται διὰ Καταστατικοῦ Χάρτου τοῦ Ἁγίου Ὄρους, τὸν ὁποῖον, συμπράττοντος τοῦ ἀντιπροσώπου τοῦ Κράτους, συντάσσουν μὲν καὶ ψηφίζουν αἱ εἴκοσιν Ἱεραὶ Μοναί, ἐπικυρώνουν δὲ τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον καὶ ἡ Βουλὴ τῶν Ἑλλήνων.

Ἡ ἀκριβὴς τήρησις τῶν Ἁγιορειτικῶν καθεστώτων τελεῖ ὡς πρὸς μὲν τὸ πνευματικὸν μέρος ὑπὸ τὴν ἀνωτάτην ἐποπτείαν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ὡς πρὸς δὲ τὸ διοικητικὸν ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν τοῦ Κράτους, εἰς τὸ ὁποῖον ἀνήκει ἀποκλειστικῶς καὶ ἡ διαφύλαξις τῆς δημοσίας τάξεως καὶ ἀσφαλείας.

Ἄρθρον 109.

Αἱ εἰς τὰ ἀνωτέρω ἄρθρα 106 καὶ 108 ἐξουσίαι τοῦ Κράτους ἀσκοῦνται διὰ Λειοικητοῦ, τοῦ ὁποίου τὰ δικαιώματα καὶ καθήκοντα καθὼς καὶ ἡ ὑπὸ τῶν Μοναστηριακῶν Ἀρχῶν καὶ τῆς Ἱ. Κοινότητος ἀσκουμένη δικαστικὴ ἐξουσία, καὶ τέλος τὰ τελωνειακὰ καὶ φορολογικὰ πλεονεκτήματα τοῦ Ἁγίου Ὄρους καθορίζονται διὰ νόμου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΑ'.

Γενικαὶ διατάξεις

Ἄρθρον 110.

Οὐδεμία παραχώρησις, ἀπόκτησις ἢ ἀνταλλαγὴ χώρας δύναται νὰ γίνῃ ἄνευ νόμου.

Ἐπίσης ἄνευ νόμου δὲν εἶνε δεκτὸς στρατὸς ξένος εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Ἐπικράτειαν, οὐδὲ δύναται νὰ διαμένῃ εἰς τὸ Κράτος ἢ νὰ διέλθῃ δι' αὐτοῦ.

Ἄρθρον 112.

Ἀγωγαὶ κακοδικίας κατὰ Ἀρεοπαγιτῶν, ἰσοβίων μελῶν τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου καὶ Συμβούλων τῆς Ἐπικρατείας δικάζονται ὑπὸ πενταμελοῦς εἰδικοῦ δικαστηρίου, συγκροτουμένου, καθὼς ὁρίζει ὁ νόμος, διὰ κληρώσεως ἐκ τῶν τριῶν τούτων σωμάτων, τῶν ἐκ δικηγόρων μελῶν τοῦ Ἀνωτάτου Πειθαρχικοῦ Συμβουλίου καὶ τῶν καθηγητῶν τῆς Νομ. Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου, λαμβανομένου ἑνὸς μέλους ἐξ ἑκάστου Σώματος. Εἰς τὸ δικαστήριον τοῦτο ὑπάγεται καὶ πᾶσα προπαρασκευαστικὴ διαδικασία, οὐδεμία δ' ἄλλη ἄδεια ἀπαιτεῖται.

Εἰς τὸ αὐτὸ δικαστήριον δύνανται νὰ ὑπαχθοῦν διὰ νόμου καὶ αἱ ἀγωγαὶ κακοδικίας κατὰ Πρωτοδικῶν, Ἐφετῶν καὶ Εἰσαγγελέων.

Ἄρθρον 124.

Ἡ τήρησις τοῦ Συντάγματος ἀφιεροῦται εἰς τὸν πατριωτισμὸν τῶν Ἑλλήνων.

Συνεδρίασις τῆς Βουλῆς λύεται εἶτα ἡ συνεδρίασις ὥρᾳ 1 1/2 μ. μ. διὰ τὴν 5 μ. μ. ὥραν.

Ὁ Πρόεδρος
Θ. ΣΟΦΟΥΛΗΣ

Οἱ Γραμματεῖς
Μ. Λαΐλιος
Θ. Τσιριμῶκος

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΞΣ'

Τῆς 4 Μαΐου 1927.

Ὥρᾳ 6 μ. μ. ὁ κ. ***Πρόεδρος*** ἀνελθὼν ἐπὶ τῆς ἕδρας κηρύσσει τὴν ἔναρξιν τῆς συνεδριάσεως καὶ διατάσσει ν' ἀνοιχθῶσι τὰ θεωρεῖα.

Ἀναγινώσκονται καὶ ἐπικυροῦνται τὰ πρακτικὰ τῆς προηγουμένης συνεδριάσεως μετὰ παρατηρήσεις τοῦ κ. ***Π. Τσιτσεκλῆ*** ὅπως ἀναγραφῇ ρητῶς εἰς τὰ πρακτικὰ ἡ χθὲς ληφθεῖσα ἀπόφασις ὅπως ἡ Τετάρτη εἶναι ἡμέρα συζητήσεως ἐπερωτήσεων.

Πρόεδρος. Βεβαίως.

Ἀνακοινοῦνται εἶτα τὰ ἑξῆς.

Ὁ Κωνστ. Ἀνδριτσόπουλος, ἀνάπηρος κάτοικος Πειραιῶς, παθὼν ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ τῶν σιδηροδρόμων Λαρίσσης

ζητεῖ νὰ προστεθῇ εὐεργετικὴ διάταξις ἐν τῷ ἄρθρῳ 2 τοῦ νόμου 3122 δι' ἧς προτίθεται νὰ ὁρίζεται ρητῶς ὅτι δικαιοῦνται συντάξεως καὶ οἱ ὁπωσδήποτε ὑπηρετήσαντες ἀπὸ τοῦ ἔτους 1912 ὑπὸ τὰ ὅπλα σιδηροδρομικοί.

Ὁ Παν. Γεωργακαράκος ὑπάδικος ἐν ταῖς φυλακαῖς Παλαιοῦ στρατῶνος ὑποβάλλει ὑπόμνημα διὰ τὴν ἄδικον προφυλάκισίν του.

Ἡ διδασκαλικὴ ὁμοσπονδία Ἀθηνῶν διαμαρτύρεται ἐντόνως διὰ τὴν ἀντίληψιν ἡ ὁποία κρατεῖ παρὰ τῇ Κυβερνήσει, σχετικῶς μὲ τὸ δυνατὸν τῆς διενεργείας οἰκονομιῶν εἰς βάρος τῶν πνευματικῶν ἀναγκῶν τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ.

Οἱ ἐργάται ἐπισιτισμοῦ Θεσσαλονίκης ὑποβάλλουν ὑπόμνημα δι' οὗ ζητοῦν τὴς ἄμεσον ἐπίλυσιν τῶν ἐν τῷ ὑπομνήματι τῆς ὁμοσπονδίας ἐπισιτισμοῦ διαλαμβανομένων αἰτημάτων.

Ὁ Σύνδεσμος ἰδιοκτητῶν ἀστικῶν κτημάτων Τρικκάλων ζητεῖ τὴν ὁλοσχερῆ ἄρσιν τοῦ ἐνοικιοστασίου διὰ τὴν πόλιν τῶν Τρικκάλων.

Τὸ Δημ. Συμβούλιον Βερροίας διαμαρτύρεται κατὰ τῆς ἐν Ἀθήναις ἑδρευούσης ἑταιρείας «Τὸ Βέρμιον» ἥτις διὰ τῶν ἐν τῷ Τριποτάμῳ ἔργων της συντελεῖ εἰς τὴν ἐλάττωσιν τῆς ποσότητος τοῦ ὕδατος δι' οὗ ἀρδεύονται περὶ τὰς 50.000 στρέμματα ἀγρῶν.

Μεθ' ὃ εἰσέρχεται ἡ Βουλὴ εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Διάταξιν
τῶν ἐπερωτήσεων

Καλεῖται ὁ κ. **Μ. Δερλερὲς** ὅπως συνεχίσῃ τὴν συζήτησιν ἐπὶ τῆς ὑπ' ἀριθ. 276 ἐπερωτήσεώς του διὰ τὰς ἀποζημιώσεις τῶν Ἑλλήνων ὑπηκόων ἐκ μέρους τῶν Συμμάχων.

Ὁ κ. **Μ. Δερλερὲς** λαμβάνων τὸν λόγον καὶ ἀναπτύσσων τὴν περὶ ἧς πρόκειται ἐπερώτησίν του λέγει ὅτι τὸν Νοέμβριον τοῦ 1916 συνελήφθη ἐν Νάξῳ παρ' ἀγήματος ἐξ ἐνόπλων καὶ μεταφέρθη εἰς Μούδρον καὶ Θεσσαλονίκην.

Οἱ κ. κ. **Σ. Σωτηριάδης** καὶ **Μ. Γούδας** διακόπτοντες διαμαρτύρονται διότι διεγράφησαν ἐπερωτήσεις των ἀδικαιολογήτως.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** δίδει ἐξηγήσεις ὅτι κατὰ τὴν παρελθοῦσαν Δευτέραν διεγράφησαν αἱ ἐπερωτήσεις τῶν κληθέντων νὰ ὁμιλήσουν καὶ ἀπουσιαζόντων, συμφώνως μὲ τὸν Κανονισμόν.

Μ. Γούδας. Παρακαλοῦμεν νὰ ἐπαναγραφοῦν καὶ ἐπανέλθουν πρὸς συζήτησιν.

Πρόεδρος. Ἂν συναινῇ ἡ Βουλὴ θὰ ἐπανέλθουν.

Ὁ κ. **Μ. Δερλερὲς** ἐξακολουθῶν λέγει ὅτι ἀσχέτως πρὸς τὴν φυλάκισίν του, ἡ ὁμὰς τῶν ἐνόπλων ἡ ἐκτελέσασα τὴν σύλληψίν του ἐν Νάξῳ ἐπλιατσικολόγησε τὴν οἰκίαν του, ἀφαιρέσασα ὅτι καὶ ἂν ὑπῆρχεν ἐν αὐτῇ. Προχωρῶν λέγει ὅτι οἱ Σύμμαχοι (Ἀγγλία-Γαλλία) ἀπὸ τοῦ 1915 διὰ διακοινώσεως ὑπεσχέθησαν ὅτι θὰ ἀποζημιώσουν πᾶσαν ζημίαν γενομένην ἐξ αὐτῶν καὶ τῶν στρατευμάτων των καὶ συνεπείᾳ τούτου ἀπὸ τοῦ 1920 κατηρτίσθησαν ἐπιτροπαὶ καὶ ἐβεβαίωσαν τὰς ἐπενεχθείσας ζημίας καὶ ἐξέδωκαν ἀποφάσεις ὁριστικὰς καὶ ἀμετακλήτους· καὶ ἡ μὲν Γαλλία δὲν ἐξεπλήρωσε τὴν ὑποχρέωσίν της, ἡ δὲ Ἀγγλία συνῆψε τὴν 23 Νοεμβρίου 1925 δύο συμβάσεις μετὰ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως διὰ τῶν ὁποίων διὰ τὸ ζήτημα τῶν παθόντων δέχεται νὰ ἐκπέσῃ λίρας Ἀγγλίας ἐκ τοῦ πολεμικοῦ χρέους τῆς Ἑλλάδος 1.250.000 ἐκ τῶν ὁποίων 561.000 λίραι διὰ τὰς ζημίας πρὸ τῆς εἰσόδου τῆς Ἑλλάδος εἰς τὸν πόλεμον καὶ 685.000 λ. διὰ τὰς μετὰ τὴν εἴσοδον ζημίας. Ἡ Ἑλλὰς ἔκτοτε διεδέχθη, καὶ ὀρθῶς, αὐτὴ νὰ ἀποζημιώσῃ τοὺς παθόντας Ἕλληνας ὑπηκόους καὶ δὲν ὑπάρχει περὶ τούτου ἀντίρρησις. Ἀσχέτως τούτου λέγει τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐξωτερικῶν τῆς Ἑλλάδος δι' ἐγγράφου του ἀπὸ τοῦ 1926 ἐγνώρισεν εἰς τοὺς παθόντας ὅτι θὰ κανονισθῇ τὸ ζήτημα τῶν ἀποζημιώσεών των, ἐνῷ ἀφ' ἑτέρου τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐξωτερικῶν τῆς Ἀγγλίας τὴν 16 Αὐγούστου 1926 καὶ 9 Νοεμβρίου 1926 δι' ἐπιστολῶν του ἐγνωστοποίει πρὸς τοὺς ἐνδιαφερομένους ὅτι πρέπει νὰ ἀπευθύνωνται πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν. Οἱ παθόντες ἤγειρον ἀγωγάς, αἵτινες ἐπρόκειτο νὰ συζητηθοῦν τὴν 16 Φεβρουαρίου 1927 καὶ αἰτήσει τοῦ Δημοσίου ἀνεβλήθησαν διὰ τὴν πρώτην συνεδρίασιν τοῦ Μαΐου. Εἰς αὐτὸ τὸ στάδιον εὑρίσκεται ἡ ὑπόθεσις τῆς ἀποζημιώσεως, στηριζομένη εἰς τὰ ἀνωτέρω ἐκτεθέντα καὶ ρητῶς εἰς τὸν Νόμον 2109 καὶ δὲν ὑπάρχει οὐδεὶς δισταγμὸς περὶ τῆς ὑποχρεώσεως τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως. Τελευτῶν λέγει ὅτι ἀναμένει νὰ μάθῃ τί σκέπτεται ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου.

Ὁ κ. **Γ. Μπούσιος** ἀναπτύσσει τὰς κατηγορίας τῶν ἀποζημιώσεων, εἰς ἃς ἔχουν διαιρεθῇ αὗται ἀναλόγως τῆς πηγῆς ἐξ ἧς ἀπέρρευσεν ἡ ζημία. Συνεχίζων λέγει ὅτι ὀφείλει νὰ τονισθῇ ὅτι ἡ Κεντρικὴ καὶ Δυτικὴ Μακεδονία ὑπέστησαν πρῶται τὰς ζημίας τῶν Συμμάχων, μεθ' ὃ ἡ Ἀνατολικὴ Μακεδονία. Καὶ σχετικῶς εἰς τὴν Καβάλλαν συνῆλθε καὶ συνέδριον κληθὲν Πανομηρικόν. Ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις ἔχει εἰσπράξει ἀπὸ τοὺς Γερμανοβουλγάρους διάφορα ποσά, ἅτινα κατά τινας ἀνέρχονται εἰς 600.000.000, ἐνῶ τὰ κατοληθέντα ποσοστὰ δὲν ὑπερβαίνουν τὰ 50—60.000.000. Ἡ Κυβέρνησις ἀπήντησεν ὅτι τὰ ληφθέντα, ἐκ τῶν Γερμανοβουλγάρων ποσὰ δι' ἀποζημειώσεις εἶναι μικτά, διὰ ζημίας δηλαδὴ τοῦ Δημοσίου καὶ τῶν ἰδιωτῶν, ἀλλὰ πάντως καὶ ἂν τοῦτο συμβαίνει πρέπει νὰ γίνῃ ἀνάλογος κατανομή. Προχωρῶν κακίζει τὸν γενόμενον μετὰ τῆς Ἀγγλίας συμψηφισμὸν κατὰ τὴν συμφωνίαν διὰ τὰ χρέη, ἀφοῦ ἀκόμη δὲν ἐξεκαθαρίσθη εἰς τί ποσὸν ἀνέρχονται αἱ ζημίαι τῶν Ἑλλήνων ὑπηκόων καὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ Δημοσίου, ἐνῶ ἐξ ἀντιθέτου πλεῖστα ἄλλα ζητήματα τῶν ἀποζημιώσεων τῶν Ἑλλήνων πολιτῶν μένουν ἐκκρεμῆ, ὅπως τὰ χρέη τῆς Γαλλικῆς Κυβερνήσεως, ἡ πληρωμὴ τῶν ἀποζημιώσεων εἰς χρυσὸν κλπ. Ἡ ἀγανάκτησις ὅλων τῶν παντὸς εἴδους δικαιούχων ἐκ τῶν ἀποζημιώσεων διὰ τὰς ζημίας τὰς ὁποίας ἔπαθον εἶναι μεγάλη.

Α. Παπαδᾶτος. Εἰς τὰ λεχθέντα ὑπὸ τοῦ κ. Μπουσίου ἔχω νὰ προσθέσω ὅτι ἐλπίζω μετ' ὀλίγας ἡμέρας νὰ ἔχωμεν τὸ ψήφισμα τοῦ Πανομηρικοῦ Συνεδρίου τῆς Καβάλλας, ὁπότε θὰ μάθῃ ἡ Βουλὴ τὰς μεγίστας ἀδικίας αἱ ὁποῖαι ἔγιναν εἰς τοὺς πληθυσμοὺς τῆς Ἀνατολικῆς Μακεδονίας, συνάμα δὲ ὅτι ἡ ὑπομονὴ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ καὶ ἡ ἀγανάκτησις ἔφθασαν εἰς τὸ κατακόρυφον.

Γ. Μπούσιος. Τὸ πιστεύω. Παρακαλῶ συνεπῶς τὸν κ. Ὑπουργὸν τῶν Ἐξωτερικῶν νὰ μᾶς δώσῃ πληροφορίας καὶ εἰ δυνατὸν ἀριθμούς τινὰς ἂν ἔχῃ.

Ὁ κ. **Α. Μιχαλακόπουλος** (Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν) δὲν ἔχω ἀριθμοὺς ἀκριβεῖς διότι προσφάτως δὲ κατέγεινα εἰς τὸ ζήτημα. Ἀληθὲς εἶνε ὅτι μὲ τὴν Ἀγγλίαν συνεψηφίσθησαν 1.250.000 λίρες, κατ' ἀποκοπὴν ὑπολογισθεισῶν τῶν ἀξιώσεων. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν Γαλλίαν ἡμεῖς ἔχομεν ὡρισμένας ἀξιώσεις μεταξὺ τῶν ὁποίων εἶναι καὶ ἡ τῶν ζημιῶν ἀφ' ἑτέρου ἡ Γαλλία ἔχει ἀξιώσεις διὰ τὸ παρασχεθὲν πολεμικὸν ὑλικόν. Εἶνε ὅμως ἐκκρεμὲς καὶ συζητεῖται, ἀφ' ἧς τοὐλάχιστον ἀνέλαβον τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐξωτερικῶν, τὸ ζήτημα εἰς ποῖον νόμισμα θὰ γίνῃ ὁ προσδιορισμὸς ἑκατέρας τῶν ἀξιώσεων. Ἐξακολουθοῦν αἱ συνεννοήσεις καὶ δὲν δύναμαι νὰ προείπω τὸ τέλος. Φυσικὸν εἶνε ὅτι ἡμεῖς ὑπερασπίζομεν ἐκείνην τὴν θέσιν, ἡ ὁποία εἶνε καθ' ἡμᾶς συμφέρουσα καὶ δικαία, πραγματικῶς ὅμως δὲν εἰσεπράχθη τίποτε. Γνωρίζετε ὅτι ἐφαρμόζεται ὁ διακανονισμὸς τῶν ἀξιώσεων αὐτῶν, διότι παρενέπεσαν διάφοροι ἐθνικαὶ περιπέτειαι καὶ διεθνεῖς περιπλοκαί. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν Γερμανίαν οἱ ἀριθμοί τους ὁποίους μοῦ ζητεῖτε ἔχω τὴν ἐντύπωσιν ὅτι θὰ εἶνε ὑπερβολικοί. Διότι περὶ τὰ 3 ἕως 3 1/2 ἑκατομ. μάρκα κατ' ἔτος εἶνε νομίζω τὸ ποσοστὸν τὸ ὁποῖον ἔλαβεν ἡ Ἑλλὰς κατ' ἔτος. Ἐὰν πολλαπλασιάσετε τὸν ἀριθμὸν αὐτὸν μὲ τὸ 20 ἀναμφισβητήτως δὲν δύναται νὰ ἀνέλθῃ εἰς 400.000.000 δραχμῶν, ὡς εἴπατε, ἀλλὰ εἰς πολὺ ὀλιγώτερον. Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν Βουλγαρίαν τὸ ποσὸν εἶνε μικρόν, μικρότατον. Δὲν ὑπερβαίνει ἀσφαλῶς τὸ 1.000.000 εἰς χρυσόν. Ἐὰν θέλετε ἀκριβεστέρους ἀριθμοὺς θὰ παραγγείλω εἰς τὴν ὑπηρεσίαν νὰ τοὺς ἑτοιμάσουν καὶ θὰ τοὺς καταθέσω εἰς τὴν Βουλήν. Ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς ἐπερωτήσεως τοῦ ἀξιοτίμου ἐκ Κυκλάδων βουλευτοῦ θὰ παρεκάλουν τὸν κ. Πρόεδρον τῆς Βουλῆς νὰ διατάξῃ νὰ σταλῇ εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐξωτερικῶν ἀντίγραφον τοῦ στενογραφημένου λόγου του. Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἔχω νὰ εἴπω εἶνε τοῦτο, ὅτι τὸ μὲν Ὑπουργεῖον τῶν Ἐξωτερικῶν εἶνε ἁρμόδιον ἀναμφισβητήτως ἵνα διεξαγάγῃ τὰς διαπραγματεύσεις καὶ νὰ κανονίσῃ τελικῶς τὰς διαφοράς, αἱ ὁποῖαι ὑπάρχουν μετὰ τῶν ξένων Δυνάμεων ἐν σχέσει μετὰ τὰς προξενηθείσας ὑπ' αὐτῶν ζημίας, πέραν τούτου ἡ ἁρμοδιότης εἶνε ὁλοκλήρου τῆς Κυβερνήσεως καὶ ὡς μέλος τῆς Κυβερνήσεως θὰ ἠδυνάμην νὰ εἴπω ὅτι θεωρητικῶς, κατ' ἀρχήν, δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι πρέπει νὰ γίνῃ παραδεκτὸν ὅτι οἱ ὑπήκοοι ἑνὸς Κράτους, οἱ πολῖται ἑνὸς Κράτους, ὅσοι ἔζημιώθησαν ἕνεκα πολεμικῶν ἐπιχειρήσεων, ὀφθενδήποτε καὶ ἂν ἐπροξενήθησαν αἱ ζημίαι αὗται, πρέπει ν' ἀναγνωρισθῇ ὅτι δικαιοῦνται νὰ ἀποζημιωθοῦν.

Αὐτὴ εἶναι ἡ νεωτέρα ἀντίληψις τῆς ἐθνικῆς ἀλληλεγγύης, ἡ ὁποία πανταχοῦ ἐπεκράτησεν. Μὲ τὴν διαφορὰν ὅτι ἡ θυμασία αὐτὴ ἠθικὴ καὶ θεωρητικὴ ἀρχὴ ἔχει ἓν ὅριον. Ποῖον εἶναι τὸ ὅριον; Τὸ ὅριον τῆς δυνάμεως τῶν δημοσίων οἰκονομικῶν· θὰ ἦτο δυνατὸν ἴσως νὰ εὑρεθῇ τρόπος, ὁ ὁποῖος νὰ μὴ ἐπιβαρύνῃ ἀμέσως τὸν προϋπολογισμόν. Σᾶς ὑπόσχομαι νὰ ἔλθω εἰς μίαν προκαταρκτικὴν συνεννόησιν μετὰ τοῦ συναδέλφου μου ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν καὶ κατόπιν νὰ εἰσαγάγωμεν τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον, ἵνα ἀποφασισθῇ κατά τινα τρόπον δύναται νὰ δοθῇ ἡ ἱκανοποίησις. Ὀρθὸν θὰ ἦτο, ἐφόσον εἶναι δυνατόν, νὰ ἀποχωρήσωμεν τελείως τὸ ζήτημα τοῦ τί μέλλει νὰ εἰσπράξωμεν. Τὸ σπουδαιότερον ποσὸν ὑπῆρξε μέχρι τοῦδε τὸ συμψηφισθέν, τὸ ὁποῖον παρεδέχθη ὁ πρῶτος Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν ἐπὶ τῆς Κυβερνήσεως Παγκάλου. Τὰ ἄλλα ποσὰ θὰ συμψηφισθοῦν εἰς χρέη ἰδικά μας. Πραγματικὴ εἴσπραξις δὲν θὰ γίνῃ. Ἐν πάσῃ περιπτώσει δὲν διστάζω περαιτέρω νὰ εἰπω ὅτι κατ' ἐμὲ δὲν θὰ ἐπιτρέπεται τὸ ὅριον τῆς ἀποζημιώσεως, τὸ ὁποῖον θὰ δώσῃ τὸ Ἑλληνικὸν Κράτος, νὰ εἶναι κατώτερον τῶν ποσῶν ἐκείνων τὰ ὁποῖα διὰ συμψηφισμῶν τὸ Ἑλληνικὸν Κράτος θὰ λάβῃ. Καὶ πρέπει ἀναλόγως τοῦ μέτρου τῶν οἰκονομικῶν δυνάμεων νὰ τείνωμεν μᾶλλον πρὸς πλήρη ἀποζημίωσιν. Δὲν δύναμαι νὰ εἰπω βεβαίως ὅτι τοῦτο εἶναι κατορθωτὸν ἀλλὰ αὐτὴ πρέπει νὰ εἶναι ἡ τάσις. Τὸ ἄλλο τὸ ὁποῖον εἶπεν ὁ κ. βουλευτὴς ὅτι καλὸν θὰ ἦτο τὸν συμψηφισμὸν τοῦ ποσοῦ ἑνὸς ἑκατομμυρίου διακοσίων πεντήκοντα χιλιάδων λιρῶν νὰ κάμωμεν πρὸς τὸ πληρωτέον ποσοστὸν τοῦ ὅλου ποσοῦ τὸ ὁποῖον ὀφείλομεν, βεβαίως αὐτὸ θὰ ἦτο εὐφυές. Ἀλλ' ὑπῆρχε καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος εὐφυΐα, καὶ ὅταν ἀντιμετωπίζονται δύο εὐφυΐαι γίνεται κάποιος συμβιβασμός. Δὲν ἠθέλησαν νὰ ἐκπέσουν τὰς ἕνα ἑκατομμύριον διακοσίας πεντήκοντα χιλιάδας λίρας ἐκ τοῦ ὅλου ποσοῦ ἐκ τοῦ ὀνομαστικοῦ χρέους, διότι οὕτω δὲν θὰ μᾶς ἐδάρυνε τὸ ἓν τρίτον τοῦ ὅλου χρέους, ἀλλ' ὀλιγώτερον. Καὶ δὲν ἤθελον νὰ μᾶς δώσουν ὀλιγώτερον.

Γ. Μπούσιος. Εἴπατε ὅτι ὅταν δύο ἀντιμάχονται μείζων ἡ ὑπερτέρα εὐφυΐα.

Α. Μιχαλακόπουλος (Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν) Δὲν εἶπα αὐτό. Ἐγὼ εἶπα ἀμοιβαῖος συμβιβασμός. Νομίζεται πολλάκις ὅταν γίνωνται διαπραγματεύσεις μεταξὺ ἀντιπροσώπων Ἑλληνικοῦ Κράτους καὶ ἀντιπροσώπων ξένου Κράτους ὅτι ἡ εὐφυΐα μονοπωλιακῶς εἶναι ἐντεῦθεν. Ἐγὼ δὲν νομίζω αὐτό. Γίνεται μεταξὺ τῶν ἐνδιαφερομένων λογικός τις συμβιβασμὸς ὑπαγορευόμενος ἀπὸ τοὺς κανόνας τῆς λογικῆς, τοῦ συμφέροντος καὶ τῶν πολιτικῶν σχέσεων.

Ὁ **Γ. Μπούσιος** συνεχίζων λέγει ὅτι ὀφείλομεν κατὰ τὸν κανονισμὸν αἱ χορηγήσεις τῶν ἀποζημιώσεων νὰ προχωρήσωμεν νὰ δοθοῦν ὅσον τὸ δυνατὸν γρηγορώτερον, διότι συνεπληρώθη ἤδη δεκαετία ποῦ μένουν οἱ ζημιωθέντες ἀναποζημίωτοι.

Ὁ κ. **Ν. Καμπάνης** λέγει ὅτι οἱ παθόντες διαιροῦνται εἰς δύο τάξεις, εἰς τοὺς παθόντας πρὸ τῆς εἰσόδου εἰς τὸν πόλεμον, δι' οὓς ἡ ἐπιτροπὴ τῶν Βερσαλλιῶν κατὰ τὴν 5ην Μαΐου 1925 ὥρισεν ὅτι ἡ πληρωμὴ πρὸς αὐτοὺς τῶν ἀποζημιώσεων θὰ γίνῃ εἰς χρυσᾶς δραχμάς, καὶ εἰς τοὺς παθόντας μετὰ τὴν εἴσοδον τῆς Ἑλλάδος εἰς τὸν πόλεμον, δι' οὓς δὲν ὥρισε τοιοῦτο μέτρον. Ἐξακολουθῶν ἀναπτύσσει τὰς διατάξεις τοῦ νόμου, καὶ τονίζει ὅτι ἡ ὑποχρέωσις τῆς Κυβερνήσεως εἶνε ρητή, διότι ἐπληρώθη αὐτὴ διὰ τὰς ζημίας εἴτε δι' εἰδῶν ἐκ μέρους τῆς Γερμανίας, εἴτε διὰ συμψηφισμοῦ ὅπως ἔγινε μὲ τὴν Ἀγγλίαν. Οἱ παθόντες ἐκ τῆς τελευταίας ταύτης Δυνάμεως ἔχουν πλήρεις δικαίωμα νὰ ζητοῦν τὴν ἀποζημίωσίν των παρὰ τῆς Ἑλλάδος καὶ κατὰ τὸ διεθνὲς δίκαιον καὶ κατὰ τὸ ἀστικὸν δίκαιον. Σχετικῶς ἀναφέρει ὅτι τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐξωτερικῶν τῆς Ἑλλάδος ἐπὶ τῆς προκατόχου Κυβερνήσεως ἠρνήθη νὰ κοινοποιήσῃ πρὸς τὴν Ἀγγλικὴν Πρεσβείαν πρόσκλησιν ζημιωθέντος εἰς συζήτησιν ἀγωγῆς, ὅστις ἀπηυθύνθη κατόπιν δι' ἐπιστολῆς του εἰς τὸν Ἄγγλον Ὑπουργὸν τοῦ Θησαυροφυλακίου, καὶ ἔλαβεν ἀπάντησιν παρ' αὐτοῦ ὅτι αἱ ἀποζημιώσεις αὗται συνεψηφίσθησαν εἰς τοὺς λογαριασμοὺς μεταξὺ Ἀγγλίας καὶ Ἑλλάδος. Ἡ ἀπάντησις αὕτη, λέγει, ἑνὸς Ὑπουργοῦ Ἄγγλου ἀπαντῶντος εἰς ἕνα ἁπλοῦν Ἕλληνα πολίτην εἶνε ἀξία θαυμασμοῦ καὶ ἀποδεικνύει τὴν εὐνομίαν καὶ τὸν σεβασμὸν τῆς ἀγγλικῆς διοικήσεως πρὸς τὰ ἰδιωτικὰ δικαιώματα.

Α. Μιχαλακόπουλος (Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν). Μὴ λησμονῆτε ὅτι ἐκεῖ δὲν ἀπασχολοῦνται μὲ παύσεις, προαγωγάς, μεταθέσεις, διορισμοὺς ὑπαλλήλων κλπ.

Ν. Καμπάνης. Γνωρίζετε κ. Ὑπουργὲ εἰς τὰ 1910 μὲ τί διαθέσεις καὶ σεῖς καὶ ἄλλοι καὶ ἐγὼ εἰσήλθομεν εἰς τὴν αἴθουσαν ταύτην σχετικῶς διὰ τὴν ἐξύψωσιν τῆς διοικήσεως.

Κ. Ἀγγελόπουλος (Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης). Ἦταν οἱ ὑπάλληλοι ὑπέκειντο εἰς τὰ πειθαρχικὰ Συμβούλια, ἦσαν εἰς τὸ ὕψος των. Ἐμεσολάβησαν ὅμως ἑκατοντοι διώξεις καὶ ἐκκαθαρίσεις καὶ ἡ διοίκησις κατ' ἀνάγκην κατέπεσεν.

Α. Μιχαλακόπουλος. Ἀνοίγετε συζήτησιν χρήζουσαν ἡμερῶν καὶ ἑβδομάδων. Ἂς εἴπωμεν μόνον ἐπὶ τοῦ παρόντος ὅτι ἂν ἐπικρατήσουν καὶ πάλιν αἱ διαθέσεις καὶ τὸ πνεῦμα μὲ τὰ ὁποῖα διεπνεόμεθα διὰ τὴν διοίκησιν κατὰ τὸ 1910 καὶ πάλιν οἱ ὑπάλληλοι θὰ γίνουν ἄριστοι.

Ν. Καμπάνης. Βεβαίως. Συνεχίζων λέγει ὅτι σχετικῶς μὲ τὰς ἐκκρεμεῖς ἀποζημιώσεις ὑπάρχει διάταξις εἰς τὸν νόμον, καθ' ἣν ἡ Κυβέρνησις ὀφείλει νὰ προνοήσῃ δι' ἄλλου νόμου περὶ τοῦ τρόπου τῆς πληρωμῆς τῶν ἀποζημιώσεων.

Α. Μιχαλακόπουλος (Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν) Εἶπα ὅτι θὰ καταθέσω εἰς τὸ Προεδρεῖον στατιστικοὺς ἀριθμοὺς τῶν ὁρισθεισῶν ἀποζημιώσεων τῶν πληρωθεισῶν τοιούτων ὡς καὶ τῶν εἰσπραχθέντων ἐκ τῶν ξένων Κρατῶν ποσῶν ἐκ χορηγήσεως εἰδῶν. Εἶπα προσέτι ὅτι θὰ γίνῃ ἐν συνεννοήσει μετὰ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν ἐργασία καὶ μελέτη διὰ νὰ ἐξευρεθῇ ὁ τυχὸν δυνατὸς τρόπος πληρωμῆς τῶν κεκανονισμένων ἀποζημιώσεων. Ἡ ἁρμοδιότης τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν εἶνε νὰ προντίσῃ νὰ βεβαιωθοῦν αἱ ζημίαι τῶν Ἑλλήνων ὑπηκόων καὶ νὰ διακανονισθοῦν τὰ κατ' αὐτὰς ἐν σχέσει μὲ τὰ προξενήσαντα τὰς ζημίας ξένα Κράτη. Ἂν θὰ πληρωθοῦν καὶ πότε καὶ κατὰ ποῖον τρόπον εἶνε ζήτημα ἀποκλειστικὸν τῆς ἁρμοδιότητος τοῦ Ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν. Πάντως τὸ ζήτημα σχετικῶς μὲ τὰς κατηγορίας τῶν ζημιωθέντων θὰ ἀντιμετωπισθῇ ἐν τῷ συνόλῳ του.

Ν. Καμπάνης. Ἡμεῖς κ. Ὑπουργὲ ζητοῦμεν ἐν ὀνόματι

τῶν παθόντων, τοιλάχιστον τὸν τρόπον τοῦ διακανονισμοῦ τῆς πληρωμῆς καὶ ἐπ' αὐτοῦ ἠθέλομεν μίαν δήλωσίν σας.

Α. Μιχαλακόπουλος (Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν). Ἄνευ συνεννοήσεως μετὰ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν δὲν ἠμπορῶ νὰ κάμω καμμίαν δήλωσιν τοιαύτην.

Β. Καραπαναγιώτης. Νὰ συστηθῇ τοιλάχιστον ὅπως ἡ ὑπηρεσία τῶν ἀποζημιώσεων ἐν τῷ Ὑπουργείῳ τῶν Ἐξωτερικῶν ὀργανωθῇ καὶ λειτουργήσῃ ἀρτιώτερον.

Α. Μιχαλακόπουλος. Ἐζήτησα νὰ μοῦ δοθῇ ἡ ἄδεια νὰ ὀργανώσω τὰς ὑπηρεσίας τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν καὶ δὲν μοῦ τὴν ἐδώσατε. Ἤδη τὰ 9/10 τοῦ χρόνου τοῦ Ὑπουργοῦ κατ' ἀνάγκην καταναλίσκονται εἰς ζητήματα τῆς ἁρμοδιότητος τῶν ὑπηρεσιῶν.

Ν. Καμπάνης. Ἡμεῖς, ἐπιλέγει, κ. Ὑπουργὲ ἐλπίζομεν ὅτι, μετὰ τὴν ἀναγνώρισιν τοῦ ἀδίκου τῆς παρατάσεως τῆς ἐκκρεμότητος τῶν ἀποζημιώσεων, θέλετε γρήγορα προσκομίσει τὸν ἀπαιτούμενον νόμον διὰ νὰ δοθῇ ἓν τέρμα εἰς μίαν δικαιοτάτην ὑπόθεσιν ἀφορῶσαν πολλοὺς Ἕλληνας πολίτας, ἡ ὁποία πολὺ ἀδίκως παρειλκύσθη.

Ὁ κ. ***Α. Σινόπας*** λέγει ὅτι αἱ ζημίαι τὰς ὁποίας ὑπέστησαν οἱ κάτοικοι ἀνατολικῆς Μακεδονίας καὶ Δυτικῆς Θράκης ἀνῆλθον εἰς ἓν δισεκατομμύριον φράγκα χρυσᾶ καὶ ἐν τούτοις καίτοι παρῆλθεν ὁλόκληρος ὀκταετία μόνον 85 ἑκατομμύρια ἐδόθησαν εἰς τοὺς δικαιούχους, εἶναι δὲ καὶ ἀμφίβολον ἀκόμη ἂν τὸ σύνολον ἐπὶ τοῦ ποσοῦ τούτου περιῆλθεν εἰς χεῖρας τῶν δικαιούχων, διότι περιῆλθεν εἰς γνῶσιν του ὅτι εἰς τὴν ἁρμοδίαν ὑπηρεσίαν ἐγένοντο σκανδαλώδεις ἀνωμαλίαι καὶ διενεργεῖται ἡ αἰσχροτέρα συναλλαγὴ διετάχθησαν δὲ ἀνακρίσεις καὶ ἐγένοντο καὶ ἀπολύσεις, οἱ δὲ καταστραφέντες περιμένουν ἀκόμη νὰ ἀποζημιωθοῦν. Τὸ συγκληθὲν τὴν 27ην παρελθόντος μηνὸς πανομηριακὸν συνέδριον ἀπέστειλεν εἰς τὴν Βουλὴν καὶ τὴν Κυβέρνησιν ψήφισμα, δι' οὗ παρακαλεῖ ὅπως ἐπισπευσθῇ ἡ καταβολὴ τῆς ἀποζημιώσεως εἰς τοὺς δικαιούχους καὶ ὑποδεικνύει καὶ διάφορα μέτρα περὶ δικαιοτέρας ἀποζημιώσεως αὐτῶν. Ἐπεκράτησε, λέγει, εἰς τὸ συνέδριον ἡ ἀντίληψις ὅτι δὲν ἐνδιαφέρει τοὺς παθόντας ἐὰν τὸ Κράτος ἦ ἡ Ἑλληνικὴ διπλωματία ἦτο ἀνίκανος νὰ προστατεύσῃ τὰ συμφέροντα τῶν δικαιούχων, ἀλλ' ὅτι εἶχεν ὑποχρέωσιν τὸ Κράτος νὰ ἀποζημιώσῃ τὰ θύματα τοῦ πολέμου ἀμέσως καὶ ὁλοσχερῶς. Ἐπιβάλλεται συνεπῶς εἰς τὴν Κυβέρνησιν νὰ φέρῃ τὸ ταχύτερον εἰς τὴν Βουλὴν τὰ νομοθετικὰ μέτρα δι' ὧν θὰ ἀποδώσῃ δικαιοσύνην εἰς τὴν Ἀνατολικὴν Θράκην καὶ Μακεδονίαν.

Ὁ κ. ***Ε. Χατζηδάκης*** λέγει ὅτι μετὰ τὰ λεχθέντα ἔχει νὰ τονίσῃ ὅτι ἐπιβάλλεται νὰ χωρισθῇ τὸ ζήτημα τῆς ἀποζημιώσεως τῶν παθόντων ὑπὸ τῶν ἀγγλικῶν στρατευμάτων ἀπὸ τοὺς παθόντας ὑπὸ τῶν Βουλγάρων, Γερμανῶν ἢ τῶν Γάλλων. Εἶναι ἐντελῶς ἄδικον νὰ περιμένουν οἱ πρῶτοι πότε θὰ διακανονισθοῦν αἱ δοσοληψίαι μας μὲ τοὺς δευτέρους, ὅπως ὑπεστήριξεν ὁ κ. Ὑπουργὸς ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν. Ἡ περίπτωσις τῶν πρώτων εἶναι πολὺ διαφορετικὴ καὶ ἐξαιρετική. Ἡ Ἀγγλικὴ Κυβέρνησις διέθεσε δι' αὐτοὺς ἓν ἑκατομμύριον διακοσίας πεντήκοντα χιλιάδας λίρας καὶ τὸ Ἑλληνικὸν Δημόσιον παρακρατεῖ τὸ ποσὸν αὐτὸ καὶ δὲν θὰ εἶναι καθόλου τιμητικὸν δι' αὐτό, ἂν συζητηθοῦν αἱ κατ' αὐτοῦ ἀγωγαί, εἰς τὰς ὁποίας ἔχει προσεπικληθῇ τὸ ἀγγλικὸν Δημόσιον. Διὰ τοῦτο δέον νὰ σπεύσῃ τὸ Δημόσιον εἰς τὸν διακανονισμὸν τῶν ἀποζημιώσεων τούτων, ὅπως ἄλλως ρητῶς ἔχει ἀναλάβει ὑποχρέωσιν δι' ἐγγράφου τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν ὑπ' ἀριθ. 1255 τῆς 14 Ἰουλίου 1926 καὶ νὰ φέρῃ ταχέως εἰς τὴν Βουλὴν τὸ σχετικὸν νομοσχέδιον.

Ὁ κ. ***Α. Μιχαλακόπουλος*** (Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν) λέγει ὅτι θὰ συννενοηθῇ διὰ τὸ ζήτημα τοῦτο μὲ τὸν κ. Ὑπουργὸν τῶν Οἰκονομικῶν, διότι εἶνε ζήτημα οἰκονομικόν. Ὡς πρὸς τὸ λεχθὲν ὅτι τὸ Δημόσιον ἐκράτησε τὰ κτήματα δὲν εἶνε ἀκόμη ἡ θέσις τοῦ ζητήματος ὅπως τίθεται. Ἡ θέσις τοῦ ζητήματος νομίζω ὅτι εἶνε ὀρθὸν καὶ δίκαιον νὰ τεθῇ ὡς εἶπον ἐγώ, νὰ τεθῇ ὡς βάσις ἡ ζημία καὶ οἱ ὑποστάντες ζημίας νὰ ἀποζημιωθῶσιν. Ὑμεῖς εἰσέρχεσθε εἰς λεπτομερεῖς λογαριασμοὺς καὶ φοβοῦμαι μήπως κατὰ τοιοῦτον τρόπον τιθεμένου τοῦ ζητήματος παρουσιασθῇ καὶ τὸ ζημιωθὲν Δημόσιον καὶ τότε δὲν γνωρίζω ἀπὸ τὸ ποσὸν τῶν 1.250.000 λιρῶν τί θὰ χρησιμοποιηθῇ διὰ τοὺς παθόντας ἰδιώτας.

Ὁ κ. ***Π. Ἀλεξίδης*** λέγει ὅτι ὑποβαλὼν τὴν ἐπερώτησιν κατὰ μῆνα Δεκέμβριον δὲν ἐσκύπτει νὰ πληροφορηθῇ τὸ ποσόν, τὸ ὁποῖον ἐχορηγήθη εἰς τὸ ἑλληνικὸν Δημόσιον διὰ τὰς ἀποζημιώσεις τῶν παθόντων ἐν τῇ Μακεδονίᾳ καὶ Θρᾴκῃ, ἀλλὰ ἤθελε νὰ χαρακτηρίσῃ τὴν πρᾶξιν τῆς Κυβερνήσεως κατακρατούσης τὸ ποσὸν τοῦτο. Ἐφαντάσθη ὅτι οἱ κάτοικοι τῆς Α. Μακεδονίας καὶ Δ. Θρᾴκης ἀποτελοῦσιν ἀνάπηρον μέρος τῆς ὅλης Ἑλλάδος καὶ ὡς τοιοῦτοι ὤφειλον νὰ ἀποζημιωθῶσι καθότι ἔπαθον ἐξ αἰτίας τοῦ Κράτους. Τὸ Κράτος εἶνε ὑποχρεωμένον νὰ τοὺς ἀποζημιώσῃ πλήρως καὶ νὰ τοὺς ἀποκαταστήσῃ, πρέπει δὲ νὰ ᾖδῃ ἡ Κυβέρνησις τὰς δικαίας ἀνάγκας τῶν κατοίκων τούτων καὶ νὰ μὴ κατακρατῇ 652 ἑκατομμύρια, ἅτινα ἐδόθησαν διὰ λογαριασμὸν τῶν ζημιωθέντων παρὰ τῆς Γερμανίας καὶ τῆς Βουλγαρίας.

Α. Μιχαλακόπουλος Ἔχετε λάθος ὅτι τὰ ποσὰ ταῦτα εἰσεπράχθησαν διὰ λογαριασμὸν τῶν ἀποζημιωθέντων. Ἄλλως τε δὲν σᾶς συμφέρει ἡ ἀρχὴ αὕτη, διότι ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἐὰν δὲν εἰσεπράττοντο τὰ ποσὰ ταῦτα τὸ Κράτος δὲν θὰ ἦτο ὑποχρεωμένον νὰ ἀποζημιώσῃ τοὺς παθόντας. Ἡ ὀρθὴ ὁδὸς εἶνε ἐὰν τὸ Κράτος ἀναγνωρίζῃ τὸ καθῆκον ὅτι πρέπει νὰ ἀποζημιώσῃ τοὺς παθόντας ἐκ τοῦ πολέμου.

Ὁ κ. ***Π. Ἀλεξίδης*** λέγει ὅτι ἐὰν τὸ Κράτος ἀναγνωρίζῃ τὸ καθῆκον αὐτὸ πρέπει νὰ ἔχῃ ὑπ' ὄψιν του τί εἰσέπραξε καὶ τί θὰ εἰσπράξῃ. Ἡ ὑπηρεσία τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν ἔλαβεν ἄλλην ἀρχήν, διότι ἰσχυρίζεται ὅτι τὰ 652 ἑκατομμύρια αὐτὰ ἀνῆκον κατὰ τὸ ἥμισυ εἰς τὸ Κράτος, ἀλλ' καὶ αὐτὸ ἂν συνέβαινε θὰ ἔπρεπε νὰ προτιμηθῶσιν πρῶτον οἱ ἰδιῶται καὶ ὄχι τὸ Κράτος διότι τοῦτο εἶχε τὴν ὑποχρέωσιν νὰ ἀποζημιώσῃ τοὺς παθόντας ἔστω καὶ ἐὰν δὲν ἐλάμβανε οὐδὲν ποσόν.

Ὁ κ. ***Α. Μιχαλακόπουλος*** λέγει ὅτι τὸ ζήτημα τοῦτο ἔχει σχέσιν μὲ ὅλας τὰς Κυβερνήσεις ἀπὸ τὸ 1920 καὶ ἐντεῦθεν. Τὸ Κράτος εὑρέθη ἐνώπιον ἐπιτακτικῶν ἀναγκῶν, τὰς ὁποίας ἐπρόκειτο νὰ ἀντιμετωπίσῃ, ὡς ἦσαν οἱ συνεχεῖς πόλεμοι καὶ εἶτα ἡ ἀποκατάστασις τῶν προσφύγων καὶ συνεπῶς ὅσα χρήματα ἐλάμβανε τὰ διέθετε εἰς τὰς ἀνάγκας ταύτας.

Π. Ἀλεξίδης. Αὐτὸ εἶνε πλάνη, διότι ἔπρεπε ἡ Κυβέρνησις νὰ καταμερίσῃ τὰ βάρη εἰς ὅλους τοὺς Ἕλληνας καὶ ὄχι νὰ ζητῇ θυσίας ἀπὸ τοὺς κατοίκους τῆς Α. Μακεδονίας προτοῦ τοὺς ἐπουλώσῃ τὰς ἀνάγκας των.

Α. Μιχαλακόπουλος (Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν). Ὑποστηρίζετε ὅτι τὸ Κράτος δὲν ἔπρεπε νὰ φορολογήσῃ τοὺς κατοίκους τῆς Α. Μακεδονίας πρὸ τοῦ τοὺς ἀποζημιώσῃ; Συνεχίζων παρέχει σχετικὰς ἐξηγήσεις ὡς πρὸς τὴν διάθεσιν τῶν χρημάτων ἐκ μέρους ὅλων τῶν Κυβερνήσεων ἀπὸ τοῦ 1920 καὶ ἐντεῦθεν. Ὅλαι, λέγει αἱ Κυβερνήσεις ἐδαπάνησαν διὰ τὴν Α. Μακεδονίαν, δὲν εἶναι δὲ ὀρθὸν νὰ λέγετε τί δὲν ἔκαμε τὸ Κράτος καὶ νὰ μὴ λέγετε συγχρόνως καὶ τί ἔκαμεν. Ἄλλως τε δὲν πρόκειται ἐγὼ νὰ ὑπερασπισθῶ τῆς σημερινῆς Κυβερνήσεως, διότι τὸ ζήτημα τοῦτο ἀφορᾷ περισσότερον τὰς προηγουμένας Κυβερνήσεις.

Ὁ κ. ***Π. Ἀλεξίδης*** παρατηρεῖ ὅτι ἡ μέριμνα τοῦ Κράτους διὰ τὴν Α. Μακεδονίαν ἐστράφη ἀπὸ τὸ 1918. Ἠραίνων παρακαλεῖ ὅπως διαταχθῇ ἡ σύνταξις πινάκων κατὰ πόλεις καὶ χωρία διότι ἐκ τῶν 85 ἑκατομμυρίων ὀλίγα

ἔφθασαν εἰς τοὺς δικαιούχους, γίνεται δὲ καὶ ἐκμετάλλευσις τῆς ἀπονομῆς τῶν συντάξεων εἰς τὰ θύματα πολέμου διὰ τῆς καταβολῆς αὐτῶν διὰ μέσου πληρεξουσίων καὶ ἀντιπροσώπων.

Ὁ κ. ***Α. Μιχαλακόπουλος*** λέγει ὅτι αὔριον θὰ διατάξῃ τὴν σύνταξιν τῶν σχετικῶν πινάκων.

Ὁ κ. ***Φ. Δραγούμης*** λέγει ὅτι αἱ ἀποζημιώσεις δὲν καταβάλλονται ἀπὸ τὰ τοπικὰ ταμεῖα, ἀλλὰ ἀπὸ τὸ Κέντρον διὰ μέσου ἀντιπροσώπων, κατ' αὐτὸν δὲ τὸν τρόπον γίνεται μεγάλη ἐκμετάλλευσις εἰς βάρος τῶν δικαιούχων.

Ὁ κ. ***Α. Μιχαλακόπουλος*** λέγει ὅτι ἂν καὶ δὲν ἀφορᾷ τοῦτο τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐξωτερικῶν, δὲν ὑποθέτει νὰ εἶναι δύσκολον νὰ διατάξῃ τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν ὅπως ἡ πληρωμὴ γίνεται ἀπὸ τὰ τοπικὰ ταμεῖα καὶ ὄχι ἀπὸ τὸ κέντρον.

Ὁ κ. ***Α. Κάκναβος*** λέγει ὅτι κατόπιν τῶν λεχθέντων παραιτεῖται τοῦ λόγου, παρακαλεῖ ὅμως ὅπως ἡ Κυβέρνησις λάβῃ μέριμναν περὶ ταχυτέρας καὶ δικαιοτέρας ἀποζημιώσεως τῶν δικαιούχων.

Τὸ αὐτὸ συνιστᾷ καὶ ὁ κ. ***Φ. Δραγούμης.***

Ὁ κ. ***Α. Ἀργυρὸς*** (Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας) παρακαλεῖ ὅπως συζητηθῇ τὴν ἑσπέραν ταύτην τὸ νομοσχέδιον περὶ φοιτητῶν διότι πρέπει νὰ ψηφισθῇ τοῦτο προτοῦ λήξῃ τὸ ἀκαδημαϊκὸν ἔτος. Ἄλλως τε ἡ κοινοβουλευτικὴ ἐπιτροπὴ ἀπεφάνθη ἐπὶ ἀρκετῶν ζητημάτων τοῦ νομοσχεδίου.

Ὁ κ. ***Π. Πετρίδης*** λέγει ὅτι ἡ Βουλὴ εἶναι ἀπαράσκευος νὰ συζητήσῃ τὸ νομοσχέδιον τὴν ἑσπέραν ταύτην.

Ὁ κ. Θ. Χαβίνης λέγει ὅτι κατὰ τὰς ἡμέρας τοῦ ἐλέγχου δὲν δύνανται νὰ γίνῃ νομοθετικὴ ἐργασία ὄχι διότι θὰ σταματήσῃ ὁ ἔλεγχος, ἀλλὰ διότι πολλοὶ βουλευταὶ μέλλοντες νὰ ὁμιλήσουν ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου ἀπουσιάζουσιν.

Ὁ κ. ***Α. Ἀργυρὸς*** (Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας) λέγει ὅτι καὶ ἄλλοτε παρεκάλεσε τὴν Βουλὴν νὰ συζητήσῃ τὸ νομοσχέδιον τοῦτο διότι εἶναι ἐπείγον. Δύναται λοιπὸν νὰ ψηφισθῇ σήμερον εἰς πρώτην ἀνάγνωσιν ἄνευ συζητήσεως καὶ κατὰ τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν νὰ γίνῃ ἡ συζήτησις.

Ὁ κ. ***Π. Μερλόπουλος*** λέγει ὅτι ὑπάρχουν καὶ ἄλλα Νομοσχέδια ἐπείγοντα, δὲν ὑπάρχει δὲ λόγος νὰ γίνῃ καμμία ἐξαίρεσις ἀλλὰ θὰ ἔπρεπε νὰ ψηφισθῶσιν πάντα τὰ ἐπείγοντα νομοσχέδια.

Ὁ κ. ***Ι. Παπαϊωάννου*** γρονεῖ ὅτι αἱ διατάξεις τοῦ ψηφισθέντος χθὲς ψηφίσματος εἶναι ρηταὶ καὶ κατηγορηματικαί· ἀπομένει ἡ Τετάρτη συμφώνως πρὸς τὸ ψήφισμα ὄχι μόνον ὡς ἡμέρα Κοινοβουλευτικοῦ ἐλέγχου ἀλλὰ καὶ ὡς ἡμέρα νομοθετικῆς ἐργασίας.

Θ. Χαβίνης. Τοιαύτη ἑρμηνεία ἐδόθη ὑπὸ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῆς Συγκοινωνίας.

Ὁ κ. ***Ι. Παπαϊωάννου*** λέγει ὅτι δὲν γνωρίζει ποίαν ἑρμηνείαν ἔδωσεν ὁ κ. Ὑπουργὸς τῆς Συγκοινωνίας. Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον γνωρίζει εἶναι ὅτι ὑπάρχουν σοβαρώτατα καὶ ἄκρως κατεπείγοντα Νομοσχέδια μεταξύ δὲ τούτων τὸ μᾶλλον κατεπεῖγον εἶναι τὸ τῶν προσωρινῶν διδασκάλων τὸ ὁποῖον ὀφείλει νὰ προταχθῇ καὶ ψηφισθῇ. Κατὰ τὴν γνώμην του ἡ Τετάρτη ἔχει προσδιορισθῇ καὶ διὰ τὴν Νομοθετικὴν ἐργασίαν, προτείνει δὲ ὅπως κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην πρὸ τοῦ γεύματος συζητοῦνται αἱ ἐπερωτήσεις, μετὰ τὸ γεῦμα δὲ νὰ γίνεται νομοθετικὴ ἐργασία.

Ὁ κ. ***Τ. Ἀναστασίου*** ὑποστηρίζει ὅτι ἐπιβάλλεται ἡ συζήτησις τοῦ Νομοσχεδίου περὶ τῶν ἐξετάσεων τῶν φοιτητῶν, ὅπερ εἶναι εἰς ἄκρον κατεπεῖγον καὶ κρατεῖ εἰς ἀγωνίαν τούτους ἀπὸ μηνῶν, ἡ δὲ παραιτέρω ἀναβολή του σημαίνει ὁριστικὴν ματαίωσίν του ἢ τὸ καθιστᾷ ἄνευ ἀξίας.

Ὁ κ. ***Α. Μιχαλακόπουλος*** (Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν) λέγει ὅτι ἀνὰ πᾶσαν Τετάρτην δύνανται νὰ συζητῶνται καὶ Νομοθετήματα. Ἐπειδὴ ὅμως χθὲς ἐλήφθη ἡ ἀπόφασις νὰ συζητηθοῦν σήμερον ἐπερωτήσεις, εἶναι δὲ πιθανὸν πολλοὶ τῶν κ. κ. Βουλευτῶν ἔγγυτες ὑπ' ὄψιν τὴν ἀπόφασιν ταύτην νὰ ἀπουσιάζουν, δὲν θὰ ἦτο κανονικὸν νὰ συζητηθοῦν σήμερον Νομοθετήματα. Θὰ ἠδύνατο ὅμως νὰ γίνῃ δεκτὴ ἀπόφασις ὅπως ἑκάστην Τετάρτην ἡ Βουλὴ θὰ συνεδριάζῃ καὶ μετὰ τὸ φαγητὸν ἀποκλειστικῶς χάριν τῆς Νομοθ. ἐργασίας.

Ἡ ***Βουλὴ*** ἐρωτηθεῖσα ὑπὸ τοῦ κ. ***Προέδρου*** δέχεται δι' ἀνακστάσεως τὴν πρότασιν ταύτην.

Ὁ κ. ***Α. Ἀργυρὸς*** (Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας) λέγει ὅτι ἡ ἐφαρμογὴ τῆς ἀποφάσεως ταύτης πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ἀπὸ σήμερον καθόσον τὸ νομοσχέδιον περὶ φοιτητῶν μὴ ψηφιζόμενον θὰ εἶνε ἄχρηστον νὰ ψηφισθῇ βραδύτερον.

Ἡ ***Βουλὴ*** δέχεται τὴν πρότασιν.

Ὁ κ. ***Μ. Γούδας;*** ἀναπτύσσων τὰ τῆς ἐπερωτήσεώς του περὶ προμηθείας τρακτὲρ πυροβόλων ἀξίας 75.000.000 ἐκφράζει τὴν ἀπορίαν του πῶς δὲν ἀνεκλήθη τοιαύτη παραγγελία τοσαύτης δαπάνης, ἐφόσον δὲν εὑρισκόμεθα εἰς παραμονὰς πολέμου. Προχωρῶν λέγει ὅτι ἀπὸ τοῦ Φεβρουαρίου τοῦ 1925 ἡ Κυβέρνησις ἐκάλεσε διαφόρους βιομηχάνους ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ νὰ ὑποβάλουν προτάσεις πρὸς προμήθειαν αὐτοκινήτων ἕλξεως πυροβόλων καὶ ὑπέβαλον τοιαύτας πέντε οἶκοι. Προσεκομίσθησαν ἐνταῦθα μηχανήματα καὶ ἐγένοντο δοκιμαὶ καὶ τὸ Συμβούλιον προετείνει διὰ τὰ αὐτοκίνητα Ἁβεζὶ ὅτι πάντως πρὶν γίνει ἡ προμήθεια αἱ δοκιμαὶ ὤφειλον νὰ γίνουν ἐπὶ τῶν ἐδαφῶν Μακεδονίας καὶ Θρᾴκης, ἐφ' ὧν ἐτεκμαίρετο ὅτι θὰ ἐγίνοντο καὶ αἱ πολεμικαὶ ἐνέργειαι. Ἐν μάλιστα ἐκ τῶν μελῶν ἐμειοψήφισε κατὰ τῆς ἀγορᾶς, ἔστω καὶ πρὸς δοκιμήν, μηχανημάτων Ἁβεζί. Ἐπηκολούθησαν νέα συμβούλια καὶ νέαι δοκιμαὶ καὶ ἐν τῶν συμβουλίων ἀπεφάνθη ὑπὲρ δοκιμῶν τοῦ τύπου Ρενὼ καὶ ἀγορᾶς δύο ἐξ αὐτῶν πρὸς εὐρυτέρας δοκιμάς. Μετὰ ταῦτα ἐπροτάθησαν εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Γερμανικὰ ρυμουλκὰ αὐτοκίνητα τύπου Βεντὲ καὶ ἡ ἐπιτροπὴ (Ἰανουάριος 1926) ἐγνωμοδότησεν ὅτι παρουσιάζουν πλεονεκτήματα, ἀλλὰ δὲν εἶχον τὸ βάρος καὶ τοὺς ἵππους τῆς προκηρύξεως, πάντως ὅμως τὸ ἐργοστάσιον ἐδήλωσεν ὅτι δέχεται νὰ τροποποιήσῃ σύμφωνως μὲ τὴν προκήρυξιν τὰ ὀχήματα. Μετὰ τοῦτο νέον γνωμοδοτικὸν συμβούλιον ἐγνωμοδότησε νὰ ἀγορασθοῦν 8 αὐτοκίνητα Ἁβεζὶ διὰ νὰ γίνουν δοκιμαὶ ὑπὸ εὐρυτέραν κλίμακα. Ὥστε μέχρι τοῦδε τὰ πρακτικὰ ὁμιλοῦν περὶ ἀγορᾶς πρὸς δοκιμὴν δύο αὐτοκινήτων Ρενὼ καὶ ὀκτὼ αὐτοκινήτων Ἁβεζί. Ὑπάρχει ἐξ ἄλλου πρακτικὸν (Ἰανουάριος 1926) τοῦ ἀνωτέρου συμβουλευτικοῦ τμήματος γνωμοδοτοῦν ὑπὸ αἴρεσιν περὶ ἀγορᾶς αὐτοκινήτων πρὸς δοκιμήν, ἀλλὰ δὲν εἶνε τοιοῦτον ὥστε νὰ στηριχθῇ ἐπ' αὐτοῦ ὁ Ὑπουργὸς καὶ νὰ προμηθεύσῃ ὅσας προμηθείας συνετέλεσαν κατωτέρω. Ὑπάρχουν ἐπίσης ἄλλα πρακτικὰ συμβουλίων (9 Νοεμβρίου 1926) προτεινόντων αἰρνιδίως νὰ ἀγορασθοῦν 135 αὐτοκίνητα, 15 γερανοί, ἅμαξαι ἀναγνωρίσεως 46, καὶ 75 ρυμουλκούμενα ὀχήματα, ἐνῷ μέχρι τοῦδε εἴχομεν γνωμοδοτήσεις ὡς ἐρρέθη περὶ 8 αὐτοκινήτων Ἁβεζὶ καὶ 2 Ρενὼ διὰ δοκιμάς. Εἰς τὰ πρακτικὰ τὰ μὲν γνωμοδοτικὰ διὰ τὰς δοκιμαστικὰς προμηθείας εἶνε ὑπογεγραμμένοι οἱ κ. κ. Σαρηγιάννης, Μαρκουλάκης, Μερεντίτης, Χρόνης καὶ Ματζηπέτρος εἰς γνωμοδοτικὸν συμβούλιον οἱ κ. κ. Λαμπρακάκης, Ματζηπέτρος, καὶ Στρίμπερ, καὶ εἰς τὸ τελευταῖον, δι' οὗ ἔγινεν ἡ παραγγελία οἱ κ. κ. Μαζαράκης (τότε ἐπιτελάρχης καὶ νῦν Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν) Μελᾶς, Θεολόγου, καὶ Μαμούρης.

Γ. Μπούσιος. Δὲν νομίζετε ὅτι πρέπει νὰ γίνῃ ἐξεταστικὴ ἐπιστροπή;

Β. Καραπαναγιώτης. Χρειάζεται ἀπόφασις τῆς Βουλῆς.

Μ. Γούδας. Εἶναι δικαίωμα τῆς Βουλῆς. Συνεχίζων λέγει ὅτι ἐνῷ ὑπάρχει τοιαύτη ἀσυμφωνία εἰς τὰ πρακτικά, δυνάμει τοῦ τελευταίου τῆς 23 Νοεμβρίου 1926 ἐπὶ Κυβερνήσεως Κονδύλη ὑπεγράφησαν δύο συμβάσεις, δι' ὧν ἠγοράζοντο 175 ἐν ὅλῳ ὀχήματα ἐνῷ εἶχεν ἤδη ἐκλεγῇ ἡ νέα Βουλή. Αἱ συμφάσεις ἐγένοντο καίτοι ἀπὸ 28 Σεπτεμβρίου 1926 ὑπεβλήθησαν προτάσεις Γερμανικῶν ἐργοστασίων προτεινόντων νὰ πληρωθοῦν αἱ προμήθειαι αὐταὶ ἐναντι τῶν

γερμανικῶν ἀποζημιώσεων, αἱ δὲ τιμαὶ ἦσαν κατώτεραι τῶν προτιμηθέντων κατὰ 500 δολλάρια τὸ ὄχημα. Τὸ περίεργον εἶναι ὅτι ἡ Κυβέρνησις εἰς τὰς προτάσεις ταύτας ἀπήντησεν ὅτι δὲν ἔχει νὰ λάβῃ γερμανικὰς ἀποζημιώσεις ἂν καὶ τὸ ἐργοστάσιον ἐδήλωσεν ὅτι ὁποτεδήποτε πρόκειται νὰ λάβῃ ἀποζημιώσεις δέχεται συμψηφισμόν. Ἡ γερμανικὴ πρότασις οὐδεμιᾶς ἔτυχεν ἀπαντήσεως, μόνον εἰς τὰς 13 Ἰανουαρίου ἤτοι 3 ἡμέρας μετὰ τὴν ἐγγραφὴν τῆς ἐπερωτήσεώς μου ἔθεσεν ἐν φακέλλῳ ὅλας τὰς γερμανικὰς προτάσεις καὶ τὰς ἀπέστειλαν εἰς τοὺς ἐνδιαφερομένους ἀσφαλῶς διὰ νὰ μὴ κατατεθοῦν εἰς Βουλὴν ὅπως εἶχα ζητήσῃ.

Γ. Μπακόπουλος. Νὰ εἰδοποιηθῇ ὁ κ. Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν νὰ ἔλθῃ, ἄλλως νὰ διακοπῇ ἡ συζήτησις.

Ὁ κ. **Α. Χριστόπουλος**, παρατηρεῖ ὅτι ἐφ' ὅσον ρίπτομεν μίαν τοιαύτην μομφὴν εἰς τὸν ἀπουσιάζοντα Ὑπουργὸν τῶν Στρατιωτικῶν καλὸν θὰ ἦτο νὰ διακοπῇ ἡ συζήτησις μέχρι τῆς εἰδοποιήσεως καὶ προσελεύσεως τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν.

Μ. Γούδας. Δὲν ἔχω ἀντίρρησιν.

Ι. Καλογερᾶς. Ἀσφαλῶς πρέπει νὰ διακοπῇ ἡ συνεδρίασις.

Ὁ κ. **Ι. Παπαϊωάννου** παρατηρεῖ ὅτι ἐφ' ὅσον ἀπεδόθη εἰς τὸν Ὑπουργὸν τῶν Στρατιωτικῶν ὡς Ἀρχηγὸν τοῦ Ἐπιτελείου ἡ ἄνευ λόγου προμήθεια τόσων εἰδῶν καὶ ἡ ἐπιστροφὴ τῶν ἐγγράφων, εἶναι ἀπόλυτος ἀνάγκη νὰ διακοπῇ ἡ συνεδρίασις καὶ συζητηθῇ ἡ συζήτησις μετὰ τὸ δεῖπνον παρόντος τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν.

Ἡ **Βουλὴ** ἐρωτωμένη δέχεται ὅπως διακοπῇ ἡ συνεδρίασις καὶ συνεχισθῇ τὴν 10ην μ.μ.

Μετὰ τὴν διακοπήν

Ὥρα 11 μ. μ. ἐπαναλαμβάνεται ἡ διακοπεῖσα συνεδρίασις.

Ὁ κ. **Μ. Γούδας** συνεχίζων τὴν ἀνάπτυξιν τῆς ἐπερωτήσεώς του συνοψίζει πρῶτον δι' ὀλίγων ὅσα μέχρι τοῦδε εἶπεν χάριν τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν, ὁ ὁποῖος ἀπουσίαζεν. Ὁμιλῶν περὶ τῶν ρυμουλκῶν αὐτοκινήτων «Βεντὲ» λέγει ὅτι ἡ προκήρυξις ὥριζε ταχύτητα αὐτοκινήτων 10 χιλιομέτρων καθ' ὥραν.

Ὁ κ. **Θ. Χαβίνης** παρατηρεῖ ὅτι δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ καθορίζεται τοιαύτη ταχύτης ἐν τῇ προκηρύξει καὶ παρακαλεῖ νὰ ἀναγνωσθῇ ἡ προκήρυξις.

Ὁ κ. **Μ. Γούδας** λέγει ὅτι ὁμιλεῖ ἐπὶ τῇ βάσει τῶν στοιχείων τὰ ὁποῖα τῷ ἐδόθησαν, διότι τετράκις ἐζητήθησαν τὰ ἔγγραφα ταῦτα καὶ δὲν κατετέθησαν.

Ὁ κ. **Α. Μαζαράκης** (Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν) λέγει ὅτι τὰ ἔγγραφα κατετέθησαν, πάντως δέ, ἂν ἤθελεν ὁ Ὑπουργὸς νὰ ἀποφύγῃ, ἠδύνατο νὰ ἰσχυρισθῇ ὅτι ταῦτα ἦσαν ἐμπιστευτικῆς φύσεως. (Διαμαρτυρίαι).

Ὁ κ. **Μ. Γούδας** συνεχίζων λέγει ὅτι δὲν ἐπιθυμεῖ νὰ μεμφθῇ τὸν κ. Ὑπουργόν, ἀλλὰ τονίζει ἁπλῶς τὸ γεγονὸς τὸ ὁποῖον προκύπτει καὶ ἐξ αὐτῶν ἀκόμη τῶν βιβλίων τῆς διεκπεραιώσεως τῆς Βουλῆς. Συνεχίζων λέγει ὅτι αἱ Γερμανικαὶ προτάσεις ἦσαν οὐ μόνον καλλίτεραι καὶ εἰς κατωτέραν τιμὴν ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τὸν ὅρον τοῦ συμψηφισμοῦ ἔναντι τῶν γερμανικῶν ἀποζημιώσεων.

Ὁ κ. **Θ. Χαβίνης** λέγει ὅτι θὰ λάβῃ μετ' ὀλίγον τὸν λόγον καὶ θὰ ἀποδείξῃ τεχνικῶς ὅτι οὐδεμία καλλιτέρα προμήθεια ἔγεινεν εἰς τὸ Κράτος.

Ὁ κ. **Μ. Γούδας** συνεχίζων λέγει ὅτι τὸ ζήτημα εἶναι πῶς ἐγένετο ἡ προμήθεια καὶ ἂν ἐτηρήθησαν οἱ ἀπαιτούμενοι ὅροι. Τονίζει ἀκολούθως πῶς ἐνῶ ἐζήτησε τὴν κατάθεσιν τοῦ σχετικοῦ φακέλλου, πάντα τὰ ἔγγραφα τὰ ἀφορῶντα τὰς γερμανικὰς προτάσεις ἐξηφανίσθησαν καὶ δὲν κατετέθησαν. Τοῦτο βεβαίως ἀποτελεῖ ἐξαιρετικὸν σκάνδαλον. Τὰ «Παθέζι» θὰ πληρωθοῦν τοῖς μετρητοῖς καὶ μάλιστα πρὸς τῆς ἐνάρξεως τῆς κατασκευῆς των. Ἤδη διετέθη ἡ πληρωμὴ δι' αὐτὰ 14.000.000 δραχμῶν. Δι' ἐγγράφου του ὁ κ. Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν πρὸς τὸ Γενικὸν Λογιστήριον ἐντέλλεται τὴν πληρωμὴν τοῦ ποσοῦ τούτου.

Ὁ κ. **Α. Μαζαράκης** (Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν), λέγει ὅτι δὲν ἔχει καὶ δικαίωμα νὰ ἐντέλλεται. Τὰ πράγματα ταῦτα εἶναι γνωστὸν πῶς γίνονται. Ὅταν ὑπάρχει μία σύμβασις ἐκτελεστὴ ὁ ἁρμόδιος Ὑπουργὸς ὀφείλει νὰ λάβῃ πάντως τὰ ἐνδεικνυόμενα μέτρα διὰ τὰς ἀνειλημμένας ὑποχρεώσεις πρὸς ἀποφυγὴν πληρωμῆς ἀποζημιώσεων.

Ὁ κ. **Μ. Γούδας** λέγει ὅτι ὅταν ὁμιλεῖ πρὸς τὴν Βουλὴν συνειθίζει νὰ ὁμιλῇ ἐπὶ τῇ βάσει ἀπολύτως ἐξηκριβωμένων πληροφοριῶν.

Ὁ κ. **Κ. Ναυπλιώτης** λέγει ὅτι τὸ ἔγγραφον τοῦτο ἀπεστάλη πράγματι πρὸς τὸ Γενικὸν Λογιστήριον, ἀποτελεῖ δὲ ἀσέβειαν πρὸς τὴν Βουλὴν ἐφ' ὅσον τρεῖς μόλις ἡμέρας πρότερον εἶχεν ὑποβληθῇ σχετικὴ ἐπερώτησις ἐκ μέρους ἐμοῦ καὶ τοῦ κ. Γούδα.

Ὁ κ. **Μ. Γούδας** συνεχίζων ἀναγινώσκει ἀποσπάσματα πρακτικοῦ τῆς ἐπιτροπῆς παραλαβῆς, ἐξ ὧν ἐμφαίνεται τὸ πλημμελὲς τῶν παραληφθέντων ὀχημάτων. Ποιεῖται ἀκολούθως σύγκρισιν τῶν πλεονεκτημάτων καὶ μειονεκτημάτων τὰ ὁποῖα παρουσιάζουν οἱ δύο τύποι αὐτοκινήτων καὶ καταλήγει ὅτι ἔναντι 725.000 δολλαρίων τὰ ὁποῖα θὰ ἐστοίχισαν τὰ γερμανικὰ αὐτοκίνητα, χωρὶς μάλιστα νὰ πληρωθῶσιν εἰς χρῆμα, ὑπεχρεώθη τὸ Κράτος νὰ πληρώσῃ 917 240 δολλάρια. Ἐστοίχισε δηλονότι εἰς τὸ Κράτος ἐπὶ πλέον ἡ παραγγελία αὕτη 20 ἐν ὅλῳ ἑκατομμύρια δραχμῶν, καθ' ἣν ἐποχὴν διερχόμεθα τοιαύτην οἰκονομικὴν κρίσιν. Ταῦτα δὲ ἐν ᾧ ἡ σύμβασις αὕτη εἶχεν ὑπογραφῇ ὑπὸ Ὑπουργοῦ, τοῦ ὁποίου πᾶσαι αἱ πράξεις εἶναι ἀκόμη ὑπὸ τὸν ἔλεγχον τῆς Βουλῆς, ὤφειλε δὲ καὶ αὕτη νὰ παραπεμφθῇ εἰς τὴν Κοινοβουλευτικὴν ἐπιτροπὴν ἵνα μόνον κατόπιν τῆς ἐγκρίσεως αὐτῆς πραγματοποιηθῇ.

Ὁ κ. **Θ. Χαβίνης** λέγει ὅτι δὲν θὰ ἀσχοληθῇ μὲ τὰς λεπτομερείας τῆς προμηθείας, τὰς ὁποίας τελείως ἀγνοεῖ, εἶναι ὅμως ὑποχρεωμένος νὰ ἀνασκευάσῃ τεχνικῶς τὰ λεχθέντα ὑπὸ τοῦ κ. συναδέλφου, ὁ ὁποῖος ἰσχυρίσθη ὅτι τὰ αὐτοκίνητα «Παθέζι» εἶναι ἐλαττωματικά.

Ὁ κ. **Μ. Γούδας** παρατηρεῖ ὅτι δὲν εἶπε τοιοῦτον τι, ὅτι εἶπεν τὸ εἶπεν ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἐγγράφων τὰ ὁποῖα κατετέθησαν ἐκ μέρους τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν.

Ὁ κ. **Θ. Χαβίνης** συνεχίζων ἀναπτύσσει ὅτι τὰ αὐτοκίνητα «Παθέζι» ὀφείλονται εἰς ἀνακάλυψιν Ἰταλοῦ ἀξιωματικοῦ, ἐξηγεῖ δὲ τὰ πλεονεκτήματα τοῦ αὐτοκινήτου τοῦ τύπου τούτου.

Ὁ κ. **Ι. Παπαϊωάννου** ἐρωτᾷ ἐὰν δὲν ἦτο ἐπιδεβλημένον ὅπως ὁ κ. Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν, ἀρχηγὸς ὢν τοῦ Ἐπιτελείου τότε, ζητήσῃ νὰ στηριχθῇ ἐκ τῆς γνώμης μιᾶς τοὐλάχιστον εἰδικῆς ἐπιτροπῆς.

Ὁ κ. **Α. Μαζαράκης** (Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν) δηλοῖ ὅτι δὲν ὑπάρχει ἀξιωματικὸς κύρους εἰς τὸν Ἑλληνικὸν στρατὸν ἀπὸ τὸν βαθμὸν τοῦ στρατηγοῦ καὶ κάτω, ὁ ὁποῖος νὰ μὴ ἀπεφάνθη ὑπὲρ τῶν αὐτοκινήτων τούτων.

Ὁ κ. **Θ. Χαβίνης** λέγει ὅτι τὰ πλεονεκτήματα τῶν αὐτοκινήτων τούτων εἶναι τοιαῦτα ὥστε ὅλα τὰ κράτη ἐπρομηθεύθησαν τοιαῦτα. Ἐπίσης τὰ αὐτοκίνητα ταῦτα ἔχουν ταχύτητα 18 χιλιομέτρων, τὸ ὁποῖον εἶναι σοβαρὸν πλεονέκτημα. Ὅσον ἀφορᾷ τὰ «Βεντὲ» εἶναι ἄχρηστα διότι οἱ πυροβολητὰι δὲν δύνανται νὰ κάθηνται ἐπὶ τῶν αὐτοκινήτων.

Ὁ κ. **Μ. Γούδας** παρατηρεῖ ὅτι τὸ ἐργοστάσιον ὑπέβαλε συμπληρωματικὰ σχέδια δι' αὐτοκίνητα 28 ἵππων, τὰ ὁποῖα ὅμως σχέδια ἐξηφανίσθησαν καὶ τὰ ὁποῖα ἔχουν καὶ καθίσματα διὰ τοὺς πυροβολητάς.

Ὁ κ. **Θ. Χαβίνης** λέγει ὅτι δὲν γνωρίζει τὰ αὐτοκίνητα ταῦτα.

Ὁ κ. **Ι. Κίνιας** ἐρωτᾷ ποίαν σχέσιν ἔχει τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Γεωργίας μὲ τὴν ὑπόθεσιν.

Ὁ κ. **Θ. Χαβίνης** λέγει ὅτι ἐν τούτῳ μόνον ἐγκειται ἡ

εὐθύνη, διότι ὡς πρὸς τὰ λοιπὰ ζητήματα δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ ἀμφιβολία ὅτι τὰ αὐτοκίνητα «Παθέζι» εἶναι τὰ καλύτερα. Περὶ τούτου ἄλλωστε συμφωνοῦν πᾶσαι αἱ ἐκθέσεις τῶν ἐπιτροπῶν καὶ τοῦ εἰδικοῦ τεχνικοῦ Συμβουλίου ἀποτελεσθέντος ἀπὸ ἀξιωματικοὺς ἀρίστους. Ἔχω, λέγει, τὴν ὑποχρέωσιν ὡς ἀντιπρόσωπος τοῦ Ἔθνους νὰ δηλώσω ὅτι οἱ ἀξιωματικοί οἱ ὁποῖοι ἀπετέλεσαν τὰς ἐπιτροπὰς εἶναι ἄριστοι ἀξιωματικοὶ καὶ ἐντιμώτατοι. Συνεχίζων ἀναφέρει ὅτι καὶ ὡς πρὸς τὴν κατανάλωσιν τῆς βενζίνης τὰ «Παθέζι» εἶναι οἰκονομικώτερα, εἰς ζητήματα δὲ προμηθείας ὑλικοῦ πολέμου τὸ πολεμικὸν Ὑπουργεῖον δὲν δύναται νὰ ἐπηρεάζεται ἀπὸ τὴν τιμήν. Πάντως εἶχον τὴν ὑποχρέωσιν νὰ εἴπω πρὸς τὴν Βουλὴν ὡς ἔχων καὶ εἰδικότητά τινα ὅτι τὰ «Παθέζι» συγκεντρώνουν πάντα τὰ πλεονεκτήματα καὶ ὀρθῶς προετιμήθησαν.

Ὁ κ. **Μ. Γούδας** λέγει ὅτι δὲν ἠμφισβήτησε τὴν ἀξίαν τῶν προσώπων, τὰ ὁποῖα ἀπετέλεσαν τὰς ἐπιτροπάς, ἀναγιγνώσκει δὲ ἀποσπάσματα τῶν ἐκθέσεων τῶν ἐπιτροπῶν τούτων, καθ' ἃ τὰ «Βεντὲ» ἔσυραν τηλεδόλα βυθισθέντα εἰς βάθος 70 ἑκατοστομέτρων ἐνῷ τὰ «Παθαιζὶ» μετὰ δυσκολίας ἔσυρον τοιαῦτα ἐκ βάθους 30 ἑκατοστομέτρων. Συνεχίζων ἀναγιγνώσκει καὶ ἄλλα ἀποσπάσματα ἐκθέσεων καὶ γνωμοδοτήσεων καὶ τονίζει ὅτι καίτοι ὑπάρχουν γνωμοδοτήσεις τοιαῦται περὶ ἀγορῶν οὐδεμία ὅμως ἔχει γίνῃ μετὰ δοκιμάς.

Ὁ κ. **Ι. Κίνιας** παρακαλεῖ τὸν κ. Ὑπουργὸν τῶν Στρατιωτικῶν νὰ γνωρίσῃ εἰς τὴν Βουλὴν ποῖοι εἶναι οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν Οἴκων ἐνταῦθα.

Ὁ κ. **Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν** λέγει ὅτι δὲν γνωρίζει.

Ὁ κ. **Ν. Δαρβέρης** νομίζει ὅτι πρέπει νὰ προηγηθῇ ἔκθεσις τῆς ὑποθέσεως παρὰ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν.

Ὁ κ. **Π. Μπούμπουλης** νομίζει, λέγει, ὅτι τὸ σκάνδαλον τῆς ὑποθέσεως εἶναι ὅτι τὸ πρακτικὸν δὲν ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν τὴν διαφορὰν τῶν τιμῶν, διότι ἐπροτίμησε αὐτοκίνητα μὲ τιμὴν 4900 δολλαρίων ἐνῷ ἡ πραγματικὴ τιμὴ «Βεντὲ» 28 ἵππων εἶναι 4000 δολλαρίων. Ἕτερον σκάνδαλον εἶναι ὅτι ἡ ὑπηρεσία τοῦ Ὑπουργείου ἀπέκλεισε τελείως τὸ αὐτοκίνητον «Βεντὲ» ἐπὶ τῇ προφάσει ὅτι δὲν θὰ ἐπέτρεπεν ἡ Γερμανία ἐξαγωγὴν τοιούτων καὶ ἑπομένως οὔτε εἰς τὸν συναγωνισμὸν ἔλαβε μέρος ὁ ἀντιπρόσωπος «Βεντὲ» καίτοι ἀνελάμβανε παράδοσιν τσὶφ εἰς Πειραιᾶ. Ἕτερον σκάνδαλον εἶναι ὅτι ἡ ἐπιτροπὴ ἡ ἀποφανθεῖσα διὰ τὸ «Παθέζι» ἠγνόει τελείως ὅτι προσεφέρθησαν «Βεντὲ» 28 ἵππων καὶ ταχύτητος 10 χιλιομέτρων καὶ μὲ τὴν ὑποχρέωσιν τοῦ προσφέροντος νὰ βάλῃ θέσιν καὶ διὰ τοὺς πυροβολητὰς καὶ ἐν γένει νὰ τὰ τροποποιήσῃ συμφώνως πρὸς τὰ «Βεντὲ» καὶ μὲ κολοσσιαίαν διαφορὰν τιμῆς. Ὅλα αὐτὰ τὰ ἠγνόησεν ἡ ἐπιτροπὴ τοῦ Ὑπουργείου καὶ ἐπιπροσθέτως ἐπεστράφησαν μετὰ τὴν ἐπερώτησιν τοῦ κ. Γούδα τὰ ἔγγραφα εἰς τὸν προσφερτὴν κατὰ πρωτότυπον τρόπον.

Ὁ κ. **Χ. Λαδᾶς** παρατηρεῖ ὅτι διὰ τῆς ἐπιστροφῆς τῶν ἐγγράφων ὁ προσφερτὴς ἔχει πλήρη τὰ στοιχεῖα εἰς χεῖρας του νὰ ἀποκαλύψῃ πᾶν σκάνδαλον καὶ ἂν ἤθελεν ἡ ὑπηρεσία νὰ συγκαλύψῃ αὐτὸ ὑπῆρχον ἄλλοι τρόποι καὶ ὄχι ἡ παράδοσις τῶν ἐγγράφων εἰς τὸν προσφερτήν.

Ὁ κ. **Π. Μπούμπουλης** συνεχίζων λέγει ὅτι μόνον διὰ τῆς μὴ ὑπάρξεως ἐν τῷ γραφείῳ τῶν ἐγγράφων αὐτῶν ἐπιστρεφομένων δὲν ὑπάρχει εὐθύνη διὰ κανένα.

Α. Μαζαράκης (Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν) παρατηρεῖ ὅτι ἡ ἐπιστροφὴ ἐπεβάλλετο ἀφοῦ ἡ σχετικὴ σύμβασις μὲ ἄλλους εἶχεν ὑπογραφῇ δύο μῆνας πρότερον. Τοῦτο δὲ γίνεται σχεδὸν πάντοτε.

Π. Μπούμπουλης. Οὐδέποτε ἐπιστρέφονται καὶ μάλιστα ἐφόσον εἶχε ζητηθῇ δι' ἐπερωτήσεως ὁ φάκελλος. Ἑτέρα ἀπορία μὲ τὴν προμήθειαν αὐτὴν εἶναι ὅτι ἡ ἐπιτροπὴ καίτοι ἐγνωμοδότει περὶ ἐπεισφορᾶς προθεσμίας ἐν τούτοις χρόνος παραδόσεως ἐτίθετο μακρός. Ἀσχέτως ὅμως ὅλων τούτων ὁ κ. Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν εἶχε καθῆκον νὰ καταδάλῃ πᾶσαν προσπάθειαν ὅπως συζητηθῇ ταχέως ἡ προκειμένη ἐπερώτησις, ἡ ὁποία ἀφεώρα ἐγκληματικώτατην πρᾶξιν καὶ παρειλκύσθη ἐπὶ τοσοῦτον.

Ὁ κ. **Κ. Ναυπλιώτης** λέγει ὅτι σκοπὸς τῆς ἀγορεύσεώς του εἶναι χωρὶς νὰ θίξῃ κανένα νὰ ἐκθέσῃ γεγονότα τινὰ ὑποπεσόντα εἰς τὴν ἀντίληψίν του διὰ νὰ δύνανται νὰ μορφώσῃ γνώμην ἡ Βουλὴ περὶ τῆς προμηθείας τῶν τρακτέρ. Ἀνεφέρθη ὅτι 10 τρακτὲρ Οἴκου «Βεντὲ» ἐπρομηθεύθη τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Γεωργίας καὶ ὄντως συναινέσει καὶ ὑποδείξει τοῦ δικτάτορος ἠγοράσθησαν παρὰ τοῦ Ὑπουργείου ὡς ἅροτρα γεωργικά, διὰ νὰ δικαιολογηθῇ ἡ ὑπάρχουσα ἀπαγόρευσις ἐξαγωγῆς γερμανικῶν πολεμικῶν εἰδῶν ἐκ Γερμανίας. Ἡ ὑπηρεσία ὅμως τοῦ Ὑπουργείου τῶν Στρατιωτικῶν ἀπέκρυψε τὴν πρόταξιν ταῦ Οἴκου «Βεντὲ» περὶ ὑποχρεώσεως τῆς προσαρμογῆς αὐτῶν πρὸς τοὺς ὅρους τῆς προκηρύξεως καίτοι ὑπεδλήθη αὕτη τὴν 19ην Μαΐου 1926 καὶ ἐπρωτοκολλήθη παρὰ τῆς ὑπηρεσίας τὴν 28ην Σεπτεμβρίου 1926, ἡ δὲ ἐπιτροπὴ ἔμεινεν ἐν ἀγνοίᾳ τῆς προτάσεως «Βεντὲ» καὶ ἰδίᾳ τῆς διαφορᾶς τῆς τιμῆς.

Θ. Χαβίνης. Πρόκειται ἀσφαλῶς περὶ ψευδοῦς πληροφορίας τῆς ὁποίας ἐπέστατε θέμα ὅσον ἀφορᾷ τὴν παράδοσιν τῆς προσφορᾶς καὶ μὴ πρωτοκόλλησιν.

Κ. Ναυπλιώτης. Ἐγὼ εἶμαι ἐν καλῇ πίστει.

Μ. Γούδας. Ὑπάρχει πρακτικὸν τοῦ Ἰανουαρίου τοῦ 1926 πραγματευόμενον περὶ αὐτοκινήτων τύπου «Βεντὲ» 50 ἵππων.

Θ. Χαβίνης. Πρόκειται περὶ τοῦ βελτιωμένου τύπου, διότι ἂν παρεδόθη καὶ οὗτος τὸν Μάϊον, τότε ἀσφαλῶς πρόκειται περὶ σκανδάλου.

Π. Μπούμπουλης. Πρόκειται περὶ σκανδάλου, ἀφοῦ ὡς λέγουν, ἀντιπρόσωπος τοῦ οἴκου Παθέζι ἦτο ὁ τότε ὑπουργὸς τῆς Συγκοινωνίας Δενεζῆς.

Κ. Ναυπλιώτης. Δὲν γνωρίζω τὸ τοιοῦτο. Συνεχίζων λέγει ὅτι ἂν ἐπρομηθευόμεθα τὸ Βεντὲ θὰ εἴχομεν διπλῆν ὠφέλειαν, διότι θὰ ἐχρησιμοποιοῦμεν ταῦτα καὶ διὰ τὴν καλλιέργειαν τῶν ἐδαφῶν Μακεδονίας καὶ Θράκης καὶ θὰ ἐξασκούσαμεν καὶ μέγα προσωπικὸν ὡς σωφέρ, οἱ ὁποῖοι θὰ ἐχρησιμοποιοῦντο κατὰ τὰς πολεμικὰς ἐπιχειρήσεις. Προχωρῶν λέγει ὅτι, εἰς τὴν ἐπερώτησίν του ἀπήντησεν ἐγγράφως ὁ κ. Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν ὅτι τὴν σύμβασιν προμηθείας τρακτὲρ θεωρεῖ ἐκτελέσιμον καὶ ἐπιδεβλημένην κλπ. (ἀναγινώσκει τὴν ἀπάντησιν). Εἴχομεν, λέγει, νὰ πληρώσωμεν τὸ ὑπόλοιπον τῶν τηλεδόλων καὶ συνεπῶς ἡ ἐκτέλεσις τῆς συμβάσεως καὶ μάλιστα ἡ προκαταβολὴ ὤφειλε νὰ ἀναβληθῇ μέχρις ὅτου συζητηθῇ ἡ ἐπερώτησις. Ἡ ἀσφάλεια βεβαίως τῆς χώρας δὲν ἐξασφαλίζεται μὲ τὴν σύμβασιν, κατὰ τὴν ὁποίαν τὸν εἰκοστὸν μῆνα ἀπὸ τῆς συμβάσεως θὰ ἔχωμεν μόνον 37 τρακτὲρ εἰς χεῖρας μας, ἐνῷ ἡ μὴ ληφθεῖσα ὑπ' ὄψιν πρότασις παρέδιδεν 73 τρακτὲρ τὸν ἴδιον μῆνα ἀπὸ τῆς συμβάσεως. Διατί, ἐξ ἄλλου, ἡ ὑπηρεσία ἀπέκρυψεν ἀπὸ τὰς ἐπιτροπὰς τὰς τιμὰς τῶν τρακτὲρ «Βεντὲ», παραδοθέντων ἤδη διὰ τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Γεωργίας εἰς τὸν Ὑπουργὸν τῶν Στρατιωτικῶν. Ὅσον ἀφορᾷ τὰς δοκιμὰς «Βεντὲ» λέγει ὅτι τὰ γενόμενα πειράματα ἀπέδειξαν τὰ πλεονεκτήματά του, τὰ δὲ τυχὸν μειονεκτήματά του ἀπὸ στρατιωτικῆς ἀπόψεως προσεφέρθη νὰ διορθώσῃ ὁ ἀντιπρόσωπος, ἀλλὰ δὲν ἐλήφθη ὑπ' ὄψιν ἡ δήλωσίς του καὶ ἡ προσφορά του. Τελευτῶν, παρακαλεῖ τὸν κ. Ὑπουργὸν τῶν Στρατιωτικῶν προτοῦ δώσῃ τὴν ἀπάντησιν νὰ δεχθῇ νὰ σχηματισθῇ μία ἐξεταστικὴ ἐπιτροπὴ τῆς ὑποθέσεως.

Ὁ κ. **Σ. Κρεμεζῆς** ἐρωτᾷ ἐὰν ὁ προμηθευτὴς τοῦ οἴκου «Βεντὲ» εἶχεν ἀνακλήσει νὰ προσαγάγῃ εἰς τὸν Βόλον πρὸς δοκιμὴν αὐτοκίνητα καὶ δὲν τὰ προσήγαγεν.

Ὁ κ. **Κ. Ναυπλιώτης** ἀπαντᾷ ὅτι ὁ διαγωνισμὸς ἔγεινε

τῶν Ἀπριλίων τοῦ 1925 καὶ ἡ αἴτησις τοῦ προμηθευτοῦ ὑπεβλήθη τὴν 25 Ἀπριλίου ἴδιου ἔτους. Καταλήγων, φρονεῖ, ὅτι ἡ Βουλὴ πρέπει νὰ διαφωτισθῇ καλλίτερον ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου.

Ὁ κ. **Σ. Σωτηριάδης** λέγει ὅτι τὸ ζήτημα συνεζητήθη εὐρέως ὥστε εὐχερῶς νὰ δύναται κανεὶς νὰ μορφώσῃ γνώμην. Φρονεῖ ὅτι τὰ ἐπιλήψιμα σημεῖα εἶναι δύο, πρῶτον ὅτι ἔχομεν μίαν ἔκθεσιν ἐπιτροπῆς, ἥτις μετὰ δοκιμὰς ἀποφαίνεται ὅτι καταλληλότερος τύπος εἶναι ὁ τύπος «Ἡαὸεζί» ἀλλ' ἐπειδὴ κρίνει ὅτι αἱ γενόμεναι δοκιμαὶ δὲν ἀντεπεκρίνοντο πρὸς τὰς ἀνάγκας τοῦ πολέμου ἦτο ἀνάγκη νὰ γίνουν μερικαὶ τροποποιήσεις καὶ προέτεινε δι αὐτὸ νὰ ἀγορασθοῦν μόνον 8 αὐτοκίνητα καὶ ἐνῷ ἡ ἐπιτροπὴ προέτεινε τὴν ἀγορὰν 8 αὐτοκινήτων ἠγοράσθησαν 187. Δεύτερον ἐπιλήψιμον σημεῖον εἶναι ὅτι ἐνῷ ἡ κυβέρνησις εὑρίσκετο εἰς παραμονὰς παραιτήσεως θὰ τὸν διεδέχετο δὲ κοινοβουλευτικὴ κυβέρνησις ἔκαμε μίαν τόσῳ μεγάλην παραγγελίαν. Ἡ παροῦσα Κυβέρνησις εὐρεθεῖσα πρὸ μιᾶς συμβάσεως ὑπογεγραμμένης κάκιστα διὰ νὰ μὴ εἴπω αἰσχρότατα, ἦτο ὑποχρεωμένη μόλον τοῦτο νὰ τὴν ἐκτελέσῃ, διότι ἡ Κυβέρνησις Κονδύλη δὲν ἦτο ὑπηρεσιακὴ Κυβέρνησις ἀλλὰ ἐπαναστατικὴ συγκεντρώσασα εἰς τὰς χεῖράς της ἅπασαν τὴν πολιτικὴν ἐξουσίαν, δι' αὐτὸ ἅπαντες ἦσαν ὑποχρεωμένοι νὰ πειθαρχήσουν εἰς αὐτὴν καὶ ἐγὼ λέγει ἐὰν ἤμην ὑπουργὸς θὰ ἐξετέλουν τὴν σύμβασιν ταύτην παρ' ὅλον τὸν πόνον τὸν ὁποῖον αἰσθάνομαι.

Ὁ κ. **Ι. Παπαϊωάννου** λέγει ὅτι ἐκ τῆς ἀγορεύσεως τοῦ κ. Γούδα προκύπτει ὅτι ἡ ὑπόθεσις αὕτη ἀποτελεῖ ἓν σκάνδαλον κατάφωρον. Ἕνοχος δὲ καὶ πρωτεργάτης τοῦ σκανδάλου εἶναι ὁ στρατηγὸς Κονδύλης, ὅστις ἦτο συνεχιστὴς τῆς δικτατορίας τὴν ὁποίαν κατέλυσε, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον ἀποδεικνύουσιν αἱ διάφοροι συμβάσεις αἱ ὑπογραφεῖσαι τὰς παραμονὰς τῶν ἐκλογῶν. Ἀλλ' ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον πᾶν ἐκπλήττει εἶναι ὅτι ὑπάρχει εὐθύνη διὰ τὸν κ. Ὑπουργὸν τῶν Στρατιωτικῶν, ὅστις καὶ ὡς πρόεδρος τῆς ἐπιτροπῆς καὶ ὡς Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν δὲν ἐπεμελήθη τῆς ὑποθέσεως ταύτης. Ἐνῷ ἡ ἐπιτροπὴ εἶχε τὰς προηγηθείσας προτάσεις ὅτι τὰ τρακτὲρ αὐτὰ ἔπρεπε νὰ δοκιμασθῶσιν ὑπὸ ἄλλας συνθήκας ἐν τούτοις ἡ ἐπιτροπὴ ἐπρότεινε τὴν συνολικὴν ἀγορὰν αὐτῶν. Ἀνεξήγητον δὲ παραμένει ἀκόμη καὶ τὸ ὅτι ὅταν ὁ κ. Ἐπιτελάρχης ἔγινεν ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ Ὑπουργείου ἔγγραφον δι' οὗ ἀπεστέλλοντο εἰς τοὺς ἐν Γερμανίᾳ οἴκους τοὺς ὑποβαλόντας τὰς προτάσεις, αἱ προτάσεις αὗται ἐνῷ ὁ κ. Βουλευτὴς Ἠπείρου ἐζήτησε νὰ κατατεθῶσιν αὗται εἰς τὴν Βουλήν. Εἴτε δὲ ὑπάλληλος τοῦ ὑπουργείου Στρατιωτικῶν, εἴτε ὁ ἴδιος ὁ ὑπουργὸς ὑπέγραψε τὸ ἔγγραφον τοῦτο τὴν εὐθύνην ἀκεραίαν τὴν φέρει ὁ κ. Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν, ὅστις συγχρόνως φέρει καὶ τὴν εὐθύνην ὅτι μετὰ τὴν κατατεθεῖσαν ἐπερώτησιν τοῦ κ. Ναυπλιώτου περὶ μὴ καταβολῆς τοῦ ποσοῦ τῶν 14.000.000 ὁ κ. Ὑπουργὸς διέταξε τὴν καταβολὴν ταύτην. Ἐφόσον δὲ ὑπάρχει τοιαύτη ὑπόνοια ὅτι ὁ κ. Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν δὲν προήσπισεν ὡς ἔπρεπε τὰ συμφέροντα τοῦ Κράτους εἶναι ἀνάγκη νὰ καταρτισθῇ μία ἐξεταστικὴ ἐπιτροπή, ἵνα τεθῶσιν τὰ πράγματα εἰς τὴν θέσιν των.

Ὁ κ. **Γ. Κακουλίδης** λέγει ὅτι δὲν θὰ ἐνδιατρίψῃ μὲ τὸ ὑπὸ συζήτησιν θέμα, διότι αὐτὸ ἀνεπτύχθη ἀρκούντως ἤδη, ἀλλ' ἐξ αὐτοῦ θὰ θίξῃ ἄλλο θέμα γενικώτερον. Πρέπει ὁ κ. Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν νὰ ὑποβάλῃ εἰς τὴν Βουλὴν μαζὶ μὲ τὸν προϋπολογισμὸν καὶ τὸν ἀπολογισμὸν τοῦ προπαρελθόντος ἔτους ἐκ τοῦ ὁποίου θὰ ἴδῃ ἡ Βουλὴ ποῦ καὶ πῶς ἐδαπανήθησαν τὰ χρήματα κατὰ τὴν δικτατορικὴν περίοδον. Γνωρίζω λέγει, ὅτι διὰ τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ναυτικῶν ἐδαπανήθησαν 1.200.000 λίρας θὰ εἶναι δὲ ἐξόχως ἐνδιαφέρον νὰ μάθῃ ἡ Βουλὴ ποῦ ἐδαπανήθη τὸ ποσὸν τοῦτο. Καὶ ὅταν μάθῃ πῶς ἐδαπανήθησαν τὰ χρήματα κατὰ τὴν δικτατορικὴν περίοδον τότε θὰ καταλήξῃ εἰς ὡρισμένα συμπεράσματα. Ἡ Βουλὴ λέγει πρὸ πολλοῦ ἔχει ἀπεμπολήσῃ τὰ δικαιώματά της πρὸς τὰς προμηθείας τῶν Ὑπουργείων Στρατιωτικῶν καὶ Ναυτικῶν διότι ἐνῶ διὰ τὴν κατασκευὴν μιᾶς ὁδοῦ δι' ἣν θὰ ἐδαπανῶντο ὀλίγαι χιλιάδες δραχμῶν ἀπῃτεῖτο νόμος διὰ τὴν ἀγορὰν ἑνὸς πολεμικοῦ ἀτμοπλοίου δὲν ἀπῃτεῖτο. Πρέπει συνεπῶς νὰ συζητήσωμεν σοβαρῶς τὸ πρόγραμμα τὸ στρατιωτικὸν καὶ τὸ ναυτικὸν διότι κατὰ τὸ σύστημα αὐτὸ θὰ προλάβωμεν τὰς σπατάλας αἵτινες ἔγιναν εἰς τὰ δύο Ὑπουργεῖα διὰ τὰ ὁποῖα ἀπὸ τοῦ 1912 καὶ ἐντεῦθεν ἐδαπανήθησαν 160.000.000 λιρῶν στερλινῶν διὰ τὰς ἑκάστου μόνον δαπάνας των. Διὰ τῆς μεθοδικῆς δὲ ἐξετάσεως τοῦ προγράμματος τῶν δύο Ὑπουργείων θὰ ἀποφύγωμεν τὰς σπατάλας.

Ὁ κ. **Α. Μαζαράκης** (Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν) λέγει ὅτι τὰ σημεῖα ἐφ' ὧν ἐξεδηλώθη ὁ ἔλεγχος εἶναι ποικίλα. Ἄλλα μὲν ἀφορῶν τὴν περίοδον καθ' ἣν διῴκουν ἐγὼ τὸ Ὑπουργεῖον, ἄλλα δὲ τὴν διετῆ περίοδον ἀφ' ἧς τὸ ζήτημα τοῦτο προεκλήθη. Σπεύδω, λέγει, εὐθὺς ἀμέσως νὰ δηλώσω ὅτι τὸ ζήτημα τοῦτο εἶναι ἀπηλλαγμένον παντελῶς οἱουδήποτε σκανδάλου, εἶνε δὲ περίεργον πῶς οἱ κ. κ. βουλευταὶ οἱ ὁποῖοι θὰ ἠδύναντο πολλὰς ἄλλας συμβάσεις νὰ ψέξωσιν εὗρον ἵνα ψέξωσιν αὐτήν, ἡ ὁποία οὐδὲν τὸ τρωτὸν ἔχει. Ἔχω τὴν ἰδέαν ὅτι εὑρὼν μίαν σύμβασιν νομίμως ὑπογεγραμμένην ὠφειλον νὰ τὴν ἐκτελέσω. Μόνον τότε θὰ ἠδυνάμην νὰ σταματήσω ὅταν ἤμην πεπεισμένος ὅτι ἐπρόκειτο περὶ συμβάσεως ἀσυμφόρου. Τοιαύτην πεποίθησιν ὅμως δὲν ἐσχημάτισα. Ἐγένετο λόγος περὶ τῆς ὀσθεισῆς προκαταβολῆς, ἀλλὰ ἡ προκαταβολὴ αὕτη ἦτο εἷς ἐκ τῶν ὅρων τῆς συμβάσεως. Εἶναι δὲ γνωστὸν ὅτι οἱ ξένοι δὲν δέχονται νὰ ὑποβάλλωνται εἰς δαπάνας καὶ νὰ ἐκτελῶσι παραγγελίας ἄνευ προκαταβολῆς. Εὐθὺς ὡς ἀνέλαβον τὸ Ὑπουργεῖον ἤμην πεπεισμένος περὶ τοῦ συμφέροντος τῆς συμβάσεως, διότι ἐγνώριζον ἤδη τὰς ἐκθέσεις πεντήκοντα ἐξεχόντων μελῶν τοῦ στρατοῦ, τὰ ὁποῖα ὁμοφώνως ἐξέφρασαν τὴν γνώμην των περὶ τῆς ὑπεροχῆς τῶν ἀγορασθέντων αὐτοκινήτων. Εἰς τὴν ὁμόφωνον δὲ ταύτην γνώμην ἀπετέλεσεν ἐξαίρεσιν μόνον εἷς λοχαγός.

Ὁ κ. **Ι. Παππαϊωάννου** παρατηρεῖ ὅτι αἱ ἐπιτροπαὶ αὗται ἀποτελοῦμενοι ἀπὸ τὸ ἄνθος τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατοῦ ὤφειλον νὰ ἐγνώριζον ὅλους τοὺς ὑπάρχοντας τύπους καὶ νὰ ἐκφέρουν τὴν ἐπ' αὐτῶν γνώμην των.

Ὁ κ. **Α. Μαζαράκης** (Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν) λέγει ὅτι τὰ πράγματα δὲν γίνονται οὕτω, ἡ ἐπιτροπὴ ὤφειλε νὰ ἐξετάσῃ ὅ,τι εἶχεν ὑπ' ὄψει. Ἐφόσον λέγει ὁ Ὑπουργὸς εἶχεν ὑπ' ὄψει τὴν γνώμην τῶν ἀρμοδιωτέρων κατὰ τίνα τρόπον θὰ ἠδύνατο νὰ ἀποφασίσῃ ἄλλως; Ὡς πρὸς τὸν χρόνον τῆς παραγγελίας θεωρεῖ περιττὸν νὰ ἐπεκταθῇ ὡς μὴ φέρων τὴν εὐθύνην τῶν πράξεων τῆς Κυβερνήσεως ἐκείνης. Δὲν εὑρίσκει ὅμως καὶ ὡς πρὸς τοῦτο ἔδαφος μομφῆς. Πᾶσαι αἱ Κυβερνήσεις προκειμένου περὶ προμηθείας πολεμικοῦ ὑλικοῦ ἐνεργοῦν ταύτας ἐπὶ τῇ βάσει τῶν γνωμῶν τῶν τεχνικῶν συμβουλίων, ὁ δὲ Ὑπουργὸς ὀφείλει νὰ συμμορφοῦται πρὸς τὰς γνώμας ταύτας ὡς συνέβη ἐν τῇ προκειμένῃ περιπτώσει, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ τὴν μόνην ἐξαίρεσιν μεταξὺ τῶν ἐπὶ δικτατορίας γενομένων συμβάσεων. Δὲν θεωρεῖ ἐπάναγκες νὰ ἐπεκταθῇ ἐπὶ τῶν τεχνικῶν λεπτομερειῶν, νομίζει δὲ ὅτι ἡ ἀνάγκη τῆς προμηθείας ἦτο ἄκρως ἐπείγουσα καθόσον ἐστερούμεθα παντελῶς μέσων κινήσεως πυροβόλων. Ὁ ἀριθμὸς τῶν παραγγελθέντων δὲν εἶναι παρὰ μέρος τοῦ ὅλου ἀπαιτουμένου ἀριθμοῦ. Τύπος «Βεντέ» δὲν προσήχθη ποτὲ εἰς τὴν ἐπιτροπήν, μόνον προτάσεις ἐπὶ τοῦ χάρτου ὑπεβλήθησαν τὰς ὁποίας μία τεχνικὴ ἐπιτροπὴ δὲν δύναται ποτὲ νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν. Ὅσον ἀφορᾷ τὰς δοκιμὰς λέγει ὅτι ὅταν ὁμιλοῦμεν περὶ ἐδαφῶν, τὰ ἐδάφη ταῦτα εἶνε πανταχοῦ τὰ ἴδια, δὲν ἐννοεῖ δὲ τὴν σημασίαν τῶν σχετικῶν παρατηρήσεων.

Ὁ κ. **Μ. Γούδας** διακόπτων λέγει ὅτι δὲν πρόκειται περὶ 50 ἀξιωματικῶν οἱ ὁποῖοι ἀπετέλεσαν τὰς ἐπιτροπὰς ἀλλὰ περὶ 30 μόνον. Ἐπειτα δὲν πρόκειται περὶ γνωμοδοτήσεων

ὁμοφώνων. Πρῶτος, λέγει, σεῖς ἐπροτείνατε τὴν ἀγοράν.

Ὁ κ. **Α. Μαζαράκης** (Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν) ἀναγινώσκει πρακτικὰ ἐπιτροπῆς ἀποφανθείσης ὑπὲρ τῆς ἀγορᾶς τῶν «Παβεζί» ἐν ἔτος πρὶν ἢ οὗτος ἀναλάβῃ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ γενικοῦ ἐπιτελείου.

Ὁ κ. **Μ. Γούδας** παρατηρεῖ ὅτι ἡ γνώμη τῶν ἀξιωματικῶν δὲν ἐλήφθη ὑπ' ὄψει διότι ἡ ἐπιτροπὴ εἶπε μὲν ὅτι τ'αὐτοκίνητα ταῦτα εἶνε καταλληλότερα συνέστησεν ὅμως νὰ γίνουν δοκιμαὶ καὶ οὐχὶ νὰ ἀγορασθοῦν πάντα ἀλλὰ μόνον 8.

Ὁ κ. **Α. Μαζαράκης** (Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν) λέγει ὅτι τὸ γνωμοδοτικὸν συμβούλιον ἀποφαίνεται ἐπὶ τῇ βάσει τῶν πιστώσεων, πόσου ὁλικοῦ ὑπάρχει ἀνάγκη. Τοῦτο δὲν εἶναι τεχνικὸν συμβούλιον.

Ὁ κ. **Μ. Γούδας** λέγει ὅτι δὲν ἀποδίδει εἰς τὸν νῦν Ὑπουργὸν καμμίαν εὐθύνην, διότι τὴν εὐθύνην ὑπέχει ἡ προκάτοχος Κυβέρνησις, ἡ ὁποία ὑπέγραψε τὴν σύμβασιν παρὰ τὴν γνώμην τῆς ἐπιτροπῆς, ἡ ὁποία ἦτο ν' ἀγορασθῶσι μόνον 8 πρὸς δοκιμήν. Ἄλλο εἶναι ἡ εὐθύνη διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς συμβάσεως, ἡ ὁποία εἶναι ἐξεταστέον ἂν ἠδύνατο ἢ ὄχι νὰ μὴ ἐκτελεσθῇ.

Ὁ κ. **Α. Μαζαράκης** (Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν περαίνων τονίζει ὅτι οὐδὲν τὸ ἔκτροπον ὑπάρχει ἐν τῇ προκειμένῃ ὑποθέσει, ἐκφράζει δὲ τὴν πεποίθησιν ὅτι τὸ ἀγορασθὲν ὁλικὸν θέλει χρησιμεύσῃ διὰ τὴν ἄμυναν τῆς χώρας.

Ὁ κ. **Π. Μπούμπουλης** λέγει ὅτι μένει ἀνακοποίητος ἀπὸ τὰς ἐξηγήσεις τοῦ κ. Ὑπουργοῦ ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν.

Οἱ κ. κ. **Σ Στάης** καὶ **Ν Κρανιωτάκης** παρατηροῦν ὅτι τὸ θέμα ἐξηντλήθη.

Ὁ κ. **Π. Μπούμπουλης** συνεχίζων λέγει ὅτι ὁ κ. Ὑπουργὸς ἁπάντων περιέπλεξε τὰ ζητήματα. Ἐλέχθη ὅτι ὁ κ. Ὑπουργὸς ἔδωκε προκαταβολήν, ἐνῷ ἂν δὲν ἐπρομηθεύετο αὐτὰ τὰ αὐτοκίνητα δὲν θὰ ἔδιδε προκαταβολήν. Ὁ κ. Ὑπουργὸς δὲν ἀπήντησε διατί αἱ προτάσεις τοῦ γερμανικοῦ Οἴκου δὲν ἐβεβλήθησαν εἰς τὰς ἐπιτροπάς, εἰτε ἐξ ἄλλου ὅτι ἡ παραγγελία ἦτο ἐπείγουσα, ἀλλὰ πῶς ὡρίσθη εἰκοσάμηνος παράδοσις. Συνεπῶς ἡμεῖς ἐξακολουθοῦμεν νὰ φρονοῦμεν ὅτι πρόκειται περὶ σκανδάλου, δι' ὃ πρέπει νὰ διαταχθῇ ἡ κατάρτισις ἐξεταστικῆς ἐπιτροπῆς.

Ὁ κ. **Ι. Κίνιας** λέγει ὅτι ἡ Βουλὴ πρέπει νὰ καταλήξῃ εἰς μίαν ἀπόφασιν. Τὸ ἔγγραφον τῆς γνωμοδοτικῆς ἐπιτροπῆς ἐφ' οὗ ἐστηρίχθη ἡ παραγγελία λέγει ὅτι μὴ γενομένων ἐν εὐρείᾳ κλίμακι δοκιμῶν δὲν δύναται νὰ ληφθῇ ἀπόφασις πρὸς ἀγοράν. Κατόπιν τούτου, εἴτε μὴ ὑπαρχούσης γνώμης τοῦ Συμβουλίου ἢ καὶ παρ' αὐτὴν ἂν τυνήφθη σύμβασις, ἔχομεν καθῆκον ὅμοιον νὰ παραπέμψωμεν τὴν σύμβασιν ταύτην εἰς τὴν ἁρμοδίαν κοινοβουλευτικὴν ἐπιτροπήν, διὰ τὴν ἐλέγξῃ καὶ τὴν συζητήσῃ καὶ νομίζω ὅτι πρῶτος ὁ κ. Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν ὀφείλει νὰ ζητήσῃ τὴν παραπομπήν της.

Μεθ' ὃ κηρύσσεται ἡ συζήτησις περαωμένη.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** ἀνακοινοῖ ὅτι ἀπὸ καιροῦ ἔχει ὑποβληθῇ πρότασις πρὸς κατάρτισμὸν ἐξεταστικῆς τῶν πραγμάτων ἐπιτροπῆς συμφώνως πρὸς τὸ ἄρθρον 53 τοῦ ἐν ἰσχύϊ Συν)τος. Συνεπῶς θέλει καταρτίσῃ τὴν ἐπιτροπὴν ταύτην καὶ θέλει τὴν ἀνακοινώσῃ πρὸς τὴν Βουλήν.

Συναινέτει τῆς Βουλῆς λύεται ἡ συνεδρίασις ὥρα 2.50 διὰ τὴν 5 μ. μ. τῆς αὔριον.

Ὁ Πρόεδρος
Θ. ΣΟΦΟΥΛΗΣ

Οἱ Γραμματεῖς
Μ. Λαΐλιος
Θ· Τσιριμῶκος

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΞΖ'

Τῆς 5 Μαΐου 1927

Ὥρᾳ 6. μ. μ. ὁ κ. **Πρόεδρος** ἀνελθὼν ἐπὶ τῆς ἕδρας κηρύσσει τὴν ἔναρξιν τῆς συνεδριάσεως καὶ διατάσσει ν' ἀνοιχθῶσι τὰ θεωρεῖα.

Ἀναγινώσκονται καὶ ἐπικυροῦνται τὰ πρακτικὰ τῆς προηγουμένης συνεδριάσεως.

Ἀνακοινοῦνται τὰ ἑξῆς:

Οἱ κάτοικοι Γαρδικίου (τέως δήμου Ἀμφείας), Ἀνθειᾶς, Ἀκόνου καὶ τὰ ἐργατικὰ σωματεῖα τῆς πόλεως Καλαμῶν, ὑποβάλλουν θερμὴν παράκλησιν ὅπως τύχωσιν ἀμνηστείας οἱ κρατούμενοι ἐν ταῖς φυλακαῖς Ζέρβας, Ντερτιλῆς καὶ Παπαδόπουλος.

Ὁ Καῖσαρ Σερπιέρης κάτοικος Ἀθηνῶν διαμαρτύρεται διὰ τὴν γενομένην πρὸς αὐτὸν ἀδικίαν ἐκ μέρους τοῦ Μετοχικοῦ Ταμείου τοῦ Π. Ν. διὰ τοῦ ἐκδοθέντος Ν. Δ. «περὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως διατάξεων ἐπειγουσῶν τοῦ Μετοχικοῦ Ταμείου τοῦ Π. Ναυτικοῦ».

Ἡ Πανελλήνιος Ἕνωσις τῶν ἐφέδρων ὁπλιτῶν ὑποβάλλει ὑπόμνημα δι' οὗ ζητεῖ τὴν ἐπικύρωσιν ὑπὸ τῆς Βουλῆς τοῦ Ν. Δ. περὶ ὑποχρεωτικῆς προσλήψεως ἐφέδρων ὡς ὑπαλλήλων ἰδιωτικῶν ἐπιχειρήσεων κλπ.

Ὁ λαὸς τῆς ἐπαρχίας Ἁγίου Βασιλείου ὑποβάλλει ὑπόμνημα δι' οὗ ζητεῖ νὰ μὴ διακοποῦν αἱ ἐργασίαι διὰ τὴν κατασκευὴν τῆς ἀμαξιτῆς ὁδοῦ Σούλι-Ἁγίας Γαλήνης κλπ.

Οἱ κάτοικοι τῆς ἐπαρχίας Ἀμαρίου συνελθόντες εἰς πάνδημον συλλαλητήριον, ἐπὶ τῇ μελετωμένῃ ἀποφάσει τῆς διακοπῆς τῶν ἐργασιῶν τῆς κεντρικῆς ἀρτηρίας Ρεθύμνης-Ἀσωμάτων, διαμαρτύρονται καὶ ζητοῦν τὴν ἄμεσον ἔναρξιν τῶν ἐργασιῶν τῆς ἀρτηρίας ταύτης.

Τὸ ἐργατικὸν Κέντρον Θεσσαλονίκης διαμαρτύρεται διὰ τὴν ἀντισυνταγματικῶς ὑφισταμένην ἐπιτροπὴν ἀσφαλείας, κἂν τὴν ἄμεσον διάλυσιν αὐτῆς καὶ ἀκύρωσιν τῆς ἀποφάσεως ἀπελάσεως τοῦ γραμματέως τοῦ ὁμονσπονδίας.

Ἐπιτροπὴ προσφυγικῆς νεολαίας Καβάλλας διαμαρτύρεται δι' ἀπαγόρευσιν συγκεντρώσεως νέων προσφύγων πρὸς συνεδρίασιν ἐργαζομένης νεολαίας.

Οἱ πρόσφυγες Ἡρακλείου διαμαρτύρονται διὰ τὴν ὑπὸ τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης καθυστέρησιν πληρωμῆς τῶν ἀποζημιώσεών των.

Ὁ βουλευτὴς κ. **Δ. Κυβετὸς** ἀνακοινοῖ ὅτι 60 συνταξιοῦχοι πρόσφυγες Ἡρακλείου Κρήτης ἐξώσθησαν ἐκ τῶν ἐκεῖ Τουρκικῶν στρατώνων, ἀξιώσει τοῦ Παγκαλικοῦ νομάρχου Λυδάκη καὶ διαμαρτύρεται διὰ τὴν σκληρὰν ταύτην πρᾶξιν, παρακαλεῖ δὲ νὰ ληφθῶσι τὰ δέοντα.

Προκειμένου νὰ εἰσέλθῃ ἡ Βουλὴ εἰς τὴν νομοθετικὴν ἐργασίαν ὁ κ. **Α· Ζαΐμης** (Πρωθυπουργὸς) παρακαλεῖ ν' ἀναβληθῇ ἡ συνέχεια τῆς συζητήσεως τοῦ ἄρθρου 119 τοῦ Συντάγματος καὶ χωρήσῃ ἡ Βουλὴ εἰς συζήτησιν τῶν ἐκκρεμῶν ἄρθρων κατὰ σειράν.

Ὁ κ. **Γ. Μπούσιος** συμφωνεῖ, ἐφ' ὅσον μάλιστα μετὰ τὸ σχέδιον ψηφίσματος τὸ ὑποβληθὲν παρὰ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν, ἄρθρον 119 δὲν θὰ ὑπάρξῃ πλέον ὑπὸ συζήτησιν.

Ἡ Βουλὴ δέχεται.

Εἰσέρχεται εἶτα ἡ Βουλὴ εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Διάταξιν

τῆς Νομοθετικῆς ἐργασίας

Ἀναγινώσκεται τὸ ἄρθρον 35 τοῦ Συντάγματος ὡς ἐτροποποιήθη παρὰ τῆς Ἐπιτροπῆς.

Ὁ κ. **Γ. Μπούσιος** ἀναπτύσσων τὰ τοῦ ἄρθρου νομίζει ὅτι πρέπει νὰ καθορίσωμεν ἀπὸ τοῦδε ποῖοι εἶναι οἱ ἔχοντες δικαίωμα ἐκλογῆς βουλευτῶν πολῖται, ἐφ' ὅσον δὲν ἔχομεν ὁριστικοὺς ἐκλογικοὺς καταλόγους. Καὶ συναφῶς, λέγει, ἔρχεται τὸ ζήτημα τοῦ καταρτισμοῦ τῶν ἐκλογικῶν καταλόγων, ἂν δηλαδὴ θὰ καταρτισθοῦν οὗτοι ἐπὶ τῇ βάσει μόνον τῆς θελήσεως τοῦ πολίτου.

Ὁ κ. **Π. Τσαλδάρης** (Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν) λέγει ὅτι δικαίωμα τοῦ πολίτου εἶνε, καίτοι ἐγγεγραμμένος εἰς τοὺς καταλόγους, νὰ μὴ προσέρχεται κατὰ τὰς ἐκλογάς.

Γ. Μπούσιος. Ἐγώ, λέγει, ὁμιλῶ περὶ τῆς ὑποχρεώσεως τῆς Πολιτείας ὅπως ἐγγράψῃ ὑποχρεωτικῶς ἅπαντας τοὺς πολίτας, ἀσχέτως ἂν οὗτοι θὰ προσερχωνται νὰ κάμουν χρῆσιν τοῦ δικαιώματός των. Κατ' ἀκολουθίαν εἶνε ἀνάγκη νὰ προστεθῇ εἰς τὸ ἄρθρον μία διάταξις, καθ' ἣν, μερίμνῃ τῆς Πολιτείας θὰ ἐξευρίσκωνται οἱ δικαιούμενοι συμμετοχῆς εἰς τὰς ἐκλογὰς πολῖται.

Ὁ κ. **Ι. Βαλαλᾶς** παρατηρεῖ ὅτι αἱ δυσχέρειαι τῆς ἐγγραφῆς εἶνε πολλαί, ἀλλ' ὀφείλει τὸ Κράτος διὰ νόμου νὰ καθορίσῃ τρόπον πλήρους ἐγγραφῆς ὅλων τῶν πολιτῶν.

Γ. Μπούσιος. Ἤδη, ἐπιλέγει, ἡ ἐγγραφὴ δὲν θὰ εἶνε δικαίωμα τοῦ πολίτου ἀλλὰ ὑποχρέωσις. Θὰ γίνῃ δηλαδὴ ἓν εἶδος μητρώου ἐκλογέων.

Ὁ κ. **Β. Καραπαναγιώτης** παρατηρεῖ ὅτι τοῦτο εἶνε ἐπιψηφισθὲν, ἐφ' ὅσον ἔχομεν καὶ τὸ παράδειγμα ὅτι οἱ ἀπασχοληθέντες μὲ τὴν στρατιωτικὴν ὑποχρέωσιν δὲν κατώρθωσαν νὰ ἐγγραφοῦν εἰς τοὺς καταλόγους.

Ὁ κ. **Θ. Χαβίνης** λέγει ὅτι μετὰ τοῦ κ. Μπότσαρη ὑπέβαλεν τροπολογίαν, δι' ἧς ὁ ἀριθμὸς τῶν βουλευτῶν περιορίζεται ἀπὸ 160 μέχρι τὸ πολὺ 200. Φρονεῖ ὅτι ὁ μέγας ἀριθμὸς τῶν βουλευτῶν εἶνε ἡ κυριωτέρα ἀφορμὴ τῆς παρατάσεως τῶν συζητήσεων. Ὅσον μεγαλυτέρα εἶνε ἡ ἀριθμητικὴ δύναμις ἑνὸς κόμματος, τόσον δυσκολωτέρα ἀποδαίνει ἡ διοίκησις αὐτῆς. Δύνανται νὰ ὑπάρξουν βεβαίως φυσιογνωμίαι ἐξαιρετικαί, αἱ ὁποῖαι εἶνε δυνατὸν νὰ διοικήσουν πολυπληθῆ κόμματα. Ἀλλὰ τοῦτο εἶνε σπάνιον. Ἡ ἐλάττωσις τοῦ ἀριθμοῦ τῶν βουλευτῶν ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὴν ἀναλογικὴν ἀντιπροσωπείαν θέλει συντελέσῃ εἰς τὴν ἐλάττωσιν τῶν κομμάτων.

Τὸ ἐγγὺς παρελθὸν ἀποδεικνύει τοῦτο, ὁπότε ἀπέτυχον πάντες οἱ ἀνεξάρτητοι. Εἰς τὴν τροπολογίαν ταύτην, λέγει, ἀποδίδω μεγίστην σημασίαν διότι μόνον οὕτω θὰ καταστῇ δυνατὸν νὰ περιορισθῶν τὰ κόμματα, ὥστε νὰ ἐκλείψῃ καὶ ἡ δυσφορία τῆς κοινῆς γνώμης· ἐλπίζει ὅτι ἡ Βουλὴ δὲν θὰ περιορισθῇ ἀπὸ καμμίαν ἄλλην ἀντίληψιν παρὰ ἀπὸ τὴν ἀντίληψιν τῆς στερεώσεως τοῦ κοινοβουλευτικοῦ Πολιτεύματος, τὸ ὁποῖον διατρέχει κίνδυνον ἐξ αἰτίας καὶ μόνον τῆς ἀπεραντολογίας τῶν Βουλευτῶν, ὀφειλομένης εἰς τὸν μέγαν ἀριθμὸν Βουλευτῶν. Εἰς οὐδὲν Κράτος ἔχουν ποσοῦτον μέγαν ἀριθμὸν καὶ διὰ τοῦτο ζητεῖ τὴν ἀποδοχὴν τῆς τροπολογίας του.

Ὁ κ. **Τ. Ἀναστασίου** συμφωνῶν πρὸς ὅσα ὁ κ. Μπούσιος ὑπεστήριξεν, φρονεῖ ὅτι ἐπέστη ἡ στιγμὴ ὅπως καταστῇ ὑποχρεωτικὴ ἡ ἐγγραφὴ τῶν πολιτῶν εἰς τοὺς ἐκλογικοὺς καταλόγους. Εἰς παρατήρησιν τοῦ κ. **Π. Τσαλδάρη** περὶ ἐπιτοπίου μεταβάσεως τῶν Εἰρηνοδικῶν, λέγει ὅτι καὶ τὸ μέχρι τοῦδε ἐφαρμοσθὲν μέτρον ἀπέτυχεν, διότι ὁ Εἰρηνοδίκης μεταβαίνων εἰς τὰ χωρία δὲν εὑρίσκει συνήθως κανένα καὶ ἀποδαίνει ἐπὶ ματαίῳ ἡ μετάβασις αὐτη. Εἰδικῶς προκειμένου περὶ τῆς Ἠλείας, ἀναφέρει ὅτι κατὰ τὴν ἀποτέφρωσιν τοῦ Πρωτοδικείου ἀπετεφρώθησαν καὶ πάντα τὰ σχετικὰ τῆς ἀναθεωρήσεως τῶν ἐκλογικῶν καταλόγων κατὰ τὸ τρέχον ἔτος καὶ αἱ ὑποβληθεῖσαι ἐνστάσεις, ὥστε ἐὰν δὲν ληφθῇ εἰδικῶς μέτρον τι δι' οὗ νὰ ἐπιτραπῇ ἡ ἐκ νέου ἀναθεώρησις τῶν ἐκλογικῶν καταλόγων ἐν Ἠλείᾳ καὶ ἡ ἐκ νέου ἐγγραφὴ τῶν πολιτῶν, μέγα πλῆθος τούτων θὰ στερηθῇ τοῦ ἐκλογικοῦ δικαιώματος καὶ παρακαλεῖ τὸν κ. Ὑπουργὸν τῶν Ἐσωτερικῶν ὅπως μεριμνήσῃ καὶ διατυχθῇ ἡ ἐκ νέου ἀναθεώρησις τῶν ἐκλογικῶν καταλόγων διὰ τὴν Ἠλείαν, παρατεινομένων τῶν προθεσμιῶν τοῦ νόμου.

Ὁ κ. **Π. Τσαλδάρης** (Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν) δηλοῖ ὅτι θὰ ληφθῇ πᾶν μέτρον ὅπως πάντες οὗτοι οἱ πολῖται ἐγγραφῶσιν. Τοῦτο εἶνε ἀντικείμενον νόμου.

Ὁ κ. **Χ. Βοζίκης** λέγει ὅτι δὲν δύναται νὰ πεισθῇ εἰς τὸ λεχθὲν ὅτι τὰ τοῦ κοινοβουλίου κανονίζονται καλύτερον διὰ τοῦ μικροῦ ἀριθμοῦ τῶν Βουλευτῶν. Εἶμαι, λέγει, κατὰ τοῦ περιορισμοῦ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν Βουλευτῶν, διότι δὲν ἐπιθυμῶ νὰ δημιουργηθῇ ἓν εἶδος ὀλιγαρχίας πολιτευομένων. Ἐφόσον περιορίζομεν τὸν ἀριθμὸν τῶν Βουλευτῶν καθίσταται ἀδύνατος ἡ διευκόλυνσις τῆς εἰσόδου νέων Βουλευτῶν εἰς τὸ Κοινοβούλιον, τὸ ὁποῖον θὰ περιορίζεται ἐντὸς τῆς ἀρτηριοσκληρικῆς ἀντιλήψεως τῶν παλαιοτέρων. Οἱ νέοι, οἱ ὁποῖοι ἔχουν καὶ τὴν ὄρεξιν καὶ τὴν δύναμιν νὰ ἐργασθοῦν, ἀποκλείονται. Διὰ τοῦτο κηρύσσομαι κατὰ τοῦ περιορισμοῦ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν βουλευτῶν, τόσῳ μᾶλλον καθόσον ὁ περιορισμὸς οὗτος θέλει συνδυασθῇ μὲ τὸ σύστημα τῆς ἀναλογικῆς διὰ τοῦ ὁποίου καὶ τοὺς πολιτευομένους καὶ τοὺς ἐκλογεῖς καθιστῶμεν ὑποτελεῖς εἰς τοὺς ἀρχηγοὺς τῶν κομμάτων.

Ὁ κ. **Χ. Λαδᾶς** ὅσον ἀφορᾷ τὸ ἐκλογικὸν σύστημα νομίζει ὅτι δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ ἀναγραφῇ εἰς τὸ Σύνταγμα σχετικὴ διάταξις. Ὅταν θὰ συζητηθῇ ὁ ἐκλογικὸς Νόμος θὰ δοθῇ ἡ εὐκαιρία νὰ ἀναπτυχθῇ ὅτι τὸ ἀναλογικὸν σύστημα, ἐφαρμοσθὲν ἀπέτυχεν τελείως, δημιουργῆσαν πληθὺν κομμάτων, ὥστε νὰ καθίσταται ἀδύνατος ἡ συννενόησις. Ὅσον ἀφορᾷ τὸν ἀριθμὸν τῶν βουλευτῶν φρονεῖ ὅτι, ὁ περιορισμὸς αὐτῶν θὰ μεταβάλῃ τὴν Βουλὴν εἰς ἓν Δημοτικὸν Συμβούλιον. Λαμβανομένου δὲ ὑπ' ὄψει τοῦ ἀριθμοῦ, ὅστις ἀπαιτεῖται διὰ διὰ τὴν ἀπαρτίαν θὰ ἴδωμεν ὅτι ἡ ἀπόφασις δὲν θὰ ἐξαρτᾶται πλέον παρὰ ἀπὸ εὐαρίθμους Βουλευτάς, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον θὰ συντελέσῃ εἰς τὸ νὰ ἀπομείνῃ τὸ Κοινοβουλευτικὸν Πολίτευμα βάκος εἰς χεῖρας 5 ἢ 10 ἀνθρώπων. Ὅσον περισσότερον ἐλαττοῦται ὁ ἀριθμὸς τῶν Βουλευτῶν τόσον περισσότερον θέλει αὐξάνῃ ἡ πίεσις αὐτῶν ἐπὶ τῆς Κυβερνήσεως, εὐνοουμένης οὕτω τῆς συναλλαγῆς. Ὡς πρὸς τὴν ὑποχρεωτικὴν ἐγγραφὴν τῶν πολιτῶν εἰς τοὺς ἐκλογικοὺς καταλόγους παρατηρεῖ ὅτι τοῦτο ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ πρέπει νὰ γίνῃ, διότι αἱ ἑκάστοτε Κυβερνήσεις θὰ δύνανται νὰ ἐγγράφουν οἱουσδήποτε θέλουν. Τοὐναντίον φρονεῖ ὅτι πρέπει νὰ αὐξηθοῦν εἰς τὸ ἀπεριόριστον αἱ ἐγγυήσεις εἰς τὴν ἀριθμὴ σύνταξιν τῶν τῶν ἐκλογικῶν καταλόγων.

Ὁ κ. **Τ. Ἀναστασίου** λέγει ὅτι δὲν δύναται νὰ γίνῃ ψευδὴς ἐγγραφὴ ἐκλογέων εἰς τοὺς ἐκλογικοὺς καταλόγους, τὸ μὲν διότι αὐτὴ δὲν θὰ γίνεται παρὰ τῆς Κυβερνήσεως ἀλλὰ παρὰ τῶν Εἰρηνοδικῶν, ἀπολύτως ἀνεξαρτήτων τῆς Κυβερνητικῆς ἐπιρρείας, τὸ δὲ διότι εἰς τὰς ἐπαρχίας οἱ κατάλογοι ἀναθεωροῦνται κατὰ κοινότητας καὶ εἶναι ἀδύνατος ἡ ψευδὴς ἐγγραφὴ εἰς αὐτοὺς ἀνυπάρκτων ἐκλογέων.

Ὁ κ. **Ε. Φωτάκης** λέγει ὅτι ἐν τῇ συνταγματικῇ Ἐπιτροπῇ πλὴν τῆς προσθήκης τοῦ τελευταίου ἐδαφίου, κατὰ τὰ λοιπὰ τὸ ἄρθρον ἔμεινεν ἀναλλοίωτον ὡς εἶχεν πρότερον. Φρονεῖ ὅτι ἐν Ἑλλάδι συντρέχουν ἰδιαίτεροι λόγοι ὅπως μὴ περιορισθῇ κατὰ πολὺ ὁ ἀριθμὸς τῶν Βουλευτῶν. Γνωρίζομεν ὅτι οἱ πάντες πρὸς τοὺς Βουλευτὰς ἀποτείνονται δι' ὅλα τὰ ζητήματα. Τὸ ὅριον ὅθεν τὸ ὑπὸ τῆς Συνταγματικῆς Ἐπιτροπῆς τεθὲν φρονεῖ ὅτι εἶναι τὸ ὀρθότερον. Ὡς πρὸς τὸ ἐκλογικὸν σύστημα φρονεῖ ὅτι ἐπιβάλλεται ὅπως καθιερωθῇ διὰ τοῦ Συντάγματος τὸ σύστημα τῆς ἀναλογικῆς ἐκλογῆς, ἵνα μὴ ἔχῃ τὸ δικαίωμα ὁ Νομοθέτης ἑκάστοτε νὰ

μεταβάλῃ τὸ ἐκλογικὸν σύστημα. Τοῦτο ὀφείλει νὰ γίνῃ ὅπως ἐξασφαλισθῇ διὰ μίαν εἰσέτι περίοδον ἡ ὁμαλότης καὶ ὁ περιορισμὸς τῶν παθῶν.

Ὁ κ. **Γ. Μπακόπουλος** λέγει ὅτι ἡ κοινοβουλευτικὴ ἐπιτροπὴ πολὺ ὀρθῶς προτείνει τὴν διαγραφὴν τῆς συνταγματικῆς κατοχυρώσεως τοῦ ἐκλογικοῦ συστήματος. Δὲν μᾶς ἐνδιαφέρει τί γίνεται ἀλλαχοῦ, ἐν Ἑλλάδι ὅμως δὲν δύναται νὰ ἐφαρμοσθῇ τὸ σύστημα τοῦτο διὰ λόγους γενικοὺς καὶ εἰδικούς. Ὁ σκοπὸς τοῦ συστήματος τούτου εἶναι νὰ ἀντιπροσωπευθῶσιν ἐν τῷ κοινοβουλίῳ ὅλαι αἱ τάξεις. Ἀλλαχοῦ ὑπάρχει ἡ διαφορὰ αὕτη τῶν τάξεων. Ἐν Ἑλλάδι ὅμως δὲν ὑπάρχουν τάξεις κοινωνικαὶ ἢ οἰκονομικαί, χωριζόμεναι ἀπὸ μεγάλα συμφέροντα ὥστε νὰ δικαιολογῆται ἡ καθιέρωσις τοῦ τοιούτου συστήματος. Πάντες δὲ ἄλλος ὀλίγον καὶ ἄλλος πολύ, ἔχουν μίαν περιουσίαν. Ἡ διαίρεσις ἑνὸς λαοῦ εἰς τάξεις προϋποθέτει δυσαρμονίας κοινωνικὰς καὶ προκαλεῖ κοινωνικοὺς ἀγῶνας. Τὸ ἄρθρον 35 τοῦ Συντάγματος ἔρχεται εἰς ἀντίφασιν μὲ τὸ ἑπόμενον, καθ' ὃ εἷς βουλευτὴς δύναται νὰ κρίνῃ καὶ νὰ ψηφίζῃ ἐλευθέρως, ἐνῷ τὸ σύστημα τοῦτο καθιστᾷ τὴν ἐντολὴν τῶν ἐκλογέων ἐπιτακτικήν. Δύνασθε π. χ. οἱ Δημοκρατικοὶ νὰ προσχωρήσητε εἰς ἡμᾶς τοὺς Βασιλόφρονας; Ὄχι βεβαίως, διότι τότε θὰ εἴσθε ἐν ἀσυνεπείᾳ πρὸς τὴν ἐντολὴν τῶν ἐκλογέων σας. Ἔπειτα ἡ ἐφαρμογή του ἄγει εἰς πλεῖστα ἄτοπα δεδομένου ὅτι καὶ τῶν ἀνεξαρτήτων ἡ ἐκλογὴ ἀντίκειται πρὸς τὸ σύστημα τὸ ἀναλογικόν, διότι οὗτοι οὐδένα ἀντιπροσωπεύουν. Κηρύσσεται περαίνων ὑπὲρ τοῦ πλειοψηφικοῦ συστήματος καὶ τῆς εὐρείας περιφερείας.

Ὁ κ. **Π. Μαζαράκης** λέγει ὅτι εἶναι ὑπὲρ τοῦ ἀναλογικοῦ συστήματος, μὲ μόνην τὴν διαφορὰν ὅτι εἰς τὸ σύστημα τοῦτο πρέπει νὰ ἐπέλθουν ριζικαί τινες μεταβολαί. Ἓν τρωτὸν εἶναι, ἡ ἐπέμβασις τῶν ἀρχηγῶν τῶν κομμάτων εἰς τὴν τελευταίαν κατανομήν, ἄλλο τρωτὸν εἶναι τὸ σύστημα τῶν σταυρῶν καὶ ἄλλο τρωτὸν εἶναι τὸ νὰ λογίζωνται τὰ ὑπόλοιπα μιᾶς περιφερείας ὑπὲρ ἄλλης περιφερείας. Ὡς πρὸς τὸν ἀριθμὸν τῶν βουλευτικῶν θέσεων φρονεῖ ὅτι, ὅσον ὀλιγώτεροι εἶναι οἱ βουλευταὶ τόσον περιστότερον ἐξασφαλίζεται ἡ εὐρυθμος λειτουργία τοῦ Κοινοβουλίου ὡς πρὸς τοὺς νέους βουλευτάς, παρατηρεῖ ὅτι εἰς τὴν σημερινὴν Βουλὴν ὑπάρχουν 120 νέοι βουλευταὶ χωρὶς νὰ ἐμποδισθῇ ἡ ἐκλογὴ τούτων ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ. Φρονεῖ ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν 200 βουλευτῶν εἶναι ὑπερκρατὸς ἀφοῦ θὰ ἔχωμεν καὶ 100 γερουσιαστάς.

Ὁ κ. **Σ. Οἰκονομίδης** φρονεῖ ὅτι, μολονότι τὸ ἀναλογικὸν σύστημα εἶναι κάπως δικαιότερον, περιέχει ἐν τούτοις ἄπειρα κακά. Ἐν τῶν κακῶν τούτων εἶναι ὅτι δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἐφαρμοσθῇ εἰς τὴν Ἑλλάδα· ὅπου οἱ ἀγράμματοι εἶναι 50 %. Ἡ ἐκδήλωσις τῆς λαϊκῆς ψήφου δὲν δύναται νὰ εἶναι γνησία ὑπὸ τὸ σύστημα τοῦτο, τὸ ὁποῖον προϋποθέτει τὸ ψηφοδελτίον. Ὡς πρὸς τὸν ἀριθμὸν τῶν βουλευτῶν, λέγει, ὅτι ὅσον εὐρύτερον περιθώριον ἐκλογῆς βουλευτῶν ὑπάρχει τόσον μεγαλυτέραν πιθανότητα εἰσροῆς νέου αἵματος ἐν τῷ κοινοβουλίῳ ἔχομεν. Νομίζει ἐν τέλει ὅτι τὸ ἀνώτατον ὅριον δύναται νὰ κανονισθῇ εἰς 300.

Ὁ κ. **Σ. Σωτηριάδης** λέγει ὅτι οὐδεὶς λόγος ὑπάρχει νὰ περιληφθῇ τὸ ἀναλογικὸν ἐκλογικὸν σύστημα εἰς τὸν καταστατικὸν χάρτην, ὁ ὁποῖος ρυθμίζει τὰ πράγματα τῆς Χώρας διὰ μίαν μακρὰν σειρὰν ἐτῶν, διότι ἕκαστον ἐκλογικὸν σύστημα παρουσιάζει πλεονεκτήματα καὶ μειονεκτήματα ἀναλόγως τῆς ἐποχῆς καὶ δὲν πρέπει νὰ δεσμεύεται ὁ Νομοθέτης· ὡς πρὸς τὸν ἀριθμὸν τῶν βουλευτῶν φρονεῖ ὅτι δὲν πρέπει νὰ γραφῇ οὔτε κατώτατον οὔτε ἀνώτατον ὅριον. Ἀκολούθως ὁμιλεῖ περὶ τῆς γενομένης ἄλλοτε προτάσεως τοῦ Δ. Γούναρη ὅπως, προκειμένου νὰ ἐνεργηθοῦν ἐκλογαί, καταρτίζεται αὐστηρῶς ὑπηρεσιακὴ Κυβέρνησις. Τοῦτο ἐπιβάλλεται ὅπως ἀποφύγωμεν τοὺς ἐκτροχιασμοὺς εἰς τοὺς ὁποίους εἶναι ἐκτεθειμένη πᾶσα πολιτικὴ Κυβέρνησις εἰς τὰς παραμονὰς τῶν ἐκλογῶν, θέλουσα νὰ ἐπηρεάσῃ τὸ ἀποτέλεσμα τούτων ὑπὲρ αὐτῆς. Ταύτην τὴν τροπολογίαν, λέγει, εἰσηγοῦμαι ἐνώπιον τῆς Βουλῆς ἡ ὁποία δὲν εἶναι ἰδική μου ἀλλ' εἶναι τροπολογία τοῦ ἀειμνήστου ἀρχηγοῦ μας.

Ὁ κ. **Σ. Χασιώτης** λέγει ὅτι τὸ ἀναλογικὸν σύστημα ἐφαρμοσθὲν δὲν ἐδικαιολόγησεν τοὺς φόβους τῶν κηρυχθέντων ἐναντίον του, διότι οὐδένα ἐκ τῶν φόβων αὐτοῦ εἴδομεν πραγματοποιούμενον. Οὔτε κομμουνισταὶ ἦλθον οὔτε ἄλλο τι ἐγένετο. Μάλιστα ἡ ποιότης τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ Ἔθνους δὲν ἐμειώθη, ἀλλ' ἐβελτιώθη. Διὰ τοῦτο τὸ ἀναλογικὸν σύστημα θὰ ἔπρεπεν νὰ γραφῇ εἰς τὸ Σύνταγμα. Θὰ ἠδύνατο ὅμως τὸ σύστημα τοῦτο νὰ ἐφαρμοσθῇ οὐχὶ διὰ ψηφοδελτίου ἀλλὰ διὰ σφαιριδίου. Ὅταν θὰ συζητηθῇ ὁ σχετικὸς νόμος θὰ καταστῇ δυνατὸν νὰ ὑποδειχθῶσιν καὶ διορθωθῶσιν ὅλα τὰ παρουσιασθέντα ἄτοπα. Ὅσον ἀφορᾷ τὸν ἀριθμὸν τῶν βουλευτῶν, νομίζει ὅτι ἔπρεπεν νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ἡ ἀναλογία τοῦ πληθυσμοῦ, νὰ ὁρισθῇ δὲ ἡ ἀναλογία κατ' ἀνώτατον ὅριον ἑνὸς βουλευτοῦ ἀνὰ τριάκοντα χιλιάδας ἐκλογεῖς καὶ κατὰ κατώτατον ὅριον ἑνὸς ἀνὰ 25 χιλιάδας ἐκλογεῖς. Ὅσον ἀφορᾷ τὸ λεχθὲν περὶ ἀγῶνος τάξεων, αἱ τάξεις δημιουργοῦνται ἀφ' ἑαυτῶν ἐκ τῶν ἀναγκῶν καὶ τῶν συνθηκῶν τοῦ βίου. Εἴτε θέλομεν εἴτε δὲν θέλομεν, τὰ συμφέροντα τῶν τάξεων γεννῶνται μόνα των, ὅταν οἱ πολῖται ἀποκτήσουν συνείδησιν τῶν δικαιωμάτων των. Ἡ δημιουργία τῶν τάξεων δὲν πρέπει νὰ προκαλῇ φόβον τινά. Ὁ κίνδυνος δὲν ὑφίσταται ὅταν οἱ κομμουνισταὶ εὑρίσκωνται ἐντὸς τῆς Βουλῆς, ἀλλ' ἐκτὸς αὐτῆς. Κηρύσσεται περαίνων ὑπὲρ πρακτικῆς καὶ δικαίας ἀναλογικῆς ἀφ' ἑνὸς καὶ ἀφ' ἑτέρου ὑπὲρ τοῦ καθορισμοῦ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν βουλευτῶν ἀναλόγως τῶν ἐκλογέων.

Α. Μέρος. Περίεργον εἶνε, λέγει, ὅτι ἐνῷ παρ' ὅλων ἀναγνωρίζονται τὰ πλεονεκτήματα τῆς ἀναλογικῆς, ἐν τούτοις διστάζομεν νὰ τὴν κατοχυρώσωμεν συνταγματικῶς. Ἡ σημερινὴ Βουλὴ εἶναι ὁ καθρέπτης τῶν πολιτικῶν καὶ ἠθικῶν δυνάμεων τοῦ τόπου καὶ συνεπῶς τὸ ζήτημα δὲν πρέπει νὰ μείνῃ ἔκθετον, διότι δὲν θὰ ἐξυπηρετήσωμεν τὴν πολιτικὴν πρόοδον. Εἶναι συνεπῶς ὑποχρεωμένα τὰ πολιτικὰ κόμματα νὰ ἐξηγήσουν σαφῶς τὰς γνώμας των, διότι ἐξ αὐτοῦ θὰ ἐξαρτηθῇ ἡ πολιτικὴ καὶ κοινωνικὴ πρόοδος τοῦ τόπου.

Ὁ κ. **Γ. Καφαντάρης** (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν). Δὲν εἶνε ἄγνωστοι αἱ γνῶμαι μας, τὰς ὁποίας ἔχομεν εἴπει τοσάκις. Τὸ κόμμα τῶν προοδευτικῶν φιλελευθέρων εἶνε γνωστὸν ὅτι εἶνε κεκηρυγμένον ὑπὲρ τοῦ ἀναλογικοῦ συστήματος, ἀλλὰ κατὰ τῆς συνταγματικῆς του κατοχυρώσεως. Ἐκ τῶν καρπῶν τῆς μέχρι τοῦδε ἐφαρμογῆς του δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν ὅτι εἴμεθα εὐχαριστημένοι. Τὸ σύστημα ὅμως εἶνε ἐν τῇ ἐξελίξει του καὶ ἂν σπεύσωμεν νὰ τὸ κατοχυρώσωμεν συνταγματικῶς δὲν θὰ ἐνεργήσωμεν ὀρθῶς.

Ὁ κ. **Α. Μέρος** παρατηρεῖ ὅτι ἡ Βουλὴ ὀφείλει νὰ προστατεύσῃ τὸ σύστημα.

Ὁ κ. **Π. Τσαλδάρης** (Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν). Ἐκ τῶν ἀγορευσάντων οἱ περισσότεροι ὡμίλησαν ἐναντίον τοῦ συστήματος, λαμβανομένων δὲ ὑπ' ὄψιν τῶν δηλώσεων τοῦ κ. ἀρχηγοῦ τῶν προοδευτικῶν φιλελευθέρων καὶ τοῦ γεγονότος ὅτι δύο ἄλλα κόμματα εἶνε κατὰ τῆς ἀναλογικῆς, ἡ ὑποστήριξις αὐτῆς πλέον εἶνε πολὺ ἀσθενής.

Α. Μέρος Καὶ ὅμως τὸ λαϊκὸν κόμμα διὰ τοῦ ἱδρυτοῦ του εἶχε κηρυχθῇ ὑπὲρ τῆς ἀναλογικῆς.

Π. Τσαλδάρης. Δὲν εἶνε ἀνάγκη νὰ συνταγματοποιηθῇ τὸ ἀναλογικὸν σύστημα, ὅπως καὶ κανὲν ἐκλογικὸν σύστημα. Τὰ ἐκλογικὰ συστήματα ἐνδείκνυνται καὶ ἀντενδείκνυνται ἀναλόγως τῶν περιστάσεων. Παράδειγμα ἔχομεν τὰ ἐφαρμοσθέντα ἐν Γαλλίᾳ ἐπὶ Μπριὰν καὶ Ἐρριὼ καὶ τὰ μελετώμενα ἤδη ἐν Γερμανίᾳ πρὸς ἀναθεώρησιν τῆς συνταγματικῆς διατάξεως, περὶ τοῦ ἐκλογικοῦ συστήματος. Τὰ ἐκλογικὰ συστή-

ματα εἴθισται καὶ ὀρθῶς νὰ εἶνε ἁρμοδιότητος τῆς νομοθετικῆς ἐξουσίας.

Ὁ κ. **Α. Μέρος** συνεχίζων λέγει ὅτι ὅσα κόμματα ἐνταῦθα εἶνε ὑπὲρ τῆς ἀναλογικῆς ὀφείλουν νὰ παλαίσουν ὑπὲρ αὐτῆς καὶ καταλήγων κηρύσσεται ὑπὲρ τοῦ περιορισμοῦ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν βουλευτῶν.

Ὁ κ. **Ι. Βαλαλᾶς** λέγει σχετικῶς μὲ τὴν τροπολογίαν τοῦ κ. Μπουσίου περὶ μερίμνης πρὸς ὑποχρεωτικὴν ἐγγραφὴν εἰς τοὺς καταλόγους τῶν ἐκλογέων, ὅτι αὕτη πρέπει νὰ γίνῃ δεκτὴ διὰ νὰ ἐκαθαρισθοῦν ἐξ ἄλλου καὶ οἱ ἐκλογικοὶ κατάλογοι. Προχωρῶν ἀναπτύσσει ὅτι, εὐκόλως διὰ τῆς ὑποχρεωτικῆς καταρτίσεως παρὰ τῶν δημάρχων καὶ τῶν προέδρων τῶν κοινοτήτων τῶν καταλόγων, θὰ κατηρτίζοντο ἄρτιοι οὗτοι μὲ τὴν ἀπαιτουμένην ἐποπτείαν τῆς Διοικήσεως.

Ὁ κ. **Θ. Τουρκοβασίλης** λέγει κατ' ἀρχὰς ὅτι ὤφειλε νὰ τερματισθῇ ἡ συζήτησις τοῦ ἄρθρου 119, διότι ἐκ τῆς παρατάσεως εἶνε ἀνήσυχος ἡ κοινὴ γνώμη. Πραγματευόμενος εἶτα τὰ τοῦ ἄρθρου 35 εὑρίσκει ὅτι εἶνε ἐκτὸς πάσης ὀρθοφροσύνης ἡ συνταγματικὴ κατοχύρωσις τῆς ἀναλογικῆς. Ἀνάγκη τοιαύτης κατοχυρώσεως δὲν ὑπάρχει καὶ οὔτε ἔγεινεν εἰς κανὲν κράτος τοιαύτη. Ἐὰν τὴν συνταγματοποιήσωμεν ἐδῶ καὶ παραστῇ ἀνάγκη καταργήσεώς της πρέπει νὰ γίνῃ ἐπανάστασις.

Μ. Τσαρλαμπᾶς. Θὰ συνέλθῃ ἐθνοσυνέλευσις δηλ. Βουλὴ καὶ Γερουσία καὶ θὰ τὴν τροποποιήσῃ.

Θ. Τουρκοβασίλης. Καὶ ἡ τοιαύτη ἐθνοσυνέλευσις θὰ εἶνε ἠπία ἐπανάστασις. Ὁμιλῶν εἶτα ἐπὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν βουλευτῶν εὑρίσκει ὅτι δὲν πρέπει νὰ τεθοῦν ὅρια ἀριθμητικὰ διότι οὕτω θὰ περιορισθοῦν τὰ νέα στοιχεῖα.

Ὁ κ. **Γ. Σακαλῆς.** Ἡ ἀναλογικὴ ἀντιπροσωπεία, λέγει, δὲν εἶνε ἐκ τῶν θεσμῶν περὶ ὧν ἔχει σχηματισθῇ ἑδραία κοινὴ συνείδησις. Εἶνε πανταχοῦ θεσπισμένος ὁ θεσμὸς δοκιμαστικῶς, μὴ μεσολαβήσαντος εἰσέτι τοῦ ἱκανοῦ χρόνου ἐφαρμογῆς. Διὰ τοῦτο ἡ συνταγματικὴ κατοχύρωσις τῆς ἀναλογικῆς δὲν θὰ ἦτο ὀρθή. Ὅσον ἀφορᾷ τὸν ἀριθμὸν τῶν βουλευτῶν φρονεῖ ὅτι ὀρθῶς ὡρίσθη οὕτος παρὰ τῆς συνταγματικῆς ἐπιτροπῆς. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν βάσιν τοῦ πληθυσμοῦ, ἣν ὁρίζει τὸ ἄρθρον, νομίζει ὅτι θὰ ἦτο ὀρθότερον νὰ διατυπωθῇ ἡ ἀναλογία τῶν κατοίκων ἢ μᾶλλον ἡ ἀναλογία τῶν ψηφιζόντων ἐκλογέων, διὰ νὰ μὴ ἔχωμεν τοὺς περισσοτέρους ἀπὸ κάθε ἄλλο κράτος ἀντιπροσώπους, ὅπως ἔχομεν καὶ τοὺς περισσοτέρους ἀξιωματικοὺς καὶ τοὺς περισσοτέρους ὑπαλλήλους.

Ὁ κ. **Ι. Κίνιας** τονίζει ὅτι δὲν εἶνε δεδικαιολογημένη ἡ προσπάθεια ὅπως ἐγγράφωνται ἐν τῷ Συνταγματικῷ χάρτῃ πολλαπλαῖ λεπτομέρειαι. Ἡ ἀναγραφὴ τοῦ ἐκλογικοῦ συστήματος ἐν τῷ Συντάγματι εἶνε ἀνεπιστημονική, διότι τὰ ἐκλογικὰ συστήματα δὲν πρέπει νὰ δεσμεύουν τὴν ἐξέλιξιν τῆς ζωῆς τοῦ τόπου. Συνεπῶς πᾶσα δέσμευσις ἐν τῷ Συντάγματι, οὔτε ἐπιστημονικὴ εἶνε, οὔτε ἐνδεδειγμένη ἀφοῦ ἐξ ἄλλου οὔτε ἔχομεν δεδομένον ἀκόμη ἂν ἡ ἀναλογικὴ ἀπέδωσε καρπούς. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἀναγραφὴν ἀριθμοῦ ὁρίου βουλευτῶν ἐν τῷ Συντάγματι, νομίζει ὅτι δὲν εἶνε ὀρθὴ αὕτη διότι εἶνε ζήτημα μελλούσης ἐξελίξεως πληθυσμοῦ καὶ νέων ἴσως συνθηκῶν τοῦ τόπου, αἱ ὁποῖαι οὐδέποτε πρέπει νὰ δεσμεύωνται διὰ συνταγματικῶν διατάξεων.

Α. Παπαναστασίου (Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας). Ὑπεβλήθησαν λέγει ἐπὶ τοῦ ἄρθρου τούτου τρεῖς οὐσιώδεις τροπολογίαι, ἡ ἀφορῶσα τὸν ἀριθμὸν τῶν Βουλευτῶν, ἡ ἀφορῶσα τὴν ὑπηρεσιακὴν Κυβέρνησιν καὶ ἡ ἀφορῶσα τὸ ἐκλογικὸν σύστημα. Ὡς πρὸς τὸν ἀριθμὸν τῶν Βουλευτῶν, ἡ ἐν τῷ Συντάγματι ἀναγραφὴ αὐτοῦ κατ' ἀνώτατα καὶ κατώτατα ὅρια δὲν φρονοῦμεν ὅτι θὰ ἀποτελέσῃ φραγμὸν διὰ τὴν εἰσαγωγὴν νέων ἀνδρῶν καὶ δὲν ὑπάρχει φόβος νὰ στερήσῃ τὴν Βουλὴν τοιούτων. Ὁ ἀριθμὸς ἐξαρτᾶται ὄχι μόνον ἀπὸ πληθυσμόν, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὴν γεωγραφικὴν θέσιν ἑκάστου τόπου, ἀπὸ τὸ πνευματικὸν καὶ πολιτικὸν ἐπίπεδον αὐτοῦ καὶ ἀπὸ ἄλλας πολλὰς συνθήκας καὶ ὅρους. Ἡμεῖς ἐχομεν ἀναλογίαν ἀριθμοῦ βουλευτῶν, μὴ συγκρινομένην μὲ κανένα ἄλλο Κράτος καὶ δὲν εἰμπορεῖ νὰ ἀμφισβητηθῇ ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν 200 Βουλευτῶν ὡς ἐλάχιστον ὅριον εἶναι ἐπαρκὴς διὰ νὰ ἀντιπροσωπεύονται ἐν τῇ Βουλῇ ὅλαι αἱ πολιτικαὶ δυνάμεις καὶ τὰ ἀξιόλογα πολιτικὰ ρεύματα τοῦ τόπου, ἀφοῦ μάλιστα λάβωμεν ὑπ' ὄψιν ὅτι θὰ γίνῃ καὶ Γερουσία. Συνεπῶς ὁ ἀριθμὸς ὃν ὥρισεν ἡ Συνταγματικὴ ἐπιτροπὴ εἶναι ἐπαρκής. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν πρότασιν περὶ ὑπηρεσιακῆς Κυβερνήσεως πρὸς διενέργειαν τῶν ἐκλογῶν δὲν ἠμποροῦμεν, λέγει, νὰ συμφωνήσωμεν πρὸς ταύτην, διότι πάντοτε εἴμεθα ἀντίθετοι τῶν ὑπηρεσιακῶν Κυβερνήσεων, ἐκτὸς ἐξαιρετικωτάτων περιπτώσεων. Αἱ ὑπηρεσιακαὶ Κυβερνήσεις σημαίνουν ἀνωμαλίαν καὶ διαχείρισιν τῆς ἐξουσίας παρ' ἀνθρώπων μὴ ἐχόντων συνείδησιν οἱασδήποτε πολιτικῆς εὐθύνης καὶ μὴ παρεχόντων καμμίαν ἐμπιστοσύνην. Ἐκτὸς τούτου κατὰ τὸ διάστημα τῶν ἐκλογῶν, καθ' ἃς θέλετε νὰ ἐπιβάλλετε ὑποχρεωτικῶς ὑπηρεσιακὴν Κυβέρνησιν, δύνανται νὰ ἐμφανισθοῦν σοβαρώτατα ζητήματα, τὰ ὁποῖα δὲν ἠμποροῦμεν νὰ τὰ ἀφίσωμεν νὰ τὰ διαχειρισθοῦν ὑπηρεσιακαὶ Κυβερνήσεις. Ἀλλὰ ἀσχέτως τούτων ἡ ἱστορία καὶ τοῦ παλαιοῦ καὶ τοῦ προσφάτου παρελθόντος τῶν ὑπηρεσιακῶν Κυβερνήσεων δὲν μᾶς ἐνθουσιάζει καθ' ὁλοκληρίαν, διότι ἐπαναλαμβάνομεν στεροῦνται αὗται τοῦ ἀναγκαίου αἰσθήματος τῆς πολιτικῆς εὐθύνης.

Ὁ κ. **Χ. Βοζίκης,** ἡ πρότασις, παρατηρεῖ, ὑπεβλήθη ἐκ τοῦ φόβου τοῦ ἐπηρεασμοῦ τῶν ἐκλογῶν, ἐφόσον ἐνεργοῦνται παρὰ πολιτικῶν Κυβερνήσεων.

Ὁ κ. **Α. Παπαναστασίου** (Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας) Καμμία ἐγγύησις δὲν ὑπάρχει ὅτι θὰ εἶνε ἀνεπηρέαστοι αἱ ἐκλογαί, αἱ ἐνεργούμεναι ἀπὸ ὑπηρεσιακὰς Κυβερνήσεις, διότι καὶ αὐταὶ θὰ συγκροτοῦνται ἀπὸ ἄτομα ἔχοντα ἀπαραιτήτως πολιτικὸν φρόνημα. Ἄλλωστε ἐὰν φοβούμεθα ἐπηρεασμοὺς κατὰ τὰς ἐκλογάς, ὀφείλομεν νὰ εὕρωμεν ἐκλογικὸν σύστημα μὴ δεχόμενον ἐπηρεασμούς, κατ' ἔκτασιν δυναμένην νὰ ἀλλοιώσῃ τὸ ἐκλογικὸν φρόνημα. Ὅσον ἀφορᾶ τὸ ἐκλογικὸν σύστημα, λέγει ὅτι δὲν πρόκειται περὶ λεπτομερείας ὡς παρεστάθη, παρεισφρησάσης ἀδικαιολογήτως εἰς τὸ Σύνταγμα. Τὸ ἀναλογικὸν σύστημα εἶνε συνυφασμένον καὶ ἀλληλένδετον μὲ τὴν ἀρχὴν τῆς καθολικῆς ψηφοφορίας καὶ μόνον αὐτὸ ἐξασφαλίζει τὴν ἐκπροσώπησιν, κατὰ τρόπον ὅσον καὶ δίκαιον ὅλων τῶν πολιτικῶν δυνάμεων τοῦ τόπου, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ πλειοψηφικόν, μὲ τὸ ὁποῖον μεγάλαι μᾶζαι ἐκλογέων δύνανται νὰ μείνουν ἄνευ ἀντιπροσωπείας. Ὅλα ἐξ' ἄλλου τὰ Κράτη, τὰ ἐφαρμόσαντα τὴν ἀναλογικὴν δὲν τὴν ἀνέτρεψαν, εἰμπορεῖ νὰ τὴν ἐτροποποίησαν, τὴν διετήρησαν ὅμως καὶ τὴν διατηροῦν καὶ δὲν εἶνε ὀλίγα ὅσα τὴν ἔχουν κατοχυρώσει καὶ συνταγματικῶς. Ἐὰν ὑπάρχουν ἐδῶ καὶ ἀλλοῦ κόμματα φιλελεύθερα, κεκηρυγμένα κατὰ τῆς ἀναλογικῆς, τοῦτο εἶνε διότι θέλουν καὶ ἐπιδιώκουν διὰ τοῦ πλειοψηφικοῦ νὰ ἔχουν ἀπόλυτον ἐπικράτησιν καὶ κυριαρχίαν. Τοῦτο συμβαίνει καὶ ἐδῶ, εἴτε διότι δὲν ἔχομεν ἀκόμη τὴν πρέπουσαν πολιτικὴν ἀγωγήν, εἴτε διότι δὲν ἔχει ἐμποτισθῇ ἀκόμη ὁ τόπος μὲ τὸ συναίσθημα τῆς ἀνάγκης, ὅπως μὴ καταπνίγεται ἡ ἀντιπροσώπευσις μεγάλων λαϊκῶν μαζῶν. Ἡ θέλησις τῆς πλειονοψηφίας τῆς Βουλῆς, καίτοι ἀναγνωρίζουσης ὅτι τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἀναλογικῆς εἶνε ἄριστα, εἶνε φανερὰ ὑπὲρ τῆς μὴ συνταγματικῆς κατοχυρώσεως τοῦ συστήματος, ὅπερ ὅμως θὰ μείνῃ, ἂν καὶ θὰ ἦτο ἀπαραίτητος ἡ συνταγματικὴ κατοχύρωσις, διότι εἰς τὰς περιστάσεις, τὰς ὁποίας διανύομεν θὰ ἦτο ἀνάγκη νὰ ἦτο βέβαιος ὁ μέλλων τρόπος τῆς διενεργείας τῶν ἐκλογῶν. Δὲν εἰμπορῶ, λέγει, ν' ἀποκρύψω τὸν φόβον ὅτι ἂν καταργηθῇ τὸ ἀναλογικὸν σύστημα πάλιν θ' ἀναμοχλευθοῦν αἱ ἀντιθέσεις καὶ τὰ πάθη, πάλιν θ' ἀναζωπυρηθοῦν οἱ ἐμφύλιοι ἀχῶνες καὶ θὰ ὑπάρχῃ ἡ τάσις εἰς ὡρισμένα κόμματα νὰ κυριαρχήσουν διὰ τοῦ

μὴ παριστῶντος τὴν ἀκριβῆ λαϊκὴν θέλησιν πλειοψηφικοῦ συστήματος. Εὔχομαι ὅπως ἡ διαγραφὴ τῆς συνταγματικῆς κατοχυρώσεως μὴ ἔχῃ δυσάρεστα ἀποτελέσματα, πάντως ἡμεῖς ἐπράξαμεν τὸ καθῆκόν μας. Τελευτῶν ὅσον ἀφορᾷ τὴν βάσιν τοῦ πληθυσμοῦ περὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν βουλευτῶν λέγει ὅτι ἡ παρατήρησις τοῦ κ. Σακκαλῆ εἶνε ὀρθὴ καὶ θὰ ἔπρεπε νὰ διεγράφετο ἡ διάταξις τοῦ πρώτου ἐδαφίου τῆς δευτέρας παραγράφου τοῦ ἄρθρου 35.

Ὁ κ. **Ε. Σταυρίδης** κηρύσσεται ὑπὲρ τῆς συνταγματικῆς κατοχυρώσεως τοῦ ἀναλογικοῦ συστήματος. Ἐλέχθη, λέγει, ὅτι ἡμεῖς εἰσήλθομεν εἰς τὴν Βουλὴν χάρις εἰς τὴν ἀναλογικήν. Τοῦτο οὐδεὶς τὸ ἀμφισβητεῖ, καὶ διὰ τοῦτο ἡ ἐργατικὴ τάξις εἶνε ὑπὲρ τῆς ἀναλογικῆς. Μὴ κατοχυροῦντες τὴν ἀναλογικὴν διὰ τοῦ Συντάγματος, ἀφίνομεν ἐλευθέραν πᾶσαν Κυβέρνησιν νὰ μεταβάλλῃ τὸ σύστημα τοῦτο. Δὲν εἶνε ὅμως μόνον ἡ ἀναλογική, ἡ ὁποία θὰ ἔπρεπε νὰ κατοχυρωθῇ διὰ τοῦ Συντάγματος, ἀλλὰ καὶ ἡ ψῆφος τῶν γυναικῶν, καὶ μάλιστα τῶν γυναικῶν τῶν ἐργαζομένων καὶ εἰσφερουσῶν εἰς τὴν παραγωγήν. Ἰσχυρίσθησαν τινὲς ὅτι δὲν ὑπάρχουν ἐν Ἑλλάδι τάξεις. Ἀλλὰ τοῦτο ἀποδεικνύει ὅτι δὲν γνωρίζουν καλὰ τὰ πράγματα οἱ τοῦτο ὑποστηρίζοντες. Συνιστᾷ ὅπως ληφθοῦν πάντα τὰ μέτρα, ὅπως ἐγγραφῶνται εἰς τοὺς ἐκλογικοὺς καταλόγους οἱ ἀπολυόμενοι ἐκ τοῦ Στρατοῦ ἔφεδροι. Κηρύσσεται δὲ τελευτῶν ὑπὲρ τῆς τροπολογίας καθ' ἣν τὰς ἐκλογὰς δέον νὰ διεξάγουν ὑπηρεσιακαὶ Κυβερνήσεις.

Ὁ κ. **Δ. Μπότσαρης** ὁμιλῶν ἐπὶ ὑποβεβλημένης τροπολογίας του, λέγει ὅτι, σήμερον δὲν ὑφίστανται οἱ λόγοι οἱ ὁποῖοι κατὰ τὸ ἐγγὺς παρελθὸν ἐπέβαλον τὴν ἀποδοχὴν τοῦ ἀναλογικοῦ συστήματος, τὸ ὁποῖον δὲν συντελεῖ παρὰ εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ ἀρριθισμοῦ καὶ ἑνὸς ἀμφιβόλου νεοανδρισμοῦ. Ὡς πρὸς τὸν ἀριθμὸν τῶν βουλευτῶν, φρονεῖ ὅτι οὗτος θὰ ὤφειλε νὰ ἐλαττωθῇ καὶ εἰς τὸ ἐλάχιστον δυνατὸν ὅριον καὶ διὰ λόγους οἰκονομίας. Ἐπίσης φρονεῖ ὅτι πρέπει νὰ διαγραφῇ ἐκ τοῦ ἄρθρου ἡ φράσις «πλὴν ἂν κατ' ἄλλον τρόπον ὁ νόμος ὁρίζει».

Ὁ κ. **Σπ. Στάης,** προκειμένου περὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν βουλευτῶν, φρονεῖ ὅτι ὀρθὸν θὰ ἦτο νὰ ὁρισθῇ κατώτατον ὅριον ὁ ἀριθμὸς τῶν 200, νὰ μὴ ὁρισθῇ δὲ ὅριον ἀνώτατον. Ὁμιλῶν ἀκολούθως, σχετικῶς πρὸς τὰ λεχθέντα διὰ τὸ ἀναλογικὸν σύστημα ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Γεωργίας, λέγει ὅτι ἐν Ἀγγλίᾳ πεντάκις εἰσαχθὲν τὸ σύστημα ἀπερρίφθη, εἰς δὲ τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας οὐδαμοῦ ἰσχύει. Ἐν Ἰταλίᾳ τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἀναλογικῆς ὑπῆρξαν ὀλέθρια, παντοῦ ἐξηπλώθη ἡ ἀναρχία, ἡ γεννήσασα τὸν Μουσσολίνι, καὶ ἐκεῖ δὲ κατηργήθη. Ἐξετάζει ἀκολούθως τὰ γινόμενα ἐν Γαλλίᾳ, καὶ ἀναφερόμενος εἰς τὰ ἀποτελέσματα, ἅτινα εἶχεν ἡ ἀναλογικὴ ἐν Ἑλλάδι, ταῦτα, λέγει, πρόκεινται πρὸ ἡμῶν. Δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ διοικηθῇ τόπος τις μὲ συνεργαζόμενα κόμματα.

Ὁ κ. **Α. Παπαναστασίου** (Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας) λέγει ὅτι βάσις τοῦ συλλογισμοῦ τοῦ κ. βουλευτοῦ εἶνε ὅτι ἡ ἀναλογικὴ αὐξάνει τὰ κόμματα, τοῦτο ὅμως δὲν εἶνε ἀκριβές, διότι καὶ μὲ τὸ πλειοψηφικὸν τὰ ἴδια κόμματα θὰ ὑπῆρχον.

Ὁ κ. **Σπ. Στάης** τονίζει ὅτι μὲ τὸ πλειοψηφικὸν σύστημα τὸ πρῴην μικρὸν Κράτος προώδευσε καὶ ἀνεπτύχθη, ἐνῷ μὲ τὸ ἀναλογικὸν σύστημα ἔχομεν πρόδηλα πρὸ ἡμῶν τὰ ἀποτελέσματα τῆς Κυβερνήσεως, ἡ ὁποία ἐπὶ σοβαρωτάτων ζητημάτων δὲν δύναται νὰ λάβῃ ἀποφάσεις.

Ὁ κ. **Β. Σαγιᾶς** λέγει ὅτι ὑπέβαλε δύο τροπολογίας εἰς τὸ ἄρθρ. 35, καὶ ἡ μὲν μία ἀφορᾷ τὴν καθιέρωσιν τοῦ ἐκλογικοῦ συστήματος συνταγματικῶς. Καὶ φρονεῖ μὲν ὅτι διὰ τὰ Ἑλληνικὰ πράγματα τὸ ἁρμόζον σύστημα εἶναι τὸ πλειοψηφικὸν διὰ σφαιριδίου, κατόπιν ὅμως τῶν γενομένων συζητήσεων ἀποσύρει τὴν τροπολογίαν ταύτην. Ὑπέβαλε καὶ δευτέραν τροπολογίαν περὶ καθορισμοῦ ὑπηρεσιακῆς κυβερνήσεως πρὸς διεξαγωγὴν τῶν ἐκλογῶν. Ἀναπτύσσων τὴν τροπολογίαν του ταύτην λέγει ὅτι, ἡ πρότασις αὕτη εἶναι λογικὴ καὶ ἔντιμος. Μετὰ τὴν τρικυμιώδη 10ετίαν, τὴν ὁποίαν διήλθομεν, ὀφειλομένην εἰς τὴν ἀμφισβήτησιν τῆς διεξαγωγῆς γνησίων ἐκλογῶν καὶ μόνον τὸ γεγονὸς τοῦτο θὰ ἦτο ἀρκετὸν νὰ πείσῃ τὴν Βουλὴν περὶ τῆς ἀνάγκης τῆς ψηφίσεως τῆς τροπολογίας ταύτης.

Ὁ κ. **Π. Μαζαράκης** παρατηρεῖ ὅτι κατὰ τὰς ἐκλογὰς τοῦ 1896 ἡ ὑπηρεσιακὴ Κυβέρνησις ἔκαμεν ὄργια καὶ ἀπέκλεισεν ἀπὸ τὴν Βουλὴν τὸν ἀείμνηστον Τρικούπην.

Ὁ κ. **Β. Σαγιᾶς** συνεχίζων λέγει ὅτι εἶναι ἀνάγκη νὰ καθιερώσωμεν ὅλους τοὺς ὅρους, ὑφ' οὓς αἱ ἐνεργούμεναι ἐκλογαὶ δὲν θὰ γεννήσωσιν ἀμφισβητήσεις. Ἡ πρότασίς του σκοπεῖ νὰ μὴ ἐπιτραπῇ νὰ κλονισθῇ ἡ πίστις τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ εἰς τὸ ἐλεύθερον πολίτευμα. Ὡς πρὸς τὰς ἐξενεχθείσας ἀντιρρήσεις ὅτι κατὰ τὸ χρονικὸν διάστημα τῶν ἐκλογῶν εἶναι δυνατὸν νὰ παρουσιασθῇ ἀνάγκη λήψεως σοβαρωτέρων μέτρων, τὰ ὁποῖα δὲν θὰ δυνηθῇ νὰ λάβῃ ἡ ὑπηρεσιακὴ Κυβέρνησις, λέγει ὅτι, ἐὰν ὁ πολιτικὸς ὀργανισμὸς ἐλιχθῇ μέχρι τοῦ βαθμοῦ νὰ ἐπηρεάσῃ ἀνωτάτους λειτουργοὺς τῆς Δικαιοσύνης, συμβούλους τῆς ἐπικρατείας καὶ καθηγητὰς τοῦ Πανεπιστημίου, ποῖα θὰ ἠδύνατο νὰ ὑπάρξῃ ἐγγύησις ὅτι ἡ πολιτικὴ Κυβέρνησις θὰ διεξήγαγε τὰς ἐκλογὰς ἀμερολήπτως:

Ὁ κ. **Α. Παπαναστασίου** (Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας) λέγει ὅτι ἡ μεγαλειτέρα ἐγγύησις εἶναι ἡ ἐνέργεια τῶν ἐκλογῶν ὑπὸ κοινοβουλευτικῆς Κυβερνήσεως. Ἄλλως τε εἶναι λίαν ἐπικίνδυνον ἀνὰ διετίαν ἢ τριετίαν νὰ δίδωμεν τὴν Κυβέρνησιν εἰς χεῖρας ἀνθρώπων μὴ ἐχόντων τὴν ἐμπιστοσύνην τοῦ λαοῦ.

Ὁ κ. **Β. Σαγιᾶς** ἐξακολουθῶν λέγει ὡς πρὸς τὸ ἐπιχείρημα ὅτι εἶναι δυνατὸν νὰ ἀναβληθῶσιν αἱ ἐκλογαί, ὁπότε θὰ διευθύνεται ἡ χώρα ἐπὶ πολὺν χρόνον ὑπὸ ὑπηρεσιακῆς Κυβερνήσεως, ὅτι ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει θὰ ἠδύνατο νὰ ἐπανέλθῃ ἡ πολιτικὴ Κυβέρνησις, τὴν ὁποίαν θὰ διεδέχετο ἡ ὑπηρεσιακὴ κατὰ τὸν χρόνον τῶν ἐκλογῶν. Ὅταν μάλιστα ἔχωμεν πράξεις ὡς αἱ τῆς τελευταίας Κυβερνήσεως, τὸ ἐπιχείρημα τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῆς Γεωργίας ἀναστρέφεται ὑπὲρ τῆς καθιερώσεως τῆς ἀρχῆς τῆς διενεργείας ἐκλογῶν ὑπὸ ὑπηρεσιακῆς Κυβερνήσεως. Ἄλλως τε καὶ ἡ πολιτικὴ Κυβέρνησις κατὰ τὸν χρόνον τῆς διεξαγωγῆς τῶν ἐκλογῶν δὲν δύναται νὰ πράττῃ παρὰ ὑπηρεσιακὰς ἐνεργείας.

Ὁ κ. **Π. Τσαλδάρης** (Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν) λέγει ὅτι μετὰ τὰς διεξαχθείσας συζητήσεις, ἡ Βουλὴ ἐπείσθη ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τῆς μὴ καθιερώσεως συνταγματικῶς τοῦ ἐκλογικοῦ συστήματος, διότι ἄλλως τε καὶ οἱ ὑποστηρικταὶ ἑνὸς συστήματος ἐκλογικοῦ εἶναι δυνατὸν μετά τινα χρόνον νὰ μεταβάλουν γνώμην. Ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τοῦ ἀριθμοῦ τῶν βουλευτῶν, τάσσεται μὲ τὴν ἄποψιν ὅπως ὁ ἐλάχιστος ἀριθμὸς εἶναι 200, ὁ δὲ μέγιστος 250. Ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τοῦ σχηματισμοῦ ὑπηρεσιακῆς Κυβερνήσεως διὰ τὴν διεξαγωγὴν τῶν ἐκλογῶν λέγει ὅτι, τὸ Λαϊκὸν Κόμμα καὶ ἄλλοτε ὑποστήριξε τὴν ἄποψιν ταύτην καὶ σήμερον τὴν ὑποστηρίζει, ἀλλὰ μὲ τὸν περιορισμὸν ὅπως οὐχὶ εἰς πᾶσαν περίπτωσιν σχηματίζεται ἡ ὑπηρεσιακὴ Κυβέρνησις διὰ τὴν διενέργειαν τῶν ἐκλογῶν, ἀλλὰ ὁσάκις ἡ Βουλὴ διαλύεται πρὸ τῆς παρελεύσεως τῆς περιόδου αὐτῆς, διότι δὲν θὰ ἦτο ὀρθὸν νὰ διεξαγάγῃ ἐκλογὰς Κυβέρνησις μὴ ἀπολαύουσα τῆς ἐμπιστοσύνης τοῦ ἑτέρου παράγοντος. Ἄλλως τε συμβαίνει ὥστε ἡ πολιτικὴ Κυβέρνησις νὰ ἐξασκῇ τὴν δύναμίν της ὑπὲρ ἑνὸς ὡρισμένου κόμματος, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον δὲν θὰ συμβαίνῃ μὲ τὴν ὑπηρεσιακὴν Κυβέρνησιν. Κατὰ τῆς προτάσεως ταύτης ἀντετάχθη ὅτι δὲν θὰ ἦτο ἐνδεδειγμένον νὰ ἐκυβερνᾶτο τὸ Κράτος ἐπὶ ὡρισμένον χρονικὸν διάστημα ἀπὸ ὑπηρεσιακὴν Κυβέρνησιν, διότι εἶναι πιθανὸν νὰ παρουσιασθοῦν σοβαρὰ ζητήματα. Ἀλλὰ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει θὰ ἠδύνατο ἡ Κυβέρνησις αὕτη, προκειμένου νὰ ἀντιπροσωπευθῇ εἰς τὸ ἐξωτερικὸν νὰ ἀποταθῇ εἰς τοὺς πολιτικοὺς ἄνδρας ἵνα τὸ ἀντιπροσωπεύσωσιν.

Ὁ κ. **Γ. Καφαντάρης** (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν) λέγει ὅτι ἀνεπτύχθησαν ὅλα τὰ ὑπὲρ καὶ τὰ κατὰ ἐπιχειρήματα περὶ τῆς προτάσεως τῆς διεξαγωγῆς τῶν ἐκλογῶν ὑπὸ ὑπηρεσιακῆς Κυβερνήσεως. Τὸ μόνον ἐπιχείρημα εἶναι ἡ ἀνεπηρέαστος καὶ ἀνόθευτος διεξαγωγὴ τῶν ἐκλογῶν, ἀλλὰ θὰ ἠδύνατό τις νὰ φέρῃ παραδείγματα πολιτικῶν Κυβερνήσεων, αἵτινες ἀνεπηρεάστως διεξήγαγον τὰς ἐκλογάς. Αὐτὸ σημαίνει ὅτι αἱ ἐγγυήσεις περὶ γνησίας ἐκδηλώσεως τοῦ λαϊκοῦ φρονήματος πρέπει νὰ ἀναζητηθῶσιν οὐχὶ εἰς τὰς Κυβερνήσεις, ἀλλὰ εἰς τὴν ὀργάνωσιν τῶν ὑπηρεσιῶν. Ὅταν περιφρουρήσωμεν ἐπαρκῶς τὰς ὑπηρεσίας ταύτας, ὥστε ἡ θέλησις τοῦ κέντρου νὰ ἔχῃ ἀσήμαντον ἐπίδρασιν ἐπὶ τῶν διαφόρων ὀργάνων πάντα τὰ ἐπιχειρήματα ὑπὲρ τῆς ὑπηρεσιακῆς Κυβερνήσεως καταρρέουν. Ἀλλὰ καὶ ἀντιστρόφως ἐὰν δὲν λαμβάνῃ ἡ μέριμνα αὕτη, ποία θὰ ὑπάρξῃ ἐγγύησις ὅτι δὲν θὰ εὑρεθοῦν τὰ κατάλληλα ὄργανα ἐξυπηρετήσεως τῶν μελλόντων τυχὸν νὰ ὑπερισχύσωσι κατὰ τὰς ἐκλογάς. Ὅ,τι δὲ καθιστᾷ τὴν πρότασιν ἀπαράδεκτον εἶναι καὶ αἱ τροπολογίαι, αἵτινες ὑπεβλήθησαν, κατὰ τὰς ὁποίας ἡ ὑπηρεσιακὴ Κυβέρνησις εἰς περίπτωσιν ἀναβολῆς τῶν ἐκλογῶν νὰ παραιτῆται. Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ζητεῖτε διὰ τὴν ἀσφαλῆ διεξαγωγὴν τῶν ἐκλογῶν δὲν θὰ τὸ εὕρετε εἰς τὴν ὑπηρεσιακὴν Κυβέρνησιν. Ἄλλως τε τὰ κόμματα δὲν ἔχουν ἀνάγκην νὰ ἐπηρεάσουν τὸν λαὸν τὰς τελευταίας ἡμέρας καὶ σχεδὸν πάντοτε ὁσάκις αἱ Κυβερνήσεις ἐξήσκησαν φατριασμὸν κατὰ τὰς ἡμέρας τῶν ἐκλογῶν συνετρίβησαν.

Ἑπομένως οὐδὲν ἔχομεν νὰ φοβηθῶμεν ὡς πρὸς τὸν ἐπηρεασμὸν τοῦ λαοῦ κατὰ τὰς ἡμέρας τῶν ἐκλογῶν. Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἔχομεν νὰ φοβηθῶμεν εἶνε ἡ ὑπηρεσιακὴ ὀργάνωσις. Ζητοῦμεν δὲ διὰ τῆς προτάσεως ταύτης νὰ καταδικάσωμεν τὴν χώραν εἰς μίαν κυβερνητικὴν ἀπονέκρωσιν δι' ὡρισμένον χρόνον, οὐδεὶς δὲ δύναται ν' ἀναλάβῃ τὴν εὐθύνην αὐτήν. Διὰ τοῦτο φρονεῖ ὅτι πρέπει ν' ἀφεθῇ ἐλευθερία ὡς πρὸς τὴν διενέργειαν τῶν ἐκλογῶν εἴτε ὑπὸ ὑπηρεσιακῆς Κυβερνήσεως εἴτε ὑπὸ πολιτικῆς, ἀναλόγως τῶν περιστάσεων, διότι πᾶσα ἄλλη δέσμευσις θὰ ἐδημιούργει κινδύνους.

Ὁ κ. **Γ. Μερκούρης** (Ὑπουργὸς τῆς Ἐθν. Οἰκονομίας) λέγει ὅτι τὸ ἀφορῶν τὸ ἐκλογικὸν σύστημα θέμα εἶνε ἐξηντλημένον. Ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τῆς διενεργείας τῶν ἐκλογῶν ὑπὸ ὑπηρεσιακῆς Κυβερνήσεως νομίζει ὅτι τὸ πρᾶγμα τοῦτο δὲν ἔχει σημασίαν, ἐφόσον αἱ πολιτικαὶ Κυβερνήσεις δὲν λαμβάνουσιν ἄπαντα τὰ προληπτικὰ μέτρα διὰ τὴν διεξαγωγὴν γνησίων ἐκλογῶν. Πρέπει συνεπῶς ἡ Βουλὴ αὕτη νὰ λάβῃ ὅλα τὰ μέτρα, δι' ὧν θὰ ἐκλείψωσι τὰ στοιχεῖα, τὰ προκαλοῦντα τὰς ἀνωμαλίας κατὰ τὰς ἐκλογάς. Καταλήγων λέγει ὅτι ἐπιφυλάσσεται κατὰ τὴν συζήτησιν τοῦ ἐκλογικοῦ νόμου ν' ἀναπτύξῃ εὐρύτερον τὰς γνώμας του.

Ὁ κ. **Ι. Καλογερᾶς** λέγει ὅτι πρέπει νὰ ληφθῶν σοβαρῶς ὑπ' ὄψιν αἱ ὑποβληθεῖσαι τροπολογίαι.

Κηρύσσεται μετὰ τοῦτο ἡ συζήτησις περαιωμένη.

Ὁ κ. **Π. Τσαλδάρης** (Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν) λέγει ὅτι τίθεται ὑπὸ ψηφοφορίαν ἡ πρότασις τοῦ κ. Ναγιᾶ τροποποιημένη, καθ' ἣν δηλαδὴ θὰ ἀνατίθεται ἡ διεξαγωγὴ τῶν ἐκλογῶν εἰς ὑπηρεσιακὴν Κυβέρνησιν ὁσάκις ἡ Βουλὴ διαλύεται πρὸ τῆς λήξεως τῆς περιόδου αὐτῆς.

Ὁ κ. **Γ. Μπούσιος** λέγει ὅτι δύναται νὰ ψηφισθῇ πρῶτον τὸ ἄρθρον καὶ κατόπιν αἱ τροπολογίαι.

Ἀπορρίπτεται δι' ἀναστάσεως ἡ τροπολογία τοῦ κ. **Γ. Μπουσίου.**

Ἀπορρίπτεται ὡσαύτως δι' ἀναστάσεως ἡ τροπολογία τοῦ κ. **Β. Ζαχιᾶ.**

Γίνεται δι' ἀναστάσεως δεκτὸν τὸ ἄρθρον 35 ἔχον οὕτω.

Ἄρθρον 35.

Ἡ Βουλὴ σύγκειται ἐκ Βουλευτῶν ἐκλεγομένων κατὰ νόμον ὑπὸ τῶν ἐχόντων δικαίωμα πρὸς τοῦτο πολιτῶν δι' ἀμέσου καθολικῆς καὶ μυστικῆς ψηφοφορίας. Αἱ βουλευτικαὶ ἐκλογαὶ διατάσσονται καὶ ἐνεργοῦνται ταυτοχρόνως καθ' ὅλην τὴν ἐπικράτειαν.

Ὁ ἀριθμὸς τῶν βουλευτικῶν ἑδρῶν ἑκάστης ἐκλογικῆς περιφερείας ὁρίζεται διὰ νόμου, ἀναλόγως τοῦ πληθυσμοῦ αὐτῆς. Ποτὲ ὅμως ὁ ὁλικὸς ἀριθμὸς τῶν βουλευτῶν δὲν δύναται νὰ εἶναι μικρότερος τῶν 200 οὔτε μεγαλύτερος τῶν 250.

Ἕδραι βουλευτικαὶ κενούμεναι κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς περιόδου, πληροῦνται δι' ἀναπληρωματικῆς ἐκλογῆς πλὴν ἂν κατ' ἄλλον τρόπον ὁ νόμος ὁρίζει.

Γίνεται ὡσαύτως δι' ἀναστάσεως δεκτὴ ἡ κάτωθι ἑρμηνευτικὴ δήλωσις ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 35.

«Ἡ διατύπωσις τῆς παραγρ. 2 τοῦ ἄρθρου 35 δὲν ἐμποδίζει ὅπως ὁ ἀριθμὸς τῶν βουλευτικῶν ἑδρῶν ὁρίζεται ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ψηφιζόντων ἐκλογέων».

Ὁ κ. **Α. Παπαναστασίου** (Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας) παρακαλεῖ ὅπως πρὸς μελέτην τῶν ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 119 ὑποβληθεισῶν τροπολογιῶν καταρτισθῇ 10μελὴς ἐπιτροπή, ἥτις νὰ ὑποβάλῃ ἐντὸς βραχυτάτου προθεσμίας εἰς τὴν Βουλὴν τὸ πόρισμά της.

Ἡ **Βουλὴ** δέχεται τὴν πρότασιν ταύτην καὶ ἐξουσιοδοτεῖται ὁ κ. Πρόεδρος ὅπως καταρτίσῃ τὴν ἐπιτροπὴν ταύτην.

Προτάσει τοῦ κ. **Π. Τσαλδάρη** ἡ Βουλὴ δέχεται ὡσαύτως ὅπως ἡ συζήτησις ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 119 διεξαχθῇ τὴν μεταπροσεχῆ Δευτέραν.

Γίνεται δι' ἀναστάσεως δεκτὴ καὶ ἡ πρότασις αὕτη μεθ' ἣ συναινέσει τῆς Βουλῆς λύεται ἡ συνεδρίασις ὥρα 10.15' μ. μ. διὰ τὴν ὅην μ. μ. τῆς αὔριον.

Ὁ Πρόεδρος
Θ. ΣΟΦΟΥΛΗΣ

Οἱ Γραμματεῖς
Μ. Λαΐλιος,
Θ. Τσιριμῶκος

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΞΗ'

Τῆς 6 Μαΐου 1927

Ὥρᾳ 6. μ. μ. ὁ κ. **Πρόεδρος** ἀνελθὼν ἐπὶ τῆς ἕδρας κηρύσσει τὴν ἔναρξιν τῆς συνεδριάσεως καὶ διατάσσει ν' ἀνοιχθῶσι τὰ θεωρεῖα.

Ἀναγινώσκονται καὶ ἐπικυροῦνται τὰ πρακτικὰ τῆς χθεσινῆς συνεδριάσεως.

Ἀνακοινοῦνται εἶτα τὰ ἑξῆς.

Ὁ Νομάρχης Ἀχαΐας καὶ Ἤλιδος ὑποβάλλει ψήφισμα τῆς Πανεργατικῆς συγκεντρώσεως τῆς 11 Μαΐου ἐ. ἔ. δι' ἧς οἱ ἐργάται αἰτοῦνται τὴν καταπολέμησιν τῆς ἀεργίας διὰ δημοσίων καὶ δημοτικῶν ἔργων, διὰ τῆς ἱδρύσεως γραφείων ἐργασίας καὶ ταμείων ἀνεργίας μὲ προικοδότησιν ἐκ μέρους τοῦ Κράτους.

Ὁ λαὸς τοῦ Πειραιῶς ὑποδάλλει ψήφισμα, δι' οὗ ζητεῖ ὅπως ληφθῶσι τὰ προσήκοντα μέτρα κατὰ τῶν πολεμίων καὶ ὑπονομευτῶν τῆς Ἑλληνικῆς Πατρίδος καὶ Θρησκείας καὶ παρακαλεῖ τὴν Σ. Βουλὴν ἵνα ψηφισθῇ ὁ νόμος δι' οὗ νὰ τιμωρῆται ποινικῶς καὶ πάραυτα πᾶς ὅστις φωράται καταφερόμενος κατὰ τῆς θρησκείας κλπ.

Ὁ βουλευτὴς κ. **Δ. Μπενάκης** ὑποβάλλει ἀναφορὰν ἀπάντων τῶν κατοίκων Καλαμῶν Μεσσηνίας κλπ. δι' οὗ οὗτοι αἰτοῦνται τὴν ἐπανκφορὰν τοῦ νόμου περὶ ἀγροτικῆς ἀσφαλείας.

Ὁ Σύλλογος νεοκτηματιῶν Καβάλλας ὑποβάλλει ὑπόμνημα, δι' οὗ ζητεῖ τὴν παραχώρησιν τῶν γηπέδων εἰς τοὺς ἐπ' αὐτῶν οἰκοδομήσαντας οἰκίας ἀκτήμονας κατοίκους τῆς πόλεως ἀναλαμβάνοντες τοὺς τίτλους ἰδιοκτησίας τούτων, καταρτώσουν νὰ ἐξεύρουν ἐνυπόθηκα δάνεια.

Ὁ ἐργατικὸς κόσμος Ξάνθης, συνελθὼν εἰς γενικὴν συγκέντρωσιν, ἐπ' εὐκαιρίᾳ τοῦ ἑορτασμοῦ τῆς πρωτομαγιᾶς, ζητεῖ τὴν ἄμεσον ἀποδοχὴν τοῦ ὑπομνήματος τῆς γενικῆς συνομοσπονδίας τῶν ἐργατῶν τῆς Ἑλλάδος κτλ.

Ὁ πρόεδρος τοῦ συνδέσμου Μικρασιατῶν προστύγων Ἡρακλείου, διαμαρτύρεται κατὰ τοῦ ἀφηνιάσαντος νομάρχου Ληδάκη, διατάξαντος τὴν ἔξωσιν 60 οἰκογενειῶν προσφύγων ἐν ὥρᾳ 3 τῆς νυκτὸς ἐκ τῶν ἐκεῖ Τουρκικῶν στρατώνων.

Ὁ βουλευτὴς Λαρίσσης κ. **Α. Ἰωαννίδης** καταδέτει ἀναφορὰν τῆς κοινότητος Λαύκου, διὰ τῆς ὁποίας αὕτη ἐξαιτεῖται, ὅπως ληφθῶσι τὰ δέοντα νομοθετικὰ μέτρα, ὡς μόρια ἐλήφθησαν καὶ διὰ τὰς χαλαζοπλήκτους περιφερείας Πελοποννήσου) ἵνα ἀπαλλαγῶσι προσωρινῶς τῆς ἐπιβληθείσης χρηματικῆς φορολογίας, καθ' ὅτι αἱ ὑπὸ τῶν ἐπισήμων ἐκθέσεων πιστοποιούμεναι ζημίαι των ἐκ χιονοθυέλλης εἰς τὰ ἐλαιόδενδρα ἀνέρχονται εἰς 60 καὶ πλέον ἑκατομμύρια δραχμῶν· παρακαλεῖ δὲ τὸ ἁρμόδιον Ὑπουργεῖον τῆς Γεωργίας ὅπως εὐμενῶς ἐξετάσῃ τὸ ζήτημα καὶ ἐπιληφθῇ τῶν δεόντων.

Ὁ βουλευτὴς κ. **Δ. Κυβετὸς** ὑποβάλλει τηλεγραφικὴν διαμαρτυρίαν προσφυγικῶν ὀργανώσεων, ἐπὶ ἀρξαμένῃ ὑπὸ Ὑφυπουργείου ἀνταλλαγῆς καὶ Ἐθνοτραπέζης νέας περικοπῆς τῶν προσφυγικῶν ἀποζημιώσεων, δι' ὑποδιάσεως τῆς τιμῆς τῆς λίρας ἀπὸ 358 εἰς 312 δραχ. Συνιστᾷ δὲ τὴν ἄμεσον ἐπέμβασιν τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου πρὸς κατάπαυσιν τῶν αὐθαιρεσιῶν.

Α. Παπαναστασίου (Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας) ἀπαντᾷ ἐπὶ τῆς ἀναφορᾶς ταύτης ὅτι ἡ περικοπὴ ἔγεινε ἐπὶ τῇ βάσει τῆς συμβάσεως μετὰ τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης, ὡς ἐκ τῆς μεσολαβησάσης πτώσεως κατά τι τῆς τιμῆς τῆς λίρας.

Ὁ κ. **Α. Μαξαράκης** (Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν) ὑποβάλλει νομοσχέδιον «περὶ ἐγκρίσεως καὶ δικαιολογήσεως προκαταβολῆς εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν».

Ὁ κ. **Α. Ἰωαννίδης** ὑποβάλλει τροπολογίας ἐπὶ τῶν νομοσχεδίων «περὶ κατασκευῆς καὶ συντηρήσεως δημοσίων ὁδῶν καὶ συνομολογήσεως τοῦ ἀπαιτουμένου δανείου» καὶ «περὶ κατασκευῆς καὶ συντηρήσεως τῶν ὁδῶν τοῦ Κράτους».

Ὁ κ. **Δ. Μπαμπᾶκος** εἰσαγόμενος τὰ ὑπολειπόμενα κεφάλαια τοῦ Συντάγματος, λέγει ὅτι, ἐν βραχυλογίᾳ θέλει ἐκθέσει μόνον ὅσας τροπολογίας ἐγένοντο ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς δεκταί. Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου τοῦ καθορίζοντος τὸν τρόπον τῆς ἐκλογῆς τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας προυτάθησαν δύο τρόποι, τῆς ἀμέσου ἐκλογῆς ὑπὸ τοῦ λαοῦ καὶ τῆς ἐμμέσου ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας. Ἡ ἐπιτροπὴ προέκρινε τὸν δεύτερον τοῦτον τρόπον. Τὰ ὑπόλοιπα ἄρθρα τοῦ κεφαλαίου τούτου μέχρι τοῦ 74, ἡ ἐπιτροπὴ κατέλιπεν ἀθίκτα. Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 74 ἠγέρθη συζήτησις ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῆς δημοσιεύσεως τῶν ὑπὸ τῆς νομοθετικῆς ἐξουσίας ψηφιζομένων νόμων. Ἡ ἐπιτροπὴ ἔκρινεν ὅτι ἐπειδὴ ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας δὲν μετέχει τῆς νομοθετικῆς ἐξουσίας, ὁ νόμος εἶναι ἔγκυρος καὶ ἂν ἀκόμη παρέλθῃ τὸ δίμηνον, ὑπαρχούσης διὰ τοῦτο Ὑπουργικῆς εὐθύνης. Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 75 ἡ ἐπιτροπὴ ἔκρινεν ὅτι δὲν δύναται νὰ συνυπάρξῃ ὁ θεσμὸς τῶν νομοθετικῶν κατ' ἐξουσιοδότησιν διαταγμάτων μετὰ τοῦ θεσμοῦ τῆς μικτῆς κατ' ἐξουσιοδότησιν νομοθετικῆς ἐπιτροπῆς. Ἐπὶ τῇ προόψει ὅτι ἡ κατ' ἐξουσιοδότησιν νομοθετικὴ ἐπιτροπὴ ἤθελε γίνει ἀποδεκτή, ἡ ἐπιτροπὴ ἀπέλειψε τὴν διάταξιν περὶ τῶν κατ' ἐξουσιοδότησιν νομοθετικῶν διαταγμάτων, διότι ἡ συνύπαρξις τῶν θεσμῶν καὶ πολυτέλειαν ἐπικίνδυνον θὰ ἀπετέλει καὶ σύγχυσιν θὰ ἐπέφερε. Εἰς τὰ ἄρθρα 76—81 οὐδεμία μεταβολὴ ἐπῆλθε. Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 82 ἡ ἐπιτροπὴ ἔκρινεν ὅτι ἔπρεπε νὰ ἀπαγορευθῇ ἡ ἀπονομὴ ἀμνηστείας ἐπὶ κοινῶν ἐγκλημάτων. Ἐπίσης, ἐπειδὴ παρετηρήθη κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη τὸ φαινόμενον χορηγήσεως ἀθρόων χαρίτων μετ' ἄρσεων τῶν συνεπειῶν, προσετέθη διάταξις, καθ' ἣν, ἡ χάρις δὲν αἴρει τὰς παρεπομένας ποινάς. Τὰ ἄρθρα 83 καὶ 84 ἔμειναν ἀμετάβλητα.

Ἐπὶ τοῦ κεφαλαίου Γ' τοῦ ἀφορῶντος τὴν Κυβέρνησιν καὶ τοὺς Ὑπουργούς, ἡ Ἐπιτροπὴ ἔκρινεν ὅτι δὲν θὰ ἠδύνατο παρ' ἡμῖν νὰ ἐπιτύχῃ ὁ θεσμὸς τῆς ἐνιαυσίου Πρωθυπουργικῆς θητείας, ἀντιτιθέμενος πρὸς τὰς παρ' ἡμῖν κρατούσας πολιτικὰς παραδόσεις καὶ κατὰ συνέπειαν οὗτος ἀπηλείφθη. Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 87 ὑπεστηρίχθη ἐν τῇ ἐπιτροπῇ καὶ εἰδικῶς παρὰ τοῦ ὑποφαινομένου ὅτι, ἡ διάταξις θὰ ἦτο περιττή, διότι οἱ ἄγραφοι κανόνες ἀποτελοῦν τὸ ἰδιάζον τοῦ Κοινοβουλευτικοῦ Πολιτεύματος. Ἡ πλειονοψηφία ὅμως ἐνόμισεν ὅτι ἔπρεπε νὰ διατηρήσῃ τὸ ἄρθρον καὶ νὰ ἐπιφέρῃ καὶ βελτιώσεις τινάς, αἵτινες θὰ ἐσκόπουν ἀκριβῶς νὰ ἐπιρρώσουν τὴν Κυβερνητικὴν εὐστάθειαν καὶ νὰ μετριάσουν τὴν κωλυσιεργίαν, αἱ βελτιώσεις αὗται εἶναι α') ὅτι νέα δυσπιστία δὲν δύναται νὰ γίνῃ παρὰ μετὰ δίμηνον ἀπὸ τῆς πρώτης τοιαύτης, β') ὅτι ἐν ταύτῃ δέον νὰ καθορίζωνται σαφῶς τὰ θέματα περὶ τὰ ὁποῖα θέλει στραφῇ ἡ ἐπὶ τῆς προτάσεως συζήτησις καὶ γ') ἐγένετο δεκτὸν ὅπως ἐπὶ τῶν τοιούτων προτάσεων ψηφίζουν καὶ οἱ Ὑπουργοί, ἐφ' ὅσον εἶναι βουλευταί. Ὑποχρεωτικῶς. Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 90 ἀνεγράφη διάταξις ὅπως ὁ βουλευτὴς μὴ δύναται νὰ διορίζεται Γενικὸς Διοικητής. Ἡ διάταξις αὕτη ἐγένετο δεκτὴ καθ' ὁμοψηφίαν. Ἐπὶ τῶν κεφαλαίων τῶν ἀφορώντων τὴν δικαστικὴν ἐξουσίαν διεξήχθη συζήτησις, προκληθεῖσα ἐπὶ τοῦ θέματος τῆς ἄρσεως τῆς δικαστικῆς ἰσοβιότητος, ἀφ' ἑνὸς μὲν τοῦ κατωτέρου προσωπικοῦ, ἀφ' ἑτέρου δὲ τοῦ Ἀρείου Πάγου. Ἡ συζήτησις ὑπῆρξε μακρά, ἀλλὰ ἡ Ἐπιτροπὴ κατὰ μεγάλην πλειονοψηφίαν, ἔχουσα ὑπ' ὄψιν τὰ κακὰ ἄτινα ἐπῆλθον ἐκ τῶν ἐκκαθαρίσεων τοῦ παρελθόντος καὶ ὅτι εὐκταίᾳ θὰ ἦτο μᾶλλον ἡ φυσιολογικὴ ἐκκαθάρισις κατὰ τοὺς καιμένους Νόμους, δὲν ἐδέχθη τὴν ἀνακτολὴν τῆς ἰσοβιότητος. Προὐτάθη νὰ ἐπεκταθῇ ἡ ἰσοβιότης εἰς τοὺς Εἰσαγγελεῖς. Ἡ πλειοψηφία ὅμως τῆς ἐπιτροπῆς ἠθέλησε νὰ δεχθῇ τὴν διάταξιν ὡς μέχρι τοῦδε εἶχεν. Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 94 ἡ Ἐπιτροπὴ προτείνει ὅπως, πλὴν τῶν διορισμῶν καὶ προαγωγῶν καὶ αἱ τοποθετήσεις καὶ αἱ μεταθέσεις καὶ αἱ ἀποσπάσεις ἐνεργοῦνται μετὰ ἠιτιολογημένην γνώμην τοῦ Ἀνωτάτου Δικαστικοῦ Συμβουλίου.

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 98 ἐπετράπη ὅπως διὰ νόμου εἶναι δυνατὸν νὰ εὐρυνθῇ ἡ ἁρμοδιότης τῶν Ἐφετείων ὡς Δικαστηρίων δικαζόντων κακουργήματα. Ὡς πρὸς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν Στρατοδικείων καὶ Ναυτοδικείων ἐκρίθη ὅτι ὡρισμένα ἀδικήματα, ὅπως τὰ ἀφορῶντα τὴν ζωήν, προσωπικὴν ἐλευθερίαν, τιμὴν καὶ σωματικὴν ἀκεραιότητα, πραττόμενα παρὰ στρατιωτικῶν κατὰ ἰδιωτῶν, πρέπει νὰ ἐκδικάζωνται ὑπὸ τῶν κοινῶν ποινικῶν δικαστηρίων. Ὡς πρὸς τὴν αὐτοδιοίκησιν καὶ ἀποκέντρωσιν, ὑπεστηρίχθη ὅτι τὰ θέματα ταῦτα εἶναι μᾶλλον ἀντικείμενα νόμου, ὅτι δὲ ἡ παλαιὰ Ἑλλὰς δὲν εἶνε εἰσέτι ὥριμος πρὸς αὐτοδιοίκησιν. Ἡ πλειονοψηφία τῆς Ἐπιτροπῆς ὅμως, ἔκρινεν ὅτι ἀπηχεῖ τὴν ἐπιθυμίαν τῆς κοινῆς γνώμης περιλαμβάνουσα τὰ ἄρθρα ταῦτα ἐν τῷ Συντάγματι. Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 112 ἡ Ἐπιτροπὴ

ἐδέχθη ὅπως διατάγματα καὶ Ὑπουργικαὶ ἀποφάσεις ἀφορῶσαι διορισμόν, ἀπόλυσιν, προαγωγήν, ὑποβιβασμὸν μισθοῦ, σύνταξιν ἢ χορηγίαν μὴ δύνανται νὰ ἀνακληθοῦν δι' ὁμοίας πράξεως ἄνευ γνώμης τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας. Ὡς πρὸς τὴν πρώτην συγκρότησιν τῆς Γερουσίας ἐκρίθη ὅτι αὐτὴ δέον νὰ γίνῃ ὑπὸ τῆς Βουλῆς. Ὅσον ἀφορᾷ τὸ προνόμιον τῶν ἡρωϊκῶν νήσων ὑπεστηρίχθη ὅτι δὲν πρέπει πλέον νὰ ὑρίσταται τοῦτο, ἐκλιπόντων τῶν ἱστορικῶν λόγων ἐξ ὧν προῆλθεν. Ἐν τούτοις ἡ πλειονοψηφία ἐδέχθη ὅπως τὸ προνόμιον διατηρηθῇ ἐπὶ μίαν 100ετίαν ἀπὸ τῆς χορηγήσεως τοῦ προνομίου, δηλαδὴ μέχρι τοῦ ἔτους 1944. Τὸ τελευταῖον κεφάλαιον ἔμεινεν ἀνέπαφον, προστεθείσης καὶ πάλιν ὡς τελευταίου ἄρθρου τῆς διατάξεως ἥτις προϋπῆρχεν εἰς τὰ Ἑλληνικὰ Συντάγματα καὶ ἥτις ἀναθέτει τὴν τήρησιν τῶν διατάξεων τοῦ Συντάγματος εἰς τὸν πατριωτισμὸν τῶν Ἑλλήνων. Ἡ πλειονοψηφία τῆς Ἐπιτροπῆς εἰσηγουμένη τὰς ἐκτεθείσας γνώμας, εὔχεται ὅπως ἡ ἐπίκλησις τοῦ τελευταίου ἄρθρου τοῦ Συντάγματος εὕρῃ ἠχὼ εἰς τὰς ψυχὰς τῶν Ἑλλήνων. Ἡ προσήλωσις πρὸς τοὺς κανόνας τοῦ Κοινοβουλευτισμοῦ, ὑφ' οὓς ἠνδρώθη ἡ χώρα, ἡ ἐπικράτησις τοῦ φυγαδευθέντος πνεύματος τῆς νομιμότητος ἂς ἀποτελέσῃ κοινὴν προσπάθειαν, διότι ἀποτελεῖ ἀνάγκην ὅπως ἡ μὲν χώρα εὐημερήσῃ, ἡ δὲ φυλὴ ἐξακολουθήσῃ τὸν ἀνακοπέντα δρόμον της πρὸς τὴν ἱστορικὴν αὐτῆς ἀποστολήν.

Ὁ κ. **Α. Παπαναστασίου** (Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας) εἰς παρατήρησιν τοῦ κ. **Β. Καραπαναγιώτου** λέγει ὅτι ἔχει ληφθῇ ἀπόφασις περὶ συναρμολογήσεως ὅλων τῶν ἄρθρων εἰς τὸ τέλος τῆς ἐπιψηφίσεως τοῦ Συντάγματος καὶ ἀριθμήσεως αὐτῶν.

Μεθ' ὃ ἀναγινώσκεται τὸ ἄρθρον 66 τοῦ Συντάγματος. (Κυβερνητικοῦ σχεδίου).

Οἱ κ. κ. **Χ. Βοζίκης** καὶ **Δ. Χατζῆσκος** παρατηροῦν ὅτι εἰς τὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν εἶναι ἄλλα ἄρθρα ἐγγεγραμμένα.

Ὁ κ. **Α. Παπαναστασίου** (Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας) ἀπαντᾷ ὅτι συμφώνως μὲ προηγουμένην ἀπόφασιν τῆς Βουλῆς ἡ Κυβέρνησις ἔφερε τὸ α' τμῆμα τῶν ἄρθρων τοῦ Συντάγματος εἰς ἃ συμφωνοῦν ὅλοι οἱ Ἀρχηγοὶ τῶν κομμάτων καὶ κατόπιν τούτου θὰ ἐπακολουθήσῃ ἡ συζήτησις τῶν ἐχόντων συζήτησιν ἄρθρων.

Ὁ κ. **Χ. Βοζίκης** λέγει ὅτι ἡ τάξις ἐπιβάλλει νὰ εἶναι ἐνήμερος ἡ Βουλὴ τῆς ἀποφάσεως ταύτης τῶν ἀρχηγῶν ἐγκαίρως διὰ νὰ γίνεται ὡρίμως ἡ συζήτησις.

Α. Μιχαλακόπουλος (Ὑπουργὸς Ἐξωτερικῶν). Εἴμεθα ἐν ἀπολύτῳ τάξει καὶ σύμφωνοι μὲ τὴν ἐκδηλωθεῖσαν θέλησιν τῆς Βουλῆς. Ὁ κ. Βουλευτὴς ἄλλωστε γνωρίζει ἀπὸ πολλοῦ εἰς ποῖα ἄρθρα ἔχει ἀντιρρήσεις.

Ἀναγιγνώσκεται εἶτα τὸ ἄρθρον 66 καὶ γίνεται δεκτόν. Ὡς ἐπίσης καὶ τὰ ἄρθρα 67, 78 καὶ 80, ἔχοντα οὕτω:

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε'.

Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας

Ἄρθρον 66.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας ἐκλέγεται διὰ μίαν πενταετίαν ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, συνερχομένων εἰς κοινὴν συνεδρίαν, παρόντων τοὐλάχιστον τῶν τριῶν πέμπτων καὶ μὲ ἀπόλυτον πλειοψηφίαν τοῦ συνόλου τῶν μελῶν αὐτῶν.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας συγκαλεῖ πρὸς τοῦτο τὰς Βουλὰς κατὰ τὸ τελευταῖον τρίμηνον τῆς προεδρίας του, ἄλλως αὗται συνέρχονται αὐτοδικαίως τὴν εἰκοστὴν ἡμέραν πρὸ τῆς λήξεως τῆς πενταετίας. Μὴ ἐπιτευχθείσης ἀπολύτου πλειοψηφίας, ἐπαναλαμβάνεται ἡ ψηφοφορία. Ἐὰν καὶ μετὰ τὴν δευτέραν ψηφοφορίαν δὲν ἐπιτευχθῇ ἡ ἐκλογὴ ὡς ἀνωτέρω, ἐνεργεῖται νέα ψηφοφορία μεταξὺ τῶν δύο ὑποψηφίων τῶν λαβόντων τὰς περισσοτέρας ψήφους κατὰ τὴν δευτέραν ψηφοφορίαν, ὁπότε ὁ πλειοψηφήσας ἐκλέγεται Πρόεδρος.

Ἀπαγορεύεται ἡ ἐκλογὴ τοῦ ἰδίου προσώπου εἰς τρεῖς συνεχεῖς προεδρικὰς περιόδους.

Ἡ προεδρικὴ περίοδος ἄρχεται ἀπὸ τῆς ὁρκωμοσίας τοῦ Προέδρου.

Ἄρθρον 77.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας δύναται νὰ διαλύσῃ τὴν Βουλὴν πρὶν λήξῃ ἡ περίοδος αὐτῆς μετὰ σύμφωνον ἀπόφασιν τῆς Γερουσίας, λαμβανομένην κατόπιν προτάσεώς του καὶ κατ' ἀπόλυτον πλειοψηφίαν τῶν μελῶν αὐτῆς. Ἡ ἐπὶ τῆς ἀνωτέρω προτάσεως συζήτησις πρέπει νὰ περατωθῇ καὶ νὰ ληφθῇ ἀπόφασις ἐπ' αὐτῆς ἐντὸς τὸ πολὺ τριῶν ἡμερῶν ἀπὸ τῆς ὑποβολῆς της. Παρελθούσης ἀπράκτου τῆς προθεσμίας ταύτης ἡ πρότασις θεωρεῖται ἀπορριφθεῖσα.

Λὲν ἐπιτρέπεται διάλυσις δύο συνεχῶν Βουλῶν διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν.

Ἡ Βουλὴ διαλύεται ἐπίσης, ἐὰν ἀποφασίσῃ τὴν διάλυσιν ἡ ἰδία μὲ ἀπόλυτον πλειοψηφίαν τῶν μελῶν της.

Τὸ περὶ διαλύσεως τῆς Βουλῆς διάταγμα προσυπογράφεται πάντοτε ὑπὸ τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, πρέπει δὲ νὰ διαλαμβάνῃ συγχρόνως καὶ τὴν σύγκλησιν τῶν μὲν ἐκλογέων ἐντὸς τεσσαράκοντα πέντε ἡμερῶν, τῆς δὲ Βουλῆς ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῶν ἐκλογῶν.

Ἄρθρον 78.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἀναστέλλῃ ἅπαξ μόνον τὰς ἐργασίας τῆς συνόδου μέχρι τριάκοντα τὸ πολὺ ἡμερῶν, εἴτε ἀναβάλλων τὴν ἔναρξιν, εἴτε διακόπτων τὴν ἐξακολούθησιν αὐτῆς. Ἄλλη ἀναστολὴ τῶν ἐργασιῶν δὲν δύναται νὰ γίνῃ κατὰ τὴν αὐτὴν σύνοδον ἄνευ συναινέσεως τῆς Βουλῆς.

Εἰς τὴν περίπτωσιν Κυβερνητικῆς μεταβολῆς δὲν δύναται δι' ἀναστολῆς τῶν ἐργασιῶν τῆς συνόδου νὰ ἀναβληθῇ πέραν τῶν δέκα πέντε ἡμερῶν ἡ εἰς τὴν Βουλὴν κατὰ τὸ ἄρθρον 87 ἐμφάνισις τῆς νέας Κυβερνήσεως, ἐὰν δ' ἔχῃ προηγηθῇ μακροτέρα ἀναστολή, αὕτη συντομεύεται ἀναλόγως.

Ἄρθρον 80.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας ἀντιπροσωπεύει διεθνῶς τὸ Κράτος, συνομολογεῖ καὶ ἐπικυρώνει συνθήκας εἰρήνης καὶ συμμαχίας, ἐμπορικὰς καὶ ἄλλας συμβάσεις μὲ ἄλλα Κράτη, ἀνακοινώνει δὲ αὐτὰς εἰς τὰς Βουλὰς ἅμα τὸ συμφέρον καὶ ἡ ἀσφάλεια τοῦ Κράτους τὸ ἐπιτρέψουν. Αἱ συνθῆκαι εἰρήνης, ἐμπορίας καὶ ὅσαι ἐπιβαρύνουν τὰ οἰκονομικὰ τοῦ Κράτους ἢ ἀτομικῶς τοὺς Ἕλληνας ἢ περιέχουν παραχωρήσεις, περὶ τῶν ὁποίων κατ' ἄλλας διατάξεις τοῦ Συντάγματος δὲν δύναται νὰ ὁρισθῇ τι ἄνευ νόμου, δὲν ἔχουν ἰσχὺν ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως τῆς νομοθετικῆς ἐξουσίας.

Οὐδέποτε τὰ μυστικὰ ἄρθρα συνθήκης τινὸς δύνανται νὰ ἀνατρέψουν τὰ φανερά.

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 82 ὁ κ. **Α. Παπαναστασίου** (Ὑπουργὸς Γεωργίας) δηλοῖ ὅτι κατ' ἀπόφασιν τῆς Κυβερνήσεως προτείνεται ἡ διαγραφὴ τῆς τελευταίας παραγράφου αὐτοῦ, ἐπαφιεμένου εἰς τὸν νόμον τοῦ ζητήματος.

Ὁ κ. **Σ. Σωτηριάδης** λέγει ὅτι εἶνε ἀνάγκη νὰ προστεθῇ πρὸς ἀποφυγὴν ἀμφιβολιῶν ὅτι τὸ ἄρθρον ἔχει ἐφαρμογὴν καὶ ἐπὶ ἁπλῶν καὶ ἐπὶ συνθέτων ἐγκλημάτων.

Ὁ κ. **Α. Παπαναστασίου** (Ὑπουργὸς Γεωργίας) προτείνει ὅπως δηλωθῇ ὅτι εἰς τὴν τελευταίαν παράγραφον δὲν περιλαμβάνονται τὰ σύνθετα ἐγκλήματα.

Ἡ Βουλὴ δι' ἀναστάσεως δέχεται τὴν δήλωσιν ταύτην, γίνονται δὲ δεκτὰ τὸ ἄρθρον 82 ὡς καὶ τὸ ἄρθρον 90 ἔχοντα οὕτω:

Ἄρθρον 82.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας ἔχει τὸ δικαίωμα ἵνα, κατὰ νόμον, χαρίζῃ, μεταβάλλῃ καὶ ἐλαττώνῃ τὰς παρὰ τῶν δικαστηρίων καταγινωσκομένας ποινάς, ἐξαιρουμένων τῶν περὶ Ὑπουργῶν διατεταγμένων. Ἐπίσης δύναται νὰ χορηγῇ ἀμνηστείαν μόνον ἐπὶ πολιτικῶν ἐγκλημάτων ὑπὸ τὴν εὐθύνην τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου.

Ἀμνηστεία ἐπὶ κοινῶν ἐγκλημάτων οὐδὲ διὰ νόμου ἀπονέμεται.

Ἄρθρον 90.

Τὸ ἀσυμβίβαστον, τὸ θεσπιζόμενον εἰς τὸ Ἄρθρον 39 ὡς πρὸς τὰ καθήκοντα τοῦ βουλευτοῦ, ἰσχύει καὶ διὰ τὰ καθήκοντα τοῦ Ὑπουργοῦ καὶ τοῦ Ὑφυπουργοῦ.

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 92 ἐπιφέρουν παρατηρήσεις οἱ κ. κ. **Ε. Χατζιδάκης, Γ. Σακκαλῆς** καὶ **Χ. Λαδᾶς** εἰς ἃς ὁ κ. **Α. Παπαναστασίου** δηλοῖ ὅτι ποιναὶ ἐννοοῦνται αἱ ἐπιβάλλουσαι πρόστιμον.

Ὁ κ. **Σ. Σωτηριάδης** παρατηρεῖ ὅτι πάντως ἡ ἄδεια τῆς ἐπιβολῆς ποινῶν εἰς τὰς ἀστυνομικὰς ἢ ἄλλας ἀρχὰς θὰ περιορίζεται εἰς παραβάσεις τῆς σφαίρας τῆς ἁρμοδιότητός των καὶ ὅτι ἡ ἁρμοδιότης περιορίζεται εἰς παραβάσεις ἀστυνομικῶν διατάξεων.

Α. Παπαναστασίου. Δεχόμεθα νὰ τεθῇ «παραβάσεων ἀστυνομικῶν διατάξεων».

Ὁ κ. **Σ. Ταλιαδοῦρος** κηρύσσεται ὑπὲρ τοῦ ἀμεταβλήτου τῆς διατάξεως.

Ὁ κ. **Α. Μυλωνᾶς** φρονεῖ ὅτι ἡ ἄδεια πρὸς τὰς ἀστυνομικὰς ἢ ἄλλας ἀρχὰς πρέπει νὰ εἶνε εὐρυτέρα διὰ νὰ καταστῇ δυνατὸς ὁ κολασμὸς τῶν παραβάσεων τοῦ ὑπαίθρου ἐπιτοπίως καὶ ἀμέσως. Συνεπῶς κηρύσσεται κατὰ παντὸς περιορισμοῦ τῆς διατάξεως, δεδομένου ὅτι πρόκειται περὶ μικροποινῶν, ἀσχέτων μὲ τὴν προσωπικὴν ἐλευθερίαν.

Ὁ κ. **Ι. Ράλλης** διαμαρτύρεται, διὰ τὸν τρόπον καθ' ὃν γίνεται ἡ συζήτησις τοῦ Συν)τος. Ἡ σημερινή, λέγει, ἡμερησία διάταξις ἔχει ἀναγεγραμμένα ἄλλα θέματα καὶ ἐν τούτοις εὑρισκόμεθα πρὸ ἑνὸς μανιφέστου τῆς Κυβερνήσεως, προτεινάσης τὴν ἀσυζητητὶ ψήφισιν ἄλλων ἄρθρων μετ' ἐπεξεργασίαν της, ἐπεξεργασίαν δὲ τόσων σοβαρὰν ὥστε εἰς τὸ ἄρθρον 66 ὑπῆρχεν ἀνακολουθία ὅτι, ἐνῷ εἰς τὴν α' παράγραφον ὡμίλει περὶ δετίας, εἰς τὴν β' ὡμίλει περὶ 7ετίας. Οὕτω, λέγει, συζητουμένου τοῦ Συν)τος καταβιβάζομεν τὸ κῦρος αὐτοῦ. Εἶναι ἀνάγκη νὰ σπεύδωμεν ἀλλὰ νὰ σπεύδωμεν βραδέως, ἐφόσον πρόκειται περὶ δικαιωμάτων προσωπικῶν τοῦ Ἕλληνος πολίτου. Ὅπως ἐπὶ τροχάδην καὶ αἰφνιδιαστικῶς καλούμεθα νὰ ψηφίσωμεν δὲν γνωρίζομεν τί ψηφίζομεν.

Οἱ κ. κ. **Γ. Μόδης** καὶ **Σ. Μαχαίρας** διαμαρτύρονται διότι ἀπὸ τοῦ 1920 συζητεῖται τὸ Σ)μα καὶ εἶναι καιρὸς νὰ δοθῇ τέλος εἰς τὰς συζητήσεις αὐτάς.

Ὁ κ. **Ι. Ράλλης** συνεχίζων λέγει ὅτι ἡ συζήτησις ὅπως γίνεται ἀσφαλῶς δὲν εἶναι σοβαρὰ καὶ γίνεται πρὸς βλάβην τοῦ πολιτεύματος, διὰ τὸ ὁποῖον τόσον σεβασμὸν ἔχουν οἱ ἁρμόδιοι ὥστε παρ' ὅλας τὰς ἐγκαίρους διαμαρτυρίας του πάλιν δύο Ὑπουργοὶ ἐξέδωκαν διατάγματα ἀπολυτρώσεων οἰκοπέδων χιλιάδων πήχεων, καίτοι εἰσέτι τὸ σχετικὸν ἄρθρον τοῦ Συν)τος εἶναι ἐπίδικον.

Ὁ κ. **Α. Παπαναστασίου** λέγει ὅτι ὁ κ. Βουλευτὴς ἔχει ἕνα ἐλάττωμα ἢ πλεονέκτημα, νὰ ἐκδηλώνῃ πάντοτε ἀγανάκτησιν ἱερὰν συμφώνως πρὸς τὴν ἀντίληψιν παλαιᾶς ῥητορικῆς σχολῆς.

Χ. Βοζίκης. Ἡ νέα σχολὴ τί εἶναι;

Α. Παπαναστασίου (Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας). Ἡ νέα σχολὴ εἶνε νὰ ἐνδιαφέρεται διὰ τὴν οὐσίαν τῶν ζητημάτων καὶ ὄχι διὰ τοὺς τύπους. Συνεχίζων λέγει ὅτι τὰ ψηφιζόμενα ἄρθρα τοῦ Συντάγματος συζητοῦνται ἀπὸ μακροῦ χρόνου, ἔτυχον δὲ καὶ τῆς ἐπεξεργασίας τῆς ἐπιτροπῆς καὶ τελευταίως καὶ τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, καὶ συνεπῶς αἱ ἀντιλήψεις τοῦ κ. βουλευτοῦ δὲν στηρίζονται ἐπὶ τῶν πραγμάτων, καὶ παρακαλεῖ τὴν Βουλὴν νὰ προχωρήσῃ εἰς τὴν συζητησιν τῶν συζητουμένων ἄρθρων.

Ὁ κ. **Ι. Ράλλης** ἀπαντᾷ ὅτι καυχᾶται ὅτι δὲν εἶνε ἀπόφοιτος τῆς αὐτῆς σχολῆς μὲ τὸν κ. Ὑπουργὸν τῆς Γεωργίας, τῆς ὁποίας τὰ ἀποτελέσματα βλέπομεν ὅλοι πόσον ὀδυνηρὰ ἦσαν διὰ τὴν ράχιν τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ.

Ὁ κ. **Σ. Οἰκονομίδης** συνεχίζων τὴν συζήτησιν ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 92, προτείνει ὅπως μείνῃ τοῦτο ὅπως ἔχει διασκευασθῇ ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς, καθιστα)μένου δυνατοῦ ἵνα διὰ νόμου χορηγῶνται καὶ ἄλλα ἔνδικα μέτα.

Ὁ κ. **Γ. Λαζανᾶς** νομίζει ὅτι πρέπει νὰ προστεθοῦν, πλὴν τῶν ἀστυνομικῶν παραβάσεων καὶ αἱ ἀγροτικαὶ παραβάσεις.

Ὁ κ. **Α. Μυλωνᾶς** προτείνει νὰ γίνῃ τοὐλάχιστον δήλωσις ὅτι περιλαμβάνονται καὶ αὗται.

Ὁ κ. **Γ. Καλδῆς** λέγει ὅτι ἐπὶ τῆς διοικήσεως τοῦ κ. Βοζίκη ἐν Λέσβῳ ἐλήφθησαν παρόμοια μέτρα διὰ τὰς ἀγροτικὰς παραβάσεις, τιμωρουμένας διὰ τῶν ἀγρονόμων.

Χ. Βοζίκης. Ἐὰν ἔγινε τοιοῦτό τι, εὑρισκόμεθα τότε εἰς ἓν καθεστὼς ἀτακτοποίητον.

Ὁ κ. **Γ. Καλδῆς** συνεχίζων λέγει ὅτι διὰ τὰ ἀγροτικὰ ἀδικήματα, τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ πατάσσωνται ἀμέσως, χρειάζεται νὰ διατυπωθῇ τὸ ἄρθρον οὕτω πως, ὥστε νὰ περιληφθοῦν καὶ αἱ ἀγροτικαὶ παραβάσεις αἱ τιμωρούμεναι διὰ προστίμου.

Ὁ κ. **Σ. Χασιώτης** κηρύσσεται ὑπὲρ τῆς ἀναγραφῆς καὶ τῶν ἀγροτικῶν παραβάσεων.

Ὁ κ. **Φ. Δραγούμης** συμφωνεῖ μὲ τὰ λεχθέντα ὑπὸ τοῦ προλαλήσαντος βουλευτοῦ Λέσβου.

Ὁ κ. **Δ. Κατσάνος** κηρύσσεται ὑπὲρ παραμονῆς τοῦ ἄρθρου ὡς ἔχει.

Πολλοὶ βουλευταί. Ὡς ἔχει.

Γίνεται μετὰ τοῦτο δεκτὸν τὸ ἄρθρον 92, ἔχον οὕτω:

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ'.

Δικαστικὴ ἐξουσία

Ἄρθρον 92.

Ἡ δικαιοσύνη ἀπονέμεται ὑπὸ δικαστῶν, διοριζομένων κατὰ νόμον, ὁρίζοντα καὶ τὰ προσόντα αὐτῶν.

Δύναται διὰ νόμου νὰ ἀνατεθῇ καὶ εἰς ἀρχὰς ἀσκούσας ἀστυνομικὰ καθήκοντα ἡ ἐκδίκασις ἀστυνομικῶν παραβάσεων, τιμωρουμένων διὰ προστίμων. Αἱ ἀποφάσεις αὐτῶν ὑπόκεινται εἰς ἔφεσιν ἐνώπιον δικαστικῆς ἀρχῆς. Ἡ ἔφεσις ἔχει πάντοτε ἀναστολτικὴν δύναμιν.

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 99 ὁ κ. **Γ. Μπούσιος** φρονεῖ ὅτι ὁ δικαστὴς δὲν θὰ δύναται νὰ ἐκτελῇ εὐσυνειδήτως τὰ καθήκοντα τοῦ καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου.

Ὁ κ. **Σ. Σωτηριάδης** διαφωνῶν πρὸς τὸν προλαλήσαντα λέγει ὅτι οὐδὲν ἀσυμβίβαστον ὑπάρχει.

Ὁ κ. **Α. Παπαναστασίου** λέγει ὅτι τὸ ἄρθρον ὑπῆρχε καὶ εἰς τὸ Σύνταγμα τοῦ 1911.

Γίνεται εἶτα δι' ἀναστάσεως δεκτὸν τὸ ἄρθρον 99, ἔχον οὕτω:

Ἄρθρον 99.

Δὲν ἐπιτρέπεται εἰς τὸν δικαστὴν νὰ δεχθῇ καὶ ἄλλην ἔμμισθον ὑπηρεσίαν, ἐκτὸς τῆς τοῦ καθηγητοῦ ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ.

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 100 ὁ κ. **Ν. Καμπάνης** λέγει ὅτι ὁ θεσμὸς τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας εἶνε θεσμός, ὅστις, ἐὰν ἐφαρμοσθῇ καθὼς πρέπει, θὰ συντελέσῃ εἰς τὴν ἐξύψωσιν τῆς διοικήσεως, ἀλλ' ὡς πρὸς τὰ καθήκοντα τὰ ἀνατιθέμενα εἰς αὐτὸ διὰ τοῦ ἐδαφίου 4 τῆς α' παραγράφου λέγει ὅτι ἡ Βουλὴ πρέπει νὰ προσέξῃ, διότι ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ὁ Ὑπουργὸς θὰ στερηθῇ συνταγματικῶς τοῦ δικαιώματος νὰ ἔχει πειθαρχικὴν ἐξουσίαν ἐπὶ τῶν ὑπαλλήλων, καὶ τότε δὲν θὰ ἔχει οὐδεμίαν ἐπιβολὴν ἐπ' αὐτῶν, θὰ μεταβληθῇ δὲ εἰς ἁπλοῦν διεκπεραιωτήν. Ἐὰν ἀρίσωμεν τὴν διάταξιν αὐτὴν πρέπει νὰ ψηφίσωμεν νόμον καθ' ὃν οἱ διοικητικοὶ ὑπάλληλοι θὰ ὑπάγωνται εἰς τὸ συμβούλιον τῆς ἐπικρατείας, ὁ δὲ ὑπεύθυνος Ὑπουργὸς ἐλεγχόμενος ὑπὸ τῆς Βουλῆς θὰ ἀπαντᾷ ὅτι δὲν ἔχει ἐξουσίαν ἐπὶ τῶν ὑπαλλήλων του. Ἡ ἀνωτάτη συνεπῶς πειθαρχικὴ ἐξουσία πρέπει νὰ παραμείνῃ εἰς τὸν Ὑπουργὸν καὶ ὁ ἀείμνηστος Δημητρακόπουλος κατὰ τὸ 1911 ἐκράτησε διὰ τὸν Ὑπουργὸν τῆς Δικαιοσύνης τὴν ἀνωτάτην πειθαρχικὴν ἐξουσίαν διὰ τοὺς δικαστὰς καὶ μόνον χάριν τοῦ γοήτρου τῆς δικαιοσύνης ἐθεσμοθετήθη τὸ ἄρθρον περὶ πειθαρχικῆς ἐξουσίας τῶν μελῶν τοῦ Ἀρείου Πάγου κλπ. Ἄλλως τε οἱ ὑπάλληλοι προστατεύονται καὶ ἀσφαλίζονται τελείως διὰ τοῦ ἄρθρου 112 τοῦ συντάγματος.

Ὁ κ. **Κ. Ἀγγελόπουλος** (Ὑπουργὸς Δικαιοσύνης) λέγει ὅτι ἀναγνωρίζει τὴν ὀρθότητα τῶν παρατηρήσεων τοῦ κ. Καμπάνη.

Ὁ κ. **Α. Παπαναστασίου** (Ὑπουργὸς Γεωργίας). Ὑπεστηρίχθη λέγει ὅτι ἡ διάταξις αὐτὴ ἐφαρμοζομένη θὰ κλονίσῃ τὴν πειθαρχίαν καὶ ἡ παρατήρησις αὕτη δὲν εἶναι ἐντελῶς ἀστήρικτος, ἐξ ἄλλου ὑπάρχει καὶ ἄλλο μέτρον προστατευτικὸν διὰ τὸν ὑπάλληλον εἰς περίπτωσιν παρανόμου ἀπολύσεώς του καὶ εἶναι τοῦτο ἡ προσφυγὴ εἰς τὸ συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας, φρονεῖ συνεπῶς ὅτι εἶναι ἀρκετὰ προστατευτικὸν διὰ τοὺς ὑπαλλήλους τὸ ἄρθρον 112.

Μεθ' ὃ ἡ Βουλὴ δέχεται τὴν διαγραφὴν τοῦ ἐδαφίου δ' τῆς α' παραγράφου τοῦ ἄρθρου 100.

Ὁ κ. **Π. Μερλόπουλος** λέγει ὅτι κατόπιν τῆς τροποποιήσεως αὐτῆς τοῦ ἄρθρου τῆς παραγράφου 1 πρέπει νὰ τροποποιηθῇ καταλλήλως καὶ ἡ παράγραφος 2 διὰ τῆς ἀπαλείψεως τοῦ στοιχείου α.

Γενομένης δεκτῆς τῆς προτάσεως τοῦ κ. Μερλοπούλου, γίνεται δεκτὸν τὸ ἄρθ. 100 ὡς ἐτροποποιήθη, ἔχον οὕτω:

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Η'.

Διοικητικὴ Δικαιοσύνη

Ἄρθρον 100.

Εἰς τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας ἀνήκουσιν ἰδίως:

α') Ἡ ἐπεξεργασία τῶν κανονιστικῶν διαταγμάτων. β') Ἡ ἐκδίκασις τῶν κατά τοὺς νόμους ὑποβαλλομένων εἰς αὐτὸ διαφορῶν ἀμφισβητουμένου διοικητικοῦ. γ') Ἡ κατ' αἴτησιν ἀκύρωσις πράξεων τῶν διοικητικῶν ἀρχῶν δι' ὑπέρβασιν ἐξουσίας ἢ κατὰ παράβασιν νόμου κατὰ τὰ εἰδικώτερον διὰ νόμου ὁριζόμενα.

Κατὰ τὰς ὑπὸ στοιχεῖα β' καὶ γ' περιπτώσεις ἐφαρμόζονται αἱ διατάξεις τῶν ἄρθρων 96 καὶ 97 τοῦ Συντάγματος.

Ὁ κ. **Α. Παπαναστασίου** λέγει ὅτι ὅπου τὸ Σύνταγμα ἀναγράφει ὅτι νόμος θέλει ὁρίσει τοῦτο, σημαίνει ὅτι θὰ γίνῃ νόμος ἐὰν δὲν ὑπάρχῃ σχετικὸς τοιοῦτος.

Ὁ κ. **Κ. Ἀγγελόπουλος** (Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης) λέγει ὅτι δὲν δύνανται νὰ ἰσχύσουν νόμοι νομοθετηθέντες πρὸ 20ετίας, ἀλλὰ ὅτι πρέπει νὰ γίνουν νόμοι ἐπὶ τῇ βάσει τῶν νέων ἀντιλήψεων τοῦ Συντάγματος, παράδειγμα δὲ εἶναι τὸ ἄρθρον 117 τοῦ Συντάγματος.

Ὁ κ. **Α. Παπαναυτασίου** λέγει ὅτι ἐφ' ὅσον ὁ ἰσχύων νόμος δὲν ἀντίκειται πρὸς τὸ νέον Σύνταγμα δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ γίνῃ νέος νόμος. Ὡς πρὸς τὸ ἄρθρον 117 τοῦ Συντάγματος δηλοῖ ὅτι τοῦτο ἐτέθη ἀκριβῶς ὑπὸ τῆς Συνταγματικῆς ἐπιτροπῆς τῆς Δ' Συνελεύσεως, ἵνα ἰσχύσῃ τὸ προϋπάρχον κατοχυρωτικόν.

Ὁ κ. **Χ. Λαδᾶς** λέγει ὅτι, ὅταν συνεζητήθη τὸ ψήφισμα περὶ προσωρινῆς ἰσχύος τοῦ Συντάγματος Κονδύλη, ἐγένετο σχετικὴ συζήτησις, ἰσχυρίσθη δὲ τότε ὅτι πιθανὸν νὰ γεννηθοῦν ἀμφισβητήσεις εἰς τὸ ἐκλογοδικεῖον σχετικῶς μὲ τὸν ἐκλογικὸν νόμον, ἀλλὰ τότε ἡ Βουλὴ ἐδέχθη ὅτι ἂν προϋπῆρχε ὁ νόμος τοῦ Συντάγματος, δὲν ἦτο ἀνάγκη καταρτίσεως νέου νόμου. Ὡς πρὸς τὸ ἄρθρον 117 λέγει ὅτι ἐκ τῶν πρακτικῶν τῆς Συνταγματικῆς ἐπιτροπῆς τῆς Δ' Συνελεύσεως ἐμφαίνεται ὅτι τοῦτο ἐγένετο ἵνα ἰσχύσῃ ἐπὶ μίαν πεντετίαν τὸ κατοχυρωτικόν.

Ὁ κ. **Σ. Σωτηριάδης** διαφωνῶν μὲ τὸν κ. Παπαναστασίου λέγει ὅτι ὅταν τὸ Σύνταγμα ἀναγράφει ὅτι νόμος θέλει ὁρίσει, ἀρίσταται ριζικῶς ἐκείνου τὸ ὁποῖον ἴσχυε μέχρι τότε.

Ὁ κ. **Π. Μερλόπουλος** λέγει ὅτι τὸ Σύνταγμα περιέχει διαφόρους ἐκφράσεις ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τοῦτο, ἀλλ' ἡ ἔννοια αὐτῶν εἶνε ὅτι, ἂν ὑπάρχῃ σχετικὸς νόμος, δὲν εἶνε ἀνάγκη νὰ γίνῃ νέος τοιοῦτος.

Ὁ κ. **Σ. Σωτηριάδης** συνεχίζων λέγει ὅτι τὸ ὅτι πρέπει νὰ γίνῃ νέος νόμος, ἀποδεικνύεται ἐκ τοῦ ἄρθρου 117 τὸ ὁποῖον σαφῶς ἀναγράφει τοῦτο.

Ὁ κ. **Β. Καραπαναγιώτης** λέγει ὅτι πρέπει νὰ διακοπῇ ἡ συζήτησις ἐπὶ τῆς ἑρμηνευτικῆς δηλώσεως ἐφόσον ἀπουσιάζει ὁ εἰσηγητὴς αὐτῆς.

Ὁ κ. **Π. Τσιτσεκλῆς** λέγει ὅτι αἰφνιδιαστικῶς ἀνέκυψε ἡ συζήτησις αὕτη, τὸ ἄρθρον 117 ῥητῶς ἀντιμάχεται πρὸς τὴν ἑρμηνευτικὴν ταύτην δήλωσιν, διότι αἱ διατάξεις αὐτοῦ εἶνε σαφέσταται καὶ συνεπῶς ἐὰν γίνῃ δεκτὴ ἡ ἑρμηνευτικὴ αὕτη δήλωσις πρέπει νὰ ἐξαιρεθῇ τὸ ἄρθρον 117, διὰ τὸ ὁποῖον εἶνε ἀνάγκη μελλοντικοῦ νόμου.

Γίνεται εἶτα δεκτὸν ὅπως μὴ γίνῃ οὐδεμία ἑρμηνευτικὴ δήλωσις.

Ὁ κ. **Ν. Μπακόπουλος** λέγει ὅτι δὲν ὑπάρχει ἀπόφασις τῆς Βουλῆς ἐπὶ τῆς ἑρμηνευτικῆς δηλώσεως τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῆς Γεωργίας. Ἡ Βουλὴ αὐτὴν τὴν στιγμὴν ἐψήφισεν ὅτι δὲν ὑπάρχει ἀνάγκη δηλώσεως ἑρμηνευτικῆς ἐπὶ τοῦ ἄρθρου, συνεπῶς δὲν ἐλήφθη ἀπόφασις ἀπορρίπτουσα τὴν πρότασιν τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῆς Γεωργίας.

Διακόπτεται εἶτα ἡ συνεδρίασις διὰ νὰ ἐπαναληφθῇ τὴν 10 1)2 μ. μ.

Μετὰ τὴν διακοπὴν

Ὥρα 10 50' ἐπαναλαμβάνεται ἡ διακοπεῖσα συνεδρίασις

Γίνονται δι' ἀναστάσεως δεκτὰ τὰ ἄρθρα 102 καὶ 103. ἔχοντα οὕτω:

Ἄρθρον 102.

Οἱ Σύμβουλοι τῆς Ἐπικρατείας διορίζονται διὰ Διατάγματος, προτάσει τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου μετὰ γνωμοδότησιν τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας, εἶνε δὲ ἰσόβιοι, προστατευομένης τῆς ἰσοβιότητος αὐτῶν κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 93, εἰδικώτερον δὲ κατὰ τὰς περὶ τῶν μελῶν τοῦ Ἀρείου Πάγου.

Τὰ καθήκοντα τῶν Συμβούλων τῆς Ἐπικρατείας εἶνε ἀσυμβίβαστα πρὸς τὰ καθήκοντα οἱουδήποτε δημοσίου, δημοτικοῦ ἢ ἐκκλησιαστικοῦ ὑπαλλήλου, ἐκτὸς τῶν καθηκόντων τοῦ καθηγητοῦ τῆς Νομικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου ἢ τοῦ καθηγητοῦ νομικῶν ἢ οἰκονομικῶν Ἐπιστημῶν ἀνωτάτων ἰσοτίμων Σχολῶν.

Ἰδιαίτερος νόμος κανονίζει τὰ προσόντα τῶν Συμβούλων τῆς Ἐπικρατείας, τὰ περὶ ἀποχωρήσεως αὐτῶν διαρκούσης τῆς ὑπηρεσίας των, τὰ περὶ βοηθητικοῦ προσωπικοῦ καὶ πάντα τὰ ἀφορῶντα εἰς τὴν ὀργάνωσιν καὶ λειτουργίαν τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας.

Ἄρθρον 103.

Αἱ ὑποθέσεις τοῦ ἀμφισβητουμένου διοικητικοῦ ἐξακολουθοῦν ἐπὶ τοῦ παρόντος νὰ ὑπάγωνται εἰς τὰ τακτικὰ δικαστήρια, ὑπὸ τῶν ὁποίων δικάζονται ὡς νόμῳ προτετιμημέναι, πλὴν ἐκείνων, δι' ἃς εἰδικοὶ νόμοι συνιστοῦν διοικητικὰ δικαστήρια, εἰς τὰ ὁποῖα τηροῦνται αἱ διατάξεις τῶν ἄρθρων 96 καὶ 97 τοῦ Συντάγματος. Μέχρι τῆς ἐκδόσεως εἰδικῶν νόμων ἰσχύουν οἱ ὑφιστάμενοι περὶ διοικητικῆς δικαιοδοσίας. Διὰ νόμου δύνανται νὰ ὑπαχθοῦν ὑποθέσεις τοῦ ἀμφισβητουμένου διοικητικοῦ εἰς τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας καὶ κατὰ πρῶτον βαθμόν.

Αἱ αἰτήσεις ἀναιρέσεως κατὰ τῶν ἀποφάσεων τῶν διοικητικῶν δικαστηρίων, ὑπάγονται ἀπὸ τῆς λειτουργίας τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας, εἰς τὴν δικαιοδοσίαν αὐτοῦ.

Ἡ ἄρσις τῶν συγκρούσεων α') μεταξὺ δικαστικῶν καὶ διοικητικῶν Ἀρχῶν, β') μεταξὺ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας καὶ διοικητικῶν Ἀρχῶν καὶ γ') μεταξὺ διοικητικῶν καὶ κοινῶν δικαστηρίων διακάζεται ὑπὸ τοῦ Ἀρείου Πάγου, μέχρις οὗ ἰδιαίτερος νόμος συστήσῃ πρὸς ἐκδίκασιν ταύτης μικτὸν δικαστήριον, ἀποτελούμενον ἐξ ἴσου ἀριθμοῦ Ἀρεοπαγιτῶν καὶ Συμβούλων τῆς Ἐπικρατείας, ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης ἢ τοῦ ὑπὸ τοῦ νόμου ὁριζομένου ἀναπληρωτοῦ αὐτοῦ.

Ὁ κ **Κ. Καλκάνης** λέγει ὅτι ἡ συνταγματικὴ ἐπιτροπὴ δὲν ὡμίλησε παντάπασι περὶ ἰσοβιότητος τοῦ γενικοῦ ἐπιτρόπου τῆς Ἐπικρατείας, ἐν μιᾷ νυκτὶ δὲ καὶ μόνῃ τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον ἀπεφάσισε τὴν ἰσοβιότητα ταύτην.

Γίνεται εἶτα δεκτὸν ὅπως διαγραφῇ ἡ φράσις "καὶ ὁ γενικὸς Ἐπίτροπος τῆς Ἐπικρατείας".

Ὁ κ. **Χ. Λαδᾶς** λέγει ὅτι πρέπει νὰ σημειωθῇ εἰς τὰ πρακτικὰ ὅτι ἐὰν ὁ ἐπίτροπος τῆς ἐπικρατείας δὲν εἶναι ἰσόβιος εἶναι ὅμως μόνιμος.

Ὁ κ. **Π. Μιρλόπουλος** λέγει ὅτι ἡ Βουλὴ ἐπιφυλάσσεται νὰ συζητήσῃ περὶ τῆς ἰσοβιότητος τοῦ γενικοῦ Ἐπιτρόπου τῆς Ἐπικρατείας ὅταν θὰ συζητήσῃ περὶ τοῦ Εἰσαγγελικοῦ κλάδου.

Γίνεται μετὰ τοῦτο δι' ἀναστάσεως δεκτὸν τὸ ἄρθρον 104, ἔχον οὕτω:

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Θ'.

Ἐλεγκτικὸν Συνέδριον

Ἄρθρον 104.

Οἱ σύμβουλοι καὶ οἱ πάρεδροι τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου εἶναι ἰσόβιοι καὶ δὲν παύονται εἰμὴ κατὰ τοὺς ὅρους τοῦ ἄρθρου 93, ἀποχωροῦν δὲ ὑποχρεωτικῶς ἀπὸ τῆς ὑπηρεσίας ἅμα τῇ συμπληρώσει τοῦ 70οῦ ἔτους τῆς ἡλικίας των.

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 112 ὁ κ. **Π. Τσιτσεκλῆς** λέγει ὅτι τὸ σχέδιον τοῦ ψηφίσματος ὑπεβλήθη ἀπόψε καὶ ἡ Βουλὴ εἶναι ἀπαράσκευος νὰ συζητήσῃ τὸ ἄρθρον αὐτό, ἐφ' ᾧ παρακαλεῖ ὅπως ἀναβληθῇ ἡ συζήτησις τοῦ ἄρθρου τούτου διὰ τὴν Δευτέραν.

Ὁ κ. **Β. Καραπαναγιώτης** λέγει ὅτι τὸ ἄρθρον τοῦτο, ὡς πρὸς τὴν διατύπωσιν, δὲν διαφέρει τῆς διατυπώσεως τῆς συνταγματικῆς ἐπιτροπῆς παρὰ μόνον ὡς πρὸς τὴν τελευταίαν παράγραφον.

Ὁ κ. **Π. Τσιτσεκλῆς** χαρακτηρεῖ ὅτι ἡ τελευταία παράγραφος εἶναι σπουδαιοτάτη καὶ πρέπει νὰ συζητηθῇ εὐρέως.

Ὁ κ. **Ε. Φωτάκης** λέγει ὅτι οἱ ζητοῦντες τὴν ἀναβολὴν δύνανται νὰ ἀναπτύξουν τὰς ἀπόψεις των.

Ὁ κ. **Ν. Καμπάνης** λέγει ὅτι ἡ τελευταία διάταξις τοῦ ἄρθρου τούτου εἶναι σπουδαιοτάτη καὶ πρέπει νὰ γίνῃ δεκτὴ μετὰ μεγάλην συζήτησιν, διότι οἱ σύμβουλοι της Ἐπικρατείας δὲν θὰ εἶχον οὐδὲ τὸν ἐπαρκῆ χρόνον νὰ ἐξετάσουν ὅλα τὰ ζητήματα τὰ ἀναφερόμενα εἰς τὴν τελευταίαν παράγραφον.

Ὁ κ. **Ι. Καλογερᾶς** φρονεῖ ὅτι διὰ τὰς περιπτώσεις τῆς τελευταίας παραγράφου θὰ ἔπρεπε νὰ ἀπητεῖτο νόμος καὶ ὄχι ἀπόφασις τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας.

Ν. Καμπάνης. Ἀκριβῶς δι' αὐτὸ ζητοῦμεν τὴν ἀναβολὴν διὰ νὰ εὕρωμεν διατύπωσιν πληρεστέραν.

Προτάσει τοῦ κ. **Α. Παπαναστασίου** ἀναβάλλεται μετὰ τοῦτο ἡ ἐπιψήφισις τοῦ ἄρθρου 112.

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 114 ὁ κ. **Σ. Ἠλιόπουλος** λαμβάνων τὸν λόγον παρατηρεῖ ὅτι δὲν ἔπρεπε νὰ ἀπαλειφθῇ τὸ ἄρθρον 114 τοῦ παλαιοῦ Συντάγματος.

Ὁ κ. **Α. Παπαναστασίου** (Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας) παρακαλεῖ νὰ ψηφισθοῦν πρῶτον τὰ ἄρθρα τὰ διατυπωθέντα

ὑπὸ τοῦ Ὑπουργικοῦ-Συμβουλίου, κατόπιν δὲ νὰ συζητηθοῦν τὰ ἄλλα.

Ὁ κ. **Π. Μερλόπουλος** ὁμιλῶν ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 114 λέγει ὅτι ὑπάρχει ἐν αὐτῷ μία μόνη λέξις «καὶ», ἡ ὁποία ἔχει μεγάλην σοβαρότητα. Διότι ὅταν λέγομεν ὅτι ἡ πειθαρχικὴ ἐξουσία ἀσκεῖται «καὶ» ὑπὸ Συμβουλίου συγκειμένου κλπ. τοῦτο σημαίνει ὅτι αὕτη ἀσκεῖται καὶ ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ. Ἀλλὰ διὰ τὸν Ὑπουργὸν τῆς Δικαιοσύνης φρονεῖ ὅτι εἶναι ἀρκετὸν νὰ κινῇ τὴν πειθαρχικὴν ἀγωγὴν μόνον ἐνώπιον τῆς καθαυτὸ δικαστικῆς ἀρχῆς, χωρὶς νὰ ἀσκῇ αὐτὸς ὁ ἴδιος οὐσιαστικὴν πειθαρχικὴν ἐξουσίαν. Ἡ τοιαύτη πειθαρχικὴ ἐξουσία τοῦ Ὑπουργοῦ, νενομοθετημένη διὰ τοῦ ὀργανισμοῦ τῶν δικαστηρίων, σήμερον οὐδένα πλέον ἔχει λόγον διατηρήσεως. Ὁ ὀργανισμὸς ἐνομοθετήθη τῷ 1833 ὑπὸ τὸ μοναρχικὸν πολίτευμα, ὅτι πᾶσαι αἱ ἐξουσίαι ἀνῆκον εἰς τὸν Μονάρχην καὶ ἠσκοῦντο διὰ τῶν ἐλευθέρως παρ' αὐτοῦ ἐκλεγομένων Ὑπουργῶν του. Ἀλλ' ἔκτοτε τὰ πράγματα ριζικῶς ἤλλαξαν. Ὁ Μονάρχης ἐγένετο συνταγματικὸς βασιλεύς, ἡ δὲ Δικαιοσύνη ἐξησφαλίσθη καὶ κατωχυρώθη διὰ τῆς ἰσοδιότητος πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς ἀνεξαρτησίας της. Καὶ συνεπῶς δὲν ἐπιτρέπεται σήμερον ν' ἀντιποιούμεθα κατ' αὐτῆς δικαιώματα, ἅτινα κατὰ φύσιν ἀνήκουν εἰς τὴν ἰδίαν ταύτην ἐξουσίαν, σκοπίμως καταστατθεῖσαι ἀνεξάρτητοι χάριν τοῦ ὑψηλοῦ προορισμοῦ της. Ἀλλὰ κυρίως κατὰ τὸ Σύνταγμα τοῦ 1911, δι' οὗ καὶ αὐτοδιοίκητος ἀπέβη ἡ δικαστικὴ ἐξουσία διὰ τοῦ Ἀνωτάτου Δικαστικοῦ Συμβουλίου, δὲν δύναται πλέον νὰ νοηθῇ ἐπέμβασις τῆς διοικήσεως εἰς τ' ἀφορῶντα τὴν διοίκησιν αὐτῆς καὶ συνεπῶς ἄσκησις πειθαρχικῆς ἐξουσίας ἀπὸ μέρους τοῦ Ὑπουργοῦ, ἥτις ὡς ὑπόλειμμα τελείου Βυζαντικοῦ θεσμοῦ, ἐν ἀντιθέσει εὑρισκομένου πρὸς τὸ κύρος πολιτειακὸν καθεστώς, πρέπει νὰ ἐκλείψῃ. Κηρύσσεται συνεπῶς κατὰ τῆς διαγραφῆς τῆς λέξεως.

Ὁ κ. **Κ. Καλκάνης** νομίζει ὅτι εἶναι καιρὸς νὰ ἐκλείψῃ πλέον ἡ μεταφορὰ τῶν εὐθυνῶν ἀπὸ τοὺς ὑπευθύνους εἰς ἄλλα πρόσωπα ἀνεύθυνα.

Ὁ κ. **Ν. Καμπάνης** φρονεῖ ὅτι ὁ Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης δὲν πρέπει διὰ τοῦ Συντάγματος νὰ ἀποζενωθῇ τῆς πειθαρχικῆς του ἐξουσίας. Ἑπομένως κηρύσσεται ὑπὲρ τῆς παραμονῆς τῆς λέξεως «καὶ» ἐν τῷ κειμένῳ.

Ὁ κ. **Ν. Μπακόπουλος** λέγει ὅτι ἡ πειθαρχικὴ ἐξουσία πρέπει νὰ ἀσκῆται ὑπὸ τοῦ συμβουλίου κατὰ πρῶτον βαθμόν, ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ δὲ κατὰ δεύτερον βαθμόν.

Ὁ κ. **Α. Παπαναστασίου** (Ὑπουργὸς Γεωργίας) λέγει ὅτι τὸ ἄρθρον ὡς εἶναι διατυπωμένον οὐδόλως ἐμποδίζει, ἵνα διὰ νόμου καθορισθῇ, ποῖος ἄλλος θὰ ἀσκῇ τὴν πειθαρχικὴν ἐξουσίαν. Διότι τὴν πειθαρχικὴν ἐξουσίαν δύναται νὰ τὴν ἀσκῇ καὶ τὸ πειθαρχικὸν Συμβούλιον.

Ἐπιφέρουν μετὰ τοῦτο σχετικὰς παρατηρήσεις ὁ κ. **Π. Τσιτσεκλῆς** ὑποστηρίζων ὅτι ἡ σύστασις τοῦ συμβουλίου πρέπει νὰ καθορισθῇ ἄλλως καὶ **Ν. Μπακόπουλος** ὑποστηρίζων ὅτι πρέπει νὰ ἀναγραφῇ εἰς τὸ ἄρθρον ὅτι τὴν πειθαρχικὴν ἐξουσίαν ἀσκεῖ κατὰ δεύτερον βαθμὸν ὁ ὑπουργός.

Ὁ κ. **Σ. Οἰκονομίδης** προτείνει ὅπως προστεθῇ ἡ φράσις «κατὰ παραπομπὴν ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης», ὑπὸ τὴν ἔννοιαν ὅτι διατηρεῖται ἀμείωτον τὸ δικαίωμα τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης νὰ ἀσκῇ τὴν πειθαρχικὴν ἐξουσίαν ἐπὶ τῶν ὑφισταμένων ὑπηρεσιῶν.

Ὁ κ. **Α. Παπαναστασίου** Ὑπουργὸς Γεωργίας λέγει ὅτι θεωρεῖ περιττὴν τὴν προσθήκην, διότι οὐδέποτε εἶνε δυνατὸν νὰ γίνῃ νόμος, ὁ ὁποῖος νὰ ἐμποδίσῃ τὸν ὑπουργὸν νὰ ἀσκήσῃ τὴν πειθαρχικὴν ἐξουσίαν.

Ἀναγινώσκει κατόπιν διατύπωσιν τοῦ ἄρθρου 114 γενομένην ἀποδεκτήν.

Γίνεται μετὰ τοῦτο δι' ἀναστάσεως δεκτὸν τὸ ἄρθρον 114, ἔχον οὕτω:

Ἄρθρον 114.

Ἡ κατὰ πρῶτον βαθμὸν πειθαρχικὴ ἐξουσία ἐπὶ τῶν μελῶν τοῦ Ἀρείου Πάγου, τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας καὶ τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου ἀσκεῖται καὶ ὑπὸ Συμβουλίου, συγκειμένου ἀπὸ δύο μέλη ἐξ ἑκάστου τῶν Σωμάτων τούτων καὶ τρεῖς καθηγητὰς τῆς Νομικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου, ὁριζομένους διὰ κλήρου, προεδρευομένου δὲ ὑφ' ἑνὸς ἐξ αὐτῶν, ἐκλεγομένου παρὰ τῶν ἰδίων. Ἐκ τῶν μελῶν τοῦ Συμβουλίου ἐξαιροῦνται ἑκάστοτε τὰ ἀνήκοντα εἰς τὸ Σῶμο ἐκεῖνο, δι' ἐνέργειαν τοῦ ὁποίου, εἴτε ὁλοκλήρου εἴτε μελῶν αὐτοῦ καλεῖται ν' ἀποφανθῇ τὸ Συμβούλιον. Νόμος ὁρίζει τὰ κατὰ τὴν ἄσκησιν τῆς ἀνωτέρας πειθαρχικῆς ἐξουσίας ἐπὶ τῶν ὡς ἄνω διωκομένων.

Γίνεται ὡσαύτως δι' ἀναστάσεως δεκτὴ ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 114 ἡ κάτωθι ἑρμηνευτικὴ δήλωσις.

Ἡ ἀνωτέρω πειθαρχικὴ ἐξουσία ἐπὶ τῶν μελῶν τοῦ Ἀρείου Πάγου ἀσκεῖται καὶ ὑπὸ τὴν ἰδιότητα αὐτῶν ὡς μελῶν τοῦ Ἀνωτάτου Δικαστικοῦ Συμβουλίου.

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 104 ὁ κ. **Ν. Καμπάνης** λέγει ὅτι ὁ ἐπίτροπος τῆς ἐπικρατείας δὲν πρέπει νὰ εἶναι ἰσόβιος, διότι εἶναι ὡς ὁ Εἰσαγγελεὺς τοῦ Ἀρείου Πάγου καὶ ἐφόσον αὐτὸς εἶναι μόνιμος δὲν δύναται νὰ εἶναι ἰσόβιος ὁ ἐπίτροπος τῆς ἐπικρατείας, προτείνει συνεπῶς νὰ διαγραφῇ ἡ διάταξις περὶ ἰσοδιότητος αὐτοῦ.

Ὁ κ. **Π. Μερλόπουλος** λέγει ὅτι εἶχε τὴν γνώμην ὅτι ἔπρεπε νὰ ἐξασφαλισθῇ ἡ ἰσοδιότης καὶ διὰ τοὺς εἰσαγγελεῖς, δι' αὐτὸ πρέπει νὰ μείνῃ ἡ διάταξις ὡς ἔχει. Ἄλλωστε κατ' οὐσίαν ἡ ἰσοδιότης καὶ ἡ μονιμότης δὲν διαφέρουσιν. Ἐν καιρῷ δὲ θὰ συζητήσῃ καὶ περὶ τῆς ἰσοδιότητος τοῦ εἰσαγγελικοῦ κλάδου.

Ὁ κ. **Π. Τσιτσεκλῆς** λέγει ὅτι τὴν γνώμην περὶ τῆς ἰσοδιότητος τῶν Εἰσαγγελέων δὲν τὴν εἰδέχθη ἡ Συνταγματικὴ ἐπιτροπή, ἐὰν λοιπὸν δεχθῶμεν τὴν ἰσοδιότητα τοῦ ἐπιτρόπου τῆς ἐπικρατείας χωρὶς νὰ ψηφίσωμεν τὴν ἰσοδιότητα τῶν Εἰσαγγελέων δὲν θὰ εἴμεθα συνεπεῖς. Πρέπει συνεπῶς νὰ δεχθῶμεν τὴν τροποποίησιν τοῦ κ. Καμπάνη καὶ ἐὰν ἡ Βουλὴ δεχθῇ τὴν ἰσοδιότητα διὰ τοὺς Εἰσαγγελεῖς τότε καθιεροῦμεν τὴν ἰσοδιότητα καὶ διὰ τὸν ἐπίτροπον τῆς ἐπικρατείας.

Ὁ κ. **Χ. Ἀλαμανῆς** λέγει ὅτι μεταξὺ τῆς ἰσοδιότητος καὶ τῆς μονιμότητος ὑπάρχει μεγάλη διαφορά, εἶναι συνεπῶς μέτρον δικαιοσύνης, ἐὰν δεχθῶμεν τὴν ἰσοδιότητα διὰ τὸν ἐπίτροπον τῆς ἐπικρατείας, νὰ ψηφίσωμεν ταύτην καὶ διὰ τοὺς Εἰσαγγελεῖς.

Γίνεται ὡσαύτως δι' ἀναστάσεως δεκτὸν τὸ ἄρθρον 115, ἔχον οὕτω:

Ἄρθρον 115.

Τὰ ἀσυμβίβαστα τοῦ ἄρθρου 39 ἐφαρμόζονται καὶ ὡς πρὸς τοὺς ἐμμίσθους δημοσίους ὑπαλλήλους.

Οὐδέποτε αἱ ἐκ τοῦ Δημοσίου ταμείου ἢ ταμείων νομικῶν προσώπων δημοσίου δικαίου ἀμοιβαὶ ἢ οἱαδήποτε ἄλλαι ἀπολαυαὶ ἐμμίσθου δημοσίου ὑπαλλήλου, ἕνεκα παροχῆς ὑπηρεσιῶν ἐν τῷ ἐσωτερικῷ, δύνανται νὰ ὑπερβοῦν ἐν τῷ συνόλῳ των μηνιαίως τὸν ὀργανικὸν μισθὸν αὐτοῦ.

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 117 ὁ κ. **Π. Πετρίδης** φρονεῖ ὅτι πρέπει νὰ διαγραφῇ ἡ προθεσμία τῶν ἓξ μηνῶν ἐντὸς τῆς ὁποίας ὁρίζεται ὅτι πρέπει νὰ συγκροτηθῇ τὸ Συμβούλιον τῆς ἐπικρατείας.

Γίνεται μετὰ τοῦτο δι' ἀναστάσεως δεκτὸν τὸ ἄρθρ. 117. ἔχον οὕτω:

Ἄρθρον 117.

Τὸ συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας θέλει συγκροτηθῇ ἐντὸς ἑνὸς ἔτους τὸ βραδύτερον ἀπὸ τῆς ἰσχύος τοῦ Συντάγματος.

Κατὰ τὴν πρώτην συγκρότησιν ὁ διορισμὸς τῶν συμβούλων τῆς Ἐπικρατείας θὰ γίνῃ διὰ Διατάγματος προκαλουμένου κατόπιν ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου.

Λύεται εἶτα ἡ συνεδρίασις ὥρᾳ 12 καὶ 40 διὰ τὴν Δευτέραν ὥραν 5 μ. μ.

Ὁ Πρόεδρος
Θ. ΣΟΦΟΥΛΗΣ

Οἱ Γραμματεῖς
Μ. Λαΐλιος
Θ. Τσιριμῶκος

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΞΘ'

Τῆς 9 Μαΐου 1927

Ὥρᾳ 6 10' μ. μ. ὁ κ. **Πρόεδρος** ἀνελθὼν ἐπὶ τῆς ἕδρας κηρύσσει τὴν ἔναρξιν τῆς συνεδριάσεως καὶ διατάσσει ν' ἀνοιχθῶσι τὰ θεωρεῖα.

Ἀναγινώσκονται καὶ ἐπικυροῦνται τὰ πρακτικὰ τῆς προηγουμένης συνεδριάσεως.

Ἀνακοινοῦνται εἶτα τὰ ἑξῆς:

Ὁ Σύλλογος μικροϊδιοκτητῶν Σοφάδων παρακαλεῖ θερμῶς ὅπως ἀρθῇ ὁλοσχερῶς τὸ ἐνοικιοστάσιον ἐκ τῆς κωμοπόλεως Σοφάδων.

Ὁ σύνδεσμος Μικρασιατῶν προσφύγων Ἡρακλείου ὑποβάλλει τηλεγραφικὴν διαμαρτυρίαν διὰ τοὺς ἐν τραγικῇ καταστάσει εὑρισκομένους ἐν ὑπαίθρῳ πρόσφυγας, ἐξωσθέντας ὑπὸ τοῦ Νομάρχου Αὐδάκη ἐκ τῶν ἐν Ἡρακλείῳ τουρκικῶν στρατώνων.

Τὰ ἐργατικὰ κέντρα Θεσσαλονίκης, Δράμας, Κοζάνης, Ἀθηνῶν, Πειραιῶς, Πατρῶν, Λαρίσσης, Κιλκίς, Ἀλεξ)πόλεως κλπ. διαμαρτύρονται ἐντόνως δι' ὑφισταμένας ἐπιτροπὰς ἀσφαλείας, αἰτοῦνται δὲ τὴν κατάργησιν αὐτῶν καὶ τὴν ἀκύρωσιν τῆς ἀποφάσεως διὰ τὴν ἀπέλασιν τοῦ γραμματέως τῆς ὁμοσπονδίας Χατζησταύρου.

Ὁ σύνδεσμος τῶν ἐφέδρων ὁπλιτῶν Ἑλλάδος Ἡρακλείου ζητεῖ τὴν κύρωσιν τῶν Ν. Δ. τῶν ἀφορώντων τὴν προστασίαν τῶν ἐφέδρων κλπ.

Ὁ ἐργαζόμενος λαὸς Ηὐργου ὑποβάλλει ψήφισμα δι' οὗ ζητεῖ τὴν αὔξησιν τοῦ ἡμερομισθίου συμφώνως μὲ τὸν τιμάριθμον τῆς ζωῆς, τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ 8ώρου ὡς καὶ τὴν ἐφαρμογὴν τῆς ἐργατικῆς νομοθεσίας.

Ὁ Κωνστ. Γ. Κουτσουδάκης φαρμακοποιὸς ἐν Πάτραις ὑποβάλλει ὑπόμνημα δι' οὗ αἰτεῖται τὴν ἀναγνώρισιν τοῦ ἀπὸ τριακονταετίας ἐν Πάτραις λειτουργοῦντος φαρμακειρορείου εἰς φαρμακεῖον.

Τὸ ἐργατικὸν κέντρον Πατρῶν ζητεῖ τὴν καταπολέμησιν τῆς ἀνεργίας, τὴν καθολικὴν ἐφαρμογὴν τοῦ 8ώρου, τὴν κατάργησιν τῆς νυκτερινῆς ἐργασίας ἐν τοῖς ἀρτοποιείοις καὶ τὴν κατάργησιν τῆς ἀτομικῆς ἐργασίας τῶν ἐργοδοτῶν.

Ὁ σύνδεσμος τῶν καταστηματαρχῶν κουρέων Βόλου ζητεῖ τὴν κατάταξιν τῶν κουρείων Βόλου εἰς τὴν κατωτάτην βαθμίδα τοῦ ἐνοικιοστασίου καὶ δὴ τῶν ἀπόρων.

Οἱ κρατούμενοι εἰς τὰς φυλακὰς Ἐπταπυργίου Θεσσαλονίκης ὑποβάλλουν ὑπόμνημα, δι' οὗ ζητοῦν τὴν διὰ νόμου ἀκύρωσιν τῶν ἐκδοθεισῶν δικαστικῶν ἀποφάσεων καὶ παραπομπὴν αὐτῶν εἰς τὰ κοινὰ δικαστήρια.

Ἡ γενικὴ συνέλευσις ἑνώσεως ὀργατικοῦ προσωπικοῦ Τελωνείου Πειραιῶς ἐκφράζει τὴν βαθεῖαν θλῖψιν της διότι, καίτοι ὑπεβλήθησαν ὑπομνήματα δικαιότατα πρὸς τὸν κ. Ὑπουργὸν τῶν Οἰκονομικῶν πρὸς καλλιτέρευσιν τῆς ἀθλίας καταστάσεώς των, δὲν ἔτυχον οὐδεμιᾶς προσοχῆς καὶ σχετικῆς ἀπαντήσεως.

Ἡ Μερόπη χήρα Νικολ. Πυλαρινοῦ κάτοικος Ἀθηνῶν παρακαλεῖ τὴν Βουλὴν νὰ λάβῃ νομοθετικὴν πρόνοιαν πρὸς ἀπονομὴν συντάξεως.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Κοινότητος Ἀρβανιτοκερασιᾶς διαμαρτύρεται διὰ τὴν ἀπόρασιν τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας περὶ καταργήσεως τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου Θηλέων καὶ μεταθέσεως τῆς δημοδιδασκαλίσσης Παπαηλίου.

Ὁ βουλευτὴς κ. Γεώργ. Κακκινάκης καταθέτει ἀναφορὰν τοῦ Συνδέτμου Κουρέων Ἡρακλείου, δι' οὗ οὗτοι αἰτοῦνται τὴν τροποποίησιν τοῦ νόμου περὶ Κυριακῆς ἀργίας, ἵνα δύνανται νὰ παραμένουν τὰ καταστήματά των ἀνοικτὰ ἀπὸ τῆς 9ης πρωϊνῆς μέχρι τῆς 1 μ. μ.

Ὁ βουλευτὴς Φ. Μοσχούλας καταθέτει ἀναφορὰν τῶν χαλαζοπλήκτων κατοίκων τοῦ Νομοῦ Μεσσηνίας, αἰτούντων τὴν ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας λῆψιν ἐπικουρικῶν μέτρων.

Ὁ κ. **Γ. Καφαντάρης** (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν) καταθέτει σχέδιον Νόμου περὶ «ἐκδικάσεως ἀπαιτήσεων τέως διευθύνσεως Μεταφορῶν ὑπὸ τοῦ Ἀνωτάτου Δικαστηρίου τῶν Ναυτικῶν ἐπιτάξεων».

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ ἐπὶ τῆς Συγκοινωνίας ὑποβάλλει τὴν ἔκθεσίν της ἐπὶ τοῦ σχεδίου Νόμου «περὶ ἐξασκήσεως τοῦ ἐπαγγέλματος τοῦ Πολιτικοῦ μηχανικοῦ, ἀρχιτέκτονος καὶ τοπογράφου».

Ὁ κ. **Γ. Καντιάνης** παρατηρεῖ ὅτι οὐδεμία συζήτησις γίνεται ἐπὶ τῶν ἀναφορῶν, διαμαρτύρεται δὲ ὅτι πλεῖσται ἀναφορὰι ἐκ χαλαζοπλήκτων μερῶν μένουσιν ἄνευ ἀπαντήσεως. Τί πρέπει νὰ κάμουν αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι; Ὑπάρχει εἰδικὸν Ταμεῖον χαλαζοπλήκτων τοῦ ὁποίου τὰ χρήματα τί γίνονται;

Ὁ κ. **Φ. Μοσχούλας** παρατηρεῖ ὅτι ἡ ἀναγνωσθεῖσα ἀναφορὰ χαλαζοπλήκτων Μεσσηνίας εἶναι ἰδική του, διότι δὲν εἶχεν ἄλλον τρόπον νὰ διαμαρτυρηθῇ.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** παρέχει τὴν ἐξήγησιν ὅτι μετὰ τὴν ἐπιψήφισιν τοῦ Συντάγματος θὰ ἐπανέλθωμεν εἰς τὴν κανονικὴν ὁδόν.

Ὁ κ. **Ε. Βελλιανίτης** ὑποβάλλει τροπολογίαν ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου «περὶ αὐτεπαγγέλτου ὑποβολῆς εἰς ἐκ νέου συζήτησιν τῶν ὑποθέσεων ἐφ' ὧν ἐξεδόθησαν καταδικαστικαὶ ἀποφάσεις τῶν ἐπταμελῶν στρατοδικείων κλπ».

Ἡ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ἐπιτροπὴ ὑποβάλλει τὴν ἔκθεσίν της ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου «περὶ καταργήσεως τοῦ ἐξαγωγικοῦ

φόρου καὶ ἐπιβολῆς δασμοῦ ἐπὶ τοῦ ἐξαγομένου εἰς τὴν ἀλλοδαπὴν ἐλαίου Ἡλειακῆς καὶ Νέας Ἑλλάδος».

Εἰσέρχεται εἶτα ἡ Βουλὴ εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Διάταξιν τῆς Νομοθετικῆς Ἐργασίας

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 74 ὁ κ. **Ν. Μπακόπουλος** προτείνει νὰ διασαφηνισθῇ, ἐὰν ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας ἔχει δικαίωμα νὰ ἐκδίδῃ ἐκτελεστικὰ διατάγματα Νομοθετικοῦ περιεχομένου ἐπὶ τῇ βάσει Νομοθετικῆς ἐξουσιοδοτήσεως.

Ὁ κ. **Π. Πετρίδης** παρατηρεῖ ὅτι ἡ παρατήρησις αὕτη δὲν ἔχει θέσιν ἐν προκειμένῳ.

Ὁ κ. **Β. Καραπαναγιώτης** λέγει ὅτι τοῦτο θὰ συζητηθῇ ἐν τῷ ἄρθρῳ περὶ Νομοθετικῶν Ἐπιτροπῶν.

Ὁ κ. **Γ. Μπούσιος** νομίζει ὅτι ἡ Βουλὴ πρέπει νὰ περιορισθῇ εἰς τὸ κείμενον τοῦ ἄρθρου ὡς διατυποῦται.

Ὁ κ. **Σ. Σωτηριάδης** λέγει ὅτι τὸ ἄρθρον 74 ὁμιλεῖ περὶ διαταγμάτων ἐκτελεστικῶν τῶν Νόμων.

Ὁ κ. **Δ. Μπαμπᾶκος** παρατηρεῖ ὅτι ὁ θεσμὸς τῶν κατ' ἐξουσιοδότησιν Νομοθετικῶν Διαταγμάτων πρέπει νὰ θεσπισθῇ μόνον ἐὰν ἡ περιπτώσει δὲν γίνῃ δεκτὸς ὁ θεσμὸς τῆς Νομοθετικῆς κατ' ἐξουσιοδότησιν Ἐπιτροπῆς.

Ὁ κ. **Ι. Μεταξᾶς** λέγει ὅτι αἱ διατάξεις τοῦ ἄρθρου 74 τοῦ ἐν ἰσχύϊ Συντάγματος μένουσιν ἐκκρεμεῖς καὶ μετὰ τὴν ἐπιψήφισιν τοῦ ἄρθρου 74 τῆς Ἐπιτροπῆς.

Ὁ κ. **Εὐστρ. Φωτάκης** λέγει ὅτι ἐν ἡ περιπτώσει δὲν γίνῃ δεκτὴ ἡ κατ' ἐξουσιοδότησιν Νομοθετικὴ Ἐπιτροπὴ θὰ μείνῃ κενόν τι.

Γίνονται μετὰ τοῦτο δεκτὰ δι' ἀναστάσεως τὰ ἄρθρα 74, 75, 83 καὶ 85, ἔχοντα οὕτω·

Ἄρθρον 74.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας ἐκδίδει καὶ δημοσιεύει τοὺς ὑπὸ τῆς νομοθετικῆς ἐξουσίας ψηφισθέντας νόμους ἐντὸς διμήνου ἀπὸ τῆς ψηφίσεως αὐτῶν.

Ἄρθρον 75.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας ἐκδίδει τὰ ἀναγκαῖα Διατάγματα πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν νόμων· οὐδέποτε δὲ δύναται νὰ ἀναστείλῃ τὴν ἐνέργειαν, οὐδὲ νὰ ἐξαιρέσῃ τινὰ τῆς ἐκτελέσεως τοῦ νόμου.

Ἄρθρον 83.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἀπονέμῃ εἰς ὑτηκόους ἄλλων Κρατῶν τὰ κεκανονισμένα παράσημα, κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ περὶ αὐτῶν νόμου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΣΤ'.

Κυβέρνησις καὶ Ὑπουργοί

Ἄρθρον 85.

Τὴν Κυβέρνησιν ἀποτελεῖ τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον, συγκείμενον ἀπὸ τοὺς Ὑπουργοὺς ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Πρωθυπουργοῦ.

Δύναται διὰ Διατάγματος, προκαλουμένου ὑπὸ τοῦ Πρωθυπουργοῦ, νὰ διορισθῇ εἷς ἐκ τῶν Ὑπουργῶν Ἀντιπρόεδρος τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου. Ἐν ἐλλείψει τοιούτου ὁ Πρωθυπουργὸς ὁρίζει, ὁσάκις παρίσταται ἀνάγκη, ἕνα ἐκ τῶν Ὑπουργῶν προσωρινὸν ἀναπληρωτήν του.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** ἀνακοινοῖ ὅτι ἡ εἰδικὴ ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 119 τοῦ Συντάγματος Ἐπιτροπὴ κατηρτίσθη ἐκ τῶν ἑξῆς: Ε. Ἐμμανουηλίδου, Ἀλ. Μυλωνᾶ, Φ. Παπαγεωργίου, Ν. Βελέντζα, Γ. Πεσμαζόγλου, Εὐθ. Ζούκα, Β. Καραπαναγιώτου, Κ. Σίμου, Ν. Καμπάνη καὶ Δ. Χατζίσκου.

Ὁ δουλευτὴς κ. **Θ. Γοῦσκος** ὑποβάλλει προσθήκην εἰς τὸ σχέδιον νόμου «περὶ τροποποιήσεως τῶν ἀφορώντων τὴν θήραν ἄρθρων δασικοῦ κώδικος.

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 93 ὁ κ. **Σ. Σωτηριάδης** λέγει ὅτι κατὰ τὴν τελευταίαν παράγραφον δὲν ἐπιτρέπεται ἀπόσπασις δικαστικοῦ ὑπαλλήλου ἐκτὸς τῆς ἕδρας του. Τοῦτο εἶναι ὀρθόν. Ἀλλὰ θὰ ἔπρεπε νὰ ἐπεκταθῇ ὥστε νὰ μὴ δύναται νὰ γίνῃ ἀπόσπασις καὶ ἐντὸς τῆς ἕδρας τοῦ ὑπαλλήλου, ἐφ' ὅσον ἡ ἀπόσπασις αὕτη θὰ ἔχῃ ὡς συνέπειαν τὴν ἀμοιδήν.

Ὁ κ. **Α. Μάρκου** παρατηρεῖ ὅτι κατὰ τὸ ἄρθρον 94 αἱ ἀποσπάσεις θὰ γίνωνται ὑπὸ τοῦ Ἀνωτάτου Δικαστικοῦ Συμβουλίου.

Ὁ κ. **Σ. Σωτηριάδης** λέγει ὅτι ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει θὰ δημιουργηθῇ καὶ μία ἄλλη τάξις δικαστικῶν προνομιούχων, θέλουν δὲ προκληθῇ ἀντιζηλίαι. Εἰδικῶς διὰ τοὺς δικαστικοὺς λειτουργοὺς τονίζει ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἀμείβωνται οὗτοι ὅταν ἀποσπῶνται. Προτείνει δὲ ὅπως ρητῶς ἀναγραφῇ εἰς τὴν τελευταίαν παράγραφον ὅτι, Δικαστὴς ἀποσπώμενος πρὸς ἐκτέλεσιν τοιούτων ἔργων δὲν λαμβάνει οὐδεμίαν ἀποζημίωσιν.

Ὁ κ. **Σ. Ταλιαδοῦρος** φρονεῖ ὅτι θὰ τονωθῇ ὁ Εἰσαγγελικὸς κλάδος, ἐὰν δοθῇ τὸ δικαίωμα τῆς ἰσοδιότητος εἰς τοὺς Εἰσαγγελεῖς τοῦ Ἀρείου Πάγου, ἐφετῶν, πρωτοδικῶν καὶ ἀντεισαγγελεῖς ἐφετῶν, δεδομένου ὅτι οἱ εἰσαγγελεῖς ἐφορεύουν ἐπὶ τῶν παρὰ τοῖς δικαστηρίοις ὑπηρετούντων δικαστῶν καὶ εἶναι ἄτοπον ὁ ἐποπτεύων νὰ εἶναι μόνιμος καὶ ὁ ἐφορευόμενος ἰσόβιος. Πρέπει νὰ ἀνυψωθῇ τὸ γόητρον τῶν εἰσαγγελέων.

Ὁ κ. **Ν. Καμπάνης** προτείνει ὅπως εἰς τὴν πρώτην παράγραφον μετὰ τὴν φράσιν «Ἐφ' ὅσον ὑφίστανται αἱ σχετικαὶ ὑπηρεσίαι» προστεθοῦν αἱ λέξεις «καὶ θέσεις».

Ὁ κ. **Σ. Σωτηριάδης** λέγει ὅτι τοῦτο εἶναι ὀλίγον ἐπικίνδυνον.

Ὁ κ. **Ν. Καμπάνης** λέγει ὅτι ὑπάρχει διαφορὰ ἐννοίας μεταξὺ τῶν λέξεων «ὑπηρεσία» καὶ «θέσις» καὶ δυνατὸν διατηρουμένων τῶν ὑπηρεσιῶν νὰ καταργηθοῦν διὰ νόμου θέσεις τινὲς αὐτῶν, πρόκειται δὲ οὐχὶ περὶ τῶν ἰσοδίων ἀλλὰ περὶ τῶν μονίμων ὑπαλλήλων. Ὡς πρὸς τὴν δ'. καὶ ε'. παράγραφον, λέγει ὅτι δὲν εἶνε ἀνάγκη νὰ τεθοῦν αἱ διατάξεις τῶν παραγράφων αὐτῶν ἐν τῷ Συντάγματι, διότι διὰ τοῦ ἑπομένου ἄρθρου 94 προστατεύονται ἐπαρκῶς οἱ δικασταὶ ἐφόσον καὶ αἱ προαγωγαὶ καὶ αἱ μεταθέσεις κλπ. θὰ γίνωνται διὰ τοῦ Ἀνωτάτου Δικαστικοῦ Συμβουλίου. Διὰ Νόμου δύναται νὰ καθορισθῇ τοῦτο.

Ὁ κ. **Εὐθ. Βελλάνιτης** λέγει ὅτι εἶναι ἀπαραίτητον νὰ τεθῇ εἰς τὸ Σύνταγμα ὅπως μετὰ 3τίαν μετατίθενται οἱ δικαστικοὶ ὑπάλληλοι. Εἰς τὴν Κέρκυραν ἔχομεν δικαστὰς ἐπὶ μίαν δεκαετίαν παραμένοντας καὶ ἀποκτήσαντας τοιούτους δεσμοὺς ὥστε νὰ μὴ ἐπιτρέπεται νὰ παραμείνουν ἐπὶ πλέον.

Ὁ κ. **Ν. Καμπάνης** ἐπιμένει ὅτι ἡ Βουλὴ πρέπει νὰ κρατήσῃ δι' ἑαυτὴν τὸ δικαίωμα τοῦτο ἵνα ἔχῃ πάντοτε τὴν εὐχέρειαν νὰ κανονίζῃ τὰ ζητήματα ταῦτα ἀναλόγως τῶν ἑκάστοτε παρουσιαζομένων ἀναγκῶν. Ἐν πάσῃ περιπτώσει ὀφείλει νὰ διαγραφῇ ἡ παράγραφος, καθ' ἣν τὸ ἀμετάθετον δὲν περιλαμβάνει τὴν δι' ὑπηρεσιακὰς ἀνάγκας ἀπόσπασιν εἰς ἔργα μὴ δικαστικά, καθ' ὃν τρόπον ὁ Νόμος ὁρίζει.

Ὁ κ. **Γ. Καντιάνης** φρονεῖ ὅτι ἔπρεπε νὰ ἀνασταλῶσιν ἐπὶ ὁμηνον τοὐλάχιστον αἱ περὶ ἰσοδιότητος διατάξεις, ἵνα γίνῃ ἡ ἐκκαθάρισις καὶ ἀπαλλαγῇ πρῶτον ἡ δικαιοσύνη ἀπὸ τοὺς ἐπιβήτορας, οἱ ὁποῖοι εἰσήλασαν διὰ τοῦ παραθύρου.

Ὁ κ. **Ν. Καμπάνης** συνεχίζων λέγει ὅτι ἂν ψηφισθῶσιν

αἱ διατάξεις τοῦ ἐπὶ 3ετίαν ἀμεταθέτου πρέπει νὰ ἰσχύσουν μετὰ τριετίαν, ὅπως ἐν τῷ μεταξὺ ἐπέλθῃ μία ἐκκαθάρισις φυσιολογικὴ τοῦ δικαστικοῦ σώματος καὶ εἶτα καταστῇ τοῦτο ἀμετάθετον ἐπὶ 3ετίαν.

Ὁ κ. **Ε. Φωτάκης** φρονεῖ ὅτι τὸ ἄρθρον δὲν παρέχει ἔδαφος πρὸς συζήτησιν διότι δὲν περιέχει καμμίαν καινοφανῆ διάταξιν. Αἱ διατάξεις ἄλλωστε αὗται εἶνε ὅμοιαι πρὸς τὰς τοῦ Συντάγματος τοῦ 1911. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν πρότασιν περὶ ἰσοδιότητος τοῦ εἰσαγγελικοῦ κλάδου δὲν εὑρίσκει λόγον δικαιολογοῦντα τὴν ἀποδοχήν της διὰ τῆς μεταβολῆς διατάξεως ἰσχυούσης ἐπὶ ἕνα αἰῶνα. Ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τῆς μεταθέσεως φρονεῖ ὅτι ὀρθῶς ἐτέθησαν αἱ διατάξεις αἱ ἐξασφαλίζουσαι τὸ ἀμετάθετον τῶν δικαστῶν, διότι δι' αὐτῶν συμπληροῦνται αἱ ἐγγυήσεις περὶ ἰσοδιότητος τῶν δικαστῶν. Ὡς πρὸς τὴν τελευταίαν διάταξιν τοῦ ἄρθρου περὶ ἀποσπάσεως, νομίζει ὅτι αὕτη εἶναι ἀπαλειπτέα, διότι ὑπάρχουν χίλιαι περιπτώσεις καθ' ἃς εἶνε ἀναγκαία ἡ ἀπόσπασις τῶν δικαστῶν. Ἐὰν δὲν ἀπαλειφθῇ ὁλόκληρος ἡ διάταξις τότε πρέπει νὰ ἀπαλειφθῇ ἡ φράσις «ἐκτὸς τῆς ἕδρας του».

Ὁ κ. **Χ. Βοζίκης** παρατηρεῖ ὅτι διὰ τῆς ἀσυδοσίας εἶχε καταντήσει νὰ εὑρίσκεται εἰς Ἀθήνας σωρεία δικαστῶν τῶν ἐπαρχιῶν κατ' ἀπόσπασιν. Ἐπίσης ἄλλοι δικασταὶ τῶν Ἀθηνῶν περιωρίζοντο εἰς τὴν κατ' ἀπόσπασιν ὑπηρεσίαν καὶ ἐγκατέλειπον τὴν κυρίαν ἀσχολίαν των.

Ὁ κ. **Ε. Φωτάκης** ἀναγνωρίζει τὴν παρατήρησιν, ἀλλὰ ὁ κίνδυνος ἀρέεται διὰ τῶν ἐγγυήσεων τοῦ ἄρθρου 94.

Ὁ κ. **Π. Τσαλδάρης** (Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν) δὲν δύναται λέγει νὰ ἀρνηθῇ τις ὅτι συντρέχουν πολλαὶ περιπτώσεις, ἐπιβάλλουσαι ἀπόσπασιν τῶν δικαστῶν ἐκτὸς τῆς ἕδρας των καὶ εἰς τὴν ἀλλοδαπήν. Ἔχομεν ἐπίσης ἀποσπάσεις εἰς τὴν ἀγορανομίαν. Συνεπῶς ἂν ἀπαλειφθῇ ἡ διάταξις τοῦ 93 θὰ σταματήσῃ ἡ λειτουργία τῶν ἐπιτακτικῶν ἀναγκῶν τῆς πολιτείας. Πάντως ἡ ἀπορρυγὴ καταχρήσεων τῆς διατάξεως ταύτης εἶνε ἔργον τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης καὶ τοῦ ἀνωτάτου δικαστικοῦ Συμβουλίου καὶ δὲν εἶνε ὀρθὸν συνταγματικῶς νὰ ἀπαγορεύσωμεν οἱανδήποτε ἀπόσπασιν. Συνεπῶς ἡ διάταξις εἶνε ἀπαλειπτέα καὶ πρέπει μόνον διὰ τοῦ νόμου νὰ περιφρουρήσωμεν καὶ ἀποσοβήσωμεν κακὴν χρῆσιν τοῦ δικαιώματος τῶν ἀποσπάσεων.

Ὁ κ. **Σ. Σωτηριάδης** παρατηρεῖ ὅτι οἱ ἐφέται κ.κ. Στούπης, Σπιβάκης καὶ Κυριακόπουλος εἶνε πρὸ τριετίας εἰς τὴν ἀλλοδαπὴν καὶ μὲ τεραστίας ἀποζημιώσεις.

Ὁ κ. **Ν. Μπακόπουλος** παρατηρεῖ ὅτι ἡ φύσις τῆς ὑπηρεσίας ἣν ἐκτελοῦν οὗτοι, δὲν ἐπιτρέπει μεταβολὰς προσώπων καὶ ἠμπορεῖ κανεὶς νὰ εἴπῃ ὅτι εἶνε ἀναντικατάστατοι.

Ὁ κ. **Σ. Σωτηριάδης** συνεχίζων λέγει ὅτι αἱ ἀποσπάσεις εἶχον λάβει τοιαύτην ἔκτασιν, ὥστε ἔπαυον νὰ λειτουργοῦν τὰ ἐπαρχιακὰ δικαστήρια. Ἐξ ἄλλου ὅμως ἡ παρατήρησις τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν εἶνε ὀρθή. Θὰ συνεπληροῦτο δὲ τὸ ἄρθρον ἂν εἰς τὸ τέλος ἐτίθετο ἡ φράσις «πλὴν τῆς ἀλλοδαπῆς».

Α. Μάρκου. Μᾶλλον νὰ τεθῇ «ἐκτὸς τῶν πρὸς ἐκτέλεσιν διεθνῶν συμβάσεων περιπτώσεων».

Σ. Σωτηριάδης. Σύμφωνοι. Συνεχίζων καὶ πραγματευόμενος τὰ περὶ ἀμεταθέτου κηρύσσεται ὑπὲρ τῆς διαγραφῆς τῆς διατάξεως περὶ τῆς προθεσμίας κατὰ τὴν προστασίαν τοῦ ἀμεταθέτου. Ταύτην τὴν προστασίαν λέγει δύναται νὰ παράσχῃ ὁ νόμος, ὅπως ἐπίσης ὁ νόμος πρέπει νὰ ἔχῃ τὴν εὐχέρειαν τῆς μεταθέσεως δι' ἀνάγκας ὑπηρεσιακὰς κλπ. Πάντως αἱ παράγραφοι 4, 5 καὶ 6 τοῦ ἄρθρου δὲν ἦτο ἀνάγκη νὰ εἶναι ἀντικείμενον συνταγματικῆς μερίμνης.

Ὁ κ. **Α. Μάρκου** λέγει ὅτι ὡς πρὸς τὴν πρότασιν τῆς κατοχυρώσεως τῶν εἰσαγγελικῶν ἀρχῶν διὰ τῆς ἰσοδιότητος ἡ ἐπιτροπὴ δὲν συνετάχθη μὲ αὐτήν, διότι οἱ εἰσαγγελεῖς δίδουν μόνον γνώμας καὶ δὲν δίδουν δικαστικὴν ψῆφον. Νομίζει συνεπῶς ὅτι καὶ ἡ Βουλὴ θὰ συμφωνήσῃ μὲ τὴν ἐπιτροπὴν καὶ θὰ ἀπορρίψῃ τὴν σχετικὴν πρότασιν. Ὡς πρὸς τὸ ἐπὶ τριετίαν ἀμετάθετον, φρονεῖ ὅτι αἱ ἐγερθεῖσαι κατ' αὐτοῦ ἀντιρρήσεις δὲν εἶναι ὀρθαί, διότι ἡ ἐπιτροπὴ ἠθέλησε νὰ ἐξασφαλίσῃ τὸν δικαστὴν καὶ κατὰ τῆς ἐξουσίας τοῦ ἀνωτάτου δικαστικοῦ συμβουλίου. Θὰ ἠδύνατό τις νὰ δεχθῇ μόνον ὅπως ἐπὶ τριετίαν ἀνασταλῇ ἡ διάταξις διὰ νὰ γίνουν αἱ τοποθετήσεις καὶ πᾶσα τυχὸν ἀναγκαία ἀποχώρησις. Ὡς πρὸς τὴν ὑποχρεωτικὴν μετάθεσιν μετὰ τριετίαν, τονίζει ὅτι ἀντιτίθεται πρὸς αὐτήν, διότι θὰ ἔχῃ ὡς ἀποτέλεσμα τὴν διάρρηξιν ἀναστάτωσιν τοῦ δικαστικοῦ κλάδου. Ἐὰν τυχὸν οἱ δικασταὶ παραγνωρισθῶσιν εἰς ἕνα τόπον δύνανται οἱ δικηγορικοὶ σύλλογοι νὰ ζητῶσι τὴν μετάθεσίν των παρὰ τοῦ ἀνωτάτου δικαστικοῦ συμβουλίου.

Ὁ κ. **Π. Πετρίδης** παρατηρεῖ ὅτι δυστυχῶς οὐδέποτε τὸ ἀνώτατον δικαστικὸν Συμβούλιον ἠθέλησε νὰ ἐξασκήσῃ ὅπως ἔδει τὰ δικαιώματά του.

Ὁ κ. **Α. Μάρκου** συνεχίζων, κηρύσσεται ὑπὲρ τῆς διατάξεως περὶ μεταθέσεως ἐπισδηλημένης καὶ ἐντὸς τοῦ Κράτους καὶ ὑπὲρ τῆς τελευταίας διατάξεως τοῦ ἄρθρου περὶ μὴ ἀποσπάσεως, διότι διὰ ταύτης θὰ ἀποσοβηθῇ ἡ πολλάκις παρατηρηθεῖσα θλιβερὰ εἰκὼν τῆς ἐρημώσεως τῶν ἐπαρχιακῶν δικαστηρίων καὶ τῆς συσσορεύσεως πολλῶν δικαστῶν εἰς τὴν πρωτεύουσαν. Ἄλλως τε τὸ ἀνώτατον δικαστικὸν Συμβούλιον θὰ κρίνῃ ἑκάστοτε περὶ τῶν καταλλήλων δι' εἰδικὰς ἀνάγκας προσώπων.

Λ. Κουτσοπέταλος. Ἡ διάταξις αὕτη λέγει θὰ φέρῃ δυσχέρειαν εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ ἀγροτικοῦ νόμου.

Α. Μάρκου. Τὰ ἔργα τοῦ δικαστοῦ εἰς τὸν ἀγροτικὸν νόμον εἶνε καθαρῶς δικαστικά, ἑπομένως δὲν ὑπάρχει κώλυμα ἐπὶ τῆς διατάξεως. Ἄλλως τε τὸ Ἀνώτατον Δικαστικὸν Συμβούλιον δύναται διὰ τῆς ἄλλης διατάξεως νὰ ἐνισχύσῃ τὸ Πρωτοδικεῖον ἐκεῖνο εἰς ὃ θὰ ἐφαρμοσθῇ ὁ ἀγροτικὸς νόμος.

Ὁ κ. **Λ. Κουτσοπέταλος** νομίζει ὅτι θὰ ἦτο ἀπαραίτητον πάντως νὰ γίνῃ μία δήλωσις ὅτι τὰ ἔργα τοῦ δικαστοῦ εἰς τὸν ἀγροτικὸν νόμον εἶνε καθαρῶς δικαστικά.

Ὁ κ. **Χ. Λαδᾶς** λέγει ὅτι ὅσον ἀφορᾷ τὰ λεχθέντα ὑπὲρ τῆς τελευταίας διατάξεως τοῦ ἄρθρου 93 εὑρίτκει ταύτην ἀναγκαίαν, διότι δι' αὐτῆς θὰ περιορισθῇ ὁ δικαστὴς εἰς τὰ καθαρῶς δικαστικά του καθήκοντα, παύων νὰ ἀσχολῆται μὲ διαφόρους ἐπιτροπάς. Διὰ τοῦτο εἶνε ἀπαραίτητος ἡ μέριμνα τῆς Ἐπιτροπῆς περὶ υἱοθετήσεως τῆς διατάξεως ταύτης. Πρέπει ὅμως νὰ γίνῃ μία ἐξαίρεσις ὑπὲρ τῶν δικαστῶν τῶν ἀποσπωμένων ἐκτὸς τῆς χώρας καὶ ἀσχολουμένων εἰς ἐφαρμογὴν διεθνῶν συμβάσεων.

Ὡς πρὸς τὴν παρατήρησιν τοῦ κ. Σωτηριάδη, ὅπως οἱ ἀποσπώμενοι δικασταὶ μὴ λαμβάνουν πρόσθετον ἀμοιβήν, ἔχομεν τὴν ἐγγύησιν τοῦ ἄρθρου 94, καθ' ἣν τὸ Ἀνώτατον Δικαστικὸν Συμβούλιον δὲν θὰ ἐπιμείνῃ πάντοτε ὑπὲρ τῶν δικαστῶν τῶν ζητούντων ἀποσπάσεις μόνον δι' ἀμοιβάς. Ὡς πρὸς τὰς διατάξεις περὶ ἀμεταθέτου, ἀναπτύσσει τοὺς λόγους δι' οὓς ὑπεβλήθη ἡ τροπολογία τοῦ κόμματος τῶν Συντηρητικῶν Δημοκρατικῶν περὶ διαγραφῆς τῶν παραγρ. 4, 5 καὶ 6 τοῦ ἄρθρου, καὶ τονίζει ὅτι ἡ διαγραφὴ αὕτη ἐπιδάλλεται, διότι ἀρκούντως οἱ δικασταὶ προστατεύονται διὰ τῆς νομοθετικῆς ἐξουσίας, ἀλλ' ἐκτὸς τούτου καὶ διότι ἡ παραμονὴ τῆς διατάξεως μόνον ἀόριστον προστασίαν περιέχει καὶ ματαίαν. Ἀναλύων εἶτα τὴν 1ην παράγρ. τοῦ ἄρθρου 93 ἀναφέρει τὴν προσθήκην τοῦ κ. Τσιτσεκλῆ περὶ ἰσοδιότητος καὶ τῶν μονίμων μελῶν τοῦ Ἀναθεωρητικοῦ Στρατοδικείου, καὶ τονίζει ὅτι λόγοι ἰσότητος καὶ δικαιοσύνης ἐπιδάλλουν τὴν ἰσοδιότητα καὶ τῶν προσώπων τούτων, ἐφόσον μάλιστα προέρχονται ἐκ τοῦ δικαστικοῦ κλάδου, ἐκτελοῦν δικαστικὴν λειτουργίαν καὶ εἶνε βεβαιωμένον ὅτι πάντοτε ἔπραξαν καὶ τὰ δικαστικὰ ταῦτα πρόσωπα τὸ καθῆκόν των ὅπως καὶ οἱ ἄλλοι δικασταί.

Τινὲς Βουλευταί. Τινὲς ἔγιναν ἀπὸ Πρωτοδίκαι Συνταγματάρχαι.

Χ. Λαδᾶς δὲν γνωρίζω τοιούτους, γνωρίζω ὅτι οἱ ἀποτελοῦντες τὸ Ἀναθεωρητικὸν προϋπηρέτησαν ὡς Ἐφέται καὶ ἐζητήθησαν εἰς τὴν Στρατιωτικὴν Δικαιοσύνην, θὰ ἦσαν δὲ σήμερον Ἀρεοπαγῖται ἐὰν ἔμενον εἰς τὸ Δικαστικὸν Σῶμα.

Ὁ κ. ***Ι. Παπαϊωάννου*** νομίζει ὅτι τὸ Ἀναθεωρητικὸν πρέπει νὰ καταργηθῇ, διότι οὔτε ἐν εἰρήνῃ οὔτε ἐν πολέμῳ ἀσχολεῖται μὲ σοβαρόν τινα ὑπηρεσίαν. Ἡ ἐκτελουμένη παρ' αὐτοῦ ὑπηρεσία δύναται ν' ἀνατεθῇ εἰς ἓν τμῆμα τοῦ Ἀρείου Πάγου καὶ ν' ἀποφευχθοῦν τόσαι δαπάναι.

Ὁ κ. ***Χ. Λαδᾶς*** ἀπαντῶν, ἀναπτύσσει ὅτι τὸ Ἀναθεωρητικὸν Στρατοδικεῖον εἶνε πραγματικὸν ἐφετεῖον ὅλων τῶν στρατιωτικῶν παρατάσεων καὶ ἔχει ἅπασαν τὴν διοίκησιν ὅλης τῆς Στρατιωτικῆς Δικαιοσύνης. Ἤδη συζητοῦμεν ὄχι περὶ τῆς καταργήσεως αὐτοῦ ἀλλὰ ἂν πρέπῃ τὰ μέλη του νὰ εἶνε ἰσόβια. Σχετικῶς ἐν τέλει μὲ τὴν πρότασιν περὶ ἀναστολῆς τῆς ἰσοβιότητος τῶν δικαστῶν, φρονεῖ ὅτι μία νέα ἀναστάτωσις τοῦ δικαστικοῦ κλάδου θὰ κλονίσῃ τελείως τὴν πεποίθησιν τοῦ κόσμου ἐπὶ τὴν δικαιοσύνην. Καὶ ἂν θέλωμεν κάπως νὰ συγκρατήσωμεν τὴν δικαιοσύνην, ἔστω καὶ εἰς τὸ μὴ εὐχάριστον σημεῖον εἰς ὃ εὑρίσκεται, ὀφείλομεν νὰ μὴ θεσπίσωμεν τοιαύτην ἀναστολὴν καὶ ἐξ ἄλλου νὰ εὐχηθῶμεν ὅπως οἱ Ὑπουργοὶ τῆς Δικαιοσύνης ἐφαρμόζουν πιστῶς καὶ συντόνως τοὺς νόμους κερὶ καταστάσεως τῶν δικαστῶν.

Ὁ κ. ***Γ. Μερκούρης*** (Ὑπουργὸς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας) διακόπτων καταθέτει τὰ κάτωθι σχέδια Νόμου 1ον) περὶ τῆς συλλογικῆς συμβάσεως ἐργασίας 2ον) περὶ κυρώσεως τοῦ περὶ ἀποζημιώσεως τῶν ἐπαγγελματικῶν ἀσθενειῶν σχεδίου διεθνοῦς συμβάσεως τοῦ γενομένου ἀποδεκτοῦ παρὰ τῆς 7ου Συνόδου τῆς συνδιασκέψεως τῶν ἀντιπροσώπων τῶν Κρατῶν μελῶν τῆς Διεθνοῦς ὀργανώσεως τῆς ἐργασίας συνελθούσης ἐν Γενεύῃ τὴν 19 Μαΐου 1925. 3ον) περὶ ἐπικυρώσεως τῆς Διεθνοῦς συμβάσεως τῶν ἐν τῇ ἐργασίᾳ ἀτυχημάτων καὶ συμπληρώσεως τῆς περὶ τούτου ἰσχυούσης Νομοθεσίας. 4ον) περὶ τοῦ συμβολαίου τῆς ἐργασίας καὶ περὶ τῆς ὑπαλληλικῆς συμβάσεως καὶ 5ον) περὶ ἀναδιοργανώσεως ὑπηρεσιῶν τῆς ὑποδιευθύνσεως Ἐμπορίου καὶ βιομηχανίας τοῦ Ὑπουργείου Ἐθνικῆς Οἰκονομίας. Ἀναλύων ταῦτα συνοπτικῶς, τονίζει ὅτι εἶνε πόρισμα μακρᾶς μελέτης τῆς ὑπηρεσίας καὶ εἰδικῆς του ἐπεξεργασίας καὶ ἔχουν ὡς κυρίαν κατεύθυνσιν τὴν περιστολὴν τῶν διαφορῶν καὶ τὴν ἐνίσχυσιν τῆς ἀπαιτουμένης ἀμοιβαίας ἐμπιστοσύνης μεταξὺ τῶν διαφόρων παραγωγικῶν τάξεων καὶ ἀποσκοποῦν τὴν ἀνάπτυξιν τῶν πλουτοπαραγωγικῶν δυνάμεων τοῦ τόπου.

Ὁ κ. ***Γ. Μπούσιος*** λαμβάνων τὸν λόγον ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 93 τοῦ Συντάγματος λέγει ὅτι εἰς τὰς νέας χώρας ἡ ἐξουσία ἡ διδομένη εἰς τοὺς εἰρηνοδίκας εἶναι ἐξαιρετικὴ καὶ ἰσοδύναμος σχεδὸν μὲ τὴν ἐξουσίαν τοῦ Προέδρου τῶν Πρωτοδικῶν. Διὰ τοῦτο φρονεῖ ὅτι πρέπει νὰ μεριμνήσωμεν διὰ τὴν ἐξύψωσιν τῶν Εἰρηνοδικῶν, θεσπιζομένου ἐν ἀνάγκῃ ὅτι οὗτος θὰ γίνεται πρῶτον Πάρεδρος, Πρωτοδίκης καὶ εἶτα Εἰρηνοδίκης. Προχωρῶν ἀναπτύσσει τὰ τῆς διακρίσεως τοῦ ἄρθρου εἰς ἰσοβίους καὶ μονίμους, δὲν βλέπει τὸν λόγον τῆς τοιαύτης διακρίσεως, ἐνῷ θὰ μᾶς φέρῃ δυσχερείας ἡ διάταξις περὶ ἰσοβιότητος ἐὰν τυχὸν παραστῇ ἀνάγκη καταργήσεως τῶν θέσεων τῶν Ἀντεισαγγελέων καὶ τῶν Ἀντιπροέδρων Πρωτοδικῶν. Διὰ τοῦτο θὰ ἦτο ἀδικία νὰ μὴ ἦσαν οἱ Εἰσαγγελεῖς ἰσόβιοι, ἐνῷ ἄλλα δικαστικὰ πρόσωπα ὀλιγώτερον χρήσιμα κηρύσσονται ἰσόβια. Ὡς πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου περὶ ἀμεταθέτου, λέγει ὅτι τοῦτο θὰ συνδυασθῇ μὲ τὰς παρουσιαζομένας ἀνάγκας ἑκάστου Πρωτοδικείου. Τὸ ἄρθρον ἐπιλέγει, θὰ ὤφειλε νὰ θεσπίζῃ μίαν ὑποχρεωτικὴν θητείαν τῶν νεοδιοριζομένων δικαστῶν.

Ὁ κ. ***Π. Μερλόπουλος.*** Ὑπεστήριξα, λέγει, καὶ ἐν τῇ ἐπιτροπῇ τὴν ἰσοβιότητα τοῦ Γενικοῦ Ἐπιτρόπου τῆς ἐπικρατείας παρὰ τῷ Ἐλεγκτικῷ Συνεδρίῳ, ἐν συναφείᾳ πρὸς τὴν ἰσοβιότητα τοῦ εἰσαγγελικοῦ κλάδου. Ἡ πρότασίς μου δὲν ἐγένετο δεκτὴ καὶ ἐχαρακτηρίσθησαν καὶ πάλιν οἱ Εἰσαγγελεῖς ὡς μόνιμοι ὑπάλληλοι. Ὑποστηρίζων καὶ ἤδη τὴν πρότασίν του ταύτην τονίζει ὅτι καὶ οἱ δικαστικοὶ καὶ οἱ Εἰσαγγελεῖς ὁμοίας φύσεως καθήκοντα ἐκτελοῦν καὶ τῆς αὐτῆς χρῄζουν κατοχυρώσεως. Ἐν τῇ πραγματικότητι ἐξ ἄλλου, κατάργησις εἰσαγγελικῶν θέσεων οὔτε ἔγινε ποτὲ οὔτε θὰ γίνῃ, διότι ἡ εἰσαγγελικὴ ὑπηρεσία εἶναι ὁ ὀφθαλμὸς τῆς Δικαιοσύνης καὶ ἐπομένως τὴν κατὰ θεωρίαν διαφορὰν μεταξὺ ἰσοβιότητος καὶ μονιμότητος δὲν τὴν βλέπομεν ἐν τῇ πράξει καὶ τῇ ἐφαρμογῇ. Μὴ ὑπαρχούσης συνεπῶς οὐσιαστικῆς διαφορᾶς δὲν εἶναι δικαία ἡ διάκρισις μεταξὺ τῶν δύο αὐτῶν δικαστικῶν τάξεων, ἥτις ἔχει μόνον ὡς ἀποτέλεσμα νὰ κολοβώνῃ τὸ κῦρος μὲ τὸ ὁποῖον περιβάλλεται ὁ Εἰσαγγελεὺς καὶ διὰ τοῦτο ἡ ἐπέκτασις τῆς ἰσοβιότητος καὶ ἐπὶ τοῦ εἰσαγγελικοῦ κλάδου εἶναι ἐπιβεβλημένη. Ἐλέχθη ὅτι ὁ δικαστὴς δίδει ψῆφον καὶ ὁ Εἰσαγγελεὺς ἐκφέρει ἁπλῶς γνώμην, ἀλλ' ὀφείλομεν νὰ μὴ λησμονῶμεν ὅτι ὁ μὲν πρῶτος ἐκφέρει τὴν ψῆφον ἐν κρυφῷ καὶ παραδύστῳ, ἐνῷ ὁ Εἰσαγγελεὺς λέγει τὴν γνώμην του δημοσίᾳ καὶ φανερὰ ἢ τὴν ἐκθέτει ἐγγράφως, κατὰ τρόπον γνωστὸν καὶ εἰς τὸ κοινὸν καὶ εἰς τοὺς ἐνδιαφερομένους ἕνεκα τούτου κατὰ μείζονα λόγον ἐπιβάλλεται ἡ ἐξασφάλισις τῆς ἐλευθερίας τῆς σκέψεως καὶ τῆς γνώμης τοῦ Εἰσαγγελέως.

Ἡ ἐλευθερία τῆς γνώμης ταύτης τοῦ εἰσαγγελέως εἶνε προφανὲς ὅτι ὀφείλει νὰ κατοχυρωθῇ καὶ ὀφείλει νὰ κατοχυρωθῇ μόνον διὰ τῆς ἰσοβιότητος. Ἐξ ἄλλου ὁ εἰσαγγελεὺς εἶνε ἐπόπτης καὶ ἔφορος τοῦ δικαστοῦ καὶ δὲν πρέπει νὰ ἔχῃ ἀπέναντι αὐτοῦ ἠλαττωμένην θέσιν ἢ κατάστασιν. Ὁ εἰσαγγελεὺς εἶνε καὶ τὸ ὄργανον τῆς πολιτείας, δι' οὗ συγκοινωνεῖ ἡ Κυβέρνησις μετὰ τῆς δικαστικῆς ἀρχῆς καὶ ὀφείλομεν νὰ χαλαρώσωμεν τοὺς δεσμοὺς τοῦ ὀργάνου τούτου πρὸς τὴν Κυβέρνησιν, καθιστῶντες αὐτὸ ἀνεξάρτητον διὰ τῆς ἰσοβιότητος. Ὡς πρὸς τὰς περὶ ἀμεταθέτου διατάξεις, φρονεῖ ὅτι αὐταὶ ἀποτελοῦν καὶ αὐταὶ ὀρθῶς συμπλήρωσιν τῆς διατάξεως περὶ ἰσοβιότητος τοῦ δικαστοῦ καὶ κηρύσσεται ὑπὲρ αὐτοῦ, διότι ἀντιθέτως θὰ ἔχωμεν δικαστὰς φρεσίκους καὶ εἰς τὴν διάθεσιν τῆς νομοθετικῆς καὶ ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας. Τελευτῶν κηρύσσεται κατὰ τῆς προτάσεως περὶ ἰσοβιότητος τῶν μελῶν τῆς στρατιωτικῆς δικαιοσύνης, τὰ ὁποῖα αὐτοπροαιρέτως εἰσῆλθον εἰς αὐτὴν καὶ ἐκφράζει τὴν ἐλπίδα ὅτι ἡ Βουλὴ θὰ στέρξῃ νὰ ἐπεκτείνῃ τὴν ἰσοβιότητα καὶ εἰς ὁλόκληρον τὸν εἰσαγγελικὸν κλάδον.

Ὁ κ. ***Π. Τσιτσεκλῆς*** ὁμιλῶν ἐπὶ τῆς προτάσεως ὅπως ἡ ἰσοβιότης ἐπεκταθῇ καὶ εἰς τὸν εἰσαγγελικὸν κλάδον, λέγει ὅτι ὁ εἰσαγγελεὺς δὲν εἶνε καθαρῶς δικαστικὸν πρόσωπον, διὰ τοῦτο δὲ ἡ πολιτεία πρέπει νὰ παραμείνῃ ἐλευθέρα ὅπως διακανονίζῃ ἑκάστοτε ὅπως ἐπιθυμῇ τὰ τοῦ ζητήματος τούτου. Ἐπὶ πλέον δὲ δὲν φαντάζεται ὅτι εἶνε δυνατὸν οἱ ἱκανοὶ νὰ χάσωτι τι ἔστω καὶ διὰ τῆς καταργήσεως τῆς θέσεώς των, διότι ἡ πολιτεία φιλόστοργος οὖσα δὲν θὰ τοὺς ἐγκαταλίπῃ. Ἄλλωστε ἡ ἐπέκτασις τῆς ἰσοβιότητος εἰς τοὺς εἰσαγγελεῖς νομίζει ὅτι δύναται νὰ ἐπιφέρῃ καί τινας προστριβὰς πρὸς τοὺς κυρίως δικαστάς. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν ὑποβληθεῖσαν τροπολογίαν του, περὶ ἰσοβιότητος τῶν μονίμων μελῶν τοῦ Ἀναθεωρητικοῦ, τὴν ὁποίαν ὑπεστήριξεν ὁ κ. Λαδᾶς, ἀναφέρει τοὺς λόγους, οἱ ὁποῖοι τὸν ὦθησαν εἰς τὴν ὑποβολήν της. Ὡς πρὸς τὰ Συμβούλια τὰ ὁποῖα προσκολλῶνται εἰς τὰ διάφορα Ὑπουργεῖα καὶ μεταβάλλουν τὸν Ὑπουργὸν εἰς ἀνδρείκελλον λέγει ὅτι εἶνε ἐναντίον αὐτῶν. Τὰ Συμβούλια θὰ ἠδύναντο νὰ ἔχουν μόνον συμβουλευτικὴν γνώμην. Ὁ Ὑπουργὸς πρέπει νὰ ἔχῃ τὸ δικαίωμα νὰ διευθύνῃ ὅπως θέλει καὶ νὰ μὴ εἶνε ἐζευγμένος ὑπὸ τοὺς τροχοὺς τῶν Συμβουλίων. Προκειμένου ὅμως περὶ τοῦ ἀνωτάτου δικαστικοῦ Συμβουλίου πολλάκις, λέγει, ἐβασάνισα τὸν ἑαυτόν μου ἵνα πεισθῶ περὶ τῆς χρησιμότητος ἢ μὴ τούτου δὲν ἠδυνήθην δὲ νὰ πεισθῶ. Θεωρεῖ ὅτι ὁ θεσμὸς οὗτος πρὸς περιφρούρησιν τῆς δικαιοσύνης πρέπει νὰ διατηρηθῇ. Ὡς πρὸς τὴν καθιερρωμένην τριετίαν διὰ τὴν μετάθεσιν τῶν δικαστῶν, φρονεῖ ὅτι δὲν εἶνε ὀρθὸν νὰ καθιερωθῇ τοῦτο συνταγματικῶς. Τοῦτο θὰ ἠδύνατο νὰ ἀποτελέσῃ ἀντικείμενον νόμου. Ἐπομένως ἡ παράγραφος αὕτη πρέπει νὰ διαγραφῇ. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν τελευταίαν παράγραφον καθ' ἣν ἀπόσπασις δικαστικοῦ ὑπαλλήλου πρὸς ἐκτέλεσιν μὴ καθαρῶς δικαστικῶν ἔργων δὲν ἐπιτρέπεται, κηρύσσεται ὑπὲρ αὐτῆς, τοῦτο δὲ ἵνα παύσῃ ἡ κατάχρησις τῶν ἀποσπάσεων.

Συναινέσει τῆς Βουλῆς λύεται μετὰ τοῦτο ἡ συνεδρίασις ὥρᾳ 9.30' μ. μ. διὰ τὴν 5ην μ. μ. τῆς αὔριον.

Ὁ Πρόεδρος
Θ. ΣΟΦΟΥΛΗΣ

Οἱ Γραμματεῖς
Μ. Λαΐλιος
Θ. Τσιριμῶκος

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ Ο'

Τῆς 10 Μαΐου 1927.

Ὥρᾳ 6.15' μ.μ. ὁ κ. ***Πρόεδρος*** ἀνελθὼν ἐπὶ τῆς ἕδρας κηρύσσει τὴν ἔναρξιν τῆς συνεδριάσεως καὶ διατάσσει ν' ἀνοιχθῶσι τὰ θεωρεῖα.

Ἀναγινώσκονται καὶ ἐπικυροῦνται τὰ πρακτικὰ τῆς προηγουμένης συνεδριάσεως.

Ἀνακοινοῦνται εἶτα τὰ ἑξῆς:

Ἐπιτροπὴ δικαιούχων ἀποζημιώσεως προσφύγων Θεσσαλονίκης διαμαρτύρεται διὰ τὴν ὑπὸ τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης ἐξόφλησιν τῶν προσφυγικῶν ἀποζημιώσεων μὲ τιμὴν λίρας 342 δραχ.

Ὁ ἐργαζόμενος λαὸς Κοζάνης συνελθὼν εἰς πάνδημον συγκέντρωσιν ἐπ' εὐκαιρίᾳ τοῦ ἑορτασμοῦ τῆς πρωτομαγιᾶς, διαδηλώνει τὴν ἀκλόνητον ἀπόφασιν ὅτι θὰ ἀγωνισθῇ διὰ νὰ ἀπαλλαγῇ ἀπὸ τὴν βαρεῖαν φορολογίαν.

Ὁ Κωστ. Σολδάτος λοχαγὸς ἐν τιμητικῇ ἀποστρατείᾳ ὑποβάλλει ὑπόμνημα δι' οὗ αἰτεῖται τὴν μετάταξίν του ἐκ τῆς τιμητικῆς ἀποστρατείας εἰς τὴν τιμητικὴν διαθεσιμότητα,

Οἱ κάτοικοι τοῦ χωρίου Σοτόμου (Καστορίας) ζητοῦν τὴν κατάργησιν τοῦ ἀπὸ 1)11)24 Ν. Δ.

Ἡ ἐκτελεστικὴ ἐπιτροπὴ τοῦ Πανομηριακοῦ συνεδρίου Ἀνατολικῆς Μακεδονίας καὶ Θράκης, ὑποβάλλει ὑπόμνημα δι οὗ ζητεῖ νὰ ἐπισπευθῇ κατὰ προτίμησιν ἡ ἐκδίκασις τῶν ἐκ τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ πολέμου ζημιωθέντων κατοίκων τῆς Ἀνατολικῆς Μακεδονίας καὶ Θράκης κλπ.

Ὁ πρόεδρος τῆς κοινότητος Μακρυνίτσης ὑποβάλλει πρᾶξιν τοῦ κοινοτικοῦ συμβουλίου «περὶ τροποποιήσεως τῆς διατάξεως δι' ἧς ἀπαλλοτριοῦνται τὰ κοινοτικὰ λειβάδεια ὑπὲρ τῶν κτηνοτρόφων ἐκ τοῦ ἄρθρου 119.

Οἱ ποιμένες Βρεσθαίνης (τέως δήμου Οἰνοῦντος Λακεδαίμονος) διαμαρτύρονται διότι, καίτοι ὑπέβαλον ἀναφορὰν πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν ἵνα ἀποσταλῇ ὁ νομοκτηνίατρος πρὸς ἐξακρίβωσιν τῶν γενομένων ζημιῶν ἐκ τῆς θνησιμότητος τῶν προβάτων, δὲν ἐγένετο μέχρι σήμερον οὐδεμία ἐνέργεια.

Οἱ καπνεργάται ἐπαγγελματίαι ἀγρόται πρόσφυγες τῆς καπνεργατικῆς ἑνώσεως τῆς Τσατάλτζας ζητοῦν τὴν πλήρη ἐφαρμογὴν τοῦ νόμου εἰς ὅλα τὰ ἐπαγγέλματα κλπ.

Ὁ κ. ***Χρ. Ἀλαμανῆς*** βουλευτὴς Τρικκάλων καταθέτει ὑπόμνημα τῶν συλλόγων Καρδίτσης Γεωργικοῦ καὶ Καπνεργατικοῦ, διαμαρτυρουμένων καὶ συνιστώντων ὅπως ἀρθῇ ἡ ἀπαγόρευσις ἐξαγωγῆς καπνῶν εἰς Δωδεκάνησα, καὶ ἐπιτραπῇ ἡ σιγαροποίησις Β' καὶ Γ' ποιότητος καπνοῦ.

Τὸ ἐργατικὸν κέντρον Θεσσαλονίκης ζητεῖ τὴν καταπολέμησιν τῆς ἀνεργείας διὰ δημοσίων καὶ δημοτικῶν ἔργων, τὴν καθολικὴν ἐφαρμογὴν τοῦ 8ώρου, τὴν ταχεῖαν ψήφισιν τῶν ἐργατικῶν νομοσχεδίων κλπ.

Ὁ σύλλογος ἐφέδρων ἀξιωματικῶν καὶ ὑπλιτῶν χωροφυλακῆς Ἡρακλείου «Ἄμυνα» παρακαλεῖ τὴν Βουλὴν νὰ κυρώσῃ τὰ Ν. Δ. περὶ συστάσεως Ταμείου θυμάτων, περὶ λιανικῆς πωλήσεως καπνοῦ παρ' ἀναπήρων θυμάτων πολέμου κλπ.

Ὁ Δ. Κανακάκης καθηγητὴς τῆς Γαλλικῆς τοῦ ἐν Ἀεροπόλει Γυμνασίου ὑποβάλλει ὑπόμνημα δι' οὗ ζητεῖ τὴν ἀφομοίωσίν του πρὸς τοὺς λοιποὺς λειτουργοὺς τῆς μέσης ἐκπαιδεύσεως.

Ὁ βουλευτὴς Ἀχαΐας καὶ Ἤλιδος ***Ἀνδρ. Μάρκου*** καταθέτει α') ἀναφορὰν τοῦ συνδέσμου ἀποστράτων ὁπλιτῶν χωροφυλακῆς ἐν Πάτραις, αἰτούντων νὰ ἀπονεμηθῇ αὐτοῖς σύνταξις καὶ β') ἀναφορὰν τοῦ φαρμακοποιοῦ Κωνστ. Κουτσουδάκη παραπονουμένου διότι δὲν τῷ ἐχορηγήθη ἄδεια ἱδρύσεως φαρμακείου ἐν Πάτραις κλπ.

Ὁ κ. ***Α. Καυάρης*** (Ὑπουργὸς τῶν Ναυτικῶν) καταθέτει σχέδιον νόμου «περὶ προσθήκης τῷ Ν. Δ. τῆς 18 Ὀκτωβρίου 1925 περὶ συστάσεως συνεργείου πολεμικοῦ Ναυστάθμου», διατάξεως δημιουργίας τμήματος χυτοχάλυβος.».

Οἱ κ. κ. ***Π. Πετρίδης, Ν. Μαμούνης, Ν. Μηνᾶτος*** καὶ ***Ι. Καλογερᾶς*** ὑποβάλλουσι πρότασιν νόμου «περὶ προστασίας σωματείων».

Ἡ ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν Ἐπιτροπὴ ὑποβάλλει τὴν ἔκθεσίν της ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου «περὶ ἀντικαταστάσεως τοῦ ἐδ. 5 τοῦ ἄρθρου 3 τοῦ νόμου 3283 τοῦ 1925 περὶ ἱδρύσεως Διοικητικῶν Δικαστηρίων πρὸς ἐκδίκασιν τῶν ἐν Μ. Ἀσίᾳ καὶ Ἀνατολικῇ Θράκῃ γεννηθέντων κατὰ τοῦ Δημοσίου ἰδιωτικῶν ἀπαιτήσεων.

Ὁ κ. ***Χ. Ἀλαμανῆς*** ὑποβάλλει τροπολογίας ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 119 καὶ ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 94 τοῦ Συντάγματος.

Εἰσέρχεται εἶτα ἡ Βουλὴ εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Διάταξιν τῆς Νομοθετικῆς Ἐργασίας

Συνεχιζομένης τῆς συζητήσεως ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 93 τοῦ Συνμάγματος λαμβάνει τὸν λόγον ὁ κ. ***Δ. Βοκοτόπουλος*** ὅστις λέγει ὅτι τὸ συζητούμενον ἄρθρον εἶναι ἐκ τῶν σπουδαιοτέρων τοῦ Συντάγματος, διότι ἄνευ δικαστικῆς ἐξουσίας, λειτουργούσης προσηκόντως, οὔτε ἔννομος τάξις δύναται νὰ ὑπάρχῃ, οὔτε ἐλευθερία, οὔτε κοινωνικὴ πρόοδος. Τὸ ἄρθρον λέγει περιέχει δύο διατάξεις σοβαροτάτας τὴν τῆς ἰσοβιότητος καὶ τὴν τοῦ ἀμεταθέτου τῶν δικαστῶν. Ἂν καὶ τὸ συζητούμενον Σύνταγμα, ὅπως συζητεῖται ὁμαδικῶς καὶ ἐπιτροχάδην δύναται νὰ θεωρηθῇ προσωρινόν, ἐν τούτοις κατὰ καθῆκον θὰ ἐπιφέρω τὰς παρατηρήσεις μου, συμφώνως ἄλλως τε καὶ πρὸς ὑποβληθείσας τροπολογίας μου. Ὡς πρὸς τὸ ζήτημα ἰσοβιότητος ἐπροτάθη ἐν τῇ ἐπιτροπῇ ἡ προσωρινὴ ἀναστολή της, πρὸς ἐκκαθάρισιν τοῦ δικαστικοῦ κλάδου ἀπὸ στοιχεῖα μὴ ἄσπιλα. Ἐγὼ ἐπολέμησα τὴν ἀναστολήν, διότι θεωρῶ ὅτι διὰ τῆς ἰσοβιότητος ἐξασφαλιζομένης μετὰ τῶν προαγωγῶν καὶ τῆς μεταθέσεως καὶ αὐτοὶ οἱ εἰσελάσαντες εἰς τὴν δικαιοσύνην θὰ καταστοῦν ἄξιοι τῆς δικαιοσύνης. Εὐτυχῶς ἡ πλειοψηφία τῆς ἐπιτροπῆς ἀπέρριψε τὴν πρότασιν περὶ ἀναστολῆς καὶ σήμερον δὲν συζητεῖται τοιοῦτόν τι. Ἠγέρθη μόνον ζήτημα ἂν πρέπει νὰ περιληφθοῦν εἰς τὴν ἰσοβιότητα οἱ εἰσαγγελεῖς καὶ οἱ στρατιωτικοὶ δικασταί. Ἐγώ, λέγει, εἶμαι ὑπὲρ τῆς ἀποδοχῆς τῶν εἰσαγγελέων εἰς τὴν δικαστικὴν ἰσο-

βιότητα, ἥτις θὰ ὠφελήσῃ τὴν εἰσαγγελικὴν ἀρχήν. Τοὐναντίον εἶναι ἐπιζήμιον πολυτρόπως νὰ συμπεριληφθοῦν εἰς τὴν ἰσοβιότητα οἱ στρατιωτικοὶ δικασταί, διότι οὗτοι δὲν ἀνήκουν εἰς τὸν δικαστικὸν κλάδον, δὲν ἔχουν τὴν αὐτὴν προέλευσιν καὶ δὲν ἐμπνέονται ἀπὸ τὰς κατευθύνσεις τῶν δικαστῶν, ἀφ' ὧν πρέπει νὰ ἀπομακρύνεται πᾶσα ἐπαφὴ τούτων.

Ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τοῦ μεταθετοῦ ἢ ἀμεταθέτου τῶν δικαστῶν, λέγει, ὅτι τοῦτο σχετίζεται μὲ τὴν σύστασιν τοῦ ἀνωτάτου δικαστικοῦ Συμβουλίου, οὗτινος εἰσήγησις πρὸς ἴδρυσιν ἐγένετο ἐπὶ τῆς Ὑπουργίας του, πρὸς ἀσφάλειαν τῆς δικαστικῆς ἀνεξαρτησίας καὶ ἄρσιν τῶν ἐπιβολῶν καὶ συστάσεων καὶ πιέσεων πρὸς τὸν Ὑπουργὸν ἐκ μέρους τρίτων. Ὁ θεσμὸς ὥριζεν ὅτι δὲν ἠδύνατο νὰ κάμῃ ὁ Ὑπουργὸς οὔτε προαγωγὴν οὔτε μετάθεσιν, ἄνευ τῆς γνώμης τοῦ ἀνωτάτου δικαστικοῦ Συμβουλίου, ἥτις ὅμως δὲν ἦτο ὑποχρεωτικὴ διὰ τὸν Ὑπουργόν. Τὸ νομοσχέδιόν μου τότε δὲν ἐπρόφθασε νὰ ψηφισθῇ διότι ἐμεσολάβησεν ἡ Ἐπανάστασις τοῦ Γουδί, ἐπὶ δὲ τῆς Κυβερνήσεως Μαυρομιχάλη παρεπέμφθη τὸ νομοσχέδιον εἰς ἐπιτροπήν, ἥτις ἀπεφάσισε νὰ μὴν εἶναι ὑποχρεωτικὴ διὰ τὸν Ὑπουργόν, ἡ γνώμη τοῦ ἀνωτάτου δικαστικοῦ Συμβουλίου. Ἀλλὰ ἐπιμονῇ τοῦ Στρατιωτικοῦ Συνεδρίου ἐψηφίσθη τὸ νομοσχέδιον μὲ ὑποχρεωτικὴν τὴν γνώμην τοῦ Ἀνωτάτου Συμβουλίου, ἐξελιχθέντος οὕτω τοῦ Ὑπουργοῦ εἰς διεκπεραιωτὴν αὐτοῦ. Συνεπείᾳ τούτου ἐκ τῶν πρώτων ἐσημείωσεν ἀποτυχίας τὸ ἀνώτατον δικαστικὸν Συμβούλιον, τὸ ὁποῖον μὴ συμφωνῆσαν νὰ ἀπολύσῃ τότε δύο εἰσαγγελεῖς τῶν ἐφετῶν ἀπέλυσε καὶ τοὺς πέντε. Ὁ θεσμὸς ἐλειτούργησε πλημμελῶς ὀέβαια, διότι καὶ Συμβούλιον καὶ Ὑπουργὸς ἦσαν ἀνεύθυνοι διὰ τὰς προαγωγὰς καὶ τὰς μεταθέσεις, Ἐπηκολούθησεν εἶτα ἡ ἐπανάστασις τοῦ Βενιζέλου τῷ 1916 καὶ κατηργήθη τὸν Ἰούλιον τοῦ 1918 ἡ δικαστικὴ ἰσοβιότης, συνεκροτήθη ὁ Ἄρειος Πάγος Βενιζελιστί, εἰσελθόντων εἰς αὐτὸν ἐπιόρκων δικαστῶν καὶ ἐν γένει ἀνετράπη ὁ θεσμὸς παντελῶς. Ἡ πλινόρθωσις τοῦ 1920 δὲν ἔφερεν, λόγῳ τῆς ἀνωμαλίας τῆς καταστάσεως, διόρθωσιν καὶ ἔκτοτε διατελοῦμεν ὑπὸ τὸ ἀνώτατον δικαστικὸν Συμβούλιον, ὅπως συνεκροτήθη. Καθ' ἡμᾶς λέγει, ὀελτίωσις δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ παρὰ ἂν ὁ Ὑπουργὸς ἐνεργῇ τὰς προαγωγὰς καὶ μεταθέσεις ἀφοῦ ἐρωτήσῃ ὅμως προηγουμένως τὸ Συμβούλιον. Ταῦτα ἀνεπτύχθησαν καὶ ἐν τῇ Συνταγματικῇ Ἐπιτροπῇ, ἥτις ὅμως δὲν ἐδέχθη τὴν πρότασιν. Ἡ διοίκησις, συνεχίζει, πρέπει νὰ παραμείνῃ εἰς τὸν Ὑπουργόν, ὑπεύθυνον ἀπέναντι τῆς Βουλῆς διὰ τὴν διαχείρισιν τῶν πραγμάτων τῆς δικαιοσύνης. Ἡ μεγαλειτέρα ἐγγύησις τῆς λειτουργίας τῆς δικαιοσύνης εἶναι ἡ εὐθύνη τοῦ Ὑπουργοῦ ὅστις πρέπει νὰ ἔχῃ ἐλευθερίαν νὰ δέχεται ἢ ὄχι τὰς γνωμοδοτήσεις τοῦ ἀνωτάτου δικαστικοῦ Συμβουλίου. Τοῦτο, λέγει, ὁμοῦ μετὰ τῆς ὀργανώσεως τῆς δικαιοσύνης συμφώνως μὲ τὰς τροπολογίας, ἃς ὑπέβαλεν, θὰ δυνηθοῦν νὰ καταστήσουν τὴν δικαιοσύνην ἀξίαν τῆς ἐμπιστοσύνης τοῦ λαοῦ. Ἡ ἐκκαθάρισις ἐξ ἄλλου τοῦ δικαστικοῦ κλάδου δὲν πρέπει νὰ γίνῃ δι' αὐθαιρεσιῶν καὶ ὀίας ἀλλὰ διὰ τοῦ φόβου, ὃν θὰ ἐμπνεύσῃ εἰς τὸν δικαστὴν ἡ πειθαρχικὴ ἐξουσία τοῦ Ὑπουργοῦ. Ἐὰν ὑπάρχουν ἄτομα τὰ ὁποῖα ἐκπνεύματος φατριαστικοῦ ἐγείναν συνένοχα τῆς ἐπαναστάσεως Βενιζέλου καὶ παρέθησαν τὸν ὅρκον, τὸν ὁποῖον ἔδωσαν, οὗτοι πρέπει νὰ λείψουν, οἱ ὁποῖοι εἰσῆλθον ὅπως εἰσῆλθον, ἐξελθόντων ἄλλων, οἱ ὁποῖοι ἐτίμησαν τὴν δικαιοσύνην μὴ δεχθέντες νὰ παραβοῦν τὸν ὅρκον των. Διὰ τοῦτο πάντες οἱ ἐπίορκοι πρέπει νὰ ἀποχωρήσουν διότι τότε μόνον θὰ ἐξυψωθῇ ἡ δικαιοσύνη.

Ὁ κ. **Π. Τσαλδάρης** (Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν). Τὸ πρώτιστον, λέγει, ἐκ τῶν γενομένων ἐπὶ τοῦ ἄρθρου παρατηρήσεων εἶνε ἡ διάκρισις μεταξὺ τῆς ἰσοβιότητος καὶ μονιμότητος, τῆς μὲν πρώτης διδούσης τὸ δικαίωμα εἰς τὸν ὑπάλληλον νὰ παραμένῃ καὶ καταργουμένης τῆς θέσεως, τῆς δὲ δευτέρας μὴ διδούσης τοιοῦτον δικαίωμα. Ἠγέρθη ζήτημα ἂν οἱ εἰσαγγελεῖς πρέπει νὰ εἶνε μόνιμοι ἢ ἰσόβιοι καὶ ὡς πρὸς αὐτὸ δὲν πρέπει νὰ παρίδῃ τις ὅτι ὁ εἰσαγγελικὸς θεσμὸς ἐξελίσσεται εἰς τρόπον ὥστε, εἰς τὸ μέλλον νὰ μὴ εἶνε καὶ ἀπαραίτητος καὶ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει δὲν βλέπομεν τὸν λόγον τῆς δεσμεύσεως ταύτης τῆς νομοθετικῆς ἐξουσίας ὡς πρὸς αὐτόν. Βεβαίως ἡ ἠθικὴ πολιτικὴ δὲν πρέπει νὰ ἀφίσῃ ἐγκαταλελειμμένα, καὶ ἐν περιπτώσει καταργήσεως τοῦ θεσμοῦ, τὰ χρηστὰ εἰσαγγελικὰ ἔργανα. Ἀλλὰ τοῦτο εἶνε ἄλλο καὶ ἐπὶ τοῦ παρόντος ὀφείλομεν νὰ τηρήσωμεν τὴν διάκρισιν, ἥτις ἐτηρήθη ἀνέκαθεν περὶ ἰσοβιότητος τῶν δικαστῶν καὶ μονιμότητος τῶν εἰσαγγελέων. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν ρηθεῖσαν πρότασιν περὶ ἀναστολῆς τῆς ἰσοβιότητος δὲν διστάζω νὰ εἴπω, λέγει, ὅτι πρέπει νὰ ἐμμείνωμεν εἰς τὴν φυσιολογικὴν ἐκκαθάρισιν καὶ νὰ ἀποτρέψωμεν πᾶσαν βιαίαν τοιαύτην δι' ἀναστολῆς.

Ὁ κ. **Θ. Τουγκοβασίλης** ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, παρατηρεῖ, τί θὰ γίνουν οἱ δικασταί, οἱ ὁποῖοι ἐξώσθησαν ἐκ τῆς ὑπηρεσίας διότι δὲν ἔγειναν θεράποντες τῶν δικτατοριῶν κ.λ.π. ἀνωμάλων καταστάσεων, οἱ ὁποῖοι μάτην ἀναμένουν τὴν δικαιοσύνην τῆς Οἰκουμενικῆς.

Π. Τσαλδάρης (Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν). Ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου, καίτοι ἀφορῶντος ὁλόκληρον τὴν Οἰκουμενικήν, δὲν παρέλειψεν ὁ ἁρμόδιος Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης νὰ ἀσχοληθῇ μὲ τὸ τοιοῦτον ζήτημα. Ἡ Κυβέρνησις ἐλθοῦσα νὰ ἄρῃ τὰς ἀνωμαλίας αἰσθάνεται ὅτι πρέπει νὰ ἄρῃ αὐτὰς πότε ὅμως καὶ πῶς δὲν εἶναι ἔργον ἰδικόν μου εἶνε τῆς πρωτοβουλίας τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης, ὅστις ἤδη ἔχει ἐπιληφθῇ τοῦ θέματος καὶ ἔχει καταρτίσει καὶ εἰδικὸν ψήφισμα.

Κ. Καλκάνης. Ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου δὲν πρέπει νὰ παρορῶμεν ὅτι ἡ Βουλὴ προσφάτως ἀσκοῦσα τὰ συντακτικά της δικαιώματα διὰ ψηφίσματος ἀπεφάνθη ὅτι καλῶς ἀπηγορεύθη ἡ ὑποψηφιότης τῶν θεραπόντων τοῦ Παγκάλου καὶ ἐνέκρινε καὶ ἀπεφάνθη σαφῶς ὅτι, ἦτο ὀρθὴ ἡ ἐνέργεια τοῦ ἀποκλεισμοῦ τούτων ἀπὸ τῶν ἐκλογῶν συνεπῶς ἂν ἄλλως ἀποφανθῇ θὰ εἶναι ἀσυνεπὴς πρὸς ἑαυτήν, οἱονδήποτε δὲ τυχὸν διάταγμα ὑποβαλλόμενον παρὰ τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης πρὸς τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον θὰ ἐκθέσῃ τοῦτο εἰς πρᾶξιν ἀντικρυς ἀντικειμένην εἰς τὸ ψήφισμα τῆς Βουλῆς ἕνεκα τούτου καὶ δι' ἄλλους λόγους δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ληφθῇ τοιοῦτον προσωπικὸν μέτρον καὶ βραθευθοῦν δικάστικοί, οἵτινες παρὰ τὸ καθῆκον των, ἔλειχον καὶ λείχουν διαφόρους πολιτευομένους, ἵνα παραμείνουν μακρὰν τῆς θέσεώς των ἐν Ἀθήναις, ὡς ἐπιτυγχάνουν διὰ διαφόρων ἥκιστα δικαστικῶν μέσων καὶ τρόπων. Μόνον μέτρον θὰ ἠδύνατο νὰ δικαιολογηθῇ τὸ ἀποβλέπον εἰς ἐκκαθάρισιν τοῦ Ἀρείου Πάγου.

Π. Τσαλδάρης (Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν). Μὴν εἰσέρχεσθε ἐπὶ τῆς οὐσίας ζητήματος, μὴ συζητουμένου ἤδη. Ἕτερον ζήτημα ἀπασχολοῦν τὴν Βουλὴν σχετικῶς μὲ τὸ ἄρθρον τοῦτο εἶνε τὸ τοῦ ὁρίου τῆς ἡλικίας τῶν δικαστικῶν λειτουργῶν. Ὡς ἔχει ἡ διατύπωσις δὲν εἶνε ἡ μᾶλλον ὀρθή. Ὀρθότερον θὰ ἦτο ἂν καθιεροῦτο ἓν κατώτερον καὶ ἓν ἀνώτερον ὅριον, ὡς εἶχε τὸ παλαιὸν Σύνταγμα, ἀφιερώνου εἰς τὴν νομοθετικὴν ἐξουσίαν νὰ ὁρίζῃ τοῦτο ἀναλόγως τῶν προσώπων καὶ τῶν ἀναγκῶν. Ἕτερον ζήτημα, ὅπερ ἀφορᾷ τὸ ἄρθρον εἶνε τὸ ἀμετάθετον ἢ μή, γίνεται προσπάθεια νὰ θεσπισθῇ τὸ μερικῶς ἀμετάθετον ἐν ὡρισμένῳ χρόνῳ. Σχετικῶς μὲ τοῦτο δὲν βλέπω τὸν λόγον, καθ' ὃν τὸ ζήτημα τοῦτο θὰ ὤφειλε νὰ ἀποτελέσῃ ἀντικείμενον τοῦ Συντάγματος, ἀφοῦ ἄλλως τε ἐπαρκῶς προστατεύονται οἱ ὑπάλληλοι, ὅταν ἔχουν ὑπὲρ αὐτῶν τὸ ἀνώτατον δικαστικὸν Συμβούλιον. Τέλος ὡς πρὸς τὴν διάταξιν περὶ ἀποσπάσεως, τονίζει ὅτι εἶναι πάμπολλαι αἱ ὑπηρεσίαι, εἰς ἃς κατ' ἀνάγκην ἀπασχολοῦνται οἱ δικασταί, καὶ κατὰ τίνα τρόπον, λέγει, θὰ ἐλθωμεν τώρα νὰ καταργήσωμεν ὅλας αὐτὰς τὰς ὑπηρεσίας διὰ τοῦ Συντάγματος; Ἐὰν ἔγιναν καταχρήσεις εἰς τὸ παρελθὸν τοῦτο ὀφείλεται διότι ἀφίνετο εἰς ἄλλας ἀρχὰς καὶ ὄχι εἰς τὸ Ἀνώτα-

τον δικαστικὸν Συμβούλιον ἡ ἀπόσπασις, ἀλλ' ἤδη διὰ τοῦ ἄρθρου 94 λαμβάνεται πρόνοια ὅπως καὶ αἱ ἀποσπάσεις προεγκρίνονται ἀπὸ τὸ ἀνώτατον δικαστικὸν Συμβούλιον. Δι' ὅλα ταῦτα, ἐπιλέγει, συνιστῶ εἰς τὴν Βουλὴν ὅπως τὸ ἄρθρον 93 ψιφισθῇ ὅπως εἶχε εἰς τὸ Σύνταγμα τοῦ 1911.

Τινὲς Βουλευταί. Ζητοῦν τὸν λόγον.

Πρόεδρος. Ἡ συζήτησις ἔληξεν. Θὰ τηρηθῇ τὸ ψήφισμα.

Π. Τσαλδάρης (Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν). Θὰ ἦτο ὀρθὸν νὰ τεθῇ εἰς ψηφοφορίαν τὸ ἀντίστοιχον ἄρθρον τοῦ Συντάγματος 1911.

Πρόεδρος Ἐρωτῶ ἂν ἡ Βουλὴ δέχεται τὸ ἀντίστοιχον ἄρθρον τοῦ 1911 δηλαδὴ τὸ 88.

Π. Πετρίδης διακόπτων παρατηρεῖ ὅτι ἀπωτέρα πρότασις εἶνε ἡ πρότασις τῆς συνταγματικῆς ἐπιτροπῆς.

Ὁ κ. **Π. Τσαλδάρης** (Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν) λέγει ὅτι ὡς ἀπωτέρα πρότασις πρέπει νὰ θεωρηθῇ ἡ διατύπωσις τοῦ Συντάγματος τοῦ 1911. Ὅταν ψηφισθῇ ἡ πρότασις ἐκείνη θὰ ἔχουν ψηφισθῇ τὰ βασικὰ τοῦ ἄρθρου 93. Κατόπιν δὲν ἀποκλείεται νὰ ψηφισθοῦν καὶ τὸ ἀμετάθετον καὶ τὰ ἄλλα τὰ ἀναφερόμενα ἐν ἄρθρῳ 93. Δύνασθε ἀκόμη νὰ τηρήσητε μίαν διάκρισιν ὅσον ἀφορᾷ τὸ ὅριον ἡλικίας.

Ἀναγιγνώσκεται ἡ πρώτη παράγραφος τοῦ ἄρθρου 88 τοῦ Συντάγματος τοῦ 1911.

Ὁ κ. **Π. Μερλόπουλος** παρατηρεῖ ὅτι δὲν ἀνεγνώσθη ὁλόκληρος ἡ πρώτη παράγραφος.

Ἀναγιγνώσκεται ὁλόκληρος ἡ πρώτη παράγραφος τοῦ ἄρθρου 88 τοῦ Συντάγματος τοῦ 1911 καὶ γίνεται δεκτή.

Γίνεται ὡσαύτως δεκτὴ ἡ τελευταία περίοδος τῆς 2ας παραγράφου τοῦ σχεδίου τῆς ἐπιτροπῆς ὡς καὶ ἡ 3η παράγραφος τοῦ ἄρθρου 93 τοῦ σχεδίου τῆς ἐπιτροπῆς, τῶν λοιπῶν ἀπορριφθεισῶν.

Γίνεται δεκτὸν τὸ σύνολον τοῦ ἄρθρου 93 τοῦ Συντάγματος ἔχον οὕτω.

Ἄρθρον 93.

Οἱ Ἀρεοπαγῖται, Ἐφέται καὶ Πρωτοδίκαι εἰσὶν ἰσόβιοι, οἱ δὲ Εἰσαγγελεῖς, Ἀντισαγγελεῖς, Εἰρηνοδίκαι, Πταισματοδίκαι, Γραμματεῖς καὶ Ὑπογραμματεῖς τῶν Δικαστηρίων καὶ Εἰσαγγελειῶν, Συμβολαιογράφοι, Φύλακες Ὑποθηκῶν καὶ μεταγραφῶν εἰσὶν μόνιμοι ἐφόσον ὑφίστανται αἱ σχετικαὶ ὑπηρεσίαι καὶ θέσεις. Οἱ ἰσοβιότητος ἢ μονιμότητος ἀπολαύοντες δικαστικοὶ ὑπάλληλοι δὲν δύνανται νὰ παυθῶσιν ἄνευ δικαστικῆς ἀποφάσεως εἴτε κατ' ἀκολουθίαν ποινικῆς καταδίκης εἴτε ἕνεκα πειθαρχικῶν παραπτωμάτων ἢ νόσου ἢ ἀνεπαρκείας, βεβαιουμένων καθ' ὃν τρόπον ὁ νόμος ὁρίζει, τηρουμένων τῶν διατάξεων τῶν ἄρθρων 96 καὶ 97.

Ἀποχωροῦν δὲ ὑποχρεωτικῶς τῆς ὑπηρεσίας τὰ μὲν μέλη τοῦ Ἀρείου Πάγου, οἱ Πρόεδροι καὶ Εἰσαγγελεῖς Ἐφετῶν, ἅμα τῇ συμπληρώσει τοῦ 70ου ἔτους τῆς ἡλικίας των, οἱ δὲ λοιποὶ ἐμμισθοι δικαστικοὶ ὑπάλληλοι ἅμα τῇ συμπληρώσει τοῦ 65ου.

Οἱ φύλακες Ὑποθηκῶν καὶ συμβολαιογράφοι ἀποχωροῦν ἅμα τῇ συμπληρώσει τοῦ 75ου ἔτους.

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 94 ὁ κ. **Α. Μάρκου** λέγει ὅτι διὰ τῶν διατάξεων τοῦ ἄρθρου τούτου συμπληροῦνται αἱ διατάξεις τοῦ ἄρθρου 93, διὰ τοῦ ὁποίου καταχωροῦνται ἡ διδασκτικὴ ἰσοβιότης. Ἡ ἐπιτροπὴ ἔκρινε σκόπιμον νὰ ὑπαγάγῃ εἰς τὸ Ἀνώτατον Συμβούλιον οὐ μόνον τὰς μεταθέσεις, ἀλλὰ καὶ τὰς προαγωγὰς καὶ τοποθετήσεις καὶ ἀποσπάσεις. Ὁ λόγος τούτου εἶνε ὅτι ὁ ὑπάλληλος ὑφίσταται πειρασμοὺς ὅταν θέλῃ νὰ ἐπιδιώξῃ μίαν καλὴν τοποθέτησιν. Ἐν τοιαύτῃ δὲ περιπτώσει ἐπηρεάζεται, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον ἠθέλησε νὰ ἀποφύγῃ ἡ ἐπιτροπή. Μεταξὺ τοῦ ἄρθρου τούτου καὶ τοῦ σχετικοῦ τοῦ 1911 ὑπάρχει ἡ διαφορὰ ὅτι κατὰ τὸ παλαιὸν Σύνταγμα ὁ ὑπουργὸς δὲν ἦτο παρὰ ἁπλοῦς διεκπεραιωτὴς τῶν ἀποφάσεων τοῦ Ἀνωτάτου Δικαστικοῦ Συμβουλίου. Τοῦτο ἐκρίθη σκόπιμον νὰ τροποποιηθῇ, ὡρίσθη δὲ ὅτι αἱ ἀποφάσεις αὗται δὲν εἶνε ὑποχρεωτικαί, ἀλλὰ γνωμοδοτικαὶ διὰ τὸν ὑπουργόν. Ὡς πρὸς τὴν ἀπόφασιν τῆς ἐπιτροπῆς περὶ «ἠτιολογημένης» γνώμης, τοῦτο ἐγένετο διότι κατὰ τὸ παρελθόν, τὸ Ἀνώτατον Συμβούλιον ἔλαβε διαφόρους ἀποφάσεις ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ζητήματος. Ἐπίσης ἐκρίθη ὅτι ἡ παρουσία τοῦ Γεν. Γραμματέως τοῦ Ὑπουργείου τῆς Δικαιοσύνης εἰς τὸ Ἀνώτατον Δικαστικὸν Συμβούλιον δὲν ἦτο ἐπ' ὠφελείᾳ τῆς Δικαιοσύνης καὶ ἀπηλείφθη ἡ διάταξις αὕτη. Ἐπίσης ἡ ἐπιτροπὴ ἔκρινεν ὅτι πρὸς πληρεστέραν ἐξασφάλισιν τῆς Δικαιοσύνης ἔπρεπε τὰ μέλη τοῦ Ἀνωτάτου Συμβουλίου νὰ μὴ εἶνε μόνιμα, ὥρισε δὲ ὅπως ταῦτα ὁρίζονται κατ' ἔτος διὰ κληρώσεως, ἀπομένοντος μονίμου μόνον τοῦ Προέδρου τοῦ Ἀρείου Πάγου.

Ὁ κ. **Ν. Καμπάνης** λέγει ὅτι τὸ ἄρθρον 94 διαφέρει ἐν μέρει οὐσιωδῶς τοῦ σχετικοῦ ἄρθρου τοῦ Συντάγματος τοῦ 1911. Ἡ τοποθέτησις, ἡ προαγωγὴ καὶ ἡ μετάθεσις εἶνε ὀρθὸν νὰ ἀνήκῃ εἰς τὸ Ἀνώτατον Δικαστικὸν Συμβούλιον. Οἱ διορισμοὶ ὅμως δὲν νομίζει ὅτι δύνανται νὰ ἀνατεθοῦν εἰς τὸ Ἀνώτατον Συμβούλιον, ἐκτὸς τῶν ἄλλων καὶ διὰ λόγους ἐκ τῶν πραγμάτων ἀδυναμίας λυσιτελοῦς καὶ σκοπίμου ἐφαρμογῆς. Διότι πῶς θὰ εἶνε τότε δυνατὸν νὰ ὁρισθοῦν οἱ διορισμοὶ διὰ διαγωνισμοῦ; Ἐφόσον διὰ τῆς συνταγματικῆς διατάξεως χορηγεῖται ἄνευ οὐδενὸς ὅρου τὸ τοιοῦτον δικαίωμα εἰς τὸ Ἀνώτατον Συμβούλιον, κάλλιστα δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς συνταγματικὸς ὁ νόμος ὁ ὁρίζων ὅρους καὶ περιορισμούς. Διὰ τοῦτο θεωρεῖ διαγραπτέαν τὴν διάταξιν περὶ διορισμῶν. Ἡ νομοθετικὴ ἐξουσία δὲν πρέπει νὰ δυσπιστῇ πρὸς ἑαυτήν, εἶνε δὲ ἀνάγκη νὰ κρατήσῃ τὸ δικαίωμα, ἵνα κανονίζῃ ἡ ἰδία τὸν τρόπον τοῦ διορισμοῦ. Ὡς πρὸς τὴν συγκρότησιν τοῦ Συμβουλίου λέγει ὅτι τοῦτο πρέπει ὄντως νὰ ἀποτελῆται ἀπὸ μέλη τοῦ Ἀρείου Πάγου.

Εἶνε δὲ ἄξια συγχαρητηρίων ἡ ἐπιτροπὴ διὰ τὴν πρότασίν της ὅπως ἡ γνωμοδότησις τοῦ Συμβουλίου εἶνε εἰδικῶς ἠτιολογημένη.

Ὡς πρὸς τὴν τελευταίαν περίοδον τῆς πρώτης παραγράφου, καθ' ἣν ὁ Ὑπουργὸς δύναται νὰ παρουσιάζῃ εἰς τὴν ὁλομέλειαν τοῦ Ἀρείου Πάγου τὰς γνωμοδοτήσεις τῶν Ἀνωτάτων Συμβουλίων, ὁπότε ἡ ἀπόφασις αὕτη θὰ εἶνε ὑποχρεωτικὴ διὰ τὸν Ὑπουργόν, θεωρῶ ὅτι αὕτη δὲν θέλει συντελέσει εἰς τὴν ὀρθοτέραν ἐκτίμησιν καὶ ἀπόφασιν καὶ μᾶλλον εἰς τὸ νὰ μειώσῃ τὸ κῦρος τοῦ ὑπουργοῦ, διότι καὶ ἡ ὁλομέλεια ἐκ συναδελφικῆς ἀλληλεγγύης συχνότατα, ἂν μὴ πάντοτε, θὰ ἐκφέρῃ τὴν αὐτὴν γνώμην μὲ τὸ Ἀνώτατον Συμβούλιον. Ἐὰν ὅμως ἡ διάταξις ἤθελε γίνῃ δεκτὴ θὰ ἔπρεπε τοὐλάχιστον νὰ καθορισθῇ ὅπως ἡ ἀπόφασις τῆς ὁλομελείας τοῦ Ἀρείου Πάγου τότε μόνον θὰ εἶνε ὑποχρεωτικὴ διὰ τὸν Ὑπουργὸν ὅταν λαμβάνηται διὰ πλειοψηφίας τῶν δύο τρίτων καὶ εἰδικῶς ἐπίσης ἠτιολογημένων. Ὡς πρὸς τὴν τελευταίαν παράγραφον τονίζει ὅτι εἶνε ἀνάγκη νὰ διαγραφῇ ἡ φράσις ὅτι ὁ πρόεδρος τοῦ Ἀρείου Πάγου ἀποτελεῖ τὸ μόνον μόνιμον μέλος τοῦ Ἀνωτάτου Δικαστικοῦ Συμβουλίου, διότι δὲν πράττομεν οὕτω ἄλλο τι διὰ τῆς διατάξεως ταύτης, παρὰ νὰ μεταβάλωμεν τὸν πρόεδρον εἰς ἓν εἶδος μονάρχου τῆς Δικαιοσύνης. Τοῦτο πρέπει νὰ διαγραφῇ, νὰ ἀφήσωμεν δὲ νὰ καθορίσῃ τὰ τῶν λεπτομερειῶν τοῦ τρόπου τῆς συγκροτήσεως τοῦ Ἀνωτάτου Συμβουλίου ὁ νόμος ὡς ἔχει εἰς τὸ ἄρθρ. 90 τοῦ Συντάγματος τοῦ 1911.

Ὁ κ. **Σ. Σωτηριάδης** λέγει ὅτι συνεπῶς ἐπὶ μακρὰ ἔτη ὑπηρέτησε τὴν Δικαιοσύνην δύναται νὰ ἔχῃ ἐγκυρον

τινὰ γνώμην περὶ τῶν πραγμάτων αὐτῆς. Συμφωνεῖ μὲ τὸν προλαλήσαντα συνάδελφον ἐφ' ὅλων τῶν ἐπιφυλάξεων τὰς ὁποίας οὗτος ἐτήρησε, πλὴν τῆς τελευταίας. Διὰ νὰ λειτουργήσῃ, λέγει, καλῶς ἡ Δικαιοσύνη ἔχομεν ἀπαραίτητον ἀνάγκην τοῦ Ἀνωτάτου Δικαστικοῦ Συμβουλίου. Ὡς πρὸς τοὺς διορισμοὺς τονίζει ὅτι οὗτοι ἀνήκουν εἰς τὴν ἐκτελεστικὴν ἐξουσίαν καὶ ὅτι δὲν εἶνε ὀρθὸν νὰ ἀνατεθοῦν οὗτοι εἰς τὸ Ἀνώτατον Συμβούλιον. Ἐπίσης εὑρίσκει ὅτι ἡ πρόνοια περὶ αἰτιολογημένης γνώμης εἶνε πλέον ἢ δικαιολογημένη. Ἀλλὰ δὲν πρέπει νὰ καθιερωθῇ ἡ ἀπόλυτος κυριαρχία τοῦ Ἀνωτάτου Συμβουλίου. Εἶνε ἀνάγκη τὸ δικαίωμα τοῦ Ὑπουργοῦ εἰς τὸ διαφωνεῖν νὰ εἶνε ἀπεριόριστον. Ἐν περιπτώσει διαφωνίας τὸ ζήτημα νὰ ἐπαναφέρεται καὶ πάλιν εἰς τὸ Συμβούλιον, δὲν εἶνε δὲ δυνατὸν ἐπ' ἄπειρον νὰ διαφωνῇ ὁ Ὑπουργός. Φρονεῖ ὅτι ὁ Πρόεδρος τοῦ Ἀρείου Πάγου πρέπει νὰ παραμείνῃ μόνιμον μέλος τοῦ Ἀνωτάτου Συμβουλίου, διότι ὡς εὑρισκόμενον εἰς τὴν κορυφὴν τῆς δικαιοσύνης εἶνε φυσικὸν νὰ ἔχῃ καὶ τὰς πλέον ἐξῃκριβωμένας πληροφορίας καὶ συνεπῶς νὰ ἔχῃ καὶ τὴν ἐγκυροτέραν γνώμην.

Ὁ κ. ***Γ. Καντιάνης*** λέγει ὅτι ἀπὸ τοῦ 1892 διὰ τοῦ θεσμοῦ τῶν δικαστικῶν παρέδρων εἰσῆλθον εἰς τὸ δικαστικὸν σῶμα δικασταί, οἱ ὁποῖοι ἐτίμησαν τὴν Δικαιοσύνην. Ἀλλ' ἐπῆλθον γεγονότα τοιαῦτα, τὰ ὁποῖα μετέβαλαν τὴν κατάστασιν, καθιερώθη δὲ τὸ 1911, ὁ θεσμὸς τοῦ Ἀνωτάτου Συμβουλίου, τὸ ὁποῖον δὲν γνωρίζω πῶς φαντάζονται πολλοὶ ἀποτελούμενον ἀπὸ ἄϋλα ὄντα καὶ ὄχι ἀπὸ ἀνθρώπους μὲ ἀδυναμίας, ὅπως εἴμεθα πάντες. Δὲν πρέπει νὰ πλανώμεθα μὲ τὰς θεωρίας. Εἶμαι, λέγει, κατὰ τῶν Συμβουλίων, εἶμαι ὑπὲρ τοῦ κοινοβουλευτισμοῦ. Εἶμαι ὑπὲρ τῆς διακρίσεως τῶν ἐξουσιῶν, αἱ ὁποῖαι καταργοῦνται μὲ τὴν ἀποδοχὴν τοιούτων διατάξεων. Διὰ ποῖον λόγον νὰ μὴ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν μία σύστασις πολιτευομένου, ἐὰν αὐτὴ εἶνε ἠθικὴ καὶ καλή, εἶνε αὐτοὶ καλλίτεροι ἀπὸ τοὺς πολιτευομένους, οἱ ὁποῖοι θυσιάζουν καὶ τὴν ζωὴν καὶ τὴν περιουσίαν των χάριν τῆς πατρίδος; Δὲν φθάνω, λέγει, εἰς τὸ σημεῖον νὰ προτείνω τὴν πλήρη κατάργησιν τοῦ Συμβουλίου ἂν καὶ μετά τινα ἔτη θὰ καταργηθοῦν ὅλα τὰ συμβούλια. Προτείνω ὅμως ὅπως περιορισθῇ ἡ διάταξις μόνον εἰς τὰς προαγωγὰς καὶ μεταθέσεις. Ἐπίσης θεωρῶ ἐπικίνδυνον τὸ νὰ προεδρεύῃ μονίμως τοῦ Ἀνωτάτου Συμβουλίου ὁ Πρόεδρος τοῦ Ἀρείου Πάγου καὶ ζητεῖ τὴν διαγραφὴν τῆς διατάξεως ταύτης, καθοριζομένου ὅπως τοῦ διὰ κληρώσεως ἐκλεγομένου Συμβουλίου προεδρεύῃ ὁ ἀρχαιότερος. Τονίζει ὡσαύτως ὅτι πρέπει ἰδιαιτέρως νὰ προκαλέσῃ τὴν προσοχὴν τῆς Βουλῆς τὸ ὑποχρεωτικὸν τῆς γνωμοδοτήσεως τῆς ὁλομελείας τοῦ Ἀρείου Πάγου καὶ ὅτι πρέπει καὶ ἡ παράγραφος αὕτη νὰ διαγραφῇ. Μὴ ἀπεμπολῆτε, λέγει τελευτῶν τὰ δικαιώματά σας. Ἡμεῖς προερχόμεθα ἀπὸ τὸν λαόν, κρατήσετε τὰ δικαιώματα, τὰ ὁποῖα ἀντλεῖτε ἐκ τῆς δυνάμεως τοῦ λαοῦ, ἂν δὲν θέλετε νὰ μετανοήσετε πολὺ ταχέως.

Ὁ κ. ***Α. Στρατηγόπουλος*** λέγει ὅτι ὑπέβαλε τροπολογίαν, ἡ ὁποία κατὰ τύπους ἔγινε δεκτὴ παρὰ τῆς Συνταγματικῆς Ἐπιτροπῆς. Τὸ ζήτημα τῆς χρησιμότητος ἢ μὴ τοῦ θεσμοῦ τοῦ Ἀνωτάτου Δικαστικοῦ Συμβουλίου ἐπίστευον, λέγει, ὅτι δὲν θὰ ἐτίθετο ἐν ἀμφιβολίᾳ, καὶ διὰ τοῦτο εὑρίσκομαι εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ εἴπω ὀλίγα τινά. Ἐνῶ λέγει αὐτοδιοικοῦνται ἄλλαι ὑπηρεσίαι, ἐν τούτοις αἱ Βουλαὶ δὲν δεικνύουν τόσην εὐθιξίαν ὅσην δεικνύουν διὰ τὴν δικαιοσύνην. Αὐτοδιοικεῖται ὡς γνωστὸν καὶ ὁ Στρατὸς καὶ ἡ Ἐκκλησία καὶ κατὰ τὸ πλεῖστον ἡ Παιδεία, καὶ οὐδεὶς ἐσκέφθη ποτὲ ὅτι θίγονται τὰ δικαιώματα τῆς πολιτείας, διότι οἱ λειτουργοὶ τῶν ὑπηρεσιῶν αὐτῶν δὲν διορίζονται ἀπὸ τοὺς οἰκείους Ὑπουργούς. Σχετικῶς μὲ τὴν αὐτοδιοίκησιν τῆς Δικαιοσύνης, ἥτις κατ' ἐξοχὴν εἶναι ἐπιβεβλημένη, ἠγέρθη θόρυβος καὶ κατὰ τὸ 1911 καὶ ἐγείρεται καὶ τώρα καὶ ὀφείλεται τοῦτο εἰς τὴν τάσιν ὅπως ἀναμιγνώμεθα εἰς τὰ τῆς Δικαιοσύνης. Εἰς ὅλα τὰ Συντάγματα ἐκρίθη, λέγει, ἐγγύησις ἡ δικαστικὴ ἰσοβιότης, ἀλλὰ τοῦτο ὡς ἐλέχθη καὶ ἄλλοτε ἀπὸ μεγάλον Συνταγματολόγον δὲν φθάνει νὰ προστατεύσῃ τὸν δικαστὴν καὶ συνεπῶς οὐδὲ τὸν πολίτην ἐξασφαλίζει.

Ἐξασφαλίζεται ὁ δικαστὴς ὅταν, ἐφόσον εὐόρκως φιλοδοξεῖ νὰ ἀνέλθῃ εἰς ἀνώτερα ἀξιώματα, εἶναι πεπεισμένος ὅτι θὰ εὑρίσκῃ δίκαιον. Ἐκτὸς τούτου καὶ ὡς οἰκογενειάρχης ὁ δικαστὴς ἔχει ἀνάγκην ἡσυχίας διὰ τὴν ἀδιατάρακτον διαμονήν του εἰς ἓν μέρος. Μὴ λησμονῆτε λέγει τὰς ἐκσφενδονίσεις τῶν δικαστῶν εἰς παλαιοτέραν ἐποχὴν ἐκ μέρους τῶν Ὑπουργῶν. Ὁ κ. Τσιτσεκλῆς εἶνε γνωστὸν ὅτι ἐξηναγκάσθη εἰς παραίτησιν.

Π. Τσιτσεκλῆς. Ἀπεχώρησα δι' ἀτομικοὺς λόγους.

Ὁ κ. ***Α. Στρατηγόπουλος*** συνεχίζων λέγει ὅτι εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐξασφαλισθοῦν οἱ δικασταὶ κατὰ τῶν μεταθέσεων καὶ ὀρθῶς τὸ Σύνταγμα τοῦ 1911 ἐθέσπισε τὴν αὐτοδιοίκησιν τῆς Δικαιοσύνης. Ἡ γενομένη ἤδη τροπολογία συμπεριέλαβεν εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τοῦ Συμβουλίου καὶ τοὺς διορισμοὺς καὶ τοῦτο διότι ἐσημειώθησαν περιπτώσεις, καθ' ἃς δικαστικοὶ λειτουργοὶ κριθέντες ἀπὸ τὸ Συμβούλιον ἀποπεμπτέοι διὰ πράξεις ἀσυμβιβάστους καὶ ἀνηθίκους, παρητοῦντο ὑποδείξει τῶν ὑπηρεσιῶν καὶ μετὰ ἕνα μῆνα διωρίζοντο παρὰ τοῦ Ὑπουργείου.

Ὁ κ. ***Ν. Καμπάνης*** παρατηρεῖ ὅτι διὰ τῆς ἀναθέσεως καὶ τῶν διορισμῶν εἰς τὸ Ἀνώτατον Συμβούλιον δὲν θὰ γίνῃ τίποτε ἄλλο παρὰ νὰ ἐνταθῇ ἡ συναλλαγὴ μεταξὺ τῶν δικαστικῶν προσώπων.

Α. Στρατηγόπουλος. Πάντως καλλίτερον ἀπὸ τὸ παρελθὸν διοικεῖται ἤδη ἡ δικαιοσύνη. Κατὰ τὸ ἄρθρον ἐξ ἄλλου ὅπερ συζητοῦμεν οἱ διορισμοὶ τῶν ἐμμίσθων δικαστικῶν παρέδρων δὲν περιλαμβάνονται εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τοῦ Συμβουλίου, διότι δὲν πρόκειται οὔτε περὶ μονίμων οὔτε περὶ ἰσοβίων λειτουργῶν. Σχετικῶς μὲ τὴν Ὑπουργικὴν συναλλαγὴν ἔχομεν παράδειγμα ἐκ τῆς Ὑπουργίας τοῦ κ. Σταμούλη, καθ' ἣν πρώην Εἰρηνοδίκης κατηγορούμενος ἐπὶ πλαστογραφίᾳ διωρίσθη πρωτοδίκης εἰς τὴν Λαμίαν. Ὅσον ἀφορᾷ τὰς ἀποσπάσεις, νομίζω ὅτι μετὰ τὴν γνώμην τῆς Βουλῆς ὅπως αἱ ἀποσπάσεις μὴ ἀπαγορεύωνται εἶναι ἀνάγκη ὅπως ψηφιζομένης τῆς τροπολογίας, αὗται ἐξαρτῶνται ἀπὸ τὴν κρίσιν καὶ ἀπόφασιν τοῦ Ἀρείου Πάγου διότι ἀντιθέτως καὶ αὐτὴ ἡ σύνθεσις τῶν δικαστηρίων θὰ ἐξῃρτᾶτο πλέον ἀπὸ τὴν θέλησιν τοῦ Ὑπουργοῦ. Συναφῶς κηρύσσεται ὑπὲρ τῆς ἐξαρτήσεως παρὰ τοῦ Ἀνωτάτου Δικαστικοῦ Συμβουλίου καὶ τῶν διορισμῶν, μεταθέσεων κλπ. καὶ τῶν δικαστικῶν γραμματέων. Ὡς πρὸς τὴν γνώμην τῆς Ἐπιτροπῆς περὶ τοῦ μὴ ὑποχρεωτικοῦ διὰ τὸν Ὑπουργὸν τῆς ἀποφάσεως τοῦ Συμβουλίου θεωρεῖ τοῦτο λίαν ἐπικίνδυνον καὶ θὰ ἦτο ἐπιβεβλημένη ἡ ἀποδοχὴ ὡς πρὸς τοῦτο τῆς διατυπώσεως τοῦ Συντάγματος τοῦ 1911, πάντως ἐὰν τυχὸν γίνῃ δεκτὸν τὸ μὴ ὑποχρεωτικόν, ἡ ἀπόφασις τῆς ὁλομελείας κατ' ἀναπομπὴν θὰ θεσπισθῇ πλέον ὡς ὑποχρεωτική. Τελευτῶν κηρύσσεται καὶ ὑπὲρ τῆς τελευταίας παραγράφου τοῦ ἄρθρου, ὡς διεσκευάσθη ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς ὡς πρὸς τὴν Προεδρίαν τοῦ Ἀνωτάτου δικαστικοῦ Συμβουλίου ἐπὶ ὡρισμένον χρόνον καὶ ὑπὲρ τῆς μὴ παραστάσεως τῶν γραμματέων εἰς τὰς Συνεδριάσεις τοῦ Συμβουλίου.

Ὥρα 9 διακόπτεται ἡ συνεδρίασις διὰ τὴν 10 καὶ 1)2.

Μετὰ τὴν Διακοπήν

Ὥρα 10.40 ἐπαναλαμβάνεται ἡ διακοπεῖσα συνεδρίασις.

Ὁ κ. ***Κ. Καλκάνης*** λέγει ὅτι τὸ ὑπὸ συζήτησιν ἄρθρον εἶναι ἐκ τῶν σπουδαιοτέρων τοῦ Συντάγματος καὶ ἀφαρᾶ τὴν ὑψίστην τῶν λειτουργιῶν τῆς πολιτείας. Ὅπως διετυπώθη παρὰ τῆς ἐπιτροπῆς τὸ ἄρθρον ἔχει πολλὰ τὰ τρωτά, θὰ εἶχε δὲ δικαιολογίαν τὰ ἄρθρον ἐὰν ἦσαν ἀληθεῖς αἱ προϋποθέσεις, εἰς ἃς ἐστηρίχθη ἡ διατύπωσίς του. Κατ' ἐμὴν ἀντίληψιν οὔτε οἱ διορισμοί, οὔτε αἱ τοποθετήσεις, οὔτε αἱ ἀποσπάσεις δὲν πρέπει νὰ ὑπάγωνται εἰς τὸ ἀνώτατον δικαστικὸν Συμβούλιον. Αὗται εἶναι ἔργον τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης, ὅστις ἀντιθέτως θὰ κατήντα νὰ μεταβάλλεται εἰς σκιάν. Ἡ Βουλή, ἡ ὁποία ἐκπροσωπεῖ τὴν λαϊκὴν κυριαρχίαν καὶ θέλει νὰ ἐμπεδώσῃ τὸ κοινοβουλευτικὸν πολίτευμα δὲν πρέπει νὰ ἐπιτρέψῃ νὰ ἐξιχθῇ εἰς σκιώδη ἢ δικαιοδοσίαν τοῦ Ὑπουργοῦ. Ἀλλὰ καὶ οὐσιαστικῶς, προκειμένου περὶ διορισμῶν τὸ ἀνώτατον δικαστικὸν Συμβούλιον δὲν ἔχει κανὲν στοιχεῖον νὰ κρίνῃ τὰ εἰσακτέα πρόσωπα θὰ λάβῃ δὲ ὑπ' ὄψιν του πληροφορίας, ἃς θὰ δώσῃ ὁ Εἰσαγγελεὺς ἢ τὸ Συμβούλιον τῶν Πρωτοδικῶν, τοῦ μέρους εἰς ὃ ἀσκεῖ τὰ καθήκοντα τοῦ δικηγόρου ὁ ὑποψήφιος. Ἀλλὰ κατὰ τίνα λόγον θὰ εἶναι ἱκανὸν τὸ Συμβούλιον νὰ κρίνῃ τὰ στοιχεῖα ταῦτα καὶ δὲν θὰ εἶναι ἱκανὸς ὁ Ὑπουργὸς νὰ τὰ κρίνῃ; Προκειμένου περὶ μεταθέσεων καὶ τῶν προαγωγῶν τῶν δικαστικῶν λειτουργῶν διασφαλίζεται ὄντως καὶ ὁ δικαστὴς καὶ ἡ πολιτεία ὅταν αὗται κρίνωνται παρὰ τοῦ δικαστικοῦ Συμβουλίου, ἐφόσον εἶναι τοῦτο εἰς τὸ ὕψος του, καὶ δικαίως προσβλέπομεν εἰς τὸ Συμβούλιον διὰ τὴν ὑψηλὴν ταύτην ἀποστολήν.

Ἀναγκαία ὅμως προϋπόθεσις εἶναι ὅτι τὸ Συμβούλιον ἵσταται καὶ θὰ ἵσταται εἰς τὸ ὕψος του. Ἀλλ' ἐρωτᾶται, ἡ σημερινὴ συγκρότησις τοῦ ἀνωτάτου δικαστηρίου εἶναι τοιαύτη ὥστε νὰ δικαιολογῇ τὰς τοιαύτας ἐλπίδας καὶ προσδοκίας ὅλων μας; Νομίζω ὅτι σήμερον τοιοῦτον τι δὲν συμβαίνει καὶ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει μετὰ δισταγμοῦ καὶ προσοχῆς ὀφείλομεν νὰ ἐμπιστευθῶμεν τὰ κρατικὰ καθήκοντα ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης εἰς τὸν ὀργανισμὸν αὐτόν. Δυστυχῶς, ἀτυχέστατα δὲν δύναταί τις νὰ εἴπῃ ὅτι συμβαίνει τοῦτο μὲ τὴν σημερινὴν συγκρότησιν τοῦ Ἀρείου Πάγου. Ἐρωτᾶται, μήπως οἱ κριταὶ μετεχειρίσθησαν πλάγια μέσα καὶ σκοτίους ἐνεργείας διὰ νὰ ἀνέλθουν εἰς τὸ ἀξίωμα τὸ ὁποῖον ἀνῆλθον. Ἔχω ὑπ' ὄψιν μου, λέγει, ὅτι ὑπάρχουν νεώτατοι Ἀρεοπαγῖται, πατήσαντες ἐπὶ πτωμάτων διὰ νὰ ἀνέλθουν, παραγκωνίσαντες τὴν ἀρχαιότητα ἄλλων συναδέλφων των ἀποτελούντων τὸ ἀγλάϊσμα τῆς Δικαιοσύνης.

Α. Στρατηγόπουλος. Ποῖοι εἶναι οὗτοι;

Κ. Καλκάνης. Εἶναι ὁ Γονατᾶς, ὅστις ἔγινεν Ἀρεοπαγίτης διότι εἶχεν ἀδελφὸν Πρωθυπουργόν, εἶναι ὁ Ἀντωνακάκης, ὅστις κατεπάτησε τὴν ἀρχαιότητα ἄλλων, εἶναι ὁ Γεωργιάδης, ὅστις ἔγινε ἐθελοντὴς κατήγορος ἐξ τιμίων ἀνθρώπων.

Ὅταν ἔχομεν, συνεχίζει, τοιαῦτα παραδείγματα καὶ τοιαύτη εἶναι ἡ σύνθεσις τοῦ ἀνωτάτου Δικαστηρίου πρέπει εἰκῇ καὶ ὡς ἔτυχε νὰ παρασυρθῶμεν καὶ νὰ παραδώσωμεν τὴν Δικαιοσύνην εἰς πρόσωπα, τὰ ὁποῖα δὲν εἶναι ἐκεῖνα, ἅτινα ἀξιοῖ ἡ ἔννοια τῆς Δικαιοσύνης καὶ τοῦ ἄρθρου ὅπερ συζητοῦμεν; Θὰ εἴχομεν μᾶλλον ὑποχρέωσιν ν' ἀποκαθάρωμεν πρῶτον τὸν Ἄρειον Πάγον καὶ ν' ἀφίσωμεν ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι ἀνταποκρίνονται εἰς τὸ ὕψος τῶν καθηκόντων των. Πολὺ πλέον τοῦ ἡρίσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ πιστεύει ἀκραδάντως, καὶ ἡ κρίσις του εἶναι ἡ ὀρθοτάτη, ὅτι τὰ πρόσωπα ἐκεῖνα δὲν ἵστανται εἰς τὸ ὕψος των καὶ τὸ πιστεύει διότι τοιαύτην πίστιν ἐμπάλλουσι τὰ γεγονότα. Θὰ ἦτο λοιπὸν ἀναγκαῖον προτοῦ λάδωμεν μέτρα περὶ τῆς τοιαύτης καταστάσεως νὰ μὴ παραδώσωμεν τὰ πάντα τοὐλάχιστον εἰς τὸ οὐτωσὶ συγκεκροτημένον ἀνώτατον δικαστικὸν Συμβούλιον καὶ εἰς τὸν τοιαύτην ἔχοντα τὴν σύστασιν Ἄρειον Πάγον. Ὡς πρὸς τὸ ὑποχρεωτικὸν ἢ μὴ τῆς γνώμης τοῦ ἀνωτάτου Συμβουλίου, φρονεῖ ὅτι αὕτη πρέπει νὰ εἶναι σύμφωνος πρὸς τὴν γνώμην τοῦ Ὑπουργοῦ, ἐν διαφωνίᾳ δὲ νὰ παραπέμπῃ τὸ ζήτημα ὁ Ὑπουργὸς εἰς τὴν ὁλομέλειαν τοῦ Ἀρείου Πάγου, ἡ γνώμη τῆς ὁποίας νὰ εἶναι ὑποχρεωτικὴ ἂν ἀποφαίνεται διὰ πλειονοψηφίας τοὐλάχιστον τῶν 2)3 τοῦ ὅλου ἀριθμοῦ. Δέον ἐπίσης ἀπαραιτήτως νὰ μετέχῃ τοῦ ἀνωτάτου Δικαστικοῦ Συμβουλίου ὁ Εἰσαγγελεὺς τοῦ Ἀρείου Πάγου, ὅστις εἶναι ἐν γνώσει τῶν προσώπων καὶ τῶν λεπτομερειῶν τῶν δικαστικῶν πραγμάτων καθόλου. Ἐξάλλου θὰ ἦτο ἀπαράδεκτος ἡ παρουσία κατὰ τὰς συνεδριάσεις τοῦ Συμβουλίου καὶ ἀντιπροσώπου τοῦ Ὑπουργοῦ διὰ νὰ χρησιμεύσῃ ὡς εἰσηγητής.

Ὁ κ. ***Χ. Ἀλαμανῆς.*** Δὲν ἐπίστευον, λέγει, ὅτι θὰ ἐγεννᾶτο τοιαύτη ἀντίδρασις κατὰ τοῦ ἀνωτάτου δικαστικοῦ Συμβουλίου, θεσμοῦ ὅστις ἐπεβλήθη πρὸ ἐτῶν καὶ παρὰ τῆς κοινῆς γνώμης καὶ παρὰ τοῦ νομικοῦ κόσμου. Εἶναι ἀληθὲς ὅτι καὶ ὁ θεσμὸς οὗτος δὲν ἱκανοποίησεν ἐντελῶς τὸ δημόσιον αἴσθημα, ἀλλ' ἐξ ἴσου ἀληθὲς εἶναι ὅτι μὲ τὸν θεσμὸν τοῦτον ἐβελτιώθη ἡ διοίκησις τῆς Δικαιοσύνης, ἐν σχέσει μὲ τὸ παρελθόν. Ἔχομεν συνεπῶς ὑποχρέωσιν νὰ περιφρουρήσωμεν τὸν θεσμὸν τοῦ ἀνωτάτου δικαστικοῦ Συμβουλίου, δι' οὗ καὶ μόνον ἐξασφαλίζεται καὶ ἡ Δικαιοσύνη καὶ ἡ ἀπονομὴ αὐτῆς. Εἶναι περιττόν, λέγει, ν' ἀναφέρῃ κανεὶς τὰ ἔκτροπα τῆς ἀναμίξεως τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας κατὰ τὸ παρελθὸν καὶ δι' αὐτὴν τὴν σύνθεσιν τῶν Δικαστηρίων. Δὲν μᾶς εἶναι συνεπῶς ἐπιτετραμμένον νὰ ἐπαναφέρωμεν τὴν Δικαιοσύνην εἰς τὰς χεῖρας τοῦ Ὑπουργοῦ, οὔτε κατ' μίαν μειωτικὴν τοῦ θεσμοῦ τοῦ ἀνωτάτου δικαστικοῦ Συμβουλίου τροποποίησιν νὰ ἐπιτρέψωμεν.

Οὐδέποτε ἐξ ἄλλου ὀφείλομεν νὰ δεχθῶμεν ὅτι μία ὁλομέλεια τοῦ Ἀρείου Πάγου θὰ θελήσῃ νὰ σατιρίσῃ ὅπερ ἢ κατ' ἐνός δικαστοῦ, ἢ ὁπωσδήποτε νὰ ἀδικήσῃ. Πάντως ὁ Πρόεδρος τοῦ Ἀρείου Πάγου ὀφείλει νὰ μετέχῃ καὶ προΐσταται ἀπαραιτήτως τῶν συνεδριάσεων. Ὅσον ἀφορᾷ τοὺς γραμματεῖς τῶν Πρωτοδικῶν καὶ εἰρηνοδικῶν, φρονεῖ ὅτι οὗτοι πρέπει νὰ μετατίθενται μετ' ἀπόφασιν τοῦ Ἀνωτάτου Δικαστικοῦ Συμβουλίου ὅπως καὶ μέχρι τοῦδε ἐγένετο, ὡς ἐπίσης καὶ οἱ διορισμοὶ πάντων τῶν δικαστικῶν λειτουργῶν νὰ ἐξαρτῶνται ἀπὸ τὴν κρίσιν τοῦ Συμβουλίου, διότι ἡ ἀσυδοσία πρὸς τὸν Ὑπουργὸν εἰς τὰ ζητήματα ταῦτα δὲν θὰ ἔχῃ ἐξυπηρετικὰ ἀποτελέσματα διὰ τὴν δικαιοσύνην. Καταλήγων ὑποβάλλει σχετικὴν τροπολογίαν.

Ὁ κ. ***Γ. Μόδης*** λέγει ὅτι ὁ θεσμὸς τοῦ ἀνωτάτου δικαστικοῦ Συμβουλίου παρὰ τὰς ἀτελείας του καὶ τὴν πλημμελῆ ἐφαρμογήν του εἶναι ἀπείρως ἐξυπηρετικώτερος διὰ τὴν δικαιοσύνην ἀπὸ πᾶσαν ἄλλην διοίκησιν αὐτῆς. Ἐνθυμοῦνται, λέγει, πάντες τί ἐγένετο εἰς τὴν δικαιοσύνην μὲ τὴν πτῶσιν ἑκάστης Κυβερνήσεως, συνεπείᾳ τῆς ὁποίας μετεκινοῦντο ὅλοι οἱ δικαστικοὶ ὑπάλληλοι. Καὶ εἰς τὸ πρόσφατον παρελθὸν ὁσάκις ἐδόθη ἡ δικαιοδοσία τοῦ διορισμοῦ εἰρηνοδικῶν καὶ συμβολαιογράφων καὶ ἄλλων προσώπων εἰς τὸν Ὑπουργὸν ἡ συναλλαγὴ ὠργίασεν. Οἱ δικαστικοὶ γραμματεῖς ἐξ ἄλλου ὀφείλουν νὰ συμπεριληφθοῦν εἰς τὴν προστασίαν, ἣν θεσπίζει τὸ ἄρθρον καὶ κηρύσσεται ὑπὲρ αὐτοῦ ὡς διεσκευάσθη ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς. Ὡς πρὸς τὰ λεχθέντα ἐπιλέγει περὶ μελῶν τινων τοῦ ἀνωτάτου δικαστικοῦ Συμβουλίου, τονίζει ὅτι ἐὰν ὑπάρχῃ ἐσχηματισμένη περὶ αὐτοῦ ὄχι εὐμενὴς γνώμη παρά τινι μερίδι τοῦ λαοῦ, τοῦτο ὀφείλεται ὄχι εἰς τὸ ὅτι δὲν ἐκπροσωποῦν ταῦτα ἐπαξίως τὴν δικαιοσύνην ἀλλὰ εἰς ἐυαισθησίαν τινὰ τῆς μερίδος ἐκείνης διὰ τὴν ἀναγκαίαν ἀνάμιξιν τῶν προστώπων αὐτῶν εἰς τὸ πρόσφατον παρελθόν.

Ὁ κ. ***Ε. Φωτάκης*** νομίζει ὀρθοτέραν τὴν διατύπωσιν τοῦ ἄρθρου ὡς εἶχεν εἰς τὸ Σύνταγμα τοῦ 1911, περιλαμβάνοντος μόνον τοποθετήσεις, μεταθέσεις καὶ προαγωγάς. Ἡ καινοτομία τῆς Ἐπιτροπῆς δι' ἧς συμπεριελήφθησαν οἱ διορισμοὶ καὶ αἱ ἀποσπάσεις εἶναι ἀνώμαλος καὶ ἡ διατύπωσις εἶναι ἄτακτος. Κατὰ τὰ λοιπὰ ὀρθῶς ἔχει ἡ διασκευὴ τοῦ ἄρθρου παρὰ τῆς ἐπιτροπῆς.

Ὁ κ. ***Σ. Οἰκονομίδης*** λέγει ὅτι δὲν δύναται κανεὶς νὰ ὑποστηρίξῃ ὅτι οὗτος ἢ ἐκεῖνος ὁ τρόπος δύναται νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν βελτίωσιν τῆς Δικαιοσύνης ἂν δὲν συμπαρομαρτοῦν καὶ ὡρισμέναι κοινωνικαὶ συνθῆκαι. Τὸ δόγμα τῆς ἰσοβιότητος τῶν δικαστῶν, δύναταί τις νὰ εἴπῃ ὅτι συντελεῖ εἰς τὴν βελτίωσιν ταύτην. Ὁ δικαστὴς ὄχι μόνον πρέπει νὰ εἶναι ἰσόβιος ἀλλὰ καὶ ἀνεπηρέαστος. Τὸ ἀνεπηρέαστον τοῦτο ἐξασφαλίζεται διὰ τοῦ ἀνωτάτου Συμβουλίου ἀπὸ

τὰ δικαιώματα τοῦ ὁποίου πρέπει νὰ ἐξαλείψωμεν τοὺς διορισμούς. Προτείνει ὅπως ἡ φράσις «ἡτιολογημένην γνώμην» συμπληρωθῇ διὰ τῆς λέξεως «ἐμπεριστατωμένην». Δὲν φρονεῖ ὅτι ἡ ἀπόφασις τῆς ὁλομελείας τοῦ Ἀρείου Πάγου πρέπει νὰ εἶνε ὑποχρεωτικὴ διὰ τὸν Ὑπουργόν, ὡς ἐπίσης φρονεῖ ὅτι ὁ Πρόεδρος τοῦ Ἀρείου Πάγου πρέπει νὰ ἀποτελῇ μόνιμον μέλος τοῦ Ἀνωτάτου Συμβουλίου ὑπὸ τὸν ὅρον ὅμως ὅτι τοῦτο θέλει καθορισθῇ διὰ τοῦ νόμου καὶ ὄχι διὰ τοῦ Συντάγματος.

Ὁ κ. ***Δ. Πετρακάκος*** λέγει ὅτι ὁ θεσμὸς οὗτος δικαίως ἀπησχόλησεν ἐπὶ μακρὸν τὴν Βουλήν. Διότι ὑπῆρξεν ἐποχὴ καθ' ἣν ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς ἐδίψασε δικαιοσύνην, ἐνεφανίσθη δὲ τότε ὁ Νικόλαος Δημητρακόπουλος, ὁ ὁποῖος ἐδημιούργησε τὸν θεσμὸν τοῦ ἀνωτάτου Συμβουλίου. Ἀλλ' ὁ θεσμὸς οὗτος ἀπέδωκε μόνον ἐφόσον ὁ Δημητρακόπουλος ἦτο Ὑπουργός. Ὅταν ὁ Δημητρακόπουλος ἀπεχώρησε τοῦ Ὑπουργείου ἤρχισεν ἡ συναλλαγή, ἡ ὁποία μετετοπίσθη ἀπὸ τὴν κλίμακα τοῦ Ὑπουργείου τῆς Δικαιοσύνης εἰς τὴν κλίμακα τοῦ Ἀρείου Πάγου. Διὰ τοῦτο εἶμαι σύμφωνος πρὸς τὴν παρέκκλισιν, ἣν σήμερον τὸ εἰσαγόμενον ἄρθρον αἰτεῖται, ὅπως αἱ ἀποφάσεις τοῦ Ἀνωτάτου δικαστικοῦ Συμβουλίου μὴ ὦσιν ὑποχρεωτικαὶ διὰ τὸν κ. Ὑπουργόν. Διὰ τῆς παρεκκλίσεως ταύτης ἐλπίζομεν ὅτι θὰ ἐπανέλθῃ ἡ φυγαδευθεῖσα δικαστικὴ ἀγωγή.

Ὁ κ. ***Σ. Ταλιαδοῦρος*** λέγει ὅτι ὀρθότερον θὰ εἶναι νὰ ἀκολουθήσωμεν μέσην ὁδόν. Μέχρι τοῦ 1910 τὴν δικαιοσύνην διηύθυνεν ὁ Ὑπουργὸς ὡς ὑπεύθυνος. Αἱ παρεκτροπαὶ τότε ἦσαν τοιαῦται ὥστε ἠγέρθη κοινὴ ἀγανάκτησις. Καίτοι δὲ τοιαύτη ἀγανάκτησις ὑπῆρχε τότε, ἐν τούτοις ὁ συνταγματικὸς νομοθέτης τοῦ 1911 δὲν ἠθέλησε νὰ ἐκμηδενίσῃ τελείως τὸν Ὑπουργὸν τῆς Δικαιοσύνης. Τὸ ἴδιον ἐγένετο καὶ κατὰ τὸ 1924. Σήμερον προστίθενται καὶ οἱ διορισμοί, ἐκμηδενίζεται δηλονότι τελείως ὁ Ὑπουργός, μεταβαλλόμενος εἰς ἁπλοῦν διεκπεραιωτήν. Δὲν βλέπω τὸν λόγον διὰ τὸν ὁποῖον πρέπει νὰ γίνῃ τοῦτο. Τί ἐμεσολάβησεν ἀπὸ τὸ 1911, ποῦ παρεξετράπησαν ἀπὸ τὸ 1911 καὶ ἐντεῦθεν οἱ Ὑπουργοὶ τῆς Δικαιοσύνης; Ποῖον λόγον ἔχει νὰ ὑρίσταται πλέον ὁ ὑπουργὸς ὅταν δὲν ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ διορίζῃ οὔτε ἕνα εἰρηνοδίκην; Ἐὰν ἕνας εἰρηνοδίκης δὲν εἶνε καλὸς ἔχομεν τὰ μέσα νὰ τὸν ἐκκαθαρίσωμεν. Συμφωνεῖ μὲ τὴν γνώμην τοῦ κ. Οἰκονομίδου, ὅπως εἰς τὴν δικαιολογημένην γνώμην προστεθῇ καὶ τὸ ἐμπεριστατωμένην, τονίζει δὲ ὅτι ὁ ὑπουργὸς ὀφείλει πάντως νὰ ἔχῃ τὸ "ὀέτο". Δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ καταστήσωμεν ράκος τὸν ὑπουργὸν τῆς Δικαιοσύνη. Τὸν ὑπουργὸν ἐλέγχει ἡ Βουλή, εἶνε δὲ ἀρκετὴ ἐγγύησις ὁ ἔλεγχος οὗτος. Ἑτέρα πρότασις, λέγει, τὴν ὁποίαν ἔχω νὰ κάμω διὰ τὸν συγκερασμὸν τῶν ἀντιλήψεων εἶνε ἡ διάταξις ἡ ὑπάρχουσα εἰς τὸ Παλαιὸν Σύνταγμα, ὅτι τοῦ Συμβουλίου μετέχει ἄνευ δικαιώματος ψήφου ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς τοῦ ὑπουργείου τῆς Δικαιοσύνης. Τὸ σύστημα τὸ συγκεραστικὸν ἄλλως τε διαφαίνεται ἐκ τοῦ πνεύματος ὁλοκλήρου τοῦ ἄρθρου τοῦ διατυπωθέντος ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς.

Ὁ κ. ***Π. Τσιτσεκλῆς*** λέγει ὅτι ἐρώσον ἡ δικαστικὴ ἐξουσία εἶναι ἀνεξάρτητος, ἡ ἵδρυσις τοῦ ἀνωτάτου Συμβουλίου δὲν ἀντίκειται εἰς τὸ κοινοβουλευτικὸν πολίτευμα, δὲν δύναται ὅμως καὶ ἡ ἐκτελεστικὴ ἐξουσία νὰ ἀπομακρύνεται καὶ νὰ ἀποζενοῦται ἐντελῶς. Τὸ ἀνώτατον Συμβούλιον δὲν δύναται συνεπῶς νὰ εἶναι ἄνευ οὐδενὸς χαλινοῦ ἀπέναντι τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας. Εἶναι ἀληθὲς ὅτι δὲν δυνάμεθα νὰ εἴμεθα πλήρως ἱκανοποιημένοι ἀπὸ τὴν δρᾶσιν τοῦ ἀνωτάτου Συμβουλίου. Μ' ὅλον τοῦτο εὑρίσκει χρήσιμον τὸν θεσμόν. Πάντες ἔχομεν τὰς ἀδυναμίας μας. Καὶ οἱ πολιτευόμενοι ἐπομένως ἔχομεν τὰς ἰδικάς μας, αἱ ὁποῖαι μετεβάλλονται εἰς πιέσεις κατὰ τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης. Διὰ τοῦτο παρ' ὅλας τὰς ἐλλείψεις του τὸ ἀνώτατον Συμβούλιον πρέπει νὰ διατηρηθῇ. Ἐν ταῖς λεπτομερείαις εἶμαι, λέγει, τῆς γνώμης καὶ ἐγὼ ὅτι οἱ διορισμοὶ πρέπει νὰ ἀπαλειφθοῦν. Οἱ νόμοι κανονίζουν ἑκάστοτε τὰ προσόντα ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ὁποίων δύνανταί τις νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸν δικαστικὸν κλάδον. Πρέπει πάντως νὰ ἐπανέλθωμεν εἰς τὸ σύστημα τοῦ διαγωνισμοῦ καὶ διὰ τοῦτο οἱ διορισμοὶ πρέπει νὰ ἀπαλειφθοῦν. Αἱ τοποθετήσεις, αἱ προαγωγαὶ καὶ αἱ μεταθέσεις ὑπῆρχον καὶ εἰς τὸ Σύνταγμα τοῦ 1911. Αἱ ἀποσπάσεις ὡσαύτως πρέπει νὰ παραμείνουν. Ἵνα ἀποφύγωμεν τὰς ἀποσπάσεις τῶν δικαστῶν εἰς ἔργα ἀλλότρια τῶν καθηκόντων των. Εἰς τὴν προστασίαν τοῦ ἀνωτάτου Συμβουλίου, φρονεῖ ὅτι πρέπει νὰ ὑπάγωνται καὶ οἱ Γραμματεῖς καὶ οἱ Ὑπογραμματεῖς. Ὡς πρὸς τὴν «εἰδικῶς ἠτιολογημένην γνώμην» ἡ πρότασις αὕτη τῆς ἐπιτροπῆς, λέγει, εἶναι λίαν ἐπιτυχής, διότι τὸ Συμβούλιον πρέπει νὰ ἔχῃ τὸ θάρρος νὰ ἀναγράφῃ καὶ τοὺς λόγους, δι' οὓς κρίνει τινὰ μεταθετέον, προακτέον κλπ. Ἀλλὰ καὶ διὰ τοῦτο φρονεῖ ὅτι δὲν εἶναι ἐπαρκές, πρέπει δὲ πλὴν τοῦ «εἰδικῶς ἠτιολογημένην» νὰ προστεθῇ καὶ «ἐμπεριστατωμένην» ὡς καὶ ἡ φράσις «ὡς ὁ νόμος ὁρίζει». Φρονεῖ ἐν συνεχείᾳ ὅτι ὀρθῶς ἐθεσπίσθη ἡ διάταξις περὶ παραπομπῆς τῶν γνωμοδοτήσεων εἰς τὴν ὁλομέλειαν ἐκ μέρους τοῦ Ὑπουργοῦ, ἀλλ' ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ ὀφείλει ἡ ὁλομέλεια ν' ἀπαρτίζεται ἐξ ἁπάντων τῶν μελῶν τοῦ Ἀρείου Πάγου πλὴν τῶν δικαιολογημένως κωλυομένων, ἡ δὲ ἀπόφασις νὰ λαμβάνεται διὰ τῶν 3/4 τοῦ ἀριθμοῦ τῶν μετεχόντων τοῦ Συμβουλίου. Ὡς πρὸς τὸ μόνιμον τοῦ Προέδρου τοῦ Ἀρείου Πάγου παρὰ τῷ ἀνωτάτῳ Συμβουλίῳ φρονεῖ ὅτι πρέπει νὰ ἀρεθῇ ἢ ρυθμισθῇ διὰ νόμου.

Ὁ κ. ***Θ. Παπαστρατῆς*** λέγει ὅτι αἱ μεταθέσεις τῶν Εἰρηνοδικῶν δύνανται ν' ἀνατεθῶσιν εἰς τὰ Συμβούλια τῶν Πλημμελειοδικῶν κατόπιν ἀποφάσεως τῶν Εἰσαγγελέων.

Κηρύσσεται μετὰ τοῦτο ἡ συζήτησις περαιωμένη.

Ὁ κ. ***Πρόεδρος*** ἀνακοινοῖ ὅτι ὑπεβλήθη πρότασις ψηφοφορίας δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 94, ἥτις ἀκυβάλλεται.

Γίνεται εἶτα δι' ἀναστάσεως δεκτὸν τὸ ἄρθρον 95, ἔχον οὕτω :

Ἄρθρον 95.

Δικαστικαὶ ἐπιτροπαὶ καὶ ἔκτακτα δικαστήρια, ὑφ' οἱονδήποτε ὄνομα, δὲν ἐπιτρέπεται νὰ συσταθοῦν.

Εἰδικὸς νόμος θέλει κανονίσει διὰ τὴν περίπτωσιν ἐμπολέμου καταστάσεως ἢ γενικῆς ἕνεκεν ἐξωτερικῶν κινδύνων ἐπιστρατεύσεως, τὰ τῆς προσωρινῆς ἐν ὅλῳ ἢ ἐν μέρει ἀναστολῆς τῆς ἰσχύος τῶν διατάξεων τῶν ἄρθρων 11, 12, 13, 14, 15, 16, 18 καὶ 98, τὰ τῆς κηρύξεως τῆς καταστάσεως πολιορκίας καὶ τὰ τῆς συστάσεως καὶ λειτουργίας ἐξαιρετικῶν δικαστηρίων.

Ὁ νόμος οὗτος δὲν δύναται νὰ μεταρρυθμισθῇ κατὰ τὸ διάστημα τῶν ἐργασιῶν τῆς πρὸς ἐφαρμογὴν τούτου συγκαλουμένης Βουλῆς. Τίθεται δὲ κατὰ πᾶσας ἢ τινὰς μόνον διατάξεις αὐτοῦ εἰς ἐφαρμογήν, καθ' ὅλην τὴν Ἐπικράτειαν ἢ μέρος αὐτῆς, διὰ Διατάγματος ἀδείᾳ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας ἐκδιδομένου. Ἐν περιπτώσει διαφωνίας μεταξὺ τῶν δύο νομοθετικῶν Σωμάτων, συνέρχονται ταῦτα εἰς κοινὴν συνεδρίαν καὶ ἀποφασίζουν.

Ἐν ἀπουσίᾳ τῶν Βουλῶν ὁ νόμος δύναται νὰ τεθῇ εἰς ἐφαρμογὴν καὶ ἄνευ ἀδείας, διὰ Διατάγματος, προσυπογεγραμμένου ὑφ' ὁλοκλήρου τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου. Διὰ τοῦ αὐτοῦ Διατάγματος καὶ ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος αὐτοῦ συγκαλοῦνται αἱ Βουλαὶ ἐντὸς πέντε ἡμερῶν, καὶ ἂν ἔτι ἔληξεν ἡ περίοδος τῆς Βουλῆς, ἡ διελύθη αὕτη, ὅπως διὰ πράξεως αὐτῶν ἀποφασίσουν τὴν διατήρησιν ἢ ἄρσιν τῶν ὁρισμῶν τοῦ Διατάγματος. Ἡ βουλευτικὴ ἀσυλία τοῦ ἄρθρου 54 ἰσχύει ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ Διατάγματος τούτου.

Ἡ ἰσχὺς τῶν ἀνωτέρω Διαταγμάτων, προκειμένου μὲν περὶ πολέμου, δὲν ἐπεκτείνεται πέραν τῆς λήξεως αὐτοῦ, προκειμένου δὲ περὶ ἐπιστρατεύσεως, αἴρεται αὐτοδικαίως μετὰ δίμηνον, ἐὰν ἐν τῷ μεταξὺ δὲν παραταθῇ ἡ ἰσχὺς αὐτῶν ἀδείᾳ πάλιν τῶν Βουλῶν.

Οὐδέποτε τὰ τελεσθέντα ἀδικήματα πρὸ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ Διατάγματος, διὰ τοῦ ὁποίου τίθεται εἰς ἐφαρμογὴν ὁ στρατιωτικὸς νόμος, δύνανται νὰ ὑπαχθοῦν εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν συνιστωμένων ἐξαιρετικῶν δικαστηρίων.

Συνανέσει τῆς Βουλῆς λύεται εἶτα ἡ συνεδρίασις ὥρᾳ 1. 20' διὰ τὴν 5ην μ. μ. τῆς αὔριον.

Ὁ Πρόεδρος
Θ. ΓΟΥΣΚΟΣ

Οἱ Γραμματεῖς
Μ. Λαΐλιος
Θ. Τσιριμῶκος

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΟΑ'

Τῆς 11 Μαΐου 1927

Ὥρᾳ 6. μ. μ. ὁ κ. ***Πρόεδρος*** ἀνελθὼν ἐπὶ τῆς ἕδρας κηρύσσει τὴν ἔναρξιν τῆς συνεδριάσεως καὶ διατάσσει ν' ἀνοιχθῶσι τὰ θεωρεῖα.

Ἀναγινώσκονται τὰ πρακτικὰ τῆς χθεσινῆς συνεδριάσεως.

Θ. Τουρκοβασίλης. Λύθες, κ. Πρόεδρε, ἔσχον τὴν τιμὴν νὰ διακόψω τὸν κ. Ὑπουργὸν ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὁμιλοῦντα ἐπὶ τοῦ ἄρθρου τοῦ Συντάγματος περὶ τῆς ἰδιότητος τοῦ δικαστοῦ, εἰπὼν ὅτι ὁμιλοῦμεν περὶ ἰσοβιότητος καὶ κατοχυρώσεως τῶν δικαστῶν, καθ' ἣν στιγμὴν δικαστικοὶ λειτουργοὶ ἀπεμακρύνθησαν κατὰ διαφόρους ἐπαναστατικὰς περιόδους κατὰ τρόπον ἥκιστα τιμητικὸν διὰ τὸ Κράτος καὶ ἀκόμη τοὺς δικαστικοὺς αὐτοὺς δὲν τοὺς ἀπεκατέστησεν ἡ Οἰκουμενικὴ Κυβέρνησις. Ἐκ μέρους τοῦ ἀξιοτίμου συναδέλφου κ. Βοζίκη ἐγένετο παρατήρησις ὅτι θὰ ἔπρεπε τὰς παρατηρήσεις ταύτας νὰ ἀπευθύνω πρὸς τὸν κ. Ὑπουργὸν τῆς Δικαιοσύνης καὶ εἶπον ὅτι ἀπευθύνω πρὸς τὸν κ. Ὑπουργὸν τῶν Ἐσωτερικῶν, ὁ ὁποῖος εἶναι καὶ Κυβέρνησις καὶ ἡ Κυβέρνησις εἶναι ἀλληλέγγυος δι' ὅλας τὰς πράξεις αὐτῆς. Προσέθεσεν ὁ κ. Βοζίκης ὅτι δὲν ἀπεκατέστη εἰσέτι καὶ ὁ Πρόεδρος τῶν Πρωτοδικῶν Ἀθηνῶν καὶ ἀπήντησα ὅτι εἰς τὴν παρατήρησίν μου περιλαμβάνεται καὶ τὸ πρόσωπον τοῦ Προέδρου τῶν Πρωτοδικῶν Ἀθηνῶν. Κατόπιν διέκοψεν ὁ ἐκ Λευκάδος βουλευτής, ὁ κ. Κ. Καλκάνης εἰπὼν ὅτι δὲν δύναται νὰ γίνῃ λόγος περὶ αὐτοῦ, διότι ἡ Βουλὴ διὰ ψηφίσματος ἐνέκρινε τὴν ἀπόφασιν τῆς Κυβερνήσεως Κονδύλη, ἡ ὁποία ἀνέστειλεν τὴν ἰσοβιότητα τῶν δικαστῶν καὶ ἀπεμάκρυνεν ἐκ τῆς θέσεώς των μερικοὺς δικαστικοὺς λειτουργοὺς καὶ εἶπεν ὅτι ἡ Βουλὴ θὰ εἶναι ἀσυνεπὴς πρὸς ἑαυτὴν ἐὰν ἐπανήρχετο εἰς τὸ ζήτημα τοῦτο καὶ δὲν θὰ εἶχε δικαίωμα νὰ εἰσηγῆται τὴν ἀκύρωσιν τῆς ἀποφάσεως αὐτῆς. Καὶ ταῦτα μὲν ἔχουσι καλῶς, ἀλλ' ἐν τοῖς πρακτικοῖς ἀναγράφεται καὶ κάτι τι ἄλλο.

«Ὁ κ. ***Κ. Καλκάνης***. Ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου δὲν πρέπει νὰ παρορῶμεν ὅτι ἡ Βουλὴ προσφάτως ἀσκοῦσα τὰ συντακτικά της δικαιώματα διὰ ψηφίσματος ἀπεφάνθη ὅτι καλῶς ἀπηγορεύθη ἡ ὑποψηφιότης τῶν θεραπόντων τοῦ Παγκάλου καὶ ἐνέκρινε καὶ ἀπεφάνθη σαφῶς ὅτι ἦτο ὀρθὴ ἡ ἐνέργεια τοῦ ἀποκλεισμοῦ τούτων ἀπὸ τῶν ἐκλογῶν. Συνεπῶς ἂν ἄλλως ἀποφανθῇ θὰ εἶναι ἀσυνεπὴς πρὸς ἑαυτήν, οἱονδήποτε δὲ τυχὸν διάταγμα ὑποβαλλόμενον παρὰ τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης πρὸς τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον θὰ ἐκθέσῃ τοῦτο εἰς πρᾶξιν ἀντικρυς ἀντικειμένην εἰς τὸ ψήφισμα τῆς Βουλῆς. Ἕνεκα τούτου καὶ δι' ἄλλους λόγους δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ληφθῇ τοιοῦτον προσωπικὸν μέτρον καὶ βραβευθοῦν δικαστικοί, οἵτινες παρὰ τὸ καθῆκόν των, ἔλειχον καὶ λείχουν διαφόρους πολιτευομένους ἵνα παραμείνουν μακρὰν τῆς θέσεώς των ἐν Ἀθήναις ὡς ἐπιτυγχάνουν διὰ διαφόρων ἠκιττα δικαστικῶν μέσων καὶ τρόπων. Μόνον μέτρον θὰ ἠδύνατο νὰ δικαιολογηθῇ τὸ ἀπόλεπον εἰς ἐκκαθάρισιν τοῦ Ἀρείου Πάγου.»

Ὀφείλω νὰ ὁμολογήσω ὅτι τοιαῦτα δὲν ἐλέχθησαν ἐκ μέρους τοῦ ἐντίμου ἐκ Λευκάδος βουλευτοῦ. Ἐγὼ ὁ ὁποῖος εὑρίσκομαι πολὺ πλησιέστερον ἀπὸ τὸ Προεδρεῖον κ. Πρόεδρε, ὁ δὲ κ. Καλκάνης εὑρίσκετο ἀκριβῶς εἰς τὴν θέσιν ἐκείνην δὲν ἤκουσα νὰ λεχθῶσι τοιαῦτα πράγματα, διότι δὲν θὰ ἤμην διατεθειμένος νὰ ἀφίσω ἄνευ ἀπαντήσεως μίαν βαρεῖαν ὕβριν, ἡ ὁποία στρέφεται ἐναντίον ἑνὸς δικαστικοῦ προσώπου τῆς περιωπῆς καὶ τοῦ κύρους τοῦ κ. Διγενοπούλου.

Ν. Δαρβέρης. Καὶ ἐγὼ ἐκαθήμην ἐκεῖ πλησίον καὶ δὲν ἤκουσα νὰ λεχθῶσι τοιαῦτα πράγματα.

Θ. Τουρκοβασίλης. Ἐγὼ τοὐλάχιστον, Κε Πρόεδρε, δὲν ἦτο δυνατὸν ν' ἀφίσω ἀπαρατήρητον μίαν τοιαύτην βαρεῖαν ὕβριν, ὅτι ὁ κ. Διγενόπουλος, ὁ Πρόεδρος Πρωτοδικῶν Ἀθηνῶν λείχει καὶ ἔλειχε πολιτευόμενος. Ὀφείλω νὰ κάμω τὴν δήλωσιν ὅτι ὁ Διγενόπουλος καίτοι εἶναι συμπολίτης μου, καίτοι συνδέεται μετ' ἐμοῦ διὰ στενωτάτης φιλίας, καίτοι ἀδικούμενος, οὐδὲ ἅπαξ μὲ ἐπεσκέρθη ἵνα μὴ ὁμιλήσῃ περὶ τῆς ὑποθέσεως, ἡ ὁποία τόσον δίκαιον περικλείει καὶ λυποῦμαι διότι ὁ κ. Καλκάνης εἶπεν αὐτοὺς τοὺς λόγους.

Κ. Καλκάνης. Εἶναι ἀφ' ἑαυτοῦ φανερὸν τοῦτο, τὸ ὁποῖον δὲν ἐπιδέχεται οὐδένα διστασμὸν ὅτι ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς παρὰ πᾶσαν δικαστικὴν ἀρχήν.....

Πρόεδρος. Οὐδεμίαν συζήτησιν θὰ ἐπιτρέψω. Τὸ ζήτημα εἶναι ἐπὶ τῶν πρακτικῶν.

Ν. Δαρβέρης. Δὲν ἐλέχθησαν τοιαῦτα πράγματα.

Πρόεδρος. Τὰ πρακτικὰ ἔχουν ὀρθῶς.

Ν. Δαρβέρης. Τὰ εἴπατε αὐτὰ τὰ πράγματα κ. Καλκάνη;

Κ. Καλκάνης. Λέγω ὅτι ὄχι μόνον τὰ εἶπον, ἀλλὰ ἐπαναλαμβάνω ὅτι ἐξακολουθεῖ νὰ λείχῃ. Δύναμαι ν' ἀποδείξω δὲ ὅτι λείχει (Φωναὶ καὶ διαμαρτυρίαι).

Πρόεδρος. (Κρούων τοὺς κώδωνας) Δὲν εἶναι συζήτησις ἐπὶ τῶν πρακτικῶν αὐτή.

Ν. Μπακόπουλος. Δὲν ἐπιτρέπεται νὰ ἐξυβρίζωνται πρόσωπα δικαστικά.

Ν. Δαρβέρης. Δὲν τὰ εἶπα τε ὅμως αὐτά.

Κ. Καλκάνης. Τὰ εἶπον καὶ ἐπαναλαμβάνω ὅτι ἐπὶ ὀκτὼ μῆνας παρὰ πᾶσαν δικαστικὴν ἀρχὴν παραμένει ἐνταῦθα καὶ πρέπει νὰ ἐφαρμοσθῇ ἡ δικαιοσύνη.

Μεθ' ὃ ἐπικυροῦνται τὰ πρακτικά.

Ἀνακοινοῦνται τὰ ἑξῆς.

Ἡ ἐργατικὴ τάξις Κομοτινῆς ζητεῖ τὴν αὐστηρὰν ἐφαρμογὴν τοῦ ὀκταώρου εἰς ἅπαντα τὰ ἐπαγγέλματα κλπ.

Οἱ στρατευθέντες φοιτηταὶ τῶν κλάσεων 1924 καὶ 1925 παρακαλοῦν νὰ προστεθῇ ἄρθρον, εἰς τὸ ὑπὸ συζήτησιν φοιτητικὸν νομοσχέδιον δι' οὗ οἱ στρατευθέντες φοιτηταὶ τῶν κλάσεων 1924 καὶ 1925 λόγῳ τῆς στρατεύσεώς των μὴ ὑποστάντες τὰς τμηματικὰς ἐξετάσεις, ἀπαλλάσσονται τούτων διὰ τὸ ἔτος ἐκεῖνο καθ' ὃ διετέλουν στρατιῶται.

Οἱ ἀπορριφθέντες φοιτηταὶ κατὰ τὰς τμηματικὰς ἐξετάσεις παρακαλοῦν τὴν Βουλὴν νὰ ἐπισπευθῇ ἡ ψήφισις τοῦ διατάγματος «περὶ ἐπανεξετάσεως τῶν ἀπορριφθέντων φοιτητῶν».

Ὁ κατάδικος ἀνθυπολοχαγὸς Παπαδόπουλος Γρηγόριος ὑποβάλλει ὑπόμνημα δι' οὗ διαμαρτύρεται διὰ τὴν ἄδικον τιμωρίαν του, ζητῶν τὴν ἀναθεώρησιν τῆς καταδικαστικῆς ἀποφάσεως.

Ὁ Ε. Τσοκόπουλος χημικὸς—φαρμακοποιὸς ἐν Πὸρτ Σαΐδ (Αἰγύπτου) διαμαρτύρεται διὰ τὴν γενομένην πρὸς αὐτὸν ἀδικίαν ὑπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ Προξενείου.

Ὁ Πρόεδρος τῆς κοινότητος Νικήτης (Χαλκιδικῆς) παρακαλεῖ τὴν Σὴν Βουλὴν νὰ καταργηθῇ ὁ φόρος τῶν ἰχθύων 20ο)ο κλπ.

Ὁ βουλευτὴς κ. Λ. Κύρτσος καταθέτει τηλεγράφημα τοῦ συνδέσμου ἰδιωτικῶν ὑπαλλήλων Δράμας ἐμπορικῶν ἐπιχειρήσεων, συνιστᾷ δὲ ὅπως προστατευθῇ ἡ θέσις αὐτῶν, ἰδίᾳ παρατεινομένης τῆς προστασίας αὐτῶν ἐν περιπτώσει καταγγελίας τῆς συμβάσεως μέχρι τοῦ Ὀκτωβρίου 1927.

Ἡ ἕνωσις τῶν ἀναπήρων πολέμου Λακρίδος παρακαλεῖ ὅπως τὰ εἰσπραχθέντα κατὰ τὸ πρῶτον ἑξάμηνον τοῦ 1926 καὶ ἐφεξῆς ἔσοδα τοῦ προϋπολογισμοῦ ἐκ προσθέτου φορολογίας καπνοῦ ὑπὲρ ταμείου θυμάτων πολέμου—στρατοῦ διατεθῶσι διὰ τὴν κατασκευὴν κτιρίου τοῦ στρατιωτικοῦ σανατορίου ἐν Πάρνηθι.

Ὁ κ. ***Α. Μιχαλακόπουλος*** (Ὑπουργὸς Ἐξωτερικῶν) καὶ ***Γ. Καφαντάρης*** (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν) καταθέτουν σχέδιον νόμου «περὶ τροποποιήσεως διατάξεων τινῶν τοῦ Νόμου 3312 «περὶ κυρώσεως τῆς μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Τουρκίας συμβάσεως».

Ὁ κ. ***Γ. Καφαντάρης*** (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν) καταθέτει σχέδιον Νόμου «περὶ καθορισμοῦ τῆς βουλευτικῆς ἀποζημιώσεως».

Ὁ κ. ***Δ. Μπούκουρας*** ὑποβάλλει προσθήκην ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου «περὶ τρόπου αὐξήσεως τῶν τελῶν τῶν μέσων Ἐμπορικῶν Σχολῶν».

Ὁ κ. ***Χ. Βοζίκης*** λέγει ὅτι ἔληξεν ἡ πίστωτις τοῦ χρόνου διὰ τὴν ὑποβολὴν τῶν συμβάσεων καὶ παρακαλεῖ τὸν κ. Ὑπουργὸν τῶν Ἐξωτερικῶν ὅπως ὑποβάλῃ ταύτας εἰς τὴν Βουλήν.

Ὁ κ. ***Α. Μιχαλακόπουλος*** (Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν) λέγει ὅτι θὰ τὰς ὑποβάλῃ.

Ὁ κ. ***Α. Ἀργυρὸς*** (Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας) παρακαλεῖ ὅπως μετὰ τὸ νεῦμα συζητηθῇ τὸ νομοσχέδιον περὶ φοιτητῶν.

Ἡ ***Βουλὴ*** δέχεται τὴν πρότασιν ταύτην.

Ὁ κ. ***Μ. Γούδας*** ὁμιλῶν πρὸ τῆς ἡμερησίας διατάξεως λέγει ὅτι ὑπάρχει ἐνταῦθα μία ἀνώνυμος Ἑλληνικὴ Ἑταιρεία ὑδάτων ἡ Οὔλεν, ἡ ὁποία ἀσκεῖ δικαιώματα τὰ ὁποῖα ἀγνοεῖ ἂν ἐκ τῆς συμβάσεως δικαιοῦται ν' ἀσκῇ, δηλαδὴ νὰ φορολογῇ ὅσον θέλει καὶ ὁπόταν θέλει. Πληρώνω λέγει 400—500 δραχμ. τὸ ἔτος φόρον, ἀλλ' ἡ Ἑταιρεία πρὸ ἡμερῶν μοῦ ἔθεσεν ἕνα γνώμονα, χωρὶς νὰ μοῦ χορηγῇ καὶ ὕδωρ, καὶ διὰ τὴν τοποθέτησιν τοῦ γνώμονος αὐτοῦ ἐζήτησεν 1000 δραχ. ἂν δὲ ληφθῇ ὑπ' ὄψει ὅτι εἶνε 30.000 ὑδρολήπται καὶ λαμβάνει ἀπὸ ἕκαστον 1000 δραχμὰς τότε θὰ ἔχωμεν μίαν φορολογίαν ἀπὸ 30.000.000. Ἡ φορολογία αὕτη εἶναι βαρυτάτη καὶ ἡ Ἑταιρεία εἶνε ληστρική.

Ὁ κ. ***Χ. Βοζίκης*** λέγει ὅτι ἀπὸ δύο μηνῶν εἶχεν ὑποβάλει μετὰ τοῦ κ. Ῥάλλη σημείωμα εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Συγκοινωνίας περὶ ἀποστολῆς τῶν σχετικῶν μὲ τὴν Ἑταιρείαν Οὔλεν, ἀλλὰ ἀκόμη περιμένει ν' ἀποσταλῇ ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν σημείωμα περὶ τοῦ εἰσπραττομένου σήμερον ποσοῦ, παρακαλεῖ δὲ νὰ ὁρισθῇ μία ἡμέρα συζητήσεως τοῦ ζητήματος τούτου.

Ὁ κ. ***Α. Μιχαλακόπουλος*** (Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν) λέγει ὅτι ἡ ἐπερώτησις ἀφορᾷ τὴν νῦν λειτουργίαν τῆς Ἑταιρείας, ἀλλὰ ἔχων τὴν εὐθύνην ὅτι ἐπὶ τῆς Κυβερνήσεώς μου συνήφθη καὶ ἐψηφίσθη ἡ σύμβασις θὰ παρεκάλουν τὴν Βουλὴν νὰ στρέξῃ εἰς τὴν πρότασιν τοῦ κ. Βοζίκη, ὁπότε θὰ ἐξετασθῇ ὑπό τινας ὅρους συνήφθη καὶ ἐψηφίσθη ἡ σύμβασις, αὕτη, ἤτις συνεζητήθη εὐρύτατα καὶ ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῆς Βουλῆς. Ἀλλὰ ἐπειδὴ τότε ἀπουσίαζεν ἐκ τῆς Βουλῆς μία πολιτικὴ παράταξις δὲν θὰ ἦτο ἄσκοπος μία συζήτησις ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου, καθ' ἣν θὰ ἐξετασθῇ καὶ ἐὰν καλῶς ἢ κακῶς λειτουργεῖ τώρα ἡ Ἑταιρεία αὕτη.

Ὁ κ. ***Σ. Στάης*** λέγει ὅτι ἡ Ἑταιρεία Οὔλεν ἀναβιβάζει τὸν φόρον ἐπὶ τῆς καθαρᾶς προσόδου ἀπὸ 8 ο)ο εἰς 12 ο)ο παρακαλεῖ δὲ τὴν Κυβέρνησιν ν' ἀναστείλῃ τὴν ἐνέργειαν ταύτην τῆς Οὔλεν μέχρις ὅτου τὸ ζήτημα τοῦτο συζητηθῇ ὑπὸ τῆς Βουλῆς.

Ὁ κ. ***Γ. Καφαντάρης*** (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν) λέγει ὅτι ἐπὶ τοῦ παρόντος σπέρμ μόνον ἐπὶ τῆς αὐξήσεως τοῦ φόρου ὑπάρχει, διότι εἶνε γνωστὸν ὅτι τὸ Δημόσιον εἰς τὴν ὑπόθεσιν αὐτὴν ἔχει τὸν ρόλον τοῦ διαμέσου καὶ κατ' ἀνάγκην ἐφόσον αὐξάνει ἡ ὑπηρεσία τοῦ δανείου θὰ αὐξάνουν καὶ τὰ πρὸς ἐξυπηρέτησιν αὐτοῦ ἔξοδα.

Ὁ κ. ***Γ. Καντιάνης*** ὑπομιμνήσκων τὰς ἑορτὰς τῆς ἑκατονταετηρίδος τοῦ Ναυαρίνου, λέγει, ὅτι πρέπει νὰ ψηφισθῇ τὸ ταχύτερον εἰς δευτέραν ἀνάγνωσιν τὸ σχετικὸν νομοσχέδιον.

Ὁ κ. ***Γ. Καφαντάρης*** (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν) λέγει ὅτι θὰ ὑποδληθῇ αὔριον.

Ἡ Βουλὴ μετὰ ταῦτα εἰσέρχεται εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Διάταξιν τῶν Ἐπερωτήσεων

Ὁ κ. ***Σ. Ταλιαδοῦρος*** λέγει ὅτι ἡ κατάστασις τῶν σταθμῶν εἰς Δεμερλὶ τῶν Θεσσαλικῶν καὶ τῶν Λαρισαϊκῶν Σιδηροδρόμων εἶναι οἰκτρά. ἐξευτελίζουσα τὸ Κράτος. Ἀμφότεροι οἱ σιδηρόδρομοι ἔχουν δύο παραπήγματα, εἰς ἃ συνωθοῦνται 200 καὶ πλέον ἐπιβάται, ὑποκείμενοι εἰς τὰς καιρικὰς μεταβολάς, στεροῦνται δὲ καὶ φωτισμοῦ. Ἀνάγκη νὰ καταργηθῇ γραμμὴ τοῦ Λαρισαϊκοῦ, ἡ διερχομένη ἄνωθι τοῦ Θεσσαλικοῦ καὶ νὰ γίνῃ κοινὸς σταθμός, εἰδ' ἄλλως νὰ διαταχθοῦν αἱ ἑταιρεῖαι ἀμφότεραι νὰ κατασκευάσουν σταθμοὺς ἀνθρωπίνους, διότι ἡ κοινωνία φωνάζει ἐναντίον των.

Ὁ κ. ***Ι. Μεταξᾶς*** (Ὑπουργὸς τῆς Συγκοινωνίας) λέγει ὅτι δι' αὐτὸ δὲν πταίει ὁ σιδηρόδρομος τῆς Θεσσαλίας ἀλλὰ ὁ Λαρισαϊκός. Οἱ Ἑλληνικοὶ ὅμως σιδηρόδρομοι ἐργάζονται μὲ ἔλλειμμα καὶ τὸ ἔλλειμμα αὐτὸ τὸ ἀναπληρώνει πάντοτε τὸ Κράτος καὶ συνεπῶς τὸ Κράτος πρέπει νὰ δαπανήσῃ διὰ τὴν ἀνέγερσιν τοῦ σταθμοῦ. Πάντως λέγει θὰ λάβῃ ὑπ' ὄψει τὰς συστάσεις τοῦ κ. Βουλευτοῦ.

Ὁ κ. ***Χ. Ἀλαμανῆς*** λέγει ὅτι εἶναι μεγίστη ἀνάγκη τῆς κατασκευῆς τοῦ σταθμοῦ, διὰ τοῦ ὁποίου θὰ ἐξυπηρετηθοῦν οἱ κάτοικοι πολλῶν ἐπαρχιῶν.

Ὁ κ. ***Θ. Τουρκοβασίλης*** λέγει ὅτι εἶχεν ὑποβληθῇ μία αἴτησις περὶ προτάξεως τῆς ἐπερωτήσεως περὶ τοῦ στρατιωτικοῦ ζητήματος. Ἡ Κυβέρνησις ἐζήτησε πίστωσιν χρόνου μόνον μιᾶς ἑβδομάδος, ἔκτοτε δὲ παρῆλθον δύο ἑβδομάδες. Ἡ Κυβέρνησις συνεπῶς πρέπει νὰ δεχθῇ τὴν ἐπερώτησιν.

Ὁ κ. ***Πρόεδρος*** λέγει ὅτι ἡ πρότασις αὕτη ἀπερρίφθη, δύνασθε δὲ νὰ ὑποβάλητε νέαν πρότασιν, διότι δὲν δυνάμεθα νὰ ἐπανέλθωμεν ἐπὶ τῆς ἀπορριφθείσης.

Ὁ κ. ***Σ. Σωτηριάδης*** ἐπερωτᾷ τὸν κ. Ὑπουργὸν τῶν Οἰκονομικῶν διατί δὲν ἐπανέφερεν τὴν ἠλαττωμένην φορολογίαν σιγαρέττων τρίτης ποιότητος, ἤτοι τῶν σιγαρέττων τοῦ ἐργάτου καὶ τῶν λαϊκῶν ἐν γένει τάξεων καὶ συνιστᾷ ὅπως ληφθῇ ὑπ' ὄψει τὸ ὑπόμνημα τῆς πανελληνίου ἑνώσεως καπνοβιομηχάνων. Ἡ φορολογία, λέγει, αὕτη θὰ ἐπαναφέρῃ τὴν κατὰ 2.000.000 μειωθεῖσαν κατανάλωσιν καὶ θὰ ἐνισχύσῃ τὴν δεινῶς χειμαζομένην μικρὰν καπνοβιομηχανίαν, θὰ μειώσῃ δὲ καὶ τὴν λαθρεμπορίαν, εἰς ἣν ἐξαναγκάζονται αἱ λαϊκαὶ τάξεις.

Ὁ κ. ***Γ. Καφαντάρης*** (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν) λέγει ὅτι πρόκειται μᾶλλον περὶ συστάσεως καὶ ὄχι ἐπερωτήσεως, τὰ δὲ ζητήματα ταῦτα θὰ συζητηθοῦν ὁμοῦ μὲ τὰ οἰκονομικὰ μέτρα τῆς Κυβερνήσεως, πάντως, λέγει, μετὰ μεγάλης διστακτικότητος θὰ εἰσηγηθῇ τροποποίησιν φορολογιῶν, ἐξ ὧν θὰ ἐπέλθουν τροποποιήσεις ὡς πρὸς τὰ κεφάλαια τῶν ἐσόδων διότι ἐὰν ἐξ ἑνὸς πειραματισμοῦ ἀποτύχωμεν ἡ πτῶσις θὰ εἶνε μεγάλη. Ἐὰν δὲ ὑπάρχῃ ὁ φόβος τῆς μεταδιάσεως τῆς κατανκλώσεως εἰς τὴν τρίτην ποιότητα ἐκ τῆς ἐλαττώσεως τῆς φορολογίας αὐτῆς, ὡς Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν δὲν θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ εἰσηγηθῇ τὸ μέτρον τοῦτο.

Ὁ κ. ***Σ. Ταλιαδοῦρος*** λέγει ὅτι εἶνε ἀνάγκη νὰ καταργηθῇ ἡ ἀπαγόρευσις ἐξαγωγῆς καπνῶν εἰς Δωδεκάνησον διότι ἡ παραγωγὴ ζημιοῦται 1 καὶ 1)2 ἑκατομμύριον ὀκάδων καπνῶν. Ἐφόσον τὸ Κράτος εἶνε ἀνίκανον νὰ φυλάξῃ τὰ παράλιά του ἀπὸ τὸ λαθρεμπόριον, κακῶς πράττει ἀπαγορεῦον τὴν ἐξαγωγήν, διότι οἱ Δωδεκανήσιοι θὰ εἰσαγάγουν καπνὰ λαθρεμπορικῶς εἰς Ἑλλάδα ἀπὸ τὴν Τουρκίαν καὶ Βουλγαρίαν ἀγοράζοντες τοιαῦτα καὶ οὕτω τὸ Δημόσιον ζημιοῦται τὸν ἐξαγωγικὸν δασμὸν καὶ οἱ παραγωγοὶ τὴν κατανάλωσιν. Δὲν δικαιολογεῖται ἡ ὑπηρεσία ἐπιμένουσα εἰς τὴν ἀπαγόρευσιν, καθ' ἣν στιγμὴν τὸ Κράτος ἐννοεῖ νὰ προστατεύσῃ τὴν καπνοπαραγωγήν. Καταλήγων ἐκφράζει τὴν ἀγανάκτησιν τῶν καπνοπαραγωγῶν διὰ ταῦτα.

Ὁ κ. ***Γ. Καφαντάρης*** λέγει ὅτι εὑρίσκεται εἰς τὸ εὐχάριστον σημεῖον νὰ δηλώσῃ ὅτι ἐλήφθησαν ὅλα τὰ κατάλληλα μέτρα διὰ τὴν καταπολέμησιν τοῦ λαθρεμπορίου.

Ὁ κ. ***Χ. Ἀλαμανῆς*** λέγει ὅτι ἀφ' ἧς ἀπαγορεύθη ἡ ἐξαγωγὴ τῶν καπνῶν τρίτης ποιότητος ἐζημιώθησαν καὶ τὸ Δημόσιον καὶ οἱ παραγωγοί.

Ὁ κ. ***Γ. Καφαντάρης*** λέγει ὅτι ἂν πρόκειται διὰ τῆς ἐξαγωγῆς τῶν καπνῶν τούτων νὰ διευκολυνθῇ τὸ λαθρεμπόριον δὲν θὰ ἐπιτρέψῃ τὴν διεξαγωγήν.

Ὁ κ. ***Σ. Σωτηριάδης*** λέγει ὅτι ὁ πρώην Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας μετέφερε τὴν ἱερατικὴν σχολὴν Πεντέλης εἰς Ἀμαλιάδα καὶ μάλιστα εἰς μίαν βαλτώδη τοποθεσίαν. Πρέπει νὰ ἐπαναφέρῃ τὰ πράγματα εἰς τὴν θέσιν των.

Ὁ κ. ***Α. Ἀργυρὸς*** (Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας) λέγει ὅτι τὸ μόνον ὅπερ ἔπραξεν ἦτο ἡ μεταφορὰ τῆς σχολῆς ἐκ τοῦ βαλτώδους μέρους εἰς τὴν Ἀμαλιάδα, διότι ἡ μεταφορὰ αὐτῆς ἐντεῦθα θὰ ἐδημιούργει μεγάλας δαπάνας, καὶ ὑπάρχει σκέψις νὰ καταργηθοῦν αἱ ἱερατικαὶ σχολαὶ διότι δὲν ἔφερον οὐδὲν ἀποτέλεσμα.

Ὁ κ. ***Δ. Μπούκουρας*** παρατηρεῖ ὅτι δύνανται καὶ αἱ ἐπαρχίαι νὰ ἔχουν μερικὰς σχολὰς καὶ ὄχι τὰ πάντα νὰ εὑρίσκωνται ἐν Ἀθήναις.

Ὁ κ. ***Σ. Σωτηριάδης*** ἐπερωτᾷ τοὺς κ. κ. Ὑπουργοὺς Ναυτικῶν, Συγκοινωνίας καὶ Κοινωνικῆς Προνοίας διατί παρὰ πάντα κανόνα τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ναυτικῶν προέβη εἰς αὐθαίρετον ἀναγκαστικὴν ἀπαλλοτρίωσιν ἑνὸς ἐκ τῶν ὡραιοτέρων δημοτικῶν γηπέδων (τέως Βασιλικοῦ) ἐκ 5.000 τετραγωνικῶν μέτρων διὰ τὴν ἐπέκτασιν τῆς ναυτικῆς σχολῆς τῶν δοκίμων. Ὡς ἐπίσης ἐπερωτᾷ διατί ἡ διοίκησις τῆς ἀνωτέρω σχολῆς κατέλαβεν ἀκόμη αὐθαιρέτως καὶ τὸ τμῆμα τῆς μοναδικῆς λεωφόρου τῆς Πειραϊκῆς χερσονήσου καὶ ἀπέκλεισεν οὕτω τελείως τὴν ἐκεῖθεν διέλευσιν τοῦ κόσμου.

Ἀναγινώσκει ψήφισμα τοῦ δημοτικοῦ Συμβουλίου Πειραιῶς, διαμαρτυρομένου διὰ ζωηρῶν φράσεων κατὰ τῆς τοιαύτης ἀνηκούστου δικραγῆς τῆς δημοτικῆς περιουσίας Πειραιῶς καὶ ἐπικαλεῖται τὴν ἐπέμβασιν τῶν ἁρμοδίων Ὑπουργῶν διὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῶν τελεσιουργηθέντων ἀδικημάτων. Ἐλέγχει εἶτα δριμέως τὰς ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Προνοίας γενομένας ἀπαλλοτριώσεις ἰδιωτικῶν γηπέδων Πειραιῶς εἰς τὰς παραμονὰς τοῦ ψηφίσματος τοῦ ἄρθρου 119 τοῦ Συντάγματος καὶ καθ' ὃν χρόνον ἡ Βουλὴ δὲν ἔχει ἀποφασίσῃ εἰσέτι περὶ τῶν ἀπαλλοτριώσεων. Εἰδικῶς ἐπιτίθεται κατὰ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ διὰ τὴν ἐντελῶς παράνομον ἀπαλλοτρίωσιν γηπέδου ἀνήκοντος εἰς τὸν ναὸν τοῦ Ἁγίου Διονυσίου καὶ ἐφ' οὗ εἶχον ἤδη ἀνεγερθῇ ἐμπορικὰ καταστήματα, ἐκμισθωθέντα ὑπὸ τοῦ νόμου, ἀπαλλοτρίωσιν γενομένην πρὸς ἀποφυγὴν τῶν ἐκ τῆς μισθώσεως ὑποχρεώσεων τῶν μισθωτῶν.

Ὁ κ. ***Ι. Μεταξᾶς*** (Ὑπουργὸς τῆς Συγκοινωνίας) λέγει ὅσον ἀφορᾷ τὴν παραλιακὴν ὁδὸν Πειραιῶς, ὅτι ἐπὶ τῆς προκατόχου Κυβερνήσεως ἡ ὑπηρεσία τοῦ Ὑπουργείου τῆς Συγκοινωνίας ἔλαβε δύο ἔγγραφα τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ναυτικῶν ἀναγράφοντα ὅτι κατ' ἀπόφασιν τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου ἀπηλλοτριώθη ὑπὲρ τῆς σχολῆς τῶν ναυτικῶν δοκίμων ὁ πέριξ αὐτῆς χῶρος καὶ ἡ δημοσία ὁδός, συνεπῶς ἔπρεπε νὰ χαραχθῇ νέα ὁδός, διετάχθη δὲ ὁ νομομηχανικὸς Ἀττικοβοιωτίας νὰ χαράξῃ τὴν ὁδὸν ταύτην. Ἐπειδὴ ὅμως τώρα εὑρισκόμεθα εἰς ἐποχὴν οἰκονομιῶν παρεκάλεσα, λέγει, τὸν συνάδελφόν μου ἐπὶ τῶν Ναυτικῶν ὅπως διατάξῃ καὶ ἐπιτραπῇ ἡ ἐκεῖθεν διέλευσις μέχρι λύσεως τοῦ ζητήματος.

Ὁ κ. ***Ν. Κανάρης*** (Ὑπουργὸς τῶν Ναυτικῶν) λέγει ὅτι διέταξεν ἤδη νὰ ἐπιτραπῇ ἡ δίοδος διὰ τοῦ τμήματος αὐτοῦ τῆς ὁδοῦ, συνεννοήθη δὲ μάλιστα ὅπως τὸ Τελωνεῖον ἀνεγείρῃ καὶ φυλάκιον διὰ τὴν φύλαξιν τοῦ Τελωνείου.

Ὁ κ. ***Γ. Σακαλῆς*** λέγει ὅτι κατόπιν τῆς ἀναγνωρίσεως ἐκ μέρους τῶν κ. Ὑπουργῶν Συγκοινωνίας καὶ Ναυτικῶν περὶ τοῦ ἀσκόπου τῆς ἐνεργείας τοῦ Διοικητοῦ τῆς σχολῆς τῶν Δοκίμων ἡ περαιτέρω συζήτησις δὲν ἔχει οὐδένα πλέον λόγον.

Ὁ κ. ***Φ. Μοσχούλας*** λέγει ὅτι ἐπὶ ἐπερωτήσεώς του διὰ τοὺς χαλαζοπλήκτους ἔλαβεν ἀπάντησιν τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῆς Γεωργίας, ἣν θεωρεῖ ἀνεπαρκῆ, διότι ἴσως ὁ κ. Ὑπουργὸς νὰ μὴ εἶνε ἐν γνώσει τῶν γενομένων ἐπὶ τῶν προκατόχων του. Ἀναπτύσσων τὴν ἐπερώτησίν του λέγει ὅτι νομοθετικὸν διάταγμα τοῦ 1923 προέβλεψε περὶ τῆς ἀποζημιώσεως τῶν ἐκ χαλάζης πασχόντων γεωργοκτηματιῶν. Δὲν γνωρίζω τί ποσὸν εἰσεπράχθη ἐκ τῆς ἐπιβληθείσης φορολογίας.

Τ. Ἀναστασίου. 5.000.000 καὶ διετέθησαν εἰς ἄλλον σκοπὸν καὶ οὐχὶ εἰς τοὺς χαλαζοπλήκτους.

Φ. Μοσχούλας. Κατὰ τὸ 1926 ἐπεβλήθη μεγαλειτέρα φορολογία καὶ ἀπετελέσθη ταμεῖον εἰδικόν, ἐξ οὗ ἠδύναντο νὰ ἀποζημιωθοῦν οἱ χαλαζόπληκτοι σταφιδοπαραγωγοί. Κατὰ τὰς παραμονὰς τῶν ἐκλογῶν ὑπουργός τις θέλων νὰ πολιτευθῇ, ἐνόμισεν ὅτι ἠδύνατο νὰ τὸ διαθέσῃ καθ' ὃν τρόπον ἐνόμιζεν αὐτὸς σκοπιμώτερον. Τὸ συγκεντρωθὲν ποσὸν ἐθεωρήθη ὅτι ἠδύνατο νὰ χρησιμοποιηθῇ ὡς ἀποθεματικὸν κεφάλαιον. Ὁ κ. Διδάχος ὅμως, Ὑπουργὸς τότε, κατώρθωσε νὰ συνάψῃ δάνειον 15,000,000 καὶ τὸ διέθεσε παρὰ τὸν νόμον. Ἡ ἐνέργεια τοῦ τότε ὑπουργοῦ τῆς Γεωργίας διὰ τὴν διάθεσιν ἦτο παράνομος, καὶ τὴν καταγγέλλω ὡς τοιαύτην, διότι τὸ ποσὸν διετέθη ὄχι σύμφωνα μὲ τὸν νόμον ἀλλὰ σύμφωνα μὲ τὴν θέλησιν τοῦ ὑπουργοῦ Διδάχου μέσῳ τῶν ὑπουργῶν Νάκου καὶ Ἀναστασιάδου.

Τ. Ἀναστασίου. Ἡ ὑπηρεσία τοῦ Ὑπουργείου διεφώνησε καὶ δὲν προσυπέγραψεν οὐδεμίαν ἐνέργειαν, ἀρνηθεῖσα διὰ τὸ παράνομον τούτων.

Φ. Μοσχούλας. Τὸ γνωρίζω καὶ εἶνε πρὸς τιμήν της. Ὁ νομογεωπόνος ὅμως Ἀχαϊοήλιδος, ὃν καταγγέλλω, συνήνεσεν εἰς τὴν παράνομον διάθεσιν τῶν ὑπουργῶν ἐκείνων, καὶ διετέθη τὸ ποσὸν ὑπὲρ μιᾶς ἐπαρχίας μόνον.

Τ. Ἀναστασίου. Ἐὰν ἔλαβον τὴν περισσοτέραν ἀποζημίωσιν οἱ Ἠλεῖοι κτηματίαι εἶνε τοῦτο, διότι ἔπαθον περισσότερον. Ὁ νομογεωπόνος Πατρῶν ἔκαμεν ὡς πρὸς τοῦτο τὸ καθῆκόν του, καὶ μάλιστα μετὰ θρησκευτικῆς εὐλαβείας, καὶ εἶνε ἄξιος πάσης τιμῆς.

Φ. Μοσχούλας. Ἡ ἐνέργεια τοῦ νομογεωπόνου δὲν ὑπῆρξε τόσον νόμιμος, διότι ἐὰν ἦτο τοιαύτη θὰ ἀποζημιοῦντο οἱ πραγματικῶς παθόντες.

Τ. Ἀνασταίου. Εἰς τὴν Ὀλυμπίαν αἱ ζημίαι ἦσαν ὀλιγώτεραι, ἐλάχισται δύναμαι νὰ εἴπω, ἐν συγκρίσει μὲ τὰς ζημίας τῆς Ἠλείας.

Δ. Μπούκουρας. Οἱ πίνακες τῶν ἀποζημιωτέων κατηρτίσθησαν ἀπὸ τὰς κατὰ νομὸν ἐκτιμητικὰς ἀρχάς. Ἐὰν ἡ Ἠλεία ἐπῆρε περισσότερον ποσοστὸν τοῦτο ἔγεινε διότι αἱ ζημίαι ἐκ παγώνων ἐκεῖ ἦσαν μεγαλείτεραι.

Φ. Μοσχούλας. Πάντως δὲν ἐτηρήθησαν αἱ παρὰ τοῦ νόμου ἀπαιτούμεναι διατυπώσεις περὶ γνωμοδοτήσεως τοῦ παρὰ τῷ Ὑπουργείῳ Συμβουλίου. Δὲν ἀμφισβητῶ τὰς ζημίας τῶν Ἠλείων, ἀλλὰ ἡ διάθεσις ἔγεινε καὶ παρανόμως καὶ ἐσπευσμένη καὶ ὡς ἐκ τούτου ἔλαβον χώραν ἀδικίαι. Ὅτι τοῦτο εἶνε ἀληθὲς ἀποδεικνύεται ἐκ τοῦ πίνακος τῶν ἀποζημιώσεων, διότι ἐπὶ ζημιῶν 41.000,000 τῆς Ἠλείας ἐκ τῶν 15.000,000 τοῦ δανείου διετέθησαν 8.200,000, αἱ Πάτραι ἐπὶ 5.000,000 ζημιῶν ἔλαβον 1.000,000.

Οἱ κ. κ. **Τ. Ἀναστασίου** καὶ **Δ. Μπούκουρας** παρατηροῦν ὅτι καὶ τὰ δοθέντα εἶνε δάνεια καὶ ὄχι ἀποζημιώσεις.

Ὁ κ. **Φ. Μοσχούλας** συνεχίζων λέγει ὅτι ἡ Αἰγιαλεία ἐπὶ ζημιῶν 8.000,000 ἔλαβε 1.500,000.

Μ. Τσαρλαμπᾶς. Ὁ νόμος αὐτὸς εἶνε ἄδικος καὶ πρέπει νὰ τροποποιηθῇ, ἱδρυομένων τοπικῶν ὀργανισμῶν ἀσφαλείας τῶν χαλαζοπλήκτων καὶ ἰδιαιτέρως νὰ γίνῃ τοιοῦτος ἐν Λευκάδι.

Κ. Καλκάνης. Παρὰ πᾶν δίκαιον οἱ χαλαζόπληκτοι τῆς Λευκάδος οὐδὲν ἔλαβον καὶ πρέπει νὰ ληφθῇ πρόνοια ἀποζημιώσεώς των.

Φ. Μοσχούλας. Ὁ νόμος δὲν εἶνε ἄδικος, αἱ ἐνέργειαι τῶν Ὑπουργῶν ἦσαν ἄδικοι καὶ ἄνομοι.

Π. Μπούμπουλης. Ἤδη ὅλα τὰ χρήματα τοῦ ταμείου διεσπάσθησαν μὲ τὰς διανομὰς αὐτὰς εἰς προεκλογικὸν προορισμόν.

Φ. Μοσχούλας. Τὸ ὑπόλοιπον τοῦ δανείου ἤτοι 4.000,000 διενεμήθη εἰς ὅλους τοὺς ἄλλους νομοὺς τῆς Πελοποννήσου.

Οἱ κ. κ. **Π. Μπούμπουλης, Μ. Τσαρλαμπᾶς** καὶ **Δ. Βούλτζος** διαμαρτύρονται τονίζοντες ὅτι εἰς τὰς Ἰονίους νήσους δὲν ἐδόθη πεντάρα.

Φ. Μοσχούλας. Ἐγὼ εἰσέφερον τὸν φόρον ὑπὲρ τοῦ Ταμείου. Διὰ νὰ προθῇ ὁ Ὑπουργὸς εἰς τὴν κατανομὴν τῶν ποσῶν ἔδει νὰ γίνῃ γνωμάτευσις τοῦ Κεντρικοῦ Συμβουλίου τοῦ παρὰ τῷ Ὑπουργείῳ Γεωργίας, ἀλλὰ τὸ συμβούλιον ἠρνήθη, διότι προεβλέπετο παράνομον καὶ ἐσπευσμένην διασπάθισιν, συνεπείᾳ τῆς ὁποίας ὅλαι αἱ ἄλλαι περιφέρειαι ἐξηγέρθησαν καὶ δικαίως. Τὸ ταμεῖον ἤδη ἀπεγυμνώθη καὶ παλαιοὶ καὶ νέοι παθόντες μένουν ἀναποζημίωτοι.

Δ. Μπούκουρας. Ὑπὲρ πάντας ἄλλους ἀδικηθέντας εἶναι οἱ Ἠλεῖοι, οἱ ὁποῖοι ἔχουν νὰ λάβουν καὶ τὰς ζημίας τοῦ 1920. Δι' ἃς μία μόνον δόσις ἐδόθη.

Τ. Ἀναστασίου. Ὁ νόμος ἐκεῖνος κατηργήθη ἀφοῦ ἔγεινε μεροληπτικὴ διανομὴ τῶν μέχρι τότε συλλεγέντων χρημάτων.

Δ. Μπούκουρας. Ἦλθεν ὁ Διδάχος καὶ τὰ διέθεσεν ὅλα αὐθαιρέτως.

Τ. Ἀναστασίου. Ὁ νόμος ἐγένετο πρὸ τοῦ 1920 περὶ χαλαζοπλήκτων καὶ τὰ χρήματα τὰ συλλεχθέντα μέχρι τοῦ 1920 διενεμήθησαν. Τῷ 1923 ἐγένετο νέον διάταγμα δι' οὗ ἀνεσυστήθη τὸ ταμεῖον χαλάζης καὶ συνεπείᾳ τούτου μέχρι τοῦ 1926 συνελέγησαν 5.000,000 δραχμῶν, ὁπότε ἐπὶ Κυβερνήσεως Κονδύλη ἐγένετο νέον Νομ. Διάταγμα, διαθέσαν τὰ χρήματα καθ' ὃν τρόπον ἐξέθεσεν ὁ ἐπερωτῶν δηλαδὴ τρόπος διασπαθίσεως τῶν χρημάτων τῶν χαλαζοπλήκτων, οἵτινες δικαίως διαμαρτύρονται ἀδικηθέντες.

Φ. Μοσχούλας. Βεβαίως, συνεχίζων λέγει, συμπέρασμα εἶναι ὅτι ἐκ τῆς παρανόμου ἐνεργείας τὸ Ταμεῖον δὲν εἶναι εἰς θέσιν σήμερον νὰ παράσχῃ καμμίαν ἐπικουρίαν εἰς τοὺς παθόντας.

Α. Παπαναστασίου. (Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας). Μελετῶμεν τὴν σύστασιν εἰδικῶν Ταμείων κατὰ Νομούς.

Φ. Μοσχούλας. Εἶναι ἐπιβεβλημένον λέγει νὰ προθῇ ὁ κ. Ὑπουργὸς εἰς τὴν λῆψιν μέτρου συντόνου διὰ τὴν ἐπικουρίαν τῶν χαλαζοπλήκτων.

Α. Παπαναστασίου. (Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας). Ὁ νόμος ὁ ὑπάρχων ἐφαρμόζεται.

Φ. Μοσχούλας. Δὲν ὑπάρχουν χρήματα ἤδη. Διὰ τοῦτο καταγγέλλω τοὺς πρώην Ὑπουργοὺς καὶ θὰ ὑποβάλω πρότασιν παραπομπῆς των εἰς τὸ εἰδικὸν δικαστήριον, διότι δι' ὡρισμένους ἐκλογικοὺς σκοποὺς διεσπάθησαν χρῆμα, ἀνῆκον εἰς ὅλας τὰς χαλαζοπλήκτους περιφερείας. Ἤδη διὰ νὰ βοηθηθοῦν οἱ παθόντες κτηματίαι χρειάζεται νὰ παρέλθῃ μία δεκαετία, ἐνῷ ὅλοι οἱ κτηματίαι συνεισφέρον ἤδη ἀπὸ τοῦ 1923 εἰδικὴν φορολογίαν. Ἡ ἐνέργεια ἐπαναλαμβάνω τῶν περὶ ὧν πρόκειται Ὑπουργῶν ἦτο παράνομος.

Γ. Καντιάνης. Εἰς ἐν χωρίον τῆς περιφερείας μου παθόντες ἀπὸ τοῦ 1925 δὲν ἔλαβον πεντάρα καίτοι ἐφορολογοῦντο.

Φ. Μοσχούλας. Ἡ φορολογία εἰσπραχθεῖσα δι' ὡρισμένους παθόντας καὶ δι' ὡρισμένον ἔτος διετέθη ἀλλαχοῦ.

Α. Παπαναστασίου. (Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας). Ἡ ἐνέργεια δὲν ἦτο βεβαίως κατὰ τοὺς ἰσχύοντας νόμους, ἐγένετο ὅμως ἐπὶ τῇ βάσει ἰδίου Νομ. Διατάγματος. Ἤδη ἀπεδείχθη ὅτι αἱ πρόσοδοι τοῦ ταμείου δὲν εἶναι ἐπαρκεῖς διὰ τὰς ἀνάγκας τῶν ὑφισταμένων ζημίας καὶ πρέπει βεβαίως νὰ αὐξηθῇ. Ἀλλὰ τὸ ταμεῖον δὲν σκοπεῖ τὴν εἰς ὁλόκληρον ἀποζημίωσιν ἀλλὰ ἔχει χαρακτῆρα ἐπικουρικόν.

Δ. Βούλτσος. Τί θὰ γίνῃ διὰ τὰς παρελθούσας ζημίας, διότι εἰς τὴν Ζάκυνθον οὐδέποτε διενεμήθη ἀποζημίωσις χαλαζοπλήκτων.

Α. Παπαναστασίου (Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας). Διὰ τοὺς δικαιουμένους καὶ μὴ λαβόντας ἀνωμάλως ἢ μὴ λαβόντας παντάπασιν εἶνε ἐκκρεμὲς εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν τὸ σχετικὸν Διάταγμα καὶ δύναται ἐκεῖ νὰ ληφθῇ πρόνοια.

Ὁ κ. **Ν. Καμπάνης** παρακαλεῖ νὰ προταχθῇ διὰ τὴν ἑπομένην ἡμέραν τοῦ Κοινοβουλευτικοῦ Ἐλέγχου ἡ ἐπερώτησις ἐπὶ τοῦ ὑπομνήματος τῶν ἐμποροπλοιάρχων διὰ τὴν ἐμπορικὴν Ναυτιλίαν.

Ἐρωτωμένη ἡ Βουλὴ δέχεται ὅπως ἡ συζήτησις τοῦ ἀνωτέρω ἀντικειμένου προταχθῇ κατὰ τὴν μεθεπομένην Τετάρτην.

Ὁ κ. **Σ. Ταλιαδοῦρος** ἀναπτύσσει ἐπερώτησίν του περὶ ἑνὸς ἱεροδιδασκάλου, ὅστις ἀλλοῦ ἐτοποθετήθη ὡς ἱερεὺς καὶ ἀλλοῦ ὡς διδάσκαλος καὶ ἐνῷ κατέστη ἡ ἀνωμαλία αὕτη γνωστὴ εἰς τὸ Ἐκπαιδευτικὸν Συμβούλιον, ἐν τούτοις τοῦτο ἀπεφάνθη ὑπὲρ ἑνὸς πρόσφυγος, ὅστις μάλιστα καὶ κατηγγέλθη καὶ δι' ἀθεμίτους σχέσεις μετὰ μιᾶς διδασκαλίσσης. Ἡ πρᾶξις αὕτη τοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Συμβουλίου, ἐκδιώξαντος ἐκ τοῦ χωρίου ἕνα ἱερέα, εἶνε ἀξιόμεμπτος.

Ὁ κ. **Α. Ἀργυρὸς** (Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας). Γνωρίζετε λέγει ὅτι αἱ ἀποφάσεις τοῦ Ἐκπαιδευτ. Συμβουλίου εἶναι ὑποχρεωτικαὶ διὰ τὸν Ὑπουργόν. Ἤδη θὰ ἐπαναφέρω τὸ

ζήτημα εἰς τὸ Ἐκπαιδευτικὸν Συμβούλιον καὶ θὰ ἐπιστήσω τὴν προσοχήν του.

Ὁ κ. **Ι. Σπετσιώτης** ἀναπτύσσων ἐπερώτησίν του περὶ καταλήψεως οἰκοπέδων παρὰ τῆς Ἀεροπορικῆς Ἀμύνης καὶ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ναυτικῶν λέγει ὅτι ἡ σχολὴ τῶν Δοκίμων κατέλαβεν ἐν οἰκόπεδον κεντρικῆς ἀγορᾶς τῆς Πειραϊκῆς χερσονήσου.

Ὁ κ. Ὑπουργὸς ἐδήλωσεν ὅτι θὰ ἐκδώσῃ διαταγάς, ὁ δὲ κ. Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν ἔδωσεν ἀπάντησιν ὅτι δὲν ἀφορᾷ τὸ Ὑπουργεῖόν του. Οὐχ' ἧττον προκειμένου περὶ καταλήψεως παρὰ τῆς Ἀεροπορικῆς Ἀμύνης, ὑπαγομένης εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν, ὀφείλει τὸ Ὑπουργεῖον νὰ λάβῃ τὰ ἀπαιτούμενα μέτρα.

Α. Παπαναστασίου (Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας). Θὰ κατελήφθησαν, φαίνεται, ἐπὶ τῷ ἰσχυρισμῷ ὅτι ἦσαν δημόσια.

Ὥρα 9 1)2 διακόπτεται ἡ συνεδρίασις διὰ τὴν 10 4)2 μ.μ.

Μετὰ τὴν διακοπήν.

Ὥρα 10 καὶ 50 ἐπαναλαμβάνεται ἡ διακοπεῖσα συνεδρίασις.

Ἡ Βουλὴ εἰσέρχεται εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Διάταξιν
τῆς Νομοθετικῆς Ἐργασίας.

Γίνεται δεκτὸν εἰς πρώτην κατ' ἀρχὴν καὶ κατ' ἄρθρον συζήτησιν τὸ σχέδιον νόμου «περὶ καθορισμοῦ τῆς βουλευτικῆς ἀποζημιώσεως».

Ἐπὶ τῆς α΄ συζητήσεως κατ' ἀρχὴν καὶ κατ' ἄρθρον τοῦ νομοσχεδίου «περὶ ἐγγραφῆς καὶ ἐξετάσεων φοιτητῶν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν», ὁ κ. **Ἀθ. Ἀργυρὸς** (Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας) εἰς ἐρώτησιν τοῦ κ. **Γ. Τσακανίκα** ἀναλύει τὰς βάσεις τοῦ ὑπουργικοῦ σχεδίου καὶ τοῦ σχεδίου τῆς ἐπιτροπῆς καὶ τονίζει ὅτι τὸ τῆς ἐπιτροπῆς εἶναι εὐρύτερον, ἀλλ' ἐὰν βασισθῶμεν εἰς τοῦτο θὰ εὑρεθῶμεν εἰς κωλύματα ἀνυπέρβλητα, ἐνῷ ἐξ ἀντιθέτου ἂν ἐμπιστευθῶμεν εἰς τὸ Πανεπιστήμιον νὰ λύσῃ τὰ ἀναφυέντα ζητήματα θὰ ἐθεσπίζαμεν ὀρθότερον, ἄλλως τε δημιουργεῖται καὶ ἀνισότης μεταξὺ τῶν διαφόρων τάξεων τῶν φοιτητῶν.

Ὁ κ. **Γ. Τσακανίκας** ὡς εἰσηγητὴς τῆς ἐπιτροπῆς τῆς ἐπεξεργασθείσης τὸ νομοσχέδιον λέγει ὅτι ἡ ἐπιτροπὴ ἔχει ὑπ' ὄψιν της τὴν αἰτιολογικὴν ἔκθεσιν τοῦ νομοσχεδίου δηλοῦσα ὅτι εὑρίσκεται σύμφωνος ἡ σύγκλητος τοῦ Πανεπιστημίου.

Α. Ἀργυρὸς (Ὑπουργὸς Παιδείας). Ἐν μέρει καθὼς καὶ ἡ πρυτανεία.

Ὁ κ. **Γ. Τσακανίκας** συνεχίζων ἐξιστορεῖ πῶς ληφθέντα πρὸ πολλοῦ μέτρα διὰ τὰ θεωρηθέντα ἀνυπέρβλητα κωλύματα, τὰ ὁποῖα διαρκῶς ἀνανεούμενα εἰς νόμους ἐδημιούργησαν δυσφορίαν. Ἡ σύγκλητος σχετικῶς μὲ ὅσα γράφονται ἐν τῇ ἐκθέσει τοῦ νομοσχεδίου περὶ τῆς γνώμης του ὑπέβαλεν εἰς τὸ Ὑπουργεῖον πρότασιν ἀπορρίψεως πάντων τῶν αἰτημάτων, διότι ἡ παραδοχή των θὰ ἦτο καὶ πρὸς βλάβην τῆς παιδείας καὶ πρὸς βλάβην τῶν ἰδίων φοιτητῶν.

Ι. Ράλλης. Πῶς θὰ ἐδίδαν οἱ καθηγηταὶ πτυχία εἰς ἐπιστήμονας ἀναπήρους;

Γ. Τσακανίκας. Ἡ παρατήρησίς σας εἶναι ὀρθή. Ἀλλ' ὅταν ἡ Πολιτεία δίδῃ εὐχερείας εἰς τοὺς φοιτητὰς νὰ ἀποκτοῦν πτυχία, εὐλόγως καὶ οὗτοι ἀξιοῦν τοιαῦτα πιέζοντες τοὺς καθηγητάς τοὺς ὁποίους δὲν ἔπρεπε νὰ φέρουν εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο.

Ι. Ράλλης. Εἶναι ἀνάξιον καθηγητῶν σεβομένων τὴν θέσιν των νὰ ὑποκύπτουν εἰς πιέσεις.

Ὁ κ. **Ι. Τσακανίκας** λέγει ὅτι τὰ εὐεργετήματα, ἐφ' ὅσον ἦσαν ἀνώμαλοι αἱ περιστάσεις, ἐδικαιολογοῦντο. Συνεχίζων ἀναγινώσκει καὶ τὸ ὑπόλοιπον τοῦ ἐγγράφου τῆς Πρυτανείας πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον ἐξ οὗ ἐξάγεται ὅτι ἐνίων ἐκ τῶν αἰτημάτων προτείνει τὴν ἀποδοχὴν ὁ Πρύτανις. Ἡ ἐπιτροπὴ εὑρεθεῖσα πρὸ τοιούτων διαμαρτυριῶν ἐζήτησε τὰς γνώμας τῶν διαφόρων σχολῶν ἃς καὶ ἀναγινώσκει. Ἡ φιλοσοφικὴ σχολὴ θεωρεῖ ἐκλιπόντας τοὺς λόγους τῆς θεσπίσεως πάλαι εὐεργετημάτων καὶ προτείνει τὴν ἀπόρριψιν τοῦ νομοσχεδίου, διότι κατ' αὐτὴν ἡ ἐξακολούθησις εὐεργετημάτων θὰ ἦτο ὀλεθρία. Ἡ ἰατρικὴ σχολὴ ἐφιστᾷ τὴν προσοχὴν ἐπὶ τῆς μέχρι τοῦδε προελθούσης βλάβης εἰς τὴν ἰατρικὴν παιδείαν καὶ κηρύσσεται κατὰ παντὸς νέου εὐεργετήματος. Ἡ σχολὴ τῶν φυσικῶν καὶ μαθηματικῶν ἐπιστημῶν, παμψηφεὶ ἀπέκρουσε τὰς περισσοτέρας παραγράφους ὡς ἀσυμφόρους πλὴν τῆς δ΄ παραγράφου. Τὴν 30 Σεπτεμβρίου 1925 ἐξεδόθη διάταγμα δι' οὗ ἐδόθη εἰς πάντας δίπλωμα διὰ τῆς ἀνεδρομικῆς ἐγγραφῆς καὶ ἔσχεν ὡς ἀποτέλεσμα πλείστας ἐγγραφάς. Κατὰ τὴν πρόχειρον στατιστικὴν μὲ τὰ προνόμοια καὶ τὰ προσχήματα τῶν ἀνυπερβλήτων κωλυμάτων, εἰς τὰ 1923 ἐνεγράφησαν εἰς τὴν Νομικὴν Σχολὴν 90. Κατὰ τὸ 1924—1925 481, κατὰ δὲ τὸ ἔτος 1925—26 ἐνεγράφησαν 1221.

Π. Μπούμπουλης. Οἱ ἀριθμοὶ αὐτοὶ μόλις φθάνουσι τὸ 1)6 τῶν ἐγγραφέντων διὰ τακτικῶν ἐγγραφῶν.

Ὁ κ. **Γ. Τσακανίκας** συνεχίζων ἐξιστορεῖ πῶς ἀπὸ μαθηταὶ τῆς γ΄ τάξεως τοῦ γυμνασίου διὰ τῶν εὐεργετημάτων μετεβάλλαντο εἰς τελειοφοίτους τοῦ Πανεπιστημίου. Αὐτὴν τὴν ἱστορίαν θέλει ἐν μέρει νὰ ἐξακολουθήσῃ τὸ νομοσχέδιον. Εἰς ἐρώτησιν τοῦ κ. Ράλλη δίδει ἐξηγήσεις περὶ τοῦ τρόπου καθ' ὃν κατὰ τὸ Ν. Δ. τῆς 30 Σεπτεμβρίου 1925 οἱ μαθηταὶ τῆς γ΄ τάξεως γυμνασίου ἐλάμβανον ὡς ἐκ τῆς στρατεύσεως τὸ ἀπολυτήριον τῆς δ΄ γυμνασιακῆς. Ἡ ἀλάγιστος ἐπισκεπὴς παροχὴ εὐεργετημάτων τοιούτων κατέληξεν εἰς τὴν σκοτεινὴν εἰκόνα, ἣν σᾶς περιέγραψα. Ἐκ τῶν ἀφθόνως οὕτω ἐγγραφέντων παρατηροῦμεν ὅτι εἰς ὅλα τὰ τμήματα ἀρκετοὶ ἀπερρίφθησαν καὶ δὶς καὶ τετράκις καὶ εἰς ὀκτάκις καὶ εἰς δεκάκις εἰς τὴν φαρμακευτικήν. Ὑπὸ τοιαύτας συνθήκας εὑρισκομένη ἡ ἐπιτροπὴ ἐσκέφθη ὅτι ἔπρεπε νὰ ἀπορρίψῃ ὁλοκληρωτικῶς τὸ νομοσχέδιον. Ἐπεκράτησεν ὅμως ἐπιεικεστέρα σκέψις καὶ δὴ διὰ τοὺς φοιτητάς, οἵτινες παρέσχον ὑπηρεσίας εἰς τὸν στρατὸν καὶ οἵτινες εἶναι ὀλίγοι καὶ εἰς οὓς προτείνει νὰ χορηγηθοῦν τὰ εὐεργετήματα τῶν ἄλλων διατάξεων διὰ λόγους ἰσότητος. Ὡς πρὸς τὰ λοιπὰ ἐδάφια τοῦ νομοσχεδίου ἀπέρριψε πολλὰ τούτων ὡς χριστικά, ὁμοθύμως δὲ ἀπέρριψε τὰ ἐδάφια 7 καὶ 8 «περὶ ἀπαλλαγῆς τῶν γραπτῶν ἐξετάσεων φοιτητῶν ὡρισμένων σχολῶν». Δι' ὅλους αὐτοὺς τοὺς λόγους ἡ ἐπιτροπὴ δὲν ἠθέλησε, μέτρον ληφθὲν ὑπὲρ φοιτητῶν ἀπασχοληθέντων μὲ τὸ στρατιωτικὸν καθῆκον νὰ ἐξακολουθήσῃ καὶ νὰ γίνῃ ἀφορμὴ ὅπως ἐξέλθουν ἐπιστήμονες ἀνάπηροι, ὀλαθεροὶ δι' ἑαυτοὺς καὶ διὰ τὴν κοινωνίαν.

Χ. Βοζίκης. Καὶ ἐξ ἀγραμματοσύνης νὰ γίνουν μαλλιαροί.

Ι. Τσακανίκας. Οἱ λεγόμενοι μαλλιαροὶ γνωρίζουν καὶ τὴν ἀρχαίαν γλῶσσαν καὶ τὴν νέαν καὶ δὲν εἶναι ἀγράμματοι. Ἀκολουθοῦν δὲ τὴν νέαν ὡς γλῶσσαν ζωντανήν. Ἐάν, συνεχίζει, θέλωμεν νὰ δώσωμεν εἰς τὴν κοινωνίαν ἀρτίους ἐπιστήμονας σοβαροὺς καὶ ὑγιεῖς παρακαλοῦμεν νὰ ψηφισθῇ τὸ νομοσχέδιον τῆς ἐπιτροπῆς.

Ν. Καμπάνης. Πόσους ὑπολογίζετε τοὺς διὰ τοῦ νομοσχεδίου εὐεργετηθησομένους φοιτητάς;

Γ. Τσακανίκας. Τεσσαράκοντα ἕως πεντήκοντα. Ἄλλως τε μὴ λησμονῶμεν ὅτι δι' ἰατρικῆς πιστοποιήσεως ἐπετρέποντο αἱ ἐγγραφαὶ καὶ μετεγγραφαί.

Ν. Μπακόπουλος. Μετὰ τὴν ἀπάντησιν, λέγει, τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῆς Παιδείας ὅτι βάσις συζητήσεως τίθεται τὸ Ὑπουργικὸν σχέδιον, νομίζει ὅτι τίθεται συνταγματικὸν κώλυμα ἐκ τοῦ ἄρθρου 48 τοῦ Συντάγματος καὶ δὲν ἠμπορεῖ νὰ ἐπιτραπῇ ἐξακολούθησις τῆς συζητήσεως.

Α. Ἀργυρὸς (Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας). Ἠρωτήθην τί προτιμῶ καὶ εἶπον ὅτι προτιμῶ τὸ σχέδιον τοῦ Ὑπουρ-

γείου. Ἤδη δύναται νὰ χρησιμεύσῃ ὡς βάσις καὶ ἡ διασκευὴ τῆς ἐπιτροπῆς.

Ν. Μπακόπουλος. Βάσις θὰ εἶναι τὸ σχέδιον τῆς ἐπιτροπῆς καὶ πᾶσα τροποποίησις θὰ εἶναι τροποποίησις αὐτοῦ. Ἐὰν ὁ κ. Ὑπουργὸς διατηρῇ οἱανδήποτε ἐπιφύλαξιν ὀφείλομεν νὰ σεβασθῶμεν ρητῶς συνταγματικὰς διατάξεις, νεωστὶ μάλιστα ψηφισθείσας.

Ι. Ράλλης. Δύναται τὸ νομοσχέδιον νὰ ὑποστηριχθῇ ὡς τροπολογία ἐπὶ τοῦ σχεδίου τῆς ἐπιτροπῆς.

Ὁ κ. ***Ε. Σταυρίδης*** λέγει ὅτι ἀνυπέρβλητα κωλύματα εἶναι καὶ αἱ νόσοι καὶ αἱ ἐπιστρατεύσεις καὶ ὀρθῶς ἐτέθησαν τοιαῦτα παρὰ τοῦ Ὑπουργοῦ. Ὑπάρχουν ὅμως καὶ ἀνυπέρβλητα κωλύματα διὰ τοὺς πτωχοὺς φοιτητάς. Ἡ ἐπιστημονικὴ ἀναπηρία δὲν ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὰς ἐξετάσεις. Σήμερον διὰ τοὺς πτωχοὺς φοιτητὰς αἱ ἐξετάσεις γίνονται δυσχερεῖς καὶ λόγῳ τῆς ἀκριβείας τῶν βιβλίων καὶ λόγῳ τῶν διδάκτρων καὶ λόγῳ τῆς ἐλλείψεως συγγραμμάτων. Ταῦτα διὰ τοὺς πτωχοὺς φοιτητὰς εἶναι ἀνυπέρβλητα ἐμπόδια καὶ εἶναι γνωστὸν ὅτι οἱ καθηγηταὶ δὲν δίδουν βαθμοὺς εἰς φοιτητὰς μὴ ἀγοράσαντας τὰ βιβλία των.

Α. Ἀργυρὸς (Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας). Ἐπὶ 5 1)2 μῆνας, καθ' οὓς εἶμαι Ὑπουργός, οὐδεὶς φοιτητὴς μοῦ ἔκαμε τοιοῦτον παράπονον.

Ὁ κ. ***Ε. Σταυρίδης*** συνεχίζων λέγει ὅτι ἡ ἐπιτροπὴ ἀπορρίπτουσα τὰ εὐεργετήματα δείκνυται δυσμενὴς κατὰ τῶν πτωχῶν φοιτητῶν. Καταλήγων κηρύσσεται ὑπὲρ τοῦ σχεδίου τοῦ κ. Ὑπουργοῦ.

Ὁ κ. ***Ι. Παπαϊωάννου*** λέγει ὅτι εἶναι γνωστὸν ὅτι ἔχουν εἰσαχθῇ εἰς τὸ Πανεπιστήμιον καὶ αἱ τμηματικαὶ ἐξετάσεις καὶ αἱ εἰσαγωγικαί. Διὰ τὰς πρώτας ἐχορηγήθη ἡ εὐχέρεια λόγῳ κωλυμάτων νὰ ἐγγραφῶνται συλλήβδην οἱ παραλειφθέντες νὰ ἐγγραφοῦν, ἐναπόκειται δὲ εἰς τοὺς κ. κ. Καθηγητὰς νὰ δίδουν διπλώματα μετ' ἐπιπολαιότητος ἢ μετὰ προσοχῆς καὶ δὲν πταίουν τὰ δοθέντα εὐεργετήματα, τὰ ὁποῖα δὲν ἐδημιούργησαν τοὺς τυχὸν ἀναπήρους ἐπιστήμονας. Καὶ ἡ ἐπιτροπὴ ἄλλωστε κατ' ἀρχὴν ἔκρινε δεκτὸν τὸ νομοσχέδιον ἔστω καὶ δι' ὀλίγους φοιτητάς, διότι ἐκτὸς τῶν ἄλλων θέτει φραγμὸν τὸ νομοσχέδιον καὶ τὰς εἰσαγωγικὰς ἐξετάσεις, ὅπερ εἶναι ἐγγύησις καὶ ἀποκλείει τὴν ἀποσόβησιν πρὸς κινδύνους καταγρήσεως. Ἡ ἐπιτροπή, ἡ ὁποία θεσπίζεται παρὰ τοῦ νομοσχεδίου δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι θὰ κάμῃ τὸ καθῆκον της.

Γ. Τσακανίκας. Ἡ ἐπιτροπὴ θὰ κάμῃ βεβαίως τὸ καθῆκον της, ἀλλὰ μὴ λησμονῆτε ὅτι χρειάζονται πιστοποιητικὰ ἰατρικὰ διὰ νὰ πιστοποιηθῇ τὸ ἀνυπέρβλητον κώλυμα.

Ι. Παπαϊωάννου. Ἡ διαδικασία τῆς ἐπιτροπῆς δὲν εἶναι μόνον τυπική, ἀλλὰ καὶ οὐσιαστική. Διὰ τοῦτο οὐδένα κίνδυνον ἔχομεν, χορηγοῦντες τὰ εὐεργετήματα τοῦ νομοσχεδίου, τὰ ὁποῖα καὶ λόγῳ ἰσότητος πρέπει νὰ χορηγηθοῦν πρὸς ὅλους τοὺς ἔχοντας τὰς αὐτὰς συνθήκας.

Ι. Ράλλης. Πρόκειται διὰ τὸ τρέχον σχολικὸν ἔτος καὶ δὲν βλέπομεν τὸν λόγον τῆς ἀρνήσεως διὰ μικρόν τι διάστημα εὐεργετημάτων παρεχομένων ἀπὸ τοῦ 1920 καὶ ἐνῷ πρόκειται περὶ προσώπων τελούντων ὑπὸ τὰς αὐτὰς κατηγορίας.

Ὁ κ. ***Ι. Παπαϊωάννου*** συνεχίζων λέγει ὅτι καὶ χωρὶς τὰς εἰσαγωγικὰς καὶ τμηματικὰς ἐξετάσεις ἔχομεν δεδομένον ὅτι ἐξῆλθον ἐπιστήμονες τιμήσαντες τὴν ἐπιστήμην. Καταλήγων κηρύσσεται ὑπὲρ τοῦ Ὑπουργικοῦ νομοσχεδίου, ἵνα μὴ ἀδικηθῶσιν ὡρισμένα ἄτομα ἔχοντα τὰ αὐτὰ δικαιώματα, τὰ ὁποῖα εἶχον καὶ οἱ ἄλλοι οἱ τυχόντες εὐεργετημάτων.

Π. Μπούμπουλης. Ἡ ἔκθεσις, λέγει, τῆς εἰσηγητικῆς ἐπιτροπῆς εἶναι ἐπηρεσμένη ἐκ τῶν γνωμῶν τῶν Καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου ἐκ λόγων δυσμενείας κατὰ τοῦ νομοσχεδίου. Ἀντικρούων τὴν στατιστικὴν τοῦ κ. Τσακανίκα λέγει ὅτι ὁ λεχθεὶς ἀριθμὸς 1222 περιλαμβάνει καὶ χιλίους στρατευθέντας, οἵτινες δικαιοῦνται καὶ κατὰ τὸν ἴδιον εἰσηγητὴν εὐεργετήματος. Ἐκτὸς τούτου εἰς τὴν Ἰατρικὴν σχολὴν ἐλάχιστοι ἀπερρίφθησαν, τὸ δὲ λεχθὲν περὶ πολλαπλῶν ἐξετάσεων δὲν εἶναι ἀκριβές, διότι ἤδη μόνον τριπλῆ ἐξέτασις ἐπιτρέπεται.

Ὁ κ. ***Γ. Τσακανίκας*** παρατηρεῖ ὅτι μὲ τὰ διατάγματα τῶν εὐεργετημάτων ἐπιτρέποντο ἐξετάσεις μεθ' ἕκαστον μῆνα.

Ὁ κ. ***Π. Μπούμπουλης*** λέγει ὅτι ὁ νέος ὀργανισμὸς ἐπιτρέπει μόνον τρεῖς φορὰς ἐντὸς τοῦ ἔτους ἐξετάσεις, ὅλα δὲ τὰ λεχθέντα ἀφοροῦν τὸ παρελθόν.

Γ. Τσακανίκας. Ὁ ὀργανισμὸς περὶ οὗ ὁμιλεῖτε δὲν ἰσχύει διότι δὲν ἐτέθη ὁλόκληρος εἰς ἐφαρμογήν.

Π. Μπούμπουλης. Ἂς τεθῇ εἰς ἰσχύν. Ἀλλ' ἐφόσον ὑπάρχουν καθηγηταὶ οἱ ὁποῖοι ἀξιοῦν τὴν ἀγορὰν τῶν βιβλίων των,...

Θόρυβος, φωναί, διαμαρτυρίαι, ἐκ μέρους τῶν κ. κ. Πετρίδη καὶ Μελᾶ.

Π. Μπούμπουλης. Ὁ κ. Μελισσινὸς καθηγητὴς ἠρνήθη φερ' εἰπεῖν νὰ δώσῃ ἀπόδειξιν εἰς τὸν φοιτητὴν Κλήμην, ἂν δὲν ἠγόραζε τὸ βιβλίον του.

Π. Εὐριπαῖος. Ἔχετε ὑποχρέωσιν κ. Ὑπουργὲ τῆς Παιδείας νὰ ἐξετάσητε τὰς τοιαύτας κατηγορίας.

Α. Ἀργυρός. (Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας). Παρακαλῶ τὸν ἀγορεύοντα νὰ μὴν ἐξέρχεται τῶν ὁρίων τῆς συζητήσεως τοῦ νομοσχεδίου.

Π. Μπούμπουλης. Τὸ καλλίτερον ποῦ θὰ ἔκαμεν ὁ κ. Ὑπουργὸς ἦτο νὰ ἐλέγξῃ τοὺς καθηγητὰς ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι δὲν δίδουν ἀποδείξεις ἐφόσον δὲν ἀγοράζουν τὰ βιβλία των οἱ φοιτηταί.

Ὁ κ. ***Ε. Φωτάκης*** λέγει ὅτι ἡ εἰκὼν ἣν παρουσίασεν ὁ κ. εἰσηγητὴς τοῦ νομοσχεδίου εἶναι θλιβερὰ μὲν ἀλλ' ἀληθής. Ἐδημιουργήθη οὕτω μία ὑπερπληθώρα ἐπιστημόνων ἐπιζημίων δι' ἑαυτοὺς καὶ διὰ τὸν τόπον. Πρέπει βεβαίως νὰ εὕρωμεν ἕνα τρόπον συμβιβασμοῦ, δίδοντα δίκαιον εἰς ὅσα ἄτομα εἶναι ἄξια νὰ τύχουν εὐεργετημάτων καὶ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει κατ' ἀρχὴν εἶναι παραδέξιμον τὸ νομοσχέδιον ὅπως κατήρτισεν αὐτὸ ἡ κοινοβουλευτικὴ ἐπιτροπή, διότι ἀντιθέτως θὰ ἔχωμεν πάντοτε ἀνοικτὴν τὴν θύραν τῆς παροχῆς διαρκῶς εὐεργετημάτων. Ἐφόσον ὑπάρχουν ἄτομα ἀπασχοληθέντα μὲ τὰς ἐπιστρατεύσεις καὶ ἐξ αἰτίας τῆς Πολιτείας μὴ δυνηθέντα νὰ παρακολουθήσουν τὰ μαθήματα, ταῦτα εἶναι ἄξια εὐεργετήματος. Καταλήγων κηρύσσεται ὑπὲρ τοῦ σχεδίου τῆς ἐπιτροπῆς, συμπληρουμένου διὰ τροπολογιῶν δι' ἀπαραιτήτους τινὰς κατηγορίας.

Ὁ κ. ***Μ. Μαντᾶς*** λέγει ὅτι ἐπὶ τῆς ὑπὸ συζήτησιν προτάσεως τῆς ἐπιτροπῆς ὑποβάλλει τροπολογίαν σύμφωνον κατὰ πάντα πρὸς τὸ ὑπὸ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ ὑποβληθὲν νομοσχέδιον.

Ὁ κ. ***Α. Ἀργυρὸς*** (Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας) δὲν νομίζει ὅτι τὸ νομοσχέδιον τῆς ἐπιτροπῆς ἀφίσταται πολὺ τοῦ ὑπουργικοῦ σχεδίου, διὰ τοῦτο προτείνει ὅπως γίνῃ ἀποδεκτὸν τὸ νομοσχέδιον ὡς διεσκευάσθη ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς, δηλοῖ δὲ ὅτι ἐπιφυλάσσεται νὰ φέρῃ κατὰ τὴν δευτέραν συζήτησιν τὰς ἐπ' αὐτοῦ τροπολογίας του.

Γίνεται μετὰ τοῦτο δι' ἀναστάσεως δεκτὸν τὸ νομοσχέδιον εἰς πρώτην κατ' ἀρχὴν καὶ κατ' ἄρθρον συζήτησιν.

Ἡ Βουλὴ δέχεται δι' ἀναστάσεως ὅπως ἡ δευτέρα συζήτησις τοῦ νομοσχεδίου διεξαχθῇ τὴν προσεχῆ Τετάρτην.

Γίνονται μετὰ τοῦτο δι' ἀναστάσεως δεκτὰ εἰς δευτέραν κατ' ἄρθρον καὶ σύνολον συζήτησιν τὰ κάτωθι νομοσχέδια.

1ον Περὶ κυρώσεως τῆς μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Βρεττανίας συναφθείσης συμφωνίας τὴν 11 Ἰανουαρίου 1927 ὡς καὶ ἑτέρων 6 συμβάσεων ἃς συνῆψεν ἡ Ἑλλὰς μετὰ τῆς αὐτῆς Μ. Βρεττανίας ἐν σχέσει πρὸς ὡρισμένας ἀποικίας καὶ κτήσεις αὐτῆς.

2ον. Περὶ κυρώσεως τῆς προσωρινῆς ἐμπορικῆς συμφωνίας μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Βελγίου.

3ον. Περὶ κυρώσεως τῆς προσωρινῆς ἐμπορικῆς συμφωνίας μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ τοῦ Βασιλείου τῶν Σέρβων—Κροατῶν καὶ Σλοβένων τῆς 10 Σεπτεμβρίου 1926.

4ον. Περὶ κυρώσεως τοῦ προσηρτημένου εἰς τὴν διεθνῆ τηλεγραφικὴν σύμβασιν τῆς Πετρουπόλεως διεθνοῦς τηλεγραφικοῦ κανονισμοῦ ὡς ἀνεθεωρήθη ὑπὸ τῆς διεθνοῦς τηλεγραφικῆς διασκέψεως τῶν Παρισίων τοῦ 1925, καὶ

5ον. Περὶ κυρώσεως συμφωνίας Μ. Βρεττανίας—Ἑλλάδος περὶ ἀμοιβαίας ἀναγνωρίσεως τῶν πιστοποιητικῶν καταμετρήσεως τῆς χωρητικότητος τῶν ἐμπορικῶν πλοίων, ἔχοντα οὕτω.

Περὶ κυρώσεως τῆς μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Μ. Βρεττανίας συναφθείσης συμφωνίας τὴν 11 Ἰανουαρίου 1927, ὡς καὶ ἑτέρων ἓξ Συμβάσεων, ἃς συνῆψεν ἡ Ἑλλὰς μετὰ τῆς αὐτῆς Μ. Βρεττανίας ἐν σχέσει πρὸς ὡρισμένας ἀποικίας κτήσεις αὐτῆς.

Ἄρθρον 1.

Ἡ ἐν Ἀθήναις τὴν 11 Ἰανουαρίου 1926 συνομολογηθεῖσα προσωρινὴ ἐμπορικὴ συμφωνία δι' ἀνταλλαγῆς διακοινώσεων μεταξὺ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν τῆς Ἑλλάδος καὶ τοῦ ἐν Ἀθήναις ἀντιπροσώπου τῆς Μ. Βρεττανίας ἐν σχέσει πρός τινας ἀποικίας καὶ κτήσεις ἥσσονος αὐτοδιοικήσεως, ἧς τὸ κείμενον ἔπεται, ἐν Ἀγγλικῷ πρωτοτύπῳ καὶ Ἑλληνικῇ μεταφράσει, ἔχει, ἀφ' ἧς κατηρτίσθη, πλήρη καὶ νόμιμον ἰσχύν.

Ἄρθρον 2.

Ὁμοίως ἔχουσιν, ἀφ' ἧς κατηρτίσθησαν, πλήρη καὶ νόμιμον ἰσχὺν αἱ κάτωθι ἓξ συμβάσεις, ὧν τὸ κείμενον ἔπεται ἐν Ἀγγλικῷ πρωτοτύπῳ καὶ Ἑλληνικῇ μεταφράσει καὶ ἃς συνῆψεν ἡ Ἑλλὰς μετὰ τῆς Μεγάλης Βρεττανίας, ἀφορώσας δὲ τὰς κάτωθι ἀποικίας καὶ κτήσεις αὐτῆς:

1) Τὰς Ἰνδίας δι' ἀνταλλαγῆς διακοινώσεων τὴν 11 Σεπτεμβρίου 1926.

2) Τὴν Κεϋλάνην δι' ἀνταλλαγῆς διακοινώσεων τὴν 26 Νοεμβρίου 1926.

3) Τὴν Νέαν Ζηλανδίαν δι' ἀνταλλαγῆς διακοινώσεων τὴν 13 καὶ 16 Νοεμβρίου 1926.

4) Τὰ Στενὰ τῆς Μαλάκας δι' ἀνταλλαγῆς διακοινώσεων τὴν 4 Νοεμβρίου 1926.

5) Τὴν Νέαν Γῆν δι' ἀνταλλαγῆς διακοινώσεων τὴν 20 Σεπτεμβρίου καὶ 22 Ὀκτωβρίου 1926, καὶ

6) Τὰς Νήσους Windward δι' ἀνταλλαγῆς διακοινώσεων τὴν 17 Νοεμβρίου 1926.

ΒΡΕΤΤΑΝΙΚΗ ΠΡΕΣΒΕΙΑ

Ἀριθ. Πρωτ. 263.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 2 Δεκεμβρίου 1926

Κύριε Ὑπουργέ,

Ἔχω τὴν τιμὴν νὰ πληροφορήσω τὴν Ὑμετέραν Ἐξοχότητα ὅτι ἡ Κυβέρνησις τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος ἐπιθυμεῖ νὰ καθορίσῃ τὴν θέσιν τῶν ἐξαρτωμένων ἀπὸ τῆς Μεγάλης Βρεττανίας χωρῶν ὡς πρὸς τὴν συνθήκην ἐμπορίας καὶ ναυτιλίας μεταξὺ Ἡνωμένου Βασιλείου καὶ Ἑλλάδος, τὴν ὑπογραφεῖσαν ἐν Λονδίνῳ τὴν 16ην Ἰουλίου 1926 καὶ ὡς πρὸς τὰς διακοινώσεις τὰς ἀνταλλαγείσας κατὰ τὴν ὑπογραφὴν ταύτης, καὶ θεωρεῖ ὅτι ἡ ἐπομένη συμφωνία θέλει γίνει παραδεκτὴ ὑπὸ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως.

2. Ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις ἀναλαμβάνει ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἀμοιβαιότητος νὰ ἀποδώσῃ ἀπὸ τῆς 11ης Σεπτεμβρίου 1926 τὴν διαφορὰν μεταξὺ τῶν δασμῶν τῶν εἰσπραχθέντων κατὰ τὴν εἰς Ἑλλάδα εἰσαγωγὴν ἐπὶ ἐμπορευμάτων παραχθέντων ἢ τυχόντων κατεργασίας ἔν τινι τῶν χωρῶν τῶν ἐξαρτωμένων ἀπὸ τὴν Αὐτοῦ Μεγαλειότητα, τῶν εἰδικῶς προσδιοριζομένων ἐν τῷ συνημμένῳ καταλόγῳ, καὶ τῶν δασμῶν εἰς οὓς τοιαῦτα ἐμπορεύματα θὰ ὑπόκεινται ἐν τῷ μέλλοντι κατὰ τὴν εἰς Ἑλλάδα εἰσαγωγήν, προκειμένου περὶ οἱασδήποτε τῶν ἐν λόγῳ ἐξαρτωμένων χωρῶν, ἧς ἡ προσχώρησις εἰς τὴν Συνθήκην τῆς 16 Ἰουλίου ἤθελεν ἀνακοινωθῇ, ἢ ἐν σχέσει πρὸς τὴν ὁποίαν ἤθελεν ἐπέλθῃ ἰδιαιτέρα συμφωνία μετὰ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως, ἐφ' ὅσον :

α') Ἑκάστη τῶν τοιούτων ἐξαρτωμένων χωρῶν θέλει παρέχει εἰς τὰ ἐμπορεύματα τὰ παραχθέντα ἢ τυχόντα κατεργασίας ἐν Ἑλλάδι, ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν μεταχείρισιν (treatment) τὴν παρεχομένην εἰς ἐμπορεύματα παραχθέντα ἢ ἐπεξεργασθέντα ἐν ἄλλῃ τινὶ χώρᾳ κατὰ τὴν εἰσαγωγὴν εἰς τὴν ἐξαρτωμένην χώραν, μεταχείρισιν οὐχὶ ὀλιγώτερον εὐνοϊκὴν ἐκείνης ἧς μέχρι τοῦδε ἀπήλαυεν ἡ Ἑλλάς.

BRITISH LEGATION

N. 263.

Athens, Decembre 2 1926.

Monsieur le Ministre,

I have the honour to inform Your Excellency that His Majesty's Government are desirous of defining the position of the British Dependencies in relation to the Treaty of Commerce and Navigation between the United Kingdom and Greece signed at London on July 16th 1926 and to the Notes exchanged at the time of signature, and they understand that the following agreement will be acceptable to the Hellenic Government.

2. The Hellenic Government undertakes on a basis of reciprocity to refund as from September 11th 1926 the difference between the duties collected on importation into Greece upon goods, the produce or manufacture of any of His Majestys Dependencies specified in the annexed list, and the duties to which such goods will in future be liable on importation into Greece in the case of any such Dependency, the accession of which to the Treaty of July 16th 1926 is notified, or in respect of which a separate agreement with the Hellenic Government is made, provided that:

a) Each such Dependency accords to goods, the produce or manufacture of Greece, in comparison with the treatment accorded to goods, the produce or manufacture of any other country on importation into that Dependency, treatment not less favourable than that which Greece had hitherto enjoyed;

β') Ἡ προσχώρησις ἑκάστης τῶν τοιούτων χωρῶν εἰς τὴν Συνθήκην τῆς 16ης Ἰουλίου 1926 ἀνακοινοῦται εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν ἢ συνάπτεται μετ' αὐτῆς χωριστὴ συμφωνία ἐντὸς διαστήματος τριῶν μηνῶν, ὑπολογιζομένων ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς ἀνταλλαγῆς τῶν ἐπικυρώσεων τῆς Συνθήκης τῆς 16ης Ἰουλίου 1926.

3. Ἐννοεῖται ὅτι οὐδὲν ἐν τῇ παρούσῃ συμφωνίᾳ θέλει ἀποστερήσει χώραν τινὰ ἐξαρτωμένην ἀπὸ τῆς Μεγάλης Βρεττανίας τῆς ἐλευθερίας νὰ προσχωρήσῃ ἢ οὐ εἰς τὴν Συνθήκην τῆς 16ης Ἰουλίου καθ' ὃ δύνται ἐν καιρῷ τῷ δέοντι νὰ θεωρήσῃ συμφέρον αὐτῆς καὶ ὅτι ἡ ἐνδεχομένη ἀπόφασις οἱασδήποτε τοιαύτης ἐξαρτωμένης χώρας ἐπὶ τοῦ προκειμένου δὲν θὰ θίξῃ τὴν θέσιν οἱασδήποτε ἄλλης ἐξαρτωμένης χώρας ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν ἀμοιβαίαν παραχώρησιν τὴν προσδιοριζομένην ἐν τῇ δευτέρᾳ παραγράφῳ τῆς παρούσης διακοινώσεως.

4. Ἐννοεῖται ὡσαύτως ὅτι οἱαδήποτε ἐξαρτωμένη χώρα, διὰ λογαριασμὸν τῆς ὁποίας ἔχει τυχὸν συναφθῇ συμφωνία παραδεκτὴ μεταξὺ τῆς Κυβερνήσεως τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος καὶ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως ἐν τῷ διαστήματι μεταξὺ τῆς 11ης Σεπτεμβρίου 1926 καὶ τῆς ἡμερομηνίας τῆς παρούσης διακοινώσεως, θὰ θεωρηθῇ ἐπίσης δικαιουμένη νὰ ἐπωφεληθῇ τῆς δοθείσης ὑπὸ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως ὑποσχέσεως ὡς πρὸς τὴν ἐπιστροφὴν τῶν δασμῶν τὴν προσδιοριζομένην ἐν τῇ 2 παραγράφῳ τῆς παρούσης.

5. Ἔχω τὴν τιμὴν νὰ παρακαλέσω τὴν Ὑμετέραν Ἐξοχότητα νὰ ἐπιβεβαιώσῃ τὴν ὑπὸ τῆς Ὑμετέρας Κυβερνήσεως ἀποδοχὴν τῆς συμφωνίας ταύτης.

Δράττομαι τῆς εὐκαιρίας ταύτης, κύριε Ὑπουργέ, διὰ νὰ ἐπαναλάβω πρὸς τὴν Ὑμετέραν Ἐξοχότητα τὴν ἔκφρασιν τῆς ἐξόχου τιμῆς μεθ' ἧς διατελῶ.

ΔΟΥΓΛΑΣ ΜΑΚΚΙΛΛΟΠ

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΑΠΟΙΚΙΩΝ

Γάμπια.
Βρεττανικὴ Γουϊάνα.
Νιγηρία.
Ἰαμαϊκή.
Κύπρος.
Νῆσοι Leeward.
Παλαιστίνη.
Ἅγιος Χριστόφορος καὶ Νέβις.
Χογκόν.
Πρενάδα.
Μαυρίκιος.
Ἅγιος Βικέντιος.
Στενὰ Μαλάκας.
Βαρβάδος.
Βερμούδαι.
Χρυσῆ Ἀκτή.
Βρεττανικὸν Χονδούρας.
Σιέρα Λεόνε.
Νῆσοι Turks καὶ Καΐκος.
Μάλτα.
Δομινίκη.
Κεϋλάνη.
Τρινιδὰδ καὶ Τοβάγο.
Αἱ Χῶραι τῶν Μαλαίων.
Ἅγία Λουκία.
Seychelles.
Νῆσοι Φαλκλάνδης καὶ Ἁγία Ἑλένη.
Βιχάμας.

b) The accession of each such Dependency to the Treaty of July 16th 1926 is notified to or a separate agreement concluded with the Hellenic Comvernent within a period of three months counting from the date of exchange of ratifications of the Treaty of July 16th 1926.

3. It is understood that nothing in this Agreement shall deprive any British Dependency of its liberty to accede or not to accede to the Treaty of July 16th 1926 as it may in due course consider to be in its best interests, and that the eventual decision of any such Dependency in that matter shall not affect the position of any other such Dependency in regard to the mutual concession specified in the second paragraph of this Note.

4) It is further understood that any such Dependency, on account of which an acceptable agreement may have been concluded between His Majesty's Government and the Hellenic Government in the interval betwee September 11th 1926 and the date of this Note, shall nbe regarded as equally to receive the benefits of the undertaking given by the Hellenic Government as to the refund of duties specified in paragraph 2 hereof.

5) I have the honour to request that Your Excellency will confirm your Government's acceptance of this agreement.

I avail myself of this opportunity, Monsieur le Ministre, to renew to Your Excellency the expression of my highest consideration.

DOUGLAS MACKILLOP

LIST OF DEPENDNCIES

Gambia
Gold Coast
Nigeria
Sierra Leone
Cyprus
Malta
Palestine
Ceylon
Hongkong
Malay States
Mauritius
Seychelles
Straits Settlements
Bahamas
Barbados
Bermuda
British Guyana
Britihs Honduras
Jamaica
Turks Islands and Caicos Islands
Leeward Islands
Dominica
Saint Christopher and Nevis
Trinidad and Tobago
Grenada
Saint Lucia
Saint Vincent
Falkland Islands
St. Helena

Ἀριθ. 39821.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 11 Ἰανουαρίου 1927.

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΤΩΝ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΠΡΕΣΒΕΥΤΗΝ ΤΗΣ ΑΓΓΛΙΑΣ ΕΙΣ ΑΘΗΝΑΣ

Κύριε Πρέσβυ,

Ἔχω τὴν τιμὴν νὰ γνωρίσω Ὑμῖν τὴν λῆψιν τῆς ἐπιστολῆς, ἣν μοὶ ἀπηύθυνεν ἐν ὀνόματι τῆς Κυβερνήσεως τῆς Α. Μ. ὁ προκάτοχος ὑμῶν τῇ 2 Δεκεμβρίου 1926 ὑπ' ἀριθ. 263 διὰ νὰ μοὶ γνωρίσῃ τὴν πρότασιν τῆς Βρεττανικῆς Κυβερνήσεως ὅσον ἀφορᾷ συμφωνίαν πρὸς καθορισμὸν τῆς θέσεως τῶν ἐξαρτωμένων ἀπὸ τὴν Μ. Βρεττανίαν χωρῶν ἐν σχέσει πρὸς τὴν σύμβασιν ἐμπορίου καὶ βιομηχανίας τὴν ἐν Λονδίνῳ ὑπογραφεῖσαν τῇ 16 Ἰουλίου 1926 καὶ τὰς ἀνταλλαχθείσας διακοινώσεις κατὰ τὴν ὑπογραφὴν τῆς ῥηθείσης συμβάσεως, συμφωνίαν ἔχουσαν οὕτω :

ι

Ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις ἀναλαμβάνει ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἀμοιβαιότητος νὰ ἀποδώσῃ ἀπὸ τῆς 11ης Σεπτεμβρίου 1926 τὴν διαφορὰν μεταξὺ τῶν δασμῶν τῶν εἰσπραχθέντων κατὰ τὴν εἰς Ἑλλάδα εἰσαγωγὴν ἐπὶ ἐμπορευμάτων παραχθέντων ἢ τυχόντων κατεργασίας ἔν τινι τῶν χωρῶν τῶν ἐξαρτωμένων ἀπὸ τὴν Αὐτοῦ Μεγαλειότητα, τῶν ἐδικῶς προσδιορισμένων ἐν τῷ συνημμένῳ καταλόγῳ, καὶ τῶν δασμῶν εἰς οὓς τοιαῦτα ἐμπορεύματα θὰ ὑπόκεινται ἐν τῷ μέλλοντι κατὰ τὴν εἰς Ἑλλάδα εἰσαγωγὴν προκειμένου περὶ οἱασδήποτε τῶν ἐν λόγῳ ἐξαρτωμένων χωρῶν, ἧς ἡ προσχώρησις εἰς τὴν Συνθήκην τῆς 16ης Ἰουλίου 1926 ἤθελεν ἀνακοινωθῇ ἢ ἐν σχέσει πρὸς τὴν ὁποίαν ἤθελεν ἐπέλθῃ ἰδιαιτέρα συμφωνία μετὰ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως, ἐφ' ὅσον :

α') Ἑκάστη τῶν τοιούτων ἐξαρτωμένων χωρῶν θέλει παρέχει εἰς τὰ ἐμπορεύματα τὰ παραχθέντα ἢ τυχόντα κατεργασίας ἐν Ἑλλάδι, ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν μεταχείρισιν (treatment) τὴν παρεχομένην εἰς ἐμπορεύματα παραχθέντα ἢ ἐπεξεργασθέντα ἐν ἄλλῃ τινὶ χώρᾳ κατὰ τὴν εἰσαγωγὴν εἰς τὴν ἐξαρτωμένην χώραν, μεταχείρισιν οὐχὶ ἧττον εὐνοϊκὴν ἐκείνης ἧς μέχρι τοῦδε ἀπήλαυεν ἡ Ἑλλάς.

β') Ἡ προσχώρησις ἑκάστης τῶν τοιούτων χωρῶν εἰς τὴν Συνθήκην τῆς 16ης Ἰουλίου 1926 ἀνακοινοῦται εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν ἢ συνάπτεται μετ' αὐτῆς χωριστὴ συμφωνία ἐντὸς διαστήματος τριῶν μηνῶν, ὑπολογιζομένων ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς ἀνταλλαγῆς τῶν ἐπικυρώσεων τῆς Συνθήκης τῆς 16ης Ἰουλίου 1926.

3. Ἐννοεῖται ὅτι οὐδὲν ἐν τῇ παρούσῃ συμφωνίᾳ θέλει ἀποστερήσει χώραν τινὰ ἐξαρτωμένην ἀπὸ τῆς Μεγάλης Βρεττανίας τῆς ἐλευθερίας νὰ προσχωρήσῃ ἢ οὐ εἰς τὴν Συνθήκην τῆς 16ης Ἰουλίου καθ' ὃ δύναται ἐν καιρῷ τῷ δέοντι νὰ θεωρήσῃ συμφέρον αὐτῆς καὶ ὅτι ἡ ἐνδεχομένη ἀπόφασις οἱασδήποτε τοιαύτης ἐξαρτωμένης χώρας ἐπὶ τοῦ προκειμένου δὲν θὰ θίξῃ τὴν θέσιν οἱασδήποτε ἄλλης ἐξαρτωμένης χώρας ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν ἀμοιβαίαν παραχώρησιν, τὴν προσδιοριζομένην ἐν τῇ δευτέρᾳ παραγράφῳ τῆς παρούσης διακοινώσεως.

4. Ἐννοεῖται ὡσαύτως ὅτι οἱαδήποτε ἐξαρτωμένη χώρα, διὰ λογαριασμὸν τῆς ὁποίας ἔχει τυχὸν συναφθῇ συμφωνία παραδεκτὴ μεταξὺ τῆς Κυβερνήσεως τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος καὶ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως ἐν τῷ διαστήματι μεταξὺ τῆς 11ης Σεπτεμβρίου 1926 καὶ τῆς ἡμερομηνίας τῆς παρούσης διακοινώσεως, θὰ θεωρηθῇ ἐπίσης δικαιουμένη νὰ ἐπωφεληθῇ τῆς δοθείσης ὑπὸ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως ὑποσχέσεως ὡς πρὸς τὴν ἐπιστροφὴν τῶν δασμῶν τὴν προσδιοριζομένην ἐν τῇ 2α παραγράφῳ τῆς παρούσης.

Λαμβάνων ὑπὸ σημείωσιν ἐν ὀνόματι τῆς Κυβερνήσεώς

No 39821.

Athènes, le 11 Janvier 1927.

LE MINISTRE DES AFFAIRES ETRANGERES DE GRECE

AU MINISTRE DE GRANDE BRETAGNE À ATHENES

Monsieur le Ministre,

J'ail 'honneur d'accuser réception de la lettre que votre prédécesseur a bien voulu m'adresser au nom du Gouvernement de Sa Majesté, en date du 3 Décembre dernier, sub No 263, pour me faire part de la proposition du Gouvernement Britannique concernant un arrangement définissant la position des Dépendances Britanniques par rapport au traité de commerce et de navigation entre la Gréce et le Royaume Uni signé à Londres le 16 Juillet 1926 et aux notes échangées en même temps que la signature du traité, arrangement dont la teneur a comme suit :

Le Gouvernement Hellénique entreprend sur la base de la réciprocité, de retourner la différence entre les droits de douane perçus à l'importation en Grèce à partir du 11 Septembre 1926 de marchandises, produits ou manufacturés en provenance d'une des Dépendances de Sa Majesté énumérées dans la liste ci-jointe et des droits de douane dont les-dites marchandises seront passibles à l'avenir à leur importation en Grèce en porvenance d'une quelconque de ces dépendances dont l'accession au traité du 16 Juillet 1926 a été notifiée ou au sujet de laquelle un arrangement signé a eu lieu avec le Gouvernement Hellénique en tant que :

a') Chacune de ces dépendances accorde aux marchandises, produits ou manufacturés de Grèce, en comparaison au traitement accordé aux marchandises, produits ou manufacturés de tout autre pays à leur importation dans cette Dépendance, un traitément non moins favorable à celui dont la Grèce a bénéficié jusqu'ici.

b) que l'accession de chacune de ces Dépendances au traité du 16 Juillet 1926 soit notifiée ou qu'un arrangement séparé soit conclu avec le Gouvernement Hellénique dans un délai de trois mois à partir de la date de l'échange des ratifications du traité du 16 Juillet 1926.

3) Il est entendu que rien ne peut dans cet accord priver une Dépendance Britannique de la liberté d' accéder ou non au traité de 16 Juillet 1926, suivant qu'elle considérera ceci, en temps utile, conforme ou non à ses intérêts et que la décision éventuelle d'une de ces Dépendances ne peut en rien affecter la situation de toute autre Dépendance en ce qui concerne la concession eventuelle spécifiée dans le second paragraphe de cette note.

4) Il est en plus entendu que toute Dépendance à l'égard de laquelle un arrangement acceptable est intervenu, entre le Gouvernement de sa Majesté et le Gouvernement Hellénique dans l'intervalle du 11 septembre 1926 à la date de la présente note sera considérée également en droit de bénéficier de l'engagement pris, par le Gouvernement Hellénique en ce qui concerne le retour des droits en donane spécifié dans le paragraphe No. 3 ci—dessus.

En prenant note au nom de nom Gouvernemen,

μου την ἀνωτέρω δήλωσιν, ἔχω τὴν τιμὴν νὰ ἐπιβεβαιώσω ὑμῖν, κύριε Πρέσβυ, τὴν συγκατάθεσιν τῆς Κυβερνήσεώς του εἰς τὴν σύναψιν τῆς προτεινομένης συμφωνίας ἐντὸς τῶν ἀνωτέρω ὅρων.

Δέξασθε κ. λ. π.

Α. ΜΙΧΑΛΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΑΠΟΙΚΙΩΝ

Γάμπια
Βρεττανικὴ Γουιάνα
Νιγέρια
Ἰαμαϊκὴ
Κύπρος
Νῆσοι Leeward
Παλαιστίνη..
Ἅγιος Χριστόφορος καὶ Νέβις
Χογκόγκ
Γρενάδα
Μαυρίκιος
Ἅγιος Βικέντιος
Στενὰ Μαλάκας
Βαρβάδος
Βερμοῦδαι
Χρυσῆ Ἀκτὴ
Βρεττανικὸν Χονδούρας
Σιέρα Λεόνε
Νῆσοι Turks καὶ Καΐκος
Μάλτα
Δομίνικη
Κευλάνη
Τρινιδὰδ καὶ Τυβάγο
Αἱ Χῶραι τῶν Μαλαίων
Ἁγία Λουκία
Seychelles
Νῆσοι Φαλκλάνδης καὶ Ἁγία Ἑλένη
Βαχάμας

ΑΓΓΛΙΚΗ ΠΡΕΣΒΕΙΑ

Ἀριθ. 205.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 11 Σεπτεμβρίου 1926.

Πρὸς τὴν Αὐτοῦ Ἐξοχότητα
τὸν Κύριον Π. Ἀργυρόπουλον
Ὑπουργὸν ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν

Ἔνταῦθα

Κύριε Ὑπουργέ,

Συμφώνως πρὸς ὁδηγίας ἃς ἔλαβον παρὰ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος, ἔχω τὴν τιμὴν νὰ γνωρίσω τῇ Ὑμετέρᾳ Ἐξοχότητι ὅτι ἡ Κυβέρνησις τῶν Ἰνδιῶν εἶναι διατεθειμένη νὰ ἐφαρμόσῃ ἐξ ὁλοκλήρου ἀπὸ τῆς ἡμερομηνίας τῆς παρούσης τὴν ρήτραν τοῦ μᾶλλον εὐνουμένου Κράτους ἐπὶ τῶν παραγομένων ἢ κατασκευαζομένων ἐν Ἑλλάδι εἰδῶν κατὰ τὴν εἰσαγωγὴν αὐτῶν εἰς τὰς Ἰνδίας καὶ ἐπὶ πλέον νὰ μειώσῃ ἀπὸ τῆς ἡμερομηνίας ταύτης τὸν ὑφιστάμενον ἐπὶ τῆς Κορινθιακῆς σταφίδος δασμὸν κατὰ τὴν εἰς τὰς Ἰνδίας εἰσαγωγήν της εἰς τρόπον ὥστε οὗτος νὰ ἰσοδυναμῇ πρὸς 2 σελλίνια κατὰ 100 ἀγγλικὰς λίτρας, ὑπὸ τὸν ὅρον ὅτι πάντα τὰ εἴδη τὰ παραγόμενα ἢ κατασκευαζόμενα εἰς τὰς Ἰνδίας θὰ ἀπολαύωσιν ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς παρούσης ὁλοκλήρου καὶ ἄνευ ὅρων τῆς ρήτρας τοῦ μᾶλλον εὐνουμένου Κράτους κατὰ τὴν εἰσαγωγὴν αὐτῶν εἰς Ἑλλάδα, καὶ ἐπὶ πλέον ὅτι τὰ εἴδη τὰ ἀναφερόμενα ἐν τῷ πίνακι τῷ προσηρτημένῳ τῇ μεταξὺ τῆς Ἑλλάδος καὶ Ἀγγλίας Συνθήκῃ Ἐμπορίας καὶ Ναυτιλίας τῇ ὑπογραφείσῃ ἐν Λονδίνῳ τῇ 16 Ἰουλίου 1926, ἐφ' ὅσον παρήχθησαν ἢ κατεσκευάσθησαν εἰς τὰς Ἰνδίας, δὲν θέλουσιν ὑποβληθῇ

ἀπὸ τῆς ἡμέρας ταύτης κατὰ τὴν εἰσαγωγὴν αὐτῶν εἰς τὴν Ἑλλάδα εἰς δασμοὺς ἀνωτέρους τῶν ἐν τῷ εἰρημένῳ πίνακι ὁριζομένων.

Θὰ εἶμαι εὐγνώμων εἰς τὴν Ὑμ. Ἐξοχότητα νὰ εὐαρεστηθῇ καὶ μοὶ γνωρίσῃ ἐὰν ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις συμφωνεῖ ὅπως αἱ ἀνωτέρω προτάσεις ἀποτελέσωσιν ἓν modus vivendi μέχρι τῆς συνομολογήσεως ὁριστικῆς συμφωνίας μετὰ τῆς Κυβερνήσεως τῶν Ἰνδιῶν.

Διατελῶ κλπ.

MILNE CHEETCAHM

Ἀριθ. 29321.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 11 Σεπτεμβρίου 1926.

Πρὸς τὸν Κύριον
Milne Cheetham
Ἔκτακτον Ἀπεσταλμένον
καὶ Πληρεξούσιον Ὑπουργὸν τῆς Μεγάλης Βρεττανίας

Ἔνταῦθα

Κύριε Πρέσβυ,

Ἔχω τὴν τιμὴν νὰ γνωρίσω Ὑμῖν τὴν λῆψιν τῆς σημερινῆς ἐπιστολῆς τῆς Ὑμετέρας Ἐξοχότητος ὑπ' ἀριθ. 205 ἐχούσης οὕτω :

«Συμφώνως πρὸς ὁδηγίας, ἃς ἔλαβον παρὰ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος, ἔχω τὴν τιμὴν νὰ γνωρίσω τῇ Ὑμετέρᾳ Ἐξοχότητι ὅτι ἡ Κυβέρνησις τῶν Ἰνδιῶν εἶναι διατεθειμένη νὰ ἐφαρμόσῃ ἐξ ὁλοκλήρου ἀπὸ τῆς ἡμερομηνίας τῆς παρούσης τὴν ρήτραν τοῦ μᾶλλον εὐνουμένου Κράτους ἐπὶ τῶν παραγομένων ἢ κατασκευαζομένων ἐν Ἑλλάδι εἰδῶν κατὰ τὴν εἰσαγωγὴν αὐτῶν εἰς τὰς Ἰνδίας καὶ ἐπὶ πλέον νὰ μειώσῃ ἀπὸ τῆς ἡμερομηνίας ταύτης τὸν ὑφιστάμενον ἐπὶ τῆς Κορινθιακῆς σταφίδος δασμὸν κατὰ τὴν εἰς τὰς Ἰνδίας εἰσαγωγήν της, εἰς τρόπον ὥστε οὗτος νὰ ἰσοδυναμῇ πρὸς 2 σελλίνια κατὰ 100 ἀγγλικὰς λίτρας ὑπὸ τὸν ὅρον ὅτι πάντα τὰ εἴδη τὰ παραγόμενα ἢ κατασκευαζόμενα εἰς τὰς Ἰνδίας θὰ ἀπολαύωσιν ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς παρούσης ὁλοκλήρου καὶ ἄνευ ὅρων τῆς ρήτρας τοῦ μᾶλλον εὐνουμένου Κράτους κατὰ τὴν εἰσαγωγὴν αὐτῶν εἰς Ἑλλάδα, καὶ ἐπὶ πλέον ὅτι τὰ εἴδη τὰ ἀναφερόμενα ἐν τῷ πίνακι τῷ προσηρτημένῳ τῇ μεταξὺ τῆς Ἑλλάδος καὶ Ἀγγλίας Συνθήκῃ Ἐμπορίας καὶ Ναυτιλίας τῇ ὑπογραφείσῃ ἐν Λονδίνῳ τῇ 16 Ἰουλίου 1926,ἐφ' ὅσον παρήχθησαν ἢ κατεσκευάσθησαν εἰς τὰς Ἰνδίας, δὲν θέλουσι, ὑποβληθῇ ἀπὸ τῆς ἡμέρας ταύτης κατὰ τὴν εἰσαγωγὴν αὐτῶν εἰς τὴν Ἑλλάδα εἰς δασμοὺς ἀνωτέρους τῶν ἐν τῇ εἰρημένῳ πίνακι ὁριζομένων.

Θὰ εἶμαι εὐγνώμων εἰς τὴν Ὑμετέραν Ἐξοχότητα νὰ εὐαρεστηθῇ καὶ μοὶ γνωρίσῃ, ἐὰν ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις συμφωνεῖ ὅπως αἰἀνωτέρω προτάσεις ἀποτελέσωσι,ἐν modus vivendi μέχρι τῆς συνομολογήσεως ὁριστικῆς συμφωνίας μετὰ τῆς Κυβερνήσεως τῶν Ἰνδιῶν».

Λαμβάνων ὑπὸ σημείωσιν τὰς ἀνωτέρω δηλώσεις, ἔχω τὴν τιμὴν νὰ πληροφορήσω τὴν Ὑμετέραν Ἐξοχότητα ὅτι ἀντιστοίχως ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις συμφωνεῖ, ὅπως τὰ προϊόντα τῆς γῆς καὶ τῆς βιομηχανίας τῶν Ἰνδιῶν ἀπολαύωσιν ἐξ ὁλοκλήρου καὶ ἄνευ ὅρων κατὰ τὴν εἰσαγωγὴν αὐτῶν ἐν Ἑλλάδι τῶν εὐνοιῶν τῶν παρεχομένων εἰς τὸ μᾶλλον εὐνουμένων Κράτος καὶ ὅτι τὰ εἴδη τὰ ἀναφερόμενα ἐν τῷ πίνακι τῷ προσηρτημένῳ τῇ μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Ἀγγλίας Συνθήκῃ Ἐμπορίας καὶ Ναυτιλίας τῇ ὑπογραφείσῃ ἐν Λονδίνῳ τῇ 1 Ἰουλίου 1926, ἐφ' ὅσον παρήχθησαν ἢ κατεσκευάσθησαν εἰς τὰς Ἰνδίας, δὲν θέλουσιν ὑποβληθῇ κατὰ τὴν εἰς τὴν Ἑλλάδα εἰσαγωγὴν αὐτῶν εἰς δασμοὺς ἀνωτέρους τῶν ἐν τῷ εἰρημένῳ πίνακι ὁριζομένων.

Δέξασθε κ. π. λ..

Θ ΠΕΤΜΕΖΑΣ

des **déclarations** susmentionnées, j'ai l'honneur de vous confirmer, Monsieur le Ministre, l'assentiment de mon Gouvernement, à la conclusion de l'accord proposé dans les termes précités.

Veuillez agréer, Monsieur le Ministre, l'assurance de mahaite consifération.

A. MICHALACOPOULOS

LIST OF DEPENDENCIES

Cambia.
Gold Coast.
Nigeria.
Sierra Leone.
Cyprus.
Malta.
Palestine.
Ceylon.
Hongkong.
Malay States.
Mauritius.
Seychelles.
Straits Settlements.
Bahamas.
Barbados.
Bermuda.
British Guyana.
British Honduras.
Jamaica.
Turks Islands and Caicos Islands.
Leemard Islands.
Dominica.
Saint Christopher and Nevis.
Trinidad and tobago.
Grenada.
Saint Lucia.
St. Vincent.
Falkland Islands.
St. Helène.

BRITISH LEGATION

No. 205.

Athens 11th September 1926.

Son Excellence
Monsieur P. Argyropoulos
Ministre des Affaires Etrangères

En Ville

Monsieur le Ministre,

In compliance with the instructions which I have received from His Majesty's Principal Secretary of State for Foreign Affairs, I have the honour to inform Your Excellency that the Government of India are prepared to extend, as from the date of the present Note, complete most favored nation treatment to all goods produced or manufactured in Greece on importation into India and, further to reduce from this day the existing customs duty on currants, the produce of Greece, on importation into India, to a duty equiva lent to two shillings per hundredweight, on the understanding that all goods produced or manufactured in India shall enjoy, as from the date of the present Note, complete and unconditional most favoured nation treatment on importation into Greece; and further, that the articles enumerated in the schedule to the Treaty of Commerce and Navigation between the United Kingdom and signed in London on july 16th 1926 produced or manufactured in India shall not, as from this day, be subjected on importation into Greece to higher duties than those specified in the schedule.

2. I should be grateful if Your Excellency would be good enough to inform me whether the Hellenic Government agree to the proposals set forth herein as a modus vivendi pending the conclusion of a formal agreement with the Gouvernment of India.

I avail myself of this opportunity, Monsieur le Ministre, to renew to Your Ecellency the expression of my highest consideration.

MILNE CHEETHAM

No. 29321.

Athènes, le 11 Septembre 1926.

. Son Excellence
Sir Milne Cheethan
Envoyé Extraordinaire
et Ministre Plénipotentiaire de Grande Bretagne

En Ville

Monsieur le Ministre,

J'ai l'honneur d'accuser réception de la Note que Votre Excellence a bien voulu m'adresser en date de ce jour No. 205 ainsi conçue :

«In compliance with the instruction, uhich I have received from His Majesty's Principal Secretary of State for Foreign Affaires, I have the honour to inform Your Excellency that the Gouvernment of India are prepared to extend, as from the date of the present Note, complete most favoured nation treatment to all goods produced or manufactured in Greece on importation into India and further, to reduce as from this day the existing customs duty on currants, the produce of Greece, on importation into India, to a duty equivalent to two shillings per hundredweight, on the understanding that all goods produced or manufactured in India shall enjoy, as from the date of the present Note, complete and unconditional most favoured nation treatment on importation into Greece; and further, that the articles enumerated in the schedule to the Treaty of Commerce and Navigation between the United Kingdom and Greece signad in London on July 16th 1926 produced or manufactured in India shall not, as from this day, be subjected on importation into Greece to higher duties than those specified in the schedule.

2. I should be grateful if Your Excellency would be good enough to inform me whether the Hellénic Gouvernment agree to the proposal set forth herein as a modus vivendi pending the conclusion of a formal agreement with the Government of India».

En prenant acte de ces déclarations j'ai l'honneur d'informer Votre Excellence que le Gouvernement Hellénique de son côté est d'accord pour soumettre les produits du sol ou de l'industrie des Indes à leur importation en Grèce au traitement complet et sans conditions, de la nation la plus favorisée et que les articles énumérés dans la liste annexée au traité de commerce et de navigation entre la Grèce et le Royaume Uni signé à Londres le 16 Juillet 1926, produits ou manufacturés aux Indes n'acquitteront pas à leur importation en Grèce des droits plus élevés à ceux fixés dans la dite liste.

Je saisis cette occasion, Monsieur le Ministre, de reitérer à Votre Excellence les assurances de ma haute considération.

TH. PETMEZAS

ΑΓΓΛΙΚΗ ΠΡΕΣΒΕΙΑ

'Αριθ. πρωτ. 257

'Εν 'Αθήναις τῇ 26 Νοεμβρίου 1926.

Πρὸς τὴν Αὐτοῦ 'Εξοχότητα
τὸν κύριον Π. 'Αργυρόπουλον
'Υπουργὸν ἐπὶ τῶν 'Εξωτερικῶν

Κύριε Ὑπουργέ,

Συμφώνως πρὸς ὁδηγίας, ἃς ἔλαβον παρὰ τοῦ 'Υπουργοῦ τῶν 'Εξωτερικῶν τῆς Α. Μεγαλειότητος, ἔχω τὴν τιμὴν ν' ἀνακοινώσω τῇ 'Υμετέρᾳ 'Εξοχότητι ὅτι ἡ Κυβέρνησις τῆς Κεϋλάνης εἶναι διατεθειμένη νὰ ἐφαρμόσῃ ἐξ ὁλοκλήρου ἀπὸ τὴν 1 τοῦ προσεχοῦς μηνὸς Δεκεμβρίου τὴν ρήτραν τοῦ μᾶλλον εὐνοουμένου Κράτους ἐπὶ τῶν παραγομένων ἢ κατασκευαζομένων ἐν 'Ελλάδι εἰδῶν κατὰ τὴν εἰσαγωγὴν αὐτῶν ἐν Κεϋλάνῃ καὶ νὰ μειώσῃ ἀπὸ τῆς ἡμερομηνίας ταύτης τὸν ὑφιστάμενον ἐπὶ τῆς Κορινθιακῆς σταφίδος δασμὸν κατὰ τὴν εἰς Κεϋλάνην εἰσαγωγήν της εἰς τρόπον ὥστε οὗτος νὰ ἰσσοδυναμῇ πρὸς 2 σελλίνια κατὰ 100 'Αγγ. λίτρας, ὑπὸ τὸν ὅρον ὅτι πάντα τὰ εἴδη τὰ παραγόμενα ἢ κατασκευαζόμενα εἰς τὴν Κεϋλάνην θὰ ἀπολαύωσιν ἀπὸ τῆς 1 Δεκεμβρίου ὁλοκλήρου καὶ ἄνευ ὅρων τῆς ρήτρας τοῦ μᾶλλον εὐνοουμένου Κράτους εἰσαγωγὴν αὐτῶν εἰς 'Ελλάδα καὶ ἐπὶ πλέον ὅτι τὰ εἴδη τὰ ἀναφερόμενα ἐν τῷ πίνακι τῶν προσηρτημένῃ τῇ μεταξὺ 'Αγγλίας καὶ 'Ελλάδος Συνθήκῃ 'Εμπορίας καὶ Ναυτιλίας τῇ ὑπογραφείσῃ ἐν Λονδίνῳ τῇ 16 'Ιουλίου 1926, ἐφ' ὅσον παρήχθησαν ἢ κατεσκευάσθησαν ἐν Κεϋλάνῃ, δὲν θέλουσιν ὑποβληθῇ ἀπὸ τῆς ἡμέρας ταύτης κατὰ τὴν εἰσαγωγὴν αὐτῶν εἰς τὴν 'Ελλάδα εἰς δασμοὺς ἀνωτέρους τῶν ἐν τῷ εἰρημένῳ πίνακι ὁριζομένων.

2) Αἱ προτεινόμεναι συμφωνίαι θὰ τεθῶσιν ἐν ἰσχύι ἀπὸ τῆς 1 Δεκεμβρίου, ἀλλ' ὑπονοεῖται ὅτι θὰ δοθῇ ὑπὸ τῆς 'Ελληνικῆς Κυβερνήσεως ἀναδρομικὴ ἰσχὺς εἰς τὰς δασμολογικὰς διατάξεις τῶν συμφωνιῶν ἐφ' ὅσον πρόκειται περὶ δασμῶν εἰσπραχθέντων ἀπὸ τῆς 11 Σεπτεμβρίου ἐ. ἔ. συμπεριλαμβανομένης, ἐπὶ εἰδῶν προερχομένων ἢ παραχθέντων ἐν Κεϋλάνῃ.

3) Θὰ εἶμαι εὐγνώμων εἰς τὴν 'Υμετ. 'Εξοχότητα νὰ εὐαρεστηθῇ καὶ μοὶ γνωρίσῃ ἐὰν ἡ 'Ελληνικὴ Κυβέρνησις συμφωνεῖ ὅπως αἱ ἀνωτέρω προτάσεις ἀποτελέσωσιν ἓν modus vivendi μέχρι συνομολογήσεως ὁριστικῆς συμφωνίας μετὰ τῆς Κυβερνήσεως τῆς Κεϋλάνης.

Διατελῶ κ.λπ.

ΔΟΥΓΛΑΣ ΜΑΚΙΛΟΠ

'Αριθ. 36617.

'Εν 'Αθήναις τῇ 26 Νοεμβρίου 1926.

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΤΩΝ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΕΠΙΤΕΤΡΑΜΜΕΝΟΝ ΤΗΣ ΑΓΓΛΙΑΣ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Κύριε Ἐπιτετραμμένε,

"Εχω τὴν τιμὴν νὰ γνωρίσω 'Υμῖν τὴν λῆψιν τῆς ὑπὸ σημερινὴν ἡμερομηνίαν ὑμετέρας ἐπιστολῆς ὑπ' ἀριθ. 257 ἐχούσης οὕτω :

«Συμφώνως πρὸς ὁδηγίας, ἃς ἔλαβον παρὰ τοῦ 'Υπουργοῦ τῶν 'Εξωτερικῶν τῆς Α. Μεγαλειότητος, ἔχω τὴν τιμὴν ν' ἀνακοινώσω τῇ 'Υμετέρᾳ 'Εξοχότητι ὅτι ἡ Κυβέρνησις

BRITISH LEGATION

No 257

Athnes, November 26th 1926.

Son Excellence
Monsieur P. Argyropoulos
Ministre des Affaires Etrangères

Monsiuer le Ministre,

In compliance with instructions which I have received from His Majesty' s Principal Secretary of State for Foreign Afairs I have the honour to inform Your Excellency that the Government of Ceylon are prepared to extend, as from the lst of December next, complete most favoured nation treatment to all goods produced or manufactured in Greece on importation into Ceylon and, further, to reduce as from that day the existing customs duty on currants, the produce of Greece, on importation into Ceylon to a duty equivalent to two shillings per hundredweight, on the understanding that all goods produced or manufactured in Ceylon shall enjoy, as from December lst, complete and unconditional most favoured nation treatment on importation into Greece; and further that the articles enumerated in the Schedule to the Treaty of Commerce and Navigation between the United Kingdom and Greece signed in London on fuly 16th 1926 produced or manufactured in Ceylon shall not, as from that day, be subject on importation into Greece, to higher duties than those specified in the Schedule.

2. The proposed arrangements shall come into force on December lst next, but it is understood that a retroactive effect will be given by the Hellenic Government to the tariff provisions of the agreement so far as concerns duties charged since Septembre the llth, inclusive, on goods originating from or the produce of Ceylon.

3. I should be grateful if Your Excellency will be good enough to inform me whether the Hellenic Government agree to the proposal set forth herein as a modus vivendi pending the conclusion of a formal agreement with the Government of Ceylon.

I avail myself of this opportunity, Monsieur le Ministre to renew to Your Excellency the expression of my highest consi deration.

DOUGLAS MACKILOPP.

No. 36617.

Athens 26 November 1926

LE MINISTRE DES AFFAIRES ETRANGERES
DE GRECE
AU CHARGÉ D' AFFAIRES
DEGRANDE RRETAGNE

Monsieur le Chargé d'Affaires,

J'ai l'honneur d'accuser réception de la lettre que vous avez bien voulu m'adresser en date d'aujourd'hui No 257 ainsi conçue :

»In compliance with instructions which I have received from His Majesty's Principal Secretary of State for Foreign Affair I have the honour to inform Your

τῆς Κεϊλάνης εἶναι διατεθειμένη νὰ ἐφαρμόσῃ ἐξ ὁλοκλήρου ἀπὸ τὴν 1ην τοῦ προσεχοῦς μηνὸς Δεκεμβρίου τὴν ρήτραν τοῦ μᾶλλον εὐνοουμένου Κράτους ἐπὶ τῶν παραγομένων ἢ κατασκευαζομένων ἐν 'Ελλάδι εἰδῶν κατὰ τὴν εἰσαγωγὴν αὐτῶν ἐν Κε λάνῃ καὶ νὰ μειώσῃ ἀπὸ τῆς ἡμερομηνίας ταύτης τὸν ὑφιστάμενον ἐπὶ τῆς Κορινθιακῆς σταφίδος δασμὸν κατὰ τὴν εἰς Κευλάνην εἰσαγωγήν της εἰς τρόπον ὥστε οὗτος νὰ ἰσοδυναμῇ πρὸς 2 σελλίνια κατὰ 100 ἀγγλικὰς λίτρας, ὑπὸ τὸν ὅρον ὅτι πάντα τὰ εἴδη τὰ παραγόμενα ἢ κατασκευαζόμενα εἰς τὴν Κε λάνην θὰ ἀπολαύωσιν ἀπὸ τῆς 1 Δεκεμβρίου ὁλοκλήρου καὶ ἄνευ ὅρων τῆς ρήτρας τοῦ μᾶλλον εὐνοουμένου Κράτους κατὰ τὴν εἰσαγωγὴν αὐτῶν εἰς 'Ελλάδα καὶ ἐπὶ πλέον ὅτι τὰ εἴδη τὰ ἀναφερόμενα ἐν τῷ πίνακι τῷ προσηρτημένῳ τῇ μεταξὺ 'Αγγλίας καὶ 'Ελλάδος Συνθήκῃ 'Εμπορίας καὶ Ναυτιλίας τῇ ὑπογραφείσῃ ἐν Λονδίνῳ τῇ 16 'Ιουλίου 1926, ἐφ' ὅσον παρήχθησαν ἢ κατεσκευάσθησαν ἐν Κεϋλάνῃ, δὲν θὰ ὑποβάλλωνται ἀπὸ τῆς σήμερον κατὰ τὴν εἰσαγωγὴν αὐτῶν ἐν 'Ελλάδι εἰς δασμοὺς ἄλλους ἢ τοὺς ἀναφερομένους ἐν τῷ εἰρημένῳ πίνακι.

'Η προτεινομένη συμφωνία θὰ ἰσχύσῃ ἀπὸ τῆς 1ης προσεχοῦς Δεκεμβρίου, ὑπονοουμένου ὅτι ἡ 'Ελληνικὴ Κυβέρνησις θὰ δώσῃ ἀναδρομικὴν ἰσχὺν εἰς τὰς δασμολογικὰς διατάξεις τῆς συμφωνίας, ὅσον ἀφορᾷ τοὺς δασμοὺς τοὺς εἰσπραχθέντας ἀπὸ τῆς 11 Σεπτεμβρίου συμπεριλαμβανομένης, ἐπὶ εἰδῶν παραχθέντων ἢ προερχομένων ἐκ Κεϋλάνης.

Δέξασθε κ.λπ.

Π. ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΣ

Excellency that the Government of Ceylon are prepared to extend, as from the 1st of December next, complete most favoured nation treatment to all goods produced or manufactured in Greece on importation into Ceylon and, further, to reduce as from that day the existing oustoms duty on currants, the produce of Greece, on importation into Ceylon to a duty equivalent to two shillings per hundredweight, on the understanding that all goods produced or manufactured in Ceylon shall enjoy, as from December 1st, complete and unconditional most favoured nation treatment on importation into Greece; and further that the articles enumerated in the Schedule to the Treaty of Commerce and Navigation between the United Kingdom and Greece signed in Londonon on July 16th 1926, produced or manufactured in Ceulon shall not, as from that day, be subject on importation into Greece to higher duties than those specified in the Schedule.

2. The proposed arrangements shall comme into force on December ist next but it is understood that a retroactive effect will be given by the Hellenic Government to the tariff provisions of the agreement so far as concerns duties charged since September the 11th inclusive, on goods originating from or the produce of Ceylon.

3. I should be grateful if Vour Excellency will be good enouth to inform me wether the Hellenic Government agres to the proposal set forth herein as a modus vivendi pending the conclusion of a formal agreement with the Government of Ceylon.

I Avail myself of this opportunity, Monsieur le Ministre, to renew to Your Excellency the expression of my highest consideration».

En prenant acte de ces déclarations. j'ai l'honeurn de vous informer que, de son côte, le Gouvernement Hellénique consent, jusqu'à la conclusion d'un arrangement formel avec le Gouvernement de Ceylon au modus vivendi proposé, d'après lequel aux articles produits ou manufacturés originaires de Grèce sera accordé, à partir du 1er Décembre prochain, à leur importation sur le territoire du Gouvernement de Ceylon, le traitement de la nation la plus favorisée et qu'en outre les raisins secs de Corinthe seront soumis à leur importation dans le territoire du Gouvernement de Ceylon à des droits de douane équivalant à deux shillinge par hundredweight, étant bien entendu que tous les articles produits ou manufacturés sur le territoire du Gouvernement de Ceylon jouiront, à partir d'aujourd'hui, du traitement complet et sans conditions de la nation la plus favorisée à leur importation en Grèce et qu'en outre les articles énumerés dans la liste annexée au Traité de Commerce et de Navigation entre la Grèce et le Royaume Uni, signé à Londres le16 Juillet 1926, et produits dans le territoire du Gouvernement de Ceylon ne seront pas soumis, à partir d'aujourd'hui, à leur importation en Grèce à des droits autres que ceux spécifiés dans ladite liste.

L'arrangement proposé entrera en vigueur à partir le 1er décembre prochain, étant entendu que le Gouvernement Hellénique donnera effet rétroactif aux dispositions tarifaires de l'accord pour ce qui concerne les droits perçus depuis le 11 septembre, inclusivement, sur les articles produits ou originaires du Gouvernement de Ceylon.

Veuillez agréer, Monsieur le Chargé d'Affaires, les assurances de ma considération la plus distinguée.

P. ARGYROPOULOS

ΑΓΓΛΙΚΗ ΠΡΕΣΒΕΙΑ

'Αριθ. 246.

'Εν 'Αθήναις τῇ 13 Νοεμβρίου 1926.

Πρὸς τὴν Αὐτοῦ 'Εξοχότητα
τὸν κύριον Π. 'Αργυρόπουλον
'Υπουργὸν ἐπὶ τῶν 'Εξωτερικῶν

'Εν τ α ῦ θ α

Κ ύ ρ ι ε 'Υ π ο υ ρ γ έ,

Συμφώνως πρὸς ὁδηγίας, ἃς ἔλαβον παρὰ τοῦ 'Υπουργοῦ τῶν 'Εξωτερικῶν τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος, ἔχω τὴν τιμὴν ν' ἀνακοινώσω τῇ 'Υμετέρᾳ 'Εξοχότητι ὅτι ἡ Κυβέρνησις τῆς Νέας Ζηλανδίας εἶνε διατεθειμένη νὰ ἐφαρμόσῃ ἐξ ὁλοκλήρου ἀπὸ τῆς 11ης τοῦ παρελθόντος Σεπτεμβρίου τὴν ρήτραν τοῦ μᾶλλον εὐνοουμένου Κράτους ἐπὶ τῶν παραγομένων ἢ κατασκευαζομένων ἐν 'Ελλάδι εἰδῶν κατὰ τὴν εἰσαγωγὴν αὐτῶν εἰς Νέαν Ζηλανδίαν καὶ ἐπὶ πλέον ν' ἀναλάβῃ τὴν ὑποχρέωσιν, ὅπως ὁ δασμὸς ἐπὶ τῶν ἐν 'Ελλάδι παραγομένων σταφίδων, εἰσαγομένων εἰς Νέαν Ζηλανδίαν, μὴ ὑπερβῇ δύο σελλίνια κατὰ Rundredweight, ὑπὸ τὸν ὅρον ὅτι, ἐφ' ὅσον ἡ Νέα Ζηλανδία θέλει ἐξακολουθῆ παρέχουσα τὰ πλεονεκτήματα ταῦτα εἰς τὰ 'Ελληνικὰ εἴδη, πάντα τὰ εἴδη τὰ παραγόμενα ἢ κατασκευαζόμενα ἐν Νέᾳ Ζηλανδίᾳ θ'ἀπολαύσωσιν ἀπὸ τῆς 11ης Σεπτεμβρίου ἐ. ἔ. ἐξ ὁλοκλήρου καὶ ἄνευ ὅρων τῆς ρήτρας τοῦ μᾶλλον εὐνοουμένου Κράτους κατὰ τὴν εἰσαγωγὴν αὐτῶν εἰς 'Ελλάδα, καὶ ἐπὶ πλέον ὅτι τὰ εἴδη τὰ ἀναφερόμενα ἐν τῷ πίνακι τῷ προσηρτημένῳ τῇ μεταξὺ 'Αγγλίας καὶ 'Ελλάδος Συνθήκῃ 'Εμπορίας καὶ Ναυτιλίας τῇ ἐν Λονδίνῳ ὑπογραφείσῃ τῇ 16 'Ιουλίου 1926, ἐφόσον παράγονται ἢ κατασκευάζονται ἐν Νέᾳ Ζηλανδίᾳ, δὲν θέλουσιν ὑποβληθῆ ἀπὸ τῆς 11ης Σεπτεμβρίου κατὰ τὴν εἰσαγωγὴν αὐτῶν εἰς 'Ελλάδα εἰς δασμοὺς ἀνωτέρους τῶν ἐν τῷ εἰρημένῳ πίνακι ὁριζομένων.

Θὰ ἤμην εὐγνώμων εἰς τὴν 'Υμετέραν 'Εξοχότητα, ἐὰν εὐηρεστεῖτο νὰ μοὶ γνωρίσῃ, ἐὰν ἡ 'Ελληνικὴ Κυβέρνησις συμφωνεῖ, ὅπως αἱ ἀνωτέρω προτάσεις ἀποτελέσωσιν ἓν modus vivendi μέχρι τῆς συνομολογήσεως ὁριστικῆς συμφωνίας μετὰ τῆς Κυβερνήσεως τῆς Νέας Ζηλανδίας.

Διατελῶ κλπ.

MILNE CHEETHAM

ΑΓΓΛΙΚΗ ΠΡΕΣΒΕΙΑ

'Αριθ. 247.

'Εν 'Αθήναις τῇ 13 Νοεμβρίου 1926.

Πρὸς τὴν Αὐτοῦ 'Εξοχότητα
τὸν κύριον Π. 'Αργυρόπουλον
'Υπουργὸν ἐπὶ τῶν 'Εξωτερικῶν

'Εν τ α ῦ θ α

Κ ύ ρ ι ε 'Υ π ο υ ρ γ έ,

'Αναφερόμενος εἰς τὸ ἀμέσως προηγούμενον σημερινὸν ἔγγραφόν μου περὶ τῆς ἐπιθυμίας τῆς Κυβερνήσεως τῆς Νέας Ζηλανδίας, ὅπως συνομολογήσῃ συμφωνίαν μετὰ τῆς 'Ελληνικῆς Κυβερνήσεως, ἔχω τὴν τιμὴν ν' ἀνακοινώσω τῇ 'Υμετέρᾳ 'Εξοχότητι ὅτι ἐννοεῖται ὅτι ἡ Κυβέρνησις τῆς Νέας Ζηλανδίας δὲν προτίθεται πραγματικῶς νὰ ἐπιβάλῃ τέλος τι ἐπὶ τῶν σταφίδων τῶν παραγομένων ἐν 'Ελλάδι καὶ εἰσαγομένων εἰς Νέαν Ζηλανδίαν ἐκτὸς τοῦ λιμενικοῦ τέλους 1 ο)ο ad valorem.

Διατελῶ κτλ.

MILNE CHEETHAM

BRITISH LEGATION

No 246.

Athens November 13th 1926

Son Excellence
Monsieur P. Arcyropoulos
Minister des Affaires Etrangères

En Ville

M o n s i e u r l e M i n i s t r e,

In compliance with instructions which I have received from His Majesty's Principal Secretary of State for Foreign Affaires, I have the honour to inform Your Excellency that the Government of New Zealand are preparea to extend as from September IIth last complete most favoured nation treatment to all goods produced or manufactured in Greece on importation into New Zealand, and further, to undertake that the duty on currants, the produce of Greece, imported into New Zealand, shall not exceed two shillings per hundredweight on the understanding that, so long as the Dominion continues to accord such treatment to Greek goods, all goods, produced or manufactured in New Zealand shall enjoy, as from September 11 th, complete and unconditional most favoured nation treatment on importation into Greece; and further, that the articles enumerated in the Schedule to the Treaty of Commerce and Navigation between the United Kingdom and Greece signed in London on July 16th 1926, produced or manufactured in New Zealand, shall not, as from September 11th, be subjected, on importation into Greece, to higher duties than those specified in the schedule.

2. I should be grateful if Your Excellency would be good enough to inform me whether the Hellenic Gouvernment agree to the proposals set forth herein as a modus vivendi pending the conclusion of a formal agreement with the Government of New Zealand.

I avail muself of this opportunity, Monsieur le Ministre, to renew to Your Excellency the expression of my highest consideration.

MILNE CHEETHAM.

ıBRITISH LEGATION

No 247.

Athens November 13th 1926.

Son Excellence
Monsieur P. Arcyropoulos
Ministre des Affaires Etrangères

En Ville

M o n s i e u r l e M i n i s t r e,

With reference to my immediately preceding Note of to-day's date regarding the desire of the Government of New Zealand to conclude an Agreement with the Hellenic Government, I have the honour to informe Your Excellency that it is understood that the Government of the Dominion does not, as a matter of fact, propose to charge any duty on currants, the produce of Greece, imported into New Zealand, except a primage duty of one per cent ad valorem'.

I take this opportunity, Monsieur le Ministre, of renewing to Your Excellency the assurance of my highest consideration.

MILNE CHEETHAM

'Αριθ. 34691)34692.

'Εν 'Αθήναις τῇ 16 Νοεμβρίου 1926.

Πρὸς τὴν Α. Ε. τὸν Κύριον
Milne Cheetham
'Εκτακτον 'Απεσταλμένον
καὶ Πληρεξούσιον 'Υπουργὸν τῆς Μεγάλης Βρεττανίας

'Εν τ α ῦ θ α

Κ ύ ρ ι ε Π ρ έ σ β υ,

'Εχω τὴν τιμὴν νὰ γνωρίσω 'Υμῖν τὴν λῆψιν τῶν δύο ἐπιστολῶν, ἃς ἡ Υ. Ε. μοὶ ἀπηύθυνε σήμερον ὑπ' ἀριθμ. 246 καὶ 247, ἐχουσῶν οὕτω :

'Αριθ. 246.

Κ ύ ρ ι ε 'Υ π ο υ ρ γ έ,

Συμφώνως πρὸς ὁδηγίας, ἃς ἔλαβον παρὰ τοῦ 'Υπουργοῦ τῶν 'Εξωτερικῶν τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος, ἔχω τὴν τιμὴν ν' ἀνακοινώσω τῇ 'Υμετέρᾳ 'Εξοχότητι ὅτι ἡ Κυβέρνησις τῆς Νέαν Ζηλανδίας, εἶναι διατεθειμένη νὰ ἐφαρμόσῃ ἐξ ὁλοκλήρου ἀπὸ τῆς 11ης τοῦ παρελθόντος Σεπτεμβρίου τὴν ρήτραν τοῦ μᾶλλον εὐνοουμένου Κράτους ἐπὶ τῶν παραγομένων ἢ κατασκευαζομένων ἐν 'Ελλάδι εἰδῶν κατὰ τὴν εἰσαγωγὴν αὐτῶν εἰς Νένο Ζηλανδίαν καὶ ἐπὶ πλέον ν' ἀναλάβῃ τὴν ὑποχρέωσιν, ὅπως ὁ δασμὸς ἐπὶ τῶν ἐν 'Ελλάδι παραγομένων σταφίδων, εἰσαγομένων εἰς Νέαν Ζηλανδίαν, μὴ ὑπερβῇ τὰ δύο σελλίνια κατὰ Rundredweght, ὑπὸ τὸν ὅρον ὅτι, ἐφ' ὅσον ἡ Νέα Ζηλανδία θέλει ἐξακολουθῆ παρέχουσα τὰ πλεονεκτήματα ταῦτα εἰς τὰ 'Ελληνικὰ εἴδη, πάντα τὰ εἴδη τὰ παραγόμενα ἢ κατασκευαζόμενα ἐν Νέᾳ Ζηλανδίᾳ θ' ἀπολαύσωσιν ἀπὸ τῆς 11ης Σεπτεμβρίου ἐ. ἔ. ἐξ ὁλοκλήρου καὶ ἄνευ ὅρων τῆς ρήτρας τοῦ μᾶλλον εὐνοουμένου Κράτους κατὰ τὴν εἰσαγωγὴν αὐτῶν εἰς 'Ελλάδα, καὶ ἐπὶ πλέον ὅτι τὰ εἴδη τ' ἀναφερόμενα ἐν τῷ πίνακι τῷ προσηρτημένῳ τῇ μεταξὺ 'Αγγλίας καὶ 'Ελλάδος Συνθήκῃ 'Εμπορίας καὶ Ναυτιλίας, τῇ ἐν Λονδίνῳ ὑπογραφείσῃ τῇ 16 'Ιουλίου 1926, ἐφ' ὅσον παράγονται ἢ κατασκευάζονται ἐν Νέᾳ Ζηλανδίᾳ, δὲν θέλουσιν ὑποβληθῆ ἀπὸ τῆς 11ης Σεπτεμβρίου κατὰ τὴν εἰσαγωγὴν αὐτῶν εἰς 'Ελλάδα εἰς δασμοὺς ἀνωτέρους τῶν ἐν τῷ εἰρημένῳ πίνακι ὁριζομένων.

Θὰ ἤμην εὐγνώμων εἰς τὴν 'Υμετέραν 'Εξοχότητα ἐὰν εὐηρεστεῖτο νὰ μοὶ γνωρίσῃ, ἐὰν ἡ 'Ελληνικὴ Κυβέρνησις συμφωνεῖ, ὅπως αἱ ἀνωτέρω προτάσεις ἀποτελέσωσιν ἓν modus vivendi μέχρι τῆς συνομολογήσεως ὁριστικῆς συμφωνίας μετὰ τῆς Κυβερνήσεως τῆς Νέας Ζηλανδίας.

'Αριθ. 247.

Κ ύ ρ ι ε 'Υ π ο υ ρ γ έ,

'Αναφερόμενος εἰς τὸ ἀμέσως προηγούμενον σημερινὸν ἔγγραφόν μου περὶ τῆς ἐπιθυμίας τῆς Κυβερνήσεως τῆς Νέας Ζηλανδίας, ὅπως συνομολογήσῃ συμφωνίαν μετὰ τῆς 'Ελληνικῆς Κυβερνήσεως, ἔχω τὴν τιμὴν νὰ ἀνακοινώσω τῇ 'Υμετέρᾳ 'Εξοχότητι, ὅτι ἐννοεῖται ὅτι ἡ Κυβέρνησις τῆς Νέας Ζηλανδίας δὲν προτίθεται πραγματικῶς νὰ ἐπιβάλῃ τέλος τι ἐπὶ τῶν σταφίδων τῶν παραγομένων ἐν

No 34691)34692.

Athènes, le 16 Novembre 1926.

Son Excellence
Sir Milne Cheetham
Envoyé Extraordinaire
et Ministre Plénipotentiaire de Grande Bretagne

En Ville

M o n s i e u r l e M i n i s t r e,

J'ai l'honneur d'accuser réception des deux lettres que Votre Excellence a bien voulu m'adresser en date d'aujourd'hui sous les Nos 246 et 247, ainsi eonçues :

No 246.

M o n s i e u r l e M i n i s t r e,

In compliance with instructions which I have received from His Majesty's Principal Secretary of State for Foreign Affaires, I have the honour to inform Your Excellency that the Government of New Zealand are prepared to extend as from September 11th last complete most favoured nation treatment to all goads produced or manufactured in Greece on importation into New Zealand, and further, to undertake that the duty on currants, the produce of Greece, imported into New Zealand, shall not exceed two shillings per hundredweight on the understanding that, so long as the Dominion continues to accord such treatment to Greek gods, all goods produced or manufactured in New Zealand shall enjoy, as from September 11th complete and unconditional most favored nation treatment on importation into Greece; and further, that the articles enumerated in the Schedule to the Treaty of Commerce and Navigation between the United Kingdom and Greece signed in London on July 16th 1926, produced or manufactured in New Zealand, shall not, as from September 11th, be subjected, on importation into Greece, to higher duties than those spécified in the Schedule.

2) I should be grateful if Your Excellency would be good enough to inform me whether the Hellenic Gouvernment agree to the proposals set forth herein as a'modus vivendi» pending the conclusion of a formal agreement with the Government of New Zealand.

No 247.

M o n s i e u r l e M i n i s t r e,

With reference to my immediately preceding Note of to-day's date regarding the desire of the Government of New Zealand to conclude an Agreement with the Hellenic Government, I have the honour to inform Your Excellency that it is understood that the Government of the Dominion does not, as a matter of fact, propose to charge any duty on currants, the

'Ελλάδι καὶ εἰσαγομένων εἰς Νέαν Ζηλανδίαν ἐκτὸς τοῦ λιμενικοῦ τέλους 1 ο)ο ad valorem.

Λαμβάνων ὑπὸ σημείωσιν τὰς ἐν αὐταῖς δηλώσεις' ἔχω τὴν τιμὴν νὰ πληροφορήσω τὴν Υ. Ε. ὅτι ἀντιστοίχως ἡ 'Ελληνικὴ Κυβέρνησις συναινεῖ εἰς τὸ προτεινόμενον modus vivendi, καθ' ὃ μέχρι συνάψεως ρητῆς συμφωνίας ἡ Κυβέρνησις τῆς Νέας Ζηλανδίας εἶναι διατεθειμένη νὰ χορηγήσῃ ἀπὸ τῆς 11ης Σεπτεμβρίου 1926 ἐπὶ τοῦ ἐδάφους αὐτῆς εἰς τὰ 'Ελληνικὰ προϊόντα, φυσικὰ ἢ κατειργασμένα τὴν ρήτραν τοῦ μᾶλλον εὐνουμένου Κράτους, καὶ ἐπὶ πλέον ὅτι δὲν προτίθεται νὰ εἰσπράττῃ οἱονδήποτε φόρον ἐπὶ τῆς Κορινθιακῆς σταφίδος πλὴν δικαιώματος 1 ο)ο ἐπὶ τῆς ἀξίας, ἐφ' ὅσον τὰ ἐν Νέᾳ Ζηλανδίᾳ παραγόμενα ἢ κατασκευαζόμενα εἴδη θ' ἀπολαύωσιν ἀπὸ τῆς 11ης Σεπτεμβρίου 1926 ἐπὶ τοῦ 'Ελληνικοῦ ἐδάφους ἐξ ὁλοκλήρου καὶ ἄνευ ὅρων τῆς ρήτρας τοῦ μᾶλλον εὐνουμένου Κράτους, καὶ ἐπὶ πλέον ὅτι τὰ εἴδη τ' ἀναφερόμενα ἐν τῷ πίνακι τῷ προσηρτημένῳ τῆς μεταξὺ 'Αγγλίας καὶ 'Ελλάδος Συνθήκης 'Εμπορίας καὶ Ναυτιλίας, τῇ ἐν Λονδίνῳ ὑπογραφείσῃ τῇ 16 'Ιουλίου 1926, ἐφ' ὅσον παράγονται ἢ κατασκευάζονται ἐν Νέᾳ Ζηλανδίᾳ, δὲν θέλουσιν ὑποβληθῇ ἀπὸ τῆς 11ης Σεπτεμβρίου κατὰ τὴν εἰσαγωγὴν αὐτῶν εἰς 'Ελλάδα εἰς δασμοὺς ἀνωτέρους τῶν ἐν τῷ εἰρημένῳ πίνακι ὁριζομένων.

Δέξασθε κτλ.

Π. ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΑΓΓΛΙΚΗ ΠΡΕΣΒΕΙΑ

'Αριθ. Πρωτ. 236.

'Αθῆναι 4 Νοεμβρίου 1926.

Πρὸς τὴν Αὐτοῦ 'Εξοχότητα
τὸν κύριον Π. 'Αργυρόπουλον
'Υπουργὸν ἐπὶ τῶν 'Εξωτερικῶν
'Αθήνας

Κύριε 'Υπουργέ,

Συμφώνως πρὸς ὁδηγίας, ἃς ἔλαβον παρὰ τοῦ 'Υπουργοῦ τῶν 'Εξωτερικῶν τῆς Α. Μεγαλειότητος, ἔχω τὴν τιμὴν νὰ ἀνακοινώσω τῇ 'Υμετέρᾳ 'Εξοχότητι ὅτι ἡ Κυβέρνησις τῶν 'Εγκαταστάσεων τῶν Στενῶν εἶναι διατεθειμένη νὰ ἐφαρμόσῃ ἐξ ὁλοκλήρου ἀπὸ τῆς ἡμερομηνίας τῆς παρούσης ἀνακοινώσεως τὴν ρήτραν τοῦ μᾶλλον εὐνουμένου Κράτους ἐπὶ τῶν παραγομένων ἢ κατασκευαζομένων ἐν 'Ελλάδι εἰδῶν κατὰ τὴν εἰσαγωγὴν αὐτῶν εἰς τὰς 'Εγκαταστάσεις τῶν Στενῶν καὶ ἐπὶ πλέον νὰ μειώσῃ ἀπὸ τῆς ἡμερομηνίας ταύτης τὸν ὑφιστάμενον ἐπὶ τῶν Κορινθιακῶν σταφίδων δασμὸν κατὰ τὴν εἰς τὰς 'Εγκαταστάσεις τῶν Στενῶν εἰσαγωγήν των, εἰς τρόπον ὥστε οὗτος νὰ ἰσοδυναμῇ πρὸς 2 σελλίνια κατὰ 100 ἀγγλικὰς λίτρας, ὑπὸ τὸν ὅρον ὅτι πάντα τὰ εἴδη τὰ παραγόμενα ἢ κατασκευαζόμενα εἰς τὰς 'Εγκαταστάσεις τῶν Στενῶν θὰ ἀπολαύωσιν ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς παρούσης ὁλοκλήρου καὶ ἄνευ ὅρων τῆς ρήτρας τοῦ μᾶλλον εὐνουμένου Κράτους κατὰ τὴν εἰσαγωγὴν αὐτῶν εἰς 'Ελλάδα, καὶ ἐπὶ πλέον ὅτι τὰ εἴδη τὰ ἀναφερόμενα ἐν τῷ πίνακι τῷ προσηρτημένῳ τῇ μεταξὺ 'Ελλάδος καὶ 'Αγγλίας συνθήκῃ 'Εμπορίας καὶ Ναυτιλίας, τῇ ὑπογραφείσῃ ἐν Λονδίνῳ τῇ 16 'Ιουλίου 1926, ἐφ' ὅσον παρήχθησαν ἢ κατεσκευάσθησαν ἐν τοῖς 'Εργοστασίοις τῶν Στενῶν, δὲν θέλουσιν ὑποβληθῇ ἀπὸ τῆς ἡμέρας ταύτης κατὰ τὴν εἰσαγωγὴν αὐτῶν εἰς τὴν 'Ελλάδα εἰς δασμοὺς ἀνωτέρους τῶν ἐν τῷ εἰρημένῳ πίνακι ὁριζομένων.

2. 'Η προτεινομένη συμφωνία θὰ τεθῇ ἐν ἰσχύι ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς ἀνταλλαγῆς τῶν διακοινώσεων, ἀλλ' ὑπονοεῖται ὅτι θὰ δοθῇ ὑπὸ τῆς 'Ελληνικῆς Κυβερνήσεως ἀναδρομικὴ ἰσχὺς εἰς τὰς δασμολογικὰς διατάξεις τῆς συμφωνίας, ἐφ' ὅσον πρόκειται περὶ δασμῶν εἰσπραχθέντων ἀπὸ τῆς 11 Σεπτεμβρίου ἐ. ἔ. συμπεριλαμβανομένης ἐπὶ εἰδῶν προερχομένων ἢ παραχθέντων εἰς τὰς 'Εγκαταστάσεις τῶν Στενῶν.

3. Θὰ ἦμαι εὐγνώμων εἰς τὴν 'Υμετέραν 'Εξοχότητα νὰ εὐαρεστηθῇ καὶ μοὶ γνωρίσῃ, ἐὰν ἡ 'Ελληνικὴ Κυβέρνησις συμφωνεῖ, ὅπως αἱ ἀνωτέρω προτάσεις ἀποτελέσωσιν ἓν modus vivendi μέχρι τῆς συνομολογήσεως ὁριστικῆς συμφωνίας μετὰ τῆς Κυβερνήσεως τῶν 'Εγκαταστάσεων τῶν Στενῶν.

Διατελῶ κ. τ. λ.

MILNE CHEETHAM

BRITISH LEGATION

No. 236.

Athens November 4th 1926.

Son Excellence
Monsieur P. Argyropoulos
Ministre des Affaires Etrangères

En Ville

Monsieur le Ministre,

In compliance with instructions which I have received from His Majesty's Principal Secretary of State for Foreign Affairs I have the honour to inform Your Excellency that the Government of the Straits Settlements are prepared to extend, as from the date of the present Note, complete most favoured nation treatment to all goods produced or manufactured in Greece on importation into the Straits Settlements and, further, to reduce as from this day the existing customs duty on currants, the produce of Greece, on importation into the Straits Settlements to a duty equivalent to two shillings per hundredweight, on the understanding that all goods produced or manufactured in the Straits Settlements shall enjoy, as from the date of the present Note, complets and unconditional most favoured nation treatment on importation into Greece: and further that the articles enumerated in the schedule to the Treaty of Commerce and Navigation between the United Kingdom and Greece signed in London on July 16th 1926, produced or manufactured in the Straits Settlements shall not, as from this day, be subject on importation into Greece, to higher duties than those specified in the schedule.

produce of Greece, imported into New Zealand, except a primage duty of one per cent «ad valorem».

En prenant acte des déclarations y contenues, j'ai l'honneur d'informer Votre Excellence, que de son côté le Gouvernement Hellénique consent au modus vivendi proposé, conformément auquel, jusqu' à la conclusion d'un arrangement formel, le Gouvernement de la Nouvelle Zélande est disposé à faire bénéficier sur son territoire du traitement de la nation la plus favorisée les produits helléniques naturels ou manufacturés à dater du 11 septembre dernier et que, en outre, il ne se propose pas à percevoir aucun impôt sur les raisins secs de Corinthe si ce n'est un droitde prime de un pour cent ad valorem, étant bien entendu que les articles produits ou manufacturés à la Nouvelle Zélande bénéficieront sur le territoire hellénique à partir de la susdite date du traitement de la nation la plus favorisée complet et sans conditions, et que, en outre, les articles énumérés dans la liste annexée au Traité de Commerce et de Navigation entre la Grèce et les Etats-Unis, signé à Londres le 16 juillet 1926, produits ou manufacturés à la Nouvelle Zélande, ne seront pas soumis en Grèce à partir du 11 septenbre 1926 à des droits plus élevés que ceux indiqués dans la dite liste.

Veuillez agréer, Monsieur le Ministre, les assurances de ma haute considération.

P. ARGYROPOULOS

εἰς τὴν 'Ελλάδα εἰς δασμοὺς ἀνωτέρους τῶν ἐν τῷ εἰρημένῳ πίνακι ὁριζομένων.

2. 'Η προτεινομένη συμφωνία θὰ τεθῇ ἐν ἰσχύι ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς ἀνταλλαγῆς τῶν διακοινώσεων, ἀλλ' ὑπονοεῖται ὅτι θὰ δοθῇ ὑπὸ τῆς 'Ελληνικῆς Κυβερνήσεως ἀναδρομικὴ ἰσχὺς εἰς τὰς δασμολογικὰς διατάξεις τῆς συμφωνίας, ἐφ' ὅσον πρόκειται περὶ δασμῶν εἰσπραχθέντων ἀπὸ τῆς 11 Σεπτεμβρίου ἐ. ἔ. συμπεριλαμβανομένης ἐπὶ εἰδῶν προερχομένων ἢ παραχθέντων εἰς τὰς 'Εγκαταστάσεις τῶν Στενῶν.

3. Θὰ ἦμαι εὐγνώμων εἰς τὴν 'Υμετέραν 'Εξοχότητα νὰ εὐαρεστηθῇ καὶ μοὶ γνωρίσῃ, ἐὰν ἡ 'Ελληνικὴ Κυβέρνησις συμφωνεῖ, ὅπως αἱ ἀνωτέρω προτάσεις ἀποτελέσωσιν ἓν modus vivendi μέχρι τῆς συνομολογήσεως ὁριστικῆς συμφωνίας μετὰ τῆς Κυβερνήσεως τῶν 'Εγκαταστάσεων τῶν Στενῶν. Διατελῶ κ. τ. λ.

MILNE CHEETHAM

'Αριθ. Πρωτ. 34121

'Αθῆναι 4 Νοεμβρίου 1926.

Πρὸς τὴν Α. Ε. τὸν Κύριον
Milne Cheetham
'Εκτακτον 'Απεσταλμένον
καὶ Πληρεξούσιον 'Υπουργὸν τῆς Μεγάλης Βρεττανίας

Κύριε Πρεσβευτά,

'Έχω τὴν τιμὴν νὰ γνωρίσω τῇ 'Υμετέρᾳ 'Εξοχότητι τὴν λῆψιν τῆς ἀπὸ 4 Νοεμβρίου ὑμετέρας ἐπιστολῆς ὑπ' ἀριθ. 236, ἐχούσης οὕτω:

«Συμφώνως πρὸς ὁδηγίας, ἃς ἔλαβον παρὰ τοῦ 'Υπουργοῦ τῶν 'Εξωτερικῶν τῆς Α. Μεγαλειότητος, ἔχω τὴν τιμὴν νὰ ἀνακοινώσω τῇ 'Υμετέρᾳ 'Εξοχότητι ὅτι ἡ Κυβέρνησις τῶν 'Εγκαταστάσεων τῶν Στενῶν εἶναι διατεθειμένη νὰ ἐφαρμόσῃ ἐξ ὁλοκλήρου ἀπὸ τῆς ἡμερομηνίας τῆς παρούσης ἀνακοινώσεως τὴν ρήτραν τοῦ μᾶλλον εὐνουμένου Κράτους ἐπὶ τῶν παραγομένων ἢ κατασκευαζομένων ἐν 'Ελλάδι εἰδῶν κατὰ τὴν εἰσαγωγὴν αὐτῶν εἰς τὰς 'Εγκαταστάσεις τῶν Στενῶν, καὶ ἐπὶ πλέον νὰ μειώσῃ ἀπὸ τῆς ἡμερομηνίας ταύτης τὸν ὑφιστάμενον ἐπὶ τῶν Κορινθιακῶν σταφίδων δασμὸν κατὰ τὴν εἰς τὰς 'Εγκαταστάσεις τῶν Στενῶν εἰσαγωγήν των, εἰς τρόπον ὥστε οὗτος νὰ ἰσοδυναμῇ πρὸς 2 σελλίνια κατὰ 100 ἀγγλικὰς λίτρας, ὑπὸ τὸν ὅρον ὅτι πάντα τὰ εἴδη τὰ παραγόμενα ἢ κατασκευαζόμενα εἰς τὰς 'Εγκαταστάσεις τῶν Στενῶν θὰ ἀπολαύωσιν ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς παρούσης ὁλοκλήρου καὶ ἄνευ ὅρων τῆς ρήτρας τοῦ μᾶλλον εὐνουμένου Κράτους κατὰ τὴν εἰσαγωγὴν αὐτῶν εἰς 'Ελλάδα, καὶ ἐπὶ πλέον ὅτι τὰ εἴδη τὰ ἀναφερόμενα ἐν τῷ πίνακι τῷ προσηρτημένῳ τῇ μεταξὺ 'Ελλάδος καὶ 'Αγγλίας συνθήκῃ 'Εμπορίας καὶ Ναυτιλίας, τῇ ὑπογραφείσῃ ἐν Λονδίνῳ τῇ 16 'Ιουλίου 1926, ἐφ' ὅσον παρήχθησαν ἢ κατεσκευάσθησαν εἰς τὰς 'Εγκαταστάσεις τῶν Στενῶν, δὲν θέλουσιν ὑποβληθῇ ἀπὸ τῆς ἡμέρας ταύτης κατὰ τὴν εἰσαγωγὴν αὐτῶν εἰς τὴν 'Ελλάδα εἰς δασμοὺς ἀνωτέρους τῶν ἐν τῷ εἰρημένῳ πίνακι ὁριζομένων.

2. 'Η προτεινομένη συμφωνία θὰ τεθῇ ἐν ἰσχύι ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς ἀνταλλαγῆς τῶν διακοινώσεων, ἀλλ' ὑπονοεῖται ὅτι θὰ δοθῇ ὑπὸ τῆς 'Ελληνικῆς Κυβερνήσεως ἀναδρομικὴ ἰσχὺς εἰς τὰς δασμολογικὰς διατάξεις τῆς συμφωνίας, ἐφ' ὅσον πρόκειται περὶ δασμῶν εἰσπραχθέντων ἀπὸ τῆς 11 Σεπτεμβρίου ἐ. ἔ. συμπεριλαμβανομένης ἐπὶ εἰδῶν προερχομένων ἢ παραχθέντων εἰς τὰς 'Εγκαταστάσεις τῶν Στενῶν.

3. Θὰ εἶμαι εὐγνώμων εἰς τὴν 'Υμετέραν 'Εξοχότητα νὰ εὐαρεστηθῇ καὶ μοὶ γνωρίσῃ, ἐὰν ἡ 'Ελληνικὴ Κυβέρνησις συμφωνεῖ, ὅπως αἱ ἀνωτέρω προτάσεις ἀποτελέσωσιν ἓν modus vivendi μέχρι τῆς συνομολογήσεως ὁριστικῆς συμφωνίας μετὰ τῆς Κυβερνήσεως τῶν 'Εγκαταστάσεων τῶν Στενῶν.»

2. The proposed arrangements shall come into force as from the date of this exchange of Notes, but it is understood that a retroactive effect will be given by the Hellenic Gouvernment to the tariff provisions of the agreement so far as concerns duties charged since Septembre the 11th, inclusive, on goods originating from or the produce of the Straits Settlements.

3. I should be grateful if Your Excellency will be good enough to inform me whether the Greek Government agree to the proposal set forth herein as a modus vivendi pending the conclusion of a formal agreement with the Government of the Straits Settlements.

I avail myself of this opportunity to renew to Your Excellency the expression of my highest condideration

MILNE CHEETHAM

No 34121.

Athènes, le 4 Novembre 1926.

Son Excellence
Sir Milne Cheetham
Ministre de Grande Bretagne
à Athènes

Monsieur le Ministre,

J'ai l'honneur d'accuser réception de la lettre que Votre Excellence a bien voulu m'adresser en dats du 4 November No. 236 ainsi conçue:

«In compliance with instructions which I have received from His Majesty's Principal Secretary of State for Foreign Affairs I have the honour to inform Your Excellency that the Gouvernment of the Straits Settlements are prepared to extend, as from the date of the present Note, complete most favoured nation treatment to all goods produced or manufactured in Greece on importation into the Straits Settlements and, further, to reduce as from this day the existing customs duty on currants, the produce of Greece, on importation into the Straits Settlements to a duty equivalent to two shillings per hundredweight, on the understanding that all goods produced or manufactured in the Straits Settlements shall enjoy, as from the date of the present Note, complete and unconditional most favoured nation treatment on importation into Greece; and further that the articles enumerated in the schedule to the Treaty of Commerce and Navigation between the United Kingdom and Greece signed in London on July 16th 1926, produced or manufactured in the Straits Settlements shall not, as from this day, be subject on importation into Greece, to higher duties than those specified in the schedule.

2. The proposed arrangements shall come into force as from the date of this exchange of Notes, but it is understood that a retroactive effect will be given by the Hellenic Gouvernment to the tariff provisions of the agreement so far as concerns duties charged since September the 11th, inclusive, on goods originating from or the produce of the Straits Settlements.

3. I should be grateful if Your Excellency will be good enough to inform me whether the Greek Government agree to the proposal set forth herein as a modus vivendi pending the conclusion of a formal agreement with the Government of the Straits Settlements.»

Λαμβάνων ὑπὸ σημείωσιν τὰς ἀνωτέρω δηλώσεις, ἔχω τὴν τιμὴν νὰ πληροφορήσω τὴν Ὑμετέραν Ἐξοχότητα ὅτι ἀντιστοίχως ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις συναινεῖ μέχρι συνομολογήσεως ὁριστικῆς συμφωνίας μετὰ τῆς Κυβερνήσεως τῶν Ἐγκαταστάσεων τῶν Στενῶν εἰς τὸ προτεινόμενον modus vivendi, καθ' ὃ τὰ εἴδη τὰ παραγόμενα ἢ κατασκευαζόμενα ἐν Ἑλλάδι θὰ ἀπολαύωσιν ἀπὸ σήμερον κατὰ τὴν ἐπὶ τῶν ἐδάφων τῶν Ἐγκαταστάσεων τῶν Στενῶν εἰσαγωγήν των τῶν εὐνοιῶν τῶν παρεχομένων εἰς τὸ μᾶλλον εὐνοούμενον Κράτος, καὶ ὅτι ἐπὶ πλέον αἱ Κορινθιακαὶ σταφίδες θὰ ὑπόκεινται κατὰ τὴν εἰσαγωγήν των εἰς τὰς Ἐγκαταστάσεις τῶν Στενῶν εἰς τελωνειακὸν δασμὸν ἀντιστοιχοῦντα πρὸς 2 σελλίνια ἀνὰ 100 λίτρας ἀγγλικάς, ὑπονοουμένου ὅτι ἅπαντα τὰ εἴδη τὰ παραγόμενα ἢ κατασκευαζόμενα εἰς τὰς Ἐγκαταστάσεις τῶν Στενῶν θὰ ἀπολαύωσιν ἀπὸ τῆς σήμερον ἐξ ὁλοκλήρου καὶ ἄνευ ὅρων τῆς ῥήτρας τοῦ μᾶλλον εὐνοουμένου Κράτους κατὰ τὴν εἰσαγωγήν αὐτῶν εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ ἐπὶ πλέον ὅτι τὰ εἴδη τὰ ἀναφερόμενα ἐν τῷ πίνακι τῷ προσηρτημένῳ τῇ μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Ἀγγλίας Συνθήκῃ Ἐμπορίου καὶ Ναυτιλίας, τῇ ὑπογραφείσῃ ἐν Λονδίνῳ τῇ 16 Ἰουλίου 1926, ἐφ' ὅσον παράγονται εἰς τὰς Ἐγκαταστάσεις τῶν Στενῶν, δὲν θὰ ὑποβάλλωνται ἀπὸ τῆς σήμερον κατὰ τὴν εἰσαγωγὴν αὐτῶν εἰς Ἑλλάδα εἰς δασμοὺς ἄλλους ἢ τοὺς ἀναφερομένους ἐν τῷ εἰρημένῳ πίνακι.

Ἡ προτεινομένη συμφωνία θὰ ἰσχύσῃ ἀπὸ τῆς ἀνταλλαγῆς τῶν διακοινώσεων τούτων, ὑπονοουμένου ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις θὰ δώσῃ ἀναδρομικὴν ἰσχὺν εἰς τὰς δασμολογικὰς διατάξεις τῆς συμφωνίας ὅσον ἀφορᾷ τοὺς δασμούς τους εἰσπραχθέντας ἀπὸ τῆς 11 Σεπτεμβρίου συμπεριλαμβανομένης ἐπὶ εἰδῶν παραχθέντων ἢ προερχομένων ἐκ τῶν Ἐγκαταστάσεων τῶν Στενῶν.

Δέξασθε κλπ.

Π. Α. ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΑΓΓΛΙΚΗ ΠΡΕΣΒΕΙΑ

Ἀριθ. 202

Ἀθῆναι τῇ 20 Σεπτεμβρίου 1926.

Πρὸς τὴν Αὐτοῦ Ἐξοχότητα
τὸν κύριον Θρασύβουλον Πετμεζᾶν
Προσωρινὸν Ὑπουργὸν τῶν Ἐξωτερικῶν α. ι.
Ἐνταῦθα

Κύριε Ὑπουργὲ

Ἔχω τὴν τιμὴν νὰ πληροφορήσω τὴν Ὑμετέραν Ἐξοχότητα ὅτι ἡ Κυβέρνησις τῆς Νέας Γῆς ἐξεδήλωσε τὴν ἐπιθυμίαν νὰ διαπραγματευθῇ μετὰ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως ἐν τῷ πνεύματι τῆς εἰδικῆς συμφωνίας, περὶ ἧς ἡ παράγραφος 3 τῆς δηλώσεως τοῦ Νοεμβρίου τοῦ 1904 σύμβασιν, καθ' ἣν θὰ ἀναλάβῃ τὴν ὑποχρέωσιν νὰ ἐξακολουθῇ νὰ ἐπιτρέπῃ τὴν ἐλευθέραν εἰσαγωγὴν ἐν Νέᾳ Γῇ Κορινθιακῆς σταφίδος καὶ Σουλτανίνας παραγομένων ἐν Ἑλλάδι ἢ ἀγοραζομένων ὑπὸ τῶν εἰσαγωγέων ἐν Ἑλλάδι καὶ εἰσαγομένων ἐκεῖθεν, ὑπὸ τὸν ὅρον ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις νὰ ἀναλάβῃ ἀντιστοίχως τὴν ὑποχρέωσιν, ὅπως ὁ δασμὸς τοῦ βακαλάου τοῦ εἰσαγομένου ἐν Ἑλλάδι ἐκ Νέας Γῆς μὴ ὑπερβαίνῃ τὸ ἰσότιμον 2 σελλινίων κατὰ 100 Ἀγγλικὰς λίτρας.

Μέχρι τῆς ἐνάρξεως διαπραγματεύσεων διὰ συνομολόγησιν συμφωνίας ἐντὸς τοῦ ἀνωτέρω πλαισίου ἔχω τὴν ἐντολὴν νὰ προτείνω εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν ὅπως ἀποδεχθῇ ἓν modus vivendi, συμφώνως πρὸς τὸ ὁποῖον θὰ χορηγήσῃ αὕτη ἀμέσως δασμὸν μὴ ὑπερβαίνοντα τὸ ἰσότιμον 2 σελλινίων κατὰ 100 Ἀγγ. λίτρας ἐν σχέσει πρὸς βακαλάον εἰσαγόμενον ἐκ Νέας Γῆς εἰς Ἑλλάδα ἔναντι τῆς συνεχίσεως τῆς ἀτελοῦς εἰσαγωγῆς Ἑλλην. Κορινθιακῆς σταφίδος καὶ σουλτανίνας εἰς Νέαν Γῆν ὑπὸ τοὺς μνησθέντας ὅρους.

Δέξασθε κλπ.

MILNE CHEETHAM

En prenant acte de ces déclarations, j'ai l'honneur d'informer Votre Excellence que, de son coté, le Gouvernement Hellénique consent, jusqu'à la conclusion d'un arrangement formel avec le Gouvernemnt des Etablissements du Détroit au modus vivendi proposé, d'après lequel aux articles produits ou manufacturés originaires de Grèce sera accordé, à partir d'aujurd' hui, à leur importation sur les territoires des Etablissements du Détroit, le traitement de la nation la plus favorisée et qu'en outre les raisins secs de Corinthe seront soumis à leur importation dans les Etablssements du Détroit à des droits de douane équivalant à deux shillings par hundredweight, étant bien entendu que tous les articles produits ou manufacturés sur le territoire des Etablissements du Détroit jouiront, à partir d'aujourd'hui, du traitement complet et sans conditions de la nation la plus favorisée à leur importation en Grèce et que en outre les articles énumerés dans la liste annexée au Traité de Commerce et de Navigation entre la Grèce et le Royaume Uni, signé à Londres le 16 Juillet 1926, et produits dans les Etablissements des Détroits, ne seront pas soumis, à partir d'aujourd'hui, à leur importation en Grèce à des droits autres que ceux spécifiés dans ladite liste.

L'arrangement proposé entrera en vigueur à partir de cet échange de Notes, étant entendu que le Gouvernement Hellénique donnera effet rétroactif aux dispositions tarifaires de l'accord pour ce qui concerne les droits perçus depuis le 11 Septembre inclusivement sur les articles produits ou originaires des Etablissements des Détroits.

Veuillez agréer, Monsieur le Ministre, les assurances de ma haute considération.

P. A. ARGYROPOULOS

BRITISH LEGATION

No. 202 Athènes le 20 Septembre 1926.

Son Excellence
Monsieur TH, PETMEZAS
Ministre des Affaires Etrangères
(Ad interim)

Monsieur le Ministre,

I have the honour to inform Your Excellency that the Government of Newfoundland have intimated that they are willing to negotiate with the Greek Government on the lines of the special arrangement outlined in paragraph 3 of the Declaration of November 1904 an agreement whereby they will undertake to continue to grant free entry into Newfoundland of currants and sultanas, products of Greece, when purchased by imporsters in Greece and imported therefrom provided that the Greek Government undertake in return that the duty on codfish imported into Greece from Newfoundland shall not exceed an equivalent of two shillings per hundreweight.

Pending formal negotiation of an agreement on these lines, I am instructed to suggest that the Greuk Government might be prepared to agree to a modus vivendi under which they would grant immediately a rate of duty not exceeding the equivalent of two shillings per hundredweight in respect of Newfound land codfish imported into Greece in return for a continuance of the free admission of Greek currants and sultanas into Newfoundland on the conditions montioned.

I avail myself of this opportunity to express to Your Excellency the assurance of my highest consideration.

MILNE CHEETHAM

Ἀρ. Πρωτ. 28944

Ἀθῆναι τῇ 22 Ὀκτωβρίου 1926.

Πρὸς τὴν Α. Ε. τὸν Κύριον
Milne Cheetham
Ἔκτακτον Ἀπεσταλμένον
καὶ Πληρεξούσιον Ὑπουργὸν τῆς Μεγάλης Βρεττανίας
Ἐνταῦθα

Κύριε Πρέσβυ,

Ἔχω τὴν τιμὴν νὰ γνωρίσω Ὑμῖν τὴν λῆψιν τῆς ἀπὸ 20 Σεπτεμβρίου ἐ. ἔ. ὑμετέρας ἐπιστολῆς ὑπ' ἀριθ. 202 ἐχούσης οὕτω:

«Ἔχω τὴν τιμὴν νὰ πληροφορήσω τὴν Ὑμετέραν Ἐξοχότητα ὅτι ἡ Κυβέρνησις τῆς Νέας Γῆς ἐξεδήλωσε τὴν ἐπιθυμίαν νὰ διαπραγματευθῇ μετὰ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως ἐν τῷ πνεύματι τῆς εἰδικῆς συμφωνίας, περὶ ἧς ἡ παράγραφος 3 τῆς δηλώσεως τοῦ Νοεμβρίου τοῦ 1904, Σύμβασιν, καθ' ἣν θὰ ἀναλάβῃ τὴν ὑποχρέωσιν νὰ ἐξακολουθῇ νὰ ἐπιτρέπῃ τὴν ἐλευθέραν εἰσαγωγὴν ἐν Νέᾳ Γῇ Κορινθιακῆς σταφίδος καὶ σουλτανίνας παραγομένων ἐν Ἑλλάδι, ἀγοραζομένων ὑπὸ τῶν εἰσαγωγέων ἐν Ἑλλάδι καὶ εἰσαγομένων ἐκεῖθεν, ὑπὸ τὸν ὅρον ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις νὰ ἀναλάβῃ ἀντιστοίχως τὴν ὑποχρέωσιν ὅπως ὁ δασμὸς τοῦ βακαλάου τοῦ εἰσαγομένου ἐν Ἑλλάδι ἐκ Νέας Γῆς μὴ ὑπερβαίνῃ τὸ ἰσότιμον 2 σελλινίων κατὰ 100 Ἀγγλ. λίτρας.

Μέχρι τῆς ἐνάρξεως διαπραγματεύσεων διὰ συνομολόγησιν συμφωνίας ἐντὸς τοῦ ἀνωτέρου πλαισίου, ἔχω τὴν ἐντολὴν νὰ προτείνω εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν ὅπως ἀποδεχθῇ ἓν modus vivendi, συμφώνως πρὸς τὸ ὁποῖον θὰ χορηγήσῃ αὕτη ἀμέσως δασμὸν μὴ ὑπερβαίνοντα τὸ ἰσότιμον 2 σελλινίων κατὰ 100 Ἀγγλ. λίτρας ἐν σχέσει πρὸς βακαλάον εἰσαγόμενον ἐκ Νέας Γῆς εἰς Ἑλλάδα ἔναντι τῆς συνεχίσεως τῆς ἀτελοῦς εἰσαγωγῆς Ἑλλην. Κορινθιακῶν σταφίδων καὶ σουλτανίνας εἰς Νέαν Γῆν ὑπὸ τοὺς μνησθέντας ὅρους.»

Λαμβάνων ὑπὸ σημείωσιν τὰς ἀνωτέρω δηλώσεις, ἔχω τὴν τιμὴν νὰ πληροφορήσω τὴν Ὑμετέραν Ἐξοχότητα ὅτι ἀντιστοίχως ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις συναινεῖ εἰς τὸ προτεινόμενον modus vivendi, καθ' ὃ θὰ χορηγῆται εἰς τὸν βακαλάον τὸν εἰσαγόμενον ἐκ Νέας Γῆς ὁ δασμὸς 4 φράγκ. χρυσῶν κατὰ 100 χιλιόγραμ. ἔναντι τῆς ἀτελοῦς εἰσαγωγῆς Ἑλλην. Κορινθιακῆς σταφίδος καὶ σουλτανίνας ἐν Νέᾳ Γῇ, κατὰ τοὺς ἐν τῇ ὑμετέρᾳ ἐπιστολῇ ἀναφερομένους ὅρους.

Δέξασθε κ.τ.λ.

Π. Α. ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΑΓΓΛΙΚΗ ΠΡΕΣΒΕΙΑ

Ἀριθ. 249.

Ἀθῆναι τῇ 17 Νοεμβρίου 1926.

Πρὸς τὴν Αὐτοῦ Ἐξοχότητα
τὸν κύριον Π. Ἀργυρόπουλον
Ὑπουργὸν ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν
Ἀθήνας

Κύριε Ὑπουργέ,

Συμφώνως πρὸς ὁδηγίας, ἃς ἔλαβον παρὰ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν τῆς Α. Μεγαλειότητος, ἔχω τὴν τιμὴν νὰ ἀνακοινώσω τῇ Ὑμετέρᾳ Ἐξοχότητι ὅτι ἡ Κυβέρνησις

No 28944

Athènes le 22 Octobre 1926

Son Excellence
Sir Milne Cheetham
Envoyé Extraordinaire
et Ministre Plénipotentiaire de Grande Bretagne
En Ville

Monsieur le Ministre

J'ai l'honneur d'accuser réception de la lettre que Votre Excellence a bien voulu m'adresser en date du 20 septembre No 202, ainsi conçue:

«I have the honour to inform Your Excellency that the Gouvernment of Newfoundland have intimated that they are willing to negotiate with the Greek Goverment on the lines of the special arrangement outlined in paragraph 3 of the Declaration of November 1904 an agrement whereby they will undertake to continue to grant free entry into Newfoundland of currants and sultanas, products of Greece, when purchased by importers in Greece and imported therefrom, provided that the Greek Government undertake in return that the duty on codfish imported into Greece from Newfoundland shall not exceed an equival ent of two shillings per hundredweight.

Pending formal negotiation of an agreement on these lines, I am instructed to suggest that the Greek Government might be prepared to agree to a modus vivendi under which they would grant immediately a rate of duty not exceeding the equivalent of two shillings per hundredweight in respect of Newfoundland codfish imported into Greece in return for a continuance of the free admission of Greek currants and sultanas into Newfoundland on the conditions mentioned.»

En prenant acte de ces déclarations, j'ai l'honneur d'informer Votre Excellence que, de son côté, le Gouvernment Hellénique consent au modus vivendi proposé, d'apres lequel sera accordé à la morue (codfish) importée de Terre-Neuve le tax de 4 frs. or par 100 Kgs. en revanche de l'admission en exemption de tous droits des raisins de Corinthe et Sultanines helléniques à leur importation en Terre-Neuve' dans les conditions mentionnées dans votre lettre.

Je saisis cette occasion, Monsieur le Ministre, pour vous réitérer l'assurance de ma haute considération.

P. ARGYROPOULOS

BRITISH LEGATION

No. 249.

Athens, Nousmber 17 1926.

Son Excellence
Monsieur P. ARGYROPOULOS
Ministre des Affaires Etrangères
En Ville

Monsieur le Ministre,

In compliance with instructions which I have received from His Majesty's Principal Secretary of State dor Foreign Affairs, I have the honour to inform Your

τῶν Νήσων Windward εἶναι διατεθειμένη νὰ ἐφαρμόσῃ ἐξ ὁλοκλήρου ἀπὸ τῆς ἡμερομηνίας τῆς παρούσης ἀνακοινώσεως τὴν ρήτραν τοῦ μᾶλλον εὐνουμένου Κράτους ἐπὶ τῶν παραγομένων ἢ κατασκευαζομένων ἐν Ἑλλάδι εἰδῶν κατὰ τὴν εἰσαγωγὴν αὐτῶν εἰς τὰς Νήσους Windward, καὶ ἐπὶ πλέον νὰ μειώσῃ ἀπὸ τῆς ἡμερομηνίας ταύτης τὸν ὑφιστάμενον ἐπὶ τῶν Κορινθιακῶν σταφίδων δασμὸν κατὰ τὴν εἰς τὰς Νήσους Windward εἰσαγωγὴν των, εἰς τρόπον ὥστε οὗτος νὰ ἰσοδυναμῇ πρὸς 2 σελλίνια κατὰ 100 ἀγγλικὰς λίτρας, ὑπὸ τὸν ὅρον ὅτι πάντα τὰ εἴδη τὰ παραγόμενα ἢ κατασκευαζόμενα εἰς τὰς Νήσους Windward θὰ ἀπολαύωσιν ἀπὸ τῆς ἡμερομηνίας τῆς παρούσης ὁλοκλήρου καὶ ἄνευ ὅρων τῆς ρήτρας τοῦ μᾶλλον εὐνουμένου Κράτους κατὰ τὴν εἰσαγωγὴν αὐτῶν εἰς Ἑλλάδα, καὶ ἐπὶ πλέον ὅτι τὰ εἴδη τὰ ἀναφερόμενα ἐν τῷ πίνακι τῷ προσηρτημένῳ τῇ μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Ἀγγλίας Συνθήκῃ Ἐμπορίας καὶ Ναυτιλίας, τῇ ὑπογραφείσῃ ἐν Λονδίνῳ τῇ 16 Ἰουλίου 1926, ἐφ' ὅσον παρήχθησαν ἢ κατεσκευάσθησαν εἰς τὰς Νήσους Windward, δὲν θέλουσι ὑποβληθῇ ἀπὸ τῆς ἡμέρας ταύτης κατὰ τὴν εἰσαγωγὴν αὐτῶν εἰς τὴν Ἑλλάδα εἰς δασμοὺς ἀνωτέρους τῶν ἐν τῷ εἰρημένῳ πίνακι ὁριζομένων.

2. Ἡ προτεινομένη συμφωνία θὰ τεθῇ ἐν ἰσχύι ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς ἀνταλλαγῆς τῶν διακοινώσεων, ἀλλ' ὑπονοεῖται ὅτι θὰ δοθῇ ὑπὸ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως ἀναδρομικὴ ἰσχὺς εἰς τὰς δασμολογικὰς διατάξεις τῆς συμφωνίας, ἐφ' ὅσον πρόκειται περὶ δασμῶν εἰσπραχθέντων ἀπὸ τῆς 11 Σεπτεμβρίου ἐ. ἔ. συμπεριλαμβανομένης ἐπὶ εἰδῶν προερχομένων ἢ παραχθέντων εἰς τὰς Νήσους Windward.

3. Θὰ εἶμαι εὐγνώμων εἰς τὴν Ὑμετέραν Ἐξοχότητα νὰ εὐαρεστηθῇ καὶ μοὶ γνωρίσῃ, ἐὰν ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις συμφωνῇ, ὅπως αἱ ἀνωτέρω προτάσεις ἀποτελέσωσιν ἓν modus vivendi μέχρι τῆς συνομολογήσεως ὁριστικῆς συμφωνίας μετὰ τῆς Κυβερνήσεως τῶν Νήσων Windward.

Διατελῶ κ. τ. λ.

Ἐντολῇ τοῦ Πρεσβευτοῦ τῆς Α. Μ.
ΔΟΥΓΛΑΣ ΜΑΚΚΙΛΟΠ

Ἀριθ. 35698

Ἀθῆναι τῇ 17 Νοεμβρίου 1926.

Πρὸς τὴν Α. Ε. τὸν Κύριον
Milne Cheetham
Ἔκτακτον Ἀπεσταλμένον
καὶ Πληρεξούσιον Ὑπουργὸν τῆς Μεγάλης Βρεττανίας
Ἐνταῦθα

Κύριε Πρεσβευτά,

Ἔχω τὴν τιμὴν να γνωρίσω τῇ Ὑμετέρᾳ Ἐξοχότητι τὴν λῆψιν τῆς ὑπὸ σημερινὴν ἡμερομηνίαν ὑμετέρας ἐπιστολῆς ὑπ' ἀριθ. 249, ἐχούσης οὕτω :

«Συμφώνως πρὸς ὁδηγίας, ἃς ἔλαβον παρὰ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν τῆς Α. Μεγαλειότητος, ἔχω τὴν τιμὴν νὰ ἀνακοινώσω τῇ Ὑμετέρᾳ Ἐξοχότητι ὅτι ἡ Κυβέρνησις τῶν Νήσων Windward εἶναι διατεθειμένη νὰ ἐφαρμόσῃ ἐξ ὁλοκλήρου ἀπὸ τῆς ἡμερομηνίας τῆς παρούσης ἀνακοινώσεως τὴν ρήτραν τοῦ μᾶλλον εὐνουμένου Κράτους ἐπὶ τῶν παραγομένων ἢ κατασκευαζομένων ἐν Ἑλλάδι εἰδῶν κατὰ τὴν εἰσαγωγὴν αὐτῶν εἰς τὰς Νήσους Windward, καὶ ἐπὶ πλέον νὰ μειώσῃ ἀπὸ τῆς ἡμερομηνίας ταύτης τὸν ὑφιστάμενον ἐπὶ τῶν Κορινθιακῶν σταφίδων δασμὸν κατὰ τὴν εἰς τὰς Νήσους Windward εἰσαγωγήν των, εἰς τρόπον ὥστε οὗτος νὰ ἰσοδυναμῇ πρὸς 2 σελίνια κατὰ 100 ἀγγλικὰς λίρας, ὑπὸ τὸν ὅρον ὅτι πάντα τὰ εἴδη τὰ παραγόμενα ἢ κατασκευαζόμενα εἰς τὰς Νήσους Windward θὰ ἀπολαύωσιν ἀπὸ τῆς ἡμερομηνίας τῆς παρούσης ὁλοκλήρου καὶ ἄνευ ὅρων τῆς ρήτρας τοῦ μᾶλλον εὐνουμένου Κράτους κατὰ τὴν εἰσαγωγὴν αὐτῶν εἰς Ἑλλάδα, καὶ ἐπὶ πλέον ὅτι τὰ εἴδη τὰ ἀναφερόμενα ἐν τῷ πίνακι τῷ προσηρτημένῳ τῇ μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Ἀγγλίας Συνθήκῃ Ἐμπορίας καὶ Ναυτιλίας, τῇ ὑπογραφείσῃ ἐν Λονδίνῳ τῇ 16 Ἰουλίου 1926, ἐφ' ὅσον παρήχθησαν ἢ κατεσκευάσθησαν εἰς τὰς Νήσους Windward, δὲν θέλουσι ὑποβληθῇ ἀπὸ τῆς ἡμέρας ταύτης κατὰ τὴν εἰσαγωγὴν αὐτῶν εἰς τὴν Ἑλλάδα εἰς δασμοὺς ἀνωτέρους τῶν ἐν τῷ εἰρημένῳ πίνακι ὁριζομένων.

2. Ἡ προτεινομένη συμφωνία θὰ τεθῇ ἐν ἰσχύι ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς ἀνταλλαγῆς τῶν διακοινώσεων, ἀλλ' ὑπονοεῖται ὅτι θὰ δοθῇ ὑπὸ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως ἀναδρομικὴ ἰσχὺς εἰς τὰς δασμολογικὰς διατάξεις τῆς συμφωνίας, ἐφ' ὅσον πρόκειται περὶ δασμῶν εἰσπραχθέντων ἀπὸ τῆς 11 Σεπτεμβρίου ἐ. ἔ. συμπεριλαμβανομένης ἐπὶ εἰδῶν προερχομένων ἢ παραχθέντων εἰς τὰς Νήσους Windward.

3. Θὰ εἶμαι εὐγνώμων εἰς τὴν Ὑμετέραν Ἐξοχότητα νὰ εὐαρεστηθῇ καὶ μοὶ γνωρίσῃ, ἐὰν ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις συμφωνῇ, ὅπως αἱ ἀνωτέρω προτάσεις ἀποτελέσωσιν ἓν modus vivendi μέχρι τῆς συνομολογήσεως ὁριστικῆς συμφωνίας μετὰ τῆς Κυβερνήσεως τῶν Νήσων Windward.

Διατελῶ κ. τ. λ.

(For His Majesty's Minister and by authorisation)
DOUGLAS MACKILLOP

No 35698

Athènes, le 17 Novembre 1926

Son Excellence
Sir MILNE CHEETHAM
Envoyé Extraordinaire
et Ministre Plénipotentiaire de Grande Bretagne

Monsieur Le Ministre,

J'ai l'honneur d'accuser réception de la lettre que Votre Excellence a bien voulu m'adresser en date d'aujourd'hui No 249 ainsi conçue :

«In compliance with instructions which I have received from His Majesty's Principal Secretary of State dor Foreign Affairs, I have the honour to inform Your Excellency that the Government of the Windward Islands are prepared to extend, as from the date of the present Note, complete most favoured nation treatment to all goods produced or manufactured in Greece on importation into the Windward Islands and, further to reduce as from this day the existing customs duty on currants, the produce of Greece, on importation into the Wiudward Islands to a duty equivalent to two shillings per hundredweight, on the understanding that all goods produced or manufactured in the Windward Islands shall enjoy, as from the date of the present Note, complete and unconditional most favoured nation treatment on importation into Greece, and further, that the articles enumerated in the schedule to the Treaty of Commerce and Navigation between the United Kingdom and Greece signed in London on July 16th 1926, produced or manufactured in the Windward Islands shall not, as from this day, be subject on importation into Greece, to higher duties than those specified in the schedule.

2. The proposed arrangement shall come into force as from the date of this exchange of Notes, but it is understood that a retroactive effect will be given by the Hellenic Government to the tariff provisions of the agreement so far as concerns duties charged since September 11th 1926 inclusive, on goods originating from or the produce of the Windward Islands.

3. I should be grateful if Your Excellency will be good enough to inform me whether the Greek Government agree to the proposal set forth herein as a modus vivendi pending the conclusion of a formal agreement with the Government of the Windward Islands.

I avail myself of this opportunity, Monsieur le Ministre, to renew to Your Excellency the expression of my highest consideration.

(For His Majesty's Minister and by authorisation)
DOUGLAS MACKILLOP

σκευαζόμενα εἰς τὰς Νήσους Windward θὰ ἀπολαύωσιν ἀπὸ τῆς ἡμερομηνίας τῆς παρούσης ὁλοκλήρου καὶ ἄνευ ὅρων τῆς ρήτρας τοῦ μᾶλλον εὐνουμένου Κράτους κατὰ τὴν εἰσαγωγὴν αὐτῶν εἰς Ἑλλάδα, καὶ ἐπὶ πλέον ὅτι τὰ εἴδη τὰ ἀναφερόμενα ἐν τῷ πίνακι τῷ προσηρτημένῳ τῇ μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Ἀγγλίας Συνθήκῃ Ἐμπορίας καὶ Ναυτιλίας, τῇ ὑπογραφείσῃ ἐν Λονδίνῳ τῇ 16 Ἰουλίου 1926, ἐφ' ὅσον παρήχθησαν ἢ κατεσκευάσθησαν εἰς τὰς Νήσους Windward, δὲν θέλουσιν ὑποβληθῇ ἀπὸ τῆς ἡμέρας ταύτης κατὰ τὴν εἰσαγωγὴν αὐτῶν εἰς τὴν Ἑλλάδα εἰς δασμοὺς ἀνωτέρους τῶν ἐν τῷ εἰρημένῳ πίνακι ὁριζομένων.

2. Ἡ προτεινομένη συμφωνία θὰ τεθῇ ἐν ἰσχύι ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς ἀνταλλαγῆς τῶν διακοινώσεων, ἀλλ' ὑπονοεῖται ὅτι θὰ δοθῇ ὑπὸ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως ἀναδρομικὴ ἰσχὺς εἰς τὰς δασμολογικὰς διατάξεις τῆς συμφωνίας, ἐφ' ὅσον πρόκειται περὶ δασμῶν εἰσπραχθέντων ἀπὸ τῆς 11 Σεπτεμβρίου ἐ. ἔ. συμπεριλαμβανομένης, ἐπὶ εἰδῶν προερχομένων ἢ παραχθέντων εἰς τὰς Νήσους Windward.

3. Θὰ εἶμαι εὐγνώμων εἰς τὴν Ὑμετέραν Ἐξοχότητα νὰ εὐαρεστηθῇ καὶ μοὶ γνωρίσῃ, ἐὰν ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις συμφωνεῖ, ὅπως αἱ ἀνωτέρω προτάσεις ἀποτελέσωσιν ἓν modus vivendi μέχρι τῆς συνομολογήσεως ὁριστικῆς συμφωνίας μετὰ τῆς Κυβερνήσεως τῶν Νήσων Windward.»

Λαμβάνων ὑπὸ σημείωσιν τὰς ἀνωτέρω δηλώσεις, ἔχω τὴν τιμὴν νὰ πληροφορήσω τὴν Ὑμετέραν Ἐξοχότητα ὅτι ἀντιστοίχως ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις συναινεῖ μέχρι συνομολογήσεως ὁριστικῆς συμφωνίας μετὰ τῆς Κυβερνήσεως τῶν Νήσων Windward εἰς τὸ προτεινόμενον modus vivendi, καθ' ὃ τὰ εἴδη τὰ παραγόμενα ἢ κατασκευαζόμενα ἐν Ἑλλάδι θὰ ἀπολαύωσιν ἀπὸ σήμερον κατὰ τὴν ἐπὶ τῶν ἐδαφῶν τῆς Κυβερνήσεως τῶν Νήσων Windward εἰσαγωγήν των τῶν εὐνοιῶν τῶν παρεχομένων εἰς τὸ μᾶλλον εὐνούμενον Κράτος, καὶ ὅτι ἐπὶ πλέον αἱ Κορινθιακαὶ σταφίδες θὰ ὑπόκεινται κατὰ τὴν εἰσαγωγὴν των εἰς τὰ ἐδάφη τῶν Νήσων Windward εἰς τελωνειακὸν δασμὸν ἀντιστοιχοῦντα πρὸς 2 σελλίνια ἀνὰ 100 λίτρας ἀγγλικάς, ὑπονοουμένου ὅτι ἅπαντα τὰ εἴδη τὰ παραγόμενα ἢ κατασκευαζόμενα εἰς τὰ ἐδάφη τῶν Νήσων Windward θὰ ἀπολαύωσιν ἀπὸ τῆς σήμερον ἐξ ὁλοκλήρου καὶ ἄνευ ὅρων τῆς ρήτρας τοῦ μᾶλλον εὐνουμένου Κράτους κατὰ τὴν εἰσαγωγὴν αὐτῶν εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ ἐπὶ πλέον ὅτι τὰ εἴδη τὰ ἀναφερόμενα ἐν τῷ πίνακι τῷ προσηρτημένῳ τῇ μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Ἀγγλίας Συνθήκῃ Ἐμπορίου καὶ Ναυτιλίας, τῇ ὑπογραφείσῃ ἐν Λονδίνῳ τῇ 16 Ἰουλίου 1926, ἐφ' ὅσον παράγονται εἰς τὰς Νήσους Windward, δὲν θὰ ὑποβάλλωνται ἀπὸ τῆς σήμερον κατὰ τὴν εἰσαγωγὴν αὐτῶν εἰς Ἑλλάδα εἰς δασμοὺς ἄλλους ἢ τοὺς ἀναφερομένους ἐν τῷ εἰρημένῳ πίνακι.

Ἡ προτεινομένη συμφωνία θὰ ἰσχύσῃ ἀπὸ τῆς ἀνταλλαγῆς τῶν διακοινώσεων τούτων, ὑπονοουμένου ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις θὰ δώσῃ ἀναδρομικὴν ἰσχὺν εἰς τὰς δασμολογικὰς διατάξεις τῆς συμφωνίας ὅσον ἀφορᾷ τοὺς δασμοὺς τοὺς εἰσπραχθέντας ἀπὸ τῆς 11 Σεπτεμβρίου συμπεριλαμβανομένης ἐπὶ εἰδῶν παραχθέντων ἢ προερχομένων ἐκ τῶν Νήσων Windward.

Δέξασθε κ.τ.λ.

Π. Α. ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΣ

ward Islands shall enjoy, as from the date of the present note, complete and unconditional most favoured nation treatment on importation into Greece; and further, that the articles enumerated in the schedule to the Treaty of Commerce and Navigation between the United Kingdom and Greece signed in London on July 16th 1926, produced or manufactured in the Windward Islands shall not, as from this day, be subject on importation into Greece, to higher duties than those specified in the schedule.

2. The proposed arrangement shall come into force as from the date of this exchange of Notes, but it is understood that a retroactive effect will be given by the Hellenic Government to the tariff provisions of the agreement so far as concerns duties charged since September 11th 1926 inclusive, on goods originating from or the produce of the Windward Islands.

3. I should be grateful if Your Excellency will be good encugh to inform me whether the Greek Government agree to the proposal set forth herein as a modus vivendi pending the conclusion of a formal agreement with the Government of the Windward Islands.»

En prenant acte de ces déclarations, j'ai l'honneur d'informer Votre Excellence que, de son coté, le Gouvernement Hellénique consent, jusqu'à la conclusio d'un arrangement formel avec le Gouvernement des Iles Windward au modus vivendi proposé, d'après lequel aux articles produits ou manufacturés originaires de Grèce sera accordé, à partir d'aujourd'hui, à leur importatio sur les territoires des Iles Windward, le traitement de la nation la plus favorisée et qu'en outre les raisins secs de Corinthe seront soumis à leur importation dans les Iles Windward à des droits de douane équivalant à deux shillings par hundredweight, étant bien entendu que tous les articles produits ou manufacturés sur le territoire des Iles Windward jouiront, à partir d'aujourd-hui, du traitement complet et sans conditions de la nation la plus favorisée à leur importation en Grèce et que en outre les articles énumerés dans la liste annexée au Traité de Commerce et de Navigation entre la Grèce et le Royaume Uni, signé à Londres le 16 juillet 1926 et produits dans les Iles Windward ne seront pas soumis, à partir d'aujourd'hui, à leur importation en Grèce à des droits autres que ceux spécifiés dans ladite liste.

L'arrangement proposé entrera en vigueur à partir de cet échange de Notes, étant entendu que le Gouvernement Hellénique donnera effet rétroactif aux dispositions tarifaires de l'accord pour ce qui concerne les droits perçus depuis le 11 Septembre inclusivement sur les articles produits originaires des Iles Windward

Veuillez agréer, Monsieur le Ministre, les assurances de ma haute considération.

P. A. ARGYROPOULOS

Περὶ κυρώσεως τῆς προσωρινῆς Ἐμπορικῆς συμφωνίας μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Βελγίου.

Ἄρθρον μόνον.

Ἡ ἐν Ἀθήναις τῇ 10 Σεπτεμβρίου 1926 συναφθεῖσα μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Βελγίου προσωρινὴ ἐμπορικὴ συμφωνία δι' ἀνταλλαγῆς διακοινώσεων μεταξὺ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν τῆς Ἑλλάδος καὶ τοῦ ἐν Ἀθήναις Πρεσβευτοῦ τοῦ Βελγίου, ὧν τὸ κείμενον ἕπεται ἐν γαλλικῷ πρωτοτύπῳ καὶ ἑλληνικῇ μεταφράσει, ἔχει ἀφ' ἧς κατηρτίσθη πλήρη καὶ νόμιμον ἰσχύν.

Ἀριθ. Πρωτ. 1038.

Ο ΠΡΕΣΒΕΥΤΗΣ ΤΟΥ ΒΕΛΓΙΟΥ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΥΠΟΥΡΓΟΝ ΤΩΝ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Κύριε Ὑπουργέ,

Ἐν συνεχείᾳ πρὸς τὴν συνομιλίαν, ἣν ἔσχον μετὰ τῆς Ὑμετέρας Ἐξοχότητος, λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ γνωρίσω Ὑμῖν ὅτι μέχρι συνάψεως ὁριστικῆς ἐμπορικῆς συμβάσεως ἡ Ἑλλὰς θ' ἀπολαύῃ κατὰ τὴν εἰσαγωγὴν εἰς τὴν Οἰκονομικὴν Ἕνωσιν Βελγίου-Λουξεμβούργου τῶν ἐμπορευμάτων τῶν παραγομένων ἢ προερχομένων ἐκ τοῦ ἐδάφους αὐτῆς τῆς ῥήτρας τοῦ μᾶλλον εὐνοουμένου Κράτους, ἤτοι τῶν εὐνοιῶν τῶν ἤδη παραχωρηθεισῶν ἢ παραχωρηθησομένων εἰς τὰ ἐμπορεύματα τῶν ἄλλων Κρατῶν.

Ἐννοεῖται ἐν τούτοις ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ Δημοκρατία δὲν δύναται ν' ἀπαιτήσῃ τὴν ἀπόλαυσιν τῶν εὐνοιῶν, ἃς διὰ λόγους τοπικοὺς ἤθελε παραχωρήσει ἡ Βελγο-Λουξεμβουργιακὴ Ἕνωσις εἰς τὰ ὅμορα Κράτη διὰ τὰς παραμεθορίους ζώνας.

Κατὰ τρόπον γενικὸν ἡ ῥήτρα τοῦ μᾶλλον εὐνοουμένου Κράτους θὰ χορηγηθῇ δι' ὅ,τι ἀφορᾷ τὸ ἐμπόριον, τὴν βιομηχανίαν καὶ τὴν ναυτιλίαν προκειμένου περὶ προσώπων, Ἑταιρειῶν, πλοίων καὶ ἐμπορευμάτων, καὶ ἰδίως ὅ,τι ἀφορᾷ τὰ τέλη καὶ δικαιώματα ἐξαγωγῆς, τὴν διαμετακόμισιν, τὸ καθεστὼς τῶν ἐλευθέρων λιμένων καὶ ζωνῶν καὶ τὰς ἀποθήκας, τὰς ἀπαγορεύσεις ἢ περιορισμοὺς εἰσαγωγῆς ἢ ἐξαγωγῆς, τὰ ἐσωτερικὰ τέλη καὶ τὰ λιμενικά, ἐὰν τὰ δικαιώματα καὶ τέλη ταῦτα εἰσπράττονται διὰ λογαριασμὸν τοῦ Κράτους, τῶν ἐπαρχιῶν, τῶν δήμων, τῶν δημοσίων ὑπηρεσιῶν, τῶν ἱδρυμάτων δημοσίας ἀνάγκης ἢ τῶν εὐεργετικῶν τοιούτων.

Ἡ ῥήτρα τοῦ μᾶλλον εὐνοουμένου Κράτους εἶναι ἠγγυημένη ἐπίσης δι' ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν ἐγκατάστασιν καὶ τὰ προσωπικὰ δικαιώματα τῶν ὑπηκόων τῶν δύο Κρατῶν. Ἡ διάταξις αὕτη οὐδαμῶς θέλει θίξει τὴν ἐφαρμογὴν τῶν ἐν ἰσχύι διατάξεων εἰς τὰ ἐδάφη τῶν συμβαλλομένων μερῶν τῶν ἀφορωσῶν τὸ καθεστὼς τῶν διαβατηρίων (θεωρήσεις ταξειδίου, θεωρήσεις διαμονῆς, τέλη ἀφορῶντα τὴν ἔκδοσιν τῶν θεωρήσεων αὐτῶν κ.τ.λ.). Τὰ δύο συμβαλλόμενα Μέρη ἀναγνωρίζουσιν ὅτι ἡ ἐξαίρεσις αὕτη δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἐπικαλῆται ὅπως ἐξαιρέσῃ τῆς ἀπολαυῆς τῆς ἄνω διατάξεως κατηγορίας ὁλοκλήρους προσώπων.

Ἐν περιπτώσει καθ' ἣν τὸ ἕν τῶν συμβαλλομένων Μερῶν θὰ ἐθέσπιζεν εἰς τὸ μέλλον ἀπαγόρευσιν ἢ περιορισμὸν εἰσαγωγῆς ἢ ἐξαγωγῆς δι' ἕν ἢ πλείονα ἐμπορεύματα ἐνδιαφέροντα τὸ ἐμπόριον τοῦ ἄλλου Μέρους, ἀναλαμβάνει, ἐὰν αὐτὸ ζητήσῃ τοῦτο, νὰ ἔλθῃ εἰς διαπραγματεύσεις μετ' αὐτοῦ ἐπὶ τῷ σκοπῷ νὰ καταστήσωσι τὴν ἀπαγόρευσιν ἢ περιορισμὸν κατὰ τὸ ἐλάχιστον δυνατὸν ἐπιζημίαν εἰς τὰ συμφέροντα τούτου.

No 1038.

LE MINISTRE DE BELGIQUE A ATHENES AU MINISTRE DES AFFAIRES ETRANGERES DE GRECE

Monsieur le Ministre,

Comme suite à l'entretien que j'ai eu avec Votre Excellence j'ai l'honneur de lui faire savoir qu'en attendant la conclusion d'un traité de commerce définitif, la Grèce bénéficiera pour l'importation des marchandises originaires ou de provenance de son territoire dans l'Union Economique Belgo-Luxembourgeoise du traitement de la nation la plus favorisée, en terme comprenant les faveurs accordées actuellement ou à accorder postérieurement à des marchandises d'autres pays.

Il est entendu toutefois que la République Hellénique ne pourra réclamer le bénéfice des faveurs, qui, pour des raisons locales, seraient accordées par l'Union Belgo-Luxembourgeoise aux Etats limitrophes dase lea zones frontières.

D'une manière générale, le traitement de la nation la plus favorisée sera accordé pour tout ce qui concernn le commerce, l'industrie et la navigation, qu'il s'agisse de personnes, de sociétés, de navires et de marchandises, et notamment pour ce qui concerne les droits ou taxes d'exportatio[illegible] transit, le régime des zones et ports francs et les [illegible]ts, les prohibitions ou restrictions d'entrée ou de s[illegible], les droits intérieurs ou de ports, que ces droits ou taxes soient perçus pour le compte de l'Etat, des provinces, de communes d'administration publiques ou d'institutions d'utilité publique ou de bienfaisance.

Le traitement de la nation la plus favorisée est garanti aussi pour ce qui concerne l'établissement et les droits personnels des ressortissants des deux pays. Cette disposition ne portera en rien atteinte à l'application des prescriptions en vigueur dans les territoires des Parties Contractantes relativement au régime des passeports (visa de voyage, visa de séjour, taxes relatives à la délivrance de ces visas, etc.). Les deux Parties Contractantes reconnaissent que l'exception ainsi faite ne pourra pas être invoquée afin d'exclurce du bénéfice de la disposition susmentionnée des catégorics entières de personne.

Dans le cas où l'une des parties Contractantes établirait à l'avenir, une prohibition ou restriction d'importation ou d'exportation, pour une ou plusieurs marchandises intéressant le commerce de l'autre Partie, elle s'engage, si celle-ci en fait la demande, à entrer en négociations avec cette dernière, en vue de rendre cette prohibition ou restriction le moins préjudiciable possible à ses intérêts.

Ἡ παροῦσα προσωρινὴ Σύμβασις συνομολογεῖται ἄνευ ὡρισμένης διαρκείας. Δύναται νὰ καταγγελθῇ ὁποτεδήποτε ὑπὸ τοῦ ἑνὸς ἢ τοῦ ἄλλου τῶν συμβαλλομένων Μερῶν κατόπιν τριμήνου προειδοποιήσεως ἐκτὸς ἂν ἀντικατασταθῇ δι' ὁριστικῆς ἐμπορικῆς συμβάσεως.

Δέξασθε κ. τ. λ.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 10 Σεπτεμβρίου 192

ΒΑΡΩΝΟΣ ΣΚΙΓΙΩΜ.

Ἀριθ. πρωτ. 28042.

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΤΩΝ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΠΡΕΣΒΕΥΤΗΝ ΤΟΥ ΒΕΛΓΙΟΥ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Κύριε Πρέσβυ,

Λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ γνωρίσω Ὑμῖν τὴν λῆψιν τῆς ἀπὸ σημερινῆς ἡμερομηνίας ὑμετέρας ἐπιστολῆς ὑπ' ἀριθ. 1038 ἐχούσης οὕτω:

«Ἐν συνεχείᾳ πρὸς τὴν συνομιλίαν, ἣν ἔσχον μετὰ τῆς Ὑμετ. Ἐξοχότητος, λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ γνωρίσω Ὑμῖν ὅτι μέχρι συνάψεως ὁριστικῆς ἐμπορικῆς συμβάσεως ἡ Ἑλλὰς θὰ ἀπολαύῃ κατὰ τὴν εἰσαγωγὴν εἰς τὴν Οἰκονομικὴν Ἕνωσιν Βελγίου-Λουξεμβούργου τῶν ἐμπορευμάτων τῶν παραγομένων ἢ προερχομένων ἐκ τοῦ ἐδάφους αὐτῆς τῆς ῥήτρας τοῦ μᾶλλον εὐνουμένου Κράτους, ἤτοι τῶν εὐνοιῶν τῶν ἤδη παραχωρηθεισῶν ἢ παραχωρηθησομένων εἰς τὰ ἐμπορεύματα τῶν ἄλλων Κρατῶν.

»Ἐννοεῖται ἐν τούτοις ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ Δημοκρατία δὲν δύναται ν' ἀπαιτήσῃ τὴν ἀπόλαυσιν τῶν εὐνοιῶν, ἃς διὰ λόγους τοπικοὺς ἤθελε παραχωρήσει ἡ Βελγο—Λουξεμβουργιακὴ Ἕνωσις εἰς τὰ ὅμορα Κράτη διὰ τὰς παραμεθορίους ζώνας.

»Κατὰ τρόπον γενικὸν ἡ ῥήτρα τοῦ μᾶλλον εὐνοουμένου Κράτους θὰ χορηγηθῇ δι' ὅ,τι ἀφορᾷ τὸ ἐμπόριον, τὴν βιομηχανίαν καὶ τὴν ναυτιλίαν προκειμένου περὶ προσώπων, Ἑταιρειῶν, πλοίων καὶ ἐμπορευμάτων, καὶ ἰδίως ὅ,τι ἀφορᾷ τὰ τέλη καὶ δικαιώματα ἐξαγωγῆς, τὴν διαμετακόμισιν, τὸ καθεστὼς τῶν ἐλευθέρων λιμένων καὶ ζωνῶν καὶ τὰς ἀποθήκας, τὰς ἀπαγορεύσεις ἢ περιορισμοὺς εἰσαγωγῆς ἢ ἐξαγωγῆς, τὰ ἐσωτερικὰ τέλη καὶ τὰ λιμενικά, ἐὰν τὰ δικαιώματα καὶ τὰ τέλη ταῦτα εἰσπράττονται διὰ λογαριασμὸν τοῦ Κράτους, τῶν ἐπαρχιῶν, τῶν δήμων, τῶν δημοσίων ὑπηρεσιῶν, τῶν ἱδρυμάτων δημοσίας ἀνάγκης, ἢ τῶν εὐεργετικῶν τοιούτων.

»Ἡ ῥήτρα τοῦ μᾶλλον εὐνοουμένου Κράτους εἶναι ἠγγυημένη ἐπίσης δι' ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν ἐγκατάστασιν καὶ τὰ προσωπικὰ δικαιώματα τῶν ὑπηκόων τῶν δύο Κρατῶν. Ἡ διάταξις αὕτη οὐδαμῶς θέλει θίξει τὴν ἐφαρμογὴν τῶν ἐν ἰσχύι διατάξεων εἰς τὰ ἐδάφη τῶν συμβαλλομένων Μερῶν τῶν ἀφορωσῶν τὸ καθεστὼς τῶν διαβατηρίων (θεωρήσεις ταξειδίου, θεωρήσεις διαμονῆς, τέλη ἀφορῶντα τὴν ἔκδοσιν τῶν θεωρήσεων αὐτῶν κλπ.). Τὰ δύο συμβαλλόμενα Μέρη ἀναγνωρίζουσιν ὅτι ἡ ἐξαίρεσις αὕτη δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἐπικαλῆται ὅπως ἐξαιρέσῃ τῆς ἀπολαυῆς τῆς ἄνω διατάξεως κατηγορίας ὁλοκλήρους προσώπων.

Le présent arrangement provisoire est conclu sans durée déterminée. Il pourra être dénoncé, en tout temps, par l'une ou l'autre des Parties Contractantes, moyennant un préavis de trois mois, à moins d'être remplacé par un traité de commerce définitif.

Je saisis cette occasion de renouveler à Votre Excellence les assurances de ma haute considération.

Athénes, le 10 Septembre 1926.

Baron GUILLAUME

No 28042

LE MINISTRE DES AFFAIRES ETRANGERES DE GRECE AU MINISTRE DE BELGIQUE A ATHENES

Monsieur le Ministre,

J' ai eu l'honneur de recevoir la Note que Votre Excellence a bien voulu m'adresser en date de ce jour sous No 1038 ainsi conçue :

Comme suite à l'entretien que j'ai eu avec Votre Excellence j'ai l'honneur de Lui faire savoir qu'en attendant la conclusion d'un traité de commerce définitif, la Grèce bénéficiera pour l'importation des marchandises originaires ou de provenance de son territoire, dans l'Union Economique Belgo —Luxembourgeoise du traitement de la nation la plus favorisée, en terme comprenant les faveurs accordées actuellement ou à accorder postérieurement à des marchandises d'autres pays.

Il est entendu toutefois que la République Hellénique ne pourra réclamer le bénéfice des faveurs qui, pour des raisons locales, seraient accordées par l' Union Belgo-Luxembougeoise aux Etats limitrophes dans les zones frontières.

D'une manière générale, le traitement de la nation la plus favorisée sera accordé pour tout ce qui concerne le commerce, l'industrie et la navigation, qu'il s'agisse de personnes, de sociétés, de navires et de marchandises, et notamment pour ce qui concerne les droits ou taxes d'exportation, le transit, le régime des zones et ports francs et les entrepôts, les prohibitions ou restrictions d'entrée ou de sortie, les droits intérieurs ou de ports, que ces droits ou taxes soient perçus ponr le compte de l'Etat, des provinces, de communes, d' administrations publiques ou d'institution d'utilité publique ou de bienfaisance.

Le traitement de la nation la plus favorisée est garanti aussi pour ce qui concerne l'établissement et les droits personnels des ressortissants des deux pays. Cette disposition ne portera en rien atteinte à l'application des prescriptions en vigueur dans les territoires des Parties Contractantes relativement au régime des passeports (visa de voyage, visa de séjour, taxes relatives à la délivrance de ces visas, etc). Les deux Parties Contractantes reconnaissent que l'exception ainsi faite ne pourra pas être invoquée afin d'exclure du bénéfice de la disposition susmentionnée des catégories entières de personnes.

»Ἐν περιπτώσει καθ' ἣν τὸ ἕν τῶν συμβαλλομένων Μερῶν θὰ ἐγκαθίστα εἰς τὸ μέλλον ἀπαγόρευσιν ἢ περιορισμὸν εἰσαγωγῆς δι' ἕν ἢ πλείονα ἐμπορεύματα ἐνδιαφέροντα τὸ ἐμπόριον τοῦ ἄλλου Μέρους, ἀναλαμβάνει, ἐὰν αὐτὸ ζητήσῃ τοῦτο, νὰ ἔλθῃ εἰς διαπραγματεύσεις μετὰ τοῦ τελευταίου ἐπὶ τῷ σκοπῷ νὰ καταστήσωσι τὴν ἀπαγόρευσιν ἢ περιορισμὸν κατὰ τὸ ἐλάχιστον δυνατὸν ἐπιζημίαν εἰς τὰ συμφέροντα τούτου.

»Ἡ παροῦσα προσωρινὴ Σύμβασις συνομολογεῖται ἄνευ ὡρισμένης διαρκείας. Δύναται πάντοτε νὰ καταγγελθῇ ὑπὸ τοῦ ἑνὸς ἢ τοῦ ἄλλου τῶν συμβαλλομένων Μερῶν κατόπιν τριμήνου προειδοποιήσεως, ἐκτὸς ἂν ἀντικατασταθῇ δι' ὁριστικῆς ἐμπορικῆς συμβάσεως.»

Λαμβάνων ὑπὸ σημείωσιν τὰς ἀνωτέρω δηλώσεις, ἔχω τὴν τιμὴν νὰ πληροφορήσω τὴν Ὑμ. Ἐξοχότητα ἐπ' ὀνόματι τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως ὅτι οἱ ὑπήκοοι καὶ τὰ προϊόντα τῆς Οἰκονομικῆς Ἑνώσεως Βελγίου-Λουξεμβούργου θὰ ἀπολαύωσιν ἐν Ἑλλάδι τῶν αὐτῶν ἀπολύτως πλεονεκτημάτων.

Ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις διατηρεῖ ἐπίσης τὸ δικαίωμα νὰ θέσῃ τέρμα εἰς τὴν προσωρινὴν ταύτην συμφωνίαν εἰς οἱανδήποτε στιγμήν, κατόπιν τριμήνου προειδοποιήσεως, ἐκτὸς ἂν ἀντικατασταθῇ διὰ ὁριστικῆς ἐμπορικῆς συμβάσεως

Δέξασθε κλπ.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 10 Σεπτεμβρίου 1926.

Π. ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΣ

Dans le cas où l'une des parties Contractantes établirait à l'avenir, une prohibition ou restriction d'importation ou d'exportation, pour une ou plusieurs marchandises intéressant le commerce de l'autre Partie, elle s'engage, si celle-ci en fait la demande à entrer en négociations avec cette dernière, en vue de rendre cette prohibition ou restriction le moins préjudicable possible à ses intérêts.

Le présent arrangement provisoire est conclu sans durée déterminée. Il pourra être dénoncé, en tout temps, par l'une ou l'autre des Parties Contractantes moyennant un préavis de trois mois, à moins d'être remplacé par un traité de commerce définitif.

Tout en prenant acte des déclarations précitées, j'ai l'honneur d'informer Votre Excellence au nom du Gouvernement Hellénique qu'un traitement absolument identique sera appliqué aux ressortissants et aux produits de l'Union Economique Belgo-Luxembourgeoise en Grèce.

Le Gouvernement Hellénique se réserve également le droit de mettre fin à cet arrangement provisoire à tout moment sur le préavis de trois mois à moins d'être remplacé par un traité de commerce définitif.

Je saisis cette occasion renouveler à Votre Excellence les assurances de ma haute considération.

Athènes, le 10 Septembre 1926.

P. ARGYROPOULOS

Περὶ κυρώσεως τῆς προσωρινῆς ἐμπορικῆς συμφωνίας μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ τοῦ Βασιλείου τῶν Σέρβων, Κροατῶν καὶ Σλοβένων τῆς 10 Σεπτεμβρίου 1926.

Ἄρθρον μόνον.

Ἡ ἐν Ἀθήναις συνομολογηθεῖσα τῇ 10 Σεπτεμβρίου 1926 μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ τοῦ Βασιλείου τῶν Σέρβων, Κροατῶν καὶ Σλοβένων προσωρινὴ ἐμπορικὴ συμφωνία δι' ἀνταλλαγῆς διακοινώσεων μεταξὺ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν τῆς Ἑλλάδος καὶ τοῦ ἐν Ἀθήναις Πρεσβευτοῦ τοῦ Βασιλείου τῶν Σέρβων, Κροατῶν καὶ Σλοβένων, ἧς τὰ κείμενα ἔπονται ἐν γαλλικῷ πρωτοτύπῳ καὶ ἑλληνικῇ μεταφράσει, ἔχει ἀπὸ τῆς ὑπογραφῆς αὐτῆς πλήρη καὶ νόμιμον ἰσχύν.

Ἀριθ. Πρωτ. 754.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 10 Σεπτεμβρίου 1926

Ο ΠΡΕΣΒΕΥΤΗΣ
ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΤΩΝ ΣΕΡΒΩΝ, ΚΡΟΑΤΩΝ
ΚΑΙ ΣΛΟΒΕΝΩΝ

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΥΠΟΥΡΓΟΝ ΤΩΝ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Κύριε Ὑπουργέ,

Ἀναφερόμενος εἰς τὰς προσφάτους συνομιλίας ἡμῶν ἐν σχέσει πρὸς τὴν σύναψιν ὁριστικῆς ἐμπορικῆς συνθήκης μεταξὺ τοῦ Βασιλείου τῶν Σέρβων, Κροατῶν καὶ Σλοβένων ἀφ' ἑνὸς καὶ τῆς Ἑλλάδος ἀφ' ἑτέρου, ἔχω τὴν τιμὴν δεόντως ἐξουσιοδοτημένος παρὰ τῆς Κυβερνήσεώς μου νὰ πληροφορήσω τὴν Ὑμετέραν Ἐξοχότητα ὅτι μέχρι τῆς στιγμῆς καθ' ἣν θὰ εἶναι δυνατὸν εἰς τὴν Κυβέρνησίν μου νὰ θέσῃ τὴν ἁρμοδίαν τεχνικὴν ὑπηρεσίαν εἰς τὴν διάθεσιν τῶν ἀντιπροσώπων, οἵτινες θὰ ὁρισθῶσι διὰ τὰς διαπραγματεύσεις ἐπὶ τῷ σκοπῷ συνάψεως τῆς ἐν λόγῳ ἐμπορικῆς συνθήκης, τὰ φυσικὰ καὶ βιομηχανικὰ προϊόντα ἑλληνικῆς προελεύσεως θέλουσιν ἀπολαύει ὑπὸ πᾶσαν ἔποψιν κατὰ τὴν εἰσαγωγὴν των εἰς τὸ ἔδαφος τοῦ Βασιλείου τῶν Σέρβων, Κροατῶν καὶ Σλοβένων τῶν πλεονεκτημάτων ἅτινα ἡ Κυβέρνησίς μου παρέχει ἢ θέλει παράσχει ἐν τῷ μέλλοντι πρὸς τ' ἀντίστοιχα προϊόντα τοῦ μᾶλλον εὐνουμένου Κράτους.

No 754.

Athènes, le 10 Septembre 1926.

LE MINISTRE
DU ROYAUME DES SERBES, CROATES
ET SLOVENES

AU MINISTRE DES AFFAIRES ETRANGERES
DE GRECE

Monsieur le Ministre,

Me référant à nos récents entretiens au sujet de la conclusion d'un traité de commerce définitif entre le Royaume des Serbes, Croates et Slovènes et la Grèce, j'ai l'honneur d'informer Votre Excellence, dûment autorisé par mon Gouvernement, que jusqu'au moment où il lui sera possible de mettre le service technique compétent à la disposition des négociateurs qui seront désignés pour la conclusion du dit traité de commerce, les produits du sol et de l'industrie d'origine et en provenance de Grèce jouiront à leur importation sur le territoire du Royaume des Serbes, Croates et Slovènes sous tous les rapports, du traitement que celui-ci accorde actuellement ou du plus favorable qu'il accorderait

'Η Κυβέρνησίς μου δηλοῖ πρὸς τούτοις ὅτι τὰ Ἑλληνικὰ εἴδη τὰ σημειούμενα κατωτέρω θέλουσιν ὑπόκεισθαι κατὰ τὴν εἰσαγωγὴν των εἰς τὸ ἔδαφος τοῦ Βασιλείου τῶν Σέρβων, Κροατῶν καὶ Σλοβένων εἰς τοὺς ἑξῆς δασμούς :

Κλάσις	Εἴδη	χιλιόγρ.	Δασμοὶ εἰς δηνάρια
12	Ξηρὰ Κορινθιακὴ σταφὶς	100	
	α') εἰς βότρυς ἢ εἰς κυτία τῶν 5 χιλιογρ.	—	40
	β') ἄλλως συσκευασμένα.....	—	20
21	Ξηρὰ σῦκα		
	2) α') εἰς κιβώτια, κιβωτίδια, κάνιστρα 10 χιλιογράμμων.....	—	25
	β') ἄλλως συσκευασμένα	—	15

'Η παροῦσα προσωρινὴ συμφωνία δύναται νὰ λήξῃ εἰς πᾶσαν στιγμὴν κατόπιν προειδοποιήσεως ἑνὸς μηνός.

Δεχθῆτε παρακαλῶ κλπ.

ΓΑΒΡΙΛΟΒΙΤΣ

à l'avenir aux produits similaires d'un tiers pays quelconque».

Le traitement de la nation la plus favorisée est également garanti en ce qui touche l'établissement des ressortissants hellènes ainsi qu'en matière de commerce et de navigation, tant à l'importation l'exportation et le transit, en tout ce qui concerne les droits de douane et autres droits de même nature, les opérations commerciales, l'exercice du commerce et des industries et pour le payement des taxes qui s'y rapportent.

Les marchandises originaires de Grèce jouiront également du traitement de la nation la plus favorisée en ce qui concerne les transports par chemin de fer ou par n'importe quelle autre voie.

Mon Gouvernement déclare en outre que les produits helléniques ci-dessus mentionnés acquitteront à leur importation sur le territoire du Royaume des Serbes, Croates et Slovénes les droits de douane ci-après :

Classe	Désignation des produits	kgs	Droits en dinars or
12	Raisins secs de Corinthe.....100kgs		
	a) en grappes ou en boîtes de 5 kilos..	—	40
	b) autrement emballés	—	20
21	Figues séches		
	2) a) en boîtes, caissettes, paniers de 10 kilos	—	25
	b) autrement emballés	—	15

»Le présent arrangement provisoire pourra prendre fin à tout moment sur le préavis d'un mois».

Veuillez agréer, Monsieur le Ministre, les assurances de ma très haute considération.

GAVRILOVITCH

Ἀριθ. Πρωτ. 28017.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 10 Σεπτεμβρίου 1926

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΤΩΝ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΠΡΕΣΒΕΥΤΗΝ
ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΤΩΝ ΣΕΡΒΩΝ ΚΡΟΑΤΩΝ
ΚΑΙ ΣΛΟΒΕΝΩΝ

Κύριε Πρεσβευτά,

Ἔχω τὴν τιμὴν νὰ γνωρίσω Ὑμῖν τὴν λῆψιν τῆς ὑπ' ἀριθ. 754 ὑπὸ σημερινὴν ἡμερομηνίαν διακοινώσεως, ἣν εὐηρεστήθητε νὰ μοὶ ἀποστείλητε, ἐχούσης οὕτω :

«Ἀναφερόμενος εἰς τὰς προσφάτους συνομιλίας ἡμῶν ἐν σχέσει πρὸς τὴν σύναψιν ὁριστικῆς ἐμπορικῆς συνθήκης μεταξὺ τοῦ Βασιλείου τῶν Σέρβων, Κροατῶν καὶ Σλοβένων ἀφ' ἑνὸς καὶ τῆς Ἑλλάδος ἀφ' ἑτέρου, ἔχω τὴν τιμὴν δεόντως ἐξουσιοδοτημένος παρὰ τῆς Κυβερνήσεώς μου νὰ πληροφορήσω τὴν Ὑμετέραν Ἐξοχότητα ὅτι μέχρι τῆς στιγμῆς καθ' ἣν θὰ εἶναι δυνατὸν εἰς τὴν Κυβέρνησίν μου νὰ θέσῃ τὴν ἁρμοδίαν τεχνικὴν ὑπηρεσίαν εἰς τὴν διάθεσιν τῶν ἀντιπροσώπων, οἵτινες θὰ ὁρισθῶσι διὰ τὰς διαπραγματεύσεις ἐπὶ τῷ σκοπῷ συνάψεως τῆς ἐν λόγῳ ἐμπορικῆς συνθήκης, τὰ φυσικὰ καὶ βιομηχανικὰ προϊόντα ἑλληνικῆς προελεύσεως θέλουσιν ἀπολαύει ὑπὸ πᾶσαν ἔποψιν κατὰ τὴν εἰσαγωγὴν των εἰς τὸ ἔδαφος τοῦ Βασιλείου τῶν Σέρβων, Κροατῶν καὶ Σλοβένων τῶν πλεονεκτημάτων ἅτινα ἡ Κυβέρνησίς μου παρέχει ἢ θέλει παράσχει ἐν τῷ μέλλοντι πρὸς τ' ἀντίστοιχα προϊόντα τοῦ μᾶλλον εὐνουμένου Κράτους.

'Η ρήτρα τοῦ μᾶλλον εὐνουμένου Κράτους ἐπεκτείνεται ὡσαύτως εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν ἐγκατάστασιν τῶν Ἑλλήνων

No 28017.

Athènes, le 10 Septembre 1926

LE MINISTRE DES AFFAIRES ETRANGERES
DE GRECE
AU MINISTRE
DU ROYAUME DES SERBES, CROATES
ET SLOVENES

Monsieur le Ministre,

J'ai l'honneur de recevoir la Note que Votre Excellence a bien voulu m'adresser en date de ce jour sous No 754, ainsi conçue :

»Me référant à nos récents entretiens au sujet de la conclusion d'un traité de commerce définitif entre le Royaume des Serbes, Croates et Slovènes et la Grèce, j'ai l'honneur d'informer Votre Excellence, dûment autorisé par mon Gouvernement que jusqu'au moment où il lui sera possible de mettre le service technique compétent à la disposition des négociateurs qui seront désignés pour la conclusion du dit traité de commerce, les produits du sol et de l'industrie d'origine et en provenance de Grèce jouiront à leur importation sur le territoire du Royaume des Serbes, Croates et Slovènes sous tous les rapports du traitement que celui-ci accorde actuellement ou du plus favorable qu'il accorderait à l'avenir aux produits similaires d'un tiers pays quelconque.

Le traitement de la nation la plus favorisée est également garanti en ce qui touche l'établissement de

ὑπηκόων, ὡς ἐπίσης καὶ εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὸ ἐμπόριον καὶ τὴν ναυτιλίαν, τὴν εἰσαγωγήν, τὴν ἐξαγωγὴν καὶ τὴν διαμετακόμισιν, ὡς πρὸς τοὺς τελωνειακοὺς δασμοὺς καὶ ἄλλα δικαιώματα ὁμοίας φύσεως, ὡς καὶ τὴν ἐξάσκησιν τοῦ ἐμπορίου καὶ τῆς βιομηχανίας, τὰς ἐμπορικὰς πράξεις καὶ τὴν καταβολὴν τῶν φόρων τῶν ἐκ τῶν ὡς ἄνω λόγων ἀπορρεόντων.

Τὰ ἐμπορεύματα Ἑλληνικῆς προελεύσεως θέλουσιν ἐπίσης ἀπολαύει τῆς ρήτρας τοῦ μᾶλλον εὐνοουμένου Κράτους εἰς πᾶν ὅ,τι ἀφορᾷ τὰς μεταφορὰς διὰ Σιδηροδρόμων ἢ δι' οἱουδήποτε ἄλλου μέσου.

Ἡ Κυβέρνησίς μου δηλοῖ πρὸς τούτοις ὅτι τὰ Ἑλληνικὰ εἴδη τὰ σημειούμενα κατωτέρω θέλουσιν ὑπόκεισθαι κατὰ τὴν εἰσαγωγήν των εἰς τὸ ἔδαφος τοῦ Βασιλείου τῶν Σέρβων, Κροατῶν καὶ Σλοβένων εἰς τοὺς ἑξῆς δασμούς :

Κλάσις	Εἴδη	μονὰς χιλιογρ.	Δασμοὶ εἰς δηνάρια
12	Ξηρὰ Κορινθιακὴ σταφὶς	100	
	α') εἰς βότρυς ἢ εἰς κυτία τῶν 5 χιλιογρ.	—	40
	β') ἄλλως συσκευασμένα.....	—	20
21	Ξηρὰ σῦκα		
	2) α') εἰς κιβώτια, κιβωτίδια, κάνιστρα 10 χιλ.....	—	25
	β') ἄλλως συσκευασμένα	—	15

Ἡ παροῦσα προσωρινὴ συμφωνία δύναται νὰ λήξῃ εἰς πᾶσαν στιγμὴν κατόπιν προειδοποιήσεως ἑνὸς μηνός».

Λαμβάνων ὑπὸ σημείωσιν τὰς ἀνωτέρω μνημονευομένας δηλώσεις, ἔχω τὴν τιμὴν νὰ πληροφορήσω τὴν Ὑμετέραν Ἐξοχότητα ἐπ' ὀνόματι τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως ὅτι ἀπόλυτος ἀμοιβαιότης θέλει ἐφαρμοσθῇ εἰς τοὺς ὑπηκόους καὶ τὰ ἐμπορεύματα τοῦ Βασιλείου τῶν Σέρβων, Κροατῶν καὶ Σλοβένων κατὰ τὴν εἰς Ἑλλάδα εἰσοδόν των.

Ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις ἐπιφυλάσσει καὶ αὐτῇ ἑαυτῇ τὸ δικαίωμα ὅπως ὁέσῃ τέρμα εἰς τὴν συμφωνίαν κατόπιν προειδοποιήσεως ἑνὸς μηνός.

Δεχθῆτε παρακαλῶ, κύριε Ὑπουργέ, τὴν διαβεβαίωσιν τῆς ἐξαιρέτου πρὸς Ὑμᾶς ὑπολήψεώς μου.

Π. Α. ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΣ

ressortissants Helléniques ainsi qu'en matière de commerce et de navigation, tant à l'importation l'exportation et le transit, en tout ce qui concerne les droits de douane et autres droits de même nature, les opérations commerciales, l'exercice du commerce et des industries et pour le payement des taxes qui s'y rapportent.

Les marchandises originaires de Grèce jouiront également du traitement de la nation la plus favorisée en ce qui concerne les transports par chemin de fer ou par n'importe quelle autre voie.

Mon Gouvernement déclare en outre que des produits helléniques ci-dessuos mentionnés acquitteront à leur importation sur le territoire du Royaume des Serbes, Croates et Slovénes les droits de douane ci-après:

Classe	Désignation des produits	Unité kgs	Droits en dinars or
12	Raisins secs de Corinthe	100	
	a) en grappes ou en boites de 5 kilos..	—	40
	b) autrement emballés	—	20
21	Figues séches		
	2) a) en boites, caissettes, paniers de 10 kilos	—	25
	b) autrement emballés	—	15

Le présent arrangement provisoire pourra prendre fin à tout moment sur le prévis d'un mois».

Tout en prenant acte des déclarations précitées, j'ai l'honneur d'informer Votre Excellence, au nom du Gouvernement Hellénique, qu'un traitement absolument identique sera appliqué aux ressortissants et aux produits du Royaume des Serbes, Croates et Slovénes en Grèce.

Le Gouvernement Hellénique se réserve également le droit de mettre fin à cet arrangement provisoire à tout moment sur le préavis d'un mois.

Veuillez agréer, Momsieur le Ministre, les assurances de ma très haute considération.

P. A. ARGYROPOULOS

Περὶ κυρώσεως τοῦ προσηρτημένου εἰς τὴν Διεθνῆ Τηλ. Σύμβασιν τῆς Πετρουπόλεως Διεθνοῦς Τηλεγραφικοῦ Κανονισμοῦ ὡς ἀνεθεωρήθη ὑπὸ τῆς Διεθνοῦς Τηλ. Διασκέψεως τῶν Παρισίων τοῦ 1925.

Ἄρθρον μόνον

Κυροῦται ὁ Διεθνὴς Τηλεγραφικὸς Κανονισμὸς ὁ προσηρτημένος εἰς τὴν Διεθνῆ Τηλεγραφικὴν Σύμβασιν τῆς Πετρουπόλεως τοῦ 1875 ὡς ἀνεθεωρήθη ὑπὸ τῆς Διεθνοῦς Τηλεγραφικῆς Διασκέψεως τῶν Παρισίων τοῦ 1925 καὶ οὗ τὸ ἐπίσημον κείμενον εἰς Γαλλικὴν γλῶσσαν, συγκείμενον ἐξ ἄρθρων 92 ὡς καὶ μετάφρασις αὐτοῦ εἰς Ἑλληνικὴν γλῶσσαν παρατίθεται κατωτέρω.

ΔΙΕΘΝΗΣ ΤΗΛΕΓΡΑΦΙΚΗ ΣΥΜΒΑΣΙΣ ΤΗΣ ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΕΩΣ

Ἄρθρον 1.

Τὰ Ὑψηλὰ Συμβαλλόμενα Μέρη ἀναγνωρίζουσιν εἰς πάντας τὸ δικαίωμα τῆς διὰ τῶν διεθνῶν τηλεγράφων ἀνταποκρίσεως.

Ἄρθρον 2.

Ἀναλαμβάνουσι τὴν ὑποχρέωσιν νὰ λαμβάνωσι πάντα τὰ ἀναγκαῖα μέτρα πρὸς διασφάλισιν τοῦ ἀπορρήτου τῶν ἀνταποκρίσεων, ὡς καὶ τῆς καλῆς αὐτῶν ἀποστολῆς.

Ἄρθρον 3.

Ἐν τούτοις δηλοῦσιν ὅτι δὲν ἀναλαμβάνουσιν οὐδεμίαν εὐθύνην ὡς ἐκ τῆς διεξαγωγῆς τῆς διεθνοῦς τηλεγραφικῆς ὑπηρεσίας.

Ἄρθρον 4.

Ἑκάστη Κυβέρνησις ἀναλαμβάνει τὴν ὑποχρέωσιν νὰ διαθέτῃ διὰ τὴν Διεθνῆ Τηλεγραφικὴν ὑπηρεσίαν εἰδικὰ σύρματα εἰς ἀριθμὸν ἐπαρκῆ πρὸς διασφάλισιν ταχείας μεταβιβάσεως τῶν τηλεγραφημάτων. Τὰ σύρματα ταῦτα θὰ ἐγκαθίστανται καὶ θὰ ἐξυπηρετῶνται ὑπὸ τοὺς καλυτέρους ὅρους, τοὺς ὁποίους ἡ ὑπηρεσιακὴ πεῖρα ἤθελε καταστήσει γνωστούς.

Ἄρθρον 5.

Τὰ τηλεγραφήματα κατατάσσονται εἰς 3 κατηγορίας :

1) Τηλεγραφήματα ἐπίσημα, ἤτοι : Τὰ ἀποστελλόμενα παρὰ τοῦ Ἀρχηγοῦ τοῦ Κράτους, τῶν Ὑπουργῶν, τῶν Ἀρχηγῶν τῶν κατὰ ξηρὰν καὶ θάλασσαν δυνάμεων καὶ τῶν Διπλωματικῶν ἢ Προξενικῶν Ἀντιπροσώπων τῶν συμβαλλομένων Κυβερνήσεων, ὡς καὶ αἱ ἀπαντήσεις εἰς τὰ τηλεγραφήματα ταῦτα.

2) Τηλεγραφήματα ὑπηρεσίας, ἤτοι : Τὰ ἀποστελλόμενα παρὰ τῶν τηλεγραφικῶν Διευθύνσεων τῶν συμβαλλομένων Κρατῶν, τὰ σχετικὰ εἴτε πρὸς τὴν διεθνῆ τηλεγραφικὴν ὑπηρεσίαν, εἴτε πρὸς ἀνειλημένα δημοσίου ἐνδιαφέροντος κοινῇ συμφωνίᾳ καθοριζόμενα παρὰ τῶν εἰρημένων Διευθύνσεων.

3) Τηλεγραφήματα ἰδιωτικά.

Κατὰ τὴν μεταβίβασιν τὰ ἐπίσημα τηλεγραφήματα ἀπολαμβάνουσι προτεραιότητος ὡς πρὸς τὰ λοιπὰ τηλεγραφήματα.

Ἄρθρον 6.

Τὰ ἐπίσημα τηλεγραφήματα, ὡς καὶ τὰ τῆς ὑπηρεσίας, δύνανται νὰ διατυπῶνται εἰς γλῶσσαν μυστικὴν καθ' ἁπάσας τὰς σχέσεις.

Τὰ ἰδιωτικὰ τηλεγραφήματα δύνανται ν' ἀνταλλάσσωνται εἰς γλῶσσαν μυστικὴν μεταξὺ δύο Κρατῶν, τὰ ὁποῖα ἀποδέχονται τὸν τοιοῦτον τρόπον ἀνταποκρίσεως.

Τὰ Κράτη τὰ μὴ παραδεχόμενα τὰ εἰς μυστικὴν γλῶσσαν ἰδιωτικὰ τηλεγραφήματα, κατά τε τὴν ἀποστολὴν καὶ τὴν ἄφιξιν, ὑποχρεοῦνται νὰ ἐπιτρέπωσιν ἐλευθέραν τὴν κυκλοφορίαν τούτων ὡς διαβατικῶν, πλὴν τῆς περιπτώσεως τῆς ἀναστολῆς τῆς ὁριζομένης ἐν τῷ ἄρθρῳ 8.

Ἄρθρον 7.

Τὰ Ὑψηλὰ Συμβαλλόμενα Μέρη ἐπιφυλάσσουσιν εἰς ἑαυτὰ τὴν ἐνεργείαν τῆς ἀναστολῆς τῆς διαβιβάσεως παντὸς ἰδιωτικοῦ τηλεγραφήματος, τὸ ὁποῖον θὰ ἐχαρακτηρίζετο ὡς ἐπικίνδυνον διὰ τὴν ἀσφάλειαν τοῦ Κράτους ἢ θὰ ἀντέκειτο πρὸς τοὺς νόμους τῆς χώρας, τὴν δημοσίαν τάξιν ἢ τὰ χρηστὰ ἤθη.

Ἄρθρον 8.

Ἑκάστη Κυβέρνησις ἐπιφυλάσσει ἐπίσης ἑαυτῇ τὴν εὐχέρειαν τῆς ἀναστολῆς τῆς ὑπηρεσίας τῆς Διεθνοῦς τηλεγραφικῆς ἀνταποκρίσεως ἐπ' ἀόριστον, ἐὰν κρίνῃ τοῦτο ἀναγκαῖον, εἴτε γενικῶς εἴτε μόνον ἐπί τινων τηλεγραφικῶν γραμμῶν καὶ ὡς πρός τινας κατηγορίας ἀνταποκρίσεων, ὑποχρεουμένη νὰ εἰδοποιήσῃ περὶ τούτου ἀμέσως ἑκάστην τῶν λοιπῶν συμβαλλομένων Κυβερνήσεων.

Ἄρθρον 9.

Τὰ Ὑψηλὰ Συμβαλλόμενα Μέρη ἀναλαμβάνουσι τὴν ὑποχρέωσιν νὰ παρέχωσι πρὸς πάντα ἀποστολέα τηλεγραφήματος τὴν εὐχέρειαν νὰ ἐπωφελῆται τῶν διαφόρων συνδυασμῶν τῶν ἀπὸ συμφώνου ληφθέντων παρὰ τῶν Τηλεγραφικῶν Διευθύνσεων τῶν συμβαλλομένων Κρατῶν, ἐπὶ σκοπῷ παροχῆς πλειόνων ἐγγυήσεων καὶ εὐκολιῶν εἰς τὴν μεταβίβασιν καὶ τὴν ἐπίδοσιν τῶν ἀνταποκρίσεων. Ἀναλαμβάνουσιν ἐπίσης τὴν ὑποχρέωσιν νὰ τῷ παρέχωσι τὴν εὐχέρειαν νὰ ἐπωφελῆται τῶν μέτρων, ἅτινα ἐλήφθησαν καὶ ἀνακοινώθησαν παρ' οἱουδήποτε τῶν ἄλλων Κρατῶν περὶ τῆς χρησιμοποιήσεως εἰδικῶν μέσων μεταβιβάσεως ἢ ἐπιδόσεως.

Ἄρθρον 10.

Τὰ Ὑψηλὰ Συμβαλλόμενα Μέρη δηλοῦσιν ὅτι πρὸς κατάρτισιν τῶν διεθνῶν τιμολογίων ἀποδέχονται τὰς κάτωθι βάσεις. Τὸ ἐφαρμοστέον τηλεγραφικὸν τέλος εἰς πάσας τὰς διαμειβομένας ἀνταποκρίσεις διὰ τῆς αὐτῆς ὁδοῦ μεταξὺ τῶν τηλεγραφείων δύο οἱωνδήποτε τῶν συμβαλλομένων Κρατῶν θὰ εἶναι ὁμοιόμορφον. Ἐν τούτοις ἓν καὶ τὸ αὐτὸ Κράτος θὰ δύναται ἐν Εὐρώπῃ νὰ ὑποδιαιρεθῇ διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ ὁμοιομόρφου τέλους εἰς δύο τὸ πολὺ μεγάλας ἐδαφικὰς ὑποδιαιρέσεις.

Τὸ ποσὸν τῶν ἀπὸ Κράτους εἰς Κράτος τηλεγραφικῶν τελῶν καθορίζεται ἐκ συμφώνου μεταξὺ τῶν ἀκραίων Κυβερνήσεων (Gouvernements extrêmes) καὶ τῶν ἐνδιαμέσων τοιούτων.

Τὰ τέλη τῶν τιμολογίων τὰ ἐφαρμοστέα εἰς τὰς μεταξὺ τῶν συμβαλλομένων Κρατῶν διαμειβομένας ἀνταποκρίσεις δύνανται ἑκάστοτε νὰ τροποποιῶνται κοινῇ συμφωνίᾳ.

Τὸ φράγκον εἶναι ἡ νομισματικὴ μονάς, ἥτις χρησιμοποιεῖται πρὸς κατάρτισιν τῶν διεθνῶν τιμολογίων.

Ἄρθρον 11.

Τὰ σχετιζόμενα πρὸς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς διεθνοῦς τηλεγραφικῆς ἀνταποκρίσεως τηλεγραφήματα τῶν συμβαλλομένων Κρατῶν μεταβιβάζονται ἀτελῶς ἐπὶ παντὸς τοῦ δικτύου τῶν εἰρημένων Κρατῶν.

Ἄρθρον 12.

Τὰ Ὑψηλὰ Συμβαλλόμενα Μέρη ὑποχρεοῦνται νὰ ἀνταλλάσσωσιν ἀμοιβαίως λογαριασμοὺς διὰ τὰ παρ' ἑκάστου τούτων εἰσπραχθέντα τηλεγραφικὰ τέλη.

Ἄρθρον 13.

Αἱ διατάξεις τῆς παρούσης Συμβάσεως συμπληροῦνται διὰ Κανονισμοῦ, τοῦ ὁποίου οἱ ὁρισμοὶ δύνανται ἑκάστοτε νὰ τροποποιῶνται κοινῇ συμφωνίᾳ παρὰ τῶν Διευθύνσεων τῶν συμβαλλομένων Κρατῶν.

Ἄρθρον 14.

Κεντρικὴ Ὑπηρεσία, τελοῦσα ὑπὸ τὴν ὑψηλὴν ἐποπτείαν τῆς ἀνωτάτης Διευθύνσεως μιᾶς τῶν συμβαλλομένων Κυβερνήσεων πρὸς τοῦτο ὁριζομένης διὰ τοῦ Κανονισμοῦ, ἐπιφορτίζεται νὰ συγκεντρώνῃ, νὰ συνδυάζῃ καὶ δημοσιεύῃ τὰς πάσης φύσεως σχετικὰς πρὸς τὴν διεθνῆ τηλεγραφίαν πληροφορίας, νὰ ἐπεξεργάζηται τὰς τυχὸν ὑποβαλλομένας αἰτήσεις πρὸς τροποποίησιν τῶν τιμολογίων καὶ τοῦ Κανονισμοῦ τῆς ὑπηρεσίας, νὰ δημοσιεύῃ τὰς γενομένας παραδεκτὰς μεταβολὰς καὶ ἐν γένει νὰ προβαίνῃ εἰς πᾶσαν μελέτην ὡς καὶ νὰ ἐκτελῇ πᾶσας τὰς ἐργασίας, τῶν ὁποίων ἤθελεν ἐπιληφθῇ ἐν τῷ συμφέροντι τῆς Διεθνοῦς Τηλεγραφίας.

Τὰ ἔξοδα συντηρήσεως τοῦ ἱδρύματος τούτου θὰ βαρύνωσι πάσας τὰς Διευθύνσεις τῶν συμβαλλομένων Κρατῶν.

Ἄρθρον 15.

Τὸ τιμολόγιον καὶ ὁ Κανονισμὸς τὰ προβλεπόμενα παρὰ τῶν ἄρθρων 10 καὶ 13 προσαρτῶνται εἰς τὴν παροῦσαν Σύμβασιν. Ἐπέχουσι τὴν αὐτὴν ἰσχὺν καὶ τίθενται ἐν ἐφαρμογῇ ταυτοχρόνως μετὰ τῆς συμβάσεως.

Θὰ ὑπόκεινται δὲ εἰς ἀναθεωρήσεις, κατὰ τὰς ὁποίας πάντα τὰ Κράτη τὰ μετασχόντα θὰ δύνανται ν' ἀντιπροσωπεύωνται. Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον συνδιασκέψεις ὑπηρεσιακαὶ θὰ γίνωνται κατὰ χρονικὰς περιόδους, ἑκάστης συνδιασκέψεως ὁριζούσης τὸν τόπον καὶ τὸν χρόνον τῆς ἑπομένης τοιαύτης.

Ἄρθρον 16.

Αἱ συνδιασκέψεις αὗται ἀποτελοῦνται ἐξ ἀντιπροσώπων ἐκπροσωπούντων τὰς Διευθύνσεις τῶν συμβαλλομένων Κρατῶν. Κατὰ τὰς συζητήσεις ἑκάστη Διεύθυνσις ἔχει δικαίωμα μιᾶς ψήφου, ὑπὸ τὴν ἐπιφύλαξιν, ἐὰν πρόκειται περὶ διαφόρων Διευθύνσεων ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ Κράτους, ὅτι σχετικὴ αἴτησις ἐγένετο διὰ τῆς διπλωματικῆς ὁδοῦ πρὸς τὴν Κυβέρνησιν τῆς χώρας, ἔνθα πρόκειται νὰ συνέλθῃ ἡ διάσκεψις, πρὸ τῆς ὁρισθείσης χρονολογίας τῆς ἐνάρξεως της καὶ ὅτι ἑκάστη τούτων ἔχει εἰδικὴν καὶ διακεκριμένην ἀντιπροσωπείαν. Αἱ ἀπορρέουσαι ἐκ τῶν συζητήσεων τῶν συνδιασκέψεων ἀναθεωρήσεις εἰσὶν ἐκτελεσταὶ μόνον ἀφοῦ τύχωσι τῆς ἐγκρίσεως ὅλων τῶν Κυβερνήσεων τῶν συμβαλλομένων Κρατῶν.

Ἄρθρον 17.

Τὰ Ὑψηλὰ Συμβαλλόμενα Μέρη ἐπιφυλάσσουσιν εἰς ἑαυτὰ τὸ δικαίωμα νὰ καταρτίζωσιν ἰδίας μεταξὺ αὐτῶν συμφωνίας πάσης φύσεως ἐπὶ τῶν ζητημάτων ἐκείνων τῆς ὑπηρεσίας, ἅτινα δὲν ἐνδιαφέρουσι τὴν ὁλότητα τῶν Κρατῶν.

Ἄρθρον 18.

Τὰ Κράτη τὰ μὴ μετασχόντα ἐν τῇ καταρτίσει τῆς παρούσης Συμβάσεως θὰ γίνωσι δεκτὰ προσχωροῦντα εἰς ταύτην ἐπὶ τῇ αἰτήσει των. Ἡ τοιαύτη προσχώρησις θὰ ἀνακοινῶται διὰ τῆς διπλωματικῆς ὁδοῦ πρὸς τὸ Κράτος ἐκεῖνο, ἐν τῷ ὁποίῳ ἡ τελευταία συνεδιάσκεψις συνεκλήθη, καὶ διὰ τοῦ Κράτους τούτου πρὸς πάντα τὰ λοιπά, θὰ συνεπάγηται δὲ αὐτὴ αὐτοδικαίως προσχώρησιν εἰς πάσας τὰς ὑποχρεώσεις καὶ συμμετοχὴν εἰς πάντα τὰ πλεονεκτήματα, τὰ θεσπιζόμενα διὰ τῆς παρούσης Συμβάσεως.

"Αρθρον 19.

Αἱ τηλεγραφικαὶ σχέσεις μετὰ τῶν μὴ προσχωρησάντων Κρατῶν ἢ μετὰ τῶν ἰδιωτικῶν τηλεγραφικῶν ἐπιχειρήσεων (Ἑταιρειῶν) ρυθμίζονται ἐπὶ τῷ γενικῷ συμφέροντι τῆς προοδευτικῆς ἀναπτύξεως τῶν τηλεγραφικῶν συγκοινωνιῶν διὰ τοῦ Κανονισμοῦ τοῦ προβλεπομένου ἐν τῷ ἄρθρῳ 13 τῆς παρούσης Συμβάσεως.

"Αρθρον 20.

Ἡ παροῦσα Σύμβασις τεθήσεται εἰς ἐφαρμογὴν ἀπὸ τῆς 1ης Ἰανουαρίου 1876 νέου ἡμερολογίου καὶ θὰ παραμένῃ ἐν ἰσχύι ἐπ' ἀόριστον καὶ μέχρι τῆς λήξεως ἑνὸς ἔτους, ἀφ' ἧς ἡμέρας ἤθελεν αὐτὴ καταγγελθῇ.

Ἡ καταγγελία τῆς Συμβάσεως συνεπάγεται τὸ ἀποτέλεσμά της μόνον ὅσον ἀφορᾷ τὸ Κράτος τὸ ἐνεργῆσαν ταύτην.

Διὰ τὰ λοιπὰ συμβαλλόμενα μέρη ἡ Σύμβασις διατηρεῖται ἐν ἰσχύι.

"Αρθρον 21 ἀκροτελεύτιον.

Ἡ παροῦσα Σύμβασις θέλει κυρωθῇ καὶ αἱ ἐπικυρώσεις ταύτης θέλουσιν ἀνταλλαγῇ ἐν Πετρουπόλει ἐντὸς τῆς βραχυτέρας δυνατῆς προθεσμίας.

Ἐγένετο ἐν Πετρουπόλει τῇ 10)22 Ἰουλίου 1875

Περὶ κυρώσεως Συμφωνίας Μ. Βρεττανίας—Ἑλλάδος περὶ ἀμοιβαίας ἀναγνωρίσεως τῶν πιστοποιητικῶν καταμετρήσεως τῆς χωρητικότητος τῶν ἐμπορικῶν πλοίων.

"Αρθρον μόνον.

Κυροῦται ἡ προσηρτημένη ὧδε Συμφωνία Ἑλλάδος—Μ. Βρεττανίας «περὶ ἀμοιβαίας ἀναγνωρίσεως τῶν πιστοποιητικῶν καταμετρήσεως τῆς χωρητικότητος τῶν ἐμπορικῶν πλοίων», ὑπογραφεῖσα ἐν Λονδίνῳ τὴν 30 Νοεμβρίου 1926.

Ἡ Κυβέρνησις τῆς Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας καὶ ἡ Κυβέρνησις τῆς Αὐτοῦ Βρεττανικῆς Μεγαλειότητος συνεφώνησαν τὰ ἑξῆς:

Ὡς ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι οἱ ἐν Μεγάλῃ Βρεττανίᾳ ἰσχύοντες ὡς πρὸς τὴν καταμέτρησιν τῆς εἰς τόννους χωρητικότητος τῶν ἐμπορικῶν πλοίων Νόμοι καὶ Κανονισμοὶ συμφωνοῦσι κατ' οὐσίαν μετὰ τῶν νόμων καὶ Κανονισμῶν τῶν ἰσχυόντων ἐν Ἑλλάδι, Ἀγγλικὰ πλοῖα, ἐφωδιασμένα διὰ πιστοποιητικῶν νηολογήσεως καὶ ἄλλων ἐγγράφων ἐθνικότητος, δεόντως ἐκδιδομένων ὑπὸ τῶν ἁρμοδίων Βρεττανικῶν Ἀρχῶν, θὰ θεωρῶνται ὑπὸ τῶν Ἑλληνικῶν Ἀρχῶν ὡς ἔχοντα τὴν χωρητικότητα τὴν ἀναφερομένην εἰς τὰ προμνησθέντα ἔγγραφα καὶ θ' ἀπαλλάσσωνται νέας καταμετρήσεως εἰς οἱονδήποτε λιμένα ἢ τμῆμα τοῦ Ἑλληνικοῦ ἐδάφους, ἢ εἰς περιοχὴν ὑπὸ τὴν ἑλληνικὴν κυριαρχίαν, ὑπὸ τὸν ὅρον ὅτι αἱ αὐταὶ εὐκολίαι θὰ παραχωρῶνται εἰς Ἑλληνικὰ πλοῖα, ἐφωδιασμένα διὰ πιστοποιητικῶν νηολογήσεως ἢ ἄλλων ἐγγράφων ἐθνικότητος, δεόντως ἐκδεδομένων ὑπὸ τῶν ἁρμοδίων Ἑλληνικῶν Ἀρχῶν ἀπὸ τῆς 14ης Ἰουλίου 1909 (1ης Ἰουλίου 1909 π. ἡμ.) συμπεριλαμβανομένης καὶ ἐντεῦθεν καὶ ὅτι τοιαῦτα πλοῖα θὰ ἀπαλλάσσωνται νέας καταμετρήσεως εἰς οἱονδήποτε μέρος εὑρισκόμενον ἐντὸς τῶν Κρήσεων τῆς Α. Βρεττανικῆς Μεγαλειότητος ἢ ὑπὸ τὴν προστασίαν ἢ τὸν ἔλεγχον τῆς Α. Βρεττανικῆς Μεγαλειότητος.

Ἕκαστον τῶν συμβαλλομένων Μερῶν δύναται, προειδοποιοῦν πρὸς τοῦτο τὸ ἕτερον Μέρος δώδεκα μῆνας πρότερον, νὰ τερματίσῃ τὴν παροῦσαν Συμφωνίαν, εἴτε ἐξ ὁλοκλήρου εἴτε χωριστά, ὅσον ἀφορᾷ οἱανδήποτε ἐκ τῶν κατωτέρω ἀναφερομένων Κτήσεων τῆς Α. Βρεττανικῆς Μεγαλειότητος, ἤτοι τὸν Καναδᾶν, τὸν Ὁμοσπονδιακὴν Πολιτείαν τῆς Αὐστραλίας, τὴν Νέαν Ζηλανδίαν, τὴν Ἕνωσιν τῆς Νοτίου Ἀφρικῆς, τὸ Ἰρλανδικὸν Ἐλεύθερον Κράτος, τὴν Νέαν Γῆν, ὡς καὶ τὸ Ἰνδικὸν Κράτος τῆς Α. Μεγαλειότητος.

Ἐν περιπτώσει καθ' ἣν ἡ Συμφωνία ἤθελε τερματισθῇ ὡς πρὸς οἱονδήποτε τοιοῦτον τμῆμα τῶν Κτήσεων τῆς Α. Βρεττανικῆς Μεγαλειότητος, ἡ Συμφωνία δὲν θὰ ἰσχύῃ ἐπὶ Βρεττανικῶν πλοίων νηολογημένων εἰς τὸ ἐν λόγῳ τμῆμα.

Εἰς πίστωσιν τῶν ἀνωτέρω οἱ ὑπογεγραμμένοι ὑπέγραψαν τὴν παροῦσαν Σύμβασιν καὶ ἐπέθηκαν τὰς ἑαυτῶν σφραγίδας.

Ἐγένετο εἰς διπλοῦν ἐν Λονδίνῳ τὴν 30 Νοεμβρίου 1926.

D. CACLAMANOS
AUSTEN CHAMBERAIN

His Britannic Majesty's Government and the Greek Government have agreed as follows:

In view of the fact that the existing laws and regulations of Great Britain in regard to measurement of tonnage of merchant ships are in substantial agreement with those of Greece, British ships furnished with certificates of registry and other national papers duly issued by the competent British authorities shall be deemed by the Greek authorities to be of the tonnage denoted in the said documents, and shall be exempted from being remeasured in any port or place within Greek territory or in localities under the control of Greek, on condition that similar terms shall be accorded to Greek ships equipped with certificates of registry or other nationla papers duly issued by the competent Greek authorities on or after the 14th July, 1909 (O.S. 1st July, 1909) and that such ships shall be exempted from being remeasured in any place within His Britannic Majesty, Dominions or under His Britannic Majesty's protection or control.

Either of the contracting parties may, on giving to the other twelve months notice to that effect, terminate this Agreement either asa whole or separately in respect of any of the following parts of His Britannic Majesty's Dominions, viz, the Dominion of Canada, thesCommonwealth of Australia, the Dominion of New Zealand, the Union of South Africa' the Irish Free State, Newfoundland, and His Majesty's Indian Empire.

In the event of the Agreement being terminated in respect of any such part of His Britannic Majesty's Dominions, the Agreement shall cease to apply to British ships registered therein.

In witness whereof, the undersigned have signed the present Agreement and have affixed thereto their seals.

Done in duplicate at London, the 30 day of November, 1926.

D. CACLAMANOS
AUSTEN CHAMBERLAIN

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΤΩΝ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΤΗΣ ΑΓΓΛΙΑΣ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΠΡΕΣΒΕΥΤΗΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΕΝ ΛΟΝΔΙΝΩ

Λονδίνον 30 Νοεμβρίου 1926

Ἀναφερόμενος εἰς τὴν σήμερον ὑπογραφεῖσαν Συμφωνίαν μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Ἀγγλίας ὅσον ἀφορᾷ τὴν καταμέτρησιν τῆς χωρητικότητος τῶν ἐμπορικῶν πλοίων, ἐπιθυμῶ νὰ ἐξάρω τὸ γεγονὸς ὅτι ἡ Συμφωνία αὕτη ἐγένετο τῇ συγκαταθέσει τῶν αὐτοδιοικουμένων κτήσεων τῆς Α. Μεγαλειότητος καὶ τῶν Ἰνδιῶν.

Ἐχω τὴν τιμὴν νὰ προσθέσω ὅτι δέον νὰ ἐννοηθῇ ὅτι αἱ διατάξεις τῆς Συμφωνίας δὲν θὰ ἐφαρμόζωνται εἰς τὸ Ἰράκ μέχρις οὗ ἀνακοινωθῇ ἡ ἐπιθυμία τῆς Κυβερνήσεως τοῦ Ἰράκ περὶ ἐφαρμογῆς αὐτῶν.

Διατελῶ κλπ.

ΟΣΤΕΝ ΤΣΑΜΠΕΡΛΑΙΝ

Ο ΠΡΕΣΒΕΥΤΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΕΝ ΛΟΝΔΙΝΩ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΥΠΟΥΡΓΟΝ ΤΩΝ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΤΗΣ ΑΓΓΛΙΑΣ

Λονδίνον 1 Δεκεμβρίου 1926

"Εχω τὴν τιμὴν νὰ γνωρίσω Ὑμῖν τὴν λῆψιν τῆς ὑπὸ χθεσινὴν ἡμερομηνίαν ὑμετέρας ἐπιστολῆς, ἀναφερομένης εἰς τὴν μεταξὺ Ἀγγλίας καὶ Ἑλλάδος ὑπογραφεῖσαν Συμφωνίαν ὅσον ἀφορᾷ τὴν καταμέτρησιν τῆς χωρητικότητος τῶν ἐμπορικῶν πλοίων, ἐν ᾗ μοὶ γνωρίζετε ὅτι ἡ Συμφωνία ἐγένετο τῇ συγκαταθέσει τῶν αὐτοδιοικουμένων κτήσεων τῆς Α. Μεγαλειότητος καὶ τῶν Ἰνδιῶν καὶ ὅτι αἱ διατάξεις αὐτῆς δὲν θὰ ἐφαρμοσθῶσιν εἰς τὸ Ἰράκ, ἐκτὸς ἂν ἡ Κυβέρνησις τοῦ Ἰράκ ἐκφράσῃ τοιαύτην ἐπιθυμίαν.

Διατελῶ κλπ.

Δ. ΚΑΚΛΑΜΑΝΟΣ

LE MINISTRE DES AFFAIRES ETRANGERES DE GRANDE BRETAGNE AU MINISTRE DE GRECE A LONDRES

London November 30, 1926

With reference to the Agreement which is being signed this day on dehalf of the British and Greek Governments in regard to the measurement of tonnage of merchant ships, I desire to place on record the fact that this agreement is made with the consent of His Majesty's Selfgoverning Dominions and India.

2. I have the honour to add that it would be understood that stipulations of the Agreement shall not be applicable to Iraq unless notice shall have been given of the desire of the Iraq Government that they shall be so applicable.

I have, &c.

AUSTEN CHAMBERLAIN

LE MINISTRE DE GRECE A LONDRES AU MINISTRE DES AFFAIRES ETRANGERES DE GRANDE BRETAGNE

London December 1, 1926.

I have the 'honour to acknowledge receipt of your letter of yesterday referring to the Agreement signed on behalf of the British and Greek Governments in regard to the measurement of tonnage of merchant ships, in which, you kindly notice that this Agreement is made with the consent of His Britannic Majesty's Self-governing Dominions and India and that its stipulations shall not be applicable to Iraq unless notice shall have been given of the desire of the Iraq Government that they shall be so applicable.

I have, &c.

D. CACLAMANOS

Ἐπὶ τοῦ εἰς δευτέραν συζήτησιν νομοσχεδίου «περὶ ἀγροτικῆς ἀσφαλείας καὶ ἀγροφυλακῆς Κρήτης» ὁ κ. ***Ν. Δαρβέρης*** προτείνει τροπολογίαν ὅπως αἱ διατάξεις τοῦ νομοσχεδίου τούτου δύνανται νὰ ἐπεκτεινωνται καὶ εἰς ἄλλας περιφερείας.

Ὁ κ. ***Π. Μπούμπουλης*** προτείνει ὅπως ὅριον τῶν ἐκ χωροφυλακῆς προερχομένων τεθῇ τὸ 55ον ἔτος.

Ὁ κ. ***Β. Μεϊμαράκης*** παρατηρεῖ ὅτι τὸ νομοσχέδιον ἀφορᾷ μόνον τὴν Κρήτην.

Ὁ κ. ***Χ. Ἀλαμανῆς*** δὲν νομίζει ὅτι εἶναι φρόνιμον νὰ ψηφισθῇ ἀπόψε τὸ νομοσχέδιον, ὅπερ ἀφορᾷ τὴν Κρήτην, ἐφόσον προϋτάθη τροπολογία ἀφορῶσα ὁλόκληρον τὴν Ἑλλάδα. Τονίζει ὅτι δὲν δύναται νὰ ψηφισθῇ τὸ νομοσχέδιον ἐὰν δὲν τυπωθῇ ἡ τροπολογία.

Ὁ κ. ***Ι. Ράλλης*** παρατηρεῖ ὅτι δὲν πρόκειται περὶ ὑποχρεωτικῆς ἐφαρμογῆς τοῦ νόμου εἰς ὁλόκληρον τὴν Ἑλλάδα. Ἡ τροπολογία λέγει ὅτι δύναται διὰ διατάγματος νὰ ἐπεκταθῇ ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ νόμου καὶ εἰς ἄλλα μέρη τῆς Ἑλλάδος ἐφόσον τὰ κοινοτικὰ συμβούλια ἤθελον ζητήσει τοῦτο.

Ὁ κ. ***Θ. Παπαστρατῆς*** λέγει ὅτι ἡ διατύπωσις τῆς τροπολογίας ἐξαλείφει πάντα κίνδυνον.

Ὁ κ. ***Ν. Μπακόπουλος*** λέγει ὅτι ὑπάρχουν ἀλληλένδετα πολλὰ ἐρωτήματα εἰς τὰ ὁποῖα ἡ ἀπάντησις δὲν εἶναι τόσον ἁπλῆ. Ἐφόσον ἡ Βουλὴ καταλαμβάνεται ἐξαπίνης, ἀπουσιάζουν δὲ καὶ οἱ ἀρχηγοὶ τῶν κομμάτων φρονεῖ ὅτι ἡ ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου συζήτησις πρέπει ν' ἀναβληθῇ.

Ὁ κ. ***Β. Μεϊμαράκης*** λέγει ὅτι τὸ νοσχέδιον τοῦτο ἀφορᾷ ἀποκλειστικῶς τὴν Κρήτην ὅπου ἴσχυε καὶ πρότερον ὡς νόμος. Ἐκ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ νόμου τούτου προέκυψαν ὡρισμένα σφάλματα, τὰ ὁποῖα διὰ τοῦ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχεδίου διορθοῦνται.

Ὁ κ. ***Γ. Μπούσιος*** κηρύσσεται κατὰ τοῦ ἐπικρατήσαντος τρόπου τοῦ νομοθετεῖν καὶ ἰδιαιτέρως δι' ἑκάστην περιφέρειαν, προτείνει δὲ διὰ τοῦτο ὅπως ἀναβληθῇ ἡ ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου συζήτησις δι' ἄλλην ἡμέραν ὅπως παρίστανται καὶ οἱ ἀρχηγοὶ τῶν κομμάτων.

Ὁ κ. ***Α. Ψάρας*** λέγει ὅτι ἐφόσον τὸ νομοσχέδιον ἀφορᾷ μόνον τὴν Κρήτην δύναται νὰ ψηφισθῇ.

Μετὰ παρατηρήσεις τοῦ κ. ***Γ. Κοκκινάκη*** γίνεται δι' ἀναστάσεως δεκτὸν εἰς β' κατ' ἄρθρον συζήτησιν τὸ νομοσχέδιον ἔχον οὕτω:

Περὶ ἀγροτικῆς ἀσφαλείας καὶ ἀγροφυλακῆς Κρήτης.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

ΠΕΡΙ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΣ ΤΗΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

Γενικαὶ διατάξεις.

Ἄρθρον 1.

Ἡ ὀργάνωσις ἐν γένει τῆς ἀγροτικῆς ἀσφαλείας καὶ τῶν διὰ ταύτην ὑπηρεσιῶν, ἡ ἐξεύρεσις τῶν ἀπαιτουμένων πόρων καὶ ἡ δίωξις, ἐκδίκασις καὶ τιμωρία τῶν ἀγροτικῶν ἀδικημάτων ἐνεργοῦνται καθ' ἅπασαν τὴν νῆσον Κρήτην κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ παρόντος νόμου, ὑπὸ τὴν ἀνωτέραν ἐποπτείαν τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν.

Ἄρθρον 2.

1) Ἡ φύλαξις ἐν Κρήτῃ τῶν ἀγροτικῶν κτημάτων ἐν γένει ἐνεργεῖται ὑπὸ Σωμάτων ἀγροφυλακῆς, ὠργανωμένων κατὰ περιφερείας νομῶν.

2) Ἡ Ἀστυνομία τοῦ Κράτους ἐπιλαμβάνεται κατὰ τὸ παρὸν τῆς ἐξετάσεως καὶ διώξεως τῶν ἀγροτικῶν ἀδικημάτων, ἐφ' ὅσον δὲν ἐπελήφθη τούτων ἡ ἀγροφυλακή.

3) Ἀγροτικὰ κτήματα κατὰ τὴν ἔννοιαν τοῦ παρόντος θεωροῦνται ὄχι μόνον τὰ ἔξωθι τῶν πόλεων ἀκίνητα, τὰ εἰς παραγωγὴν καρπῶν προωρισμένα, ἀλλὰ καὶ πᾶν ἀντικείμενον εὑρισκόμενον εἰς τὴν ὕπαιθρον χώραν, συνδεόμενον δὲ ἀμέσως ἢ ἐμμέσως μὲ ἀγροτικὰς ἐργασίας. Ἀγροτικὰ κτήματα κατὰ ταῦτα εἶνε ἀγροί, λειμῶνες, λειβάδια, κῆποι, σταφιδῶνες, ἐλαιῶνες, ὀπωροφόρα δένδρα, δενδροστοιχίαι καὶ παντὸς εἴδους φυτεῖαι, οἰκήματα καὶ οἰκοδομαὶ ἐν γένει κείμεναι ἐν τῇ ὑπαίθρῳ χώρᾳ καὶ μὴ διαρκῶς κατοικούμεναι, ἀγροτικαὶ ἀποθῆκαι, σταῦλοι, καλύβαι, μελισσῶνες, πιεστήρια, κιγκλίδες καὶ ἄλλοι φραγμοί, ποτιστικὰ ὕδατα, ὑδροστάσια, ὑδραποθῆκαι, ὑδραγωγοί, ἰδιωτικὰ ἰχθυοτρόφα ὕδατα, ἀγροτικοὶ δρόμοι, ἀτραποὶ καὶ γέφυραι, ἀσυγκόμιστα προϊόντα καὶ σπορεῖαι, θημωνίαι καὶ ἄλλοι σωροί, ἐργαλεῖα καὶ μηχανήματα γεωργικά, πτηνά, λιπάσματα κλπ.

4) Ὅσα ἐν τῷ παρόντι ἀναφέρονται εἰς τοὺς κυρίους, ἐφαρμόζονται καὶ εἰς τοὺς νομεῖς, ἐμφυτευτάς, ἐπιφανειούχους, ἐπικαρπωτάς, ἀγρολήπτας, μορτίτας καὶ νομεῖς ἐν γένει, ὡς καὶ τοὺς μισθωτὰς τῶν ἀγροτικῶν κτημάτων.

5) Πᾶσαι αἱ διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ παρόντος ἐνστάσεις κατὰ φορολογικῶν καταλόγων, προσφυγαὶ κατὰ πειθαρχικῶν ἀποφάσεων ἢ οἱωνδήποτε ἀποφάσεων τῶν κατὰ τὸ παρὸν Συμβουλίων, αἱ ἄδειαι κατοχῆς, ὁδηγίας ζώων κλπ., ὡς καὶ αἱ ἐκθέσεις ὁρκωμοσίας ὀργάνων ἀγροφυλακῆς γίνονται ἐφ' ἁπλοῦ χάρτου καὶ

6) Τὰ ὄργανα τῆς ἀγροτικῆς ἀσφαλείας περιορίζονται ἀποκλειστικῶς εἰς τὰ ἐκ τοῦ παρόντος νόμου καὶ τῶν συναφῶν διαταγμάτων καθοριζόμενα καθήκοντα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

Περιφέρειαι καὶ Συμβούλια Ἀγροτικῆς ἀσφαλείας.

Περιφέρειαι Ἀγροτικῆς Ἀσφαλείας.

Ἄρθρον 3.

Διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ παρόντος:

1) Ἡ ὕπαιθρος χώρα τῆς δικαιοδοσίας ἑκάστου νομοῦ Κρήτης ἀποτελεῖ ἰδίαν περιφέρειαν φέρουσαν τὸ ὄνομα «Ἀγροτικὴ περιφέρεια» καὶ ἐπωνυμίαν τὴν τοῦ οἰκείου νομοῦ.

2) Ἡ ὕπαιθρος χώρα τῆς δικαιοδοσίας ἑκάστου Πταισματοδικείου ἀποτελεῖ ἰδίαν περιφέρειαν, φέρουσαν τὸ ὄνομα «Ἀγροτικὸν διαμέρισμα» καὶ ἐπωνυμίαν τὴν τοῦ οἰκείου Πταισματοδικείου.

3) Ἕκαστον ἀγροτικὸν διαμέρισμα δύναται νὰ διαιρῆται διὰ ἀποφάσεως τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου Ἀγροτικῆς ἀσφαλείας εἰς πλείονα «Ἀγροτικὰ τμήματα», διακρινόμενα διὰ τῶν ἀριθμητικῶν πρώτων, δεύτερον κλπ., ὧν ἕκαστον ἀποτελεῖται ἐκ μιᾶς ἢ πλειόνων συνεχομένων ἀγροτικῶν περιοχῶν.

4) Ἡ ὕπαιθρος χώρα ἑκάστου δήμου ἢ κοινότητος ἀποτελεῖ ἰδίαν περιφέρειαν φέρουσαν τὸ ὄνομα «Ἀγροτικὴ περιοχὴ» καὶ ἐπωνυμίαν τὴν τοῦ οἰκείου δήμου ἢ κοινότητος.

5) Ἑκάστη ἀγροτικὴ περιοχὴ δύναται νὰ ὑποδιαιρῆται ἑκάστοτε δι' ἀποφάσεων τῆς οἰκείας Ἀγροτικῆς Ἐπιτροπῆς εἰς πλείονας κτηματικὰς θέσεις φερούσας τὸ ὄνομα τῆς θέσεως.

Συμβούλια Ἀγροτικῆς Ἀσφαλείας καὶ ἁρμοδιότητες αὐτῶν.

Ἄρθρον 4.

Ἐν ἑκάστῃ ἀγροτικῇ περιφερείᾳ λειτουργοῦσι τὰ ἑξῆς Συμβούλια Ἀγροφυλακῆς:

1) Ἀγροτικὴ Ἐπιτροπὴ δι' ἑκάστην ἀγροτικὴν περιοχήν.

2) Ἀγροτικὸν Συμβούλιον δι' ἕκαστον ἀγροτικὸν διαμέρισμα.

3) Διοικητικὸν Συμβούλιον Ἀγροτικῆς Ἀσφαλείας δι' ὁλόκληρον τὴν ἀγροτικὴν περιφέρειαν.

Τὰ κατὰ τὸ παρὸν Συμβούλια εἶνε ἰδία ἑκάστων Ἀρχή.

Ἀγροτικαὶ Ἐπιτροπαί.

Ἄρθρον 5.

Ἐν ἑκάστῳ δήμῳ καὶ κοινότητι συνιστᾶται Ἀγροτικὴ Ἐπιτροπὴ ἀσκοῦσα τὰς κατὰ τὸ παρὸν ἁρμοδιότητας.

Αἱ Ἀγροτικαὶ Ἐπιτροπαὶ ἐκλέγονται ὑπὸ τοῦ κατὰ τὸ ἐπόμενον ἄρθρον ἀναγκαστικοῦ συνεταιρισμοῦ Ἀγροτικῆς ἀσφαλείας τῆς οἰκείας Ἀγροτικῆς περιοχῆς, ἀπαρτίζονται δέ:

α') Ἐκ 4 μελῶν εἰς κοινότητας ἐχούσας μέχρις 9 κοινοτικοὺς συμβούλους.

β') Ἐξ 8 μελῶν εἰς κοινότητας ἐχούσας κοινοτικοὺς συμβούλους 12—15.

γ') Ἐκ 12 μελῶν εἰς δήμους ἐν γένει.

Ἀναγκαστικοὶ συνεταιρισμοὶ ἀγροτικῆς ἀσφαλείας.

Ἄρθρον 6.

1) Ὑφ' ἑκάστου δημοτικοῦ καὶ κοινοτικοῦ συμβουλίου συντάσσεται ἐνιαῖος κατάλογος περιλαμβάνων διακεκριμένως κατ' ἑκάστην ταξιν τοὺς κυρίους ἀγροτικῶν κτημάτων κειμένων ἐν τῇ ἀγροτικῇ περιοχῇ καὶ τοὺς μονίμως ἢ κατὰ τὸ πλεῖστον μέρος τοῦ ἔτους διατηροῦντας ἐν αὐτῇ ποίμνιον ἢ ἀγέλην ζώων.

2) Εἰς τὴν τάξιν τῶν κτηματιῶν ἐγγράφονται πάντες οἱ ἔχοντες ἀγροτικὰ κτήματα ἐν τῇ ἀγροτικῇ περιοχῇ ἀσχέτως τοῦ ἀριθμοῦ ἢ τῆς ἐκτάσεως αὐτῶν, εἰς δὲ τὴν τάξιν τῶν κτηνοτρόφων μόνον οἱ διατηροῦντες ἐν τῇ περιοχῇ ποίμνιον ἄνω τῶν 10 μικρῶν ἢ ἀγέλην ἄνω τῶν 5 μεγάλων ζώων ἢ 10 τοὐλάχιστον μικρὰ καὶ μεγάλα ὁμοῦ.

Τὸ αὐτὸ πρόσωπον ἐγγράφεται μόνον ὡς κτηματίας ἢ κτηνοτρόφος κατ' ἰδίαν ἐπιλογήν.

Ἀντὶ τῶν ὑπὸ πατρικὴν ἐξουσίαν ἢ ἐπιτροπείαν διατελούντων ἐγγράφονται εἰς τοὺς καταλόγους ὁ πατὴρ ἢ ὁ ἐπίτροπος ὑπὸ τὴν ἰδιότητά των ταύτην.

Οἱ ἐν τῷ ἀνωτέρᾳ καταλόγῳ ἐγγεγραμμένοι ἀποτελοῦσι διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ παρόντος τὸν κατὰ τὴν ἔννοιαν αὐτοῦ, Ἀναγκαστικὸν Συνεταιρισμὸν ἀγροτικῆς ἀσφαλείας τῆς ἀγροτικῆς περιοχῆς, ὅστις διὰ ψηφοφορίας τῶν μελῶν του ἐκλέγει ἑκάστοτε τὰ μέλη τῆς Ἀγροτικῆς Ἐπιτροπῆς τῆς περιοχῆς, μὴ ἀσκῶν ἀπ' εὐθείας οὐδεμίαν ἄλλην ἁρμοδιότητα.

Τὰ τοῦ καταρτισμοῦ, ἀναθεωρήσεως ἢ ἀνασυντάξεως τῶν καταλόγων τούτων ὡς καὶ τὰ τῶν ψηφοφοριῶν ὁρίζει διάταγμα.

Ἀναλογικὴ ἐκπροσώπησις παρ' Ἀγροτικαῖς Ἐπιτροπαῖς.

Ἄρθρον 7.

1) Τὰ μέλη τοῦ Ἀναγκαστικοῦ Συνεταιρισμοῦ ἀγροτικῆς ἀσφαλείας ψηφίζουσιν ἀπὸ κοινοῦ ἄνευ διακρίσεως τάξεων κτηματιῶν καὶ κτηνοτρόφων καὶ ἐκλέγουσι κοινοὺς παρὰ τῇ Ἀγροτικῇ Ἐπιτροπῇ ἀντιπροσώπους, ἐὰν τὸ σύνολον τῶν μελῶν κτηνοτρόφων δὲν ὑπερβαίνῃ τοὺς 10. Ἐὰν τὸ σύνολον τῶν μελῶν κτηνοτρόφων ὑπερβαίνῃ τοὺς 10, ἑκάστη τάξις ὑποδεικνύει ἰδίους ἀντιπροσώπους παρὰ τῇ Ἀγροτικῇ Ἐπιτροπῇ, τῆς ψηφοφορίας διενεργουμένης κατὰ τάξεις.

2) Τῆς Ἀγροτικῆς Ἐπιτροπῆς μετέχουσι:

α') Μόνον καὶ ἐξ ὁλοκλήρου ἀντιπρόσωποι τῶν κτηματιῶν ἐὰν οἱ ἐκλογεῖς κτηνοτρόφοι δὲν ὑπερβαίνωσι τοὺς 10.

β') Κατὰ τὰ 3)4 ἀντιπρόσωποι τῶν κτηματιῶν καὶ κατὰ 1)4 τῶν κτηνοτρόφων ἐὰν οἱ ἐκλογεῖς κτηνοτρόφοι ὑπερβαίνωσι τοὺς 10.

γ') Ἐξ ἡμισείας ἀντιπρόσωποι τῶν κτηματιῶν καὶ κτηνοτρόφων ἐὰν οἱ ἐκλογεῖς κτηνοτρόφοι ὑπερβαίνωσι τὰ 40 ο)ο τοῦ ὅλου ἀριθμοῦ τῶν ἐκλογέων κτηματιῶν τε καὶ κτηνοτρόφων.

δ') Κατὰ τὸ 1)4 ἀντιπρόσωποι τῶν κτηματιῶν καὶ κατὰ τὰ 3)4 τῶν κτηνοτρόφων ἐὰν οἱ ἐκλογεῖς κτηνοτρόφοι ὑπερβαίνωσι τὰ 75 ο)ο τοῦ ὅλου ἀριθμοῦ τῶν ἐκλογέων κτηματιῶν τε καὶ κτηνοτρόφων.

3) Τῆς Ἀγροτικῆς Ἐπιτροπῆς μέλος ἀποτελεῖ καὶ εἷς Κοινοτικὸς ἢ δύο Δημοτικοὶ Σύμβουλοι, ἀριζόμενοι κατ' ἔτος ὑπὸ τοῦ οἰκείου Δημοτικοῦ ἢ Κοινοτικοῦ Συμβουλίου. Ὁ πρόεδρος τῆς Ἀγροτικῆς Ἐπιτροπῆς καὶ ὁ ἀναπληρωτής του ἐκλέγονται ὑπὸ τῶν μελῶν του μεταξὺ των διὰ σχετικῆς πλειοψηφίας.

4) Τὰ μέλη τῆς Ἀγροτικῆς Ἐπιτροπῆς ἐξομοιοῦνται κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ὑπηρεσίας των πρὸς Δημοτικοὺς ἢ Κοινοτικοὺς Συμβούλους, ἐφαρμοζομένων καὶ ἐπ' αὐτῶν τῶν περὶ ποινικῆς καὶ πειθαρχικῆς διώξεως καὶ τιμωρίας δημοτικῶν καὶ κοινοτικῶν Συμβούλων διατάξεων τῶν νόμων, ὡς καὶ τῶν περὶ προσωρινῆς παύσεως ἢ ἀπολύσεως δημοτικῶν ἢ κοινοτικῶν Συμβούλων καὶ τῶν περὶ διαλύσεως δημοτικῶν ἢ κοινοτικῶν Συμβουλίων, ἐπιφυλασσομένης καὶ τῆς ἐφαρμογῆς τῶν διατάξεων τῶν ἄρθρων 59 καὶ 60 § 2 τοῦ παρόντος.

Ἄρθρον 8.

1) α'. Μέλη τῆς Ἀγροτικῆς Ἐπιτροπῆς δὲν δύνανται νὰ ἐκλεγῶσιν οἱ μὴ ὄντες μέλη τοῦ ἀγροτικοῦ Συλλόγου τῆς οἰκείας περιοχῆς, ἀνήλικοι, γυναῖκες καὶ οἱ μὴ ἔχοντες ἐλευθέραν διαχείρισιν τῆς περιουσίας των ὡς καὶ οἱ Δημοτικοὶ καὶ Κοινοτικοὶ Σύμβουλοι.

β'. Τῆς αὐτῆς ἀγροτικῆς Ἐπιτροπῆς δὲν δύνανται νὰ μετέχωσιν ἀνιόντες καὶ κατιόντες ἢ συγγενεῖς ἐκ πλαγίου μέχρι τρίτου βαθμοῦ, ἐξερχομένων τῶν τυχόντων ὀλιγωτέρων ψήφων.

Διάταγμα δύναται νὰ ὁρίσῃ καὶ ἄλλα ἀσυμβίβαστα.

2) Ἡ διάρκεια τῆς ὑπηρεσίας τῶν μελῶν τῆς Ἀγροτικῆς Ἐπιτροπῆς εἶναι τριετής.

Τὰ κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς τριετίας ἐξερχόμενα λόγῳ θανάτου ἢ παραιτήσεως ἢ ἀπολύσεως μέλη ἀναπληροῦνται διὰ τῶν ἐπιλαχόντων κατὰ σειρὰν ἐπιτυχίας καὶ ἐφ' ὅσον οὗτοι ἔλαβον τοὐλάχιστον τὸ 1)10 τῶν ψήφων ἐπὶ τοῦ συνόλου τῶν ψηφοφορησάντων ἐκ τῆς οἰκείας τάξεως.

3) Τὰ τῶν συνεδριάσεων, ἀπαρτίας καὶ λήψεως ἀποφάσεων τῶν ἀγροτικῶν Ἐπιτροπῶν κανονίζει Διάταγμα.

Ἁρμοδιότητες τῆς Ἀγροτικῆς Ἐπιτροπῆς.

Ἄρθρον 9.

1) Αἱ Ἀγροτικαὶ Ἐπιτροπαὶ ἀσκοῦσιν ἐν τῇ οἰκείᾳ ἀγροτικῇ περιοχῇ διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ παρόντος τὰς ἐν αὐτῷ ἁρμοδιότητας, εἰδικώτερον δὲ

Α') Γνωματεύουσιν ἐπὶ τῶν ἑξῆς:

α') Περὶ τοῦ ἀναγκαίου τῇ ἀγροτικῇ περιοχῇ ἀριθμοῦ τακτικῶν καὶ προσωρινῶν ἀγροφυλάκων.

β') Περὶ τοῦ ἀνωτάτου ὁρίου τῆς ἐντὸς τῶν ὁρίων τοῦ ἄρθρου 21 § 1 στοιχ. β' διαρκείας τῆς ὑπηρεσίας τῶν προσωρινῶν ἀγροφυλάκων ἐντὸς τοῦ αὐτοῦ ἔτους.

γ') Περὶ τοῦ ποσοῦ τῆς ἐγγυοδοσίας τῶν ὀργάνων ἀγροφυλακῆς.

δ') Περὶ τῶν διοριστέων ὡς πραγματογνωμόνων.

ε') Περὶ τῶν ἐπιβλητέων ἑκάστοτε ὑπὲρ τοῦ οἰκείου ταμείου Ἀγροφυλακῆς φόρων ἢ εἰσφορῶν.

ς') Ἐπὶ τῶν ὑποβαλλομένων αὐταῖς ὑπὸ τοῦ ἀγρονόμου σχεδίων ἀγρονομικῶν διατάξεων.

Β') Ἀποφασίζουσι δὲ ἐπὶ τῶν κάτωθι:

α') Καθορίζουσι τὰς κατὰ τὸ ἄρθρον 1 παρ. 5 κτηματικὰς θέσεις καὶ κατανέμουσιν ἐν αὐταῖς τοὺς ἀγροφύλακας.

β') Καταρτίζουσι τὸν προκαταρκτικὸν πίνακα τῶν διοριστέων τακτικῶν καὶ προσωρινῶν ἀγροφυλάκων καὶ τῶν εἰδικῶν ὑδρονομέων.

γ') Ὁρίζουσι τὸν χρόνον τῆς ἑκάστοτε ἐνάρξεως καὶ λήξεως τῆς ὑπηρεσίας τῶν προσωρινῶν ἐντὸς τοῦ ὑπὸ τοῦ ἀγροτικοῦ Συμβουλίου ὁρισθέντος ἀνωτάτου ὁρίου.

δ') Ἀσκοῦσιν ἐποπτείαν, ἔλεγχον καὶ πειθαρχικὴν ἐξουσίαν ἐπὶ τῶν ὀργάνων τῆς ἀγροφυλακῆς καὶ ὑδρονομέων τῆς οἰκείας περιοχῆς, δυνάμεναι νὰ ἐπιβάλλωσιν αὐτοῖς τὴν ποινὴν τοῦ στοιχείου γ' τῆς παραγράφου 2 τοῦ ἄρθρου 26.

ε') Ὁρίζουσι τὰ ἔξοδα τῆς φυλάξεως καὶ διατροφῆς συλλαμβανομένων ζώων μέχρι δραχ. 4 δι' ἕκαστον μικροῦ καὶ μέχρι δραχ. 8 δι' ἕκαστον μεγάλου ζώων δι' ἑκάστην ἡμέραν.

ς') Δύνανται νὰ ὁρίζωσι καὶ σύλληπτρα μέχρι δραχ. 2 δι' ἕκαστον μικροῦ καὶ μέχρι 5 δι' ἕκαστον μεγάλου ζώου.

ζ') Ἐκδίδουσι διατάξεις κανονιζούσας τὰ τῆς διατηρήσεως καὶ βοσκήσεως ζώων ἐν τῇ ἀγροτικῇ περιοχῇ κατὰ τὰ ἐν ἄρθρῳ 11 εἰδικώτερον ὁριζόμενα.

η') Ἐκδίδουσι κανονισμὸν διανομῆς ἀρδευτικῶν ὑδάτων κατὰ τὰ ἐν ἄρθρῳ 12 εἰδικώτερον ὁριζόμενα.

θ') Ἀποφασίζουσι περὶ τῆς ἀνάγκης διορισμοῦ ἢ μὴ εἰδικῶν ὑδρονομέων κατὰ τὰ διὰ Διατάγματος ὁρισθησόμενα (ἄρθρον 29).

2) Αἱ ὑπὸ τὰ στοιχεῖα α' ἕως ς' τοῦ ψηφίου Β' τῆς προηγουμένης παραγράφου ἀποφάσεις τῆς ἀγροτικῆς Ἐπιτροπῆς δὲν ὑπόκεινται εἰς ἔφεσιν ὅσον ἀφορᾷ τὴν σκοπιμότητα αὐτῶν, ἀλλὰ μόνον εἰς ἔλεγχον τῆς νομιμότητός των ἀσκούμενον καὶ αὐτεπαγγέλτως ὑπὸ τοῦ Προέδρου τοῦ ἀγροτικοῦ Συμβουλίου, ὅστις δύναται νὰ ἀνυρώνῃ πᾶσαν πρὸς ἐφαρμογὴν τοῦ παρόντος ἐκδιδομένην ἀπόφασιν ἀγροτικῆς Ἐπιτροπῆς ἢ πρᾶξιν τοῦ Προέδρου αὐτῆς, ἀλλὰ μόνον διὰ μὴ τήρησιν τοῦ νόμου, ὑποχρεούμενος νὰ ἐπαναφέρῃ τὴν ὑπόθεσιν ἐνώπιον τῆς αὐτῆς Ἐπιτροπῆς.

Ἐὰν ἡ Ἐπιτροπὴ ἢ ὁ Πρόεδρος αὐτῆς ἐμμένωσιν εἰς τὴν προτέραν των ἀπόφασιν, ἀποφαίζει ὁριστικῶς ὁ Νομάρχης, ὅστις ἐφαρμόζει τὸν νόμον ἐκδίδων καὶ τὰς ἀπαιτουμένας ἀποφάσεις ἢ πράξεις.

Ἔφεσις κατ' ἀποφάσεων Ἀγροτικῶν Ἐπιτροπῶν.

Ἄρθρον 10.

Κατὰ τῶν ὑπὸ στοιχ. ζ', η' καὶ θ' τοῦ ἄρθρου 9 ἀποφάσεων τῶν Ἀγροτικῶν Ἐπιτροπῶν χωρεῖ ἔφεσις ἐνώπιον τοῦ οἰκείου Ἀγροτικοῦ Συμβουλίου, ἀσκουμένη καθ' ἃ ὁρίζει Διάταγμα.

Ἡ ἀπόφασις τοῦ Ἀγροτικοῦ Συμβουλίου δυναμένου νὰ τροποποιῇ ἢ καὶ ἀκυροῖ τὴν τῆς Ἐπιτροπῆς εἶνε ἀνέκκλητος.

Διατάξεις ἀφορῶσαι εἰς τὴν πρόληψιν ἀγροτικῶν ἀδικημάτων καὶ παραβάσεων.

Διατάξεις κανονιστικαὶ κατοχῆς καὶ βοσκήσεως ζώων.

Ἄρθρον 11.

Αἱ Ἀγροτικαὶ Ἐπιτροπαὶ δύνανται κατ' ἐφαρμογὴν τῆς διατάξεως τοῦ στοιχείου ζ' τοῦ ἄρθρου 9 νὰ ἐκδίδουν διατάξεις κανονιζούσας τὰ τῆς κατοχῆς καὶ βοσκήσεως ζώων ἐν τῇ ἀγροτικῇ περιοχῇ ὡς κατωτέρω :

α') Δύνανται νὰ ὁρίζωσι τὸν ἀριθμὸν καὶ τὸ εἶδος τῶν ζώων ἢ ποιμνίου ἢ ἀγέλης, ἅτινα δύνανται νὰ διατηρῇ τις ἐν τῇ ἀγροτικῇ περιοχῇ κατὰ μέτρον τῆς ὑπ' αὐτοῦ διατιθεμένης βοσκησίμου ἐκτάσεως, ὡς καὶ τὸ εἶδος καὶ τὸν ἀριθμὸν τῶν οἰκοσίτων ζώων, ἅτινα δύναται νὰ διατηρῇ ἑκάστη οἰκογένεια (ἄρθρον 46 § 1).

β') Δύνανται νὰ ὁρίζωσι τὴν ἐγγυοδοσίαν ἣν ὀφείλουσι νὰ καταβάλλωσι κάτοχοι ποιμνίου ἢ ἀγέλης μὴ διαιτωμένης καθ' ὅλον τὸ ἔτος ἐν τῇ ἀγροτικῇ περιοχῇ (ἄρθρον 46 § 2).

γ') Μετ' ἀπόφασιν τοῦ οἰκείου Ἀγροτικοῦ Συμβουλίου τὰ κατὰ παράβασιν τῶν προηγουμένων παραγράφων 1 καὶ 2 διατηρούμενα ἐν τῇ ἀγροτικῇ περιοχῇ ζῶα ἐκδιώκονται ἐκ τῆς περιοχῆς βιαίως ἐπιφυλασσομένης καὶ τῆς ποινῆς τοῦ ἄρθρου 46 παραγρ. 2.

2) Καθορίζουσιν, ἐὰν καὶ ὁσάκις κρίνουσι σκόπιμον, ζῶνας περιλαμβανούσας ὡρισμένας ἐκτάσεις τῆς ἀγροτικῆς περιοχῆς κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον καλλιεργημένας (ἄρθρ. 46 §β') ἐν αἷς δύνανται :

α') Νὰ ὁρίζωσι τὸν ἀριθμὸν καὶ τὸ εἶδος τῶν ζώων, ἅτινα θὰ ἐπιτρέπεται νὰ βόσκωσι κατὰ μέτρον ἐκτάσεως ἐν τοιαύτῃ ὡρισμένῃ ζώνῃ.

β') Νὰ ἀπαγορεύωσιν ἀπολύτως τὴν εἰς τοιαύτας ζώνας βόσκησιν ἢ εἰσαγωγὴν καὶ παραμονὴν ζώων ἢ εἴδους τινὸς μόνον αὐτῶν, κατὰ πᾶσαν ἢ τινας μόνον ἐποχὰς τοῦ ἔτους.

Αἱ ἀποφάσεις τῶν ἄνω στοιχείων α' καὶ β' δὲν ὑίγονται ὑπὸ τῶν περὶ ἐνοικιοστασίου βοσκῶν διατάξεων.

γ') Διὰ τῶν ἀποφάσεων τῶν ἄνω στοιχείων α' καὶ β' δὲν δύνανται νὰ ἀπαγορευθῶ :

Α') Ἡ βόσκησις εἰς ὁλόκληρον τὴν ὅλην ἔκτασιν τῆς ἀγροτικῆς περιοχῆς.

Τὸ ἐλάχιστον τῆς ἐκτάσεως, ὅπερ ἐν ἑκάστῃ ἀγροτικῇ περιοχῇ δέον νὰ ἀφίηται ἐλεύθερον πρὸς βόσκησιν, καθορίζεται ἑκάστοτε μετὰ γνώμην τῆς οἰκείας Ἀγροτικῆς Ἐπιτροπῆς ὑπὸ τοῦ Ἀγροτικοῦ Συμβουλίου, λαμβάνοντος ὑπ' ὄψιν τὰς ἐν ἑκάστῃ Κοινότητι εἰδικὰς συνθήκας καὶ κρατούσας συνηθείας

Ὁμοίως ὁρίζεται τὸ ἐλάχιστον τοῦ ἀριθμοῦ τῶν στρεμμάτων συνεχοῦς ἐκτάσεως ἀνηκούσης εἰς τὸν αὐτὸν ἰδιοκτήτην ἢ εἰς πλείονας, συμφωνοῦντας ὅμως ὅπως ἐπιτρέπωσι, τὴν βόσκησιν, ἥτις συνεχὴς ἔκτασις ἐξαιρεῖται τῆς ἀπαγορεύσεως ἔστω καὶ ἂν κεῖται ἐντὸς τῆς ἀπηγορευμένης ζώνης καὶ

Β') Ἡ βόσκησις ἐπὶ ἰδίων κτημάτων κειμένων ἐν ἀπηγορευμένῃ ζώνῃ οἰκοσίτων ζώων, ἐφόσον ἐπιτηροῦνται.

3) Τὰ κατὰ τὰς διατάξεις προγενεστέρων νόμων ἐκδεδομένα ψηφίσματα περὶ κανονισμοῦ βοσκῆς ἰσχύουσιν ἐφόσον δὲν τροποποιῶνται δι' ἀποφάσεως τῶν ἀγροτικῶν Ἐπιτροπῶν.

Διατηροῦνται ἐν ἰσχύϊ αἱ περὶ ἀπαγορεύσεως βοσκῆς εἰς ὡρισμένας θέσεις διατάξεις τῶν δασικῶν νόμων.

Διατάξεις κανονιστικαὶ ἀρδεύσεων.

Ἄρθρον 12.

Ἑκάστη ἀγροτικὴ Ἐπιτροπὴ δύναται νὰ ἐκδίδῃ κανονισμοὺς διανομῆς ἀρδευτικῶν ὑδάτων, δι' οὗ, τηρουμένων τῶν κεκτημένων τυχὸν δικαιωμάτων, ὁρίζεται ἡ σειρὰ, ὁ χρόνος καὶ ὁ τρόπος τῆς ἀρδεύσεως, δύναται δὲ καὶ νὰ ἐπιβάλληται εἰς κυρίους ἀρδευομένων κτημάτων ἡ καλὴ συντήρησις ἀρδευτικῶν ἔργων, οἷον αὐλάκων, μικροδεξαμενῶν κλπ. ἢ κατασκευὴ τοιούτων διὰ τὴν ἐξοικονόμησιν ἢ ἀνώλυτον ροὴν καὶ καλὴν διανομὴν τῶν ὑδάτων.

Ἐφόσον διὰ τῶν αὐτῶν ὑδάτων ἀρδεύονται πλείονες ἀγροτικαὶ περιοχαί, τὸν κατὰ τὸ παρὸν ἄρθρον κανονισμὸν δύναται νὰ ἐκδίδῃ τὸ οἰκεῖον Ἀγροτικὸν Συμβούλιον, ὅπερ ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ δύναται νὰ διορίζῃ καὶ κοινοὺς ὑδρονομεῖς μετὰ γνωμοδότησιν τῶν οἰκείων Ἀγροτικῶν Ἐπιτροπῶν.

Ἄλλαι ἀγρονομικαὶ διατάξεις.

Ἄρθρον 13.

Ἕκαστον Ἀγροτικὸν Συμβούλιον Ἀγροφυλακῆς δύναται νὰ ἐνδίδῃ ἐκτὸς τῶν ἐν ἄρθρῳ 11 διατάξεων καὶ ἀγρονομικὰς διατάξεις ἀφορώσας εἰς τὴν ἐγκαιρον πρόληψιν ἢ ταχεῖαν κατασταλὴν ἀγροτικῶν ἀδικημάτων ἢ προστασίαν ἀγροτικῶν κτημάτων ἢ ἀγροτικῶν συμφερόντων.

Αἱ ὡς ἄνω ἀγροτικαὶ διατάξεις δέονται τῆς ἐγκρίσεως τοῦ Νομάρχου, ἐφαρμοζομένων κατὰ τὰ λοιπὰ τῶν περὶ ἐκδόσεως καὶ ἰσχύος Ἀστυνομικῶν διατάξεων ὁριζομένων.

Ἄρθρον 14.

Διὰ Διαταγμάτων καθορίζονται:

1) Τὰ περὶ συλλήψεως ἢ θανατώσεως ζώων παρανόμως βοσκώντων ἢ περιπλανωμένων ἀδεσπότων καὶ τὰ περὶ ἐκπλειστηριάσεως αὐτῶν.

2) Τὰ τῆς εἰσπράξεως τῶν συλλήπτρων.

3) Τὰ τῆς καταβολῆς ἐγγυήσεως διὰ νομαδικὰ ποίμνια.

Ἀγροτικὰ Συμβούλια καὶ ἁρμοδιότητες αὐτῶν.

Ἄρθρον 15.

1) Ἐν τῇ ἕδρᾳ ἑκάστου ἀγροτικοῦ διαμερίσματος συνιστᾶται Ἀγροτικὸν Συμβούλιον ὅπερ ἀσκεῖ δι' ὁλόκληρον τὴν περιφέρειαν τοῦ ἀγροτικοῦ διαμερίσματος ἔλεγχον διὰ πᾶν ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν καλὴν ἐφαρμογὴν τοῦ παρόντος καὶ ἔχει τὰ διὰ τῶν καθ' ἕκαστον διατάξεων αὐτοῦ χορηγούμενα δικαιώματα, εἰδικώτερον δέ:

Α') Γνωμοδοτεῖ κατὰ δεύτερον βαθμόν

α') Περὶ τοῦ ἀριθμοῦ καὶ τῆς μισθοδοσίας τῶν δι' ἑκάστην ἀγροτικὴν περιοχὴν τοῦ ἀγροτικοῦ διαμερίσματος ἀπαιτουμένων ἀγροφυλάκων.

β') Περὶ τῶν ἐπιβλητέων φόρων ὑπὲρ τοῦ οἰκείου ταμείου Ἀγροφυλακῆς.

γ') Ἐπὶ παντὸς ζητήματος συναφοῦς πρὸς τὴν Ἀγροτικὴν Ἀσφάλειαν ἐφ' οὗ ἤθελεν ἐρωτηθῇ ὑπὸ ἁρμοδίας ἀρχῆς.

Β') Ἀποφασίζει

α') Ὁρίζει τὸν χρόνον τῆς ἐνάρξεως τῆς ἰσχύος τῶν κατὰ τὸ ἄρθρον 23 § 2 πινάκων διωρισμένων ὀργάνων ἀγροφυλακῆς τοῦ οἰκείου διαμερίσματος, τὸν αὐτὸν ἢ διάφορον κατ' ἀγροτικὰς περιοχάς.

β') Κανονίζει ὁριστικῶς καὶ κατ' ἰδίαν κρίσιν τὴν ἐν τῷ κατὰ τὸ ἄρθρον 23 § 1 προκαταρκτικῷ πίνακι σειρὰν τῶν διωρισμένων ἀγροφυλάκων καὶ εἰδικῶν ὑδρονομέων.

γ') Ὁρίζει τὴν ἐγγυοδοσίαν τῶν ὀργάνων τοῦ διαμερίσματος μέχρι δραχ. χιλίων.

δ') Ἐγκρίνει, μεταρρυθμίζει ἢ ἀκυροῖ ἀποφάσεις τῶν ἀγροτικῶν ἐπιτροπῶν καθ' ὧν ἐγένετο ἔφεσις.

ε') Ἀσκεῖ τὴν ἀνωτέραν πειθαρχικὴν ἐξουσίαν ἐπὶ τῶν ὀργάνων ἀγροτικῆς ἀσφαλείας καὶ εἰδικῶν ὑδρονομέων τοῦ διαμερίσματος κατὰ τὸ ἄρθρον 26 παράγρ. 4.

Ϛ') Ἐκδίδει τὰς κατὰ τὸ ἄρθρον 13 ἀγρονομικὰς διατάξεις ἀφορώσας τὸ ἀγροτικὸν διαμέρισμα.

2) Αἱ ἀποφάσεις τοῦ Ἀγροτικοῦ Συμβουλίου εἶνε ἀνέκκλητοι, πλὴν τῶν ὑπὸ τὸ στοιχεῖον Ϛ', ὑποκειμένων εἰς τὴν ἔγκρισιν τοῦ Νομάρχου.

Ὁ οἰκεῖος Νομάρχης δύναται νὰ ἀκυρώνῃ πᾶσαν ἀπόφασιν

Ἀγροτικοῦ Συμβουλίου, ἀλλὰ μόνον διὰ μὴ τήρησιν τοῦ νόμου, ὑποχρεούμενος νὰ ἐπαναφέρῃ τὴν ὑπόθεσιν ἐνώπιον τοῦ αὐτοῦ Συμβουλίου.

Ἐὰν τὸ Ἀγροτικὸν Συμβούλιον ἐμμείνῃ εἰς τὴν προτέραν ἀπόφασιν, ἀποφασίζει ὁριστικῶς ὁ Γενικὸς Διοικητὴς καὶ τοῦτου μὴ ὑπάρχοντος ὁ Ὑπουργὸς ὑφ' ὃν ὑπάγεται ἡ ἀγροτικὴ ἀσφάλεια ὅστις καὶ ἐφαρμόζει τὸν νόμον δυνάμενος νὰ ἐκδίδῃ καὶ τὰς ἀπαιτουμένας ἀποφάσεις ἢ πράξεις.

Ἄρθρον 16.

Τὸ Ἀγροτικὸν Συμβούλιον ἀποτελεῖται·

1) Ἀπὸ τὸν οἰκεῖον πταισματοδίκην ὡς πρόεδρον ἢ τὸν νόμιμον αὐτοῦ ἀναπληρωτήν.

2) Τὸν οἰκεῖον ἀγρονόμον ἐκτελοῦντα καὶ χρέη εἰσηγητοῦ.

3) α'. Τὸν πρόεδρον τῆς Ἀγροτικῆς Ἐπιτροπῆς τῆς ἑκάστοτε ἐνδιαφερούσης ἀγροτικῆς περιοχῆς ἢ τὸν ἀναπληρωτήν του.

β'. Ἐὰν πρόκειται περὶ ζητήματος ἀφορῶντος πλείονας περιοχὰς μετέχουσιν οἱ πρόεδροι τῶν ἀγροτικῶν ἐπιτροπῶν πάντων τῶν ἐνδιαφερομένων περιοχῶν.

Τὰ τῆς λειτουργίας τῶν ἀγροτικῶν Συμβουλίων καὶ τῆς ἀποζημιώσεως τῶν μελῶν αὐτῶν κανονίζει διάταγμα.

Διοικητικὸν Συμβούλιον Ἀγροτικῆς Ἀσφαλείας.

Ἄρθρον 17.

1) Ἐν τῇ ἕδρᾳ ἑκάστης ἀγροτικῆς περιφερείας συνιστᾶται Διοικητικὸν Συμβούλιον Ἀγροτικῆς Ἀσφαλείας ἀσκῶν δι' ὁλόκληρον τὴν ἀγροτικὴν περιφέρειαν γενικωτέραν ἐποπτείαν ἐπὶ τῆς διοικήσεως τῆς ἀγροφυλακῆς καὶ ἐπὶ παντὸς ἐν γένει ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν καλὴν ἐφαρμογὴν τοῦ παρόντος. Πρὸς τοῦτο ἔχει τὰ διὰ τῶν καθ' ἑκάστα διατάξεων τοῦ παρόντος χορηγούμενα αὐτῷ δικαιώματα, εἰδικώτερον δέ:

α') Καθορίζει συμφώνως καὶ πρὸς τὴν παρ. 1 τοῦ ἄρθρου 20 τὸν δι' ἑκάστην ἀγροτικὴν περιοχὴν ἀπαιτούμενον ἑκάστοτε ἀριθμὸν τακτικῶν καὶ προσωρινῶν ἀγροφυλάκων καὶ τὴν μισθοδοσίαν αὐτῶν κατὰ περιοχήν.

β') Ἐπιβάλλει καὶ αὐξομειοῖ ἑκάστοτε τὰς ὑπὲρ τῆς ἀγροφυλακῆς φορολογίας τοῦ ἄρθρου 63.

γ') Διοικεῖ τὸ Ταμεῖον Ἀγροφυλακῆς τῆς ἀγροτικῆς περιφερείας.

Ἄρθρον 18.

Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τῆς Ἀγροφυλακῆς ἀποτελεῖται·

α') Ἐκ τοῦ οἰκείου Νομάρχου, ὡς προέδρου, ἀναπληρουμένου ὑπὸ τοῦ νομίμου ἀναπληρωτοῦ του·

β') Ἐκ τοῦ ἐν τῇ ἕδρᾳ τοῦ Συμβουλίου οἰκονομικοῦ ἐφόρου.

γ') Ἐκ τοῦ ταμίου Ἀγροφυλακῆς.

δ') Ἐκ τοῦ ἐν τῇ ἕδρᾳ τοῦ Συμβουλίου νομογεωπόνου ἢ τοῦ νομίμου ἀναπληρωτοῦ αὐτοῦ.

ε') Ἐκ τεσσάρων μονίμως ἐν τῇ ἕδρᾳ τοῦ Συμβουλίου διαμενόντων ἀντιπροσώπων τῶν κτηματιῶν καὶ κτηνοτρόφων τῆς ἀγροτικῆς περιφερείας ὑποδεικνυομένων ὑπὸ τῶν ἀγροτικῶν ἐπιτροπῶν ἢ τῶν ἀγροτικῶν Συμβουλίων ὡς ὁρίζει διάταγμα.

2) Ἐὰν συνεδριάσεώς τινος τοῦ κατὰ τὸ παρὸν ἄρθρον Διοικητικοῦ δὲν μετέχῃ ὁ Νομάρχης ἢ ὁ Διευθυντὴς τῆς Νομαρχίας, προεδρεύει ὁ ἐκ τῶν ἀντιπροσώπων τῶν κτηματιῶν ὑποδειχθεὶς κατὰ τὸ ἄρθρον 19 § 1 στοιχ. β'.

3) Αἱ ἀποφάσεις τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου δὲν ὑπόκεινται εἰς ἔκκλησιν.

Ὁ Γενικὸς Διοικητὴς Κρήτης καὶ τούτου μὴ ὑπάρχοντος ὁ Ὑπουργὸς δύνανται νὰ ἀκυρῶσι πᾶσαν ἀπόφασιν τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου, ἀλλὰ μόνον διὰ μὴ τήρησιν τοῦ νόμου ὑποχρεούμενοι νὰ ἐπαναφέρωσι τὴν ὑπόθεσιν ἐνώπιον τοῦ αὐτοῦ Συμβουλίου, ἐφαρμοζομένης καὶ τῆς διατάξεως τοῦ τελευταίου ἐδαφίου τῆς παραγρ. 2 τοῦ ἄρθρου 15.

4) Κατὰ τὴν πρώτην ἐφαρμογὴν τοῦ παρόντος καὶ μέχρι τῆς λειτουργίας τῶν κατὰ τὸ ἄρθρον 5 Ἀγροτικῶν Ἐπιτροπῶν τοὺς παρὰ τῷ Διοικητικῷ Συμβουλίῳ ἀντιπροσώπους τῶν κτηματιῶν καὶ κτηνοτρόφων ὁρίζουσι τὰ ἐκ δημοσίων ὑπαλλήλων μέλη τοῦ κατὰ τὸ ἄρθρον 19 Συμβουλίου διοικητικῆς ὑπηρεσίας.

5) Ἀντιπρόσωποι τῶν κτηματιῶν καὶ κτηνοτρόφων ἀποστάζοντες τῶν συνεδριάσεων τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου ἄνευ δεδικαιολογημένης αἰτίας ἢ ἄλλως μὴ ἐκπληροῦντες τὰ καθήκοντά των παύονται τοῦ ἀξιώματος δι' ἀποφάσεως τοῦ κατὰ τὸ ἄρθρον 19 Συμβουλίου, ἀντ' αὐτῶν δὲ μετέχουσιν οἱ ἐπιλαχόντες κατὰ σειρὰν τῶν ψήφων ἃς ἔλαβον.

6) Τὰ τῆς λειτουργίας τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου καὶ τῆς ἀποζημιώσεως τῶν μελῶν αὐτοῦ κανονίζει διάταγμα.

Συμβούλιον Διοικητικῆς ὑπηρεσίας

Ἄρθρον 19.

1) Τὰ τῆς προτάσεως πρὸς διορισμὸν, τοποθετήσεως, μεταθέσεων ἐντὸς τῆς αὐτῆς ἀγροτικῆς περιφερείας, προαγωγῶν ὡς καὶ τὰ περὶ πειθαρχικῆς διώξεως καὶ τιμωρίας τῶν κατὰ τὸ ἄρθρον 20 § 2 καὶ 35 ὑπαλλήλων ἀγροτικῆς ἀσφαλείας διὰ παραβάσεις ἢ ἀμέλειαν περὶ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν διοικητικῶν αὐτῶν καθηκόντων ἐνεργοῦνται: ὑπὸ τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου Ἀγροτικῆς Ἀσφαλείας, εἰδικῶς συντιθεμένου διὰ τὰς ἄνω περιπτώσεις δι' ἀντικαταστάσεως μελῶν του ὡς ἑπεται:

α') Ἀντὶ τῶν Ἐφόρου, Ταμίου καὶ Νομογεωπόνου μετέχουσι τοῦ κατὰ τὸ παρὸν ἄρθρον Συμβουλίου ὁ Πρόεδρος τῶν οἰκείων Πρωτοδικῶν ἀναπληρούμενος ὑπὸ Πρωτοδίκου ὑποδεικνυομένου ἑκάστοτε ὑπ' αὐτοῦ, εἷς ἕτερος Πρωτοδίκης ὁριζόμενος ὑπὸ τῆς ὁλομελείας τοῦ Πρωτοδικείου δι' ἓν ἑκάστοτε ἔτος καὶ ὁ παρὰ Πρωτοδίκαις Εἰσαγγελεύς.

β') Ἀντὶ τῶν κατὰ τὸ προηγούμενον ἄρθρον ἀντιπροσώπων τῶν κτηματιῶν καὶ κτηνοτρόφων μετέχει εἷς μόνος αὐτῶν ὁριζόμενος ὑπὸ τούτων κατὰ πλειοψηφίαν δι' ἓν ἑκάστοτε ἔτος καὶ ἐν ἀσυμφωνίᾳ αὐτῶν ὑπὸ τῶν ἐκ δημοσίων ὑπαλλήλων μελῶν τοῦ κατὰ τὸ παρὸν ἄρθρον Συμβουλίου.

Τὸ κατὰ τὸ παρὸν ἄρθρον συμβούλιον φέρει τὸν τίτλον Συμβούλιον Διοικητικῆς ὑπηρεσίας.

2) Αἱ ὑπὸ τὰ στοιχεῖα γ' καὶ δ' τῆς παρ. 1 τοῦ ἄρθρου 34 πειθαρχικαὶ ποιναὶ ἐπιβάλλονται δι' ἀπολύτου πλειοψηφίας τοῦ ὅλου ἀριθμοῦ τῶν μελῶν τοῦ κατὰ τὸ παρὸν ἄρθρον Συμβουλίου καὶ μόνον ἂν ὑπὲρ τοιαύτης ποινῆς ψηφίσωσι δύο τοὐλάχιστον ἐκ τῶν δικαστικῶν μελῶν τοῦ Συμβουλίου.

Τὸ αὐτὸ ἰσχύει καὶ διὰ τοὺς διορισμούς, προαγωγὰς καὶ μεταθέσεις ἐκτὸς τῆς ἀγροτικῆς περιφερείας τῶν ὑπαλλήλων ἀγροφυλακῆς.

3) Αἱ ἀποφάσεις τοῦ Συμβουλίου Διοικητικῆς ὑπηρεσίας εἶναι ἀνέκκλητοι. Μόνον ἡ νομιμότης αὐτῶν δύναται νὰ ἐξετασθῇ ὑπὸ τοῦ Γενικοῦ Διοικητοῦ καὶ τούτου μὴ ὑπάρχοντος ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ, δικαιουμένων νὰ παραπέμψωσι τὸ ζήτημα εἰς τὴν κρίσιν τοῦ Συμβουλίου Ἐφετῶν Κρήτης ἀποφαινομένου κυριαρχικῶς.

4) Τὰ τῆς λειτουργίας τοῦ Συμβουλίου Διοικητικῆς ὑπηρεσίας καὶ τῆς ἀποζημιώσεως τῶν μελῶν αὐτοῦ κανονίζει διάταγμα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Ὄργανα καὶ ὑπάλληλοι Ἀγροτικῆς Ἀσφαλείας.

Ἄρθρον 20.

Τὸ διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ παρόντος νόμου προσωπικὸν διακρίνεται.

1) Εἰς ὄργανα ἀγροφυλακῆς· καὶ τοιαῦτα εἶναι οἱ ἀγροφύλακες.

Ὁ ἀριθμὸς τῶν τακτικῶν καὶ προσωρινῶν ἀγροφυλάκων ἑκάστης ἀγροτ. περιοχῆς καθορίζεται ὑπὸ τοῦ Διοικ. Συμβουλίου

Ἀγροφυλακῆς λαμβάνοντος ὑπ' ὄψιν ἐκτὸς τῶν ὑπὲρ τοῦ ταμείου ἀγροφυλακῆς εἰσφορῶν ἑκάστης τούτων καὶ τὰς εἰδικὰς τυχὸν συνθήκας ὑφ' ἃς τελοῦσιν αὗται, οὕτως ὥστε νὰ ἐξασφαλίζηται οὐ μόνον ἡ καθαυτὸ ἀγροτικὴ ἀσφάλεια, ἀλλὰ νὰ παρέχηται συμβολὴ καὶ εἰς τὴν γενικωτέραν ἀσφάλειαν τῆς ὑπαίθρου χώρας.

2) Εἰς ὑπαλλήλους ἀγροτικῆς ἀσφαλείας καὶ τοιοῦτοι εἶναι οἱ ἀγρονόμοι, οἱ γραφεῖς καὶ οἱ λογισταί.

Περὶ ὀργάνων Ἀγροφυλακῆς.

Ἀγροφύλακες.

Ἄρθρον 21.

1) Οἱ ἀγροφύλακες διακρίνονται·

α') Εἰς τακτικούς, διοριζομένους δι' ὁλόκληρον τὸν χρόνον τῆς ἰσχύος τοῦ κατὰ τὸ ἄρθρον 23 πίνακος.

β') Εἰς προσωρινούς διοριζομένους μόνον διὰ τὴν περίοδον τῆς ὡριμάνσεως τῶν καρπῶν καὶ ὑπηρετοῦντας ἐπὶ χρόνον οὐχὶ μείζονα τῶν 6 μηνῶν συνεχῶν ἢ κατὰ περιόδους ἐντὸς τοῦ αὐτοῦ ἔτους.

γ') Εἰς ἰδιωτικούς.

2) Πάντα τὰ ὄργανα ἀγροφυλακῆς κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ὑπηρεσίας των θεωροῦνται ὡς δημόσιαι ὑπηρέται.

Προσόντα Ἀγροφυλάκων.

Ἄρθρον 22.

Δὲν δύνανται νὰ διορισθῶσιν εἰς θέσιν τακτικοῦ ἢ προσωρινοῦ ἀγροφύλακος·

α') Οἱ μὴ γνωρίζοντες ἀνάγνωσιν καὶ γραφήν

β') Οἱ μὴ συμπληρώσαντες τὸ 21 ἔτος ἢ ὑπερβάντες τὸ 55 ἔτος τῆς ἡλικίας των.

γ') Οἱ καταδικασθέντες 1) εἰς ποινὴν κακουργήματος ἔστω καὶ ἂν ἀποκατεστάθησαν, 2) εἰς ὁσηνδήποτε ποινὴν ἐπὶ ζωοκλοπῇ ἢ ζωοκτονίᾳ, 3) εἰς φυλάκισιν πλέον τοῦ ἔτους ἐπί τινι τῶν ἐν ἄρθρῳ 22 τοῦ Ποινικοῦ Νόμου ἀδικημάτων.

δ') Οἱ διατηροῦντες οἱ ἴδιοι ἢ διὰ παρενθέτων προσώπων πανδοχεῖον, πανταπωλεῖον, οἰνοπωλεῖον ἢ καφενεῖον ἐν τῇ ἀγροτικῇ περιοχῇ ἐν ᾗ πρόκειται νὰ διορισθῶσι.

ε') Οἱ κάτοχοι ζώων μικρῶν μὲν ἄνω τῶν πέντε, μεγάλων δὲ ἄνω τῶν τριῶν διαιτωμένων ἐν τῇ ἀγροτικῇ περιοχῇ ἐν ᾗ πρόκειται νὰ διορισθῶσι.

στ') Οἱ διατελέσαντες κατὰ τὸν χρόνον τῆς συντάξεως τῶν πινάκων διοριστέων ὀργάνων ὡς μέλη τῆς Ἀγροτικῆς Ἐπιτροπῆς.

ζ') Ἡ ἰδιότης ὀργάνου ἀγροφυλακῆς εἶναι ἀσυμβίβαστος πρὸς τὸ ἀξίωμα τοῦ Κοινοτικοῦ Συμβουλίου καὶ πρὸς πᾶσαν ἀμειβομένην δημοσίαν ἢ δημοτικὴν ἢ κοινοτικὴν ὑπηρεσίαν ἢ τοιαύτην παρὰ νομικῷ προσώπῳ.

η') Αἱ διατάξεις τοῦ ἀπὸ 10 Ὀκτωβρίου 1925 Ν. Δ. «περὶ τῶν ὑποπεσάντων εἰς τὸ ἀδίκημα τῆς λιποταξίας ἢ ἀνυποταξίας ὑπαλλήλων ἢ ὑπηρετῶν τοῦ Κράτους, Δήμων ἢ Κοινοτήτων κλπ.», δὲν ἐφαρμόζονται διὰ τὰ ὄργανα ἀγροφυλακῆς καὶ ἰδρονομῆς.

Ἡ διάταξις τοῦ παρόντος ἐδαφίου ἰσχύει ἀναδρομικῶς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ ἄνω Ν. Δ. διὰ πάντα τα μετ' αὐτὴν ὁπωσδήποτε διορισθέντα καθ' ἅπαν τὸ Κράτος ὄργανα ἀγροφυλακῆς.

Διορισμὸς τακτικῶν καὶ προσωρινῶν ἀγροφυλάκων.

Ἄρθρον 23.

1) Οἱ τακτικοὶ καὶ προσωρινοὶ ἀγροφύλακες διορίζονται βάσει πίνακος καταρτιζομένου ὑπὸ τῆς οἰκείας ἀγροτικῆς Ἐπιτροπῆς, ὑποχρεουμένης νὰ ἐγγράψῃ ἐν αὐτῷ ἀριθμὸν διοριστέων διπλάσιον τοὐλάχιστον τῶν καθωρισμένων θέσεων, καὶ ἐγκρινομένου [illegible] ἀγροτικοῦ Συμβουλίου, ὅπερ μόνον τὴν σειρὰν τῶν ἐν τῷ πίνακι ἐγγεγραμμένων δύναται νὰ μεταβάλῃ.

2) Ἐκ τοῦ ὁριστικοῦ πίνακος, ἰσχύοντος διὰ μίαν διετίαν, πληροῦνται καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν αὐτοῦ ὑποχρεωτικῶς καὶ κατὰ σειρὰν αὐτοῦ πρῶτον αἱ θέσεις τῶν τακτικῶν καὶ εἶτα τῶν προσωρινῶν ἀγροφυλάκων ἐφ' ὅσον ἤθελε παραστῇ ἀνάγκη καὶ τοιούτων.

Τὰς λεπτομερείας κανονίζει Διάταγμα.

Ἰδιωτικοὶ ἀγροφύλακες.

Ἄρθρον 24.

1) Διορισμὸς ἰδιωτικοῦ ἀγροφύλακος ἐπιτρέπεται διὰ μὲν τὴν φύλαξιν αὐτοτελοῦς κτήματος θεωρουμένου ὡς ἀγροκτήματος ἢ κήπου ὁπωροφόρων δένδρων ὁσησδήποτε καὶ ἂν εἶναι τοῦτο ἐκτάσεως, διὰ δὲ τὴν φύλαξιν συνήθων γαιῶν ἢ φυτειῶν μόνον ἐὰν ἡ ἐν συνόλῳ ἔκτασις αὐτῶν συνεχὴς ἢ μὴ ὑπερβαίνῃ τὰ 200 στρέμματα ἐντὸς τῆς αὐτῆς ἀγροτικῆς περιοχῆς.

2) Ὁ διορισμὸς γίνεται τῇ αἰτήσει τοῦ κυρίου τῶν ὡς ἄνω κτημάτων. Πλείονες ὁμοῦ δὲν δικαιοῦνται νὰ ἔχωσι κοινὸν ἕνα τὰ κτήματα αὐτῶν ἰδιωτικὸν ἀγροφύλακα, πλὴν ἐπὶ κτημάτων ὧν οἱ αἰτοῦντες εἶνε συγκύριοι ἢ ἐφ' ὧν ἔχουσι κοινωνίαν δικαιώματος.

3) Ὁ ἰδιωτικὸς ἀγροφύλαξ πληρώνεται ὑπὸ τοῦ προτείναντος τὸν διορισμὸν αὐτοῦ καὶ κατὰ τὴν μεταξὺ των συμφωνίαν.

Ἐν περιπτώσει δυστροπίας εἰς καταβολὴν τῆς συμφεωνημένης ἀντιμισθίας, ὑποβάλλει ὁ δικαιοῦχος πίνακα κατὰ τοῦ ὀφειλέτου εἰς τὸν Πρόεδρον τοῦ Ἀγροτικοῦ Συμβουλίου ὅστις κρίνων ἐκ τῶν ἐνόντων μετ' ἀκρόασιν καὶ τοῦ ὀφειλέτου, κηρύσσει τὸν πίνακα ἐκτελεστὸν ὡς ἔχει ἢ τροποποιημένον.

Ὁ πίναξ ἐκτελεῖται ὑπὲρ τοῦ δικαιούχου κατὰ τὰς διατάξεις περὶ εἰσπράξεως ἐσόδων ταμείου Ἀγροφυλακῆς.

4) Οἱ ἰδιωτικοὶ ἀγροφύλακες διορίζονται ὑποχρεωτικῶς ἐὰν συντρέχωσιν οἱ ἀνωτέρω ὅροι, ἀπολύονται δὲ αἰτήσει μὲν τοῦ προτείναντος τὸν διορισμὸν ὑποχρεώτικῶς, αἰτήσει δὲ παντὸς ἄλλου κατὰ τὰς περὶ τακτικῶν ἀγροφυλάκων διατάξεις.

Τὰ περὶ προσόντων, πειθαρχικῆς διώξεως καὶ λοιπὰς περὶ ἰδιωτικῶν ἀγροφυλάκων λεπτομερείας κανονίζει Διάταγμα.

5) Ὁ διατηρῶν ἰδιωτικὸν ἀγροφύλακα δύναται δι' ἀποφάσεως τοῦ κατὰ τὸ ἄρθρον 18 Διοικητικοῦ Συμβουλίου ν' ἀπαλλαγῇ μόνον τῆς ἐπὶ τῶν διὰ τοιούτου φυλασσομένων γαιῶν ἐπιβεβλημένης στρεμματικῆς φορολογίας ὑπὲρ τῆς ἀγροφυλακῆς.

Μισθὸς ὀργάνων Ἀγροφυλακῆς.

Ἄρθρον 25.

1) Τὸν μισθὸν τῶν ὀργάνων ἀγροφυλακῆς ἑκάστης ἀγροτικῆς περιοχῆς ὁρίζει ἑκάστοτε τὸ κατὰ τὸ ἄρθρον 18 Διοικητικὸν Συμβούλιον μετὰ γνωμοδότησιν τῶν οἰκείων ἀγροτικῶν ἐπιτροπῶν καὶ ἀγροτικῶν συμβουλίων μέχρι δραχ. 1000 μηνισίως διὰ τοὺς ἀγροφύλακας, μὴ χορηγουμένου οὐδενὸς ἄλλου ἐπιδόματος.

2) Μεθ' ἕκαστον ἔτος εὐδοκίμου ὑπηρεσίας δύναται τῇ προτάσει τῆς οἰκείας ἐπιτροπῆς καὶ ἀγροτικοῦ συμβουλίου νὰ χορηγῆται δι' ἀποφάσεως τοῦ κατὰ τὸ ἄρθρον 18 Διοικητικοῦ αὔξησις 10 ο/ο ἐπὶ τοῦ ὀργανικοῦ μισθοῦ καὶ μέχρι τριῶν τοιούτων αὐξήσεων.

3) Ἠτιολογημένη προτάσει τοῦ Ἀγροτ. Συμβουλίου, ἐγκρινομένῃ ὑπὸ τοῦ κατὰ τὸ ἄρθρον 18 Διοικητικοῦ, δύναται νὰ χορηγῆται εἰς ὄργανα ἀγροφυλακῆς δι' ὅλως ἐξαιρετικὴν αὐτῶν ὑπηρεσίαν χρηματικὴ ἀμοιβὴ μέχρις ἑνὸς μηνιαίου μισθοῦ καὶ ἅπαξ ἐντὸς τοῦ αὐτοῦ ἔτους.

Πειθαρχικὴ δίωξις τῶν ὀργάνων ἀγροφυλακῆς διὰ παραβάσεις τῶν διοικητικῶν αὐτῶν καθηκόντων.

Ἄρθρον 26.

1) Πειθαρχικαὶ ποιναὶ κατὰ τῶν ὀργάνων ἀγροφυλακῆς διὰ παραβάσεις ἢ ἀμέλειαν περὶ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν Διοικητικῶν αὐτῶν καθηκόντων ἢ ἀσυμβίβαστον διαγωγὴν περὶ τὴν ὑπηρεσίαν των ἢ ἀναξιοπρεπῆ συμπεριφορὰν, εἶναι:

α') πρόστιμον 10 δραχ. μέχρις ἑνὸς μηνιαίου μισθοῦ.

β') ἀπόλυσις.

2) Αἱ ἄνω ποιναὶ ἐπιβάλλονται ὑπὸ τῶν προϊσταμένων εἰς τὰ ὑπ' αὐτοὺς ὄργανα ἀγροφυλακῆς μετὰ ἔγγραφον πάντοτε πρόσκλησιν εἰς ἀπολογίαν ὡς κάτωθι:

α') Ὑπὸ τοῦ ἀγρονόμου εἰς τὰ ὑπ' αὐτὸν ὄργανα ἀγροφυλακῆς πρόστιμον μέχρι δραχμῶν 100.

β') Ὑπὸ τῆς ἀγροτικῆς Ἐπιτροπῆς εἰς τὰ ὑπ' αὐτὴν ὄργανα ἀγροφυλακῆς πρόστιμον μέχρι δραχ. 100.

3) Οἱ τιμωρηθέντες δύνανται νὰ προσφύγωσι κατὰ τῆς πειθαρχικῆς ἀποφάσεως εἰς τὴν ἀμέσως ἀνωτέραν τοῦ ἐκδόντος ταύτην ἀρχήν, ἥτις δύναται νὰ ἐνδώσῃ καὶ ἐπιβαρυντικωτέραν ἀπόφασιν.

Προσφυγὴ εἰς δεύτερον βαθμὸν ἀποκλείεται.

Ἡ προσφυγὴ δὲν ἀναστέλλει τὴν ἐκτέλεσιν.

Ὁ τρὶς ἐντὸς ἔτους ὑποπεσὼν εἰς παράβασιν τιμωρηθεὶς ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς ἢ τοῦ ἀγρονόμου εἰσάγεται ὑποχρεωτικῶς εἰς τὸ ἀγροτικὸν Συμβούλιον μὲ ἐρώτημα ἀπολύσεως.

4) Τὸ ἀγροτικὸν Συμβούλιον δύναται νὰ ἐπιβάλῃ ἐπὶ τῶν ὀργάνων ἀγροφυλακῆς πάσας τὰς κατὰ τὴν παρ. 1 τοῦ παρόντος ποινάς.

Τὸ ἀγροτικὸν Συμβούλιον δύναται νὰ ἀπολύσῃ δι' ἠτιολογημένης ἀποφάσεως ὄργανον ἀγροφυλακῆς δι' αὐτογνώμονα ἀποχὴν ἀπὸ τῶν καθηκόντων του πλέον τῶν 5 ἡμερῶν ἢ δι' ὑπηρεσιακὴν ἀνικανότητα ἢ διὰ παράβασιν καθήκοντος ἢ δι' ὑμέλειαν ἢ διὰ διαγωγὴν ἀσυμβίβαστον πρὸς τὴν ὑπηρσίαν του ἢ δι' ἀσυμβίβαστον συμπεριφορὰν ἢ δι' οἱανδήποτε ἀνάμιξιν εἰς τὴν πολιτικήν.

Οἱ ἀπολυθέντες διαγράφονται τοῦ ἰσχύοντος πίνακος.

Λόγοι ὑποχρεωτικῆς ἀπολύσεως:

5) α') Ἡ καταδίκη εἰς φυλάκισιν ὑπερβαίνουσαν τὸν μῆνα ἢ εἰς οἱανδήποτε ποινὴν ἐπί τινι τῶν ἐν ἄρθρῳ 22 τοῦ Π. Νόμου ἀδικημάτων πραχθέντων κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ὑπηρεσίας των. Ἡ προφυλάκισις ὑπὲρ τὸν μῆνα, συνεπάγεται αὐτοδικαίως τὴν ἀπόλυσιν τοῦ καταδικασθέντος ἀγροφύλακος ἀπαγγελλομένην ὑπὸ τοῦ ἀγροτικοῦ Συμβουλίου.

Ἡ ἐπιβάλλουσα τοιαύτην κατ' ὀργάνου ἀγροφυλακῆς ποινὴ τελεσίδικος ἀπόφασις γνωστοποιεῖται ὑπὸ τοῦ γραμματέως τοῦ ἐκδόντος αὐτὴν δικαστηρίου εἰς τὸν οἰκεῖον ἀγρονόμον ἐντὸς 8 ἡμερῶν.

β') Ἀγροφύλακες ἀπολύονται καὶ εἰς τὰς ἑξῆς περιπτώσεις δι' ἀποφάσεως τοῦ Ἀγροτικοῦ Συμβουλίου:

1) Ἐὰν συνεπλήρωσαν τὸ 60 ἔτος τῆς ἡλικίας των.

2) Ἐὰν ἠλαττώθη ὁ ἀριθμὸς τῶν ὀργανικῶν θέσεων, ὁπότε ἀπολύεται ὁ νεώτερος ἐν τῇ σειρᾷ τοῦ ἰσχύοντος πίνακος.

Ἀστικὴ εὐθύνη ὀργάνων ἀγροφυλακῆς.

Ἄρθρον 27.

1) Ἐὰν δὲν ἀνακαλυφθῇ ὁ δράστης ἢ ὑπεύθυνος ἀγροτικοῦ τινος ἀδικήματος ἐξ οὗ ἐπῆλθε ζημία, ὁ ἀγροφύλαξ ἐνέχεται ἀστικῶς ἔναντι παντὸς ζημιωθέντος καὶ μέχρι τοῦ ποσοῦ τῆς θετικῆς μόνον ζημίας, πάντως δὲ οὐχὶ πέραν τοῦ ποσοῦ τῆς ὁριστθείσης ἐγγυήσεώς του, ἔχων δικαίωμα ἀναγωγῆς κατὰ τοῦ ζημιωτοῦ.

Ἀπαλλάσσεται δὲ μόνον ἐὰν ἤθελεν ἀποδείξει ὅτι τόσον περὶ τὴν φύλαξιν τοῦ κτήματος ὅσον καὶ περὶ τὴν ἀνακάλυψιν τοῦ δράστου κατέβαλε πᾶσαν ἐπιμέλειαν.

Ὁμοίως εὐθύνεται καὶ ὁ ἀρχιφύλαξ ἐὰν ἡ ζημία προῆλθε λόγῳ μὴ τηρήσεως τῶν ἐκ τοῦ παρόντος ἐπιβαλλομένων αὐτῷ καθηκόντων.

2) Πᾶσα ἀπαίτησις ζημιωθέντος κατ' ἀγροφύλακος παραγράφεται μετὰ 6 μῆνας ἀπὸ τῆς διαπράξεως τῆς ζημίας.

3) Περὶ τῆς ὑποχρεώσεως τοῦ ἀγροφύλακος εἰς ἀπιζημίωσιν ἀποφασίζει ὁ Εἰσηνοδίκης εἰς ὃν θύναται νὰ εἰσαγάγῃ τὴν ὑπόθεσιν καὶ ὁ ἀγρονόμος αὐτεπαγγέλτως.

Ἡ ἀπόφασις τοῦ Εἰρηνοδικείου εἶνε ἀνέκκλητος.

Ἀνακοπὴ κατ' αὐτῆς ἐπιτρέπεται μόνον ἐὰν ὁ ἀπολιπόμενος διάδικος δὲν ἐκλητεύθη νομίμως ἢ δὲν ἠδυνήθη νὰ προσέλθῃ λόγῳ ἀνυπερβλήτου κωλύματος.

Ἡ ἐπιδικασθεῖσα ἀποζημίωσις πληρώνεται καὶ ἐκ τῆς ἐγγυήσεως τοῦ ἀγροφύλακος ἅμα τῇ τελεσιδικίᾳ τῆς ἀποφάσεως καὶ τῇ προσαγωγῇ ἀποσπάσματος αὐτῆς ἐφ' ἅπαξ. Κατὰ τὰ λοιπὰ ὡς πρὸς τὴν διαδικασίαν ἐφαρμόζονται ἀναλόγως αἱ διατάξεις τοῦ Ν. Δ. τῆς 9 Νοεμβρίου 1925 «περὶ ἐκδικάσεως τῶν μικροδιαφορῶν», ὡς τοῦτο ἰσχύει ἑκάστοτε.

Ἄρθρον 28.

Τὰ τῆς ἐκδόσεως τῶν διορισμῶν, τῆς ὁρκωμοσίας, τῆς καταθέσεως τῆς ἐγγυοδοσίας, τῆς χορηγήσεως ἀδειῶν, τῆς παραιτήσεως, τοῦ ὁπλισμοῦ, τῆς στολῆς κτλ. τῶν ὀργάνων Ἀγροφυλακῆς, ὡς καὶ τὰ καθήκοντα καὶ δικαιώματα αὐτῶν εἰδικώτερον ὡς ὀργάνων τῆς διοικητικῆς καὶ δικαστικῆς Ἀστυνομίας κανονίζονται διὰ Διαταγμάτων.

Εἰδικοὶ Ὑδρονομεῖς καὶ Πραγματογνώμονες

Ἄρθρον 29

1) Οἱ εἰδικοὶ ὑδρονομεῖς διορίζονται βάσει πινάκων κατὰ τὰς περὶ ἀγροφυλάκων διατάξεις.

2) Πρὸς ἐκτίμησιν τῶν ἐξ ἀγροτικῶν ἀδικημάτων ζημιῶν διορίζονται ὑπὸ τοῦ Ἀγροτικοῦ Συμβουλίου μετὰ γνωμοδότησιν τῶν Ἀγροτικῶν Ἐπιτροπῶν πραγματογνώμονες.

Τὰς λεπτομερείας τοῦ παρόντος ἄρθρου κανονίζει Διάταγμα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'.

Ὑπάλληλοι Ἀγροτικῆς Ἀσφαλείας.

Ἀγρονόμοι.

Ἄρθρον 30.

1) Παρ' ἑκάστῳ Πταισματοδικείῳ Κρήτης διορίζεται εἷς Ἀγρονόμος.

Μετὰ πρότασιν τοῦ κατὰ τὸ ἄρθρον 19 Συμβουλίου διοικητικῆς ὑπηρεσίας δύναται παρὰ Πταισματοδικείοις ἐκτεταμένης περιφερείας νὰ διορισθῇ καὶ δεύτερος Ἀγρονόμος οὗ ἡ περιφέρεια καὶ ἡ ἕδρα ὁρίζονται ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ Συμβουλίου.

2) Οἱ ἀγρονόμοι εἶνε μόνιμοι δημόσιοι ὑπάλληλοι, πᾶσα ὅμως δι' αὐτοὺς δαπάνη καταβάλλεται ἐκ τοῦ εἰδικοῦ Ταμείου Ἀγροφυλακῆς τῆς ἀγροτικῆς περιφερείας ἐν ᾗ ὑπηρετοῦσιν, ἐκτὸς τῆς συντάξεως, καταβαλλομένης ἐκ τοῦ Δημοσίου Ταμείου.

3) Οἱ ἀγρονόμοι εἶναι α' καὶ β' τάξεως, ἐφαρμόζονται δὲ καὶ ἐπ' αὐτῶν ὅσον ἀφορᾷ τὸ ποσὸν τῶν ἀποδοχῶν, τὸν χρόνον τῆς προαγωγῆς, τὰς ἀδείας, τὰ νοσήλεια καὶ τὴν [illegible] αἱ διὰ τοὺς ὑπουργικοὺς γραμματεῖς α' καὶ β' τάξεως τοῦ Ὑπουργείου εἰς ὃ ὑπάγεται ἡ Ἀγροτικὴ Ἀσφάλεια ἀντίστοιχοι διατάξεις.

4) Τὰ ὁδοιπορικὰ ἔξοδα καὶ αἱ ἡμερήσιαι ἀποζημιώσεις ἀγρονόμων διὰ περιοδείας ἐντὸς τοῦ ἀγροτικοῦ διαμερίσματος ὡς καὶ διὰ γραφικὴν ὕλην καθορίζονται ὑπὸ τοῦ κατὰ τὸ ἄρθρον 19 Συμβουλίου Διοικητικῆς Ὑπηρεσίας πάγιως καὶ ἀνάλογα πρὸς τὴν ἔκτασιν ἑκάστου ἀγροτικοῦ διαμερίσματος.

Τὰ βιβλία καὶ ἔντυπα ἐν γένει τῆς ὑπηρεσίας τῶν ἀγρονόμων χορηγοῦνται αὐτοῖς δαπάνῃ τοῦ οἰκείου Ταμείου Ἀγροφυλακῆς.

Προσόντα Ἀγρονόμων.

Ἄρθρον 31.

1) Ἀγρονόμοι α' τάξεως διορίζονται οἱ κεκτημένοι Δίπλωμα Νομικῆς.

2) Ἐλλείψει προσώπων κεκτημένων τὰ προσόντα ἀγρονόμου α' δύνανται νὰ διορισθῶσιν ὡς ἀγρονόμοι β' τάξεως οἱ κεκτημένοι ἀπολυτήριον Γυμνασίου καὶ προϋπηρεσίαν ὑπὲρ τὴν διετίαν ὡς ἀγρονόμοι ἢ δικαστικοὶ γραμματεῖς.

3) Ἐλλείψει καὶ τούτων δύνανται ἐπίσης νὰ διορισθοῦν ὡς ἀγρονόμοι β' τάξεως οἱ ἔχοντες ἐνδεικτικὸν β' τοὐλάχιστον τάξεως τετρατάξιου Γυμνασίου καὶ εὐδόκιμον ὑπερτριετῆ ὑπηρεσίαν ὡς ἀγρονόμοι ἢ ὡς εἰδικοὶ γραμματεῖς ἢ ὡς δικαστικοὶ γραμματεῖς ἢ ἀξιωματικοὶ μὲ βαθμὸν τοὐλάχιστον ἀνθυπολοχαγοῦ εἰς μάχιμον Σῶμα ἢ τὴν Χωροφυλακὴν μὲ βαθμὸν τοὐλάχιστον ἀνθυπομοιράρχου.

Μεταξὺ τῶν παρουσιαζόντων ἴσα τυπικὰ καὶ οὐσιαστικὰ προσόντα προτιμῶνται διὰ τὴν θέσιν ἀγρονόμου οἱ εὐδοκίμως προϋπηρετήσαντες ὡς τοιοῦτοι ἢ ὡς Ἐπόπται Ἀγροφυλακῆς κατὰ τὸ ἀπὸ 16 Ὀκτωβρίου 1924 διάταγμα «περὶ κωδικοποιήσεως τῶν περὶ Ἀγροτικῆς Ἀσφαλείας Νόμων».

Οἱ κεκτημένοι δίπλωμα νομικῆς ἀγρονόμοι τοποθετοῦνται κατὰ προτίμησιν εἰς ἀγροτικὰ διαμερίσματα ὧν ἡ ἕδρα εἶναι καὶ ἕδρα νομοῦ ἢ Πρωτοδικείου καὶ εἰς τὰ σπουδαιότερα ἐν γένει τοιαῦτα.

3) Δὲν δύναται νὰ διορισθῇ ἀγρονόμος.

α) Ὁ ἀπολυθεὶς ἐκ δημοσίας ἢ στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας λόγῳ ἀνικανότητος ἢ ἀκαταλληλιότητος ἢ ἕνεκα πειθαρχικοῦ παραπτώματος ἢ συνεπείᾳ ποινικῆς ἀποφάσεως.

β') Ὁ μὴ ἐκπληρώσας τὴν στρατιωτικήν του ὑποχρέωσιν.

γ') Ὁ ὑπερβὰς τὸ 50ὸν ἔτος τῆς ἡλικίας του.

δ') Ὁ μὴ προσάγων ἔνορκον βεβαίωσιν δύο ἰατρῶν δημοσίων ὑπαλλήλων ἢ στρατιωτικῶν ὅτι δὲν πάσχει ἐκ νοσήματος ἀνιάτου ἢ μεταδοτικοῦ ἢ δυσχεραίνοντος τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ὑπηρεσίας ἀγρονόμου.

4) Δὲν δύναται νὰ ὑπηρετῇ ὡς ἀγρονόμος ὁ ὑπερβὰς τὸ 60 ἔτος τῆς ἡλικίας του.

5) Ἀγρονόμος δὲν δύναται νὰ ὑπηρετῇ ἐν περιφερείᾳ νομοῦ ἐξ οὗ κατάγεται οὗτος ἢ ἡ σύζυγός του.

6) Τὸ γραφεῖον τῶν ἀγρονόμων ἐγκαθίσταται ὑποχρεωτικῶς ἐν τῷ Εἰρηνοδικειακῷ καταστήματι.

Διορισμός, μεταθέσεις, προαγωγαὶ καὶ ἄδειαι.

Ἄρθρον 32.

1) Οἱ ἀγρονόμοι διορίζονται ὑπὸ τοῦ Γενικοῦ Διοικητοῦ Κρήτης κατόπιν ἀποφάσεως ὑποχρεωτικῆς τῶν συμβουλίων διοικητικῆς ὑπηρεσίας ἅτινα δὲν δύνανται νὰ προτείνουν πρὸς διορισμὸν πλείονας τῶν παρ' αὐτοῖς κενῶν θέσεων. Τοποθετοῦνται ἐπίσης τὸ πρῶτον ὑπὸ τοῦ Γενικοῦ Διοικητοῦ. Μετατίθενται δὲ ἐντὸς τῆς αὐτῆς ἀγροτικῆς περιφερείας, προάγονται καὶ τιμωροῦνται πειθαρχικῶς διὰ παραβάσεις ἢ δι' ἀμέλειαν περὶ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς διοικητικῆς αὐτῶν ὑπηρεσίας ὑπὸ τοῦ κατὰ τὸ ἄρθρον 19 Συμβουλίου Διοικητικῆς ὑπηρεσίας καὶ κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ παρόντος.

2) Ὁ μισθὸς τῶν ἀγρονόμων δύναται νὰ αὐξάνηται κατὰ τὰς περὶ προαγωγῆς γραμματέων τοῦ Ὑπουργείου εἰς ὃ ὑπάγεται ἡ ἀγροτικὴ ἀσφάλεια διατάξεις.

3) Οἱ ἀγρονόμοι μετατίθενται ἐντὸς τῆς αὐτῆς ἀγροτικῆς περιφερείας κατὰ χρονικὰς περιόδους καὶ κατὰ τὰς περιπτώσεις καθ' ἃς καὶ οἱ γραμματεῖς Πταισματοδικείων, ἐκτὸς δὲ τῆς ἀγροτικῆς περιφερείας διὰ λόγους εἰδικῶς καὶ ἐπαρκῶς ἠτιολογημένους.

Ἐν ἡ περιπτώσει τὸ ἁρμόδιον Συμβούλιον ἤθελεν ἀποφανθῇ ὅτι συντρέχει περίπτωσις μεταθέσεως ἀγρονόμου εἰς ἄλλην ἀγροτικὴν περιφέρειαν Κρήτης, παραπέμπει τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸν Γενικὸν Διοικητὴν Κρήτης ὅστις ἐνεργεῖ τὴν μετάθεσιν εἰς ἑτέραν ἀγροτικὴν περιφέρειαν μετὰ γνωμοδότησιν τοῦ Συμβουλίου Διοικητικῆς ὑπηρεσίας τῆς περιφερείας εἰς ἣν γίνεται ἡ τοποθέτησις.

4) Ἄδειαι κανονικαὶ καὶ ἀναρρωτικαὶ χορηγοῦνται εἰς ἀγρονόμους ὑπὸ τοῦ Προέδρου τοῦ Συμβουλίου Διοικητικῆς ὑπηρεσίας κατὰ τὰς περὶ ἀντιστοίχων διοικητικῶν ὑπαλλήλων διατάξεις.

Ὁ Πρόεδρος τοῦ οἰκείου Ἀγροτικοῦ Συμβουλίου δύναται νὰ χορηγῇ εἰς ἀγρονόμον ἀπ' εὐθείας ἄδειαν μέχρις 8 ἡμερῶν ἐντὸς τοῦ αὐτοῦ ἔτους.

Καθήκοντα Ἀγρονόμων

Ἄρθρον 33.

1) Οἱ ἀγρονόμοι προΐστανται τῶν ὀργάνων ἀγροφυλακῆς τοῦ διαμερίσματός των ἀσκοῦντες ἐπ' αὐτῶν πειθαρχικὴν ἐξουσίαν κατὰ τὴν παράγρ. 2 στοιχ. β' τοῦ ἄρθρου 26 καὶ χορηγοῦντες αὐτοῖς ἀδείας κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ παρόντος.

Οἱ ἀγρονόμοι εἶνε μέλη τοῦ Ἀγροτικοῦ Συμβουλίου τοῦ διαμερίσματός των εἰσηγούμενοι αὐτῷ τὰ πρὸς συζήτησιν θέματα, μετέχουσι δὲ ὁσάκις κρίνουσι σκόπιμον τῶν συνεδριάσεων καὶ συζητήσεων καὶ τῶν ἀγροτικῶν Ἐπιτροπῶν τοῦ διαμερίσματός των, πλὴν ἄνευ ψήφου.

2) Οἱ ἀγρονόμοι ἀσκοῦσι διὰ τὰ ἐν τῷ ἀγροτικῷ διαμερίσματί των πραττόμενα ἀγροτικὰ ἀδικήματα πάντα τὰ κατὰ τὴν Π. Δικονομίαν ἔργα δημοσίου κατηγόρου, δύνανται δὲ καὶ νὰ διαζώσωσιν ἀγροτικὰ ἀδικήματα καὶ παραβάσεις, κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ Β' μέρους τοῦ παρόντος.

3) Οἱ ἐν τῇ αὐτῇ ἀγροτικῇ περιφερείᾳ ὑπηρετοῦντες ἀγρονόμοι ἀναπληροῦνται ἀμοιβαίως, εἰς μὲν τὰ διοικητικὰ αὐτῶν καθήκοντα διαταγῇ τοῦ Προέδρου τοῦ Συμβουλίου Διοικητικῆς Ὑπηρεσίας, εἰς δὲ τὰ ὡς δημοσίων κατηγόρων καὶ δικαστῶν ἀγροτικῶν ἀδικημάτων παραγγελίᾳ τοῦ οἰκείου Εἰσαγγελέως Πλημμελειοδικῶν.

Πειθαρχικὴ δίωξις καὶ ποιναὶ κατ' ἀγρονόμων.

Ἄρθρον 34.

Α') Ἐπὶ παραβάσει διοικητικῶν καθηκόντων:

1) Αἱ εἰς τοὺς ἀγρονόμους διὰ παραβάσεις ἢ ἀμέλειαν περὶ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν διοικητικῶν αὐτῶν καθηκόντων ἢ ἀσυμβάστου διαγωγὴν περὶ τὴν ὑπηρεσίαν των ἢ ἀναξιοπρεπῆ ἐν γένει συμπεριφορὰν ἐπιβαλλόμεναι ποιναὶ εἶνε :

α') Ἔγγραφος ἐπίπληξις.

β') Πρόστιμον ἀπὸ δραχ. 10 μέχρι τοῦ μισθοῦ ἑνὸς μηνός.

γ') Δυσμενὴς μετάθεσις μετὰ ἢ ἄνευ ὑποβιβασμοῦ εἰς ἀγρονόμον β' τάξεως, καὶ

δ') Ἀπόλυσις.

2) Αἱ ἀνωτέρω ποιναὶ ἐπιβάλλονται ὡς κάτωθι μετ' ἔγγραφον πάντοτε πρόσκλησιν εἰς ἀπολογίαν :

α') Τὴν ποινὴν τοῦ στοιχείου α' τῆς προηγουμένης § ἐπιβάλλει ὁ πρόεδρος τοῦ οἰκείου ἀγροτικοῦ Συμβουλίου.

β') Πρόστιμον μέχρι 300 δραχ. ἐπιβάλλει ὁ Πρόεδρος τοῦ οἰκείου Συμβουλίου Διοικητικῆς Ὑπηρεσίας.

Ἔφεσις ἐπιτρέπεται μόνον κατὰ τρίτης ἐντὸς τοῦ αὐτοῦ ἔτους πειθαρχικῆς ἀποφάσεως ἐνώπιον μὲν τοῦ Προέδρου τοῦ Συμβουλίου Διοικητικῆς Ὑπηρεσίας ἐὰν αὕτη ἐξεδόθη ὑπὸ τοῦ Προέδρου τοῦ ἀγροτικοῦ, ἐνώπιον δὲ τοῦ κατὰ τὸ ἄρθρον 19 Συμβουλίου ἐὰν αὕτη ἐξεδόθη ὑπὸ τοῦ Προέδρου αὐτοῦ.

γ') Τὴν κατὰ τὸ στοιχ. β' ποινὴν δύναται νὰ ἐπιβάλῃ ἀνεκκλήτως ὁ Γενικὸς Διοικητὴς καὶ τοῦτου μὴ ὑπάρχοντος ὁ Ὑπουργὸς, εἰς ὃν ὑπάγεται ἡ ἀγροτικὴ ἀσφάλεια.

δ') Πρόστιμον ἀνώτερον τῶν 300 δραχ. καὶ τὰς ὑπὸ στοιχ. γ' καὶ δ' ποινὰς ἐπιβάλλει ἀνεκκλήτως τὸ κατὰ τὸ ἄρθρον 19 Συμβούλιον Διοικητικῆς Ὑπηρεσίας.

3) Λόγοι ἀπολύσεως ἀγρονόμων εἶνε εἰδικώτεροι οἱ ἑξῆς :

α') Ἀσυμβίβαστος διαγωγὴ περὶ τὴν ὑπηρεσίαν ἢ ἀναξιοπρεπὴς ἐν γένει συμπεριφορὰ ἢ οἱαδήποτε ἀνάμιξις αὐτοῦ εἰς τὴν πολιτικὴν βεβαιουμένη κατόπιν εἰδικῆς ἀνακρίσεως ὑπὸ τοῦ ἁρμοδίου Συμβουλίου.

β') Ἀδικαιολόγητος ἀποχὴ ἀπὸ τῆς ἐκπληρώσεως τῶν καθηκόντων των ὑπὲρ τὰς 20 ἡμέρας.

γ') Ἀποδεδειγμένη ἀνικανότης ἢ συστηματικὴ ἀμέλεια περὶ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ὑπηρεσίας των.

δ') Συμπλήρωσις ὁρίου ἡλικίας.

ε') Ἐλάττωσις τῶν ὀργανικῶν θέσεων ἀγρονόμων, ὁπότε ἀπολύεται ὁ κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ Συμβουλίου ὀλιγώτερον ἱκανὸς ἢ κατάλληλος, ἄλλως ὁ νεώτερος ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ ἀγρονόμος.

ς') Αἱ ὑπὸ τοῦ Ποιν. νόμου ἢ ἄλλων εἰδικῶν Ποιν. νόμων τροβλεπόμεναι περιπτώσεις.

Β') Ἐπὶ παραβάσει καθηκόντων δημοσίου κατηγόρου ἢ δικαστικοῦ ὑπαλλήλου.

Διὰ παραβάσεις ἢ ἀμέλειαν τῶν ἀγρονόμων περὶ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν καθηκόντων των ὡς δημοσίων κατηγόρων ἢ δικαστικῶν ὑπαλλήλων ἐφαρμόζονται αἱ ἀντίστοιχοι περὶ πειθαρχικῆς διώξεως, τιμωρίας καὶ ἀπολύσεως γραμματέων Πταισματοδικείων διατάξεις τοῦ ὀργανισμοῦ τῶν Δικαστηρίων ὡς ἰσχύουσιν ἑκάστοτε.

Εἰδικὸς Εἰσαγγελεὺς Ἀγροτικῆς Ἀσφαλείας.

Ἄρθρον 35.

Ἀποφάσει τοῦ κατὰ τὸ ἄρθρον 19 Συμβουλίου Διοικητικῆς ὑπηρεσίας δύναται νὰ τοποθετηθῇ παρ' ἑκάστῃ Νομαρχίᾳ Κρήτης εἷς ἀγρονόμος ἔχων δίπλωμα Νομικῆς ὡς εἰδικὸς εἰσαγγελεὺς ἐπὶ τῆς ἀγροτικῆς ἀσφαλείας, ἐκτελῶν καὶ χρέη γραμματέως τῶν κατὰ τὰ ἄρθρα 18 καὶ 19 Συμβουλίων.

Ὁ κατὰ τὸ παρὸν ἄρθρον εἰδικὸς εἰσαγγελεὺς διορίζεται καθ' ὑπέρβασιν τοῦ κατὰ τὸ ἄρθρον 31 ἀριθμοῦ τῶν ἀγρονόμων. Ὅπου δὲν διορισθῇ τοιοῦτος τὰ καθήκοντά του ἐκτελεῖ ὁ ἐν τῇ ἕδρᾳ ἀγρονόμος.

Ἄρθρον 36.

Γραφεῖς καὶ λογισταὶ Ἀγροφυλακῆς.

1) Παρ' ἑκάστῳ Ἀγρονόμῳ δύνανται νὰ διορίζηται ὑπὸ τοῦ κατὰ τὸ ἄρθρον 18 Διοικητικοῦ Συμβουλίου εἷς γραφεὺς ἐπὶ μισθῷ Ὑπουργικοῦ γραφέως β' ἢ α' τάξεως.

Οἱ γραφεῖς Ἀγροφυλακῆς δέον νὰ ἔχωσιν ἀπολυτήριον Γυμνασίου.

Ἐλλείψει τοιούτων ὑποψηφίων δύνανται νὰ διορίζωνται καὶ οἱ ἔχοντες κατώτερα γραμματικὰ προσόντα τοὐλάχιστον δὲ ἀπολυτήριον σχολαρχείου.

Τὰ ἔργα γραφέως Ἀγροφυλακῆς δύναται νὰ ἐκτελῇ καὶ ἐγγράμματος ἀγροφύλαξ ἀποσπώμενος ἑκάστοτε δι' ἀποφάσεως τοῦ κατὰ τὸ ἄρθρον 18 Διοικητικοῦ Συμβουλίου Ἀγροφυλακῆς.

Ἐὰν ὁ ἀποσπασθεὶς ἀγροφύλαξ λαμβάνῃ μισθὸν κατώτερον τοῦ γραφέως β' τάξεως, δύναται τὸ Δ. Σ. Α. νὰ τῷ χορηγήσῃ τὴν διαφορὰν ταύτην ὡς ἐπιμίσθιον.

2) Παρ' ἑκάστῃ Ἀγροτικῇ περιφερείᾳ δύναται νὰ διορίζηται ὑπὸ τοῦ κατὰ τὸ ἄρθρον 18 Δ. Σ. Α. εἷς λογιστὴς Ἀγροφυλακῆς ὡς βοηθὸς τοῦ τε παρὰ τῇ Νομαρχίᾳ Εἰδικοῦ Εἰσαγγελέως Ἀγροφυλακῆς καὶ τοῦ Ταμίου Ἀγροφυλακῆς διὰ τὴν τήρησιν τῶν λογαριασμῶν αὐτῆς, ἐκτελῶν συγχρόνως καὶ χρέη γραφέως.

Λογιστὴς Ἀγροφυλακῆς ἐπὶ μισθῷ ἀκολούθου διορίζεται ὁ κεκτημένος ἀπολυτήριον Δημοσίας ἢ ἄλλης ἀνεγνωρισμένης ἰσοτίμου Ἐμπορικῆς Σχολῆς, ἢ ὁ ἔχων ἀπολυτήριον Γυμνασίου καὶ ὑπὲρ τὸ ἔτος ὑπηρεσίαν λογιστικὴν παρὰ Τραπέζῃ ἢ Ἀνωνύμῳ Ἑταιρείᾳ.

Ἐλλείψει τοιούτου δύναται νὰ διορισθῇ ὡς προσωρινὸς βοηθὸς ἐπὶ ἡμερησίᾳ ἀποζημιώσει μέχρι δραχ. πεντήκοντα ὁριζομένῃ ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ Συμβουλίου ὁ ἔχων ἀπολυτήριον Γυμνασίου καὶ κεκτημένος λογιστικὴν πεῖραν.

Οἱ γραφεῖς καὶ λογισταὶ Ἀγροφυλακῆς προάγονται, μετατίθενται, τιμωροῦνται καὶ ἀπολύονται κατὰ τὰς περὶ ἀγρονόμων διατάξεις.

Ἄρθρον 37.

Δαπάναις ὅλων τῶν ταμείων ἀγροφυλακῆς κατανεμεμέναις εἰς ταῦτα δι' ἀποφάσεων τοῦ Ὑπουργοῦ ἐν ἀναλογίᾳ τῶν ἐσόδων των προσλαμβάνεται παρὰ τῇ ἐν τῷ Ὑπουργείῳ ὑπηρεσίᾳ Ἀγροτικῆς Ἀσφαλείας εἷς λογιστὴς διὰ τὴν τήρησιν καὶ ἐξέλεγξιν τῶν λογαριασμῶν τῶν ταμείων ἀγροφυλακῆς, διοριζόμενος δι' ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργοῦ εἰς ὃν ὑπάγεται ἡ Ἀγροτικὴ Ἀσφάλεια.

Λογιστὴς ἐπὶ βαθμῷ Ὑπουργικοῦ γραμματέως β' ἢ α' τάξεως διορίζεται ὁ ἔχων δίπλωμα Δημοσίας Ἐμπορικῆς Σχολῆς. Κατὰ τὴν πρώτην τοῦ παρόντος ἐφαρμογὴν ἐπαναδιορίζονται κατὰ σειρὰν ἀρχαιότητος τῶν οἱ ἔχοντες προηγουμένην παρομοίαν ὑπηρεσίαν παρὰ τῇ αὐτῇ Κεντρικῇ ὑπηρεσίᾳ καὶ ἀπολυθέντες λόγῳ καταργήσεως θέσεως ἢ οἰκονομιῶν. Ὁ ὡς ἄνω διοριζόμενος δικαιοῦται ἐκ τῶν αὐτῶν ταμείων καὶ πάντων τῶν ποσοστῶν ἢ ἐπιδομάτων ἅτινα ἐξ οἱουδήποτε λόγου λαμβάνουσιν οἱ ἰσόβαθμοι ὑπάλληλοι τῆς Κεντρικῆς ὑπηρεσίας τοῦ Ὑπουργείου εἰς ὃ ὑπάγεται ἡ Ἀγροτικὴ Ἀσφάλεια.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

Καθορισμὸς ἀγροτικῶν ἀδικημάτων καὶ παραβάσεων.

Ποιναὶ καὶ Δικονομικαὶ διατάξεις.

Ἀγροτικὰ ἀδικήματα.

Ἄρθρον 38.

1) Ὡς ἀγροτικὰ ἀδικήματα θεωροῦνται:

Α'. Αἱ ἀγροτικαὶ κλοπαὶ (ἄρθρον 40).

Β'. Ἡ ἀγροτικὴ φθορὰ ἢ βλάβη ὑπ' ἀνθρώπων (ἄρθρον 41).

Γ'. Ἡ διὰ ζώων φθορὰ ἢ βλάβη ἀγροτικῶν κτημάτων (ἄρθρον 42).

Δ'. Αἱ παραβάσεις ἀποφάσεων περὶ παρεπομένων στερήσεων (ἄρθρον 43).

Ε'. Ἡ παράνομος σύλληψις ζώων (ἄρθρον 44 § 1) ἢ παράνομος εἴσπραξις συλλήπτρων (ἄρθρον 44 § 2).

2) Κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ παρόντος διώκονται, ἐκδικάζονται καὶ τιμωροῦνται αἱ μὲν κλοπαὶ καὶ αἱ ὑπ' ἀνθρώπων προξενηθεῖσαι φθοραὶ ἢ βλάβαι εἰς ἀγροτικὰ κτήματα, ἐφ' ὅσον ἡ ἀξία τοῦ κλαπέντος ἢ τὸ ποσὸν τῆς ἐκ φθορᾶς ἢ βλάβης προξενηθείσης θετικῆς ζημίας, δὲν ὑπερβαίνει τὰς χιλίας δραχμάς, αἱ διὰ ζώων φθοραὶ ἢ βλάβαι καὶ αἱ παράνομοι συλλήψεις ζώων πάσαι καὶ ἀνεξαρτήτως τοῦ ποσοῦ τῆς προξενηθείσης ἐξ αὐτῶν ζημίας, ἡ δὲ παράνομος εἰσπραξις συλλήπτρων ἐφ' ὅσον τὰ παρανόμως εἰσπραχθέντα δὲν ὑπερβαίνουσι τὰς 400 δραχμάς.

Ἀγροτικαὶ παραβάσεις.

Ἄρθρον 39.

1) Ὡς ἀγροτικαὶ παραβάσεις, διωκόμεναι, ἐκδικαζόμεναι καὶ τιμωρούμεναι κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ παρόντος θεωροῦνται:

Α'. Ἡ αὐθαίρετος εἰσαγωγὴ ζώων εἰς ξένα κτήματα (ἄρθρον 45).

Β'. Αἱ παραβάσεις διατάξεων κανονιζουσῶν τὰ τῆς κατοχῆς καὶ βοσκήσεως ζώων (ἄρθρον 46).

Γ'. Αἱ παραβάσεις κανονισμῶν ἀρδεύσεων, ἐξ ὧν δὲν ἐπῆλθε ζημία (ἄρθρον 47).

Δ'. Αἱ παραβάσεις ἄλλων ἀγρονομικῶν διατάξεων (ἄρθρον 48).

2) Ἐὰν ἐκ τῶν ἄνω παραβάσεων προῆλθε καὶ ζημία εἰς τρίτον, θεωροῦνται καὶ αὐταὶ ὡς ἀγροτικὰ ἀδικήματα καὶ ἐφαρμόζονται αἱ περὶ αὐτῶν διατάξεις τοῦ παρόντος.

Καθέκαστα ἀγροτικὰ ἀδικήματα καὶ ποιναί.

Ἄρθρον 40.

Α'. Ἀγροτικὴ κλοπή.

1) Ὡς ἀγροτικὴ θεωρεῖται ἡ κλοπὴ καὶ τιμωρεῖται μὲ πρόστιμον ἢ μὲ κράτησιν ἢ μὲ ἀμφοτέρας τὰς ποινὰς ταύτας, ἐὰν πραχθῇ εἰς τὰ κάτωθι, ἐφ' ὅσον ταῦτα εὑρίσκονται ἐν ἀγροτικῷ ἀκινήτῳ κτήματι.

α'. Εἰς καρποὺς ἢ ἄλλα προϊόντα τοῦ ἐδάφους οἱαδήποτε (δημητριακά, χόρτον, ἄνθη, ὠφώρας κλπ.).

β'. Εἰς λίθους, ξύλα, κόπρον, ἢ λιπάσματα οἱαδήποτε.
γ'. Εἰς ἐργαλεῖα ἢ μηχανήματα γεωργικὰ ἢ πτηνά.
δ'. Εἰς κινητὰ πράγματα, χρησιμεύοντα ὡς ὑπορθώματα φυτουργῶν ἢ πρὸς προστασίαν τῶν ἀγροτικῶν κτημάτων ἢ τῶν προϊόντων αὐτῶν ἢ χρησιμεύοντα ἀμέσως ἢ ἐμμέσως δι' ἀγροτικὰς ἐργασίας.

Ἄρθρον 41.

Β'. Ἀγροτικὴ φθορὰ ἢ βλάβη ὑπ' ἀνθρώπων·

1) Ὡς ἔνοχος φθορᾶς ἢ βλάβης ἀγροτικῆς θεωρεῖται καὶ τιμωρεῖται μὲ πρόστιμον ἢ μὲ κράτησιν ἢ μὲ ἀμφοτέρας τὰς ποινὰς ταύτας ὅστις

α'. Καταστρέφει ἢ βλάπτει πρᾶγμά τι ἐκ τῶν ἐν τῷ προηγουμένῳ ἄρθρῳ ἀναφερομένων.

β'. Καταστρέφει ἢ βλάπτει ἀλλότρια κτίρια κείμενα ἐν τῇ ὑπαίθρῳ χώρᾳ, καὶ μὴ διαρκῶς κατοικούμενα.

γ'. Καταστρέφει ἢ ἐλάπτει ἀγροτικὰς ὁδοὺς κοινῆς χρήσεως ἢ ἰδιωτικῆς τῶν ὁποίων ἡ χρῆσις δὲν ἀνήκει ἀποκλειστικῶς εἰς αὐτὸν ἢ τὰ παραρτήματα τοιούτων ὁδῶν.

δ'. Καταστρέφει ἢ βλάπτει δένδρα, φυτείας ἢ σποράς.

ε'. Φονεύει ἐν ἀγροτικῷ κτήματι ἢ ἐν τῇ ὑπαίθρῳ χώρᾳ πτηνὰ ἐκ τῶν κατοικιδίων.

Ϛ'. Χωρὶς νὰ σκοπῇ νὰ μεταβάλῃ τὴν δι' αὐτῶν σημειουμένην κατάστασιν τῶν δικαίων ἑκάστου, καταστρέφει, βλάπτει, ἀνατρέπει ἢ ἀφαιρεῖ ἢ καθιστᾷ ἀγνώριστα πασσάλους, πινακίδας, λίθους, τάφρους, λοφίσκους, δένδρα, χάνδακας ἢ ἄλλα σημεῖα χρήσιμα πρὸς φανέρωσιν τῶν ὁρίων τοῦ κτήματος ἢ πρὸς ἀποκλεισμὸν τῆς εἰς αὐτὸ εἰσόδου.

ζ'. Διαταράσσει καθ' οἱονδήποτε τρόπον τὴν κανονικὴν ροὴν ἀρδευτικῶν ὑδάτων ἀλλοτρίων ἢ κοινοτικῶν πρὸς ἰδίαν ὠφέλειαν ἢ βλάβην ἄλλου ἢ καταστρέφει ἢ βλάπτει ὑδραγωγούς, αὔλακας ἢ δεξαμενὰς τοιούτων ὑδάτων καὶ ἐκ τούτου ἐνοχλεῖται ἡ κανονικὴ ροὴ πρὸς ὄφελός του ἢ βλάβην τρίτου.

Ἡ ἰδιότης τοῦ ὑδρονομέως ἀποτελεῖ ἐπιβαρυντικὴν περίπτωσιν.

Γ'. Φθορὰ ἢ βλάβη ἀγροτικῶν κτημάτων διὰ ζώων.

Ἄρθρον 42.

1) α'. Μὲ πρόστιμον ἢ μὲ κράτησιν ἢ μὲ ἀμφοτέρας τὰς ποινὰς ταύτας τιμωρεῖται ὅστις δι' εἰσαγωγῆς ἢ βοσκήσεως ζώων ἢ πτηνῶν ἐπὶ ξένων γαιῶν ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως τοῦ κυρίου αὐτῶν ἢ τοῦ διαθέτοντος τὸ τοιοῦτον δικαίωμα, ἐπροξένησε ζημίαν εἰς ταύτας ἢ τὸ ἐν αὐταῖς χόρτον ἢ σπαρτὰ ἢ φυτείας ἢ εἰς κατασκευάσματα προστατεύοντα ἢ ἀσφαλίζοντα ταῦτα ἢ εἰς ἄλλα ἀγροτικὰ κατὰ τὴν ἔννοιαν τοῦ παρόντος κτήματα.

β'. Ἐὰν ἡ παράνομος εἴσοδος ἢ βόσκησις ἐγένετο ἐξ ἀμελείας ἐπιβάλλεται μόνον πρόστιμον καὶ μέχρι τοῦ ἡμίσεος τοῦ ἀνωτάτου ὁρίου.

γ' Αἱ ἀνωτέρω ποιναὶ ἐπιτείνονται κατὰ λόγον τῆς προξενηθείσης ζημίας.

2) Ἡ πρὸς εἰσαγωγὴν ἢ βόσκησιν ἐπὶ ξένων γαιῶν συγκατάθεσις τοῦ κυρίου αὐτῶν ἢ τοῦ διαθέτοντος τὸ τοιοῦτον δικαίωμα ἀποδεικνύεται δι' ἐκθέσεως συνταχθείσης πρὸ τῆς εἰσαγωγῆς τῶν ζώων ἐνώπιον τοῦ ὀργάνου ἢ ὑπαλλήλου ἀγροφυλακῆς ἢ τοῦ προέδρου τῆς ἀγροτικῆς Ἐπιτροπῆς ἢ τῆς οἰκείας ἀστυνομικῆς ἀρχῆς ἢ δι' ἄλλου ἐγγράφου φέροντος βεβαίαν κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ δικαστοῦ χρονολογίαν γνωστοποιουμένου εἰς τὰ οἰκεῖα ὄργανα ἀγροφυλακῆς.

Ἐὰν δὲν συμπίπτῃ εἰς τὸ αὐτὸ πρόσωπον ἡ ἰδιοκτησία τοῦ ἐδάφους καὶ τὸ δικαίωμα τῆς διαθέσεως τοῦ ἐν αὐτῷ χόρτου καὶ φυτειῶν, ἀπαιτεῖται ἡ προηγουμένη συγκατάθεσις πάντων τῶν εἰς οὓς θὰ ἠδύνατο νὰ προξενηθῇ ζημία ἐκ τῆς εἰσαγωγῆς τῶν ζώων.

3) Ἡ καταβολὴ ἀποζημιώσεως διὰ ζημίαν προξενηθεῖσαν ἐκ τοῦ κατὰ τὸ παρὸν ἄρθρον ἀδικήματος λύει τὸ ἀξιόποινον μόνον ἐπὶ τῶν ἐξ ἀμελείας πταιόντων καὶ ἐφ' ὅσον ἐτηρήθησαν διατυπώσεις ὁριζόμεναι διὰ διατάγματος ὅπερ κανονίζει καὶ τὴν σχετικὴν διαδικασίαν.

4) Αἱ περὶ ἀποσβέσεως τοῦ ἀξιοποίνου διατάξεις δὲν ἐφαρμόζονται ἐπὶ προσώπων δι' ἐντὸς τοῦ αὐτοῦ ἔτους καταδικασθέντων ἐπὶ παραβάσει τῶν διατάξεων τῆς παραγρ. 1 στοιχ. α' τοῦ παρόντος ἄρθρου, ἢ δι' οὓς δι' ἐντὸς τοῦ αὐτοῦ χρόνου ἐκηρύχθη ἀπεσβεσμένον τὸ ἀξιόποινον.

Παρεπόμεναι ποιναὶ καὶ στερήσεις ἐπὶ ἀδικημάτων βλάβης διὰ ζώων.

Ἄρθρον 43.

1) Εἰς πρόσωπα καταδικασθέντα ἤδη δι' ἐπὶ παραβάσει τοῦ ἄρθρου 42 § 1 στοιχ. α' δύναται διὰ τῆς καταδικαστικῆς ἀποφάσεως τῆς κηρυττούσης αὐτὰ ἐκ τρίτου ἔνοχα διὰ παράβασιν τοῦ αὐτοῦ ἄρθρου ἐκ προθέσεως πραχθεῖσαν ἐντὸς ἔτους ἀπὸ τῶν δύο προηγουμένων, νὰ ἀπαγορευθῇ ἡ ἐπιτήρησις ἢ ὑδηγία ζώων ἐπὶ χρονικὸν διάστημα ἑνὸς μηνὸς μέχρις ἑνὸς ἔτους.

2) Ἐπὶ τῇ αὐτῇ ὡς ἀνωτέρω παραβάσει δύναται νὰ διαταχθῇ ὁμοίως καὶ ἡ ἐπὶ χρόνον μὴ ὑπερβαίνοντα τοὺς 6 μῆνας ἀπομάκρυνσις τῶν ζώων ἢ ποιμνίου ἢ ἀγέλης ἐκ τῆς ἀγροτικῆς περιοχῆς ἐν ᾗ ἐπροξενήθη ἡ ζημία, ἐνεργουμένη ἐν ἀρνήσει συμμορφώσεως καὶ βιαίως ὑπὸ τῶν ὀργάνων ἀγροφυλακῆς.

Ἡ ἔναρξις ἐκτελέσεως τῆς περ. ἀπομακρύνσεως διατάξεως ὁρίζεται ὑπὸ τοῦ δικαστοῦ κατ' ἰδίαν κρίσιν.

3) Μὲ πρόστιμον ἢ μὲ κράτησιν ἢ μὲ ἀμφοτέρας τὰς ποινὰς ταύτας τιμωρεῖται·

α') Ὁ παρὰ τὴν κατὰ τὴν προηγουμένην παράγραφον ἀπαγόρευσιν ἀναλαμβάνων τὴν ἐπιτήρησιν ἢ ὁδηγίαν ζώων ὁπουδήποτε καὶ ὁ ἐν γνώσει τῆς ἀπαγορεύσεως ἀναθέτων εἰς αὐτὸν τοιαύτην.

β') Ὁ μὴ συμμορφούμενος πρὸς τὴν περὶ ἀπομακρύνσεως ζώων διάταξιν τῆς δικαστικῆς ἀποφάσεως ἢ ὁ ἐπαναφέρων ταῦτα εἰς τὴν ἀγροτικὴν περιοχὴν ἐξ ἧς ἀπεδιώχθησαν πρὸ τῆς παρελεύσεως τοῦ ὁρισθέντος διὰ τῆς ἀποφάσεως χρόνου.

Παράνομος σύλληψις ζώων ἢ εἰσπραξις συλλήπτρων.

Ἄρθρον 44.

1) Μὲ πρόστιμον ἢ κράτησιν ἢ μὲ ἀμφοτέρας τὰς ποινὰς ταύτας τιμωρεῖται τὸ ὄργανον ἀγροφυλακῆς ἢ τῆς δημοσίας δυνάμεως ἢ οἱόνδηποτε ἄτομον τοῦκτήματος ἢ ὁ ἐπιστάτης ἢ οἱ οἰκεῖοι αὐτοῦ, ὅστις ἐκ προθέσεως ἢ ἀσυγγνώστου ἀμελείας συνέλαβε ζῶα ἢ πτηνὰ ἐπὶ τῇ ψευδεῖ προφάσει ὅτι ταῦτα ἔβοσκον παρανόμως ἢ περιεπλανῶντο ἀδέσποτα.

Ἐὰν ἀνατρωθῶσι ζῶα ἐπὶ τῇ αὐτῇ ψευδεῖ προφάσει ἐφαρμόζονται αἱ περὶ ζωοκτονίας διατάξεις, ἂν δὲ πτηνὰ αἱ περὶ ἀγροτικῆς φθορᾶς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 41 § 1 στοιχ. ε' τοῦ παράντος, τῆς ἰδιότητος τοῦ ὀργάνου τῆς ἀγροφυλακῆς ἢ δημοσίας δυνάμεως λογιζομένης ὡς ἐπιβαρυντικῆς περιπτώσεως.

2) Μὲ πρόστιμον τουλάχιστον 100 δραχ. ἢ κράτησιν τουλάχιστον 3 ἡμερῶν ἢ μὲ ἀμφοτέρας τὰς ποινὰς ταύτας τιμωρεῖται τὸ ὄργανον ἀγροφυλακῆς ὅπερ εἰσέπραξε σύλληπτρα ἐπὶ τῇ κατὰ τὴν προηγουμένην παραγρ. ψευδεῖ προφάσει ἢ ἐὰν δὲν εἶχον καθορισθῇ τοιαῦτα παρὰ τῶν κατὰ τὸ παρὸν ἁρμοδίων ἀρχῶν ἢ εἰσέπραξεν ἀνώτερα τῶν καθωρισμένων.

Διὰ τῆς καταδικαστικῆς ἀποφάσεως διατάσσεται καὶ ἡ ἀπόδοσις τῶν παρανόμως εἰσπραχθέντων συλλήπτρων εἰσπραττομένων καὶ ἀποδιδομένων ὡς καὶ ἡ κατὰ τὸ ἄρθρ. 57 § 3 ἀποζημίωσις ἢ ἐκ τῆς ἐγγυήσεως τοῦ καταδικασθέντος ὡς καὶ ἡ κατὰ τὸ ἄρθρον 27 ἀποζημίωσις.

Ἐὰν τὸ παρανόμως εἰσπραχθὲν ποσὸν τῶν συλλήπτρων ὑπερβαίνῃ τὰς 400 δραχμὰς ἐφαρμόζονται αἱ περὶ καταπιέσεως διατάξεις τοῦ ἄρθρου 461 Π. Νόμου.

Τὸ διὰ τελεσιδίκου ἀποφάσεως καταδικασθὲν ἐπὶ παραβάσει τινὶ τῶν προηγουμένων ἐφαρίων ὄργανον ἀγροφυλακῆς ἀπολύεται ὑποχρεωτικῶς τῆς ὑπηρεσίας.

Καθέκαστα ἀγροτικαὶ παραβάσεις καὶ ποιναί.

Ἄρθρον 45.

Αὐθαίρετος εἰσαγωγὴ ζώων εἰς ξένα κτήματα.

1) Μὲ πρόστιμον μέχρι 300 δραχ. τιμωρεῖται ὅστις χωρὶς νὰ προξενήσῃ ζημίαν εἰσάγει ζῶα ἢ πτηνὰ εἰς ξένας γαίας ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως τοῦ κυρίου αὐτῶν ἢ τοῦ διαθέτοντος τὸ τοιοῦτον δικαίωμα.

β') Ἡ συγκατάθεσις τοῦ ἔχοντος τὸ δικαίωμα ἀποδεικνύεται κατὰ τὸ ἄρθρον 42 παρ. 2.

γ') Ἐὰν ἡ εἴσοδος τῶν ζώων ἐγένετο ἐξ ἀμελείας ἐπιβάλλεται πρόστιμον μέχρι δραχ. 100.

2) Τὸ κατὰ τὴν προηγουμένην παράγραφον ἀδίκημα θεωρεῖται τετελεσμένον εὐθὺς ὡς τὰ ζῶα ἢ πτηνὰ διέλθουν τὰ σύνορα τοῦ ξένου κτήματος, ἐκτὸς ἂν ἀποδειχθῇ ὅτι ὁ ἐπιτετραμμένος τὴν ἐπιτήρησιν αὐτῶν χωρὶς νὰ συντρέχῃ ἀμέλειά του δὲν ἠδυνήθη ἐκ λόγων ἀνεξαρτήτων τῆς θελήσεώς του καὶ παρὰ τὰς προσπαθείας του νὰ ἐμποδίσῃ τὴν εἴσοδον αὐτῶν καὶ ὅτι πάραυτα ἀπεμάκρυνεν αὐτὰ ἐκεῖθεν χωρὶς νὰ προξενηθῇ ζημία.

Παραβάσεις κανονισμῶν περὶ κατοχῆς καὶ βοσκήσεων ζώων.

Ἄρθρον 46.

1) Μὲ πρόστιμον μέχρι 300 δραχμῶν τιμωροῦνται οἱ παραβάται ἀποφάσεων τῶν ἁρμοδίων κατὰ τὸ παρὸν Συμβουλίων καθοριζουσῶν τὸ εἶδος καὶ τὸν ἀριθμὸν τῶν οἰκοσίτων ζώων ἢ ποιμνίου ἢ ἀγέλης ἅτινα δύναται νὰ διατηρῇ τις ἐν τῇ ἀγροτικῇ περιοχῇ, τὸν τρόπον τῆς ὁδηγίας καὶ βοσκήσεως αὐτῶν καὶ τὰς ζώνας εἰς ἃς ἀπαγορεύεται ἡ εἰσαγωγὴ ζώων (ἄρθρον 11 παρ. 1 καὶ 4).

2) Μὲ πρόστιμον τουλάχιστον 100 δραχ. τιμωρεῖται ὅστις ἐπαναφέρει ζῶα ἢ ποίμνια ἢ ἀγέλην εἰς ἀγροτικὴν περιοχὴν ἐξ ἧς ἀπηλάθησαν διοικητικῶς κατὰ τὴν § 3 τοῦ ἄρθρου 11.

Παραβάσεις κανονισμῶν ἀρδεύσεως.

Ἄρθρον 47.

Μὲ πρόστιμον μέχρι δραχμῶν 300 τιμωροῦνται οἱ παραβάται ἀγρονομικῶν κανονισμῶν ἀρδεύσεως ἀφορώντων τὴν σειρὰν, τὸν τρόπον ἢ χρόνον ἢ ἄλλας διατυπώσεις τῆς ἀρδεύσεως ἢ τὴν καλὴν συντήρησιν ἀρδευτικῶν ἔργων (ἄρθρον 12) ἐφ' ὅσον ἐκ τῆς παραβάσεως δὲν ἐπῆλθε βλάβη εἰς τρίτον.

Παραβάσεις ἀγρονομικῶν διατάξεων

Ἄρθρον 48.

1) Μὲ πρόστιμον μέχρι δραχ. 300 τιμωροῦνται οἱ παραβάται ἀγρονομικῶν ἐν γένει διατάξεων ἐκδοθεισῶν ὑπὸ τῶν ἁρμοδίων ἀρχῶν κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ παρόντος διὰ τὴν πρόληψιν ἢ καταστολὴν ἀγροτικῶν ἀδικημάτων ἢ τὴν προστασίαν ἀγροτικῶν κτημάτων ἢ ἀγροτικῶν συμφερόντων (ἄρθρ. 13).

Γενικοὶ ὁρισμοί

Ἄρθρον 49.

1) Προσωπικὴ κράτησις πρὸς ἀπότισιν τοῦ δι' ἀγροτικὸν ἀδίκημα ἐπιβληθέντος προστίμου τῶν ποινικῶν ἐξόδων καὶ τελῶν καὶ τῆς μετὰ τοῦ προστίμου συνεισπραττομένης ἀποζημιώσεως ἀπαγγέλλεται πάντοτε καὶ κατὰ ἀρρένων συμπληρωσάντων κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ Πταισματοδίκου τὸ 18ον ἔτος τῆς ἡλικίας των.

2) Αἱ περὶ συρροῆς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 109 ἐπ. τοῦ ποιν. νόμου δὲν ἐφαρμόζονται ἐπὶ τῶν ἀγροτικῶν ἀδικημάτων ἀλλ' αἱ δι' ἓν ἕκαστον αὐτῶν ἐπιβληθεῖσαι ποιναὶ ἐκτελοῦνται ἀθροιστικῶς.

Τὸ αὐτὸ ἐφαρμόζεται ἐὰν συρρέουν ἀδικήματα ἀγροτικὰ μετὰ μὴ τοιούτων.

3) Διὰ τὴν παραγραφὴν ἀγροτικῶν ἀδικημάτων ἡ ἐξ ὧν προξενηθεῖσα ζημία ὑπερβαίνει τὰς δραχ. 400) ἰσχύουσι αἱ περὶ παραγραφῆς πλημμελημάτων διατάξεις.

4) Ἡ τυχὸν ἀποζημίωσις τῶν ζημιωθέντων ἐξ ἀγροτικῶν ἀδικημάτων τῶν ἄρθρων 40, 41 καὶ 42 § 1 στοιχ. α' δὲν ἀποσβεννύει τὸ ἀξιόποινον ἐφ' ὅσον ὅμως ἀποδειχθῇ ἐπ' ἀκροατηρίου δύναται νὰ λογισθῇ ὡς ἐλαφρυντικὴ περίπτωσις διὰ τὴν ἐπιμέτρησιν τῆς ποινῆς.

5) Εἰς καταβολὴν τῆς αὐτεπαγγέλτως ἐπιβληθείσης κατὰ τὸ ἄρθρον 57 ἀποζημιώσεως εἰς γυναῖκας, τέκνα μὴ συμπληρώσαντα κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ δικαστοῦ τὸ 18ον ἔτος τῆς ἡλικίας των δι' ἀδικήματα τῶν ἄρθρων 40 καὶ 41 ἢ δι' ἀδίκημα τοῦ ἄρθρου 42 πραχθέντος διὰ ζώων ὁδηγουμένων ὑπὸ τοιούτων προσώπων ἢ μισθωτῶν ποιμένων ἢ ἐξ ἀμελείας αὐτῶν, ὑποχρεοῦνται ἀλληλεγγύως μετὰ τοῦ δράστου καὶ εἰς ὁλόκληρον ἕκαστος καὶ ὁ σύζυγος ἢ ὁ πατὴρ καὶ ἐλλείψει τούτου ἡ μήτηρ ἢ ὁ κύριος τῶν ζώων, καθ' ὧν ἐκτελεῖται ἡ σχετικὴ ἀπόφασις, κατὰ τὰς περὶ εἰσπράξεως τῆς τοιαύτης ἀποζημιώσεως εἰδικὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 57.

6) Διὰ τῆς ἐπ' ἀγροτικῷ ἀδικήματι ἢ παραβάσει καταδικαστικῆς ἀποφάσεως βύνονται νὰ διατάσσηται καὶ ἡ δήμευσις ὑπὲρ τοῦ οἰκείου ταμείου ἀγροφυλακῆς τῶν κατασχεθέντων ἐργαλείων ἢ ἄλλων ἀντικειμένων δι' ὧν ἐτελέσθη τὸ ἀδίκημα ἢ ἡ παράβασις.

Ταῦτα ἐκπλειστηριάζονται ὡς ὁρίζει διάταγμα.

7) Τὰ κατὰ τὸν παρόντα νόμον ἀγροτικὰ ἀδικήματα καὶ ἀγροτικαὶ παραβάσεις δὲν ἀποτελοῦσι καθ' ἑαυτὰ διατάραξιν νομῆς οὐδὲ δικαιολογοῦσι τὴν λῆψιν προσωρινῶν μέτρων προκειμένου περὶ ἐπικαίνων γαιῶν ἢ ἀκαλλιεργήτων ἀγρῶν (ἀγριάδων).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

Δικονομικαὶ διατάξεις

Ἄρθρον 50.

Βεβαίωσις τῶν ἀγροτικῶν ἀδικημάτων, δίωξις καὶ προδικασία ἐπ' αὐτῶν.

1) Ἡ προανάκρισις τῶν ἐν τῷ παρόντι ἀγροτικῶν ἀδικημάτων, γίνεται ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ παρὰ Πλημμελειοδίκαις Εἰσαγγελέως ὑπὸ τῶν ἀγρονόμων καὶ ἀγροφυλάκων, αἵτινες ἔχουσι δικαίωμα καὶ ὑποχρέωσιν νὰ προβαίνωσιν αὐτεπαγγέλτως ἢ ἐπὶ γενομένῃ μηνύσει εἰς βεβαίωσιν τῶν ἐν τῇ περιφερείᾳ τῶν πραττομένων ἀγροτικῶν ἀδικημάτων.

2) Οἱ ἀγρονόμοι ἀσκοῦσι διὰ τὰ ἐν τῇ περιφερείᾳ τῆς δικαιοδοσίας των πραχθέντα ἀγροτικὰ ἀδικήματα πάντα τὰ δικαιώματα καὶ καθήκοντα τῶν ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων καὶ δημοσίων κατηγόρων ἐφ' ὅσον δὲν ὁρίζεται ἄλλως διὰ τοῦ παρόντος.

3) Μήνυσις ἐπὶ παραβάσει τοῦ παρόντος ἢ τῶν κατὰ τοὺς ὅρους αὐτοῦ ἐκδοθεισῶν διαταγῶν, ἐγχειρισθεῖσα εἰς οἱονδήποτε ἀνακριτικὸν ὑπάλληλον, διαβιβάζεται ὑπὸ τούτου ἀνυπερθέτως εἰς τὸν ἁρμόδιον ἀγρονόμον, ἐφ' ὅσον ὑπάρχει τοιοῦτος, διὰ τὰ καθ' ἑαυτόν.

4) Ἡ ἐπὶ τῶν ἀγροτικῶν ἀδικημάτων προδικασία εἶναι ἡ αὐτὴ ὡς ἐπὶ τῶν κοινῶν πταισμάτων ἐφ' ὅσον δὲν ὁρίζεται ἄλλως διὰ τοῦ παρόντος.

5) Τὰ κατὰ τὸ παρὸν ἀγροτικὰ ἀδικήματα καὶ παραβάσεις τῶν κατὰ τοὺς ὅρους αὐτοῦ ἐκδοθεισῶν διαταγῶν ὁ ὁποιοσδήποτε ἐξ ἐπαγγέλματος, εἰσάγονται δὲ ἐπιμελείᾳ τῆς καταδιωκτικῆς ἀρχῆς δι' ἀπ' εὐθείας κλήσεως καὶ ἄνευ ἄλλης προανακρίσεως πρὸς ἐκδίκασιν τὴν πρώτην διάσιμον τοῦ ἁρμοδίου πταισματοδικείου ἢ τοῦ κατὰ τὸ ἄρθρον 51 δικάζοντος, μεθ' ἡμέρας τὸ πολὺ 20 ἀφ' ἧς περιῆλθεν εἰς τὸν ἁρμόδιον ἀγρονόμον ἡ μήνυσις ἢ ἡ συνταχθεῖσα περὶ ἀγροτικοῦ ἀδικήματος ἔκθεσις.

Αἱ ἐπιδόσεις τῶν κατὰ τὸ παρὸν ποινικῶν δικογράφων καὶ ἀποφάσεων γίνονται καὶ διὰ τῶν ὀργάνων ἀγροφυλακῆς, ἄνευ ἰδιαιτέρας ἀμοιβῆς.

Τόποι ἐκδικάσεως ἀγροτικῶν ἀδικημάτων.

Ἄρθρον 51.

1) Αἱ κατὰ τὸ ἄρθρον 39 ἀγροτικαὶ παραβάσεις καὶ ἐκ τῶν κατὰ τὸ ἄρθρον 38 ἀγροτικῶν ἀδικημάτων τὰ ἐξ ὧν ἡ ζημία

δὲν ὑπερβαίνει τὰς 400 δραχμάς, ἐκδικάζονται ἐν τῇ ἕδρᾳ τῆς μερικῆς περιφερείας τοῦ οἰκείου Πταισματοδικείου ἐν ᾗ ἐπράχθησαν.

2) Ὁ οἰκεῖος Εἰσαγγελεὺς τῶν Πλημμελειοδικῶν καθορίζει ὑποχρεωτικῶς δι' ἀποφάσεώς του μερικὰς δικαστικὰς περιφερείας ἀποτελουμένας ἐκ μιᾶς ἢ πλειοτέρων ἀγροτικῶν περιοχῶν τοῦ αὐτοῦ Πταισματοδικείου ὧν ὁρίζει καὶ τὴν ἕδραν, εἰς ἣν ὑποχρεοῦται νὰ μεταβαίνῃ ἐκάστοτε ὁ Πταισματοδίκης ἢ ἀναπληρωτής του πρὸς ἐκδίκασιν τῶν ἐν τῇ μερικῇ δικαστικῇ περιφερείᾳ πραχθέντων ἀγροτικῶν ἀδικημάτων καὶ παραβάσεων.

3) Διὰ τῆς ὡς ἄνω ἀποφάσεως ὁρίζεται καὶ τὸ ἐλάχιστον τοῦ ἀριθμοῦ τῶν συνεδριάσεων ὅστις θὰ γίνεται κατὰ μῆνα ἢ ἄλλην χρονικὴν περίοδον ἐν ἑκάστῃ ἕδρᾳ μερικῆς περιφερείας.

Τὴν ἡμέραν καὶ ὥραν ὡς καὶ τὸ οἴκημα τῆς ἐν ἑκάστῃ μερικῇ περιφερείᾳ συνεδριάσεως ὁρίζει ἑκάστοτε ὁ οἰκεῖος Πταισματοδίκης διὰ προγράμματος του δημοσιουμένου πρὸ 8 τοὐλάχιστον ἡμερῶν πρὸ τῆς συνεδριάσεως διὰ τοιχοκολλήσεως εἰς τὰ κοινοτικὰ καταστήματα πασῶν τῶν κοινοτήτων τῶν ἀποτελουσῶν τὴν μερικὴν περιφέρειαν καὶ τὰ δημοσιώτερα μέρη τῶν συνοικισμῶν αὐτῶν.

Εἰς ἑκάστην μετάβασίν του εἰς μερικήν τινα περιφέρειαν ὑποχρεοῦται ὁ Πταισματοδίκης νὰ ἐκδικάζῃ πάσας τὰς διὰ τὴν δικάσιμον ταύτην ὁρισθείσας ὑποθέσεις, τῆς συνεδριάσεως δυναμένης δι' ἀποφάσεώς του νὰ συνεχισθῇ καὶ τὴν ἑπομένην ἡμέραν μέχρις ἀποπερατώσεως πασῶν.

4) Ἐὰν ἡ ἐκδίκασις ἀδικήματός τινος ἐν τῇ ἕδρᾳ μερικῆς περιφερείας δὲν κατέστη δυνατὸν νὰ γίνῃ κατὰ τὴν ὁρισθεῖσαν ἡμέραν, νόμιμος δικάσιμος αὐτῆς θεωρεῖται ἡ ἡμέρα ἡ ὡρισμένη διὰ τὴν ἀμέσως ἑπομένην μετάβασιν τοῦ δικαστοῦ καὶ ἐν περιπτώσει δευτέρας ματαιώσεως ἡ μεθεπομένη καὶ οὕτω καθ' ἑξῆς, μὴ οὔσης ὑποχρεωτικῆς νέας κλητεύσεως κατηγορουμένων καὶ μαρτύρων.

Ὁ Πταισματοδίκης, ἐκδίδων ἀναβλητικὴν ἀπόφασιν ἐπὶ ἀδικημάτων ἐκδικασθέντων ἐν μερικῇ περιφερείᾳ, ὁρίζει δι' αὐτῆς καὶ τὴν ἡμέραν τῆς νέας δικασίμου ἥτις δὲν ἀπαιτεῖται νὰ γνωστοποιηθῇ διὰ νέας ἐπιδόσεως εἰς τοὺς παρόντας κατηγορουμένους καὶ μάρτυρας.

5) Ὁ Πταισματοδίκης δύναται νὰ ὁρίσῃ ὡς τόπον συνεδριάσεως τὴν ἕδραν μερικῆς περιφερείας καὶ πρὸς ἐκδίκασιν ἀγροτικῶν ἀδικημάτων ἢ ἐξ ὧν ζημία ὑπερβαίνει τὰς 400 δραχ., σημειουμένου τούτου εἰς τὰ ἐπιδοτέα κλητήρια καὶ κλήσεις ἢ δι' ἰδιαιτέρας εἰδικῆς κλήσεως ἐπιδιδομένης εἰς τε τοὺς διαδίκους καὶ μάρτυρας, ὡς τὰ ποινικὰ δικόγραφα, καὶ πρὸ 8 τοὐλάχιστον ἡμερῶν πρὸ τῆς ἐκδικάσεως.

Ἐκδίκασις ἀγροτικῶν ἀδικημάτων καὶ παραβάσεων.

Ἄρθρον 52.

1) Τὰ κατὰ τὸ ἄρθρον 38 τοῦ παρόντος νόμου ἀγροτικὰ ἀδικήματα ἐκδικάζονται·

α') Τὰ μὲν ἐξ ὧν προῆλθε θετικὴ ζημία μεγαλειτέρα τῶν 400 δραχ. καὶ τὰ ἐν ἄρθρῳ 41 κατὰ τὴν διαδικασίαν τοῦ ἄρθρου 53.

β') Τὰ δὲ ἐξ ὧν ἡ θετικὴ ζημία δὲν ὑπερβαίνει τὰς 400 δραχ. κατὰ τὴν διαδικασίαν τῶν ἄρθρων 54 καὶ 55.

2) Αἱ κατὰ τὸ ἄρθρον 39 ἀγροτικαὶ παραβάσεις ἐκδικάζονται κατὰ τὴν διαδικασίαν τοῦ ἄρθρου 56.

Διὰ τὸν κανονισμὸν τῆς κατὰ τὰ ἀνωτέρω διαδικασίας λαμβάνονται ὑπ' ὄψιν τὰ ἐν τῇ μηνύσει ἢ τῇ ἐκθέσει τῆς πραγματογνωμοσύνης ὁριζόμενα ποσὰ ζημίας.

Ἐκδίκασις ἀγροτικῶν ἀδικημάτων
ἐξ ὧν ἡ ζημία ὑπερβαίνει τὰς 400 δραχμάς.

Ἄρθρον 53.

1) Ἁρμόδιον πρὸς ἐκδίκασιν τῶν κατὰ τὸ ἄρθρον 52 § 1 στοιχ. α' ἀδικημάτων τοῦ παρόντος εἶναι τὸ δικαστήριον τῶν Πταισματοδικῶν ἐν τῇ περιφερείᾳ τοῦ ὁποίου ἐπράχθησαν.

Τῶν ἀγρονόμων ἐλλειπόντα ἢ κωλυόμενον ἀντικαθιστᾷ πρὸς συγκρότησιν τοῦ δικαστηρίου ὁ κατὰ τὸ παρὸν ἀναπληρωτὴς αὐτοῦ (ἄρθρον 33 § 3).

2) Οἱ Πταισματοδίκαι διὰ προγράμματος των ὁρίζουσι μίαν τοὐλάχιστον ἡμέραν τῆς ἑβδομάδος καθ' ἣν θὰ δικάζωσι κατὰ προτίμησιν ἀγροτικὰ ἀδικήματα τῆς § 1.

3) Τὰ δικαστήρια τῶν Πταισματοδικῶν ἐκδικάζουσι τὰ ἀγροτικὰ ἀδικήματα καθ' ἣν διαδικασίαν καὶ τὰ κατὰ τὸν Ποινικὸν Νόμον πταίσματα ἐφ' ὅσον δὲν ὁρίζεται ἄλλως διὰ τοῦ παρόντος.

Ἡ βιαία προσαγωγὴ μάρτυρος ἢ πραγματογνώμονος κλητευθέντος καὶ μὴ ἐμφανισθέντος δύναται νὰ διαταχθῇ καὶ διὰ παρεμπιπτούσης διαταγῆς διαρκούσης ἕως τῆς ἀποδεικτικῆς διαδικασίας ἐφ' ὅσον ἡ ἄμεσος καὶ κατὰ τὴν διάρκειαν αὐτῆς προσαγωγή των εἶναι δυνατή.

4) Οἱ γραφεῖς τῶν ἀγρονόμων δύνανται ν' ἀναπληρώνουν ἐπὶ πάντων τῶν ἀγροτικῶν ἀδικημάτων τὸν γραμματέα ἢ ὑπογραμματέα τοῦ Πταισματοδικείου, ὁπότε ἀσκοῦσι δικαιώματα καὶ ὑπέχουσιν εὐθύνας ὑπογραμματέως Πταισματοδικείου, εἰσπράττουσι δὲ καὶ τὰ κατ' ἀντιμολίαν ἐπιβληθέντα πρόστιμα καὶ δικαστικὰ ἔξοδα καὶ τέλη ὡς οἱ γραμματεῖς τῶν Ποινικῶν Δικαστηρίων.

Ἐκδίκασις ἀγροτικῶν ἀδικημάτων ἢ ἐξ ὧν ζημία δὲν ὑπερβαίνει τὰς 400 δραχμάς.

Ἄρθρον 54.

1) Τὰ κατὰ τὸ ἄρθρον 52 παραγρ. 1 στοιχ. β' ἀγροτικὰ ἀδικήματα ἐκδικάζονται ἐν τῇ ἕδρᾳ τῆς μερικῆς περιφερείας ἐν ᾗ ἐπράχθησαν ὑπὸ τοῦ οἰκείου ἀγρονόμου, ἄνευ παραστάσεως δημοσίου κατηγόρου, τῇ συμπράξει μόνον τοῦ γραφέως ἀγρονόμου ἢ ὀργάνου τινὸς ἀγροφυλακῆς ἐκτελούντων χρέη δικαστικοῦ ὑπογραμματέως. Ἐν περιπτώσει ἀπουσίας ἢ κωλύματος δύναται νὰ ἐκδικάζῃ ταῦτα καὶ ὁ οἰκεῖος πταισματοδίκης.

2) Καὶ ἐπὶ τῶν κατὰ τὴν ἀνωτέρω παρ. ἐκδικαζομένων ἀδικημάτων ὁ κατηγορούμενος καὶ οἱ μάρτυρες κλητεύονται ὡς καὶ κατὰ τὴν τακτικὴν ἐνώπιον τοῦ Πταισματοδικείου διαδικασίαν καὶ ἐντὸς τῶν αὐτῶν προθεσμιῶν, ἐφαρμοζομένων καὶ τῶν διατάξεων περὶ ἐρημοδικίας, ἀνακοπῆς καὶ ἐκτελέσεως τῶν ἀποφάσεων τῶν Πταισματοδικείων.

Πρὸς μόρφωσιν δικανικῆς πεποιθήσεως ὡς πρὸς τὸ ποσὸν τῆς προξενηθείσης ζημίας ὁ κατὰ τὴν διαδικασίαν τοῦ παρόντος ἄρθρου δικάζων δὲν δεσμεύεται ὑπὸ διαδικαστικῶν τύπων, ἀλλ' ἀποβλέπων εἰς τὴν ταχεῖαν καὶ δικαίαν ἐκδίκασιν τῆς ὑποθέσεως δύναται πρὸς ἐξακρίβωσιν τῆς ζημίας νὰ ἐξετάζῃ καὶ μάρτυρας μὴ προταθέντας, ἔστω καὶ ἂν οὗτοι εἶνε ἐξαιρετέοι κατὰ νόμον, νὰ ἐκτιμᾷ κατ' ἐλευθέραν αὐτοῦ κρίσιν τὴν ἀπουσίαν τοῦ ζημιώσαντος ἢ τοῦ ζημιωθέντος ἐὰν εἶχε κλητευθῇ καὶ οὗτος, ὡς καὶ τὴν ἔκθεσιν τῆς πραγματογνωμοσύνης, ἀρκούμενος ὡς πρὸς τὸ ποσὸν τῆς ζημίας καὶ εἰς ἁπλᾶς βεβαιώσεις.

3) Εἰς τὰς κατὰ τὸ παρὸν ἄρθρον συνεδριάσεις τηροῦνται συνοπτικὰ πρακτικὰ καθιστῶντα δυνατὸν τὸν ἔλεγχον τῆς ἐνεργείας τοῦ δικαστοῦ, ἐν αὐτοῖς δὲ καταχωρίζονται καὶ αἱ ἐκδιδόμεναι ἀποφάσεις αἵτινες δέον νὰ αἰτιολογῶνται ἐπίσης συνοπτικῶς.

Ἡ ἔκδοσις καὶ δημοσίευσις τῆς ἀποφάσεως γίνεται ἀμέσως καὶ ἐπ' ἀκροατηρίου.

4) Παράστασις δικηγόρου κατὰ τὴν διαδικασίαν τοῦ παρόντος ἄρθρου πρὸς ὑποστήριξιν πολιτικῶν ἀξιώσεων δὲν ἐπιτρέπεται.

Ὁ κατὰ τὴν διαδικασίαν τοῦ παρόντος ἄρθρου παραστὰς τυχὸν δικηγόρος ὡς συνήγορος τοῦ κατηγορουμένου δὲν δύναται νὰ ἀξιώσῃ παρὰ τοῦ πελάτου του ἀμοιβὴν μείζονα τῶν 30 δραχ.

5) α') Ὁ κατὰ τὴν διαδικασίαν τοῦ παρόντος δικάζων πταισματοδίκης δύναται νὰ ἐπιβάλῃ πρόστιμον μέχρι δρ. 300

ἢ κράτησιν μέχρι 3 ἡμερῶν ἢ ἀμφοτέρας τὰς ποινὰς ταύτας καὶ ἀποζημίωσιν αὐτεπαγγέλτως ἢ ἐπὶ πολιτικῇ ἀγωγῇ μέχρι δραχ. 400, ὁ δὲ ἀγρονόμος μόνον πρόστιμον μέχρι 300 δραχ. καὶ ἀποζημίωσιν ὡς ἀνωτέρω.

β') Ἐὰν ἡ ζημία ἐπροξενήθη ἐξ ἀμελείας ἐπιβάλλεται μόνον πρόστιμον μέχρις 100 δραχμῶν.

γ') Διὰ τῆς κατὰ τὸ παρὸν ἄρθρον ἀποφάσεως ὁρίζονται καὶ τὰ δικαστικὰ ἔξοδα καὶ τέλη οὐχὶ κατώτερα τῶν 10 οὐδ' ἀνώτερα τῶν 50 δραχ.

Αἱ κατὰ τὴν διαδικασίαν τοῦ παρόντος ἄρθρου ἀποφάσεις ἐκτελοῦνται ὡς καὶ τοῦ Δικαστηρίου τῶν Πταισματοδικῶν.

6) Ἐὰν ἐκ τῆς ἀποδεικτικῆς διαδικασίας προκύψῃ ὅτι ἡ προξενηθεῖσα θετικὴ ζημία ὑπερβαίνει τὰς 400 δραχ. ἡ ὑπόθεσις παραπέμπεται εἰς τὴν κατὰ τὸ ἄρθρον 53 διαδικασίαν. Ἐὰν ὅμως ὁ ζημιωθεὶς διὰ δηλώσεώς του καταχωρίζομένης ἐν τοῖς πρακτικοῖς ἀρκεσθῇ εἰς ἀποζημίωσιν μέχρι τῆς κατὰ τὴν προηγουμένην παράγραφον ἁρμοδιότητος τοῦ δικάζοντος καὶ παραιτηθῇ πάσης περαιτέρω σχετικῆς ἀξιώσεώς του, δύναται, ἐὰν ἡ παρεμπιπτικὴ ἀπόφασις ἐξαδέθη κατ' ἀντιμολίαν νὰ ἐπιδικασθῇ αὐτῷ ἀποζημίωσις μέχρι τοῦ ποσοῦ τῆς προηγουμένης παραγράφου ἥτις καὶ εἰσπράττεται ὡς ἐὰν εἶχεν ἐκδοθῇ ἀνέκκλητος καταδικαστικὴ ἀπόφασις.

Ἐκδίκασις τῶν ἐπ' αὐτοφώρῳ ἀγροτικῶν ἀδικημάτων

Ἄρθρον 55.

1) Ἕνεκεν ἀγροτικοῦ ἀδικήματος ἐπ' αὐτοφώρῳ καὶ ἐφ' ὅσον ἡ ἐξ αὐτοῦ θετικὴ ζημία δὲν ὑπερβαίνει τὰς 400 δραχ. ἐπιτρέπεται ἡ σύλληψις τοῦ δράστου ὑπ' ὀργάνου ἀγροφυλακῆς ἢ ἀστυνομικοῦ ἢ ὑπὸ ἀνακριτικοῦ ὑπαλλήλου, ὑποχρέων νὰ προσαγάγωσιν αὐτὸν ἀνυπερθέτως ἐνώπιον τοῦ Πταισματοδίκου ἢ ἀγρονόμου καὶ μόνον ἐὰν οὗτοι εὑρίσκονται ἐν τῇ αὐτῇ μερικῇ δικαστικῇ περιφερείᾳ ἐν ᾗ ἐπράχθη τὸ ἀδίκημα.

2) Ὁ Πταισματοδίκης ἢ ἀγρονόμος προβαίνουσιν εἰς ἐκδίκασιν κατὰ τὸ ἄρθρον 54 ἐφ' ὅσον αὕτη δύναται νὰ γίνῃ πάραυτα, δυνάμενοι νὰ ἐπιβάλωσιν ἕκαστος τὰς κατὰ τὸ αὐτὸ ἄρθρον παράγραφος 5 ποινὰς καὶ ἀποζημιώσεις, ἄλλως διατάσσουσι τὴν κατὰ τὴν παράγρ. 2 τοῦ αὐτοῦ 54 ἄρθρου εἰσαγωγὴν τῆς ὑποθέσεως.

Τὴν ἐκδίκασιν τῶν κατὰ τὸ παρὸν ἄρθρον ἀδικημάτων δύναται ὁ Πταισματοδίκης νὰ ἐνεργῇ εἰς οἱονδήποτε τόπον τῆς μερικῆς περιφερείας ἐν ᾗ ἐπράχθησαν καὶ καθ' οἱανδήποτε ἡμέραν καὶ ὥραν.

Διὰ τῆς καταδικαστικῆς ἀποφάσεως ὁρίζονται καὶ τὰ ἔξοδα καὶ τέλη οὐχὶ κατώτερα τῶν 10 οὐδ' ἀνώτερα τῶν 50 δραχ.

3) Κατὰ τὰ λοιπὰ ἐφαρμόζονται καὶ ἐπὶ τῶν ἐπ' αὐτοφώρῳ ἀγροτικῶν ἀδικημάτων αἱ διατάξεις τῶν ἄρθρων 4—7 τοῦ νόμου 237 ἐφ' ὅσον δὲν ἀντίκεινται εἰς τὸ παρὸν ἄρθρον.

Ἐκδίκασις ἀγροτικῶν παραβάσεων.

Ἄρθρον 56.

1) Τὰς κατὰ τὸ ἄρθρον 39 ἀγροτικὰς παραβάσεις δικάζει ὁ οἰκεῖος ἀγρονόμος ἐπὶ τῇ ἐκθέσει ὀργάνου ἀγροφυλακῆς βεβαιοῦντος τὴν τέλεσιν αὐτοῦ ἄνευ προσκλήσεως τοῦ μηνυομένου καὶ μαρτύρων, δυνάμενος νὰ ἐπιβάλῃ πρόστιμον μέχρις 100 δραχμῶν.

Διὰ τῆς ἀποφάσεως ὁρίζονται καὶ τὰ δικαστικὰ ἔξοδα καὶ τέλη ἀπὸ 5—10 δραχμῶν.

Κατὰ τὰ λοιπὰ ἐφαρμόζονται αἱ διατάξεις περὶ ἐκδικάσεως τῶν δι' ἐκθέσεως τῆς ἀρχῆς βεβαιουμένων πταισμάτων (νόμου 237 ἄρθρον 9 καὶ ἑπ.) ἐφ' ὅσον δὲν ἀντίκεινται τῷ παρόντι.

Γενομένης ἀνακοπῆς κατὰ τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρων 10 καὶ 11 τοῦ νόμου 237 ἐφαρμόζεται ἡ διαδικασία τοῦ ἄρθρου 54.

2) Ἐὰν ὁ δικάζων κατὰ τὴν παράγρ. 1 κρίνῃ ὅτι ἡ ἐπιβλητέα ποινὴ δέον νὰ εἶνε βαρυτέρα διατάσσει τὴν εἰσαγωγὴν τῆς ὑποθέσεως κατὰ τὴν διαδικασίαν τοῦ ἄρθρου 54.

Ἀποζημίωσις καὶ εἰσπραξις αὐτῆς.

Ἄρθρον 57.

1) Διὰ τῆς ἐπ' ἀγροτικῷ ἀδικήματι ἐξ οὗ ἐπροξενήθη καὶ ζημία καταδικαστικῆς ἀποφάσεως προσδιορίζεται ὑποχρεωτικῶς καὶ αὐτεπαγγέλτως τὸ ποσὸν τῆς προξενηθείσης ἐξ αὐτοῦ θετικῆς μόνον ζημίας καὶ ἐπιδικάζεται τοῦτο τῷ ζημιωθέντι, ἐκτὸς ἐὰν οὗτος ἤγειρε πολιτικὴν ἀγωγὴν καὶ δὲν παραιτεῖται ταύτης, τῆς παραιτήσεως γινομένης καὶ διὰ δηλώσεως ἐπ' ἀκροατηρίου.

2) Ὁ ζημιωθεὶς δικαιοῦται νὰ παρασταθῇ ὡς πολιτικὸς ἐνάγων διὰ πᾶσαν ζημίαν καὶ κατὰ τὴν μετ' ἀνακοπὴν δίκην τὸ πρῶτον, πάντοτε δὲ ἄνευ προδικασίας καὶ ἄνευ κατοθέσεως ἐγγράφων προτάσεων καὶ νὰ προσκομίζῃ πᾶν ἀποδεικτικὸν μέσον.

3) Ἡ κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ παρόντος ἐπιδικασθεῖσα ἀποζημίωσις ἐφ' ὅσον δὲν ὑπερβαίνει τὰς 1000 δραχ. εἰσπράττεται ὡς τὸ πρόστιμον καὶ μετ' αὐτοῦ, ἀποδίδεται δὲ τῷ δικαιοῦχῳ ὑπὸ τοῦ εἰσπράξαντος αὐτὰ ἐπ' ἀκροατηρίου δικαστικοῦ γραμματέως, ὑποχρεουμένου εἰς τοῦτο ἅμα τῷ ζητηθῆναι.

Ἐὰν ἡ ἀποζημίωσις δὲν ζητηθῇ ἐγκαίρως, καταλήγεται εἰς τὸ Δημόσιον Ταμεῖον ὑπὲρ τῶν δικαιούχων καὶ ἀποδίδεται αὐτοῖς κατὰ τὰς σχετικὰς διατάξεις.

Ἡ ἀπόδοσις τῆς ἀποζημιώσεως κατ' ἀμφοτέρας τὰς ὡς ἄνω περιπτώσεις γίνεται βάσει ἀποσπάσματος τῆς ἐπιδικασάσης τὴν ἀποζημίωσιν ἀποφάσεως ἐφ' ἁπλοῦ.

β') Ἐὰν ὁ δικαιούμενος τῆς κατὰ τὸ παρὸν ἄρθρον ἐπιδικασθείσης ἀποζημιώσεως εἶνε ἀγράμματος, τὴν ἐξοφλητικὴν ὑπόδειξιν τῆς μέχρι 1000 δραχ. ἐπιδικασθείσης αὐτῷ ἀποζημιώσεως δύνανται νὰ ὑπογράψωσιν ἀντ' αὐτοῦ τῇ ἐντολῇ του καὶ ἐνώπιον αὐτοῦ τε καὶ τοῦ ἀποδίδοντος (γινομένης μνείας περὶ τούτου) δύο μάρτυρες συνυπογράφοντος καὶ τοῦ ἀποδίδοντος.

4) Διὰ τῆς ἀποφάσεως ἐπιδικάζεται καὶ ἡ ἀμοιβὴ τῶν πραγματογνωμόνων ἂν συντρέχῃ περίπτωσις, ἥτις εἰσπράττεται καὶ ἀποδίδεται ὡς καὶ ἡ ἐπιδικασθεῖσα ἀποζημίωσις.

5) Ἐὰν λόγῳ μὴ ἀνακαλύψεως τοῦ κυρίου ζώων προξενησάντων ζημίαν δὲν καθίσταται δυνατὴ ἡ ἐπιδίκασις τοιαύτης διὰ ποινικῆς ἀποφάσεως, ἐπιδικάζει ταύτην ὁ οἰκεῖος Εἰρηνοδίκης κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 27, βάσει δὲ ἀποσπάσματος τῆς ἀποφάσεως αὐτοῦ ἐφ' ἁπλοῦ πληρώνεται αὕτη ἐκ τοῦ ἐκπλειστηριάσματος τῶν ζώων ἐφ' ὅσον ταῦτα συνελήφθησαν ἐπ' αὐτοφώρῳ καὶ ἐξεπλειστηριάσθησαν ὡς ἀζήτητα.

6) Διὰ διατάγματος κανονίζεται ὁ τρόπος τῆς ἀποζημιώσεως ἐὰν δὲν ἀνακαλυφθῇ ὁ δράστης ἀγροτικοῦ ἀδικήματος, ἢ δὲν ἐπαρκῇ διὰ τὴν ἀποζημίωσιν ἡ ἐγγύησις τοῦ ἀγροφύλακος.

Ἔνδικα Μέσα.

Ἄρθρον 58.

1) Ἡ καθ', οἱανδήποτε διαδικασίαν τοῦ παρόντος νόμου ἐκδοθεῖσα ἀπόφασις ἐπ' ἀγροτικῷ ἀδικήματι ἢ παραβάσει εἶναι ἀνέκκλητος ἐὰν ἐπιβάλλῃ πρόστιμον μέχρι καὶ 300 δραχ. ἢ κράτησιν μέχρι 3 ἡμερῶν ἢ ἀμφοτέρας τὰς ποινὰς ταύτας.

Ἀνεξαρτήτως τῆς ἐπιβληθείσης ποινῆς ἡ ἀπόφασις εἶναι ἐκκλητὴ πάντοτε ὁσάκις ἡ ἐπιβληθεῖσα ἀποζημίωσις ὑπερβαίνει τὰς χιλίας δραχ.

2) Κατὰ τὰ λοιπὰ ἐπιτρέπονται τὰ κατὰ τὴν Π. Δικονομίαν τακτικὰ καὶ ἔκτακτα ἔνδικα μέσα, ἀσκούμενα κατὰ τὰς διατάξεις αὐτῆς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Παραβάσεις ἄλλων ἐντεταλμένων τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ παρόντος νόμου προσώπων.

Ποινικῶς τιμωρητέαι παραβάσεις.

Ἄρθρον 59.

Δημόσιοι ἢ Δικαστικοὶ ὑπάλληλοι, ἢ ὑπηρέται, Δήμαρχοι, Πρόεδροι Κοινοτικῶν Συμβουλίων, Δημοτικοὶ ἢ Κοινοτικοὶ Σύμβουλοι, ὑπάλληλοι ἢ ὑπηρέται ὡς καὶ τὰ μέλη τῶν κατὰ τὸν παρόντα νόμον Συμβουλίων ἀγροφυλακῆς παραβαίνοντες ἢ παραλείποντες ἐκ προθέσεως τινὰς ἐκ τῶν διὰ τοῦ παρόντος ἐπιβαλλομένων αὐτοῖς ὑποχρεώσεων ἢ ἀρνούμενοι τὴν ἐκτέλεσιν αὐτῶν τιμωροῦνται, ἐὰν ἡ πρᾶξις δὲν φέρῃ βαρύτερον χαρακτῆρα, μὲ χρηματικὴν ποινὴν μέχρι χιλίων δραχ. ἢ φυλάκισιν μέχρι 3 μηνῶν ἢ μὲ ἀμφοτέρας τὰς ποινὰς ταύτας.

Πειθαρχικῶς τιμωρητέαι παραβάσεις.

Ἄρθρον 60.

1) Δημόσιοι ἢ δικαστικοὶ ὑπάλληλοι ἢ ὑπηρέται ὀφείλοντες κατὰ τὸ παρὸν νὰ προβῶσιν εἰς οἱανδήποτε ἐνέργειαν καὶ ἀρνούμενοι ἢ ἀναβάλλοντες ὑπὸ προφάσεις οἱασδήποτε, ἢ ἀμελοῦντες τὴν ἐντὸς ὡρισμένης προθεσμίας ἐνέργειαν ἢ δεικνύοντες ἄλλην τινὰ ἀμέλειαν κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἐκ τοῦ παρόντος καθηκόντων των, ἐκτὸς τῆς κατὰ τὸ προηγούμενον ἄρθρον ποινικῆς διώξεως, διώκονται, τῇ αἰτήσει τοῦ Ὑπουργοῦ, εἰς ὃν ὑπάγεται ἡ ἀγροτικὴ ἀσφάλεια ἢ τοῦ οἰκείου Γενικοῦ Διοικητοῦ ἢ Νομάρχου ἢ Προέδρου τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου Ἀγροφυλακῆς ἐνώπιον τῶν δι' ἕκαστον αὐτῶν ἁρμοδίων πειθαρχικῶν ἢ Διοικητικῶν Συμβουλίων καὶ κατὰ τὰς περὶ αὐτῶν διατάξεις, παρ' οἷς δύναται νὰ ἐκπροσωπῆται καὶ ὁ κινήσας τὴν πειθαρχικὴν δίωξιν δι' ἀντιπροσώπου του, ὡς εἰσαγγελεὺς ἄνευ ψήφου.

2) Δήμαρχοι ἢ πρόεδροι κοινοτήτων, μέλη δημοτικοῦ ἢ κοινοτικοῦ συμβουλίου, δημοτικοὶ ἢ κοινοτικοὶ ὑπάλληλοι ἢ ὑπηρέται, ὑπαπαδύοντες εἰς παράβασίν τινα ἐκ τῶν τῆς προηγουμένης παραγράφου τιμωροῦνται καὶ πειθαρχικῶς διὰ προστίμου μέχρι δραχμῶν 500, ἐπιβαλλομένου ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ εἰς ὃν ὑπάγεται ἡ Ἀγροτικὴ Ἀσφάλεια ἢ τοῦ οἰκείου Γενικοῦ Διοικητοῦ ἢ Νομάρχου, ἐπιφυλασσομένης καὶ πάσης ποινῆς διὰ βαρυτέραν παράβασιν διατάξεώς τινος τοῦ Π. νόμου.

3) Μέλη Συμβουλίων Ἀγροφυλακῆς ἐκ τῶν ἰδιωτῶν τιμωροῦνται ὑπὸ τοῦ Γενικοῦ Διοικητοῦ ἢ Ὑπουργοῦ κατὰ τὴν παράγραφον 2 ἐὰν πρόκειται περὶ παραπτώματος βαρύτερον ἢ κατὰ τὴν παράγραφον 4 τοῦ ἄρθρου 7, τιμωρητέου κατὰ τὴν κρίσιν των.

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟΝ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑΙ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Ταμεῖα Ἀγροφυλακῆς.

Ἄρθρον 61.

1) Διὰ τὰς δαπάνας τῆς ἀγροτικῆς ἀσφαλείας ἑκάστης ἀγροτικῆς περιφερείας Κρήτης συνιστᾶται ἐν ἑκάστῃ τούτων ἰδιαίτερον ταμεῖον ἀγροφυλακῆς ὅπερ διαχειρίζεται ὁ ἐν τῇ ἕδρᾳ τῆς ἀγροτικῆς περιφερείας δημόσιος ταμίας, διοικεῖ δὲ τὸ κατὰ τὸ ἄρθρον 18 διοικητικὸν Συμβούλιον τῆς ἀγροτικῆς περιφερείας ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν τοῦ Ὑπουργείου εἰς ὃ ὑπάγεται ἡ ἀγροτικὴ ἀσφάλεια. Ἕκαστον ταμεῖον ἀγροφυλακῆς ἀποστελεῖ νομικὸν πρόσωπον, ἔχον ἰδίαν περιουσίαν καὶ ἐκπροσωπούμενον ὑπὸ τοῦ πρέδρου τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου. Ὁ πρόεδρος τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου, ὡς ἐκπροσωπῶν τὸ ταμεῖον ἀγροφυλακῆς, δύναται νὰ διορίζῃ δι' ἐγγράφου του ὡς ἀντιπρόσωπόν του διὰ τὴν ἐκτέλεσιν ὡρισμένων πράξεων ὑπάλληλόν τινα τῆς ἀγροφυλακῆς ἢ ἄλλον δημόσιον ὑπάλληλον ἢ δήμαρχον ἢ πρόεδρον Κοινότητος, ἀγροτικοῦ Συμβουλίου ἢ ἀγροτικῆς Ἐπιτροπῆς ἢ τὸν ἐκπροσωποῦντα ἄλλο πρόσωπον ἢ νομικὸν πρόσωπον.

2) Πᾶσα δαπάνη διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ παρόντος βαρύνει τὸ οἰκεῖον ταμεῖον ἀγροφυλακῆς.

3) α'. Ἡ περιουσία τῶν κατὰ τὸ Ν. Δ. τῆς 2 Φεβρουαρίου 1923 «περὶ ἀγροτικῆς ἀσφαλείας» ταμείων ἀγροφυλακῆς Κρήτης περιέρχεται ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ παρόντος εἰς τὰ κατὰ τὸ παρὸν συνιστώμενα ταμεῖα ἀγροφυλακῆς τῆς αὐτῆς ἀγροτικῆς περιφερείας.

β') Τὰ τυχὸν χρηματικὰ ὑπόλοιπα τῶν κατὰ τὸ ἀπὸ 20 Μαΐου 1926 Ν. Δ. «περὶ ἀγροτικῆς ἀσφαλείας καὶ ἀγροφυλακῆς» δημοτικῶν καὶ κοινοτικῶν ὑπὲρ τῆς ἀγροφυλακῆς λογαριασμῶν περιέρχονται, ὡς ὁρίζει ἀπόφασις τοῦ Νομάρχου, τῷ οἰκείῳ εἰδικῷ ταμείῳ ἀγροφυλακῆς, ἀφ' ἧς τοῦτο ἤθελεν ἀναλάβει τὴν μισθοδοσίαν τῶν ἀγροφυλάκων τοῦ δήμου ἢ τῆς κοινότητος.

4) α') Περὶ τὸ τέλος ἑκάστου ἐξαμήνου τοῦ οἰκονομικοῦ ἔτους καὶ ἐπάκτως ὁσάκις τὸ κατὰ τὸ ἄρθρον 18 Διοικητικὸν Συμβούλιον ἤθελεν ἀποφασίσει ἐνεργεῖται ἐπιθεώρησις τοῦ ταμείου ἀγροφυλακῆς ὑπὸ δύο ἐκ τῶν μελῶν του ὁριζομένων ὑπὸ τούτου.

β') Ὁ Γενικὸς Διοικητὴς καὶ τούτου μὴ ὑπάρχοντος ὁ Ὑπουργὸς δύνανται νὰ ἐνεργῇ ὁποτεδήποτε δι' ἀντιπροσώπου του ἔλεγχον τῶν ἐν τοῖς ταμείοις καὶ τελωνείοις ἐνεργουμένων διὰ λογαριασμὸν τοῦ ταμείου ἀγροφυλακῆς εἰσπράξεων.

5) Πάντα ἐν γένει τὰ ἔγγραφα (γραμμάτια, ἐξοφλήσεις τοιούτων κλπ.) τὰ ἐκδιδόμενα διὰ τὴν διαχείρισιν τοῦ ταμείου ἀγροφυλακῆς ἀπαλλάσσονται παντὸς τέλους χαρτοσήμου.

Προϋπολογισμὸς καὶ ἀπολογισμός.

Ἄρθρον 62.

1) Τὸ οἰκονομικὸν ἔτος καὶ ἡ χρῆσις τῶν εἰδικῶν ταμείων ἀγροφυλακῆς εἶνε τὰ αὐτὰ μὲ τὰ τῆς δημοσίας διαχειρίσεως.

2) Ἐντὸς τοῦ μηνὸς Ἰανουαρίου ὁ πρόεδρος τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου συντάσσει τὸν διὰ τὸ ἐπιὸν οἰκονομικὸν ἔτος προϋπολογισμὸν τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων τοῦ ταμείου ἀγροφυλακῆς.

Ὁ προϋπολογισμὸς ἐγκρίνεται ὑπὸ τοῦ κατὰ τὸ ἄρθρον 18 Διοικητικοῦ Συμβουλίου Ἀγροφυλακῆς καὶ δημοσιεύεται ἐν περιλήψει ἐν τῇ Ἐφημερίδι τῆς Κυβερνήσεως.

Μέχρι τῆς ἐγκρίσεως τοῦ προϋπολογισμοῦ οἰκονομικοῦ τινος ἔτους ἰσχύει καὶ ἐκτελεῖται ἄνευ ἄλλης τινὸς διατυπώσεως ὁ προϋπολογισμὸς τοῦ λήξαντος οἰκονομικοῦ ἔτους.

3) Κατὰ τὴν πρώτην ἐφαρμογὴν τοῦ παρόντος καὶ μέχρι τῆς ἐγκρίσεως τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ταμείου ἀγροφυλακῆς τὰς διὰ τὴν πρώτην λειτουργίαν τοῦ θεσμοῦ δαπάνας ἐγκρίνει καὶ ἐντέλλεται τὴν πληρωμὴν αὐτῶν ἐκ τῶν ταμείων ἀγροφυλακῆς ὁ πρόεδρος τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου διὰ διαταγῆς του.

4) Εἰς τὸ τέλος ἑκάστου μηνὸς συντάσσεται ὑπὸ τοῦ ταμίου τοῦ διαχειριζομένου τὸ ταμεῖον ἀγροφυλακῆς μηνιαῖος ἰσολογισμὸς τοῦ ταμείου τούτου καταρτιζόμενος καθ' ὃν τρόπον καὶ ἡ μηνιαία κατάστασις τῆς γενικῆς ληψοδοσίας τοῦ Δημοσίου.

5) Ἐντὸς ἑνὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς λήξεως τῆς χρήσεως συντάσσεται ὁ ἐτήσιος ἀπολογισμὸς τῆς κατὰ τὸ οἰκονομικὸν ἔτος διαχειρίσεως τοῦ ταμείου ἀγροφυλακῆς.

6) Τὸ Ἐλεγκτικὸν Συνέδριον ἐλέγχει τὰ λογιστικὰ στοιχεῖα τῶν ὑπολόγων διὰ τὴν διαχείρισιν τῶν ταμείων ἀγροφυλακῆς καὶ ἐγκρίνει τὸν ἀπολογισμὸν αὐτῶν.

7) Ἐπὶ τῆς διαχειρίσεως ἐν γένει τῶν ταμείων Ἀγροφυλακῆς ἰσχύουσιν αἱ περὶ διοικήσεως τῶν Δημοσίων ἐσόδων καὶ ἐξόδων καὶ αἱ περὶ Δημοσίου Λογιστικοῦ τοῦ Κράτους διατάξεις ἐφ' ὅσον δὲν ὁρίζεται ἄλλως διὰ τοῦ παρόντος.

Πόροι τῶν ταμείων Ἀγροφυλακῆς.

Ἄρθρον 63.

Πόροι τῶν ταμείων Ἀγροφυλακῆς ἐπιβαλλόμενοι κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 64 ἐντὸς τῶν διὰ τοῦ παρόντος καθοριζομένων ὁρίων εἶναι:

Α') Προαιρετικοὶ πόροι.

1) Ἐκ στρεμματικοῦ δικαιώματος.

Πρόσθετον ἐτήσιον δικαίωμα μέχρις ἴσου ποσοῦ τοῦ ὑπὲρ τοῦ Δημοσίου εἰσπραττομένου, κατὰ τὰς ἑκάστοτε ἰσχυούσας διατάξεις ἁπλοῦ στρεμματικοῦ δικαιώματος.

2) Φόρος ἐπὶ τῆς ἀξίας τῶν κατὰ τὸ ἄρθρον 341 παράγρ. 1 στοιχείου α' τοῦ «Κώδικος τῆς περὶ Δήμων καὶ Κοινοτήτων νομοθεσίας» φορολογουμένων προϊόντων γῆς ἐν γένει, μέχρι τοῦ ἡμίσεος τῆς κατὰ τὴν αὐτὴν παράγραφον δημοτικῆς ἢ κοινοτικῆς φορολογίας.

3) Ἐξ ἐλαίου, ἐλαιῶν, ἐλαιωδῶν καὶ σάπωνος.

Πρόσθετος φόρος μέχρις 20 ο/ο ἐπὶ τοῦ ἀντιστοίχου εἰς χρῆμα ἐγγείου δημοσίου ἁπλοῦ φόρου ἐπὶ τῶν ἐκτὸς τῆς νήσου Κρήτης μεταφερομένων ἢ ἐξαγομένων ἐλαίου, ἐλαιῶν, ἐλαιωδῶν καὶ σάπωνος.

4) Ἐκ σταφίδος.

Πρόσθετος φόρος μέχρις 20 ο/ο τοῦ ἁπλοῦ δημοσίου φόρου ἐπὶ τῆς ἐξαγομένης ἢ μεταφερομένης ἐκτὸς τῆς νήσου Κρήτης σταφίδος παντὸς εἴδους.

5) Ἐκ σύκων.

Πρόσθετος φόρος μέχρις 20 ο/ο τοῦ ἐπὶ τῶν ἐξαγομένων ἢ μεταφερομένων σύκων δημοσίου φόρου.

6) Ἐπὶ τῶν ἐκτὸς τῆς νήσου Κρήτης μεταφερομένων ἢ ἐξαγομένων προϊόντων γῆς ἐν γένει, εἰδικώτερον δὲ:

α'-ξυλανθράκων μέχρι λεπτῶν 10 κατ' ὀκᾶν
β'-βελανιδίων μέχρι λεπτῶν 5 κατ' ὀκᾶν
γ'-χαρουπίων μέχρι λεπτῶν 5 κατ' ὀκᾶν
δ'-καστάνων μέχρι λεπτῶν 20 κατ' ὀκᾶν
ε'-ἀμυγδαλόψυχας μέχρι δραχ. μιᾶς κατ' ὀκᾶν
ς'-ἀμυγδάλου μετὰ φλοιοῦ μέχρι λεπτ. 30 κατ' ὀκᾶν
ζ'-ἐσπεριδοειδῶν ἐν γένει μέχρι λεπτ. 10 κατ' ὀκᾶν
η'-μήλων μέχρι λεπτῶν 20 κατ' ὀκᾶν
θ'-γεωμήλων μέχρι λεπτῶν 10 κατ' ὀκᾶν
ι'-νωπῶν σταφυλῶν μέχρι λεπτῶν 5 κατ' ὀκᾶν
ια'-οἴνου μέχρι 15 λεπτῶν κατ' ὀκᾶν.
(β'-κίτρων μέχρι λεπτῶν 30 κατ' ὀκᾶν ἀκατεργάστων ἢ βιομηχανοποιημένων.
ιγ'-προϊόντων τυροκομίας μέχρι δραχ. δύο κατ' ὀκᾶν
ιδ'-ἐλαιοπυρῆνος ἀκατεργάστου μέχρι λεπτῶν 5 κατ' ὀκᾶν.

7) Ἐκ ζώων.

α'-Πρόσθετος φόρος ἐπὶ τοῦ δημοσίου τοιούτου ἐπὶ τῶν ἐν τῇ ἀγροτικῇ περιφερείᾳ διαιτωμένων αἰγοπροβάτων καὶ χοίρων μέχρι δραχ. μὲν μιᾶς κατὰ κεφαλὴν αἰγοπροβάτων, τριῶν δὲ δι' ἕκαστον χοῖρον ἐτησίως.

β'-Φόρος ἐπὶ τῶν βοῶν, ἵππων, ἡμιόνων καὶ ὄνων τῶν διαιτωμένων ἐν τῇ ἀγροτικῇ περιφερείᾳ μέχρις ἴσου ποσοῦ τῆς κατὰ τὸ ἄρθρον 341 τοῦ κώδικος τῆς περὶ Δήμων καὶ Κοινοτήτων νομοθεσίας ὁριζομένης Δημοτικῆς ἢ Κοινοτικῆς φορολογίας.

γ'-Φόρος μέχρι τοῦ ἡμίσεος τοῦ ἐπὶ τῶν σφαζομένων ζώων ὑπὲρ τῶν Δήμων καὶ Κοινοτήτων φόρου ὡς καὶ μέχρι τοῦ ἡμίσεος τοῦ δικαιώματος διὰ τὴν χρησιμοποίησιν σφαγείων.

Β'. Πάγιοι πόροι.

Περιερχόμενοι εἰς τὰ οἰκεῖα ταμεῖα Ἀγροφυλακῆς συνάμει τοῦ παρόντος.

8) Ἐκ καπνοῦ.

Ἐκ τῆς κατὰ τὰς κειμένας διατάξεις εἰσπραττομένης ἐξ ἑκάστης ἀγροτικῆς περιφερείας τῆς νήσου Κρήτης ἐνιαίας φορολογίας ἐπὶ τοῦ ἐγγείου φόρου τοῦ παραγομένου καπνοῦ ποσοστὸν ὁριζόμενον διὰ Διατάγματος τῇ προτάσει τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν καὶ τοῦ εἰς ὃν ὑπάγεται ἡ ἀγροτικὴ ἀσφάλεια μέχρι 2 ο/ο καὶ ἀποδιδόμενον ἅμα τῇ εἰσπράξει διὰ γραμματίου τρεχουμένων λογαριασμῶν εἰς τὸ ταμεῖον ἀγροφυλακῆς εἰς ὃ ὑπάγεται ὁ τόπος ὅπου παρήχθη ὁ καπνός.

9) α') Τὰ ἐξ ἀγροτικῶν ἀδικημάτων καὶ παραβάσεων ἐπιβαλλόμενα κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ παρόντος πρόστιμα, δικαστικὰ ἔξοδα καὶ τέλη.

β') Τὰ κατὰ τὸ παρὸν ἐπιβαλλόμενα πειθαρχικὰ πρόστιμα καὶ τέλη σημάνσεως.

γ') Τὰ παραγραφόμενα ὑπὲρ τοῦ ταμείου ἀγροφυλακῆς ποσὰ χρηματικῶν ἀποζημιώσεων καὶ ὑπόλοιπα ἐκ πλειστηριάσματος ζώων καὶ τὰ ἐκ θηρεύσεων κατὰ τὸ ἄρθρον 49, παράγραφος 6.

Γ'. Ἔκτακτοι πόροι.

10) Ἐκ συναπτομένων δανείων.

11) Ἐκ δωρεῶν καὶ ἄλλων μὴ εἰδικῶς προβλεπομένων ἐσόδων.

Περὶ τρόπου ἐπιβολῆς τῶν κατὰ τὸ ἄρθρον 63 φορολογιῶν.

Ἄρθρον 64.

1) α'. Αἱ ὑπὲρ τῆς ἀγροφυλακῆς φορολογίαι τῶν ἀριθμῶν 1—7 τοῦ ἄρθρου 63 ἐπιβάλλονται ἑκάστοτε μετὰ γνωμοδότησιν τῶν οἰκείων ἀγροτικῶν Ἐπιτροπῶν καὶ ἀγροτικῶν Συμβουλίων δι' ἀποφάσεων τοῦ κατὰ τὸ ἄρθρον 18 Διοικητικοῦ Συμβουλίου δημοσιευομένων ἐν τῇ Ἐφημερίδι τῆς Κυβερνήσεως.

Παρελθούσης τῆς ταχθείσης εὐλόγου προθεσμίας τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον ἀποφασίζει καὶ ἄνευ τῶν ἄνω γνωμοδοτήσεων.

β'. Κατὰ τὴν πρώτην ἐφαρμογὴν τοῦ νόμου αἱ κατὰ τὰ ἄρθρον 63 ἀριθ. 1—7 φορολογίαι δύνανται νὰ ἐπιβάλλωνται καὶ αὐξομειώνται ἀπ' εὐθείας δι' ἀποφάσεως τοῦ Γενικοῦ Διοικητοῦ καὶ τούτου μὴ ὑπάρχοντος τοῦ Ὑπουργοῦ εἰς ὃν ὑπάγεται ἡ Ἀγροτικὴ Ἀσφάλεια.

2) Τὸ σύνολον τῶν ὑπὲρ τῆς ἀγροφυλακῆς ἑκάστης ἀγροτικῆς περιφερείας ἐσόδων τοῦ ἄρθρου 63 δέον νὰ καλύπτῃ πάσας τὰς δαπάνας τοῦ οἰκείου ταμείου Ἀγροφυλακῆς ὑπολογιζομένου ἐπὶ πλέον ποσοῦ 25 ο/ο.

3) Ἐπὶ προϊόντων τῶν ὁποίων ἡ βεβαίωσις ἢ εἰσπραξις τοῦ ἐπ' αὐτῶν φόρου γίνεται κατὰ τρόπον μὴ ἐπιτρέποντα τὴν ἐξεύρεσιν τῆς ἀγροτικῆς περιφερείας ἐξ ἧς προέρχονται, δύναται νὰ ἐπιβληθῇ δι' ἀποφάσεως τοῦ Γενικοῦ Διοικητοῦ καὶ τούτου μὴ ὑπάρχοντος, τοῦ Ὑπουργοῦ, μετὰ γνωμοδότησιν τῶν οἰκείων Διοικητικῶν Συμβουλίων, ὁ αὐξὴς διὰ πλείονας ἀγροτικὰς περιφερείας φόρος. Πάντως εἰς πᾶσαν παρομοίαν περίπτωσιν ὁ τρόπος τῆς κατανομῆς τῶν εἰσπράξεων εἰς τὰ διάφορα δικαιοῦχα ταμεῖα ἀγροφυλακῆς κανονίζεται δι' ἀποφάσεως τῶν ἐνδιαφερομένων Διοικ. Συμβουλίων καὶ ἐν ἀσυμφωνίᾳ τούτων ὑπὸ τοῦ Γενικοῦ Διοικητοῦ.

4) Εἰς περίπτωσιν ἀντικαταστάσεως ἢ μεταρρυθμίσεως δημοσίου ἢ κοινοτικοῦ τινος φόρου ἐφ' οὗ ἐτέθη ἢ δύναται κατὰ τὸ παρὸν νὰ τεθῇ πρόσθετος ὑπὲρ τῆς ἀγροφυλακῆς, ἡ προσαρμογὴ τοῦ φόρου τούτου πρὸς τὸν νέον κύριον φόρον καὶ ὁ καθορισμὸς τοῦ ἀνωτάτου ὁρίου τοῦ φόρου ἀγροφυλακῆς γίνονται διὰ Διατάγματος τῇ προτάσει τοῦ οἰκείου Ὑπουργοῦ καὶ τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν.

Δάνεια καὶ δωρεαί.

Ἄρθρον 65.

1) Τὰ ταμεῖα ἀγροφυλακῆς δύνανται νὰ δανείζωνται μετ' ἀπόφασιν τοῦ κατὰ τὸ ἄρθρον 18 Διοικητικοῦ Συμβουλίου ἐγκριτομένην ὑπὸ τοῦ οἰκείου Γενικοῦ Διοικητοῦ καὶ τούτου μὴ ὑπάρχοντος ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ καὶ ἐπὶ ἐγγυήσει ἢ ἐκχωρήσει τῶν πόρων αὐτῶν.

Ἡ σύμβασις συνομολογήσεως τοιούτων δανείων ἀπαλλάσσεται παντὸς τέλους χαρτοσήμου.

Μεταξὺ τοῦ Δημοσίου ἐκπροσωπουμένου ἐν προκειμένῳ ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ εἰς ὃν ὑπάγεται ἡ ἀγροτικὴ ἀσφάλεια καὶ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν ἀφ' ἑνὸς καὶ τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης ἢ ἄλλου πιστωτικοῦ ἱδρύματος ἢ νομικοῦ προσώπου ἀφ' ἑτέρου, δύνανται νὰ συνάπτηται σύμβασις περὶ χορηγήσεως δα-

νείων εἰς τὰ ταμεῖα ἀγροφυλακῆς κυρουμένη διὰ Διατάγματος τῇ προτάσει τῶν αὐτῶν Ὑπουργῶν.

2) Δωρεαὶ πρὸς ταμεῖα ἀγροφυλακῆς γίνονται δεκταὶ ὑπὸ τοῦ Προέδρου τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου, τοιαῦται δὲ ὑπὸ ὅρον μετ' ἀπόφασιν τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου ἐγκρινομένην ὑπὸ τοῦ Γενικοῦ Διοικητοῦ καὶ τούτου μὴ ὑπάρχοντος ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ.

Αἱ σχετικαὶ συμβάσεις ἀπαλάσσονται ταντὸς τέλους χαρτοσήμου.

Βεβαίωσις καὶ εἴσπραξις ἐσόδων ταμείου Ἀγροφυλακῆς.

Ἄρθρον 66.

1) Ἡ βεβαίωσις καὶ εἴσπραξις τῶν ἐσόδων ταμείου ἀγροφυλακῆς ἐνεργοῦνται κατὰ τὰς διατάξεις περὶ βεβαιώσεως καὶ εἰσπράξεως δημοσίων ἐσόδων καὶ εἰδικώτερον κατὰ τὰ διὰ τοῦ παρόντος ἢ διὰ Διαταγμάτων ὁριζόμενα.

α') Οἱ ἐπὶ τῶν δημοσίων φόρων πρόσθετοι τοιοῦτοι ὑπὲρ τῶν ταμείων ἀγροφυλακῆς συμβεβαιοῦνται καὶ συνεισπράττονται μετὰ τῶν κυρίων δημοσίων φόρων ὑπὸ τῶν αὐτῶν ἀρχῶν.

β') Οἱ ἐπὶ δημοτικῶν ἢ κοινοτικῶν φόρων πρόσθετοι ὑπὲρ τῆς ἀγροφυλακῆς συμβεβαιοῦνται καὶ συνεισπράττονται μετὰ τῶν κυρίων φόρων καὶ ὑπὸ τῶν ἰδίων προσώπων, εἶναι δὲ ἀκατάσχετοι ὑπὸ παντὸς δανειστοῦ τῶν δήμων καὶ τοῦ Δημοσίου.

γ') Ὁ τρόπος τῆς βεβαιώσεως καὶ εἰσπράξεως αὐτοτελῶν ὑπὲρ τῆς ἀγροφυλακῆς φόρων κανονίζεται δι' ἀποφάσεων τοῦ οἰκείου Διοικητικοῦ Συμβουλίου πλὴν τοῦ φόρου ἐπὶ τῶν ἐξαγομένων ἢ μεταφερομένων διὰ θαλάσσης προϊόντων ὅστις εἰσπράττεται ὑπὸ τῶν οἰκείων τελωνειακῶν ἀρχῶν.

2) Τὰ ἔσοδα ἀγροφυλακῆς εἰσάγονται εἰς τὸ Δημόσιον Ταμεῖον τῆς ἕδρας τῆς οἰκείας ἀγροτικῆς περιφερείας ὑπὸ χρηματιστικὸν λογαριασμὸν «ἀγροφυλακὴ ἀγροτικῆς περιφερείας τάδε.....» Τὰς λεπτομερείας κανονίζει Διάταγμα.

3) Τὰ ἐντάλματα προσωπικῆς κρατήσεως δι' οἱασδήποτε εἰσπράξεις ἐκ τοῦ παρόντος ὑπὲρ τῶν ταμείων ἀγροφυλακῆς, εἴτε ὑπὲρ οἱουδήποτε δικαιούχου ἐκτελοῦνται καὶ εἰσπράττονται ἄνευ ποσοστοῦ τινος ὑπὲρ αὐτῶν καὶ ὑπὸ τῶν ὀργάνων ἀγροφυλακῆς εἰς ἃ ἀποδίδονται οἷα καὶ εἰς τοὺς ἐκτελοῦντας ἐντάλματα κατ' ὀφειλετῶν τοῦ Δημοσίου δικαιώματα.

4) Δι' ἕκαστον ἀγροτικὸν διαμέρισμα ὁρίζονται ἀπὸ συμφώνου ὑπὸ τοῦ ταμίου καὶ τοῦ ἀγρονόμου ἀνάλογος ἀριθμὸς ὀργάνων ἀγροφυλακῆς εἰς ἃ ἀνατίθεται ἡ ἐκτέλεσις καὶ εἴσπραξις τῶν ἐνταλμάτων τούτων.

Οἱ ὡς ἄνω ὁριζόμενοι εὐθύνονται διὰ τὴν ὑπηρεσίαν των ταύτην ὡς καὶ οἱ δημόσιοι εἰσπράκτορες, ὑπόκεινται δὲ εἰς πρόσθετον ἐγγύησιν ὁριζομένην ὑπὸ τοῦ ταμίου καὶ ἀγρονόμου ἀναλόγως πρὸς τὰς περὶ εἰσπρακτόρων διατάξεις.

Πληρωμὴ δαπανῶν Ἀγροφυλακῆς.

Ἄρθρον 67.

Ἡ πληρωμὴ πάσης δαπάνης τῆς ἀγροφυλακῆς ἐνεργεῖται δυνάμει χρηματικῶν ἐνταλμάτων βάσει τοῦ ἐγκεκριμένου προϋπολογισμοῦ (ἐπιφυλασσομένης τῆς περιπτώσεως τῆς § 3 τοῦ ἄρθρ. 62 τοῦ παρόντος) ἐπὶ τοῦ ἐπαρχιακοῦ ταμείου τῆς οἰκείας ἀγροτικῆς περιφερείας καὶ εἰς βάρος τοῦ λογαριασμοῦ «Ἀγροφυλακὴ ἀγροτικῆς περιφερείας τάδε.....» ἐκδιδομένων ὑπὸ τοῦ προέδρου τοῦ οἰκείου Διοικητικοῦ Συμβουλίου

Ποσοστὰ καὶ ἀμοιβαί.

Ἄρθρον 68.

1) Εἰς βεβαιοῦντας καὶ εἰσπράττοντας πόρους ταμείου ἀγροφυλακῆς καὶ ἀποζημιώσεις ὑπὲρ τρίτων ἐξ ἀγροτικῶν ἀδικημάτων χορηγοῦνται ποσοστὰ μέχρι 2 ο/ο ἐπὶ τῶν βεβαιουμένων ἢ εἰσπραττομένων ποσῶν.

2) Εἰς τοὺς διαχειριζομένους ταμεῖον ἀγροφυλακῆς χορηγεῖται ἐπὶ πλέον διὰ τὴν πρόσθετον ταύτην ἐργασίαν ἰδιαιτέρα ἀμοιβὴ μέχρι δραχ. 400 μηνιαίως, προκειμένου δὲ περὶ ταμείων διεπομένων ὑπὸ τοῦ νέου ὀργανισμοῦ μέχρι δραχ. 600.

Τὰ ὡς ἄνω ποσοστὰ καὶ ἀμοιβαὶ καθορίζονται δι' Ὑπουργικῆς ἀποφάσεως.

Τελικαὶ Διατάξεις.

Ἄρθρον 69.

1) Αἱ λεπτομέρειαι τῆς ἐκτελέσεως τοῦ παρόντος νόμου κανονίζονται διὰ Διαταγμάτων ἐκδιδομένων προτάσει τοῦ Ὑπουργοῦ, εἰς ὃν ὑπάγεται ἡ ἀγροτικὴ ἀσφάλεια, καὶ τῶν λοιπῶν ἁρμοδίων Ὑπουργῶν ἢ δι' ἀποφάσεων αὐτῶν.

2) Ἐπιτρέπεται ὅπως διὰ Διαταγμάτων, τῇ προτάσει τοῦ Ὑπουργοῦ, εἰς ὃν ὑπάγεται ἡ ἀγροτικὴ ἀσφάλεια, κωδικοποιῶνται εἰς ἓν ἐνιαῖον κείμενον αἱ διατάξεις τοῦ παρόντος καὶ τῶν συμπληρούντων ἢ τροποποιούντων αὐτὸν νόμων.

Ἄρθρον 70.

1) Τοῦ παρόντος νόμου :

α') Αἱ οἰκονομικαὶ καὶ φορολογικαὶ διατάξεις ἰσχύουσιν ἀπὸ τῆς ἰσχύος αὐτοῦ.

β') Αἱ διοικητικαὶ διατάξεις τίθενται εἰς ἐφαρμογὴν δι' ἀποφάσεων τοῦ Γεν. Διοικητοῦ Κρήτης καὶ τούτου μὴ ὑπάρχοντος ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ, εἰς ὃν ὑπάγεται ἡ ἀγροτικὴ ἀσφάλεια.

γ') Αἱ δὲ δικαστικαὶ καὶ ποιναὶ διατάξεις δι' ἀποφάσεων τῶν Ὑπουργῶν τῆς Δικαιοσύνης καὶ τοῦ εἰς ὃν ὑπάγεται ἡ ἀγροτικὴ ἀσφάλεια ἢ τοῦ Γενικοῦ Διοικητοῦ Κρήτης.

2) Ἡ ἰσχὺς διατάξεως τεθείσης εἰς ἐφαρμογὴν κατὰ τὰ ἀνωτέρω μόνον διὰ νόμου δύναται νὰ παύσῃ.

3) Ἐν ᾗ περιπτώσει τεθῶσιν ἔν τινι ἀγροτικῇ περιφερείᾳ εἰς ἐφαρμογὴν τινὲς μόνον ἐκ τῶν διατάξεων τοῦ παρόντος, ὁρίζεται διὰ τῆς αὐτῆς ἀποφάσεως τίνες ἐκ τῶν ἰσχυουσῶν διατάξεων τῶν κειμένων νόμων εἶνε ἀντίστοιχοι πρὸς τὰς τιθεμένας εἰς ἐφαρμογὴν διατάξεις τοῦ παρόντος, αἵτινες παύουσι πλέον ἰσχύουσαι.

4) Ἀπὸ τῆς θέσεως εἰς ἐφαρμογὴν ἔν τινι ἀγροτικῇ περιφερείᾳ πασῶν τῶν διατάξεων τοῦ παρόντος παύει ὁλοσχερῶς ἰσχύον ἐν αὐτῇ τὸ ἀπὸ 20 Μαΐου 1926 Ν. Δ. «περὶ ἀγροτικῆς ἀσφαλείας καὶ ἀγροφυλακῆς» καὶ πᾶσα ἄλλη διάταξις ἀφορῶσα περιπτώσεις ἢ ζητήματα ρυθμιζόμενα διὰ τοῦ παρόντος.

Ἐπὶ τοῦ εἰς πρώτην συζήτησιν κατ' ἀρχὴν καὶ κατ' ἄρθρον νομοσχεδίου «περὶ ἐπαναφορᾶς ἐν ἰσχύϊ τῆς πρώτης παραγράφου τοῦ ἄρθρου 90 τοῦ νόμου 2905 περὶ συμπληρώσεως τῶν περὶ Πανεπιστημίων Ἀθηνῶν διατάξεων» ὁ κ. **Σ. Στάης** συνιστᾷ τὴν ἀποδοχήν του ὡς ἐτροπολογήθη ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς.

Γίνεται εἶτα δι' ἀναστάσεως δεκτὸν τὸ νομοσχέδιον τοῦτο εἰς πρώτην κατ' ἀρχὴν καὶ κατ' ἄρθρον συζήτησιν. Προτάσει τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῆς Παιδείας ἀναβάλλεται ἡ συζήτησις τοῦ νομοσχεδίου περὶ διορισμοῦ προσωρινῶν διδασκάλων καὶ ὥρᾳ 1.30' λύεται ἡ συνεδρίασις διὰτὴν 5ην μ. μ.

Ὁ Πρόεδρος
Θ. ΣΟΦΟΥΛΗΣ

Οἱ Γραμματεῖς
Μ. Λαΐλιος
Θ. Τσιριμῶκος

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΟΒ'

Τῆς 12 Μαΐου 1927

Ὥρᾳ 6 καὶ 30' μ. μ. ὁ κ. ***Πρόεδρος*** ἀνελθὼν ἐπὶ τῆς ἕδρας κηρύσσει τὴν ἔναρξιν τῆς συνεδριάσεως καὶ διατάσσει ν' ἀνοιχθῶσι τὰ θεωρεῖα.

Ἀναγινώσκονται καὶ ἐπικυροῦνται τὰ πρακτικὰ τῆς χθεσινῆς συνεδριάσεως.

Ἀνακοινοῦνται τὰ ἑξῆς:

Ὁ πρόεδρος τοῦ γεωργικοῦ συνεταιρισμοῦ Κριεκουκίου, παρακαλεῖ ὅπως κατοχυρωθῇ ὁ αὐτόνομος σταφιδικὸς ὀργανισμός.

Ὁ βουλευτὴς κ. ***Τ. Ἀναστασίου*** καταθέτει ἀναφορὰν τοῦ σύνεταιρισμοῦ Γεωργικὴ Τράπεζα Λαμπετίου αἰτουμένου ὅπως ἐξασφαλισθῇ ὁ ἔλεγχος ἐπὶ τοῦ αὐτονόμου σταφιδικοῦ ὀργανισμοῦ καὶ ἡ συμμετοχὴ εἰς τοῦτον πάσης τῆς σταφιδοπαραγωγῆς.

Ὁ Ἀρτέμιος Πόθος παρακαλεῖ τὴν Βουλὴν ὅπως ἐπισπευσθῇ ἡ ψήφισις τοῦ Ν. Δ. «περὶ ἀνυποτάκτων».

Ὁ κτηματικὸς σύλλογος Ζακύνθου, διαμαρτύρεται κατὰ τοῦ κατατεθέντος νομοσχεδίου περὶ ὁδοστρωμάτων.

Διάφοροι ἑνώσεις ἀναπήρων πολέμου παρακαλοῦν ὅπως τὰ εἰσπραχθέντα κατὰ τὸ πρῶτον ἑξάμηνον 1926 καὶ ἐφεξῆς ἔσοδα τῆς φορολογίας καπνοῦ ὑπὲρ τοῦ Ταμείου θυμάτων πολέμου διατεθῶσι διὰ τὴν κατασκευὴν κτιρίου τοῦ Στρατ. Σανατορίου ἐν Πάρνηθι κλπ.

Ἐκ διαφόρων σταφιδοφόρων μερῶν τῆς Ἑλλάδος παρακαλοῦν τὴν Κυβέρνησιν ὅπως ἐνισχυθῇ ὁ αὐτόνομος σταφιδικὸς ὀργανισμός.

Οἱ ἐργάται φορτοεκφορτωταὶ « ὁ Πόντος» διαμαρτύρονται διὰ τὴν καταπάτησιν τῶν κεκτημένων δικαιωμάτων των.

Πρόσφυγες ἐκ Τραπεζοῦντος διαμαρτύρονται κατὰ τῆς Ἐκτιμητικῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Κοινότητος Ἐλεθῆ, ἥτις δὲν ἐξεδίκασε ἀμερολήπτως τὰς ὑποβληθείσας ἐμπροθέσμως αὐτῇ δηλώσεις διὰ τὴν ἀποζημίωσιν αὐτῶν.

Τὸ ἐπαγγελματικὸν καὶ Βιοτεχνικὸν ἐπιμελητήριον Βόλου παρακαλεῖ ὅπως τροποποιηθῇ τὸ σχετικὸν ἄρθρον τοῦ Συντάγματος ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἡλικίαν τῶν ὡς Γερουσιαστῶν ἐκλεχθησομένων ἐπαγγελματιῶν κλπ.

Ἀνάπηροι πολέμου καὶ συνταξιοῦχοι παρακαλοῦν ὅπως συμπεριληφθῶσιν εἰς τὸ ἄρθρον τοῦ ἐνοικιοστασίου «περὶ ἀποκαταστάσεως τῶν ἀστῶν προσφύγων».

Ὁ Γ. Μητσέας διαμαρτύρεται κατὰ τοῦ Ἀρεοπαγίτου Κ. Παπαχατζῆ, ὁ ὁποῖος ἀρνεῖται τὰ τοῦ πληρώσῃ τὰς αὐξήσεις τοῦ ἐνοικιοστασίου τῆς οἰκίας του, καταχρώμενος τῆς δημοσίας θέσεώς του.

Ἡ ἐπὶ τῆς Γεωργίας ἐπιτροπὴ ὑποβάλλει τὴν ἔκθεσίν της ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου «περὶ κυρώσεως τῆς συμβάσεως τῆς 14 Ἀπριλίου 1926 περὶ παραχωρήσεως προνομίου ἱδρύσεως Ἱπποδρομιῶν ἐν τῷ Νομῷ Θεσσαλονίκης»

Ἡ ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν ἐπιτροπὴ ὑποβάλλει τὴν ἔκθεσίν της ἐπὶ τῆς προτάσεως νόμου «περὶ τροποποιήσεως τοῦ νόμου 1110 τοῦ 1917 «περὶ μονιμοποιήσεως ἐφέδρων ἀξιωματικῶν καὶ ἀνθυπασπιστῶν τῆς χωροφυλακῆς».

Ὁ κ. ***Μ. Κίρκος*** (Ὑπουργὸς τῆς Προνοίας) ὑποβάλλει νομοσχέδιον «περὶ οἰκοδομικῶν συνεταιρισμῶν ἀστῶν προσφύγων».

Οἱ κ. ***Α. Μιχαλακόπουλος*** (Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν) καὶ ***Γ. Καφαντάρης*** (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν) ὑποβάλλουσι σχέδιον νόμου «περὶ κυρώσεως τῆς μετὰ τῆς Ἀγγλικῆς Κυβερνήσεως συμφωνίας περὶ διακανονισμοῦ τοῦ πολεμικοῦ χρέους τῆς Ἑλλάδος πρὸς τὴν Μ. Βρεταννίαν».

Πρὸ τῆς ἡμερησίας διατάξεως τὸν λόγον λαμβάνει ὁ κ. ***Ι. Σιακῆ*** ὅστις λέγει ὅτι εἰς τὰς ἀπογευματινὰς ἐφημερίδας χθὲς ἐδημοσιεύθη ἐμπιστευτικὴ ἔκθεσις τοῦ ἀστυνόμου Τζαμαλούκα σχετικῶς πρὸς τὴν ἀντεθνικὴν δρᾶσιν τῶν ἐν Ἑλλάδι ξένων. Ἀλλ' ἐν τῇ ἐκθέσει του ταύτῃ ὁ κ. Τζαμαλούκας καθάπτεται καὶ τοῦ ἐν Θεσσαλονίκῃ Ἰσραηλιτικοῦ στοιχείου περὶ τοῦ ὁποίου, λέγει οὗτος ὅτι δὲν συναισθάνεται οὔτε ἀναγνωρίζει τὰς ἀπέναντι τοῦ Κράτους ὑποχρεώσεις του. Διαμαρτύρεται ἐντόνως κατὰ τῶν γραφέντων, τονίζων ὅτι οἱ Ἰσραηλῖται γνωρίζουν κάλλιον παντὸς ἄλλου τὰς ὑποχρεώσεις των. Καὶ εἰς αὐτὰ τὰ πλέον ἀπολίτιστα κράτη τοιαῦτα πράγματα δὲν θὰ ἦσαν ἀνεκτά, παρακαλεῖ δὲ τὴν Κυβέρνησιν νὰ δηλώσῃ τὴν γνώμην της ἐπ' αὐτῶν.

Α. Παπαναστασίου (Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας). Τὰ λεχθέντα ὑπὸ τοῦ ἀξιοτίμου βουλευτοῦ ὑπὲρ τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ στοιχείου εὑρίσκουν ἀπολύτως συμφώνους τὴν Κυβέρνησιν καὶ ὁλόκληρον τὸν Ἑλληνικὸν λαόν, διακρινόμενον διὰ τὴν ἀνεξιθρησκείαν του. Ἐκτὸς τῶν ἀρχῶν ἰσοπολιτείας καὶ ἀνεξιθρησκείας τὰς ὁποίας ἐννοοῦμεν νὰ ἐφαρμόζωμεν πιστῶς ἐδῶ εἰς τὴν Ἑλλάδα, οὐδεὶς ποτὲ ἠμφισβήτησεν ἢ θὰ ἀμφισβητήσῃ τὴν ἀφοσίωσιν τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ στοιχείου πρὸς τὸ Ἑλληνικὸν Κράτος, ὅπερ οὐδεμίαν μειονεκτικὴν θέσιν ἔχει ἐν αὐτῷ, διακρίνεται δὲ ἐπὶ φιλοπονίᾳ, προοδευτικότητι καὶ φιλοπατρίᾳ καὶ ἀπολαύει καὶ περιβάλλεται δικαίως παρ' ὅλου τοῦ χριστιανικοῦ στοιχείου ἀπὸ ἀγάπην καὶ συμπάθειαν. Ἐὰν συνέπεσεν εἷς ἀστυνομικὸς ὑπάλληλος νὰ συντάξῃ μίαν ἔκθεσιν δυσμενῆ κατὰ τοῦ στοιχείου τούτου, ὁ ὑπάλληλος οὗτος δὲν διέπραξε πρᾶξιν ἀξιόποινον καὶ δὲν εἶναι διὰ τοῦτο τιμωρητέος, ἐφόσον ὡς ὑπάλληλος εἶχε ὑποχρέωσιν νὰ ἐκθέσῃ τὰς σκέψεις του ἔστω καὶ σφαλερὰς εἰς τὴν προϊσταμένην διοίκησίν του. Τιμωρητέος θὰ εἶνε μόνον ἐάν, ὅλως ἀσυνέτως καὶ ἀντικανονικῶς καὶ πρὸς ἀνησυχίαν τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ στοιχείου, ἔδωκε πρὸς δημοσίευσιν τὴν ἔκθεσιν, ἣν συνέταξε. Καὶ ἐπὶ τοῦ ἀξιομέπτου τούτου σημείου ἐφόσον συντρέχει θὰ ζητηθοῦν ὀδαίως εὐθῦναι. Ἐπίσης εἶναι τιμωρητέος ἐὰν συμπεριεφέρθη τυχὸν μὲ τὰς ἀντιλήψεις του τὰς ὁποίας δὲν συμμερίζεται ὁ Ἑλληνικὸς λαός.

Ὁ κ. ***Δ.Μεσατζῆς*** εὐχαριστεῖ τὸν κ. Ὑπουργὸν διὰ τὰς γενομένας δηλώσεις του, τονίζει ὅμως ὅτι ὁ ἐν λόγῳ ἀστυνομικὸς ὑπάλληλος δὲν δύναται νὰ παραμείνῃ ἐπὶ πλέον εἰς Θεσσαλονίκην.

Ὁ κ. ***Π. Τσαλδάρης*** (Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν) λέγει ὅτι δὲν ἦτο παρὼν νὰ ἀκούσῃ τὰς διαμαρτυρίας τῶν ἀντιπροσώπων Θεσσαλονίκης, γνωρίζει ὅμως ταύτας ἐξ ἰδιαιτέρων πρὸς αὐτὸν ἀνακοινώσεων. Εἶναι βεβαίως δυσάρεστον ὅτι ἐδημοσιεύθη μυστικὸν ἔγγραφον· δὲν γνωρίζει πῶς ἐδημοσιεύθη τοῦτο, διέταξεν ὅμως ἀνακρίσεις καὶ θὰ τιμωρηθῇ ὁ ὑπαίτιος. Ὅσον ἀφορᾷ τὸ περιεχόμενον τοῦ ἐγγράφου, τονίζει ὅτι τοῦτο δὲν δύναται νὰ θίξῃ ἐκείνους περὶ ὧν ἀναφέρεται, διότι τὸ περιεχόμενον τῶν ἐγγράφων στηρίζεται πάντοτε εἰς ἀντιλήψεις τῶν ὑπαλλήλων, αἱ ὁποῖοι δύνανται νὰ εἶναι ὀρθαί, ἀλλὰ δύνανται καὶ νὰ μὴ εἶναι. Οὐδαμῶς δὲ δύνανται νὰ θιχθοῦν οἱ Ἰσραηλῖται Θεσσαλονίκης, οἱ ὁποῖοι εἶναι Ἕλληνες ὅπως καὶ οἱ λοιποὶ Ἕλληνες διακρίνονται δὲ διὰ τὴν φιλεργίαν καὶ τὴν νομιμοφροσύνην των. Ἡ ἔκθεσις αὕτη εἶναι ἄλλωστε παλαιά.

Ὁ κ. ***Χ. Βοζίκης*** ζητεῖ τὸν λόγον.

Ὁ κ. ***Πρόεδρος*** λέγει ὅτι δὲν δύναται νὰ ἐπιτρέψῃ περαιτέρω συζήτησιν.

Ὁ κ. ***Χ. Βοζίκης*** παρακαλεῖ νὰ σημειωθῇ εἰς τὰ πρακτικὰ ὅτι ἐζήτησε τὸν λόγον ἀλλὰ δὲν τοῦ ἐδόθη, συμφώνως πρὸς τὸν κανονισμόν.

Πρόεδρος. Ἀντιλαμβάνομαι ὅτι ζητεῖτε τὸν λόγον ὡς ἐκπρόσωπος μεγαλειτέρας ὁμάδος. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἔχετε τὸν λόγον.

Ὁ κ. **Χ. Βοζίκης** λέγει ὅτι οὐδεμία διάκρισις ὑπῆρξε ποτὲ ἐν τῷ Ἑλληνικῷ Κράτει μεταξὺ Χριστιανῶν καὶ Ἰσραηλιτῶν. Οὐχὶ μόνον ἐν Θεσσαλονίκῃ, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν λοιπὴν Ἑλλάδα εἶναι τόση ἡ κρατοῦσα σύμπνοια μεταξὺ τῶν δύο στοιχείων Χριστιανικοῦ καὶ Ἰσραηλιτικοῦ ὥστε νὰ μὴ δύναταί τις διακρίνῃ οὐδεμίαν διαφοράν. Ἐπανειλημμένως, λέγει, διῴκησα περιφερείας ἐν αἷς κατώκουν Ἰσραηλῖται, εἶμαι δὲ ὑποχρεωμένος νὰ τονίσω ὅτι τὸ Ἰσραηλιτικὸν στοιχεῖον εἶναι νομιμοφρονέστατον.

Ὁ κ. **Γ. Ἀλεξανδρόπουλος** ὡς διοικητής, λέγει, διοικήσας ἄλλοτε τὴν Μακεδονίαν ὀφείλω νὰ ὁμολογήσω ὅτι οἱ Ἰσραηλῖται συμπεριεφέρθησαν ὡς πραγματικοὶ Ἕλληνες καὶ συνεισέφερον καὶ σπουδαῖα ποσὰ ὑπὲρ τῶν πολεμικῶν ἐθνικῶν ἀγώνων.

Ὁ κ. **Θ. Τουρκοβασίλης** διαμαρτύρεται κατὰ πράξεως τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν, ἀντικαταστήσαντος παρανόμως, τὸν Πρόεδρον τῶν ἐκδικαστικῶν ἐπιτροπῶν ἐπὶ τῆς κατατάξεως τῶν ἐπιτηδευματιῶν Τριπόλεως διὰ τοῦ οἰκονομικοῦ Ἐπιθεωρητοῦ Ἀρκαδίας.

Α. Παπαναστασίου (Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας) συνιστᾷ ὅπως ἐπέλθῃ συννενόησις τοῦ κ. Βουλευτοῦ μὲ τὸν κ. Ὑπουργὸν τῶν Οἰκονομικῶν ἀπ' εὐθείας.

Θ. Τουρκοβασίλης. Τὸ ζήτημα, λέγει, εἶνε ἐπεῖγον καὶ ὁ κ. Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας πρέπει νὰ μὲ ἐνισχύσῃ εἰς τὴν διαμαρτυρίαν, ἥτις παρακαλῶ νὰ διαβιβασθῇ ἀμέσως εἰς τὸν κ. Ὑπουργὸν τῶν Οἰκονομικῶν, ὃν δὲν κατώρθωσα νὰ συναντήσω μεθ' ὅλας τὰς προσπαθείας μου. Πρόεδρας, συνεχίζει, τῆς ἐπιτροπῆς ὀφείλει νὰ μείνῃ ἐκεῖνος, ὅστις διωρίσθη σύμφωνα μὲ τὸν νόμον καὶ ὅστις παρέχει πᾶσαν ἐγγύησιν καὶ διὰ τὸ Δημόσιον καὶ διὰ τοὺς ἐπαγγελματίας, καὶ τοιοῦτος εἶνε ὁ Πρόεδρος τῶν Πρωτοδικῶν, διότι δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ εἶνε Πρόεδρος Δικαστηρίου, τὸ ὁποῖον θὰ ἐκδικάσῃ παράπονα φορολογουμένων πολιτῶν, ἐκεῖνος, τοῦ ὁποίου ἡ ὑπηρεσία ἐνήργησε τὴν ἀμφισβητουμένην κατάταξιν.

Ὁ κ. **Α. Κόρακας** τονίζει ὅτι πρέπει νὰ ληφθοῦν ἕκτακτα μέτρα πρὸς δίωξιν τῶν ἀκρίδων, αἱ ὁποῖαι ἀπειλοῦν νὰ καταστρέψουν ὅλην τὴν ἐσοδείαν.

Α. Παπαναστασίου (Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας) λέγει ὅτι ἡ σύστασις τοῦ κ. Συναδέλφου εἶνε ἀπολύτως δικαιολογημένη, διότι ἐνῷ ἡ ἐσοδεία προμηνύεται ἀρίστη ἀπειλεῖται νὰ καταστραφῇ ἐκ τῶν ἀκρίδων. Ἀναφέρει πάντα τὰ ὑπὸ τῆς ὑπηρεσίας τοῦ Ὑπουργείου τῆς Γεωργίας ληφθέντα μέτρα, τονίζων ὅτι ὡς Ὑπουργὸς θὰ πράξῃ πᾶν τὸ δυνατὸν καὶ πᾶν ὅτι ἐπιβάλλεται, ὀφείλουν ὅμως νὰ γνωρίζουν πάντες ὅτι προκειμένου περὶ τῶν ἀκρίδων πρέπει ἐγκαίρως ν' ἀποτρέπωνται ἵνα λαμβάνωνται τὰ ἐνδεικνυόμενα μέτρα, διότι τὴν τελευταίαν στιγμὴν καθίσταται δυσχερέστατον νὰ καταπολεμηθῇ ἡ ἀκρίς.

Θ. Τουρκοβασίλης διακόπτων λέγει ὅτι ὁ Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας ἔλαβε μέτρα δι' ὅλην τὴν Ἑλλάδα πλὴν τῆς Ἀρκαδίας, ἀπὸ τὴν ὁποίαν λαμβάνω, λέγει, σωρείαν τηλεγραφημάτων ὅτι πνίγεται ἀπὸ τὴν ἀκρίδα. Ἐρωτῶ ὡς ἐκ τούτου τὴν προσοχὴν τοῦ κ. Ὑπουργοῦ, ἔχοντος διπλῆν τὴν ὑποχρέωσιν καὶ ὡς πολιτευομένου Ἀρκαδίας καὶ ὡς Ὑπουργοῦ.

Α. Παπαναστασίου (Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας). Δι' ὅλας ἀνεξαιρέτως τὰς περιφερείας θὰ κάμωμεν ὅτι μπορέσωμεν. Ἐὰν ἐσημειώθη ἀβελτηρία τις εἰς κανὲν μέρος τὴν εὐθύνην τὴν ἔχουν αἱ διοικητικαὶ ἀρχαί.

Π. Τσαλδάρης (Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν). Χθές, λέγει, ἐν ἀπουσίᾳ μου ἐψηφίσθη ὁ νόμος περὶ ἀγροφυλακῆς τῆς Κρήτης, ὅστις εἶχεν ἀνάγκην τροποποιήσεών τινων, αἵτινες θὰ ἐλάμβανον χώραν κατὰ τὴν δευτέραν συζήτησιν ἥτις ὤφειλε νὰ γίνῃ παρουσίᾳ μου. Αἱ παρατηρήσεις μου αὗται παρακαλῶ νὰ σημειωθοῦν εἰς τὰ πρακτικὰ καὶ συνεπείᾳ τούτου δηλῶ ὅτι τὸ νομοσχέδιον ὅπως ἐψηφίσθη δὲν θεωρῶ ὡς προερχόμενον ἐξ ἐμοῦ.

Εἰσέρχεται εἶτα ἡ Βουλὴ εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Διάταξιν τῆς Νομοθετικῆς ἐργασίας

Ὁ κ. **Πρόεδρος** ἀνακοινοῖ ὅτι ὑπὸ τῶν Βουλευτῶν κ. κ. Π. Τσιτσεκλῆ καὶ Ν. Καμπάνη ὑπεβλήθη τροπολογία ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 94, ἡ ὁποία συμβιβάζει τὰς ἀντιτιθεμένας ἀντιλήψεις εἰς τρόπον ὥστε νὰ ἀποφευχθῇ ἡ δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως ψηφοφορία.

Ὁ κ. **Π. Μερλόπουλος** λέγει ὅτι ἡ ὑποβολὴ τροπολογίας τὴν στιγμὴν ταύτην θέλει δημιουργήσει νέαν σηζήτησιν.

Ὁ κ. **Ν. Καμπάνης** λέγει ὅτι ἡ τροπολογία εἶνε κατακλεὶς τῶν γενομένων συζητήσεων, ἀναπτύσσει δὲ τὰ κατ' αὐτήν.

Ὁ κ. **Α. Παπαναστασίου** (Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας) λέγει ὅτι ἐν τῷ ἄρθρῳ 94 τοῦ ἰσχύοντος Συντάγματος ὑπῆρχον διατάξεις αἵτινες διεγράφησαν ὑπὸ τῆς Συνταγματικῆς Ἐπιτροπῆς καὶ τῶν ὁποίων τὴν διαγραφὴν θεωρεῖ ἐπιβλαβῆ, διότι ὁ Ἄρειος Πάγος δὲν δύναται νὰ ἔχῃ καμίαν γνῶσιν περὶ εἰρηνοδικῶν καὶ πταισματοδικῶν.

Ὁ κ. **Κ. Ἀγγελόπουλος** (Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης) δὲν συμφωνεῖ πρὸς τὸ λεχθὲν ὅτι τὸ Ἀνώτατον Συμβούλιον δὲν εἶνε εἰς θέσιν νὰ κρίνῃ περὶ τῶν εἰρηνοδικῶν, διότι ὑπάρχουν φάκελλοι τοὺς ὁποίους δύναται νὰ συμβουλευθῇ. Ἐπίσης φρονεῖ ὅτι ἀπὸ τὸ σχέδιον τῆς ἐπιτροπῆς πρέπει νὰ ἀπαλειφθοῦν οἱ διορισμοὶ καὶ αἱ τοποθετήσεις τῶν νεοδιοριζομένων.

Ὁ κ. **Π. Μερλόπουλος** λέγει ὅτι ἐν ἡ περιπτώσει γίνῃ ἀποδεκτὴ ἡ πρότασις τοῦ κ. Παπαναστασίου, θὰ ἔχωμεν δύο συμβούλια.

Ὁ κ. **Π. Τσαλδάρης** (Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν) ἐφιστᾷ τὴν προσοχὴν τῆς Βουλῆς ἐπὶ τοῦ σημείου τοῦ ἀφορῶντος τὴν ἀπόσπασιν εἰς τὸ Ἐξωτερικόν. Ἡ εἰς τὰ προξενικὰ δικαστήρια τοιαύτη πρέπει ἀρά γε νὰ γίνεται διὰ τοῦ Ἀνωτάτου Συμβουλίου ἢ ὅπως γίνεται καὶ σήμερον ὑπὸ τῶν Ὑπουργῶν Ἐξωτερικῶν καὶ Δικαιοσύνης; Διότι οἱ Δικασταὶ οὗτοι δὲν ἐκτελοῦσιν ἁπλῶς δικαστικὰ καθήκοντα τοποθετούμενοι εἰς τὰ προξενικὰ δικαστήρια. Νομίζει ὅτι λόγοι σκοπιμότητος ἐπιβάλλουν ὅπως αἱ ἀποσπάσεις αὗται ἐξακολουθήσουν γινόμεναι ὡς σήμερον.

Ὁ κ. **Κ. Ἀγγελόπουλος** (Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης) συμφωνεῖ πρὸς τὰ ὑπὸ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν λεχθέντα ὡς πρὸς τὰς ἀποσπάσεις ταύτας.

Ὁ κ. **Σ. Σωτηριάδης** διαφωνῶν τονίζει ὅτι ἐν τῷ παρελθόντι ἐγένοντο πλεῖσται καταχρήσεις σχετικῶς πρὸς τὸ ζήτημα τοῦτο, αἱ πληρωνόμεναι δὲ πρὸς τοὺς ἀποσπωμένους οὕτω δικαστὰς ἀμοιβαὶ εἶνε μεγάλαι διότι πληρώνονται εἰς λίρας.

Ὁ κ. **Κ. Ἀγγελόπουλος** (Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης) λέγει ὅτι οἱ ὑπάλληλοι οὗτοι πρέπει νὰ συνδυάζωσιν ὡρισμένα προσόντα, διὰ τοῦτο πρέπει νὰ ἔχῃ γνώμην καὶ ὁ Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν. Πρέπει νὰ συντρέχουν ἐκτὸς τῆς ἐπαγγελματικῆς ἱκανότητος καὶ πολλοὶ ἄλλοι λόγοι, διὰ τοὺς ὁποίους τὸ Ἀνώτατον Συμβούλιον δὲν θὰ εἶνε εἰς θέσιν νὰ κρίνῃ.

Ὁ κ. **Σ. Σωτηριάδης** ἐπιμένει ὅτι τὸ Ἀνώτατον Συμβούλιον δύναται ἄριστα νὰ ἐκτιμήσῃ ποῖοι συγκεντρώνουν τὰ προσόντα ταῦτα καὶ ποῖοι εἶνε πολύγλωσσοι.

Ὁ κ. **Θ. Παπαστρατῆς** ἐπανερχόμενος εἰς τὴν τροπολογίαν τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῆς Γεωργίας τονίζει ὅτι τὸ Ἀνώτατον Δικαστικὸν Συμβούλιον δὲν εἶνε ὀρθὸν νὰ κρίνῃ περὶ εἰρηνοδικῶν.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** ἀναγινώσκει τροπολογίαν τῶν κ. κ. Π. Τσιτσεκλῆ καὶ Ν. Καμπάνη.

Οἱ κ. κ. **Γ. Καντιάνης** καὶ **Ν. Βελέντζας** ὑποστηρίζουν ὅτι πρέπει νὰ τεθῇ εἰς ψηφοφορίαν τὸ ἄρθρον ὡς διετυπώθη ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς.

Ὁ κ. **Π. Τσιτσεκλῆς** παρέχει ἐξηγήσεις ἐπὶ τῆς τροπολογίας του.

Ὁ κ. **Κ. Καλκάνης** λέγει ὅτι εἰς τὴν τροπολογίαν τοῦ κ. Τσιτσεκλῆ πρέπει νὰ προστεθῇ καὶ ἡ φράσις «ἐκτὸς τῶν γραμματέων».

Ὁ κ. **Ν. Βελέντζας** συμφωνῶν προτείνει τὴν προσθήκην καὶ τῶν γραμματέων.

Ὁ κ. **Κ. Ἀγγελόπουλος** (Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης) παρακαλεῖ ὅπως καὶ οἱ γραμματεῖς περιλαμβάνωνται εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ Ἀνωτάτου Συμβουλίου, καὶ συνεπῶς ζητεῖ ὅπως μὴ γίνῃ δεκτὴ ἡ προσθήκη περὶ τῶν γραμματέων.

Ὁ κ. **Τ. Ἀναστασίου** λέγει ὅτι ὀρθότατα ὑποστηρίζει ὁ κ. Ὑπουργὸς ὅτι πρέπει νὰ ὑπάγωνται εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ Ἀνωτάτου Συμβουλίου καὶ οἱ γραμματεῖς, διότι δὲν εἶνε πρέπον, καθ' ἃς στιγμὴν κατοχυρώνομεν συνταγματικῶς τοὺς ἀνωτέρω δικαστικούς, νὰ ἀφίνωμεν ἀφρουρήτους καὶ εἰς τὴν διάθεσιν τῆς πολιτικῆς τοὺς ἀδυνάτους, ὡς εἶνε οἱ γραμματεῖς.

Ἡ Βουλὴ ἐρωτηθεῖσα ὑπὸ τοῦ κ. Προέδρου, δέχεται δι' ἀναστάσεως ὅπως καὶ οἱ γραμματεῖς ὑπάγωνται εἰς τὸ Ἀνώτατον Συμβούλιον.

Γίνεται μετὰ τοῦτο δι' ἀναστάσεως δεκτὴ ὡς πρώτη καὶ δευτέρα παράγραφος τοῦ ἄρθρου 94 ἡ τροπολογία τῶν κ. κ. Π. Τσιτσεκλῆ καὶ Ν. Καμπάνη.

Ἐπίσης γίνεται δεκτὴ ὡς τρίτη παράγραφος ἡ τελευταία παράγραφος τοῦ ἄρθρου 93 τοῦ ἐν ἰσχύϊ συντάγματος.

Γίνεται εἶτα δι' ἀναστάσεως δακτὸν τὸ ἄρθρον 94 ὡς ἐτροπολογήθη, ἔχον οὕτω:

Ἄρθρον 94.

Αἱ προαγωγαί, αἱ τοποθετήσεις, αἱ μεταθέσεις καὶ αἱ ἀποσπάσεις τῶν ἀπολαυόντων ἰσοβιότητος ἢ μονιμότητος δικαστικῶν ὑπαλλήλων ἐγγένει, ἐξαιρουμένων τῶν εἰς τὸ Ἐξωτερικὸν ἀποστελλομένων δικαστικῶν ὑπαλλήλων δι' εἰδικὰς ὑπηρεσίας τοποθετουμένων εἰς ἀνεγνωρισμένας θέσεις, ἐκτὸς τῶν ὑπογραμματέων, τῶν συμβολαιογράφων καὶ τῶν φυλάκων ὑποθηκῶν καὶ μεταγραφῶν, ἐνεργοῦνται διὰ διατάγματος μετὰ σύμφωνον, εἰδικῶς δὲ καὶ ἐμπεριστατωμένως ἠτιολογημένην γνώμην Ἀνωτάτου Δικαστικοῦ Συμβουλίου, ἀποτελουμένου ἐκ μελῶν τοῦ Ἀρείου Πάγου, ὡς νόμος ὁρίζει. Τὰς ἐπὶ τῶν ἀνωτέρω γνωμοδοτήσεις τοῦ Ἀνωτάτου δικαστικοῦ Συμβουλίου δύναται ὁ Ὑπουργὸς νὰ παραπέμψῃ εἰς τὴν ὁλομέλειαν τοῦ Ἀρείου Πάγου συντιθεμένην ἐξ ἁπάντων τῶν μελῶν αὐτοῦ, πλὴν τῶν νομίμως κωλυομένων καὶ ἧς ἡ ἀπόφασις εἶναι ὑποχρεωτική.

Ἡ προαγωγὴ εἰς τὰς θέσεις Προέδρου, Ἀντιπροέδρου καὶ εἰσαγγελέως τοῦ Ἀρείου Πάγου δὲν ὑπάγεται εἰς τὰς διατάξεις ταύτας, ἐνεργουμένη διὰ διατάγματος μετ' ἀπόφασιν τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου.

Μετὰ τρία ἔτη ἀπὸ τῆς ἰσχύος τοῦ Συντάγματος δύνανται αἱ ἐντὸς τῆς περιφερείας ἑκάστου Ἐφετείου μεταθέσεις τῶν εἰρηνοδικῶν, πταισματοδικῶν, καὶ τῶν γραμματέων τῶν Εἰρηνοδικείων καὶ Πταισματοδικείων νὰ ὑπαχθοῦν διὰ νόμου εἰς τὴν ὁλομέλειαν τῶν Ἐφετῶν ἐν Συμβουλίῳ, διατηρουμένης τῆς δικαιοδοσίας τοῦ παρὰ τῷ Ἀρείῳ Πάγῳ Δικαστικοῦ Συμβουλίου διὰ μεταθέσεις ἀπὸ τῆς περιφερείας ἑνὸς Ἐφετείου εἰς τὴν περιφέρειαν ἄλλου.

Ὁ κ. **Σ. Σωτηριάδης** προκαλεῖ τὴν προσοχὴν τῆς Βουλῆς ἐπὶ τῆς πρώτης παραγράφου τοῦ ἄρθρου 98 ὡς διετυπώθη ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς καθ' ἣν τὰ διὰ τοῦ τύπου ἀδικήματα κατὰ τῶν δικαστικῶν λειτουργῶν, τὰ ἀφορῶντα τὸν ἰδιωτικὸν βίον δικάζονται πάντοτε κατ' ἐξαίρεσιν ὑπὸ τῶν ὁρκωτῶν δικαστηρίων. Τὴν διάταξιν λέγει ὑπηγόρευσεν ἡ δυσπιστία πρὸς τοὺς τακτικοὺς δικαστὰς λόγῳ τῆς παρατηρηθείσης ἐνίοτε ἀλληλεγγύης μεταξὺ τῶν δικαστῶν. Ἀλλὰ δὲν πρέπει νὰ λησμονῆται ὅτι οἱ δικασταὶ διαχειριζόμενοι μεγίστην ἐξουσίαν, οἵα εἶναι ἡ δικαστική, προκαλοῦν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον πλείστας ἐχθρότητας, δημιουργοῦν μίσην τοιαύτα ὥστε νὰ ὑπάρξουν ἄπειροι περιπτώσεις, καθ' ἃς οἱ βλαπτόμενοι ἐκ τῆς ἀσκήσεως τῶν καθηκόντων τοῦ δικαστοῦ δὲν θὰ διστάσουν νὰ εἰσέλθουν εἰς τὸ οἰκογενειακὸν ἄσυλον αὐτοῦ καὶ νὰ θίξουν ὅτι τιμαλφὲς καὶ τίμιον ἔχει οὗτος, ἀναγόμενον εἰς τὸν ἰδιωτικὸν αὐτοῦ βίον, ἐν τῇ πεποιθήσει ὅτι οἱ λαϊκοὶ δικασταὶ οἵτινες λελεηθότως εἶναι δυσμενῶς διατεθειμένοι κατὰ τῶν δικαστῶν λόγῳ τῆς μεγάλης αὐτῶν ἐξουσίας, θὰ ἀπαλλάξουν αὐτούς, οὕτω θὰ ἀποθῇ οὐ μόνον δυσχερές, ἀλλὰ αὐτόχρημα ἀνέφικτος ἡ ἄσκησις τοῦ δικαστικοῦ καθήκοντος εἰς τὸν δικαστήν, ὅστις ἔχων ὑπ' ὄψει του τὰς διὰ τοῦ τύπου ἐπιθέσεις, θὰ δειλιᾷ νὰ κρίνῃ προσηκόντως τοὺς αὐθάδεις καὶ τοὺς τολμηροὺς. Διὰ τὸν λόγον τοῦτον προτείνει εἰς τὴν Βουλὴν ν' ἀπαλειφθῇ ἡ καθιερουμένη διὰ τοὺς δικαστὰς ἐξαίρεσις.

Ὁ κ. **Κ. Ἀγγελόπουλος** (Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης) δηλοῖ ὅτι εἶναι σύμφωνος μὲ τὸν κ. Σωτηριάδην καὶ δέχεται ν' ἀπαλειφθῇ ἡ διάταξις αὕτη.

Ὁ κ. **Σ. Σωτηριάδης** συνεχίζων ζητεῖ νὰ διαγραφῇ καὶ ἡ 2 παράγραφος, ἐν τῇ ὁποίᾳ ὁρίζεται ὅτι διὰ Νόμου δύνανται νὰ ὑπαχθῶσιν κακουργήματα εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν Ἐφετῶν. Κατακρίνει τὴν διάταξιν ταύτην λέγων ὅτι εἶναι πάντοτε κατὰ τῆς ἱδρύσεως τῶν δικαστηρίων. Πλέκει εἶτα τὸ ἐγκώμιον τῆς λαϊκῆς δικαιοσύνης, λέγων ὅτι αὕτη λειτουργεῖ ἀπὸ ἐτῶν κατὰ τρόπον προκαλοῦντα τὴν γενικὴν ἐπιδοκιμασίαν. Ἑπομένως δὲν εὑρίσκει τὸν λόγον δι' ὃν θὰ ζητηθῶσιν ἀσφαλέστεραι ἐγγυήσεις διὰ τὴν καλὴν λειτουργίαν τῆς δικαιοσύνης εἰς ἄλλο δικαστήριον ἀπὸ τὰ ὁρκωτά.

Ὁ κ. **Ε. Φωτάκης** φρονεῖ ἐπίσης ὅτι εἶναι ἄδικος ἡ διάταξις καθ' ἣν τὰ ἀδικήματα τὰ διαπραττόμενα κατὰ τῶν δικαστῶν, ἀναγόμενα δὲ εἰς τὸν ἰδιωτικὸν αὐτῶν βίον, ὑπάγονται εἰς τὰ ὁρκωτὰ δικαστήρια.

Ὁ κ. **Κ. Ἀγγελόπουλος** λέγει ὅτι συνεφώνησε καὶ προηγουμένως νὰ διαγραφῇ ἡ διάταξις αὕτη.

Ὁ κ. **Ε. Φωτάκης** συνεχίζων λέγει ὅτι ἦτο ὀρθὴ ἡ διάταξις τοῦ προσωρινῶς ἰσχύοντος Συντάγματος, καθ' ἣν δικάζονται ὑπὸ τῶν ἐνόρκων τὰ ὑπὸ τῶν Στρατιωτικῶν κλπ. διαπραττόμενα ἀδικήματα ἐν τῇ ἐνασκήσει τῶν καθηκόντων των καὶ φρονεῖ ὅτι οἱ νεωτερισμοὶ τοὺς ὁποίους ἔκαμεν ἡ Ἐπιτροπὴ εἶναι ἐπικίνδυνοι. Μάλιστα δὲ θεωρεῖ ἀπολύτως ἐπικίνδυνον τὴν διάταξιν καθ' ἣν δὲν δύνανται νὰ ὑπαχθῶσιν εἰς τὰ Στρατοδικεῖα καὶ Ναυτοδικεῖα τὰ διαπραττόμενα ὑπὸ τῶν στρατιωτικῶν ἀδικήματα, τὰ ἀναγραφόμενα ἐν τῷ ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς διατυπωθέντι ἄρθρῳ.

Ὁ κ. **Α. Παπαναστασίου** (Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας) παρέχει σχετικὰς ἐξηγήσεις περὶ τῆς διατάξεως τῆς ἀναγραφομένης ἐν τῷ ὑπὸ προσωρινὴν ἰσχὺν Συντάγματι.

Ὁ κ. **Ε. Φωτάκης** συνεχίζων λέγει ὅτι δὲν εἶνε καθωρισμένα σαφῶς τὰ στρατιωτικὰ ἀδικήματα, ἡ δὲ δυσπιστία ἡ ἐνδεικνυομένη εἰς τὰ στρατοδικεῖα διὰ τῆς διατάξεως αὐτῆς θὰ προξενήσῃ κακὴν ἐντύπωσιν. Θὰ βλέπωμεν δὲ ἀνωτέρους ἀξιωματικοὺς νὰ συνδικάζωνται μετὰ κοινῶν ἐγκληματιῶν. Φρονεῖ συνεπῶς ὅτι τὰ Στρατοδικεῖα εἶνε ἁρμόδια νὰ δικάζουν τὰ ὡς ἄνω ἀδικήματα. Εἶναι δὲ πλάνη νὰ νομισθῇ ὅτι τὰ Στρατοδικεῖα θὰ δικάζουν μετ' ἐπιεικείας τοὺς στρατιωτικοὺς λόγῳ συναδελφικῆς ἀλληλεγγύης.

Ὁ κ. **Κ. Ἀγγελόπουλος** (Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης) λέγει ὅτι ὁ Νόμος θὰ κανονίσῃ τὴν ἁρμοδιότητα τῶν τακτικῶν δικαστηρίων, ἅτινα θὰ δικάζουσι τὰ ἀδικήματα ταῦτα, ἂν θὰ εἶνε τὰ Ἐφετεῖα ἢ τὰ Πλημμελειοδικεῖα. Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ ψηφισθῇ εἶνε νὰ μὴ ὑπάγωνται εἰς τὰ Στρατοδικεῖα τὰ ἐν τῇ διατάξει τοῦ ἄρθρου ἀναγραφόμενα ἀδικήματα, διαπραττόμενα ὑπὸ τῶν στρατιωτικῶν.

Ὁ κ. **Ε. Φωτάκης** λέγει ὅτι θὰ ἠδύνατο ν' ἀναγραφῇ ἐν τῷ Συντάγματι ὅτι τὰ ἀδικήματα ταῦτα θὰ διέπονται ὑπὸ εἰδικῶν Νόμων, ἵνα μὴ δημιουργήσωμεν Συνταγματικὸν κώλυμα.

Ὁ κ. **Κ. Ἀγγελόπουλος** (Ὑπουργὸς Δικαιοσύνης). Παρατηρεῖ ὅτι ἐφ' ὅσον εἰς τὸ Πανελλήνιον ὡριμάζει ἡ ἰδέα νὰ περιορισθοῦν τὰ στρατοδικεῖα εἰς τὴν ἐκδίκασιν τῶν καθαρῶς στρατιωτικῶν ἀδικημάτων δὲν θὰ ἦτο σκόπιμον τὰ ἐν τῷ ἄρθρῳ ἀναγραφόμενα ἀδικήματα νὰ ὑπαχθῶσιν εἰς τὰ στρατοδικεῖα. Περὶ αὐτοῦ δὲ πρέπει νὰ ἐξασφαλισθῶμεν συνταγματικῶς.

Ὁ κ. **Ν. Βελέντζας** λέγει ὅτι οἱ στρατιωτικοὶ δικασταὶ ὑφίστανται ἐπιρροάς, ἀναφέρει δὲ καὶ σχετικὸν παράδειγμα στρατοδικείου· δι' αὐτὸ φρονεῖ ὅτι εἰς τὰ στρατοδικεῖα πρέπει νὰ δικάζωνται τὰ καθαρῶς στρατιωτικὰ ἀδικήματα.

Ὁ κ. **Κ. Καλκάνης** λέγει ὅτι πρέπει νὰ προστατεύσωμεν τὰ δικαιώματα τοῦ πολίτου συνταγματικῶς.

Ὁ κ. **Θ. Χαβίνης** παρατηρεῖ ὅτι ἐφ' ὅσον καὶ οἱ δικασταὶ καὶ οἱ δικηγόροι ἔχουσιν εἰδικὴν δοσιδικίαν τοιαύτην πρέπει νὰ ἔχωσιν καὶ οἱ ἀξιωματικοί.

Ὁ κ. **Ι. Καλογερᾶς** λέγει ὅτι ἡ ψήφισις τοῦ ἄρθρου αὐτοῦ ὡς εἶναι διατυπωμένον θὰ σημάνῃ διάλυσιν τοῦ Στρατοῦ.

Ὁ κ. **Ε. Φωτάκης** καταλήγων λέγει ὅτι εἰς κανὲν δημοκρατικὸν πολίτευμα δὲν ἐστερήθησαν οἱ ἀξιωματικοὶ τοῦ φυσικοῦ αὐτῶν δικαστικοῦ, ἡ δὲ ψήφισις τοῦ ἄρθρου ὡς ἔχει ἀποτελεῖ ἄνευ λόγου κατάργησιν τῶν Στρατοδικείων, ὑποβάλλει δὲ καὶ σχετικὴν τροπολογίαν καθ' ἣν «τὰ περὶ Στρατοδικείων καὶ Ναυτοδικείων κανονίζονται δι' εἰδικῶν νόμων, δι' ὧν δὲν δύνανται νὰ ὑπαχθῶσιν ἰδιῶται εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν Στρατοδικείων καὶ Ναυτοδικείων. Κατὰ τὴν ἐκδίκασιν ἀδικημάτων στρεφομένων κατὰ τῆς ζωῆς, περιουσίας καὶ ὑγείας ἰδιωτῶν τὰ Στρατοδικεῖα καὶ Ναυτοδικεῖα συντίθενται κατὰ πλειοψηφίαν ἐκ στρατιωτικῶν δικαστικῶν Συμβούλων.»

Ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου λύεται, συναινέσει τῆς Βουλῆς, ἡ συνεδρίασις ὥρᾳ 9 μ. μ. διὰ τὴν αὔριον ὥραν 5. μ. μ

Ὁ Πρόεδρος
Θ. ΣΟΦΟΥΛΗΣ

Οἱ Γραμματεῖς
Μ. Λαΐλιος
Θ. Τσιριμῶκος

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΟΓ'

Τῆς 13 Μαΐου 1927

Ὥρᾳ 6 μ. μ. ὁ κ. **Πρόεδρος** ἀνελθὼν ἐπὶ τῆς ἕδρας κηρύσσει τὴν ἔναρξιν τῆς συνεδριάσεως καὶ διατάσσει ν' ἀνοιχθῶσι τὰ θεωρεῖα.

Ἀναγινώσκονται τὰ πρακτικὰ τῆς χθεσινῆς συνεδριάσεως.

Ὁ κ. **Κ. Ἀγγελόπουλος** (Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης) παρατηρεῖ ὅτι εἰς τὸ ἄρθρον 94, ἐν ἀρχῇ τοῦ 6ου στίχου παρελείφθη ἡ λέξις «ἢ» μετὰ τὰς λέξεις δὲ «ἀνεγνωρισμένας» παρελείφθη ἡ φράσις «ἐν τῷ ἐξωτερικῷ» καὶ πρέπει νὰ προστεθῇ.

Πολλοὶ βουλευταί. Μάλιστα, μάλιστα.

Ὁ κ. **Γ. Καντιάνης** παρατηρεῖ ὡσαύτως ὅτι ἡ παράγραφος τοῦ ἄρθρου δὲν ἔχει καλῶς ὑπὸ γραμματικὴν ἔποψιν διατυπωθῇ. Ἐπίσης νομίζει ὅτι κακῶς συμπεριελήφθησαν «αἱ τοποθετήσεις» καὶ πρέπει νὰ ἐπανερωτηθῇ ἡ Βουλὴ περὶ τούτου.

Σ. Σωτηριάδης. Καὶ ἡ τροπολογία τοῦ κ. Τσιτσεκλῆ δὲν περιελάμβανε τὰς τοποθετήσεις.

Κ. Ἀγγελόπουλος. (Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης). Ὀρθὸν εἶναι νὰ ἀφαιρεθοῦν αἱ τοποθετήσεις.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** ἀναγινώσκει καὶ πάλιν τὴν τεθεῖσαν εἰς ψηφοφορίαν τροπολογίαν τοῦ κ. Τσιτσεκλῆ περιλαμβάνουσαν τὰς τοποθετήσεις.

Πολλοὶ βουλευταί. Ἔτσι εἶναι.

Ὁ κ. **Σ. Σωτηριάδης** παρατηρεῖ ὡσαύτως ὅτι κακῶς εἰς τὴν τελευταίαν παράγραφον τοῦ ἄρθρου 94 ἐγράφη ὅτι ἐψηφίσθη ἡ τριετὴς προθεσμία.

Πρόεδρος. Τοιαύτη εἶναι ἡ ἀπόφασις τῆς Βουλῆς ὡς ἐν τῷ πρακτικῷ φέρεται.

Διορθοῦται ὡσαύτως ἡ λέξις «ἀποστελλομένων» διὰ τῆς λέξεως «ἀποσπωμένων», καὶ γίνεται δεκτὸν τὸ ἄρθρον 94 μετὰ τῆς διορθώσεως ταύτης ἔχον οὕτω:

"Ἄρθρον 94.

Αἱ προαγωγαί, αἱ τοποθετήσεις, αἱ μεταθέσεις καὶ αἱ ἀποστάσεις τῶν ἀπολαυόντων ἰσοβιότητος ἢ μονιμότητος δικαστικῶν ὑπαλλήλων ἐν γένει, ἐξαιρουμένων τῶν εἰς τὸ Ἐξωτερικὸν ἀποσπωμένων δικαστικῶν Ὑπαλλήλων δι' εἰδικὰς ὑπηρεσίας ἢ τοποθετουμένων εἰς ἀνεγνωρισμένας ἐν τῷ ἐξωτερικῷ θέσεις, ἐκτὸς τῶν ὑπογραμματέων, τῶν συμβολαιογράφων καὶ τῶν φυλάκων ὑποθηκῶν καὶ μεταγραφῶν, ἐνεργοῦνται διὰ διατάγματος μετὰ σύμφωνον, εἰδικῶς δὲ καὶ ἐμπεριστατωμένης ἠτιολογημένην γνώμην Ἀνωτάτου Δικαστικοῦ Συμβουλίου, ἀποτελουμένου ἐκ μελῶν τοῦ Ἀρείου Πάγου, ὡς νόμος ὁρίζει. Τὰς ἐπὶ τῶν ἀνωτέρω γνωμοδοτήσεις τοῦ Ἀνωτάτου δικαστικοῦ Συμβουλίου δύναται ὁ Ὑπουργὸς νὰ παραπέμψῃ εἰς τὴν ὁλομέλειαν τοῦ Ἀρείου Πάγου συντιθεμένην ἐξ ἁπάντων τῶν μελῶν αὐτοῦ, πλὴν τῶν νομίμως κωλυομένων καὶ ἧς ἡ ἀπόφασις εἶναι ὑποχρεωτική.

Ἡ προαγωγὴ εἰς τὰς θέσεις Προέδρου, Ἀντιπροέδρου καὶ εἰσαγγελέως τοῦ Ἀρείου Πάγου δὲν ὑπάγεται εἰς τὰς διατάξεις ταύτας, ἐνεργουμένη διὰ διατάγματος μετ' ἀπόφασιν τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου.

Μετὰ τρία ἔτη ἀπὸ τῆς ἰσχύος τοῦ Συντάγματος δύνανται αἱ ἐντὸς τῆς περιφερείας ἑκάστου Ἐφετείου μεταθέσεις τῶν εἰρηνοδικῶν, πταισματοδικῶν, καὶ τῶν γραμματέων τῶν Εἰρηνοδικείων καὶ Πταισματοδικείων νὰ ὑπαχθοῦν διὰ νόμου εἰς τὴν ὁλομέλειαν τῶν Ἐφετῶν ἐν Συμβουλίῳ, διατηρουμένης τῆς δικαιοδοσίας τοῦ παρὰ τῷ Ἀρείῳ Πάγῳ Δικαστικοῦ

Συμβουλίου διὰ μεταθέσεις ἀπὸ τῆς περιφερείας ἑνὸς Ἐφετείου εἰς τὴν περιφέρειαν ἄλλου.

Μεθ' ὃ ἐπικυροῦνται τὰ πρακτικά.

Ἀνακοινοῦνται τὰ ἑξῆς:

Ὁ ἐπαγγελματικὸς κόσμος Κομοτινῆς διαμαρτύρεται κατὰ τῆς ἐπιβληθείσης νέας φορολογίας εἰς βάρος τῶν ἐργαζομένων τάξεων.

Οἱ πρόεδροι τῶν κοινοτήτων Πραβίου, Ἀντιφιλίππων καὶ Κηπείων παρακαλοῦν ὅπως ἐπισπευσθῇ ἡ ἐπισκευὴ τῶν κυριωτέρων ὁδῶν τῆς ἐπαρχίας των.

Διάφοροι Σύλλογοι Πηλίου παρακαλοῦν ὅπως διατηρηθῇ τὸ ὑπάρχον εἰδικὸν Ταμεῖον ὁδοποιΐας Πηλίου.

Ὁ σύνδεσμος προσκόπων Πειραιῶς διαμαρτύρεται κατὰ ἀπειλουμένης ἐκποιήσεως παρὰ τῆς Ἀεροπορικῆς Ἀμύνης τοῦ Γυμναστηρίου.

Σύλλογος Μισραλῆ κλπ. Ἰσραηλιτῶν Θεσσαλονίκης παρακαλεῖ ὅπως ὁρισθῇ οἰαδήποτε ἄλλη ἡμέρα ἐμποραγορᾶς Θεσσαλονίκης πλὴν τοῦ Σαββάτου.

Οἱ καπνεργάται Βαρυμπόμπης ὑποδεικνύουσι διάφορα μέτρα κατὰ τῆς ἀνεργίας καὶ παρακαλοῦσι νὰ ληφθῶσιν ὑπ' ὄψει διάφοροι ἀξιώσεις των.

Ὁ Πρόεδρος τῆς κοινότητος Χρυσουπόλεως διαμαρτύρεται διὰ τὴν κατάστασιν εἰς ἣν εὑρίσκεται ἡ συγκοινωνία της.

Ἡ ἕνωσις ἀναπήρων πολέμου Λέσβου παρακαλεῖ ὅπως τὰ εἰσπραχθέντα κατὰ τὸ πρῶτον ἑξάμηνον 1926 ἔσοδα ἐκ προσθέτου φορολογίας τοῦ καπνοῦ ὑπὲρ ταμείου θυμάτων πολέμου διατεθῶσι διὰ τὸ σανατόριον Πάρνηθος.

Οἱ κάτοικοι Πραβίου παρακαλοῦν ὅπως διαταχθῇ ἡ ἄμεσος ἐπισκευὴ τῶν κυριωτέρων ὁδῶν τῆς ἐπαρχίας των.

Ὁ βουλευτὴς κ. Ζάκ Βεντούρα καταγγέλλει τὸν ὑπασπιστὴν τοῦ Φρουραρχείου Βερροίας Μαλτέζον δι' αὐθαιρεσίας πραχθείσας εἰς βάρος πολιτῶν.

Τὸ Σωματεῖον ἀρτοποιῶν Πειραιῶς «Δήμητρα», παρακαλεῖ ὅπως μεταρρυθμισθῶσι διὰ διατάγματος ὡρισμέναι διατάξεις τοῦ Β. Δ. τοῦ 1912 «περὶ ἀρτοποιείων».

Οἱ κάτοικοι τῆς κωμοπόλεως Κιούπκιοϊ διαμαρτύρονται διὰ τὴν παράτασιν τῆς λύσεως τῆς διαφορᾶς Κιούπκιοϊ — Νέας Μπάφρας.

Ὁ κ. **Δ. Παπαναστασίου** (Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας) ὑποβάλλει τὰ ἑξῆς νομοσχέδια: 1) «περὶ τροποποιήσεως τοῦ νόμου τοῦ ἀφορῶντος τὴν λειτουργίαν τῶν ἐπιτροπῶν «Ζαππείου» καὶ «Ὀλυμπίων» καὶ Κληροδοτημάτων ὑπ' ἀριθ. 3379» καὶ 2) «περὶ ἄρσεως ἀπαγορεύσεως καὶ ἐφαρμογῆς τοῦ ἀγροτικοῦ νόμου ἐπὶ μοναστηριακῶν κτημάτων».

Ὁ κ. **Φ. Μοσχούλας** ὑποβάλλει πρότασιν νόμου «περὶ τῶν ὡς στατίμων κριθέντων ὑπαλλήλων τῶν Τ.Τ.Τ».

Αἱ ἁρμόδιαι κοινοβουλευτικαὶ ἐπιτροπαὶ ὑποβάλλουσι τὰς ἐκθέσεις αὐτῶν ἐπὶ τῶν κάτωθι νομοσχεδίων.

1) «περὶ ρυθμίσεως τῆς Διοικήσεως τοῦ ἐν Ἀθήναις Δημ. Νοσοκομείου «ἡ Ἐλπίς».

2) «περὶ κανονισμοῦ τῶν ὁδοιπορικῶν ἐξόδων κλπ. τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ Π. Ν. καὶ ἀρχικελευστῶν τῶν μεταβαινόντων δι' ὑπηρεσίαν ἐξ Ἀθηνῶν εἰς Πειραιᾶ ἢ Ναύσταθμον».

3) «περὶ τροποποιήσεως τοῦ νόμου 3093 καὶ τοῦ ἀπὸ 11 Σεπτεμβρίου 1925 Ν. Δ. περὶ προσόντων τῶν ὑποψηφίων φαροφυλάκων καὶ ἑτέρων συμπληρώσεων τῶν περὶ φάρων διατάξεων».

Οἱ κ. κ. **Δ. Πετρακάκος, Α. Ζάχος, Δ. Χατζῆσκος, Ι. Κίνιας, Μ. Δερλερές, Μ. Γούδας** κλπ. ὑποβάλλουσι τροπολογίαν ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου «περὶ καθορισμοῦ τῆς βουλευτικῆς ἀποζημιώσεως».

Ὁ κ. **Κ. Καλκάνης** ὑποβάλλει τροπολογίαν ἐπὶ τῆς 1ης παραγράφου τοῦ ἄρθρου 98 τοῦ Συντάγματος.

Ὁ κ. **Π. Μερλόπουλος** ὑποβάλλει τροπολογίας ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 98.

Εἰσέρχεται εἶτα ἡ Βουλὴ εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Διάταξιν
τῆς Νομοθετικῆς Ἐργασίας

Συνεχίζεται ἡ ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 98 τοῦ Συντάγματος συζήτησις.

Ὁ κ. **Α. Στρατηγόπουλος** ἀναπτύσσει τὰς γενομένας τροποποιήσεις ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς καὶ ἀντικρούει τὴν πρότασιν περὶ χορηγήσεως εἰς τὴν νομοθετικὴν ἐξουσίαν ἀδείας ὅπως ὑπαγάγῃ διάφορα ἀδικήματα εἰς τὰ κοινὰ δικαστήρια, αὕτη λέγει θὰ ἀγάγῃ τὴν νομοθετικὴν ἐξουσίαν εἰς τὸ νὰ ζητήσῃ αὕτη νὰ ὑπαγάγῃ πάντα τὰ ἀδικήματα εἰς τὰ κοινὰ δικαστήρια.

Κ. Ἀγγελόπουλος (Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης). Δὲν πιστεύω αἱ Βουλαὶ ἄνευ λόγου νὰ προβαίνουν εἰς τοιαύτην κατάχρησιν.

Ὁ κ. **Α. Στρατηγόπουλος** συνεχίζων λέγει ὅτι ὑπάρχουν ἀδικήματα, τὰ ὁποῖα ἡ λαϊκὴ δικαιοσύνη δὲν τὰ θεωρεῖ ἀδικήματα ἐνῷ ὁ ἐπαγγελματικὸς δικαστὴς τὰ θεωρεῖ. Μὴ διαφεύγει, λέγει ἡμᾶς ἡ σύγχρονος ἀντίληψις καθ' ἣν πολλὰ ἀδικήματα δικάζονται ἀπὸ μικτὰ δικαστήρια. Ἐὰν συνεπῶς νομίζωμεν ὅτι αἱ διατάξεις τοῦ ἄρθρου 98 διασφαλίζουν λαϊκὰ δικαιώματα δὲν πρέπει νὰ δεχθῶμεν τὴν γενομένην διασκευὴν περὶ ὑπαγωγῆς ἀδικημάτων εἰς τὰ κοινὰ δικαστήρια. Εἶνε ἐξ ἄλλου ἡ διάταξις ἐπικίνδυνος διότι καὶ πολιτικὰ ἀδικήματα δύνανται νὰ ὑπαχθοῦν.

Ὁ κ. **Κ. Ἀγγελόπουλος** (Ὑπουργὸς τῆς Δικαιονύνης) ὄχι, ὄχι.

Ὁ κ. **Α. Στρατηγόπουλος** συνεχίζων λέγει ὅτι οὕτω ἐδέχθη ἡ ἐπιτροπή. Προχωρῶν ἀναπτύσσει ὅτι θὰ ἠδύνατο νὰ ἐξαιρεθοῦν τὰ ἀδικήματα δι' ὧν θίγονται δημόσια δίκαια.

Ὁ κ. **Δ. Παπαναστασίου** (Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας) λέγει ὅτι θὰ ἠδύνατο ἴσως ἡ διάταξις νὰ γίνῃ δυνητικὴ ἐπαφιεμένης τῆς ἐκλογῆς εἰς τὸν παθόντα.

Δ. Στρατηγόπουλος. Δὲν νομίζω ὅτι ἠμπορεῖ τοιοῦτόν τι νὰ γίνῃ. Πάντως ὀφείλομεν νὰ προσέξωμεν ὅπως μὴ δεχθῶμεν καὶ ἐπιτρέψωμεν τὴν περιστολὴν τῆς δικαιοδοσίας τῶν ὁρκωτῶν δικαστηρίων, ἡ ὁποία καὶ μόνη ἐξασφαλίζει τὰ δικαιώματα τοῦ πολίτου. Πραγματευόμενος εἶτα τὰ τῆς τελευταίας παραγράφου τοῦ ἄρθρου 98 περὶ εἰδικῶν δικαστηρίων παίδων, λέγει ὅτι ἡ ἐπιστήμη παρεδέχθη ὅτι οἱ ἐγκληματοῦντες παῖδες πρέπει νὰ δικάζωνται παρ' εἰδικῶν δικαστῶν παιδαγωγῶν. Χαιρετίζω, λέγει, τὴν διάταξιν αὐτὴν ὡς ἀπαρχὴν προστασίας τῆς ἐγκληματούσης παιδικῆς ἡλικίας καὶ ἐλπίζω ὅτι θὰ ἀποτελέσῃ καὶ ἀπαρχὴν γενικῆς προστασίας τῆς παιδικῆς ἡλικίας.

Ὁ κ. **Π. Μερλόπουλος** λέγει ὅτι ἐν τῇ Συνταγματικῇ ἐπιτροπῇ ἐπὶ δύο θεμάτων τοῦ ἄρθρου ὑπῆρξεν ἀντίθεσις. Τὸ πρῶτον θέμα ἐφ' οὗ ὑπῆρξεν ἀντίθεσις ἦτο ἡ ὑπαγωγὴ τῶν ἀδικημάτων τῶν διὰ τοῦ τύπου διαπραττομένων γενικῶς κατὰ τῶν δικαστικῶν ὑπαλλήλων, τὰ ὁποῖα θὰ ἐδικάζοντο παρὰ τῶν κακουργιοδικείων· τοῦτο ἀπετέλεσεν ἐξαίρεσιν ὅσον ἀφορᾷ τὸν δικαστικὸν κλάδον καὶ μόνον οἱ δικαστικοὶ ὑπάλληλοι ὑπῆχθησαν δι' ὅλα τὰ εἰς βάρος των ἀδικήματα εἰς τὰ ὁρκωτὰ δικαστήρια. Πρόκειται περὶ ἀνακολουθίας, λέγει, δι' ἧς θὰ ἀφίσωμεν ἔκθετον τὴν ὑπόληψιν τοῦ δικαστοῦ εἰς πάντα κακοποιὸν νὰ ἐκδικῆται τὸν δικαστὴν ὅπως θέλῃ. Τὰ ἐνστικτα ταῦτα θὰ τὰ ὑποθάλψωμεν ἂν μὴ ὁριοθετήσωμεν τὴν διάταξιν καθ' ἣν ὁ δικαστὴς θὰ περιμένῃ τὴν βραδυκίνητον δικαιοσύνην τῶν ὁπωτῶν δικαστηρίων διὰ νὰ θεραπεύσῃ τὸ εἰς βάρος αὐτοῦ ἀδίκημα. Ἡ ἀναγραφὴ τῆς διατάξεως προέκυψεν ἐκ τοῦ φόβου μήπως οἱ δικασταὶ κρίνωσιν ὅτι τὸ ἀδίκημα δὲν ἀφορᾷ τὸν δημόσιον ἀλλὰ τὸν ἰδιωτικὸν βίον τοῦ παθόντος δικαστοῦ. Ὁ φόβος οὗτος εἶνε καθ' ἡμᾶς πολὺ ἀσθενής.

Δι' ὅλα ταῦτα ὑπεστήριξα ἐν τῇ ἐπιτροπῇ τὴν κατάργησιν τῆς ἐξαιρέσεως τῆς θεσπιζομένης διὰ τῆς διασκευῆς τῆς ἐπιτροπῆς. Ἕτερον θέμα εἰς ὃ ἐγεννήθη ἀντίθεσις εἶνε τὸ ἀφορῶν τὸν περιορισμὸν τῆς δικαιοδοσίας τῶν στρατοδικείων καὶ ναυτοδικείων (ἄρθρον 98 παράγραφος 3). Οὐδὲν λέγει γεγονὸς ἐσημειώθη ὥστε νὰ ἐπιβάλῃ τὴν θέσπισιν μιᾶς τοιαύτης διατάξεως. Τοὐναντίον ἡ εὐχέρεια ἣν εἶχεν ἐν τῷ σημείῳ τούτῳ ἡ νομοθετικὴ ἐξουσία διὰ τοῦ συντάγματος τοῦ 1911 ἦτο ἐπιβεβλημένη καὶ πάντοτε ἐχρησιμοποιήθη ἐντὸς ὡρισμένου κύκλου. Παράδειγμα ἔχομεν τὴν στρατιωτικὴν νομοθεσίαν, τὸν νόμον περὶ ναυταπάτης, τὸν νόμον περὶ ἐξυβρίσεως καὶ συκοφαντίας, τὸν νόμον περὶ μονομαχίας, τὸν νόμον περὶ ἐκλογικῶν ἀδικημάτων, τὰς παραδόσεις τῶν τελωνειακῶν νόμων καὶ τόσους ἄλλους νόμους. Τὰ ὅρια, τονίζει, ἐν τῇ ἐπιστήμῃ περὶ τῶν καθαρῶς ἢ μὴ στρατιωτικῶν ἀδικημάτων, ἅτινα θὰ ὑπάγωνται πλέον εἰς τὰ στρατιωτικὰ δικαστήρια δὲν εἶνε εἰσέτι σαφῶς καθωρισμένα. Ἐὰν καὶ εἰς τὴν στρατιωτικὴν νομοθεσίαν ἀνατρέξωμεν θὰ ἴδωμεν ὅτι μόνον τὰ ἐν τῷ τμήματι αὐτῆς ἀναγραφόμενα, ἅτινα εἶνε καὶ ἐλάχιστα, δύνατα νὰ θεωρηθοῦν ὡς καθαρῶς στρατιωτικά. Ὅλα τὰ ἄλλα, τὰ πολλὰ δηλαδή, ἔχουν ἀμφίβολον στρατιωτικὴν μορφήν. Ἡ δυσαναλογία ἐξ ἄλλου τῶν ποινῶν εἶνε γνωστὴ εἰς τὰ αὐτὰ ἀδικήματα ἀναλόγως τῶν δικαστηρίων ποὺ δικάζουν πολιτικῶν ἢ στρατιωτικῶν.

Κ. Ἀγγελόπουλος (Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης) ἀκριβῶς αὐτὴ ἡ δυσαναλογία ἤγαγεν εἰς τὴν διατύπωσιν τοῦ ἄρθρου.

Π. Μερλόπουλος. Δὲν εἶνε δυνατὸν μὲ τὸ αὐτὸ μέτρον νὰ κρίνεται καὶ ὁ ἰδιώτης καὶ ὁ στρατιώτης, διότι δὲν εἶνε δυνατὸν ἐν τοιούτῳ περιπτώσει νὰ ὑπάρξῃ στρατὸς δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ πειθαρχία. Ἀλλὰ δὲν εἶνε μόνον τοῦτο ἀλλὰ καὶ μύριοι ἄλλοι λόγοι συντρέχουσιν διὰ νὰ μείνῃ ὅπως ἦτο μέχρι τοῦδε ἡ δικαιοδοσία τῶν στρατιωτικῶν δικαστηρίων, τῶν ὁποίων ἡ διαδικασία εἶνε καὶ ταχεῖα, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν βραδύτητα τῆς διαδικασίας τῆς πολιτικῆς δικαιοσύνης, ἧς οἱ λειτουργοὶ δὲν δύνανται νὰ εἰσέλθουν εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ στρατοῦ καὶ νὰ διαγνώσουν τὰς ἀνάγκας τῆς συνοχῆς του. Ἐξ ἄλλου κακῶς ἐλέχθη ὅτι τὰ στρατιωτικὰ δικαστήρια ἐξωτερικεύθησαν ἐπιεικῆ, προκειμένου περὶ διαφόρων παραβάσεων κατ' ἰδιωτῶν κλπ., ἐνῷ αἱ ἀποφάσεις αἱ στρατιωτικαὶ εἶνε γνωστὸν ὅτι ἐπηρεάζουν περισσότερον πάσης ἄλλης τὴν κατάστασιν καὶ τὸ μέλλον τοῦ παίστου στρατιωτικοῦ. Ἑπομένως ἡ διάταξις ἡ ἀναγραφεῖσα ἐν τῷ σχεδίῳ τῆς ἐπιτροπῆς εἶνε προφανὲς ὅτι δὲν θὰ ἐξυπηρετήσῃ τὰς ἀνάγκας τῆς δικαιοσύνης, εἶναι δὲ καὶ ἀνεφάρμοστος, διότι ἡ κοινὴ ποινικὴ δικαιοσύνη δὲν θὰ δύναται νὰ προχωρήσῃ ὑποθέτεις στρατιωτικῶν, λόγῳ τῆς μὴ μονίμου διαμονῆς αὐτῶν, ἐν ᾧ ἐκ τρίτου ἡ ἐκτέλεσις τῆς τυχὸν καταδικαστικῆς ἀποφάσεως τῆς πολιτικῆς δικαιοσύνης θὰ προσκρούῃ διὰ πολλοὺς λόγους. Ὅλα ταῦτα λέγει μὲ κάμουν νὰ συνηγορήσω ὑπὲρ τῆς ἀπαλείψεως τῆς προσθήκης ἐν τῷ ἄρθρῳ 98 περὶ περιορισμοῦ τῆς δικαιοδοσίας τῶν στρατιωτικῶν δικαστηρίων. Ἴσως μάλιστα θὰ ἦτο σπόπιμον νὰ ἐπεκταθῇ ἡ δικαιοδοσία αὐτῶν καὶ εἰς ἄλλα εἰδικὰ ἀδικήματα χάριν ἀνωτέρων ἐθνικῶν σκοπῶν καὶ ἀμύνης τοῦ Κράτους. Ἡ ἐπιτροπὴ εἶχεν ὑπ' ὄψιν της καὶ ἔγγραφον τοῦ ἐπιτελείου (ἀναγινώσκει) καταγγέλλοντος κατασκοπείαν εἰς τὰ σύνορά μας, ἧς οἱ δράσται συλληφθέντες παρεπέμφθησαν εἰς τὸν εἰσαγγελέα.

Π. Τσιτσεκλῆς. Καὶ οἱ πολιτικοὶ δικασταὶ δὲν ἔχουν πατριωτισμόν;

Π. Μερλόπουλος. Ἀσφαλῶς ἔχουν καὶ οὐδεὶς τὸν ἀμφισβητεῖ. Ἀλλὰ ἡ πολιτικὴ δικαιοσύνη εἶναι βραδυκίνητος, ἐνῷ τὰ ἀδικήματα ταῦτα χρήζουν ἀμέσου κολασμοῦ, διότι ἀφορῶν τὴν ἀσφάλειαν τοῦ Κράτους. Σχετικῶς μὲ τὴν περὶ ἧς πρόκειται προσθήκην ἐν τῷ Συντάγματι, ἣν ἐνέγραψεν ἡ ἐπιτροπή, νομίζει ὅτι ἐὰν δὲν γίνῃ δεκτὴ ἡ ἀπάλειψις, πρέπει νὰ ἀντικατασταθῇ ἡ ἐν τῷ 5 στίχῳ τῆς 3 παραγράφου λέξις «στρατιωτικῶν» διὰ τῆς λέξεως «ἀξιωματικῶν». Ταύτην ἐπιλέγει τὴν τροπολογίαν ὑποβάλλω ἐπικουρικῶς καὶ δευτερευόντως.

Ὁ κ. ***Θ. Γοῦσκος*** (Προεδρεύων) ὑπομιμνήσκει εἰς τὴν Βουλήν, ὅτι μετ' ὀλίγον λήγει ἡ τρίωρος προθεσμία πρὸς συζήτησιν τοῦ ἄρθρου.

Ὁ κ. ***Ι. Καλογερᾶς*** λέγει ὅτι ἔκπαλαι τὰ στρατιωτικὰ ἀδικήματα ἐξεδικάζοντο παρὰ στρατοδικείων καὶ ὅταν εἰς τὴν ἀναθεώρησιν τοῦ Συντάγματος τοῦ 1911 ἠγέρθη ἀντίρρησίς τις περὶ τῆς τοιαύτης δικαιοδοσίας τῶν στρατιωτικῶν δικαστηρίων ἐπεκράτησεν καὶ ὀρθῶς ἡ ἀρχικὴ ἄποψις καὶ ἀρέθη εἰς τὴν νομοθετικὴν ἐξουσίαν νὰ κανονίζῃ πότε καὶ ποῖα ἀδικήματα θὰ παραπέμπωνται εἰς τὰ κοινὰ δικαστήρια. Ἤδη τὸ μὲν προσωρινῶς ἰσχῦον Σύνταγμα ἐνέμεινεν εἰς τὴν ῥήτραν τῆς δικαιοδοσίας τῶν καθαρῶς στρατιωτικῶν ἀδικημάτων εἰς τὰ στρατιωτικὰ δικαστήρια, ἀλλὰ ἡ ἐπιτροπὴ διεσκέψατο περιοριστικῶς τὸ ἄρθρον. Καθ' ἡμᾶς, λέγει, ἡ διασκευὴ αὕτη οὔτε ὀρθὴ εἶναι οὔτε ἀπηλλαγμένη κινδύνων. Ἡ πειθαρχία ἐν τῷ στρατεύματι εἶναι τὸ πᾶν.

Γ. Μπακόπουλος. Μάλιστα, πειθαρχία τοῦ στρατεύματος πρὸς τὴν Κυβέρνησιν.

Ι. Καλογερᾶς. Βεβαίως. Ὁ ἔχων τὴν τιμὴν νὰ ὁμιλῇ πρὸς ὑμᾶς κολακεύεται νὰ πιστεύῃ ὅτι ἔχει σαφεῖς καὶ σταθερὰς ἰδέας περὶ τῶν στρατοκρατικῶν τάσεων, τὰς ὁποίας ὑπαινίττεσθε, γνωρίζει δὲ καὶ τὸ φάρμακον τῆς ριζικῆς λύσεως τῶν τάσεων τούτων, καὶ ἐξεδήλωσε τὰς προθέσεις του ἤδη ἐμπράκτως. Θὰ ἔλθῃ στιγμὴ καπὰ τὴν ὁποίαν θὰ φέρῃ τὸ ζήτημα τοῦτο ἐνώπιον ὑμῶν, καὶ τότε θὰ ἴδωμεν ποῖοι εἶνε οἱ πράγματι ἐνδιαφερόμενοι περὶ τῆς ἐκριζώσεως ὁλοσχερῶς τῶν τάσεων τούτων καὶ τῆς ἐπιτεύξεως ἐπὶ πέλους τῆς ποθητῆς ὁμαλότητος εἰς τὴν χώραν ταύτην, καὶ ποῖοι οἱ ἀρκούμενοι εἰς φιλολογίαν καὶ ἀκαδημαϊκὰς μόνον συζητήσεις.

Εἷς βουλευτής. Προέχει σήμερον τὸ Σύνταγμα.

Γ. Μπακόπουλος. Ἀκριβῶς σήμερον προέχει τὸ ζήτημα τῆς πειθαρχίας τοῦ στρατεύματος, διότι καὶ πάλιν ἀνεφάνησαν ἐπὶ τῆς πολιτικῆς σκηνῆς ἀνεύθυνοι παράγοντες, τῶν ὁποίων ἡ ἐπέμβασις εἰς τὸ ἔργον τῆς Κυβερνήσεως καταρακώνει τὸ κῦρος αὐτῆς καὶ τοῦ Κοινοβουλίου καὶ τὸ κῦρος τοῦ Κράτους.

Ι. Καλογερᾶς. Συμφωνῶ τελείως. Καὶ ὀφείλω νὰ δηλώσω ὅτι ἐγὼ προσωπικῶς ἐπάλαισα καθ' ὅλον μου τὸν βίον κατὰ πάσης στρατοκρατικῆς τάσεως, καὶ θὰ παλαίσω ἐφόσον μοὶ ἀπομένει καὶ μία ρανὶς αἵματος (Χειροκροτήματα). Συμφωνῶ δὲ ὅτι ἡ δύναμις τοῦ Κράτους εἶνε μεγαλειώδης καὶ ἀκαταμάχητος καὶ ὅτι ὀφείλει καὶ ἀρκεῖ διὰ μίαν καὶ μόνην ἡμέραν, ὅταν ἀσκηθῇ αὕτη, νὰ θέσῃ τὸν καθένα εἰς τὴν θέσιν του. Ὥστε βλέπετε, ὅτι δὲν μὲ εὑρίσκετε διαφωνοῦντα ὡς πρὸς τὰς ἰδέας σας. Καὶ ἤδη ἐπανέρχομαι μετὰ τὴν μικρὰν, οὐχὶ ἐξ ὑπαιτιότητός μου παρέκκλισιν, εἰς τὸ θέμα. Συνεχίζων λέγει ὅτι ὁ στρατὸς ἀπαιτεῖ πειθαρχίαν, ἥτις βασίζεται ἐπὶ τῆς ταχύτητος καὶ τῆς ἀποφασιστικότητος, ἡ ὁποία ὅμως δὲν ἐξασφαλίζεται εἰμὴ μόνον διὰ τῶν στρατιωτικῶν δικαστηρίων, προκειμένου περὶ ἀδικημάτων διαπραχθέντων παρὰ στρατιωτικῶν, καὶ ὧν ἡ ἄμεσος πάταξις εἶνε ἀναγκαία.

Δι' ὅλους τοὺς λόγους τούτους νομίζω ὅτι δὲν πρέπει νὰ θέσωμεν συνταγματικὸν φραγμόν, διότι θὰ μετανοήσωμεν. Λαμβανομένου μάλιστα ὑπ' ὄψιν ὅτι ἔχομεν ἀπόλυτον ἀνάγκην ἐξαλείψεως πάσης ἔριδος μεταξὺ στρατοῦ καὶ λαοῦ. Ἐὰν δὲν γίνῃ δεκτὴ ἡ ἀπάλειψις τῆς προσθήκης τῆς ἐπιτροπῆς, τότε κατ' ἀνάγκην πρέπει νὰ γίνῃ δεκτὴ ἡ πρότασις τοῦ κ. Φωτάκη, διότι ἡ δυσμένεια μεθ' ἧς κρίνεται ἡ στρατιωτικὴ δικαιοσύνη δὲν εἶνε βάσιμος, καὶ ὀφείλω νὰ ὁμολογήσω ὅτι ἀπὸ τῆς ἱδρύσεως τῆς στρατιωτικῆς ποινικῆς δικαιοσύνης ἐβελτιώθη ἡ ἐκδίκασις τῶν στρατιωτικῶν ἀδικημάτων. Ἐν πάσῃ περιπτώσει, ἐπιλέγει, θὰ ἠδύνατο νὰ

ληφθῇ πρόνοια ὅπως ἡ σύνθεσις τῶν στρατιωτικῶν δικαστηρίων γίνεται κατὰ πλειονοψηφίαν ἐκ τακτικῶν δικαστικῶν στρατιωτικῶν συμβούλων.

Ὁ κ. ***Θ. Χαβίνης*** λέγει ὅτι ἡ Βουλὴ δὲν ἔδωσε σημασίαν εἰς ἓν ζήτημα, τὸ ὁποῖον ἀφορᾷ αὐτὴν ταύτην τὴν ὕπαρξιν τοῦ στρατεύματος. Δὲν πρέπει νὰ ἐπηρεάζεται ἡ Βουλὴ ἀπὸ ὡρισμένα γεγονότα διαπραχθέντα ὑπό τινων ἀτόμων στρατιωτικῶν, διότι εἰς τὸ μέλλον οἱ ἀξιωματικοὶ θὰ προέρχωνται πλέον ἀπὸ τὰς σχολάς. Προκειμένου περὶ στρατιωτικῶν δὲν εἶνε μόνον ἡ ποινὴ ἡ ὁποία ἐπιβάλλεται ὑπὸ τοῦ στρατοδικείου ἀλλ' εἶνε καὶ αἱ συνέπειαι αὐτῆς, αἵτινες ἐπηρεάζουν ἀσφαλῶς καὶ σοβαρῶς τὸ μέλλον τοῦ ἀξιωματικοῦ. Ἐὰν ταῦτα δὲν ἔχῃ ὑπ' ὄψιν ἡ Βουλὴ δὲν δύναται παρὰ νὰ ὑποπέσῃ εἰς ὀλισθήματα. Δὲν πρέπει νὰ λησμονῶμεν ὅτι δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ στρατὸς ἄνευ συνοχῆς, ἡ συνοχὴ δὲ καὶ ἡ πειθαρχία βεβαίως δὲν ἐξυπηρετεῖται ὅταν ὁ στρατιώτης θὰ βλέπῃ ἑκάστοτε τοὺς ἀξιωματικούς συρομένους διὰ κοινότατα ἐγκλήματα εἰς τὰ πολιτικὰ δικαστήρια.

Σ. Σωτηριάδης. Οἱ πολιτικοὶ δὲν τουφεκίζουν, ἐνῷ οἱ στρατιωικοὶ τουφεκίζουν. (Φωναὶ, διαμαρτυρίαι θόρυβος).

Ὁ κ. ***Θ. Χαβίνης*** συνεχίζων τονίζει ὅτι καὶ οἱ στρατιωτικοὶ εἶνε Ἕλληνες πολῖται, δὲν ἐννοεῖ δὲ διὰ ποῖον λόγον οἱ δικηγόροι καὶ οἱ ἄλλοι πολῖται πρέπει νὰ δικάζωνται ὑπὸ δικαστῶν ἐχόντων τὴν αὐτὴν νοοτροπίαν, οἱ δὲ στρατιωτικοὶ νὰ μὴ δικάζωνται ἀπὸ δικαστὰς ἔχοντας τὴν αὐτὴν μὲ τοὺς ἀξιωματικοὺς νοοτροπίαν. Περαίνων πρατείνει ὅπως τὸ ὑπὸ συζήτησιν ἄρθρον παραμείνῃ ὡς ἔχει διατυπωθῇ ἐν τῷ συντάγματι τοῦ 1911.

Ὁ κ. ***Γ. Καντιάνης*** λέγει ὅτι τὸ συζητούμενον ἄρθρον εἶνε ἄρθρον τοῦ Συντάγματος τοῦ 1864 ὡς ἀνεθεωρήθη κατὰ τὸ 1911. Ἀλλὰ τὰ Συντάγματα καὶ τοῦ 1864 καὶ τοῦ 1844 περιεῖχον συντομωτάτας διατάξεις, ἐνῷ τὸ ὑπὸ συζήτησιν ἔχει σχοινοτενεῖς τοιαύτας δικονομικῆς μορφῆς, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον ὅλοι οἱ συγγραφεῖς κατακρίνουσιν, ἀλλὰ καὶ τὰ παλαιότερα ἀκόμη συντάγματα τῆς ἐπαναστάσεως δηλαδὴ τοῦ 1822, 1823 καὶ 1827 περιεῖχον συντομωτάτας διατάξεις. Καὶ ὄχι μόνον τὰ Ἑλληνικὰ συντάγματα, ἀλλὰ καὶ τὸ Γαλλικὸν Δημοκρατικὸν Σύνταγμα τοῦ 1875 δὲν ἀπετελεῖτο ἀπὸ περισσότερα τῶν 50 ἄρθρων, καὶ μόνον τὸ Σύνταγμα τῆς Βαϊμάρης περιέχει πολλὰ ἄρθρα, ἀλλὰ τοῦτο προέρχεται ἐκ τῶν ἰδιαιτέρων ἐκεῖ συνθηκῶν. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν διατύπωσιν τοῦ ἄρθρου 98 φρονεῖ ὅτι παρέλκει ἡ ἀναγραφὴ τοῦ ποῖα κακουργήματα θὰ δικάζωνται ὑπὸ τῶν ὁρκωτῶν δικαστηρίων, διότι τὸ τοιοῦτον πρέπει ν' ἀφεθῇ εἰς τὸν νόμον.

Ὁ κ. ***Α. Στρατηγόπουλος*** παρατηρεῖ ὅτι τοῦτο ἀναγράφεται εἰς τὴν τελευταίαν φράσιν τῆς πρώτης παραγράφου τοῦ ἄρθρου αὐτοῦ.

Γ. Καντιάνης. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει δὲν ὑπάρχει λόγος ἀναγραφῆς τῆς διατάξεως ὅτι τὰ κακουργήματα δικάζονται ὑπὸ τῶν ὁρκωτῶν δικαστηρίων.

Ὁ κ. ***Χ. Λαδᾶς*** λέγει ὅτι διὰ τῆς διατάξεως αὐτῆς διασφαλίζεται συνταγματικῶς ἡ ἐκδίκασις τῶν κακουργημάτων ὑπὸ τῶν ὁρκωτῶν δικαστηρίων.

Ὁ κ. ***Γ. Καντιάνης*** συνεχίζων, λέγει ὅτι διὰ τοῦ χθὲς ψηφισθέντος ἄρθρου ἀφῃρέθη ἡ διοίκησις τῆς δικαστικῆς ἐξουσίας ἀπὸ τὴν ἐκτελεστικὴν τοιαύτην, εἰς ἣν ἀνήκει, καὶ παρεδόθη αὕτη εἰς δικαστὰς ἀνευθύνους, εἰς τρόπον ὥστε νὰ μὴ δύναται νὰ ζητηθῶσιν εἰς τὸ μέλλον εὐθύναι ἀπὸ τὴν ἐκτελεστικὴν ἐξουσίαν διὰ πράξεις διοικητικὰς τῆς δικαστικῆς ἐξουσίας, διὰ τοῦ μέτρου τούτου ἐπῆλθε σύγχυσις τῶν ἐξουσιῶν καὶ διὰ τῆς συγχύσεως τῶν ἐξουσιῶν καταργεῖται ἡ ἐλευθερία καὶ ὑποθάλπεται ὁ δεσποτισμός. Εἰς τίνα θὰ δώσῃ λόγον ὁ Ἄρειος Πάγος διὰ τὴν διοίκησιν τῆς Δικαιοσύνης; Εὖρε λέγει, μίαν σοφὴν διάταξιν εἰς τὸ ἄρθρον 44 τοῦ ἐπαναστατικοῦ Συντάγματος Τροιζῆνος, τὸ ὁποῖον ἀναγράφει ὅτι ὅλαι αἱ ἐξουσίαι πηγάζουν ἐκ τοῦ λαοῦ, ἀλλὰ καὶ λογοδοτοῦσιν ἐνώπιον αὐτοῦ.

Μετὰ τὴν χθεσινὴν συνεπῶς ἀπερπόλησιν τῶν δικαιωμάτων αὐτῶν εἶνε ἐπιβεβλημένη ἡ προσθήκη τοῦ ἄρθρου 98, δι' ἧς τὰ ἀφορῶντα τὸν ἰδιωτικὸν βίον τῶν δικαστῶν ἀδικήματα θὰ δικάζωνται ὑπὸ τῶν ὁρκωτῶν δικαστηρίων. Ὑπεστηρίχθη ὅτι πρέπει τὰ ἀδικήματα ταῦτα νὰ δικάζωνται ὑπὸ τῶν δικαστῶν, ἀλλὰ οὐδεὶς πολίτης σωφρονῶν τοιλάχιστον θὰ καταγγείλῃ εἰς τὸν τύπον δικαστήν, ἐκτὸς ἐὰν οὐδαμοῦ εὕρε δικαιοσύνην. Οὐδέποτε, λέγει, ὁ ἴδιος ἤλθεν εἰς ἐπαφὴν πλαγίαν μὲ δικαστικὰ πρόσωπα. Εἶνε ὅμως παγίως τοῦτο ὅτι εἰς πλείστας ὅσας περιπτώσεις ὁ ἰδιωτικὸς βίος συνυφαίνεται μὲ τὸν δημόσιον καὶ ἀναφέρει παράδειγμα εἰρηνοδίκου ὅστις μεθύσκεται, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον βαρύνει διὰ δικαστικὸν λειτουργόν. Εἶνε συνεπῶς σκόπιμον νὰ παραμείνῃ ἡ διάταξις αὕτη. Ἀντιθέτως, λέγει, δὲν εὑρίσκει οὐδεμίαν σκοπιμότητα εἰς τὴν δευτέραν παράγραφον τοῦ ἄρθρου, παρὰ μόνον ἐὰν ἀνέγραφε διὰ τὰ παρελθόντα κακουργήματα καὶ ὄχι διὰ τὰ μέλλοντα.

Ὁ κ. ***Κ. Ἀγγελόπουλος*** (Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης) λέγει ὅτι δυνατὸν ἡ νομοθετικὴ ἐξουσία ἐν τῷ μέλλοντι νὰ κρίνῃ ὅτι κακῶς ὡρισμένα ἀδικήματα δικάζονται ὑπὸ τῶν ὁρκωτῶν δικαστηρίων καὶ τότε δὲν πρέπει νὰ δεσμεύεται συνταγματικῶς νὰ τὰ ὑπαγάγῃ εἰς τὰ Ἐφετεῖα.

Ὁ κ. ***Π. Τσιτσεκλῆς*** λέγει ὅτι ὡς ἔχει τὸ Σύνταγμα, ἔδει τὰ κακουργήματα νὰ ὑπάγωνται εἰς τὰ ὁρκωτὰ δικαστήρια, ἀλλ' ἀκριβῶς ἡ διάταξις αὕτη θέλει ν' ἀρήσῃ ἐλευθερίαν εἰς τὴν νομοθετικὴν ἐξουσίαν.

Ὁ κ. ***Π. Μερλόπουλος*** λέγει ὅτι ὁ συνταγματικὸς νομοθέτης δὲν πρέπει νὰ δυτχεράνῃ τὴν νομοθετικὴν ἐξουσίαν ἀπὸ τοῦ νὰ ὑπαγάγῃ εἰς ὡρισμένα δικαστήρια ὡρισμένα κακουργήματα.

Ὁ κ. ***Γ. Καντιάνης*** συνεχίζων, λέγει ὅτι ἡ τελευταία παράγραφος, καθ' ἣν ἡ δικαιοσύνη δὲν θὰ ἀπονέμεται ὑπὸ δικαστοῦ καὶ δὲν θὰ λαμβάνωνται ὑπ' ὄψιν αἱ διατάξεις τῶν ἄρθρων 96 καὶ 97, αἵτινες εἶνε καθιερωμέναι ἀνέκαθεν, εἶνε καινοφανής. Μὲ τοὺς νεωτερισμούς, οἵτινες εἰσήχθησαν, καθιερώθη ἡ κοινωνικὴ ἀναρχία καὶ βαδίζομεν διαρκῶς ἐπὶ τὰ χείρω. Φρονεῖ ὅτι ἡ διάταξις αὕτη εἶνε διαγραπτέα, ὡς ποὺς τὸ λεχθὲν δὲ ὅτι οἱ παῖδες διαφθείρονται εἰς τὰς φυλακὰς τοῦτο εἶνε ζήτημα νόμου καὶ ὄχι Συντάγματος. Καταλήγων λέγει ὅτι ἡ πρώτη παράγραφος εἶνε ἄχρηστος τῆς κοινωνίας, ἡ δευτέρα εἶνε διαγραπτέα, ἡ τρίτη πρέπει νὰ παραμείνῃ προστιθεμένης μάλιστα καὶ τῆς φράσεως "καὶ ἐλευθερίας", ἡ δὲ τελευταία παράγραφος πρέπει νὰ διαγραφῇ.

Ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου διακόπτεται ἡ συνεδρίασις ὥρα 9 μ. μ. διὰ τὴν 10 1/2.

Μετὰ τὴν διακοπὴν

Ὥρα 11 μ. μ. ἐπαναλαμβάνεται ἡ διακοπεῖσα συνεδρίασις.

Συνεχιζομένης τῆς ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 98 συζητήσεως ὁ κ. ***Ι. Ράλλης*** λέγει ὅτι ἡ ἐγγύησις τῶν ὁρκωτῶν δικαστηρίων εἶναι μεγίστη ὅσον ἀφορᾷ τὰς ἐλευθερίας τοῦ λαοῦ. Πρέπει δὲ νὰ περιβάλωμεν ὅσῳ τὸ δυνατὸν διὰ μεγαλειτέρας προστασίας τὰς ἐγγυήσεις ταύτας. Ἡ τροποποίησις ὅμως τῆς ἐπιτροπῆς εἶναι πλήρης κατάργησις τῶν ὁρκωτῶν δικαστηρίων, ἐφόσον δύνατα ἰδιὰ νόμου τὰ κακουργήματα κλπ. νὰ ὑπαχθῶσιν εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν ἐφετείων. Ἠκούσαμεν, λέγει, θεωρίας τόσον τυραννικάς, ὥστε νὰ φθάσουν νὰ ὑποστηρίζουν ὅτι τὰ πολιτικὰ ἀδικήματα πρέπει νὰ ἐκδικάζωνται ὑπὸ τῶν στρατοδικείων. Ὅταν τοιαῦται θεωρίαι ἀκούονται βεβαίως θὰ φθάσωμεν εἰς τὸ σημεῖον νὰ καταργήσωμεν τὰς ἐγγυήσεις τῶν ἐλευθεριῶν τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ καὶ νὰ θεσπίσωμεν διατάξεις τυραννικάς.

Κ. Ἀγγελόπουλος (Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης). Τυραννικαὶ εἶναι αἱ διατάξεις τὰς ὁποίας θὰ ψηφίσῃ ἡ Ἐθνικὴ ἀντιπροσωπεία;

Ὁ κ. ***Ι. Ράλλης*** λέγει ὅτι τὸ Σύνταγμα εἶναι φραγμὸς κατὰ πάσης ἐξουσίας. Σεῖς ἔρχεσθε καὶ λέγετε ὅτι δὲν ὑπάρχει ἀνάγκη τοιούτου φραγμοῦ. Ἀλλ' ἐὰν δὲν ὑπάρχει ἀνάγκη τοιούτου φραγμοῦ τότε δὲν ἔχομεν ἀνάγκην οὔτε τοῦ Συντάγματος. Διατί πρέπει νὰ τροποποιηθῇ ἡ ἰσχύουσα διάταξις καὶ νὰ εἰσαχθοῦν καιναὶ δαιμόνια, διατάξεις ἀκατανόητοι μάλιστα ὑπὸ ἐποψιν λεκτικήν; Ποίαν δὲ ἔννοιαν ἔχει ἡ λέξις «ὑπαχθησόμενα» ἐν τῇ δευτέρᾳ παραγράφῳ τοῦ ἄρθρου 98; Ἡ λέξις αὕτη παρέχει εἰς τὴν νομοθετικὴν ἐξουσίαν τὸ δικαίωμα νὰ εἴπῃ ἐνδεχομένως ὅτι ὑπάγει ἅπαντα τὰ κακουργήματα εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν ἐφετείων.

Ὁ κ. ***Δ. Κουτσοπέταλος*** ἐρωτᾷ, ἂν ἡ νομοθετικὴ ἐξουσία ἤθελεν εἴπῃ τοῦτο, ἡ νομοθετικὴ αὕτη ἐξουσία δὲν θὰ ἐκπροσωπῇ τὴν θέλησιν τοῦ λαοῦ;

Ὁ κ. ***Ι. Ράλλης*** λέγει ὅτι δὲν φρονεῖ οὕτω, διότι τὸ Σύνταγμα συζητεῖται πάντοτε μετὰ μεγαλειτέρας προσοχῆς καὶ λαμβάνονται ἐν αὐτῷ πάντοτε ὡρισμέναι προφυλάξεις. Ἐν πάσῃ περιπτώσει φρονεῖ ὅτι ἡ παράγραφος αὕτη πρέπει νὰ διαγραφῇ ὡς ἀντικειμένη πρὸς τὴν κοινὴν γνώμην. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν τρίτην παράγραφον περὶ στρατοδικείων καὶ ναυτοδικείων φρονεῖ ὅτι αὕτη δὲν θίγει τὴν πειθαρχίαν τοῦ στρατεύματος. Παρετηρήθη κατὰ τὸ παρελθὸν ὅτι ὡρισμένα ἀδικήματα στρατιωτικῶν κατὰ πολιτῶν ἐκρίθησαν λίαν ἐπιεικῶς ἐν τοῖς στρατιωτικοῖς δικαστηρίοις. Ὁ θεσμὸς οὗτος ἄλλως τε, δὲν εἶναι καινοφανής, πανταχοῦ ἰσχύει τοῦτο, δὲν βλέπω δὲ διατί ἡμεῖς πρέπει νὰ φανῶμεν περισσότερον προσκεκολλημένοι εἰς τὰς ἀρχὰς τῆς σιδηρᾶς πειθαρχίας; Νομίζει ὅτι ἡ διατύπωσις τοῦ ἐν ἰσχύϊ Συντάγματος εἶναι πλήρης καὶ ὅτι οὐδεμία ἀνάγκη ὑπάρχει μεταβολῆς.

Ὁ κ. ***Σ. Οἰκονομίδης*** νομίζει ὅτι τὸ ἄρθρον 98 εἶναι ἐξηρτημένον ἀπὸ τὸ δόγμα τοῦ φυσικοῦ δικαστοῦ. Ἡ ἔννοια τοῦ φυσικοῦ δικαστοῦ εἶνέ τι, τὸ ὁποῖον ἐδημιουργήθη ἀπὸ παγίας νομολογίας καὶ ἀπὸ παγίας ἀντιλήψεις, ὑπὸ τοιαύτην δὲ ἔννοιαν δὲν φαντάζεται ὅτι θὰ ὑπάρξῃ τις ὅστις θὰ ὑποστηρίξῃ νὰ ἀφαιρεθοῦν ἀπὸ τὰ ὁρκωτὰ δικαστήρια τὰ ἀδικήματα τῆς δικαιοδοσίας των, ὅπως τὰ ἐθέσπισε παρ' ἡμῖν ἡ παγία νομοθεσία. Πᾶσα τοιαύτη διάταξις ἐπομένως πρέπει νὰ ἐξοβελισθῇ. Προτείνει διὰ τοῦτο τὴν διαγραφὴν τῆς δευτέρας παραγράφου.

Ὁ κ. ***Κ. Ἀγγελόπουλος*** (Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης) ἀναγινώσκει ἰδίαν διατύπωσιν τῆς παραγράφου.

Ὁ κ. ***Σ. Οἰκονομίδης*** συνεχίζων, λέγει ὅτι ὁ λόγος δι' ὃν ἐπιμένει εἰς τὴν ἄποψίν του εἶναι ὅτι τὰ ὁρκωτὰ δικαστήρια δικάζουν καλλίτερον καὶ εἶναι ἁρμοδιώτερα νὰ ἐκδικάζουν τὰ ἀδικήματα, τὰ ὁποῖα ἐπὶ σειρὰν δεκαετηρίδων ὑπάγονται ἤδη εἰς αὐτά. Ὅσον ἀφορᾷ τὰ ζητήματα τῶν ἀδικοπραγούντων κατὰ δικαστῶν φρονεῖ ὅτι ταῦτα πρέπει νὰ ὑπάγωνται εἰς τὰ τακτικὰ δικαστήρια. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν διάταξιν περὶ στρατιωτικῶν δικασπηρίων φρονεῖ ὅτι αὕτη οὐδαμῶς θίγει τὴν πειθαρχίαν.

Ὁ κ. ***Κ. Καλκάνης*** λέγει ὅτι ἡ ἀντίληψις τοῦ νὰ ὑπάγωνται τὰ διὰ τοῦ τύπου κατὰ τῶν δικαστικῶν ὑπαλλήλων ἀδικήματα εἰς τὰ ὁρκωτὰ δικαστήρια δὲν εἶναι ὀρθή. Δὲν θὰ εἶναι ὀρθὸν νὰ ἀφεθοῦν ἔκθετοι οἱ δικαστικοὶ λειτουργοὶ εἰς τὴν μανίαν τῶν ἑκάστοτε δικαζομένων. Τοῦτο δὲ ἀκριβῶς θὰ συμβαίνῃ, ἐὰν ἀρίσωμεν νὰ ἐκδικάζωνται αἱ ὑποθέσεις αὗται ἀπὸ τὰ ὁρκωτὰ δικαστήρια. Ἀλλ' ἐὰν τοῦτο δὲν εἶναι ὀρθὸν δὲν εἶναι ἐπίσης ὀρθὸν νὰ ἐκδικάζωνται ἀπὸ τὰ δικαστήρια τοῦ αὐτοῦ βαθμοῦ. Ἐὰν ἀσκηθῇ μία ἐξύβρισις κατὰ πρωτοδίκου αὕτη δὲν πρέπει νὰ δικασθῇ εἰς τὸ Πρωτοδικεῖον. Θὰ εἶναι μᾶλλον ἀμερόληπτος ἡ ἐκδίκασις γινομένη ἀπὸ τὸ ἐφετεῖον.

Ὁ κ. ***Ι. Ράλλης*** παρατηρεῖ ὅτι τοῦτο δὲν εἶναι ζήτημα συντάγματος ἀλλὰ νόμου.

Ὁ κ. ***Κ. Καλκάνης*** λέγει ὅτι ζήτημα θίγει ἀκριβῶς τὸ σύνταγμα, δὲν εἶναι δὲ καὶν καινοφανές. Διατὶ ὅταν εἶναι ἕνας πρωτοδίκης κατηγορούμενος ἐκδικάζεται ἀπὸ τὸ ἐφετεῖον. Τοῦτο θὰ συμβῇ καὶ ἐπὶ τοῦ προκειμένου. Ὡς πρὸς τὴν 2αν παράγραφον λέγει ὅτι αὕτη ἢ πρέπει νὰ διαγραφῇ ὁλοσχερῶς ἢ τουλάχιστον ἀπὸ τοῦδε πρέπει νὰ κρίνωμεν καὶ νὰ καθορίσωμεν ἐπακριβῶς τὴν δικαιοδοσίαν τῶν ὁρκωτῶν δικαστηρίων. Ἀλλὰ τὸ σπουδαιότερον σημεῖον τοῦ ἄρθρου τούτου εἶνε ἡ τρίτη παράγραφος, ἡ ἀφορῶσα τὴν ἐκδίκασιν τῶν στρατιωτικῶν τῶν ἀδικοπραγούντων κατὰ πολίτου. Ὅταν ἀπὸ τὸν Ἑλληνικὸν λαὸν δὲν πιστεύεται ἀπολύτως ὅτι τὰ στρατοδικεῖα ἀποδίδουν δικαιοσύνην, πρέπει νὰ ἐδραιώσωμεν τὴν πεποίθησιν ὅτι ὁ στρατιωτικὸς δὲν θὰ εἶναι ἀσύδοτος. Ὁστρατιωτικὸς ὅῖος καὶ ἡ στρατιωτικὴ κυρίως ἐκπαίδευσις εἶναι ἐν γένει τοιαύτη ὥστε ἀπὸ τῆς πρώτης στιγμῆς νὰ ἐμπνέεται εἰς τὸν στρατιωτικὸν ἡ ἰδέα ὅτι εἶνε ἀνώτερος τοῦ πολίτου. Τοῦτο διδάσκεται γενικῶς καὶ οὕτω ἀναπτύσσεται. Ὅταν δὲ οὕτως ἐμπνέεται ὁ στρατιωτικὸς πῶς θέλετε νὰ δεχθῶμεν ὅτι θὰ κρίνῃ ὀρθῶς ὡς δικαστής; Εἶνε διὰ τοῦτο ἐπιβεβλημένον νὰ μὴ ἐκδικάζουν τὰ Στρατοδικεῖα τὰς κατὰ τοῦ πολίτου ἀδικοπραγίας. Διότι μεταξὺ τοῦ στρατιωτικοῦ καὶ τοῦ πολίτου τὰ Στρατοδικεῖα δὲν κρίνουν ἐξ ἴσου, ἐφόσον οἱ Στρατοδίκαι δὲν κρίνουν ψυχραίμως φρονοῦντες ὅτι ὁ στρατιωτικὸς εἶνε ὑπέρτερος τοῦ πολίτου. Ἡ δικαιοσύνη τότε θὰ ἀπονέμεται πραγματικῶς ἀπὸ τὰ κοινὰ δικαστήρια ἡ δὲ ἐμπιστοσύνη τοῦ λαοῦ ἀπ' αὐτὴν θὰ ἀποκατασταθῇ πλήρως, ὁ δὲ στρατιωτικὸς τότε θὰ καταστῇ προσεκτικὸς διότι θὰ γνωρίζῃ ὅτι πᾶσα παρεκτροπή του θὰ τιμωρηθῇ.

Τινὲς Βουλευταὶ ζητοῦσιν ὅπως διακοπῇ ἡ συνεδρίασις.

Ὁ κ. ***Α. Παπαναστασίου*** (Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας) λέγει ὅτι σιωπηρῶς ἐδέχθημεν τὴν παράθασιν τῆς διατάξεως τοῦ τριώρου, δι' αὐτὸ δύνανται νὰ ἀγορεύσουν ἀπόψε οἱ ἐγγεγραμμένοι καὶ τὴν Δευτέραν νὰ διεξαχθῇ ἡ ψηφοφορία.

Ὁ κ. ***Φ. Παπαγεωργίου*** λέγει ὅτι ὅσον ἀφορᾷ τὴν πρώτην παράγραφον τοῦ ὑπὸ κρίσιν ἄρθρου εἶνε ὁμόθυμος ἡ Βουλὴ ὅπως ἀπαλειφθῇ ἡ διάταξις καθ' ἣν τὰ ἀδικήματα τὰ στρεφόμενα κατὰ τοῦ ἰδιωτικοῦ ὄίου τῶν δικαστῶν θὰ δικάζωνται ὑπὸ τῶν ὁρκωτῶν Δικαστηρίων. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν δευτέραν παράγραφον φρονεῖ ὅτι πρέπει νὰ ἀπαλειφθῇ ἡ προσθήκη τῆς μελλοντικῆς ὑπαγωγῆς ὡρισμένων ἀδικημάτων εἰς τὰ Ἐφετεῖα. Ὡς πρὸς τὴν τρίτην παράγραφον τὴν ἀφορῶσαν τὴν δοσιδικίαν τῶν στρατιωτικῶν φρονεῖ ὅτι εἶνε περιττὸν νὰ ὁρισθῇ αὕτη συνταγματικῶς, θὰ ἤρκει δὲ νὰ προστεθῇ ὅτι διὰ νόμου δύνανται νὰ ὑπαχθῶσι τὰ ἀδικήματα τῶν στρατιωτικῶν εἰς τὰ τακτικὰ Δικαστήρια.

Ὁ κ. ***Π. Τσαλδάρης*** (Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν) λέγει ὅτι ὁ νόμος εἶναι δυνατὸν νὰ καταργηθῇ, δι' αὐτὸ δὲ ἐτέθη συνταγματικὴ διάταξις. Ἐὰν αὔριον κριθῇ ὅτι πρέπει νὰ ὑπαχθῶσι καὶ ἄλλα ἀδικήματα εἰς τὰ τακτικὰ δικαστήρια δύναται τοῦτο νὰ γίνῃ διὰ νόμου, ἀλλὰ διὰ τὰ ἀναγραφόμενα ἐν τῇ διατάξει τοῦ ἄρθρου πρέπει νὰ ληφθῇ συνταγματικὴ ἐξασφάλισις.

Ὁ κ. ***Φ. Παπαγεωργίου*** συνεχίζων λέγει ὅτι ἡ τετάρτη παράγραφος πρέπει νὰ γίνῃ δεκτὴ διότι εἰς ὅλα τὰ Κράτη ὑπάρχουν παιδικὰ δικαστήρια, ὅταν δὲ θὰ συζητηθῇ ὁ νόμος ὁ καθορίζων τὰς λεπτομερείας τῶν παιδικῶν τούτων δικαστηρίων θὰ ἀναπτύξῃ εὐρύτερον τὴν γνώμην του.

Ὁ κ. ***Κ. Ἀγγελόπουλος*** (Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης) λέγει ὅτι εἰς ὅλα τὰ Κράτη εἰσήχθη ὁ θεσμὸς τῶν παιδικῶν δικαστηρίων. Εἶναι δὲ ἀνάγκη νὰ ψηφισθῇ ἡ διάταξις ὡς ἔχει, ἵνα ὁ νομοθέτης δυνηθῇ νὰ συστήσῃ τὰ παιδικὰ ταῦτα δικαστήρια.

Ὁ κ. ***Γ. Παπαϊωάννου*** ὁμιλῶν ἐπὶ τῆς τρίτης παραγράφου τοῦ ἄρθρου 98 λέγει ὅτι ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων ὁ πολέμαρχος ἐδίκαζε τὰ καθαρῶς στρατιωτικὰ ἀδικήματα τὰ σχετικὰ μὲ τὴν πειθαρχίαν τοῦ στρατοῦ, πέραν δὲ αὐτῶν οὐδὲν ἕτερον ἀδίκημα ὑπήγετο εἰς τὸν πολέμαρχον. Ἐὰν ἀνατρέξωμεν εἰς τὸ ἀπώτερον καὶ πρόσφατον παρελθὸν θὰ ἴδωμεν ὅτι προκειμένου περὶ καθαρῶς στρατιωτικῶν ἀδικημάτων, σχετικῶν μὲ τὴν πειθαρχίαν τοῦ στρατοῦ

οὔτε ὁ ἐπίτροπος οὔτε ὁ πρόεδρος ἐδίκαζαν, ἀλλ' οἱ δικασταὶ ἔκρινον καὶ ἔκριναν ἀκριβοδικαίως διότι εἶχον ἐν νῷ μίαν πραγματικὴν κατάστασιν, ἀλλ' ὁσάκις ἀνετέθη εἰς αὐτοὺς ἡ ἐκδίκασις ἀδικημάτων μὴ στρεφομένων περὶ τὴν πειθαρχίαν οἱ δικασταὶ οὗτοι δὲν ἠδύναντο νὰ κρίνουν, ἀλλὰ ἐδέχοντο ὅ,τι ἐγνωμοδότει ὁ Πρόεδρος. Ἐὰν θελήσωμεν νὰ λάβωμεν παραδείγματα περὶ ἐκδικάσεως ὑπὸ τῶν Στρατοδικείων ἀδικημάτων Στρατιωτικῶν κατὰ τῶν πολιτῶν θὰ ἴδωμεν ὅτι ἐπὶ 100 ἀποφάσεων μόλις αἱ 10 εἶναι καταδικαστικαί. Τοιουτοτρόπως, ἐμπεδοῦται εἰς τοὺς πολίτας ἡ ἀντίληψις ὅτι οἱ ἀξιωματικοὶ βιαιοπραγοῦντες κατ' αὐτῶν δὲν τιμωροῦνται.

Ὁ κ. ***Θ. Χαβίνης*** παρατηρεῖ ὅτι καὶ οἱ δικηγόροι δικαζόμενοι ὑπὸ τῶν ἐφετείων ἴσως νὰ ἀθῳοῦνται λόγῳ τῆς σχέσεως τὴν ὁποίαν ἔχουσι πρὸς τοὺς ἐφέτας.

Ὁ κ. ***Ι. Ράλλης*** λέγει ὅτι δὲν πρέπει νὰ ὑπάρχῃ μία τάξις ἀνθρώπων, ἥτις νὰ δυσπιστῇ κατὰ τῶν φυσικῶν δικαστῶν.

Ὁ κ. ***Χ. Δαδᾶς*** λέγει ὅτι οἱ ἀξιωματικοὶ δισπιστοῦσι κατὰ τῶν τακτικῶν δικαστῶν καθὼς ἡμεῖς δυσπιστοῦμεν κατὰ τῶν στρατιωτικῶν δικαστῶν.

Ὁ κ. ***Ι. Παπαϊωάννου*** συνεχίζων λέγει ὅτι ἡ ὑπαγωγὴ τῶν ἀδικημάτων τῶν στρατιωτικῶν εἰς τὰ τακτικὰ δικαστήρια δὲν εἶναι καινοφανής. Ἄλλως τε καὶ τὸ σῶμα τῆς χωροφυλακῆς, σῶμα στρατιωτικόν, εἶνε δοσίλογον ἐνώπιον τῶν τακτικῶν δικαστηρίων καὶ δὲν ἠγέρθησαν διὰ τοῦτο παράπονα.

Ὁ κ. ***Π. Μερλόπουλος*** λέγει ὅτι οὐδεὶς παρεπονέθη ὅτι ἠδικήθησαν στρατιωτικοί, δικασθέντες ἀπὸ τὰ κοινὰ δικαστήρια. Ἡμεῖς λέγομεν ὅτι διὰ τῆς ὑπαγωγῆς τῶν ἀδικημάτων τούτων εἰς τὰ κοινὰ δικαστήρια, ἀδικεῖται ὁ στρατὸς ἐν τῷ συνόλῳ του.

Ὁ κ. ***Ι. Παπαϊωάννου*** συνεχίζων λέγει ὅτι, ἐὰν ἀνατρέξωμεν εἰς τὸ πρόσφατον παρελθόν, θὰ ἴδωμεν ἀποφάσεις τῶν στρατοδικείων ἐκδιδομένας κατ' ἐπιταγὴν καὶ ἂν ἀνατρέξωμεν εἰς τὸ ἀπώτερον παρελθὸν θὰ ἴδωμεν ἀποφάσεις πεπλανημένας. Ὑπάρχουσι παραδείγματα καθ' ἃ ἐν τῷ χωρίῳ Λεπενοῦ ἀξιωματικοὶ ἐνέπρησαν οἰκίας καὶ οἱ ἀξιωματικοὶ οὗτοι παραπεμφθέντες εἰς τὰ στρατιωτικὰ δικαστήρια δὲν κατεδικάσθησαν. Οἱ κοινοὶ δικασταὶ θὰ δικάσουν καὶ θὰ καταδικάσουν τοὺς βιαιοπραγοῦντας ἀξιωματικούς, ἐνῷ οἱ στρατιωτικοὶ δικασταὶ δὲν τοὺς καταδικάζουν.

Ὁ κ. ***Κ. Μαζαράκης*** (Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν) παρατηρεῖ ὅτι πολῖται καὶ ὑπάλληλοι δικαζόμενοι ὑπὸ τῶν τακτικῶν δικαστηρίων δὲν καταδικάζονται, ἐνῷ τὰ στρατοδικεῖα ἐπιβάλλουν μεγαλειτέρας ποινὰς εἰς τοὺς ἀξιωματικούς, ἔχομεν πολλὰς ἀποφάσεις ἀποτάξεων ἀξιωματικῶν λόγῳ τοιούτου εἴδους παραπτωμάτων. Ἔχετε συνεπῶς ἐσφαλμένην ἔννοιαν τοῦ πνεύματος τοῦ σώματος τῶν ἀξιωματικῶν.

Ὁ κ. ***Ι. Παπαϊωάννου*** λέγει ὅτι ἡ τιμωρία ἡ ἐπιβαλλομένη εἰς τοὺς ἀξιωματικοὺς δὲν ἱκανοποιεῖ τὸ λαϊκὸν αἴσθημα.

Ὁ κ. ***Ι. Ράλλης*** λέγει ὅτι, ὅταν ἐψηφίσθη ἐπὶ Τρικούπη ὁ Νόμος περὶ στρατιωτικῶν ἀστυνομιῶν ὑπῆρχον ἐν τῇ Βουλῇ πολλοὶ ἀξιωματικοὶ βουλευταί. Ὅταν δὲ οὗτοι παρεπονέθησαν ὁ ἀείμνηστος Τρικούπης ἀπήντησεν «ἀλλοίμονον εἰς τὴν ἀστυνομίαν ἂν καταστήσωμεν ἁρμόδια τὰ στρατιωτικὰ δικαστήρια, ἅτινα θὰ κρίνουν μὲ τὰς στρατιωτικὰς ἀντιλήψεις».

Ὁ κ. ***Α. Μητσοτάκης*** λέγει ὅτι ὁ σκοπὸς τοῦ νομοθέτου νὰ ὑπαγάγῃ τὰ στρατιωτικὰ ἀδικήματα εἰς τὰ στρατοδικεῖα ἦτο νὰ τιμωροῦνται ταῦτα αὐστηρότερον χάριν τῆς πειθαρχίας τοῦ στρατοῦ.

Ὁ κ. ***Ι. Παπαϊωάννου*** λέγει ὅτι ὁ λόγος τῆς ἱδρύσεως τῶν στρατοδικείων ἦτο ἵνα συγκρατηθῇ μεταξὺ τῶν στρατιωτικῶν ἡ πειθαρχία καὶ ὅτι, καίτοι οἱ ἀξιωματικοὶ δὲν γνωρίζουν τοὺς νόμους, γνωρίζουν νὰ ἐπιβάλλουν τὴν πειθαρχίαν. Ὡς πρὸς τὸ λεχθὲν ὅτι πρέπει νὰ ὑπαχθοῦν καὶ ἄλλα ἀδικήματα εἰς τὰ στρατοδικεῖα λέγει ὅτι τοῦτο εἶναι τελείως ἀντιεπιστημονικόν· σήμερον εἰς τὰ Κράτη εἰς ἃ λειτουργοῦν καλλίτερον τὰ στρατοδικεῖα ὡς εἶναι ἡ Γερμανία καὶ ἡ Γαλλία κρατεῖ σκέψις ὅπως, ὄχι μόνον πλὴν τῶν καθαρῶς στρατιωτικῶν ἀδικημάτων ἀπαγορευθῇ ἡ ὑπαγωγὴ καὶ ἄλλων ἀδικημάτων εἰς αὐτά, ἀλλὰ νὰ ἀφαιρεθῇ ἐξ αὐτῶν καὶ ἡ ἐξύβρισις. Θὰ ἦτο δὲ εὐχῆς ἔργον νὰ ἀφαιρεθῇ ἀπὸ τὰ στρατοδικεῖα καὶ ἡ ἐκδίκασις τῶν βιαιοπραγιῶν τῶν ἀνωτέρων πρὸς τοὺς κατωτέρους δι' αὐτὴν τὴν συνοχὴν τοῦ στρατεύματος καὶ ἀναφέρει παράδειγμα στρατιώτου ῥαπισθέντος ὑπ' ἀξιωματικοῦ. Ὁ ἀξιωματικὸς οὗτος, λέγει, παραπεμφθεὶς εἰς τὸ Στρατοδικεῖον ἐτιμωρήθη μόνον διὰ πειθαρχικῆς ποινῆς, ἀποτέλεσμα τῆς ὁποίας ἦτο ὅπως ὁ μὲν ἀξιωματικὸς φονευθῇ ὑπὸ τοῦ στρατιώτου, ὁ δὲ στρατιώτης κατόπιν καταδικασθῇ εἰς θάνατον ὑπὸ τοῦ Στρατοδικείου, καὶ ἡ ποινὴ αὐτοῦ ἐκτελεσθῇ. Πῶς θὰ ἦτο συνεπῶς δυνατὸν νὰ ἐμπιστευθῶμεν εἰς τὰ Στρατοδικεῖα τὴν ζωήν, τὴν τιμὴν κλπ. τῶν πολιτῶν ἐκ μέρους τῶν στρατιωτικῶν;

Ὁ κ. ***Γ. Μόδης*** φρονεῖ ὅτι ἐπιβάλλεται νὰ ἔχῃ τὸ δικαίωμα ἡ Βουλὴ νὰ ὑπαγάγῃ ὑπὸ τὰ Στρατοδικεῖα ἀδικήματα τινά, οἷον τὴν λῃστείαν, τὸ στίγμα τοῦτο τοῦ τόπου μας, τοῦ ὁποίου, πολλοὶ δράσται, δικασθέντες δίς, τρὶς καὶ τετράκις ὑπὸ τῶν πολιτικῶν δικαστηρίων, δὲν ἔτυχον αὐστηρᾶς ποινῆς.

Ὥρᾳ 1 μ. μ. λύεται ἡ συνεδρίασις διὰ τὴν Δευτέραν 5 μ.μ.

Ὁ Πρόεδρος
Θ. ΣΟΦΟΥΛΗΣ

Οἱ Γραμματεῖς
Μ. Λαΐλιος
Θ. Τσιριμῶκος

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΟΔ'

Τῆς 16 Μαΐου 1927

Ὥρᾳ 6 μ. μ. ὁ κ. ***Πρόεδρος*** ἀνελθὼν ἐπὶ τῆς ἕδρας κηρύσσει τὴν ἔναρξιν τῆς συνεδριάσεως καὶ διατάσσει νὰ ἀνοιχθῶσι τὰ θεωρεῖα.

Ὁ κ. ***Β. Καραπαναγιώτης*** παρατηρεῖ ὅτι καίτοι εἶναι τερματισμένη ἡ συζήτησις ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 98 ἐν τούτοις ἔχει παραλειφθῇ ν' ἀναγραφῇ ἡ τερμάτισις αὐτῆς τῆς συζητήσεως εἰς τὰ πρακτικά.

Ἡ Βουλὴ ἐρωτωμένη δέχεται ὅπως ἐφ' ὅσον παρῆλθε τὸ δώρον ἡ συζήτησις ἐπὶ τοῦ ἀνωτέρω ἄρθρου θεωρεῖται περαιωμένη.

Μεθ' ὃ τὰ πρακτικὰ κυροῦνται.

Ἀνακοινοῦνται εἶτα τὰ ἑξῆς:

Ὁ Πρόεδρος τῆς ἑνώσεως τῶν ἐφέδρων ἐπαγγελματιῶν Μυτιλήνης-Σάμου παρακαλεῖ τὴν Σὴν Βουλὴν ὅπως ἀποσοβηθῇ ἡ κατάργησις τοῦ καπνεργοστασίου Τηγανίου.

Ὁ ἀνάπηρος πολέμου Γεώργιος Ξάνθος διαμαρτύρεται διὰ τὴν τοποθέτησιν καὶ ἑτέρου περιπτέρου πλησίον τοῦ ἰδικοῦ του ἐγκαταστηθέντος εἰς αὐτὸ ἀμαξηλάτου μὴ ἀναπήρου καὶ τυχόντος τῆς σχετικῆς ἀποζημιώσεως ἐκ τοῦ εἰδικοῦ ταμείου τροχαίας κινήσεως.

Οἱ γεωργικοὶ πιστωτικοὶ συνεταιρισμοὶ Καράτουλα-Μαγούλας Κολυρίου παρακαλοῦν τὴν Βουλὴν ὅπως ἐνισχύσῃ

τὸν σταφιδικὸν ὀργανισμὸν καὶ τοὺς σταφιδοπαραγωγούς.

Οἱ ἔφεδροι τοῦ Νομοῦ Ρεθύμνης συνελθόντες εἰς πάνδημον συλλαλητήριον αἰτοῦν τὴν πλήρη ἐφαρμογὴν τοῦ νόμου 3345.

Οἱ ποιμενικοὶ κλῆτῆρες Θεσσαλονίκης ζητοῦν τὴν βελτίωσιν τῆς θέσεώς των.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Κοινότητος Μακρυχωρίου ζητεῖ ὅπως ἀναγραφῇ πίστωσις διὰ τὴν βελτίωσιν τῆς συγκοινωνίας εὑρισκομένης ἐν ἀθλίᾳ καταστάσει.

Ἡ ὀργανικὴ ἐπιτροπὴ συνεδρίου ἐργαζομένης νεολαίας διαμαρτύρεται διὰ τὴν ἀπαγόρευσιν ὑπὸ τῆς ἀστυνομίας τῆς προσελεύσεως εἰς τὰς συνεδριάσεις νέων κάτω τῶν 18 ἐτῶν.

Ὁ Δήμαρχος Σπαρτιατῶν ὑποβάλλει αἴτησιν τοῦ Δ. Δημάκου περὶ ἀπονομῆς συντάξεως λόγῳ στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας.

Ὁ βουλευτὴς κ. **Δ. Μπούκουρας** ὑποβάλλει διάφορα τηλεγραφήματα περὶ τοῦ αὐτονόμου σταφιδικοῦ ὀργανισμοῦ.

Ὁ σύλλογος προσφύγων Ἐμπορουπαλλήλων Ἀθηνῶν παρακαλεῖ ὅπως τροποποιηθῇ ὁ νόμος Γ. Τ. Μ. Β. τῆς 14 Ἀπριλίου 1909.

Τὸ ἀγροτικὸν συνέδριον προσφύγων Μακεδονίας-Θράκης ὑποβάλλει διάφορα ψηφίσματα δι' ὧν ζητεῖ προστατευτικὰ μέτρα ὑπὲρ τῶν ἀγροτῶν προσφύγων Μακεδονίας-Θράκης

Τὸ Σωματεῖον Καπνεργατῶν καὶ καπνεργατριῶν «Ἀγάπη» Σάμου ὑποβάλλει ψήφισμα δι' οὗ ἀποκρούει διαρρήδην οἱανδήποτε νέαν φορολογίαν καὶ ἀπαιτεῖ τὴν ἔγκαιρον ἐξασφάλισιν κατὰ τῆς ἀνεργείας διὰ παροχῆς ἐπαρκῶν ἐπιδομάτων, ἐξευρισκομένων τῶν πόρων ἐκ τῶν κερδῶν τῶν καπνεμπόρων κλπ.

Οἱ ἐργάται Βερροίας διαμαρτύρονται διὰ τὴν ἔνοπλον ἐπίθεσιν τοῦ ἀξιωματικοῦ τοῦ Φρουραρχείου Μαλτέζου ἐναντίον ὀργανικῆς ἐπιτροπῆς κλπ.

Ὁ κ. **Ὑπουργὸς** τῆς **Δικαιοσύνης** διαβιβάζει ἔγγραφα τῶν ἁρμοδίων Εἰσαγγελέων δι' ὧν οὗτοι αἰτοῦνται τὴν ἄδειαν τῆς Βουλῆς πρὸς περαιτέρω ποινικὴν δίωξιν τῶν βουλευτῶν κ.κ. Ε. Σταυρίδη καὶ Ν. Κυριακοπούλου.

Οἱ Ὑπουργοὶ κ. κ **Γ. Καφαντάρης** (Οἰκονομικῶν) καὶ **Π. Τσαλδάρης** (Ἐσωτερικῶν) ὑποβάλλουν τροπολογίαν ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου «περὶ καθιερώσεως δύο ὡρισμένων τύπων ἄρτου καθ' ἅπαν τὸ Κράτος».

Ὁ κ. **Α. Κανάρης** (Ὑπουργὸς τῶν Ναυτικῶν) ὑποβάλλει νομοσχέδιον «περὶ τροποποιήσεως τοῦ 1825 νόμου περὶ τοῦ βοηθητικοῦ προσωπικοῦ τῆς Ναυτικῆς Βρεττανικῆς ἀποστολῆς.»

Ὁ κ. **Π. Τσαλδάρης** (Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν) ὑποβάλλει σχέδιον ψηφίσματος «περὶ ἐκποιήσεως τῆς ὑπὸ τοῦ Δημητρίου Ν. Στάϊκου καταληφθείσης περιουσίας εἰς τὸν δῆμον Ἀγρινίου».

Ὁ κ. **Α. Ἀργυρὸς** (Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας) ὑποβάλλει τροπολογίαν ἐπὶ τῆς προτάσεως νόμου «περὶ ἐγγραφῆς καὶ ἐξετάσεων τῶν φοιτητῶν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κλπ.».

Ἡ Εἰδικὴ Ἐπιτροπὴ ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 119 τοῦ Συντάγματος ὑποβάλλει τὴν ἔκθεσίν της.

Ὁ βουλευτὴς κ. **Ι. Παπαϊωάννου** ὑποβάλλει πρότασιν νόμου «περὶ τοῦ τρόπου εἰσπράξεως τῶν ἀρδευτικῶν δικαιωμάτων καὶ τῆς δαπάνης ἐν γένει τῆς διοχετεύσεως ὕδατος ἐκ τοῦ Ἀχελώου ποταμοῦ πρὸς ἄρδευσιν τῆς πεδιάδος Ἀγρινίου».

Ὁ βουλευτὴς κ. **Δ. Κυβεικὸς** ὑποβάλλει τροπολογίαν ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου «περὶ τροποποιήσεως διατάξεων τινων τοῦ νόμου 3372 «περὶ κυρώσεως τῆς μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Τουρκίας συμφωνίας».

Ὁ βουλευτὴς κ. **Γ. Κοκινάκης** ὑποβάλλει τροπολογίαν ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου «περὶ φορολογίας τῶν ἀμύλων καὶ περὶ τροποποιήσεως διατάξεων τοῦ περὶ φορολογίας οἰνοπνεύματος κλπ.».

Ὁ **ἴδιος** ὑποβάλλει ὡσαύτως τροπολογίαν ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου «περὶ καταργήσεως τοῦ ἐξαγωγικοῦ φόρου καὶ ἐπιβολῆς δασμοῦ ἐπὶ τῆς ἐξαγωγῆς εἰς τὴν ἀλλοδαπὴν ἐλαίου κλπ.».

Ὁ βουλευτὴς κ. **Ε. Φωτάκης** ὑποβάλλει τροπολογίαν ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου «περὶ ἐγγραφῶν στρατευθέντων φοιτητῶν κλπ.».

Ὁ κ. **Γ. Μερκούρης** (Ὑπουργὸς τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας) ὑποβάλλει τροπολογίαν ἐπὶ τοῦ σχεδίου νόμου «περὶ ἀναδιοργανώσεως τῶν ὑπηρεσιῶν Ἐμπορίας καὶ Βιομηχανίας τοῦ Ὑπουργείου τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας».

Ὁ βουλευτὴς κ. **Δ. Κυβετὸς** ὑποβάλλει τροπολογίαν ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου «περὶ αὐτεπαγγέλτου ὑποβολῆς κλπ. τῶν ἀποφάσεων τῶν ἐπταμελῶν Στρατοδικείων».

Ἡ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ ἐπὶ τοῦ σχεδίου νόμου «περὶ μειώσεως τοῦ κατὰ τὸ ἄρθρον 318 τοῦ Κώδικος περὶ Δήμων καὶ Κοινοτήτων φόρου ἐπὶ τῶν ἰχθύων καὶ περὶ συστάσεως ταμείου προστασίας τῶν κατ' ἐπάγγελμα ἁλιέων» ὑποβάλλει τὴν ἔκθεσίν της.

Μεθ' ὃ εἰσέρχεται ἡ Βουλὴ εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Διάταξιν
τῆς Νομοθετικῆς Ἐργασίας

Συζήτησις ἐπὶ τοῦ Συντάγματος.

Πρόεδρος. Ὑπεβλήθη πρότασις ψηφοφορίας ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 98 δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως.

Οἱ κ. κ. **Π. Τσιτσεκλῆς** καὶ **Χ. Βοζίκης**, ἐρωτῶν ἂν ἐπεραιώθη ἡ συζήτησις.

Πρόεδρος. Βεβαίως, ἐξαντληθέντος πρὸ πολλοῦ τοῦ ὁρίου τοῦ ψηφίσματος.

Ὁ κ. **Π. Τσιτσεκλῆς** παρατηρεῖ ὅτι οἱ ὑποβαλλόντες τὴν τροπολογίαν δικαιοῦνται νὰ τὴν ἀναπτύξουν.

Πρόεδρος. Τὸ ψήφισμα τῆς συζητήσεως τοῦ Συντάγματος εἶναι κατηγορηματικόν, δὲν ἠμπορεῖ νὰ ἀκυρωθῇ. Ἡ ἀνάπτυξις τῶν τροπολογιῶν ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 98 ὤφειλε νὰ γίνῃ ἐντὸς τοῦ 5ώρου.

Ὁ κ. **Α. Παπαναστασίου** (Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας) νομίζει ὅτι ἡ ἀπόφασις ἐπὶ τοῦ ἄρθρου δὲν ἠμπορεῖ νὰ μείνῃ ἐκκρεμής. Οἱ ὑποβαλλόντες τὴν πρότασιν περὶ ψηφοφορίας δὲν εἶναι οὔτε κἂν παρόντες. Πάντως δύναται ἐπὶ πενταλέπτου ν' ἀναπτυχθῇ ἡ τροπολογία.

Μεθ' ὃ ἀναγινώσκεται ἡ τροπολογία τοῦ κ. Τσιτσεκλῆ.

Ὁ κ. **Π. Τσιτσεκλῆς** λέγει ὅτι τὸ ἄρθρον 98 εἰς τὴν πρώτην παράγραφον προεκάλεσε τὰς ἀντιρρήσεις ὅτι θὰ ἐγένοντο οἱ δικαστικοὶ ἀντικείμενα ἐκδικασμῶν, ἐφόσον οἱ ὁρισταὶ των θὰ παρεπέμποντο εἰς τὰ ὁρκωτὰ δικαστήρια. Νομίζω, λέγει, καὶ ἐγὼ ὀρθὸν τοῦτο καὶ ἑπομένως θὰ ἦτο ἀπαλειπτέα ἡ δεσμευτικὴ αὕτη ἐξαίρεσις διὰ τοὺς δικαστάς.

Ὁ κ. **Α. Παπαναστασίου** (Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας). Συνιστᾷ νὰ ἐρωτηθῇ ἀμέσως καὶ εἰδικῶς ἡ Βουλὴ περὶ τῆς ἀπαλείψεως ταύτης διὰ τοὺς δικαστάς.

Ὁ κ. **Τ. Ἀναστασίου** ὑποστηρίζει ὅτι ἡ τροπολογία τοῦ κ. Τσιστεκλῆ εἶναι ἐπικίνδυνος, διότι ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει διὰ πάντα ἔλεγχον διὰ τοῦ τύπου τοῦ δημοσίου βίου τῶν δικαστῶν ὑπάρχει φόβος τὰ ἐκ συναδέλφων των ἀποτελούμενα συμβούλια νὰ χαρακτηρίζουν τὴν πρᾶξιν ὡς ἀφορῶσαν τὸν ἰδιωτικὸν τοῦ δικαστοῦ βίον καὶ νὰ παραπέμπουν τοὺς πολίτας εἰς τὰ πλημμελιοδικεῖα.

Ὁ κ. **Π. Μερλόπουλος** παρατηρεῖ ὅτι ἡ τροπολογία τοῦ κ. Τσιτσεκλῆ εἶνε ταυτόσημος πρὸς τὴν ἰδικήν του καὶ παρακαλεῖ νὰ τεθοῦν εἰς ψηφοφορίαν.

Πρόεδρος. Οἱ παραδεχόμενοι τὴν τροπολογίαν τῶν κ. κ. Τσιτσεκλῆ καὶ Μερλοπούλου παρακαλοῦνται νὰ ἐγερθῶσιν.

Φωναί Νὰ ἐρωτηθῇ ἡ Βουλὴ δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως.

Ὁ κ. **Κ. Ἀγγελόπουλος** (Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης) παρατηρεῖ ὅτι σχεδὸν ὁμοφώνως ἡ Βουλὴ ἔχει τὴν γνώμην ὅτι οἱ δικαστικοί, ἀδικούμενοι διὰ τὸν ἰδιωτικόν των βίον, πρέπει νὰ προστατεύωνται παρὰ τῶν ποινικῶν δικαστηρίων.

Πρόεδρος Ἐρωτῶ καὶ πάλιν τὴν Βουλήν. Οἱ παραδεχόμενοι τὴν τροπολογίαν παρακαλῶ νὰ ἐγερθοῦν. (Ἐγείρονται ὀλίγοι).

Ἡ τροπολογία ἀπορρίπτεται (φωναί, θόρυβος).

Ὁ κ. **Τ. Ἀναστασίου** λέγει ὅτι ἡ τροπολογία εἶναι ἀνελεύθερος.

Ὁ κ. **Ν. Καμπάνης** λέγει ὅτι ἔχει παραδώσῃ πρότασιν ψηφοφορίας δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως κατὰ τὴν τελευταίαν συνεδρίασιν.

Ὁ κ. **Χ. Λαδᾶς** ἀντιπαρατηρεῖ ὅτι ἡ πρότασις περὶ ψηφοφορίας δὲν ἀφεώρα τὴν τροπολογίαν τοῦ κ. Τσιτσεκλῆ.

Οἱ κ. κ. **Σ. Σωτηριάδης Ν. Καμπάνης** διαμαρτύρονται διότι διὰ τοῦ ἀπροστατεύτου τῶν δικαστῶν δὲν θὰ εὑρεθῶν πλέον δικασταί.

Ὁ κ. **Π. Τσιτσεκλῆς**. Δὲν ὑπάρχει ἀπαρτία. (Φωναί—θόρυβος—κωδωνοκρουσίαι).

Ἐν τῷ σημείῳ τούτῳ δικκόπτεται ἡ συνεδρίασις ἐπὶ 10 λεπτά.

Μετὰ τὴν διακοπὴν

Ἐπαναλαμβανομένης τῆς συνεδριάσεως ὥρᾳ 6. 50' μ. μ. ὁ κ. **Πρόεδρος** ἀνακοινοῖ ὅτι ὑπεβλήθη νέα πρότασις περὶ ψηφοφορίας δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως ἐπὶ τῶν περιπτώσεων τοῦ ἄρθρου 98 καὶ τῶν τροπολογιῶν αὐτοῦ.

Εἰς παρατήρησιν τοῦ κ. **Μάρκου** ὁ κ. Πρόεδρος λέγει ὅτι τὸ πρῶτον ἐδάφιον ἐψηφίσθη.

Σ. Σωτηριάδης. Εἶχεν ὑποβληθῇ, λέγει, ἐπ' αὐτοῦ πρότασις δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως.

Τ. Ἀναστασίου Ἔγιναν ἀδιαμαρτυρήτως δύο ψηφοφορίαι καὶ ἀπερίφθη ἡ σχετικὴ τροπολογία.

Πρόεδρος. Βεβαίως.

Ἀναγινώσκεται ἡ δευτέρα παράγραφος τῆς τροπολογίας τοῦ κ. Τσιτσεκλῆ.

Ὁ κ. **Α. Παπαναστασίου** (Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας) ἐπεξηγεῖ ὅτι δίδεται τὸ δικαίωμα ὅπως τὰ ἀδικήματα κατὰ τοῦ δημοσίου εἰς τὸ μέλλον νὰ παραπέμπωνται εἰς τὰ Ἐφετεῖα.

Ὁ κ. **Δ. Μπαμπᾶκος** παρατηρεῖ ὅτι ἡ ἔννοια τῆς τροπολογίας τοῦ κ. Τσιτσεκλῆ στενεύει τὴν ἁρμοδιότητα τῆς νομοθετικῆς ἐξουσίας εἰς τὰ ἀδικήματα τὰ στρεφόμενα κατὰ τοῦ Δημοσίου, ἐνῷ ἡ διασκευὴ τῆς ἐπιτροπῆς δὲν δεσμεύει τὴν νομοθετικὴν ἐξουσίαν νὰ ὑπαγάγῃ κακουργήματα οἱασδήποτε φύσεως εἰς τὰ κοινὰ δικαστήρια.

Ὁ κ. **Κ. Ἀγγελόπουλος** (Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης) παρατηρεῖ ὅτι παρ' αὐτοῦ καὶ τοῦ Προέδρου τῆς ἐπιτροπῆς ἔχουν ὑποβληθῇ τροπολογίαι καθ' ἃς διαγράφεται ἡ λέξις «ὑπαχθησόμενα» καὶ εἰς τὸ τέλος προστίθεται παράγραφος ὅπως δίδεται ἡ ἄδεια ὑπαγωγῆς ἀδικημάτων εἰς τὰ κοινὰ δικαστήρια.

Ὁ κ. **Ε. Βελλιανίτης** παρατηρεῖ ὅτι τὰ ἐκκρεμῆ ἀδικήματα εἰς τὰ ἐφετεῖα κρίνονται μὲ ἄλλα στάθμά.

Ι. Ράλλης. Διότι εἶνε γνωστὸν ποῖα εἶνε αὐτά, ἐνῷ ἂν ἐννοοῦμεν τὰ ὑπαχθησόμενα δύναται νὰ γίνῃ κατάχρησις.

Ὁ κ. **Ν. Καμπάνης** λέγει ὅτι ἡ τροπολογία τοῦ κ. Τσιτσεκλῆ εἶνε ὀρθή, διότι ἡ διασκευὴ τῆς ἐπιτροπῆς εἶνε εὐρεῖα καὶ κατ' ἀνάγκην ἐπικίνδυνος. Διὰ τῆς τροπολογίας τοῦ κ. Τσιτσεκλῆ ὡρισμένα καὶ γνωστὰ ἀδικήματα παραπέμπονται εἰς τὰ ἐφετεῖα. Θέλει συμπλήρωσιν ὅμως ἡ τροπολογία τοῦ κ. Τσιτσεκλῆ διότι δὲν ὁμιλεῖ διὰ τὸ ἔγκλημα τῆς πειρατίας καὶ ναυταπάτης.

Ὁ κ. **Α. Μάρκου** παρατηρεῖ ὅτι ἐὰν διαγραφῇ ἡ λέξις «ὑπαχθησόμενα» θὰ εἶνε σύμφωνος ἡ Βουλὴ εἰς τὴν διατύπωσιν τοῦ ἄρθρου.

Ὁ κ. **Σ. Σωτηριάδης** φρονεῖ ὅτι δὲν πρέπει νὰ ὑπάρχῃ τόσος μεγάλος δισταγμὸς διὰ τὰ ὁρκωτὰ δικαστήρια. Ἡ τροπολογία τοῦ κ. Τσιτσεκλῆ εἶνε ἡ προσήκουσα, συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν κακουργημάτων τῆς πειρατίας καὶ τῆς ναυταπάτης.

Α. Παπαναστασίου (Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας) Ἡ πλειοψηφία, λέγει, τῆς Βουλῆς φρονῶ ὅτι ἀποκρούει, ὅπως διὰ νόμου εἰς τὸ μέλλον περιορίζεται ἡ δικαιοδοσία τῶν ὁρκωτῶν δικαστηρίων.

Πολλοὶ Βουλευταί. Μάλιστα, μάλιστα.

Α. Παπαναστασίου (Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας). Ὡς πρὸς τὴν τροπολογίαν τοῦ κ. Τσιτσεκλῆ ἐν σχέσει μὲ τὴν διασκευὴν τῆς ἐπιτροπῆς, εὑρίσκει ὅτι δὲν εἶνε μεγάλη ἀπόστασις. Προσωπικῶς λέγει ὁ ἴδιος θὰ ἐκημύσσετο ὑπὲρ τῆς διατυπώσεως τῆς ἐπιτροπῆς.

Ὁ κ. **Π. Τσιτσεκλῆς** ἀναπτύσσει τοὺς λόγους δι' οὓς ὑπέβαλε τὴν τροπολογίαν, πρὸς περιορισμὸν τῆς εὐρυτέρας εὐχερείας ἣν εἶχε ἡ δυατύπωσις τῆς ἐπιτροπῆς. Τὰ ἀδικήματα, λέγει, κατὰ τοῦ Δημοσίου καὶ κατὰ τῶν νομικῶν προσώπων ἐπιπολάζουν κατὰ τὴν τελευταίαν ἐποχὴν καὶ πρέπει νὰ τύχουν εἰδικῆς μερίμνης.

Ὁ κ. **Ε. Βελλιανίτης** δὲν εὑρίσκει λόγον τοιαύτης εἰδικῆς ὁσιδικίας τῶν νομικῶν προσώπων.

Ὁ κ. **Ι. Ράλλης** ἀντικρούει ὡστόσο τὴν ἰδιαιτέραν ταύτην μέριμναν διὰ τὰ νομικὰ πρόσωπα.

Ὁ **Φ. Μοσχούλας** λέγει ὅτι πρέπει νὰ ληφθῇ πρόνοια περὶ ὑπαγωγῆς τῶν ἐγκλημάτων κατὰ συνεταιρισμῶν.

Α. Μάρκου. Ἔχουν ἤδη ὑπαχθῇ καὶ ἡ ὑπαγωγὴ ἐσυνταγματοποιήθη.

Χ. Ἀλαμανῆς παρακαλεῖ νὰ ζητηθῇ ἡ γνώμη τῆς Βουλῆς περὶ διαγραφῆς ἐκ τοῦ σχεδίου τῆς ἐπιτροπῆς τῆς λέξεως «ὑπαχθησόμενα».

Ὁ κ. **Δ. Μπαμπᾶκος** παρατηρεῖ ὅτι ἐν συνόλῳ πρέπει νὰ ἐρωτηθῇ ἡ Βουλὴ περὶ τῆς παραγράφου.

Ὁ κ. **Α. Παπαναστασίου** (Ὑπουργὸς Γεωργίας) παρακαλεῖ νὰ ἐρωτηθῇ ἡ Βουλὴ γενικώτερον ὡς πρὸς τὴν ἐλευθερίαν τῆς ὑπαγωγῆς καὶ ἄλλων ἀδικημάτων.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** ἐρωτᾷ ἂν δέχεται ἡ Βουλὴ δι' ἀναστάσεως νὰ διαγραφῇ ἡ λέξις «ὑπαχθησόμενα». (Ἐγείρονται οἱ πλειστοι βουλευταί).

Πρόεδρος. Ἑπομένως ἡ λέξις «ὑπαχθησόμενα διαγράφεται.

Κ. Ἀγγελόπουλος (Ὑπουργὸς Δικαιοσύνης). Παρακαλεῖ νὰ ἐρωτηθῇ ἤδη ἡ Βουλὴ ἂν δέχεται τὴν τροπολογίαν αὐτοῦ καὶ τοῦ κ. Μερλοπούλου περὶ ἀδείας ὑπαγωγῆς καὶ ἄλλων ἀδικημάτων.

Ὁ κ. **Ι. Ράλλης** παρατηρεῖ ὅτι ἡ πρότασις τοῦ κ. Ὑπουργοῦ ἀντίκειται εἰς τὴν πρὸ μικροῦ ληφθεῖσαν ἀπόφασιν τῆς διαγραφῆς τῆς λέξεως «ὑπαχθησόμενα».

Ὁ κ. **Πρόεδρος** ἐρωτᾷ καὶ πάλιν ἐπὶ τῆς δευτέρας παραγράφου τῆς τροπολογίας τοῦ κ. Μερλοπούλου, ἥτις καὶ ἀναγινώσκεται.

Ἡ Βουλὴ ἐρωτωμένη ἀπορρίπτει δι' ἀναστάσεως ταύτην.

Ὁ κ. **Α. Παπαναστασίου** (Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας) παρατηρεῖ ὅτι ἤδη πρέπει νὰ ἐρωτηθῇ ἡ Βουλὴ ἐπὶ τῆς δευτέρας παραγράφου τοῦ ἄρθρου 97 τοῦ ἰσχύοντος συντάγματος, ὡς σχετικῆς καὶ συναφοῦς.

Ἀναγινώσκεται ἡ παράγραφος αὕτη.

Ὁ κ. **Γ. Καντιάνης** ἐπιφέρει παρατηρήσεις, τονίζων ὅτι, διὰ τῆς διατάξεως ταύτης ἐκτὸς τῶν ἄλλων ἀναβιώνει ἡ ἰδιωτικὴ κατηγορία, ἥτις πρὸ πολλοῦ ἔχει καταργηθῇ.

Ὁ κ. **Α. Μάρκου** ἐξηγεῖ διὰ τίνα λόγον ἡ ἐπιτροπὴ δὲν ἐδέχθη τὴν παράγραφον ταύτην τοῦ προσωρινῶς ἰσχύοντος συντάγματος καὶ ὅτι τὴν ἀπέκρουσε μόνον καὶ μόνον διότι αὕτη θὰ ἦτο καταθλιπτικὴ τῶν πολιτῶν.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** ἐρωτᾷ καὶ πάλιν ἂν δέχεται ἡ Βουλὴ ὅπως προστεθῇ εἰς τὸ ἄρθρον ἡ δευτέρα παράγραφος τοῦ ἄρθρου 97 τοῦ προσωρινῶς ἰσχύοντος συντάγματος.

Ὁ κ. **Σ. Σωτηριάδης** νομίζει ὅτι πρέπει νὰ χωρισθῇ ἡ

πρότασις εἰς δύο διότι ἄλλοι δυνατὸν νὰ δέχωνται τὸ ἓν τμῆμα τῆς προτάσεως καὶ ἄλλοι νὰ μὴ τὸ δέχωνται.

Πρόεδρος. Ἡ πρότασις δύναται νὰ διαιρεθῇ.

Ὁ κ. ***Ι. Ράλλης*** παρατηρεῖ ὅτι ἀρθὸν θὰ ἦτο νὰ γίνῃ δεκτὴ ἡ πρότασις, ἐφόσον θὰ συνεδιάζετο μὲ τὴν ἀμέσως κατωτέρω παράγραφον περὶ ἀρμοδιότητος τῶν στρατιωτικῶν δικαστηρίων.

Ὁ κ. ***Σ. Ἠλιόπουλος*** λέγει ὅτι εἰς λαϊκὰ δικαστήρια προσήκει ἡ ἐκδίκασις τῶν παραβάσεων τῶν συνταγματικῶν δικαιωμάτων τῶν πολιτῶν παρὰ τῶν δημοσίων ὀργάνων, διότι ὁ λαὸς ἐνδιαφέρεται διὰ τὴν τήρησιν τοῦ Συντάγματος, καὶ εἰς αὐτὸν ἀνετέθη ἡ τήρησις αὐτοῦ. Οὐδεμία δικαστικὴ δυσχέρεια ὑπάρχει διὰ τοὺς πολίτας, διότι οἱ δίκαι δύνανται νὰ προσδιορίζωνται εἰς τὸν τόπον τῆς τελέσεως τοῦ ἀδικήματος.

Ἀναγινώσκεται εἶτα ἡ δευτέρα παράγραφος τοῦ ἄρθρου 97 τοῦ προτωρινῶς ἰσχύοντος Συντάγματος ὡς προσθήκη τοῦ ἄρθρου 98.

Ὁ κ. ***Ι. Παπαϊωάννου*** τονίζει ὅτι διὰ τῆς προσθήκης ταύτης ἀνατρέπεται ἡ παράγραφος περὶ ἁρμοδιότητος στρατοδικείων.

Ὁ κ. ***Ι. Ράλλης*** παρατηρεῖ ὡσαύτως ὅτι μετὰ τὴν ἀπόφασιν τῆς Βουλῆς περὶ Στρατοδικείων καὶ Ναυτοδικείων, πρέπει νὰ ἐρωτηθῇ ἡ Βουλὴ περὶ τῆς ἐξ πρόκειται παραγράφου.

Ὁ κ. ***Κ. Καλκάνης*** λέγει ὅτι δὲν πρόκειται περὶ ἀντιθέσεως, πρόκειται φερ' εἰπεῖν περὶ παραλείψεων τοῦ ἀνακριτοῦ κλπ.

Ὁ κ. ***Δ. Μπαμπάκος*** παρατηρεῖ ὅτι ἀρθὸν θὰ ἦτο νὰ ἐρωτηθῇ ἡ Βουλὴ πρῶτον ἐπὶ τῆς τρίτης παραγράφου τοῦ ἄρθρου 98.

Ἀναγινώσκεται ἡ τρίτη παράγραφος τοῦ ἄρθρου 98. (Φωναί) δεκτόν, δεκτόν.

Ὁ κ. ***Π. Μερλόπουλος*** τονίζει ὅτι ὑπάρχουν τροπολογίαι καὶ ὑποτροπολογίαι ἐπὶ τῆς παραγράφου ταύτης ἐφ' ὧν κατὰ τὸν κανονισμὸν δέον νὰ ἐρωτηθῇ προηγουμένως ἡ Βουλή.

Ὁ κ. ***Α. Μητσοτάκης*** λέγει ὅτι κατὰ τὴν κατὰ τὸ 1911 συζήτησιν τοῦ συντάγματος ἐγεννήθη καὶ πάλιν τὸ ζήτημα τοῦ περιορισμοῦ τῆς δικαιοδοσίας τῶν στρατιωτικῶν δικαστηρίων, ἀλλ' ἡ σχετικὴ πρότασις ἀπεσύρθη, διότι ἐπείσθησαν πάντες ὅτι μὲ ταύτην δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ οὔτε στρατός, οὔτε πειθαρχία. Κακῶς λέγει ἐδημιουργήθη ἡ γνώμη περὶ μὴ ὑπάρξεως πλήρους ἐμπιστοσύνης εἰς τὰ στρατιωτικὰ δικαστήρια.

Θ. Τουρκοβασίλης. Ἡ δράσις των δυστυχῶς εἶνε τοιαύτη ὥστε ἡ ἐντύπωσις αὕτη νὰ εἶνε δικαιολογημένη.

Α. Μητσοτάκης. Δὲν πρέπει νὰ λαμβάνωμεν ὑπ' ὄψιν τὴν τελευταίαν ἀνώμαλον περίοδον, διότι δὲν δημιουργοῦμεν σύνταγμα διὰ βραχὺ διάστημα.

Θ. Τουρκοβασίλης. Δυστυχῶς βραχύτατον.

Πρόεδρος. Τότε εἶναι περιττὸν νὰ τὸ ψηφίσωμεν. Νομίζω ὅτι δὲν εἶναι ἐπιτρεπταὶ τοιαῦται ἐκρράσεις.

Ὁ κ. ***Α. Μητσοτάκης*** συνεχίζων λέγει ὅτι ὅλα τὰ συνταγματα ἀνέθεσαν εἰς τὴν νομοθετικὴν ἐξουσίαν τὸν ὁρισμὸν τῆς ἁρμοδιότητος καὶ τῆς δικαιοδοσίας τῶν στρατιωτικῶν δικαστηρίων. Δὲν θὰ ἦτο συνεπῶς φρόνιμον καὶ θὰ ἦτο ἐπικίνδυνον νὰ ἀναγράψωμεν διάταξιν εἰς τὸ Σύνταγμα, τὴν ὁποίαν ἡ ἔγκυρος γνώμη χαρακτηρίζει ὡς δυναμένην νὰ ἔχῃ ἐπιρροὴν ἐπὶ τῆς πειθαρχίας τοῦ στρατοῦ. Ἡ ἀνάθεσις εἰς τὰ στρατιωτικὰ δικαστήρια τῶν ὑποθέσεων τῶν στρατιωτικῶν ἀπεσκόπει τὴν ταχεῖαν ἐκδίκασιν καὶ τὸν ταχὺν κολασμόν. Ἐλέχθη ὅτι τὰ στρατιωτικὰ δικαστήρια ἐφάνησαν ἐπιεικῆ δι' ὡρισμένας περιπτώσεις, ἀλλ' εἶναι γνωστὸν ὅτι τοῦτο ἔλαβε χώραν ἐπὶ ἀνωμάλων περιόδων, ὅταν μάλιστα τὰ δικαστήρια ἐνεπνέοντο παρὰ τῶν Κυβερνήσεων. Προχωρῶν τονίζει ὅτι, ἀσφαλῶς ἡ δοσιδικία τῶν ἀδικοπραγούντων στρατιωτικῶν κατὰ ἰδιωτῶν εἰς τὰ κοινὰ δικαστήρια θὰ κλονίσῃ τὴν πειθαρχίαν καὶ τὴν συνοχὴν τοῦ στρατοῦ. Ἐκτὸς τούτου δὲν ἐννοοῦμεν τὴν δυσπιστίαν, ἥτις ἐκδηλώνεται διὰ τὴν νομοθετικὴν ἐξουσίαν, ἡ ὁποία δὲν πρέπει νὰ πιστεύωμεν ὅτι θὰ ὀλιγωρήσῃ κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν καθηκόντων της. Συνεπῶς τούτοις, ἐπιμένει, ἔχομεν καθῆκον νὰ ἀκολουθήσωμεν τὴν ἀρχὴν ἣν καθιέρωσεν τὸ Σύνταγμα τοῦ 1911, ἐναποθέτοντες καὶ ἡμεῖς εἰς τὴν νομοθετικὴν ἐξουσίαν, ὅπως ρυθμίζῃ ἑκάστοτε τὰ τῆς δικαιοδοσίας τῶν στρατιωτικῶν δικαστηρίων.

Ὁ κ. ***Ν. Καμτάνης*** λέγει ὅτι ἡ συζητουμένη διάταξις εἶναι τόσης σπουδαιότητος ὥστε καὶ ἂν δὲν ἀνεθεωρεῖτο τὸ Σύνταγμα, θὰ ἔπρεπε νὰ ἀναθεωρηθῇ μόνον χάριν αὐτῆς τῆς διατάξεως. Τὰ στρατοδικεῖα εἶναι προωρισμένα νὰ ἐκδικάζουν τὰ καθαρῶς στρατιωτικὰ ἀδικήματα, ὡς ἐκ τῆς πειθαρχίας τῆς στρατιωτικῆς, οὐχὶ δὲ καὶ τὰ ἀδικήματα τὰ διαπραττόμενα ὑπὸ στρατιωτικῶν κατὰ πολιτῶν, τὰ ἀποτελοῦντα παράβασιν τοῦ κοινοῦ ποινικοῦ νόμου. Οὔτε εἶναι ἀληθὲς ὅτι ἠμπορεῖ νὰ διασαλευθῇ ἡ πειθαρχία τοῦ στρατεύματος, ὅταν τὰ κοινὰ ἀδικήματα τῶν στρατιωτικῶν ὑπαχθοῦν εἰς τὰ κοινὰ δικαστήρια. Ἀπόδειξις τούτου εἶναι ὅτι καὶ ὁ Μέγας Ναπολέων, ὁ στρατιωτικώτερος ἀνὴρ τῶν νεωτέρων χρόνων, ἀφήρεσε τὰ ἀδικήματα ταῦτα μετὰ τὴν ἐπάνοδόν του ἐκ τῆς Ἐλβας διὰ συμπληρωματικοῦ συντάγματος ἀπὸ τὰ στρατιωτικὰ δικαστήρια καὶ τὰ ἀνέθεσεν εἰς τὰ πολιτικά τοιαῦτα.

Θ. Τσιριμῶκος. Ἠμπορεῖτε νὰ μᾶς εἴπητε τί γίνεται σήμερον εἰς τὴν Γαλλίαν;

Ὁ κ. ***Ν. Καμπάνης*** λέγει ὅτι δὲν εἶναι ἡ Γαλλία ἀλλ' ἡ Ἀγγλία τὸ μᾶλλον εὐνομούμενον Κράτος, ἐν Ἀγγλίᾳ δὲ δὲν ὑπάρχουν στρατοδικεῖα, ἀλλ' ἐκδικάζονται τὰ κατὰ πολιτῶν ἀδικήματα ὑπὸ τῶν κοινῶν δικαστηρίων. Διὰ τοῦτο καὶ δὲν ὑφίσταται τὸ στρατιωτικὸν πνεῦμα, δηλαδὴ τὸ πνεῦμα κατὰ τὸ ὁποῖον ὁ στρατιωτικὸς θεωρεῖ ἑαυτὸν ἀνώτερον τοῦ πολίτου. Καὶ αὐτὰ ἀκόμη τὰ ἀδικήματα τὰ ἁπλῶν στρατιωτῶν τοῦ κοινοῦ ποινικοῦ δικαίου κατὰ τῶν πολιτῶν δύναται πᾶς πολίτης ἀδικηθεὶς νὰ τὰ ὑπαγάγῃ δι' ἰδιωτικῆς κατηγορίας εἰς τὰ κοινὰ δικαστήρια. Ἐὰν ὑπάρχῃ κίνδυνος διασαλεύσεως τῆς πειθαρχίας, διατί τότε οἱ ἐπ' ἀδείᾳ ἀξιωματικοὶ καὶ στρατιῶται ὑπάγονται εἰς τὰ κοινὰ δικαστήρια καθὼς καὶ διὰ τὰς ἐκλογικὰς καὶ φορολογικὰς παραβάσεις;

Ὁ κ. ***Ι. Καλογερᾶς*** λέγει ὅτι ἀφοῦ ὑπάρχει ἡ εὐχέρεια διὰ τοῦ νόμου νὰ ὑπαχθοῦν οἱαδήποτε ἀδικήματα εἰς τὰ κοινὰ δικαστήρια, διατί νὰ θεσπισθῇ τοῦτο συνταγματικῶς.

Ὁ κ ***Ν.Καμπάνης*** ἐρωτᾷ ἐὰν ὑπάρχει παράδειγμα, καθ' ὃ οἱ ἀξιωματικοὶ ἢ οἱ στρατιῶται νὰ ἠδικήθησαν ὑπὸ τῶν κοινῶν δικαστηρίων;

Ὁ κ. ***Ι. Καλογερᾶς*** παρατηρεῖ ὅτι σήμερον ὑπάρχει μία καταιγὶς κατὰ τῶν στρατιωτικῶν, πρέπει δὲ νὰ φροντίσωμεν ὅπως μὴ διασύρεται ὁ στρατός.

Ι. Ράλλης. Εἶναι ἐγγύησις διὰ τὴν ἐλευθερίαν τοῦ πολίτου Ἐὰν μείνῃ ὡς ἔχει τὸ ἄρθρον πρέπει νὰ ἐπαναφέρωμεν τὴν μονομαχίαν.

Ὁ κ. ***Ν. Καμπάνης*** συνεχίζων, λέγει ὅτι ἐφόσον ἔχομεν παραδείγματα ἐκ μέρους τῶν ἄλλων φιλελευθέρων κρατῶν ὡς ἡ Ἀγγλία, καὶ ἀναφέρει τὴν γνώμην τοῦ Λαμπουλὲ ἐπαινοῦντος ταύτην, ὀφείλομεν ἡμεῖς νὰ τὸ πράξωμεν. Τοῦτο μόνον θὰ ἠδύνατο νὰ γίνῃ. Ἀπὸ ὡρισμένον βαθμὸν καὶ ἄνω ὁ ἀξιωματικὸς νὰ ἀπολαύῃ ἐξαιρετικῆς δοσιδικίας ὡς οἱ λοιποὶ ἀνώτεροι ὑπάλληλοι, οὐχὶ ὅμως καὶ νὰ ἀφαιρεθῇ ἀπὸ τὸν φυσικόν του δικαστήν, τὰ τακτικὰ δηλαδὴ δικαστήρια, προκειμένου περὶ κοινῶν ἀδικημάτων ἐναντίον τῶν πολιτῶν.

Ὁ κ. ***Σ. Σωτηριάδης*** λέγει ὅτι πάντες ἐν τῇ αἰθούσῃ ταύτῃ τὸν στρατὸν θεωροῦμεν ὡς τὸ ἐχέγγυον τῆς ἀσφαλείας τοῦ Κράτους, ἀλλ' ἡ διάταξις ἐξυπηρετεῖ ἄλλον σκοπόν, σκοπὸν ὅστις ἐξασφαλίζει τὴν ἐλευθερίαν τοῦ πολίτου. Δὲν γνωρίζω διατὶ μεταξὺ τῶν διαφόρων στρατιωτικῶν ἐπικρατεῖ ἡ ἀντίληψις ὅτι ἡ ἐπίθεσις κατὰ τοῦ πολίτου δὲν ἀποτελεῖ ἀδίκημα. Ἔχω τὴν ἰδέαν ὅτι ἡ ἀντίληψις αὕτη δὲν θὰ ὑπῆρχεν ἂν οἱ στρατιωτικοὶ ἐδικάζοντο ἀπὸ τὰ κοινὰ δικαστήρια.

Α. Μαζαράκης (Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν). καθ' ἑκάστην τοιαῦτα ἀδικήματα δὲν διαπράττονται ὑπὸ τῶν πολιτῶν:

Ὁ κ. ***Σ. Σωτηριάδης*** λέγει ὅτι συμβαίνουν τοιαῦτα ἀδικήματα, ἀλλ' οἱ πολῖται τιμωροῦνται, ἐνῷ οἱ στρατιωτικοὶ ἀπὸ τὰ στρατιωτικὰ δικαστήρια ἢ δὲν τιμωροῦνται ἢ τιμωροῦνται λίαν ἐπιεικῶς.

Ἡ ἐμφάνισις ἐνώπιον τῆς Δικαιοσύνης καὶ ἡ ἐνώπιον αὐτῆς λογοδοσία δὲν ἀποτελεῖ οὐδεμίαν μείωσιν. Οὔτε ἀποτελεῖ δικαιολογίαν τὸ ὅτι ἡ τροπολογία αὕτη εἰσχωρεῖται κατὰ τὸ 1911 ἀπεσύρθη. Διότι ἔκτοτε ἐμεσολάβησαν πλεῖστα γεγονότα δικαιολογοῦντα τὴν διάταξιν. Κηρύσσεται ἐν τέλει ὑπὲρ τῆς τροπολογίας.

Ὁ κ. ***Π. Μπούμπουλης*** λέγει ὅτι ἡ Βουλὴ ἐν προκαταλήψει ὁρμᾶται εἰς τὰς σκέψεις της κατὰ τὴν συζήτησιν τῆς τροπολογίας. Ἀλλ' ἡ προκατάληψις αὕτη δὲν ἐμποδίζει κανένα νὰ ὑποστηρίξῃ ταύτην ἢ ἐκείνην τὴν ἀντίληψιν. Ὑπηρετήσαμεν καὶ ἡμεῖς ἐν τῷ ναυτικῷ καὶ εἴμεθα εἰς θέσιν νὰ γνωρίζωμεν ὅτι ἐν τοῖς στρατιωτικοῖς Δικαστηρίοις ἐπεκράτησε πάντοτε τὸ στρατιωτικὸν πνεῦμα. Καὶ πάντοτε μὲν τὰ στρατοδικεῖα προκειμένου περὶ σοβαρῶν ὑποθέσεων ὑπῆρξαν αὐστηρότερα τῶν κοινῶν Δικαστηρίων, προκειμένου ὅμως περὶ ἐλαφρῶν ὑποθέσεων, οἷον εἶναι τὸ βάπτισμα κατὰ πολίτου δὲν ἐδείχθησαν ὡς ἔπρεπε αὐστηρά. Τὰ Στρατοδικεῖα δὲν δύνανται νὰ ἐκδικάσουν διαφοράν στρατιώτου κατὰ πολίτου, ἐφόσον εἰς τὰ Δικαστήρια ταῦτα ὑπάρχουν καὶ πολιτικοὶ δικασταί. Τὰ ἀδικήματα ταῦτα πρέπει νὰ ἐκδικάζωνται ἀπὸ τὰ ὁρκωτὰ δικαστήρια, ὄχι δὲ μόνον τὰ μεταξὺ ἰδιωτῶν καὶ στρατιωτικῶν, ἀλλὰ λάθρᾳ καὶ τὰ μεταξὺ στρατιωτικῶν ἀδικήματα, ἐφόσον ταῦτα δὲν θίγουν τὴν πειθαρχίαν τοῦ στρατεύματος.

Ὁ κ. ***Π. Τσιτσεκλῆς*** λέγει ὅτι πάντοτε ἀπὸ τῆς ἀρχαιοτάτης ἐποχῆς οἱ στρατιωτικοὶ ὑπήγοντο εἰς τὰ Στρατοδικεῖα, μόνον προκειμένου περὶ στρατιωτικῶν ἀδικημάτων. Ἀναφέρει σχετικῶς ἀπόσπασμα κωμῳδίας τοῦ Ἀριστοφάνους.

Ὁ κ. ***Ι. Καλογερᾶς*** λέγει ὅτι δὲν προκύπτει τοῦτο ἐξ οὐδενὸς ἀρχαίου συγγράμματος, ἀλλὰ γενικῶς οἱ στρατιωτικοὶ ὑπήγοντο εἰς τὰ Στρατοδικεῖα.

Ὁ κ. ***Π. Τσιτσεκλῆς*** συνεχίζων, λέγει ὅτι καὶ ἐν Γαλλίᾳ ὑπήγοντο τὰ στρατιωτικὰ ἀδικήματα εἰς τὰ κοινὰ Δικαστήρια, δὲν εἶναι δὲ ἀληθὲς ὅτι κλονίζεται ἡ πειθαρχία τοῦ στρατεύματος. Ἀναφέρει σχετικῶς ἀπόσπασμα ἄρθρου τοῦ στρατιωτικοῦ Συμβούλου κ. Ἀνανιάδου, κηρυσσομένου ὑπὲρ τῆς ὑπαγωγῆς τῶν περὶ ὧν πρόκειται ἀδικημάτων εἰς τὰ κοινὰ Δικαστήρια καὶ τονίζει ὅτι καὶ οἱ στρατιωτικοὶ πρέπει νὰ δικάζωνται ἀπὸ τὰ ἴδια Δικαστήρια, τὰ ὁποῖα δικάζουν τὸν Ἑλληνικὸν λαόν.

Ὁ κ. ***Α. Μαζαράκης*** (Ὑπουργὸς Στρατιωτικῶν) λέγει ὅτι τὰ λεχθέντα ὑπὸ τῶν κ. κ. Βουλευτῶν ὀφείλονται ἐντελῶς εἰς μεμονωμένα γεγονότα καὶ οὐχὶ εἰς μελέτην τοῦ ζητήματος. Καὶ ἡ μομφὴ ὅτι ἡ στρατιωτικὴ δικαιοσύνη δὲν ἀπονέμει τὸ δίκαιον ὡς ἁρμόζει, δεικνυομένη λίαν ἐπιεικὴς προκειμένου περὶ τῶν στρατιωτικῶν δὲν εἶναι ἀληθής. Μάλιστα τὰ Στρατοδικεῖα δείκνυνται ὑπερμέτρως αὐστηρά. Ὑπομιμνήσκει ἀκολούθως τοὺς κινδύνους, τοὺς ὁποίους διατρέχει τὸ κοινωνικὸν καθεστὼς καὶ τονίζει ὅτι ὁ ἀξιωματικός, ὁ ὁποῖος θὰ διαταχθῇ νὰ πατάξῃ μίαν κοινωνικὴν στάσιν θὰ εὑρεθῇ εἰς δύσκολον θέσιν ἀναλογιζόμενος ὅτι ἤθελε παραπεμφθῇ εἰς τὰ πολιτικὰ Δικαστήρια.

Ὁ κ. ***Ι. Ράλλης*** λέγει ὅτι δὲν ἐγείρεται ζήτημα, διότι δὲν ὑπάρχει δυσπιστία πρὸς τὸν ἑλληνικὸν στρατόν, ἀλλὰ πρόκειται περὶ δυσπιστίας ὑπαρχούσης πρὸς τὴν ἑλληνικὴν δικαιοσύνην ἐκ μέρους τοῦ στρατοῦ. Οὐδεὶς ἐπηρεάζεται ἐκ τοῦ προσφάτου παρελθόντος. Τὸ στρατεύεσθαι δὲν ἀποτελεῖ προνόμιον ὡρισμένης τάξεως ἀλλὰ εἶναι ὑποχρέωσις πάντων. Οὐδεὶς δὲ δικαιοῦται ν' ἀπολαμβάνῃ ἐξαιρετικῆς δοσιδικίας. Ὁ κ. Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν εἶπεν ὅτι δὲν ὑπάρχουν παραδείγματα, καθ' ἃ τὰ Στρατοδικεῖα ἐδείχθησαν ἐπιεικῆ ἀπέναντι ἀξιωματικῶν. Θὰ ἠδυνάμην, λέγει, νὰ ἀναφέρω πλεῖστα παραδείγματα ἀξιωματικῶν ὑποπεσόντων εἰς ἀδικήματα καὶ ἀθωωθέντων ὑπὸ τὰ χειροκροτήματα αὐτῶν τούτων τῶν Στρατοδικῶν. Δὲν πρέπει νὰ λησμονῶμεν ὅτι ὁ στρατιωτικὸς δυσκόλως συγκρατεῖται. Χωρὶς ποσῶς νὰ θέλωμεν νὰ θίξωμεν τὸν ἐθνικὸν στρατόν, ζητοῦμεν νὰ ὑπάγεται εἰς ἐξαιρετικὴν δοσιδικίαν μόνον ὅταν τοῦτο ἐπιβάλλει τὸ συμφέρον τῆς πειθαρχίας. Ἀφετέρᾳθη ὅτι τὰ κοινὰ Δικαστήρια θὰ εἶνε ἐπιεικέστερα πρὸς τοὺς πολίτας. Τοῦτο ὅμως δὲν συμβαίνει. Τοὐναντίον τὰ Στρατοδικεῖα ἐδείχθησαν πάντοτε ἄκρως ἐπιεικῆ πρὸς τοὺς στρατιωτικούς, παρασιρόμενα ἀπὸ τοῦ στρατιωτικοῦ πνεύματος, τὸ ὁποῖον, ὡς ἐλέχθη, διέπει τοὺς στρατιωτικοὺς καὶ λόγῳ τοῦ ἐπαγγέλματος καὶ λόγῳ τῆς μορφώσεως, ἡ ὁποία δίδεται εἰς αὐτοὺς καὶ πολὺ δικαίως.

Ὁ κ. ***Α.Μαζαράκης*** (Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν) λέγει ὅτι τὸ ἐπάγγελμα τῶν στρατιωτικῶν δὲν εἶνε βιοποριστικόν, ἀλλ' εἶνε ἐπάγγελμα ἐνέχον πολὺ τὸ ἰδανικόν. Ὑπάρχουν δὲ πλεῖστα παραδείγματα ἀξιωματικῶν, οἱ ὁποῖοι ἐπιθυμοῦν ὅπως ὁ στρατὸς ἵσταται εἰς τὸ ὕψος τῆς θέσεώς του, μεταξὺ τούτων εἶναι καὶ ἡ πτέρυξ ἐκείνη, τῆς ὁποίας μέλος ἀποτελῶ καὶ ἐγὼ καὶ ὁ λαός, τὸν ὁποῖον ἡ πτέρυξ αὕτη ἀντιπροσωπεύει. Ἐὰν δὲ ἀντετάχθημεν κατὰ τῆς διατάξεως ταύτης οὕτω ἐπράξαμεν ἔχοντες ὑπ' ὄψιν οὐχὶ μόνον τὸ πρόστρατον παρελθὸν ἀλλὰ καὶ τὸ ἀπώτερον παρελθόν καὶ μόνον ἀποβλέποντες εἰς τὴν ἀδέλφωσιν λαοῦ καὶ στρατοῦ. Κηρύσσεται μετὰ τοῦτο ἡ συζήτησις περαιωμένη.

Ὁ κ. ***Πρόεδρος*** ἀνακοινοῖ ὅτι ὑπεβλήθη πρότασις ψηφο-

φορίας δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως, ἐπὶ τῆς ἀποδοχῆς ἢ μὴ τῆς 3ης παραγράφου.

Καλοῦνται ὡς ψηφολέκται οἱ κ. κ. ***Καλκάνης*** καὶ ***Χαβίνης*** ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ὁποίων ἄρχεται ἡ ψηφοφορία, τοῦ ζητήματος τεθέντος οὕτω.

Οἱ δεχόμενοι τὴν 3ην παράγραφον λέγουν ναί, οἱ δὲ μὴ δεχόμενοι λέγουν ὄχι.

Ὁ κ. ***Κ. Ἀγγελόπουλος*** (Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης) λέγει ὅτι οἱ δεχόμενοι τὸ ἄρθρον ὀφείλουν νὰ ἔχουν ὑπ' ὄψιν των ὅτι δὲν περιλαμβάνονται τὰ ἀδικήματα στρατιωτικῶν κατὰ πολιτῶν τὰ διαπραχθέντα ἐν διατεταγμένῃ ἐντολῇ.

Περατωθείσης τῆς ψηφοφορίας καὶ γενομένης τῆς διαλογῆς προέκυψε τὸ ἑξῆς ἀποτέλεσμα :

Ἐψηφοφόρησαν ἐν ὅλῳ 89

Εἶπον ναὶ 82

Εἶχον ὄχι 7

κατὰ τὸ παρατιθέμενον πρωτόκολλον.

Κ. Ἀγγελόπουλος	Ν	Γ. Μαρῆς		Θ. Βαρβιτσιώτης	
Ν. Ἀμηρᾶς		Β. Μεμουλάκης	Ν	Ν. Δ. Κουμάνταρος	Ν
Μιχ. Ἀργυρόπουλος		Ι. Περδικογιάννης		Η. Παπαδᾶτος	
Χαρ. Βοζίκης	Ν	Κ. Πολυχρονάκης		Η. Πετρακάκος	
Γ. Γεωργιάδης		Γ. Φραγκουδάκης	Ν	Γ. Φικιώρης	
Κ. Δεμερτζῆς		Δημ. Ἀμπατζόπουλος		Α. Ἀποστολίδης	Ν
Α. Δουλγερίδης		Ι. Ι. Ἄμποτ		Ε. Γκλαβάνης	
Γ. Ἐμπειρίκος		Θ. Ἀνδρεάδης		Α. Εὐφραιμίδης	
Ἐμ. Ἐμμανουηλίδης		Ἀλ. Βουτυρᾶς		Β. Ζησιάδης	Ν
Ἰωάν. Καλογερᾶς		Ζ. Βεντούρας		Κωνστ. Θέος	
Ν. Κρανιωτάκης	Ν	Ν. Δαρβέρης	Ν	Ἀλ. Ἰωαννίδης	
Χρ. Λαδᾶς		Δ. Εὐθυμιάδης		Δ. Καζάζης	Ν
Θ. Νικολούδης		Μ. Θεοδωρίδης	Ν	Κ. Καρτάλης	Ν
Γ. Μερκούρης	Ν	Α. Ἰασωνίδης		Ἀνδρ. Κόρακας	
Δ. Μπομπάκος	Ν	Δ. Κάκαβος		Σ. Μάξιμος	Ν
Ἰωάν. Ράλλης	Ν	Ι. Καυτατζόγλου		Α. Μέρος	Ν
Ἀντ. Στρατηγόπουλος		Μ. Κῦρκος		Κ. Σπυρίδης	
Η. Τσιτσεκλῆς	Ν	Α. Κυβετὸς		Ν. Κυθρᾶς	
Γ. Ἀθανασάδης	Ν	Μεντὲς Λιὰο Μεσατζῆς		Ρώσσος Κούνδουρος	Ν
Γ. Ἀλεξανδρόπουλος	Ν	Κ. Μουζενίδης		Ε. Μαθάτσος	
Γ. Καλαντζόπουλος	Ν	Κ. Μιττάκος		Α. Γαληνὸς	
Ἰ. Κανναβὸς		Ἀλ. Παπαναστασίου	Ν	Γ. Θεοδοσιάδης	
Δ. Κατσάνος	Ν	Γν. Παππανικολάου		Γ. Γαλδῆς	
Γ. Καφαντάρης		Σταμ. Παππάζης		Β. Καραπαναγιώτης	
Ἰωάν. Νικολτσας	Ν	Φ. Παππαγεωργίου		Σ. Κρητικὸς	
Ἰωάν. Παπαιωάννου	Ν	Ἰσαὰκ Ἀβραὰμ Σιακῆ		Γ. Λαζανᾶς	
Σπυρ. Τρικούπης		Δαϊδ Μπουχὰρ Σολὰν		Μ. Λαΐδης	
Γ. Τσακνάκας		Ν. Χατζηγεωργίου		Γ. Παδαδρέου	
Ἰωάν. Τσιγκάνης		Μ. Γούδας	Ν	Δ. Σάλτας	
Α. Γρηγοριάδης		Ι. Μελᾶς		Κ. Σῦρος	
Δ. Δημάδης		Δ. Μπόσναρης		Η. Ἀντωπαρόπουλος	Ν
Γ. Παπαπαράσχος	Ν	Ἀλ. Μυλωνᾶς		Γ. Καντάνης	
Α. Χατζηνώτας		Σπυρ. Νασιώτης		Α. Ἐμπ. Κουμανδοῦρος	Ν
Ἀπ. Ζούζουας	Ν	Χ. Χρηστοβασίλης	Ν	Η. Μερλόπουλος	
Σπυρ. Ἠλιόπουλος		Ἀλκ. Λούλης		Α. Μισυρλῆς	Ν
Γ. Καρπετόπουλος		Γ. Ἐξηντάρης		Φ. Μοσχούλας	Ν
Γ. Μηνάϊος		Ἀθ. Θεολογίτης		Δ. Μπενάκης	Ν
Ἰ. Μουντζουρίδης	Ο	Σ. Καραγεώργης		Η. Μπούτος	Ν
Η. Πετρίδης		Στ. Νικολάϊδης		Η. Σάκαινας	Ν
Σπ. Στάης	Ν	Α. Παππαδᾶτος		Ε. Φυσᾶς	Ν
Η. Τσαλδάρης	Ν	Ε. Σταυρίδης		Ἰωάν. Βαπίστας	
Κ. Τσαλδάρης		Ι. Τσονταρίδης		Η. Διαμαντόπουλος	
Ἀθ. Χριστόπουλος		Εὐθ. Βελλιανίτης		Ἐμ. Μαχαίρας	
Ἠλίας Ἀποσκίτης		Δ. Χερσὸς		Ἐμ. Μαχαίρας	
Θ. Γρηγορίου		Ἰωάν. Θεοτόκης	Ν	Γ. Προκαΐμης	
Γ. Μπακόπουλος	Ν	Σπυρ. Παιπέτης	Ν	Γ. Σακαλῆς	
Ν. Μπακόπουλος	Ο	Α. Πιέρρης		Σ. Σμυρνόγλου	
Δ. Πλαπούτας	Ν	Π. Ἀλεξάτος		Δ. Σκυλίτσης	
Θεόδ. Τουρκοβασίλης	Ν	Ι. Μεταξᾶς		Ἰωάν. Σπετσιώτης	Ν
Α. Τροχάνης	Ν	Κοσμ. Μπουρμπούλης	Ν	Γ. Στρίγκος	
Ν. Τριανταφυλλάκος		Α. Φωκᾶς		Σωτ. Σωτηριάδης	Ν
Σπυρ. Τσακόπουλος		Α. Ἀνδρεάδης		Θ. Μαγκριώτης	
Σ. Ἀνδρεαδάκης		Γ. Βαρβούτης		Κ. Μαζαράκης	
Ἰωάν. Κίνας	Ν	Α. Ζάχος		Γρ. Τηλεμίδης	Ν
Λουκ. Κουτσοπέταλος	Ν	Γ. Κακουλίδης		Π. Χρυσοβέργης	
Μ. Μαντᾶς		Ν. Κουπαρούσος		Α. Βαλκανιώτης	Ν
Γεώργ. Μαυρὸς		Γ. Μπούσιος	Ν	Δ. Μπανιᾶς	
Η. Νικολαΐδης	Ν	Η. Παπαδόπουλος		Α. Τσιώκος	Ν
Γεώργ. Πεσματζόγλου		Κωνστ. Ἀλαβάνος		Θ. Χαβίνης	Ο
Ἀ. Ἀγγελόπουλος	Ν	Δ. Βοκοτόπουλος		Κ. Καλκάνης	Ν
Τ. Ἀναστασίου		Μ. Δερλερὲς	Ν	Μ. Τσαρλαμπᾶς	
Κ. Γκότσης		Κ. Ἐμπειρίκος	Ν	Β. Βσκουλᾶς	
Ἰωάν. Γιαννόπουλος	Ν	Η. Εὐριπίδης	Ο	Ε. Φωτάκης	Ο
Ἀ. Μάρκου	Ν	Ν. Καμπάνης	Ν	Χατὰν Ἀγὰ Ζαδὲ Μου-	
Ἀνδρ. Μιχαλακόπουλος		Η. Καμπάνης		σταφᾶ	
Δ. Μπούκουρας	Ν	Περ. Μαζαράκης		Ἀν. Μπακάλμπασης	
Β. Κανακάρης Ρούφος	Ν	Κ. Ναυπλιώτης		Χαβοὰζ-Ὀσμᾶν	
Βασίλειος Σαγιᾶς		Σουκρῆ-Μαμούτ-Ὀγλοῦ		Ἀθ. Μιαούλης	
Ἀνδρ. Στεφανόπουλος	Ν	Φεχμῆ Χασὰν βέη Ζαδὲ		Σ. Σαχτούρης	
Ἰ. Σισίνης		Κ. Τελωνίδης		Ν. Βελέντζας	
Δ. Στεφανόπουλος	Ν	Ἀθ. Σινόκας	Ν	Σ. Γάτος	
Γ. Βοραζάνης		Νικόλ. Βλιᾶμος	Ν	Ἰωάν. Εὐταξίας	
Κ. Γεωργαντόπουλος	Ν	Σ. Μανταφούνης		Σπυρ. Κρεμέζης	
Γ. Ζερβὸς		Σ. Μανταφούνης		Εὐστ. Μαλαμίδας	
Α. Θεοδωρίδης		Θεμ. Σοφούλης	Ο	Χ. Στεργιόπουλος	
Κ. Κωνσταντινίδης	Ν	Ἐμ. Χατζηδάκης		Ἰ. Τζίβας	Ν
Α. Λαμπρινίδης		Π. Ἀλεξίδης	Ν	Θαλῆς Τσιριμῶκος	
Κ. Ὀρφανὸς		Α. Ἀργυρὸς	Ν	Δ. Χατζῖσκος	Ν
Χ. Πανταζίδης		Δ. Δούκας		Ι. Βαλαλᾶς	
Χ. Παπάζογλου		Α. Λαζαρίδης		Φ. Δραγούμης	Ν
Α. Παππαπαναγιώτου		Ν. Μανούσης		Ν. Κυριακόπουλος	
Α. Χαΐνογλου		Ν. Τελόγλου		Σ. Λιούμπης	
Β. Χατζηλίας		Δημ. Φλωρᾶς		Γ. Μόδης	
Κ. Βλαχοθανάσης		Π. Μπούμπουλης	Ν	Δ. Τζίμας	
Ι. Βογιατζῆς	Ν	Κ. Πετσάλης		Ἀλ. Ψανθόπουλος	
Θ. Κακσρᾶς		Χρ. Ἀλαμανᾶς		Μ. Βολουδάκης	
Σ. Οἰκονομίδης		Σ. Ἀλεξιάδης		Α. Μητσοτάκης	
Θ. Παππαστρατῆς		Περ. Ἀλεξανδρῆς		Π. Πολυχρονίδης	
Π. Χατζηπάνος	Ν	Ἀδαμ. Ἔξαρχος	Ν	Γ. Σήφακας	
Δ. Βούλτζος	Ν	Ε. Ζούκας		Α. Ἀνδρεάδης	
Θ. Γοῦσκος	Ο	Γ. Σίδερης		Β. Κουκουρίδης	
Ν. Κολυδᾶς		Σ. Ταλιαδοῦρος		Θ. Πανταζίδης	
Ἐμ. Λούντζης		Σωτ. Χητζηγάκης		Α. Παχνὸς	
Ἀντ. Γδλανάκης		Φ. Χρηστοδῆμος		Α. Πολεμίδης	
Γ. Κοκινάκης		Α. Ψάρρας	Ν	Ἀλ. Κανάρης	
		Ι. Μάνος		Ν. Μαμούνης	

Ἐπομένως ἐγένετο δεκτὴ ἡ 3η παράγραφος.

Μετὰ τὴν διακοπὴν

Ὥρᾳ 11. 40' ἐπαναλαμβάνεται ἡ συνεδρίασις.

Ὁ κ. ***Α. Παπαναστασίου*** (Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας) παρακαλεῖ νὰ σημειωθῇ εἰς τὰ πρακτικὰ ἡ ψηφισθεῖσα ἑρμηνευτικὴ δήλωσις ἡ γενομένη ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 98.

Ὁ κ. ***Π. Μπούμπουλης*** παρατηρεῖ ὅτι αὐτοὶ οἱ ἴδιοι οἱ ὑποβαλόντες αὐτὴν ἐδήλωσαν ὅτι δὲν συμψηφίζεται ἡ ἑρμηνευτικὴ δήλωσις.

Μεθ' ὃ ἐρωτωμένη ἡ Βουλὴ δέχεται ὅτι συνεψηφίσθη ἡ ἑρμηνευτικὴ δήλωσις, ἔχουσα οὕτω :

«Ἡ ἔννοια τῆς 3ης § τοῦ ἄρθρου 98 εἶνε ὅτι δὲν περιλαμβάνονται εἰς αὐτὴν τὰ ἀδικήματα στρατιωτικῶν κατὰ πολιτῶν, τὰ ὁποῖα ἐγένοντο κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν στρατιωτικῆς ἐντολῆς».

Ἀναγινώσκεται εἶτα ἡ 4η παράγραφος τοῦ ἄρθρου 98 καὶ γίνεται δεκτὴ δι' ἀναστάσεως.

Γίνεται εἶτα δι' ἀναστάσεως δεκτὸν τὸ ἄρθρον 98, ἔχον οὕτω :

Ἄρθρον 98.

Ὑπὸ τῶν ὁρκωτῶν δικαστηρίων δικάζονται τὰ κακουργήματα, τὰ πολιτικὰ ἐγκλήματα, ὡς καὶ τὰ τοῦ τύπου, ὁσάκις ταῦτα δὲν ἀφορῶσι τὸν ἰδιωτικὸν βίον, ἐκτὸς τῶν κατὰ τῶν δικαστικῶν ὑπαλλήλων ἀπὸ τοῦ βαθμοῦ τοῦ εἰρηνοδίκου καὶ ἄνω ἀδικημάτων τοῦ τύπου, δικαζομένων πάντοτε ὑπὸ τῶν ὁρκωτῶν δικαστηρίων, εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν ὁποίων δύνανται διὰ νόμου νὰ ὑπαχθοῦν καὶ ἄλλα ἀδικήματα.

Κακουργήματα ὑπαχθέντα δι' εἰδικῶν νόμων εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν Ἐφετείων θέλουν ἐξακολουθήσει δικαζόμενα ὑπὸ τῶν δικαστηρίων τούτων, ἐφ' ὅσον νόμος δὲν ἤθελεν ἐπαναφέρει ταῦτα ὑπὸ τὴν ἁρμοδιότητα τῶν ὁρκωτῶν δικαστηρίων.

Τὰ περὶ Στρατοδικείων, Ναυτοδικείων καὶ Δικαστηρίων λειῶν κανονίζονται δι' εἰδικῶν νόμων, οἵτινες ὅμως δὲν δύνανται νὰ ὑπαγάγουν εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν Στρατοδικείων καὶ Ναυτοδικείων ἀδικήματα διαπραττόμενα ὑπὸ στρατιωτικῶν καὶ στρεφόμενα κατὰ τῆς ζωῆς, ὑγείας, τιμῆς, ἀγνείας καὶ σωματικῆς ἀκεραιότητος τῶν ἰδιωτῶν ἢ ἐν γένει κατὰ τοῦ προσώπου αὐτῶν ἢ ἀφορῶντα εἰς φθορὰν ἢ βλάβην τῆς περιουσίας των. Οὐδέποτε ἰδιῶται δύνανται νὰ ὑπαχθῶσιν εἰς τὴν ἁρμοδιότητα Στρατοδικείων καὶ Ναυτοδικείων.

Εἰδικὸς νόμος δύναται νὰ κανονίσῃ τὰ τῶν εἰδικῶν δικαστηρίων παίδων. Ἐπὶ τῶν δικαστηρίων τούτων δύνανται νὰ μὴ ἔχωσιν ἐφαρμογὴν αἱ διατάξεις τῆς παραγράφου πρώτης τοῦ ἄρθρου 92, τῆς παραγράφου πρώτης τοῦ ἄρθρου 95, τῶν ἄρθρων 96 καὶ 97, καθὼς καὶ τοῦ παρόντος ἄρθρου τοῦ Συντάγματος.

Ὁ κ. ***Χ. Ἀλαμανῆς*** παρακαλεῖ ὅπως ὁρισθῇ δι' αὔριον ἡ συζήτησις τοῦ ἄρθρου 119 τοῦ Σ)τος, ἐφόσον εἶχεν ἀποφασισθῇ νὰ συζητηθῇ σήμερον.

Ἡ Βουλὴ ἐρωτωμένη δέχεται ὅπως αὔριον ἀρχίσῃ ἡ συζήτησις ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 119 τοῦ Σ)τος.

Μεθὸ ἀναγινώσκεται τὸ ἄρθρον 105 ὡς διετυπώθη ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς.

Ἐπὶ τῆς α'. παραγράφου ὁ κ. ***Α. Παπαναστασίου*** (Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας) παρακαλεῖ ὅπως τροποποιηθῇ ὡς ἑξῆς ἡ τελευταία φράσις αὐτῆς. «διὰ καθολικῆς ἢ καὶ ἁμέσως εἰς τὸ σύνολον τῶν εἰς ἕκαστον ἐξ αὐτῶν ἀνηκόντων πολιτῶν» καὶ τονίζει ὅτι πρέπει νὰ δοθῇ ἡ ἐλευθερία αὐτῇ.

Γίνονται δεκταὶ δι' ἀναστάσεως ἡ 1η, 2α καὶ 3η παράγραφος ὡς ἐτροποποιήθη ἐπίσης καὶ ἡ 4η καὶ ἡ 5η καὶ τὸ σύνολον τοῦ ἄρθρου ἔχον οὕτω :

Ἄρθρον 105.

Τὸ Κράτος διαιρεῖται εἰς περιφερείας, ἐντὸς τῶν ὁποίων οἱ πολῖται διαχειρίζονται ἀπ' εὐθείας τὰς τοπικὰς ὑποθέσεις, ὡς ὁ νόμος θέλει ὁρίσει.

Ἡ κοινότης ἀποτελεῖ ἀπαραιτήτως τὴν πρώτην βαθμίδα τῶν τοιούτων ὀργανισμῶν τῆς τοπικῆς αὐτοδιοικήσεως, οἱ ὁποῖοι πρέπει νὰ ἦναι κατ' ἐλάχιστον ὅρον δύο βαθμῶν, ἀνεξαρτήτως τῶν δήμων καὶ τῶν συνδέσμων τῶν κοινοτήτων.

Τὸ δικαίωμα τοῦ ἀποφασίζειν εἰς τοὺς ἀνωτέρω ὀργανισμοὺς ἐπὶ ζητημάτων ὑπαγομένων εἰς τὴν σφαῖραν τῆς τοπικῆς αὐτοδιοικήσεως ἀνήκει ἀπαραιτήτως εἰς αἱρετὰ ὄργανα, ἐκλεγόμενα διὰ καθολικῆς ψηφοφορίας ἢ καὶ ἀμέσως εἰς τὸ σύνολον τῶν εἰς ἕκαστον ἐξ αὐτῶν ἀνηκόντων τολιτῶν.

Τὸ Κράτος ἀσκεῖ, καθὼς ὁ νόμος θέλει ὁρίσει, μόνον ἀνωτάτην ἐποπτείαν ἐπὶ τῶν ὀργανισμῶν τῆς τοπικῆς αὐτοδιοικήσεως, μὴ ἐμποδίζουσαν τὴν πρωτοβουλίαν καὶ τὴν ἐλευθέραν δρᾶσιν αὐτῶν.

Τὸ Κράτος δύναται νὰ συντρέχῃ οἰκονομικῶς τοὺς ὀργανισμοὺς τῆς τοπικῆς αὐτοδιοικήσεως.

Ἀναγινώσκεται εἶτα καὶ γίνεται δεκτὸν τὸ ἄρθρον 106 τοῦ Σ)τος ἔχον οὕτω :

Ἄρθρον 106.

Ἡ διοίκησις τοῦ Κράτους ὀργανοῦται κατὰ σύστημα ἀποκεντρωτικόν, εἰς τρόπον ὥστε ἡ κρατικὴ ἐξουσία νὰ εἶναι ὅσον τὸ δυνατὸν περισσότερον προσιτὴ εἰς τοὺς πολίτας καὶ νὰ λύωνται τὰ ἀφορῶντα τὴν διοίκησιν ζητήματα τὸ ταχύτερον καὶ ἐπὶ τῇ βάσει ἀμεσωτέρας ἀντιλήψεως τῶν ἀφορωσῶν αὐτὴν συνθηκῶν. Αἱ κεντρικαὶ ὑπηρεσίαι πρέπει νὰ ἔχουν μόνον τὴν γενικὴν διεύθυνσιν καὶ ἐποπτείαν.

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 112 ὁ κ. ***Ν. Καμπάνης*** παρακαλεῖ νὰ ἀναβληθῇ ἡ συζήτησις αὐτοῦ διὰ νὰ συζητηθῇ ἐν πληρεστέρᾳ ἀπαρτίᾳ τῆς Βουλῆς.

Ἡ Βουλὴ ἐρωτωμένη δέχεται τὴν πρόοδον τῆς συζητήσεως.

Ὁ κ. ***Ν. Καμπάνης*** ἀναλύων τὴν πρώτην παράγραφον τοῦ ἄρθρου 112 ἐξηγεῖ ὅτι ἡ φράσις «ὁριστικοῦ διορισμοῦ» θὰ ἐννοῇ βεβαίως τὸν συνεπείᾳ νόμου διορισμὸν ὑπὸ δοκιμασίαν καὶ καλὸν θὰ ἦτο νὰ διαγραφῇ ἡ λέξις «ὁριστικοῦ». Προχωρῶν, λέγει ὅτι ὀρθῶς ἡ ἐπιτροπὴ ἀφῆρεσε τὰς μεταθέσεις ἀπὸ τὸ ἀντίστοιχον ἄρθρον τοῦ προσωρινῶς ἰσχύοντος Συντάγματος. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν 3ην παράγραφον περὶ ἐξαιρέσεως θέσεών τινων τῆς μονιμότητος, νομίζει ὅτι πρέπει αὗται νὰ μὴ εἶναι μόνιμοι νὰ δύνανται ὅμως διὰ νόμου νὰ ὑπαχθοῦν εἰς τὴν μονιμότητα.

Ὁ κ. ***Α. Παπαναστασίου*** (Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας). Ἡ ἑρμηνεία εἶναι ὅτι δὲν χρειάζεται νέος νόμος διὰ νὰ γίνουν μόνιμοι ὡρισμένοι ὑπάλληλοι.

Ὁ κ. ***Ν. Καμπάνης*** ἀπαντᾷ ὅτι ἡ ἔννοια θὰ κριθῇ ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὸ ἄρθρον 116 τοῦ ἐν ἰσχύϊ συντάγματος, καθ' ὃ σήμερον ὅλοι οἱ ὑπάλληλοι εἶναι μόνιμοι.

Α. Παπαναστασίου (Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας) ὅσοι εἶναι δυνάμει τῶν κειμένων νόμων μόνιμοι ἐξασφαλίζονται. Ὅσοι δὲν εἶναι μένουν μὴ μόνιμοι, δυνάμενοι διὰ νέου νόμου νὰ γίνουν, διότι ἡ διάταξις εἶναι δυνητική.

Ὁ κ. ***Ν. Καμπάνης*** συνεχίζων, ὑποστηρίζει τὴν ἀρχικήν του παρατήρησιν ἐπὶ τῆς τρίτης παραγράφου. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν τετάρτην παράγραφον τοῦ ἄρθρου 112 ἀντικρούει τὴν ἀνάγκην ὑπάρξεως συμφώνου γνωμοδοτήσεως ὅσον ἀφορᾷ τὸν ὑποβιβασμὸν καὶ τὴν ἀπόλυσιν.

Ὁ κ. ***Α. Μάρκου*** ἐξηγεῖ ὅτι τοῦτο ἐτέθη διότι εἶναι γνωστὸν ὅτι καὶ ἀξιωματικοὶ καὶ ὑπάλληλοι ἀπελύοντο καὶ ἀπεστρατεύοντο καὶ μετὰ πάροδον πολλῶν χρόνων ἀνεκαλεῖτο ἡ πρᾶξις ὡς μήπω ἐκτελεσθεῖσα.

Ὁ κ. ***Ν. Καμπάνης*** συνεχίζων τονίζει τὴν ἀντίφασιν τῆς παραγράφου.

Ὁ κ. ***Κ. Καλκάνης*** ζητεῖ τὴν διαγραφὴν τῆς παραγράφου ταύτης, διότι ἀντιθέτως οἱ ὑποβιβασθέντες ἢ ἀπολυθέντες ἀδίκως δὲν δύνανται πλέον νὰ ἐπανέλθουν. Ἡ διάταξις θὰ εἶναι κώλυμα.

Λ. Μάρκου. Θὰ γίνῃ νόμος.

Κ. Καλκάνης. Τότε θὰ ἔχωμεν δύο μέτρα καὶ δύο σταθμά.

Τινὲς Βουλευταί. Νὰ διαγραφῇ.

Ὁ κ. ***Ι Σπετσιώτη*** κηρύσσεται ὑπὲρ τῆς διαγραφῆς.

Ὁ κ. ***Α. Παπαναστασίου*** (Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας). Παρακαλεῖ νὰ προστεθῇ προσθήκη περὶ μεταθέσεων.

Ὁ κ ***Ν. Καμπάνης*** καταλήγων λέγει ὅτι μεταξὺ τῶν δυναμένων νὰ ἐξαιρεθοῦν τῆς μονιμότητος πρέπει νὰ περιληφθῇ καὶ ὁ Διευθυντὴς τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ταμείου.

Ὁ κ. ***Π. Τσιτσεκλῆς*** ἐρωτᾷ, ἡ φράσις «ἀπὸ τοῦ ὁριστικοῦ αὐτῶν διορισμοῦ» τί σημαίνει ;

Ὁ κ. ***Α. Παπαναστασίου*** λέγει ὅτι ὑπάρχουν ὑπάλληλοι προσωρινοὶ καὶ μόνιμοι.

Ὁ κ. ***Π. Τσιτσεκλῆς*** λέγει ὅτι ἐν τῇ πρώτῃ παραγράφῳ ἀντὶ τῆς φράσεως «ἄνευ εἰδικῆς ἀποφάσεως» πρέπει νὰ τεθῇ "ἄνευ εἰδικῆς γνώμης".

Ἐπίσης συμφωνῶν μὲ τὸν κ. ***Καμπάνην*** φρονεῖ ὅτι ὡς εἶναι διατυπωμένη ἡ 3η παράγραφος καθίστανται μόνιμοι καὶ ἐκεῖνοι τοὺς ὁποίους θέλομεν νὰ ἐξαιρέσωμεν τῆς μονιμότητος.

Μετὰ διεξοδικὴν συζήτησιν μεταξὺ τῶν κ. κ. Σ. Οἰκονομίδη, Κ. Καλκάνη καὶ Α. Παπαναστασίου ἀποφασίζεται ὅπως ἐν τῇ πρώτῃ παραγράφῳ, προκειμένου περὶ μεταθέσεων, ἀπαιτεῖται ἁπλῶς γνωμοδότησις καὶ οὐχὶ σύμφωνος γνωμοδότησις κατὰ νόμον ὀργανομένου Συμβουλίου.

Ὁ κ. ***Χ. Ἀλαμανῆς*** παρατηρεῖ ὅτι εἰς τὴν τρίτην παράγραφον πρέπει νὰ συμπεριληφθοῦν καὶ οἱ διευθυνταὶ τῶν γραφείων τῶν Προέδρων τῶν Βουλῶν εἰς τὴν μονιμότητα.

Οἱ κ. κ. ***Καλκάνης*** καὶ ***Γ. Καλαντζόπουλος*** ἀντικρούουν τὴν πρότασιν ταύτην διότι τότε, λέγουν, πρέπει νὰ διαγραφοῦν καὶ οἱ Γενικοὶ Γραμματεῖς.

Ὁ κ. ***Χ. Ἀλαμανῆς*** ὑποστηρίζει καὶ πάλιν ὅτι οἱ διευθυνταὶ τῶν γραφείων τῶν Βουλῶν εἶναι διοικητικοὶ ὑπάλληλοι καὶ ὄχι ὑπάλληλοι κομμάτων.

Ὁ κ. ***Ι. Παπαϊωάννου*** ὑποστηρίζει ὅτι δὲν πρέπει νὰ καθιερωθῇ συνταγματικὴ μονιμότης διὰ τὸν Γενικὸν Διευθυντὴν τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ταμείου. Μεθ' ὃ ἀναγιγνώσκεται ἐξ ὁλοκλήρου τὸ ἄρθρον 112.

Ὁ κ. ***Α. Παπαναστασίου*** (Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας) παρακαλεῖ ὅπως διαγραφῇ ἡ φράσις «μετὰ τὴν ἔναρξιν τοῦ Συμβουλίου ἐπικρατείας κλπ.» καὶ νὰ τεθῇ «οἱ τακτικοὶ ὑπάλληλοι ἀπὸ τοῦ διορισμοῦ των εἶναι μόνιμοι». Γίνεται τοῦτο δεκτόν.

Γίνεται ὡσαύτως δεκτὴ καὶ ἡ παράγραφος 3 ὡς ἐτροποποιήθη.

Οἱ κ.κ. ***Π. Μπούμπουλης*** καὶ ***Ι. Παπαϊωάννου*** παρακαλοῦνται ἐρωτηθῇ ἡ Βουλὴ διὰ τὴν ἐξαίρεσιν ἐκ τῆς μονιμότητος τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ Γενικοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ταμείου.

Ὁ κ. ***Πρόεδρος*** ἐρωτᾷ καὶ ἡ Βουλὴ ἀπορρίπτει τὴν πρότασιν δι' ἀναστάσεως.

Γίνεται εἶτα δεκτὸν δι' ἀναστάσεως τὸ σύνολον τοῦ ἄρθρου 112 ὡς ἐτροποποιήθη.

Ἄρθρον 112.

Τὰ προσόντα τῶν διοικητικῶν ἐν γένει ὑπαλλήλων ὁρίζονται διὰ νόμου. Οἱ τακτικοὶ ὑπάλληλοι ἀπὸ τοῦ διορισμοῦ αὐτῶν εἶναι μόνιμοι ἐφόσον ὑφίστανται αἱ σχετικαὶ ὑπηρεσίαι καὶ αἱ θέσεις, πλὴν δὲ τῶν περιπτώσεων τῆς παύσεως δυνάμει δικαστικῆς ἀποφάσεως, οὔτε μετατίθενται ἄνευ γνωμοδοτήσεως οὔτε ἀπολύονται οὔτε ὑποβιβάζονται ἄνευ εἰδικῆς ἀποφάσεως κατὰ νόμον ὠργανωμένου Συμβουλίου καὶ ἀποτελουμένου κατὰ τὰ δύο τρίτα τοὐλάχιστον ἀπὸ μονίμους ὑπαλλήλους. Κατὰ τῆς ἀποφάσεως ταύτης ἐπιτρέπεται προσφυγὴ ἐνώπιον τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας, καθὼς εἰδικώτερον νόμος ὁρίζει.

Αἱ ἀνωτέρω διατάξεις ἰσχύουν καὶ διὰ τοὺς ὑπαλλήλους τῶν Βουλῶν, οἱ ὁποῖοι ὑπόκεινται ὡς πρὸς τὴν ἀπόλυσιν καὶ τὸν ὑποβιβασμὸν εἰς Συμβούλιον, ἀποτελούμενον ἀπὸ δέκα Βουλευτὰς ἢ Γερουσιαστάς, κληρουμένους ἀπὸ τὸν Πρόεδρον τοῦ οἰκείου Νομοθετικοῦ Σώματος εἰς τὴν ἀρχὴν ἑκάστης βουλευτικῆς περιόδου.

Τῶν προσόντων καὶ τῆς μονιμότητος δύνανται νὰ ἐξαιροῦνται διὰ νόμου οἱ Πρέσβεις καὶ οἱ Διπλωματικοὶ Πράκτορες, οἱ Γεν. Διοικηταί, Γενικοὶ Γραμματεῖς καὶ Γεν. Διευθυνταὶ τῶν Ὑπουργείων, οἱ Νομάρχαι, ὁ Ἐπίτροπος τοῦ Λημοσίου παρὰ τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ, οἱ ὑπάλληλοι τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου καὶ τῶν ἰδιαιτέρων γραφείων τῶν Ὑπουργῶν καὶ τῶν Προέδρων τῶν Βουλῶν.

Γίνεται μετὰ τοῦτο δι' ἀναστάσεως δεκτὴ ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 112 ἡ κάτωθι ἑρμηνευτικὴ δήλωσις.

«Αἱ ἐν τῇ παραγράφῳ 3 τοῦ ἄρθρου 112 ἀναφερόμεναι καὶ προϋπάρχουσαι ἐξαιρέσεις μονιμότητος ἐξακολουθοῦν ὑφιστάμεναι.

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 118 ὁ κ. ***Π. Μπούμπουλης*** ἐξιστορεῖ τὴν ἀπονομὴν τῶν προνομίων εἰς τὰς ἱστορικὰς νήσους Ὕδρας, Σπετσῶν καὶ Ψαρρῶν, τὰ ὁποῖα ἰδίως διὰ τὰ Ψαρρὰ εἶχον βάσιν ὅτι θὰ συνωκίζοντο οἱ κάτοικοί των εἰς ἓν μέρος διὰ νὰ ἔχουν δικαίωμα νὰ ἐκλέγουν δύο Βουλευτάς. Ἀπὸ τὰς συζητήσεις τῆς Συνελεύσεως τοῦ 1844 ἀποδεικνύεται ὅτι τὰ προνόμια ἀντισυνταγματικῶς ἐτηρήθησαν καὶ χάριν ὡρισμένων προσώπων, μὴ ὑπαρχουσῶν τῶν διὰ τὴν ἀπονομὴν των προϋποθέσεων. Ἡ παροῦσα Βουλή, καὶ μάλιστα τὸ κέντρον αὐτῆς ὡς δημοκρατικόν, ὀφείλει ν' ἀπορρίψῃ τὰ προνόμια τῶν νήσων ὡς φεουδαρχικὰ καὶ κατ' ἀνάγκην ἀντιδημοκρατικά. Ἀπὸ τοῦ 1862 αἱ διάφοροι Βουλαὶ ἠσχολήθησαν μὲ τὸ ἔγκυρον ἢ μὴ τῆς ἐκλογῆς τῶν προνομίων τῶν νήσων διότι τὰ προνόμια, ἐκλιπόντων τῶν ἀρχικῶν ἀγωνιστῶν, κατέληξαν εἰς διαρκῆ νοθείαν τῶν συνειδήσεων. Εἰς τὴν πατρίδα μου, λέγει, τὸ ἤμισυ τῶν ψήφων δὲν ψηφίζει κατὰ συνείδησιν ἀλλὰ ἀπὸ ἄλλας ἐπιρροάς.

Ὁ κ. ***Ν. Μαμούνης***. Ὅλοι ψηφίζουν καὶ εἰς τὴν Ὕδραν καὶ εἰς τὰς Σπέτσας κατὰ συνείδησιν.

Ὁ κ. ***Π. Μπούμπουλης***. Δὲν εἶναι ἀληθὲς τοῦτο, διότι καὶ εἰς τὴν τελευταίαν ἐκλογὴν ὁ ἀντίπαλος τοῦ κ. Μαμούνη ἐδαπάνησεν, ἀδιάφορον ἂν ἀπέτυχεν. Συνεχίζων τονίζει ὅτι οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν νήσων ἐξελίχθησαν εἰς ὑπηρέτας τῶν ψηφοφόρων καὶ ὄχι τῶν γενικῶν συμφερόντων λόγῳ τοῦ ὀλιγαρίθμου τῶν ἐκλογέων. Τὰ προνόμια, λέγει, ἐδόθησαν ὑπὸ ὡρισμένας προϋποθέσεις καὶ ἐδόθησαν καὶ εἰς τὸ Σοῦλι καὶ εἰς τὴν Κρήτην καὶ εἰς ἄλλα μέρη, ἀλλὰ δὲν ἐπραγματοποιήθησαν καὶ ἔχομεν μόνον τὴν ἀνισότητα αὐτὴν νὰ ἐξακολουθῇ νὰ ἔχῃ προνόμια ἐλάχιστος ἀριθμὸς ψηφοφόρων. Ἐδόθηπρονόμιον καὶ εἰς τὴν Ἑρμιόνην καὶ κατόπιν κατηργήθη συγχωνευθείσης εἰς ἄλλον νομόν. Δι' ὅλους τοὺς λόγους τούτους, λέγει, καὶ ἀσχέτως τοῦ προσωπικοῦ μου συμφέροντος διὰ τὴν ὕπαρξιν τῶν προνομίων, φρονῶ ὅτι δὲν πρέπει νὰ διατηρηθοῦν τὰ προνόμια τῶν νήσων.

Ὁ κ. ***Ε. Φωτάκης*** ὑποστηρίζει τροπολογίαν του ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 118, ὅπερ ἐξ ἄλλου ὀρθῶς ἐσυνταγματοποίησε τὰ προνόμια καὶ ἔθεσεν ἐν ὅριον ληξέως των

Ὁ κ. ***Ι. Σπετσιώτης*** λέγει ὅτι ὀρθῶς ἐδόθησαν τὰ προνόμια, νομίζει δὲ ὅτι δὲν θὰ ὑπάρχῃ καμμία ἀντίρρησις ἐκ μέρους τῆς Βουλῆς, ἐφόσον ἡ ἑκατονταετία τὴν ὁποίαν ὥρισεν ἡ Ἐπιτροπὴ δὲν ἀπέχει πολύ.

Γίνεται μετὰ τοῦτο δι' ἀναστάσεως δεκτὸν τὸ ἄρθρον 118, ἔχον οὕτω :

Ἄρθρον 118.

Τὸ ἐκλογικὸν προνόμιον τῶν νήσων Ὕδρας, Σπετσῶν καὶ Ψαρῶν διατηρεῖται μέχρι τοῦ ἔτους 1944, ὅτε συμπληροῦται ἑκατονταετία ἀπὸ τῆς διὰ τοῦ ψηφίσματος τῆς Συνελεύσεως τῆς 3ης Σεπτεμβρίου παραχωρήσεώς του.

Ὁ κ. ***Α. Παπαναστασίου*** λέγει ὅτι ἔχει μείνῃ ἐκκρεμὴς ἡ ἀπόφασις τῆς Βουλῆς ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 114 τοῦ ἐν ἰσχύϊ Συντάγματος. Διὰ τῆς διατάξεως ταύτης εἰσάγεται κοινοβουλευτικὴ εὐθύνη τῶν μελῶν τῶν Συμβουλίων μόνον διὰ τὸ ζήτημα τῶν μεταθέσεων. Παρακαλεῖ ὅπως τὸ ἄρθρον τοῦτο εἰσαχθῇ πρὸς συζήτησιν.

Ὁ κ. ***Α. Μάρκου*** προτείνει τὴν προσθήκην τῆς φράσεως «μὴ ἀντιλέγοντος τοῦ ἀρμοδίου ὑπουργοῦ».

Ὁ κ ***Ι. Παπαϊωάννου*** ἀντικρούει τὴν πρότασιν ταύτην.

Ὁ κ. ***Ν. Καμπάνης*** λέγει ὅτι ἡ πρότασις τοῦ κ. Μάρκου θὰ ἀποῦσῃ τὸ μεγαλείτερον μέσον συναλλαγῆς μεταξὺ Ὑπουργοῦ καὶ Συμβουλίων.

Ὁ κ. ***Σ. Οἰκονομίδης*** δὲν νομίζει ὅτι πρέπει νὰ εἰσαχθῇ ὁ κοινοβουλευτικὸς ἔλεγχος εἰς τὰς πράξεις τῶν Συμβουλίων διότι θὰ ἐπέλθῃ σύγχυσις ἐξουσιῶν.

Ὁ κ. ***Α. Παπαναστασίου*** λέγει ὅτι τοῦτο γίνεται διότι πρέπει νὰ ὑπάρχῃ κάποιος φόβος.

Γίνεται μετὰ τοῦτο δι' ἀναστάσεως δεκτὸν τὸ ἄρθρον 114 τοῦ ἐν ἰσχύϊ Συντάγματος, ἔχον οὕτω :

Ἄρθρον 114.

Ἡ ἐνέργεια μελῶν τοῦ Ἀρείου Πάγου, τοῦ Ἀνωτάτου Δικαστικοῦ Συμβουλίου καὶ τῶν κεντρικῶν συμβουλίων τῶν Ὑπουργείων, πλὴν τῶν Στρατιωτικῶν καὶ Ναυτικῶν, κατὰ τὴν ἔκδοσιν ἀποφάσεων, αἱ ὁποῖαι ἀφορῶσιν ὑπαλληλικὰς μεταβολὰς καὶ προαγωγὰς ἢ ἄσκησιν πειθαρχικῆς ἐξουσίας, ὑπόκειται καὶ εἰς τὸν ἰδιαίτερον ἄμεσον ἔλεγχον τῶν Βουλῶν κατὰ τὰς ἀκολούθους διατάξεις.

Εἰς περίπτωσιν, κατὰ τὴν ὁποίαν ἐξεταστικὴ ἐπιτροπὴ τῆς Βουλῆς, συνιστωμένη κατὰ τὸ ἄρθρον 55, βεβαιώσῃ ὅτι ὑπάρχουν σοβαραὶ ἐνδείξεις, ὅτι μέλος τι τῶν ἀνωτέρω συμβουλίων κατὰ τὴν λῆψιν ἀποφάσεως τῶν μνησθεισῶν κατηγοριῶν ἐνήργησε μεροληπτικῶς, συνιστᾶται ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Προέδρου τῆς Γερουσίας εἰκοσαμελὲς συμβούλιον ἐκ γερουσιαστῶν διὰ κληρώσεως, γινομένης εἰς συνεδρίαν τῆς Γερουσίας. Τὸ Συμβούλιον τοῦτο, τὸ ὁποῖον ἔχει τὰ ἀνακριτικὰ δικαιώματα τῶν ἐξεταστικῶν κοινοβουλευτικῶν ἐπιτροπῶν, ἐξετάζει τὴν ὑπόθεσιν καὶ ἐφόσον ἤθελεν εὕρει βασίμους τὰς αἰτιάσεις, δύναται δι' ἀποφάσεως ἠτιολογημένης καὶ λαμβανομένης δι' ἀπολύτου πλειοψηφίας τῶν μελῶν του νὰ ἐπιβάλῃ οἱανδήποτε πειθαρχικὴν ποινὴν εἰς τὸν παραβάντα τὰ καθήκοντά του ὑπάλληλον, τῆς ὁριστικῆς ἀπολύσεως συμπεριλαμβανομένης, ἥτις εἶνε ὑποχρεωτικῶς ἐκτελεστή.

Σύστασις ἐξεταστικῆς ἐπιτροπῆς τῆς Βουλῆς διὰ τὸν ἀνωτέρω σκοπὸν δὲν ἠμπορεῖ νὰ γίνῃ μετὰ πάροδον ἔτους ἀπὸ τῆς παραβάσεως.

Ἡ ἄσκησις τοῦ ἀνωτέρω ἐλέγχου δὲν περιορίζει τὴν εὐθύνην τοῦ Ὑπουργοῦ οὐδὲ τὸν κανονικὸν ἔλεγχον ἀπὸ τὰς Βουλάς. Ἐπίσης δὲν καταργεῖ τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας, τοῦ

πειθαρχικοῦ Συμβουλίου τοῦ ἄρθρου 115 ἢ οἱουδήποτε ἄλλου παρεμφεροῦς Συμβουλίου.

Ὁ κ. **Δ. Μπαμπᾶκος** παρατηρεῖ ὅτι ἐφόσον ἔγεινε δεκτὸν τὸ ἄρθρον 114 τοῦ ὑπὸ προσωρινὴν ἰσχὺν Συντάγματος περιττεύει πλέον ἡ ἑρμηνευτικὴ δήλωσις ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 114 τῆς Ἐπιτροπῆς.

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 120 ὁ κ. **Θ. Τσιριμῶκος** φρονεῖ ὅτι ἐφόσον δὲν θεωρεῖται σοβαρὸν νὰ ἀπονέμωνται εἰς τοὺς Ἕλληνας ὑπηκόους παράσημα δὲν πρέπει νὰ ἀπονέμωνται τοιαῦτα οὔτε εἰς τοὺς ξένους.

Ὁ κ. **Α. Παπαναστασίου** λέγει ὅτι ἡμεῖς ἔχομεν ὡρισμένας ἀντιλήψεις ἐπὶ τῶν τοιούτων πραγμάτων, ἐνῷ εἰς τὰ ἄλλα κράτη ἔχουν διαφόρους διακρίσεις, ὅπως εἶνε οἱ λόρδοι κλπ.

Ὁ κ. **Α. Μητσοτάκης** λέγει ὅτι τοῦτο ἀποτελεῖ σχῆμα ὀξύμορον.

Ἀναβάλλεται μετὰ τοῦτο ἡ ἐπὶ τοῦ ἄρθρου συζήτησις.

Ὁ κ. **Α. Παπαναστασίου** προτείνει τὴν διαγραφὴν τοῦ ἄρθρου 121.

Ὁ κ. **Δ. Μπαμπᾶκος** φρονεῖ ὅτι ἡ ψήφισις τοῦ ἄρθρου τούτου εἶνε ἀναγκαία, ἵνα ὑπάρξῃ ἡ ἀπαραίτητος κύρωσις προκειμένου περὶ τῶν νόμων, τοὺς ὁποίους προσλέπουσιν αἱ καθ' ἕκαστον διατάξεις τοῦ Συντάγματος.

Ὁ κ. **Α. Παπαναστασίου** λέγει ὅτι ἡ Κυβέρνησις ἐπρότεινε τὴν διαγραφὴν διότι θὰ ζητήσῃ τάχιστα τὴν ἐπιψήφισιν τῶν νόμων αὐτῶν.

Ὁ Πρόεδρος
Θ. ΣΟΦΟΥΛΗΣ

Ὁ κ. **Σ. Οἰκονομίδης** λέγει ὅτι θὰ ἦτο ὀρθώτερον νὰ μὴ καθορισθῇ προθεσμία, διότι ἂν παρέλθῃ ἡ προθεσμία θὰ θεωρηθῇ ὅτι δὲν ὑπάρχει συνταγματικὴ ὑποχρέωσις πρὸς ἐπιψήφισιν τῶν νόμων.

Γίνεται μετὰ τοῦτο δι' ἀναστάσεως δεκτὸν τὸ ἄρθρον 121, ἔχον οὕτω:

Ἄρθρον 121.

Ἐντὸς ἔτους ἀπὸ τῆς ἰσχύος τοῦ Συντάγματος θὰ ψηφισθῶσιν ὑπὸ τῶν Νομοθετικῶν Σωμάτων, εἰσαγόμενοι ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως, οἱ νόμοι ὧν τὴν ψήφισιν προβλέπουσιν αἱ καθ' ἕκαστον διατάξεις αὐτοῦ.

Διαγράφεται τὸ ἄρθρον 122 τῆς Ἐπιτροπῆς, γίνεται δὲ δι' ἀναστάσεως δεκτὸν τὸ ἄρθρον 123, ἔχον οὕτω:

Ἄρθρον 123.

Διὰ τὴν πρώτην μετὰ τὴν ἰσχὺν τοῦ παρόντος Συντάγματος Προεδρικὴν ἐκλογὴν ἡ ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 67 ὁριζομένη πρὸς σύγκλησιν τῆς Βουλῆς τριμηνία, ἄρχεται ἀπὸ τῆς συγκροτήσεως τῆς Γερουσίας εἰς Σῶμα.

Συνανέσει τῆς Βουλῆς λύεται ἡ συνεδρίασις ὥρᾳ 2ᾳ πρωϊνῇ.

Οἱ Γραμματεῖς
Μ. Λαΐλιος
Θ. Τσιριμῶκος

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΟΕ'

Τῆς 17 Μαΐου 1927.

Ὥρᾳ 6 25' μ.μ. ὁ κ. **Πρόεδρος** ἀνελθὼν ἐπὶ τῆς ἕδρας κηρύσσει τὴν ἔναρξιν τῆς συνεδριάσεως καὶ διατάσσει ν' ἀνοιχθῶσι τὰ θεωρεῖα.

Ἀναγινώσκονται καὶ ἐπικυροῦνται τὰ πρακτικὰ τῆς χθεσινῆς συνεδριάσεως.

Ἀνακοινοῦνται τὰ ἑξῆς:

Ἡ ἕνωσις ἀναπήρων πολέμου Γιαννιτσῶν ζητεῖ ὅπως ἐφεξῆς τηρηθῇ ἐπακριβῶς ὁ νόμος 149 τοῦ 1914 κλπ.

Ὁ Σταμάτιος Παπαγεωργίου κάτοικος Βόλου πρώην Ταχυδρομικὸς ὑπάλληλος παρακαλεῖ ὅπως ἐπαναδιορισθῇ.

Ὁ Σ. Παπαδημητρίου διαμαρτύρεται διὰ τὴν ἄδικον φορολογίαν τῆς Ἑταιρείας Οὔλεν ἐπὶ τῆς οἰκίας του.

Ὁ Ἠπειρωτικὸς σύνδεσμος Πειραιῶς ὑποβάλλει διάφορα αἰτήματα τῆς Πανελληνίου Ἑνώσεως δημοδιδασκάλων καὶ παρακαλεῖ ὅπως ληφθῶσιν ὑπ' ὄψιν.

Οἱ ἰδιοκτῆται Σεπολίων ὑποβάλλουσιν ὑπόμνημα δι' οὗ διαμαρτύρονται διὰ τὴν μελετωμένην κατασκευὴν ἐναερίου σιδηροδρόμου μεταφορᾶς ὑλικῶν τῆς ἑταιρείας Ἄτλαντος ὑπεράνω τῶν κτημάτων των.

Ὁ σύνδεσμος ἐφέδρων ὁπλιτῶν Νομοῦ Ἡρακλείου παρακαλεῖ ὅπως τὰ Ν. Δ. τὰ ἀφορῶντα τοὺς ἐφέδρους εἰσαχθῶσι τὸ ταχύτερον πρὸς κύρωσιν καὶ βελτίωσιν εἰς τὰς Κοινοβουλευτικὰς Ἐπιτροπάς.

Ὁ Πρόεδρος τοῦ Λαϊκοῦ συλλόγου «Ἀναγέννησις» Πύργου παρακαλεῖ ὅπως ληφθῇ πρόνοια διὰ σύνταξιν εἰς τοὺς δικηγόρους τοὺς ἀποχωροῦντας ἕνεκεν γήρατος εἰς τὸ σχετικὸν ἄρθρον τοῦ Συντάγματος.

Ὁ πρόεδρος τῆς Κοινότητος Κάψης-Φθιώτιδος ὑποβάλλει αἴτησιν τοῦ πολιτικοῦ συνταξιούχου Ι. Βασιλείου αἰτοῦντος τὴν ἀπονομὴν συντάξεως λόγῳ στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας.

Οἱ κάτοικοι Μεγαλουπόλεως ὑποβάλλουσιν θερμὴν εὐχὴν ὑπὲρ τῆς ἀμνηστεύσεως τῶν κρατουμένων, Ζέρδα, Ντερτιλῆ καὶ Παπαδοπούλου.

Τὰ Σωματεῖα Νιγρίτης, Κοζάνης καὶ Καβάλλας ἀπαιτοῦν τὴν ἔγκαιρον ἐξασφάλισιν μετόχων κατὰ ἀνεργίας διὰ παροχῆς ἐπαρκῶν ἐπιδομάτων ἐξευρισκομένων τῶν πόρων ἐκ τῶν κερδῶν τῶν καπνεμπόρων κλπ.

Οἱ κάτοικοι συνοικίας Κουπουνίων Ἀθηνῶν δι' ὑπομνήματός των παρακαλοῦν ὅπως ληφθῇ πρόνοια διὰ τὴν συγκοινωνίαν των.

Ὁ κ. **Γ. Ἀθανασιάδης Νόβας** ὑποβάλλει ἀναφοράν, καθ' ἣν ὁ λαὸς Ἀγρινίου, συγκροτήσας συλλαλητήριον ὅπως διαδηλώσῃ τὴν βαθεῖαν του πεποίθησιν, ὅτι ἡ συνεχιζομένη ἀνάμιξις στρατιωτικῶν παραγόντων εἰς τὴν πολιτικὴν ζωὴν τῆς χώρας ἀποτελεῖ σοβαρὸν κίνδυνον κατὰ τῆς ὑποστάσεώς της καὶ ὅπως ζητήσῃ τὴν παραδειγματικὴν τιμωρίαν τῶν ὑπαιτίων, παρακαλεῖ ὅπως ἀναγνωσθῇ τὸ τηλεγράφημα τοῦτο εἰς τὴν Βουλὴν καὶ διαβιβασθῇ εἰς τὸ Πολιτικὸν Γραφεῖον τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ μετὰ τῆς συστάσεως, ὅπως καταβληθῇ ἐκ μέρους τῆς Κυβερνήσεως πᾶσα προσπάθεια, ἵνα ἐμπεδωθῇ παρὰ τῷ λαῷ ἡ πίστις ὅτι ἐπανήλθομεν εἰς τὸν ὁμαλὸν πολιτικὸν βίον καὶ οὐδεὶς κίνδυνος τοῦ κοινοβουλευτικοῦ πολιτεύματος ὑφίσταται.

Ἐπίσης ὑποβάλλει ἀναφορὰν παρακαλῶν ὅπως ὁ κ. Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας λάβῃ τὰ δέοντα μέτρα πρὸς ἀρωγὴν τῶν παθόντων χαλαζοπαθῶν Ζαβέρδας, καθ' ὅσον ἡ ἐπελθοῦσα καταστροφὴ εἶνε ὁλοσχερής, δὲν εἶχε δὲ περιληφθῇ ἡ

Αἰτωλοακαρνανία κατὰ τὸν τελευταῖον καθορισμὸν τῶν χαλαζοπλήκτων περιφερειῶν.

Ἡ ἐπὶ τῶν Ναυτικῶν Ἐπιτροπὴ ὑποβάλλει τὰς ἐκθέσεις αὐτῆς ἐπὶ τῶν νομοσχεδίων 1) περὶ ναυτικῶν συντάξεων καὶ 2) περὶ διαγραφῆς τῶν ἀποδοχῶν τῶν τιθεμένων εἰς διαθεσιμότητα ἀξιωματικῶν τοῦ Π. Ναυτικοῦ.

Ὁ κ. Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης διαβιβάζει ἔγγραφον τοῦ Εἰσαγγελέως Ἐφετῶν Θεσσαλονίκης, ζητοῦντος τὴν ἄδειαν τῆς Βουλῆς πρὸς περαιτέρω ποινικὴν δίωξιν τοῦ βουλευτοῦ Σερρῶν καὶ ἤδη Ὑπουργοῦ τῆς Παιδείας κ. Α. Ἀργυροῦ.

Οἱ κ. κ. **Ι Νικολίτσας, Δ. Μπαμπᾶκος, Σ. Γάτος** καὶ **Τ. Ἀναστασίου** ὑποβάλλουσι τροπολογίαν ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου «περὶ ἐγγραφῆς καὶ ἐξετάσεων φοιτητῶν κλπ.».

Οἱ κ. κ. **Γ. Καρπετόπουλος, Μ. Δερλερές, Α. Ζούζουλας, Μ. Γούδας, Ι. Ράλλης Ι. Μουντζουρίδης** κλπ. ὑποβάλλουσι τροπολογίαν ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου «περὶ ἐγγραφῆς καὶ ἐξετάσεων φοιτητῶν κλπ.».

Ἡ ἐπὶ τῶν προσφυγικῶν ζητημάτων Ἐπιτροπὴ ὑποβάλλει τὴν ἔκθεσίν της ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου «περὶ τροποποιήσεως διατάξεών τινων τοῦ νόμου 3372 περὶ κυρώσεως τῆς μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Τουρκίας συμφωνίας».

Ἡ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ἐπιτροπὴ ὑποβάλλει τὴν ἔκθεσίν της ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου «περὶ κυρώσεως τῆς μετὰ τῆς Ἀγγλικῆς Κυβερνήσεως συμφωνίας περὶ διακανονισμοῦ τοῦ πολεμικοῦ χρέους τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Μ. Βρεττανίας».

Μεθ' ὃ εἰσέρχεται ἡ Βουλὴ εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Διάταξιν
τῆς Νομοθετικῆς ἐργασίας

Ὁ κ. **Πρόεδρος** λέγει ὅτι θέλει διεξαχθῇ σήμερον συζήτησις ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 119 τοῦ Συντάγματος.

Ὁ κ. **Χ. Βοζίκης** παρατηρεῖ ὅτι τὸ ἄρθρον 119 δὲν συζητεῖται ὡς διάταξις συνταγματική. Ἐνδιαφέρει καὶ τὴν πολιτικὴν τῆς Κυβερνήσεως εἰς ζητήματα γεννημένα ἤδη ὥστε κατ' ἀνάγκην πρέπει νὰ παρίστανται τοὐλάχιστον οἱ ἀρχηγοὶ τῶν κομμάτων.

Πρόεδρος. Ἡ συζήτησις θὰ διαρκέσῃ ἐπὶ πολύ.

Ὁ κ. **Ν. Δαρβέρης** πρὸ τῆς διατυπώσεως, λέγει, τοῦ ἄρθρου 119 χρειάζονται στοιχεῖα τινά, ἅτινα ἐζήτησε παρὰ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Γεωργίας, συνιστάμενα εἰς τὴν ὕπαρξιν ἢ μὴ κολλήγων ἀναποκαταστάτων, γαιῶν διαθεσίμων, τοῦ δοθέντος κλήρου κ.λ.π. Τὸ Ὑπουργεῖον, ὅσον ἀφορᾷ τοὺς ἀναποκαταστάτους, ἀπαντᾷ ὅτι εἶναι πολλοί, προσφυγικαὶ δέ, κατὰ τὴν ἀναφορὰν τῆς Ἐπιτροπῆς ἀποκαταστάσεως προσφύγων, 10,000 οἰκογένειαι, ἐνῷ τὸ Ὑπουργεῖον τὰς ὑπολογίζει εἰς χιλίας.

Δ. Ἰασωνίδης. Οἱ ἀναποκατάστατοι εἶναι πολλαὶ χιλιάδες.

Ν. Δαρβέρης. Τὸ Ὑπουργεῖον συνεχίζει, ὅσον ἀφορᾷ τὰς διαθεσίμους γαῖας λέγει ὅτι ὑπάρχουν τοιαῦται ἀλλὰ μᾶς λείπουν τὰ οἰκονομικὰ μέσα, ἐπίσης ὑπάρχουν καὶ κενὰ οἰκήματα σποραδικῶς διότι σημειοῦνται μετακινήσεις τῶν προσφύγων. Συνεπῶς ἀπὸ ὅλα αὐτὰ τὰ στοιχεῖα βλέπομεν ὅτι οὐδεὶς λόγος παρατάσεως τῆς ἐκκρεμότητος ὑπάρχει ἐπὶ μίαν πενταετίαν, ἐφόσον γαῖαι ὑπάρχουν καὶ μόνον οἰκονομικὰ μέσα δὲν ὑπάρχουν. Κατὰ τὴν πενταετίαν αὐτὴν θὰ σημειωθοῦν τὰ ἔκτροπα, τὰ ὁποῖα ἐσημειώθησαν κατὰ τὸ παρελθὸν ὅπως εἰς τὸ Δεκελή τῆς Θεσσαλονίκης, ὅπου ἀφηρέθησαν γαῖαι ἐντοπίων καλλιεργητῶν καὶ παρεδόθησαν εἰς ἄλλους οἱ ὁποῖοι τὰς ἐκμεταλλεύονται δι' ἐκμισθώσεως εἰς τρίτους. Ἡ ἰδιοκτησία, λέγει, διὰ τοὺς Ἕλληνας πολίτας εἶνε συνυφασμένη μὲ αὐτὴν τὴν ὕπαρξίν των καὶ δι' αὐτὸ παρατηροῦμεν ὅτι αἱ περισότεραι ἐγκληματικαὶ πράξεις γίνονται ἐξ αἰτίας τῆς ἰδιοκτησίας. Ἐφόσον δὲ τοιαύτας ἰδέας ἔχει ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς περὶ ἰδιοκτησίας ἦτο συμφέρον τῆς συντηρητικῆς τάξεως νὰ κρατήσῃ τὴν ἰδέαν αὐτὴν καὶ νὰ ἐμπνευσθῇ εἰς πάντας ὅτι πᾶν ὅ,τι ἀπέκτησε διὰ τῶν πόρων καὶ τῆς ἐργασίας του εἶνε ἰδικόν του. Συνεχίζων ἐκθέτει τὰ διάφορα πλήγματα τὰ ἐπενεχθέντα κατὰ τῆς ἰδιοκτησίας, ὡς ὁ φόρος τοῦ κεφαλαίου, ὁ φόρος τοῦ ὑπερτιμήματος κλπ. Καὶ ἄλλοτε, λέγει, ἀνέπτυξα τὰς ἰδέας τῆς συντηρητικῆς τάξεως περὶ τῆς ἰδιοκτησίας καὶ δὲν πρέπει νὰ συγχέεται αὐτὴ μὲ τὸ ζήτημα τῆς ἀποκαταστάσεως τῶν ἀκτημόνων ἐντοπίων καὶ προσφύγων. Δι' ἣν ὑπάρχει ἀνάγκη, ἀλλὰ τὴν ἀποκατάστασιν ταύτην δὲν πρέπει νὰ τὴν ὑποστῇ μόνη καὶ ὁλικῶς ἡ τάξις τῶν ἀγροτικῶν ἰδιοκτητῶν. Ὑπάρχει καὶ μία ἄλλη περίπτωσις τῆς καταδολῆς προσπαθείας πρὸς δημιουργίαν ἐρίδων μεταξὺ γηγενῶν καὶ προσφύγων. Λαμβάνεται πρόνοια περὶ ἀποκαταστάσεως ὅλων τῶν προσφύγων ἀλλὰ διὰ τοὺς γηγενεῖς ἐμερίμνησε ποτὲ τὸ Κράτος; Ἐμερίμνησε περὶ τῶν στρατιωτῶν τῶν ἀφυπηρετησάντων ἀπὸ τὸν στρατόν; (θόρυβος — φωναί) Τὸ Ἑλληνικὸν Κράτος ἐπῆρε μέγα ποσὸν διὰ ζημίας τῶν Μακεδόνων κατοίκων, ἀλλὰ ἀντὶ νὰ τὸ χορηγήσῃ εἰς τοὺς δικαιούχους ἔρχεται νὰ τοὺς πάρῃ καὶ τὰ κτήματα. Τοιαύτη τακτική, λέγει, ἀσφαλῶς προάγει τὰς ἔριδας καὶ δεικνύει ἔλλειψιν στοργῆς πρὸς τοὺς γηγενεῖς καὶ ἀνισοπολιτείαν. Ἐὰν καὶ ἡμεῖς ἐφαρμόσωμεν μεθόδους ῥιζοσπαστικάς, ὅπως ἐφηρμόσθησαν εἰς τὸ παρελθὸν θὰ ὑπερακοντίσωμεν τοὺς Μπολσεβίκους εἰς κομμουνισμόν. Συμφέρον, λέγει, εἶνε νὰ εὑρεθῇ ἕνας λογικὸς τρόπος ρυθμίσεως τοῦ ζητήματος τῶν ἀφαιρεθεισῶν περιουσιῶν διὰ τῆς ἐπιβολῆς συνολικῆς ἐπιβαρύνσεως εἰς τὸ Κράτος καὶ ποσοστοῦ εἰς τοὺς ἀποκατασταθέντας. Ἐπὶ τῇ βάσει τούτων καὶ τῶν πληροφοριῶν τοῦ Ὑπουργείου περὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἀποκαταστάντων (ἀναγινώσκει).....

Α. Μπακάλμπασης (Ὑφυπουρ. Γεωργίας). Μόνον εἰς τὰς Ἀθήνας καὶ Πειραιᾶ ὑπάρχουν 30.000 ἀγρόται πρόσφυγες.

Ὁ κ. **Ν. Δαρβέρης**, συνεχίζων λέγει ὅτι αἱ πληροφορίαι αὗται ἀντιτίθενται πρὸς τὰς πληροφορίας τὰς ἐγγράφους τοῦ Ὑπουργείου. Δι' ὅλους αὐτοὺς τοὺς λόγους κατήρτισε, λέγει, πρότασιν, ἣν καὶ ἀναγινώσκει καὶ ἀναπτύσσει, πραγματευομένην τὰ τῆς διαδικασίας καὶ τῆς ἀποζημιώσεως τῶν ἀπαλλοτριωθέντων καὶ ἀπαλλοτριουμένων ἀγροκτημάτων. Πᾶσα ἄλλη σκέψις δὲν εἶνε παρὰ δήμευσις καὶ τὰ λαβόντα χώραν ἔκτροπα κατὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῶν ἀγροτῶν μᾶς ἐπιβάλλουν τοιαῦτα μέτρα, ὥστε ὄχι πενταετίαν ἀλλ' οὐδεμίαν ἡμέραν πρέπει νὰ παραταθῇ ἡ ἐκκρεμὴς κατάστασις.

Α. Παπαναστασίου (Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας). Σχετικῶς, λέγει, μὲ τὰς ἐγγράφους πληροφορίας ἃς ἔχει ὁ κ. Δαρβέρης, προφανῶς πρόκειται περὶ λάθους. Δὲν ὑπάρχει καμμία ἀκριβὴς στατιστικὴ καὶ αἱ γενόμεναι τοιαῦται εἶναι ἐπὶ τῇ βάσει ἐξωδίκων πληροφοριῶν. Ὁ ἀριθμὸς θὰ ποικίλῃ περὶ τὰς 8,000 οἰκογενείας ἀναποκαταστάτων χωρὶς νὰ σημειώσωμεν καὶ ἐκείνους οἵτινες, καίτοι ἀγρόται, ἀπέβαλον τὴν ἰδιότητα τοῦ ἀγρότου καὶ ἀπέκτησαν τὴν ἰδιότητα τοῦ ἀστοῦ λόγῳ τῆς ἐγκαταστάσεώς των. Ἤδη τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Γεωργίας ζητεῖ ἀπογραφὴν τῶν ἀναποκαταστάτων καὶ ἐγένετο καὶ σχετικὴ πρόσκλησις πρὸς τοὺς ἀναποκαταστάτους ἀγρότας πρόσφυγας. Ἐπὶ τοῦ παρόντος ὅ,τι καὶ ἂν λέγωμεν δὲν εἶναι ἀκριβές.

Χ. Βοζίκης. Αἱ πληροφορίαι αἱ παρεχόμεναι εἰς τὴν Βουλὴν πρέπει νὰ εἶναι ἀκριβεῖς.

Α. Παπαναστασίου (Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας). Σᾶς εἶπα ὅτι πρόκειται περὶ γραφικοῦ λάθους· ὁ ἀριθμὸς χίλια εἶναι λανθασμένος, εἶναι γραφικὸν λάθος.

Ὁ κ. **Ν. Δαρβέρης** τονίζει καὶ πάλιν τὴν διαφορὰν μεταξὺ τῶν ἀριθμῶν τῆς ὑπηρεσίας τοῦ Ὑπουργείου τῆς Γεωργίας, ἀνχβιβάζοντος τὰς οἰκογενείας εἰς χιλίας, καὶ τῆς Ἐπιτροπῆς Ἀποκαταστάσεως προσφύγων, ἀναβιβαζούσης ταύτας εἰς 10,000 οἰκογενείας.

Ὁ κ. **Γ. Πεσμαζόγλου** λέγει ὅτι, ἡ συζήτησις ἔν τε τῇ Βουλῇ καὶ τῷ τύπῳ περὶ τοῦ ἄρθρου 119 δὲν ὀφειλε-

ται εἰς ἀρτηροσκληρωτικὰς προσηλώσεις εἰς πεπαλαιωμένας συντηρητικὰς ἰδέας ἀλλὰ εἰς τὴν ἀναγνωρισθεῖσαν ἀνάγκην νὰ μὴ παρεκκλίνωμεν τῆς χαραχθείσης οἰκονομικῆς καὶ κοινωνικῆς πολιτικῆς. Αἰσθάνομαι, λέγει, ἐπίσης τὴν ἀνάγκην νὰ ἐκφράσω τὴν ἀπορίαν μου διατί ἡ Ἐπιτροπὴ ἡ Συνταγματικὴ ἀπέρριψε πρότασιν τοῦ Ἀρχηγοῦ τῶν Συντηρητικῶν Δημοκρατικῶν περὶ κατοχυρώσεως τῆς Δημοτικῆς καὶ Κοινωνικῆς πίστεως, ἥτις εἶναι τόσον ἀναγκαία διὰ τὸν τόπον μας ὅσον καὶ εἰς κάθε ἄλλον τόπον. Τὸ ἄρθρον 119, λέγει, στηρίζεται εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ δικαιοτέρου ἀναδασμοῦ τῆς γῆς καὶ τῆς ἐντατικωτέρας παραγωγῆς της ἐπ' ἀγαθῷ τοῦ συνόλου. Οἱ Ἀρχηγοὶ τῶν κομμάτων, οἱ ἀγορεύσαντες ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 119, ὡμολόγησαν πάντες τὴν ὑπέρογκον ζημίαν τῶν ἀπαλλοτριωθέντων ἀγροτῶν ἰδιοκτητῶν, καὶ ὑπεσχέθησαν τὴν Νομοθετικὴν ὀλιτίωσίν τους. Βεβαίως καὶ σκόπιμον καὶ δίκαιον θὰ ἦτο νὰ ἐδίδετο πλήρης ἀποζημίωσις εἰς τοὺς παθόντας ἰδιοκτήτας ἐφόσον ἐπέτρεπον αἱ οἰκονομικαὶ συνθῆκαι τοῦ Κράτους. Κατ' ἐμὴν γνώμην ἡ ὀρθὴ λύσις θὰ ἦτο νὰ ὁρισθῇ μὲν ἡ ἀποζημίωσις τῶν ἀγροκτημάτων, συμφώνως πρὸς τὸ ἄρθρον 19 τοῦ Συντάγματος, δηλαδὴ πλήρης καὶ διὰ τῆς δικαστικῆς ὁδοῦ, νὰ καταβληθῇ ὅμως εἰς τοὺς δικαιούχους εἰς κτηματόγραφα μακρᾶς διαρκείας καὶ ἠλαττωμένη κατὰ τὸ 1)3. Ἡ ἐλάττωσις αὕτη εἶναι γνωστὸν ὅτι ἐγένετο δεκτὴ καὶ παρὰ τῶν ἰδιοκτητῶν καὶ κατὰ συνέπειαν δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς δήμευσις. Οὐδεμία ἐξ ἄλλου ἐπιβάρυνσις τῶν ἀποκατασταθέντων ἐπέρχεται, ἐνῷ ἐκ τρίτου ἡ κατοχύρωσις τοῦ ἐλαχίστου ὁρίου τῆς ἀποζημιώσεως ἐπηρεάζει τὴν οἰκονομικὴν ἀνάγκην, καθ' ἣν δὲν πρέπει νὰ διατελῇ ὑπὸ τὸν κίνδυνον Νομοθετικῶν ἐξαχνισμῶν τὸ κεφάλαιον. Τὰ μέσα διὸν θὰ ἀποζημιώσῃ τὸ Κράτος τοὺς ἰδιοκτήτας ἀφοροῦν Νομοθετικὴν πρόνοιαν, ἀλλὰ διὰ νὰ μὴ θεωρηθῇ ὅτι δι' οὐτοπιστικὴς προτάσεως ζητοῦν τὴν ματαίωσιν ἀπὸ πρακτικῆς ἀπόψεως τοῦ ὅλου ἔργου τῆς ἀποκαταστάσεως τῶν ἀκτημόνων καλλιεργητῶν ἀναφέρει καὶ τὰς πηγὰς ἐξ ὧν δύνανται νὰ ἀντληθοῦν αἱ ἀποζημιώσεις. Φόρος π. χ. ἐπὶ πάσης ἀκαλλιεργήτου γῆς θὰ ἦτο φόρος κοινῆς ὠφελείας, διότι θὰ ἐκαλλιεργοῦντο αἱ ἀκαλλιέργητοι ἐκτάσεις. Ἐπίσης εἰδικὸς φόρος πρέπει νὰ ἐπιβληθῇ ἐπὶ παντὸς εἰσοδήματος κινητῆς καὶ ἀκινήτου περιουσίας μὴ ὑποκειμένης εἰς τὰς διατάξεις τοῦ ἐνοικιοστασίου. Ὁ φόρος εἶνε ὄντως δίκαιος, ἐφόσον αἱ περιουσίαι αὗται ἐλεύθεραι παντὸς κοινωνικοῦ βάρους καλοῦνται νὰ ἐξυπηρετήσουν συμφέροντα, τὰ ὁποῖα δὲν δύνανται νὰ θεωρηθῶσι παρὰ ἀλληλέγγυα μὲ τὰ ἰδικά των. Πραγματευόμενος εἶτα τὸ ζήτημα τῆς ἀστικῆς ἀποκαταστάσεως τῶν προσφύγων τονίζει ὅτι ἡ Μικρασιατικὴ καταστροφή, ὡς ἐθνικὴ τοιαύτη, ἐπιβάλλει εἰς ὅλους τοὺς Ἕλληνας τὴν ἱερὰν ὑποχρέωσιν νὰ κατανέμωσι τὰ κοινωνικὰ καὶ ὑλικὰ ἀγαθὰ αὐτῶν, ἅτινα διαθέτουσιν ἐν τῇ ἐλευθέρᾳ Ἑλλάδι. Κατὰ τὴν λογικὴν αὐτήν, ἐφαρμοσθεῖσαν εἰς τὰς ἀποζημιώσεις τῶν προσφύγων καὶ εἰς τὴν ἀγροτικὴν ἀποκατάστασιν αὐτῶν, ὀφείλομεν νὰ ἀποκαταστήσωμεν καὶ τοὺς πραγματικῶς ἀστέγους καὶ ἀναπήρους πρόσφυγας ἀστοὺς διὰ τῶν μέσων διὰ τῶν ὁποίων πολὺ γρήγορα νομίζομεν ὅτι θὰ εἶνε τὸ Κράτος εἰς θέσιν νὰ διαθέσῃ ὑπὲρ τῶν γηγενῶν τοιούτων. Ἐναντίον τῆς τοιαύτης λογικῆς οὐδεὶς ἠμπορεῖ νὰ ἀντισταθῇ. Εἶνε ἀληθές, λέγει, ὅτι πολλοὶ πρόσφυγες δὲν ἀπεζημιώθησαν πλήρως οὐδὲ ἀπεκαταστάθησαν ὑπὸ ἔποψιν στέγης. Πρὸς τούτους τὸ Κράτος πρέπει νὰ φερθῇ στοργικῶς καὶ ἡ ἀστικὴ των ἀποκατάστασις πρέπει νὰ χωρήσῃ πρῶτον ἐπὶ κρατικῶν καὶ μοναστηριακῶν οἰκοπέδων καὶ κατόπιν ἐπὶ ἰδιωτικῶν μὲ πλήρη ἀποζημίωσιν. Ἐντούτοις ἐπειδὴ δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι εἰς τὰ μέρη εἰς ἃ ἔγινεν εἰσροὴ προσφύγων ἐπῆλθεν ὑπερτίμησις τῶν γηπέδων, ἕνεκα τοῦ εἰδικοῦ τούτου λόγου τὴν ὑπερτίμησιν ταύτην οὐδεὶς ἰδιοκτήτης πιστεύω σκέπτεται νὰ ζητήσῃ. Συμφώνως πρὸς ὅλα ταῦτα διετύπωσε σχετικὴν τροπολογίαν, ἣν καὶ ἀναγινώσκει. Τὰ δύο τρίτα τῆς ἀποζημιώσεως, ἐπεξηγεῖ, τῶν ἀστικῶν οἰκοπέδων ἐφόσον γίνεται κατ' ἐπέκτασιν ὑρισταμένων συνοικισμῶν εἶνε πλήρους ἀποζημιώσεως, διότι τὸ 1)3 ἀποτελεῖ τὴν ὑπερτίμησιν τὴν ἐπελθοῦσαν ἐκ τοῦ εἰδικοῦ τούτου λόγου. Δὲν ἔχω ὅμως δυσκολίαν νὰ δεχθῶ καὶ τὴν μέσιν τιμὴν τοῦ 1920-1922. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἀπαλλοτρίωσιν τῶν μοναστηριακῶν κτημάτων εὑρίσκει ταύτην δικαίαν καὶ ἀκωλύτως ἐπιτρεπτέαν διότι ὁ σκοπὸς τῶν μοναστηριακῶν περιουσιῶν εἶνε ἀγαθοεργός. Τελευτῶν λέγει ὅτι αἱ ἰδέαι του δὲν ἔτυχον ἐπιδοκιμασίας ἐν τῇ ἐπιτροπῇ, ἂν δὲ δὲν γίνουν δεκταὶ καὶ ἐνταῦθα, κατ' ἀνάγκην συντάσσεται μὲ τὰς σχετικὰς τροπολογίας τῶν κομμάτων λαϊκοῦ καὶ ἐλευθερορρόνων, αἵτινες εἶνε πλησιέστεραι πρὸς τὰς ἀπόψεις του.

Ὁ κ. ***Ν. Βελέντζας*** λέγει ὅτι ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 119 τοῦ Συντάγματος ὑπεβλήθησαν πολλαὶ τροπολογίαι, ἐχρειάσθη δὲ ἀπόφασις τῆς Βουλῆς πρὸς συναρμολόγησιν αὐτῶν, ἡ δὲ καταρτισθεῖσα εἰδικὴ δεκαμελὴς ἐπιτροπὴ κατώρθωσε μετὰ πολλὰς συζητήσεις νὰ συναρμολογήσῃ αὐτάς. Ἡ ἐπιτροπὴ αὕτη διήρεσε τὴν ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 119 τροπολογίαν της εἰς τρία κεφάλαια, τὰ ἀφορῶντα τὴν ἀγροτικὴν πολιτικήν τὴν ἀφορῶσαν τὴν ἀποκατάστασιν τῶν ἀκτημόνων καλλιεργητῶν, τὰ ἀφορῶντα τὴν ἀστικὴν ἀποκατάστασιν τῶν ἀστῶν προσφύγων, καὶ τὰ ἀφορῶντα τὴν ἀποκατάστασιν τῶν μικρῶν κτηνοτρόφων. Ὡς πρὸς τὴν ἀγροτικὴν πολιτικὴν ὡς πρὸς τὴν τὴν ἀποκατάστασιν τῶν ἀκτημόνων καλλιεργητῶν, ἐξετάζει τὰ γενόμενα ἀπὸ τῆς πρώτης ἐμφανίσεως τοῦ ζητήματος, ὅτε τὸ κόμμα τῶν φιλελευθέρων ἀνέλαβε τὴν πραγματοποίησιν τοῦ προγράμματος τούτου, καὶ ἀναφέρει πῶς κατὰ τὴν Ἐπανάστασιν τοῦ 1922 ἐθεσπίσθησαν νόμοι, καθ' οὓς τὰ κτήματα ἐλαμβάνοντο ἄνευ οὐδεμιᾶς ἀποζημιώσεως, καὶ πῶς ἡ κατάστασις αὕτη ἐσυνεχίσθη καὶ βραδύτερον καὶ ἐπὶ τῆς Δ' Συνελεύσεως, ὁπότε οὐδὲ σπιθαμὴ γῆς ἔμεινε πλέον εἰς τοὺς ἰδιοκτήτας, τῶν ὁποίων ὁ κλῆρος καθ' ἑκάστην ἐμειοῦτο καὶ ἐξεμηδενίζετο. Ἀλλ' ἡ ἀποκατάστασις τῶν ἀγροτῶν δὲν ἠδύνατο νὰ γίνῃ κατὰ τοιοῦτον τρόπον, διότι τοιοῦτο ἐπιθυμοῦντες δὲν ὑπελόγισαν εἰς τὴν ἔλλειψιν τοῦ προσωπικοῦ. Διὰ νὰ συμπληρωθῇ ἡ ἀποκατάστασις ἔπρεπε νὰ γίνῃ καταμέτρησις καὶ διανομὴ τῆς γῆς. Ἀλλὰ ποῦ ὑπῆρχε τὸ πρὸς τοῦτο ἀπαραίτητον τεχνικὸν προσωπικόν; Διὰ τοῦτο ἀποκατάστασις ἀκτημόνων καλλιεργητῶν δὲν ἐγένετο, ἡ ἰδιοκτησία μόνον ἀφῃρέθη ἄνευ οὐδεμιᾶς ἀποζημιώσεως καὶ οὐδεὶς ἐκ τῶν ἀκτημόνων ἀποκατεστάθη. Τὸν ἰδιοκτήτην ἀντικατέστησε ὁ συνεταιρισμός. Διὰ τοῦτο ἐγὼ προσωπικῶς ἀποδέχομαι τὴν πεντακετῆ παράτασιν διὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῶν ἀκτημόνων καλλιεργητῶν, διότι ἐὰν ὑπάρχῃ ἀνάγκη ἀποκαταστάσεως πρέπει νὰ δοθῇ ὅλος ὁ ἀπαιτούμενος πρὸς τοῦτο χρόνος. Διὰ τοῦτο καὶ τὸ κόμμα τῶν ἐλευθερορρόνων ὑπέβαλε τὴν σχετικὴν τροπολογίαν. Ἐπιζητεῖται, λέγει, νὰ ἱκανοποιηθοῦν ὅλαι αἱ κοινωνικαὶ τάξεις, ταύτην δὲ τὴν ἀποστολὴν ἔχει ἡ Οἰκουμενικὴ Κυβέρνησις. Ἀνεγνωρίσθη παρ' ὅλων ὅτι ἡ εἰς τοὺς ἰδιοκτήτας δοθεῖσα ἀποζημίωσις εἶνε μηδαμινή. Ὁ κ. Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν ἀνεγνώρισεν ὡσαύτως τοῦτο, ἀλλ' εἶπεν ὅτι τὰ βάρη τοῦ προϋπολογισμοῦ εἶνε τοιαῦτα ὥστε δι' ἓν χρονικὸν διάστημα δύο ἢ τριῶν ἐτῶν δὲν θὰ εἶνε δυνατὸν νὰ γίνῃ τι. Καὶ ὁ ἀρχηγὸς τῶν ἐλευθερορρόνων ἀνεγνώρισεν ὅτι πρέπει εἰς τοὺς ἰδιοκτήτας νὰ δοθῇ δικαιοτέρα ἀποζημίωσις.

Δὲν λέγω ὅτι πρέπει νὰ ἐπιβαρυνθῇ ἡ τάξις τῶν ἀκτημόνων καλλιεργητῶν, ἀλλ' ὀφείλομεν νὰ σκεφθῶμεν ὅπως λάβωμεν μέτρα ὑπὲρ τῶν ἰδιοκτητῶν, οἱ ὁποῖοι δὲν ἱκανοποιήθησαν ἁπλῶς καὶ μόνον διότι δὲν εἶνε πολλοί. Οἱ ἰδιοκτῆται ἔφερον τὸ χρῆμα των καὶ κατέστησαν διὰ τῆς ἀγορᾶς κτημάτων χρήσιμοι κοινωνικοὶ παράγοντες. Διὰ τοὺς λόγους τούτους λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ προτείνω τὴν κατοχύρωσιν τῆς ἀποζημιώσεως συνταγματικῶς. Συνεχίζων, τονίζει ὅτι ἀποκατεστάθησαν πάντες ἀνεξαιρέτως καὶ αὐτοὶ ἀκόμη οἱ οὐδεμίαν ἔχοντες ἀνάγκην. Πλεῖστοι ἀποκατεστάθησαν κακῶς καὶ κατ' ἀκολουθίαν δὲν ὑπάρχει στενότης γῆς ὅπως θ' ἀποδειχθῇ ὅταν ἐκκαθαρισθῇ ἡ κατάστασις τῶν ἀποκατασταθέντων. Καὶ πρὶν ἢ συμπληρωθῇ ἡ ἀποκατάστασις προσφύγων καὶ ἐντοπίων πρὶν ἢ κανονισθοῦν ἀποζημιώσεις ἐχρειάσθη νὰ προστεθῇ καὶ ἀποκατάστασις μικροκτηνοτρόφων, διακριθέντων μάλιστα ἀπὸ τοὺς μεγαλοκτηνοτρόφους. Ἀμφότεραι, λέγει, εἶνε τάξεις πλουσίων, ἐξεμεταλλεύθησαν ὁλόκληρον τὴν κοινωνίαν διὰ τῆς ὑψώσεως τῶν κτηνοτροφικῶν προϊόντων καὶ αἱ βοσκαὶ αἱ ὁποῖαι ἐδημεύθησαν μὲ τὸ ἐνοικιοστάσιον παραδίδονται ἤδη δημευτικῶς εἰς τοὺς πλουτίσαντας ἐξ αὐτῶν. Οἱ κτηνοτρόφοι, λέγει, ἐξ ἄλλου οἱ πτωχοὶ ἀποκατεστάθησαν διὰ τοῦ ἀγροτικοῦ νόμου ἀφίσαντος καὶ ζευγαρολειβάδια καὶ βοσκὴν δι' ἕκαστον ἐξ 25 ζώων. Δι' ἑτέρας διατάξεως τοῦ ἀγροτικοῦ νόμου ἐπεκράτει ἡ μικτὴ γεωργοκτηνοτροφικὴ ἐγκατάστασις καὶ ἀπηλλοτριώθησαν καὶ ὀρειναὶ ἐκτάσεις ὑπὲρ παντὸς μικροκτηνοτρόφου. Δὲν ὑπολείπονται παρὰ οἱ νομάδες, οὗτοι ζητοῦν νὰ ἐγκατασταθοῦν κάπου καὶ πρέπει βεβαίως νὰ ἐγκατασταθοῦν, ἀλλὰ οἱ ἴδιοι ζητοῦν ν' ἀγοράσουν λειβάδια μὲ πλήρη ἀποζημίωσιν.

Μ. Δερλερές. Αὐτὸ ζητοῦν.

Ν. Βελέντζας. Ὁ κ. Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας, λέγει, μοὶ ἐδήλωσεν ὅτι ἔχει ἕτοιμον νομοσχέδιον πρὸς ἀποκατάστασιν κτηνοτρόφων. Σχετικῶς μὲ τοῦτο καὶ τὴν πληρωτέαν ἀποζημίωσιν ὑπέβαλα σχετικὴν τροπολογίαν, ἣν ἀπεδέχθη ὁ κ. Ὑπουργός. Ἐὰν ἡ Βουλὴ νομίζῃ ἀναγκαίαν τὴν ἀποκατάστασιν ἂς ἀρίσῃ εἰς τὸν νόμον νὰ τὴν θεσπίσῃ μὲ πλήρη ἀποζημίωσιν, ἂν ὅμως ἀντιτίθεται εἰς ταύτην παρακαλῶ νὰ δεχθῇ τὴν τροπολογίαν μου. Ὑπολείπεται ἤδη ἡ ἀστικὴ ἀποκατάστασις. Ὄχι μόνον λόγοι ἀλληλεγγύης πρὸς τοὺς παθόντας ἐκ τῆς ἐθνικῆς καταστροφῆς, ἀλλὰ καὶ λόγοι ἐνισχύσεως τῆς ἐθνικῆς οἰκονομίας μᾶς ἐπιβάλλουν τὴν ἀποκατάστασιν αὐτῶν, ἐφόσον ἀκόμη ὑπάρχουν ἄνθρωποι ἐντὸς σκηνῶν. Ἡμεῖς, ἀναγνωρίζοντες τὴν ἀνάγκην τῆς ἀποκαταστάσεως τῶν ἀστέγων, ἀποδεχόμεθα τὴν τροπολογίαν τῶν προσφύγων πληρεξουσίων διὰ τὴν ἀποζημίωσιν τῶν γηπέδων τῶν ἐκτὸς τῶν σχεδίων πόλεων. Διὰ τὰ γήπεδα τὰ ἐντὸς σχεδίων πόλεων ἔχομεν ἀντίρρησιν, φρονοῦντες ὅτι διὰ ταῦτα πρέπει νὰ δοθῇ πλήρης ἀποζημίωσις, ἐφαρμοζομένου τοῦ ἄρθρου 19 τοῦ Συντάγματος. Καταλήγων προτείνει τὴν κατοχύρωσιν τῶν ἀγροτικῶν ἀποζημιώσεων συνταγματικῶς, τὴν ἀπάλειψιν τῆς περὶ κτηνοτρόφων διατάξεως καὶ τὴν ἀστικὴν ἀποκατάστασιν τῶν προσφύγων ἐκτὸς μὲν τῶν πόλεων συμφώνως μὲ τὴν τροπολογίαν του, ἐντὸς δὲ τῶν πόλεων συμφώνως μὲ τὸ ἄρθρον τοῦ Συντάγματος. Οὕτω, ἐπιλέγει, ῥυθμιζομένων τῶν πραγμάτων, θὰ ἐξυπηρετηθῇ καὶ τὸ συμφέρον τῆς πατρίδος καὶ τὰ συμφέροντα ὅλων τῶν κοινωνικῶν τάξεων.

Ὁ κ. ***Μ. Κίρκος*** (Ὑπουργὸς τῆς Προνοίας) λέγει ὅτι θὰ περιορίσῃ τὴν ἀγόρευσίν του εἰς τὸ ζήτημα τῆς ἀστικῆς στεγάσεως τῶν προσφύγων, παρέχων στοιχεῖα τινα τῆς σημερινῆς αὐτῶν καταστάσεως, μὲ τὴν πεποίθησιν ὅτι μετὰ τὴν προσαγωγὴν αὐτῶν ἄλλοι θὰ κρατήσουν ἀντιλήψεις. Εἰς τὴν συνταγματικὴν ἐπιτροπὴν ἐπῆλθε συνεννόησις, περιορισθείσης τῆς διαφωνίας εἰς δύο σημεῖα. Εἰς τὴν διαδικασίαν, ἥτις πρέπει νὰ ἐπικρατήσῃ κατὰ τὴν ἵδρυσιν νέων συνοικισμῶν, ἡ ἀντίληψις ἡμῶν εἶναι ὅτι θὰ ἰσχύσῃ ἥτις ἰσχυσε μέχρι τοῦδε, ἐνῷ οἱ διαφωνοῦντες φρονοῦν ὅτι πρέπει νὰ ἰσχύσῃ τὸ ἄρθρον 19 τοῦ Συντάγματος. Τὰ στοιχεῖα ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ὁποίων δύναται νὰ μορφωθῇ γνώμη, εἶναι ὅτι ἐντὸς τῶν Ἀθηνῶν καὶ τοῦ Πειραιῶς εἶναι ἐγκατεστημένοι παρὰ τοῦ Κράτους καὶ τῆς ἐπιτροπῆς περὶ τὰς 45 χιλιάδας ἀστῶν προσφύγων. Ὁ ἀριθμὸς οὗτος ἀνταποκρίνεται εἰς τὸ ἐλάχιστον ὅριον τῶν ἀστικῶν οἰκογενειῶν, ἃς ἔχομεν ἐν Ἀθήναις καὶ Πειραιεῖ καὶ αἵτινες ἀπηυδύνθησαν πρὸς τὸ Κράτος διὰ νὰ δικαιοῦνται ἀποκαταστάσεως. Πλὴν τούτων ὑπάρχει μέγας ἀριθμὸς οἰκογενειῶν, ἐστεγασμένων ἰδίαις δαπάναις καὶ μὴ εὑρισκομένων εἰς καλυτέραν θέσιν ἀπὸ τὰς δαπάναις τοῦ Κράτους ἐγκατασταθείσας, ἡ δὲ κατάστασις των εἶναι χειροτέρα τῶν ἄλλων. Ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν εἶναι ἄγνωστος, εἶναι ὅμως ἀρκετὰ σημαντικός. Αἱ 45 χιλιάδες οἰκογένειαι περὶ ὧν ὡμίλησα εἶναι ἐγκατεστημέναι ἐν Ἀθήναις ὡς ἀκολούθως ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς Ἀποκαταστάσεως 9039 οἰκογενειῶν, εἰς κρατικοὺς συνοικισμοὺς μονίμους 1439 οἰκογένειαι, εἰς κρατικοὺς συνοικισμοὺς ἡμιμονίμους 949, εἰς ξύλινα προσωρινὰ παραπήγματα 4207 εἰς συνοικισμοὺς ἰδιωτικοὺς 4435, καὶ συνοικισμοὺς τῆς Ε.Α.Π. 7534.

Χ. Βοζίκης. Παρακαλῶ νὰ κατατεθοῦν οἱ ἀριθμοί.

Μ. Κίρκος. Μάλιστα. Εἰς τὸν Πειραιᾶ ἔχομεν 24954 οἰκογενείας, ἐξ ὧν εἰς Κρατικοὺς συνοικισμοὺς μονίμους 310 εἰς προσωρινὰ ξύλινα παραπήγματα 4010, εἰς ἰδιωτικοὺς συνοικισμοὺς 12945. Προσθέτω καὶ τὴν ἑξῆς λεπτομέρειαν ὅτι μεταξὺ τῶν οἰκογενειῶν τῶν ἰδιωτῶν περιλαμβάνομεν καὶ περὶ τὰς 3000 οἰκογενειῶν ἐγκατεστημένων εἰς ἀποθήκας σκηνὰς κλπ. Ἐκ τῶν 45000 περίπου οἰκογενειῶν ἐκεῖναι, αἱ ὁποῖαι εἶναι ἐγκατεστημέναι εἰς τοὺς συνοικισμοὺς τῆς ἐπιτροπῆς ἀποκαταστάσεως καὶ εἰς τοὺς συνοικισμοὺς τοὺς μονίμους θεωροῦνται ὡς ἔχοντες τὴν καλυτέραν ἐγκατάστασιν, δι' ὃ καὶ εἶναι περιζήτητος ἡ ἐγκατάστασις αὕτη. Ἀλλὰ καὶ ἐκεῖ οὔτε πλυντήριον οὔτε κουζίνα ἔχει μείνει χωρὶς νὰ εἶναι ἐγκατεστημένοι πρόσφυγες, εἰς ἓν δὲ δωμάτιον εὑρέθησαν ἐγκατεστημέναι 13 οἰκογένειαι. Ἡ ἰδία κατάστασις εἶναι καὶ εἰς τὰς περισσοτέρας τῶν ἐπαρχιῶν.

Π. Μαζαράκης. Ἐρωτᾷ διατὶ δὲν ἐγένετο ἀκόμη ἐγκατάστασις εἰς τὸν συνοικισμὸν Ποδονίφτη.

Μ. Κίρκος. (Ὑπουργὸς Γεν. Προνοίας). Ἡ ἐγκατάστασις καθυστέρησεν διότι ἐβράδυνε ἡ παραλαβὴ καὶ διότι αἱ οἰκίαι ἐκεῖ θὰ ἐκποιηθοῦν ὑπὲρ προσφύγων. Συνεχίζων, λέγει ὅτι ἡ κατάστασις τῶν ἄλλων προσφύγων ἰδίᾳ τῶν ἐγκατεστημένων εἰς ξύλινα παραπήγματα κλπ. εἶναι βεβαίως πολὺ χειροτέρα καὶ ἀπαρτίζουν ἐν μὲν ταῖς Ἀθήναις 9000 οἰκογενειῶν, ἐν Πειραιεῖ δὲ 17000 οἰκογενειῶν. Αἱ συνθῆκαι ὑφ' ἃς αἱ κατηγορίαι αὗται εἶναι ἐγκατεστημέναι δὲν δύνανται νὰ περιγραφοῦν. Κατόπιν ὅλων τούτων εἶμαι πεπεισμένος ὅτι ἂν οἱ διαφωνοῦντες συνάδελφοι ἔβλεπον καὶ ἐξ αὐτοψίας τὴν κατάστασιν θὰ ἐπλειοδότουν εἰς ὅλας τὰς ἀπόψεις ἡμῶν.

Δ. Μπούκουρας. Ποῦ διεσπαθίσθησαν τὰ τόσα χρήματα;

Μ. Ἀργυρόπουλος. Ἡ ζωγραφιὰ τὴν ὁποίαν δίδει ὁ κ. Ὑπουργὸς εἶναι ἀληθὴς ἢ ὄχι; Αὐτὸ προέχει.

Ὁ κ. ***Μ. Κίρκος*** (Ὑπουργὸς Γεν. Προνοίας) συνεχίζων λέγει ὅτι ἡ οἰκτρὰ κατάστασις τῆς ἀστικῆς ἐγκαταστάσεως εἶναι τοιαύτη, τῆς ὁποίας δὲν ἦσαν ἄξιοι ἄνθρωποι παθόντες διὰ τὴν ἐθνικὴν ἰδέαν. Ἡ διαφωνία ἐν τῇ ἀστικῇ ἀποκαταστάσει εἶναι ὅτι εἰς τοὺς νέους συνοικισμοὺς πρόκειται νὰ ἐγκατασταθοῦν ὄχι ἄλλοι τινές, ἀλλὰ οἱ τόσον, ὡς ἐρρέθη, οἰκτρῶς ἐγκατεστημένοι. Ἡ ἀραίωσις αὐτῶν εἶναι ἐπιβεβλημένη, διότι ἀντιθέτως θὰ κινδυνεύσῃ ἡ ὑγεία αὐτῆς ταύτης τῆς πόλεως. Οἱ κακῶς ἐγκατεστημένοι εὑρίσκονται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐπὶ συνοικισμῶν ἐντὸς τῆς πόλεως καὶ παρίσταται ἀνάγκη διαιρέσεως αὐτῶν καὶ μεταφορᾶς εἰς ἄλλην θέσιν. Ἐπροτάθη ἡ μεταφορὰ τῶν ἐκτὸς σχεδίου πόλεως, ἀλλὰ διὰ τῆς στεγάσεώς των πρόκειται νὰ τοὺς καταστήσωμεν καὶ οἰκονομικῶς βιωσίμους διότι ἐξ ἄλλου θὰ διέρρεον πάλιν ἐντὸς τῆς πόλεως. Μέτρον συγκρατητικὸν τοῦ πληθυσμοῦ αὐτοῦ ἐκτὸς τῶν πόλεων δὲν ὑπάρχει, οὔτε ἐργοστάσια, οὔτε ἄλλη ἀπασχόλησις. Μένοντες ἐντὸς τῆς πόλεως κατ' ἀνάγκην εὑρίσκουν ἐργασίαν καὶ γίνονται αὐτάρκεις. Ἐὰν ἠμπορούσαμεν νὰ τοὺς ἐγκαταστήσωμεν ἔξω τῶν πόλεων, θὰ τοὺς ἐνεκαθιστῶμεν ἐκτὸς ἂν καὶ μόνον εἴχομεν τὴν εὐχαρίστησιν νὰ ἁρπάξωμεν τὰ οἰκόπεδα τῶν Ἀθηνῶν ὅπως θέλουν νὰ εἴπουν. (Θόρυβος. Φωναί. Κωδωνοκρουσίαι).

Συνεχίζων λέγει ὅτι ἐὰν καὶ τοῦτο ἐπράττομεν δὲν θὰ μᾶς ἠκολούθουν οἱ πρόσφυγες, διότι οὗτοι θὰ μετέβαινον ἐκεῖ ποῦ θὰ εὕρισκον νὰ ζήσουν.

Ὁ κ. ***Κ. Δεμερτζῆς*** παρατηρεῖ ὅτι ἀναμφισβητήτως ἡ

ἀπαλλοτρίωσις τῶν οἰκοπέδων τῶν συνεχομένων πρὸς συνοικισμοὺς εἶναι ἐπιβεβλημένη, ἀκατανόητον ὅμως εἶναι διατὶ ζητεῖται ἡ ἐγκατάστασις ἐπὶ οἰκοπέδων τὰ ὁποῖα δὲν εἶναι συνέχεια συνοικισμῶν καὶ ἐνῷ τὰ πρῶτα οἰκόπεδα εἶναι ἄπειρα. Τοῦτο εἶναι τὸ προκαλοῦν τὴν ἐξέγερσιν καὶ θὰ ἦτο εὔλογον νὰ δοθῇ μία ἐξήγησις.

Μ. Κίρκος. Ὅσον ἀφορᾷ τὸ σημεῖον αὐτὸ θὰ σᾶς ἔδιδα τὴν πληροφορίαν ὅτι θὰ ἐπραγματοποιεῖτο ἡ ἐν συνεχείᾳ τῶν ὑφισταμένων συνοικισμῶν ἀστικὴ ἐγκατάστασις ὅταν ὑπάρχῃ χῶρος, ἀλλ' ὅταν δὲν ὑπάρχει τοιοῦτος τί θὰ γίνῃ;

Κ. Δεμερτζῆς. Ὅταν ἐπεκταθοῦν οἱ πρόσφυγες διὰ τῆς ἐπεκτάσεως τῶν ὑφισταμένων συνοικισμῶν δὲν ὑπάρχει δυσχέρανσις τῆς καταστάσεώς των.

Μ. Κίρκος (Ὑπουργὸς τῆς Προνοίας). Πρῶτοι ἡμεῖς θέλομεν καὶ οἱ πρόσφυγες θέλουν νὰ ἐγκατασταθοῦν ἐκτὸς τῆς πόλεως, ἀλλὰ νὰ ἐξασφαλισθῇ ἡ οἰκονομικὴ αὐτῶν αὐθυπαρξία. Ἐὰν ζητοῦμεν τὸ δικαίωμα νὰ ἐγκαθιστῶμεν ἐντὸς τοῦ σχεδίου πόλεων, τὸ ζητοῦμεν ἐφόσον δὲν εἶναι δυνατὴ ἡ ἐγκατάστασίς των ἔξω τῆς πόλεως. Πάντως ἡ νομοθετικὴ ἐξουσία θὰ παρέχῃ πλήρη τὴν ἐμπιστοσύνην περὶ τῆς καλῆς χρήσεως μιᾶς τοιαύτης ἀδείας ἐλευθέρας ἐγκαταστάσεως. Καὶ τὸ παρελθὸν μαρτυρεῖ ὅτι καίτοι διανύομεν ἀνώμαλον περίοδον δὲν ἐγένετο ἐπὶ πενταετίαν καμμία κατάχρησις. Τὸ Κράτος μόνον δὲν εὑρέθη εἰς θέσιν νὰ πληρώσῃ τὰ καταληφθέντα οἰκόπεδα ὅπως θὰ ἐγένετο καὶ μὲ οἱανδήποτε κατάστασιν. Εὐχόμεθα βεβαίως νὰ καταστῇ ἱκανὸν τὸ Κράτος νὰ ἐκπληρώσῃ τὰς ὑποχρεώσεις του. Καὶ αὐτοὶ ἀκόμη οἱ ἰδιοκτῆται κατενόησαν ὅτι καὶ αἱρομένων τῶν ἀπαλλοτριώσεων τὰ οἰκόπεδα θὰ ἔμενον κατειλημμένα ἐμπράκτως καὶ περιώρισαν τὰς ἀξιώσεις των εἰς τὴν πληρωμὴν μόνον τῶν μισθωμάτων τῶν ἐπιτάξεων. Ἐξακολουθῶν παραθέτει τὸν κάτωθι πίνακα ἐπιταχθέντων γηπέδων καὶ πληρωθέντων μισθωμάτων. Κατὰ ταῦτα γήπεδον Κωνστ. Ἀναστασοπούλου ἐκτάσεως 67 στρεμμάτων κείμενον εἰς θέσιν Ταμπούρια Πειραιῶς ἠγοράσθη τὴν 1 Δεκεμβρίου 1907 διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 5037 συμβολαίου ἀπὸ ἀδελφοὺς Μελετοπούλου ἀντὶ δραχμῶν 9.000. Ἡ διὰ τὴν ἐπίταξίν του ἀποζημίωσις καθωρίσθη εἰς δραχ. 11.500 χιλ. μηνιαίως ἤτοι 138.000 ἐτησίως ποσὸν δηλαδὴ ἀντιπροσωπεῦον τοὺς τόκους κεφαλαίου 2.300.000 δρ. πρὸς 6 0/0 ἐτησίως 2ον) γήπεδον Καΐτης Καλλιμασιώτου κείμενον εἰς θέσιν Κοκκινιὰ Πειραιῶς ἐκτάσεως 10839 τετραγ. πήχεων. Τοῦτο κατὰ τὸ διανεμητήριον συμβόλαιον ἐξετιμήθη τὸ 1924 ἀντὶ δρ 27.096. Ἐκ τοῦ γηπέδου τούτου ἐπετάχθη ἔκτασις 2718 πήχεων, ἡ δὲ διὰ τὴν ἐπίταξίν του ἀποζημίωσις καθωρίσθη εἰς δρ. 815 μηνιαίως ἤτοι ἐτησίως 9720 δρ. ποσὸν ἀντιπροσωπεῦον τοὺς τόκους κεφαλαίου 163.000 πρὸς 6 0/0 ἐτησίως. Τοιαύτη εἶναι ἀπειρία ἄλλων παραδειγμάτων.

Γ. Πεσμαζόγλου. Ὀφείλεται νὰ δηλώσητε πῶς διεσπαθίσθη οὕτω ὁ δημόσιος πλοῦτος καὶ ἀπὸ ποίους.

Μ. Κίρκος. (Ὑπουργὸς Προνοίας). Τὴν ἐκτίμησιν τὴν ἔκαμε ἡ κατὰ νόμον ἐπιτροπή. Ἐκ τοῦ Νομάρχου, τοῦ Προέδρου Πρωτοδικῶν κλπ. (Φωναί, θόρυβος ὡς καὶ διαμαρτυρίαι ἐκ τοῦ κέντρου). Συνεχίζων λέγει ὅτι ἐπειδὴ ἐπ' ἐσχάτων ἐγένετο λόγος περὶ τῶν τελευταίων ἀπαλλοτριώσεων ὑπὲρ προσφύγων κομματαρχῶν, δηλῶ, ὅτι ὅλαι αἱ ἀπαλλοτριώσεις ἔγειναν καὶ γίνονται ὑπὲρ τοῦ Κράτους ἐπ' ὀνόματι αὐτοῦ καὶ οὐδεμία ἐγένετο ὑπὲρ ὡρισμένου προσώπου καὶ εἶναι ἀπορίας ἄξιον πῶς λέγονται ὅσα λέγονται.

Χ. Βοζίκης. Τὴν 6 Νοεμβρίου 1926 παραμονὴν τῶν ἐκλογῶν ὑπεγράφη ἀπόφασις ἀπολλοτριώσεως καὶ ἐδημοσιεύθη ἀμέσως διότι τὴν ἑπομένην ἦσαν ἐκλογαὶ καὶ ἂν δὲν ἐδημοσιεύετο δὲν γνωρίζω τί θὰ ἐγίνετο. Ἠμποροῦν ἀπαλλοτριώσεις νὰ γίνωνται ἐπ' ὀνόματι τοῦ Κράτους, ἀλλὰ ἄλλα κρύπτονται ὄπισθεν αὐτῶν. (Φωναί, θόρυβος).

Μ. Κίρκος (Ὑπουργὸς Προνοίας). Ἐπὶ τῆς ὑπουργίας τῶν προκατόχων μου ἐγένοντο εἰς τὸν Πειραιᾶ δύο ἀπαλλοτριώσεις χωρὶς νὰ προηγηθοῦν αἱ νόμιμοι διατυπώσεις. Τὰς ἤρα διὰ τὸν λόγον τοῦτον καὶ εἰσήγαγον τὰς σχετικὰς προτάσεις εἰς τὸ ἀρμόδιον συμβούλιον προνοίας καὶ στεγάσεως, ὅπερ ἀπαρτίζεται ἀπὸ ἀνωτάτους ὑπαλλήλους τοῦ Ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν, τῆς Συγκοινωνίας καὶ τοὺς τρεῖς Διευθυντὰς τῆς Προνοίας (κ. κ. Σαμαράκης, Καναγκίνης, Οἰκονόμου, Καμπᾶς, Φραγκόπουλος καὶ Κοπανάρης) καὶ τέσσαρα προσφυγικὰ μέλη, καὶ ὅλοι οὗτοι οἱ ἀνώτατοι ὑπάλληλοι ἐγνωμοδότησαν παμψηφεὶ ὑπὲρ τῆς ἀπαλλοτριώσεως. Αὐταὶ ἦσαν αἱ παράνομοι ἐνέργειαί μου, δι' ἃς ἐγένοντο τόσαι αἰτιάσεις. Ἀφοῦ, συνεχίζει, εἰς τὸ παρελθὸν τὸ ἀνώμαλον δὲν ἐσημειώθησαν καταχρήσεις καὶ σκάνδαλα, δὲν ὀφείλομεν νὰ φοβούμεθα ὅτι θὰ συμβοῦν τώρα τοιαῦτα, ὁπότε ἡ Νώρα εἰσήχθη εἰς τὸν κοινοβουλευτικὸν βίον καὶ τὸ ἦθος καὶ τῆς Βουλῆς καὶ τοῦ τύπου εἶναι ἐλεύθερον. Εἰς δὲ τὴν νομοθετικὴν ἐξουσίαν καὶ μὲ τὰς διατάξεις τὰς ὁποίας εἰσηγούμεθα ἔχουν τεθῇ περιορισμοὶ ὥστε νὰ μὴ εἶναι δυνατὸς κανένας ἐκτροχιασμός. Συνεπῶς ὅλα τὰ λεχθέντα καὶ οἱ ἐκφρασθέντες φόβοι περὶ κινδύνων τοῦ καθεστῶτος καὶ ὑπονομεύσεως αὐτοῦ ὡς ἐκ τῆς λήψεως φιλοπροσφυγικῶν μέτρων, θιγόντων κατ' ἀνάγκην συμφέροντα τρίτων, εἶναι τελείως ἀσύστατοι. Τοὐναντίον τὸ κοινωνικὸν καθεστὸς τὸ σημερινὸν ποτὲ δὲν θὰ κινδυνεύσῃ ἐκ τῶν προσφύγων, οἵτινες ἀποτελοῦν τὰ πραγματικὰ καὶ τελευταῖα αὐτοῦ ἐρείσματα, διότι γνωρίζουν πολὺ καλῶς ὅτι ὁ ὅλεθρος τοῦ κοινωνικοῦ καθεστῶτος ὡς τοῦ σημερινοῦ θὰ εἶνε καὶ ὅλεθρος ἰδικός των. Οἱ πρόσφυγες καταστραφέντες διὰ τὴν ἐμμονήν εἰς τὸν ἐθνισμόν των καὶ ἐν τῇ πάλῃ διὰ τὴν ἐθνικὴν ἀποκατάστασιν δὲν ἦλθον ἐδῶ διὰ νὰ συμπληρώσουν τὴν καταστροφήν των, κρημνίζοντες ὅ,τι ἀπέμεινεν ἐνταῦθα. Μόνον ἐὰν ἐξακολουθήσῃ ἡ ἐγκατάλειψις καὶ ἡ ἀπορρία διὰ τὴν φρικτὴν κατάστασιν μεγάλου μέρους τοῦ προσφυγικοῦ κόσμου, ὁ ὁποῖος σᾶς ἐξέθεσα ὑπὸ ποίας συνθήκας βιοῖ, τότε ἀναμφιβόλως τὸ κοινωνικὸν καθεστὼς θὰ κινδυνεύσῃ, διότι κατ' ἀνάγκην θὰ ἐπακολουθήσῃ ἡ ἀπελπισία, ἡ ὁποία κορυφώνεται καὶ θέτει εἰς κίνδυνον τὰ καθεστῶτα, ὅταν οἱ ἄρχοντες παραμένουν ἀνάλγητοι πρὸ τοῦ πόνου καὶ τῆς δυστυχίας μεγάλων λαϊκῶν μαζῶν. Διὰ τοῦτο ἡμεῖς εἰσηγούμενοι τὰ ἀναγκαῖα φιλοκοινωνικὰ μέτρα φρονοῦμεν ὅτι στηρίζομεν τὸ καθεστώς.

Ἀλλὰ μήπως τὰ μέτρα ταῦτα τὰ ἐφηρμόσαμεν μόνον κατὰ γηγενῶν; Τὰ ἴδια μέτρα τὰ ἐφηρμόσαμεν καθ' ἡμῶν αὐτῶν κατεστραμμένων καὶ θυμάτων. Δυνάμει τῆς συνθήκης τῆς ἀνταλλαγῆς ἔχομεν δικαίωμα νὰ περιέλθῃ εἰς ἡμᾶς ἅπασα ἡ ἀνταλλάξιμος περιουσία. Δὲν ἐζητήσαμεν ὅμως ἀπὸ τοὺς κατέχοντας αὐτὴν νὰ μᾶς τὴν δώσουν καίτοι εἴμεθα ἄστεγοι καὶ πεινασμένοι, οὔτε τὸ εἴπομεν οὔτε τὸ διενοήθημεν. Πρῶτοι ἡμεῖς ἐζητήσαμεν νὰ περιφρουρηθοῦν οἱ ἄποροι καὶ οἱ ἔφεδροι γηγενεῖς καὶ ἂς ἐμένομεν ἡμεῖς εἰς τὴν φρικτὴν κατάστασιν εἰς ἣν ἤλθομεν. Εἴχομεν δικαίωμα νὰ ζητήσωμεν καὶ τὴν ἀγροτικὴν περιουσίαν, ὅσοι εἴχομεν τοιαύτην, καὶ ὅμως δὲν ἐκρατήσαμεν οὐδὲ μόριον αὐτῆς ἀλλὰ τὴν ἀφίσαμεν νὰ τὴν λάβῃ ἡ ἐπιτροπὴ ἀποκαταστάσεως. Ἀνεγνωρίσαμεν ἡμεῖς οἱ πρόσφυγες πρῶτοι ἴσα δικαιώματα εἰς τοὺς γηγενεῖς ἀγρότας, διότι ἐσκέφθημεν ὅτι τὸ πρόβλημα ἦτο μέγα καὶ ἔπρεπε νὰ θυσιασθοῦν συμφέροντα διὰ νὰ σωθῇ τὸ σύνολον διὰ μέτρων ριζικῶν. Εἶπέ τις ἐκ τῶν συναδέλφων ὅτι τὴν πρὸς τοὺς πρόσφυγας συμπάθειάν του αἰσθάνεται ὅλη ἡ Βουλή. Καὶ ἡμεῖς αἰσθανόμεθα τοῦτο, τὸ διεκηρύξαμεν καὶ διεδηλώσαμεν τὴν εὐγνωμοσύνην μας, ἀλλὰ ἡ συμπάθεια αὕτη δὲν δύναται νὰ ἐκδηλώνεται μόνον ὡς συμπάθεια καὶ ν' ἀπαρτίζεται ἀπὸ ὑποδείξεις διαφόρων συναδέλφων περὶ φόρων, δανείων κλπ., τὰ πράγματα δὲν λύονται οὕτω, χρειάζονται μέτρα ριζικὰ καὶ ἄμεσα καὶ οἱ κύριοι συνάδελφοι ὅσοι διαφωνοῦν μὲ ἡμᾶς, μελετῶντες τὴν κατάστασιν θὰ πεισθοῦν ὅτι παρίσταται ἀνάγκη ἀπαλλοτριώσεως γηπέδων καὶ

ἐντὸς τῶν πόλεων ἐν συνεχείᾳ τῶν συνοικισμῶν καὶ ἔξω τῆς πόλεως πρὸς συμπλήρωσιν τῶν συνοικισμῶν. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἀποζημίωσιν δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ὑπάρξῃ ἀντίρρησις ὅτι ἐν τῇ ἐννοίᾳ τῆς ἀποζημιώσεως δὲν ἐνυπάρχει ἡ ὑπερτίμησις ἐκ τῆς προσελεύσεως τῶν προσφύγων. Τελευτῶν τονίζει ὅτι ἡ Βουλὴ δεχομένη τὰς σκέψεις τῶν προσφύγων βουλευτῶν θὰ θέσῃ ἀρραγῆ θεμέλια νέας ἐθνικῆς ἀναδημιουργίας.

Ὥρα 9 1)2 λύεται ἡ συνεδρίασις διὰ τὴν αὔριον 5 1)2 μ.μ.

Ὁ Πρόεδρος
Θ. ΣΟΦΟΥΛΗΣ

Οἱ Γραμματεῖς
Μ. Λαΐλιος
Θ. Τσιριμῶκος

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΟΖ'

Τῆς 18 Μαΐου 1927

Ὥρα 6 30' μ. μ. ὁ κ. ***Πρόεδρος*** ἀνελθὼν ἐπὶ τῆς ἕδρας κηρύσσει τὴν ἔναρξιν τῆς συνεδριάσεως καὶ διατάσσει ν' ἀνοιχθῶσι τὰ θεωρεῖα.

Ἀναγινώσκονται καὶ ἐπικυροῦνται τὰ πρακτικὰ τῆς χθεσινῆς συνεδριάσεως.

Ἀνακοινοῦνται τὰ ἑξῆς:

Ὁ Δημήτριος Σχοινᾶς, πολιτευτὴς Ἀττικοβοιωτίας διαμαρτύρεται διὰ τὴν ἄδικον καὶ μακρὰν προφυλάκισίν του ἐν ταῖς φυλακαῖς Πλαιοῦ Στρατῶνος.

Τὸ Δημοτικὸν Συμβούλιον Βερροίας διαμαρτύρεται κατὰ τῆς ἐν Ἀθήναις ἑδρευούσης ἑταιρείας «Βέριμιον» διὰ τὴν κατασκευὴν ἐν τῷ Τριποτάμῳ πραγμάτων συντελούντων εἰς τὴν ἐλάττωσιν τῆς ποσότητος τοῦ ὕδατος δι' οὗ ἀρδεύονται περὶ τὰς 50,000 στρέμματα ἀγροί.

Οἱ προσωρινοὶ ὑποδιδάσκαλοι Μεσσηνίας διαμαρτύρονται διὰ τὴν μὴ ψήφισιν τοῦ νομοσχεδίου «περὶ μονιμοποιήσεως προσωρινῶν διδοσκάλων.»

Ὁ συνεταιρισμὸς τῶν ἀκτημόνων καλλιεργητῶν Ἀργυροκάστρου ζητεῖ τὴν ἀπαλλοτρίωσιν τοῦ ἀγροκτήματος Γουλερῆ.

Ὁ Πανελλήνιος σύλλογος ἐφέδρων ἀξιωματικῶν Ἀθηνῶν ζητεῖ ὅπως ἡ Σὴ Βουλὴ λάβῃ ἀπόφασιν, δι' ἧς ὑπὸ τῆς Ἑλληνικῆς δικαιοσύνης θέλει διακανονισθῇ τάχιστα τὸ ζήτημα τῶν εὐθυνῶν καὶ τῆς τιμωρίας τῶν ὑπαιτίων τῆς Μ. Ἀσίας.

Ὁ σύλλογος τῶν ἐφέδρων ἀξιωματικῶν Πατρῶν ζητεῖ τὴν κύρωσιν τῶν Ν Δ. «περὶ ὀργανώσεως τῆς ἰατρικῆς ἀντιλήψεως ἀπόρων ἐφέδρων καὶ ἀπόρων ἐν γένει καὶ περὶ συστάσεως ταμείου θυμάτων πολέμου κλπ.»

Ἐπιτροπὴ γαιοκτητῶν ἀγροκτημάτων μὴ κηρυχθέντων μέχρι σήμερον ἀπαλλοτριωτέων παρακαλεῖ τὴν Βουλὴν ὅπως διατάξῃ ἀναστολὴν ἐκδικάσεως πρὸς ὁριστικὴν ἀπαλλοτρίωσιν ἀγροκτημάτων Φαναρίου Πρεβέζης μέχρι ψηφίσεως τοῦ ἄρθρου 119.

Ἐπιτροπὴ κατοίκου Γυθείου ζητεῖ τὴν ἀπομάκρυσιν τοῦ ἐπισκόπου των, ὡς προσχωρήσαντος εἰς τὸ Γρηγοριανὸν ἡμερορόγιον.

Οἱ κάτοικοι τῆς πόλεως καὶ τῆς ἐπαρχίας Πτολεμαΐδος ζητοῦν τὴν συμπλήρωσιν τοῦ ἡμιγυμνασίου εἰς τετρατάξιον πλῆρες Γυμνάσιον.

Ὁ λαὸς παλαιοῦ καὶ νέου Ἡρακλείου καὶ τοῦ προσφυγικοῦ συνοικισμοῦ Καλογρέζας ἐξαιτεῖται τὴν ἐπέμβασιν τῆς Βουλῆς παρὰ τῇ Ἑταιρείᾳ Μεταφορῶν πρὸς ἀναθεώρησιν τῆς ἀποφάσεως ἐν πνεύματι δικαιοσύνης ὡς πρὸς τὰ συμφέροντα τῶν κατοίκων τῶν ἄνωθι προαστείων.

Ἡ ἐκτελεστικὴ ἐπιτροπὴ τοῦ πρώτου Παγχαλκιδικοῦ Γεωργικοῦ κτηνοτροφικοῦ συνεδρίου ὑποβάλλει τὸ ἐγκριθὲν ὑπὸ τοῦ Συνεδρίου ψήφισμα καὶ ἐκφράζει τὰς εὐχαριστίας πάντων τῶν κ.κ. ἀντιπροσώπων τῆς Χαλκιδικῆς διὰ τὸ ἀμέριστον ἐνδιαφέρον δι' οὗ ἐγένετο δεκτὴ ἡ ἀναγγελία τούτου.

Τὸ ἐπαγγελματικὸν καὶ βιοτεχνικὸν ἐπιμελητήριον Βόλου γνωρίζει ὅτι λόγῳ τῆς ρυμοτομήσεως τῆς πόλεως κατεδαφίζονται αἱ παλαιαὶ καὶ νέαι οἰκίαι, τῶν ὁποίων οἱ ἰδιοκτῆται ἀποζημιοῦνται μὲ προπολεμικὰς τιμάς, παρακαλεῖ δὲ τὴν Βουλὴν ὅπως κανονίσῃ τὰς ἀποζημιώσεις εἰς μεταλλικὰς δραχμάς.

Ὁ βουλευτὴς Κεφαλληνίας καὶ Ἰθάκης κ. ***Γ. Μπουρμούλης*** καταθέτει ψήφισμα τοῦ κοινοτικοῦ συμβουλίου Ἰθάκης περὶ κυρώσεως τῶν πράξεων τοῦ Μητροπολίτου Λευκάδος δυνάμει τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ νόμου ΓΡΙΘ' «περὶ πληρώσεως τοῦ μητροπολιτικοῦ θρόνου Ἰθάκης.

Ὁ βουλευτὴς κ. ***Δ. Μπούκουρας*** καταθέτει τηλεγράφημα τῆς Γεωργικῆς Τραπέζης Πύργου, παρακαλούσης ὅπως ἐνισχυθῇ ὁ Αὐτόνομος Σταφιδικὸς Ὀργανισμός.

Ὁ βουλευτὴς κ. ***Τ. Ἀναστασίου*** ὑποβάλλει ἀναφορὰν τῆς Εὐφροσύνης χήρας Εὐθ. Καζαντζῆ ἐξ Αἰγίου, διαμαρτυρομένης διὰ τὴν μὴ ἀπονομὴν εἰς αὐτὴν συντάξεως, παρὰ τὸν νόμον, διὰ τὸν ἐξαφανισθέντα ἐν Μ. Ἀσίᾳ ὑπάλληλον υἱόν της Βασίλειον Καζαντζῆν.

Ὁ κ. Ν. Φωκᾶς παρακαλεῖ τὴν Βουλὴν ὅπως ἐνεργήσῃ ἁρμοδίως καὶ τοῦ χορηγηθῇ ἀποζημίωσις ἢ μηνιαία σύνταξις διὰ τὸν φόνον τοῦ υἱοῦ του, γενόμενον κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ πολέμου ὑπὸ τῶν βουλγάρων, ὅτε κατήρχετο διὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν στρατιωτικῶν του ὑποχρεώσεων.

Ὁ βουλευτὴς κ. ***Δ. Βοκοτόπουλος*** ὑποβάλλει τροπολογίας ἐπὶ τῶν ἄρθρων 2, 3 καὶ 26 τοῦ σχεδίου νόμου περὶ κατασκευῆς καὶ συντηρήσεως δημοσίων ὁδῶν καὶ συνομολογήσεως τοῦ ἀπαιτουμένου δανείου.

Ὁ κ. ***Α. Παπαναστασίου*** (Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας) καταθέτει τροπολογίαν ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου «περὶ ἐγγραφῆς φοιτητῶν κλπ.».

Ὁ κ. ***Α. Μπαλάμπασης*** (Ὑφυπουργὸς τῆς Γεωργίας) ὑποβάλλει σχέδιον νόμου «περὶ ἐκτάκτων ὑλοτομιῶν ὑπὸ πρόσφυγων εἰς παρακμαθόρια δάση».

Οἱ βουλευταὶ κ.κ. ***Χ. Λαδᾶς, Κ. Βλαχοθανάσης, Τ. Ἀναστασίου, Β. Μεϊμαράκης, Ε. Μαχαίρας*** κλπ. ὑποβάλλουν τροπολογίαν ἐπὶ τοῦ σχεδίου νόμου «περὶ τροποποιήσεως διατάξεων ἀφορωσῶν τὴν ὑπηρεσίαν τῶν Τ. Τ. Τ.

Ἡ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης κοινοβουλευτικὴ ἐπιτροπὴ ὑποβάλλει τὰς ἐκθέσεις της ἐπὶ τῶν νομοσχεδίων 1) περὶ ἐπιτροπείας τῆς ἀνηλίκου θυγατρὸς τοῦ ἀποθανόντος πρώην βασιλέως Κωνσταντίνου καὶ 2) περὶ ἀνασυστάσεως τοῦ ἐκ τῆς πυρκαϊᾶς τῆς 16-17 Μαρτίου 1927 καταστραφέντος ἀρχείου τοῦ Πρωτοδικείου καὶ τῆς Εἰσαγγελίας Ἠλείας.

Ἐπὶ τῆς προτάσεως ψηφίσματος περὶ παρατάσεως τῆς προθεσμίας τῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Ἐνοικιοστασίου πρὸς ἐπεξεργασίαν αὐτοῦ ὁ κ. ***Πρόεδρος*** τονίζει ὅτι ἡ δοθεῖσα προθεσμία εἶναι ἀνεπαρκής, ἐφόσον τὸ ζήτημα εἶναι πολυμερές, ἡ δὲ ἐπιτροπὴ ἐργάζεται μετὰ προθυμίας καὶ προτείνει τὴν ἀποδοχὴν τῆς προτάσεως.

Ὁ κ. ***Π. Τσιτσεκλῆς*** τονίζει ἐπίσης ὅτι καίτοι ἡ ἐπιτροπὴ συνεδριάζει καθ' ἡμέραν, ἐν τούτοις εἶναι ἀδύνατον νὰ περαιώσῃ τὸ ἔργον της ἐντὸς τῆς ταχθείσης προθεσμίας.

Ὁ κ. ***Θ. Γρηγορίου*** διαμαρτύρεται κατὰ τῆς χορηγήσεως τῆς προθεσμίας, διότι πρέπει ἡ ὑπόθεσις τοῦ ἐνοικιοστασίου, ἡ κρατοῦσα ἐν ἐκκρεμότητι καὶ ἀνησυχίᾳ ὅλον τὸν κόσμον νὰ τελειώσῃ.

Ὁ κ. **Κ. Ἀγγελόπουλος** (Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης) φρονεῖ ὅτι δὲν πρέπει ἡ Βουλὴ νὰ δώσῃ νέαν παράτασιν.

Ὁ κ. **Π. Τσιτσεκλῆς** ἐπιμένει ἐπὶ τῆς ἀνάγκης τῆς παρατάσεως.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** ἀνακοινοῖ ὅτι ἐφύσον ἐγείρονται ἀντιρρήσεις ἡ σχετικὴ αἴτησις τῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Ἐνοικιοστασίου θέλει ἐγγραφῆ εἰς τὴν Ἡμερησίαν διάταξιν.

Ὁ κ. **Α. Μιχαλακόπουλος** (Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν), λέγει ὅτι εἶνε ἀποδεδειγμένον ὅτι τὰ μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς ἐργάζονται καθ' ἑκάστην ἐπὶ 3 ὥρας συνεχῶς. Συνεπῶς θὰ ἦτο συντελεστικὸν νὰ δοθῇ ἡ ζητουμένη παράτασις, διότι εἶνε τόσαι αἱ δυσκολίαι καὶ τόσα τὰ ζητήματα ὥστε ἂν θέλωμεν νὰ γίνῃ ἐργασία εὐσυνείδητος, ἡ ὁποία νὰ ἐπιβληθῇ εἰς τὴν κοινὴν συνείδησιν, πρέπει νὰ δοθῇ μία παράτασις 15 ἡμερῶν.

Ὁ κ. **Ν. Κρανιωτάκης** λέγει ὅτι πάντα τὰ μέλη τῆς ἐπιτροπῆς προσέρχονται ἀνελλιπῶς καὶ καθ' ἑκάστην.

Ὁ κ. **Ι. Κίνιας** λέγει ὅτι τὸ ἔργον τῆς ἐπιτροπῆς δὲν εἶνε νὰ καταρτίσῃ νέον ἐνοικιοστάσιον ἀλλὰ νὰ μελετήσῃ τὸ ὑπάρχον. Ἐὰν εἰς τοῦτο καὶ μόνον ἠσχολεῖτο ἡ Ἐπιτροπὴ καὶ ὄχι εἰς τὰ διάφορα ὑπομνήματα, τὰ ὁποῖα ὑποβάλλονται εἰς αὐτήν, θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ τελειώσῃ τὰς ἐργασίας της ἐντὸς τῆς ταχθείσης προθεσμίας. Θὰ ἠδύνατο ἐπὶ τέλους νὰ δοθῇ καὶ μία παράτασις, ἡ τελευταία, τὸ πολὺ 5 ἡμερῶν.

Ὁ κ. **Π. Τσιτσεκλῆς** λέγει ὅτι ἡ ἐπιτροπὴ ἐργαζομένη καθ' ἑκάστην δὲν θὰ ἐξαντλήσῃ τὴν ζητουμένην παράτασιν.

Ὁ κ. **Κ. Ἀγγελόπουλος** (Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης) λέγει ὅτι μὲ τὰς ἐν τῇ ἐπιτροπῇ διεξαγομένας συζητήσεις δὲν θὰ καταστῇ δυνατὸν νὰ περατωθῇ τὸ ἔργον τῆς Ἐπιτροπῆς. Τοῦτο σημαίνει ὅτι ἡ ἐπιτροπὴ εὑρίσκεται πρὸ δυσχερειῶν ἀνυπερβλήτων λόγῳ τοῦ ὅτι ἐπιζητεῖ νὰ καταρτίσῃ νέον ἐνοικιοστάσιον.

Ὁ κ. **Π. Τσιτσεκλῆς** λέγει ὅτι ἡ ἐπιτροπὴ ἔχει ὑποχρέωσιν νὰ ἐκπληρώσῃ εὐσυνειδήτως τὸ καθῆκόν της.

Κηρύσσεται μετὰ τοῦτο ἡ συζήτησις περαιωμένη γίνεται δὲ δι' ἀναστάσεως δεκτὸν τὸ ψήφισμα ἔχον οὕτω :

Ἡ ἐν τῷ ἀπὸ 20 Ἀπριλίου 1927 ψηφίσματι τῆς ΞΓ' συνεδριάσεως τῆς Βουλῆς ταχθεῖσα εἰς τὴν εἰδικὴν ἐπὶ τοῦ ἐνοικιοστασίου κοινοβουλευτικὴν ἐπιτροπὴν προθεσμία μέχρι τῆς 30 Μαΐου ἐ. ἔ. παρατείνεται μέχρι τῆς 30 Ἰουνίου ἐ. ἔ. Μέχρι δὲ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς ταύτης καταρτιζομένου ἐνοικιοστασίου ἀναστέλλεται ἡ ἰσχὺς τοῦ ἀπὸ 7 Ἀπριλίου 1927 Διατάγματος περὶ ἐνοικιοστασίου.

Ὁ κ. **Ν. Δαρβέρης** πρὸ τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως λαμβάνων τὸν λόγον λέγει ὅτι ὑπέβαλεν ἐπερώτησιν διότι ἀπὸ τινων ἡμερῶν ἀσκεῖται λογοκρισία ἐπὶ τῶν τηλεγραφημάτων τοῦ τύπου.

Τινὲς Βουλευταί. Δὲν προυτάθη.

Κ. Ἀγγελόπουλος (Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης). Ὁ προϊστάμενος τῶν συγκοινωνιῶν ἁρμόδιος Ὑπουργὸς εἶναι ἀπών.

(***Φωναί. Θόρυβος***).

Ὁ κ. **Α. Μιχαλακόπουλος** (Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν) νομίζει ὅτι ἡ συζήτησις δύναται νὰ διεξαχθῇ ἐφόσον ὑποβληθῇ αἴτησις προτάξεως τῆς ἐπερωτήσεως τοῦ κ. Βουλευτοῦ καὶ ἀποφασίσῃ ἐπ' αὐτῆς ἡ Βουλή.

Ν. Δαρβέρης. Ἡ ἐπερώτησίς μου εἶνε ἐγγεγραμμένη καὶ ἤδη ἦλθε καὶ ὁ κ. Ὑπουργὸς τῆς Συγκοινωνίας.

Ι. Μεταξᾶς. (Ὑπουργὸς τῆς Συγκοινωνίας). Δεχόμεθα τὴν πρότασιν.

Ὁ κ. **Γ. Τσακανίκας** παρατηρεῖ ὅτι κατὰ τὸν κανονισμὸν ὀφείλη νὰ γίνῃ πρότασις προτάξεως καὶ ἀπόφασις τῆς Βουλῆς.

Πρόεδρος. Ἐφόσον ὁ κ. Ὑπουργὸς τῆς Συγκοινωνίας ἐδέχθη, ζήτημα δὲν ὑπάρχει.

Ι. Μεταξᾶς. (Ὑπουργὸς τῆς Συγκοινωνίας). Ἐδιχθημεν τὴν συζήτησιν, διότι δὲν θέλομεν νὰ δοθῇ ἡ ἐντύπωσις ὅτι ἀποφεύγομεν τυχὸν μέλλοντα νὰ ἀσκηθῇ κοινοβουλευτικὸν ἔλεγχον. Ἡ Βουλὴ ὅμως εἶνε ἐλευθέρα νὰ δεχθῇ τὴν συζήτησιν ἢ ὄχι.

Ὁ κ. **Ν. Δαρβέρης** λέγει ὅτι τὸ Σύνταγμα ῥητῶς ἀναφέρει ὅτι ἡ λογοκρισία ἀπαγορεύεται. Ἐν τούτοις ἡ Κυβέρνησις παρὰ τὸ Σύνταγμα ἤσκησε καὶ ἀσκεῖ τοιαύτην ἐπὶ τῶν τηλεγραφημάτων. Ἡ κατάστασις αὕτη, ἥτοι ἀντιβαίνει εἰς τὸ Σύνταγμα, ἐξακολουθεῖ. Ἐρωτᾶται, ἔχει ἡ Κυβέρνησις ἢ δὲν ἔχει τὸ δικαίωμα τοῦτο ; Δὲν ἐπρόκειτο δὲ παρὰ περὶ εἰδήσεων ἀφορωσῶν εἰς πολιτικὰς κινήσεις καὶ συννενοήσεις πολιτικῶν μετὰ πραγόντων.

Ὁ κ. **Ι. Ράλλης** παρατηρεῖ ὅτι ὁ κ. Βουλευτὴς εἰσέρχεται εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς ἐπερωτήσεώς του, ἐνῷ ὀρθότερον θὰ ἦτο ν' ἀναμείνωμεν τὴν ἀπάντησιν τοῦ κ. Ὑπουργοῦ ἐπὶ τῆς ὑποβληθείσης εἰς αὐτὸν ἐρωτήσεως ἂν προέβη ὁ κ. Ὑπουργὸς τῆς Συγκοινωνίας εἰς λογοκρισίαν.

Ὁ κ. **Ι. Μεταξᾶς** (Ὑπουργὸς τῆς Συγκοινωνίας), λέγει ὅτι πάσης συζητήσεως προέχει νὰ ἐκφράσῃ ἡ Βουλὴ τὴν ἀπόφασίν της ἐὰν ἐπιθυμῇ ἢ ὄχι νὰ διεξαχθῇ ἡ συζήτησις.

Ἡ ***Βουλὴ*** ἐρωτηθεῖσα ὑπὸ τοῦ κ. Προέδρου ἀπορρίπτει δι' ἀναστάσεως τὴν πρότασιν περὶ συζητήσεως τῆς ἐπερωτήσεως τοῦ κ. Ν. Δαρβέρη.

Ὁ κ. **Κ. Δεμερτζῆς** διαμαρτύρεται διὰ τὴν τοιαύτην ἀπόφασιν τῆς Βουλῆς, τονίζων ὅτι αὕτη ἀποτελεῖ καθαρὰν φυγομαχίαν τῆς Κυβερνήσεως. Ἀγνοῶ, λέγει, ἂν ἠσκήθη ἢ ὄχι λογοκρισία ἀλλ' ἡ στάσις τῆς Κυβερνήσεως ἐν πρὸκειμένῳ ἀποτελεῖ τελείαν παραβίασιν τοῦ κοινοβουλευτικοῦ πολιτεύματος.

(Θόρυβος — φωναί - διαμαρτυρίαι).

Ὁ κ. **Ι. Μεταξᾶς** (Ὑπουργὸς τῆς Συγκοινωνίας) λέγει ὅτι ὡς Ὑπουργὸς ἐνόμισεν ὅτι δὲν ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἐπιβάλῃ εἰς τὴν Βουλὴν νὰ συζητήσῃ ἐπὶ ἀντικειμένου τὸ ὁποῖον αὕτη δὲν θέλει. Ὑπῆρξα πάντοτε ὑπέρμαχος τοῦ Κοινοβουλευτισμοῦ, δὲν δύναται δὲ ἡ μειονοψηφία νὰ ἐπιβάλῃ τὴν θέλησίν της εἰς τὴν πλειονοψηφίαν.

Οἱ κ.κ. **Π. Μπούμπουλης, Α. Ἀποστολίδης, Μ. Μαντᾶς** καὶ **Ν. Δαρβέρης** διαμαρτύρονται μὴ ἀκουόμενοι.

Ἐπακολουθοῦν θόρυβος καὶ φωναί, συνεπείᾳ δὲ τούτου ὁ κ. Πρόεδρος διακόπτει τὴν συνεδρίασιν ἐπὶ 10 λεπτά.

Ἐπαναληφθείσης τῆς συνεδριάσεως, ὁ κ. **Ι. Μεταξᾶς** (Ὑπουργὸς τῆς Συγκοινωνίας) λέγει ὅτι παρ' ὅλην τὴν ἀπόφασιν ἣν ἔλαβε ἡ Βουλὴ ἵνα μὴ συζητήσῃ τὴν ἐπερώτησιν τοῦ κ. Δαρβέρη παρακαλῶ τὴν Βουλὴν νὰ ἐπανέλθῃ ἐπὶ τοῦ ζητήματος καὶ νὰ ἐπιτρέψῃ τὴν πρότασιν καὶ τὴν συζήτησιν.

Τινὲς βουλευταὶ ὄχι, ὄχι.

Πρόεδρος. Ἡ ἀπόφασις ἐλήφθη περὶ τῆς μὴ προτάξεως καὶ τὴν ἀπόφασιν ταύτην ὀφείλομεν νὰ τὴν σεβασθῶμεν.

Ὁ κ. **Μ. Δερλερὲς** λαμβάνων τὸν λόγον πρὸ τῆς ἡμερησίας διατάξεως λέγει ὅτι τὴν 16ην Ἰανουαρίου ἐζήτησε τὴν κατάθεσιν ὡρισμένων ἐγγράφων τοῦ Ὑπουργείου τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας, τὴν 20ὴν ἐγένετο ὑπόμνησις καὶ τὴν 21ην Φεβρουαρίου ὁ νῦν Ὑπουργὸς εὐηρεστήθη νὰ καταθέσῃ ἐν μέρος ἐγγράφων. Ἐξ αὐτῶν ἤντλησα τὰ στοιχεῖα ἐφ' ὧν ἐστήριξα τὴν μήνυσιν διὰ τὰ σκάνδαλα τῆς σμύριδος. Τὴν 23ην Μαρτίου παρεκάλεσαν τὰ γραφεῖα τῆς Βουλῆς τὸ Ὑπουργεῖον νὰ στείλῃ τὰ ὑπόλοιπα ἔγγραφα καὶ μετὰ 9ήμερον ἐγένετο καὶ ὑπόμνησις, ἀλλὰ τὸ Ὑπουργεῖον δὲν ἀπέστειλεν οὐδὲν ἄλλο ἔγγραφον, τοὐναντίον μάλιστα τὸ Ὑπουργεῖον ἐζήτησε καὶ τὴν ἐπιστροφὴν τῶν σταλέντων. Ἤλιν παρεκαλέσαμεν διὰ τὴν ἀποστολὴν τῶν ἀναγκαιούντων ἐγγράφων καὶ παρακαλῶ καὶ ἤδη τὸν κ. Ὑπουργὸν νὰ στείλῃ τὰ σχετικὰ ἔγγραφα, διότι ἐξ αὐτῶν

θὰ ἀντληθοῦν τὰ στοιχεῖα διὰ τὰς καταχρήσεις τῶν ὑπαλλήλων εἰς τὰ σμυριδωρυχεῖα.

Ὁ κ. **Γ. Μερκούρης** (Ὑπουργὸς τῆς Ἐθν. Οἰκονομίας) λέγει ὅτι τὸ Ὑπουργεῖον ἀπέστειλε μετὰ θήμερον ἀπὸ τῆς αἰτήσεως ὁρμαθὸν ἐγγράφων διὰ νὰ βοηθηθῇ ὁ κ. βουλευτὴς εἰς τὴν ἄντλησιν στοιχείων. Ἐκ τῶν ἐγγράφων τούτων ἔλαβε τὰ στοιχεῖα ἅτινα ἐχρειάζετο ὁ κ. βουλευτής, μεθ' ὃ ἡ ὑπηρεσία ἐζήτησε τὴν ἐπιστροφὴν τῶν ἐγγράφων, διότι ἦσαν ἀναγκαῖα εἰς αὐτήν, καὶ μὲ τὴν πεποίθησιν ὅτι δὲν ἐχρησίμευον πλέον εἰς τὸν κ. βουλευτὴν ὑπέγραψε τὸ σχετικὸν ἔγγραφον.

Εἰσέρχεται εἶτα ἡ Βουλὴ εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Διάταξιν τῶν ἐπερωτήσεων

Πρόεδρος. Ὑπάρχει προτεταγμένη ἐπερώτησις διὰ τὴν Ἑταιρείαν Οὔλεν.

Ὁ κ. **Μ. Γούδας** λέγει ὅτι μόλις προσφάτως κατετέθησαν τὰ σχετικὰ ἔγγραφα, ὧν ἡ μελέτη δὲν κατέστη δυνατή, καὶ συνεπῶς ἡ συζήτησις πρέπει ν' ἀναβληθῇ διὰ τὴν πρώτην ἐπομένην ἡμέραν κοινοβουλευτικοῦ ἐλέγχου, συγχωνευομένη καὶ μὲ τὴν ἐπερώτησιν τοῦ κ. Πετρακάκου περὶ παροχῆς πληροφοριῶν εἰς τὴν Βουλὴν ἂν ὑπηρετῇ εἰς τὴν Ἑταιρείαν Οὔλεν ὁ κ. Ἀν. Μιχαλακόπουλος, ἀδελφὸς τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν, καὶ δι' ἣν ἐπερώτησιν μόλις κατετέθη ἡ πληροφορία ὅτι δὲν ὑπηρετεῖ τοιοῦτος.

Ὁ κ. **Ι. Μεταξᾶς** (Ὑπουργὸς τῆς Συγκοινωνίας) λέγει ὅτι κατετέθη πρὸ ἡμερῶν ἐπερώτησις ἐκ μέρους τοῦ βουλευτοῦ κ. Δ. Πετρακάκου, ἐὰν εἰς τὴν Οὔλεν ὑπηρετῇ ἢ ὑπηρέτησεν ὁ κ. Ἀναστάσιος Μιχαλακόπουλος. Ἐπειδή, λέγει, τὸ τοιοῦτον ἔθιγεν ἐν τῶν μελῶν τῆς Κυβερνήσεως ἐξήτασα ὁ ἴδιος πάντα τὰ σχετικὰ ἔγγραφα. Ἐκ τούτων δὲ ἐξάγεται ὅτι οὐδέποτε ὑπηρέτησεν οὔτε ὑπηρετεῖ εἰς τὴν Οὔλεν ὁ κ. Ἀναστ. Μιχαλακόπουλος, οὐδὲ ἄλλος τις φέρων τὸ ὄνομα Μιχαλακόπουλος.

Ὁ κ. **Τ. Ἀναστασίου** λέγει ὅτι ἦτο ἀναγκαῖον νὰ γίνουν αἱ δηλώσεις αὗται, ὅπως ἀποκατασταθῇ πλήρως ἡ ἀλήθεια διὰ νὰ παύσουν αἱ συκοφαντικαὶ διαδόσεις, αἱ στηριζόμεναι μόνον ἐπὶ μιᾶς παρεξηγήσεως προελθούσης ἐκ τοῦ ὅτι εἰς τὴν Ἑταιρείαν ὑπηρετεῖ ὡς διευθυντὴς ὁ κ. Ἀνδρέας Μιχαλόπουλος, πρόσωπον ἐντελῶς ξένον πρὸς τὴν οἰκογένειαν Μιχαλακοπούλου.

Ἀναβάλλεται μετὰ τοῦτο διὰ τὴν προσεχῆ συνεδρίασιν κοινοβουλευτικοῦ ἐλέγχου ἡ ἐπερώτησις αὕτη.

Ὁ κ. **Σ. Στάης** παρακαλεῖ νὰ κατατεθοῦν οἱ πίνακες ὑπαλλήλων ἐξόδων κλπ. περὶ ὧν ὁμιλεῖ τὸ ἄρθρον 32 τῆς συμβάσεως Οὔλεν. Ἄνευ τῆς καταστάσεως ταύτης δὲν δυνάμεθα νὰ κρίνωμεν εἰς τί ἐξικνεῖται τὸ ποσοστὸν τῶν ἐξόδων, ἐξ ὧν ἐξαρτᾶται ἡ αὔξησις τῶν ἐσόδων διὰ τῆς αὐξήσεως τῆς φορολογίας.

Ι. Μεταξᾶς (Ὑπουργὸς τῆς Συγκοινωνίας) δώσατέ μοι σημείωμα διὰ νὰ σᾶς στείλω ὅσας πληροφορίας θέλετε.

Ὁ κ. **Α. Θεολογίτης** διαμαρτύρεται διότι συζητοῦνται μόνον αἱ ἐπερωτήσεις αἱ ἀφορῶσαι ζητήματα τῶν Ἀθηνῶν καὶ τοῦ Πειραιῶς, ἐνῷ πᾶσαι αἱ ἐπερωτήσεις αἱ ἀφορῶσαι τὰς ἐπαρχίας εἶνε ἐγκαταλελειμμέναι. Παρακαλεῖ διὰ τοῦτο τὸν Πρόεδρον τῆς Βουλῆς καὶ τὴν Βουλὴν νὰ εἶνε φειδωλότεροι, εἰς τὰς προτάξεις ἐπερωτήσεων.

Ὁ κ. **Ι. Κίνιας** ἀναπτύσσων τὴν ἐπερώτησίν του διὰ τὰς καταχρήσεις τῶν Πανεπιστημίων ἀναφέρεται εἰς τὴν ἔκθεσιν τοῦ τμηματάρχου τοῦ Γενικοῦ λογιστηρίου κ. Θεοδωρακέα καὶ λέγει ὅτι μετὰ τὴν παραπομπὴν τῆς ὑποθέσεως εἰς τὴν ἀνάκρισιν παρέλκει πᾶσα συζήτησις ἐπὶ τοῦ τμήματος τούτου τῆς ἐπερωτήσεως καὶ θὰ ἀναμείνωμεν πάντες τὴν ἀπόφασιν τῆς δικαιοσύνης.

Κ. Ἀγγελόπουλος (Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης). Ἡ ἀνάκρισις εἶνε περὶ τὸ τέλος της.

Ι. Κινίας. Ἐκτὸς τῶν καταχρήσεων δι' ἃς γίνεται ἀνάκρισις συνετάχθη ἐπὶ δικτατορίας νέος ὀργανισμὸς ἀνατρέπων τὸν παλαιόν, ὥστις εἶχε θεσπισθῇ μετὰ τόσων βασάνων. Ὁ νέος οὗτος ὀργανισμὸς εἶνε προσωρινὸν κατασκεύασμα ἐξυπηρετήσεως προσωπικῶν ζητημάτων τοῦ συντάξαντος αὐτόν, καὶ θὰ ὤφειλεν ὁ κ. Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας νὰ τὸν καταργήσῃ καὶ νὰ ἐπαναφέρῃ ἐν ἰσχύϊ τὸν παλαιόν, ὥστις ἐπὶ τοσοῦτον χρόνον ἐλειτούργησε καὶ ἔχρηζε μόνον τροποποιήσεών τινων.

Ὁ κ. Ὑπουργὸς ἐπὶ τῆς Παιδείας παρέλειψε νὰ μοὶ ἀπαντήσῃ τί θὰ κάμῃ ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου. Συνεπῶς ἂν θὰ ἐξακολουθήσῃ τὸ σατραπικὸν διάταγμα τῆς δικτατορίας, τὸ ὁποῖον ἐγένετο μὴ ληφθείσης ὡς ὁδηγοῦ καμμιᾶς γνώμης τῶν ἁρμοδίων, εἶναι ἀνάγκη ὅπως ὁ κ. Ὑπουργὸς ἐπικοινωνήσῃ μετὰ τῆς συγκλήτου καὶ προβῇ εἰς τὴν ρύθμισιν τοῦ ζητήματος.

Ἀθ. Ἀργυρὸς (Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας). Τὸ ζήτημα τοῦ ὀργανισμοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Θεσ)νίκης διὰ διατάγματος ἐξ ἐκείνων τὰ ὁποῖα ἐκκρεμοῦν, ἀπησχόλησεν ἐπὶ πολὺ ἡμᾶς καὶ εὑρισκόμεθα ἐν ἀναμονῇ τῆς ἀπαντήσεως τῆς γνώμης τῆς συγκλήτου, ἣν ἐγκαίρως ἐζητήσαμεν.

Ὁ κ. **Ι. Κίνιας** συνιστᾷ ὅπως ἐπιταχυνθῇ ἡ ἐργασία πρὸς τερματισμὸν τῆς ἐκκρεμότητος τοῦ ζητήματος.

Φ. Μοσχούλας. Ἡ ἀπάντησις τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῆς Παιδείας εἶναι ἀσαφής. Ὁ κ. Ὑπουργὸς εἶχε τὴν ὑποχρέωσιν νὰ ὑποβάλῃ τὸ διάταγμα εἰς τὴν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπὴν χωρὶς νὰ ζητήσῃ τὰς γνώμας τῶν σχολῶν, αἱ ὁποῖαι ἄλλως τε ὑπάρχουν καὶ εἶναι γνωσταί. Σχετικῶς μὲ τὸ ζήτημα τοῦτο διαμαρτύρεται ὅτι ὁ κ. Ὑπουργὸς δὲν ἐκτελεῖ τὸ σχετικὸν ψήφισμα καὶ ἔχει σειρὰν διαταγμάτων ἐκκρεμῶν.

Ὁ κ. **Ι. Κίνιας** ἐρωτᾷ ἐὰν ἀπέστειλεν ὁ κ. Ὑπουργὸς τὸ σχετικὸν διάταγμα εἰς τὴν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπήν.

Ὁ κ. **Α. Ἀργυρὸς** (Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας) ἀπαντᾷ ὅτι τὸ διάταγμα χρήζει τροποποιήσεων, αἱ ὁποῖαι θὰ γίνουν μετὰ γνώμην τῆς Συγκλήτου, ἣν ἐζήτησε καὶ δὲν ἔλαβεν. Τὸ ψήφισμα ἄλλως τε δίδει προθεσμίαν ἔτους διὰ τὴν ἀναθεώρησιν τῶν διαταγμάτων.

Ι. Κίνιας. Ἠμποροῦσε μάλιστα νὰ σταλῇ τὸ διάταγμα τῆς δικτατορίας πρὸς κατάργησιν, μεθ' ὃ θὰ ἐμελετᾶτο ἡ τροποποίησις τοῦ παλαιοῦ ὀργανισμοῦ ὥστις θὰ ἀνεβίωνε μὲ τὴν κατάργησιν τοῦ ἀνωτέρω διατάγματος.

Α. Ἀργυρὸς (Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας). Ὁ νέος ὀργανισμὸς ὑφίσταται ὡς νομοθέτημα, καὶ ἔχομεν ὡρισμένας προθεσμίας καὶ δικτυπώσεις ἵνα τὸ ἀκυρώσωμεν ἢ τὸ ἐπικυρώσωμεν ἢ τὸ τροποποιήσωμεν.

Ὁ κ. **Ι. Κίνιας** ἐπιμένει ὅτι τὸ διάταγμα χρήζει ἀμέσου τροποποιήσεως.

Ὁ κ. **Σ. Στάης** λέγει ὅτι ἂνὸ κ. Ὑπουργὸς ἐσχημάτιστε γνώμην καταργήσεώς του ἔχει δικαίωμα αὐτῆς, ἐκ τῶν λεχθέντων ὅμως φαίνεται ὅτι ἔχει σχηματίσει γνώμην μᾶλλον τροποποιήσεως ἢ ἐπικυρώσεως.

Ὁ κ. **Γ. Κίνιας** φρονεῖ ὅτι πρέπει νὰ καταργηθῇ ἀμέσως τὸ Διάταγμα τῆς δικτατορίας.

Ὁ κ. **Γ. Μόδης** συνιστᾷ εἰς τὸν κ. Ὑπουργὸν τῆς Παιδείας ὅπως μετὰ τὴν δικαστικὴν ἀνάκρισιν ἐξασκηθῇ ἔλεγχος διοικητικὸς εἰς τὰ τοῦ Πανεπιστημίου, διὰ νὰ ὑπάρχῃ πεποίθησις εἰς τοὺς συνεισφορεῖς τοῦ Πανεπιστημίου ὅτι τὰ χρήματά των δὲν διασπαθίζονται.

Ὁ κ. **Κ. Ἀγγελόπουλος** (Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης) ὁ διοικητικὸς ἔλεγχος προεκλήθη καὶ συνέπεια αὐτοῦ εἶνε ἡ δικαστικὴ ἀνάκρισις.

Ὁ κ. **Ι. Κίνιας** ἀναπτύσσει ἐπερώτησίν του περὶ τῶν μὴ διανεμηθεισῶν ἀμοιβῶν εἰς τοὺς καταδότας τοῦ λῃστοῦ Καρτιγιαννοπούλου, ἀλλὰ εἰς ἄλλους. Ὁ λῃστὴς αὐτὸς ἐπὶ δεκαετίαν ἐλήστευεν τὴν Λεβάδειαν καὶ εὑρίσκετο εἰς Ἀθήνας, ἐπὶ τῇ καταδόσει δὲ τοῦ Π. Μακρῆ κατορθώθη ἡ σύλληψίς του. Κατὰ τὸν νόμον περὶ λῃστείας ἀμοίβονται καὶ οἱ κατα-

δόται καὶ οἱ συλλαμβάνοντες. Οἱ τελευταῖοι δὲ οὗτοι ἔλαβον τὴν ἀμοιβήν των ἀλλὰ διὰ τὴν καταδοσιν ἡ ἀμοιβὴ δὲν ἐδόθη εἰς τὸν Μακρῆν ἀλλὰ εἰς τὰ καταδιωκτικὰ ὄργανα. Καὶ ἡ ἀπόδοσις ἐγένετο διὰ παρανόμου καὶ πρωτακούστου ἀποφάσεως τῆς ἁρμοδίας ἐπιτροπῆς, ἥτις ἔδωσε τὰς 20 χιλιάδας δραχμὰς εἰς τὰ ὄργανα τῆς καταδιώξεως ὡς καταδότας δῆθεν ἐνῷ παραδέχεται ἐξ ἄλλου ὅτι δὲν ἔλαβε χώραν κατάδοσις. Ἡ ἀπόφασις αὕτη ἐξετελέσθη παρανόμως παρὰ τῆς ὑπηρεσίας τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν ἐπὶ τῆς προκατόχου Κυβερνήσεως. Ἠθελαλέγειν νὰ μάθω τί θὰ γίνῃ διὰ τὴν κακῶς ληφθεῖσαν ταύτην ἀμοιβὴν καὶ διὰ τὸν ἀνέκτυπον, ὃν θὰ ἔχῃ διὰ τοὺς μέλλοντας καταδότας ἡ ἄρνησις τῆς πολιτείας νὰ δίδῃ ἀμοιβὰς εἰς τοὺς πραγματικοὺς καταδότας. Τὰ χρήματα τὰ ἔλαβε κατὰ μέγα μέρος ὁ κ. Κουλούρης ἀρχηγὸς τῆς χωροφυλακῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος.

Φ. Μοσχούλας. Ὁ κ. Κουλούρης εἶνε διακεκριμένος ἀξιωματικὸς τῆς Χωροφυλακῆς.

Ὁ κ. ***Π. Τσαλδάρης*** (Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν) λέγει ὅτι ἡ ὑπόθεσις εἶχε διεκπεραιωθῇ πρὸ τοῦ σχηματισμοῦ τῆς παρούσης Κυβερνήσεως, ἐδοθείσης πρὸ πολλοῦ τῆς γνωμοδοτικῆς ἀποφάσεως διὰ τὰς ἀμοιβὰς διά τε τὴν σύλληψιν καὶ κατάδοσιν. Ἐν τῷ μεταξὺ παρεπονέθη ὁ κ. Βουλευτὴς καὶ ἠναγκάσθην νὰ μελετήσω τὸν σχετικὸν φάκελλον καὶ κατέληξα εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι δὲν ἠδυνάμην νὰ ἐνεργήσω τι, ἐφόσον εἶχεν ἐκτελεσθῇ ἡ ἀπόφασις. Ὑπῆρχε κύριον παράπονον διὰ τὴν μὴ χορήγησιν τῆς ἀμοιβῆς εἰς τὸν καταδότην, ἀλλὰ ἡ ἔκθεσις ἐδεῖκνυεν ὅτι δὲν ὑπῆρχε καταδότης καὶ ἐξεφράζετο ἡ εὐχὴ ἵνα καὶ τὰ καταδοτικὰ ἀπονεμηθοῦν εἰς τοὺς συλλαβόντας. Κατόπιν τούτου ἔστειλα τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸν νομικὸν σύμβουλον, ὅστις εἰσέτι δὲν μοὶ ἔστειλε τὴν γνωμάτευσιν, καὶ ἀναλόγως τῆς ὁποίας, ἴσως εἶνε καὶ συμβουλευτική, θὰ ἴδω ἂν δύναμαι νὰ ἐνεργήσω τι. Πάντως ὀφείλω νὰ διαμαρτυρηθῶ κατὰ τῆς ρηθείσης μορφῆς κατὰ τῶν ὀργάνων τῶν ἐνεργησάντων τὴν σύλληψιν καὶ ὑποδοθησάντων εἰς αὐτήν, οἱ τελευταῖοι τῶν ὁποίων μάλιστα εἶνε δεδοκιμασμένοι ἀνώτεροι ἀξιωματικοὶ ὑποστηρίζοντες καὶ συμβάλλοντες εἰς τὴν ἐμπέδωσιν τῆς δημοσίου ἀσφαλείας.

Ι. Κίνιας. Ἡ ἀπόφασις τῆς ἐπιτροπῆς δὲν ἦτο ὑποχρεωτικὴ πρὸς ἐκτέλεσιν, διότι ἐνῷ δὲν παρεδέχετο καταδότην ἐξέφραζε τὴν εὐχὴν νὰ δοθοῦν τὰ καταδοτικὰ εἰς τοὺς συλλαβόντας τὸν λῃστήν. Ἡ ἀπόφασις εἶνε προφανὲς ὅτι εἶνε παράνομος καὶ τὸ Ὑπουργεῖον δὲν ὤφειλε νὰ τὴν ἐκτελέσῃ, καὶ τὸν ἔλεγχον τοῦτον ἐσκόπει ἡ ἐπερώτησίς μου.

Π. Τσαλδάρης. Ποῖον ἦτο τὸ ἀληθὲς πνεῦμα καὶ ἡ ἀληθὴς ἔννοια τῆς ἀποφάσεως τῆς ἐπιτροπῆς, αὐτὸ εἶναι τὸ ἐξεταστέον θέμα, καὶ ἐκ τῆς λύσεως τοῦ ὁποίου θὰ κριθῇ ἐὰν καλῶς ἢ κακῶς ἐξετελέσθη. Περὶ τούτου εἶπον ὅτι ἐζήτησα τὴν γνώμην τοῦ ἁρμοδίου νομικοῦ Συμβουλίου τοῦ Ὑπουργείου καὶ μετ' αὐτὴν θὰ ἴδωμεν ἂν ὑπάρχῃ εὐθύνη τις καὶ ποία.

Ὁ κ. ***Ι. Κίνιας*** ἐπὶ ἐπερωτήσεώς του διὰ τὸν περιφερειακὸν ἐπιθεωρητὴν κ. Κίνιαν, λέγει, ὅτι ἀπεφάνθη ἤδη τὸ νομικὸν συμβούλιον καὶ συνεπῶς πᾶσα ἀνάπτυξις τῆς ἐπερωτήσεώς του παρέλκει.

Ὁ κ. ***Πρόεδρος*** ἀνακοινοῖ ὅτι οἱ κ. κ. ***Α. Μιχαλακόπουλος*** καὶ ***Ι. Μεταξᾶς*** (Ὑπουργοὶ Ἐξωτερικῶν καὶ Συγκοινωνίας) καταθέτουσι τὰ ἑξῆς νομοσχέδια:

1) Περὶ κυρώσεως διεθνοῦς συμβάσεως μετὰ καταστατικῶν καὶ πρωτοκόλλων ὑπογραφῆς ἀφορώσης τὸ διεθνὲς καθεστὼς τῶν σιδηροδρομικῶν γραμμῶν. 2) Περὶ κυρώσεως διεθνοῦς συμβάσεως μετὰ πρωτοκόλλων ὑπογραφῆς ἀφορώσης τὴν μεταφορὰν ὑπὸ διαμετακόμισιν τῆς ἠλεκτρικῆς ἐνεργείας.

3) Περὶ κυρώσεως διεθνοῦς συμβάσεως μετὰ πρωτοκόλλου ὑπογραφῆς ἀφορώσης τὴν διευθέτησιν τῶν ἐνδιαφερουσῶν πλείονα τοῦ ἑνὸς Κράτη ὑδραυλικῶν δυνάμεων.

Ἡ ἐπὶ τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας ἐπιτροπὴ ὑποβάλλει τὰς ἐκθέσεις της ἐπὶ τῶν νομοσχεδίων.

1) Περὶ καθορισμοῦ θέσεως γραμματέως παρὰ τῷ τμήματι τῶν ἰαματικῶν πηγῶν καὶ τῇ ὑπηρεσίᾳ ξένων καὶ ἐκθέσεων.

2) Περὶ ἐκτάσεως ἐπὶ τῶν δημοσίων ἰαματικῶν πηγῶν τοῦ ἐπὶ τῶν ἰδιωτικῶν τοιούτων ἐπιδεδλημένου τέλους καὶ

3) Περὶ ἐπαναφορᾶς ἐν τῷ βαθμῷ των τῶν καθηγητῶν τῆς Γερμανικῆς γλώσσης.

Διακόπτεται εἶτα ἡ συνεδρίασις ὥρᾳ 9 διὰ τὴν 10 30΄.

Μετὰ τὴν διακοπὴν

Ὥρᾳ 11.15΄ μ. μ. ἐπαναλαμβάνεται ἡ διακοπεῖσα συνεδρίασις.

Εἰσέρχεται εἶτα ἡ Βουλὴ εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Διάταξιν

τῆς νομοθετικῆς ἐργασίας

Γίνεται δι' ἀναστάσεως δεκτὸς κατὰ κεφάλαια καὶ ἄρθρα ὁ εἰδικὸς προϋπολογισμὸς τῶν ἐξόδων τῆς Βουλῆς διὰ τὴν χρῆσιν τοῦ ἔτους 1926—27 ὡς καὶ διὰ τὴν χρῆσιν 1927—28, ὡς καὶ τὸ σύνολον αὐτῶν ἐχόντων οὕτω:

ΕΙΔΙΚΟΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ

τῶν ἐξόδων τῆς Βουλῆς διὰ τὴν χρῆσιν τοῦ ἔτους 1926—27 (1 Ἀπριλίου 1926—31 Μαρτίου 1927).

Ὑπουργ. Οἰκ.		Βουλῆς		Κατονομασία τῶν κεφαλαίων καὶ ἄρθρων καὶ ἀνάλυσις τῶν σχετικῶν πιστώσεων				Πιστώσεις κατ' ἄρθρον διὰ τὴν χρῆσιν 1926-27
Κεφ	Ἀρ	Κεφ	Ἀρ					
11	1	1		Ἀποζημίωσις Βουλευτῶν καὶ ἔξοδα παραστάσεως Προέδρου.				
			1	Ἀποζημίωσις Βουλευτῶν	7,000×286×5	Δρ.	10,010,000	
			2	Ἔξοδα παραστάσεως Προέδρου	14,300×12	»	171,600	10,181,600
	2	2		Μισθοὶ καὶ ἐπιδόματα προσωπικοῦ Γραφείων καὶ τῆς Βιβλιοθήκης Βουλῆς.				
				Διευθυντοῦ γραφείων Βουλῆς ἐπὶ μισθ. Διευθυντοῦ α' τάξ.	1 × 5500 + 550β.	× 12	»	72,600
				Διεκπεραιωτὴς ἐπὶ μισθῷ Τμηματάρχου α' τάξεως	1 × 4400 + 440β.	× 12	»	58,080
				Λογιστὴς τμηματάρχ. α' τάξεως	1 × 4400 + 440β.	× 12	»	58,080
				Βοηθὸς Λογιστοῦ ἐπὶ καθημ. Γραμματ. β' τάξ.	1 × 2280	× 12	»	27,360
				Ἀρχειοφύλαξ ἐπὶ βαθμῷ καὶ μισθῷ γραμ. α' τάξ.	1 × 2640	× 12	»	31,680
				Διορθωτὴς ἐντύπων ἐπὶ βαθμῷ τμηματάρχου β' τάξεως	1 × 3520	× 12	»	42,240
				Γραμματεὺς Ἐπιτροπῶν ἐπὶ βαθμῷ γραμ. β' τάξεως	1 × 2280	× 12	»	27,360
				Βοηθὸς Διευθυντοῦ ἐπὶ μισθῷ γραμ. β' τάξεως	1 × 2280	× 12	»	27,360
				Γραφεῖς α' τάξεως	2 × 1440	× 12	»	34,560
				Γραφεὺς β' τάξεως	1 × 1080	× 12	»	12,960
				Δακτυλογράφος ἐπὶ μισθῷ γραφ. α' τάξεως	1 × 1440	× 12	»	17,280
				Συντάκτης ἐπισήμ. πρακτ. α' τάξ. ἐπὶ μισθῷ Διευθυντοῦ	1 × 5500 + 550β.	× 12	»	72,600
				Συντάκτης ἐπισήμ. πρακτ. β' τάξ. ἐπὶ μισθῷ τμημ. β' τάξ.	1 × 3520 + 176α.	× 12	»	44,352
				Ταξινόμος τῆς Νομ. ἐργασίας ἐπὶ μισθῷ γραμμ. α' τάξ.	1 × 2640 + 660δ.	× 12	»	39,600
				Διευθυντ. στενογρ. Γραφ. ἐπὶ μισθῷ Διευθ. α' τάξ.	1 × 5500 + 1375δ.	× 12	»	82,500
				Στενογράφοι α' τάξ. ἐπὶ βαθ. τμηματάρχ. α' τάξ. καὶ μισθῷ Διευθυντοῦ α' τάξεως	4 × 5500 + 1 × 550γ + 1 × 825 γ + 2 × 1375 δ.	× 12	»	313,500
				Στενογράφος α' τάξ. ἐπ. βαθμῷ καὶ μισθῷ τμημ. α' τάξ.	1 × 4400 + 220α.	× 12	»	55,440
				Στενογράφος β' τάξ. ἐπὶ βαθμῷ τμημ. β' τάξ. καὶ μισθ. α' τάξ.	1 × 4400 + 440β.	× 12	»	58,080
				» β' τάξεως ἐπὶ βαθμῷ καὶ μισθῷ τμημ. β' τάξεως	1 × 3520 + 176α	× 12	»	44,352
				Στενογράφοι γ' τάξ. ἐπὶ βαθμῷ καὶ μισθῷ γραμμ. α' τάξ.	2 × 2640	× 12	»	63,360
				Βοηθοὶ στενογρ. ἐπὶ βαθμ. καὶ μισθ. γραμμ. β' τάξ.	5 × 2280	× 12	»	136,800
				Δόκιμοι στενογρ. ἐπὶ βαθμῷ γραφ. α' τάξεως	4 × 1440	× 12	»	69,120
				Ταξιν. στενογρ. γραφ. ἐπὶ βαθμῷ γραμματέως β' τάξεως	1 × 2280	× 12	»	27,360
				Συντάκτης δελτίου τύπου ἐπὶ βαθμῷ καὶ μισθ. τμημ. α' τάξ.	1 × 4400 + 440β.	× 12	»	58,080
				Ἐπιμελητὴς α' τάξεως τῆς ἐκδόσεως τῆς Ἐφημερίδος τῶν συζητ. τῆς Βουλῆς ἐπὶ βαθ. μισθ. τμημ. α' τάξ.	1 × 4400 + 440β.	× 12	»	58,080
				Ἐπιμελητὴς β' τάξ. ἐπὶ βαθμῷ καὶ μισθῷ τμημ β' τάξεως.	1 × 3520 + 352β.	× 12	»	46,464
				Γραφεὺς α' τάξεως	1 × 1440 + 72α.	× 12	»	18,144
				Ἐπιμελητὴς τῆς ἐκδόσεως τοῦ «Ἀρχείου τῆς Βουλῆς» ἐπὶ μισθῷ γραμματέως α' τάξεως	1 × 2640 + 264β.	× 12	»	34,848
				Βοηθὸς ἐπιμελητοῦ ἐπὶ βαθμῷ καὶ μισθῷ γραφέως β' τάξεως	1 × 1080	× 12	»	12,960
				Διευθυντὴς Βιβλιοθήκης ἐπὶ μισθ. Διευθυν. α' τάξεως.	1 × 5500 + 1375δ.	× 12	»	82,500
				Ἐπιμελητὴς ἐπὶ τῆς συντάξεως τοῦ καταλόγου τῆς Βιβλιοθήκης ἐπὶ μισθῷ Διευθυντοῦ α' τάξεως	1 × 5500 + 1 × 1375δ.	× 12	»	82,500
				Ἐπιμελητὴς ἐπὶ τῆς συντάξεως τοῦ Καταλόγου τῆς Βιβλιοθήκης ἐπὶ μισθῷ τμηματ. α' τάξεως	1 × 4400	× 12		52,800
				Κοσμήτωρ ἀναγνωστηρίου Βιβλιοθ. ἐπὶ μισθῷ τμημ. α' τάξ.	1 × 4400	× 12	»	52,800
				Ταξινόμος ἐπὶ μισθῷ τμημ. β' τάξεως	1 × 3520 + 528γ	× 12	»	48,576
				Ταξινόμος ἐπὶ βαθμῷ καὶ μισθῷ γραμματέως α' τάξεως.	1 × 2640	× 12		31,680
				Βοηθὸς ἐπιμελητ. καὶ καλλιγρ. ἐπὶ μισθ. γραμμ. α' τάξ.	1 × 2640 + 264β.	× 12	»	34,848
				Ἀποθηκάριος ἐπὶ μισθῷ γραμμ. β' τάξεως	1 × 2280 + 114α.	× 12	»	28,728
				Γραφεῖς α' τάξεως	7 × 1440	× 12	»	120,960
				Γραφεῖς β' τάξεως	1 × 1080	× 12	»	12,960
				Φύλαξ ὑλικοῦ καὶ ἐπόπτης καθαριότητος ἐπὶ βαθμῷ καὶ μισθῷ Ὑπουργ. Γραμματέως β' τάξ.	1 × 2280 + 114α.	× 12	»	28,728
				Ἀρχικλητὴρ ἐπὶ μισθῷ ἀρχικλητῆρος Ὑπουργείου	1 × 1320 + 66α.	× 12	»	16,632
				Κλητῆρες α' τάξ. ἐπὶ μισθ. κλητῆρος Ὑπουργ.	24 × 960 + 3 × 48α + 5 × 96β + 1 × 240δ	× 12	»	286,848
				Θυρωροὶ	2 × 1320 + 1 × 3308	× 12	»	35,640
				Τηλεφωνήτριαι	2 × 1440	× 12	»	34,560
				Βοηθὸς τηλεφωνητρίας	1 × 1080	× 12	»	12,960
				Ὑπηρέτης	1 × 600 + 30α	× 12	»	7,560
				Θερμαστὴς—Καθαριστὴς	1 × 960	× 12	»	11,502
				Καθαρισταὶ ἢ καθαρίστριαι	9 × 600	× 12	»	64,800
				Κηπουρὸς	1 × 840 + 210δ.	× 12	»	12,600
				Ἠλεκτρολόγος	1 × 960	× 12	»	11,520
				Ἀποζημίωσις στενογράφων διὰ τὴν ἀντιγραφὴν τῶν στενογραφημάτων	15 ×		»	.....
				Περίθαλψις ἀποχωρούντων τῆς ὑπηρεσίας κλητήρων καὶ ὑπηρετικοῦ ἐν γένει προσωπικοῦ Βουλῆς	2 × 10 × 12		»	960
				Δι' ἐνδεχομένας προαγωγὰς καὶ προσαυξήσεις			»	125,012
				Δι' ἐνδεχομένην πληρωμὴν τριμήνων ἀποδοχῶν ἀπολυομένων κλπ. ὑπαλλήλων			»	60,000
				Ἐπίδομα κατὰ τὸ ἄρθρον τοῦ 98 § 5 Κανονισμοῦ			»	164,000
							»	3,066,856
				Ἐκπίπτονται λόγῳ συντάξεως 7 ο/ο			»	214,680
								2,852,176	2,852,176
				Εἰς μεταφοράν					13,033,776

(α) Προσαύξησις 5 ο/ο λόγῳ συμπληρώσεως 10ετοῦς δημοσίας ὑπηρεσίας.
(β) Προσαύξησις 10 ο/ο λόγῳ συμπληρώσεως 15ετοῦς δημοσίας ὑπηρεσίας.
(γ) Προσαύξησις 15 ο/ο λόγῳ συμπληρώσεως 20ετοῦς δημοσίας ὑπηρεσίας.
(δ) Προσαύξησις 25 ο/ο λόγῳ συμπληρώσεως 25ετοῦς δημοσίας ὑπηρεσίας.

Συνέχεια Ειδικού Προϋπολογισμού των εξόδων της Βουλής
διά την χρήσιν του έτους 1926—1927 (1 Απριλίου 1926—31 Μαρτίου 1927).

Κεφ.	Υπουργ. Οικονομ. Άρθ.	Κεφ.	Βουλής Άρθ.	Κατονομασία των κεφαλαίων και άρθρων και ανάλυσις των σχετικών πιστώσεων		Πιστώσεις κατ' άρθρον διά την χρήσιν 1926-27
11				Εκ μεταφοράς ..... Δρ.		13,033,776
	3	3		Έξοδα Γραφείων.		
			1	Φωτισμός Βουλευτηρίου και έξοδα συντηρήσεως	» 67,500	
			2	Ύδατος θερμάνσεως και έξοδα μεταφοράς και αποθηκεύσεως	» 50,000	
			3	Τυπογραφικός χάρτης, γραφική ύλη και είδη γραφείου εν γένει	» 90,000	
			4	Δετικά πρακτικών Βουλής και έντυπον εν γένει	» 70,000	
			5	Στολαί κλητήρων, οδηγού αυτοκινήτου, επενδύται ή αποζημίωσις φθοράς ενδυμάτων κατωτέρου εν γένει προσωπικού	» 72,000	
			6	Είδη καθαριότητος	» 10,000	
			7	Ύδωρ πόσιμον	» 4,000	
			8	Επίπλωσις, επισκευαί, διακοσμήσεις, αίθουσών, γραφείων και Βουλευτηρίου εν γένει..	» 215,000	
			9	Μικρά έξοδα ή απρόβλεπτα μη ειδικώς καθοριζ. εν τω παρόντι (Καν. Βουλής Άρθρ. 112)	» 20,000	
			10	Διά συντήρησιν του κήπου του Βουλευτηρίου	» 2,000	600,500
	4	4		Έξοδα εκδόσεως «Εφημερίδος Συζητήσεων», «Αρχείου» και «Επισήμων πρακτικών της Βουλής».		
			1	Διά την εκτύπωσιν εν ιδιωτικώ τυπογραφείω των στενογρ. πρακτικών	» 240,000	
			2	Διά προμήθειαν τυπογραφικού χάρτου διά τας ως άνω εκδόσεις	» 100,000	340,000
	5	5	1	Έξοδα λειτουργίας και συντηρήσεως αυτοκινήτου Προέδρου κλπ.	» 35,000	35,000
	6	6		Έξοδα Βιβλιοθήκης		
			1	Φωτισμός και έξοδα συντηρήσεως	» 15,000	
			2	Αγορά βιβλίων και συνδρομαί εις ξένας εφημερίδας και περιοδικά	» 150,000	
			3	Δετικά βιβλίων, εφημερίδων και περιοδικών	» 60,000	
			4	Γραφική ύλη, έντυπα και είδη γραφείου εν γένει	» 20,000	
			5	Είδη καθαριότητος	» 5,000	
			6	Απρόβλεπτα και μικρά έξοδα	» 12,000	262,000
	7	7		Έκτακτα έξοδα		
			1	Μεταφορά και ταξινόμησις της εν ταίς αποθήκαις της Βιβλιοθήκης της Βουλής εκ 32.000 τόμων Βιβλιοθήκης Ψυχάρη—Ρενάν ωρηθείσης υπό Εμμ. Μπενάκη	» 20,000	
			2	Κατασκευή Βιβλιοθηκών εν τοις νεοδμήτοις υπογείοις της Βιβλιοθήκης και επίπλωσις των γραφείων	» 95,000	
			3	Εκτύπωσις καταλόγου της Βιβλιοθήκης	» 20,000	
			4	Αποζημίωσις αντιγραφέων στενογραφημάτων	» 70,000	
			5	Αποζημίωσις εκτάκτου προσωπικού	» 38,000	
			6	Επίπλωσις διασκευασθεισών αιθουσών Βουλευτηρίου, ηλεκτρικαί εγκαταστάσεις κλπ.....	» 86,500	
			7	Αντίτιμον πολυγράφου μηχανής εκτυπώσεως Δελτίου Τύπου	» 21,500	351,000
				Σύνολον	»	14,622,276

ΕΙΔΙΚΟΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ
των εξόδων της Βουλής διά την χρήσιν του έτους 1927—28 (1 Απριλίου 1927—31 Μαρτίου 1928).

Κεφ.	Βουλής Άρθ.	Κατονομασία των κεφαλαίων και άρθρων και ανάλυσις των σχετικών πιστώσεων		Πιστώσεις κατ' άρθρον διά την χρήσιν 1927—1928
1		Αποζημίωσις Βουλευτών και έξοδα παραστάσεως Προέδρου.		
	1	Αποζημίωσις Βουλευτών ..... 7,000×286×12	Δρ. 24,024,000	
	2	Έξοδα παραστάσεως Προέδρου ..... 14,300×12=171,600 μείον 7 ο/ο	159,588	24,183,588
2	1	Μισθοί και επιδόματα προσωπικού Γραφείων και της Βιβλιοθήκης Βουλής		
		Διευθν. γραφείων Βουλής επί μισθ. Διευθυντ. α' τάξ. .. 1 × 5500+1,650γ	× 12 » 85,800	
		Διεκπεραιωτής επί μισθώ Διευθυντού α' τάξεως ..... 1 ×5500+1,650γ	× 12 » 85,800	
		Λογιστής τμηματάρχ. α' τάξεως ..... 1 × 4400+1,320γ	× 12 » 68,640	
		Βοηθός λογιστ. επί βαθμώ γραμματ. β' τάξ. ..... 1 × 2280+ 228α	× 12 » 30,096	
		Αρχειοφύλαξ επίβαθμώ και μισθώ γραμμ. α' τάξ. ... 1 × 2640+ 264α	× 12 » 34,848	
		Διορθωτής εντύπων επί μισθώ τμηματ. α' τάξ. ..... 1 × 4400+ 440α	× 12 » 58,080	
		Γραμματεύς Επιτροπών επί βαθμώ γραμμ. α' τάξ. . 1 × 2640+ 264α	× 12 » 34,848	
		Γραμματεύς Επιτροπών επί βαθμώ γραμ. β' τάξ. .. 1 × 2280+ 228α	× 12 » 30,096	
		Δύο βοηθοί επί βαθμώ και μισθώ ακολούθου ..... 2 × 1680	× 12 » 40,320	
		Βοηθός Διευθυντ. επί μισθώ γραμμ. α' τάξ. ..... 1 × 2640+264α	× 12 » 34,848	
		Γραφείς α' τάξεως 1×2,280+228α+ ..... 3 × 1440	× 12 » 81,936	
		Γραφείς β' τάξ. ..... 1 × 1080+ 108α	× 12 » 14,256	
		Δακτυλογράφος επί μισθώ γραφ. α' ράξ. ..... 1 × 1440+ 114α	× 12 » 19,008	
		Συντάκτης επισήμων πρακτικών α' τάξεως επί βαθμώ και μισθώ Διευθυντού ..... 1 × 5500+1,650γ	× 12 » 85,800	
		Συντάκτης επισ. πρακτ. β' τάξ. επί μισθ. τμημ. α' τάξ. . 1 × 4400+1,320	× 12 » 68,640	
		Ταξινόμος της Νομ. έργασ. επί μισθώ τμημ. α' τάξεως . 1 × 3520+1,056γ	× 12 » 54,912	
		Διευθυντ. στενογρ. γραφ. επί μισθώ διευθυντ. α' τάξ. .. 1 × 5500+1,650γ	× 12 » 85,800	
		Στενογράφοι α' τάξ. επί βαθμώ τμηματαρχ. α' τάξ. και μισθώ Διευθυντού α' τάξεως ..... 4 × 5500+4×1650γ	× 12 » 343,200	
		Στενογρ. α' τάξ. επί βαθμώ και μισθώ τμημ. α' τάξεως 1 × 4400+1,320γ	× 12 » 68,640	
		Στενογρ. β' τάξ. επί βαθμώ τμημ. β' τάξ. και μισθ. α' τ. 1 × 4400+1320γ	× 12 » 68,640	
		Στενογρ. β' τ. επί βαθμώ τμημ. β' τάξεως και μισθώ α'. 1 × 4400+ 440α	× 12 » 58,080	
		Στενογρ. γ' τάξ. επί βαθμώ και μισθώ γραμμ. α' τάξ. .. 2 × 2640+2×264α	× 12 » 69,696	
		Βοηθοί στενογρ. επί βαθμώ και μισθ. γραμμ. β' τάξ. ... 5 × 2280+2×228α	× 12 » 142,272	
		Δόκιμοι στενογρ. επί βαθμώ γραφ. α' τάξεως ..... 4 × 1440+	× 12 » 69,120	
		Ταξιν. στεν. γραφ. επί μισθώ γραμμ. α' τάξεως ..... 1 × 2640+ 264α	× 12 » 34,848	
		Συντάκτης δελτίου τύπου επί βαθμώ και μισθ. τμ. α' τ. . 1 × 4400+1,320γ	× 12 » 68,640	
		Επιμελ. α' τάξ. της εκδόσεως της Εφημερίδος των συζ. της Βουλής επί βαθμ. και μισθώ διευθυντ. α' τ. . 1 × 5500+1,650γ	× 12 » 85,800	
		Επιμελ. β' τάξ. επί βαθμώ και μισθ. τμημ. β' τάξεως .. 1 × 3520+ 704β	× 12 » 50,688	
		Εις βοηθός επί βαθμώ γραμ. β' τάξεως ..... 1 × 2280+ 456β	× 12 » 32,832	
		Επιμελητής της εκδόσεως του «Αρχείου της Βουλής» επί μισθώ γραμμ. α' τάξ. και μισθ. τμημ. β' τάξ. 1 × 3520+ 704β	× 12 » 50,688	
		Βοηθός επιμελητ. επί μισθώ γραφ. β' τάξεως ..... 1 × 1080	× 12 » 12,960	
		Διευθυντ. Βιβλιοθ. επί βαθμώ Διευθυντ. α' τάξεως ..... 1 × 5500+1,650γ	× 12 » 85,800	
		Επιμελητής επί της συντάξεως του καταλόγου της Βιβλιοθήκης επί μισθώ Διευθυντ. α' τάξεως ..... 1 × 5500+1,650γ	× 12 » 85,800	
		Επιμελητής επί της συντάξ. του Καταλόγου της Βιβλιοθήκης επί μισθώ Διευθυντού α' τάξεως ..... 1 × 5500+1,100δ	× 12 » 79,200	
		Κοσμήτωρ αναγνωστηρ. Βιβλιοθ. επί μισθώ Διευθυντ. α' τ. 1 × 5500+ 550α	× 12 » 72,600	
		Ταξινόμος επί μισθώ τμημ. β' τάξεως ..... 1 × 3520+1,056γ	× 12 » 54,912	
		Ταξινόμος επί μισθώ τμημ. β' τάξεως ..... 1 × 3520+ 352α	× 12 » 46,464	
		Επιχορήγ. Διευθυντού γραφείων Βουλής ..... 1 × 4500	× 12 » 18,000	
		Βοηθός επιμελητ. και καλλιγρ. επί μισθ. γραμ. α' τάξ. 1 × 2640+ 792γ	× 12 » 41,184	
		Αποθήκ. επί μισθώ γραμμ. β' τάξεως ..... 1 × 2280+ 228α	× 12 » 30,096	
		Γραφείς α' τάξεως 2×2280+2×228α+ ..... 5 ×1440+ 144α	× 12 » 148,320	
		Γραφείς β' τάξεως ..... 1 × 4080	× 12 » 12,960	
		Φύλαξ υλικού και επάλτης καθαριότητος επί βαθμώ και μισθώ Υπουργ. γραμματ. β' τάξεως ..... 1 × 2280+ 684γ	× 12 » 35,568	
		Ταξιν. και επόπτης αναγνωστηρ. επί βαθμ. γραμ. α' τ. 1 × 2640+ 792γ	× 12 » 41,184	
		Αρχικλητήρ επί μισθ. αρχικλητ. Υπουργείου ..... 1 × 1320+ 396γ	× 12 » 20,592	
		Κλητήρες α' τάξ. επί μισθ. κλητ. Υπουργ. 24×960+... 16× 288γ+8×96	× 12 » 335,232	
		Θυρωροί ..... 2 × 1320+2×390γ	× 12 » 41,184	
		Τηλεφωνήτριαι ..... 2 × 1440+2×288β	× 12 » 41,472	
		Βοηθός τηλεφωνητρίας ..... 1 × 1080+ 108α	× 12 » 14,256	
		Υπηρέτης ..... 1 × 600+ 180γ	× 12 » 9,360	
		Θερμαστής—Καθαριστής ..... 1 × 960+ 96α	× 12 » 12,672	
		Καθαρισταί ή καθαρίστριαι ..... 9 × 600+3×120β+5×60α	×12 » 72,720	
		Κηπουρός ..... 1 × 840+ 252γ	× 12 » 13,104	
		Πλεκτρολόγος ..... 1 × 960+ 192β	× 12 » 13,824	
		Αποζημιώσεις αντιγραφέων των στενογραφημάτων ...10×1500	× 12 » 180,000	
		Περίθαλψις αποχωρούντων της υπηρεσίας κλητήρων και υπηρετικού εν γένει προσωπικού Βουλής ..... 2 × 400× 12	» 9,600	
		Δι' ενδεχομένας προαγωγάς και προσαυξήσεις.....	100,000	
		Δι' ενδεχομένην πληρωμήν τριμ. αποδ. απολυομένων κλπ. υπαλλήλων	» 60,000	
		Δι' ενδεχομένην πληρωμήν νοσηλ. προσωπικού κλπ.....	» 60,000	
		Επίδομα κατά το άρθρον 98 § 5 του Κανονισμού.....75,000×12	900,000	
			4,705,736	
		Επκίπτονται λόγω συντάξεως 7 ο/ο	» 329,402	
			4,376,334	4,376,334
		Εις μεταφοράν.....		28,559,922

(α) Προσαύξησις 10 ο/ο λόγω συμπληρώσεως 5ετούς δημοσίας υπηρεσίας.
(β) Προσαύξησις 20 ο/ο λόγω συμπληρώσεως 10ετούς δημοσίας υπηρεσίας.
(γ) Προσαύξησις 30 ο/ο λόγω συμπληρώσεως 15ετούς δημοσίας υπηρεσίας.

Συνέχεια Ειδικοῦ Προϋπολογισμοῦ τῶν ἐξόδων τῆς Βουλῆς
διὰ τὴν χρῆσιν τοῦ ἔτους 1927—1928 (1 Ἀπριλίου 1927—31 Μαρτίου 1928).

Κεφ.	Βουλῆς Ἀρθ.	Κατονομασία τῶν κεφαλαίων καὶ ἄρθρων καὶ ἀνάλυσις τῶν σχετικῶν πιστώσεων		Πιστώσεις κατ' ἄρθρον διὰ τὴν χρῆσιν 1927—1928
		Ἐκ μεταφορᾶς ..... Δρ.		28,559,922
3		Ἔξοδα γραφείων.		
	1	Φωτισμὸς Βουλευτηρίου καὶ ἔξοδα συντηρήσεως	» 70,000	
	2	Ὑλικὸν θερμάνσεως καὶ ἔξοδα μεταφορᾶς καὶ ἀποθηκεύσεως	» 50,000	
	3	Τυπογραφικὴς χάρτης γραφικὴ ὕλη καὶ εἴδη γραφείου ἐν γένει	» 90,000	
	4	Δετικὰ πρακτικῶν Βουλῆς καὶ ἐντύπων ἐν γένει	» 60,000	
	5	Στολαὶ κλητήρων, ὁδηγοῦ, αὐτοκινήτου, ἐπενδύται ἢ ἀποζημίωσις φθορᾶς ἐνδυμάτων κατωτέρου ἐν γένει προσωπικοῦ	» 72,000	
	6	Εἴδη καθαριότητος	» 15,000	
	7	Ὕδωρ πόσιμον	» 10,000	
	8	Ἐπίπλωσις, ἐπισκευαί, διακοσμήσεις, αἰθουσῶν, γραφείων καὶ Βουλευτηρίου ἐν γένει ..	» 80,000	
	9	Μικρὰ ἔξοδα ἢ ἀπρόβλεπτα μὴ εἰδικῶς καθορ. ἐν τῷ παρόντι (Καν. Βουλῆς Ἀρθ. 112)	» 20,000	
	10	Διὰ συντήρησιν τοῦ κήπου τοῦ Βουλευτηρίου	» 20,000	487,000
4		Ἔξοδα ἐκδόσεως «Ἐφημερίδος Συζητήσεων», «Ἀρχείου» καὶ «Ἐπισήμων πρακτικῶν τῆς Βουλῆς»		
	1	Διὰ τὴν ἐκτύπωσιν ἐν ἰδιωτικῷ τυπογραφείῳ τῶν ἐστενογρ. πρακτικῶν	» 240,000	
	2	Διὰ προμήθειαν τυπογραφικοῦ χάρτου διὰ τὰς ὡς ἄνω ἐκδόσεις	» 100,000	340,000
5	1	Ἔξοδα λειτουργίας καὶ συντηρήσεως αὐτοκινήτου Προέδρου κλπ.	» 60,000	60,000
6		Ἔξοδα Βιβλιοθήκης		
	1	Φωτισμὸς καὶ ἔξοδα συντηρήσεως	» 15,000	
	2	Ἀγορὰ βιβλίων καὶ συνδρομαὶ εἰς ξένας ἐφημερίδας καὶ περιοδικὰ	» 150,000	
	3	Δετικὰ βιβλίων, ἐφημερίδων καὶ περιοδικῶν	» 60,000	
	4	Γραφικὴ ὕλη, ἔντυπα καὶ εἴδη γραβείου ἐν γένει	» 20,000	
	5	Εἴδη καθαριότητος	» 5,000	
	6	Ἀπρόβλεπτα καὶ μικρὰ ἔξοδα	» 15,000	265,000
7		Ἔκτακτα ἔξοδα		
	1	Μεταφορὰ καὶ ταξινόμησις τῆς ἐν ταῖς ἀποθήκαις τῆς Βιβλιοθήκης τῆς Βουλῆς ἐκ 32.000 τόμων Βιβλιοθήκης Ψυχάρη—Ρενὰν δωρηθείσης ὑπὸ Ἐμμ. Μπενάκη	» 20,000	
	2	Κατασκευὴ Βιβλιοθηκῶν ἐν τοῖς νεοδμήτοις ὑπογείοις τῆς Βιβλιοθήκης καὶ ἐπίπλωσις τῶν γραφείων	» 60,000	
	3	Ἐκτύπωσις καταλόγου τῆς Βιβλιοθήκης	» 45,000	
	4	Διὰ προσθήκην ὀρόφου καὶ διαφόρους ἄλλας ἐπισκευάς	» 200,000	
	5	Διὰ τὴν ἐπίπλωσιν τῶν κατασκευασθησομένων αἰθουσῶν	» 50,000	
	6	Διὰ δαπάνας τῶν Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν	» 50,000	
	7	Ἐπίδομα κλητήρων διὰ τὰς ἑορτὰς τοῦ Πάσχα	» 20,000	
	8	Ἀποζημίωσις ἐκτάκτου προσωπικοῦ Δελτίου Τύπου κλπ.	» 60,000	
	9	Ἀγορὰ ποδηλάτου πρὸς μεταφορὰν ἐντύπων ἐκ τοῦ Ἐθν. Τυπογραφείου	» 7,000	
	10	Ἀγορὰ γραφομηχανῶν	» 20,000	
	11	Ἀντίτιμον καὶ ἔξοδα ἐγκαταστάσεως ἀντλίας ἐν τῷ κήπῳ τοῦ Βουλευτηρίου	» 25,000	1,057,000
		Σύνολον	»	30,768,922

Γίνεται δι' ἀναστάσεως δεκτὸν εἰς β' κατ' ἄρθρον καὶ σύνολον συζήτησιν τὸ σχέδιον νόμου.

Περὶ καθορισμοῦ τῆς βουλευτικῆς ἀποζημιώσεως, ἔχον οὕτω:

Ἄρθρον μόνον.

Ἡ βουλευτικὴ ἀποζημίωσις ὁρίζεται εἰς δραχμὰς ἑπτὰ χιλιάδας (7000) μηνιαίως προκαταβαλλομένη.

Ἐπὶ τοῦ εἰς δευτέραν κατ' ἄρθρον καὶ σύνολον συζήτησιν νομοσχεδίου «περὶ ἐγγραφῆς φοιτητῶν Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν», λαμβάνει τὸν λόγον ὁ κ. **Θ. Χαβίνης,** ὅστις λέγει ὅτι ἤδη τὸ νομοσχέδιον ἐτροπολογήθη παρὰ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ, συμπεριλαβὸν καὶ ἄλλας δικαίας περιπτώσεις. Δυνατόν, νομίζει, νὰ λεχθῇ ὅτι δίκαιον εἶναι νὰ ψηφισθῇ τὸ νομοσχέδιον, τὸ ὁποῖον βεβαίως εἰς ἄλλην ὁμαλὴν περίοδον δὲν θὰ ὑπεβάλλετο. Οἱ φοιτηταὶ δὲν ζητοῦν ἄλλο τι παρὰ νὰ δώσουν ἐξετάσεις ὅσοι ἐξ αὐτῶν, καὶ μάλιστα οἱ πτωχοί, ἐκ διαφόρων δυσκολιῶν τοῦ βίου δὲν ἠδυνήθησαν νὰ ἐξετασθοῦν. Ἐν συναφείᾳ κηρύσσεται κατὰ τῶν κωλυμάτων τῶν ἐξετάσεων τῶν στηριζομένων εἰς τὴν ἔλλειψιν φοιτήσεως εἰς τὰ Γυμναστήρια. Ὡσαύτως νομίζει ὅτι πρέπει νὰ δοθῇ τὸ δικαίωμα ἐξετάσεων εἰς τοὺς ἐφέδρους ἀξιωματικούς, οἱ ὁποῖοι μάλιστα διατελοῦν ἐν ἐνεργίᾳ.

Φωναί. Δεκτόν, δεκτόν.

Ὁ κ. ***Γ. Τσακανίκας*** λέγει ὅτι ὑπὸ τύπον τροπολογίας ὁ κ. Ὑπουργὸς ὑπέβαλε νέον νομοσχέδιον, ἐν ᾧ εἴχομεν μείνει σύμφωνοι κατὰ τὴν πρώτην συζήτησιν, ὅτι βάσις τῆς συζητήσεως θὰ ἦτο ἡ διασκευὴ τῆς ἐπιτροπῆς. Νῦν ὁ κ. Ὑπουργὸς ἀλλάζει τὴν βάσιν ἥτις ἐτέθη. Προχωρῶν ἀναλύει τὸ νομοσχέδιον καὶ εὑρίσκει ὅτι εἶναι ἀπαραίτητον νὰ προστεθῇ εἰς τὸ πρῶτον ἄρθρον τοῦ νομοσχεδίου, διάταξις περὶ τοῦ χρόνου τῆς ἐπανεξετάσεως σύμφωνα μὲ τὸ διάταγμα τῆς 30 Σεπτεμβρίου 1925.

Α. Ἀργυρὸς (Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας). Ἡ γνώμη μας ἦτο νὰ ἐμφυλλοχωρῇ ἐξάμηνον πρὸς ἐπανεξέτασιν.

Ὁ κ. ***Γ. Τσακανίκας*** συνεχίζων λέγει ὅτι ὅσον ἀφορᾷ τὰ ἀνυπέρβλητα κωλύματα ὁ κ. Ὑπουργὸς προσθέτει ἤδη καὶ περιπτώσεις μὴ περιεχομένας οὐδὲ εἰς τὸ ἀρχικὸν νομοσχέδιον, ἐνῷ ἡ ἐντύπωσις ὅλων μας ἦτο ὅτι θὰ περιωρίζοντο αὐτὰ τὰ ἀνυπέρβλητα κωλύματα. Ὡς παράδειγμα φέρει τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 6 καὶ τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 2 παράγραφος 1, ἡ δὲ γνώμη τῆς συγκλήτου δὲν εἶνε, ὡς ἐλέχθη ἐν τῷ νομοσχεδίῳ, σύμφωνος, ἀλλὰ τουναντίον, ὅπως ἐδημοσιεύθη εἰς τὰς ἐφημερίδας, εἶναι καὶ ἀντίθετος. Ἀναγινώσκει περικοπὴν ἐφημερίδος «Ἔθνος»).

Ὁ κ. ***Α. Ἀργυρὸς*** (Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας) λέγει, ὅτι σήμερον ἦλθον εἰς τὸ Ὑπουργεῖον πέντε καθηγηταὶ τοῦ Πανεπιστημίου, οἱ ὁποῖοι τὸν ἀπησχόλησαν μὲ τοὺς μισθοὺς τῶν καθηγητῶν καὶ τίποτε ἄλλο. Ἦλθε κατόπιν εἰς δημοσιογράφος ὅστις τῷ εἶπεν ὅτι οἱ καθηγηταὶ τοῦ εἶπον περὶ τῶν πραγμάτων περὶ ὧν ὡμίλησεν ὁ κ. βουλευτής.

Ὁ κ. ***Γ. Τσακανίκας*** συνεχίζων λέγει ὅτι ὁ καθηγητὴς κ. Τριανταφυλλόπουλος τῷ εἶπεν ὅτι αἱ σχολαὶ ἐμμένουν εἰς τὰς γνώμας των, τὰς ὁποίας πρὸ πολλοῦ ἐξεδήλωσαν εἰς τὸ Ὑπουργεῖον καὶ τὴν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπήν.

Ὁ κ. ***Α. Ἀργυρὸς*** (Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας) ἀναγινώσκει ἔγγραφον τῆς Πρυτανείας φρονούσης ὅτι δύναται νὰ ἐπιτραπῇ ἡ ἐγγραφὴ καὶ ἀνανέωσις τῶν ὀλίγων φοιτητῶν, οὓς ἀφορᾷ τὸ νομοσχέδιον. Ἐξ ἄλλου, λέγει, ἔχομεν τὸ διάταγμα τῆς 18 Ὀκτωβρίου π. ἔ. ἐπιτρέψαν διαφόρους ἐγγραφὰς καὶ ἰσχῦσαν μέχρι τῆς 28 Νοεμβρίου π. ἔ.

Ὁ κ. ***Γ. Τσακανίκας*** συνεχίζων, λέγει, ὅτι ἡ βιομηχανία τῶν ἀνυπερβλήτων κωλυμάτων πρέπει νὰ παύσῃ καὶ ἕνεκα τούτου κάμνομεν ἔκκλησιν εἰς τὰ αἰσθήματα καὶ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῆς Παιδείας καὶ τῆς Βουλῆς νὰ σταματήσουν τὴν κατάστασιν ταύτην ἐπ' ὠφελείᾳ τῆς Παιδείας καὶ τῆς σπουδαζούσης νεολαίας. Μὴ σταματῶντες ἤδη αὐτὸν τὸν ὅρον τῶν ἀνυπερβλήτων κωλυμάτων κατ' ἀνάγκην θὰ τὸν συνεχίσετε καὶ κατὰ τὸ ἄλλο ἔτος ὑπὲρ ἄλλων φοιτητῶν. Αἱ ἀπόψεις μας βεβαίως δὲν εἶνε συμφέρουσαι προσωπικῶς εἰς τοὺς φοιτητάς, ἀλλ' ἡμεῖς ἀδιαφοροῦμεν διὰ τὴν τυχὸν δυσμένειαν πρὸς ἡμᾶς καὶ ὑποστηρίζομεν τὴν γνώμην ταύτην ἥτις ἐξυπηρετεῖ, ὅπως ἡμεῖς πιστεύομεν, τὰ πραγματικὰ συμφέροντα αὐτῶν καὶ τῆς Παιδείας καὶ τῆς κοινωνίας (χειροκροτήματα).

Ὁ κ. ***Π. Μαζαράκης*** διαμαρτύρεται διὰ τὸ ἄρθρον πλῆγμα τὸ ὁποῖον δίδεται κατὰ τῆς νεολαίας τῆς πατρίδος ἐὰν ψηφισθῇ τὸ ὑπὸ κρίσιν νομοσχέδιον. Εἴχομεν μέχρι τοῦδε τὴν πληγὴν τῶν εὐεργετικῶν ἀξιωματικῶν ἤδη δημιουργοῦμεν διὰ τοῦ νομοσχεδίου καὶ εὐεργετικοὺς ἐπιστήμονας. Ἐὰν μέχρι τοῦδε ἐδίδομεν εὐεργετήματα εἰς τοὺς φοιτητὰς ἐπεβάλλετο ὡς ἐκ τῆς ἀνωμάλου καταστάσεως, ἀλλ' ἤδη ἀνίκομεν εἰς τὸ κλείσιμον τοῦ Πανεπιστημίου, ἐφ' ὅτον ἐπιτρέπομεν τόσας ἀσυδοσίας πρὸς δημιουργίαν ἐπιστημόνων. Ὅσους καθηγητὰς συνήντησα μοὶ ἐδήλωσαν τὴν γνώμην των κατὰ τοῦ νομοσχεδίου, χθὲς δὲ ἐγένετο καὶ ψήφισμα τοῦ ἰατρικοῦ συνεδρίου Πατρῶν ἐκφράζοντος τὴν εὐχὴν τῆς παύσεως εὐκολιῶν εἰς τοὺς ἰατροὺς φοιτητὰς καὶ ἀπόρριψιν τοῦ νομοσχεδίου. Ἐκτὸς τούτου ὁ κ. Ὑπουργὸς ἤδη παρενέβαλεν καὶ διάταξιν προσωπικὴν ἐν ἄρθρῳ 6 ἐξοβελιστέαν. Κύριοι βουλευταί, ἐπιλέγει, ἐξορκίζω ὑμᾶς νὰ ἀπορρίψετε τὸ περὶ οὗ πρόκειται νομοσχέδιον χάριν αὐτῆς ταύτης τῆς νεολαίας.

Ὁ κ. ***Γ. Γεωργιάδης*** ὡς πρὸς τὰς προβαλλομένας ἀντιρρήσεις κατὰ τοῦ νομοσχεδίου τονίζει ὅτι αἱ σπουδαί, τὰς ὁποίας ἡμεῖς οἱ ἴδιοι ἐτελέσαμεν ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ, ὑπῆρξαν τόσον ἀτελεῖς ὥστε νὰ δικαιολογοῦν μίαν ἐπιείκειαν. Εἶναι λέγει ἀναμφισβήτητον ὅτι πάντες μίαν ἡμέραν προσήλθομεν εἰς τὸ Πανεπιστήμιον, τὴν ἡμέραν καθ' ἣν ὑπεβλήθημεν εἰς ἐξετάσεις. Τοῦτο δὲν συμβαίνει μόνον εἰς τὰς θεωρητικὰς ἐπιστήμας ἀλλὰ καὶ εἰς αὐτὴν τὴν ἰατρικήν.

Ὁ κ. ***Κ. Καλκάνης*** παρατηρεῖ ὅτι δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ ἐπιστήμων ἐὰν δὲν παρακολουθήσῃ τακτικῶς τὰς ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ παραδόσεις.

Ὁ κ. ***Γ. Γεωργιάδης*** συνεχίζων λέγει ὅτι οἱ ἐπιστήμονες δὲν γίνονται μόνον διὰ τῆς εἰς τὸ Πανεπιστήμιον φοιτήσεως. Ἀναφέρει παραδείγματα ἐπαργυρωτῶν φοιτητῶν κατεχόντων σήμερον ἐξαιρετικὴν θέσιν ἐν τῇ ἐπιστήμῃ. Διὰ τῶν εὐεργετικῶν μέτρων τὰ ὁποῖα θὰ λάβωμεν θὰ διέλθουν βεβαίως καὶ ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι εἶχον ὅλα τὰ μέσα, ἀλλὰ θὰ διέλθῃ καὶ ἡ ζωτικὴ δύναμις, ἡ δύναμις τῶν τέκνων τοῦ λαοῦ, τὰ ὁποῖα σπουδάζουν ὑπὸ τόσον δυσχερεῖς συνθήκας οἷαι εἶναι αἱ μεταπολεμικαί. Συμφωνεῖ μὲ τὴν τροπολογίαν τοῦ κ. Ὑπουργοῦ ὅπως ἡ στρατιωτικὴ ὑπηρεσία μὴ παρακωλύῃ ἐρεξῆς τὴν συνέχισιν τῶν σπουδῶν καὶ φρονεῖ ὅτι ἡ τροπολογία αὕτη πρέπει νὰ γίνῃ δεκτὴ ἀσυζητητεί. Ἐπίσης νομίζει ὅτι πρέπει νὰ παραταθῇ ὁ χρόνος τῶν ἐξετάσεων καὶ διὰ τοὺς τελειοφοίτους.

Ὁ κ. ***Α. Ἀργυρὸς*** (Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας) λέγει ὅτι ἡ Βουλὴ εἶνε ἐλευθέρα ὡς πρὸς τοῦτο νὰ τὸ πράξῃ.

Ὁ κ. ***Γ. Γεωργιάδης*** συνεχίζων συνιστᾷ ὅπως ἐπιτραπῇ ἡ ἐπαναξέτασις τῶν ἀπορριφθέντων φοιτητῶν εἰς τὰς τρεχούσας ἐξετάσεις. Ἐπίσης ὑποδεικνύει καὶ ἄλλας τινὰς τροπολογίας, ἐκφράζει δὲ τὴν πεποίθησιν ὅτι ἡ Βουλὴ θὰ ἐγκρίνῃ τὰς τροπολογίας ταύτας.

Ὁ κ. ***Ι. Παπαϊωάννου*** κηρυσσόμενος ὑπὲρ τῆς ἐπιψηφίσεως τοῦ νομοσχεδίου ἀντικρούει τοὺς ἰσχυρισμοὺς τοῦ εἰσηγητοῦ τῆς ἐπιτροπῆς καὶ φρονεῖ ὅτι ὅλως ἀκολούθως δύναται ἡ Βουλὴ νὰ παράσχῃ χάριν τῶν φοιτητῶν τὰ παρεχόμενα διὰ τοῦ νομοσχεδίου εὐεργετήματα. Συνεχίζων ὑποστηρίζει τροπολογίαν του, ὅπως εἰς τὰ εὐεργετήματα περὶ ὧν τὸ ἄρθρον 1 περιληφθοῦν καὶ οἱ μόνιμοι ἀξιωματικοὶ ἀπὸ τοῦ ἔτους 1910. Εἰς γενόμενας διακοπὰς ὑπομιμνήσκει ὅτι οἱ πλεῖστοι τῶν νῦν ἐπιστημόνων δὲν ἐπάτησαν εἰς τὸ Πανεπιστήμιον παρὰ τὴν ἡμέραν ποῦ ἐνεγράφησαν

καὶ τὴν ἡμέραν ποῦ ἐξητάσθησαν. Ἄλλως τε, λέγει, δὲν πρόκειται νὰ δώσωμεν τι ἐξαιρετικὸν εἰς τοὺς φοιτητὰς παρέχοντες εἰς αὐτοὺς τὸ δικαίωμα τῆς ἐπανεξετάσεως. Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον θέλω, εἶναι οἱ καθηγηταὶ νὰ δείκνυνται αὐστηροὶ καὶ νὰ μὴ δίδουν διπλώματα εἰς τοὺς μὴ ἱκανούς. Συνεχίζων ὑποστηρίζει ὡσαύτως τροπολογίαν καθ' ἣν εἰς τὴν 2αν παράγραφον τοῦ 2ου ἄρθρου νὰ προστεθῇ ἡ φράσις «καὶ διὰ τὸ τρίτον ἔτος». Ἐπίσης προτείνει ὅπως καὶ εἰς τὴν 2αν παράγραφον τοῦ 2ου ἄρθρου ἡ φράσις «διὰ τὸ ἔτος» πρέπει νὰ γίνῃ «τῶν ἐτῶν». Ὑποστηρίζει ἐν τέλει τροπολογίαν του ὡς πρὸς τοὺς πρακτικοὺς ὀδοντοϊατρούς, καθ' ἣν ἐπιτρέπεται ἐντὸς ἑξαμήνου ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ νόμου ὅπως προσέλθουν καὶ ὑποστῶσι πρακτικὰς ἐξετάσεις οἱ συμφώνως τοῖς νόμοις 2573 καὶ 3038 ὑποστάντες τοιαύτας πρακτικοὶ ὀδοντοϊατροὶ καὶ ἀπορριφθέντες.

Ὁ κ. **Π. Μπούμπουλης** δὲν δύναται, λέγει, νὰ ἐννοήσῃ πῶς ἠμποροῦν νὰ ὑπάρξουν ἀντιρρήσεις ἐκ μέρους τῶν κ. κ. συναδέλφων ὅπως παρασχεθοῦν εὐκολίαι τινὲς εἰς τοὺς φοιτητὰς ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι οὐχὶ ἐξ ὑπαιτιότητός των παρέλειψαν νὰ προσέλθουν εἰς τὰς ἐξετάσεις, ἀλλ' οἱ ὁποῖοι, καθ' ἣν ἐποχὴν διέμενον ἐνταῦθα οἱ ἄλλοι, αὐτοὶ ὑπηρέτουν εἰς τὸ μέτωπον πιστοὶ εἰς τὸ πρὸς τὴν πατρίδα καθῆκον. Τελευτῶν συνιστᾷ ὅπως γίνωσιν ἀποδεκταὶ αἱ τροπολογίαι περὶ ἀξιωματικῶν ὡς καὶ ἡ τροπολογία τοῦ κ. Τουρκοβασίλη διὰ τοὺς μαθητὰς τῆς τετάρτης τάξεως τοῦ γυμνασίου.

Ὁ κ. **Ν. Μπακόπουλος** νομίζει ὅτι ἡ συζήτησις ὡς διεξήχθη σήμερον δὲν ἐγένετο συμφώνως πρὸς τὸν κανονισμόν, διότι κατὰ τὴν παρελθοῦσαν Τετάρτην ἐγένετο δεκτὸν τὸ σχέδιον τῆς ἐπιτροπῆς, ἐνῷ σήμερον ἐγένετο συζήτησις ἐπὶ τῇ βάσει τροπολογιῶν. Φρονεῖ ὅτι ἡ συζήτησις πρέπει νὰ χωρήσῃ κατ' ἄρθρον ἀναγινωσκομένου ἑνὸς ἑκάστου ἄρθρου ἐκ τοῦ ἤδη γενομένου δεκτοῦ σχεδίου τῆς ἐπιτροπῆς καὶ ἐπιφερομένων ἐπ' αὐτῶν τῶν τυχὸν ὑπαρχουσῶν τροποποιήσεων.

Ὁ κ. **Γ. Ἀλεξανδρόπουλος** ὑποστηρίζει τροπολογίαν του περὶ φοιτητῶν τῆς φαρμακευτικῆς γενομένην δεκτὴν παρὰ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ.

Ὁ κ. **Δ. Κατσάνος** ὑποστηρίζει τροπολογίαν περὶ ἐπανεξετάσεως τῶν πρακτικῶν ὀδοντοϊατρῶν δι' ὧν θὰ ἐξυπηρετηθῇ πολὺ ἡ ὑπαιθρος χώρα καὶ παρακαλεῖ τὴν Βουλὴν νὰ τὴν κάμῃ δεκτήν.

Ὁ κ. **Ι. Γιαννόπουλος** ἐπιφέρει παρατηρήσεις ἐπὶ τῆς α' παραγράφου τοῦ 2ου ἄρθρου καὶ ζητεῖ νὰ δοθῇ ἀπεριόριστον δικαίωμα εἰς τὴν ἐπιτροπὴν περὶ τῆς τμηματικῆς ἐξετάσεως.

Ὁ κ. **Ι. Κίνιας** ἀντικρούει τὴν τροπολογίαν ταύτην, ἥτις, ἂν γίνῃ δεκτή, καταργεῖ πλέον τὴν ὅλην τοῦ νομοσχεδίου.

Ὁ κ. **Α. Ἀργυρός** (Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας) λέγει ὅτι ἡ γνώμη τῆς Βουλῆς ὑπὲρ τῆς ἐπιεικείας διὰ τοὺς φοιτητὰς περὶ ὧν προνοεῖ τὸ νομοσχέδιον εἶναι λίαν ἔκδηλος καὶ δικαίως, διότι διήλθομεν μακρὰν περίοδον κοινωνικῶν τρικυμιῶν, αἱ ὁποῖαι ἔσχον εὐλόγως ἀντίκτυπον καὶ ἐπὶ τῆς σπουδαζούσης νεολαίας. Προχωρῶν δηλοῖ ὅτι δέχεται κατὰ τὸ πλεῖστον τὰς ὑποβληθείσας τροπολογίας οἷαι αἱ τοῦ κ. Χαΐνη περὶ τοῦ μαθήματος τῆς Γυμναστικῆς, ὡς ἐπίσης καὶ τὴν τοιαύτην ὑπὲρ τῶν μονίμων ἀξιωματικῶν θεωρεῖ ἐπίσης ἀξίαν προσοχῆς τροπολογίαν τὴν ἀναφερομένην εἰς μαθητὰς τῆς Δ' Γυμνασιακῆς τάξεως. Ἐπίσης δέχεται τὴν τροπολογίαν περὶ σπουδαστῶν ἀνωτάτης ἐμπορικῆς σχολῆς, ὡς ἐπίσης καὶ τὴν τροποποίησιν περὶ ἐπανεξετάσεως πρακτικῶν ὀδοντοϊατρῶν, ὡς ἐπίσης τὴν τροπολογίαν περὶ ἀπαλλαγῆς ἐγγραφῆς ἐξετάσεων τῶν κατὰ τὰς ἐπιστρατεύσεις 1915 καὶ ἐντεῦθεν ὑπηρετησάντων φοιτητῶν τῆς φαρμακευτικῆς σχολῆς εἰς τὸν στρατόν.

Ὁ κ. **Α. Ἰασωνίδης** παρακαλεῖ ὅπως ἡ προσφυγικὴ ἰδιότης θεωρηθῇ ὡς κώλυμα ἀνυπέρβλητον καὶ διὰ τὰς ἐγγραφὰς καὶ διὰ τὰς τμηματικὰς ἐξετάσεις καὶ διὰ τὴν ἐπανεξέτασιν.

Ὁ κ. **Ε. Σταυρίδης** λέγει ὅτι ὁ κ. Ὑπουργὸς παρέλειψε νὰ φροντίσῃ νὰ ἐλαττωθοῦν τὰ δίδακτρα καὶ νὰ παύσουν οἱ ἐκβιασμοὶ τῶν καθηγητῶν ἐπὶ τῶν φοιτητῶν.

Α. Ἀργυρὸς (Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας). Αὐτὰ εἶνε ἐκτὸς τοῦ θέματος.

Ὁ κ. **Π. Πετρίδης** λέγει ὅτι ὅπως γίνεται ἡ συζήτησις καταρρίπτεται τὸ γόητρον τοῦ κοινοβουλίου καὶ γίνεται ἀντικείμενον εὐτελοῦς συναλλαγῆς.

Ὁ κ. **Α. Ἀργυρὸς** (Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας) ἀπορεῖ μὲ τὰς ὕβρεις ταύτας τοῦ κ. Πετρίδη κατὰ τῆς ἐκδήλου γνώμης τῆς Βουλῆς.

Π. Πετρίδης Δὲν ἐσεβάσθητε, λέγει, ἀποτεινόμενος πρὸς τὸν Ὑπουργόν, οὐδὲ ὅτι εἶσθε μέλος μιᾶς Οἰκουμενικῆς Κυβερνήσεως ἐρχόμενος ἐνταῦθα καὶ δεχόμενος πᾶν ὅ,τι σᾶς διωχέτευσαν.

Α. Ἀργυρὸς (Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας). Δὲν δύνασθε σεῖς νὰ ὁμιλῆτε κατὰ τοιοῦτον τρόπον πρὸς ἐμέ, ὁ ὁποῖος ἀπὸ παιδικῆς ἡλικίας ἀγωνίζομαι διὰ τὰ γράμματα καὶ διὰ τὴν Παιδείαν. Δὲν εἶσθε εἰς θέσιν σεῖς νὰ κρίνετε οὔτε ἐμὲ οὔτε τὸ νομοσχέδιον. (Χειροκροτήματα ἐκ τῆς δεξιᾶς. Φωναί, θόρυβος, ἀντεγκλήσεις).

Ὁ κ. **Πρόεδρος** διακόπτει τὴν συνεδρίασιν ἐπὶ 10 λεπτὰ Μετὰ τὴν διακοπήν.

Ὥρα 1 Μ. Μ. ἐπαναλαμβάνεται ἡ διακοπεῖσα συνεδρίασις.

Ὁ κ. **Π. Πετρίδης** λέγει ὅτι, αἰσθανόμενος βαθύτατα τὴν σημασίαν τοῦ συζητουμένου νομοσχεδίου ἐξεφράσθη μετά τινος ἀσυνηθείας εἰς ἐμὲ δριμύτητος ὄχι μόνον διὰ τὸ νομοσχέδιον, ἀλλὰ καὶ διὰ τὸν τρόπον καθ' ὃν διεξήγετο ἡ συζήτησις, διότι ὁ κ. Ὑπουργὸς δὲν εἶχε τὴν δύναμιν νὰ ἀρνηθῇ τὰς πανταχόθεν αἰτουμένας παροχάς. Ἐκλήθημεν, λέγει, ἐνταῦθα ἵνα ἀνορθώσωμεν τὸ Κράτος καὶ οὐχὶ ἵνα παρατείνωμεν τὴν κατάστασιν, τὴν ὁποίαν βλέπομεν περιζήμων, κατάστασιν καθ' ἣν μᾶς περιστοιχίζουσιν ἐπιστήμονες ἀνίκανοι καὶ ἀνάπηροι. Ἡ πολιτεία δαπανᾷ ἀδρότατα χάριν τῆς ἐκπαιδεύσεως καὶ ἀπὸ τὴν ἐκπαίδευσιν πρωτίστως ἀναμένει τὴν ἀναδημιουργίαν. Ὁ κ. Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας ἐνόμισεν ὅτι εὑρίσκεται πρὸ πανηγύρεων ὥστε νὰ μοιράζῃ πανταχοῦ παροχάς, παρισταμένου μάλιστα καὶ τοῦ ἀρχηγοῦ τοῦ λαϊκοῦ κόμματος.

Ὁ κ. **Π. Τσαλδάρης** (Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν) τονίζει ὅτι τὸ ἔργον τοῦ Ὑπουργοῦ εἶναι νὰ συζητῇ τὰ νομοσχέδια ἐν τῇ Βουλῇ καὶ νὰ ἀποδέχεται ὅσας ἐκ τῶν τροπολογιῶν νομίζει ὀρθάς. Οὕτω ἐγὼ ἀντιλαμβάνομαι τὸ κοινοβουλευτικὸν πολίτευμα.

Ὁ κ. **Π. Πετρίδης** συνεχίζων λέγει ὅτι ἐπιβάλλεται ὅπως εἰς τὸ μέλλον προσπαθήσωμεν νὰ ἐπαναφέρωμεν τὴν εὐκοσμίαν καὶ τὴν τάξιν εἰς τὸ Πανεπιστήμιον καὶ ὄχι νὰ δημιουργῶμεν ἐκπαιδευτικὴν ἀκολασίαν..... (Φωναί, θόρυβος, διαμαρτυρίαι). Διακοπὴ τῆς συνεδριάσεως ἐπὶ 5 λεπτά.

Ἐπαναλαμβανομένης τῆς συνεδριάσεως δίδει ἐξηγήσεις ὁ κ. Πετρίδης ἀνακαλῶν τὴν ἀνωτέρω φράσιν του, μεθ' ἣν κηρύσσεται ἡ συζήτησις περαιωμένη.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** ἀνακοινοῖ μετὰ τοῦτο ὅτι ὑπεβλήθησαν δύο προτάσεις. Ἡ μία ὑπὲρ τῆς ἀναβολῆς τῆς συζητήσεως τοῦ νομοσχεδίου, ἡ δὲ ἄλλη περὶ ψηφοφορίας δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως.

Ὁ κ. **Π. Τσαλδάρης** (Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν) λέγει ὅτι ἡ πρότασις περὶ ἀναβολῆς δὲν δύναται νὰ ἔχῃ ἄλλον σκοπὸν παρὰ τὴν παρακώλυσιν τῶν ἐργασιῶν τοῦ κοινοβουλίου. Τὸ νομοσχέδιον ἤδη εἰσήχθη κανονικῶς, μάλιστα ὁ κ. Πρόεδρος ἐκήρυξε περαιωμένην τὴν συζήτησιν. Δὲν δυνάμεθα ἐπομένως παρὰ νὰ προχωρήσωμεν εἰς τὴν ψηφοφορίαν, ἐφ' ὅσον ἡ συζήτησις ἐτερματίσθη.

Ὁ κ. **Κ. Γκότσης** βεβαιοῖ ὅτι οὐδεὶς ἀντελήφθη ἐξ ὅλης τῆς συζητήσεως. Διὰ τοῦτο παρακαλεῖ νὰ ἐκτυπωθοῦν αἱ γενόμεναι δεκταὶ τροπολογίαι ἵνα λάβῃ γνῶσιν ἡ Βουλὴ τί πρόκειται νὰ ψηφίσῃ.

Ὁ κ. **Π. Τσαλδάρης** (Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν) λέγει ὅτι δὲν ὑπάρχουν νέαι τροπολογίαι. Ὅλαι αἱ τροπολογίαι εἶναι παλαιαὶ ἐκτυπωμέναι καὶ διανεμημέναι.

Ὁ κ. **Γ. Τσακανίκας** ἐρωτᾷ ποῖαι τροπολογίαι εἶναι παλαιαὶ καὶ ποῖαι ὑπεβλήθησαν ἀπόψε.

Ὁ κ. **Α. Ἀργυρὸς** (Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας) λέγει ὅτι δὲν πρόκειται περὶ νέων τροπολογιῶν.

Ὁ **Γ. Τσακανίκας** λέγει ὅτι ὁ κ. Ὑπουργὸς ὑπέβαλε καὶ νέας τροπολογίας μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ τὴν ἀφορῶσαν τοὺς φοιτητὰς τοῦ φαρμακευτικοῦ τμήματος.

Ὁ κ. **Α. Μητσοτάκης** τάσσεται ἀνεπιφυλάκτως κατὰ τῆς ἀναβολῆς τοῦ νομοσχεδίου διότι ἡ περαιτέρω ἀναβολὴ τῆς ἐπιψηφίσεως τοῦ νομοσχεδίου δὲν σημαίνει παρὰ παραπομπὴν εἰς τὰς ἑλληνικὰς καλένδας.

Ὁ κ. **Β. Καραπαναγιώτης.** λέγει ὅτι κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς συζητήσεως συνεπείᾳ τοῦ θορύβου καὶ τῆς συγχύσεως καὶ συνεπείᾳ τῆς ἀποδοχῆς καὶ νέων τροπολογιῶν δὲν κατέστη δυνατὸν ν' ἀντιληφθῇ σαφῶς τί ἐγένετο ἀποδεκτόν.

Προτείνει ἑπομένως ὅπως τὸ νομοσχέδιον ἐκτυπωθῇ καὶ πάλιν ἵνα ἡ Βουλὴ ἐν γνώσει ἐπιφέρῃ τὴν γνώμην της.

Ὁ κ. **Α. Μητσοτάκης** λέγει ὅτι πᾶσαι αἱ τροπολογίαι εἶνε γνωσταί, ἐὰν δὲ ὑπάρχῃ καὶ τροπολογία τις νέα, δύναται αὕτη ν' ἀποσυρθῇ εἴτε καὶ ν' ἀναγνωσθῇ μεγαλοφώνως.

Ὁ κ. **Β. Καραπαναγιώτης** τονίζει ὅτι ἡ περὶ ὀδοντοϊατρῶν τροπολογία δὲν δύναται νὰ τεθῇ εἰς ψηφοφορίαν συμφώνως πρὸς τὸ σύνταγμα ὡς ἄσχετος πρὸς τὸ νομοσχέδιον.

Ἡ **Βουλὴ** μετὰ τοῦτο ἐρωτηθεῖσα ὑπὸ τοῦ κ. **Προέδρου** ἀποφασίζει δι' ἀναστάσεως ὅπως διεξαχθῇ ἡ δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως ψηφοφορία.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** λέγει ὅτι συμφώνως πρὸς τὴν ὑποβληθεῖσαν πρότασιν θέλει διεξαχθῇ ψηφοφορία δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως ἐφ' ἑκάστου ἄρθρου.

Ὁ κ. **Π. Τσαλδάρης** (Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν) λέγει ὅτι δὲν δύναται νὰ καθιερωθῇ τοιοῦτος τρόπος ἐπιψηφίσεως τῶν νομοσχεδίων δι' ὀνομαστικῆς ψηφοφορίας κατ' ἄρθρον.

Ὁ κ. **Γ. Τσακανίκας** λέγει ὅτι οἱ ὑποβάλοντες τὴν πρότασιν δέχονται τὴν ὑποχώρησιν νὰ ἐρωτηθῇ ἡ Βουλὴ ἂν δέχεται τὸ σχέδιον τῆς ἐπιτροπῆς ἢ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ.

Ὁ κ. **Ι. Παπαϊωάννου** λέγει ὅτι ἔχομεν ὑποχρέωσιν οἱ ὀλιγώτεροι νὰ ὑποκύψωμεν εἰς τὴν γνώμην τῶν πολλῶν. Οἱ κ. κ. βουλευταὶ πρέπει νὰ σεβασθοῦν τὴν ἔκδηλον γνώμην τῆς Βουλῆς.

Πολλοὶ Βουλευταί. Ψηφοφορία, ψηφοφορία.

Π. Τσαλδάρης (Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν). Ἐφ' ὅσον ὑπάρχουν ἀντιρρήσεις κατὰ τῆς τροπολογίας περὶ ὀδοντοϊατρῶν, παρακαλῶ τὸν κ. Ὑπουργὸν νὰ τὴν ἀποσύρῃ.

Α. Ἀργυρὸς (Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας). Δὲν ἔχομεν δυσκολίαν νὰ τὴν ἀποσύρωμεν.

Θ. Τουρκοβασίλης. Ἡ ψηφοφορία νὰ γίνῃ δι' ἀναστάσεως.

Ὁ κ. **Γ. Τσακανίκας** τονίζει ὅτι ἔκαμεν μίαν ὑποχώρησιν δὲν ἠμποροῦν νὰ κάμουν καὶ ἄλλην.

Ὁ κ. **Κ. Γκότσης** παρακαλεῖ νὰ προχωρήσῃ ἡ συζήτησις, ἀποσυρομένων τῶν τροπολογιῶν, αἱ ὁποῖαι προκαλοῦν ἀντίδρασιν.

Ὁ κ. **Ι. Μεταξᾶς** (Ὑπουργὸς τῆς Συγκοινωνίας) νομίζει ὅτι δὲν ὑπάρχει λόγος νὰ ἐπιμένουν οἱ κ. κ. Βουλευταὶ εἰς τὴν ὀνομαστικὴν κλῆσιν ἐρώτων ὁ κ. Ὑπουργὸς ἀπέσυρε τὰς τροπολογίας ὧν ἐζητήθη ἡ ἀπόσυρσις.

Ὁ κ. **Π. Τσαλδάρης** (Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν) παρακαλεῖ, ἕκαστον ἄρθρον νὰ ἀναγινώσκεται ὡς ἐτροποποιήθη ὑπὸ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ.

Γίνεται μετὰ τοῦτο δι' ἀναστάσεως δεκτὸν ὡς ἐτροποποιήθη ὑπὸ τοῦ κ' Ὑπουργοῦ τὸ νομοσχέδιον, ἀναβληθείσης τῆς ἐπιψηφίσεως τοῦ συνόλου.

Ἐπὶ τοῦ εἰς 2αν συζήτησιν νομοσχεδίου «περὶ ἑορτασμοῦ τῆς ἑκατονταετηρίδος τῆς ναυμαχίας τοῦ Ναυαρίνου» ὁ κ. **Π.Τσαλδάρης**(Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν) παρακαλεῖ ὅπως ἀναβληθῇ τὸ νομοσχέδιον διότι ἔχει νὰ ὑποβάλῃ τροπολογίαν.

Ὁ κ. **Γ. Καντιάνης** τονίζει τὴν ἀνάγκην τῆς ἐπιψηφίσεως τοῦ νομοσχεδίου.

Ὁ κ. **Π. Τσαλδάρης** (Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν) λέγει ὅτι ἐπιθυμεῖ νὰ ἐπιφέρῃ εἰς τὸ νομοσχέδιον τῆς ἐπιτροπῆς τροποποιήσιν τινα ἐν συνεννοήσει μὲ τοὺς λοιποὺς ἐκ τῶν κ. κ. Ὑπουργῶν, οἱ ὁποῖοι ἀπουσιάζουν. Διὰ τοῦτο ζητεῖ τὴν ἀναβολήν.

Ὁ κ. **Γ. Καντιάνης** λέγει ὅτι δὲν εἶνε ὀρθὸν νὰ ἀναβληθῇ τὸ νομοσχέδιον χάριν τῶν προσώπων. Παρακαλεῖ ὅπως ἐρωτηθῇ ἡ Βουλὴ ἐὰν δέχεται ἢ ὄχι τὸ νομοσχέδιον.

Συναινέσει τῆς Βουλῆς λύεται μετὰ τοῦτο ἡ συνεδρίασις ὥρᾳ 2 καὶ 30' πρωϊνῇ διὰ τὴν 5 μ. μ. τῆς σήμερον.

Ὁ Πρόεδρος,
Θ. ΣΟΦΟΥΛΗΣ

Οἱ Γραμματεῖς
Μ. Λαΐλιος
Θ. Τσιριμῶκος

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΟΖ'

Τῆς 19 Μαΐου 1927

Ὥρᾳ 6 20' μ. μ. ὁ κ. **Πρόεδρος** ἀνελθὼν ἐπὶ τῆς ἕδρας κηρύσσει τὴν ἔναρξιν τῆς συνεδριάσεως καὶ διατάσσει ν' ἀνοιχθῶσι τὰ θεωρεῖα.

Ἀναγινώσκονται καὶ ἐπικυροῦνται τὰ πρακτικὰ τῆς χθεσινῆς συνεδριάσεως.

Ἀνακοινοῦνται τὰ ἑξῆς:

Οἱ ἐπαγγελματίαι Θεσσαλονίκης διαμαρτύρονται διὰ τὴν συνεχιζομένην παρὰ τῆς ἐπιτροπῆς λιμένος ἀντεργατικὴν στάσιν.

Ὁ λαὸς τῆς ἐπαρχίας Ἁγίου Βασιλείου ὑποβάλλει ψήφισμα δι' οὗ ζητεῖ τὴν κατασκευὴν τῆς ἀμαξιτῆς ὁδοῦ Ρεθύμνης-Σπῆλι.

Ἡ Κατίνα χήρα Ἰωάννου Καυγαλάκη κάτοικος τῆς πόλεως Ρεθύμνης ζητεῖ τὴν ἀπονομὴν συντάξεως διὰ τὰς πολυτίμους ὑπηρεσίας, ἃς προσέφερεν ὁ σύζυγός της κατὰ τὸν ἀπελευθερωτικὸν ἀγῶνα.

Οἱ κάτοικοι Παλαιοῦ Τσιφλικίου Ν. Ἡρακλείου Ν. Περάμου καὶ Νουγλᾶ παρακαλοῦν τὴν Βουλὴν ὅπως ἐκτιμῶσα τὰς ἀνάγκας των εὐαρεστηθῇ ν' ἀποφασίσῃ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς κατὰ ξηρὰν παραλιακῆς συγκοινωνίας τῶν ἄνω χωρίων μετὰ τῆς Καβάλλας, περιλαμβανούσης ἀπόστασιν μόνον 12 χιλιομέτρων.

Τὸ κοινοτικὸν συμβούλιον Ἀνδραβίδος παρακαλεῖ τὴν Σὴν Βουλὴν ὅπως μὴ καταργηθῇ τὸ μεταβατικὸν Εἰρηνοδικεῖον Ἀνδραβίδος.

Ὁ ἐφεδρικὸς κόσμος νομοῦ Ἡρακλείου διαμαρτύρεται ἐντόνως διὰ παράλειψιν εἰς τὸν νόμον περὶ ἀγροφυλακῆς Κρή-

της καὶ ζητεῖ τὴν ὑποχρεωτικὴν πρόσληψιν ἐφέδρων μὴ ὑποπεσόντων εἰς τὸ ἀδίκημα τῆς λιποταξίας.

Τὸ κατώτερον προσωπικὸν τῶν Τ.Τ.Τ. Θεσσαλονίκης διαμαρτύρεται διὰ τὴν μελετωμένην περικοπὴν τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ.

Τὸ Β' ἐν Πάτραις ἰατρικὸν συνέδριον ἐκφράζει εὐχὴν ὅπως παύσῃ ἡ χορήγησις τῶν καλουμένων δήθεν εὐκολιῶν εἰς τοὺς στρατευσίμους φοιτητὰς τῆς ἰατρικῆς, ἐπιδληθῇ δὲ αὐτοῖς παρακολούθησις τοὐλάχιστον 4ετοῦς τακτικῆς φοιτήσεως μετ' ἐτησίων ἐξετάσεων.

Ὁ πρόεδρος τοῦ πανεπαρχιακοῦ Ἀμπελουργικοῦ συλλόγου ζητεῖ νὰ ἐπισπευθῇ ἡ ψήφισις νόμου ἐπιτρέποντος τὴν ἐλευθέραν διάθεσιν τῆς Σούμας.

Ὁ βουλευτὴς κ. ***Τ' Ἀναστασίου*** καταθέτει τηλεγραφικὴν ἀναφορὰν τοῦ λαοῦ Ἀνδραβίδος διαμαρτυρομένου διὰ τὴν μελετωμένην παρὰ τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης κατάργησιν τοῦ μεταβατικοῦ Εἰρηνοδικείου Ἀνδραβίδος, πλήττουσαν τὰ συμφέροντα τοῦ λαοῦ τῆς κωμοπόλεως καὶ τῶν περιχώρων της.

Οἱ βουλευταὶ κ.κ. ***Η. Παπαδόπουλος, Α. Ξανθόπουλος, Ν. Μαμούνης, Α. Κόρακας*** κλπ. ὑποβάλλουν πρότασιν νόμου «περὶ καταργήσεως τῆς παραγράφου 3 τοῦ ἀπὸ 17 Σεπτεμβρίου 1926 Ν. Δ. περὶ καταργήσεως διατάξεών τινων τοῦ νόμου περὶ δικηγόρων.»

Ἡ ἐπὶ τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας ἐπιτροπὴ τῆς Βουλῆς ὑποβάλλει τὴν ἔκθεσίν της α') ἐπὶ τοῦ σχεδίου νόμου περὶ καθορισμοῦ θέσεως γραμματέως παρὰ τῷ τμήματι τῶν ἰαματικῶν πηγῶν καὶ τῇ ὑπηρεσίᾳ ξένων καὶ ἐκθέσεων καὶ β) περὶ ἐπεκτάσεων ἐπὶ τῶν δημοσίων ἰαματικῶν πηγῶν τοῦ ἐπὶ τῶν ἰδιωτικῶν τοιούτων ἐπιδεβλημένου τέλους.

Ἡ ἐπὶ τῆς Παιδείας Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ τῆς Βουλῆς ὑποβάλλει τὴν ἔκθεσίν της ἐπὶ τῆς προτάσεως νόμου «περὶ προστασίας Σωματείων πρὸς ἀνοικοδόμησιν ναῶν».

Ὁ κ. ***Π. Μπούμπουλης*** λέγει ὅτι εἰς τὰς ἐφημερίδας ἀναγράφεται ἡ εἴδησις ὅτι κατὰ τὴν χθεσινὴν συνεδρίασιν ὁ Βουλευτὴς κ.Μπενάκης τοῦ ἐπετέθη. Αὐτὸ εἶναι ἀνακριδὲς καὶ παρακαλεῖ ὅπως γίνῃ ἡ δέουσα διάψευσις εἰς τὸν τύπον.

Ὁ κ. ***Γ. Μπακόπουλος*** λέγει ὅτι ἐγένετο μία ἐπιτροπὴ διὰ τὴν ἐξέτασιν τῆς συμδάσεως Ἡάουερ καὶ παρακαλεῖ ὅπως ἡ ἐπιτροπὴ αὕτη ὑποδάλλει τὸ πόρισμά της.

Ὁ κ. ***Α. Μάρκου*** λέγει ὅτι ἡ βραδύτης ἐπῆλθε λόγῳ ἀσθενείας τοῦ Προέδρου αὐτῆς κ. ***Κ. Γόντικα***

Ὁ κ. ***Σ. Ταλιαδοῦρος*** λέγει ὅτι κατὰ τὸν θάνατον τοῦ Στρατηγοῦ Ἰωάννου ἀπεφασίσθη ἡ ἀπονομὴ συντάξεως εἰς τὴν ἀδελφήν του, ἀλλὰ μέχρι σήμερον τίποτε δὲν ἐγένετο καὶ παρακαλεῖ ὅπως ὑποδληθῇ τὸ σχετικὸν νομοσχέδιον.

Εἰσέρχεται εἶτα ἡ Βουλὴ εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Διάταξιν
τῆς Νομοθετικῆς ἐργασίας

Πρόεδρος. Συζήτησις ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 119 τοῦ Συντάγματος.

Ὁ κ. ***Ι. Καλογερᾶς*** λέγει ὅτι κατὰ τὸ ψήφισμα περὶ τοῦ τρόπου ψηφίσεως τοῦ Συντάγματος θὰ ἔπρεπε ἤδη νὰ διεξαχθῇ ἡ ψηφοφορία καὶ μὴ συνεχισθῇ ἐπ' ἄπειρον ἡ συζήτησις ἐπ' αὐτοῦ.

Ὁ κ. ***Σ. Ταλιαδοῦρος*** λέγει ὅτι τὸ ἄρθρον 119 δὲν πρέπει νὰ ψηφισθῇ ὡς ἄρθρον, ἀλλὰ ὡς ψήφισμα. Τὸ ἄρθρον τοῦτο λέγει εἶναι σοδαρώτατον διότι θὰ μορφώσῃ τὴν μέλλουσαν πολιτικὴν τοῦ Κράτους καὶ τὰς κοινωνικὰς καὶ ἐμπορικὰς σχέσεις. Ἐξιστορῶν τὰ τοῦ ζητήματος ἀπὸ τῆς προσαρτήσεως τῆς Θεσσαλίας, λέγει ὅτι τὸ 1882 ἐξεδηλώθη ἡ τάσις τῶν μεγαλοϊδιοκτητῶν πρὸς τὰ διάφορα τσιφλίκια καὶ ἤρχισεν ἔρις ἰδιοκτητῶν καὶ γεωργῶν καὶ ἡ ἔρις αὕτη ἐξακολουθεῖ. Τὸ Κράτος κατὰ τὸ 1890 ἔλαδεν μέτρα νομοθετικὰ καὶ ἡ ἐφαρμογὴ τῶν νόμων τούτων ἐγένετο καὶ εἰς τὰ κτήματα τῆς Ἀττικῆς καὶ ἡ δευτέρα ἐφαρμογὴ ἐγένετο διὰ τὸ ἀγρόκτημα Σοφάδες.

Κατόπιν ὑπεδλήθησαν τὰ νομοσχέδια τοῦ 1895, δι' ὧν ἐδόθησαν διάφοροι παραχωρήσεις, ἀλλὰ δὲν ἐψηφίσθησαν. Εἶτα ἐγένετο ὁ νόμος ΒΩΝΓ' τοῦ 1907, κατόπιν ὁ νόμος ΓΨΒ' περὶ διανομῆς τῶν Στεφανοδικείων κτημάτων καὶ τῆς ἱδρύσεως τοῦ Γεωργικοῦ Θεσσαλικοῦ Ταμείου καὶ ἐλήφθησαν μέτρα πρὸς ἀποκατάστασιν τῶν χωρικῶν. Τῷ 1910 οἱ χωρικοὶ ἐξανέστησαν καὶ ἐζήτουν ἀποκατάστασιν. Ἐχύθη αἷμα καὶ ἐπεδλήθη τὸ κῦρος τοῦ νόμου. Τῷ 1911 ἐπὶ Δημητρακοπούλου ἐγένετο νόμος, δι' οὗ αἱ διαφοραὶ ἐξώσεως ὑπῆχθησαν εἰς τὰ τακτικὰ Δικαστήρια καὶ κατηυνάσθησαν τὰ πνεύματα. Εἶτα ἦλθεν ὁ νόμος 138 δι' οὗ ἐπαγιώθη τὸ τότε καθεστώς. Μεθὸ ἐψηφίσθη ὁ νόμος 615 καὶ τῷ 1917 ἔγειναν τὰ τρία ἀγροτικὰ νομοσχέδια περὶ ἀποκαταστάσεως τῶν ἀκτημόνων καὶ τῷ 1920 ἔγεινε ριζοσπαστικότερος ἔτι νόμος, τὸν ὁποῖον ἐπηκολούθησε ὁ νόμος τοῦ 1922. Ἐπὶ τῆς ἐπαναστάσεως ἐγένετο κατὰ τὸν Φεβρουάριον τοῦ 1923 ὁ νόμος δι' οὗ ἐπιτρέπεται διὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῶν ἀκτημόνων ἡ κατάληψις τῶν κτημάτων καὶ πρὸ τῆς ἀποζημιώσεως. Ὁ νόμος οὗτος, λέγει, ἐθέσπισε τιμὰς μεγαλειτέρας τοῦ ἄλλου νόμου. Εἶτα ἐξεδόθησαν πολλὰ καὶ διάφορα διατάγματα, ἐξ ὧν ἀποδεικνύεται ὀρθὸν τὸ λεχθὲν ὅτι ἡ γῆ νομοθετεῖται καὶ δὲν καλλιεργεῖται. Κατὰ τὰς ἑκάστοτε ἐκλογὰς οἱ χωρικοὶ ἠναγκάσθησαν πάντοτε νὰ ψηφίζουν ἐκείνους τοὺς ὁποίους ἤθελε ὁ ἰδιοκτήτης ἢ καὶ ὁ ἐπιστάτης αὐτοῦ, εὑρίσκοντο δὲ ἀπὸ βιωτικῆς ἀπόψεως εἰς κατάστασιν οἰκτρὰν καὶ πρέπει νὰ ἐπαινεθῶσι οἱ σχόντες τὴν ἰδέαν τῆς γεωργικῆς ἀποκαταστάσεως, διότι κυδερνᾶν εἶνε προνοεῖν. Πρέπει δὲ νὰ ἐφαρμοσθῇ τὸ δόγμα τῆς σκοπιμότητος καὶ ἐπικαιρότητος. Ἡ ἱστορία λέγει ὅτι, ὅπου ἠρνήθησαν νὰ δώσουν τὴν γῆν πρὸς ἀποκατάστασιν, τὴν ἔλαδον οἱ χωρικοὶ μόνοι των. Ἡ ἀποκατάστασις τῶν ἀκτημόνων ἀπετέλεσε φρούριον κατὰ τοῦ κουμουνισμοῦ, εἶνε δὲ οἱ ἀγρόται ἀκεῖνοι οἱ ὁποῖοι μετέδαλον τὸ κομμουνιστικὸν κόμμα εἰς ἁπλοῦν κόμμα καπνεργατικόν. Συνεχίζων, λέγει ὅτι ἡ γῆ τῆς Ἑλλάδος εἶνε ἄγονος καὶ ἀναγινώσκει στατιστικὴν τοῦ ἀγροτικοῦ Ἰνστιτούτου τῆς Ρώμης, ἐξ οὗ ἐμφαίνεται ὅτι ἡ παραγωγὴ ἐν Ἑλλάδι εἶνε ἐλαχίστη ἐν σχέσει μὲ τὰ ἄλλα Κράτη τῆς Εὐρώπης καὶ Βαλκανικῆς. Τὸ ζήτημα τῆς ἀγροτικῆς ἀποκαταστάσεως εἶνε τὸ ἄλφα τῆς ἀγροτικῆς πολιτικῆς, πρέπει δὲ νὰ διδάσκωνται οἱ γεωργοὶ καὶ νὰ μορφώνωνται γεωργικῶς. Τὰ Βαλκανικὰ Κράτη συνησθάνθησαν τὴν σημασίαν τῆς παραγωγῆς, ἐν ᾧ ἐν Ἑλλάδι δυστυχῶς οὐδὲν μέτρον λαμδάνεται, διότι οὐδέποτε ἡ Ἑλλὰς ἔσχε σαφῆ ἀγροτικὴν πολιτικήν.

Παραπονοῦνται οἱ ἰδιοκτῆται ὅτι ἐζημιώθησαν, ἀλλὰ κατὰ τὸν πόλεμον ἐζημιώθησαν καὶ περισσότερον ἀκόμη πλεῖσται τάξεις ὅσοι π. χ. ἐδάνεισαν εἰς χρυσὸν κατὰ τὸ 1914 εἰσέπραξαν σημερινὰς δραχμάς, οἱ δὲ ἔχοντες ἀστικὰ κτήματα δὲν εἰσπράττουν ἀνάλογα μισθώματα λόγῳ τοῦ ἐνοικιοστασίου, οἱ ἔχοντες χρήματα ὑπέστησαν τὰ ἀναγκαστικὰ δάνεια, ὁμοίως οἱ ἔχοντες εἰς χρυσὸν καταθέσεις, ὁ δὲ πόλεμος ἔφερε τοὺς διανοουμένους εἰς τὰς κατωτάτας βαθμίδας, δὲν δυνάμεθα δὲ νὰ ζητήσωμεν εὐθύνας διὰ τὰς λόγῳ τοῦ πολέμου συμδάσας ζημίας. Πρέπει νὰ ὑποστῶσι ζημίας οἱ ἀγρόται διὰ νὰ ἱκανοποιηθοῦν οἱ ἰδιοκτῆται; Ἄλλως τε δὲν δυνάμεθα νὰ ἀνεχθῶμεν δύο μέτρα καὶ δύο σταθμὰ διὰ τὰς ἀποζημιώσεις τῶν ἀγροκτημόνων, οἱ ἴδιοι δὲ οἱ ἀγρόται θὰ ἐξαναστοῦν ὅταν πληροφορηθοῦν ὅτι ἄλλοι ἐπλήρωσαν ὀλιγώτερα, ἐνῷ αὐτοὶ ὑποχρεοῦνται νὰ πληρώσουν πλείονα. Ἐφόσον δὲ ἔχομεν δημιουργηθεῖσαν ἤδη κατάστασιν δὲν δυνάμεθα νὰ δημιουργήσωμεν νέαν. Φρονεῖ συνεπῶς ὅτι πρέπει νὰ ψηφισθῇ τὸ ἄρθρον 119. Περιγράφει εἶτα πῶς ἐπῆλθεν ἡ ἀναμόρφωσις τῶν χωρικῶν, ζώντων ὑπὸ καλλιτέρας συνθήκας καὶ οἰκοδομούντων οἰκίας. Ὑπέδαλα, λέγει, τροπολογίαν ἐπὶ τῆς προτάσεως τοῦ κ. Μιχαλακοπούλου ἐν

συνδυασμῷ μὲ τὴν πρότασιν τῆς ἐπιτροπῆς. Ἐγὼ δὲ εἶμαι ὁ εἰσηγητὴς τῆς ἰδέας τῆς προστασίας τῶν κτηνοτρόφων, διότι ἡ κτηνοτροφία σήμερον παρουσιάζεται ἐν μειώσει πρὸς μεγάλην ζημίαν τῶν τε κτηνοτρόφων καὶ τοῦ Κράτους, προτείνει δὲ ὅπως ἐκ τῆς φράσεως «μικρῶν κτηνοτρόφων» ἀφαιρεθῇ ἡ λέξις «μικρῶν», οὕτως ὥστε ἡ διάταξις νὰ περιλαμδάνῃ τοὺς μεγάλους κτηνοτρόφους. Ἄλλην τροπολογίαν ὑπέδαλον ὅπως μὴ γίνεται διάκρισις μεταξὺ γηγενῶν καὶ προσφύγων καὶ ὅπως εἰς τὰς διατάξεις τοῦ ψηφίσματος, ἔνθα γίνεται λόγος περὶ προσφύγων, τεθῇ καὶ ἡ λέξις «γηγενῶν». Ἄλλως τε οὐχὶ ὅλοι οἱ πρόσφυγες ἦσαν εἰς τὴν πατρίδα των ἰδιοκτῆται, συνεπῶς ὅπως θὰ γίνωσιν αὐτοὶ ἰδιοκτῆται πρέπει νὰ γίνωσιν καὶ οἱ ἄστεγοι γηγενεῖς, ἡ μεγάλη δηλαδὴ μάζα τῶν μισθωτῶν δι' οὓς συντρέχουσιν οἱ αὐτοὶ λόγοι. Προτείνει δὲ νὰ ἀπαλλοτριωθῶσι πρῶτον τὰ γήπεδα τοῦ Δημοσίου, τῶν δήμων, τῶν μονῶν κλπ. καὶ εἶτα τῶν ἰδιωτῶν. Καταλήγων λέγει ὅτι τὸ ἄρθρον τοῦτο εἶναι σπουδαιότατον καὶ πρέπει νὰ τὸ ψηφίσῃ ἡ Βουλὴ μετὰ μεγάλης προσοχῆς, δεικνύουσα ὅτι προηγεῖται τῶν κοινωνικῶν μεταρρυθμίσεων.

Ὁ κ. ***Κ. Ἀγγελόπουλος*** (Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης) παρακαλεῖ ὅπως, διακοπτομένης τῆς συζητήσεως ἐπὶ τοῦ Συντάγματος, ψηφισθῇ τὸ νομοσχέδιον «περὶ αὐτεπαγγέλτου ὑποδολῆς εἰς τὴν ἐκ νέου συζήτησιν τῶν ὑποθέσεων, ἐφ' ὧν ἐξεδόθησαν καταδικαστικαὶ ἀποφάσεις τῶν ἐπταμελῶν στρατοδικείων».

Ἡ πρότασις τοῦ κ. Ὑπουργοῦ γίνεται δεκτὴ καὶ ψηφίζεται δι' ἀναστάσεως εἰς β' κατ' ἄρθρον συζήτησιν τὸ νομοσχέδιον «περὶ αὐτεπαγγέλτου ὑποδολῆς εἰς τὴν ἐκ νέου συζήτησιν τῶν ὑποθέσεων ἐφ' ὧν ἐξεδόθησαν καταδικαστικαὶ ἀποφάσεις τῶν ἐπταμελῶν Στρατοδικείων κλπ.», ὡς ἐτροποποιήθη, ἀναδαλομένης τῆς ἐπιψηφίσεως τοῦ συνόλου.

Συνεχιζομένης εἶτα τῆς ἐπὶ τοῦ Συντάγματος συζητήσεως ὁ κ. ***Α. Μυλωνᾶς*** λέγει ὅτι ἡ διατύπωσις τοῦ ἄρθρου ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς ἀντιπροσωπεύει τὴν συνισταμένην τῶν διαφόρων ἀπόψεων.

Ὁ κ. ***Ν. Βελέντζας*** λέγει ὅτι εἰς τὴν ἐπιτροπὴν ἐδήλωσεν ὅτι εἶχεν ἐπιφυλάξεις.

Α. Μυλωνᾶς. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει αἴρεται ἡ ἔννοια τοῦ συμδιδασμοῦ καὶ ἐμφανίζεται ἡ ἐπιτροπὴ ἀντιτιθεμένη εἰς ἑαυτήν, συνεπῶς δὲν ἔπρεπε νὰ τονισθῇ ὅλως ἰδιαιτέρως τὸ ζήτημα τῶν κτηνοτρόφων.

Ὁ κ. ***Ν. Βελέντζας*** δίδει σχετικὰς ἐπεξηγήσεις περὶ τῶν διεξαχθεισῶν ἐν τῇ ἐπιτροπῇ συζητήσεων.

Ὁ κ. ***Α. Μυλωνᾶς*** συνεχίζων, λέγει ὅτι τὸ ἄρθρον 119 φέρει δύο ἀποκλίσεις εἰς τὸ ἄρθρον 19. Ἡ πρώτη εἶναι ἡ μὴ καταδολὴ ἀποζημιώσεως πρὸ τῆς καταλήψεως καὶ ἡ δευτέρα τὸ ζήτημα τῆς τιμῆς. Ἡ ἐπιτροπὴ ἐδέχθη καὶ τὰς δύο ἀποκλίσεις διότι ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει, δὲν θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ ἐξακολουθήσῃ ἡ ἀγροτικὴ πολιτική. Ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τῆς τιμῆς διεφώνησαν μερικοί, εἰς οὓς ἀντετάχθη ὅτι ἐπειδὴ ἡ τιμὴ εἶνε οἰκονομικὸν ζήτημα δὲν δύναται νὰ καθορισθῇ συνταγματικῶς ἀλλὰ διὰ νομοθετικῆς ρυθμίσεως. Ἄλλωστε καὶ ὁ κ. Μιχαλακόπουλος παρῃτήθη τῆς διατυπώσεως περὶ ἐλαχίστων ὁρίων ἀποζημιώσεως. Συνεχίζων, λέγει ὅτι τὸ ζήτημα τῆς τιμῆς χρήζει μεγάλης προσοχῆς. Ἐξετάζων εἶτα τὸ ζήτημα τῆς ἀστικῆς ἀπαλλοτριώσεως ἐλέχθη, λέγει, ὅτι πρόκειται περὶ καινοτομίας, ἐνῷ εὑρισκόμεθα πρὸ μιᾶς νομοθεσίας συντακτικῆς καὶ νομοθετικῆς, ἣν πρόκειται νὰ συνεχίσωμεν καὶ μάλιστα μὲ περιορισμούς. Καὶ ἐνῷ ἡ ἐπαναστατικὴ ἀπόφασις ὥριζε κατώτατον ὅριον ἀπαλλοτριώσεως 1000 μέτρα τὸ ἄρθρον 119 αὐξάνει τὸ ὅριον τοῦτο εἰς 2000 μέτρα. Ὡς πρὸς τὴν ἐπέκτασιν τῶν ἤδη συνοικισμῶν ἐνομίσθη ὅτι δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ καθορισθῇ ὅριον ἀλλὰ ὅτι τὸ τοιοῦτον θὰ ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὰς ἀνάγκας τοῦ συνοικισμοῦ. Ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τῶν ἀπαλλοτριώσεων ὑπὲρ τῶν μικρῶν κτηνοτρόφων λέγει ὅτι τὴν διάταξιν ταύτην ἐδέχθησαν ὅλα τὰ κόμματα.

Ὁ κ. ***Ν. Βελέντζας*** λέγει ὅτι αἱ ὑποδληθεῖσαι τροπολογίαι δὲν συνεζητήθησαν ὑπὸ τῆς ὁλομελείας τοῦ κόμματος καὶ συνεπῶς ἕκαστος βουλευτὴς δικαιοῦται νὰ ἔχῃ ἰδίαν γνώμην.

Ὁ κ. ***Κ. Καλκάνης*** λέγει ὅτι προκειμένου περὶ συνταγματικῶν διατάξεων ἕκαστος βουλευτὴς δύναται νὰ ἔχῃ οἱανδήποτε γνώμην θέλει.

Ν. Βελέντζας. Εἰς τὰ συνταγματικὰ ζητήματα οἱ βουλευταὶ ἔχουσιν ἰδίας γνώμας, ὡς ἦτο τὸ ζήτημα τῆς συστάσεως τῆς Γερουσίας, καθ' ὃ οἱ βουλευταὶ τοῦ κόμματος τῶν Ἐλευθεροφρόνων εἶχον διαφόρους γνώμας.

Ὁ κ. ***Α. Μυλωνᾶς*** συνεχίζων λέγει ὅτι οἱ μικροὶ κτηνοτρόφοι, καὶ ὡς τοιοῦτοι δύνανται νὰ θεωρηθῶσι οἱ ἔχοντες περὶ τὰ 100 πρόδατα, εἶναι ἄξιοι πάσης προστασίας, διότι εἶναι πλάνητες καὶ περιοδεύουν εἰς τὰ βουνά, ἂν δὲ ἀποκτήσουν μίαν χειμερινὴν στέγην θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ παράγουν καὶ καλύτερα προϊόντα καὶ νὰ ἐκπολιτισθοῦν, δὲν πρόκειται δὲ νὰ θίξωμεν τὴν γεωργικὴν ἀποκατάστασιν. Ὡς πρὸς τὴν τιμὴν διὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῶν μικροκτηνοτρόφων φρονεῖ ὅτι δύναται νὰ ληφθῇ ἐν ὅριον, ἀλλὰ πρέπει νὰ ἐξαιρεθοῦν τὰ κολλεγιακά. Καταλήγων λέγει ὅτι ἐλήφθη ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς πρόνοια διὰ τοὺς ἐφέδρους τῆς Κρήτης, δι' οὓς ὑπάρχει εἰδικὸς νόμος, καὶ διὰ τὰ βάρη τῆς Κερκύρας καὶ Ζακύνθου.

Ὁ κ. ***Θ. Τουρκοβασίλης*** λέγει ὅτι ἡ μεταδατικὴ διάταξις ἡ περιεχομένη ἐν τῷ ἄρθρῳ 119 θὰ ἦτο δυνατὸν ν' ἀποκληθῇ «ταλαίπωρος» διότι ἐπὶ δύο ἤδη μῆνας ἀπασχολεῖ τὴν Βουλήν. Ἐάν τις συγκρίνῃ τὸ ἄρθρον 119 πρὸς τὸ ψηφισθὲν ἤδη 19 ἄρθρον τοῦ Συντάγματος θὰ εὕρῃ ὅτι ἀμφότερα καίτοι ἔχουν ἐσωτερικὴν συνάφειαν εὑρίσκονται ἐν τούτοις εἰς πλήρη ἀντίθεσιν. Τί ζητεῖται διὰ τοῦ ἄρθρου 119; Ἐὰν λάδῃ τις ὑπ' ὄψει τὰς γενομένας ἀδικίας ἐπὶ τῇ δάσει τῆς Ἐπαναστατικῆς ἀποφάσεως, τῆς ὁποίας σκοπὸς ἦτο ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ ἀγροτικοῦ νόμου, θὰ καταληφθῇ ἀπὸ ῥῖγος. Τοιαῦται εἶναι αἱ γενόμεναι ἀδικίαι. Οὐδεὶς βεδαίως ἀντέλεξεν, οὐδὲ δύναται νὰ ἀντείπῃ εἰς τὴν ἀνάγκην τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ ἀγροτικοῦ νόμου. Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ Τρικούπη ἀκόμη χρονολογεῖται ἡ προσπάθεια πρὸς ἀποκατάστασιν τῶν ἀκτημόνων καλλιεργητῶν. Ἀλλὰ σήμερον οἱ ἰδιοκτῆται ὡς ἀποζημίωσιν λαμδάνουν κτηματόγραφα, ἐπὶ τῇ δάσει μάλιστα ἐκπεσμένου νομίσματος καὶ ζητοῦμεν σήμερον ὄχι μόνον νὰ δικαιολογήσωμεν τὰ μέχρι τοῦδε γενόμενα ἀλλὰ νὰ ἐπιτρέψωμεν ὅπως ταῦτα συνεχισθοῦν καὶ μάλιστα νὰ ἐπιτείνωμεν αὐτὰ καὶ νὰ τὰ ἐπεκτείνωμεν καὶ εἰς τὴν ἀστικὴν ἀκόμη ἰδιοκτησίαν. Γεννᾶται ὅθεν στυγνὸν τὸ ἐρώτημα, τί θὰ ἀπογίνῃ ὁ ἰδιοκτήτης ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος θὰ στερηθῇ τῆς περιουσίας του ἄνευ οὐδεμιᾶς ἀποζημιώσεως; Δὲν θὰ ὑπάρξῃ κίνδυνος νὰ μεταδληθοῦν οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ εἰς μπολσεθίκους; Τοῦτο ἔπρεπε νὰ ἔχῃ ὑπ' ὄψει ὁ κ. Ὑπουργός, ὁ ὁποῖος ὁμιλῶν προχθὲς εἶπεν ὅτι δὲν θὰ εἶχε ἡ Κυδέρνησις τὴν δύναμιν νὰ ἐπιδληθῇ εἰς τοὺς πρόσφυγας καὶ νὰ ἐπιδάλῃ τὴν θέλησίν της. Τὴν ἀντίληψιν, λέγει, ταύτην δὲν δύναμαι νὰ συμμερισθῶ διότι τὸ Κράτος ἔχει πάντοτε τὴν δύναμιν νὰ ἐπιδληθῇ.

Ὁ κ. ***Μ. Κῖρκος*** (Ὑπουργὸς τῆς Προνοίας) λέγει ὅτι οὐδέποτε ὑπεστήριξε τοιοῦτόν τι, μάλιστα ἀπαλλοτριώσεις γενομένας παρανόμως ἤρεν, ἑπομένως δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ εἴπῃ ὅτι τὸ Κράτος δὲν δύναται νὰ ἐπιδληθῇ. Ἀλλὰ ἀπὸ τοῦ σημείου τούτου μέχρι τοῦ νὰ ἀποδιώκωμεν ἄνευ λόγου τοὺς πρόσφυγας ὑπάρχει ἀπόστασις, τοιαύτην δὲ πολιτικὴν ἐγὼ δὲν δύναμαι νὰ ἐφαρμόσω.

Ὁ κ. ***Θ. Τουρκοβασίλης*** συνεχίζων ἐξετάζει τὰς μέχρι τοῦδε δοθείσας ἀποζημιώσεις εἰς τὰ ἀπαλλοτριωθέντα κτήματα καὶ εὑρίσκει ὅτι κατὰ μέσον ὅρον αὕτη ἀνέρχεται εἰς 48 δραχμὰς κατὰ στρέμμα. Καὶ ἐρωτᾷ, ἠμπορεῖ νὰ λέγεται

τοῦτο ἀποζημίωσις καὶ ἠμπορεῖ νὰ ἀξιῶμεν νὰ συνεχισθῇ ἡ κατάστασις αὕτη καὶ εἰς τὸ μέλλον. Σήμερον ὁπωσδήποτε οἱ πρόσφυγες ἔχουν μίαν ἐγκατάστασιν. Εἶναι δυνατὸν νὰ ἐπιτρέψωμεν τὴν συνέχισιν τῆς καταστάσεως ταύτης; Διατί ὁ κ. Ὑπουργὸς διαῤῥέπει μπολσεβικικὸν κίνδυνον εἰς τοὺς πρόσφυγας καὶ δὲν τὸν διαῤῥέπει εἰς τοὺς ἰδιοκτήτας, οὕτω ἀπογυμνουμένους;

Ὁ κ. **Ε. Ζούκας** ἐρωτᾷ, τὰ κτήματα ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐστήριξε τοὺς ὑπολογισμούς του ὁ κ. συνάδελφος εἶναι Θεσσαλικά;

Ὁ κ. **Θ. Τουρκοβασίλης** ἀπαντᾷ ὅτι τὰ κτήματα εἶναι τῆς Ἠπείρου καὶ Θεσσαλίας.

Ὁ κ. **Ε. Ζούκας** λέγει ὅτι συμφώνως μὲ ἀποφάσεις δικαστικάς, τὰς ὁποίας ἔχει εἰς χεῖράς του, ἡ ἀποζημίωσις εἰς τὰ κτήματα ταῦτα ἀνῆλθεν εἰς 200 δραχμὰς κατὰ στρέμμα.

Ὁ κ. **Θ. Τουρκοβασίλης** συνεχίζων λέγει ὅτι οἱ ἰδιοκτῆται σήμερον δὲν ζητοῦν παρὰ μόνον μίαν δικαίαν ἀποζημίωσιν. Ζητοῦν προπολεμικὴν ἀξίαν καὶ προπολεμικὸν νόμισμα. Ἐξετάζων ἀκολούθως τὸν τρόπον καθ' ὃν κηρύσσονται ἀπαλλοτριωτέα τὰ κτήματα ἐπὶ τῇ βάσει τῆς Ἐπαναστατικῆς ἀποφάσεως τοῦ 1922, τονίζει ὅτι πρὸς ἀπαλλοτρίωσιν ἑνὸς κτήματος δὲν χρειάζεται παρὰ μόνον μία Ὑπουργικὴ ἀπόφασις. Τοιαύτη διάταξις δὲν δύναται νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸ Σύνταγμα. Δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἐπιτραπῇ εἰς τὴν κυβαιρεσίαν ἑνὸς καὶ μόνον Ὑπουργοῦ νὰ κηρύσσῃ ἀπαλλοτριωτέας ὁλοκλήρους ἐκτάσεις.

Ὁ κ. **Μ. Κίρκος** (Ὑπουργὸς Προνοίας) λέγει ὅτι δὲν ὡμίλησεν ὁ ἴδιος παρὰ μόνον περὶ τῆς ἀστικῆς ἐγκαταστάσεως τῶν προσφύγων.

Ὁ κ. **Θ. Τουρκοβασίλης** λέγει ὅτι καὶ εἰς τὴν ἀστικὴν ἐγκατάστασιν τῶν προσφύγων ἐγένοντο μεγάλαι καταχρήσεις. Τοιαῦται δὲν εἶναι αἱ ὑπέρογκοι ἀποζημιώσεις αἱ δοθεῖσαι λόγῳ ἐπιτάξεως.

Ὁ κ. **Μ. Κίρκος** (Ὑπουργὸς τῆς Προνοίας) λέγει ὅτι ταῦτα εἶναι ἄσχετα πρὸς ὅσα κατὰ τὴν ἀγόρευσίν του εἶπεν.

Ὁ κ. **Θ. Τουρκοβασίλης** συνεχίζων εὑρίσκει ἐντελῶς ἀδικαιολόγητον τὴν πρόνοιαν περὶ ἀποκαταστάσεως τῶν κτηνοτρόφων, οἱ ὁποῖοι μάλιστα εἶναι πιθανὸν νὰ μὴ ζητοῦν τοιαύτην. Οἱ κτηνοτρόφοι ἔχουν βεβαίως ἀνάγκην προστασίας ἀφοῦ ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ ἀγροτικοῦ νόμου κατέστρεψε καὶ αὐτούς, ἐκτὸς τῆς γεωργίας, ἡ ὁποία ἀναμφισβητήτως ἐμειώθη. Ὡς πρὸς τὴν ἀστικὴν ἐγκατάστασιν τῶν προσφύγων λέγει ὅτι εὕρεθα ὑποχρεωμένοι νὰ καταβάλωμεν πᾶσαν προσπάθειαν ὅπως ἀφομοιωθῶσιν οἱ πρόσφυγες μὲ τοὺς γηγενεῖς. Εἶναι ἀνάγκη ἅπασα τὰ δύο ταῦτα στοιχεῖα συνεργάζωνται χάριν τοῦ κοινωνικοῦ συνόλου. Ἡ δὲ Βουλὴ ἔπραξε τὰ πάντα καὶ ἐξεδήλωσε τὴν ἐπιθυμίαν της ὅπως παράσχῃ εἰς τοὺς πρόσφυγας πᾶσαν βοήθειαν δι' ἔργων πραγματικῶν. Πάντες, καὶ οἱ ἀντιβενιζελικοὶ πολιτευόμενοι, ἐπέδειξαν πᾶσαν τὴν συμπάθειάν των πρὸς τοὺς πρόσφυγας, οἱ ὁποῖοι μόλον τοῦτο κατετάχθησαν εἰς μίαν καὶ μόνην παράταξιν. Δὲν λέγω τοῦτο διὰ νὰ ἐκφράσω παράπονον, ἀλλὰ τὸ λέγω εἰς ἀπάντησιν τῶν ὑπὸ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ λεχθέντων. Συνεχίζων τονίζει ὅτι δὲν εἶναι δυνατὸν μία Βουλὴ συντηρητικὴ νὰ δεχθῇ τὴν γενομένην διατύπωσιν τοῦ ἄρθρου 119. Ἀλλὰ θὰ ἠρωτήθη τις, θὰ σταματήσῃ ἡ ἀγροτικὴ ἐγκατάστασις; Ἐὰν ἡ Βουλὴ ἤθελεν ἀποδεχθῇ τὸ ἄρθρον 119 θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ γίνῃ δεκτὴ ἡ ὑποβληθεῖσα τροπολογία, καθ' ἣν «ἡ ἀποζημίωσις ὁρίζεται κατὰ παρέκκλισιν τοῦ ἄρθρου 19 ἴση πρὸς τὰ 2/3 τῆς πλήρους ἀποζημιώσεως, καταβάλλεται δὲ δι' ἐντόκων μακροπροθέσμων ἐγγυημένων ὁμολογιῶν τοῦ Κράτους». Ὑπὲρ τῆς τροπολογίας, λέγει, ταύτης τάσσομαι ἀνεπιφυλάκτως. Συνεχίζων λέγει ὅτι ἂν ὁ κ. ἀρχηγὸς τῶν προοδευτικῶν φιλελευθέρων, ὁ πάντοτε ἀπουσιάζων, ἔχει κηρυχθῇ ὑπὲρ τοῦ ἄρθρου 119 τοῦτο κάμνει ἐκ κομματικῶν ὑπολογισμῶν διότι τὸ πλεῖστον τοῦ κόμματός του ἀποτελεῖται ἐκ τῶν ἀγαπητῶν προσφύγων συναδέλφων.

Ὁ κ. **Χ. Ἀλαμανῆς** παρατηρεῖ ὅτι δὲν εἶναι ἀληθὲς τοῦτο.

Μ. Ἀργυρόπουλος. Ἐὰν τὰ συμφέροντα περὶ ὧν λαλεῖτε, εἶναι ἠθικὰ καὶ ἐθνικὰ δὲν δικαιολογεῖται ἡ παντοχόθεν ὑποστήριξις των;

Ὁ κ. **Θ. Τουρκοβασίλης** λέγει ὅτι αἱ τοιαῦται ἀντιλήψεις συνετέλεσαν εἰς τὸ νὰ φυγαδευθῇ τὸ κεφάλαιον ἐκ τῆς Ἑλλάδος, ἡ ἐπὶ τὴν ὁποίαν πίστις ἐκλονίσθη καὶ ἐφυγαδεύθησαν 400 ἑκατομμύρια Ἀγγλικῶν λιρῶν ἀνηκουσῶν εἰς Ἕλληνας ὑπηκόους καὶ εὑρίσκονται κατατεθειμένα εἰς Ἀγγλικὰς Τραπέζας. Τὸ κεφάλαιον τοῦτο ἐφυγαδεύθη ἐξ αἰτίας πῶν βαρειῶν φορολογιῶν, τῶν ἀπαλλοτριώσεων, τῶν ἐπιτάξεων καὶ τῆς παντὸς εἴδους κοινωνιολογίας. Ἑκατομμύρια ἐπίσης εἰς δολλάρια Ἑλλήνων ὑπηκόων εὑρίσκονται εἰς Ἀμερικανικὰς Τραπέζας. Ὅλον τοῦτο τὸ κεφάλαιον ἐφυγαδεύθη ἀπὸ τὴν κακὴν διαχείρισιν τῶν οἰκονομικῶν πραγμάτων. Οὐδεὶς λησμονεῖ τὸ ἅρπαγμα τῶν εἰς χρυσὸν καταθέσεων, τὸ ὁποῖον ἐγένετο ἐκ μέρους τοῦ Κράτους ἐν ἔτει 1923 καὶ τὸ ὁποῖον ἐνέπνευσε πανικὸν εἰς τὸ κεφάλαιον, τοῦ ὁποίου τόσην ἔχει ἀνάγκην ὁ τόπος. Ἀλλ' ὅλα ταῦτα εἶναι ἀποτέλεσμα μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς αἰτίας, τῆς καταργήσεως τοῦ Συντάγματος, διότι εὑρέθησαν ἀτυχῶς πολιτικοὶ ἄνδρες, οἵτινες ὑπεράνω τοῦ Συντάγματος καὶ τῶν Νόμων ἔταξαν τὴν περίφημον θεωρίαν τῆς πολιτικῆς σκοπιμότητος, ἧς ἔκτοτε ἐφαρμοσθείσης, δρέπομεν ἤδη ἀγρίως τὰς συνεπείας.

Ὁ κ. **Α. Κόρακας** ὑποστηρίζει τροπολογίαν του. Ἐπιφέρει δὲ παρατηρήσεις ἐπὶ τῆς γνώμης τῆς ἐπιτροπῆς, φρονῶν ὅτι καὶ ἡ ἀστικὴ ἀποκατάστασις τῶν προσφύγων πρέπει νὰ τεθῇ ὑπὸ τοὺς αὐτοὺς εὐνοϊκοὺς ὅρους, ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἀποζημίωσιν ὑφ' οὓς καὶ ἡ ἀποκατάστασις τῶν ἀκτημόνων καλλιεργητῶν. Ἐξ ἄλλου ὑποστηρίζει ὅτι πρέπει νὰ ἐξαιρεθοῦν ῥητῶς τῆς ἀπαλλοτριώσεως τὰ κοινοτικὰ καὶ ἀνταλλάξιμα λειβάδια.

Ὁ κ. **Σ. Χασιώτης** λέγει ὅτι εἴς τινας τῶν ὁμιλούντων ἐφάνη παράδοξον διατί γίνεται παρέκκλισις ἀπὸ τὸ ἄρθρον 19 καὶ εἶπον ὅτι, ἐπειδὴ εἶναι ἀντίθετον πρὸς τὸ ἄρθρον τοῦτο, δὲν πρέπει νὰ γίνῃ δεκτὸν τὸ ἄρθρον 119. Ἀλλὰ κύτη ἀκριβῶς ἡ ἀντίθεσις δημιουργεῖ τὴν ἀνάγκην τῆς ἐπιψηφίσεώς του. Ἡ παρέκκλισις ἀπὸ τοῦ ἄρθρου 19 τοῦ Συντάγματος ἀρχῆθεν ἐγένετο προκειμένου περὶ τοῦ ἀγροτικοῦ νόμου, διότι πάντες οἱ νόμοι ἐπέτρεψαν τὴν κατάληψιν ἄνευ προηγουμένης ἀποζημιώσεως. Καὶ τὸ Σύνταγμα τὸ παλαιὸν ὡμίλει περὶ ἀποζημιώσεως. Ἡ ἀποζημίωσις δέ, δὲν σημαίνει ἄλλο τι παρὰ πλήρη ἀποζημίωσιν πράγμα τὸ ὁποῖον δὲν ἐγένετο. Δὲν θεσπίζομεν λοιπὸν καὶ τώρα νέας διατάξεις ἀλλὰ ἐπικυροῦμεν ὅ,τι μέχρι τοῦδε ἐγένετο. Τὸ ζήτημα εἶναι ἂν ὑπάρχῃ ἀνάγκη τῆς παρεκκλίσεως, ταύτης διότι ὑπεστηρίχθη ὅτι ὅλοι ἀποκατεστάθησαν καὶ ὅτι συνεπῶς δὲν ὑπάρχει πλέον ἀνάγκη ἐπιψηφίσεως τῆς διατάξεως. Δὲν ἔγινεν ὅμως, κύριοι, οὐδεμία ἀποκατάστασις. Ἦγινε μόνον κατάληψις. Ἡ ἀποκατάστασις μόλις τώρα ἀρχίζει. Ὡς πρὸς τοὺς πρόσφυγας δὲ δὲν ἔγινε παρὰ μόνον μία ἐπίταξις. Διὰ τοῦτο δικαίως ζητεῖται ἡ παράτασις τῶν πέντε ἐτῶν, ἡ ὁποία εὐκταίον θὰ ἦτο βεβαίως νὰ εἶναι βραχυτέρα ἀλλὰ τοῦτο εἶναι ἀδύνατον διότι ἐλλείπουν τὰ μέσα. Ὡς πρὸς τὴν ἐκτίμησιν τῶν κτημάτων, λέγει, ὅτι ἡ ἀξία αὐτῶν ποικίλλει μεταξὺ 20—80 δραχμῶν προπολεμικῶν ἐπομένως μέσον ὅρον τιμῆς ἔχομεν 50 χρυσᾶς δραχμὰς κατὰ στρέμμα. Ἐπομένως διὰ 11 ἑκατομμύρια στρέμματα ἀπαλλοτριωθέντα θὰ ἔχωμεν νὰ πληρώσωμεν 7 1/2 δισεκατομμύρια δραχμάς. Συνεχίζων ὑπολογίζει, ὅτι ὁ ἀγρότης ἔχει μέχρι τοῦδε ἐπιβαρυνθῇ τόσον ὥστε δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἐπιβαρυνθῇ οὗτος ἐπὶ πλέον. Ὅταν, λέγει, ἡμεῖς ζητοῦμεν τὴν ἀποκατάστασιν τῶν ἀγροτῶν δὲν ζητοῦμεν νὰ ἀδικηθοῦν οἱ ἰδιοκτῆται. Ἡ ἀποκατάστασις ἦτο ἐπιβεβλημένη καὶ λόγῳ ἐθνικῆς ἀνάγκης. Τὴν ἀπαλλοτρίωσιν ἔκαμε τὸ Κράτος, τὸ ὁποῖον καρποῦται ὅλων τῶν ἐξ αὐτῆς πλεονεκτημάτων. Συνεπῶς οὐχὶ οἱ γεωργοὶ ἀλλὰ τὸ Κράτος θὰ ἔχει λογαριασμὸν μὲ τοὺς γαιοκτήμονας καὶ τὸ Κράτος ὀφείλει νὰ πληρώσῃ τὴν τιμήν, καὶ μάλιστα ὁλόκληρον. Ἐφ' ὅσον ὅμως τὸ Κράτος εὑρίσκεται εἰς ἀδυναμίαν ὀφείλει νὰ ὁμολογήσῃ τοὐλάχιστον ὅτι τὰ χρεωστεῖ καὶ νὰ δώσῃ τὴν ὑπόσχεσιν καὶ τὴν ἐλπίδα εἰς τοὺς ἰδιοκτήτας ὅτι, ὅταν τὰ οἰκονομικὰ τοῦ Κράτους βελτιωθοῦν, θὰ πληρωθοῦν. Διότι δὲν εἶναι δυνατὸν εἰς βάρος 1000 ἀνθρώπων νὰ πέσῃ ὁλόκληρον τὸ βάρος, ἀλλ' ὀρθὸν εἶναι νὰ πέσῃ εἰς βάρος 6—7 ἑκατομμυρίων Ἑλλήνων, ἀναλόγως τῆς οἰκονομικῆς δυνάμεως ἑκάστου. Ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τῶν ποιμένων, λέγει ὅτι τὰ περισσότερα λειβάδια ἐδόθησαν εἰς τοὺς γεωργούς, ἕνεκα δὲ τούτου ἐμειώθη ἡ ἔκτασις τῶν λειβαδίων, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον δυσχεραίνει τὴν συντήρησιν τῶν νομάδων. Καὶ τὸ εἰσόδημα τοῦτο εἶναι ἐθνικὸν εἰσόδημα, τὸ ὁποῖον ὑπολογίζεται εἰς 300 δραχμὰς κατὰ κεφαλὴν ἐπὶ 3 ἑκατομμυρ. ἐν ὅλῳ ζώων. Συνεπῶς ἐχομεν ὑποχρέωσιν νὰ μεριμνήσωμεν ἵνα μὴ καταστραφῇ καὶ ὁ ἐθνικὸς οὗτος πλοῦτος. Δὲν ἠμποροῦμεν ν' ἀδιαφορήσωμεν καὶ διὰ τοὺς ἀνθρώπους αὐτοὺς συμπεπουμένους ἐν ὅλῳ εἰς 100 χιλιάδας ψυχάς. Δὲν δυνάμεθα νὰ πετάξωμεν καὶ τοὺς ἀνθρώπους αὐτούς. Ἀλλὰ καὶ τῆς ἀποκαταστάσεως τῶν ποιμένων τὸ βάρος πρέπει ἄρα γε νὰ τὸ ὑποστοῦν πάλιν οἱ γαιοκτήμονες; Δὲν εὑρίσκει τοῦτο ὀρθόν. Προκειμένου περὶ τῶν λαχανοκήπων φρονεῖ ὅτι ἐν οὐδεμιᾷ περιπτώσει οὗτοι πρέπει νὰ περιληφθοῦν εἰς τὴν ἀπαλλοτρίωσιν οἰκοπέδων.

Ὥρα 9 15' διακόπτεται ἡ συνεδρίασις διὰ τὴν 10 1)2 μ.μ.

Μετὰ τὴν διακοπήν

Ὥρᾳ 11 καὶ 15' ἐπαναλαμβάνεται ἡ διακοπεῖσα συνεδρίασις.

Ὁ κ. **Φ. Μοσχούλας** παρακαλεῖ ὅπως ψηφισθῇ ἡ ἐν τῇ Ἡμερησίᾳ Διατάξει ἀναγεγραμμένη πρότασις νόμου περὶ Δημοτικοῦ Νοσοκομείου, ἐὰν δὲν ὑπάρχῃ ἀντίρρησις.

Ὁ κ. **Δ. Τσιόκος** ζητεῖ τὴν πρόταξιν τοῦ νομοσχεδίου «περὶ μειώσεως τοῦ φόρου τῶν ἀρῶντος τοὺς ἐλευθέρους ἁλιεῖς, οἱ ὁποῖοι ἀπὸ τὴν ἐπιψήφισιν τοῦ νομοσχεδίου θὰ ἀνακουρισθοῦν ἀπὸ τὸν ἐπιχῳθῇ φόρον τῆς πεντάτης».

Γίνεται δι' ἀναστάσεως δεκτὸν εἰς πρώτην κατ' ἀρχὴν καὶ κατ' ἄρθρον συζήτησιν τὸ νομοσχέδιον «περὶ τροποποιήσεως διατάξεων τινων τοῦ νόμου 3372 περὶ κυρώσεως τῆς μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Τουρκίας συμφωνίας κλπ.».

Γίνεται δι' ἀναστάσεως δεκτὸν τὸ σύνολον τοῦ νομοσχεδίου «περὶ ἐγγραφῆς καὶ ἐξετάσεων φοιτητῶν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κλπ., ἔχον οὕτω:

Ἄρθρον 1.

1. Οἱ κεκτημένοι ἀπολυτήριον γυμνασίου καὶ οἱ φοιτηταί, οἱ ὁπωσδήποτε κληθέντες ὡς κληρωτοὶ ἢ ἐφεδροι, εἴτε ὡς ἐθελονταὶ ἐν τῷ στρατῷ ἢ ἐν τῇ χωροφυλακῇ ὡς καὶ οἱ μόνιμοι ἀξιωματικοὶ οἱ ὑπηρετήσαντες κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν μετὰ τὸ 1915 ἐπιστρατεύσεων δύνανται νὰ ἐγγραφῶσι καὶ ἀνανεώσωσι τὴν ἐγγραφὴν αὐτῶν ἀναδρομικῶς μέχρι τέλους τοῦ Πανεπιστημιακοῦ ἔτους 1926—1927, ἀπολαμβάνοντες τῶν εὐεργετημάτων τοῦ ἀπὸ 30 Σεπτεμβρίου 1925 διατάγματος «περὶ τοῦ τρόπου ἐγγραφῆς καὶ ἐξετάσεως στρατευθέντων κλπ. φοιτητῶν τοῦ Ἀθήνησι Πανεπιστημίου», πλὴν τῶν διὰ τοῦ παρόντος καταργουμένων ἢ τροποποιουμένων. Τῶν αὐτῶν εὐεργετημάτων ἀπολαμβάνουσι καὶ οἱ ἐκ τούτων ἐν τῷ μεταξὺ ἀπολυθέντες λόγῳ ἐπελθούσης ἐν τῷ στρατῷ παθήσεώς των ἢ λόγῳ ἀποτάξεώς των.

2. Εἰς τὴν παράγρ. 2 τοῦ ἄρθρου 3 τοῦ διατάγματος τῆς 30 Σεπτεμβρίου 1925 «περὶ τοῦ τρόπου ἐγγραφῆς καὶ ἐξετάσεως στρατευθέντων κλπ. φοιτητῶν τοῦ Ἀθήνησι Πανεπιστημίου» μετὰ τοὺς ἀριθμοὺς «1925—26» καὶ πρὸ τῆς φράσεως «τὸ τέταρτον ἔτος» προστίθεται ἡ φράσις «τὸ δεύτερον, τὸ τρίτον καὶ».

3. Οἱ τῆς κλάσεως τοῦ ἔτους 1924 διακόψαντες τὰς γυμνασιακάς των σπουδὰς λόγῳ στρατεύσεως ἢ καὶ ἐπακολουθήσάσης ἀσθενείας μετὰ τὴν ἀποστράτευσίν των, ἐὰν ἤθελον τύχει ἀπολυτηρίου ἐντὸς τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ ἔτους 1926—1927, δύνανται νὰ ἐγγραφῶσιν ἀναδρομικῶς εἰς τὸ Πανεπιστήμιον μέχρι τῆς 30 Σεπτεμβρίου ἐ. ἔ. ἀπολαμβάνοντες πάντων τῶν ἀνωτέρω εὐεργετημάτων.

Ἄρθρον 2.

1. Φοιτηταί, οὐδόλως ὑποστάντες τὴν τμηματικὴν αὐτῶν ἐξέτασιν ἕνεκεν ἀσθενείας, ἀποδεικνυομένης δι' ἐνόρκου ἰατρικῆς βεβαιώσεως ἢ ἕνεκα στρατεύσεως ἢ λόγῳ προσφυγικῆς ἰδιότητος, ἢ ὑποστάντες ταύτην καὶ ἀπορριφθέντες, δύνανται νὰ ὑποστῶσι ταύτην μετ' ἀπόφασιν τῆς οἰκείας σχολῆς καὶ εἰς χρόνον ὑπ' αὐτῆς ὁριζόμενον. Ἡ δὲ ἰσχὺς τῶν § 7 καὶ 8 τοῦ ἄρθρου 3 τοῦ ὡς ἄνω Διατάγματος τῆς 30 Σεπτεμβρίου 1925 παρατείνεται μέχρι τέλους τοῦ Πανεπιστημ. ἔτους 1927-1928.

2. Οἱ στρατευθέντες φοιτηταὶ τῆς κλάσεως τῶν ἐτῶν 1924 καὶ 1925, μὴ ὑποστάντες τμηματικὰς ἐξετάσεις λόγῳ τῆς στρατεύσεως, ἀπαλλάσσονται τούτων διὰ τὸ ἔτος, τὸ ὁποῖον διετέλουν στρατιῶται.

3. Φοιτηταί, ἀπορριπτόμενοι κατὰ τὰς ἐπὶ πτυχίῳ ἐξετάσεις, δύνανται νὰ ἐπανέλθωσι πρὸς ἐπανεξέτασιν μετὰ τρεῖς μῆνας.

4. Ὁ τρόπος, δι' οὗ βαθμολογοῦνται οἱ μέχρι τέλους τοῦ ἔτους 1924—1925 τελειόφοιτοι, ἐφαρμόζεται καὶ εἰς τοὺς τελειοφοίτους τοῦ Πανεπιστημιακοῦ ἔτους 1925—1926.

Ἄρθρον 3.

Οἱ διανύοντες τὸ τελευταῖον ἔτος τῆς φοιτήσεῶς αὐτῶν φοιτηταὶ τῆς ἰατρικῆς σχολῆς δύνανται νὰ ὑφίστανται τὴν ἐπὶ πτυχίῳ ἐξέτασιν αὐτῶν πρὸ τοῦ τέλους τοῦ ἕκτου ἔτους τῆς φοιτήσεως αὐτῶν καὶ μετὰ τὸ πρῶτον τρίμηνον αὐτοῦ.

Ἄρθρον 4.

1. Πρωτοετεῖς σπουδάσταὶ τῆς Ἀνωτάτης Σχολῆς οἰκονομικῶν καὶ ἐμπορικῶν ἐπιστημῶν ἐκ τῶν μέχρι σήμερον εἰς αὐτὴν ἐγγραφέντων, κεκτημένοι ἀπολυτήριον γυμνασίου, δύνανται νὰ μετεγγραφῶσιν εἰς τὴν Νομικὴν σχολὴν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν ὡς πρωτοετεῖς φοιτηταὶ ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ παρόντος.

2. Οἱ ὑπηρετήσαντες εἰς τὰς τάξεις τοῦ στρατοῦ καὶ κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἐκπληρώσεως τῆς θητείας των ὑποστάντες τὰς εἰσιτηρίους ἐξετάσεις τῆς Ἀνωτάτης Σχολῆς οἰκονομικῶν καὶ ἐμπορικῶν ἐπιστημῶν, ἐφ' ὅσον ἔτυχον τῆς βάσεως, ἤτοι τοῦ βαθμοῦ πέντε (5) κατὰ μέσον ὅρον, εἰς τὰ ἐξετασθέντα μαθήματα θεωροῦνται ἐπιτυχόντες καὶ δύνανται νὰ ἐγγραφῶσιν εἰς τὴν Σχολὴν ταύτην.

Ἄρθρον 5.

1. Οἱ κεκτημένοι ἀπολυτήριον γυμνασίου ὡς καὶ οἱ φοιτηταί, οἱ μὴ δυνηθέντες νὰ ἐγγραφῶσιν ἢ ἀνανεώσωσι τὴν ἐγγραφὴν αὐτῶν ἕνεκεν ἀνυπερβλήτων κωλυμάτων, δύνανται νὰ ἐνεργήσωσι ταύτας ἀναδρομικῶς μέχρι τέλους τοῦ πανεπιστημιακοῦ ἔτους 1926—1927 μετ' ἀπόφασιν ἐπιτροπῆς, ἀποτελουμένης ἐκ τριῶν καθηγητῶν, ὁριζομένων ὑπὸ τῆς Συγκλήτου. Ἡ προσφυγικὴ ἰδιότης ἀποτελεῖ ἀφ' ἑαυτῆς ἀνυπέρβλητον κώλυμα.

2. Οἱ οὕτω ἐγγραφόμενοι ἢ ἀνανεοῦντες τὴν ἐγγραφὴν αὐτῶν ὑφίστανται τὰς οἰκείας τμηματικὰς ἐξετάσεις κατὰ χρόνον ὁριζόμενον ὑπὸ τῶν οἰκείων σχολῶν, τὰ δὲ ὑπ' αὐτῶν καταβαλλόμενα δίδακτρα εἶναι τὰ νῦν ἰσχύοντα.

3. Ἡ μὴ φοίτησις τῶν φοιτητῶν εἰς τὴν γυμναστικὴν δὲν ἀποτελεῖ κώλυμα διὰ τοὺς φοιτητὰς νὰ ὑποστῶσιν ἐξετάσεις κατὰ τὸ τρέχον Πανεπιστημ. ἔτος.

Ἄρθρον 6.

Ἀπαλλάσσονται τῆς γραπτῆς ἐξετάσεως οἱ κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἐπιστρατεύσεως ὑπηρετήσαντες εἰς τὰς τάξεις τοῦ στρατοῦ φοιτηταὶ τοῦ Φαρμακευτικοῦ τμήματος τῆς Φυσικομαθηματικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν.

Συνεχίζεται μετὰ τοῦτο ἡ ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 119 συζήτησις.

Ὁ κ. ***Γ. Μπανιᾶς*** λέγει ὅτι οἱ ἀγραστικοὶ πληθυσμοὶ δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ πληρώσουν, πᾶσα δὲ ἀπόπειρα ἐκ μέρους τοῦ Κράτους ὅπως τοῖς ἐπιδάλῃ πλήρη ἀποζημίωσιν θὰ τοὺς ὁδηγήσῃ πρὸς τὸν κομμουνισμόν. Καὶ τοῦτο θὰ εἶνε πλήρως δικαιολογημένον. Διότι ἡ ζωὴ τῶν ἀνθρώπων αὐτῶν εἶνε οἰκτρά. Διαιτῶνται ἀνυπόδητοι μέσα εἰς ἐλεεινὰς καλύβας, τῶν ὁποίων τὰ μόνα ἔπιπλα εἶνε δύο ψαθιά. Στεροῦνται τελείως συγκοινωνίας καὶ παιδείας. Ἡ ἑλονοσία τοὺς καταμαστίζει. Διὰ τοὺς λόγους τούτους ἡ διάταξις τοῦ Συντάγματος περὶ πλήρους ἀποζημιώσεως πρέπει νὰ ἀτονίσῃ ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐγκατάστασιν ἀκτημόνων προσφύγων. Τονίζει ὅτι διὰ τὴν συμπλήρωσιν τῆς ἀποκαταστάσεως τῶν ἀκτημόνων δὲν εἶνε ἐπαρκὴς ὁ χρόνος τῶν πέντε ἐτῶν, προτείνει δὲ ὅπως μείνῃ ἐλευθέρα ἡ χρονικὴ προθεσμία, ἢ καθορισθῇ τοὐλάχιστον δεκαετής. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἀστικὴν ἐγκατάστασιν τῶν προσφύγων θεωρεῖ ταύτην ἐπιδαλλομένην ὑποχρέωσιν. Ὡς πρὸς τοὺς κτηνοτρόφους λέγει ὅτι ἡ τάξις αὕτη, ἐξ ἧς προῆλθον οἱ ἁρματωλοὶ καὶ κλέφτες, δύναται νὰ λεχθῇ ὅτι εἶνε ἡ τάξις τῶν λησμονημένων. Οὔτε σχολεῖα, οὔτε ἐκκλησίας, οὔτε ἄλλο τι ἀπήλαυσαν ποτέ. Ὑπῆρξε μία περίοδος κατὰ τὴν ὁποίαν δύναται νὰ λεχθῇ ὅτι ἐλήφθη καὶ περὶ αὐτῶν κάποια μέριμνα. Ἡ ἐποχὴ αὕτη εἶνε ἡ ἐποχὴ καθ' ἣν ἴσχυε τὸ ἐνοικιοστάσιον τῶν βοσκῶν. Ἀλλὰ τὰ ἐνοίκια τῶν λειβαδίων τώρα ηὐξήσαν, βαρεῖα ἐπιζωοτία ἐνέσκηψε καὶ ἡ κακοκαιρία τοῖς ἐπέφερε μεγάλας ζημίας.

Εἰς τὸν κατήφορον αὐτὸν ὀφείλομεν νὰ τοὺς συγκρατήσωμεν, ἵνα μὴ ἐξ ἀπογνώσεως μεταδληθῶσιν εἰς ληστάς. Συνάδελφός τις ἀγορεύων εἶπεν ὅτι οἱ κτηνοτρόφοι εἶνε πλούσιοι. Ἐγὼ δὲν εὑρίσκω τὸν πλοῦτον αὐτῶν. Ἄλλως τε δὲν πρόκειται περὶ ὅλων ἀλλὰ μόνων περὶ ὅσων ἔχουν κάτω τῶν 200 προδάτων. Ὡς πρὸς τὸν τρόπον τῆς ἀποκαταστάσεως τῶν κτηνοτρόφων διαφωνεῖ πρὸς τὴν ἐπιτροπήν, φρονῶν ὅτι ἡ ἀποζημίωσις δέον νὰ ὁρισθῇ οὐχὶ κατωτέρα τοῦ 1)3 ἀλλ' οὐχὶ καὶ μεγαλειτέρα τοῦ ἡμίσεως τοῦ μέσου ὅρου τῆς τιμῆς τῶν τριῶν τελευταίων ἐτῶν. Ὡς πρὸς τὸ ὑποστηριχθὲν ἐκ μέρους προσφύγων βουλευτῶν ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἀπαλλοτριωθοῦν τὰ λειβάδια τῶν ἀνταλλαξίμων, τονίζει ὅτι δὲν ἀνέμενε τοιαύτην πρότασιν ἐκ μέρους τῶν προσφύγων, οἱ ὁποῖοι ἔπρεπε νὰ ἔχουν ὑπ' ὄψιν ὅτι πάντες ἔπρεπε νὰ κρίνωνται καὶ νὰ μετρῶνται μὲ τὸ αὐτὸ μέτρον.

Ὁ κ. ***Π. Μπούμπουλης*** λέγει ὅτι ὁ ἀδικούμενος καὶ μὴ διαμαρτυρόμενος εἶνε συνένοχος τοῦ ἀδικοῦντος. Διαμαρτύρεται διὰ τὴν καταπάτησιν τοῦ ἀστικοῦ καθεστῶτος, δὲν ἐνοεῖ διατί δὲν Κυβέρνησις ζητεῖ ἐπὶ μίαν πενταετίαντὴν ἀναστολὴν τῆς ἰσχύος τοῦ ἄρθρου 19. Διεπράχθησαν, λέγει, καταχρήσεις καὶ διαπράττονται ἀκόμη, ὁ νόμος περὶ ἀποκαταστάσεως προσφύγων λέγει ὅτι οἱ ὑπάλληλοι τῆς ἐπιτροπῆς Ἀποκαταστάσεως μισθοδοτοῦνται ὡς δημόσιοι ὑπάλληλοι μὲ αὔξησιν 33)ο. Ἀλλὰ ἡ ἐπιτροπὴ καταστρατηγεῖ τὸν νόμον. Ὁ γενικὸς ἐπιθεωρητὴς ἀποκαταστάσεως προσφύγων λαμδάνει 16,000 μηνιαίως ὁ δὲ διευθυντὴς λαμδάνει 11,500. Ἀναγινώσκει πίνακα μισθολογίων τῶν ὑπαλλήλων τῆς ἐπιτροπῆς, ὃν κατέθεσεν εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Γεωργίας. Ἡ δαπάνη διὰ τὴν μισθοδοσίαν 370 ὑπαλλήλων τῆς ἐπιτροπῆς ἐν τῇ παλαιᾷ Ἑλλάδι ὑπερδαίνει τὴν κανονικὴν κατὰ 7,000,000 ἐτησίως. Οἱ ὑπάλληλοι τῆς Μακεδονίας ἀνέρχονται εἰς 1300 καὶ τῆς Θράκης εἰς ἑτέρους 1300 ἐν ὅλῳ περὶ τοὺς 3,500 ὑπαλλήλους τῆς ἐπιτροπῆς, ἡ δὲ διαφορὰ τῶν μισθῶν αὐτῶν ἀνέρχεται εἰς 60—70.000.000 ἐτησίως.

Ὁ κ. ***Ν. Μανούσης*** λέγει ὅτι ἡ ἐπιτροπὴ ἀποκαταστάσεως προσφύγων ἔχει ἐξοδεύσει ἐκ τοῦ προσφυγικοῦ δανείου διὰ μισθοὺς ὑπαλλήλων περὶ τοὺς 700,000 λίρας.

Ὁ κ. ***Π. Μπούμπουλης*** ἐξακολουθῶν ἀναπτύσσει τὸν τρόπον καθ' ὃν αὐξάνεται ὁ μισθὸς τῶν ὑπαλλήλων αὐτῶν εἰς τρόπον ὥστε λαμδάνουσιν οὗτοι ὡς ἐπίδομα τὰ 9)9)ο τοῦ μισθοῦ. Ἡ αὐτόνομος αὕτη ὑπηρεσία ἀναδιδάζει τὰς δαπάνας διὰ μισθοὺς προσωπικοῦ κλπ. εἰς 800,000 λίρας, αἵτινες ὅμως εἶνε πολὺ περισσότεραι, εἰς τρόπον ὥστε ἔχομεν κατάχρησιν τῆς ἐπιτροπῆς 70,000,000 δραχ. ἐτησίως. Ὑπὸ τῶν ὑπαλλήλων αὐτῶν ἀπηλλοτριώθησαν κτήματα ἡ ἀναλογία τῆς τιμῆς τῶν ὁποίων εἶνε 72 δραχμὰς κατὰ στρέμμα καὶ παρουσιάζει δαπάνας 7,000,000 λιρῶν, ἐν ᾧ κατέδαλεν δι' ἀποζημιώσεις μόνον 55,000,000 δραχμῶν.

Ὁ κ. ***Α. Μπακάλμπασης*** (Ὑφυπουργ. Γεωργ.) λέγει ὅτι τὸ χρέος διὰ τὰ ἀπαλλοτριούμενα κτήματα βαρύνει τὸ δημόσιον. Μέχρι σήμερον αἱ ὑπὸ τοῦ Δημοσίου χορηγηθεῖσαι εἰς τὴν ἐπιτροπὴν γαῖαι ἀνέρχονται εἰς 7,000,000 στρέμματα, ἑπομένως ἡ Ἑλλὰς ἐξεπλήρωσε τὰς πρὸς τὴν Κ.Τ.Ε. ἀνηλειμμένας ὑποχρεώσεις της. Συνεχίζων, προσθέτει ὅτι ἐκ τῶν 7 ἑκατομμυρίων στρεμμάτων γῆς τὸ μεγαλύτερον μέρος εἶναι ἀνταλλάξιμοι γαῖαι, ἀνήκουσαι εἰς τὴν προσφυγικὴν ὁλότητα, ἑπομένως ἡ στατιστικὴ ὡς πρὸς τὸ ποσὸν τῶν ἀποζημιώσεων εἶναι ἐλαχίστη.

Ὁ κ. ***Ι. Ράλλης*** ἐρωτᾷ μὲ τί ποσὸν χρεώνει ἡ ἐπιτροπὴ τοὺς πρόσφυγας.

Ὁ κ. ***Α. Μπακάλμπασης*** ἀπαντᾷ ὅτι διὰ τὸ ζήτημα τοῦτο θὰ συνεννοηθῇ τὸ Κράτος μὲ τὴν ἐπιτροπήν.

Ὁ κ. ***Ι. Ράλλης*** λέγει ὅτι διὰ τῆς μεθόδου τῶν κτημάτων καὶ διαφόρων ἄλλων μεθόδων ζημιοῦνται οἱ πρόσφυγες καὶ ὠφελεῖται ἡ ἐπιτροπή. Πρόκειται περὶ πρωτοφανοῦς ἐκμεταλλεύσεως.

Ὁ κ. ***Π. Μπούμπουλης*** συνεχίζων λέγει ὅτι ἡ ἐπιτροπὴ ἰσχυρίζεται ὅτι 10000 οἰκογένειαι εἶναι ἀναποκατάστατοι, αἵτινες ἀπαιτοῦσι 400 χιλιάδας στρέμματα, ἐὰν δὲ οἱ ὑπάλληλοι τῆς ἐπιτροπῆς πληρωθοῦν μὲ τοὺς κανονικοὺς μισθοὺς των θὰ ἠδυνάμεθα νὰ ἀποκαταστήσωμεν τοὺς πρόσφυγας αὐτούς, πληρώνοντες συγχρόνως τοὺς ἰδιοκτήτας διὰ τὰς γαίας των. Ἔπρεπε δὲ ν' ἀξιωθῇ ὅπως οἱ ὑπάλληλοι οὗτοι ἐπιστρέψουν τοὺς κατὰ παράδασιν νόμου εἰσπραχθέντας μισθούς.

Ὁ κ. ***Α. Μελᾶς*** λέγει ὅτι δι' αὐτὸ δὲν εὐθύνονται οἱ ὑπάλληλοι, ἀλλὰ ἡ ἐπιτροπή.

Ὁ κ. ***Α. Μπακάλμπασης*** λέγει ὅτι ἡ δικαιοδοσία τοῦ Ὑπουργείου τῆς Γεωργίας ἐπὶ τῶν ὑπαλλήλων τῆς ἐπιτροπῆς ἀποκαταστάσεως εἶναι λίαν περιωρισμένη. Ὑπάρχει καταστατικόν, ὅπερ καθώρισεν ὅτι ἡ δικαιοδοσία ἐπὶ τῶν ὑπαλλήλων αὐτῶν ἀνήκει εἰς τὴν ἐπιτροπήν, ἥτις ἐργάζεται ἐπὶ τῇ βάσει διεθνῶν πρωτοκόλλων. Προσθέτει δὲ ὅτι τὸ ζήτημα τῆς ἀποκαταστάσεως τῶν προσφύγων ἔχει ἐν πολλοῖς ἀνατεθῇ εἰς τὴν ἐπιτροπὴν ἀποκαταστάσεως καὶ ὑποχρέωσις τοῦ Κράτους ἦτο νὰ παράσχῃ εἰς τὴν ἐπιτροπὴν τὰς ἀναγκαιούσας γαίας, ἃς καὶ παρεχώρησεν. Ἄλλως τε μετὰ τὴν ἐξόφλησιν τοῦ δανείου ὅλη αὐτὴ ἡ περιουσία ἐπιστρέφει εἰς τὴν κυριότητα τοῦ Κράτους.

Ὁ κ. ***Π. Μπούμπουλης*** λέγει ὅτι κατὰ τὸ καταστατικὸν τῆς ἐπιτροπῆς, τὸ δημοσιευθὲν εἰς τὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως, τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Γεωργίας ἔχει τὸν ἔλεγχον ἐπὶ τῶν προσόντων καὶ τῶν μισθῶν τῶν ὑπαλλήλων τῆς ἐπιτροπῆς. Συνεχίζων τονίζει ὅτι οὐδὲν δικαίωμα ἔχει ἡ Κυβέρνησις ν' ἀπαλλοτριώσῃ τὰ κτήματα διὰ νὰ ἀποκαταστήσῃ τοὺς πρόσφυγας, χωρὶς νὰ τὰ πληρώσῃ. Ἀλλὰ καὶ ὁ ἀγροτικὸς νόμος δὲν ἐφαρμόζεται καλῶς, οὐδεμία δὲ ἀκριδοδικαία ἀπαλλοτρίωσις καὶ ἀποζημίωσις ἐγένετο.

Ἀναφέρει παράδειγμα καθ' ὃ οἱ μορτῖται Σπερχειάδος ζητοῦν ν' ἀπαλλοτριωθῇ τὸ κτῆμα ἑνὸς ὅστις ἀπεκατέστη καὶ αὐτὸς ὡς ἀκτήμων καλλιεργητής, καὶ ἕτερον παράδειγμα καθ' ὃ ἐκ δύο ἀδελφῶν ὁ μὲν ἔλαδε 50 στρέμματα ὁ δὲ περὶ τὰ 300. Ἑπομένως, λέγει, ὁ νόμος τῆς ἀπαλλοτριώσεως ἔγινεν εἰς χεῖρας τῶν διαφόρων ὑπαλλήλων ὄργανον κομματικῆς ἐκμεταλλεύσεως καὶ προσωπικῶν συμφερόντων. Ὀφείλετε, λέγει, νὰ πληρώσητε καὶ νὰ μὴ ἐπιδαρύνετε τὴν ἀποκατάστασιν τῶν προσφύγων μὲ τεραστίας δαπάνας. Χρήματα ὑπάρχουν ἀλλὰ σπαταλῶνται, ἡ δὲ μέχρι τοῦδε μέριμνα τοῦ Κράτους ἦτο ν' ἀποκαταστήσῃ τοὺς πρόσφυγας εἰς τὰ νεκροταφεῖα. Ἐκ τῶν Καυκασίων λέγει, ἀπέθανον 22 χιλιάδες. Ἐξακολουθῶν λέγει ὅτι καταστρέφονται οἱ ἀμπελῶνες τῶν Ἀθηνῶν πρὸς δημιουργίαν οἰκοπέδων διὰ νὰ στεγασθοῦν οἱ πρόσφυγες, πρέπει δὲ νὰ τροποποιηθῇ τὸ ἄρθρον εἰς τρόπον ὥστε νὰ μὴ ἐπιτρέπεται ἡ καταστροφὴ τῶν ἀμπελώνων, διότι καὶ πρόσφυγες καὶ γηγενεῖς ἔχομεν τὰ αὐτὰ δικαιώματα. Καταλήγων λέγει ὅτι δι' ὅλους αὐτοὺς τοὺς λόγους θὰ καταψηφίσῃ τὸ ἄρθρον 119.

Ὁ κ. ***Σ. Μάξιμος*** λέγει ὅτι τὸ ἄρθρον 119 ἀναφέρεται εἰς δύο ζητήματα, τὴν ἀποκατάστασιν τῶν ἀκτημόνων καλλιεργητῶν καὶ τὴν ἀποκατάστασιν τῶν ἀστῶν προσφύγων. Ἀμφότεραι αἱ κατηγορίαι τῶν συντηρητικῶν κομμάτων κατηγοροῦσαι ἀλλήλας δὲν ἀποδλέπουν παρὰ εἰς τὴν διατήρησιν τῆς ἰδιοκτησίας. Ἡμεῖς εἴμεθα ὑπὲρ τῆς ἀγροτικῆς μεταρρυθμίσεως, ἡ ὁποία εἶναι φυσικὸν νὰ λάδῃ εἰς τὴν Ἑλλάδα τὸν χαρακτῆρα τὸν ὁποῖον ἔλαδεν ἐφ' ὅσον αὕτη δὲν εἶναι ἀποτέλεσμα βιαίας ἀνατροπῆς, ἀλλὰ σειρὰς νομοθετικῶν μέτρων. Ἡ ἀγροτικὴ ὅμως μεταρρύθμισις δὲν δύναται νὰ λεχθῇ ὅτι εἶναι τοιαύτη, ἐφόσον εἰς τοὺς ἀκτήμονας δὲν δίδονται πάντα τὰ μέσα καὶ οἱ δυνατότητες ὅπως καλλιεργοῦν τὴν γῆν. Ὅταν οἱ ἀγρόται λέγουν ὅτι θέλουν τὰ κτήματα ἐννοοῦν ὅτι τὰ θέλουν ἀπηλλαγμένα ὑποχρεώσεων. Ὁ ἀκτήμων βεδαίως δὲν δύναται ν' ἀποζημιώσῃ τὸν ἰδιοκτήτην. Ἐπίσης οἱ πρόσφυγες δὲν δύνανται νὰ ἀποζημιώσουν τοὺς ἰδιοκτήτας, διότι ἀσφαλῶς αὐτοὶ δὲν εἶναι ὑπαίτιοι τῆς συντελεσθείσης καταστροφῆς. Ἀλλ' οὔτε τὸ Κράτος δύναται νὰ ὑποχρεωθῇ εἰς ἀποζημίωσιν. Ἡμεῖς, λέγει, μολονότι δὲν συμφωνοῦμεν πρὸς τὴν τελικὴν διατύπωσιν τοῦ ἄρθρου 119 εἴμεθα ὑποχρεωμένοι νὰ ψηφίσωμεν αὐτό, μὲ τὴν ἐπιφύλαξιν ὅτι ἡ ἀπαλλοτρίωσις πρέπει νὰ γίνῃ ἄνευ πληρωμῆς οὐδεμιᾶς ἀποζημιώσεως.

Ὁ κ. ***Μ. Ἀργυρόπουλος*** ἀναφέρεται εἰς τὰς γενομένας δηλώσεις τῶν ἀρχηγῶν τῶν κομμάτων κατὰ τὴν ἐπιψήφισιν τοῦ ἄρθρου 19 τοῦ Συντάγματος, ἐξ ὧν, λέγει, ἐξάγεται ὅτι ὡς βάσις συζητήσεως ἐτέθη ἐκτοτε ἡ ἐπαναστατικὴ ἀπόφασις τοῦ 1922. Παρῆλθον ἔκτοτε δύο περίπου μῆνες καὶ μία πλευρὰ τοῦ κοινοδουλίου ἔλαδε μορφὴν ὑπερσυντηρητικότητος. Δὲν ἔχω, λέγει, παρὰ νὰ ἐκφράσω τὴν λύπην μου διὰ τὰς ἀκουσθείσας ἐντεῦθεν θεωρίας καὶ αἰσθηματικολογίας, ἀπὸ τὰς ὁποίας δὲν μοὶ ἀπέμεινεν παρὰ ἡ μνήμη τῆς μυλολογίας Φρειδερίκου τοῦ Μεγάλου. Ἀλλ' ἐκεῖ ἐπρόκειτο περὶ τοῦ ἀτομικοῦ ἐγώ. Ἐδῶ σήμερον πρόκειται περὶ τοῦ συνολικοῦ, τοῦ οἰκουμενικοῦ τοιούτου. Ἡ συζήτησις ἐστράφη καὶ στρέφεται διὰ τὸν ἀπόλυτον σεδασμὸν πρὸς τὴν ἰδιοκτησίαν καὶ τὴν κατοχύρωσιν αὐτῆς συνταγματικῶς διὰ τῆς πλήρους καταδολῆς τῆς ἀποζημιώσεως ἐκ τῶν προτέρων κατὰ τοὺς μέν, καὶ τὸν σεδασμὸν πρὸς τὰς ὑποχρεώσεις τῆς ἰδιοκτησίας ἔναντι τῆς δημοσίας ἀνάγκης κατὰ τοὺς δέ.

Ἀλλ' ἤθελον νὰ ἐρωτήσω: Ἡ διατύπωσις τοῦ ἀρθ. 19 τοῦ Συντάγματος συμπεριφρουρεῖ καὶ τὰ δικαιώματα τῆς ἰδιοκτησίας τῶν ἔξω τοῦ Ἑλληνικοῦ ἐδάφους ἑλλήνων ὑπηκόων, ἢ τὸ Σύνταγμα καθιεροῖ ἄλλας διατάξεις διὰ τοὺς μὲν τῶν Ἑλλήνων ἄλλας δὲ διὰ τοὺς δέ; Ἐὰν ὄχι, πῶς ἐθεσπίσατε κατὰ τὴν 1 Μαρτίου ἐ.ἔ. τὴν ἀπαλλοτρίωσιν ἑλληνικῆς περιουσίας, ἀγροτικῆς καὶ ἀστικῆς, πρὸς πληρωμὴν χρέους βαρύνοντος τὴν Ἑλλάδα πρὸς τὴν Τουρκίαν, χωρὶς πλήρη ἀποζημίωσιν, ἀλλὰ ἐπὶ τῇ βάσει ἀδεδαίων συντελεστῶν, χωρὶς περιθώριον κατὰ τοὺς ἐν ἰσχύϊ νόμους, χωρὶς δικαστικὴν, ἀλλὰ διοικητικὴν καὶ διεθνῆ μάλιστα ἐκτίμησιν, χωρὶς προκαταδολὴν πρὸ πάσης καταλήψεως ἀλλὰ μὲ καταδολὴν ἐντὸς τριακονταετίας; διατί λοιπὸν δύο μέτρα καὶ δύο σταθμά. Ἤδη δὲ τί ζητοῦμεν ἡμεῖς; Μίαν στέγην. Δὲν εἴμεθα ὅμως ἀτυχῶς εἰς θέσιν νὰ ἀποκτήσωμεν τὴν ἰδιοκτησίαν αὐτήν, ἀλλ' οὔτε καὶ τὸ Κράτος εὑρίσκεται εἰς τὴν θέσιν νὰ τὴν ἐξασφαλίσῃ ὑπὸ τὸν τύπον

ὑφ' ὃν τὴν ἀξιοῦν. Τὴν στιγμὴν αὐτήν, κύριοι, δὲν κάμνω προσφυγικὴν πολιτικὴν κάμνω κρατικήν. Ἐφόσον τὸ κράτος δὲν ἀποκαθιστᾷ τοὺς πρόσφυγας δὲν ἀποκαθιστᾷ ἑαυτό. Ἐὰν οἱ πρόσφυγες ζητοῦν νὰ ἐγκατασταθοῦν πλησίον τῆς πόλεως, τοῦτο εἶναι συνέπεια τῆς δράσεως τῆς προσφυγικῆς. Ἐν τῶν θεμελιωδεστάτων κρατικῶν σφαλμάτων, τὰ ὁποῖα ἐγένοντο ἐξ ἀρχῆς, εἶναι ὅτι ἐγκατεστάθησαν οἱ ἀστοὶ πρόσφυγες ἐκτὸς τῶν πόλεων, εἰς τρόπον ὥστε νὰ μὴ δύνανται νὰ χρησιμοποιήσωσι τὴν ζωτικότητά των, οὐδὲ νὰ ἐργασθῶσιν. Δὲν ἀρκεῖ μόνον νὰ ἐπιδεικνύωμεν τὴν προσφυγικὴν ζωτικότητα ὡς προθήκην, ἀπέναντι τῆς Εὐρώπης, εἴτε τῆς Τουρκίας, εἴτε τῆς Σερδίας, λέγοντες ὅτι ἡμεῖς συνεκεντρώθημεν πλέον καὶ δὲν ἔχομεν ἀνάγκην πολεμικῶν ἢ συμμαχικῶν συνεννοήσεων. Οἱ πρόσφυγες ῥθίνοντες ὁσημέραι δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἀνθέξωσιν ἐπὶ πολύ. Δὲν ἀπειλῶ ἐγὼ μὲ τὰ ῥεύματα τὰ κομμουνιστικά, μάλιστα δὲν φρονῶ ὅτι ὁ ἀστικὸς μικρασιατικὸς κόσμος δύνανται νὰ ἔχῃ τοιαύτας τινὰς ἰδέας.

Ἀλλ' ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ὀφείλω νὰ τονίσω εἶνε ὅτι θὰ ἔλθῃ στιγμὴ καθ' ἣν ὁ πληθυσμὸς οὗτος θὰ κλίνῃ ἐπὶ τέλους τὸ γόνυ. Μὲ μελλοθανάτους δέ, δὲν δύνανται νὰ γίνουν οὔτε οἰκονομικαὶ ἀνορθώσεις, οὔτε κοινωνικαὶ ἁρμονίαι, οὔτε ἐθνικαὶ ἀναδημιουργίαι, οὔτε ἀναστάσεις ἐθνῶν.

Ὁ κ. ***Α. Βουϊυρᾶς*** λέγει ὅτι οἱ πρόσφυγες οἱ ἐγκατασταθέντες ἐν Ἀθήναις εἶχον τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἐγκατασταθῶσι εἰς πόλιν μεγάλην, ἥτις ἠδύνατο νὰ διαθρέψῃ καὶ ἄλλον πληθυσμόν, ἐνῷ εἰς τὰς ἐπαρχιακὰς πόλεις ἀπετέλεσαν τὴν ἐργαζομένην τάξιν. Εἰς τὴν Θεσσαλονίκην ἐπὶ 150 χιλιάδων πληθυσμοῦ ἐνεκατεστάθησαν 250 χιλιάδες προσφύγων, οἵτινες ἀπετέλεσαν τὴν ἐκεῖ διευδύνουσαν τάξιν. Ἡ κατάστασις ἐκεῖ εἶναι τοιαύτη ὥστε ἂν ἐρρυμίζετο τὸ ἄρθρον 119 δὲν θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ προοδεύσῃ ἡ πόλις καὶ δὲν θὰ ἠδύναντο οἱ πρόσφυγες νὰ ἐλπίσωσιν εἰς καλύτερον μέλλον. Ἐκ τοῦ ἀστικοῦ πληθυσμοῦ τῶν προσφύγων Θεσσαλονίκης, ἀνερχομένου εἰς 40 χιλιάδας οἰκογενείας, ἀποκατεστάθησαν αἱ 30 χιλιάδες, εἶναι δὲ καὶ τὸ ζήτημα τῆς μουσουλμανικῆς περιουσίας, ἥτις ἔχει καταληφθῇ καὶ ἀπὸ γηγενεῖς καὶ ἀπὸ πρόσφυγας, ἐνῷ εἰς τὴν μουσουλμανικὴν περιουσίαν πρέπει ν' ἀποκατασταθοῦν μόνον πρόσφυγες. Ἐκ τῶν 160 χιλιάδων οἰκογενειῶν ἀστῶν προσφύγων οἵτινες ἦλθον εἰς τὴν Ἑλλάδα, 80 χιλιάδες εὑρίσκονται ἐν Μακεδονίᾳ ἐξ ὧν 40 χιλιάδες ἐν Θεσ)νίκῃ, ἐξ αὐτῶν δὲ 28300 εἶναι ἐγκατεστημέναι ἐντὸς 26 χιλιάδων δωματίων, αἱ δὲ ὑπόλοιποι στεροῦνται στέγης, ὑπάρχει δὲ θνησιμότης εἰς τὸν ἀστικὸν πληθυσμὸν (Θεσ)νίκης 2.6)ο ἡ δὲ φυματίωσις ἔφθασε εἰς τὰ 2.1)2 ο)ο. Συνεπῶς μὲ τοὺς μελλοθανάτους δὲν δυνάμεθα νὰ συγκρατήσωμεν πόλιν, ἥτις ἔχει σήμερον διατρεῖται ὀφείλεται εἰς τοὺς ἐκεῖ ἐγκατεστημένους πρόσφυγας. Ὡς πρὸς τὸν ἀγροτικὸν πληθυσμόν, λέγει ὅτι ἐν Μακεδονίᾳ δὲν ἔχουσιν οἱ ἀγρόται τὸν κλῆρον, τὸν ὁποῖον ἔχουν οἱ ἐν Θεσσαλίᾳ γηγενεῖς καὶ πρόσφυγες, διότι ἐν Μακεδονίᾳ ὁ κλῆρος ἀνέρχεται ἀπὸ 16—25 στρέμματα, δηλαδὴ εἰς ἕκτασιν γῆς ἀνεπαρκῆ διὰ νὰ συντηρήσῃ μίαν οἰκογένειαν. Πρέπει δὲ νὰ γίνουν μεγάλαι θυσίαι τῆς ἰδιοκτησίας ἵνα δυνηθοῦν νὰ ζήσουν ἐν Μακεδονίᾳ καὶ οἱ πρόσφυγες καὶ οἱ γηγενεῖς. Τὸ ζήτημα τὸ προσφυγικὸν ἐν Θεσ)νίκῃ εἶναι καὶ ζήτημα ὁλοκλήρου τοῦ πληθυσμοῦ, διότι μετὰ τὴν πυρκαϊὰν ἔχει ἡ Θεσσαλονίκη τόσους ἀστέγους γηγενεῖς ὅσους καὶ πρόσφυγας. Καταλήγων συνιστᾷ ὅπως προκειμένου περὶ τῆς ἐγκαταστάσεως τῶν ἀστῶν καὶ γεωργῶν προσφύγων γίνῃ δεκτὴ ἡ ἄποψις, ἥτις θεραπεύει ὄχι μόνον τὸν προσφυγικὸν πληθυσμόν, ἀλλὰ καὶ τοὺς γηγενεῖς τῆς τε Μακεδονίας καὶ Θράκης.

Ὁ κ. ***Σ. Σῖμος*** λέγει ὅτι διὰ τὴν ψῆφιτν τοῦ ἄρθρου 119 διεπιστώθη ὅτι ὁλόκληρος ἡ Βουλὴ εἶναι σύμφωνος. Ὑπάρχουσιν ὅμως βασικαὶ διαφωνίαι ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τῆς ἀποζημιώσεως. Ὅταν εὑρισκόμεθα πρὸ Κράτους κατεστρα-

μένου, ὅταν συνεκεντρώθησαν 1 1)2 ἑκατομμύριον πεινα λέων προσφύγων, ὅταν δὲν ἀποκατεστάθησαν οἱ γηγενεῖς ἀκτήμονες, οἱ ἰσχυριζόμενοι ὅτι πρέπει νὰ ἀποζημιωθῶσιν οἱ ἰδιοκτῆται εὑρίσκονται ἀσφαλῶς ἐν Κίνᾳ. Εἴχομεν, λέγει, ἡμεῖς οἱ πρόσφυγες πόλεις ὡραιοτέρας τῶν Ἀθηνῶν καὶ τοῦ Πειραιῶς καὶ ἀπεμπολήσαμεν τὰ δικαιώματά μας δι' ἑνὸς κουρελοχάρτου, ὡς εἶναι ἡ Συνθήκη τῆς Λωζάνης. Ὁ κ. Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας μᾶς παρουσίασε στατιστικὴν καθ' ἣν 15 χιλιάδες οἰκογένειαι προσφύγων εἶναι ἐστεγασμέναι ὑπὸ τοῦ Κράτους καὶ 17 χιλιάδες εἶναι ἐστεγασμέναι δι' ἰδίων μέσων. Συνεχίζων περιγράφει τὴν ἀξιοθρήνητον κατάστασιν εἰς ἣν εὑρίσκονται οἱ πρόσφυγες ἐν Μυτιλήνῃ. Τὸ σύνολον λέγει τῶν δαπανῶν διὰ τοὺς πρόσφυγας εἶναι 5 ἑκατομμύρια λιρῶν, ἐνῷ οἱ πρόσφυγες διὰ τῶν φόρων οὓς ἐπλήρωσαν ἔδωσαν εἰς τὸ Κράτος πλέον τοῦ ἑνὸς δισεκατομμυρίου τὸ ἔτος. Ἐν ὀνόματι συνεπῶς τῆς ἐθνικῆς ἀλληλεγγύης πρέπει νὰ ψηφισθῇ τὸ ἄρθρον ὡς διετυπώθη ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς. Καὶ ἐφ' ὅσον οἱ πρόσφυγες δέχονται νὰ πληρώσουν τὴν πρὸ τῆς εἰσροῆς τῶν προσφύγων ἀξίαν τῶν οἰκοπέδων δὲν γεννᾶται οὐδὲν ζήτημα. Ἄλλωστε καὶ τὸ Λαϊκὸν κόμμα ἐδέχθη νὰ μὴ πληρώσουν οἱ πρόσφυγες ὁλόκληρον τὴν ἀξίαν τῶν οἰκοπέδων, ἀλλὰ νὰ πληρώσουν καὶ οἱ περίοικοι τῶν οἰκοπέδων τὴν διαφοράν. Καταλήγων προτείνει ὅπως ψηφισθῇ τὸ ἄρθρον 119 ὡς διετυπώθη ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς.

Συναινέσει εἶτα τῆς Βουλῆς λύεται ἡ συνεδρίασις ὥρα 1 καὶ 5' δι' αὔριον ὥραν 5 μ. μ.

Ὁ Πρόεδρος
Θ. ΣΟΦΟΥΛΗΣ

Οἱ Γραμματεῖς
Μ. Λαΐλιος
Θ. Τσιριμῶκος

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΟΗ'

Τῆς 20 Μαΐου 1927

Ὥρᾳ 6. 30' μ. μ. ὁ κ. ***Πρόεδρος*** ἀνελθὼν ἐπὶ τῆς ἕδρας κηρύσσει τὴν ἔναρξιν τῆς συνεδριάσεως καὶ διατάσσει ν' ἀνοιχθῶσι τὰ θεωρεῖα.

Ἀναγινώσκονται καὶ ἐπικυροῦνται τὰ πρακτικὰ τῆς χθεσινῆς συνεδριάσεως.

Ἀνακοινοῦνται τὰ ἑξῆς:

Τὰ ἐπαγγελματικὰ σωματεῖα Ἐδέσσης διαμαρτύρονται διὰ τὴν ἐπιβολὴν τῆς πληρωμῆς τῆς φορολογίας παρελθούσης χρήσεως ἐντὸς τοῦ τρέχοντος οἰκονομικοῦ ἔτους.

Ἡ περιφερειακὴ ἕνωσις πολεμιστῶν Δήμου Ρογδιᾶς διαμαρτύρεται διὰ τὴν μελετωμένην ὑπὸ τῶν κ. κ. Ὑπουργῶν Οἰκονομικῶν καὶ Γεωργίας ἀκύρωσιν τοῦ νόμου 3315 «περὶ ταμείων ἐφέδρων πολεμιστῶν Κρήτης.»

Ὁ σύλλογος τῶν Δημοσίων ὑπαλλήλων Κερκύρας διαμαρτύρεται διὰ τὴν μελετωμένην περικοπὴν τοῦ ἐπιδόματος 3)16 τοῦ διδομένου εἰς τοὺς διοικητικοὺς ὑπαλλήλους.

Οἱ σποροπαραγωγοὶ μετάξης Μακεδονίας παρακαλοῦν τὴν Βουλὴν νὰ ἐνεργήσῃ εἰς τὸ ἁρμόδιον Ὑπουργεῖον καὶ ἀπαγορευθῇ εἰς τὸν ἐν Θεσσαλονίκῃ ἀρμένιον Χατζιὰν ἐργοστασιάρχην ἡ σποροπωλεία, εἰς κέντρα εἰς τὰ ὁποῖα δὲν ἤθελεν διορίσῃ ἀντιπρόσωπόν του συγκεντροῦντα τὰ κατὰ νόμον ἀπαιτούμενα προσόντα.

Ὁ Ἰωάννης Χίος ἢ Κωνσταντινίδης ὑποβάλλει ὑπόμνημα, δι' οὗ διαμαρτύρεται διὰ τὴν γενομένην ἀδικίαν ἐκ μέρους τοῦ ἐποικισμοῦ Μακεδονίας καὶ παρακαλεῖ τὴν Σὴν Βουλὴν νὰ ζητηθῇ ἡ ἔκθεσις τοῦ πραγματογνώμονος ὑπαλλήλου τοῦ Ὑπουργείου τῆς Γεωργίας κ. Π. Χριστοπούλου, ἵνα διαπιστωθῇ τὸ μέγεθος τῆς γενομένης ἀδικίας.

Αἱ ἐν Σικάγῳ ἀναγνωρίζουσαι τὴν Ἱερὰν Σύνοδον τῆς Ἑλλάδος Ἑλληνικαὶ κοινότητες καταγγέλλουν σκανδαλώδη ἀνάμιξιν τοῦ Γενικοῦ Προξένου Γεωργίου Δεπάστα, διαιροῦντος μετὰ Ἐπισκόπου ἑλληνισμὸν Σικάγου.

Οἱ καπνεργάται Ξάνθης, Βόλου, Ἀγρινίου, Καζάνης, Καλαβρύτων καὶ Ματαράγκας ὑποβάλλουν διάφορα αἰτήματα αἰτοῦντες τὸν καθορισμὸν τῶν ἡμερομισθίων των καὶ τὴν ἐν γένει ρύθμισιν τῆς ἐργασίας συμφώνως πρὸς τὰς σημερινὰς οἰκονομικὰς ἀνάγκας.

Ἡ ἕνωσις ἀλευρομιγάνων ἀναφέρει τὰς ληφθείσας ἐν τῇ Κοινοβουλευτικῇ Ἐπιτροπῇ ἀποφάσεις, ἐπὶ τοῦ δασμοῦ τοῦ σίτου καὶ τῶν ἀλεύρων καὶ διαμαρτύρεται κατὰ τῆς ληφθείσης ἀποφάσεως, ὅπως ὁρισθῇ ὁ δασμὸς τῶν ἀλεύρων εἰς λεπτὰ χρυσὰ 7. 30 κατὰ κοιλὸν καὶ νὰ ἐπισπευθῇ ἡ ψήφισις τοῦ σχετικοῦ νομοσχεδίου πρὸς ὁριστικὴν καὶ δικαίαν λύσιν τοῦ ζητήματος ὑπὸ τῆς Βουλῆς.

Οἱ βουλευταὶ κ. κ. ***Μ. Τσαρλαμπᾶς, Π. Μερλόπουλος, Π. Πετρίδης, Ε. Βελλιανίτης, Κ. Γκότσης, Γ. Πεσμαζόγλου, Α. Ἀναστασίου, Δ. Κατσάνος, Ν. Βελέντζας, Α. Ἀποστολίδης, Κ. Καρτάλης, Δ. Καζάκης, Α. Πιέρρης*** κλπ. ὑποβάλλουσι τροπολογίας ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 119 τοῦ Συντάγματος.

Ὁ κ. ***Δ. Πετρακάκος*** ὑποβάλλει τροπολογίαν ἐπὶ τῆς προτάσεως περὶ προσθήκης καὶ μεταρρυθμίσεως διατάξεων τοῦ Κανονισμοῦ.

Ὁ Ὑφυπουργὸς τῆς Γεωργίας κ. ***Α. Μπακάλμπασης*** ὑποβάλλει νομοσχέδιον «περὶ συμμετοχῆς τοῦ Γεν. Ἐπιθεωρητοῦ Ἀνταλλαγῆς εἰς τὰς συνεδριάσεις τῆς παρὰ τῇ Διευθύνσει Ἀνταλλαγῆς Γνωμοδοτικῆς Ἐπιτροπῆς».

Εἰσέρχεται μετὰ τοῦτο ἡ Βουλὴ εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Διάταξιν
τῆς Νομοθετικῆς ἐργασίας

Γίνεται δ ἀναστάσεως δεκτὸν τὸ σύνολον τοῦ σχεδίου νόμου «περὶ αὐτεπαγγέλτου ὑποβολῆς εἰς ἐκ νέου συζήτησιν τῶν ὑποθέσεων ἐφ' ὧν ἐξεδόθησαν καταδικαστικαὶ ἀποφάσεις τῶν ἐπταμελῶν στρατοδικείων κλπ. ὡς ἐτροποποιήθη κατὰ τὴν δευτέραν συζήτησιν ἔχον οὕτω.

Ἄρθρον 1.

1. Πᾶσαι αἱ ὑποθέσεις, αἵτινες ἐξεδικάσθησαν παρὰ τῶν κατὰ τὸ Ν. Διάταγμα τῆς 20 Ἰουλίου 1925 «περὶ ὑπαγωγῆς ἀδικημάτων τινῶν εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῶν στρατιωτικῶν δικαστηρίων» Ἐπταμελῶν Στρατοδικείων, ἐφ' ὧν ἐξεδόθησαν καταδικαστικαὶ τούτων ἀποφάσεις καὶ ἐφ' ὅσον ἐκτίονται εἰσέτι αἱ ἐπιβληθεῖσαι ποιναί, ὑποβάλλονται αὐτεπαγγέλτως εἰς ἐκ νέου συζήτησιν, κατὰ τὰ κατωτέρω ὁρισθησόμενα.

2. Ἐπίσης ὑποβάλλονται εἰς ὁμοίαν ἐκ νέου συζήτησιν αἱ ὑποθέσεις ἐκείνων ἐκ τῶν ἐκτισάντων ἤδη τὴν ποινήν των, οἵτινες δι' αἰτήσεώς των ὑποβαλλομένης ἐντὸς δύο μηνῶν ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ παρόντος πρὸς τὸν ἁρμόδιον Εἰσαγγελέα Ἐφετῶν ἤθελον ζητήσει τοῦτο, καὶ μόνον ὡς πρὸς αὐτούς, οὐχὶ δὲ καὶ τοὺς μὴ αἰτήσαντας συγκατηγορουμένους.

Ἄρθρον 2.

1. Οἱ Ἐπίτροποι τῶν Στρατοδικείων ὀφείλουν ἐντὸς 5 ἡμερῶν ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ παρόντος νὰ διαδιδάσωσι τὰς παρ' αὐτοῖς εὑρισκομένας δικογραφίας, περὶ ὧν τὸ προηγούμενον ἄρθρον, μετ' ἀντιγράφων τῶν ἀποφάσεων καὶ τῶν πρακτικῶν εἰς τοὺς κατὰ τὰς διατάξεις τῆς Ποινικῆς Δικονομίας ἁρμοδίους Εἰσαγγελεῖς τῶν Ἐφετῶν.

2. Ἅπασαι αἱ ἐνεργηθεῖσαι ἀνακριτικαὶ πράξεις παραμένουσιν ἔγκυροι.

3. Οἱ κατὰ τ' ἀνωτέρω ἁρμόδιοι Εἰσαγγελεῖς τῶν Ἐφετῶν εἰσάγουσι τὰς ὑποθέσεις εἰς τὸ Συμβούλιον τῶν Ἐφετῶν, ὅπερ πράττει κατὰ τὰ ἐν ἄρθροις 206, 247-254 καὶ 262 παραγρ. 2 καὶ 3 τῆς Ποινικῆς Δικονομίας καὶ 2 τοῦ ψηφίσματος τῆς 16-12-1924 «περὶ ἀνακρίσεως καὶ ἐκδικάσεως ἀδικαμάτων τινῶν ὑπὸ τῶν Ἐφετῶν», ὡς μεταγενεστέρως τοῦτο ἐτροποποιήθη, διατεταγμένα. Ἂν ὅμως ἐπί τινος ὑποθέσεως εἶχεν ἤδη ἐκδοθῇ παραπεμπτικὸν βούλευμα τοῦ Συμβουλίου τῶν Πλημμελειοδικῶν, ἡ ὑπόθεσις εἰσάγεται ἀπ' εὐθείας εἰς τὸ ἀκροατήριον τοῦ κατὰ τὸ ψήφισμα τῆς 16-12-1924 ποινικοῦ Ἐφετείου.

4. Ἂν τὸ Συμβούλιον τῶν Ἐφετῶν εὕρῃ τὰς ἐκ τῆς ἀνακρίσεως ἐνδείξεις ἐπαρκεῖς, παραπέμπει τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸ ἀκροατήριον τοῦ κατὰ τὸ ἀνωτέρω ψήφισμα, ὡς μεταγενεστέρως ἐτροποποιήθη, Ποινικοῦ Ἐφετείου.

5. Εἰς τὴν περαιτέρω προδικασίαν, τὴν ἐπ' ἀκροατηρίῳ συζήτησιν τῶν ὑποθέσεων, τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἀποφάσεων καὶ τὰ κατ' αὐτὸν ἐνδικα μέσα ἐφαρμόζονται πᾶσαι αἱ σχετικαὶ διατάξεις τοῦ ψηφίσματος τῆς 16-12-1924, ὡς μεταγενεστέρως ἐτροποποιήθη.

6. Ἡ ἀληθὴς ἔννοια τοῦ ἄρθρου 10 ἐδάφ. ε τοῦ νόμου 3286 εἶνε ὅτι ἡ ἔμπρακτος μετάνοια ἐπὶ τῶν μέχρι τῆς 23 Ἀπριλίου 1624 τελεσθέντων ἀδικημάτων κατὰ τῆς περιουσίας, προτεισομένη κατὰ πᾶσαν στάσιν τῆς δίκης, χωρεῖ ἐπὶ πάντων τῶν ἀδικημάτων τούτων ἀδιαφόρως διακρίσεως εἰς οὐσιαστικὰ καὶ τυπικὰ καὶ ἀσχέτως πρὸς τὴν δοσιδικίαν τῶν κατηγορουμένων.

Ἡ προθεσμία τοῦ ἐδ. ε' τοῦ ἄρθρου 10 τοῦ νόμου 3286, παρατείνεται μέχρι τέλους Δεκεμβρίου 1926.

Ἄρθρον 3.

1. Ὡσαύτως ὑποβάλλονται εἰς ὁμοίαν ἐκ νέου συζήτησιν αἱ ὑποθέσεις αἱ ὑπαγόμεναι μὲν εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῶν κοινῶν ποινικῶν δικαστηρίων, ἐκδικασθεῖσαι ὅμως παρὰ Στρατοδικείοις καὶ ἐφ' ὅσον ἐξεδόθησαν καταδικαστικαὶ ἐπὶ τούτων ἀποφάσεις, τῇ αἰτήσει τοῦ καταδικασθέντος ὑποβαλλομένη ἐντὸς 2 μηνῶν ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ παρόντος.

2. Οἱ Ἐπίτροποι τῶν Στρατοδικείων ὀφείουν ἐντὸς 5 ἡμερῶν ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ παρόντος διαδιδάσωσιν ἐπίσης τὰς δικογραφίας περὶ ὧν ἡ προηγουμένη παράγραφος τοῦ παρόντος ἄρθρου, μετ' ἀντιγράφων τῶν ἀποφάσεων καὶ τῶν πρακτικῶν εἰς τοὺς κατὰ τὰς διατάξεις τῆς ποινικῆς δικονομίας ἁρμοδίους Εἰσαγγελεῖς, οἵτινες πράττουσι κατὰ τὰ παρὰ τῆς ποινικῆς Δικονομίας ὁριζόμενα.

3. Ἅπασαι αἱ ἀνακριτικαὶ πράξεις παραμένουσιν ἔγκυροι.

Ἄρθρον 4.

1. Οἱ ἐκτίοντες ποινὴν ἐπιβληθεῖσαν δυνάμει ἀποφάσεων τῶν ἄνω δικαστηρίων ἐξακολουθοῦσι κρατούμενοι εἰς τὰς φυλακὰς μέχρις οὗ ἐκδοθῇ βούλευμα τοῦ Συμβουλίου ἢ δικαστικὴ ἀπόφασις.

2. Κατὰ τοῦ βουλεύματος τοῦ Συμβουλίου τῶν Ἐφετῶν, ἐκδοθέντος κτ' ἐφαρμογὴν τῶν διατάξεων τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ παρόντος, οὐδὲν ἔνδικον ἐπιτρέπεται.

3. Ὁ χρόνος τῆς μέχρι τῆς κατὰ τὰ ἀνωτέρω ἐκδόσεως τῆς ἀποφάσεως τοῦ Ἐχετείου κρατήσεως θεωρεῖται ὡς χρόνος προφυλακίσεως καὶ θέλει ἀφαιρεθῇ ἀπὸ τὴν τυχὸν ἐπιβληθησομένην ποινὴν κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ νόμου ΒΙΔ τοῦ 1892.

Ἄρθρον 5.

Ἐφ' ὅσον τὰ κατὰ τὸ Ν. Δ. τῆς 20 Ἰουλίου 1925 Ἐπταμελῆ Στρατοδικεῖα, ἐκδόντα καταδικαστικὴν ἀπόφασιν, παρέπεμψαν τὰς πολιτικὰς ἀπαιτήσεις τοῦ Δημοσίου εἰς τὰ πολιτικὰ δικαστήρια, οἱ δὲ κατηγορούμενοι κατεδικάσθησαν εἰς

θάνατον, αἱ πρὸς ἀσφάλειαν τῶν πολιτικῶν ἀπαιτήσεων τοῦ Δημοσίου γενόμεναι συντηρητικαὶ κατασχέσεις περιουσίας αὐτῶν, τῶν συζύγων των ἢ ἄλλων συγγενῶν αὐτῶν δύνανται νὰ ἀρθῶσι παρὰ τοῦ προέδρου τῶν Πρωτοδικῶν κατὰ τὴν ἐπ' ἀναφορᾷ διαδικασίαν, ἐφ' ὅσον ἤθελε βεβαιωθῇ ὅτι ἡ κτῆσις αὐτῆς ὑπῆρξε ξένη πρὸς τὸ ἀδίκημα. Ἄλλως τηροῦνται αἱ διατάξεις τοῦ ἀπὸ 16 Δεκεμβρίου 1924 ψηφίσματος τῆς Δ' Συντακτικῆς Συνελεύσεως. Κατὰ τῆς ἀπορριψάσης τὴν ἄρσιν ἀποφάσεως τοῦ Προέδρου ἐπιτρέπεται ἐντὸς τῆς νομίμου προθεσμίας ἔφεσις ἐνώπιον τῶν ἁρμοδίων Ἐφετῶν.

Ἄρθρον 6.

1. Ἐκκρεμεῖς ὑποθέσεις, ὑπαγόμεναι εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν Ἐφετῶν κατὰ τὸ ψήφισμα τῆς 16-12-1924, ὡς καὶ αἱ διαδιδαζόμεναι εἰς τοὺς ἁρμοδίους Εἰσαγγελεῖς, κατ' ἐφαρμογὴν τῶν διατάξεων τοῦ ἄρθρου 5 τοῦ Ν. Διατάγματος τῆς 10 Σεπτεμβρίου 1926 «περὶ καταργήσεως τῆς ἀπὸ 17-2-1926 συντακτικῆς ἀποφάσεως κλπ.» εἰσάγονται εἰς τὸ Συμβούλιον τῶν Ἐφετῶν καὶ ἂν ἀκόμη ἐξεδόθη παραπεμπτικὴ διαταγὴ τοῦ ἁρμοδίου Σώματος Στρατοῦ. Τὸ Συμβούλιον τῶν Ἐφετῶν πράττει περαιτέρω κατὰ τὰ ἐν τοῖς παραγρ. 3 καὶ ἑπομ. τοῦ ἄρθρ. 2 τοῦ παρόντος ὁριζόμενα.

2. Ἅπασαι αἱ ἀνακριτικαὶ πράξεις παραμένουσιν ἔγκυροι.

Συνεχίζεται μετὰ τοῦτο ἡ συζήτησις ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 119 τοῦ Συντάγματος.

Ὁ κ. ***Χ. Βοζίκης*** λέγει ὅτι διὰ τοῦ ἄρθρου τούτου ζητεῖται νὰ ἀναγραφοῦν ἐξαιρέσεις ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 19 τοῦ Συντάγματος. Θὰ περιορισθῶ, λέγει, εἰς τὸ ζήτημα τῆς ἀστικῆς ἐγκαταστάσεως τῶν προσφύγων, ὅπερ ἔτεινε νὰ λάβῃ διαστάσεις μὴ ἐπιθυμητάς, ἕνεκα τοῦ πολλοῦ ζήλου, τὸν ὁποῖον ἐπέδειξε μία μερὶς πρὸς ὑποστήριξιν τοῦ ἄρθρου ὡς ἔχει διατυπωθῇ. Ὁ κ. Ὑπουργὸς συνετέλεσεν εἰς τὸ νὰ μειωθῇ ἡ ἐντύπωσις αὐτη, ἀλλὰ καὶ ἐκεῖνος δι' ἀγορεύσεως, κατὰ τὰ λοιπὰ ὡραίας, ἀπέφυγε νὰ καταγείνῃ εἰς τὸ ζήτημα ἐν ὅλῳ αὐτοῦ πλάτει. Ἀπεικόνισε τὴν κατάστασιν τῶν προσφύγων μὲ χρώματα ζωηρὰ καὶ ἠθέλησεν ἴσως νὰ εἴπῃ ὅτι οἱ μὴ ἀποδεχόμενοι τὸ ἄρθρον ὡς ἔχει διατυπωμῆ, δὲν ἐπιθυμοῦν τὴν ἀποκατάστασιν τῶν προσφύγων. Τὸ πρᾶγμα τοῦτο λεγόμενον δι' ἐμὲ θὰ ἦτο ἴσως δικαιολογημένον, ἐφόσον ἐγὼ ἀντιτίθεμαι πρὸς τὰ πράγματα τῆς Οἰκουμενικῆς Κυβερνήσεως. Λεγόμενον ὅμως διὰ τοὺς ἄλλους θὰ ἦτο ἄδικον. Ἡ διαφωνία δὲν εἶνε περὶ τὸν σκοπὸν ἀλλὰ περὶ τὰ μέσα τῆς ἀποκαταστάσεως. Ἡμεῖς σύμφωνοι ὡς πρὸς τὴν ταχείαν καὶ καλὴν ἀποκατάστασιν τῶν προσφύγων, διαφωνοῦμεν ὡς πρὸς τὰ μέσα. Τιθέμεθα τὴν ἀρχὴν ὅτι ἡ ἀποκατάστασις πρέπει νὰ εἶναι ὅσον τὸ δυνατὸν ὀλιγώτερον ἐπιζημία διὰ τοὺς γηγενεῖς, πρέπει νὰ εἶνε ὅσον τὸ δυνατὸν καλλιτέρα διὰ τοὺς πρόσφυγας καὶ τρίτον ὅτι πρέπει νὰ εἶνε ὅσον τὸ δυνατὸν ὀλιγώτερον ἐπιζημία εἰς τὰ κοινά. Ἀναπτύσσων τὸν τρόπον καθ' ὃν φρονεῖ ὅτι ἡ ἀποκατάστασις θὰ ἐγίνετο ὅσον τὸ δυνατὸν ὀλιγώτερον ἐπιζημία διὰ τοὺς γηγενεῖς, τονίζει ὅτι ἡ ἐπαναστατικὴ ἀπόφασις θέτει τὰ συμφέροντα τῶν γηγενῶν. Διότι καθορίζει τὴν κατάληψιν τῶν κτημάτων ἄνευ προηγουμένης ἀποζημιώσεως. Ἀλλὰ καὶ ἡ πληρωμὴ τῆς ἀποζημιώσεως, ἐὰν γίνῃ κατὰ τὸ Ν. Δ. τοῦ 1923, πρέπει τὸ ἥμισυ νὰ πληρωθῇ εἰς μετρητὰ καὶ τὸ ἥμισυ εἰς ὁμολογίας. Ἀλλ' ὅταν λέγομεν πληρωμὴν δι' ὁμολογιῶν τοῦ δημοσίου πρέπει σαφῶς νὰ ἐννοήσωμεν ὅτι ἡ ἀποζημίωσις δὲν εἶνε πλήρης. Ὁ ἰδιοκτήτης λοιπὸν ἀδικεῖται καὶ ἐν τούτῳ. Καὶ ὡς πρὸς τὸν χρόνον τῆς πληρωμῆς παρατηρεῖ ὅτι, ἂν ὁ ἰδιοκτήτης εἶνε ὑποχρεωμένος νὰ καλύψῃ σημερινάς του ἀνάγκας, θὰ σπεύσῃ νὰ ἐκποιήσῃ τὰς ὁμολογίας, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον θὰ ἀποβῇ ἐπὶ ζημίᾳ του. Συνεχίζων λέγει ὅτι διὰ τοῦ νόμου περὶ σχεδίου πόλεως τοῦ 1923 ὡρίσθη ὅτι δὲν ἐπιτρέπεται ἡ ἀνέγερσις οἰκίας ἐν οἰκοπέδοις μικροτέροις τῶν χιλίων πήχεων διὰ τὰς Ἀθήνας καὶ χιλίων πεντακοσίων διὰ τὸν Πειραιᾶ. Τοῦτο, λέγει, φαντάζομαι ὅτι ἔγεινεν

πρὸς παρεμπόδισιν ἀνεγέρσεως μικρῶν κατοικιῶν, ἵνα ἀποτραπῇ ἡ συρροὴ ἐργατῶν, ἥτις ἤθελεν ἔχῃ ὡς ἀποτέλεσμα τὴν ἀνεργίαν.

Ὁ κ. **Θ. Τουρκοβασίλης** λέγει ὅτι εἰς τὰς πόλεις ἐγκατεστάθησαν καὶ ἀγροτικοὶ πληθυσμοὶ χάριν ἀνετωτέρας διαμονῆς.

Ὁ κ. **Μ. Κΐρκος** (Ὑπουργὸς Προνοίας) λέγει ὅτι εἰς τὰς πόλεις ὑπάρχουν πράγματι ἐγκατεστημέναι οἰκογένειαι. Τοῦτο ὅμως ὀφείλεται εἰς τὸ ὅτι δὲν κατέστη δυνατὴ ἡ ἀγροτικὴ ἐγκατάστασις.

Ὁ κ. **Χ. Βοζίκης** συνεχίζων, λέγει ὅτι ὅταν ὁμιλοῦμεν περὶ ἀπόρων προσφύγων, ἐννοοῦμεν προδήλως στέγασιν αὐτῶν δι' εὐθηνῶν οἰκιῶν. Ὅταν δὲ πρόκειται περὶ τοιούτων οἰκιῶν δὲν δυνάμεθα νὰ σκεπτώμεθα περὶ πολυτελῶν οἰκοπέδων. Τοῦτο δὲν θὰ ἦτο συνετόν. Διότι ἂν ὑποτεθῇ ὅτι ἓν οἰκόπεδον ἔχῃ, 50.000 δραχ. ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος θὰ τὸ λάβῃ, μὴ δυνάμενος νὰ ἀνοικοδομήσῃ ἐπ' αὐτοῦ, θὰ τὸ πωλήσῃ καὶ θὰ βάλῃ εἰς τὴν τσέπην τὰ χρήματα. Τοῦτο δὲν δύναται νὰ ὀνομασθῇ μέριμνα ὑπὲρ τῶν προσφύγων. Ἐξετάζει ἀκολούθως πόσον ἤθελεν ἐπιβαρυνθῇ ὁ προϋπολογισμὸς τοῦ Κράτους διὰ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ τρόπου τούτου τῆς στεγάσεως τῶν προσφύγων καὶ ἐπικαλεῖται τὴν προσοχὴν τῆς Βουλῆς ἐπὶ τούτου. Ἐὰν τὸ Κράτος ἠκολούθει τὴν πολιτικὴν τῆς δημιουργίας καὶ νέων προσφυγικῶν πόλεων πρέπει νὰ ἐξετασθῇ μήπως τοῦτο εἶνε ἐπωφελέστερον. Θὰ ἦτο δὲ πάντοτε εὐθηνότερα ἡ ἀγορὰ καὶ διὰ τοὺς πρόσφυγας, οἱ ὁποῖοι θὰ ἠδύναντο καὶ νὰ ὠφεληθοῦν μὲ τὴν ὑπερτίμησιν τῶν οἰκοπέδων ἅμα τῷ πέρατι τῆς ἀνεγέρσεως τῶν πόλεων. Εἰς τὰς νέας δὲ ταύτας πόλεις θὰ ἠδύναντο νὰ ἱδρυθοῦν νέα ἐργοστάσια, ὅπως ὑπάρχῃ ἐργασία διὰ τοὺς κατοίκους. Δὲν εἶνε ἐπιχείρημα νὰ λέγωμεν ὅτι ἡ ἀποκατάστασις ἐγένετο καὶ εἰς τὰς Ἀθήνας καὶ τὸν Πειραιᾶ διότι οὕτω μόνον οὗτοι θὰ ἐξησφάλιζον ἐργασίαν. Ἀλλ' οἱ πρόσφυγες, λέγει, πρέπει νὰ ἀπαλαγοῦν καὶ ἀπὸ τοὺς προστάτας των. Καὶ ἀναφέρει ἀπαλλοτρίωσιν γηπέδων τοῦ Ἁγ. Διονυσίου ἐν Πειραιεῖ, ὅπου ἔχουν ἐγκατασταθῇ ἔμποροι, ἰατροὶ καὶ λοιποὶ κάτοχοι ἢ ἰδιοκτῆται καὶ ἄλλων οἰκιῶν.

Ὁ κ. **Μ. Κΐρκος** (Ὑπουργὸς Προνοίας) λέγει ὅτι ὅταν ἐπρόκειτο νὰ γίνῃ ἡ ἀπαλλοτρίωσις αὕτη μετέβη ὁ ἴδιος ἐκεῖ καὶ ἔχει ἰδίαν ἀντίληψιν τοῦ πράγματος. Ἀπεύχεται εἰς οἱονδήποτε νὰ εὑρεθῇ εἰς τὴν θέσιν νὰ κατοικήσῃ εἰς τοιαῦτα οἰκήματα, τὰ ὁποῖα χρησιμεύουν καὶ ὡς μαγαζιὰ καὶ ὡς κατοικίαι ὀκταμελῶν καὶ ἐνναμελῶν οἰκογενειῶν.

Ὁ κ. **Χ. Βοζίκης** ἀναφέρει ἀπόφασιν τοῦ κ. Ὑπουργοῦ, δι' ἧς οὗτος ἦρε τὴν ἀρχηθὲν γενομένην ἀπαλλοτρίωσιν.

Ὁ κ. **Μ. Κΐρκος** λέγει ὅτι πράγματι ἐγένετο τοῦτο, μετέπειτα δὲ διὰ τοῦτον τὸν λόγον εἰς τὸν Ἁγ. Διονύσιον ὅπου διεπίστωσεν ὅσα προηγουμένως ἀνέφερεν.

Ὁ κ. **Χ. Βοζίκης** συνεχίζων λέγει ὅτι ἀνέφερε ταῦτα ἵνα ἀποδείξῃ ὅτι ὑπάρχουν ἄτομα ἐκμεταλλευόμενα τοὺς πρόσφυγας, ἐπικαλεῖται δὲ ἐπὶ τούτου τὴν προσοχὴν τῆς Βουλῆς. Κακίζει τὴν μέχρι τοῦδε τηρηθεῖσαν πολιτικὴν ὡς πρὸς τὰς ἐπιτάξεις καὶ τὰς ἀπαλλοτριώσεις καὶ τὰς ἀποζημιώσεις.

Ὁ κ. **Α. Παπαναστασίου** (Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας) ἐρωτᾷ, ἐφ' ὅσον ἡ ἀπαλλοτρίωσις ἀναγνωρίζεται ὡς ἀνάγκη, ἡ ἀποζημίωσις δὲν εἶνε δικαία ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἀξίας τοῦ κτήματος κατὰ τὸ 1922 - 1923 ;

Ὁ κ. **Χ. Βοζίκης** λέγει ὅτι θὰ ἦτο ἀντίθετος τούτου ἂν εὕρισκεν ὅτι ἀληθῶς ὑπάρχει κάποια ὑπερτίμησις λόγῳ τῆς ἐγκαταστάσεως τῶν προσφύγων. Εἶναι ὅμως ὑπὲρ τῆς διατάξεως ταύτης, διότι οὐδεμία αὔξησις ἐπῆλθεν ἀλλὰ τοὐναντίον ἐπῆλθε μείωσις. Ἐπὶ τοῦ σημείου λοιπὸν τούτου δὲν ἔχει ἀντίρρησιν. Δὲν θέλω ὅμως, λέγει, νὰ ἀφίσω τοὺς ἰδιοκτήτας μὲ ἐκκρεμεῖς τὰς ἀπαιτήσεις των ἀπέναντι τοῦ δημοσίου. Διότι οἱ περὶ ὧν πρόκειται ἰδιοκτῆται θὰ εἶνε ἄνθρωποι πτωχοὶ ἐφ' ὅσον τὰ οἰκόπεδά των εἶνε εἰς τὰ ἄκρα τῶν πόλεων. Μὴ ἀφίνετε λοιπὸν αὐτοὺς ἐν ἐκκρεμότητι, ὀφείλετε προηγουμένως νὰ κάμετε τὴν ἐκτίμησιν. Ἀντὶ τῆς «προηγουμένης ἀποζημιώσεως» ζητῶ «προηγουμένην ἐκτίμησιν».

Ὁ κ. **Α. Μιχαλακόπουλος** (Ὑπουργὸς Ἐξωτερικῶν) ἐρωτᾷ, θέλετε ἡ καταβολὴ τῶν ὁμολογιῶν νὰ γίνῃ ἐντὸς ὡρισμένης προθεσμίας ;

Χ. Βοζίκης. Δὲν δύνασθε νὰ μοῦ δώσετε τὰς ὁμολογίας δώσατέ μου μίαν βεβαίωσιν τοὐλάχιστον, ὁρίσατε μίαν προθεσμίαν ἐντὸς τῆς ὁποίας θὰ μοῦ δώσετε τὰς ὁμολογίας, ταύτας.

Λ. Κυβειὸς. Θὰ χρειασθῇ διαδικασία.

Χ. Βοζίκης. Θὰ χρειασθῇ διαδικασία καὶ διὰ τοῦτο ἀκριβῶς ζητῶ τὴν προηγουμένην ἐκτίμησιν.

Γ. Μπούσιος Πῶς θὰ καλυφθῶσι τὰ κτηματόγραφα ;

Χ. Βοζίκης. Ὁπωσδήποτε καὶ ἂν γίνῃ ἡ ἐκτίμησις δὲν θὰ δυνηθῇ νὰ πληρωθῇ ὁ ἰδιοκτήτης τὴν ἀξίαν τοῦ κτήματός του, ἐφόσον ἡ πληρωμὴ θὰ γίνῃ εἰς ὁμολογίας συμφώνως πρὸς τὴν τροπολογίαν τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν.

Ὁ κ. **Α. Μιχαλακόπουλος** (Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν) λέγει ὅτι ὁ μέσος ὅρος τοῦ τοκοχρεωλυσίου τῶν ὁμολογιῶν αὐτῶν θὰ εἶνε 100.000.000 κατ' ἔτος, δὲν νομίζει δὲ ὅτι τοῦτο εἶνε σοβαρὸν δι' ἕνα προϋπολογισμὸν ὁκτὼ δισεκατομμυρίων. Αὐτὴ ἡ σκέψις μὲ ἔκαμε νὰ ἀπομακρυνθῶ ἀπὸ τὴν ἀπόφασιν τῆς Ἐπαναστάσεως, ἡ ὁποία καθώριζε τὸ ἥμισυ εἰς μετρητὰ καὶ τὸ ἥμισυ εἰς ὁμολογίας.

Ὁ κ. **Χ. Βοζίκης** λέγει ὅτι θὰ ἐπεθύμει ὅπως ὁ κ. Ὑπουργὸς ἐπανέλθῃ εἰς τὴν ἀρχικὴν διατύπωσιν τῆς διατάξεως, διότι διὰ τῆς ἐκδόσεως τόσων ὁμολογιῶν θέλει ἐπιβαρυνθῇ κατὰ πολὺ ὁ προϋπολογισμός.

Α. Μιχαλακόπουλος (Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν). Ἐὰν μοὶ ἐπιτρέπητε νὰ σᾶς διακόψω. Ἐγὼ πρέπει νὰ προσθέσω μερικὰ πράγματα. Εἴπατε διὰ τίνα λόγον προβαίνομεν εἰς τὰς ἀπαλλοτριώσεις. Αὐτὸ εἶνε ζήτημα, ἐπιτρέψατέ μου νὰ εἴπω, ζήτημα μιᾶς ἐπικρίσεως κατὰ τῆς ἐφαρμογῆς τῆς πολιτικῆς, μιᾶς ὡρισμένης πολιτικῆς, ἡ ὁποία ἐπίκρισις, ἂν εἶνε δικαία ἢ ἄδικος, δύναται νὰ συζητηθῇ ἐν ἰδιαιτέρᾳ συζητήσει, δὲν ἀφορᾷ βεβαίως τὰς γενικὰς ἀρχὰς τὰς ὁποίας ἐθέσατε ἤδη, διότι ἠμπορεῖ θὰ θέσητε τὰς ἀρίστας τῶν ἀρχῶν καὶ νὰ γίνῃ ἡ κακὴ ἐφαρμογή. Ὅσον ἀφορᾷ τὸ ἄλλο ζήτημα ὅτι ἂν ἐκδοθῶσιν ὁμολογίαι θὰ ἐπιβαρυνθῇ ὁ προϋπολογισμός, φαντάζομαι ὅτι συμφωνοῦμεν ὅτι αἱ ὁμολογίαι θὰ ἐκδίδωνται κατὰ σειράν, δὲν εἶνε ἀνάγκη νὰ ἐκδοθοῦν ὅλαι αἱ ὁμολογίαι ὁμοῦ καὶ νὰ ἐπιβαρυνθῇ ὁ προϋπολογισμός, αἱ ὁμολογίαι δὲ αὗται θὰ χρησιμεύσωσιν ὡς μέσος ὅρος πληρωμῆς.

Ὁ κ. **Χ. Βοζίκης** νομίζει ὅτι αἱ γνῶμαι ἔχουν συμπέσει. Ἀλλ' ἐπειδή, λέγει, ἐτράπημεν τὴν ὁδὸν τοῦ συμβιβασμοῦ θὰ ἦτο ἀνάγκη νὰ εἴπωμεν δύο λέξεις καὶ ἐπὶ τῆς προτάσεως τῆς ἐπιτροπῆς. Ἔχω μίαν βάσιν ὅτι δὲν εἶνε ὀρθὸν νὰ γίνεται ἀπαλλοτρίωσις ἐφ' ὁλοκλήρου τῆς ἐκτάσεως τοῦ ἰδιοκτήτου. Τοῦτο θὰ ἦτο μία ἀνακούφισις τοῦ ἰδιοκτήτου, διότι ἡ τιμὴ τοῦ ὑπολοίπου ποῦ θὰ τοῦ ἀπομείνῃ θ' αὐξηθῇ λόγῳ τῆς ἀνεγέρσεως τοῦ συνοικισμοῦ. Κατέρχομαι, λέγει τελευτῶν, τοῦ βήματος μὲ τὴν πεποίθησιν ὅτι δὲν ἔρριψα ἔλαιον εἰς τὴν πυράν, ἀλλὰ συνετέλεσα εἰς συνεννόησιν καὶ συμβιβασμὸν ἐπὶ τῶν ζητημάτων τῶν χωριζόντων τοὺς γηγενεῖς καὶ τοὺς πρόσφυγας, ἵνα ἐξυπηρετηθῇ ἡ μεταξὺ αὐτῶν γαλήνη, ἥτις εἶνε ἀναγκαία διὰ τὴν κοινὴν προαγωγὴν καὶ εὐημερίαν.

Οἱ κ. κ. **Β. Καραπαναγιώτης** καὶ **Θ. Χαβίνης** διαμαρτύρονται διότι δὲν τηρεῖται τὸ ψήφισμα περὶ τὴν συζήτησιν τοῦ Συντάγματος.

Ὁ κ. **Α. Μιχαλακόπουλος** (Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν) παρατηρεῖ ὅτι τὸ ψήφισμα πρέπει νὰ τηρηθῇ καὶ ἡ σπουδαιότης τοῦ ἄρθρου νὰ μὴ παροραθῇ. Ἡ συζήτησις ἄλλως τε ἔφερε σχεδὸν προσέγγισιν εἰς τὰς ἀντιτιθεμένας γνώμας. Καλὸν θὰ ἦτο νὰ κηρυχθῇ περαιωμένη ἡ συζήτησις, ἀκουομένων μόνον τῶν ἀρχηγῶν τῶν πολιτικῶν μερίδων, καὶ ἀποφαινομένης τῆς Βουλῆς εἴτε διὰ ψηφοφορίας εἴτε δι' ἀναστάσεως.

Ὁ κ. **Ι. Ράλλης** λέγει ὅτι τὸ παρὸν ἄρθρον ἐξαιρεῖται πάσης προθεσμίας λόγῳ τῆς σπουδαιότητός του. Ἂν δὲ προχωρήσωμεν ἐσπευσμένως εἰς τὴν ψήφισίν του εἶνε ὡς ἂν νὰ ἀσκοῦμεν ψυχολογικὴν βίαν πρὸς ψήφισιν τοῦ ἄρθρου.

Ὁ κ. **Α. Μιχαλακόπουλος** (Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν) διαμαρτύρεται διότι θεωρεῖται ψυχολογικὴ βία ἡ προσαρμογὴ εἰς τὸ ψήφισμα τῆς Βουλῆς.

Ὁ κ. **Ε. Ἐμμανουηλίδης** λέγει ὅτι εἰς τὸ βάθος τῆς διαφωνίας διὰ τὸ ἄρθρον 119 ὑπάρχει καὶ ἓν σημεῖον ὁμοφωνίας εὐχάριστον, περὶ τῆς ἐπιδιωκομένης ὑπὸ τοῦ Κράτους ἀστικῆς καὶ ἀγροτικῆς ἀποκαταστάσεως τῶν προσφύγων. Ἤδη συζητοῦμεν περὶ τοῦ τρόπου καθ' ὃν θὰ γίνῃ αὕτη. Ἐγένετο, λέγει, λόγος περὶ ἀπόρων καὶ εὐπόρων προσφύγων καὶ περὶ τούτου ὀφείλω νὰ δηλώσω ὅτι οἱ πρόσφυγες ἄνευ τῆς ἐσχάτης ἀνάγκης δὲν θὰ ἐζήτουν τίποτε. Ἐν πάσῃ περιπτώσει ὑπὲρ οἱουδήποτε εὐπορουῦντος δηλοῦμεν ὅτι δὲν ζητοῦμεν τι καὶ δεχόμεθα πᾶσαν ἐξαίρεσιν παντὸς εὐποροῦντος. Ἐλέχθη ὅτι αἱ ἀποζημιώσεις, αἱ δοθεῖσαι πρὸς τοὺς πρόσφυγας, τοὺς κατέστησαν ἐπαρκεῖς. Συνεχίζων ὡς πρὸς τοῦτο ἐξιστορεῖ τὰ τῶν διακανονισθεισῶν ἀποζημιώσεων ὑπὲρ τῶν προσφύγων καὶ τονίζει τὰ ποσοστά, ἅτινα ὡρίσθησαν νὰ λάβουν μὲ ἀνώτατον ὅριον τὰς 1500 λίρας. Ἐπηκολούθησαν εἴτα διάφοροι περικοπαί, ἐξικνούμεναι κατὰ κοινότητας ἀπὸ 10-90 %, πᾶσαι δὲ αἱ ἀποζημιώσεις κατὰ τὸ ποσοστὸν ὡρίσθησαν εἰς 12 1)2 %, εἰς μετρητὰ καὶ τὰ ὑπόλοιπα εἰς ὁμολογίας. Αἵτινες ἔφθασαν εἰς δραχμὰς 500 - 560 ἡ χιλιόδραχμος ὁμολογία. Συνεπῶς οἱ πρόσφυγες ἀπὸ μὲν τὸ Κράτος οὐδὲν ἔλαβον, ἀπέναντι δὲ τῆς τουρκικῆς περιουσίας ἀσήμαντα ποσοστά. Διὰ τοῦτο εἶνε προφανὲς ὅτι οὐδεὶς πρόσφυξ κατέστη αὐτάρκης διὰ νὰ δύναται νὰ ἀγοράσῃ οἰκόπεδα κλπ.

Μ. Κΐρκος (Ὑπουργὸς τῆς Προνοίας). Σχετικῶς πληροφορῶ ὅτι ἐξ 97 χιλιάδων προσφύγων ἀποζημιωτέων ἐκ τοῦ γενικοῦ μητρῴου, αἱ 57 χιλιάδες ἔλαβον ἀποζημιώσεις ἀπὸ 1 - 75 λιρῶν, 1000 δὲ ἕως 1500 ἐδικαιοῦντο τοῦ ἀνωτάτου ποσοστοῦ ἀποζημιώσεως.

Ὁ κ. **Ε. Ἐμμανουηλίδης** συνεχίζων λέγει ὅτι οἱ ἀγρόται πρόσφυγες, ἐγκαταλείψαντες σπουδαίαν περιουσίαν, οὐδὲν ἔλαβον ἀπέναντι ταύτης, ἦλθον δὲ ἐδῶ καὶ ἀπήλλαξαν τὴν Ἑλλάδα ἀπὸ μέγαν ἀριθμὸν ἀλλοεθνῶν στοιχείων. Ἀναλύων εἶτα τὰ τῶν τεθέντων ὅρων περὶ ἀστικῆς ἐγκαταστάσεως ἔξω τῶν πόλεων, νομίζει ὅτι τοῦτο δὲν εἶνε ἀποκατάστασις, ἐφόσον ὁ ἀποκαθιστάμενος καθηλοῦται νὰ δράσῃ ἔξω τῆς πόλεως, δηλαδὴ ἄνευ οἰκονομικοῦ πεδίου δράσεως. Συμμεριζόμεθα, λέγει, καὶ ἡμεῖς πρῶτον τὸν πόνον τοῦ ἰδιοκτήτου, ὅστις βλέπει ἀφαιρουμένην τὴν περιουσίαν του διὰ νὰ χρησιμεύσῃ ὑπὲρ ἄλλων σκοπῶν, ἀλλὰ μήπως οἱ ἐν Τουρκίᾳ Ἕλληνες ὑπήκοοι δὲν εἶδον τὴν περιουσίαν των διδομένην εἰς συμψηφισμὸν δι' ἐθνικὰ χρέη καὶ πληρωνομένην δι' ὁμολογιῶν ;

Ὁ κ. **Α. Μιχαλακόπουλος** (Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν) δὲν βλέπω λέγει νὰ ὑπάρχῃ ἀντίρρησις ἐκ μέρους οὐδενὸς περὶ τῆς εἰς ὁμολογίας πληρωμῆς καὶ μάλιστα ἐντὸς βραχείας προθεσμίας.

Ἐμ. Ἐμμανουηλίδης. Ἡμεῖς θεωροῦμεν ἄρνησιν ἀποκαταστάσεως νὰ ἀναλάβῃ τὸ Κράτος ὑποχρεώσεις ὑπερόγκους ἢ ὑποχρεώσεις ἀδυνάτους. Οἱ ἰδιοκτῆται βεβαίως τὴν ἀνέγερσιν προσφυγικῶν οἰκιῶν καὶ πᾶσαν ὑπερτίμησιν ἐκ τῆς προσελεύσεως δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ τὴν καταστήσουν ἀντικείμενον πλουτισμοῦ...

Πολλοὶ Βουλευταί. Ὅλοι εἴμεθα σύμφωνοι εἰς αὐτό.

Ἐμ. Ἐμμανουηλίδης. Ἐκτὸς τούτου ὀφείλω νὰ τονίσω ὅτι δὲν δύναται νὰ γίνῃ σκέψις περὶ ἀπομακρύνσεως τῶν προσφύγων ἔξω τῶν πόλεων. Διότι ἡ ἀπομάκρυνσις κατ' ἀνάγκην θὰ συσσωρεύσῃ τούτους καὶ πάλιν εἰς τὰς πόλεις, παλαίοντας διὰ τὸν ἄρτον των καὶ δυστυχοῦντας. Τὸ προσφυγικὸν στοιχεῖον, ἐπιλέγει, ἐφάνη ἄγαν συντηρητικὸν καὶ ὑποστηριζόμενον, ὡς ὤφειλε ἀπὸ τὸ Κράτος πρὸς αὐτάρκη ἀποκατάστασίν του, θὰ ἀποδῇ στήριγμα πραγματικὸν καὶ τοῦ Κράτους καὶ τῆς κοινωνίας.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** παρατηρεῖ ὅτι πρέπει συμφώνως μὲ τὸ ψήφισμα νὰ θεωρηθῇ ἡ συζήτησις λήξασα καὶ νὰ ὁρισθῇ τακτικὴ ἡμέρα πρὸς ψηφοφορίαν, ἀφοῦ προηγουμένως ἀκουσθοῦν οἱ ἀρχηγοὶ τῶν κομμάτων, συμφώνως μὲ τὴν πρότασιν τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν.

Ὁ κ. **Κ. Δεμερτζῆς** ἐπὶ τῆς προτάσεως ταύτης λέγει ὅτι τὸ συζητούμενον ἄρθρον δὲν εἶνε ὅπως εἶπε καὶ ἄλλοτε συνταγματικὴ διάταξις, ἀλλὰ μᾶλλον νόμος ρυθμίζων τὸ προσφυγικὸν ζήτημα καὶ ἀπορεῖ μὲ τὴν ἐπιμονὴν ὅπως χαρακτηρισθῇ τὸ ἄρθρον ὡς συνταγματικοῦ περιεχομένου.

Ὁ κ. **Α. Μιχαλακόπουλος** (Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν) ἀφοῦ πρόκειται περὶ παρεκκλίσεως ἐκ τοῦ ἄρθρου 19 τοῦ Συντάγματος ;

Κ. Δεμερτζῆς. Πρόκειται περὶ ρυθμίσεως τῶν βιωτικῶν καὶ οἰκονομικῶν σχέσεων. Ἑπομένως ἡ συζήτησις δὲν εἶνε καθαρῶς συνταγματική, ὥστε νὰ ὑπόκηται εἰς τοὺς περιορισμοὺς τοῦ ψηφίσματος περὶ τῶν συζητήσεων τοῦ Συντάγματος. Συνεχίζων λέγει ὅτι οὐδεὶς ἀρνεῖται τὰς θυσίας τὰς ὁποίας ὑπέστη ὁ καταστραφεὶς Ἑλληνισμὸς τῆς Μικρᾶς Ἀσίας διὰ τὴν ἐθνικὴν ἰδέαν καὶ οὐδεὶς πρόσφυξ δύναται νὰ ἰσχυρισθῇ ὅτι ὅλα τὰ κόμματα, ὡς ὤφειλον, δὲν ἐθεώρησαν ἐθνικὸν τὸ προσφυγικὸν πρόβλημα.

Πραγματευόμενος εἶτα τὰ τῆς ἀστικῆς ἀποκαταστάσεως τῶν προσφύγων, ἀναφέρεται εἰς τὴν ἐρώτησίν του πρὸς τὸν κ. Ὑπουργὸν τῆς Προνοίας περὶ τῆς μὴ ὑπάρξεως ἀντιρρήσεως διὰ τὴν ἐπέκτασιν τῶν ὑφισταμένων συνοικισμῶν. Ἐζήτησα, λέγει, ἀπὸ τὸν κ. Ὑπουργὸν νὰ μὲ πληροφορήσῃ διατί ζητεῖ νὰ ἀπαλλοτριώσῃ οἰκόπεδα ἐντὸς τῆς πόλεως, ἐφόσον ταῦτα δὲν εἶναι συνέχεια πρὸς ἐπέκτασιν ὑφισταμένων συνοικισμῶν. Ἡ ἀπάντησις τοῦ κ. Ὑπουργοῦ δὲν ἦτο ἱκανοποιητική, ἐκτὸς δὲ τούτου καὶ σήμερον ἀκόμη τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Προνοίας οὐδεμίαν στατιστικὴν τοῦ ἀναγκαιοῦντος χώρου μᾶς ἔφερεν. Οἱ ὑπάρχοντες συνοικισμοὶ εἶναι γνωστὸν ὅτι ἔχουν πλήρεις καὶ τελείας συγκοινωνίας καὶ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει τίς λόγος κωλύει τὴν ἐγκατάστασιν προσφύγων κατ' ἐπέκτασιν τῶν συνοικισμῶν αὐτῶν ; Κατὰ τί καλλίτερον εἰς ἄλλα μέρη θὰ ἐγκατασταθοῦν οἱ πρόσφυγες ; Ἐφόσον, λέγει, οὐδεμία μοὶ ἐδόθη ἐπ' αὐτοῦ ἀπάντησις ὑποχρεοῦμαι νὰ θεωρήσω ὅτι αἱ ἀπαλλοτριώσεις ἄλλων ἀστικῶν κτημάτων δὲν γίνονται πρὸς πραγματικὴν προσφυγικὴν ἀνάγκην καὶ κατ' ἀνάγκην θὰ ἀρνηθῶ τὴν ψῆφόν μου εἰς μίαν τοιαύτην ἄδειαν, παρ' ὅλην τὴν συμπάθειάν μου πρὸς τοὺς πρόσφυγας. Ἐξ ἄλλου δὲν θὰ ἦτο ὀρθὸν αἱ ἀπαλλοτριώσεις νὰ γίνωνται κατόπιν ἀποφάσεως ἐκ βουλευτῶν ἐξ ἴσου γηγενῶν καὶ προσφύγων, εἰς τρόπον ὥστε νὰ μὴν ὑπάρχῃ οὐδεὶς φόβος παρεξηγήσεως ἐκ μέρους τῶν γηγενῶν ; Ἡ συνεργασία αὕτη θὰ ἐξωδέλιζε τὰς μεταξὺ γηγενῶν καὶ προσφύγων ἔριδας καὶ θὰ ἔθετε ἀσφαλῆ τὰ θεμέλια κοινῆς ὅλων τῶν ἐν τῷ Κράτει στοιχείων συνεργασίας ἐπ' ἀγαθῷ τοῦ συνόλου.

Πολλοὶ Βουλευταί. Περαιωμένη ἡ συζήτησις.

Οἱ κ. κ. **Β. Καραπαναγιώτης** καὶ **Θ. Χαβίνης** τονίζουν ὅτι εἶναι ἔκδηλος ἡ γνώμη τῆς Βουλῆς περὶ περαιώσεως τοῦ ζητήματος.

Ι. Ράλλης καὶ **Σ. Σωτηριάδης.** Δὲν θὰ γίνῃ ὑφαρπαγή (Φωναί, θόρυβος, κωδωνοκρουσίαι).

Ὁ κ. **Α. Μιχαλακόπουλος** (Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν) λέγει ὅτι εἶναι ἐκπληκτικὸν ὅτι μετὰ τὴν προσέγγισιν τῶν ἑκατέρωθεν ἀπόψεων ἡ συζήτησις λαμβάνει τοιαύτην ἔξύτητα. Τίθεται τὸ ἐρώτημα, ἡ συζήτησις πρέπει νὰ κηρυχθῇ περαιωμένη ἢ ὄχι ; Ὑπάρχουν συνάδελφοί τινες, οἱ ὁποῖοι ἴσως θὰ εἶχον νὰ ἀναπτύξουν νέας τινας ἀντιλήψεις. Ἐφόσον πρόκειται περὶ νέων ἀντιλήψεων θὰ ἠδύνατο βεβαίως νὰ ἀκουσθῶσιν οὗτοι. Ὁ ἀθηνῶν ἀρχηγὸς τῶν προοδευτικῶν φιλελευθέρων ἐδήλωσεν ὅτι παραιτεῖται ἐν ἀνάγκῃ τοῦ λόγου.

Ἐπίσης ὁ κ. ἀρχηγὸς τῶν ἐλευθεροφρόνων θέλει ὁμιλήσει ἀπόψε ὡς καὶ ὁ ἀρχηγὸς τῆς δημοκρατικῆς ἑνώσεως. Παραιτουμένων ἑπομένως τοῦ λόγου ἐκείνων τῶν ὁποίων αἱ ἀντιλήψεις συμπίπτουν πρὸς τὴν γενομένην ἤδη συμβιβαστικὴν λύσιν, θὰ ἀπέμενε νὰ ὁμιλήσουν ἐπὶ ἓν τέταρτον μόνον οἱ ἔχοντες νὰ ἀναπτύξουν νέας τινας ἀπόψεις καὶ ὁ ἀσθενῶν Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν.

Ὁ κ. ***Ι. Ράλλης*** ἐρωτᾷ, προκειμένου νὰ ληφθοῦν τοιαῦται σοβαραὶ ἀποφάσεις, αἱ ὁποῖαι θὰ ἔχουν ἀντίκτυπον εἰς τὴν κοινοβουλευτικὴν ἱστορίαν τοῦ τόπου, εἰς ποῖον κανονισμὸν ὁ κ. Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν εὗρε τὴν γενομένην πρότασιν;

(Φωναί, θόρυβος διαμαρτυρίαι).

Ὁ κ. ***Ι. Ράλλης*** ἐξακολουθῶν λέγει ὅτι θὰ ὁμιλήσῃ διότι ταύτην τὴν ἐντολὴν ἔχει ἐκ μέρους τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ, πρὸς τὸν ὁποῖον οὐδεὶς δύναται ν' ἀναμετρηθῇ. Συνεχίζων ἐρωτᾷ εἰς ποίαν διάταξιν τοῦ κανονισμοῦ εὗρεν ὁ κ. Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν τὴν διάταξιν, δυνάμει τῆς ὁποίας ἀνέγνωσε τὸν κατάλογον τῶν ἐγγεγραμμένων βουλευτῶν ἵνα παραιτηθοῦν οὗτοι τοῦ λόγου, κατάλογον εἰς τὸν ὁποῖον δὲν ἤμην ἐγὼ ἐγγεγραμμένος, διότι ἠδυνάμην πρὸ τῆς λήξεως τῆς συζητήσεως νὰ ἐγγραφῶ οἱανδήποτε στιγμὴν ἐπεθύμουν.

Ὁ κ. ***Α. Παπαναστασίου*** (Ὑπουργὸς Γεωργίας) ἀπαντᾷ ὅτι ἡ πρότασις τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν ἐγένετο ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ἰσχύοντος ψηφίσματος, τὸ ὁποῖον ὁρίζει διὰ τὴν συζήτησιν τῶν ἄρθρων τοῦ Συντάγματος δι' ἄλλα μὲν τρεῖς ὥρας δι' ἄλλα δὲ ἓξ, ἐξαντληθείσας ἤδη. Οὐδεμία λοιπὸν παραβίασις ὑπάρχει. Καὶ εἰς τὰ πλέον δημοκρατικὰ Κράτη καὶ εἰς τὴν Γαλλίαν καὶ εἰς τὴν Ἀγγλίαν ὑπάρχουν τοιοῦτοι περιορισμοὶ ὅσον ἀφορᾷ τὰς συζητήσεις.

Ὁ κ. ***Ι. Ράλλης*** λέγει ὅτι, εἰς τὴν πρότασιν τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν ἔχει ν' ἀντείπῃ ὅτι ἐὰν ὁ λόγος εἶναι ἁπλοῦς τύπος, θεβαίως τότε, ἡ πρότασις δύναται νὰ γίνῃ δεκτή. Ἀλλ' οὐδὲν τούτου διάφορον ἔπραξε ἡ δικτατορία. Τὰ κοινοβουλευτικὰ πολιτεύματα βασίζονται ἐπὶ τῆς πειθοῦς τῆς ἐκ τοῦ λόγου πηγαζούσης. Ἐὰν δὲ ὁ ἀξιότιμος Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν αὖριον ὁμιλήσῃ καὶ ἐπιθυμῇ τις ν' ἀπαντήσῃ εἰς αὐτὸν τί μένει ἐκ τῆς προτάσεως τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν; Ἡ πρότασις τοῦ κ. Ὑπουργοῦ παραβιάζει τὸ κοινοβουλευτικὸν πολίτευμα καὶ εὑρισκόμενος πρὸ τῆς οἴας ἀνεγκάζομαι νὰ κατέλθω τοῦ βήματος, ἀλλὰ κατέρχομαι διαμαρτυρόμενος.

Προκειμένου νὰ ὁμιλήσῃ ὁ κ. Μπούσιος, ἡ Βουλὴ ἐρωτηθεῖσα δέχεται δι' ἀναστάσεως τὴν πρότασιν τοῦ κ. Μιχαλακοπούλου ὅπως ὁμιλήσουν ἀνὰ ἓν τέταρτον μόνον τῆς ὥρας οἱ ἐγγεγραμμένοι, ἡ δὲ ψηφοφορία διεξαχθῇ τὴν προσεχῆ Πέμπτην, ὁπότε ἐλπίζεται ὅτι θὰ ἔχῃ ἀναρρώσῃ καὶ ὁ Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν.

Γ. Μερκούρης (Ὑπουργὸς τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας) ὑποβάλλει τὰ ἑξῆς νομοσχέδια: 1) περὶ ρυθμίσεως σχέσεων μεταξὺ συνιδιοκτητῶν μεταλλείων, 2) περὶ συστάσεως ταπητουργικῆς ἑλληνικῆς προνομιούχου ἑταιρείας, 3) περὶ καλλιεργείας τῶν ἀλυκῶν, 4) περὶ κυρώσεως τῆς διεθνοῦς συμβάσεως τῆς Γενεύης περὶ τῆς νυκτερινῆς ἐργασίας ἐν τοῖς ἀρτοποιείοις, 5) περὶ προστασίας καὶ ἐκμεταλλεύσεως τοῦ ἐγχωρίου λιγνίτου, 6) περὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως τῶν περὶ γενικῆς στατιστικῆς ὑπηρεσίας τῆς Ἑλλάδος νόμων, 7) περὶ εὑρέσεως ἐργασίας καὶ ὑποχρεωτικῆς ἀσφαλίσεως κατὰ τῆς ἀνεργίας ὑπαλλήλων, ἐργατῶν καὶ ὑπηρετῶν, 8) περὶ τροποποιήσεως τῶν περὶ ὀργανισμοῦ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας καὶ ἄλλων συναφῶν διατάξεων νόμων πρὸς ἐπίτευξιν οἰκονομιῶν. 9) περὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως τοῦ ἀπὸ 9 Δεκεμβρίου 1923 Διατάγματος περὶ κωδικοποιήσεως τῶν διατάξεων τῶν νόμων 2868 καὶ τῶν ἀπὸ 19 Νοεμβρίου 1923 τροποποιοῦντος καὶ συμπληροῦντος αὐτὸν νομοθετικῶν διαταγμάτων, 10) περὶ κυρώσεως τῆς διεθνοῦς συμβάσεως τῆς ἐργασίας τῆς ἀφορώσης τὴν ἰσότητα τῶν ἀλλοδαπῶν καὶ ἰθαγενῶν ἐργατῶν εἰς ζητήματα ἀποζημιώσεως τῶν ἀτυχημάτων τῆς ἐργασίας, 11) περὶ χρηματιστηρίων ἀξιῶν. Διὰ τοῦ τελευταίου τούτου νομοσχεδίου, τονίζει ὁ κ. Ὑπουργός, τὸ ὁποῖον ἐλπίζει ὅτι θὰ ψηφισθῇ ὑπὸ τῆς Βουλῆς ὡς ἔχει, τὸ Χρηματιστήριον θὰ περιέλθῃ εἰς τὴν προτέραν αὐτοῦ περιωπήν.

Ὁ κ. ***Ι. Μεταξᾶς*** (Ὑπουργὸς τῆς Συγκοινωνίας) ὑποβάλλει τὰ ἑξῆς νομοσχέδια: 1) περὶ τροποποιήσεως τοῦ ἀπὸ 23)9)25 Ν. Δ. περὶ θέσεως διατάξεων τινων εἰς τοὺς περὶ Λιμένων καὶ πορθμοῦ Εὐρίπου νόμους καὶ 2) περὶ τροποποιήσεως τοῦ ἄρθρου 1 τοῦ Ν. Δ. τῆς 5)8)23 περὶ ναυτικῆς σημάνσεως τοῦ στενοῦ Προσέζης τοῦ Ἀμβρακικοῦ κόλπου.

Προκειμένου μετὰ ταῦτα νὰ διακοπῇ ἡ συνεδρίασις ὁ κ. ***Πρόεδρος*** παρακαλεῖ τοὺς ἐγγεγραμμένους νὰ ὁμιλήσουν ὅπως προσέλθουν διότι ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει ἡ συζήτησις θὰ κηρυχθῇ περαιωμένη.

Φωναί. Μάλιστα, μάλιστα.

Διακόπτεται μετὰ ταῦτα ἡ συνεδρίασις ὥρᾳ 9:20' διὰ τὴν 10 1)2 μ. μ.

Μετὰ τὴν διακοπὴν

Ὥρᾳ 11 μ. μ. ἐπαναλαμβάνεται ἡ διακοπεῖσα συνεδρίασις.

Συνεχιζομένης τῆς συζητήσεως ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 119 τοῦ Συντάγματος ὁ κ. ***Γ. Μπούσιος*** λέγει ὅτι κατόπιν τῆς προτάσεως τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν, ἐνόμιζεν ὅτι ἡ πρότασις αὕτη ἐγένετο ἀποδεκτὴ καὶ θὰ παρεκάμπτετο τὸ τυπικὸν κώλυμα κατὰ τῆς διαμορφώσεως τοῦ καταστατικοῦ χάρτου. Ὅταν τὸ 19 ἄρθρον τοῦ Συντάγματος πρόκειται νὰ ἀκυρωθῇ τότε δὲν θὰ ἔπρεπε νὰ γίνῃ τόση συζήτησις διὰ τὴν ψήφισιν τοῦ 19 ἄρθρου. Λέγει ὅτι θὰ ἐδέχετο νὰ ἀντιμετωπισθοῦν ὅλα τὰ ζητήματα τὰ ἀναγραφόμενα ἐν τῷ ἄρθρῳ 119 δι' ἑνὸς ψηφίσματος. Τὰ ζητήματα ταῦτα εἶναι ἡ ἀστικὴ ἀποκατάστασις τῶν προσφύγων, ἡ ἀποκατάστασις τῶν ἀκτημόνων καλλιεργητῶν καὶ ἡ ἀποκατάστασις τῶν μικρῶν κτηνοτρόφων. Διὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῶν ἀστῶν προσφύγων θὰ ἔπρεπε νὰ ἐγνώριζεν ἡ Βουλὴ τί ἐγένετο μέχρι τοῦδε, ἀλλ' αὐτὸ τώρα δὲν δύναται νὰ γίνῃ. Ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τῆς ἀγορᾶς τῶν οἰκοπέδων φρονεῖ ὅτι ἐλήφθη μεγαλειτέρα τῆς δεούσης σημασία. Τὸ ζήτημα αὐτὸ πρέπει νὰ συνδυασθῇ μὲ τὸ ζήτημα τῶν χρημάτων διὰ τὴν ἀνέγερσιν τῶν οἰκημάτων αὐτῶν, διότι ἡ ἀξία τοῦ οἰκοπέδου κυμαίνεται εἰς 5-8 ο)ο ἀπέναντι τῆς ἀξίας τῆς οἰκοδομῆς. Ὅλη συνεπῶς ἡ φροντὶς πρέπει νὰ στραφῇ εἰς τὴν εὕρεσιν τῶν κεφαλαίων διὰ τὴν ἀνοικοδόμησιν τῶν οἰκιῶν καὶ ὄχι διὰ τὴν ἀγορὰν τῶν οἰκοπέδων. Ὑπάρχουν πολλὰ οἰκόπεδα, ἅτινα κατέλαβεν ἡ ἐπιτροπὴ ἀποκαταστάσεως, χωρὶς νὰ ἀνεγερθῶσι τὰ οἰκήματα. Κατεδλήθη μεγάλη προσοχὴ διὰ τὰ οἰκόπεδα τῶν πόλεων Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς καὶ ἐλησμονήθη τὸ ζήτημα τῶν πραγματοποιηθεισῶν ἀγροτικῶν ἀπαλλοτριώσεων. Πρέπει συνεπῶς νὰ ἀντιμετωπισθῶσι πρὸ παντὸς αὐταὶ αἱ ἀνάγκαι. Ἡ ἐξαιρετικὴ διάταξις τοῦ ἄρθρου 119 ἔχει ὡς βάσιν τὴν ἐπαναστατικὴν ἀπόφασιν περὶ καταλήψεως τῶν κτημάτων πρὸ τῆς ἀποζημιώσεως. Ἀλλ' αὐτὸ δὲν ἐγένετο μόνον διὰ τοὺς πρόσφυγας. Οἱ ἰδιοκτῆται ἐπλήγησαν διὰ τὴν ἐγκατάστασιν τῶν ἐντοπίων ἀκτημόνων. Τὸ πλῆγμα δὲν εἶναι μόνον ἡ κατάληψις τοῦ κτήματος πρὸ τῆς ἀποζημιώσεως. Τὸ πλῆγμα εἶναι ἡ ἐπ' ἀόριστον ἀναβολὴ τῆς καταβολῆς τῆς ἀποζημιώσεως, ἡ ὁποία εἰς κανὲν ἄρθρον δὲν προβλέπεται.

Ὅταν μία ἀποζημίωσις δὲν καταβάλλεται ἐντὸς δέκα ἐτῶν εἶνε ὄχι μόνον ἀναστολὴ τῆς πληρωμῆς ἀλλὰ καὶ ἔλλειψις πάσης πληρωμῆς. Κατὰ τὸν ἀγροτικὸν νόμον αἱ ἀπαλλοτριώσεις διακρίνονται εἰς τρεῖς κατηγορίας, ἀλλὰ καμμία ἐξ αὐτῶν δὲν ἐπληρώθη. Ματαιοῦται δὲ ἡ διάταξις τῆς δημοσίας, ὠφελείας ἐφόσον δὲν γίνῃ ἡ κατανομὴ τῶν κλήρων. Ὁ ἀγροτικὸς νόμος ἐφαρμόζεται μετ' ἀναλγησίας διότι οὔτε κἂν διὰ τὰ κτήματα τοῦ δημοσίου δὲν ἐδόθησαν οἱ κλῆροι. Ἐφιστᾷ τὴν προσοχὴν τῆς Βουλῆς ἐπὶ τοῦ μεγάλου ἀδίκου ὡς πρὸς τὴν ἐκτίμησιν τῆς ἀπαλλοτριουμένης περιουσίας καὶ ὡς πρὸς τὸν χρόνον τῆς καταβολῆς τῆς ἀποζημιώσεως αὐτῆς. Συνεχίζων ἀναφέρει παράδειγμα καθ' ὃ οἱ καλλιεργηταὶ ἑνὸς κτήματος ἀπεκόμισαν 322,000 δραχμὰς καὶ θὰ δώσουν εἰς τὸ δημόσιον ὡς μίσθωμα 5,000 δηλαδὴ περίπου 1 1)2 0)0, δὲν δύναται συνεπῶς νὰ ὑποστηριχθῇ ὅτι οἱ γεωργοὶ δὲν θὰ δυνηθοῦν νὰ πληρώσουν περισσότερα. Σήμερον λέγει προέχει ἡ ἐπίσπευσις τῆς ἐκδικάσεως καὶ ὁ περιορισμὸς τοῦ χρόνου διὰ τὴν καταβολὴν τῆς ἀποζημιώσεως. Τὰ κτήματα αὐτὰ οἱ τσιφλικοῦχοι τὰ εἶχαν, ὡς εἰσοδήματα. Ἂν λοιπὸν ἔχῃ κατ' ἄλλον τρόπον τὸ εἰσόδημα αὐτό, ἔστω καὶ ἠλαττωμένον, δὲν θὰ εἶχε καμμίαν ἀντίρρησιν διὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῶν ἀκτημόνων. Ὡς πρὸς τὰς νέας χώρας λέγει ὅτι δὲν ὑπάρχει κτηματικὴ πίστις. Τώρα μάλιστα γεννᾶται διάκρισις μεταξὺ τοῦ Ρικαμπὲ καὶ Τσσκρούβ καὶ ἐνῷ ἐπὶ Τουρκοκρατίας δὲν ὑπῆρχε καθόλου ἠλαττωμένη ἡ κυριότης, τώρα ὑπάρχει ἐπιβάρυνσις τῆς περιουσίας αὐτῆς. Ἐπίσης εἰς τὰς νέας χώρας αἱ πολεμικαὶ περιπέτειαι ἐπλήξαν περισσότερον αὐτάς. Ὅλα αὐτὰ πρέπει νὰ ληφθῶσιν ὑπ' ὄψιν καὶ πρέπει νὰ δικαιολογηθῇ καὶ ἡ ἀντίδρασις κατὰ τῶν μέτρων αὐτῶν. Μόνον λύσεις δίκαιαι θὰ ἠδύναντο νὰ παρατώσουν τὴν ἐκκρεμότητα αὐτήν. Καταλήγων λέγει ὅτι πρέπει νὰ ληφθῇ ἐν ὅριον χρονικὸν καταβολῆς τῆς ἀποζημιώσεως καὶ ἓν ὅριον χρηματικῆς ἀποζημιώσεως.

Ὁ κ. ***Σ. Σωτηριάδης*** λέγει ὅτι ὅλοι οἱ βουλευταὶ αἰσθάνονται συμπάθειαν πρὸς τοὺς πρόσφυγας καὶ θέλουν νὰ ἀποκατασταθοῦν οὗτοι ἀστικῶς. Ὡς ἀντιπρόσωπος τῆς περιφερείας Πειραικῶς λέγει ὅτι δὲν δύναται νὰ ἐννοήσῃ τί λόγον εἶχον αἱ ἐπιτάξεις αἱ γενόμεναι κατὰ τὴν 30 Ἀπριλίου. Ἐπετάχθη ἓν οἰκόπεδον τοῦ ναοῦ Ἁγίου Διονυσίου, τὸ ὁποῖον κατὰ τὸ 1922 ὁ ναὸς ἐξεμίσθωσε διὰ μίαν τριετίαν πρὸς ἀνέγερσιν ἐμπορικῶν καταστημάτων, ἅτινα καὶ ἀνηγέρθησαν. Μετὰ τὴν τριετίαν παρετάθη ἡ ἐκμίσθωσις, ἀναγνωρισθείσης τῆς κυριότητος εἰς τὸν ναόν. Τὴν 6ην ὅμως Νοεμβρίου 1926 ἀπηλλοτριώθη τὸ οἰκόπεδον. Ἡ ἀπαλλοτρίωσις αὕτη ἤρθη ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Προνοίας, ἀλλὰ μετὰ ταῦτα τὴν 11 Μαρτίου 1927 ἐκδίδει ἀπόφασιν ὁ Ὑπουργὸς καθ' ἣν ἐπετάχθη τὸ οἰκόπεδον πρὸς ἀνέγερσιν προχείρων παραπηγμάτων. Ἐξαφανίζονται δηλαδὴ τὰ πρὸ πενταετίας ἀνεγερθέντα ἐμπορικὰ καταστήματα. Τὸ οἰκόπεδον αὐτὸ στοιχίζει τώρα 10,000 δραχμὰς ὁ πῆχυς, ὁπότε οἱ πρόσφυγες θὰ γίνουν ἑκατομμυριοῦχοι. Ὁ σκοπὸς τοῦ ψηφίσματος δὲν εἶνε νὰ γίνῃ ἄπορος ὁ γηγενὴς ἵνα γίνουν εὔποροι οἱ πρόσφυγες. Ἀναγνώσκει ἑτέραν ἀπόφασιν τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Προνοίας δι' ἧς ἀπαλλοτριοῦνται μικρὰ γήπεδα ἑκτάσεως 200 - 300 πήχεων, ἡ δὲ ἀπαλλοτρίωσις τῶν γηπέδων αὐτῶν θεωρεῖται γενομένη ἀπὸ τῆς καταλήψεως αὐτῶν. Ἄλλωστε ἠδύνατο ὁ κ. Ὑπουργὸς νὰ περιμένῃ ἕως ὅτου ψηφισθῇ τὸ ἄρθρον 119. Παρατηρεῖ κατόπιν ὅτι εἰς τὰς ἐξαιρέσεις ἠδύνατο νὰ προστεθοῦν αἱ φυτεῖαι καὶ τὰ δάση. Προκειμένου δὲ περὶ τῆς ἀπαλλοτριώσεως τῶν μικρῶν γηπέδων εἰς τὰς πόλεις φρονεῖ ὅτι πρέπει νὰ γίνῃ δεκτὴ ἡ ἐν τῷ ψηφίσματι ἀναγραφομένη ἄποψις τοῦ κ. Βελέντζα.

Ὁ κ. ***Ι. Σπετσιώτης*** λέγει ὅτι ἔπρεπε νὰ γίνουν μερικαὶ τροπολογίαι καὶ διαγραφαὶ ἐκ τοῦ σχεδίου τῆς ἐπιτροπῆς. Φρονεῖ ὅτι ἡ πρώτη παράγραφος πρέπει νὰ γίνῃ δεκτὴ ὡς διετυπώθη ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς. Ὡς πρὸς τὴν δευτέραν παράγραφον, λέγει ὅτι ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ πρέπει νὰ γίνουν ἀπαλλοτριώσεις γηπέδων ἐντὸς τῶν σχεδίων τῶν πόλεων καὶ μάλιστα Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς. Ἡ τρίτη παράγραφος φρονεῖ ὅτι πρέπει νὰ διαγραφῇ, ἡ δὲ τετάρτη ἠδύνατο νὰ παραμείνῃ ὡς ἔχει. Εἰς τὴν πέμπτην παράγραφον λέγει ὅτι πρέπει νὰ ἐξαιρεθοῦν τῶν ἀπαλλοτριώσεων καὶ αἱ ἀμπελοφόροι ἐκτάσεις.

Ὁ κ. ***Α. Παπαναστασίου*** (Ὑπουργὸς Γεωργίας) λέγει ὅτι ἡ ἔννοια τῆς ἐξαιρέσεως δὲν εἶναι ὅτι ἀποκλείεται δι' αὐτὰ ἡ ἀπαλλοτρίωσις, ἀλλ' ὅτι ἡ ἀπαλλοτρίωσις αὕτη θὰ γίνῃ ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ἄρθρου 19. Ὡς πρὸς τὰς ἀμπελοφόρους ἐκτάσεις λέγει ὅτι καὶ ὁ ἀγροτικὸς νόμος ἐξαιρεῖ αὐτάς.

Ὁ κ. ***Γ. Τσακανίκας*** ἐρωτᾷ τί σημασίαν ἔχει ἡ διάταξις περὶ τῶν γεωργικῶς καλλιεργουμένων κτημάτων τῶν διαλαμβανομένων εἰς τὰς διατάξεις τοῦ ἀγροτικοῦ νόμου.

Ὁ κ. ***Α. Μιχαλακόπουλος*** (Ὑπουργὸς Ἐξωτερικῶν) λέγει ὅτι ἡ ἔννοια τῆς ἐξαιρέσεως εἶναι ὅτι αἱ ἀπαλλοτριώσεις αὗται θὰ γίνουν κατὰ τὴν διαδικασίαν τοῦ ἄρθρου 19. Ὡς πρὸς τὴν ἔννοιαν τῆς φράσεως «γεωργικῶς καλλιεργούμενα κτήματα» λέγει ὅτι εἰς αὐτὴν περιλαμβάνονται οἱαδήποτε φυτεῖαι.

Ὁκ. ***Ι. Σπετσιώτης*** συνεχίζων λέγει ὅτι διατυποῖ παράπονα κατὰ τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Προνοίας, ὅστις ἔσπευσε κατὰ τρόπον ἀχαρακτήριστον νὰ προβῇ εἰς ἀπαλλοτριώσεις γηπέδων ἐν Πειραιεῖ πρὸ τῆς ἐπιψηφίσεως τοῦ ἄρθρου 119. Ὑπάρχουσι πλεῖστα οἰκόπεδα ἐν Πειραιεῖ ἀπαλλοτριωθέντα, ὁ δὲ κ. Ὑπουργὸς ἀγορεύων, εἶπεν ὅτι αἱ ἀπαλλοτριώσεις αὗται ἐγένοντο ὑπὸ τὴν πίεσιν τῆς ἀνάγκης διότι τὰ γήπεδα αὐτὰ ἐτέλουν ὑπὸ ἐπίταξιν. Φρονεῖ ὅμως ὅτι ἐφόσον οἱ πρόσφυγες θὰ ἀποκατασταθοῦν εἰς τοὺς κεντρικοὺς προσφυγικοὺς συνοικισμοὺς θὰ ἦτο προτιμότερον ἀντὶ τῆς ἀνεγέρσεως οἰκημάτων ἐπὶ τῶν γηπέδων τούτων νὰ μεταφερθῶσιν οἱ πρόσφυγες εἰς τοὺς κεντρικοὺς αὐτοὺς συνοικισμούς. Ἡ ἐνέργεια τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῆς Προνοίας εἶναι ἄστοχος καὶ ἡ Κυβέρνησις ὀφείλει νὰ ἄρῃ τὴν ἀδικίαν ταύτην, ἵνα μὴ νομίσουν οἱ γηγενεῖς ὅτι ἀδικοῦνται ὑπὸ τῶν προσφύγων. Δὲν πρέπει, λέγει, νὰ ῥίπτωμεν πάρθια βέλη κατὰ τῆς ἰδιοκτησίας, διότι ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς εἶναι συνυφασμένος μὲ τὴν μικρὰν ἰδίως ἰδιοκτησίαν, ἥτις γίνεται διὰ τῆς οἰκονομίας, διὰ τοῦ κλονισμοῦ δὲ τῆς ἰδιοκτησίας κλονίζομεν καὶ τὸ πνεῦμα τῆς ἀποταμιεύσεως, τὸ ὁποῖον ἔχει μεγίστην σημασίαν διὰ τὴν Ἑλλάδα.

Ὁ κ. ***Α. Ἀγγελόπουλος*** δὲν εὑρίσκει ὀρθὸν τὸ νὰ ὁρίζεται ἡ ἀποζημίωσις διὰ τῶν ἐπιτροπῶν, φρονεῖ ὅτι πάντα τὰ ἄτοπα θὰ ἀρθοῦν ὅταν αἱ ἐκτιμήσεις γίνωνται ἀπὸ τακτικὰ δικαστήρια.

Ὁ κ. ***Α. Μιχαλακόπουλος*** (Υπ. Ἐξωτερ.) λέγει ὅτι μέχρι τοῦ 1917 ἡ ἐκτίμησις ἐγένετο ἡ μὲν προσωρινὴ ἀπὸ τὸν Πρόεδρον τοῦ δικαστηρίου, ἡ δὲ ὁριστικὴ ἀπὸ τὰ τακτικὰ δικαστήρια. Καὶ σήμερον ἡ προσωρινὴ ἐκτίμησις γίνεται ἀπὸ τὸν Πρόεδρον. Δὲν ἐφύγαμεν ἀπὸ τὴν ἀρχὴν αὐτήν.

Ὁ κ. ***Α. Ἀγγελόπουλος*** συνεχίζων λέγει ὅτι ἡ κατασκευὴ ἔργων μεγάλων φέρει πάντοτε ἀνατίμησιν τῆς γῆς, δὲν εἶναι δὲ ἀλήθες τὸ λεχθὲν ὅτι δὲν ἐπῆλθεν αὔξησις τῶν τιμῶν ἀπὸ τὴν συρροὴν τῶν προσφύγων. Ὀρθῶς λοιπὸν ἔπραξεν ἡ ἐπιτροπὴ καθοῦσα τὴν αὔξησιν ταύτην ὑπ' ὄψιν. Συνεχίζων προτείνει ὅπως ἡ δευτέρα παράγραφος συμπληρωθῇ, εἰς τρόπον ὥστε ἡ ἀποζημίωσις νὰ μὴ δύναται νὰ εἶναι κατωτέρα τῆς πρὸ τῆς ἰσχύος τοῦ παρόντος τιμῆς. Ὡς πρὸς τὴν ἀπαλλοτρίωσιν τῶν λειβαδίων λέγει ὅτι τὰ ἐαρινὰ λειβάδια ἀνήκουν εἰς κοινότητας.

Ὁ κ. ***Α. Παπαναστασίου*** (Ὑπουργὸς Γεωργίας) λέγει ὅτι τὰ κοινοτικὰ λειβάδια ἐξαιροῦνται.

Ὁ κ. ***Α. Ἀγγελόπουλος*** φρονεῖ ὅτι πρέπει νὰ ἐξαιρεθοῦν γενικῶς πάντα τὰ ἐαρινὰ λειβάδια. Καταλήγων προτείνει τὴν ἀπάλειψιν τῆς διατάξεως, καθ' ἣν εἰς τὰ τῆς ἀπαλλοτριώσεως γηπέδων ἀνηκόντων εἰς μονὰς δὲν ὑφίστανται περιορισμοί.

Ὁ κ. ***Δ. Κατσάνος.*** Εἴμεθα λέγει σύμφωνοι ὅτι δὲν πρέπει νὰ γίνεται καμμία διαφορὰ μεταξὺ γηγενῶν καὶ προσφύγων, ὅπως ἐξ ἴσου πάντες ὀφείλομεν νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι τὴν θυσίαν τῆς ἀποκαταστάσεως δὲν πρέπει νὰ τὴν πληρώνουν μόνον οἱ ἀγροτικοὶ ἰδιοκτῆται. Ἤδη μὲ τὸ 119 ἄρθρον τὸ 19 ἀπέθανε καὶ περιμένει ὡς Λάζαρος ν' ἀναστηθῇ

ὅταν δὲν θὰ ὑπάρχουν πλέον περιουσίαι νὰ προστατευθοῦν. Πάντως πρέπει νὰ ἀποφύγωμεν τὰς ὀξύτητας ἀφίνοντες μὲν ἓν μέρος τῆς περιουσίας του εἰς τὸν ἰδιοκτήτην, πληρώνοντες δὲ ἐξ ἄλλου μεμειωμένην ἀποζημίωσιν ὄχι ὅμως ὀλιγωτέραν τῶν 2)3, ἐπιβαρυνομένου ἀναλόγως καὶ τοῦ Κράτους.

Προχωρῶν λέγει ὅτι, ὅταν θέτομεν ὅρον ἐξαιρέσεως τὴν αὐτοκαλλιέργειαν τὴν ἰδιόχειρον, οὐσιαστικῶς δὲν μένει πλέον καμμία ἰδιοκτησία ἄτρωτος. Τὰ κτήματα εἶνε γνωστὸν πῶς δὲν καλλιεργοῦνται αὐτοπροσώπως ὑπὸ τῶν ἰδιοκτητῶν των καὶ πρέπει κατ' ἀνάγκην νὰ ἀφίσωμεν κἄτι τι εἰς τὸν ἰδιοκτήτην διὰ νὰ μὴ φανῶμεν ἄδικοι, διότι ἡ συναίσθησις τῆς ἀδικίας εἶνε τὸ χειρότερον ἔναυσμα διὰ τὴν ἀνάρλεξιν τῶν κοινωνικῶν συγκρούσεων. Ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τῶν κτηνοτρόφων φρονεῖ ὅτι μᾶλλον φθορὰν τῆς κτηνοτροφίας θὰ ἔχωμεν μὲ τὴν ἀπαλλοτρίωσιν τῶν βοσκημάτων.

Α. Μιχαλακόπουλος (Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν). Ἐπιτρέπεται λέγει τὸ ἄρθρον.

Ι. Κίνιας. Ἐὰν θελήσητε νὰ τεμαχίσητε τὰ βοσκήματα θὰ καταστρέψετε καὶ ταῦτα καὶ τὴν κτηνοτροφίαν. Καταλήγων λέγει ὅτι ἔχομεν ὑποχρέωσιν τιμῆς νὰ ἐκτελοῦμεν πᾶν ὅτι ὑποσχόμεθα διότι πᾶν ἄλλο θὰ εἶνε κομμουνισμὸς τῶν ἀστικῶν κομμάτων.

Ὁ κ. ***Ν. Κουμήνταρος*** ἐπιτρέπει παρατηρήσεις ἐπὶ τῆς 2ας παραγράφου τοῦ πρώτου ἄρθρου, ζητῶν νὰ δοθῇ ἡ ἐξήγησις, ἂν ἡ φράσις «1920—1922» ἀφορᾷ τριετίαν ἢ διετίαν διότι μετὰ τὴν 1ην Ἰανουαρίου 1922 ἔχομεν μεγάλην ὑποτίμησιν τῆς δραχμῆς.

Α. Μιχαλακόπουλος (Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν). Ἡ ἀληθὴς ἔννοια εἶναι μέχρι τῆς 1ης Σεπτεμβρίου 1922 ἡμέρας τῆς καταστροφῆς.

Ν. Κουμάνταρος Οὕτω ὑπολογιζομένου ὑποτιμᾶται πολὺ ἡ ἀξία τῆς ἰδιοκτησίας. Προχωρῶν ζητεῖ ἐξηγήσεις ἐπὶ τῶν γεωργοκτησιῶν, ὧν οἱ ἰδιοκτῆται γεωργοὶ ἀπεβίωσαν καὶ ἄφισαν ὀρφανὰ τέκνα, ἅτινα δὲν ἠμποροῦν νὰ αὐτοκαλλιεργήσουν.

Ὁ Πρόεδρος
Θ. ΣΟΦΟΥΛΗΣ

Α. Μιχαλακόπουλος (Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν). Αἱ λεπτομέρειαι αὗται εἶναι ζήτημα νόμου.

Ν. Κουμάνταρος συνεχίζων κηρύσσεται ὑπὲρ τῆς ἀναγνωρίσεως τῶν δικαιωμάτων τῶν καλλιεργητῶν τῶν μοναστηριακῶν κτημάτων.

Ὁ κ. ***Μ. Μαντᾶς*** φρονεῖ ὅτι ἡ τιθεμένη πενταετὴς προθεσμία διὰ τὴν ἀποκατάστασιν ἀκτημόνων καλλιεργητῶν εἶναι πολὺ μακρά, διότι αἱ διάφοροι ὑπηρεσίαι μὴ δεσμευόμεναι ἀπὸ μικρὰς προθεσμίας οὐδεμίαν ἀποκατάστασιν πραγματικὴν ἔχουν κάμνει, οὔτε τὰ ἀποκαταστατέα πρόσωπα γνωρίζουν, ὡς ἐκ τούτου πρέπει ἡ προθεσμία τῆς ἀποκαταστάσεως νὰ εἶναι μικρὰ διότι ἀντιθέτως καὶ αἱ ἐποικιστικαὶ ὑπηρεσίαι καὶ οἱ διοικηταὶ τῶν συνεταιρισμῶν δαπανοῦν ἀσκόπως εἰς βάρος τῶν καλλιεργητῶν. Σχετικῶς μὲ τὴν πρότασιν τῆς ἀποκαταστάσεως τῶν κτηνοτρόφων, νομίζει ὅτι αὕτη εἶναι ἀνεφάρμοστος, ἐνῷ ἐξ ἄλλου τὰς περισσοτέρας κοινοτικὰς βοσκὰς τὰς βόσκουν οἱ κτηνοτρόφοι μὲ τὸ πρόσχημα τῆς δουλείας βοσκῆς, ἥτις πρέπει νὰ καταργηθῇ. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐγκατάστασιν τῶν ἀστῶν προσφύγων, λέγει ὅτι ἀντιτίθεται εἰς τὴν ἀκώλυτον αὐτῶν ἐγκατάστασιν ἐντὸς τῶν πύλεων, διότι δι' αὐτῆς θὰ ἔχωμεν ἐκβιάσεις καὶ καταχρήσεις ἐκ μέρους τῶν ἀποκατεστημένων ἤδη προσφύγων. Συναφῶς ἀναφέρει τοιοῦτο παράδειγμα ἐκβιάσεως εἰς βάρος ἰδιοκτητῶν γηπέδου ἐν Πειραιεῖ παρὰ προσφύγων καὶ τοιαῦται καταχρήσεις, λέγει, θὰ ἐξακολουθήσουν μὲ τοὺς ὁρισμοὺς τοῦ ἄρθρου 119. Ἐρωτᾷ, λέγει, τοὺς ἀριμοδίους, οἱ ὁποῖοι εἰσηγοῦνται τὰ μέτρα ταῦτα, τί πρόνοιαν ἔλαβον διὰ τοὺς γηγενεῖς ἐφέδρους, οἱ ὁποῖοι πολυετῶς στρατευθέντες καὶ καταστραφέντες διὰ τὴν ἐθνικὴν ἰδέαν ὡς μόνην μέριμναν τῆς πολιτείας ὑπὲρ ἑαυτῶν βλέπουν ἀρπαζόμενα τὰ οἰκόπεδά των;

Ὁ κ. ***Ε. Ζούκας*** παρατηρεῖ ὅτι κατὰ τὸ ψήφισμά ὅταν πρόκειται περὶ γηπέδων μικροτέρων τῶν 2000 πήχεων ἐξαιροῦνται ταῦτα.

Ὁ κ. ***Γ. Τσακανίκας*** λέγει ὅτι κατὰ τὴν πέμπτην παράγραφον πέταρτον ἐδάφιον τοῦ ἄρθρου γήπεδα πέραν τῶν 500 τ. μ. ἀπαλλοτριοῦνται σύμφωνα μὲ τὸ ἄρθρον 119, κατώτερα δὲ τῶν 500 τ. μ. ἀπαλλοτριοῦνται σύμφωνα μὲ τὸ ἄρθρον 19.

Ὁ κ. ***Μ. Μαντᾶς*** συνεχίζων λέγει ὅτι μὴ λαμβάνοντες πρόνοιαν διὰ τοὺς ἐφέδρους, ὑποσκάπτομεν τὸ κοινωνικὸν καθεστὼς καὶ μάλιστα ὅταν ὄχι μόνον δὲν τοὺς δίδομεν ἀλλὰ μὲ τὸ ἄρθρον δυνάμεθα νὰ τοὺς πάρωμεν καὶ τὸ οἰκόπεδόν των. Ἐὰν ἐξακολουθήσωμεν τὴν πολιτικὴν τὴν ὁποίαν ἀκολουθοῦμεν ὀρθῶς εἰμπορεῖ νὰ εἴπῃ τις ὅτι ἡ χώρα αὕτη κυβερνᾶται τυχαίως καὶ μοιραίως χωρὶς νοῦν.

Ὁ κ. ***Πρόεδρος*** ἀνακοινοῖ ὅτι ἡ συζήτησις ἐπεραιώθη.

Ὁ κ. ***Π. Μερλόπουλος*** λέγει ὅτι προκειμένου νὰ διεξαχθῇ ψηφοφορία ἔχει δικαίωμα πᾶς βουλευτὴς νὰ ζητήσῃ διασαφήσεις ἀπορίων. Ποία, λέγει, εἶναι ἡ ἔννοια τῆς φράσεως «τῶν γεωργικῶς καλλιεργησίμων κτημάτων». Ὑπάρχουν καὶ ἄλλαι ἀπορίαι, αἵτινες πρέπει νὰ διασαφινισθῶσιν. Τονίζει ὅτι διὰ τῆς ὑπ' ὄψιν τῆς Βουλῆς προτάσεως δημιουργεῖται μία κατάφωρος ἀδικία μεταξὺ τῶν ἀπολλοτριώσεων. Αἵτινες ἐγένοντο ἀπὸ τοῦ ἔτους 1920—1927 καὶ τῶν ἀπαλλοτριώσεων αἵτινες θὰ γίνουν μετὰ τὸ 1927. Διὰ τοῦτο ἐζήτησε νὰ διαλυθοῦν αἱ ἀπορίαι τὰς ὁποίας γεννᾷ ἡ πρότασις ἵνα πάντες ἔχουν ἤρεμον τὴν συνείδησιν ὅτι ἐξεπλήρωσαν ὡς ἔδει τὸ καθῆκον των. Ἐὰν τοῦτο δὲν γίνῃ δηλοῖ ὅτι θὰ εὑρεθῇ εἰς τὴν ἀνάγκην ἢ νὰ ἀρνηθῇ ψῆφον ἢ νὰ καταψηφίσῃ τὴν πρότασιν.

Κηρύσσεται εἶτα ἡ συζήτησις περαιωμένη.

Λύεται δὲ ἡ συνεδρίασις ὥρα 1. 1)2 Μ. Μ. διὰ νὰ ἐπαναληφθῇ τὴν προσεχῆ Δευτέραν ὥραν 5 1)2 Μ. Μ.

Οἱ Γραμματεῖς
Μ. Λαΐλιος
Θ. Τσιριμῶκος

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΟΘ'

Τῆς 23 Μαΐου 1927

Ὥρα 6. 30' μ. μ. ὁ κ. ***Πρόεδρος*** ἀνελθὼν ἐπὶ τῆς ἕδρας κηρύσσει τὴν ἔναρξιν τῆς συνεδριάσεως καὶ διατάσσει ν' ἀνοιχθῶσι τὰ θεωρεῖα.

Ἀναγινώσκονται καὶ ἐπικυροῦνται τὰ πρακτικὰ τῆς προηγουμένης συνεδριάσεως.

Ἀνακοινοῦνται τὰ ἑξῆς:

Ἡ ἕνωσις ἀναπήρων θυμάτων πολέμου Λοκρίδος ζητεῖ τὴν κύρωσιν καὶ συμπλήρωσιν τοῦ νόμου 149 ὡς καὶ τὴν κοινοποίησιν πάσης ἐνεργείας ἐπὶ ὑποβαλλομένης ἀναφορᾶς παντὸς φορολογουμένου πολίτου.

Ὁ ἀπόστρατος λοχαγὸς τοῦ πεζικοῦ Σιώντρας Ἀναστάσιος κάτοικος Κερκύρας ζητεῖ τὴν καταβολὴν χρηματικοῦ ὑπολοίπου ἐκ διορισμοῦ του ἐν τῷ Κέντρῳ Ἀσφαλείας Κερκύρας.

Ἡ ὁμοσπονδία τῶν ἐπαγγελματιῶν Καρδίτσης διαμαρτύρεται διὰ τὰς ἐξωφρενικὰς ἐνεργείας τῶν Ἐφοριακῶν ὑπαλλήλων, οἵτινες, ἐξ ὑπερβολικοῦ ζήλου κινούμενοι διὰ νὰ ἀποδώσωσι πόρους εἰς τὸ Κράτος, ἀνέγραψαν ἐν τοῖς φορολογικοῖς καταλόγοις ποσὰ ἀνώτερα τῶν κεφαλαίων τῆς ἐπιχειρήσεώς των.

Ὁ πρόεδρος τῆς κοινότητος Ζαγορᾶς Λεβαδείας διαμαρτύρεται κατὰ τῆς ἀποφάσεως τῆς Ἀεροπορικῆς Ἀμύνης δι' ἧς τὰ ἐν τῇ περιφερείᾳ του κτήματα τῆς Μονῆς Εὐαγγελιστρίας παρεχωρήθησαν εἰς ἰδιώτην τινὰ πρὸς ἐκμετάλλευσιν καὶ οὐδεμίαν σχέσιν ἔχοντα πρὸς τὴν περιφέρειάν του.

Οἱ στρατευθέντες μαθηταὶ τῆς στ' τάξεως τῶν Γυμνασίων Ἡρακλείου παρακαλοῦν τὴν Βουλὴν ὅπως δι' ἀποφάσεώς της θεωρηθῶσι πλήρως δικαιολογημέναι αἱ γενόμεναι ἀπουσίαι ὡς προελθοῦσαι ἐξ ἀνωτέρας βίας καὶ τοῖς ἐπιτραπῇ νὰ δώσουν ἀπολυτηρίους ἐξετάσεις.

Ἡ προσφυγικὴ ὀργάνωσις τῶν ἐν Γαλλίᾳ δικαιούχων ὑποβάλλει ὑπόμνημα περὶ ἀνακλήσεως ἀποφάσεως ἀποστολῆς τῶν ἀποζημιώσεών των.

Τὸ περιφερειακὸν ἐπιμελητήριον Κοζάνης ζητεῖ τὴν ἀναθεώρησιν τῆς ἀποφάσεως ὅπως μὴ προτιμηθῇ ἡ ἀρχικῶς ἀποφασισθεῖσα ἐκτέλεσις τῆς γραμμῆς Λαρίσης—Κοζάνης καθόσον ἡ γραμμὴ αὕτη ἐξυπηρετεῖ τὰ τοπικὰ ἐμπορικά, κοινοτικὰ καὶ γενικὰ συμφέροντα τοῦ Κράτους.

Ἡ γενικὴ συνέλευσις τῶν προσφύγων τοῦ συνοικισμοῦ Καλλιθέας ὑποβάλλει ψήφισμα δι' οὗ ζητεῖ τὴν ἄμεσον ἀραίωσιν καὶ ρυμοτόμησιν τοῦ συνοικισμοῦ των διὰ τῆς ὁριστικῆς ἀπαλλοτριώσεως τῶν πέριξ τοῦ συνοικισμοῦ γηπέδων κλπ.

Ὁ πρόεδρος τῆς κοινότητος Ἀνηλίου παρακαλεῖ τὴν Βουλὴν νὰ ἐγκρίνῃ μικρὰν πίστωσιν διὰ τὴν κατασκευὴν τῆς ἀμαξιτῆς ὁδοῦ Λεχαινίων-Λαλῶν.

Ὁ πρόεδρος τῆς Κοινότητος Ἀνδρούσης ὑποβάλλει τὴν ὑπ' ἀριθ. 267 πρᾶξιν τοῦ Κοινοτικοῦ Συμβουλίου, δι' ἧς ἐκφράζει εὐχὴν ὅπως ἡ Βουλὴ διὰ Ν. Δ. διατάξῃ καὶ συσταθῇ ἑβδομαδιαία ἀγορὰ εἰς τὴν ἐν Ἀνδρούσῃ ὁμώνυμον Κοινότητα καὶ ὁρισθῇ ἡμέρα τελέσεως ταύτης ἡ Κυριακή.

Ὁ βουλευτὴς κ. ***Γ. Κοκκινάκης*** καταθέτει ἀναφορὰν τοῦ συλλόγου πολυτέκνων γονέων τοῦ Νομοῦ Ἡρακλείου, δι' ἧς αἰτοῦνται τὴν διὰ νομοθετικῶν μέτρων προστασίαν αὐτῶν ἐπ' ἀγαθῷ τῆς κοινωνίας κλπ.

Ἡ Ἱερὰ Ἐπαρχιακὴ Σύνοδος Κρήτης ὑποβάλλει συμπλήρωμα τοῦ ὑπ' ἀριθ. 89)32 ὑπομνήματός της δι' οὗ γνωρίζει ὅτι, ἐὰν ἡ πρότασις περὶ ἱδρύσεως Γεωργικῆς Τραπέζης ἤθελε θεωρηθῇ δυσχερής, ἡ Ἐκκλησία θὰ ἐνισχύσῃ τὸ κοινωφελὲς ταμεῖον Κρήτης δι' ἀναλόγου χρηματικοῦ ποσοῦ.

Ὁ βουλευτὴς Λαρίσης κ. ***Β. Ζησιάδης*** καταθέτει τηλεγράφημα ἐπιτροπῆς συλλαλητηρίου Ἀμπελακίων, ἐπικαλουμένης σύντονον ἀρωγὴν τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Κυβερνήσεως δι' ἐπελθοῦσαν ἐκ τῆς χαλάζης καταστροφὴν ἀμπέλων, μωρεοδένδρων καὶ ὀπωροφόρων δένδρων. Ὁμοίως καταθέτει τηλεγράφημα ἐπιτροπῆς συλλαλητηρίου Ῥαψάνης, ἐπικαλουμένης ἐπίσης τὴν ἀρωγὴν τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Κυβερνήσεως δι' ὁμοίαν καταστροφὴν ἐπελθοῦσαν ἐκ χαλάζης.

Ὁ ἐφημεριακὸς κλῆρος καὶ ὁ λαὸς τοῦ Πειραιῶς συνελθὼν ἐν τῷ ναῷ τοῦ Ἁγ. Κωνσταντίνου, ὑποβάλλει ψήφισμα δι' οὗ ἐκφράζει τὸν ἀποτροπιασμόν του διὰ τὸ ἀποτολμηθὲν ἀνοσιούργημα, ὑποβάλλει τὰ ἐγκάρδια συγχαρητήρια τῷ Μακαριωτάτῳ Ἀρχιεπισκόπῳ ἐπὶ τῇ διασώσει αὐτοῦ, διατρανοῖ τὴν πρὸς αὐτὸν ἀφοσίωσίν του καὶ διαδηλοῖ ὅτι ἐμμένει σταθερῶς εἰς τὰς ἀποφάσεις τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας.

Οἱ ὑποδικατάδικοι φυλακῶν Λαρίσης καὶ ἄλλων φυλακῶν καθικετεύουσι νὰ μὴ λησμονήσῃ αὐτοὺς ἡ Ἐθνικὴ ἀντιπροσωπεία ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς ψηφίσεως τοῦ Συντάγματος καὶ νὰ τοὺς ἀποδώσῃ τὴν ἐλευθερίαν τους.

Ὁ κ. ***Ι. Κίνιας*** ὑποβάλλει τροπολογίαν ἐπὶ τοῦ σχεδ. νόμου «περὶ διαθέσεως τῶν χρηματικῶν ὑπολοίπων τοῦ τέως ταμείου Ἀγροφυλακῆς Ἰωαννίνων πρὸς ἐκτέλεσιν ἔργων συγκοινωνίας ἐν Ἠπείρῳ.

Ἡ ἐπὶ τῶν προσφυγικῶν ζητημάτων Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ ὑποβάλλει τὴν ἔκθεσίν της ἐπὶ τῶν σχεδ. νόμων.

1) Περὶ ἐκτάκτων ὁλοτομιῶν τῶν προσφύγων εἰς παραμεθόριαν δάσ. 2) Περὶ κυρώσεως τῆς ἀπὸ 18 Φεβρουαρίου 1927 συμβάσεως μεταξὺ τοῦ Ἑλλ. Δημοσίου καὶ τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης τῆς Ἑλλάδος περὶ χορηγήσεως δανείου 25.000.000 δραχμῶν διὰ τὴν ἀπαλλοτρίωσιν ἀγροτικῶν καὶ ἀστικῶν κτημάτων Δυτικῆς Θράκης καὶ Μακεδονίας.

Ὁ κ. ***Α. Ἀργυρὸς*** (Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας) ὑποβάλλει τροπολογίαν τῆς ὑπὸ τῆς εἰδικῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς γενομένης διασκευῆς τῆς προτάσεως νόμου περὶ τῶν ἀποδοχῶν τῶν Καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν.

Ἡ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Ἐπιτροπὴ ὑποβάλλει τὴν ἔκθεσίν της ἐπὶ τοῦ σχεδίου νόμου περὶ χορηγήσεως ἐπιδόματος εἰς τοὺς ὑπαλλήλους τοῦ Ὑπουργείου τῆς Δικαιοσύνης ὁμοίου πρὸς τὸ χορηγούμενον εἰς τὰ ἄλλα Ὑπουργεῖα.

Ἡ ἐπὶ τῶν Ναυτικῶν ἐπιτροπὴ ὑποβάλλει τὴν ἔκθεσίν της ἐπὶ τοῦ σχεδίου νόμου περὶ καταργήσεως θαλασσίων ἀποδοχῶν καὶ ἐπιμισθίων εἰς ἀρχηγοὺς Ν. ὑπηρεσιῶν.

Ἡ ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν ἐπιτροπὴ ὑποβάλλει τὴν ἔκθεσίν της ἐπὶ τοῦ σχεδίου νόμου περὶ ἐγκρίσεως καὶ δικαιολογίας προκαταβολῆς εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν.

Ἡ ἐπὶ τῶν προσφυγικῶν ζητημάτων ἐπιτροπὴ ὑποβάλλει τὴν ἔκθεσίν της ἐπὶ τοῦ σχεδίου νόμου περὶ τῶν εἰς τὴν ἀνταλλάξιμον Μουσουλμανικὴν περιουσίαν ἀνηκόντων κτηματογράφων τῆς κεΐσης ζώνης Θεσσαλονίκης.

Ὁ κ. ***Π. Μπούμπουλης*** ἐρωτᾷ τί ἀπέγεινε τὸ ὑποβληθὲν ψήφισμα περὶ παραπομπῆς ὅλων τῶν Ν. Διαταγμάτων εἰς τὴν Κοινοβουλευτικὴν ἐπιτροπήν.

Πρόεδρος. Τὸν λόγον ἔχει ὁ κ. Μαζαράκης πρὸ τῆς ἡμερησίας διατάξεως.

Π. Μαζαράκης. Κύριε Πρόεδρε, ἐζήτησα τὸν λόγον πρὸ τῆς ἡμερησίας διατάξεως, διότι ἐθεώρησα ὅτι πρώτιστον καθῆκον τῆς Ἐθνικῆς ἀντιπροσωπείας εἶνε νὰ ἐκφράσῃ τὴν λύπην της καὶ τὸν ἀποτροπιασμόν αὐτῆς διὰ τὸ βδελυρὸν κακούργημα, τὸ ὁποῖον ἀπετολμήθη κατὰ τοῦ Ἱεράρχου τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας. Εἶνε λυπηρὸν ὅτι τὸ ζήτημα ἀνεκινήθη πρὸ διμήνου ὁλοκλήρου εἰς τὴν αἴθουσαν ταύτην, ἀλλ' ὁ κ. Ὑπουργός, ὡς συνήθως δυστυχῶς, ἀπήντησεν ὅτι δὲν εἶνε ὥριμον πρὸς συζήτησιν· κατὰ βασίμους πληροφορίας τὰς ὁποίας μοὶ ἐνίσχυσεν ὁ ἀξιότιμος ἐκ Σερρῶν συνάδελφος κ. Φλωριάς, εἰς τὴν περιφέρειαν τοῦ νομοῦ Σερρῶν κατα-

φθάνουσι συνεχῶς ἐπιστολαὶ φέρουσαι καὶ τὴν σφραγῖδα τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας πρὸς τὸν ἐκεῖ σύλλογον τῶν ὀρθοδόξων παλαιοημερολογιτῶν.

Δ. Φλωριᾶς. Νὰ γενικευθῇ ἡ συζήτησις διότι τὸ θέμα εἶνε σοβαρώτατον.

Β. Σαγιᾶς. Κύριοι συνάδελφοι, ὁ κ. Ὑπουργὸς αὐτὴν τὴν στιγμὴν ἐκτελεῖ καθῆκον, ἀντιπροσωπεύων τὴν Κυβέρνησιν εἰς τὰς ἑορτὰς τῆς Ἑπταννήσου.

Π. Μαζαράκης. Εἶνε λυπηρόν, καθ' ἣν στιγμὴν ἀναμένεται ὁ Πρωθιεράρχης τῆς Ρουμανικῆς ἐκκλησίας νὰ ἀφίνεται ἐλεύθερος ὁ καὶ χθὲς ἀκόμη δημοσιεύσας λίβελλον κατ' αὐτοῦ. Πληροφοροῦμαι ὅτι ἐδόθη διαταγὴ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν νὰ ἀφεθῇ ἐλεύθερος καὶ δι' αὐτὸ θὰ παρακαλέσω ὄχι μόνον τὸν Ὑπουργὸν τῶν Ἐσωτερικῶν.....

Ν. Δαρβέρης. Ἐφόσον δὲν ὑπάρχει ἔνταλμα συλλήψεως κατ' αὐτοῦ δὲν ἠμπορεῖ νὰ κρατῆται.

Β. Σαγιᾶς. Ἡ ἀγόρευσις τοῦ κ. Συναδέλφου εἶνε ἀγόρευσις ἐπερωτήσεως καὶ σήμερον δὲν εἶνε ἡμέρα ἐπερωτήσεων.

Π. Μαζαράκης. Εὐτυχῶς ὁ κ. Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν ἔδωσε διαβεβαίωσιν ὅτι συμμερίζεται τὴν λύπην καὶ τὴν ἀγανάκτησιν ὅλης τῆς κοινωνίας, ἀλλὰ πρέπει νὰ φροντίσῃ νὰ δοθῇ ἓν τέλος εἰς τὴν κατάστασιν αὐτὴν καὶ νὰ ἐκφρασθῇ ἡ λύπη τοῦ Ἑλληνικοῦ Κοινοβουλίου πρὸς τὸν Πρωθιεράρχην διὰ τὸ κακούργημα τὸ ὁποῖον ἀπετολμήθη ἐναντίον του. (χειροκροτήματα).

Φ. Μοσχούλας. Ὁ κ. Συνάδελφος δὲν ἐζήτησε τὴν γνώμην τῆς Βουλῆς ἐπὶ τοῦ γεγονότος αὐτοῦ ἀλλ' ἀπήγγειλε κατηγορίας κατὰ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῆς Παιδείας. Ὁλόκληρος ἡ Βουλὴ θὰ ἦτο σύμφωνος νὰ ἐκφράσῃ τὴν λύπην της πρὸς τὸν Μητροπολίτην.

Πρόεδρος. Ἡ Βουλὴ βεβαίως συμμερίζεται τὰ ἐκδηλωθέντα ὑπὸ τοῦ ἀξιοτίμου συναδέλφου αἰσθήματα συμπαθείας πρὸς τὸ σεπτὸν πρόσωπον τοῦ Ἱεράρχου καὶ διαδηλοῖ ἐπίσης τὴν ἀποτροπιασμὸν αὐτῆς πρὸς τὴν στυγερὰν ἀπόπειραν κατ' αὐτοῦ. Πέραν τούτου ὅμως δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ ἐπιτραπῇ ἡ ἐπέκτασις τῆς συζητήσεως, παρὰ μόνον ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ ἐπὶ τῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων Ὑπουργοῦ.

Θ. Τουρκοβασίλης. Ἐὰν κανεὶς ἤθελε νὰ ἐκδηλώσῃ τὴν συμπάθειαν πρὸς τὸ πρόσωπον τοῦ Πρωθιεράρχου καὶ ἐὰν θέλῃ ἡ Βουλὴ ὁλόκληρος νὰ ἐκφράσῃ τὴν λύπην της δὲν πρέπει νὰ ἐμποδισθῇ. Ἀλλὰ πρέπει νὰ κάμωμεν μίαν διάκρισιν. Ἡ ὁμιλία τοῦ ἀξιοτίμου κ. συναδέλφου Μαζαράκη εἶχε βεβαίως τὴν θέσιν της, διότι ἔλαβε χώραν ἓν ἀτύχημα διὰ τὸ ὁποῖον πάντες λυπούμεθα. Ἀλλὰ ἀπὸ τὸ σημεῖον αὐτὸ μέχρι τοῦ σημείου τοῦ νὰ ἐκφρασθῇ ὑπόνοια διὰ τὸ πρόσωπον τοῦ ἀξιοτίμου Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῆς Παιδείας, ὑπάρχει διαφορά.

Πρόεδρος. Εὖγε λα σύμφωνοι.

Ι. Παπαϊωάννου. Τὸ ζήτημα αὐτὸ δὲν μπορεῖ νὰ μένῃ ἔτσι κ. Πρόεδρε, ἐφόσον ἐθίγη ὁ κ. Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν ὁ ὁποῖος εἶνε ἀπὼν ταύτην τὴν στιγμήν.

Εἰσέρχεται εἶτα ἡ Βουλὴ εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Διάταξιν
τῆς Νομοθετικῆς ἐργασίας

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 37 τοῦ Συντάγματος ὁ κ. ***Α. Παπαναστασίου*** λέγει ὅτι ὑπάρχει ἐκκρεμὴς πρότασις ψηφοφορίας διὰ τὸ ζήτημα τῆς τετραετοῦς ἢ τριετοῦς περιόδου τῆς Βουλῆς. Ἡ Κυβέρνησις, λέγει, παρακαλεῖ τὴν Βουλὴν νὰ ἀποσυρθῇ ἡ αἴτησις περὶ ὀνομαστικῆς ψηφοφορίας νὰ γίνῃ δὲ ἡ ψηφοφορία δι' ἀναστάσεως, παραμένοντος τοῦ ἄρθρου ὡς ἔχει.

Ὁ κ. ***Θ. Τουρκοβασίλης*** λέγει ὅτι οὐδεὶς λόγος συντρέχει ὅπως ἡ βουλευτικὴ περίοδος ὁρισθῇ τριετής, ὡς τὸ ἐν ἰσχύϊ Σύνταγμα κακθορίζει.

Ὁ κ. ***Α. Μιχαλακόπουλος*** λέγει ὅτι ἡ Κυβέρνησις μετὰ ἐπισταμένην ἐξέτασιν κατέληξεν εἰς τὸ νὰ δεχθῇ τὴν 3ετίαν, τοσούτῳ μᾶλλον καθόσον οὐδεμία Βουλὴ διήρκεσε πέραν τῆς 3ετίας. Γνωρίζω, λέγει, ὅτι ὑπάρχουν ἀντιλήψεις διάφοροι. Τὸ ζήτημα θὰ ἠδύνατο νὰ λυθῇ γινομένης τῆς ψηφοφορίας δι' ἀναστάσεως.

Γίνεται μετὰ τοῦτο δι' ἀναστάσεως δεκτὸν ὅπως οἱ βουλευταὶ ἐκλέγονται διὰ τέσσαρα συναπτὰ ἔτη.

Γίνεται δι' ἀναστάσεως δεκτὸν τὸ ἄρθρον 37, ἔχον οὕτω

Ἄρθρον 37.

Οἱ βουλευταὶ ἐκλέγονται διὰ τέσσαρα συναπτὰ ἔτη, ἀρχόμενα ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῶν γενικῶν ἐκλογῶν. Ἅμα τῇ λήξει τῆς τετραετοῦς περιόδου, διατάσσεται ἡ ἐνέργεια γενικῶν βουλευτικῶν ἐκλογῶν ἐντὸς τεσσαράκοντα πέντε ἡμερῶν, ἐντὸς δὲ ἑνὸς μηνὸς ἀπὸ τῶν ἐκλογῶν συγκαλεῖται ἡ Βουλή. Ἀναπληρωματικὴ ἐκλογὴ δὲν ἐνεργεῖται κατὰ τὸ τελευταῖον ἔτος τῆς περιόδου, ἐκτὸς ἐὰν ὁ ἀριθμὸς τῶν κενῶν βουλευτικῶν ἑδρῶν ὑπερβῇ τὸ τέταρτον τοῦ ὅλου ἀριθμοῦ.

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 45 ὁ κ. ***Α. Μιχαλακόπουλος*** ἀναγινώσκει ἰδίαν διατύπωσιν τοῦ ἄρθρου, προτεινὸν ὅπως ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας δύναται νὰ καλέσῃ τὴν Βουλὴν καὶ πρὸ τῆς δεκάτης πέμπτης Ὀκτωβρίου.

Ὁ κ. ***Π. Μερλόπουλος*** ὑποστηρίζει ὅπως τὸ ἄρθρον παραμείνῃ ὡς εἶχε διατυπωθῇ ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς.

Γίνεται εἶτα δι' ἀναστάσεως δεκτὸν τὸ ἄρθρον 45 ὡς ἐτροποποιήθη, ἔχον οὕτω:

Ἄρθρον 45.

Ἡ Βουλὴ συνέρχεται αὐτοδικαίως εἰς μίαν κατ' ἔτος τακτικὴν Σύνοδον τὴν δεκάτην πέμπτην Ὀκτωβρίου ἑκάστου ἔτους, ἐκτὸς ἂν ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας συγκαλέσῃ αὐτὴν ἐνωρίτερον.

Ἡ διάρκεια ἑκάστης τακτικῆς Συνόδου δὲν δύναται νὰ εἶνε βραχυτέρα τῶν τριῶν, οὐδὲ μακροτέρα τῶν ἓξ μηνῶν, εἰς οὓς δὲν ὑπολογίζεται ὁ χρόνος τῆς ἀναστολῆς, ἢ τῆς πέραν τῶν ὀκτὼ ἡμερῶν διακοπῆς τῶν ἐργασιῶν.

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 53 ὁ κ. ***Α. Μιχαλακόπουλος*** λέγει ὅτι διὰ νὰ γεννηθῇ σήμερον ὑποχρέωσις τῆς Βουλῆς πρὸς σύστασιν ἐξεταστικῆς τῶν πραγμάτων ἐπιτροπῆς πρέπει νὰ ζητήσῃ τοῦτο τὸ 1)3 τῶν Βουλευτῶν.

Πρὸς τὸν σκοπὸν ὅμως ὅπως αἱ ἐπιτροπαὶ αὗται ἔχουν πρακτικὸν ἀποτέλεσμα θὰ ἔπρεπεν ἡ πρότασις αὕτη νὰ υἱοθετῆται ὑπὸ ἑνὸς τῶν κομμάτων. Θὰ ἦτο δὲ δυνατὸν ὅπως ὡς κόμμα θεωρηθοῦν καὶ εἴκοσι ἀκόμη βουλευταὶ ἀνεξάρτητοι.

Ὁ κ. ***Σ. Σωτηριάδης*** λέγει ὅτι ὁ θεσμὸς τῶν ἐξεταστικῶν ἐπιτροπῶν ἀποτελεῖ μίαν ἀνακούφισιν τῆς κοινῆς γνώμης, διὰ τοῦτο δὲ πρέπει μᾶλλον νὰ ἐνισχυθῇ παρὰ νὰ περιορισθῇ. Ἡ ἀξίωσις ὅπως ὁλόκληρον κόμμα υἱοθετήσῃ τὴν τοιαύτην πρότασιν δὲν ἀποτελεῖ παρὰ κατάργησιν τοῦ δικαιώματος τούτου. Ἐπίσης φρονεῖ ὅτι τὰ καθήκοντα καὶ δικαιώματα τῶν ἐξεταστικῶν ἐπιτροπῶν πρέπει νὰ καθορισθοῦν εὐρύτερα, ὡς ταῦτα διατυποῦνται εἰς τὸ ἐν ἰσχύϊ Σύνταγμα.

Ὁ κ. ***Α. Παπαναστασίου*** (Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας) παρέχει ἐξηγήσεις ὡς πρὸς τὴν ἀνάγκην, ἥτις ἐπέβαλε τὴν συμβιβαστικὴν διατύπωσιν του ἄρθρου 53, τὴν ἀναπτυχθεῖσαν ὑπὸ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν.

Ὁ κ. ***Δ. Μητσοτάκης*** λέγει ὅτι, ἡ εἰσαγωγὴ τοῦ θεσμοῦ, καθ' ὃν τὴν σύστασιν τῆς ἐξεταστικῆς ἐπιτροπῆς πρέπει νὰ ζητῇ ὑπευθύνως ἓν κόμμα, θέλει καταστήσει ἀδύνατον τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ ἄρθρου, ἐκτὸς ἂν δὲν καθορισθῇ ὁ ἀριθμὸς τῶν μελῶν τοῦ κόμματος.

Ὁ κ. ***Γ. Μπακόπουλος*** δικαιοῦται πρὸς τὸν κ. Ὑπουργὸν τῶν Ἐξωτερικῶν, φρονῶν ὅτι, ἡ πρότασίς του δὲν σημαίνει ἄλλο τι παρὰ νὰ ἐξαρτηθῇ ἡ σύστασις τῶν ἐπιτροπῶν ἀπὸ τοὺς ἀρχηγοὺς τῶν κομμάτων. Δὲν ἀμφισβητεῖ τὸ γεγονὸς ὅτι οἱ ἀρχηγοὶ ἔχουσιν ὑπεροχήν, ἀλλ' οἱ πολλοὶ κρίνουσι πάντοτε κάλλιον, καὶ διὰ τοῦτο φρονεῖ ὅτι δὲν πρέπει νὰ γίνῃ δεκτὴ ἡ προτεινομένη τροπολογία.

Ὁ κ. ***Ι. Παπαϊωάννου*** φρονεῖ ὡσαύτως ὅτι δὲν πρέπει νὰ γίνῃ δεκτὴ ἡ πρότασις, ὅπως μὴ γίνεται ἀντικείμενον κομματικῶν διενέξεων ἡ πρότασις περὶ συστάσεως ἐξεταστικῶν ἐπιτροπῶν.

Ὁ κ. ***Χ. Βοζίκης*** φρονεῖ ὡσαύτως ὅτι δὲν πρέπει νὰ γίνῃ ἀποδεκτὴ ἡ γενομένη πρότασις.

Ὁ κ. ***Ι. Ράλλης*** λέγει ὅτι κατὰ βάσιν ἡ διατύπωσις τοῦ ἄρθρου 53 δὲν εἶνε ὀρθή, διότι ἀντίκειται τοῦτο εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ κοινοβουλευτικοῦ πολιτεύματος, ἐφόσον τὸ 1)3 ἢ τὸ 1)5 ἢ οἱονδήποτε κλάσμα ἐπιβάλλεται ἐπὶ τῆς πλειονοψηφίας.

Ὁ κ. ***Α. Παπαναστασίου*** (Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας) παρατηρεῖ ὅτι ἡ διάταξις δὲν ἀντίκειται εἰς τὸ κοινοβουλευτικὸν πολίτευμα, ἐφόσον δὲν πρόκειται νὰ ληφθῇ ἀπόφασίς τις, ἀλλ' ἁπλῶς πρόκειται περὶ ἐξακριβώσεως τῶν γεγονότων.

Ὁ κ. ***Α. Μιχαλακόπουλος*** (Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν) λέγει ὅτι ἀπὸ ἀπόψεως κοινοβουλευτικῆς ὀρθοδοξίας θὰ ἦτο ἀναμφισβητήτως ὀρθότερον, ὅπως μόνον ἡ πλειονοψηφία ἀποφασίζῃ περὶ τῆς συστάσεως τῶν ἐξεταστικῶν ἐπιτροπῶν. Τοῦτο ὅμως θὰ ἦτο δυσκολώτατον, καὶ διὰ τοῦτο ἐδέχθησαν τὰ νεώτερα συντάγματα ὅπως καταρτίζωνται αὐταὶ καὶ τῇ προτάσει μιᾶς ἰσχυρᾶς μειονοψηφίας. Μὲ τὴν ἀποδοχὴν τῆς ἐγγυήσεως ὅπως ἡ πρότασις εἰσάγεται ὑπευθύνως ὑπὸ ἑνὸς τῶν κομμάτων φρονεῖ ὅτι καταλήγομεν εἰς μίαν πρακτικωτέραν λύσιν.

Ὁ κ. ***Ι. Ράλλης*** λέγει ὅτι τοὐλάχιστον θὰ ὤφειλε νὰ γίνῃ δεκτὸν ὅπως τὸ πλειονοψηφοῦν ἐν τῇ ἀντιπολιτεύσει κόμμα ἔχῃ δικαίωμα νὰ ὑποβάλῃ τὴν τοιαύτην πρότασιν.

Ὁ κ. ***Α. Μητσοτάκης*** λέγει ὅτι οὐδεὶς φόβος ὑπάρχει, ἐφόσον ἔχομεν τὴν ἐγγύησιν ὄχι μόνον τῆς υἱοθετήσεως ἐκ μέρους ἑνὸς κόμματος ἀλλὰ καὶ τὴν ἐγγύησιν τοῦ ἑνὸς τρίτου.

Ὁ κ. ***Α. Μιχαλακόπουλος*** (Ὑπουργὸς Ἐξωτερικῶν) λέγει ὅτι δὲν πρέπει νὰ λησμονῶμεν ὅτι μέχρι σήμερον δὲν ἐπιτρέπεται ἡ σύστασις ἐξεταστικῆς τῶν πραγμάτων ἐπιτροπῆς παρὰ μόνον τῇ αἰτήσει τῆς πλειονοψηφίας τῆς Βουλῆς. Ἐφόσον θέλομεν νὰ μετατρέψωμεν τὴν πλειονοψηφίαν εἰς μειονοψηφίαν εἶνε δίκαιον νὰ περιβάλωμεν τοῦτο δι' ὅσον τὸ δυνατὸν περισσοτέρων ἐγγυήσεων, ἡ δὲ ἐγγύησις τοῦ ἀριθμοῦ ἀπεδείχθη ὅτι δὲν εἶνε τόσον ἰσχυρά, ὅση εἶνε ἡ ἠθικὴ ἐγγύησις.

Ὁ κ. ***Γ. Πεσματζόγλου*** λέγει ὅτι πάντες οἱ ἐκφρασθέντες φόβοι ἐπαρκῶς κατεχουροῦνται, ὅταν καθορισθῇ ὅπως τὴν σύστασιν τῆς ἐπιτροπῆς ζητήσῃ τὸ 1)3 τῶν Βουλευτῶν. Συνεπῶς δὲν εἶνε ἀναγκαία ἡ ἐγγύησις τῶν ἀρχηγῶν τῶν κομμάτων.

Ὁ κ. ***Ν. Καμπάνης*** λέγει ὅτι οἱ πολιτευόμενοι οἱ ἐπιφανῆ κατέχοντες εἰς τὴν Βουλὴν θέσιν αὐτοὶ οἱ ἴδιοι πρέπει νὰ ζητοῦν πρῶτοι ἀπὸ ὅλους τὴν σύστασιν ἐξεταστικῶν ἐπιτροπῶν, μόλις ἀκουσθῇ μομφή τις ἔστω καὶ ἀόριστος κατὰ τῆς πολιτείας αὐτῶν, ἡ ὁποία θέλει συντελέσει εἰς τὸ νὰ διαλάμψῃ ἡ ἀλήθεια καὶ νὰ καταπέσῃ πᾶσα συκοφαντικὴ ἀπόπειρα. Ἡ γενομένη πρότασις, λέγει, τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν δὲν ἀποτελεῖ παρὰ περιορισμὸν τῶν κοινοβουλευτικῶν ἐλευθεριῶν, διότι ποῖα εἶνε τὰ ἐγγυα ὅτι δὲν θὰ δημιουργηθοῦν ἄλλα κόμματα; οὔτε εἶναι ὀρθὸν ὅλαι αὐταὶ αἱ ἐπιτροπαὶ τοιουτοτρόπως νὰ ὑπαχθοῦν ὑπὸ τοὺς ἀρχηγοὺς τῶν κομμάτων. Ἔπειτα δὲν εἶνε ἀρκετὴ ἐγγύησις ὅταν ἀπαιτεῖται τὸ 1)3 τῶν Βουλευτῶν; Ἐὰν δὲ εἰς μίαν Βουλὴν εὑρίσκωνται τόσοι βουλευταὶ νὰ δίδουν τὴν ὑπογραφὴν των χωρὶς νὰ ἔχουν συνείδησιν τί ὑπογράφουν, δὲν δύναται νὰ ὀνομασθῇ αὕτη Βουλή, καὶ ἐπιμένει διὰ τοῦτο νὰ μείνῃ ἡ διάταξις ὡς ἔχει ἤδη. Ἐν πάσῃ περιπτώσει κατερχομένος ἐκ τοῦ βήματος ζητεῖ ὅπως γίνῃ δεκτὴ ἡ πρότασις τοῦ κ. Ὑπουργοῦ, παρακαλεῖ δὲ νὰ γίνῃ δήλωσις ὅτι ἡ διάταξις αὕτη δὲν θὰ ἐφαρμοσθῇ εἰς τὴν παροῦσαν Βουλήν.

Ὁ κ. ***Α. Μιχαλακόπουλος*** (Ὑπουργὸς Ἐξωτερικῶν) λέγει ὅτι εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ἔσπευσε νὰ κάμῃ τὴν δήλωσιν ταύτην.

Ὁ κ. ***Ν. Καμπάνης*** λέγει ὅτι ὡς ἔχει ἡ διάταξις ἐν τῷ ἰσχύοντι Συν)τι εἶνε ἀρίστη. Ἡ Βουλὴ δὲν εἶνε στρούγκα. Οἱ Βουλευταὶ δὲν εἶναι ὑποχρεωμένοι νὰ ἀνήκουν διαρκῶς εἰς ἕνα ἀρχηγὸν καὶ διὰ τοῦτο δὲν πρέπει νὰ δεσμεύωνται αἱ ἐλευθερίαι αὐτῶν.

Ὁ κ. ***Α. Μιχαλακόπουλος*** φρονεῖ ὅτι ἡ Βουλὴ κατόπιν τῶν ἐκτεθεισῶν γνωμῶν ἐφωτίσθη ἐπαρκῶς, ὥστε νὰ δύναται ἤδη ν' ἀποφανθῇ πρῶτον περὶ τοῦ ἀριθμοῦ, ὁ ὁποῖος θὰ εἶναι ἀναγκαῖον νὰ ζητήσῃ τὴν σύστασιν τῶν ἐπιτροπῶν καὶ δεύτερον περὶ τοῦ ἂν ἡ πρότασις αὕτη θὰ εἶναι ἐπιβεβλημένον νὰ ἔχῃ υἱοθετηθῇ ὑπὸ ἑνὸς κόμματος.

Ὁ κ. ***Σ. Οἰκονομίδης*** φρονεῖ ὅτι ἀποτελεῖ ἀρκετὴν ἐγγύησιν ὅτι ἀπαιτεῖται τὸ 1)3 τῶν βουλευτῶν πρὸς σύστασιν ἐξεταστικῆς ἐπιτροπῆς.

Ὁ κ. ***Θ. Χαβίνης*** λέγει ὅτι ἡ πρότασις τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν σημαίνει κατάργησιν τοῦ δικαιώματος τῶν ἀνεξαρτήτων νὰ ζητήσουν τὴν σύστασιν ἐξεταστικῆς ἐπιτροπῆς ἢ ἀποβλέπει εἰς τὸ νὰ τοὺς ἀναγκάσῃ νὰ κάμουν κόμμα.

Ὁ κ. ***Κ. Καλκάνης*** ἀποκρούει τὴν πρότασιν τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν καὶ φρονεῖ ὅτι τὸ 1)5, ὅπερ ἀπαιτεῖ τὸ ἐν ἰσχύϊ Σύνταγμα εἶναι ὑπεραρκετόν, καταφερόμενος κατὰ τῆς γνώμης τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν ἰσχυρίζεται ὅτι δὲν εἶναι ἀνάγκη ἐκτὸς τοῦ 1)3 τῆς Βουλῆς νὰ ἀπαιτῆται καὶ ἡ συγκρότησις τούτων εἰς κόμμα καὶ δὲν εἶναι πρέπον νὰ μὴ λαμβάνεται ὑπὸ ὄψιν ὁλόκληρος ἀριθμὸς βουλευτῶν διότι δὲν ἀνήκει εἰς ἓν κόμμα, δὲν εἶναι δὲ πρέπουσα ἡ φράσις τοῦ κ. Ὑπουργοῦ ὅτι οἱ βουλευταὶ οὗτοι ἀποτελοῦσι ἀσυντάκτα στίφη. Νομίζει ὅτι ὁ βίος τοῦ πολιτευομένου πρέπει νὰ εἶναι ἐμφανὴς καὶ ὁρατὸς πανταχόθεν. Συνεπῶς ἐὰν καὶ τὸ 1)5 τῆς Βουλῆς ἔτι ρίπτει μίαν ὑπόνοιαν περὶ καταχρήσεως ἐκ μέρους οἱουδήποτε πολιτευομένου, δὲν πρέπει οὗτος νὰ κρύπτεται ὄπισθεν οὐδεμιᾶς πλειονοψηφίας καὶ δὲν πρέπει νὰ μένῃ ὑπὸ τὸ βάρος μιᾶς οἱασδήποτε κατηγορίας ἀλλὰ πρέπει νὰ ἐνεργῆται ἐξέτασις.

Ὁ κ. ***Γ. Μόδης*** λέγει ὅτι ἕως τώρα δὲν ἔγινε κατάχρησις ὡς πρὸς τὴν σύστασιν ἐπιτροπῶν, φρονεῖ δὲ ὅτι πρέπει νὰ παραμείνῃ τὸ ἄρθρον ὡς ἔχει.

Γίνεται εἶτα δι' ἀναστάσεως δεκτὸν τὸ ἄρθρον 53 ἔχον οὕτω:

Ἄρθρον 53.

Ἡ Βουλὴ συνιστᾷ εἰς τὴν ἀρχὴν ἑκάστης Συνόδου εἰδικὰς ἐπιτροπὰς ἐκ μελῶν αὐτῆς, κατ' ἀναλογίαν τῶν κομμάτων, πρὸς ἐξέτασιν καὶ ἐπεξεργασίαν τῶν εἰς αὐτὴν ὑποβαλλομένων προτάσεων νόμων καὶ ἀναφορῶν. Ὁ Κανονισμὸς τῆς Βουλῆς ὁρίζει τὰς λεπτομερείας τῆς συστάσεως καὶ λειτουργίας τῶν ἐπιτροπῶν τούτων.

Ἡ Βουλὴ δικαιοῦται, ἐπὶ τῇ αἰτήσει δὲ τοῦ ἑνὸς τρίτου τοῦ ὅλου ἀριθμοῦ τῶν μελῶν αὐτῆς ὑποχρεοῦται, νὰ διορίζῃ ἐξεταστικὰς τῶν πραγμάτων ἐπι-

τροπὰς συντεθειμένας κατ' ἀναλογίαν τῆς δυνάμεως τῶν κομμάτων. Ἐπὶ ζητημάτων ἀναγομένων εἰς τὴν ἐξωτερικὴν πολιτικὴν ἢ τὴν ἄμυναν τῆς χώρας ἀπαιτεῖται ἀπόφασις τῆς Βουλῆς.

Τὰ τῆς λειτουργίας τῶν Ἐπιτροπῶν τούτων κανονίζονται διὰ νόμου.

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 55 ὁ κ. **Π. Μπούμπουλης** λέγει ὅτι οἱ βουλευταὶ πρέπει νὰ ἔχωσι ταχυδρομικὴν ἀτέλειαν.

Ὁ κ. **Α. Παπαναστασίου** λέγει ὅτι τὸ ζητούμενον εἶνε δυσκολώτατον, διότι δὲν δύναται νὰ γίνῃ ἔλεγχος, ἄλλως τε εἶνε ζήτημα νόμου καὶ οὐχὶ συντάγματος.

Ὁ κ. **Σ. Σωτηριάδης** λέγει ὅτι καὶ εἰς Ἀμερικὴν ἔνθα ὑπάρχει αὐτὴ ἡ ἀτέλεια ἐγένετο μεγάλη κατάχρησις.

Ὁ κ. **Π. Μπούμπουλης** συνεχίζων λέγει ὅτι ὁ νόμος δύναται νὰ καθορίσῃ μόνον τὰς λεπτομερείας. Ἄλλως τε δὲν φαντάζεται ὅτι οἱ βουλευταὶ θὰ καταδολιεύσουν τὸν νόμον, τὸν ὁποῖον αὐτοὶ ἐψήφισαν. Ἔχομεν δὲ καὶ παράδειγμα ταχυδρομικῆς ἀτελείας κατὰ τὸν πόλεμον, κατὰ τὴν ὁποίαν δὲν παρουσιάσθησαν καταχρήσεις.

Ὁ κ. **Θ. Χαβίνης** λέγει ὅτι κατὰ τὸ διάστημα τῶν ἐπιστρατεύσεων ἐδόθη ἀτέλεια διὰ τοὺς ἐφέδρους καὶ δὲν ἔγιναν καταχρήσεις, οὔτε εἶνε δυνατὸν νὰ φαντασθῇ ὅτι οἱ βουλευταὶ θὰ κάμωσι κατάχρησιν τῆς ἀτελείας ταύτης. Φρονεῖ ὅτι εἰς τὰ δημοκρατικὰ πολιτεύματα πρέπει νὰ ἐξασφαλίζεται ἡ θέσις τῶν βουλευτῶν, διότι ἄλλως τε θὰ ἐκλέγωνται βουλευταὶ μόνον οἱ ἔχοντες τὰ μέσα ἀξιοπρεποῦς παραστάσεως.

Ὁ κ. **Φ. Μοσχούλας** λέγει ὅτι οἱ βουλευταὶ οἱ καταγόμενοι ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν καταναλίσκουσι διὰ ταχυδρομικὰ τέλη τὸ πλεῖστον τῆς ἀποζημιώσεώς των. Καὶ δὲν πρέπει μὲν ἡ πρότασις αὕτη τοῦ κ. **Μπούμπουλη** νὰ περιληφθῇ εἰς τὸ Σύνταγμα, ἀλλὰ πάντως πρέπει νὰ ληφθῇ νομοθετικὴ μέριμνα. Συνεχίζων λέγει ὅτι δὲν ἐπετράπη εἰς βουλευτὰς νὰ μεταβῶσι διὰ πλοίων, φερόντων τὴν ἑλληνικὴν σημαίαν, ἀτελῶς εἰς Ἀλεξάνδρειαν, καὶ ὅτι πολλάκις ἡ ταχεῖα ἀμαξοστοιχία τοῦ ΣΠΑΠ ἠρνεῖτο νὰ δεχθῇ ἀτελῶς βουλευτάς.

Ὁ κ. **Α. Μιχαλακόπουλος** λέγει ὅτι ἡ διάταξις περὶ ἀτελείας εἰς τὰς ἰδιωτικὰς ἐπιχειρήσεις ἀποτελεῖ ἓν εἶδος φόρου δι' αὐτὰς καὶ δι' αὐτὸ ἐτέθη συνταγματικῶς. Ἡ ταχυδρομικὴ ὅμως ἀτέλεια δὲν εἶνε ἀνάγκη νὰ γίνῃ διὰ συνταγματικῆς διατάξεως, ἀλλὰ δύναται νὰ γίνῃ διὰ νόμου. Ἐγεννήθη τὸ ζήτημα ἐὰν εἰς μίαν ἑταιρείαν, ἥτις ἐκτελεῖ τὰς τροχιοδρομικὰς συγκοινωνίας καὶ δι' ἄλλων μέσων, πλὴν τῶν τροχιοδρόμων, ἐὰν καὶ τὰ μέσα ταῦτα περιλαμβάνωνται εἰς τὴν ἀτέλειαν. Τοῦτο εἶνε ἀναμφισβήτητον.

Ἐρωτωμένη ἡ Βουλὴ δέχεται δι' ἀναστάσεως τὴν γνώμην ταύτην τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν ὡς αὐθεντικὴν ἑρμηνείαν.

Ὁ κ. **Ε. Χατζηδάκης** λέγει ὅτι καὶ τὸ ζήτημα τῆς ἀποζημιώσεως τῶν βουλευτῶν πρέπει νὰ καθορισθῇ ὑπὸ τοῦ Συντάγματος, νὰ καθορισθῇ δηλαδὴ ὅτι οἱ βουλευταὶ λαμβάνουσι τὰς ἑκάστοτε ἀποδοχὰς ἑνὸς ὑπαλλήλου, οἷον ἀρεοπαγίτου, ἢ συμβούλου τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου.

Ὁ κ. **Ι. Σπετσιώτης** λέγει ὅτι πρέπει νὰ γίνῃ ἑρμηνευτικὴ δήλωσις, σχετικῶς μὲ τὰς ἀτμοπλοϊκὰς ἑταιρείας, ὅτι οἱ βουλευταὶ ἔχουσιν ἐλευθέραν κυκλοφορίαν ἐπὶ τῶν ἀτμοπλοίων τῶν φερόντων ἑλληνικὴν σημαίαν, ὁπουδήποτε μεταβαίνουσι ταῦτα εἴτε εἰς τὸ ἐσωτερικὸν εἴτε εἰς τὸ ἐξωτερικόν.

Ὁ κ. **Γ. Σακκαλῆς** λέγει ὅτι πρέπει νὰ γίνῃ διάκρισις ὅτι πρόκειται περὶ ἐπιβατικῶν ἀτμοπλοίων.

Ὁ κ. **Α. Παπαναστασίου** (Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας) λέγει ὅτι αὐτὴ εἶνε ἡ ἔννοια τοῦ ἄρθρου σχετικῶς μὲ τὴν ἐλευθέραν κυκλοφορίαν ἐπὶ τῶν ἀτμοπλοίων τῶν φερόντων τὴν ἑλληνικὴν σημαίαν.

Ὁ κ. **Δ. Μπαμπᾶκος** λέγει ὅτι οἱαδήποτε ἑρμηνευτικὴ δήλωσις καὶ ἂν γίνῃ δὲν εἶνε πρὸς τὸ γόητρον τοῦ βουλευτικοῦ ἀξιώματος.

Ὁ κ. **Α. Μιχαλακόπουλος** λέγει ὅτι αἱ διατάξεις αὗται περὶ ἀτελείας ἐγένοντο δεκταὶ καὶ ὑπὸ τῆς Δ' Συνελεύσεως.

Ὁ κ. **Δ. Μπαμπᾶκος** κηρύσσεται ἐναντίον πάσης ἑρμηνευτικῆς δηλώσεως.

Ὁ κ. **Σ. Σωτηριάδης** προτείνει ὅπως γίνῃ ἑρμηνευτικὴ δήλωσις ὅτι ἐπιτρέπεται ἡ ἐλευθέρα κυκλοφορία ἐπὶ πάσης ἐν γένει ἐπιβατικῆς ἀμαξοστοιχίας α' θέσεως καὶ ὅπου δὲν ἰσχύουν τὰ δικαιώματα εἰσιτήρια.

Ὁ κ. **Α. Μιχαλακόπουλος** λέγει ὅτι τοῦτο εἶνε ζήτημα διοικητικὸν καὶ δὲν δύναται νὰ ληφθῇ ἐπ' αὐτοῦ οὐδεμία ἀπόφασις.

Ὁ κ. **Ι. Κίνιας** λέγει ὅτι κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην, καθ' ἣν ὁ τύπος εὑρίσκεται εἰς πλήρη οἰκονομικὴν δυσχέρειαν μόνον ἡ μέχρι τοῦδε ἐλευθέρα κυκλοφορία τῶν βουλευτῶν πρέπει νὰ ἐξακολουθήσῃ καὶ μάλιστα μετὰ μεγαλειτέρας γλισχρότητος καὶ νὰ μὴ δημιουργήσωμεν ἓν δικαίωμα νὰ ταξειδεύωμεν δωρεὰν εἰς τὴν Εὐρώπην.

Γίνεται εἶτα δεκτὸν τὸ ἄρθρον 55, ἔχον οὕτω :

Ἄρθρον 55.

Οἱ βουλευταὶ λαμβάνουν ἀπὸ τὸ Δημόσιον Ταμεῖον ἀποζημίωσιν, ὁριζομένην ἑκάστοτε διὰ νόμου, καὶ ἔχουν τὸ δικαίωμα ἐλευθέρας κυκλοφορίας εἰς τὰς σιδηροδρομικάς, τροχιοδρομικάς, καθὼς καὶ εἰς τὰς ὑπὸ ἑλληνικὴν σημαίαν ἀτμοπλοϊκὰς συγκοινωνίας.

Εἰς τὸν τακτικὸν Πρόεδρον τῆς Βουλῆς παρέχονται ἔξοδα παραστάσεως ἴσα μὲ τὰς ἀποδοχὰς τοῦ Προέδρου τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου.

Διακόπτεται εἶτα ἡ συνεδρίασις ὥρᾳ 9 1)2 διὰ τὴν 10 1)2.

Μετὰ τὴν διακοπήν

Ὥρᾳ 11 καὶ τέταρτον ἐπαναλαμβάνεται ἡ διακοπεῖσα συνεδρίασις.

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 65 τῆς Ἐπιτροπῆς ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὸ ἄρθρον 74 τοῦ Συντάγματος ὁ κ. **Ἀνδρ. Μιχαλακόπουλος** (Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν) λέγει ὅτι, κατὰ τὰ μέχρι τοῦδε, ἐψηφίζοντο οἱ νόμοι εἰς τρεῖς διαφόρους ἀναγνώσεις, παρεπέμποντο δὲ πολλάκις καὶ εἰς ἐπιτροπάς. Κατὰ τὸ Σύνταγμα τοῦ 1911 ἐὰν ἓν νομοσχέδιον ἐκηρύσσετο κατεπεῖγον, ἐψηφίζετο καὶ χωρὶς νὰ παραπεμφθῇ εἰς τὴν ἐπιτροπήν, ἀλλὰ κατὰ τὸ ψηφισθὲν ἄρθρον 48 τὰ νομοσχέδια παραπέμπονται πάντοτε εἰς ἐπιτροπὴν καὶ οὕτως ἐπετεύχθη ὁ πόθος τῆς Βουλῆς ἵνα γίνεται ἐντατικώτερα ἡ ἐργασία. Σήμερον τὸ Σύνταγμα προβλέπει περὶ δύο ἀναγνώσεων, λόγῳ τῆς ἐπεξεργασίας τῶν νομοσχεδίων ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς, ἥτις ἐπεξεργασία θεωρεῖται ὡς μία ἀνάγνωσις, ὥστε οὐσιαστικῶς ἔχομεν καὶ τώρα τρεῖς ἀναγνώσεις, ἀλλὰ μετὰ τὴν σύστασιν τῆς Γερουσίας θὰ ἔχωμεν 6 συζητήσεις, ἤτοι τρεῖς ἐν τῇ Βουλῇ καὶ τρεῖς ἐν τῇ Γερουσίᾳ, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον θὰ ἠδύνατο νὰ θεωρηθῇ κάπως ὑπερβολικόν. Δὲν εἶναι δὲ ἀκριβὲς ὅτι τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας θὰ βοηθήσῃ εἰς τὴν παρασκευὴν τῶν νόμων, διότι δὲν εἶναι σῶμα νομοπαρασκευαστικόν. Καὶ δὲν ἀποκλείεται μὲν τὸ δικαίωμα εἰς τὸν Ὑπουργὸν νὰ παραπέμπῃ ἓν νομοσχέδιον εἰς τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας, ἀλλὰ κατόπιν τὸ νομοσχέδιον τοῦτο δύναται νὰ ὑποστῇ μυρίας τροποποιήσεις ἐν τῇ Βουλῇ, ὥστε νὰ καταστῇ ἀγνώριστον. Τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας θὰ παράσχῃ δύο σπουδαίας ὑπηρεσίας. Θὰ εἶναι δηλαδὴ συμβουλευτικὸν σῶμα διὰ τὴν ἔκδοσιν τῶν διαταγμάτων καὶ θὰ καταρτίσῃ εἰς τὸ μέλλον ἀνώτατον

διοικητικὸν δικαστήριον, τοῦ ὁποίου σήμερον εἶναι ἀπαραίτητος ἡ ἵδρυσις. Κατὰ συνέπειαν τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας δὲν θὰ εἶχε σπουδαίαν συμβολὴν εἰς τὸ νομοπαρασκευαστικὸν ἔργον. Πάντως αἱ ἐξ συζητήσεις εἶναι πολλαὶ καὶ θὰ ἦτο εὐχῆς ἔργον νὰ συντάμωμεν τὰς ἀναγνώσεις ταύτας. Τὰ ἄρθρα 74 τοῦ Συντάγματος καὶ 65 τῆς ἐπιτροπῆς, προνοοῦσι περὶ ἑτέρας νομοθετικῆς ὁδοῦ, περὶ τῆς ὁδοῦ τῶν ἐπιτροπῶν, καὶ εἰς μὲν τὸ ἄρθρον 74 διὰ τοιαύτης ὁδοῦ καταρτίζονται οἱ νόμοι, προϋποτιθεμένης εἰδικῆς ἐξουσιοδοτήσεως τῶν Βουλῶν, εἰς δὲ τὸ ἄρθρον 65 ὑπάρχει αὐτοδικαίως ἡ ἐξουσιοδότησις αὕτη. Κατὰ τῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρου 65 ἀντετάχθησαν σοβαραὶ ἀντιρρήσεις. Ἐλέχθη ὅτι δι' αὐτῆς περιπίπτομεν εἰς ἐπικίνδυνον ἁπλούστευσιν, καθότι τὸ ἔργον τῆς ἐπιτροπῆς τελικῶς ἀποφαινομένης περὶ τοῦ νομοσχεδίου, θὰ εἶναι κάπως ἐπικίνδυνον, θὰ ἔπρεπε δὲ νὰ ἁπλουστεύσωμεν τὴν νομοθετικὴν διαδικασίαν, ἀλλὰ δι' ἄλλου τρόπου.

Τὸ ἄρθρον ὅμως 74 τοῦ Συντάγματος ἐπιτρέπει τὴν ἔκδοσιν διαταγμάτων εἰς τὴν ἐκτελεστικὴν ἐξουσίαν ἐὰν ἔχῃ δοθῇ ἀπὸ τὰς Βουλὰς εἰδικὴ ἐξουσιοδότησις καὶ ἐὰν γνωματεύσῃ ἡ ἐπιτροπή, περὶ ἧς διαλαμβάνει τὸ ἄρθρον τοῦτο. Δεδομένου δὲ ὅτι κατὰ τὸ ἄρθρον 74 τὰ διατάγματα ταῦτα θὰ ἐπικυρωθοῦν ὑπὸ τῶν Βουλῶν αἴρεται τελείως ὁ κίνδυνος, μὲ τὴν διαφορὰν ὅμως, λέγει, ὅτι ὁ χρόνος τῆς κυρώσεως τῶν διαταγμάτων τούτων πρέπει νὰ παραταθῇ εἰς 4 μῆνας. Ἄλλα εἶναι τὰ νομοθετικὰ διατάγματα, τὰ λεγόμενα ἀναγκαστικά, ἅτινα ἐκδίδονται καὶ ἄνευ νομοθετικῆς ἐξουσιοδοτήσεως ὑπ' εὐθύνην τῆς Κυβερνήσεως ἀλλὰ τὰ ὁποῖα θὰ ἐπικυρωθοῦν ὑπὸ τῆς Βουλῆς. Καὶ ἄλλα τὰ διατάγματα τὰ ἐκδοθέντα ἐξουσιοδοτήσει τῆς Βουλῆς καὶ ἅτινα εἶναι ἀφ' ἑαυτῶν ἔγκυρα. Σήμερον προστίθεται καὶ ἡ ἐγγύησις ὅτι καὶ αὐτὰ θὰ ὑποστῶσι τὴν βάσανον τοῦ νομοθετικοῦ σώματος καὶ θὰ ἀκυροῦνται ἐὰν τὸ νομοθετικὸν σῶμα δὲν τὰ ἐγκρίνῃ ἐντὸς 4 μηνῶν. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν ταχύτητα τῆς νομοθετικῆς διαδικασίας ὑπάρχουν νομοθετήματά τινα θεωρούμενα ἁπλᾶ, ἅτινα θὰ ἠδύναντο νὰ ψηφισθοῦν κατὰ τρόπον ἁπλούστερον. Ἡ διαδικασία τοῦ ἐκτάκτως ἐπείγοντος εἰς τὸ Γαλλικὸν Κοινοβούλιον ἐπέφερε καὶ τὴν συντόμευσιν τῶν ἀγορεύσεων, διότι ἐκεῖ τὰ μὲν κόμματα ἀγορεύουν δι' ἀντιπροσώπου ἐν τέταρτον τῆς ὥρας, οἱ δὲ ἀνεξάρτητοι βουλευταὶ μόνον πέντε λεπτά. Δὲν πρόκειται, λέγει, νὰ προτείνω σήμερον τοιοῦτό τι. Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον πρατείνω ἀποτελεῖ διαδικασίαν ἐξασφαλίζουσαν τὰς ὑφαρπαγὰς τῆς ψήφου, δηλαδὴ ἐὰν ὁ ὑποφαλὴν τὸ νομοσχέδιον ζητήσῃ ὅπως ἀντὶ δύο συζητήσεων ψηφισθῇ τοῦτο εἰς μίαν, πάντως κατόπιν ἐξετάσεως ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς καὶ ἀφοῦ αὕτη ἀποφανθῇ ὅτι δύναται νὰ ψηφισθῇ ἅπαξ καὶ ἐὰν προσέτι ἀπὸ τῆς ὑποβολῆς τοῦ νομοσχεδίου μέχρι τοῦ τερματισμοῦ αὐτοῦ δὲν ὑπάρξουν 20 τοὐλάχιστον βουλευταί, φέροντες ἀντίρρησιν νὰ ψηφισθῇ κατὰ τὴν διαδικασίαν ταύτην τὸ νομοσχέδιον, νὰ δύναται τοῦτο νὰ ψηφισθῇ οὕτως. Πάντως ἐὰν γίνῃ δεκτὴ αὕτη ἡ πρότασις κάμνω, λέγει, τὴν δήλωσιν ὅτι ἡ ἀντίρρησις τῶν 20 βουλευτῶν δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐπέλθῃ κατὰ τὰς συνεδριάσεις, θὰ δύνανται οἱ 20 οὗτοι βουλευταὶ νὰ κάμουν μίαν ἐπιστολὴν εἰς τὸν Πρόεδρον ὅτι ἀντιλέγουν εἰς τὴν κατὰ τὴν διαδικασίαν ταύτην ψήφισίν του. Ἀναγινώσκει εἶτα τὴν διατύπωσιν τῆς περιπτώσεως αὐτῆς.

Ὁ κ. **Π. Τσιτσεκλῆς** ἐρωτᾷ ἐὰν τὰ μέχρι τῆς ἀκυρώσεως αὐτῶν, μετὰ τὴν παρέλευσιν τοῦ τετραμήνου, γενόμενα εἶναι ἔγκυρα.

Α. Μιχαλακόπουλος (Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν.). Εἶναι ἔγκυρα. Συνεχίζων ἀναφέρει τὰ νομοθετήματα ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ ἐξαιρεθοῦν τῆς διαδικασίας ταύτης. Ὡς πρὸς τὴν ἐνώπιον τῆς Γερουσίας συζήτησιν, λέγει ὅτι αἱ διατάξεις αἱ ἐφαρμοζόμεναι ὑπὸ τῆς Βουλῆς ἰσχύουν καὶ διὰ τὴν Γερουσίαν, ἀλλ' ἐπειδὴ δύο ἀναγνώσεις ὑπὸ τῆς Βουλῆς μετὰ τὴν μελέτην τοῦ νομοθετήματος ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς καὶ δύο ἀναγνώσεις ὑπὸ τῆς Γερουσίας μετὰ τὴν μελέτην αὐτοῦ ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς αὐτῆς εἶναι πολλαί, δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν ὅτι διὰ τοῦ κανονισμοῦ τῆς Γερουσίας ἐπιτρέπεται ὅπως τὰ νομοθετήματα τὰ ἐγκρινόμενα ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς τῆς Γερουσίας νὰ ψηφίζωνται ἅπαξ.

Ὁ κ. **Χ. Βοζίκης** λέγει ὅτι αἱ συζητήσεις ἐν τῷ κοινοβουλίῳ ἀποτελοῦν καὶ μελέτην τῶν μέτρων τούτων. Πλεῖστοι Βουλευταὶ μὴ μελετῶντες τὰ θέματα εἰς τὸ γραφεῖον των τὰ μελετῶσι διὰ τῶν ἀγορεύσεων. Τοῦτο συνήθως γίνεται, καὶ ἕνεκα τοῦ λόγου τούτου εἶναι κατὰ τῆς μιᾶς ἀναγνώσεως, διότι περιορίζεται εἰς πολὺ μικρὰ χρονικὰ ὅρια ἡ μελέτη τῶν πραγμάτων.

Α. Μιχαλακόπουλος. Ὑπάρχει ἀσφάλεια, διότι ἐπιτρέπεται μέχρι τοῦ τερματισμοῦ τῶν συζητήσεων νὰ ζητηθῇ ἡ εἰς δύο ἀναγνώσεις ψήφισις. Ἄλλως τε, λέγει, μοιραίως οἱ Βουλευταὶ θὰ εἰδικοποιηθῶσι λόγῳ τῆς κατανομῆς τῆς ἐργασίας. Αἱ μεγάλαι ἐργασίαι γίνονται εἰς τὰς ἐπιτροπάς, εἰς δὲ τὰ ζένα κοινοβούλια αἱ ἐκθέσεις τῶν ἐπιτροπῶν ἀποτελοῦν συγγράμματα. Τὰ θέματα τῶν κοινοβουλίων σήμερον εἶναι πολυποίκιλα οὕτως ὥστε δὲν εἶναι δυνατὸν εἷς Βουλευτὴς νὰ καταγίνεται εἰς ὅλα τὰ θέματα, ὑπάρχει συνεπῶς ἡ ἀσφάλεια ἐκ τῆς ἐπιτροπῆς. Φρονεῖ ὅτι δικαιοσύζοντες τὰ τῶν συζητήσεων κατὰ τοιοῦτον τρόπον θὰ κάμωμεν ἓν λίαν πρακτικὸν ἔργον. Ἀναγινώσκει εἶτα τὸ ἄρθρον 74, τὸ ὁποῖον, λέγει, ἐπιφυλάσσεται ἡ Βουλὴ νὰ συναρμολογήσῃ ἐν σχέσει πρὸς τὰ λοιπὰ ἄρθρα.

Ὁ κ. **Π. Τσιτσεκλῆς** λέγει ὅτι κατὰ διαφόρους συγγραφεῖς ἂν δὲν κυρωθοῦν τὰ διατάγματα ταῦτα ἀκυροῦνται καὶ ὅλα τὰ ἐπὶ τῇ βάσει αὐτῶν γενόμενα.

Ὁ κ. **Α. Μιχαλακόπουλος** λέγει ὅτι ἐὰν τὰ διατάγματα ταῦτα τὰ ἀκυρώσῃ ἡ Βουλή, τότε ἀναμφιβόλως θὰ λάβῃ πρόνοιαν περὶ τῶν γενομένων κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἰσχύος αὐτῶν, ἀλλ' ἐὰν ταῦτα ἀκυρωθοῦν λόγῳ τῆς παρελεύσεως τοῦ τετραμήνου τότε ἡ ἀκύρωσις θὰ ἀρχίζῃ ἀπὸ τοῦ σημείου ἐκείνου. Συνεχίζων λέγει ὅτι τὸ σύνολον, τὸ ὁποῖον θὰ ψηφίσῃ ἡ Βουλή, ἀνεξαρτήτως συναρμολογήσεως, εἰσάγει δύο παρεκκλίσεις καὶ τὸ ζήτημα εἶναι ἐὰν τὰ νομοθετήματα ταῦτα πρέπει νὰ τὰ ἐξαιρέσωμεν καὶ τῶν δύο παρεκκλίσεων.

Ὁ κ. **Α. Παπαναστασίου** λέγει ὅτι ἐφ' ὅσον 20 βουλευταὶ θὰ δύνανται νὰ ματαιώσουν τὴν διὰ μιᾶς ἀναγνώσεως ψήφισιν περιττεύει ἡ προσθήκη τῶν ἐξαιρέσεων τούτων.

Ὁ κ. **Χ. Βοζίκης** λέγει ὅτι εἶναι μερικὰ θέματα, ἅτινα ὁ λαὸς μανθάνει μόνον διὰ τῶν συζητήσεων ἐν τῇ Βουλῇ συνεπῶς πρέπει νὰ παρατείνωνται αἱ συζητήσεις αὐταί.

Ὁ κ. **Γ. Μπούσιος** λέγει ὅτι ἔχει ἀντίρρησιν ὡς πρὸς τὴν παραμονὴν τοῦ ἄρθρου 74, ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἔκδοσιν τῶν Ν. Διαταγμάτων. Διότι, λέγει, ἐνῷ πάντες οἱ βουλευταὶ εἶναι ἰσότιμοι θὰ παρουσιάζωνται κατὰ τὰς διακοπὰς ὡρισμένοι μόνον Βουλευταί, οἱ ὁποῖοι θὰ ἐργάζωνται. Νομίζει διὰ τοῦτο ὅτι δὲν δύνανται νὰ θεσμοθετηθῇ μία τοιαύτη ἀνομοιότης μεταξὺ ἰσοτίμων συναδέλφων. Ὅ,τι δύναται νὰ γίνῃ εἶναι νὰ νομιμοποιηθῇ τὸ γενόμενον κατὰ τὸ παρελθὸν ἀνωμάλως, οὕτως ὥστε ἡ Κυβέρνησις κατὰ συνταγματικὴν ἐξουσιοδότησιν νὰ δύναται νὰ ἐκδίδῃ Ν. Διατάγματα ἐν ἀπουσίᾳ τῆς Βουλῆς.

Ὁ κ. **Α. Παπαναστασίου** λέγει ὅτι ὅταν ὑπάρχῃ συνταγματικὴ ἐξουσιοδότησις οὐδεμίαν εὐθύνην θὰ ἔχῃ ἡ Κυβέρνησις.

Ὁ κ. **Γ. Μπούσιος** λέγει ὅτι ἡ μόνη θετικὴ ἐγγύησις εἶναι ἡ ἐν τῇ Βουλῇ συζήτησις, οὐχὶ δὲ ἡ ἐν ταῖς ἐπιτροπαῖς, αἱ ὁποῖαι θὰ καταρτίζωνται κατὰ τὸν γνωστὸν τρόπον τῆς ἀναλογίας τῶν κομμάτων. Ἡ Κυβέρνησις ἀπολαύουσα τῆς ἐμπιστοσύνης τῆς Βουλῆς δύναται ἐν ἐκτάκταις περιστάσεσιν νὰ προβῇ εἰς τὴν ἔκδοσιν ἑνὸς ἐκτάκτου Ν. Διατάγματος.

Ὁ κ. **Δ. Μπαμπᾶκος** φοβεῖται, λέγει, ὅτι καθιεροῦντες τὸν θεσμὸν τοῦτον καθ' ὃν τρόπον ἐξέθηκεν ὁ κ. Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν, δὲν θὰ ἀποφύγωμεν τὸν κίνδυνον τῆς ἐκδόσεως τῶν ἀναγκαστικῶν διαταγμάτων, ἐνῷ ἡ ἀνάγκη αὕτη ἐκολάζετο διὰ τῆς μονίμου κατ' ἐξουσιοδότησιν ἐπιτροπῆς.

Ὁ κ. **Α. Μιχαλακόπουλος** ἀπαντᾷ ὅτι τὰ μέτρα ταῦτα θὰ περιωρισθοῦν εἰς λίαν ἐκτάκτους περιστάσεις, δὲν θὰ εἶναι δὲ ἀξία ἐκυτῆς ἡ Κυβέρνησις, ἡ ὁποία ἐν τοιαύταις περιστάσεσι δὲν θὰ ἔχῃ τὸ θάρρος νὰ προΐῃ εἰς τὴν ἔκδοσιν Ν. Διατάγματος.

Ὁ κ. **Β. Σαγιᾶς** λέγει ὅτι ἡ νομοθετικὴ ἐξουσιοδότησις παρεχομένη εἰς τὴν Κυβέρνησιν δὲν εἶναι δυνατὸν παρὰ νὰ καθορίζεται πολὺ στενῶς ἐν τῷ Κοινοβουλευτικῷ πολιτεύματι. Τοῦτο δέ, τονίζει, διότι διατρέχομεν τὸν κίνδυνον νὰ ἴδωμεν μετ' ὀλίγον ἐπαναλαμβανόμενον ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἐλάμβανε χώραν πρὸ τριετίας ὑπὸ τὸ πρόσχημα τῆς κατ' ἐξουσιοδότησιν ἐντολῆς. Εἰς ἓν κοινοβουλευτικὸν πολίτευμα ἐνῷ εἶναι καθωρισμένοι οἱ φορεῖς τῶν ἐξουσιῶν, δὲν εἶνε δυνατὸν τὸ Σύνταγμα νὰ ἐκχωρήσῃ εἰς μίαν ἐξουσίαν τὰ δικαιώματα ἄλλης ἐξουσίας.

Ὁ κ. **Α. Μιχαλακόπουλος** λέγει ὅτι καὶ ἡμεῖς εἴμεθα ζηλότυποι τηρηταὶ τῶν ὅρων τοῦ κοινοβουλευτικοῦ πολιτεύματος, ἀλλ' οὐδὲν ἀντικοινοβουλευτικὸν γίνεται ὅταν ἐν αὐτῷ τούτῳ τῷ Συντάγματι καθορίζονται ταῦτα.

Ὁ κ. **Σ. Οἰκονομίδης** παρατηρεῖ ὅτι πρέπει ν' ἀντιληφθῇ ἡ Βουλὴ τί πρόκειται νὰ ψηφίσῃ. Ἡ ἐξουσιοδότησις εἶναι περιωρισμένη ἢ εὐρεῖα:

Ὁ κ. **Α. Παπαναστασίου** (Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας) λέγει ὅτι δὲν δύναται ἡ Βουλὴ νὰ εἴπῃ ὅτι παρέχει εἰς τὴν Κυβέρνησιν τὸ δικαίωμα τῆς ἐκδόσεως γενικῶς Ν. Διαταγμάτων, ἀλλὰ θὰ καθορίζῃ τὰ θέματα, τὰ ὁποῖα θὰ ἀφορῶσι τὰ διατάγματα ταῦτα.

Κηρύσσεται μετὰ τοῦτο ἡ συζήτησις περαιωμένη.

Διαγράφεται τὸ ἄρθρον 65 τῆς Ἐπιτροπῆς. Γίνεται δὲ δι' ἀναστάσεως δεκτὸν ὡς προσθήκη μετὰ τὴν παράγραφον 6 τοῦ ἄρθρου 48 τῆς Ἐπιτροπῆς, τὸ κάτωθι:

«Ἐξαιρετικῶς ἐπιτρέπεται ἡ εἰς μίαν μόνην κατ' ἀρχὴν καὶ κατ' ἄρθρον συζήτησις καὶ ψήφισις ὑπὸ τῆς Βουλῆς, ἐὰν τοῦτο ἐζητήθη ἀπὸ τὸν ὑποβαλόντα τὴν πρότασιν πρὸ τῆς παραπομπῆς αὐτῆς εἰς τὴν κατὰ τὸ ἐδάφ. 1 ἄρθρον 48 Ἐπιτροπὴν καὶ ἐφ' ὅσον ἡ Ἐπιτροπὴ αὕτη ἀπεδέχθη τὴν αἴτησιν ταύτην τοῦ ὑποβαλόντος καὶ δὲν ἠγέρθη ἀφ' ἧς ἡ πρότασις ὑπεβλήθη καὶ μέχρι τοῦ τερματισμοῦ τῆς συζητήσεως ἀντίρρησις ἐκ μέρους εἴκοσι τοὐλάχιστον βουλευτῶν.

Διὰ τοῦ Κανονισμοῦ τῆς Γερουσίας δύναται νὰ ὁρισθῇ ὅτι ἡ παρ' αὐτῆς συζήτησις καὶ ψήφισις τῶν προτάσεων νόμων γίνεται εἰς μίαν μόνην ἀνάγνωσιν».

Γίνεται δι' ἀναστάσεως δεκτὸν ὡς ἄρθρον 48δὶς τὸ κάτωθι

Ἄρθρον 48δίς.

«Ὁ προϋπολογισμὸς καὶ ἀπολογισμὸς τοῦ Κράτους ὡς καὶ προτάσεις νόμων ἐπιβάλλουσαι φορολογίαν ἢ ἀφορῶσαι εἰς τὴν κύρωσιν συνθήκης ἢ οἱασδήποτε φύσεως συμβάσεων, ὁ κατὰ τὸ ἄρθρον 95 εἰδικὸς νόμος, ὡς καὶ προτάσεις εἰσαχθεῖσαι ἤδη εἰς τὰ νομοθετικὰ σώματα καὶ ἀπορριφθεῖσαι ὑπ' αὐτῶν κατὰ τὴν λήξασαν σύνοδον ψηφίζονται πάντοτε ὁ μὲν προϋπολογισμὸς καὶ ἀπολογισμὸς κατὰ τὸ ἄρθρον 50, αἱ δὲ λοιπαὶ προτάσεις κατὰ τὸ ἄρθρον 48 ἐδάφ. 4».

Γίνεται ὡσαύτως δι' ἀναστάσεως δεκτὸν τὸ ἄρθρον 74 τοῦ ἐν ἰσχύϊ Συντάγματος, ἔχον οὕτω:

Ἄρθρον 74.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας δύναται νὰ προβαίνῃ καὶ εἰς τὴν ἔκδοσιν Νομοθετικῶν Διαταγμάτων κατόπιν εἰδικῶν ἐξουσιοδοτήσεων τῶν Βουλῶν διὰ τὸν χρόνον τῆς διακοπῆς τῶν ἐργασιῶν των, ἐντὸς τῶν ὑπ' αὐτῶν τεθειμένων ὁρίων καὶ μετὰ σύμφωνον πάντοτε γνώμην εἰδικῶν μικτῶν ἐπιτροπῶν ἀπὸ βουλευτὰς καὶ γερουσιαστάς. Ὁ ἀριθμὸς τῶν μελῶν τῶν ἐπιτροπῶν αὐτῶν δὲν ἠμπορεῖ νὰ εἶνε κατώτερος τοῦ δεκάτου τοῦ ὅλου ἀριθμοῦ τῶν βουλευτῶν καὶ γερουσιαστῶν. Πρὸς λῆψιν ἀποφάσεως ἀπὸ τὰς ἐπιτροπὰς αὐτὰς ἀπαιτεῖται ἡ παρουσία τοὐλάχιστον τοῦ ἡμίσεος πλέον ἑνὸς τῶν μελῶν των καὶ σχετικὴ πλειοψηφία, ἡ ὁποία πάντως πρέπει νὰ συγκεντρώνῃ τὰ δύο πέμπτα τοῦ ὅλου ἀριθμοῦ αὐτῶν.

Τὰ ἀνωτέρω Νομοθετικὰ Διατάγματα ὑποβάλλονται εἰς τὰς Βουλὰς μόλις ἐπαναληφθοῦν αἱ ἐργασίαι των πρὸς κύρωσιν, ἡ ὁποία γίνεται δι' ἐπιψηφίσεως εἰς μίαν μόνον ἀνάγνωσιν κατ' ἀρχὴν καὶ ἄρθρον. Ἐὰν ἐντὸς δύο μηνῶν ἀπὸ τῆς ἐπαναλήψεως τῶν ἐργασιῶν τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας δὲν γίνῃ ἡ κύρωσις αὕτη ὑπ' ἀμφοτέρων ἢ τοὐλάχιστον ὑπὸ τῆς Βουλῆς, καθίστανται τὰ Νομοθετικὰ Διατάγματα ἄκυρα ἐφεξῆς. Ἐὰν ἡ Γερουσία δὲν λάβῃ ἀπόφασιν ἐντὸς τῆς ἀνωτέρω διμήνου προθεσμίας, θεωρεῖται κυρώσασα τὰ Νομοθετικὰ Διατάγματα. Ἐὰν τὰ ἀπορριφῇ, ἐφαρμόζονται τὰ τοῦ ἄρθρου 29, παρατεινομένης ἐπὶ τετράμηνον τῆς ἰσχύος τῶν σχετικῶν Νομοθετικῶν Διαταγμάτων.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας οὐδέποτε δύναται νὰ ἀναστείλῃ τὴν ἐνέργειαν τῶν νόμων, οὐδὲ νὰ ἐξαιρέσῃ τινὰ τῆς ἐκτελέσεως αὐτῶν.

Συναινέσει τῆς Βουλῆς λύεται μετὰ τοῦτο ἡ συνεδρίασις ὥρᾳ 1 πρωϊνῇ διὰ τὴν 5 μ. μ. τῆς αὔριον.

Ὁ Πρόεδρος
Θ. ΣΟΦΟΥΛΗΣ

Οἱ Γραμματεῖς
Μ. Λαΐλιος
Θ. Τσιριμῶκος

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ Π'

Τῆς 24 Μαΐου 1927

Ὥρᾳ 6.30' μ. μ. ὁ κ. **Πρόεδρος** ἀνελθὼν ἐπὶ τῆς ἕδρας κηρύσσει τὴν ἔναρξιν τῆς συνεδριάσεως καὶ διατάσσει ν' ἀνοιχθῶσι τὰ θεωρεῖα.

Ἀναγινώσκονται καὶ ἐπικυροῦνται τὰ πρακτικὰ τῆς χθεσινῆς συνεδριάσεως, μετὰ παρατηρήσεις τοῦ κ. Ε. Χατζηδάκη ὅτι καὶ αὐτὸς ἐκηρύχθη κατὰ τῆς ταχυδρομικῆς ἀτελείας τῶν βουλευτῶν.

Ἀνακοινοῦνται τὰ ἑξῆς.

Ὁ Ἀναστάσιος Πετρόπουλος κάτοικος Φλωρίνης διαμαρτύρεται ἐναντίον τοῦ ἀποσπασματάρχου Καπετὰν—Στέφου διότι ἄνευ οὐδεμιᾶς ἀφορμῆς τὸν ἔδειρεν ἀνηλεῶς καὶ ἠναγκάσθη λόγῳ τῶν τραυμάτων του νὰ παραμείνῃ 6 ἡμέρας κλινήρης.

Ὁ πρόεδρος τῆς παμπροσφυγικῆς ἑνώσεως νομοῦ Σερρῶν παρακαλεῖ θερμῶς ὅπως γίνωσιν ἀποδεκτὰ τὰ αἰτήματα τοῦ πανομμηρικοῦ συνεδρίου Καβάλλας.

Ὁ λαὸς τῆς κοινότητος Οἰχαλίας ζητεῖ τὴν κατάργησιν ἢ τροποποίησιν τοῦ Ν. Διατάγματος τοῦ Παγκάλου «περὶ Κυριακῆς ἀναπαύσεως».

Τὸ Ἐργατικὸν Κέντρον Ἀθηνῶν διαμαρτύρεται διὰ τὴν ἀντεργατικὴν καὶ παρελκυστικὴν τακτικὴν τῆς Κυβερνήσεως, ζητεῖ δὲ τὴν ἄμεσον εἰσήγησιν παρὰ τῶν ἁρμοδίων Ὑπουργῶν εἰς τὴν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπὴν τῶν σχετικῶν νομοσχεδίων πρὸς ψήφισιν, καὶ τὴν ἄμεσον λῆψιν μέτρων καὶ ἀποφάσεων ἐπὶ τοῦ σχετικοῦ γενικοῦ ὑπομνήματος τοῦ Ἐργατικοῦ Κέντρου Ἀθηνῶν καὶ τῆς Γενικῆς Συνομοσπονδίας τῶν ἐργατῶν τῆς Ἑλλάδος.

Οἱ καπνεργάται καὶ καπνεργάτριαι Σερρῶν διαμαρτύρονται ἐναντίον τῶν καπνεμπόρων, οἱ ὁποῖοι ζητοῦν τὴν διάλυσιν τῶν Σωματείων των.

Ὁ Ἱερὸς κλῆρος Ἀθηνῶν—Πειραιῶς συνελθὼν ἐκτάκτως ἐπὶ τῷ ὀδυνηρῷ ἀγγέλματι τῆς ἀποτολμηθείσης κατὰ τῆς Ἐκκλησίας ἀνέρου ὕβρεως ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Πρωθιεράρχου, διαμαρτύρεται πρὸς τὴν Κυβέρνησιν διὰ τὴν μέχρι τοῦδε ἐπιδειχθεῖσαν ἀδιαφορίαν ἐπὶ ζητημάτων ἀπειλούντων ἤδη αὐτὴν τὴν ἔννομον τάξιν, καὶ ἀπαιτεῖ τὴν ἄμεσον ἀπομάκρυνσιν ἐκ τῶν πόλεων τῶν διαφόρων μοναχῶν, τῶν ὑποθαλπόντων καὶ παρασυρόντων εὐσεβεῖς καὶ ἁπλοϊκοὺς χριστιανοὺς εἰς ἀπείθειαν κατὰ τῆς Ἐκκλησίας.

Ὁ Π. Κατσιλλιέρης ἐφοριακὸς ἐλεγκτὴς Πατρῶν, διαμαρτύρεται διὰ τὴν γενομένην ἀδικίαν εἰς οἰκονομικοὺς ὑπαλλήλους προαχθέντας ἐκ τῆς ἀκυρώσεως μεταγενεστέρως τοῦ διατάγματος ὡς μὴ φέροντος τὴν ἰδιόχειρον ὑπογραφὴν τοῦ τότε Βασιλέως Ἀλεξάνδρου.

Ἡ ἐπὶ τῶν Ναυτικῶν Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ ὑποβάλλει τὴν ἔκθεσίν της ἐπὶ τοῦ σχεδίου νόμου «περὶ κυρώσεως τῆς ἐν Βαρκελώνῃ συναφθείσης Διεθνοῦς Συμβάσεως κλπ.».

Ὁ κ. **Α. Παπαναστασίου** (Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας) λέγει ὅτι ἀνετέθη εἰς τὴν Συνταγματικὴν ἐπιτροπὴν νὰ ὑποβάλῃ τὴν ἔκθεσίν της ἐπὶ τοῦ ψηφίσματος «περὶ ὑπευθύνων Ὑπουργῶν». Πρέπει δὲ συγχρόνως ἀπὸ τοῦδε νὰ ἀνατεθῇ εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν τοῦ Συντάγματος ἡ συναρμολόγησις τῶν ἄρθρων τοῦ Συντάγματος.

Ὁ κ. **Θ. Τουρκοβασίλης** λέγει ὅτι ἀνέγνωσεν εἷς τινα ἐφημερίδα ἐπιστολήν, τοῦ Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Λωρετζάτου, ἐπιλήψιμον. Δι' αὐτῆς ἐξυβρίζει καὶ τὴν Βουλὴν καὶ τὴν Κυβέρνησιν. Ἐφόσον δὲ ἡ ἐπιστολὴ καθάπτεται τῶν δικαιωμάτων τῆς Βουλῆς διαμαρτύρεται διὰ τὴν ἐπιστολὴν αὐτήν. Καταλήγων παρακαλεῖ ὅπως ἐφελκυσθῇ ἀμέριστος ἡ προσοχὴ τῆς Βουλῆς ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου.

Πρόεδρος νὰ ὑποβάλητε ἐπερώτησιν ἵνα ἐπιληφθῇ ἡ Βουλὴ τῆς συζητήσεως αὐτῆς.

Εἰσέρχεται μετὰ ταῦτα ἡ Βουλὴ εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Διάταξιν
τῆς Νομοθετικῆς Ἐργασίας

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 120 τοῦ Συντάγματος ὁ κ. **Χ. Βοζίκης** λέγει ὅτι δὲν γνωρίζει ἐκ ποίων ἰδεῶν ὡρμήθησαν οἱ θελήσαντες νὰ καταργήσουν τὰ παράσημα. Εἶνε ἀληθὲς ὅτι παρὰ τῷ πολλῷ λαῷ τὸ ζήτημα τῆς ἀπονομῆς τῶν παρασήμων κρίνεται δυσμενῶς, δὲν ξέρω διὰ ποίους λόγους, ἴσως διότι ἐγένετο κατάχρησις τῆς ἀπονομῆς τῶν παρασήμων, ἴσως διότι ἐκίνει τὸν φθόνον ἡ ἀπονομὴ τῶν παρασήμων καὶ ὁ θέλων νὰ φανῇ εὐχάριστος εἰς τὸν κόσμον δὲν εἶχε νὰ κάμῃ τίποτε ἄλλο παρὰ νὰ ἀναγράψῃ μίαν διάταξιν διὰ τῆς ὁποίας νὰ καταργῇ τὰ παράσημα. Ἀλλὰ ποῖος εἶναι ὁ ἀρχικὸς σκοπὸς καὶ ὁ ἐξακολουθῶν σκοπὸς τῆς διατηρήσεως τῶν παρασήμων; εἶνε ἠθικὴ ἀμοιβὴ πράξεων ὑπὲρ τοῦ καλοῦ τῆς πατρίδος;

Ν. Δαρβέρης. Τί θὰ γίνῃ τὸ παράσημον τοῦ κ. Στ. Γονατᾶ;

Τ. Ἀνασταίσιου. κ. Πρόεδρε ἀπαντῶν εἰς τὸν κ. Συνάδελφον λέγω ὅτι εἶναι τὸ μόνον παράσημον τὸ ὁποῖον ἀπενεμήθη ἐπαξίως. (Θόρυβος καὶ ἀντεγκλήσεις)

Χ. Βοζίκης. Κηρύσσομαι καὶ ἐγὼ κατὰ τῶν παρασήμων ὅταν φέρουν αὐτὴν τὴν πρᾶξιν ὡς παράδειγμα.

Ὁ κ. **Α. Παπαναστασίου** (Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας). Δεκτὸν κ. Πρόεδρε.

Πολλοὶ βουλευταὶ δεκτόν.

Γίνεται δι' ἀναστάσεως δεκτὸν τὸ ἄρθρον 120, ἔχον οὕτω:

Ἄρθρον 120.

Τὰ μέχρι τοῦδε παραχωρημένα ἑλληνικὰ παράσημα εἰς Ἕλληνας πολίτας, ὡς καὶ αἱ ἄδειαι ἀποδοχῆς ξένων παρασήμων ὑπὸ Ἑλλήνων ὑπηκόων, ἀνακαλοῦνται.

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 87 ὁ κ. **Α. Παπαναστασίου** λέγει ὅτι, διὰ τοῦ ἄρθρου τούτου εἰσάγεται σπουδαία καινοτομία εἰς τὸν κοινοβουλευτικὸν μας βίον. Μέχρι τοῦδε ἐθεωρεῖτο ὅτι ἡ σπουδαιοτάτη ἀρχὴ τοῦ κοινοβουλευτικοῦ πολιτεύματος ἦτο ἡ ἀπόλυτος ἐξάρτησις τῆς Κυβερνήσεως ἀπὸ τὴν Βουλὴν καὶ ἀντιστρόφως τῆς Βουλῆς ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν. Ἡ πεῖρα ὅμως ἀπέδειξεν ὅτι αἱ Βουλαὶ περιστρέφονται περὶ τὴν κατάληψιν τῆς ἀρχῆς καὶ οὐχὶ περὶ τὴν ταχεῖαν καὶ ἀποτελεσματικὴν λύσιν τῶν μεγάλων προβλημάτων, τὰ ὁποῖα ἰδίᾳ μετὰ τὸν πόλεμον προέκυψαν. Τὸ ἰσχύον Σύνταγμα ἔχει πολλὰς διατάξεις ἀποβλεπούσας ἀκριβῶς εἰς τὸ νὰ καταστήσῃ μᾶλλον καρποφόρον τὸν κοινοβουλευτικὸν βίον. Μία ἀπὸ τὰς διατάξεις αὐτὰς εἶνε ἡ διάταξις τοῦ παρόντος ἄρθρου. Διὰ νὰ πάυσῃ ἡ κατάχρησις τῆς δημιουργίας πολιτικῶν ζητημάτων καθορίζεται ἐν πρώτοις ἡ ἀρχὴ τῆς κοινοβουλευτικότητος τῆς Κυβερνήσεως, εἰς τρόπον ὥστε νὰ μὴ εἶνε δυνατὸν μία Κυβέρνησις νὰ διαχειρίζεται τὴν ἀρχὴν χωρὶς νὰ ἀπολαύῃ τῆς ἐμπιστοσύνης τῆς Βουλῆς. Ἀντιστρόφως πάλιν καθορίζονται περιορισμοί τινες, ὅσον ἀφορᾷ τὴν πρότασιν δυσπιστίας πρὸς τὴν Κυβέρνησιν, ἵνα ἀποφεύγεται ἡ πίεσις ἡ δυναμένη τυχὸν νὰ ἀσκηθῇ ἐπὶ τῆς Κυβερνήσεως, ἡ ὁποία ὅμως ἐπὶ σοβαρῶν ζητημάτων δὲν ἐμποδίζεται νὰ ζητήσῃ μόνη ψῆφον ἐμπιστοσύνης. Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἀποφεύγεται εἶνε νὰ μὴ δημιουργοῦνται πολιτικὰ ζητήματα ἀπὸ μὴ σοβαρὸν ἀριθμὸν βουλευτῶν. Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ ἔκαμε τροπολογίας τινάς. Μία τροπολογία εἶνε ὅτι ἀποκλείει τὴν πρότασιν δυσπιστίας ἐπὶ δίμηνον ἀπὸ τῆς τελευταίας τοιαύτης. Ἡ Δημοκρατικὴ Ἕνωσις εἶχεν ὑποβάλει πρότασιν ὅπως τὸ χρο-

νικὸν τοῦτο ὅριον, καθ' ὃ θὰ διήρκει ὁ χωρισμὸς οὗτος τῶν ἐξουσιῶν, εἶνε ἐνιαύσιον, τοῦτο δὲ ἵνα δημιουργηθῇ μία σταθερότης Κυβερνητική. Τοῦτο ὅμως δὲν ἔγινε δεκτὸν καὶ ἔγινε δεκτὴ ἡ ἐπιδίμηνον παρακόλουσις τῆς δημιουργίας ζητημάτων δυσπιστίας, ἐφόσον τοῦτο ἤθελον ζητήσει τὰ 2)5 τῶν βουλευτῶν. Ἡ πεῖρα μᾶς ἐδίδαξε πάντας ὅτι ἡ Βουλὴ πρέπει νὰ ἐργάζεται οὐσιαστικώτερον, νὰ μὴ διεξάγεται δὲ ὁ ἀγὼν περὶ τὴν κατάληψιν τῆς Κυβερνήσεως. Ἀναγινώσκει εἶτα συμβιβαστικὴν διατύπωσιν τοῦ ἄρθρου, εἰς ἣν κατέληξαν πάντα τὰ μέλη τῆς Κυβερνήσεως καὶ τὴν ὁποίαν ἡ Κυβέρνησις συνιστᾷ ὅπως γίνῃ ἀποδεκτή.

Ὁ κ. ***Ν. Καμπάνης*** λέγει ὅτι ἐφόσον τὰ 2)5 τοῦ ὅλου ἀριθμοῦ τῶν βουλευτῶν ἐπιθυμοῦν θὰ ἠδύναντο νὰ θέσουν ζήτημα ἐμπιστοσύνης.

Ὁ κ. ***Α. Παπαναστασίου*** λέγει ὅτι δὲν ἔχει ἀντίρρησιν ἐπὶ τούτου. Συνεχίζων συνιστᾷ τὴν ἀποδοχὴν τῶν γενομένων προτάσεων.

Ὁ κ. ***Χ. Βοζίκης*** λέγει ὅτι ἐτέθη ἡ βάσις ὅπως ἡ Κυβέρνησις πηγάζει ἐκ τῆς Βουλῆς. Ἐπὶ τούτου δὲν δύναται νὰ ὑπάρχῃ ἀντίρρησις. Ὡς πρὸς τὴν περὶ δυσπιστίας πρότασιν θὰ ἠδύνατό τις ἐπίσης νὰ συμφωνήσῃ. Ἐφόσον ὅμως αἱ περαιτέρω διατάξεις τείνουν εἰς τὸ νὰ περιορίσουν τὰ δικαιώματα τῆς Βουλῆς, αὗται πρέπει νὰ ἀπορριφθοῦν. Εἰς τὰς Κυβερνητικὰς προτάσεις ὑπάρχει καὶ ἓν περίεργον ἄξίωμα, καθ' ὃ πάντες οἱ ἀπόντες βουλευταὶ θεωροῦνται φίλοι τῆς Κυβερνήσεως. Ἐὰν ἔχωμεν συνεδριάζοντας βουλευτὰς 76, ὅσοι ἀπαιτοῦνται πρὸς λῆψιν ἀποφάσεως, οὗτοι δὲν δύνανται νὰ προκαλέσουν ζήτημα ἐμπιστοσύνης, διὰ τὸ ὁποῖον ἀπαιτοῦνται τὰ 2)5 τῶν βουλευτῶν. Τοῦτο, λέγει, δὲν τὸ εὑρίσκει ὀρθόν. Ἀλλὰ καὶ κατὰ τὸ διάστημα τοῦ διμήνου καθ' ὃ δὲν θὰ ἐπιτρέπεται νέα πρότασις δυσπιστίας θὰ διεξάγεται κοινοβουλευτικὸς ἔλεγχος;

Ὁ κ. ***Θ. Τουρκοβασίλης*** παρατηρεῖ ὅτι βεβαίως γίνεται ὁ Κοινοβουλευτικὸς ἔλεγχος καὶ θὰ ἐλέγχεται ἡ Κυβέρνησις.

Ὁ κ. ***Χ. Βοζίκης*** ἐρωτᾷ πρὸς ποῖον σκοπὸν θὰ διεξάγεται ὁ Κοινοβουλευτικὸς ἔλεγχος.

Ὁ κ. ***Α. Παπαναστασίου*** ἀπαντᾷ ὅτι σκοπὸς τοῦ ἐλέγχου θὰ εἶνε ἡ κατάρριψις τοῦ κύρους τῆς Κυβερνήσεως.

Ὁ κ. ***Χ. Βοζίκης*** λέγει ὅτι οὐδεμία κύρωσις θὰ ὑπάρχει, ἐφόσον δὲν θὰ εἶνε δυνατὸν νὰ τεθῇ ζήτημα ἐμπιστοσύνης. Ὅταν, λέγει, εἶμαι πεπεισμένος ὅτι ἡ Κυβέρνησις ἐγκληματήσε θὰ μὲ στερήσητε τοῦ δικαιώματος νὰ θέσω ζήτημα ἐμπιστοσύνης; Ἐν ταυτῷ περιπτώσει δὲν θὰ εἶνε οὔτε σοβαρὸν νὰ διεξαχθῇ ἡ συζήτησις.

Ὁ κ. ***Α. Παπαναστασίου*** λέγει ὅτι ὅταν μία ἀντιπολίτευσις ἐξ 20 βουλευτῶν προκαλεῖ ζήτημα ἐμπιστοσύνης, διατὶ τὸ κάμνει, ἂν μὴ ὄχι ἵνα κλονίσῃ τὸ κῦρος τῆς Κυβερνήσεως.

Ὁ κ. ***Χ. Βοζίκης*** συνεχίζων τονίζει ὅτι πάντας τοὺς ἀπόντας βουλευτὰς ἡ Κυβέρνησις θὰ τοὺς θεωρεῖ ὑπὲρ αὐτῆς.

Ὁ κ. ***Α. Μιχαλακόπουλος*** λέγει ὅτι οἱ ἀπόντες βουλευταὶ δὲν εἶνε οὔτε ὑπὲρ οὔτε κατὰ τῆς Κυβερνήσεως, δὲν ἔχουν δὲ τὸ θάρρος νὰ ἐγκαταλείψουν τὰς σημαίας, ὑφ' ἃς ἐξελέγησαν, ἵνα ταχθοῦν εἰς τὴν ἀντιπολίτευσιν.

Ὁ κ. ***Σ. Βοζίκης*** συνεχίζων λέγει ὅτι τοῦτο ἀνατρέπει τὴν τεθεῖσαν γενικὴν ἀρχήν, καθ' ἣν ἡ Κυβέρνησις πρέπει νὰ πηγάζῃ ἀπὸ τὴν Βουλήν. Διὰ τοῦτο, λέγει, κηρύσσομαι κατὰ τῆς τροπολογίας ταύτης.

Ὁ κ. ***Ι. Ράλλης*** λέγει ὅτι ἡ ὅλη διατύπωσις τοῦ ἄρθρου ὡς ἐγένετο εἶνε καινόσπουδος. Ἡ Κοινοβουλευτικὴ πεῖρα ἡ Ἑλληνικὴ δὲν εἶνε ἡ σχηματισθεῖσα κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη, ἀλλ' ἡ σχηματισθεῖσα ἐκ τῆς μακρᾶς ἱστορίας τοῦ Κοινοβουλευτικοῦ Πολιτεύματος παρ' ἡμῖν. Τοὐναντίον μάλιστα συνέβαινεν. Αἱ Κυβερνήσεις θέλουσα νὰ φανατίσωσι τοὺς φίλους αὐτῶν προκαλοῦν αὐταὶ ζητήματα ἐμπιστοσύνης. Ἡ μήπως ὑπῆρξε ποτὲ Κυβέρνησις, ἡ ὁποία ἠθέλησε νὰ παραμείνῃ εἰς τὴν ἀρχὴν ἄνευ τῆς ἐμπιστοσύνης τῆς Βουλῆς. Δὲν εἶνε, λέγει, ὀρθὸν νὰ περιλαμβάνωνται εἰς τὸ Σύνταγμα διατάξεις, αἱ ὁποῖαι ἀποτελοῦν στίγμα κατὰ τοῦ Κοινοβουλευτικοῦ βίου. Ὁλόκληρος ἡ διάταξις φρονεῖ ὅτι εἶνε περιττή.

Ὁ κ. ***Ν. Καμπάνης*** λέγει ὅτι διὰ τῆς ἀναγραφῆς τοῦ ὑπὸ συζήτησιν ἄρθρου ἐν τῷ Συντάγματι καὶ διὰ τῶν τροπολογιῶν τῆς Ἐπιτροπῆς, οὐδὲν ἄλλο γίνεται παρὰ νὰ ἀναγνωρίζεται συνταγματικῶς ὅτι μέχρι σήμερον ἐγίνετο κατὰ συνήθειαν καὶ δυνάμει τῶν συνταγματικῶν ἐθίμων. Τοῦτο ἐγένετο εἰς ὅλα τὰ νεώτερα Κράτη ὅπου ἐθεσμοθετήθη ὅτι, ἵνα ἡ Κυβέρνησις παραμείνῃ εἰς τὴν ἀρχήν, εἶνε ἀνάγκη νὰ ἀπολαύῃ τῆς ἐμπιστοσύνης τῆς Βουλῆς, δηλαδὴ καθιερώθη ἡ μορφὴ τῆς Κοινοβουλευτικῆς Κυβερνήσεως ὡς νομικὸς θεσμός. Οὕτω ἡ Ἑλληνικὴ Δημοκρατία — ἐγὼ εἶμαι ὑπὲρ τῆς βασιλευομένης τοιαύτης — λαμβάνει πλέον πράγματι τὴν καθαρὰν Κοινοβουλευτικὴν μορφήν. Ὡς πρὸς τὸ χρονικὸν ὅριον ὅμως τοῦ διμήνου κηρύσσεται ἐναντίον αὐτοῦ ὡς καθορίζεται ἐν τῷ ἄρθρῳ. Διότι οὐδεμία Κυβέρνησις δύναται ἐντὸς δύο μηνῶν νὰ θαυματουργήσῃ ἐφαρμόζουσα τὸ πρόγραμμά της. Ἡ κοινοβουλευτικὴ Κυβέρνησις ὀφείλει πάντοτε νὰ εἶνε ὑπὸ τὴν ἄμεσον ἐπίδρασιν καὶ κρίσιν τῆς Βουλῆς. Αἱ Κυβερνήσεις ἔχουν κῦρος πρῶτον ὅταν οἱ ἀποτελοῦντες αὐτὰς ἔχουν ἀξίαν καὶ δεύτερον ὅταν ἀπολαύουν τῆς ἐμπιστοσύνης τῆς Βουλῆς. Ἀνάγκη λοιπὸν νὰ ἰσχύῃ τὸ δίμηνον, ὅταν ἡ Κυβέρνησις ἔλαβεν εἰς τὸ ζήτημα τῆς ἐμπιστοσύνης τὴν ἀπόλυτον πλειονοψηφίαν τοῦ ὅλου ἀριθμοῦ τῶν βουλευτῶν.

Ὁ κ. ***Α. Παπαναστασίου*** (Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας) λέγει ὅτι δέχεται.

Ὁ κ. ***Ν. Καμπάνης*** συνεχίζων λέγει ὅτι ἐν τοιαύτῃ καὶ μόνον περιπτώσει δέχεται νὰ παραμείνῃ ἡ διάταξις περὶ διμήνου. Ὁ θεσμὸς οὕτω μεταρρυθμιζόμενος φρονεῖ ὅτι εἶνε λυσιτελὴς καὶ θέλει συντελέσῃ εἰς τὴν εὐρυθμοτέραν λειτουργίαν τοῦ κοινοβουλευτικοῦ πολιτεύματος.

Ὁ κ. ***Β. Σαγιᾶς*** λέγει ὅτι εἰς τὸ ἄρθρον 87 τοῦ Συντάγματος καθιερώθη διὰ πρώτην φορὰν ῥητῶς ἡ στοιχειώδης ἀρχὴ τοῦ κοινοβουλευτικοῦ πολιτεύματος, ὅτι αἱ Κυβερνήσεις πηγάζουν ἀπὸ τὴν Βουλήν. Ἀλλ' ἡ ἀρχὴ αὕτη ἡ θεμελιώδης, δι' ἑτέρας διατάξεως τοῦ ἄρθρου ἀνατρέπεται ἐπὶ δίμηνον διὰ τοῦ χωρισμοῦ τῶν ἐξουσιῶν. Καὶ ἐρωτᾶται, ἡ Βουλὴ ἡ συντάσσουσα τὸ σύνταγμα εἶνε δυνατὸν νὰ δώσῃ τὸ δικαίωμα εἰς οἱανδήποτε Κυβέρνησιν ὅπως κάθε δύο μῆνας εἶνε αὕτη τελείως ἀπηλλαγμένη τοῦ κοινοβουλευτικοῦ ἐλέγχου; Τοῦτο δὲν εἶνε δυνατόν, διότι ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει δίδεται εἰς τὸν λαὸν τὸ δικαίωμα νὰ ἀνατρέψῃ διὰ βιαίων μέσων τὴν τοιαύτην Κυβέρνησιν. Δὲν πρόκειται δὲ περὶ εὐαισθήτων Κυβερνήσεων, αἱ ὁποῖαι θὰ σπεύσουν ἀμέσως νὰ παραιτηθοῦν, ἀλλὰ πρόκειται περὶ τῶν ἀναισθήτων Κυβερνήσεων, αἱ ὁποῖαι δὲν θὰ θεωρήσουν τυχὸν αὐτὰς θιγομένας καὶ θὰ ἐπιζητήσουν τὴν παράτασιν τοῦ βίου αὐτῶν. Περαίνων λέγει ὅτι εἶνε ἀδύνατον ἡ Βουλή, ἡ ψηφίζουσα κοινοβουλευτικὸν πολίτευμα, νὰ ἀποδεχθῇ ὅπως τεθῇ τοιαύτη διάταξις εἰς τὸ Σύνταγμα.

Ὁ κ. ***Δ. Μπαμπάκος*** λέγει ὅτι, ὅταν συνεζητεῖτο ἐν τῇ ἐπιτροπῇ τὸ ὑπὸ κρίσιν ἄρθρον ἐζήτησε τὴν κατάργησίν του διὰ λόγους, τοὺς ὁποίους ἀνέφερεν ἐν τῇ ἐπιτροπῇ. Ὁπωσδήποτε ἐὰν θὰ ἠδύνατο νὰ εὑρῇ τις δικαιολογίαν τῆς γνώμης ταύτης θὰ τὴν εὕρῃ εἰς τὰ ἔθιμα τὰ κοινοβουλευτικὰ καὶ ἰδίως ἀπὸ τοῦ 1885, ὁπότε ἐμορφώθησαν ταῦτα ὑγιῶς καὶ διέπλασσαν ὑγιᾶ κοινοβουλευτισμόν. Ἔχει δὲ τὴν ἀντίληψιν ὅτι οἱ ἄγραφοι θεσμοὶ ζοῦν καὶ διαπλάσσουν μίαν παράδοσιν. Δι' αὐτοὺς δὲ τοὺς λόγους ἐπρότεινεν τὴν διαγραφὴν τοῦ ἄρθρου, τὴν ὁποίαν ὅμως ἡ συνταγματικὴ ἐπιτροπὴ δὲν ἀπεδέχθη.

Ἐφιστᾷ, λέγει, τὴν προσοχὴν τῆς Βουλῆς ἐπὶ μιᾶς παραγράφου, ἧς τὴν ἀπάλειψιν θεωρεῖ ἐπιβεβλημένην ἐπὶ λόγων κοινοβουλευτικῆς ἠθικῆς. Ἡ διάταξις δηλαδὴ τοῦ μὴ ἀρ-

νεῖσθαι τοὺς Ὑπουργοὺς ψῆφον ἐπὶ τῶν θεμάτων τῆς ἐμπιστοσύνης. Οἱ ὑποστηρίζοντες τὴν διάταξιν ταύτην λέγουν ὅτι δι' αὐτῆς ἐπιτυγχάνεται κυβερνητικὴ εὐστάθεια καὶ ὅτι οἱ Ὑπουργοὶ Βουλευταί, ψηφίζοντες δὲν ψηφίζουν ὑπὲρ τῶν ἀτόμων αὐτῶν ἀλλ' ὑπὲρ τῶν ἰδεῶν τοῦ κόμματος εἰς ὃ ἀνήκουν. Ὅταν ὅμως ζητῆται ψῆφος ἐμπιστοσύνης σημαίνει ὅτι ἐπράχθη πρᾶξις ἢ παράλειψις σοβαρά, ἐφ' ἧς δὲν δύναται νὰ ἔχῃ τὸν λόγον ἐκεῖνος ὅστις διέπραξε τὴν πρᾶξιν ἢ τὴν παράλειψιν ταύτην. Ἄλλωστε ἐπερώτησις αὐτὸ σημαίνει, δηλαδὴ ἔλεγχον ἐπὶ τῶν αἰτίων καὶ τῶν σκοπῶν μιᾶς πράξεως κρινομένης ἐπιληψίμου. Νοεῖται συνεπῶς ὅτι ὁ κατηγορούμενος διὰ μίαν πρᾶξιν δύναται νὰ ἐκφέρῃ γνώμην ἐπὶ τῆς πράξεως αὐτῆς; Εἶναι τοῦτο κοινοβουλευτικὴ ἠθική; Ἐπὶ μίαν 70ετίαν κοινοβουλευτικοῦ βίου ἠσθάνθησαν τὴν ἠθικὴν ἀνάγκην οἱ κυβερνῶντες τὴν χώραν ταύτην ν' ἀρνηθοῦν ψῆφον ἐπὶ ζητημάτων ἐμπιστοσύνης, ὁ θεσμὸς ἄρα οὗτος ἔχει γηγενὲς χρῶμα. Δὲν εὑρίσκει συνεπῶς τὸν λόγον νὰ καταστρέψωμεν τὴν ὡραίαν ταύτην παράδοσιν.

Α. Παπαναστασίου (Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας). Ἐφόσον ὁμιλεῖτε περὶ ἠθικῆς σᾶς λέγω ὅτι τὸ τοιοῦτον συμβαίνει καὶ εἰς ἄλλα Κράτη. Τὸ ζήτημα ἐξετάζεται ἀπὸ ἀπόψεως πρακτικῆς. Εἶνε δίκαιον ἡ μειοψηφία ν' ἀνατρέπῃ τὴν Κυβέρνησιν, λόγῳ τοῦ ὅτι οἱ Ὑπουργοὶ δὲν ψηφίζουν; Ἐφόσον κατὰ τὸ παρελθὸν εἴχομεν Κυβερνήσεις ἐχούσας ὀγκώδεις πλειοψηφίας δὲν ὑπῆρχε λόγος τῆς διατάξεως, τώρα ὅμως ποῦ διὰ τῆς ἀναλογικῆς θὰ ἔχωμεν μικρὰς πλειοψηφίας πρέπει νὰ ψηφίζουν καὶ οἱ βουλευταὶ Ὑπουργοί. Ἐὰν γίνεται ἔλεγχος κατὰ ἑνὸς Ὑπουργοῦ ἡ ἀξιοπρέπεια τοῦ Ὑπουργοῦ τούτου δὲν τοῦ ἐπιτρέπει νὰ ψηφίσῃ. Δι' αὐτὸ δὲν πρέπει ν' ἀναγραφῇ ὅτι ὑποχρεωτικῶς οἱ Ὑπουργοὶ ψηφίζουν, ἀλλ' ὅτι δικαιοῦνται νὰ ψηφίζουν. Δὲν εἰμπορεῖ συνεπῶς νὰ ὑποστηριχθῇ ὅτι εἶνε ἀνήθικον νὰ ψηφίζουν αἱ Κυβερνήσεις.

Δ. Μπαμπάκος. Ὡς πρὸς τὴν ἐπίτευξιν τῆς κυβερνητικῆς ἀσταθείας δὲν εὑρίσκει, λέγει, ἄξιον λόγου τὸ ἐπιχείρημα τοῦτο, διότι αἱ Κυβερνήσεις ἔχουσαι πλειονοψηφίαν πέντε βουλευτῶν ἐρρέτωσαν.

Ὁ κ. ***Α. Παπαναστασίου*** (Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας) ἀναφέρει διάφορα παραδείγματα Κυβερνήσεων ἐχουσῶν ἐλαχίστην πλειονοψηφίαν. Ἄλλωστε, λέγει, λόγῳ ἀπουσιῶν ἐκ τῆς Βουλῆς βουλευτῶν ἐὰν δὲν ἐπιτραπῇ καὶ εἰς τοὺς Ὑπουργοὺς νὰ ψηφίζουν εἶνε δυνατὸν νὰ λείψῃ εἷς ἀριθμὸς τοὐλάχιστον 20 βουλευτῶν.

Ὁ κ. ***Δ. Μπαμπάκος*** συνεχίζων, λέγει ὅτι αἱ προτάσεις δυσπιστίας εἶνε ἔλεγχος διὰ παραλείψεις οὐσιώδεις, αἱ δὲ περιπτώσεις τοῦ νόμου περὶ εὐθύνης Ὑπουργῶν ἀπερροφήθησαν ἐν τῇ κοινοβουλευτικῇ εὐθύνῃ καὶ περιωρίσθησαν εἰς ἔλεγχον κοινοβουλευτικόν. Τὰ θέματα, λέγει, ταῦτα εἶναι θέματα εἰς τὰ ὁποῖα ἡ κοινοβουλευτικὴ εὐπρέπεια δὲν ἐπιτρέπει νὰ ψηφίζουν καὶ οἱ κρινόμενοι διὰ τὰς πράξεις ταύτας. Ἐπὶ δεκάδας ἐτῶν διεπλάσθη ἓν κοινοβουλευτικὸν ἔθιμον, ἔθιμον κοινοβουλευτικῆς εὐθιξίας καὶ δὲν συντρέχουν, λέγει, σπουδαῖοι λόγοι διὰ νὰ καταργηθῇ τὸ ἔθιμον τοῦτο.

Ὁ κ. ***Σ. Σωτηριάδης*** θὰ θίξῃ λέγει, τὸ τελευταῖον σημεῖον τοῦ ἄρθρου, φρονῶν ὅτι ἡ διάταξις αὕτη ἔπρεπε πρὸ πάσης ἄλλης νὰ ἀναγραφῇ ἐν τῷ Συντάγματι. Καὶ δὲν λέγω μὲν ὅτι ὑποχρεωτικῶς οἱ Ὑπουργοὶ θὰ ψηφίζουν, ἀλλ' ὅτι δικαιοῦνται νὰ ψηφίζουν, διότι πῶς εἷς ἀριθμὸς ἐκλεκτῶν τοῦ λαοῦ νὰ μὴ δύναται νὰ ψηφίσῃ; Ἀποτέλεσμα τούτου θὰ ἦτο νὰ ἀνατρέπεται ἡ πλειοψηφία καὶ νὰ ἰσχύῃ ἡ μειονοψηφία.

Β. Σαγιᾶς. Καὶ μάλιστα μὲ τὴν τάσιν τοῦ περιορισμοῦ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν βουλευτῶν.

Σ. Σωτηριάδης. Ἀκριβῶς μὲ αὐτὴν τὴν τάσιν θὰ ὑπερισχύῃ ἡ μειονοψηφία, διότι ἓν κόμμα ἀποτελοῦν τὴν πλειονοψηφίαν δύναται ἐν δεδομένῃ στιγμῇ νὰ μειονοψηφήσῃ. Ἀναφέρει τὸ παράδειγμα τῆς κυβερνήσεως Γούναρη, ἥτις ἀνετράπη ἐν τῇ Γ' Συνελεύσει διὰ δύο ψήφων. Συνεπῶς ἔπρεπε νὰ ἀναγραφῇ ἀναγκαίως ἡ διάταξις αὕτη. Αἱ ἄλλαι, λέγει, διατάξεις τοῦ ἄρθρου τούτου εἰσάγουν καινὰ δαιμόνια, ἐνῷ τὸ Σύνταγμα τοῦ 1864 θαυμασίως διετύπωνε τὰ πράγματα ταῦτα. Ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν καθιερώθη ἡ παράδοσις ὅτι ἡ κυβέρνητις ἀπολαύει τῆς ἐμπιστοσύνης τῆς Βουλῆς καὶ ὅτι ἡ Βουλὴ εἶχε δικαίωμα νὰ ἀφαιρέσῃ τὴν ἐμπιστοσύνην ταύτην, δὲν ὑπῆρχε συνεπῶς λόγος νὰ ἀναγραφῇ ἡ διάταξις αὕτη ἐν τῷ Συντάγματι.

Ὁ κ. ***Α. Παπαναστασίου*** (Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας) λέγει ὅτι διὰ τῆς μεθόδου τῆς μὴ ἐμφανίσεως τῶν κυβερνήσεων ἐν τῇ Βουλῇ, καίτοι μὴ ἀπολαύουσαι αὐταὶ τῆς ἐμπιστοσύνης τῆς Βουλῆς παρέμειναν ἐν τῇ ἐξουσίᾳ ἐπὶ 2 καὶ 3 μῆνας. Διὰ τῆς διατάξεως ταύτης ἀποφεύγεται ἡ συγκέντρωσις τῆς προσοχῆς τῆς Βουλῆς εἰς ζητήματα ἐμπιστοσύνης καὶ ἡ προσοχὴ αὐτῆς στρέφεται εἰς τὰ κύρια αὐτῆς ἔργα. Πάντως καμμία κυβέρνησις δὲν ἠμπορεῖ νὰ ζήσῃ, ἐφόσον τὰ μέτρα αὐτῆς δὲν ψηφίζονται ὑπὸ τῆς Βουλῆς.

Ὁ κ. ***Σ. Σωτηριάδης*** συνεχίζων προτείνει ὅπως τροποποιηθῇ ἡ τρίτη παράγραφος τοῦ ἄρθρου, ὅσον δὲ ἀφορᾷ τὰς λοιπάς, πλὴν τῆς τελευταίας, φρονεῖ ὅτι εἶναι σκόπιμον νὰ ἀπαλειφθοῦν.

Ὁ κ. ***Π. Μερλόπουλος*** λέγει ὅτι πάντα τὰ ζητήματα παρουσιάζουν δύο ὄψεις. Καὶ τὸ ζήτημα συνεπῶς τῆς ὑποχρεωτικῆς ψηφοφορίας τῶν Ὑπουργῶν ἐν περιπτώσει ζητημάτων ἐμπιστοσύνης παρουσιάζει τὴν ὄψιν, τὴν ὁποίαν ἀπέδεχθη καὶ διετύπωσε ἡ συνταγματικὴ ἐπιτροπὴ καὶ τὴν ὄψιν τὴν ὁποίαν ἀνέπτυξεν ὁ κ. Μπαμπάκος. Ἀλλὰ μεταξὺ τῶν δύο τούτων ὄψεων ἐξεταστέον ποία εἶναι ἡ ἐπικρατεστέρα. Ἐπεκαλέσθη ὁ κ. Μπαμπάκος ἐπιχειρήματα ἄξια προσοχῆς, ὅτι τὰ καθ' ἡμᾶς κοινοβουλευτικὰ πράγματα ἔλαβον μίαν ἐξέλιξιν φυσικὴν καὶ δὲν εἶναι ὀρθὸν νὰ τὰ ἀνατρέψωμεν, καὶ συγχρόνως ὅτι δὲν εἶναι ὀρθὸν οἱ κατηγορούμενοι Ὑπουργοὶ ἢ κατηγορουμένη Κυβέρνησις νὰ γίνεται δικαστής. Ἀλλὰ ἕτερον ἑκάτερον. Ἄλλο ὁ ἔλεγχος ὁ ἀσκούμενος κατὰ τῆς Κυβερνήσεως ὑπὸ τῆς Βουλῆς, παρακολουθούσης τὰ ἔργα τῆς Κυβερνήσεως μετὰ πάσης ἐπιμελείας, καὶ ἄλλο τὸ νὰ κατηγορήται ἡ Κυβέρνησις διὰ παρανόμους ἢ ἀνηθίκους πράξεις. Εἰς τὴν πρώτην περίπτωσιν δὲν δύναται, λέγει, νὰ ἀρνηθῇ εἰς τὴν Κυβέρνησιν τὴν ὑποχρέωσιν νὰ ἐκφέρῃ κρίσεις καὶ γνώμας αὐτῆς. Τὴν λύσιν δὲ τοῦ ζητήματος θὰ τὴν ἀνεύρωμεν εἰς τὸ ὅτι τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ ψηφίζωσιν οἱ Ὑπουργοὶ εἶναι ὑποχρέωσις ἐκ μέρους τοῦ λαοῦ καὶ μὴ ψηφίζοντες ἀθετοῦσι τὴν ἐντολὴν ταύτην, ἀρνούμενοι νὰ ἐκπληρώσωσι τὸ καθῆκόν των. Δὲν ἔχει σημασίαν ἂν ὁ ἐλεγχόμενος Ὑπουργὸς ἢ ἡ Κυβέρνησις καλεῖται νὰ ψηφοφορήσῃ ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου, σημασίαν θὰ εἶχεν ἐὰν ἐκαλεῖτο νὰ ψηφίσῃ ἐπὶ παραβάσεων διατάξεων τοῦ νόμου, ὅτε τὸ πρᾶγμα λαμβάνει ἄλλην μορφήν, πρόκειται πλέον περὶ κατηγορίας καὶ ὄχι ἐλέγχου. Καὶ ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ ἔχουν ἐφαρμογὴν αἱ εἰδικώτεραι διατάξεις τοῦ πολιτεύματος, ὡς εἶναι ὁ νόμος περὶ εὐθύνης Ὑπουργῶν. Αὐτοὶ εἶναι οἱ λόγοι, ὧν ἕνεκα ἀναγνωρίζει ἡ Συνταγματικὴ ἐπιτροπὴ ὅτι ἡ διάταξις αὕτη δὲν προσκόπτει εἰς τὴν ἔννοιαν τοῦ Πολιτεύματος ἡμῶν. Ἀνήθικον πολιτικῶς θὰ ἦτο ἂν ἐπετρέπομεν νὰ γίνεται ὅ,τι ἐγίνετο εἰς τὸ παρελθόν. Ἡ Ἑλλὰς εἶναι χώρα, ἥτις τὸ πολιτικόν της δίκαιον τὸ ἀπεκρυστάλλωσεν εἰς σαφεῖς διατάξεις τοῦ Συντάγματος, δι' αὐτὸ ἡ Ἐπιτροπὴ δὲν ἄφισε τὸ ἔθιμον νὰ καθιερώσῃ τὸ ζήτημα τοῦτο. Ἕνεκα τῶν λόγων τούτων καὶ ἐὰν δὲν ὑπῆρχεν ἀλλαχοῦ, ὡς ὑπάρχει, παρομοία διάταξις θὰ ἔπρεπε ἡμεῖς πρῶτοι νὰ τὴν ἐφαρμόσωμεν. Τὸ θέμα ὅμως εἶναι ἐξεταστέον καὶ ἀπὸ ἀπόψεως πρακτικῆς. Ἂν ἐδεχόμεθα τὴν συνέχισιν τοῦ μέχρι σή-

μερον ἰσχύοντος ἠθέλομεν ρηθῆ εἰς Κυβερνητικὸν ἀδιέξοδον, θὰ ἀνετρέπετο μὲ ἐλαχίστην μειονοψηφίαν μία Κυβέρνησις καὶ θὰ ἐκαλεῖτο εἰς τὴν Κυβέρνησιν ἡ μειονοψηφία, ἥτις ἐμφανιζομένη ἐν τῇ Βουλῇ μετὰ 24ωρον θὰ ἀνετρέπετο καὶ αὐτή. Εἰς αὐτὸ θὰ ἤγαγεν ἡ συνέχισις τῆς μέχρι τοῦδε ἰσχυσάσης καταστάσεως. Δι' αὐτὸ ἡ Ἐπιτροπὴ ἔκρινεν ἀναγκαῖον καὶ ἀπαραίτητον νὰ ἀναγράψῃ τὴν διάταξιν ταύτην.

Ἐάν, ὡς ἐλέχθη, ἀπηλείφετο τὸ ὑποχρεωτικὸν τῆς ψηφοφορίας ἀναμφισβητήτως θὰ ἐπανερχόμεθα εἰς τὴν προηγουμένην κατάστασιν καὶ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει θὰ ἦτο περιττὴ ἡ ἀναγραφὴ τῆς διατάξεως αὐτῆς. Ἐὰν δὲ συμβαίνει νὰ ἀποδίδεται κατηγορία κατὰ ὡρισμένου Ὑπουργοῦ, δὲν δημιουργεῖ ἐμπόδιον εἰς τὸν Ὑπουργὸν νὰ μὴ ψηφίσῃ, διότι δύναται νὰ πράξῃ τοῦτο ἀποχωρῶν τῆς αἰθούσης τῆς Βουλῆς. Ἄλλως τε ἡ ἀλληλεγγύη δὲν ὑπάρχει μόνον μεταξὺ τῶν συνυπουργῶν, ἀλλὰ μεταξὺ τοῦ Ὑπουργοῦ καὶ τοῦ κόμματος εἰς τὸ ὁποῖον οὗτος ἀνήκει, καὶ ἐὰν ἐξῃρεῖτο ὁ Ὑπουργὸς τῆς ψηφοφορίας, θὰ ἔπρεπε νὰ ἐξαιρεθῇ καὶ ὁλόκληρον τὸ κόμμα τῆς ψηφοφορίας ταύτης.

Ὁ κ. **Κ. Δεμερτζῆς** λέγει ὅτι ζητεῖται νὰ ψηφίζουν οἱ Ὑπουργοὶ βουλευταὶ εἰς τὰ ζητήματα ἐμπιστοσύνης. Ὁ Βουλευτὴς ὅμως ὁ διαχειριστὴς τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας διαχειρίζεται ἐξουσίαν ξένην πρὸς τὴν ἐξουσίαν τῆς Βουλῆς. Δὲν δύναται λοιπὸν νὰ κατανοήσῃ πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ παραμένῃ εἰς τὴν ἀρχὴν διὰ τῆς ἰδίας αὐτοῦ ἐμπιστοσύνης.

Ὁ κ. **Α. Παπαναστασίου** (Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας) λέγει ὅτι τοῦτο ἐκπηγάζει ἐκ τῆς ἀρχῆς ὅτι οἱ Βουλευταὶ δύνανται νὰ εἶναι Ὑπουργοί.

Ὁ κ. **Κ. Δεμερτζῆς** λέγει ὅτι τοῦτο εἶναι ἀκατανόητον.

Ὁ κ. **Α. Παπαναστασίου** (Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας) λέγει ὅτι τοῦτο γίνεται εἰς ὅλα τὰ κοινοβουλευτικὰ Κράτη.

Ὁ κ. **Κ. Δεμερτζῆς** συνεχίζων, λέγει ὅτι καὶ ἀπὸ γενικωτέρας ἀπόψεως εἶναι ἄσκοπος, διότι δὲν φαντάζεται ὅτι δύναται μία Κυβέρνησις νὰ παραμείνῃ ἀδιατάρακτος διὰ μόνης τῆς πλειονοψηφίας τῶν μελῶν αὐτῆς. Ὡς πρὸς τὸ χρονικὸν ὅριον τοῦ διμήνου, τονίζει ὅτι τοῦτο ἀποτελεῖ πλήρη παρανόησιν τοῦ κοινοβουλευτικοῦ πολιτεύματος, τὸ ὁποῖον στηρίζεται εἰς τὴν διαρκῆ παρακολούθησιν τῆς κοινῆς γνώμης. Δὲν δύναται διὰ τοῦτο νὰ στερηθῇ ἡ Βουλὴ δικαιώματος, τὸ ὁποῖον συνετέλεσε πάντοτε εἰς τὴν διατήρησιν τοῦ γοήτρου τοῦ κοινοβουλευτικοῦ πολιτεύματος. Δὲν θέλω νὰ εἴπω ὅτι ἡ διάταξις αὕτη εἶναι διατατορική, ἀλλὰ δύναμαι νὰ εἴπω ὅτι πάντως ἡ διάταξις ὄζει κάποιου παγκαλισμοῦ. Ἐὰν κατὰ τὸ παρελθὸν ἡ Βουλὴ δυσκόλως ἔφερεν εἰς πέρας τὸ νομοθετικὸν της ἔργον, εἶναι ὀρθὸν νὰ σκεφθῶμεν πῶς θὰ ἦτο δυνατὸν νόμοι, μὴ ἀφορῶντες δαπάνην ἢ τὸν προϋπολογισμόν, νὰ καταρτίζωνται τὸ ταχύτερον. Ὡς πρὸς τὴν περὶ διμήνου διάταξιν φρονεῖ ὅτι αὕτη πρέπει ν' ἀπαλειφθῇ.

Ὁ κ. **Α. Μιχαλακόπουλος** (Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν) λέγει ὅτι ὅταν γίνεται ἀναθεώρησις τῶν πολιτευμάτων εἶναι ὀρθὸν νὰ ἐξετάζωνται αἱ ἐφαρμοσθεῖσαι διατάξεις καὶ νὰ διορθοῦνται κατὰ τὰ διδάγματα τῆς πείρας. Ἀναγιγνώσκει ἀποσπάσματα ἐκ τοῦ συγγράμματος περὶ κοινοβουλευτικοῦ πολιτεύματος τοῦ Ζέγγελη, καθ' ὃ αἱ πολιτικαὶ κρίσεις δημιουργοῦνται ἐκ τῶν δυσηρεστημένων. Σήμερον δὲν δυνάμεθα νὰ δεχθῶμεν ὀρθὸν ὅτι ἡ ἀντιπολίτευσις καταπονεῖ τὰς Κυβερνήσεις, τουναντίον αὗται ὀφείλουν νὰ συνεργάζωνται καὶ νὰ ὑποβοηθῶσιν αὐτάς.

Ὁ σκοπὸς τοῦ ἄρθρου δὲν ὑπῆρξε βεβαίως ἡ ματαίωσις τοῦ ἐλέγχου, ὁ ὁποῖος θὰ γίνεται καθ' ἃς ἡμέρας ἀναγράφει ὁ κανονισμός. Ὁ κοινοβουλευτισμὸς ἔπαυσεν ἤδη νὰ εἶναι ἄπρακτος, τοῦτο δὲ ἀποδεικνύεται ἐκ τοῦ ὅτι αἱ ἡμέραι τῶν ἐπερωτήσεων περιωρίσθησαν. Τοῦτο συνετέλεσεν εἰς τὸ ν' ἀποδώσωσιν ἔκτοτε αἱ Βουλαὶ ἔργον πρακτικώτερον καὶ σκοπιμώτερον. Ὁ ἔλεγχος κατήντησε μία κριτικὴ ἐπὶ πασῶν τῶν πράξεων τῆς Κυβερνήσεως, φθείρουσα ὀλίγον κατ' ὀλίγον αὐτὴν καὶ μὴ ἀναμένουσα παρὰ τὴν κατάλληλον στιγμὴν καθ' ἣν θὰ ἐγίνετο αἰφνιδιασμὸς πρὸς καταβαρίωσιν τῆς Κυβερνήσεως. Τοῦτα ἠθέλησε νὰ ἀποφύγῃ ἡ ἐπιτροπή. Ἐξετάζων εἶτα ἓν πρὸς ἓν τὰ ἐδάφια τοῦ ἄρθρου, λέγει ὅτι τὸ πρῶτον ἐδάφιον ἐτέθη ἵνα δηλωθῇ ὅτι ἡ Κυβέρνησις δὲν εἶνε ἀνάγκη ν' ἀπολαύῃ τῆς ἐμπιστοσύνης τῆς Γερουσίας. Τὸ δεύτερον ἐδάφιον καθορίζει ὅτι ἡ Κυβέρνησις ἔχει ὑποχρέωσιν νὰ ζητήσῃ τὴν ἐμπιστοσύνην τῆς Βουλῆς, συγκαλοῦσα αὐτὴν καὶ ἂν αὕτη ἀπουσιάζῃ. Ὡς πρὸς τὴν τρίτην παράγραφον, τὴν ἀφορῶσαν προτάσεις δυσπιστίας, λέγει ὅτι ἡ διάταξις αὕτη ἀποκρούει τὸν αἰφνιδιασμόν. Ἀναφέρει ὅ,τι ἀλλαχοῦ γίνεται σχετικῶς καὶ μάλιστα ἐν Γαλλίᾳ, ὅπου προκειμένου περὶ ἐπερωτήσεως ἀφορώσης τὴν ἐξωτερικὴν πολιτικὴν δύναται νὰ μὴ δεχθῇ κἂν τὴν συζήτησιν, προκειμένου δὲ περὶ ἐσωτερικῆς πολιτικῆς δύναται νὰ ζητήσῃ ἀναβολὴν ἑνὸς μηνός. Εἰς σχετικὴν ἐρώτησιν τοῦ κ. **Ι. Γιαννοπούλου** λέγει ὅτι ἐν Γερμανίᾳ εἶχον νὰ κυρώσουν διατάξεις τινὰς διὰ νὰ δείξουν ὅτι δὲν συμβαίνει πλέον ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον συνέβαινεν εἰς τὸ παρελθόν. Δὲν νομίζει δὲ ὅτι ἡ περὶ διμήνου διάταξις ἀντιτίθεται εἰς τὴν τεθεῖσαν ἀρχὴν ὅτι ἡ Κυβέρνησις πρέπει ν' ἀπολαύῃ τῆς ἐμπιστοσύνης τῆς Βουλῆς. Ἡ Κυβέρνησις ἔχει ἤδη τὸ τεκμήριον τῆς ἐμπιστοσύνης τῆς Βουλῆς.

Ὁ κ. **Κ. Δεμερτζῆς** παρατηρεῖ ὅτι αἰφνιδίως εἶνε δυνατὸν νὰ εὑρεθῶμεν πρὸ γεγονότων σημαντικωτάτων, δὲν εἶνε δυνατὸν ν' ἀρνηθῶμεν εἰς μίαν μερίδα τῆς Βουλῆς τὸ δικαίωμα ἵνα φέρῃ ζήτημα ἐμπιστοσύνης. Προκειμένου περὶ καθαρῶς συνταγματικῆς διατάξεως, παρακαλεῖ ὅπως μὴ ἐπιμείνῃ ἡ Κυβέρνησις πρὸς ἐπιψήφισιν διατάξεως, ἡ ὁποία ἐνῷ πρόκειται νὰ προσφέρῃ ἀπὸ ἐλαχίστα καλὰ θέλει ἐκθέσῃ εἰς τὸν κίνδυνον μεγάλων κακῶν.

Ὁ κ. **Α. Μιχαλακόπουλος** ἀπαντᾷ ὅτι ἐὰν ἔκτακτα γεγονότα συμβοῦν ἡ Κυβέρνησις θὰ εἶναι ἀδύνατον νὰ διευθύνῃ τὰς τύχας τοῦ Κράτους, ἐὰν δὲν νομίζῃ ἑαυτὴν ὑποχρεωμένην νὰ λάβῃ ἐκ νέου τὸ βάπτισμα τῆς ἐμπιστοσύνης τῆς Βουλῆς. Συνεχίζων λέγει ὅτι εἶναι πολὺ δύσκολον ἐπίσης εἰς διάστημα δύο μηνῶν νὰ γίνῃ ἀθρόα μετάστασις βουλευτῶν. Ἄλλωστε τοῦτο ἀκριβῶς τὸ δίμηνον διάστημα θέλει συντελέσῃ εἰς τὸ νὰ ἐπικρατήσουν ψυχραιμότεραι σκέψεις, ὥστε νὰ μὴ παριστάμεθα εἰς τὸ μέλλον πρὸ τοῦ φαινομένου τῆς ἐν μιᾷ νυκτὶ καὶ μόνῃ ἀθρόας μεταστάσεως βουλευτῶν ὡς ἐγένετο κατὰ τὸ παρελθόν.

Ὁ κ. **Ν. Καμπάνης** ὑποθέτει ὅτι αἱ ἀντιρρήσεις θὰ ἐκλίπουν ἂν γίνῃ δεκτὸν ὅπως, κατὰ τὸ διάστημα τοῦ διμήνου, τίθεται ζήτημα ἐμπιστοσύνης ἐὰν τὸ τοιοῦτον ἤθελε ζητήσει τὸ ἥμισυ τοῦ ὅλου ἀριθμοῦ τῶν βουλευτῶν.

Ὁ κ. **Α. Μιχαλακόπουλος** λέγει ὅτι δὲν θὰ εἶχεν ἀντίρρησιν νὰ δεχθῇ τὴν πρότασιν ταύτην. Ὡς πρὸς τὴν διάταξιν καθ' ἣν οἱ Ὑπουργοὶ βουλευταὶ ψηφοφοροῦν, λέγει ὅτι τὸ ἀντίθετον τούτου εἶναι πρωτοφανὴς διάταξις γηγενοῦς ἐφευρέσεως. Εἶναι ὀρθὸν νὰ μὴ ψηφίζουν οἱ Ὑπουργοὶ π. χ. ὑπὲρ τοῦ οἰκονομικοῦ των προγράμματος; Θὰ ἦτο ἴσως περιττὸν νὰ καθιερωθῇ ὅπως οἱ Ὑπουργοὶ ψηφοφοροῦν ὑποχρεωτικῶς. Παρακαλεῖ περαίνων ὅπως τὸ ἄρθρον γίνῃ δεκτὸν ὡς ἐτροπολογήθη.

Κηρύσσεται εἶτα ἡ συζήτησις περαιωμένη.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** ἀνακοινοῖ ὅτι ἔχει ὑποβληθῇ πρότασις ψηφοφορίας δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως.

Ὁ κ. **Α. Μιχαλακόπουλος** παρακαλεῖ ὅπως ἀποσυρθῇ ἡ περὶ ὀνομαστικῆς ψηφοφορίας πρότασις, ἐφόσον ἤδη ἐπῆλθε ὁ συμβιβασμὸς διὰ τῶν γενομένων δεκτῶν τροπολογιῶν.

Ὁ κ. **Γ. Μπακόπουλος** λέγει ὅτι ὅλαι αἱ διατάξεις τοῦ ἄρθρου δύνανται νὰ γίνουν δεκταὶ δι' ἀναστάσεως, πλὴν τοῦ διμήνου, τὸ ὁποῖον θὰ γίνῃ δι' ὀνομαστικῆς ψηφοφορίας.

Ὁ κ. **Α. Παπαναστασίου** ἀναγινώσκει τὸ κείμενον τοῦ ἄρθρου 87 ὡς ἐτροπολογήθη.

Προκειμένου μετὰ ταῦτα νὰ διεξαχθῇ ψηφοφορία δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως ἐπὶ τῆς ὑποβληθείσης προτάσεως περὶ

ἀπαλείψεως τοῦ διμήνου, καλοῦνται ὡς ψηφολέκται οἱ βουλευταὶ κ. κ. **Β. Σαγιᾶς** καὶ **Ε. Μαλαμίδας**, ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ὁποίων ἄρχεται ἡ ψηφοφορία, τοῦ ζητήματος τεθέντος οὕτω: «Οἱ δεχόμενοι ὅπως ἀπαλειφθῇ ἐκ τοῦ ἄρθρου ἡ περὶ διμήνου διάταξις λέγουσι «ναί». Οἱ δὲ μὴ δεχόμενοι λέγουσιν «ὄχι».

Περατωθείσης τῆς ψηφοφορίας καὶ γενομένης διακλογῆς προέκυψε τὸ ἑξῆς ἀποτέλεσμα.

Ἐψηφοφόρησαν ἐν ὅλῳ 114.

Εἶπον ναὶ 33.

Εἶπον ὄχι 81.

Κατὰ τὸ παρατεθέμενον πρωτόκολλον.

Κ. Ἀγγελόπουλος	Ο
Ν. Ἀμηρᾶς	..
Μιχ. Ἀργυρόπουλος	..
Χαρ. Βοζίκης	Ν
Γ. Γεωργιάδης	..
Κ. Δεμερτζῆς	Ν
Α. Δουλγερίδης	..
Γ. Ἐμπειρίκος	..
Ἐμ. Ἐμμανουηλίδης	..
Ἰωάν. Καλογερᾶς	Ο
Ν. Κρανιωτάκης	..
Χρ. Λαδᾶς	Ο
Θ. Νικολούδης	Ο
Γ. Μερκούρης	..
Δ. Μπαμπᾶκος	Ν
Ἰωάν. Ράλλης	Ν
Ἀντ. Στρατηγόπουλος	..
Π. Τσιτσεκλῆς	Ο
Γ. Ἀθανασιάδης	Ο
Γ. Ἀλεξανδρόπουλος	..
Γ. Καλαντζόπουλος	..
Ἰ. Κανναβλῆς	..
Δ. Κατσάνος	..
Γ. Καφαντάρης	..
Ἰωάν. Νικολιτσας	..
Ἰωάν. Παπαιωάννου	..
Σπυρ. Τρικούπης	..
Γ. Τσακανίκας	Ο
Ἰωάν. Τσιγκάλης	..
Α. Γρηγοριάδης	..
Δ. Δημάδης	..
Γ. Παπαπαράσχος	..
Α. Χατζηγιώτας	..
Ἀπ. Ζούζουλας	..
Σπυρ. Ἡλιόπουλος	Ο
Γ. Καρπετόπουλος	Ν
Γ. Μηναΐος	..
Ἰ. Μουντζουρίδης	Ν
Π. Πετρίδης	..
Σπ. Στάης	..
Π. Τσαλδάρης	..
Κ. Τσαλδάρης	..
Ἀθ. Χριστόπουλος	Ο
Ἠλίας Ἀποσκίτης	..
Θ. Γρηγορίου	..
Γ. Μπακόπουλος	Ν
Ν. Μπακόπουλος	Ο
Δ. Πλαπούτας	..
Θεόδ. Τουρκοβασίλης	..
Α. Τρυχάνης	Ν
Ν. Τριανταφυλλάκος	..
Σπυρ. Τσακόπουλος	..
Σ. Ἀνδρεαδάκης	..
Ἰωάν. Κίνιας	Ο
Λουκ. Κουτσοπέταλος	Ο
Μ. Μαντᾶς	Ν
Γεώργ. Μικρὸς	..
Π. Νικολαΐδης	..
Γεώργ. Πεσματζόγλου	Ο
Α. Ἀγγελόπουλος	..
Τ. Ἀναστασίου	Ο
Κ. Γκότσης	..
Κ. Γόντικας	..
Ἰωάν. Γιαννόπουλος	Ν
Α. Μάρκου	Ο
Ἀνδρ. Μιχαλακόπουλος	Ο
Δ. Μπούκουρας	Ν
Σ. Πολυζωγόπουλος	Ν
Β. Κανακάρης Ροῦφος	..
Βασίλειος Σαγιᾶς	Ν
Ἀνδρ. Στεφανόπουλος	..
Ἰ. Σισίνης	..
Δ. Στεφανόπουλος	Ν
Γ. Βοραζάνης	Ο
Κ. Γεωργαντόπουλος	..
Γ. Ζερβὸς	Ο
Α. Θεοδωρίδης	Ο
Κ. Κωνσταντινίδης	..
Α. Λαμπρινίδης	..
Κ. Ὀρφανὸς	..
Χ. Πανταζίδης	..
Χ. Παπάζογλου	..
Α. Παππαπαναγιώτου	..
Α. Χαΐνογλου	..
Β. Χατζηλίας	Ο
Κ. Βλαχοθανάσης	..
Ι. Βογιατζῆς	..
Θ. Καλαρᾶς	..
Σ. Οἰκονομίδης	Ο
Θ. Παππαστρατῆς	Ο
Π. Χατζηπάνος	..
Δ. Βοῦλτσος	..
Θ. Γοῦσκος	Ο
Ν. Κολυβᾶς	Ο
Ἐμ. Λούντζης	..
Ἀντ. Γαλανάκης	..
Γ. Κοκινάκης	Ο
Γ. Μαρῆς	..
Β. Μειμαράκης	Ο
Ι. Περδικογιάννης	..
Κ. Πολυχρονάκης	Ο
Γ. Φραγκουδάκης	..
Δημ. Ἀμπατζόπουλος	..
Ι. Ι. Ἄμποτ	..
Θ. Ἀνδρεάδης	..
Ἀλ. Βουτυρᾶς	..
Ζ. Βεντούρας	..
Ν. Δαρβέρης	Ν
Δ. Εὐθυμιάδης	Ο
Μ. Θεοδωρίδης	..
Λ. Ἰασωνίδης	Ο
Δ. Κάκαβος	Ο
Ι. Καυτατζόγλου	..
Μ. Κῖρκος	Ο
Α. Κυβετὸς	Ο
Μεντὲς Ἀλὸ Μεσατζῆς	Ο
Κ. Μουζενίδης	..
Κ. Μιττᾶκος	..
Ἀλ. Παπαναστασίου	Ο
Γν. Παππανικολάου	..
Σταμ. Παππάζης	Ν
Φ. Παππαγεωργίου	..
Ἰσαὰκ Ἀβραὰμ Σιακῆ	..
Δαυὶδ Μπουχὰρ Σολὰν	..
Γ. Χατζηγεωργίου	..
Μ. Γούδας	..
Ι. Μελᾶς	..
Δ. Μπότσαρης	Ο
Ἀλ. Μυλωνᾶς	..
Σπυρ. Χασιώτης	..
Χ. Χρηστοβασίλης	..
Ἀλκ. Λεύλης	Ο
Γ. Ἐξηντάρης	..
Αὔγ. Θεολογίτης	..
Σ. Καραγεώργης	Ο
Στ. Νικολαΐδης	Ο
Α. Παππαδᾶτος	..
Ε. Σταυρίδης	..
Ι. Τσονταρίδης	..
Εὐθύμ. Βελλιανίτης	..
Δ. Ζερβὸς	..
Ἰωάν. Θεοτόκης	..
Σπυρ. Παιπέτης	..
Α. Πιέρρης	..
Ρ. Ἀλεξᾶτος	Ο
Ι. Μεταξᾶς	Ο
Κοσμ. Μπουρμπούλης	Ν
Α. Φωκᾶς	Ο
Α. Ἀνδρεάδης	..
Γ. Βαρβούτης	Ο
Α. Ζάχος	..
Γ. Κακουλίδης	..
Ν. Κουπαρούσος	Ο
Γ. Μπούσιος	Ν
Π. Παππαδόπουλος	..
Κωνστ. Ἀλαβᾶνος	..
Δ. Βοκοτόπουλος	..
Μ. Δερλερὲς	Ν
Κ. Ἐμπειρῖκος	..
Π. Εὐριπαῖος	Ο
Ν. Καμπάνης	Ο
Π. Καμπάνης	..
Περ. Μαζαράκης	Ο
Κ. Νικηπλιώτης	..
Θ. Βαρβιτσιώτης	..
Ν. Δ. Κουμάνταρος	Ο
Π. Παπαδᾶτος	..
Π. Πετρακᾶκος	..
Γ. Φικιώρης	..
Α. Ἀποστολίδης	..
Ε. Γκλαβάνης	..
Α. Εὐφραιμίδης	..
Β. Ζησιάδης	Ν
Κωνστ. Θέος	..
Ἀλ. Ἰωαννίδης	..
Δ. Καζάζης	..
Κ. Καρτάλης	..
Ἀνδρ. Κόρακας	Ο
Σ. Μάξιμος	..
Α. Μέρος	..
Κ. Σπυρίδης	Ο
Ν. Κοῦρῆς	..
Ροῦσσος Κούνδουρος	Ο
Ε. Μυδάτσος	Ο
Α. Γαληνὸς	Ο
Γ. Θεοδοσιάδης	Ο
Γ. Καλδῆς	Ο
Β. Καραπαναγιώτης	Ο
Σ. Κρητικᾶς	..
Γ. Λαζανᾶς	..
Μ. Λαΐλιος	Ο
Γ. Παπανδρέου	..
Δ. Σάλτας	..
Κ. Σῖμος	..
Π. Ἀντωναρόπουλος	Ν
Γ. Καντιάνης	Ο
Α. Ἐμπ. Κουμουνδοῦρος	Ν
Π. Μερλόπουλος	Ο
Α. Μισυρλῆς	Ν
Φ. Μοσχούλας	Ν
Δ. Μπενάκης	Ο
Π. Μποῦτος	Ο
Π. Σάκκης	Ν
Ε. Φεσᾶς	Ο
Ἰωάν. Βατίστας	..
Π. Διαμαντόπουλος	Ο
Ἐμ. Μαγαίρας	..
Γ. Προυκάκης	..
Γ. Σακαλῆς	..
Σ. Σιμεονόγλου	..
Δ. Σκυλίτσης	..
Ἰωάν. Σπετσιώτης	Ν
Γ. Στρῖγκος	..
Σωτ. Σωτηριάδης	Ν
Θ. Μαγκριώτης	..
Κ. Μαζαράκης	..
Γρ. Τηλιγάδης	Ο
Π. Χρυσοβέργης	..
Α. Βαλαωρίτης	Ν
Δ. Μπονιᾶς	..
Α. Τσιῶκος	..
Θ. Χαβίνης	Ο
Κ. Καλκάνης	Ν
Μ. Τσαρλαμπᾶς	Ο
Β. Σκουλᾶς	Ο
Ε. Φωτάκης	Ο
Χασὰν Ἀγᾶ Ζαδὲ Μουσταφᾶ	..
Ἀν. Μπακάλμπασης	..
Χαβουζ-Ὀσμᾶν	..
Σουκρῆ-Μαρούτ-Ὀγλοῦ	..
Φεχμῆ Χασὰν βέη Ζαδὲ	..
Κ. Τελωνίδης	..
Ἀθ. Σινόκας	..
Νικόλ. Βλιᾶμος	Ο
Σ. Μανταφούνης	..
Θεμ. Σοφούλης	Ο
Ἐμ. Χατζηδάκης	Ν
Π. Ἀλεξίδης	..
Α. Ἀργυρὸς	Ν

Δ. Δούκας	..	Εὐστ. Μαλαμίδας	Ο
Α. Λαζαρίδης	Ο	Χ. Σπεργιόπουλος	..
Ν. Μανούσης	..	Ἰ. Τζίβας	..
Ν. Τερζόγλου	..	Θαλῆς Τσιριμῶκος	Ο
Δημ. Φλωριᾶς	Ο	Δ. Χατζῆσκος	Ο
Π. Μπούμπουλης	Ν	Ι. Βαλαλᾶς	..
Κ. Πετσάλης	Ο	Φ. Δραγούμης	Ν
Χρ. Ἀλαμανῆς	..	Ν. Κυριακόπουλος	..
Σ. Ἀλεξιάδης	Ν	Σ. Λιούμπης	..
Περ. Ἀλεξανδρῆς	..	Γ. Μόδης	Ο
Ἀδαμ. Ἔξαρχος	..	Δ. Τζίμας	..
Ε. Ζούκας	..	Ἀλ. Ξανθόπουλος	..
Γ. Σίδερης	..	Μ. Βολουδάκης	Ο
Σ. Ταλιαδοῦρος	..	Α. Μητσοτάκης	Ο
Σωτ. Χητζηγάκης	..	Η. Πολυχρονίδης	..
Φ. Χρηστοδῆμος	..	Γ. Σήφακας	Ο
Α. Ψάρρας	..	Α. Ἀνδρεάδης	..
Ι. Μάνος	..	Β. Κουκουρίδης	..
Ἀθ. Μιαούλης	..	Θ. Πανταζίδης	..
Σ. Σαχτούρης	..	Α. Παχνὸς	..
Ν. Βελέντζας	Ο	Α. Πολεμίδης	..
Σ. Γάτος	..	Ἀλ. Κανάρης	..
Ἰωάν. Εὐταξίας	..	Ν. Μαμούνης	Ο
Σπυρ. Κρεμεζῆς	..		

Ἐπομένως ἡ περὶ ἀπαλείψεως τοῦ διμήνου πρότασις ἀπερρίφθη.

Γίνεται εἶτα δι' ἀναστάσεως δεκτὸν τὸ ἄρθρον 87, ἔχον οὕτω :

Ἄρθρον 87.

Ἡ Κυβέρνησις πρέπει νὰ ἀπολαύῃ τῆς ἐμπιστοσύνης τῆς Βουλῆς. Ὀφείλει μόλις καταρτισθῇ καὶ δύναται ὁποτεδήποτε ἄλλοτε νὰ ζητήσῃ ψῆφον ἐμπιστοσύνης ἀπὸ τὴν Βουλήν. Ἐὰν κατὰ τὸν σχηματισμὸν τῆς Κυβερνήσεως ἔχουν διακοπῇ αἱ ἐργασίαι τῆς Βουλῆς, καλεῖται αὕτη ἐντὸς δέκα πέντε ἡμερῶν, ὅπως ἐκφράσῃ τὴν γνώμην της περὶ τῆς Κυβερνήσεως.

Ἡ Βουλὴ δύναται δι' ἀποφάσεώς της νὰ ἀποσύρῃ τὴν ἐμπιστοσύνην της ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν ἢ ἀπὸ μέλος αὐτῆς. Πρότασις περὶ δυσπιστίας δὲν δύναται νὰ ὑποβληθῇ εἰμὴ μετὰ πάροδον δύο μηνῶν ἀπὸ τῆς ἀπορρίψεως ὑπὸ τῆς Βουλῆς τοιαύτης προτάσεως, πρέπει δὲ νὰ εἶναι ὑπογεγραμμένη ὑπὸ εἴκοσι τοὐλάχιστον Βουλευτῶν καὶ νὰ καθορίζωνται ἐν αὐτῇ σαφῶς τὰ θέματα, περὶ τὰ ὁποῖα θέλει στραφῇ ἡ ἐπὶ τῆς προτάσεως συζήτησις.

Ἐξαιρετικῶς δύναται νὰ ὑποβληθῇ πρότασις περὶ δυσπιστίας καὶ πρὸ τῆς παρόδου τοῦ ἀνωτέρω διμήνου, ἐὰν εἶναι ὑπογεγραμμένη ὑπὸ τοῦ ἡμίσεως τῶν Βουλευτῶν.

Ἡ συζήτησις ἐπὶ τῆς προτάσεως δυσπιστίας δὲν δύναται νὰ διεξαχθῇ πρὸ τῆς παρόδου διημέρου ἀπὸ τῆς ὑποβολῆς της, οὐδὲ νὰ παραταθῇ πέραν τῶν πέντε ἡμερῶν.

Ἡ περὶ προτάσεως ἐμπιστοσύνης ἢ δυσπιστίας ψηφοφορία δύναται νὰ ἀναβληθῇ ἐπὶ 48ωρον ἐὰν τὸ ζητήσουν εἴκοσι Βουλευταί.

Πρότασις περὶ ἐμπιστοσύνης ἢ δυσπιστίας δὲν δύναται νὰ γίνῃ δεκτή, ἐὰν δὲν ψηφίσουν ὑπὲρ αὐτῆς τοὐλάχιστον τὰ δύο πέμπτα τῶν Βουλευτῶν.

Κατὰ τὴν ψηφοφορίαν ἐπὶ τῶν ἀνωτέρω προτάσεων δικαιοῦνται νὰ ψηφίζουν καὶ οἱ Ὑπουργοὶ Βουλευταί.

Γίνεται εἶτα δι' ἀναστάσεως δεκτὸν εἰς α' κατ' ἀρχὴν καὶ κατ' ἄρθρον συζήτησιν τὸ νομοσχέδιον «περὶ κυρώσεως τῆς μετὰ τῆς Ἀγγλικῆς Κυβερνήσεως συμφωνίας περὶ διακανονισμοῦ τοῦ πολεμικοῦ χρέους τῆς Ἑλλάδος πρὸς τὴν Μεγάλην Βρεττανίαν».

Ὁ κ. ***Κ. Πολυχρονάκης*** ὑποβάλλει πρότασιν νόμου «περὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως τοῦ νόμου 3182 περὶ διδασκαλείων τῆς δημοτικῆς ἐκπαιδεύσεως».

Ἡ ἐπὶ τῆς Παιδείας κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ ὑποβάλλει τὴν ἔκθεσίν της ἐπὶ τοῦ σχεδίου νόμου «περὶ διαχειρίσεως τῆς συμφώνως τῷ νόμῳ 2506 καὶ τῷ Ν. Δ. τῆς 29 Φεβρουαρίου 1926 ἐκκαθαρισθείσης περιουσίας εὐαγῶν ἱδρυμάτων τῆς τέως Χριστιανικῆς Κοινότητος τῆς πόλεως Μιτυλήνης».

Ὁ κ. ***Α. Μπακάλμπασης*** (Ὑφυπουργὸς τῆς Γεωργίας) ὑποβάλλει σχέδιον νόμου «περὶ παρατάσεως προθεσμιῶν τινῶν ἀφορωσῶν τὴν ἀποζημίωσιν τῶν δικαιούχων ἀνταλλαξίμων».

Ὁ κ. ***Δ. Κυβετὸς*** ὑποβάλλει τροπολογίαν ἐπὶ τοῦ σχεδίου νόμου περὶ μειώσεως τῶν κατὰ τὸ ἄρθρον 318 τοῦ κώδικος περὶ δήμων καὶ Κοινοτήτων φόρου ἐπὶ τῶν ἰχθύων καὶ περὶ συστάσεως Ταμείων προστασίας τῶν κατ' ἐπάγγελμα ἁλιέων.

Ὁ κ. ***Γ. Καφαντάρης*** (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν) ὑποβάλλει σχέδιον νόμου «περὶ ἐπιβολῆς προσωρινοῦ φόρου ἐπὶ τῆς γεωργικῆς παραγωγῆς».

Οἱ βουλευταὶ κ. κ. ***Ι. Ράλλης Ι. Θεοτόκης Α. Πιέρρης Δ. Χατζῆσκος, Α. Ἐμπειρῖκος Κουμουνδοῦρος, Φ. Δραγούμης, Γ. Μπακόπουλος, Β. Σαγιᾶς Ν. Καμπάνης καὶ Ι. Μουζουρίδης***, ὑποβάλλουν τροπολογίαν ἐπὶ τῆς προτάσεως περὶ τροποποιήσεως τοῦ Κανονισμοῦ τῆς Βουλῆς.

Συναινέσει τῆς Βουλῆς λύεται μετὰ τοῦτο ἡ συνεδρίασις ὥρᾳ 10. 15' μ.μ. διὰ τὴν 5 1)2 μ. μ. τῆς αὔριον.

Ὁ Πρόεδρος
Θ. ΣΟΦΟΥΛΗΣ

Οἱ Γραμματεῖς
Μ. Λαΐλιος
Θ. Τσιριμῶκος

ΣΥΝΔΡΙΑΣΙΣ ΠΑ'

Τῆς 25 Μαΐου 1927.

Ὥρᾳ 6.30' μ. μ. ὁ κ. ***Πρόεδρος*** ἀνελθὼν ἐπὶ τῆς ἕδρας κηρύσσει τὴν ἔναρξιν τῆς συνεδριάσεως καὶ διατάσσει ν' ἀνοιχθῶσι τὰ θεωρεῖα.

Ἀναγινώσκονται τὰ πρακτικὰ τῆς χθεσινῆς συνεδριάσεως.

Ὁ κ. ***Φ. Μοσχούλας*** ὁμιλῶν ἐν σχέσει πρὸς τὰ γραφέντα ἐν ταῖς ἐφημερίσι κατὰ τὴν συζήτησιν τοῦ ἄρθρου περὶ παρασήμων, λέγει ὅτι ἐκ συνηθείας οὐδέποτε μεταχειρίζεται τοιαύτας ἐκφράσεις, οἵαι αἱ πρὸς αὐτὸν ἀποδιδόμεναι, πολὺ δὲ περισσότερον δὲν ἐξέφερε ταύτας κατὰ τοῦ κ. βουλευτοῦ ὃν ἐκτιμᾷ καὶ μετὰ τοῦ ὁποίου συνδέεται διὰ στενῆς φιλίας. Ἐάν, λέγει, ὁ κ. Ἀναστασίου ἐνόμισεν ὅτι ἐθίγη ἐκφράζω τὴν λύπην μου διὰ πᾶσαν τυχὸν ἐκ τούτου δημιουργηθεῖσαν παρεξήγησιν.

Ἐπικυροῦνται εἶτα τὰ πρακτικά.

Ἀνακοινοῦνται τὰ ἑξῆς.

Ἡ Ὁμοσπονδία τῶν ἐπαγγελματιῶν Μαγνησίας, γνωρίζει ὅτι συνεπείᾳ ρυμοτομήσεως διαφόρων ὁδῶν τῆς πόλεως Βόλου κατεδαφίζονται κτίρια, τῶν ὁποίων οἱ ἰδιοκτῆται ἀποζημιοῦνται ὑπὸ τοῦ Δήμου μὲ προπολεμικὰς τιμάς, παρακαλεῖ δὲ νὰ ληφθῇ πρόνοια πρὸς πρόληψιν καταστροφῆς πτωχῶν βιοπαλαιστῶν.

Ὁ Δημ. Χ. Στυλίδης πρόσφυξ ἀνταλλάξιμος ἐξ Ἰσχανάντων Ροδοπόλεως, διαμαρτύρεται διὰ τὴν μὴ εἰσέτι καταβολὴν τῆς ἀποζημιώσεώς του, καίτοι εἰς τοὺς λοιποὺς ἀνταλλαξίμους τῆς ἰδίας κοινότητος κατεβλήθη ἀπὸ τὸν Ἰανουάριον τρέχοντος ἔτους.

Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τοῦ Συλλόγου τῶν μοναστηριακῶν ἡ «Ἐλπὶς» Φλωρίνης, ζητεῖ νὰ ἀνεγερθῇ ἐν Φλωρίνῃ συνοικισμὸς πρὸς ἀποκατάστασιν 300 οἰκογενειῶν κλπ.

Ἡ ἕνωσις τῶν ἐνοριτῶν Ἀποστόλου Παύλου ὑποβάλλει ψήφισμα δι' οὗ ἐκφράζει τὴν χαρὰν αὐτῆς ἐπὶ τῇ διασώσει τοῦ Μακαριωτάτου ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν κ Χρυσοστόμου, παρακαλεῖ δὲ τὴν Κυβέρνησιν ἵνα, ἐγκαταλείπουσα τὴν ἣν μέχρι τοῦδε ἐπεδείξατο ἀνοχὴν διὰ τοὺς κατὰ τῆς μητρὸς ὀρθοδόξου ἐκκλησίας ἐχθρούς, λάβῃ τὰ ἐμπρέποντα μέτρα πρὸς προστασίαν τῆς ὀρθοδόξου ἡμῶν ἐκκλησίας.

Ὁ βουλευτὴς κ. Ν. Μπακόπουλος καταθέτει ἀναφορὰν τοῦ τηλεφωνητοῦ καὶ δημοδιδασκάλου Η. Κυριαζοπούλου, διαμαρτυρομένου ὅτι τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Συγκοινωνίας διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 169668 διαταγῆς του, παρὰ τὸν νόμον, τὸν διατάσσει νὰ παραδώσῃ τὴν διεύθυνσιν τοῦ Τηλεφωνείου πρὸς τὸν ἰδιώτην Α. Μπακόπουλον.

Ὁ βουλευτὴς κ. Π. Ἀλεξανδρῆς καταθέτει ἀναφορὰν τῆς ὁμοσπονδίας τῶν ἐπαγγελματιῶν Καρδίτσης, διαμαρτυρομένης κατὰ τῶν ὑπερβασιῶν ὑπαλλήλων τῆς οἰκονομικῆς ἐφορείας, ζητούντων φόρους ἀνυποστάτους καὶ ὑποβαλλόντων αὐτοὺς εἰς ἔξοδα ἐφέσεων κλπ.

Ὁμοίως καταθέτει ἀναφορὰν τῶν ἀστέγων πολεμιστῶν καὶ ἀναπήρων πολέμου Καρδίτσης, παρακαλούντων νὰ ληφθῇ πρόνοια πρὸς ἐγκατάστασίν των δι' ἀπαλλοτριώσεως γηπέδων.

Ὁ Βουλευτὴς κ. Δ. Κυβετὸς καταθέτει ἀναφορὰν τοῦ δημοτικοῦ Συμβουλίου Θεσσαλονίκης, διαμαρτυρουμένου ὅτι παρὰ τὸν νόμον 2508 καὶ τὸ ἐκτελεστικὸν τούτου διάταγμα ἀντισυνταγματικῶς ἐξεδόθη τὸ ἀπὸ 28 Δεκεμβρίου 1926 διάταγμα, ἀναθέτον τὴν ἐκλογὴν τῆς ἀνωτέρας ἐνοριακῆς ἀντιπροσωπείας Θεσσαλονίκης εἰς ἐξ ὑφικίου διωρισμένους ἐπιτρόπους ἱερῶν ναῶν καὶ ζητεῖ τὴν ἄμεσον ἀνάκλησιν τοῦ νεαροῦ τούτου διατάγματος.

Ὁ Βουλευτὴς κ. Δ. Μπούκουρας καταθέτει τηλεγράφημα τοῦ Γεωργικοῦ Πιστωτικοῦ Συνεταιρισμοῦ Ἁγίου Ἰωάννου Πύργου, αἰτοῦντος τὴν κρατικὴν ἐνίσχυσιν πρὸς σωτηρίαν τῶν παραγωγῶν.

Ὁμοίως καταθέτει τηλεγράφημα τῶν κατοίκων Ἀνδραβίδος διαμαρτυρουμένων ἐπὶ τῇ εἰδήσει περὶ καταργήσεως τοῦ μεταβατικοῦ Εἰρηνοδικείου Ἀνδραβίδος.

Οἱ Βουλευταὶ Ἀχαΐας καὶ Ἤλιδος κ. κ. Ἀνδρ. Μάρκου, Ι. Γιαννόπουλος καὶ Σ. Πολυζωγόπουλος καταθέτουν τηλεγραφικὸν ψήφισμα λαοῦ Ἀμαλιάδος, ἐπικαλουμένου τὴν ἀντίληψιν τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Κυβερνήσεως λόγῳ τῆς ἐπελθούσης πλήρους ἐκ χαλάζης καταστροφῆς τῶν προϊόντων των, συνιστοῦν δὲ ὅπως ληφθῶσι πάντα τὰ μέτρα πρὸς ἀνακαούφισιν τῶν χαλαζοπλήκτων.

Οἱ κάτοικοι Οἰχαλίας ὑποβάλλουσι διὰ τοῦ Βουλευτοῦ κ. Γ. Καντιάνη τηλεγράφημα, δι' οὗ διαμαρτύρονται κατὰ τοῦ ἰσχύοντος διατάγματος περὶ Κυριακῆς Ἀργίας καὶ παρακαλοῦν ὅπως τροποποιηθῇ

Ὁ Βουλευτὴς κ. Γ. Ἀναστασίου ὑποβάλλει ἀναφορὰν τῶν κατοίκων Γαστούνης ζητούντων τὴν ἔκδοσιν τῶν ἐνταλμάτων διὰ τὴν πληρωμὴν τῶν ἀπαλλοτριωθέντων οἰκοπέδων των πρὸς ἐγκατάστασιν τῶν προσφύγων, δι' ἃ ἀπὸ πολλοῦ ἔχει λήξει πᾶσα διαδικασία.

Ὁμοίως ὑποβάλλει ψήφισμα τοῦ λαοῦ Ἀμαλιάδος, ζητοῦντος ἐν ἐκτάκτῳ συλλαλητηρίῳ τὴν ἄμεσον ἀντίληψιν τῆς Κυβερνήσεως κατόπιν τῆς χθεσινῆς νέας ἐκ χαλάζης συμφορᾶς, ἐξ ἧς κατεστράφη πᾶσα ἡ παραγωγή.

Ὁ κ. ***Α. Κανάρης*** (Ὑπουργὸς τῶν Ναυτικῶν) ὑποβάλλει σχέδιον νόμου «περὶ ἑρμηνείας τοῦ Ν. Διατάγματος τῆς 12)1)1922 περὶ προσθήκης διατάξεων εἰς τὸν νόμον περὶ τῶν ἐν τῷ Π. Ν. τηρουμένων μητρώων».

Ὁ κ. ***Μ. Κΐρκος*** (Ὑπουργὸς τῆς Προνοίας) ὑποβάλλει σχέδιον νόμου «περὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως ἄρθρων τινῶν τοῦ νόμου 3148 περὶ παραχωρήσεως γηπέδων τοῦ Δημοσίου ἐπὶ τῆς Πειραϊκῆς Χερσονήσου πρὸς ἐγκατάστασιν συνοικισμοῦ προσφύγων».

Ὁ κ. ***Α. Ἀργυρὸς*** (Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας) ὑποβάλλει σχέδιον νόμου «περὶ συστάσεως ἐν Λήμνῳ Παλληνίου Ταμείου Ἐκπαιδευτικῆς Προνοίας».

Ἀνακοινοῦται ὡσαύτως ὅτι ὁ βουλευτὴς κ. ***Γ. Σακκαλῆς*** δι' ἐπιστολῆς του πρὸς τὸν κ. Πρόεδρον τῆς Βουλῆς, δηλοῖ ὅτι παραιτεῖται τῆς ἐπὶ τοῦ ἐνοικιοστασίου Ἐπιτροπῆς.

Φωναί. Ν' ἀναγνωσθῇ ἡ ἐπιστολή.

Ὁ κ. Γραμματεὺς ἀναγινώσκει τὴν ἐπιστολήν.

Πολλοὶ Βουλευταί ζητοῦν τὸν λόγον.

Ὁ κ. ***Γ. Σακκαλῆς*** ζητεῖ τὸν λόγον ἵνα δώσῃ πλείονας διασαφήσεις.

Ὁ κ. ***Πρόεδρος*** λέγει ὅτι δὲν δύναται νὰ ἐπιτρέψῃ συζήτησιν σήμερον.

Ὁ κ. ***Γ. Σακκαλῆς*** λέγει ὅτι πρέπει νὰ ὁρισθῇ ἡμέρα συζητήσεως.

Ὁ κ. ***Χ. Λαδᾶς*** λέγει ὅτι τὰ πλεῖστα τῶν ἐν τῇ ἐπιστολῇ ἀναφερομένων δὲν εἶναι ἀπολύτως ἀκριβῆ. Κατὰ τὸν ὁρισμὸν τοῦ μισθώματος καταστημάτων, ἐφ' ὧν θὰ ἐπανέλθῃ ἡ ἐπιτροπὴ ὁ κ. Σακκαλῆς ἦτο ἀπών, ἐμειοψήφησαν δὲ ἐγὼ καὶ τινες ἄλλοι. Αἱ λοιπαὶ ἐν τῇ ἐπιστολῇ κατηγορίαι προσώπων, περιελήφθησαν μέχρις 6.000 καὶ οὐχὶ 12.000 ὡς ἤξιου ὁ κ. Σακκαλῆς.

Ὁ κ. ***Ν. Μπακόπουλος*** λέγει ὅτι μόνη ἀπάντησις εἰς ὅσα ὁ κ. Σακκαλῆς ἀναφέρει ἐν τῇ ἐπιστολῇ του θὰ εἶναι τὸ δημοσιευθησόμενον ἐνοικιοστάσιον.

Ὁ κ. ***Γ. Σακκαλῆς*** λέγει ὅτι ὁ κ. Μπακόπουλος συνεφώνησε μετ' αὐτοῦ ἐν τῇ Ἐπιτροπῇ.

Ὁ κ. ***Φ. Μοσχούλας*** λέγει ὅτι εἶναι καιρὸς πλέον νὰ ἀρχίσῃ ἡ ἐπὶ τῶν ἀναφορῶν συζήτησις.

Ὁ κ. ***Πρόεδρος*** λέγει ὅτι τακτικώτατα αἱ ἀναφοραὶ διαβιβάζονται εἰς τὰ Ὑπουργεῖα, ἐκ μέρους τῶν ὁποίων ἀποστέλλονται ἀπαντήσεις, αἵτινες διαβιβάζονται πρὸς τοὺς κ. κ. Βουλευτάς.

Ὁ κ. ***Κ. Καλκάνης*** διαμαρτύρεται, τονίζων ὅτι, οὐδέποτε ἔλαβεν ἀπάντησιν ἐκ μέρους οἱουδήποτε Ὑπουργοῦ.

Ὁ κ. ***Πρόεδρος*** λέγει ὅτι αἱ ἀπαντήσεις διαβιβάζονται πρὸς πάντας ἄνευ ἐξαιρέσεως.

Ὁ κ. ***Δ. Μπούκουρας*** λέγει ὅτι σωρεία τηλ)των ἐξ Ἀμαλιάδος, Γαστούνης, κλπ. ἀναγγέλλουν ἐνσκήψασαν καταιγίδα μετὰ χαλάζης, ἡ ὁποία κατέστρεψε κυρτολεκτικῶς τὰς φυτείας. Ἐπικαλεῖται τὴν μέριμναν τοῦ Ὑπουργείου τῆς Γεωργίας.

Ὁ κ. ***Τ. Ἀναστασίου*** λέγει ὅτι διὰ πολλοστὴν ἤδη φορὰν ἡ Ἠλεία πλήσσεται ἀπὸ τὴν καταστρεπτικὴν ταύ-

την θερμηνίαν τῆς χαλάζης, ἡ ὁποία κατέστρεψε πᾶσαν τὴν παραγωγὴν εἰς πολλὰς περιφερείας τῆς ἐπαρχίας καὶ ἰδίως εἰς Ἀμαλιάδα, παρακαλεῖ δὲ ὅπως συντόμως ληφθοῦν πάντα τὰ ἐπιβαλλόμενα μέτρα πρὸς βεβαίωσιν τῶν ζημιῶν καὶ πρὸς ἀνακούφισιν τῶν κατοίκων διὰ τῆς παροχῆς δανείων, καθόσον ἡ θέσις αὐτῶν εἶνε ἀπελπιστικὴ, μετὰ τὴν περισυνὴν μάλιστα ἐκ τοῦ πάγου καταστροφήν.

Ὁ κ. **Α. Μάρκου** συνιστᾷ ὡσαύτως ὅπως ληφθοῦν ἐπειγόντως τὰ προσήκοντα μέτρα πρὸς βοήθειαν τῶν παθόντων.

Τὴν αὐτὴν σύστασιν ποιοῦνται διὰ τὰς περιφερείας των οἱ κ. κ. **Κ. Καλκάνης, Δ. Μπενάκης, Γ. Καντιάνης, Δ. Στεφανόπουλος, Ι. Σισίνης, Β. Ροΐφος, Ι. Γιαννόπουλος** καὶ **Σ. Πολυζωγόπουλος**.

Ὁ κ. **Ν. Βλιάμος** συνιστᾷ ὡσαύτως ὅπως ληφθῶσι μέτρα διὰ τοὺς σταφιδοκτήμονας Σάμου.

Εἰσέρχεται εἶτα ἡ Βουλὴ εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Διάταξιν τῶν Ἐπερωτήσεων

Ὁ κ. **Φ. Μοσχούλας** παρακαλεῖ ὅπως προταχθῇ ἡ ἐπερώτησις ἡ σχετικὴ πρὸς τὸν συνταγματάρχην Γραβάνην.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** ἀνακοινοῖ διαφόρους προτάσεις ἐκ μέρους βουλευτῶν πρὸς πρόταξιν διαφόρων ἐπερωτήσεων.

Ὁ κ. **Α. Μέρος** διαμαρτύρεται διὰ τὴν ἀπουσίαν τῶν κ. κ. Ὑπουργῶν τοὺς ὁποίους ἀφοροῦν αἱ ἐπερωτήσεις.

Ὁ κ. **Ι. Μεταξᾶς** (Ὑπουργὸς τῆς Συγκοινωνίας) λέγει ὅτι ἡ Κυβέρνησις παρίσταται.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** λέγει ὅτι κατὰ προηγουμένως ληφθεῖσαν ἀπόφασιν θέλει διεξαχθῇ σήμερον συζήτησις ἐπὶ τῆς συμβάσεως τῆς Ὀδλεν.

Ὁ κ. **Α. Μιχαλακόπουλος** (Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν). Λέγει ὅτι ἡ ἐπερώτησις δὲν ἀφορᾷ τὸ Ὑπουργεῖον, τὸ ὁποῖον διευθύνει, ἐν τούτοις, ἐπειδὴ ἡ σύμβασις κατηρτίσθη ἐπὶ τῆς Κυβερνήσεώς του, ἐδήλωσεν ὅτι θὰ παραστῇ κατὰ τὴν συζήτησιν, ἵνα δώσῃ ὡρισμένας πληροφορίας καὶ ἵνα ἐξηγήσῃ πῶς κατηρτίσθη ἡ σύμβασις αὕτη, δηλοῖ ὅμως ὅτι εἶνε ὑποχρεωμένος λόγῳ τῆς παρουσίας ἐν Ἀθήναις τοῦ Πατριάρχου τῆς Ρουμανίας, ὁ ὁποῖος ἀποτελεῖ καὶ μέλος τῆς ἐπὶ τῆς Ἀντιβασιλείας Ἐπιτροπῆς ν' ἀπουσιάσῃ ἐπὶ τινα ὥραν ἵνα παραστῇ εἰς τὴν δεξίωσιν. Θέλει ὅμως πληροφορηθῆ τὰ τῆς συζητήσεως καὶ θέλει δώσει πᾶσαν ἐξήγησιν, ἥτις ἤθελε τοῦ ζητηθῇ.

Ὁ κ. **Μ. Γούδας**. Ὁμιλῶν σχετικῶς μὲ τὴν ἐπερώτησίν του περὶ τῆς Ὀδλεν, λέγει ὅτι ὁ περὶ αὐτῆς φάκελλος κατετέθη, ἀλλὰ ὁ χρόνος δὲν ἦτο ἀρκετὸς διὰ νὰ μελετήσῃ τόσον ὀγκώδη φάκελλον, οὔτε εἶνε δυνατὸν νὰ ἐπιληφθῇ ἡ Βουλὴ τῆς μελέτης ὅλου αὐτοῦ τοῦ φακέλλου. Ἀλλ' ὑπάρχουν, λέγει, σημεῖα οἰκονομικῆς φύσεως, τῶν ὁποίων δύνανται νὰ ἐπιληφθῇ ἡ Βουλή. Οὐδεὶς δύναται νὰ κατηγορήσῃ μίαν Κυβέρνησιν θέλουσαν νὰ σώσῃ τὴν πρωτεύουσαν ἀπὸ λειψυδρίαν. Ἀλλὰ ἀπὸ τοῦ σημείου τούτου μέχρι τοῦ σημείου τῆς ἀπηνοῦς φορολογίας τῶν ὑδρευομένων εἶνε ἀπόστασις μεγάλη. Ἄπειρα παραδείγματα ὑπάρχουν, καθ' ἃ ἡ Ὀδλεν ἔστειλεν εἰδοποιήσεις περὶ πληρωμῆς μεγάλων λογαριασμῶν. Ἀναφέρει ὅτι ἀπὸ τὸν κ. Τσιριμῶκον ἡ Ἑταιρεία δι' ἀσήμαντον ἐργασίαν ἐζήτησεν 9.000 ἐνῷ ἰδιώτης ἐργάτης ἐδήλωσεν εἰς αὐτὸν ὅτι θὰ ἐλάμβανε μόνον 1200 δραχμ. ὅτε δὲ ὁ κ. Τσιριμῶκος ἀνέφερεν εἰς τὴν Ἑταιρείαν τὴν μεγάλην ταύτην διαφοράν, ἡ Ἑταιρεία ἐδέχθη νὰ πληρωθῇ μόνον μὲ 1200 δραχ. Ἀλλὰ αὐτὴ ἡ ἁπλησταία τῆς Ἑταιρείας πόθεν προέρχεται; Ἐὰν ρίψῃ τις ἓν βλέμμα ἐπὶ τῶν πινάκων τῶν ὑπαλλήλων τῆς Ἑταιρείας καὶ τῶν μισθῶν αὐτῶν θὰ ἔπρεπεν ἡ Ἑταιρεία νὰ ἔχῃ διπλῆν ἁπλησταίαν. Ὑπάρχουσι, λέγει, δύο Ἑταιρεῖαι, ἡ Ἑταιρεία Ὀδλεν, ἥτις ἐκτελεῖ τὰ ἔργα καὶ ἡ Ἑταιρεία ὑδάτων, μεριμνῶσα περὶ τῆς διανομῆς τοῦ ὕδατος, τῆς συντηρήσεως τῶν δικτύων καὶ τῆς εἰσπράξεως τῶν εἰσφορῶν τῆς ὑδροληψίας. Συνεχίζων ἀναφέρει τοὺς μισθοὺς τῶν ὑπαλλήλων πληρωνομένων εἰς δολλάρια, ἀνερχομένους ἀπὸ 800—1000 δολλάρια μηνιαίως.

Ὁ κ. **Θ. Τουρκοβασίλης** λέγει ὅτι καθ' ἣν στιγμὴν ὁ Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως λαμβάνει ὡς μισθὸν 10.000 δραχ. μηνιαίως εἶνε ἀσέβεια κατὰ τοῦ Κράτους νὰ ὑπάρχουσιν ὑπάλληλοι λαμβάνοντες 80.000 δραχμ. μηνιαίως.

Κ. Καλκάνης. Διὰ τοῦτο ἔφθασεν εἰς τὸ σημεῖον νὰ ζητῇ ἀπὸ τὸν Εὐαγγελισμόν, τὸ κοινωφελὲς αὐτὸ ἵδρυμα ἀρχικῶς 200.000 δραχμὰς καὶ ἤδη 300.000 ἐτησίως, διὰ μὴ διδόμενον κἂν νερὸ καὶ περὶ τούτου ἐν καιρῷ δέον νὰ γίνῃ συζήτησις.

Ὁ κ. **Μ. Γούδας** συνεχίζων ἀναφέρει ὅλας τὰς μισθοδοσίας. Κατὰ ἕνα πίνακα δαπανῶνται 1 περίπου ἑκατομμύριον δραχμῶν ἐτησίως. Ὑπάρχουν λέγει πολλοὶ κατάλογοι, εἰς τοὺς ὁποίους ἀναγράφονται διάφοροι ὑπάλληλοι, ὡς εἶνε πράκτορες ἐργατῶν, τρεῖς στενογράφοι λαμβάνοντες ἕκαστος περίπου 5.000 δρ. μηνιαίως κλπ. Εἰς ἄλλον πίνακα ἀναφέρονται σερβιτόροι, μάγειροι, βοηθοὶ ἀρτοποιῶν καὶ πλεῖστοι ἄλλοι. Τὸ δὲ σύνολον τῶν δαπανῶν τῶν ὑπαλλήλων τῶν γραφείων τῆς ἑταιρείας Ὀδλεν ἀνέρχεται εἰς 15.706.137 δραχ.

Ὁ κ. **Σ. Στάης** λέγει ὅτι αἱ δαπάναι αὗται εἶνε μηνιαῖαι;

Μ. Γούδας Ὄχι ἐτήσιαι. Εἰς τὴν ἑταιρείαν αὐτὴν ἐργάζονται καὶ 1100 ἐργάται προσθέτως, ὧν τὰ μισθολόγια δὲν περιέχονται εἰς τοὺς καταστιχθέντας πίνακας, οὗτοι δὲ μισθοδοτοῦνται ὡριαίως. Ἀναφέρει εἶτα κατάστασιν προσωπικοῦ τῆς ἑταιρείας τῶν ὑδάτων, εἰς ἣν ὑπάρχουσι τέσσαρες ὑπάλληλοι μισθοδοτούμενοι εἰς δολλάρια, ἐξ ὧν οἱ τρεῖς ξένοι καὶ ὁ Ἕλλην Α. Μιχαλόπουλος, ὅστις λαμβάνει μηνιαίως 500 δολλάρια, λαμβάνει δὲ συγχρόνως καὶ ὡς μέλος τοῦ διοικητικοῦ συμβουλίου τῆς ἑταιρείας τῶν ὑδάτων καὶ 300 δραχ. κατὰ συνεδρίασιν, δεδομένου δὲ ὅτι αἱ συνεδριάσεις αὗται εἶναι ὡριαῖαι, λαμβάνει πέντε δραχ. κατὰ πρῶτον λεπτὸν τῆς ὥρας.

Ὁ κ. **Α. Σιακῆ** ἐρωτᾷ ἐὰν ὡς μέλος τοῦ διοικητικοῦ συμβουλίου ἔχει ποσοστὰ καὶ ἐπὶ τῶν κερδῶν.

Μ. Γούδας. Δὲν γνωρίζω. Μετὰ τὴν σπατάλην συνεπῶς αὐτὴν εἶνε μοιραῖον νὰ ἀκριβοπληρώνῃ ὁ κόσμος τοὺς γνώμονας καὶ τὰς τυχὸν ἐργασίας τῆς ἑταιρείας.

Ὁ κ. **Φ. Μοσχούλας** ἐρωτᾷ ποία εἶνε ἡ εἰδικότης τοῦ κ. Μιχαλοπούλου καὶ ἐὰν ὑπάρχῃ ἐποπτεία τοῦ Κράτους ἐπὶ τῆς διαχειρίσεως καὶ τῆς εἰσπράξεως τῶν χρημάτων ὑπὸ τῆς ἑταιρείας.

Ὁ κ. **Ι. Μεταξᾶς** (Ὑπουργὸς τῆς Συγκοινωνίας) λέγει ὅτι ἐπὶ τῆς κατασκευῆς τῶν ἔργων ὑπάρχουν ἐπόπται, ἐπὶ τῆς λειτουργίας ὅμως τῆς ἑταιρείας τῶν ὑδάτων δὲν ὑπάρχουν τοιοῦτοι.

Ὁ κ. **Χ. Βοζίκης** λέγει ὅτι ὁ ἔλεγχος τοῦ Ὑπουργείου ἠσκήθη κανονικῶς.

Ὁ κ. **Ι. Μεταξᾶς** συνεχίζων λέγει ὅτι ἠσκήθη ὁ ἔλεγχος καὶ οἱ μισθοὶ ἠλαττώθησαν. Ὁ ἀπολογισμὸς τῆς Ἑταιρείας ἐμειώθη καὶ ὁ προϋπολογισμὸς ἐπεστράφη, περικοπεισῶν ὅλων τῶν μισθοδοσιῶν.

Ὁ κ. **Μ. Γούδας** καταλήγων λέγει ὅτι ἡ Βουλὴ θὰ ἔπρεπε νὰ ἀσχοληθῇ ἐπὶ τῶν ζητημάτων τούτων καὶ δι' εἰδικῆς ἐρεύνης.

Ὁ κ. **Π. Μπούμπουλης** λέγει ὅτι δὲν θὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸν ἔλεγχον τῆς συμβάσεως, διότι αὕτη εἶναι ἤδη κυρωμένη, ἂν καὶ τοῦ προξενεῖ κατάπληξιν διατὶ ἡ Ἑταιρεία νὰ ἐργάζεται δι' ἀπολογισμοῦ κατὰ παρέκκλισιν ὅλων τῶν τοιούτου εἴδους γενομένων ἐργασιῶν. Ἀνέφερε, λέγει, ὁ κ. Γούδας ἀριθμούς, ἀλλὰ ἀνέφερε καὶ ἀριθμοὺς μὴ ἀκριβεῖς, διότι ὑπάρχει καὶ μάγειρος τῆς ἑταιρείας μισθοδοτούμενος μὲ 15.000 δραχμάς.

Ὁ κ. **Λ. Κουτσοπέταλος** λέγει ὅτι ἡ πληροφορία αὕτη ἴσως νὰ προέρχεται ἀπὸ τὰς ἐφημερίδας, διότι εἰς τὴν Βουλὴν ἀνεφέρθησαν ἐπίσημοι πληροφορίαι.

Ὁ κ. **Ν. Μαντᾶς** λέγει ὅτι ὁ μάγειρος οὗτος ἔχει παν-

τοπωλεῖον τῆς Ἑταιρείας διὰ νὰ τρώγουν οἱ ἐργάται καὶ ἐνῷ δὲν τρώγουν ἐκεῖ, ὁ μάγειρος οὗτος εἰσπράττει τὰ χρήματα.

Ὁ κ. **Π. Μπούμπουλης** συνεχίζων λέγει ὅτι ἐνῷ κατὰ τὴν σύμβασιν ἔπρεπε νὰ ὑπάρξωσιν ἐλάχιστοι ξένοι εἰς τὴν ἑταιρείαν καὶ δὴ οἱ ἀπολύτως ἀπαραίτητοι, μ' ὅλον τοῦτο ὑπάρχουν 57 ξένοι, μερικοὶ τῶν ὁποίων εἶναι καὶ κατώτεροι ὑπάλληλοι. Οὗτοι δὲ λαμβάνουν κολοσσιαίους μισθούς, ὁ ταμίας λαμβάνει 45.000 δραχ. μηνιαίως ὁ δὲ σχεδιαστὴς 45—50.000 δραχ. μηνιαίως.

Ὁ κ. **Ι. Μεταξᾶς** (Υπ. τῆς Συγκοινωνίας) λέγει ὅτι οἱ μισθοὶ οὗτοι εἶναι θεωρητικοί. Ἀνεγράφησαν ἀλλὰ δὲν ἐκυρώθησαν ὑπ' ἐμοῦ.

Ὁ κ. **Π. Μπούμπουλης** λέγει ὅτι μόνον εἰς τὴν Ἑταιρείαν ὑδάτων περιεκόπησαν οἱ μισθοὶ κατὰ ἓν ἑκατομμύριον, ἀλλ' ἡ Ἑταιρεία δὲν ἐδέχθη τὴν περικοπὴν ταύτην, καὶ ὑπάρχει ἀμφισβήτησις, ἐνῷ διὰ τὴν Ἑταιρείαν Ὀδλεν οὐδεμία ἐγένετο περικοπή.

Ὁ κ. **Ι. Μεταξᾶς** (Ὑπουργὸς τῆς Συγκοινωνίας) λέγει ὅτι Ὑπουργὸς τῆς Συγκοινωνίας δὲν κάμνει τίποτε ἄλλο παρὰ νὰ ἐκτελῇ μίαν ὑπάρχουσαν σύμβασιν. Τὸ δικαίωμα τοῦ Ὑπουργοῦ δὲν εἶναι παρὰ νὰ ἐγκρίνῃ ἢ ὄχι τὰ ὑποβαλλόμενα σχέδια. Ἅμα τῇ ἐγκρίσει τῶν σχεδίων, ἡ Ἑταιρεία εἶναι ἐλευθέρα νὰ ἐνεργήσῃ ὡς θέλει. Ἐπίσης ἡ σύμβασις καθορίζει ὅτι τὰ γενικὰ ἔξοδα τῆς Ἑταιρείας ἀνέρχονται εἰς 14 %. Ἐὰν γίνῃ ὑπέρβασις τότε μόνον δύναμαι νὰ ἐπέμβω. Εἰς τὴν Ἑταιρείαν ὑδάτων, ὅπου δύναμαι νὰ ἐπέμβω, ἐπενέβην καὶ περιώρισα τὰς μισθοδοσίας εἰς ἓν ὅριον λογικόν. Ἡ Ἑταιρεία δὲν ἐδέχθη τοῦτο, εὑρισκόμεθα δὲ ἤδη εἰς διαπραγματεύσεις, τὸ ἀποτέλεσμα τῶν ὁποίων δὲν δύναμαι ἀπὸ τοῦδε νὰ γνωρίζω.

Ὁ κ. **Π. Μπούμπουλης** λέγει ὅτι δὲν ἐφαντάζετο ποτὲ ὅτι ὁ κ. Ὑπουργὸς τῆς Συγκοινωνίας πρώην ἀξιωματικὸς τεχνικοῦ ὅπλου θὰ ἔλεγεν ὅτι δὲν ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἐλέγξῃ τοὺς μισθούς.

Ὁ κ. **Ι. Μεταξᾶς** (Ὑπουργὸς τῆς Συγκοινωνίας) ἀναγινώσκει τὰ σχετικὰ ἄρθρα τῆς συμβάσεως. Οἱ προϋπολογισμοί, λέγει, δὲν περιλαμβάνουν τὰς δαπάνας τῆς μισθοδοσίας, αἱ δαπάναι αὗται ἀναγράφονται εἰς τὰ γενικὰ ἔξοδα, ἅτινα δὲν δύνανται νὰ ὑπερβοῦν τὰ 14 %, εἰς αὐτὰ δὲ τὰ ἔξοδα ἐγὼ δὲν δύναμαι νὰ ἐπέμβω.

Π. Μπούμπουλης. Εἶνε γεγονὸς ὅτι οἱ προϋπολογισμοὶ περιλαμβάνουν καὶ μισθοδοσίας προσωπικοῦ, ὡς εἶνε ὁ μισθὸς τοῦ ἐργοδηγοῦ, ὅστις εἶνε κατώτερος ὑπάλληλος.

Ὁ κ. **Ι. Μεταξᾶς** (Ὑπουργὸς τῆς Συγκοινωνίας) ἀναπτύσσει τὸν τρόπον τῆς κατασκευῆς τῶν ἔργων καὶ τῆς πληρωμῆς τῶν ἐργατῶν.

Ὁ κ. **Χ. Βοζίκης** ἐρωτᾷ ἐὰν ἀντὶ νὰ δαπανηθοῦν διὰ τὰ γενικὰ ἔξοδα 14 % ἐδαπανῶντο μόνον 10 %, τὰ 4 αὐτὰ τοῖς ἑκατὸν εἶνε ὑπὲρ τοῦ Δημοσίου.

Ι. Μεταξᾶς. Τὰ γενικὰ ἔξοδα δὲν δύναμαι νὰ τὰ ἐλέγξω, ὡρίσθησαν διὰ τῆς συμβάσεως εἰς 14 %. Τὸ μόνον τὸ ὁποῖον δύναμαι νὰ ἐλέγξω ἐγὼ εἶνε ἐὰν τὸ ἔργον τὸ κατασκευασθὲν εἶνε σύμφωνον μὲ τὸ ἀναγραφόμενον εἰς τὰς καταστάσεις.

Ὁ κ. **Π. Μπούμπουλης** συνεχίζων, ἀναφέρει ὀνόματα ἐργοδηγῶν, τῶν ὁποίων ἡ μισθοδοσία βαρύνει τὰ γενόμενα ἔργα καὶ τονίζει ὅτι πᾶς περιορισμὸς ἢ ἐλάττωσις δαπάνης εἶνε πρὸς ὠφέλειαν τοῦ δημοσίου. Οἱ ἐπόπται, λέγει, τοῦ Δημοσίου διεμαρτυρήθησαν ἐπανειλημμένως δι' ὡρισμένας παραβάσεις τῆς Ἑταιρείας. Ὁ εἰσαγγελεὺς ἐπελήφθη τῆς ὑποθέσεως καὶ οἱ ὑπάλληλοι οὗτοι ἀνεχώρησαν εἰς Ἀμερικήν. Ἐλέγχει εἶτα τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Συγκοινωνίας διότι πλεῖστας ὅσας ἐλλείψεις δὲν ἀντελήφθη, ὅπως ἐπίσης τὸ Ὑπουργεῖον δὲν ἀντελήφθη ὅτι οἱ σωλῆνες, οἱ ὁποῖοι παρελήφθησαν, δὲν εἶχον τὴν ἀπαιτουμένην ἀντοχήν.

Ὁ κ. **Γ. Βοραζάνης** παρατηρεῖ ὅτι ὑπάλληλος, ὁ ὁποῖος κατήγγειλεν ὡρισμένας καταχρήσεις τῆς Ἑταιρείας Ὀδλεν ἀπελύθη.

Ὁ κ. **Ι. Μεταξᾶς** (Ὑπουργὸς τῆς Συγκοινωνίας) λέγει ὅτι εἶνε ψεῦδος ὅτι ὁ ὑπάλληλος οὗτος κατήγγειλε καταχρήσεις, ἡ δὲ φορτηκότης του τῷ ἐγέννησεν ὑποψίας ὅτι μᾶλλον ἐπεδίωκε νὰ ἐκβιάσῃ, διὰ τοῦτο τὸν ἀπέλυσε. Θὰ ἀπολύσῃ δὲ καὶ κατὰ τὸ μέλλον πάντα ἄλλον ὑπάλληλον ὅστις ἤθελε γεννήσει τοιαύτας ὑποψίας.

Ὁ κ. **Π. Μπούμπουλης** παρατηρεῖ ὅτι εἶνε λίαν αὐταρχικὸν καὶ αὐθαίρετον τὸ νὰ λέγῃ ὁ κ. Ὑπουργὸς τῆς Συγκοινωνίας ὅτι θὰ ἀπολύῃ πάντα ὑπάλληλον, ὁ ὁποῖος ἐνδιαφερόμενος διὰ τὸ Δημόσιον θὰ τῷ κατήγγελλε καταχρήσεις.

Ὁ κ. **Θ. Τουρκοβασίλης** παρατηρεῖ ὅτι δὲν εἶπε τοῦτο ὁ κ. Ὑπουργός, ἀλλ' ὡμίλησε περὶ τῶν ἐκβιαστῶν.

Διαμαρτύρονται ὡσαύτως κατὰ τῶν λεχθέντων ὑπὸ τοῦ κ. Μπούμπουλη καὶ οἱ κ. κ. **Β. Μεϊμαράκης, Κ. Καλκάνης** καὶ **Γ. Καντιάνης**, ἐπακολουθεῖ δὲ θόρυβος καὶ διαμαρτυρίαι.

Ὁ κ. **Κ. Καλκάνης** λέγει ὅτι δὲν πρέπει νὰ λέγωνται ψευδῆ καὶ ἀνυπόστατα γεγονότα ἀπὸ τοῦ βήματος τῆς Βουλῆς.

Ὁ κ. **Π. Μπούμπουλης,** συνεχίζων, ἐπιτίθεται κατὰ τοῦ κόμματος τῶν Ἐλευθεροφρόνων.

Ὁ κ. **Ι. Μεταξᾶς** (Ὑπουργὸς τῆς Συγκοινωνίας) λέγει ὅτε τὸ κόμμα τῶν Ἐλευθεροφρόνων δὲν ἔχει καμμίαν θέσιν ἐν προκειμένῳ. Ὁ κ. βουλευτὴς, λέγει, ὀφείλει νὰ περιορισθῇ εἰς τὸ θέμα καὶ νὰ ἐλέγξῃ τὸν Ὑπουργὸν τῆς Συγκοινωνίας, ἄλλως θὰ εἶνε ὑποχρεωμένος νὰ ἀποχωρήσῃ τῆς αἰθούσης.

Ὁ κ. **Π. Μπούμπουλης** συνεχίζων ἀναφέρει πῶς ἡ Ἑταιρεία μετεβλήθη εἰς τροφοδότην τῶν ἐργατῶν καὶ ἐκμεταλλεύεται αὐτοὺς παρὰ τὴν σύμβασιν, χωρὶς ὁ κ. Ὑπουργὸς τῆς Συγκοινωνίας νὰ παρέμβῃ μέχρι τοῦδε ἵνα ἀποτρέψῃ μίαν τοιαύτην ἐκμετάλλευσιν. Ταῦτα, λέγει, εἶνε τὰ ἀφορῶντα τὴν Ὀδλεν ἐν ἀδροτάταις γραμμαῖς. Ὡς πρὸς τὴν Ἑταιρείαν ὑδάτων διαμαρτύρεται διὰ τὴν αὐθαιρεσίαν τῆς τὴν ἐπιδεικνυομένην εἰς βάρος τοῦ Λαοῦ. Ἐπειδὴ ἠνοχλεῖτο ἑκάστοτε μὲ τὰς ἀδείας διὰ τὴν ἀνασκαφὴν τῶν πεζοδρομίων, ἔλαβεν ἐφάπαξ τὴν ἄδειαν διὰ νὰ ἀνασκάπτῃ τὰ πεζοδρόμια καὶ τοὺς δρόμους ὁπόταν θέλει, καὶ καθ' ἑκάστην ἀναστατώνει τοὺς δρόμους, ὅπως συνέβη ἐσχάτως καὶ εἰς τὸν συνάδελφον κ. Σπετσιώτην ἔξωθεν τῆς οἰκίας του.

Ὁ κ. **Ι. Σπετσιώτης** λέγει ὅτι κατ' ἀνακοίνωσιν γενομένην πρὸς αὐτὸν ὁ δράστης τῆς ἀνασκαφῆς τοῦ πεζοδρομίου ἦτο ἡ Πάουερ.

Ὁ κ. **Π. Μπούμπουλης** συνεχίζων ἀναφέρει περιστατικὸν, συμβὰν εἰς τὴν οἰκίαν του κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος, ὁπότε ἐκ σφάλματος τῆς Ἑταιρείας τῷ ἀπεκόπη τὸ ὕδωρ. Ἀλλὰ μήπως, λέγει, κατώρθωσε κἂν νὰ αὐξήσῃ τὴν ποσότητα τοῦ ὕδατος; Οὐδὲν ἐκ τούτου ἐπετεύχθη. Τὸ μόνον γεγονὸς εἶνε ὅτι ἐπὶ τοῦ τραχήλου ἡμῶν ἐπεκάθισε μία τυραννικὴ ἑταιρεία.

Ὁ κ. **Γ. Γεωργιάδης** λέγει ὅτι ἡ ὑποβληθεῖσα ἐπερώτησις πρέπει ν' ἀποβλέπῃ εἰς πρακτικόν τινα σκοπόν, ἐφόσον εἶναι γνωστὸν ὅτι ὁ νῦν Ὑπουργὸς τῆς Συγκοινωνίας δὲν εἶναι ὁ ὑπογράψας τὴν σύμβασιν. Ἀναπτύσσων τὴν ἐπερώτησιν τονίζει ὅτι αἱ δαπάναι τῆς Ἑταιρείας εἶναι τόσον μεγάλαι, ὥστε καλύπτουν ὁλοκλήρους τὰς δαπάνας τοῦ Δήμου. Ἐπίσης ἀναφέρει ὅτι τὸ χρησιμοποιούμενον προσωπικὸν ὑπὸ τῆς Ἑταιρείας εἶναι ξένον καὶ δὲν γνωρίζει τὸ ἀθηναϊκὸν ἔδαφος, ὡς ἐκ τούτου δὲ οἱ μηχανικοὶ αὐτῆς εἶναι ὑποχρεωμένοι νὰ πειραματίζωνται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους.

Ὁ κ. **Ι. Μεταξᾶς** (Ὑπουργὸς Συγκοινωνίας) ἀναφέρει τὰς ἐνεργείας, τὰς ὁποίας ἑκάστοτε καταβάλλει τὸ Ὑπουργεῖον πρὸς πρόσληψιν ἑλληνικοῦ προσωπικοῦ, τονίζει δὲ ὅτι δύο ὅπλα ἔχει τὸ Κράτος ἵνα ἀντεπεξέλθῃ, τὴν διαιτησίαν, ἡ ὁποία εἶναι λίαν πολυδάπανος καὶ τὴν ἐξαγορὰν, ἡ ὁποία πράγματι δύναται νὰ γίνῃ μετὰ πεντηκετίαν.

Ὁ κ. **Γ. Γεωργιάδης** συνεχίζων λέγει ὡς πρὸς τὰ λεχθέντα πρό τινος περὶ τοῦ ἀπολυθέντος ὑπαλλήλου ὅτι ταῦτα ἴσως ἦσαν ὀλίγον ὑπερβολικά.

Ὁ κ. **Ι. Μεταξᾶς** ἀναφέρει πῶς ὁ ὑπάλληλος οὗτος ἀπελύθη καὶ πῶς ἐζήτει νὰ ἐπαναδιορισθῇ ἐπὶ δύο μῆνας, καὶ ἀφοῦ δὲν διωρίσθη κατήγγειλεν ἔπειτα διὰ τῶν ἐφημερίδων διάφορα πράγματα, ἵνα ἐπιτύχῃ διὰ τοῦ τρόπου τούτου τὸν ἐπαναδιορισμόν του.

Ὁ κ. **Γ. Γεωργιάδης** συνεχίζων λέγει ὅτι τὸ γεγονὸς ὅτι εἷς ὑπάλληλος ἔχει διορισθῇ ὑπὸ ἄλλου Ὑπουργοῦ προηγουμένως δὲν εἶναι λόγος ν' ἀπολυθῇ.

Ὁ κ. **Ι. Μεταξᾶς** λέγει ὅτι δικαίωμα τοῦ Ὑπουργοῦ εἶναι ν' ἀπολύῃ ἕνα ὑπάλληλον ἀκατάλληλον διὰ νὰ διορίσῃ ἄλλον καταλληλότερον.

Ὁ κ. **Γ. Γεωργιάδης** συνεχίζων λέγει ὅτι ἐφ' ὅσον ἀπεδείχθη ὅτι τὸ περιθώριον τῶν 14 %ο ἀποτελεῖ ὑπέρμετρον πλουτισμὸν τῆς Ἑταιρείας, θίγοντα καὶ πλήττοντα τὸ δημόσιον αἴσθημα, ὁ κ. Ὑπουργὸς ἔχει ὑποχρέωσιν νὰ περιορίσῃ τὴν Ἑταιρείαν. Ἀπεδείχθη ὅτι τὸ 14 %ο δὲν παρέχει παρὰ τὰ μέσα τῆς σπαταλης,διὰ τοῦτο θὰ ἔπρεπεν ὁ κ. Ὑπουργὸς νὰ κάμῃ χρῆσιν ὅλων τῶν μέσων, τὰ ὁποῖα ἐκ τῆς συμβάσεως τῷ παρέχονται, ἵνα κατορθώσῃ νὰ τροποποιήσῃ τὴν σύμβασιν ἐπὶ τὰ βελτίω, ἀφ' ἑνὸς μὲν διὰ νὰ ἱκανοποιηθῇ τὸ δημόσιον αἴσθημα καὶ ἀφ' ἑτέρου ἵνα διαδηλωθῇ ὅτι δὲν δύναται νὰ γίνωνται εἰς τὴν Ἑλλάδα πράγματα, τὰ ὁποῖα ἐκθέτουν αὐτὴν εἰς τὰ ὄμματα τῶν ξένων ὡς χώραν κατωτέρου πολιτισμοῦ.

Μεθ' ὃ ὥραν 9 1)2 μ. μ. διακόπτεται ἡ συνεδρίασις διὰ τὴν 10. 1)2.

Μετὰ τὴν διακοπήν.

Ὥρᾳ 11 μ. μ. ἐπαναλαμβάνεται ἡ διακοπεῖσα συνεδρίασις.

Συνεχιζομένης τῆς συζητήσεως τῆς ἐπερωτήσεως ἐπὶ τῆς Οὔλεν ὁ κ. **Ν. Μπακόπουλος** λέγει ὅτι, ἡ ἐπερώτησις περὶ τῆς Οὔλεν ἤρχισε μὲ ἔλεγχον τῆς Κυβερνήσεως, καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν δρᾶσιν τῆς ἑταιρείας ταύτης καὶ σχετικῶς διετυπώθησαν δύο προτάσεις, μία δι' ἧς ζητεῖται ὁ σχηματισμὸς ἐξεταστικῆς ἐπιτροπῆς καὶ ἄλλης δι' ἧς ζητεῖται ὅπως ὁ κ. Ὑπουργὸς τῆς Συγκοινωνίας καταφύγῃ εἰς διαιτησίαν πρὸς ἀναθεώρησιν τῶν ὅρων τῆς συμβάσεως. Δὲν ἔχει σκοπὸν νὰ ἀναλάβῃ τὸν ρόλον οὔτε τοῦ κατηγόρου οὔτε τοῦ συνηγόρου τῆς Οὔλεν· ἐπειδὴ ὅμως ἐν τῇ Δ΄ συνελεύσει ἦτο εἰσηγητὴς τῆς ἐπιτροπῆς τῆς συμβάσεως αὐτῆς, θεωρεῖ καθῆκόν του νὰ ἀναπτύξῃ ἐν ὀλίγοις τὸ πρᾶγμα. Τὸ ζήτημα τῆς ὑδρεύσεως ἀπησχόλησε πρὸ καιροῦ καὶ τὰς Βουλὰς καὶ τὴν κοινωνίαν. Ἀλλὰ κατὰ τὴν Δ΄ Συνέλευσιν ἡ Κυβέρνησις εὑρέθη πρὸ προτάσεων θετικῶν, αἵτινες ἐνομίσθησαν ὅτι θὰ ἔλυον τὸ ζήτημα, ἄλλως τε ὑπῆρχε καὶ μεγίστη λειψυδρία. Ἀναφέρει τὰς προσπαθείας τῶν διαφόρων Κυβερνήσεων πρὸς λύσιν τοῦ ζητήματος τούτου. Ὅταν συνήφθη μετὰ τῆς Κυβερνήσεως Μιχαλακοπούλου ἡ σύμβασις Οὔλεν ἐνεφανίσθη καὶ μία ἄλλη προσφορά, ἡ προσφορὰ Μὰκ Ἄρθουρ. Τότε ἐσχηματίσθη μία 40μελὴς ἐπιτροπὴ τῆς συνελεύσεως, ἵνα ἐξετάσῃ τοὺς ὅρους τῆς συμβάσεως καὶ ἤτις ἐπιτροπὴ ἂν καὶ αἱ προτάσεις Μὰκ Ἄρθουρ ὑπεβλήθησαν ἐκπροθέσμως, ἔλαβε καὶ ταύτας ὑπ' ὄψιν διότι παρεῖχον τὴν ἐντύπωσιν ὅτι θὰ ἦσαν οἰκονομικώτεραι κατὰ 300.000.000 δρχ. καὶ ἐπειδὴ ἐπρόκειτο περὶ ἔργων μεγίστης κοινωνικῆς σοβαρότητος καὶ εὐρύτητος καὶ ἐπειδὴ ὑπῆρχε ἔδαφος συκοφαντίσεως τῶν διαχειριζομένων τὴν ἐξουσίαν, ἡ ἐπιτροπή ἀπεράσισε νὰ ἐξετάσῃ τοὺς ὅρους τῆς ἑταιρείας Οὔλεν ἐν συγκρίσει μὲ τὰς προτάσεις Μὰκ Ἄρθουρ καὶ οἱασδήποτε ἄλλας, αἵτινες ἤθελον ὑποβληθῇ καὶ ἐὰν ἐπείθετο ὅτι αἱ προτάσεις αὗται ἦσαν συμφερώτεραι θὰ εἰσηγεῖτο εἰς τὴν Συνέλευσιν τὴν ψῆφισιν τῶν προτάσεων τούτων. Ἡ ἐπιτροπὴ ἐζήτησε καὶ παρουσιάσθη εἰς αὐτὴν καὶ ὁ Πρωθυπουργὸς καὶ ὁ Ὑπουργὸς τῆς Συγκοινωνίας καὶ ὁ γεωλόγος κ. Κτενὰς καὶ οἱ τεχνικοὶ ἀντιπρόσωποι τῶν ἑταιρειῶν Οὔλεν καὶ Μὰκ Ἄρθουρ, ὥστε νὰ μὴ μείνῃ οὐδεμία ἀμφιβολία εἰς κανένα.

Ἡ ἐπιτροπὴ ἐξηκολούθει νὰ θεωρῇ συμφερωτέρους τοὺς ὅρους τῆς ἑταιρείας Μὰκ Ἄρθουρ. Τὸ πρόβλημα τῆς ὑδρεύσεως ἔπρεπε νὰ λυθῇ καὶ δι' αὐτὸ ἔπρεπε νὰ ἐξετασθῇ ἐὰν αἱ ἑταιρεῖαι αὗται ἦσαν καὶ τεχνικῶς ἱκαναὶ καὶ οἰκονομικῶς ἱκαναὶ διὰ νὰ περατώσουν τὸ ἔργον τοῦτο, διότι ἡ σύμβασις ἦτο διφυής. Ὡς πρώτη προσφορὰ προσεφέροντο δέκα ἑκατομμύρια δολλάρια. Καὶ ὡς ἐπικουρικὴ προσφορὰ 5.000.000 δολλάρια. Τὸ ἔργον παρουσιάζετο ὑπὸ τὰς συνθήκας ὅτι ὁ δημόσιος προϋπολογισμὸς δὲν θὰ ἐπεβαρύνετο οὔτε κατὰ μίαν δραχμήν, ἀλλὰ θὰ ἐξυπηρετῆτο τὸ δάνειον διὰ τῆς φορολογίας τῶν κατοίκων Ἀθηνῶν, Πειραιῶς καὶ περιχώρων. Τὸ μέγα μειονέκτημα τῶν πόλεων Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς ἦτο ἡ ἔλλειψις τοῦ ὕδατος καὶ διὰ τῆς ἐλλείψεως αὐτῆς δὲν θὰ ἦτο δυνατὸν ποτὲ αἱ πόλεις αὗται νὰ εἶναι ἄξιαι τοῦ ὀνόματός των, ἐφόσον δὲ θὰ ἐλύετο τὸ ζήτημα τοῦτο θὰ ἐξυπηρετοῦντο τὰ συμφέροντα τῶν πόλεων Ἀθηνῶν Πειραιῶς. Μὲ τὴν σκέψιν ταύτην ἡ ἐπιτροπὴ ἐπροχώρησεν. Ἐδέχθη ὅτι ἀπὸ ἀπόψεως τεχνικῆς καὶ αἱ δύο ἑταιρεῖαι ἦσαν εἰς θέσιν νὰ ἀντεπεξέλθουν καὶ κατηγγέλθη μὲν ἐκ μέρους τῆς Οὔλεν ὅτι ἡ ἑταιρεία Μὰκ Ἄρθουρ ἐν Ἰταλίᾳ δὲν ἐφάνη συνεπής, ἀλλ' ἡ ἐπιτροπὴ ἀποβλέπουσα εἰς τὸ κέρδος τῶν 300.000.000, ἅτινα σύμφωνα μὲ τὰς προτάσεις θὰ εἴχομεν, δὲν ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν τὰς κατηγορίας ταύτας. Διεβιβάσθη εἶτα εἰς τὸν Ἀμερικανὸν πρεσβευτὴν ἔγγραφον ἐὰν ὑπῆρχον καὶ ἄλλοι ἱκανοὶ διὰ νὰ ἀναλάβουν τὸ ἔργον τοῦτο καὶ ὁ Ἀμερικανὸς πρεσβευτὴς ἀπήντησε ὅτι δὲν δύναται νὰ συστήσῃ ἄλλον οἶκον πλὴν τῆς Οὔλεν.

Ὁ κ. **Α. Μιχαλακόπουλος** (Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν) ἐπιβεβαιοῖ τὴν πληροφορίαν ταύτην.

Ν. Μπακόπουλος. Ἀλλ' οὔτε αὐτὸ ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν ἡ ἐπιτροπή. Ὤφειλεν ὅμως ἡ ἐπιτροπὴ νὰ ἐξετάσῃ τὴν οἰκονομικὴν ἀντοχὴν τῆς ἑταιρείας. Δι' αὐτὸ ἐκλήθη εἰς τὴν σχηματισθεῖσαν οἰκονομικὴν ὑποεπιτροπὴν ὁ ἴδιος κ. Μὰκ Ἄρθουρ καὶ ἠρωτήθη ἐὰν ἔχῃ οἰκονομικὴν ἐπάρκειαν διὰ τὴν περάτωσιν τοῦ ἔργου τούτου καὶ ὁ κ. Μὰκ Ἄρθουρ μετὰ περισσῆς αὐτοπεποιθήσεως ἀπήντησεν ὅτι ἔχει πλήρη οἰκονομικὴν ἐπάρκειαν διότι ὄπισθέν του ἔχει πλὴν ἄλλων Ἀμερικανικῶν οἴκων καὶ τὸν οἶκον Σπάϊερ. Μὲ τὴν βεβαίωσιν αὐτὴν ἐξέλιπε πᾶς ἐνδοιασμός. Ἀλλὰ καὶ πάλιν ἡ ἐπιτροπὴ ἔσπευσε νὰ στείλῃ τηλεγράφημα εἰς τὸν οἶκον Σπάϊερ, ἵνα ἐπιβεβαιώσῃ τὰ ὑπὸ τοῦ κ. Μὰκ Ἄρθουρ λεχθέντα· τὴν ἐπομένην ὁ Σπάϊερ διὰ τηλεγραφήματος ἀνήγγειλεν ὅτι δὲν εἶχε ἰδέαν τοῦ πράγματος τούτου. Μετὰ τοῦτο ἡ θέσις τῶν πραγμάτων ἤλλαξεν.

Ἡ ἐπιτροπὴ ἐξήτασε τοὺς ὅρους τῆς Ἑταιρείας Οὔλεν ἄνευ συγκρίσεως πρὸς ἄλλους ὅρους καὶ προσεπάθησε νὰ βελτιώσῃ αὐτούς. Εἰς τὴν κοινοβουλευτικήν, λέγει, ἐπιτροπὴν πλὴν τῶν ἄλλων εἶχον κληθῇ καὶ οἱ Δήμαρχοι Ἀθηνῶν Πειραιῶς μετὰ τῶν δημοτικῶν Συμβούλων, οἵτινες ἐπέμενον περὶ τῆς λύσεως τοῦ ζητήματος τῆς ὑδρεύσεως. Δὲν παρέβλεψε συνεπῶς τίποτε ἡ ἐπιτροπὴ ἵνα μορφώσῃ τελείαν γνώμην τῶν πραγμάτων. Οἱ ὅροι, λέγει, τοῦ δανείου ἦσαν σύμφοροι, μὴ ἀπέχοντες πολὺ τῶν ὅρων τοῦ προσφυγικοῦ δανείου. Ἀλλωστε τὸ δάνειον δὲν θὰ κατεβάλλετο ἀμέσως ὁλόκληρον διὰ νὰ ἐπιβαρύνωνται οἱ κάτοικοι Ἀθηνῶν—Πειραιῶς μὲ μεγάλους τόκους. Ἀναπτύσσει εἶτα τοὺς ὅρους τοῦ δανείου καὶ τονίζει ὅτι τὸ δάνειον τοῦτο ἐγένετο διὰ τὴν κατασκευὴν τῶν ἔργων.

Ὁ κ. **Ι. Βαλαλᾶς** λέγει ὅτι ἡ δυσφορία τοῦ κόσμου δι'ὅ, τι πληρώνει βασίζεται εἰς πολλὰς πλάνας, φρονεῖ ὅτι τὸ 12 %ο θὰ πληρώνῃ πάντοτε, ἐνῷ αὐτὸ δὲν εἶναι ἀκριβές. Τοῦτο θὰ τὸ πληρώνῃ μέχρις ἀποσβέσεως τοῦ δανείου, τὸ ὁποῖον θὰ ἀποσβεσθῇ μέχρι τῆς ἀποπερατώσεως τῶν ἔργων.

Ὁ κ. **Ν. Μπακόπουλος.** Εἶναι ἀληθές, λέγει, ὅτι τὸ τοκοχρεωλύσιον ὀφείλει ν' ἀποσβεσθῇ μέχρι τῆς ἀποπερατώσεως τῶν ἔργων. Καθόσον ἀφορᾷ τὴν τιμὴν τῆς ὑδροληψίας ἂν μελετήσῃ τις τοιαύτας συμβάσεις θὰ ἴδῃ ὅτι ἡ πόλις τῶν Ἀθηνῶν διὰ τὴν ὕδρευσιν αὐτῆς θὰ πληρώνῃ ὀλιγώτερα τῶν ὅσων πληρώνουν ἄλλαι πόλεις. Οἱ δὲ φοβούμενοι ὅτι ἡ τιμὴ τοῦ κυβικοῦ μέτρου ὕδατος εἶνε βαρεῖα, ἂς ἀναλογισθοῦν τί πληρώνουν σήμερον διὰ τὸ ὕδωρ, τὸ ὁποῖον τοῦ παρέχουν αἱ βρύσεις των καὶ διὰ τὸ πρόσθετον νερό, τὸ ὁποῖον ἀγοράζουν. Ἀπὸ ἀπόψεως τεχνικῆς ἐγεννήθη τὸ ζήτημα πῶς θὰ λυθῇ τὸ πρόβλημα τῆς ὑδρεύσεως. Ἡ Ἑταιρεία Οὔλεν προβλέπει ὅτι θὰ λυθῇ διὰ τῆς τεχνητῆς λίμνης. Τὸ σύστημα τοῦτο παρουσιάζει πλήρη ἀσφάλειαν, ἀλλὰ ἐγεννήθη τὸ ἐρώτημα ἐὰν τὸ ἔδαφος εἶναι ἀπολύτως ὑδατοστεγές, διότι παρουσιάζει μὲν μερικὰ ῥήγματα, ἀλλὰ τὰ ῥήγματα ταῦτα δύνανται νὰ πληρωθῶσι διὰ τσιμέντου. Ἀλλὰ καὶ ἐὰν αἱ προβλέψεις αὗται ἀπεδεικνύοντο ψευδεῖς τί θὰ ἐγένετο; Τὸ ἐρώτημα τοῦτο τὸ ἔθεσε καὶ ἡ ἐπιτροπὴ καὶ οἱ ὑπεύθυνοι καὶ ὅλος ὁ ἐπιστημονικὸς κόσμος εἶπεν ὅτι ἡ μόνη διέξοδος θὰ ἦτο ἡ ἀναζήτησις ὕδατος πρὸς βορρᾶν.

Ὁ κ. **Α. Μιχαλακόπουλος** (Ὑπουργὸς ἐξωτερικῶν) λέγει ὅτι εἶχον προηγηθῇ δύο μελέται ξένων οἴκων κατόπιν διεθνοῦς συναγωνισμοῦ περὶ τῆς τεχνικῆς ἐπαρκείας τοῦ ἔργου τούτου.

Ὁ κ. **Ν. Μπακόπουλος** συνεχίζων λέγει ὅτι οὐδεμία δαπάνη θ' ἀπέβαινε ματαία καὶ ὑπὸ τὰς δυσμενεστέρας συνθήκας, παρὰ μόνον ἡ δαπάνη τῆς κατασκευῆς τοῦ φράγματος, τὸ ὁποῖον ὅμως θὰ ἐστοίχιζε μόνον ἓν ἑκατομμύριον δολλάρια. Ἡ λύσις συνεπῶς αὕτη ἦτον ἡ καλυτέρα, ἡ δὲ Ἑταιρεία ἀνέλαβε τὴν ὑποχρέωσιν νὰ ἐγκαταστήσῃ καὶ τεχνικὰ διϋλιστήρια, ὥστε νὰ εἶναι τὸ ὕδωρ ἀπολύτως καθαρόν. Καὶ ἀπὸ τῆς ἀπόψεως συνεπῶς αὐτῆς οὐδεὶς δύναται νὰ μεμφθῇ τῆς ἐπιτροπῆς. Ἀναπτύσσει εἶτα τοὺς ὅρους τῆς λεπτομερείας τῶν ἔργων καὶ τὸ σύστημα τῆς ἐργασίας.

Ὁ κ. **Ι. Βαλαλᾶς** δίδει ἐπεξηγήσεις ἐπὶ τοῦ συστήματος τῆς ἐργασίας καὶ τοῦ τρόπου τῆς πληρωμῆς. Ἡμεῖς, λέγει, ἐζητήσαμεν ἀνώτατον ὅριον ἐξόδων καὶ τότε ἐτέθη ὡς τοιοῦτον 17 %ο, τὸ ὁποῖον κατόπιν ὑπεβιβάσθη εἰς 14 %ο. Εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς ἐκτελέσεως μεγάλων ἔργων τὰ γενικὰ ἔξοδα εἶναι πάντοτε μεγάλα, ἀλλὰ κατόπιν μειοῦνται, ἔχει πλήρη πεποίθησιν ὅτι τὰ γενικὰ ἔξοδα δὲν θὰ εἶναι οὔτε 14 %ο. Ἄλλως τε ἔχομεν καὶ τὸν ἔλεγχον.

Ὁ κ. **Ν. Μπακόπουλος** συνεχίζων λέγει ὅτι ἡ ἐπιτροπή, εὑρεθεῖσα ἄνευ ἄλλων συναγωνιστῶν, προσεπάθησε νὰ βελτιώσῃ τοὺς ὅρους καὶ κατώρθωσεν ὥστε νὰ κατέλθουν τὰ γενικὰ ἔξοδα ἀπὸ 17 %ο εἰς 14 %ο. Πλὴν τούτου, τῇ ἀπαιτήσει τῶν Δημάρχων Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς, ἐπετύχομεν καὶ πρόσθετον δάνειον ἑνὸς ἑκατομμυρίου δολλαρίων διὰ τὰ ἔργα τῆς προσωρινῆς ὑδρεύσεως Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς καὶ διὰ τὴν μεταφορὰν τοῦ θαλασσίου ὕδατος. Καὶ σήμερον λόγῳ τῶν προσωρινῶν αὐτῶν ἔργων ἐπῆλθε ποία τις βελτίωσις τῆς ὑδρεύσεως. Ἠλέγχθη εἶτα ἡ Κυβέρνησις διατὶ δὲν ἐξαντλεῖ τὴν ἐπιρροήν της σήμερον διὰ τὴν βελτίωσιν τῶν ὅρων καὶ ἐπροτάθη ὅπως ἀσκήσῃ ἡ Κυβέρνησις πίεσιν νὰ γίνῃ διαιτησία διὰ τὴν ἀναθεώρησιν τῶν ὅρων. Ἡ σύμβασις ὁμιλεῖ περὶ διαιτησίας, ἀλλὰ διαιτησίας ἀποσκοπούσης νὰ λύσῃ πᾶσαν διαφορὰν μεταξὺ ἐργοδότου καὶ Ἑταιρείας διὰ τὴν μὴ ἐκτέλεσιν τοῦ ἔργου εἴτε ἐν ὅλῳ εἴτε ἐν μέρει. Διαιτησία ὅμως διὰ τὴν ἀναθεώρησιν τῶν ὅρων οὔτε ἀνεγράφη οὔτε ἠδύνατο ν' ἀναγραφῇ. Ἡ Κυβέρνησις ὅμως ἐκείνη ἐπέτυχε κάτι, τὸ ὁποῖον, ἐὰν ὑπάρχῃ οἰκονομικὴ ἀντοχὴ εἴτε εἰς τὸ δημόσιον εἴτε εἰς τὰς πόλεις Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς, ἀποτελεῖ μέσον δραστικὸν διὰ τὴν ἐξυπηρέτησιν τῶν συμφερόντων τῶν πόλεων τούτων. Καὶ τὸ μέσον τοῦτο εἶναι ἡ ἐξαγορὰ τῶν ἔργων εἰς μίαν πεντακετίαν. Εὔχομαι, λέγει, μετὰ τὴν πεντακετίαν νὰ εὑρεθῇ τὸ Κράτος ἢ οἱ δῆμοι Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς εἰς θέσιν νὰ ἐξαγοράσουν τὰ ἔργα ταῦτα.

Α. Μιχαλακόπουλος (Ὑπουργὸς Ἐξωτερικῶν). Ὅσοι, λέγει, καταγίνονται εἰς μελέτας συμβάσεων μετὰ δήμου ἢ καὶ Κράτους θὰ παρατηρήσουν ὅτι οἱ χρηματοδόται ζητοῦν νὰ ἐκμεταλλεύωνται τὰ ἔργα τόσον χρόνον, ὅσος θὰ ἀπῃτεῖτο διὰ τὴν ἀπόσβεσιν τοῦ δανείου. Καὶ εἰς τὴν σύμβασιν ταύτην κατ' ἀρχὰς ἐζητήθησαν 27 ἔτη, τὰ ὁποῖα κατόπιν περιωρίσθησαν εἰς 10 καὶ μετὰ τὴν ἐπιψήφισιν τῆς συμβάσεως κατωρθώθη ὅπως ἡ ἐξαγορὰ γίνῃ μετὰ πέντε ἔτη. Ὡς πρὸς τὸ λεχθὲν ὅτι ὁ Δῆμος τῶν Ἀθηνῶν δὲν θὰ εἶναι εἰς θέσιν νὰ ἐξαγοράσῃ τὰ ἔργα ταῦτα, εἶναι, λέγει, τῆς γνώμης ὅτι αὐτοῦ τοῦ εἴδους τὰ ἔργα εἶναι δημοτικὰ καὶ ὄχι Δημόσια Τὸ πολὺ πολὺ προκειμένου περὶ τῆς πρωτευούσης τὸ Κράτος ἔρχεται βοηθὸς τοῦ Δήμου. Ἡ ὑπόθεσις ὅμως τῆς ὑδρεύσεως τῶν Ἀθηνῶν δὲν ἦτο δημοτική, ἀλλὰ κρατικὴ διότι ὡς τοιαύτην τὴν ἐθεώρησεν καὶ ἡ Κυβέρνησις Τρικούπη καὶ ἡ Κυβέρνησις Θεοτόκη, ἐὰν δὲ ἐγὼ δὲν ἤθελον ἀκολουθήσῃ τὴν πολιτικὴν αὐτὴν θὰ ἐθυσίαζον τὸ ἀγαθὸν τῆς ὑδρεύσεως. Ὅταν, λέγει, ἐζήτησα τὴν ἐξαγορὰν εἰς μίαν πενταετίαν εἶχον ὑπ' ὄψιν μου ὅτι ἀνοίγεται στάδιον συναγωνισμοῦ πρὸς μίαν νέαν Ἑταιρείαν, ἥτις θὰ ἠδύνατο νὰ προσφέρῃ κρείττονας ὅρους ἐκμεταλλεύσεως καὶ τότε ἡ Ἑταιρεία Οὔλεν θὰ ἠναγκάζετο νὰ βελτιώσῃ τοὺς ὅρους αὐτῆς Ὁ ὅρος οὗτος θὰ μοῦ ἐπιτρέψητε νὰ εἴπω ὅτι ἦτο μία ἐπιτυχία τῆς Κυβερνήσεως.

Ν. Μπακόπουλος. Ἠλέγχθη ἡ Κυβέρνησις ὅτι δὲν ἔκαμε τὸν δέοντα ἔλεγχον, ἀλλὰ φρονεῖ ὅτι ἡ ἀγόρευσις τοῦ κ. Ὑπουργοῦ ἐπὶ τῆς Συγκοινωνίας θὰ καταρρίψῃ ὅλας τὰς κατ' αὐτοῦ ἐκτοξευθείσας κατηγορίας. Ὁ κ. Ὑπουργὸς εὑρίσκεται πρὸ μιᾶς συμβάσεως κεκυρωμένης καὶ μίαν ἔχει ἀποστολὴν νὰ ἐφορεύῃ ἐπὶ τῆς ἐκτελέσεως τῶν ὅρων τῆς συμβάσεως. Ἡμεῖς ἔχομεν τὴν γνώμην ὅτι, ὅταν ἐκ τῶν ὑστέρων ψυχραιμότερον ἐξετασθοῦν τὰ πράγματα, θ' ἀποδείξουν ὅτι ὅλοι οἱ συντελέσαντες εἰς τὸ ἔργον τοῦτο θὰ ἔχωμεν λόγους νὰ ὑπερηφανευώμεθα καὶ ὅτι ἡ Δ΄ Συνέλευσις ἐπιτελέσασα τὸ ἔργον τοῦτο ἐπετέλεσεν ἔργον αὐτόχρημα ἐθνικόν.

Ὁ κ. **Χ. Βοζίκης** λέγει ὅτι οὐδεὶς ἐπεχείρησε νὰ κατηγορήσῃ τὴν Κυβέρνησιν, τὴν συνάψασαν τὴν σύμβασιν μετὰ τῆς ἑταιρείας Οὔλεν. Ἂν ὑπῆρχον εὐθῦναι, παρῆλθον. Δὲν ἐπεχειρήσαμεν, λέγει, κατηγορίαν κατὰ τῆς συμβάσεως, ἐπερίττευαν δὲ καὶ τοῦ ἀξιοτίμου ἐξ Ἀρκαδίας βουλευτοῦ ἡ μακρὰ ἀγόρευσις καὶ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν αἱ διακοπαί. Ἐὰν εἰς τὴν σύμβασιν ὑπάρχουν σημεῖα ἀξιόμεμπτα, τοῦτο δὲν δύναμαι νὰ εἴπω ὅτι βαρύνει τὴν Κυβέρνησιν ἐκείνην, διότι ταῦτα πάντα δὲν δύνανται νὰ προβλεφθοῦν κατὰ τὴν σύναψιν μιᾶς συμβάσεως ἀλλὰ προκύπτουν μικρὸν κατὰ μικρὸν κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἐφαρμογῆς. Ὑπεβάλαμεν τὴν ἐπερώτησιν ἵνα ὑποδείξωμεν ὡρισμένα σφάλματα καὶ νὰ συστήσωμεν εἰς τὸν κ. Ὑπουργὸν νὰ λάβῃ ὅλα τὰ ἐνδεικνυόμενα μέτρα πρὸς διόρθωσιν αὐτῶν,διὰ νὰ ἔχωμεν τὸ δικαίωμα νὰ μεμφθῶμεν αὐτοῦ ἂν δὲν λάβῃ τὰ μέτρα ταῦτα. Ἀναφέρει πῶς ἔλαβεν ἀφορμὴν νὰ σκεφθῇ ὅτι θὰ ἔπρεπε νὰ προκληθῇ συζήτησις ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῆς Οὔλεν ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι ὁ «Εὐαγγελισμὸς» ὑποχρεώνεται νὰ πληρώνῃ 300,000 δραχμῶν καὶ ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι ἡ ἑταιρεία ὑποχρεώνει πάντα ὑδρολήπτην ἐπιθυμοῦντα νὰ κάμῃ ἐπισκευήν τινὰ ἵνα καταβάλῃ δραχ. 500 ἐξ ὧν ἐπιστρέφει εἰς αὐτὸν μόνον ὅσα τυχὸν ἤθελον περισσεύσει.

Ὁ κ. **Ι. Βαλαλᾶς** παρατηρεῖ ὅτι κατὰ ῥητὸν ὅρον τῆς συμβάσεως διὰ τὰς διορθώσεις πρέπει νὰ πληρώνωνται μόνον τὰ ἐργατικὰ ηὐξημένα μόνον κατὰ 10 %ο.

Ὁ κ. **Μ. Γούδας** λέγει ὅτι ἀκριβῶς περὶ τούτου γίνεται συζήτησις, διότι ἡ ἑταιρεία δὲν εἰσπράττει 10 %ο ἐπὶ πλέον ἀλλ' ἐνῷ ἔπρεπε νὰ πληρώσῃ κανεὶς 35 δραχμὰς πληρώνει 350 δραχμάς.

Εἰς ἐρώτησιν τοῦ κ. **Χ. Βοζίκη** ὁ κ. **Ι. Μεταξᾶς** (Ὑπ. Συγκοιν.) ἀπαντᾷ ὅτι ὁλόκληρον τὸ δάνειον τοῦ 1,000,00ο

δολλαρίων διετέθη διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν προσωρινῶν ἔργων τῆς ὑδρεύσεως.

Ὁ κ. **Χ. Βοζίκης** συνεχίζων ἐξετάζει τὰ τοῦ τιμολογίου τοῦ ὕδατος καὶ τονίζει ὅτι ἡ ὑπερβολικὴ τιμὴ ὀφείλεται εἰς τὸν κακὸν ὑπολογισμόν, ὁ ὁποῖος ἐξ ἀρχῆς ἐγένετο.

Ὁ κ. **Ι. Βαλαλᾶς** πληροφορεῖ ὅτι ἡ τότε Κυβέρνησις εἶχεν ὑπ' ὄψιν νὰ κεφαλαιοποιήσῃ τοὺς διαμέσους τόκους.

Ὁ κ. **Α. Μιχαλακόπουλος** λέγει ὅτι εἰς τινας περιπτώσεις θεωροῦνται βεβαίως ὑπερβολικαὶ αἱ ἀξιώσεις τῆς ἑταιρείας, διὰ τοῦτο ὅμως ὀφείλουν οἱ ἐνδιαφερόμενοι νὰ ἀπευθύνωνται πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Συγκοινωνίας. Ἕτερον παράπονον εἶνε ὅτι ὁ λαὸς πληρώνει, ἐνῷ δὲν πρόκειται νὰ ἔχῃ ἄμεσα τὰ ἀποτελέσματα. Τοῦτο εἶνε βεβαίως ἓν τῶν ἐλαττωμάτων τῆς συμβάσεως. Συνέστησα τότε εἰς τὸν ἐπὶ τῆς Συγκοινωνίας συνάδελφόν μου ὅπως φροντίσῃ, ἵνα ἀποφύγωμεν τὸ ἐλάττωμα τοῦτο, νὰ ζητήσῃ ἀπὸ τὴν ἑταιρείαν νὰ κεφαλαιοποιήσῃ τοὺς διαμέσους τόκους. Ὅταν δὲ συγκεφαλαιοποιηθοῦν οἱ τόκοι μὲ τὸ ὅλον δάνειον καθεὶς θὰ πληρώσῃ κάτι τι περισσότερον ἀλλ' ὅταν πλέον θὰ ἔχῃ τὸ νερό. Καὶ ταύτην λοιπὸν τὴν πρόνοιαν ἡ ἀτυχὴς ἐκείνη κυβέρνησις εἶχε λάβει. Συνέπεσεν ὅμως ἡ γνωστὴ μεταβολὴ καὶ αἱ προθέσεις μας ἀνετράπησαν.

Ὁ κ. **Χ. Βοζίκης** συνεχίζων τονίζει ὅτι τὸ Ὑπουργεῖον ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἐπεραιώσῃ πρὸς ἐλάττωσιν τῶν δαπανῶν τῆς ἑταιρείας, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον θέλει συντελέσει εἰς τὴν ἐλάττωσιν τῆς τιμῆς τοῦ ὕδατος. Τὸ τελευταῖον κατηγορηθὲν κονδύλιον εἶνε τὸ τῶν διορθώσεων. Ἡ ἑταιρεία δὲν ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ εἰσπράττῃ ὅτι θέλει ἀπὸ τοὺς πελάτας της.

Ι. Μεταξᾶς (Ὑπουργὸς Συγκοινωνίας). Θὰ σᾶς ἐξηγήσω τὸ πρᾶγμα καὶ θὰ ἴδητε ὅτι δὲν δύναται ἡ Ἑταιρία νὰ εἰσπράττῃ ὅσα θέλει. Τοῦτο ὀφείλεται εἰς ἄγνοιαν τοῦ κόσμου.

Ὁ κ. **Χ. Βοζίκης** λέγει ὅτι ἐφ' ὅσον ταῦτα γίνονται ἐπὶ τῷ ἰδιοτελεῖ σκοπῷ τοῦ προσπορισμοῦ κέρδους ἀποτελοῦν ἀδίκημα. Τοῦτο δὲ τὸ ἀδίκημα πρέπει νὰ παύσῃ.

Ὁ κ. **Ι. Μεταξᾶς** (Ὑπουργὸς Συγκοινωνίας) λέγει ὅτι ἕκαστος πολίτης δύναται νὰ προσαγάγῃ τὸν λογαριασμόν του εἰς τὸ Ὑπουργεῖον ὅπως ἐξελεγχθῇ. Ὅλα αὐτὰ γίνονται τῇ βοηθείᾳ καὶ τοῦ κοινοῦ.

Ὁ κ. **Χ. Βοζίκης** λέγει ὅτι δὲν εἶνε φυσικὸν ὁ ἀδικούμενος πολίτης νὰ τρέξῃ νὰ παραπονεθῇ εἰς τὸ Ὑπουργεῖον διότι τοῦ εἰσεπράχθησαν 18 δραχμαὶ ἐπὶ πλέον. Τὸ ὑπουργεῖον τῆς Συγκοινωνίας ὀφείλει ἐξ ἐπαγγέλματος νὰ ἐξετάζῃ καὶ νὰ διορθώνῃ πάντα τὰ ὀλίσθημα παράπονα.

Ὁ κ. **Π. Μερλόπουλος** λέγει ὅτι εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ ὑπουργείου ἀπετάθη ὁ ἴδιος διὰ περίπτωσιν ἐπισυμβᾶσαν εἰς αὐτὸν ἀλλ' οὐδὲν ἐγένετο. Ἐπλήρωσεν εἰς τὴν ἑταιρείαν ἀδικαιολογήτως πρόστιμον 125 δραχμῶν. τῷ ἐξηγήθη δὲ ὅτι τὸ ποσὸν τοῦτο ἦτο ἡ ἀμοιβὴ τοῦ ἐργάτου, ὁ ὁποῖος θὰ μετέβαινε νὰ βάλῃ καὶ πάλιν τὸ νερό, τὸ ὁποῖον ἐκ παρεξηγήσεως εἶχε κοπῇ.

Α. Μιχαλακόπουλος. Εἶμαι, λέγει, εὐτυχὴς διότι παρουσιάσθη ἡ εὐκαιρία αὐτὴ νὰ δώσω ἐξηγήσεις τινὰς ἐπὶ τῆς συμβάσεως ταύτης. Ἰδιαιτέρως δὲ ὀφείλω χάριτας εἰς τὸν ἀξιότιμον βουλευτὴν Ἀκκωνίας κ. Πετρακάκον, ὁ ὁποῖος συνετέλεσε διὰ τῆς ὑποβολῆς τῆς σχετικῆς ἐπερωτήσεώς του εἰς τὴν διάλυσιν τοῦ Θρύλλου καθ' ὃν εἷς τὴν Ἑταιρείαν τῆς Ὕλεν ὑπηρέτει ἀδελφός μου. Ὁ Θρύλλος δὲ οὗτος εἶχε τοσοῦτον πιστευθῇ ὥστε ἐδεχόμην καθ' ἡμέραν εἰκοσάδα φίλων μου ἐπιζητούντων συστάσεις πρὸς πρόσληψιν εἰς τὴν ἑταιρείαν ταύτην. Συνεχίζων ἀναφέρει πῶς ὅταν ἀνέλαβε τὴν διακυβέρνησιν τῆς χώρας πρωτίστη μέριμνα αὐτοῦ ἦτο νὰ ἐπιτύχῃ τὴν συγκέντρωσιν καὶ παραμονὴν ἐν Ἀθήναις ξένων.

Ἓν ἐκ τῶν κυριωτάτων μέσων πρὸς ἐπίτευξιν τούτου ἦτο καὶ τὸ ζήτημα τῆς ὑδρεύσεως τῆς πρωτευούσης, τὸ ὁποῖον πάντας τοὺς ἀρχηγεύσαντας τῶν ἑκάστοτε Κυβερνήσεων εἶχεν ἀπασχολήσει. Ἀναφέρει τὰ τῶν μελετῶν, τὰς ὁποίας εὗρεν ἑτοίμους ὅταν ἀνέλαβε τὴν Κυβέρνησιν. σχετικῶς πρὸς τὴν μεταφορὰν τοῦ ὕδατος τῆς Στυμφαλίας ὡς καὶ τὰ τῶν διαπραγματεύσεων μετὰ τῆς ἑταιρείας Οὔλεν, αἱ ὁποῖαι εἶχον ἀρχίσει ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῆς προκατόχου Κυβερνήσεως τῆς ὑπὸ τὸν πολιτευτὴν Σάμου κ. Θ. Σοφούλην. Ὑπῆρχε, λέγει, μία σχετικὴ μελέτη τοῦ κ. Γενηντουνιά. Ὑπῆρχον δὲ καὶ ἀντιρρήσεις ὅτι ἡ ποσότης τοῦ ὕδατος δὲν θὰ εἶναι ἐπαρκής, ὅτι τὸ φράγμα θὰ εἶναι δυνατὸν νὰ ραγῇ καὶ ὅτι τὸ ἔδαφος δὲν θὰ ἦτο στεγανόν. Συνεχίζων τονίζει ὅτι καθ' ὅλην τῆς Κυβερνήσεως ἦτο νὰ εὕρῃ πρὸς ἐκτέλεσιν τοῦ ἔργου οἶκον διεθνοῦς φήμης, παρέχοντα δὲ πάντα τὰ ἐχέγγυα. Τοιοῦτος οἶκος ἦτο ὁ Οὔλεν, ἔχων κατασκευάσει περὶ τὰ 90 παρόμοια ἔργα. Ἀλλὰ κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην δὲν εἴχομεν κἂν ἄλλας προτάσεις. Μετά τινα χρόνον προσῆλθεν ὁ Μὰκ Ἄρθουρ, μετὰ τοῦ ὁποίου μάλιστα ὀφείλω νὰ ὁμολογήσω ὅτι συνεδεόμην καὶ διὰ προσωπικῆς φιλίας. Ὁ Μὰκ Ἄρθουρ, ὅμως οὐδεμίαν ἐγγύησιν παρεῖχε διὰ τὰ κεφάλαια. τὰ ὁποῖα ἀπῃτοῦντο διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ ἔργου, ἐφόσον ὁ κ. Σπάγερ ἐκ μέρους τοῦ ὁποίου ἀνέμενε ὁ κ. Μὰκ Ἄρθουρ τὴν κατάθεσιν τῶν κεφαλαίων ἐδήλωσε πρὸς τὴν Κυβέρνησιν ὅτι παρεξήγησίς τις συμβαίνει διότι δὲν ἐσκόπει νὰ καταθέσῃ τὰ ἀπαιτούμενα κεφάλαια. Συνεχίζων ἀναφέρει πῶς πρὸς ἐκτέλεσιν τοῦ ἔργου ὑπῆρχεν ἀνάγκη δανείου, ἐφόσον ἐστερούμεθα τῶν ἀπαιτουμένων κεφαλαίων καὶ πῶς ἐπετεύχθη ὥστε νὰ ἐξασφαλισθῇ τὸ δικαίωμα τοῦ Κράτους ὅπως μετὰ πενταετίαν ἐξοφληθῇ τὸ δάνειον καὶ ἐξαγοράζεται τὸ δικαίωμα ἐκμεταλλεύσεως. Τοιουτοτρόπως κατηρτίσθη ἡ σύμβασις αὕτη, ὡς καὶ αἱ συμβάσεις τῆς προσωρινῆς ὑδρεύσεως καὶ τοῦ διὰ θαλασσίου ὕδατος καταβρέγματος. Ἡ ὑπ' ἐμὲ Κυβέρνησις ἐσκέπτετο βεβαίως ταὐτοχρόνως νὰ λάβῃ ὅλα τὰ προσήκοντα μέτρα ὥστε νὰ καταστῇ δυνατὴ ἀμέσως ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ θαλασσίου καταβρέγματος. Διὰ πάντα λόγον καὶ διὰ λόγους ὑγείας καὶ διὰ τὸν λόγον τῆς σκόνης λέγει, ἦτο ἀπαραίτητον νὰ γίνῃ τὸ θαλάσσιον καταβρέγμα κατὰ τοῦ ὁποίου ἐν τούτοις ὑπῆρχον ἀντιρρήσεις. Μόνον δὲ διὰ τῆς ἐπιμονῆς μου ἤρθησαν αἱ ἀντιρρήσεις καὶ ἐφηρμόσθη τὸ διὰ θαλασσίου ὕδατος καταβρέγμα, τὸ ὁποῖον ὑποθέτω ὅτι δὲν ἀπέβη ἐπὶ κακῷ τῶν Ἀθηνῶν. Ὅσον ἀφορᾷ τὸν ἔλεγχον ἐπὶ τῆς ἑταιρείας, ἡ σύμβασις προέβλεψεν ἐπίσης ἐφόσον ἦτο δυνατόν, περὶ τούτου δὲ θὰ ὁμιλήσῃ εὐρύτερον ὁ κ. Ὑπουργὸς τῆς Συγκοινωνίας. Ὡς πρὸς τὰ παράπονα διὰ τὰς δαπάνας καὶ τοὺς πληρωνομένους ὑπερβολικοὺς μισθούς, φρονεῖ ὅτι ταῦτα πρέπει νὰ περιορίζωνται μόνον εἰς ὅ σημεῖον τοῦτο εἶναι εὔλογον. Διότι οὐδεὶς ξένος μηχανικὸς εἶναι δυνατὸν νὰ ἔλθῃ ἐὰν πληρώνεται τόσον ὅσον καὶ εἰς τὴν πατρίδα του. Ἡ σύμβασις αὕτη, λέγει, παρεπέμφθη εἰς πάντα τὰ ἐπιστημονικὰ σωματεῖα καὶ πάντα ἀπεφάνθησαν ὑπὲρ αὐτῆς. Εἰς τὴν Βουλὴν ἐπὶ ὁλοκλήρους μῆνας ἐμελετήθη καὶ ἐξητάσθη κατὰ πάσας αὐτῆς τὰς πλευράς. Ἐδόθη ὅλος ὁ ἀπαιτούμενος χρόνος εἰς τὰ δημοτικὰ συμβούλια καὶ εἰς πάντας ἵνα μελετήσουν τὴν σύμβασιν. Δὲν μοὶ ἐδόθη ἔκτοτε καιρὸς ἵνα τονίσω ὅτι ἐπετελέσθη ἔργον χρήσιμον. Εὐχαριστῶ τὴν Βουλὴν ὅτι μοῦ ἔδωκεν ἀπόψε τὴν εὐκαιρίαν ταύτην.

Ὁ κ. **Φ. Δραγούμης** ἐρωτᾷ ἂν ἐγένετο πρόβλεψίς τις διὰ τὰς ὑπονόμους.

Ὁ κ. **Α. Μιχαλακόπουλος** παρέχει τὴν πληροφορίαν ὅτι ἡ ὑπ' αὐτὸν Κυβέρνησις εἶχε προβῇ εἰς ἔναρξιν διαπραγματεύσεων. Δὲν πταίει αὐτὸς ἂν δὲν συνεχίσθησαν αἱ διαπραγματεύσεις αὗται. Βεβαίως εἶναι ἀπαραίτητον νὰ κατασκευασθοῦν αἱ ὑπόνομοι.

Ὁ κ. **Δ. Μπόσδαρης** λέγει ὅτι ἀναγκάζεται νὰ ὁμιλήσῃ ἐπειδὴ ὡς Ὑπουργὸς τῆς Συγκοινωνίας ἦρχισε τὰς διαπραγματεύσεις μετὰ τῆς ἑταιρείας Οὔλεν καὶ ὅτι κατόπιν ὑπῆρξεν ὁ τεχνικὸς εἰσηγητὴς εἰς τὴν κοινοβουλευτικὴν ἐπιτροπήν. Ἀναπτύσσει τὰ τῶν διαπραγματεύσεων καὶ λέγει ὅτι ὡς Ὑπουργὸς τῆς Συγκοινωνίας ἤθελε μετὰ πάσης ἐμπιστοσύνης ὑπογράψει τὴν σύμβασιν ταύτην. Ἐλέχθη ὅτι παρουσιάσθη ὁ οἶκος Μὰκ Ἄρθουρ καὶ ὅτι ἐθεωρήθησαν αἱ προτάσεις αὐτοῦ καλλίτεραι. Ἀλλ' ὅσον ἀφορᾷ, λέγει, αὐτὸν τοῦτο δὲν ἦτο ἀκριβές, διότι εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ἐνόμισεν ὅτι ὁ οἶκος οὗτος δὲν εἶχεν οὔτε τὰς οἰκονομικὰς οὔτε τὰς τεχνικὰς ἐγγυήσεις διὰ τὰ ἔργα ταῦτα, ἐνῷ ἡ ἑταιρεία Οὔλεν παρεῖχεν ὅλας τὰς ἐγγυήσεις. Συνεχίζων λέγει ὅτι δὲν θεωρεῖ τὴν δοθεῖσαν λύσιν ὡς λύσιν ἐπαρκῆ, ἀλλὰ ὅτι τὴν θεωρεῖ ὡς μόλις ἐπαρκῆ διά τὴν παροῦσαν γενεάν, διότι τὰ 100 λίτρα ὕδατος εἶνε ὀλίγα.

Ὁ κ. **Α. Μιχαλακόπουλος** λέγει ὅτι εἰς πολλὰς πόλεις τῆς Ἰταλίας δὲν χορηγοῦνται οὔτε 100 λίτραι ὕδατος.

Ὁ κ. **Δ. Μπότσαρης** λέγει ὅτι αἱ νέαι ὑδρεύσεις γίνονται πάντοτε ἐπὶ τῇ βάσει μεγαλειτέρας ποσότητος. Ὅσον ἀφορᾷ τὸ ζήτημα τῆς στερεότητος τῆς λίμνης, ἡ ἐπιστημονικὴ ἀρτιότης τῆς ἑταιρείας παρέχει πλήρεις ἐγγυήσεις. Ἐκ δὲ τῆς ἐξετάσεως τῶν τεχνικῶν σχεδίων ἡ ἐπιτροπὴ συνεπεκόμισε πλήρη τὴν ἀσφάλειαν διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τῶν ἔργων. Οὐδὲν τὸ περιττὸν λέγει ἐγένετο. Ἀλλὰ ἡ λύσις αὕτη ἦτο ἡ δυναμένη νὰ δοθῇ, διότι μὴ ὄντος δυνατοῦ νὰ φέρωμεν τοὺς Βοιωτικοὺς ποταμοὺς δὲν ὑπελείπετο τίποτε ἄλλο εἰ μὴ τὸ ἔργον τοῦτο καὶ πρέπει νὰ συγχαρῶμεν τὴν Κυβέρνησιν διὰ τὸ ἔργον καθὼς ἐλπίζω ὅτι θὰ συγχαρῶμεν καὶ τὸν νῦν Ὑπουργὸν τῆς Συγκοινωνίας διὰ τὴν ὁλοκλήρωσιν τῶν ἔργων τούτων.

Ὁ κ. **Ι. Μεταξᾶς** (Ὑπ τῆς Συγκοινωνίας). Λέγει ὅτι μετὰτὰς προηγηθείσας ἀγορεύσεις δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ προσθέσῃ μίαν λέξιν διὰ τὸ ἱστορικὸν τῆς συμβάσεως καὶ τοὺς σκοποὺς αὐτῆς. Τὴν σύμβασιν, λέγει, ἐφαρμόζουν δύο Ὑπουργεῖα, τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν τὸ κανονίζον τὰ ποσοστὰ τῶν φόρων καὶ τὰ ποσὰ ἅτινα θὰ λάβῃ ἡ ἑταιρεία καὶ τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Συγκοινωνίας, τὸ ὁποῖον εἶναι μόνον τεχνικὸς ἐπόπτης τῶν ἔργων. Ὁμολογεῖ, λέγει, ὅτι εὑρίσκεται εἰς ἀπορίαν εἰς τί ν' ἀπαντήσῃ, διότι ὁ σκοπὸς τῆς ἐπερωτήσεως δὲν ἦτο ἔλεγχος τοῦ Ὑπουργοῦ διὰ τὰς πράξεις του, ἀλλὰ ἵνα προκαλέσῃ αὐτὴ μίαν διαφωτιστικὴν συζήτησιν. Εἶδα ἀναγραφόμενα εἰς τὰς ἐφημερίδας πράγματα, ἅτινα μὲ ἐκθέτουν, ἀλλ' εἶμαι ἤδη συνηθισμένος εἰς τοῦτο, φρονῶ ὅμως ὅτι τὸ βῆμα τῆς Βουλῆς δὲν ἔπρεπε νὰ ἐχρησιμευσεν ὡς μέσον διὰ νὰ ἐκτοξεύωνται ἐμπαθεῖς συκοφαντικαὶ ἐπιθέσεις. Ὡς πρὸς τὴν ἐφαρμογὴν τῆς συμβάσεως κατέθεσε, λέγει, ὅλα τὰ ζητηθέντα ἔγγραφα, ἔχομεν δὲ νὰ ἐξετάσωμεν τί κάμνει τὸ Ὑπουργεῖον ὡς πρὸς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἔργων. Ὑπάρχουσι δύο Ἑταιρεῖαι, ἡ Ἑταιρεία τῆς κατασκευῆς τῶν ἔργων καὶ ἡ Ἑταιρεία τῆς ὑδρεύσεως. Εἰς τὴν πρώτην Ἑταιρείαν τὸ Ὑπουργεῖον ἔχει τὸν ἔλεγχον καὶ παρακολουθεῖ τὰ ἔργα διὰ τῶν ἐποπτῶν του, μεταξὺ δὲ αὐτῶν ἦτο καὶ ὁ ἀναφερθεὶς Λεβῆς, ὅστις ἐνόμισεν ὅτι ἔπρεπε ν' ἀποκαλύψῃ τὰ φοβερὰ ἔργα, τὰ ὁποῖα ἔκαμνεν ἡ Ἑταιρεία καὶ ἅτινα εἶχε καὶ προηγουμένως ἀναφέρει εἰς τὸ Ὑπουργεῖον καὶ εἶχον ἐπληρωθῇ ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου ὅλαι αἱ διατυπώσεις πρὸς περιφρούρησιν τῶν συμφερόντων τοῦ Δημοσίου. Λυπεῖται, λέγει, διότι οἱ ἀναπτύξαντες τὸ ζήτημα τοῦτο ἐνώπιον τῆς Βουλῆς, δὲν εἶπον καὶ τί ἔπρεπε νὰ κάμῃ τὸ Ὑπουργεῖον, τὸ ὁποῖον δὲν ἔκαμε. Τὸ Ὑπουργεῖον ἐλέγχει τοὺς ἀπολογισμοὺς τῆς Ἑταιρείας καὶ εἰς οὓς ἀπολογισμοὺς περιλαμβάνεται τὸ ζήτημα τῶν μισθῶν. Κατὰ τὸ ἄρθρον 36 τῆς συμβάσεως τὰ γενικὰ ἔξοδα ὑπολογίζονται εἰς 14 ο/ο εἰς αὐτὰ δὲ τὰ ἔξοδα περιλαμβάνονται καὶ οἱ μισθοί, οἵτινες εἶναι ὁμολογουμένως μεγάλοι. Ἀλλὰ τὸ μεγαλύτερον μέρος τοῦ προσωπικοῦ τοῦ πληρωνομένου εἰς δολλάρια εἶναι Ἀμερικανοί, εἶναι οἱ κατασκευασταὶ τῆς Ἑταιρείας, διότι τὸ ἔργον τῆς ὑδρεύσεως εἶναι ἀπὸ τὰ μεγάλα ἔργα, καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα ἔχομεν μὲν ἀρίστους μηχανικούς, ἀλλὰ δὲν ἔχομεν μηχανικοὺς ἐξησκημένους εἰς τοιαῦτα ἔργα. Δὲν δυνάμεθα δὲ νὰ ζητήσωμεν ἀπὸ τὴν Ἑταιρείαν νὰ προτιμήσῃ μηχανικοὺς ἄλλους, διότι τότε δὲν θὰ ἀνελάμβανε τὴν εὐθύνην τῆς ἐκτελέσεως τῶν ἔργων τούτων. Ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τῶν δαπανῶν

τῆς ἐκμεταλλεύσεως, λέγει ὅτι αἱ δαπάναι αὗται κυρίως ἐπηρεάζουν τὴν τιμὴν τοῦ ὕδατος καὶ ἐδῶ δὲν ὑπάρχουν αἱ συνθῆκαι, αἵτινες ὑπάρχουν εἰς τὸ ζήτημα τῆς κατασκευῆς.

Ἐδῶ συνεπῶς ἐξητάσθη ὁ ἔλεγχος. Ἡ ἐκμετάλλευσις, λέγει, ἤρχισεν ἀπὸ τοῦ Ἰανουαρίου τοῦ 1926 καὶ ἐτάλη σημείωμα εἰς τὸ Ὑπουργεῖον ὅτι αἱ δαπάναι τῆς ἐκμεταλλεύσεως ἀνέρχονται εἰς 18 ἑκατομμύρια δραχμάς. Συνεκλήθη τότε τὸ συμβούλιον ἀποτελούμενον ἀπὸ 15 ἄτομα καὶ ἀπεφάνθη ὅτι δὲν δύναται νὰ παραδεχθῇ τὰ 18 ἑκατομμύρια, παραδέχθη μόνον τὰ 10 ἑκατομμύρια, ἅτινα ἐξώδευον οἱ δῆμοι Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς ἠδημένα κατὰ 25 ο/ο, ἤτοι ἐν συνόλῳ παρεδέχθη 12 1)2 ἑκατομμύρια. Ἀναγνώσκει εἶτα τὰ πρακτικὰ τοῦ Συμβουλίου, τὸ ὁποῖον καθώρισε τιμὰς κυβικοῦ μέτρου εἰς τὰ ξενοδοχεῖα, λουτρὰ καὶ ἐν γένει τοὺς μεγάλους καταναλωτὰς 10 δραχμάς. Ἡ τιμὴ αὕτη εἶνε ὑπερβολική, ἀλλὰ τὸ Συμβούλιον τὴν καθώρισε ἵνα μείνῃ νερὸ διὰ τοὺς μικροὺς καταναλωτάς. Ἐλέχθη, λέγει, ὅτι ὁ Εὐαγγελισμὸς ἐπλήρωσε 300,000 δραχμάς, ἤτοι κατηγάλωσε 30,000 κυβικὰ μέτρα ὕδατος. Αὐτὸ εἶναι πολύ, ἔχομεν ἀνάγκην νὰ κάμωμεν οἰκονομίαν νεροῦ. Διὰ τὰ ἐργοστάσια καθώρισε 5 δραχμὰς τὸ κυβικὸν μέτρον, διὰ πᾶσαν δὲ δημοτικὴν κρήνην 800 δραχμάς. Αὐτὴ εἶναι ἡ αἰτία, ἣτις ἐγέννησε παράπονα εἰς πολλοὺς κατοίκους τῶν Ἀθηνῶν ὅτι ἡ Ἑταιρεία τοὺς ἀναγκάζει νὰ θέσωσιν ὑγρόμετρα καὶ ὅτι πληρώνουσι πολλά. Πάντες πληρώνουσι τὸ νερό, τὸ ὁποῖον ἐξοδεύουν. Ὡς πρὸς τὴν τιμὴν τοῦ ὕδατος τοῦ τρέχοντος ἔτους λέγει ὅτι τὸ Ὑπουργεῖον εὑρέθη ἀπέναντι ἑνὸς ἀπολογισμοῦ διὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ἐκ 14 ἑκατομμυρίων καὶ τὸν ὁποῖον περιέκοψε εἰς 12,145,000. Εἰς αὐτὸν περιλαμβάνονται καὶ οἱ μισθοί, ἀπὸ τοὺς ὁποίους ἀπέκοψεν 1,200,000, ἀρκετὰς χιλιάδας ἀπέκοψεν ἀπὸ ἔξοδα μετακινήσεως καὶ ἐπέβαλε τὴν πληρωμὴν ὅλων τῶν φόρων. Ὥστε ὁ ἔλεγχος εἶναι πλήρης. Εἰς τὴν αὐτὴν διαφορὰν εὑρισκόμεθα καὶ ὅσον ἀφορᾷ τὸν προϋπολογισμόν, διότι ὑπέβαλε τοιοῦτον, ὥστε ἀνέρχεται εἰς 17,700,000, καὶ τὸν ὁποῖον ἐπεστρέψαμεν μὴ ἐγκρίναντες αὐτόν. Ἡ Ἑταιρεία κατόπιν τὸν περιώρισεν εἰς 16,100,000 ἀλλ' ὁ περιορισμὸς ἐγένετο εἰς τὰ ἔργα καὶ ὄχι εἰς τοὺς μισθοὺς καὶ τότε διεσκευάσαμεν τὸν προϋπολογισμὸν εἰς 16 ἑκατομμύρια δι' ἐλαττώσεως τῶν μισθῶν. Ἐπὶ τοῦ προκειμένου συνεπῶς ὁ ἔλεγχος ὑπῆρξεν αὐστηρὸς καὶ πλήρης. Ἡ Ἑταιρεία δὲν ἐδέχθη τὸν περιορισμὸν αὐτὸν καὶ εὑρισκόμεθα εἰς ἀντεγκλήσεις. Οὕτως εἶναι τὰ πράγματα ἐπὶ τῶν ὁποίων τὸ Ὑπουργεῖον ἐξήσκησε τὸν ἔλεγχον αὐτοῦ.

Ὁ ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ ἐλέγχου ὑπάλληλος κ. Λοπρέστης εἶναι αὐστηρότατος καὶ ἐντιμότατος ὑπάλληλος. Τοῦτο ὀφείλω νὰ τὸ ὁμολογήσω. Ὅσον ἀφορᾷ τὰς ἐπισκευάς, αὗται γίνονται ἀπὸ τὴν ἑταιρείαν ὑποχρεωτικῶς.

Ὁ κ. **Χ. Βοζίκης** ἀμφισβητεῖ ὅτι ταῦτα εἶναι δικαίωμα ἀποκλειστικὸν τῆς ἑταιρείας.

Ὁ κ. **Ι. Μεταξᾶς** (Ὑπουργὸς τῆς Συγκοινωνίας), λέγει ὅτι θὰ ἐξετάσῃ καὶ τὸ ζήτημα τοῦτο. Συνεχίζων λέγει ὅτι ἀδίκως καὶ διὰ τὸ ζήτημα τοῦτο μέμφονται οἱ κ. κ. βουλευταὶ τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Συγκοινωνίας. Διὰ τὴν ἐργασίαν ταύτην ὑπάρχει ἡ ὑπηρεσία τοῦ ἐλέγχου, τὴν ὁποίαν τὸ κοινὸν ὀφείλει νὰ ὑποβοηθῇ. Ἕκαστος ὀφείλει νὰ ἐπιστατῇ εἰς τὰς τοιούτου εἴδους ἐπισκευάς, νὰ προσάγῃ δὲ τοὺς λογαριασμοὺς ἵνα ἐλέγχωνται ὑπὸ τῆς ὑπηρεσίας τοῦ Ὑπουργείου. Ἐὰν τοῦτο ἐπαναληφθῇ πολλάκις ἡ ἑταιρεία θὰ ἀναγκασθῇ νὰ ἐγκαταλείψῃ τὰς ὑπερβολικάς της ἀξιώσεις. Ἐὰν οἱ πολῖται δὲν θελήσουν νὰ ὑπαχθοῦν εἰς τὸν κόπον αὐτὸν καὶ ἀπαιτοῦν τὰ πάντα ἀπὸ τὴν ὑπηρεσίαν, ὁ ἔλεγχος οὗτος δὲν θὰ εἶναι δυνατὸν νὰ διεξαχθῇ ἀπὸ τὴν ὑπηρεσίαν. Ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τῆς τροφοδοσίας τῶν ἐργατῶν, τοῦτο πράττει ἡ ἑταιρεία διότι πρὸ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ συστήματος τούτου οἱ ἐργάται ἐτρέφοντο κάκιστα. Ἤδη αἰφνιδιαστικῶς πρό τινος ἐπεσκέφθην τὸ μέρος ἐκεῖνο ὡς δὲ ἐξηκρίβωσα οἱ ἐργάται διατρῶνται πολὺ καλά. Παρέχεται καθ' ἑκάστην κρέας παρέχεται δὲ καὶ δεύτερον πιάτο. Παρά-

πονα ὑπάρχουν ἐκ μέρους τῶν ἐργατῶν λόγῳ τῆς ὑποχρεωτικῆς συμμετοχῆς των.

Ὁ κ. ***Μ. Μαντᾶς*** παρατηρεῖ ὅτι ὑπάρχουν ἐκεῖ ἐργαζόμενοι χωρικοί, οἱ ὁποῖοι δὲν τρώγουν εἰς τὸ συσσίτιον καὶ ὅμως τοὺς κρατεῖται τὸ εἰκοσάδραχμον

Ὁ κ' ***Ι. Μεταξᾶς*** λέγει ὅτι ἐξήτασε καὶ τὸ ζήτημα τοῦτο, δὲν εἶνε δὲ ὀρθὸν νὰ γενικοποιήσωμεν τὰ ζητήματα. Ἐὰν συμβαίνῃ τοῦτο εἰς τινας δὲν σημαίνει ὅτι συμβαίνει εἰς πάντας. Ἐν πάσῃ περιπτώσει θὰ ἐξετάσῃ καὶ πάλιν τὸ ζήτημα. Κατὰ πάντα ἐπικρατεῖ ἄκρα καθαριότης. Ὅσον ἀφορᾷ δὲ τὰ ἔργα, ταῦτα ἐκτελοῦνται μετὰ πάσης ἀκριβείας, θὰ εἶνε δὲ τὸ ἔργον, ὡς συντελεσθῇ, ἄριστον. Δὲν ὑπάρχει δὲ φόβος πρὸς διαφυγὴν τοῦ ὕδατος, διότι τὸ ὑπέδαφος εἶνε σχιστόλιθος. Τὰ διαδιδόμενα ὅτι τὸ νερὸ θὰ εἶνε ζεστὸ δὲν εἶνε ἀληθῆ. Καὶ ἡ σχηματιζομένη σῆραγξ θὰ μᾶς δώσῃ νερό. Καὶ οἱ μηχανικοί μας ἐκπαιδεύονται λαμπρα Ἐν γένει δὲ τὸ ἔργον θὰ ἐπιτύχῃ καὶ θὰ ἀποδώσῃ ἀφθονίαν ὕδατος διά τινα ἔτη, διότι ὅταν ὁ πληθυσμὸς τῶν Ἀθηνῶν αὐξηθῇ θὰ ἀναγκασθῶμεν νὰ καταφύγωμεν βορειότερον εἰς τὰ ὕδατα τοῦ Μέλανος ποταμοῦ. Ἐλήφθη δὲ τοῦτο ἤδη ὑπ' ὄψιν, διότι ἡ σῆραγξ, ἡ ὁποία κατασκευάζεται εἶνε εἰς θέσιν νὰ περιλάβῃ ὄχι μόνον τὸ ὕδωρ τῆς λίμνης τοῦ Μαραθῶνος, ἀλλὰ καὶ τὸ τοῦ Μέλανος ποταμοῦ. Τὸ ἔργον ἐπομένως, τὸ ὁποῖον γίνεται, εἶνε κατὰ πάντα ἔργον πολιτισμοῦ ἄριστον καὶ ἐπωφελέστατον διὰ τὰς Ἀθήνας.

Κηρύσσεται μετὰ τοῦτο ἡ συζήτησις περαιωμένη.

Εἰσέρχεται μετὰ τοῦτο ἡ Βουλὴ εἰς τὴν

Ἡμερησίαν διάταξιν
τῆς νομοθετικῆς ἐργασίας

Ὁ κ. ***Γ. Καντιάνης*** παρακαλεῖ ὅπως ψηφισθῇ τὸ νομοσχέδιον περὶ τοῦ ἑορτασμοῦ τῆς ἑκατονταετηρίδος τοῦ Ναυαρίνου.

Ὁ κ. ***Σ. Στάης*** παρακαλεῖ νὰ ἀναβληθῇ ἡ ἐπιψήφισις τοῦ νομοσχεδίου, καθόσον ὁ κ. Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν ἀπουσιάζει, παρεκάλεσε δὲ νὰ ἀναβληθῇ τὸ νομοσχέδιον.

Ὁ κ. ***Α. Μιχαλακόπουλος*** (Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν) λέγει ὅτι ὁ κ. Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν δι' ἐπιστολῆς του τοῦ ἀνεκοίνωσεν ὅτι δέχεται νὰ ἐπιψηφισθῇ τὸ νομοσχέδιον ἐφόσον ἤθελον γίνῃ ἀποδεκταὶ αἱ τροπολογίαι, αἵτινες ἐγένοντο ἤδη ἀποδεκταί.

Μετὰ ἀντιρρήσεις τοῦ κ. ***Μ. Μαντᾶ*** τὸ νομοσχέδιον γίνεται δι' ἀναστάσεως δεκτὸν εἰς δευτέραν συζήτησιν ὡς ἐτροποποιήθη, ἀναβληθείσης τῆς ἐπιψηφίσεως τοῦ συνόλου.

Γίνεται ὡσαύτως δι' ἀναστάσεως δεκτὸν εἰς δευτέραν κατ' ἄρθρον συζήτησιν ὡς ἐτροποποιήθη, ἀναβληθείσης τῆς ἐπιψηφίσεως τοῦ συνόλου τὸ νομοσχέδιον «περὶ ἀποδοχῶν τῶν καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου».

Γίνονται ὡσαύτως δι' ἀναστάσεως δεκτὰ εἰς πρώτην κατ' ἀρχὴν καὶ κατ' ἄρθρον συζήτησιν τὰ νομοσχέδια.

Περὶ τοῦ τύπου τῆς Μεγάλης τοῦ Κράτους Σφραγῖδος καὶ τῶν σφραγίδων τῶν δημοσίων ἀρχῶν.

Περὶ ὑπαγωγῆς τοῦ ἀγροτικοῦ κτήματος τῆς διαλελυμένης Μονῆς Αὐγοῦ εἰς τὴν ἐπαρχίαν Σπετσῶν καὶ Ἐρμιονίδος καὶ εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ Εἰρηνοδικείου Μάσσητος.

Περὶ ἐγγρίσεως καὶ δικαιολογήσεως προκαταβολῆς εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν.

Περὶ ἀντικαταστάσεως τοῦ ἐδαφ. 5 τοῦ ἄρθρου 3 τοῦ νόμου 3283 τοῦ 1925 «περὶ ἱδρύσεως διοικητικῶν Δικαστηρίων πρὸς ἐκδίκασιν τῶν ἐν Μ. Ἀσίᾳ καὶ ἐν τῇ Ἀνατολικῇ Θράκῃ γεννηθεισῶν κατὰ τοῦ Δημοσίου ἰδιωτικῶν ἀπαιτήσεων.

Περὶ ἐπεκτάσεως ἐπὶ τῶν δημοσίων ἰαματικῶν πηγῶν τοῦ ἐπὶ τῶν ἰδιωτικῶν τοιούτων ἐπιβεβλημένου τέλους.

Περὶ καθορισμοῦ θέσεως γραμματέως παρὰ τῷ τμήματι ἰαματικῶν πηγῶν καὶ τῇ ὑπηρεσίᾳ ξένων καὶ ἐκθέσεων.

Περὶ διαθέσεως τῶν χρηματικῶν ὑπολοίπων τοῦ Ταμείου Ἀγροφυλακῆς Ἰωαννίνων πρὸς ἐκτέλεσιν ἔργων συγκοινωνίας ἐν Ἠπείρῳ, ὡς ἐτροποποιήθη, γενομένης δεκτῆς τῆς τροπολογίας τοῦ κ. ***Ι. Κίνια.***

Εἰσαχθέντος τοῦ Νομοσχεδίου «περὶ διαθέσεως χρημάτων ἀγροφυλακῆς δι' ὁδοποιΐαν Καρδίτσης» ὁ κ. ***Χ. Ἀλαμανῆς*** ἐζήτησε τὴν ἀναβολὴν τῆς συζητήσεως αὐτοῦ, παρὰ τὰς δικμαρτυρίαν τοῦ κ. ***Α. Ψάρρα*** ζητοῦντος τὴν ψῆφισιν τοῦ νομοσχεδίου ὑπὲρ τῆς ὁδοποιΐας, τοσούτῳ μᾶλλον καθόσον τὰ χρήματα ταῦτα ἀνήκουν εἰς ὅλους τοὺς δήμους, οἵτινες δέον νὰ ἐξυπηρετηθῶσι διὰ τῆς ὁδοποιΐας.

Περὶ ἐπιτροπείας τῆς ἀνηλίκου θυγατρὸς τοῦ ἀποθανόντος πρώην Βασιλέως Κωνσταντίνου.

Περὶ ρυθμίσεως τῆς Διοικήσεως τοῦ ἐν Ἀθήναις Δημοτικοῦ νοσοκομείου «Ἐλπίς».

Γίνεται δι' ἀναστάσεως δεκτὸν εἰς δ' κατ' ἄρθρον καὶ σύνολον συζήτησιν τὸ σχέδιον νόμου.

Περὶ τροποποιήσεως διατάξεών τινων τοῦ νόμου 3372 «περὶ κυρώσεως τῆς μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Τουρκίας Συμφωνίας καὶ τῶν συναφῶν αὐτῇ πράξεων περὶ τοῦ τρόπου ἐφαρμογῆς διατάξεών τινων τῆς Συνθήκης Εἰρήνης τῆς Λωζάννης καὶ τῆς προσηρτημένης τῇ Συνθήκῃ ταύτῃ ὑπ' ἀριθ. 9 δηλώσεως». ἔχον οὕτω

Ἄρθρον 1.

Ἡ πρώτη παράγραφος τοῦ ἄρθρου 4 τοῦ νόμου 3372 «περὶ κυρώσεως τῆς μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Τουρκίας Συμφωνίας κλπ.» τροποποιεῖται ὡς ἀκολούθως:

«Ἡ παράδοσις τῶν ὁριστικῶν ὁμολογιῶν εἰς τοὺς δικαιούχους γενήσεται διὰ τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης τῆς Ἑλλάδος μετὰ τὸν ἑκάστοτε ἔλεγχον καὶ ἐκτίμησιν τῶν συμψηφισθησομένων ἀκινήτων συμφώνως πρὸς τοὺς ὅρους τῆς ὡς εἴρηται μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Τουρκίας συμφωνίας καὶ κατόπιν ἐντολῆς πρὸς τὴν Τράπεζαν ταύτην τῆς Γενικῆς Διευθύνσεως τοῦ Δημοσίου Λογιστικοῦ».

Ἄρθρον 2

Διὰ τὴν ἐξασφάλισιν τῆς ὑπηρεσίας τοῦ ὑπὸ τοῦ νόμου 3372 προβλεπομένου δανείου παρέχεται παρὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ Δημοσίου εἰς τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν τῆς Ἑλλάδος τὸ ὁριστικὸν καὶ ἀμετάκλητον δικαίωμα νὰ κρατῇ ἐκ τῶν κατὰ τὸ ἄρθρον 4 τοῦ νόμου τούτου ὁριζομένων περισσευμάτων τῶν ὑπεγγύων προσόδων τὸ ἀναγκαιοῦν ποσὸν πρὸς πληρωμὴν τῆς ὑπηρεσίας τοῦ περὶ οὗ πρόκειται δανείου.

Ἄρθρον 3.

Ὁ πρὸς 8 ο)ο τόκος τοῦ ὑπὸ τοῦ νόμου 3372 προβλεπομένου δανείου, ὡς ἐπίσης καὶ τῶν προσωρινῶν τίτλων, περὶ ὧν τὸ ἄρθρον 6 τοῦ νόμου τούτου, ἄρχεται ἀπὸ 1ης Ἀπριλίου 1927, καταβαλλόμενος καθ' ἑξαμηνίαν.

Ἄρθρον 4.

Τὸ ἄρθρον 5 τοῦ αὐτοῦ ὡς ἄνω νόμου 3372 «περὶ κυρώσεως τῆς μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Τουρκίας Συμφωνίας κλπ.» τροποποιεῖται ὡς ἑξῆς:

«Μέγοι τῆς ὁριστικῆς κατὰ τοὺς ὅρους τῆς κυρουμένης διὰ τοῦ παρόντος νόμου Συμφωνίας ἐκτιμήσεως τῶν συμψηφισθησομένων ἀκινήτων θὰ ἐνεργηθῇ προσωινὴ τοιαύτη παρ' Ἐπιτροπῶν, ἑκάστη τῶν ὁποίων θ' ἀποτελῆται ἐξ ἑνὸς ἀρεοπαγίτου ἢ ἐφέτου ἢ συμβούλου τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου ἢ πρωτοδίκου ὡς προέδρου, ἑνὸς ἀνωτέρου οἰκονομικοῦ ὑπαλλήλου καὶ ἑνὸς ἐκ τῶν δικαιούχων προσφύγων, διοριζομένων ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν.

Καθήκοντα γραμματέως τῶν Ἐπιτροπῶν ἐκτελοῦσιν ὑπάλληλοι τῶν Ὑπουργείων Γεωργίας ἢ Οἰκονομικῶν (κεντρικῶν ἢ ἐπαρχιακῶν ὑπηρεσιῶν) προτεινόμενοι παρὰ τῶν Ὑπουργῶν τούτων. Δύναται ὅμως καθήκοντα γραμματέως νὰ ἐκτελέσῃ καὶ ἰδιώτης διοριζόμενος δι' ἀποφάσεως τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργοῦ προτάσει τοῦ προέδρου τῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ ἡμερησίᾳ ἀποζημιώσει οὐχὶ ἀνωτέρᾳ τῶν 70 δραχμῶν.

Διὰ τὸν ἔλεγχον τῆς ὑπὸ ἐκτίμησιν περιουσίας ἡ Ἐπιτροπὴ δύναται νὰ προσλαμβάνῃ πραγματογνώμονας ἐπὶ ἀποζημιώσει οὐχὶ ἀνωτέρᾳ τῶν 50 δραχμῶν ἡμερησίως.

Εἰς τὰ μέλη τῶν Ἐπιτροπῶν παρέχεται ἀποζημίωσις ἑκάστῳ δραχμῶν ἑκατὸν κατὰ συνεδρίαν, εἰς δὲ τὸν γραμματέα, ἐφ' ὅσον οὗτος εἶνε δημόσιος ὑπάλληλος, δραχμῶν πεντήκοντα. Τὸ πρὸς ἀποζημίωσιν τῶν μελῶν τῶν κατὰ τ' ἀνωτέρω Ἐπιτροπῶν προσωρινῆς ἐκτιμήσεως, τῶν γραμματέων αὐτῶν καὶ τῶν προσληφθησομένων πραγματογνωμόνων ἀναγκαιοῦν ποσὸν θέλει βαρύνει τοὺς Ἕλληνας ὑπηκόους. Πρὸς τοῦτο ἐκ τῶν συμφώνως τῷ ἄρθρῳ 6 τοῦ νόμου 3372 καταβληθησομένων μετρητῶν κρατηθήσεται παρὰ τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης ποσοστὸν 1 ο)ο ἀποδιδόμενον ἑκάστοτε τῷ Δημοσίῳ πρὸς τὸν ἀνωτέρω σκοπόν».

Ἄρθρον 5.

Αἱ αἰτήσεις διὰ τὴν ἐκδίκασιν καὶ τὸν καθορισμὸν τῆς προσωρινῆς ἐκτιμήσεως, περὶ ἧς τὸ προηγούμενον ἄρθρον, δέον νὰ ὑποβληθῶσιν εἰς τὰς ὡς ἄνω Ἐπιτροπὰς παρὰ τῶν δικαιούχων μεθ' ὅλων τῶν τίτλων καὶ λοιπῶν σχετικῶν στοιχείων ἐντὸς τριῶν μηνῶν διὰ τοὺς εὑρισκομένους ἐν τῷ ἐσωτερικῷ καὶ τεσσάρων διὰ τοὺς ἐν τῷ ἐξωτερικῷ τοιούτους ἀπὸ τῆς ἰσχύος τοῦ παρόντος νόμου. Βάσει τῶν αἰτήσεων, τῶν τίτλων καὶ οἱουδήποτε ἑτέρου στοιχείου ἀπαραιτήτου κατὰ τὴν κρίσιν τῆς Ἐπιτροπῆς, θέλει γίγνεσθαι παρ' ἑκάστης ἡ προσωρινὴ ἐκτίμησις τῆς ἀξίας τῶν ἀκινήτων. Αἱ μαρτυρικαὶ καταθέσεις δέον νὰ ὦσιν ἔνορκοι. Αἱ ἐργασίαι τῶν Ἐπιτροπῶν δέον νὰ περατωθῶσιν ἐντὸς ἑπτὰ μηνῶν ἀπὸ τῆς ἰσχύος τοῦ παρόντος νόμου.

Ἄρθρον 6.

Ἀποφάσει τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν δύναται νὰ παραταθῇ ἐπὶ ἓξ τὸ πολὺ μῆνας ἡ ἐν τῷ προηγουμένῳ ἄρθρῳ ἐπιτεθεῖσα προθεσμία, ὁπότε δύναται ὁμοίως νὰ περιορισθῇ καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐπιτροπῶν.

Ἄρθρον 7.

Ὁ προσδιορισμὸς τῶν ἀνηκόντων εἰς ἕνα ἕκαστον τῶν δικαιούχων καὶ δυνάμει τοῦ ἄρθρου 6 τοῦ νόμου 3372 ἐκδοθησομένων προσωρινῶν τίτλων θέλει ἐνεργηθῇ δι' ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν, ἐκδιδομένης προτάσει τῆς Γενικῆς Διευθύνσεως Δημοσίου Λογιστικοῦ, ἐντὸς τῶν ὁρίων τῶν διὰ τοῦ νόμου 3372 καθοριστθέντων καὶ ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἀποφάσεων τῆς προσωρινῆς ἐκτιμήσεως τῶν διαβιβασθησομένων τῇ Γ.Δ.Δ.Λ. μετὰ τὸ κατὰ τὰ ἀνώτερω πέρας τῶν ἐργασιῶν τῶν Ἐπιτροπῶν. Οἱ προσωρινοὶ τίτλοι θὰ ἀποφέρωσι τόκον ἀνεξαρτήτως τοῦ χρόνου ἐκδόσεως αὐτῶν, ἀφ' ἧς ἄρχεται καὶ ὁ τόκος τῶν ὁριστικῶν ὁμολογιῶν τοῦ κατὰ τὸ ἄρθρον 3 τοῦ νόμου 3372 δανείου.

Ἄρθρον 8.

Ἡ Γενικὴ Διεύθυνσις Δημοσίου Λογιστικοῦ ἐπὶ τῇ βάσει τῶν κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ νόμου 3372. ὡς οὗτος τροποποιεῖται διὰ τοῦ παρόντος, ἐκδιδομένων ἀποφάσεων τῶν Μικτῶν Ἐπιτροπῶν, θέλει ἐντὸς τριῶν μηνῶν ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως αὐτῶν ἐκδίδει ἐντολὰς πρὸς τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν τῆς Ἑλλάδος περὶ παραδόσεως εἰς τοὺς δικαιούχους τῶν ὁριστικῶν ὁμολογιῶν, λαμβάνουσα ὑπ' ὄψει διὰ τὸν προσδιορισμὸν τῶν ἐνὶ ἑκάστῳ τούτων ἀνηκουσῶν ὁμολογιῶν ὡς σχετικὴν τιμὴν λίρας χρυσῆς Τουρκίας καὶ δραχμῆς τὴν εἰς δραχμὰς μέσην τιμὴν τῆς λίρας κατὰ τὴν ἀμέσως προηγουμένην τῆς ἐκδόσεως τῆς ἐντολῆς ἑξαμηνίαν. Αἱ κατὰ τὰ ἀνώτερω ἑξαμηνίαι ἄρχονται τὴν 1ην Ἰανουαρίου καὶ τὴν 1ην Ἰουλίου καὶ λήγουσι τὴν 30 Ἰουνίου καὶ 31 Δεκεμβρίου ἑκάστου ἔτους.

Ἄρθρον 9.

Αἱ κατὰ τὸ ἄρθρον 4 τοῦ παρόντος νόμου Ἐπιτροπαὶ προσωρινῆς ἐκτιμήσεως θέλουσιν ἐκδίδει τὰς ἀποφάσεις αὐτῶν γιγνομένης τῆς ἐκτιμήσεως εἰς λίρας χρυσᾶς Τουρκίας. Ἡ Γενικὴ Διεύθυνσις Δημοσίου Λογιστικοῦ κατὰ τὸν κατὰ τὸ ἀνωτέρω ἄρθρον προσδιορισμὸν τῶνἀνηκόντων τοῖς δικαιούχοις προσωρινῶν τίτλων καὶ μετρητῶν θέλει καθορίσει τὸ ποσὸν τῶν τε προσωρινῶν τίτλων καὶ μετρητῶν εἰς δραχμάς, λαμβάνουσα ὑπ' ὄψει ὡς σχετικὴν τιμὴν λίρας καὶ δραχμῆς τὴν μέσην τιμὴν τῆς λίρας χρυσᾶς Τουρκίας κατὰ τοὺς ἀμέσως προηγουμένους τοῦ προσδιορισμοῦ ἓξ μῆνας.

Ἄρθρον 10.

Πᾶσα προσφυγὴ τρίτου, διεκδικοῦντος ἴδια ἐμπράγματα δικαιώματα ἐπὶ τῆς ἐκτιμηθείσης περιουσίας ὑποβάλλεται πρὸ τῆς ἐκτελέσεως τῆς ἀποφάσεως εἰς τὸν Ὑπουργὸν τῶν Οἰκονομικῶν, ὅστις παροπέμπει ταύτην εἰς τὴν ἐκδικάσασαν τὴν ἀρχικὴν αἴτησιν ἐπιτροπήν, ἥτις καὶ ἀποφαίνεται ὁριστικῶς, καλουμένου κατὰ τὴν συζήτησιν καὶ τοῦ καθ' οὗ ἡ προσφυγή.

Ἄρθρον 11.

Εἰς βάρος τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν ἀναγραφήσεται ἡ διὰ τὰ ἔξοδα ἐκτυπώσεως τῶν τίτλων (προσωρινῶν καὶ ὁριστικῶν) ὡς καὶ διὰ τὰ λοιπὰ ἔξοδα ἐκδόσεως τοῦ ἐν τοῖς προηγουμένοις ἄρθροις ἀναφερομένου δανείου ἀπαιτουμένη πίστωσις.

Ἄρθρον 12.

Διὰ Διατάγματος ἐκδιδομένου προτάσει τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου δύναται τὸ ὑπὸ τοῦ νόμου 3372 προβλεπόμενον δάνειον νὰ μετατραπῇ εἰς λαχειοφόρον, ἐλαττουμένου ἀναλόγως τοῦ τόκου.

Ἄρθρον 13.

Πᾶσαι αἱ λεπτομέρειαι ἐκτελέσεως τοῦ παρόντος νόμου κανονισθήσονται διὰ Διαταγμάτων προκαλουμένων ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν

Ἄρθρον 14.

Ἡ ἰσχὺς τοῦ παρόντος νόμου ἄρχεται ἀπὸ τῆς εἰς τὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως δημοσιεύσεώς του.

Γίνεται ὡσαύτως δι' ἀναστάσεως δεκτὴ εἰς α' συζήτησιν ἡ πρότασις «περὶ τροποποιήσεως τοῦ Κανονισμοῦ τῆς Βουλῆς».

Συναινέσει τῆς Βουλῆς λύεται εἶτα ἡ συνεδρίασις ὥρα 3 1)2 πρωϊνὴ διὰ τὴν 5 1)2 μ. μ,

Ὁ Πρόεδρος
Θ. ΣΟΦΟΥΛΗΣ

Οἱ Γραμματεῖς
Μ. Λαΐλιος
Θ. Τσιριμῶκος

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΗΒ'

Τῆς 26 Μαΐου 1927

Ὥρᾳ 6.30' μ. μ. ὁ κ. ***Πρόεδρος*** ἀνελθὼν ἐπὶ τῆς ἕδρας κηρύσσει τὴν ἔναρξιν τῆς συνεδριάσεως καὶ διατάσσει ν' ἀνοιχθῶσι τὰ θεωρεῖα.

Ἀναγινώσκονται καὶ ἐπικυροῦνται τὰ πρακτικὰ τῆς χθεσινῆς συνεδριάσεως.

Ἀνακοινοῦνται τὰ ἑξῆς.

Ἡ Ἀδελφότης τῶν ἐν Πειραιεῖ Κρητῶν, συνελθοῦσα εἰς ἔκτακτον συνεδρίασιν καὶ λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν τὴν ἀπόπειραν δολοφονίας κατὰ τοῦ Μητροπολίτου Ἀθηνῶν ἐκφράζει τὸν ἀποτροπιασμὸν αὐτῆς διὰ τὴν στυγερὰν καὶ ἱερόσυλον πρᾶ-

ξιν, στιγματίζει δὲ καὶ θέτει εἰς κοινὸν ὄνειδος πάντα ἄμεσον αὐτουργὸν ἢ ἔμμεσον συνεργὸν τῆς πράξεως ταύτης.

Ὁ Ἡναγιώτης Ἀγασαλίδης ἢ Μουσταν-Μπέης, ζητεῖ τὴν παροχὴν μικρᾶς ἀποζημιώσεως διὰ τὰς πολλαπλᾶς του ὑπηρεσίας, ἃς προσέφερεν εἰς τὴν Πατρίδα.

Ἡ Ἱερὰ Μητρόπολις Σερρῶν ὑποβάλλει ὑπόμνημα τοῦ Ταμείου Ἐκπαιδευτικῆς Προνοίας καὶ Διδακτηριακῆς ἐπιτροπῆς, δι' ἧς ζητεῖ ὅπως ἡ Βουλὴ ἐνισχύσῃ τὴν ἐκπαίδευσιν τῆς πόλεως Σερρῶν.

Τὸ Β' Πανελλήνιον Φαρμακευτικὸν Συνέδριον ὑποβάλλει ψήφισμα, δι' οὗ ζητεῖ νὰ τροποποιηθῇ ἡ συμπληρωθῇ ἡ ἰσχύουσα φαρμακευτικὴ νομοθεσία καὶ ἐπιδιωχθῇ ἡ πιστὴ καὶ ἀπαρέγκλιτος ἐφαρμογὴ αὐτῆς.

Οἱ ἐργάται τῆς πόλεως Ξάνθης ὑποβάλλουν ὑπόμνημα, δι' οὗ ζητοῦν τὴν κατάργησιν τῶν Ἐπιτροπῶν Ἀσφαλείας, τὴν παραπομπὴν εἰς δίκην τῶν ὑπευθύνων διὰ τὰς σκηνὰς Θεσσαλονίκης, τὴν ἄμεσον ἀποφυλάκισιν τῶν ἐργατῶν Λαρίσσης καὶ τὴν ἐπαναφορὰν τῶν ἐξορίστων ἐργατῶν Ἐδέσσης καὶ Μυτιλήνης.

Οἱ κάτοικοι Γαστούνης ζητοῦν τὴν ἔκδοσιν τῶν χρηματικῶν ἐνταλμάτων τῶν ἀπαλλοτριωθέντων κτημάτων των.

Οἱ βουλευταὶ κ. κ. Γ. Κοκκινάκης καὶ Ε. Φωτάκης καταθέτουν ἀναφορὰν τῶν καλλιεργητῶν καὶ ἐμπόρων κίτρων Κρήτης, ζητούντων τὴν παροχὴν ἀτελείας ἐπὶ τοῦ καταναλισκομένου ἁλατος διὰ τὴν ἐντὸς ἀρελίων συσκευασίαν τῶν κίτρων, διαπιστουμένης τῆς ποσότητος αὐτοῦ κατὰ τὴν εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ἐξαγωγήν.

Ὁ βουλευτὴς κ. Δ. Φλωριὰς καταθέτει τηλεγράφημα τοῦ Προέδρου τοῦ ἐν Σιδηροκάστρῳ παραρτήματος Συλλόγου Τζουμαγιωτῶν, δι' οὗ ζητεῖ τὴν ὁριστικὴν ἐγκατάστασιν αὐτῶν διότι μένουσιν ἄστεγοι ἀπὸ τῆς εἰς ὁμηρείαν ὑπὸ τῶν Βουλγάρων ἀπαγωγῆς καὶ καταστροφῆς τῆς Τζουμαγιᾶς κατὰ τὸ 1916.

Ὁ βουλευτὴς κ. Δ. Στεφανόπουλος καταθέτει τηλεγράφημα τῶν κατοίκων Ἀμαλιάδος, ζητούντων τὴν ἀρωγὴν τῆς Κυβερνήσεως πρὸς ἀνακούφισιν τῶν πεινώντων χαλαζοπλήκτων.

Οἱ βουλευταὶ κ. κ. Ι. Γιαννόπουλος καὶ Σ. Πολυζωγόπουλος καταθέτουν τηλεγράφημα τῶν κατοίκων τῆς περιφερείας Ἀμαλιάδος, ἀναγγελλόντων τὴν καταστροφὴν τῶν ἀμπελοκτημάτων καὶ ἐπικαλουμένων τὴν Κρατικὴν ἀντίληψιν.

Ὁ βουλευτὴς κ. Τ. Ἀναστασίου ὑποβάλλει διάφορα τηλεγραφήματα τοῦ λαοῦ Ἀμαλιάδος καὶ τῆς Κοινότητος Ροδιάτας, ζητοῦντος τὴν ἀντίληψιν τοῦ Κράτους διὰ τὴν νέαν ἐκ χαλάζης καταστροφήν.

Οἱ ἐν ἀποστρατείᾳ καὶ ἀπότακτοι ἀξιωματικοὶ τοῦ Π. Ναυτικοῦ ὑποβάλλουν ὑπόμνημα, δι' οὗ παρακαλοῦν τὴν Βουλὴν νὰ ἐνεργηθῇ ἡ κατ' ἀναλογίαν ἐπέκτασις τῆς ἀναθεωρήσεως τῶν πινάκων, ὡς καὶ ἡ συμπλήρωσις αὐτῶν διὰ Κυβερνητικοῦ ἢ Νομοθετικοῦ μέτρου καὶ ἐπ' αὐτῶν.

Πρὸ τῆς Ἡμερησίας διατάξεως λαμβάνει τὸν λόγον ὁ κ. **Ι. Γιαννόπουλος** ὅστις λέγει ὅτι τὰ ἐκ τῆς ἐπαρχίας του καταφθάνοντα τηλεγραφήματα, ἐκ μέρους τῶν χαλαζοπλήκτων παριστῶσι τὴν γενομένην καταστροφὴν μεγίστην. Παρακαλεῖ τὸν κ. Ὑπουργὸν ὅπως λάβῃ ἐπειγόντως πάντα τὰ προσήκοντα μέτρα.

Ὁ κ. **Τ. Ἀναστασίου** τονίζει τὴν ἔκτακτον ἀνάγκην ὅπως ἐκτάκτως ληφθοῦν ὅλα τὰ ἐπιβαλλόμενα μέτρα διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τῆς καταστάσεως, ἡ ὁποία εἰς Ἀμαλιάδα καὶ τὰ πέριξ αὐτῆς χωρία εἶναι ἀπελπιστική, διότι ἡ πεσοῦσα χάλαζα προὐξένησεν ἀνυπολογίστους ζημίας καὶ καταστροφάς, ὑποστηρίζει δὲ ὅτι πρέπει νὰ ἐφαρμόσῃ ἡ Κυβέρνησις τὰ πέρυσιν ληφθέντα μέτρα διὰ τῆς ἐνισχύσεως τοῦ ταμείου χαλαζοπλήκτων.

Ὁ κ. **Α. Μάρκου**. Συμφωνῶν πρὸς τοὺς προλαλήσαντας συνιστᾷ ὅπως διαταχθῇ ὁ νομομηχανικὸς καὶ μεταβῇ ἐπὶ τόπου.

Ὁ κ. **Δ. Στεφανόπουλος** συνιστᾷ ὅπως ληφθοῦν τὰ ἐπιβαλλόμενα μέτρα ἐκ μέρους τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῆς Γεωργίας, ὁ ὁποῖος τὸν διεβαιβαίωσε σχετικῶς κατὰ τὴν πρωϊνὴν εἰς τὸ Ὑπουργεῖον ἐπίσκεψίν του.

Ὁ κ. **Β. Ροῦφος** συνιστᾷ ὡσαύτως τὴν λῆψιν ἀναλόγων μέτρων.

Ὁ κ. **Φ. Μοσχούλας,** περιγράφων τὰς ἐν τῇ περιφερείᾳ Μεσσηνίας ἐπελθούσας καταστροφάς, τονίζει ὅτι εἶναι ἀνάγκη ἐνισχύσεως τοῦ Ταμείου τῶν χαλαζοπλήκτων, ὅπως κατορθωθῇ νὰ παρασχεθῇ πραγματικὴ βοήθεια εἰς τοὺς παθόντας.

Ὁ κ. **Β. Σαγιᾶς**. Συνιστᾷ ὡσαύτως τὴν λῆψιν μέτρων καὶ παρακαλεῖ ὅπως ὁ κ. Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας ἀνακοινώσῃ σχετικῶς εἰς τὴν Βουλὴν τὰ μέτρα ἅτινα σκέπτεται νὰ λάβῃ.

Ὁ κ. **Α. Παπαναστασίου** (Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας) λέγει ὅτι ὁ μόνος τρόπος ὅπως καταστῇ δυνατὴ ἡ ἀρωγὴ τῶν παθόντων εἶναι ἡ ἐνίσχυσις τοῦ ταμείου τῶν χαλαζοπλήκτων, τὸ ὁποῖον θὰ γίνῃ δι' εἰδικοῦ Νομοθετικοῦ μέτρου.

Ὁ κ. **Τ. Ἀναστασίου** λέγει ὅτι ὑπάρχει εὐχέρεια τοιαύτη, ἀφοῦ ἡ διὰ τοὺς παγοπλήκτους εἰσφορὰ ἀφεώρα μόνον τὴν παραγωγὴν τοῦ λήγοντος σταφιδικοῦ ἔτους.

Οἱ κ. κ. **Α. Μέρος** καὶ **Γ. Αθανασιάδης - Νόβας** συνιστῶσιν ὡσαύτως τὴν λῆψιν μέτρων πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν χαλαζοπλήκτων Θεσσαλίας καὶ Αἰτωλοακαρνανίας.

Ὁ κ. **Α. Ἀργυρὸς** (Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας) ὑποβάλλει σχέδιον νόμου «περὶ ἱδρύσεως ἐν Μαραθῶνι πλήρους ἑλληνικοῦ σχολείου».

Οἱ κ. κ. **Ν. Καμπάνης** καὶ **Κ. Ἐμπειρῖκος** ὑποβάλλουσι πρότασιν νόμου «περὶ τροποποιήσεως τοῦ ἄρθρου 5 τοῦ ἀπὸ 6 Μαρτίου Ν. Δ. περὶ καταργήσεως θέσεων προσωπικοῦ τῶν Γεν. Διοικήσεων, Νομαρχιῶν καὶ Ὑποδιοικήσεων».

Ὁ κ. **Ν. Κουμάνταρος** ὑποβάλλει τροπολογίαν καὶ προσθήκην ἐπὶ τοῦ σχεδ. ψηφίσματος περὶ ἐκποιήσεως τῆς ὑπὸ τοῦ Δημητρίου Σταϊκου καταληφθείσης εἰς τὸν δῆμον Ἀγρινίου περιουσίας.

Ὁ κ. **Φ. Μοσχούλας** ὑποβάλλει τροπολογίαν ἐπὶ τοῦ σχεδίου περὶ τροποποιήσεως τοῦ Κανονισμοῦ τῆς Βουλῆς.

Ἀνακοινοῦται μετὰ τοῦτο ἔγγραφον τῶν ἁρμοδίων εἰσαγγελέων ζητούντων τὴν ἄδειαν τῆς Βουλῆς πρὸς παραιτέρω ποινικὴν δίωξιν τῶν βουλευτῶν κ. κ. Σ. Μαξίμου, Μ. Δερλερὲ καὶ Θ. Γρηγορίου.

Εἰσέρχεται εἶτα ἡ Βουλὴ εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Διάταξιν τῆς Νομοθετικῆς Ἐργασίας.

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 125 τοῦ Συντάγματος ὁ κ. **Χ. Βοζίκης** δὲν νομίζει ὅτι εἶναι ὀρθὸν νὰ καθιερωθῇ ἡ ἀρχὴ τῆς ὑπογραφῆς τῶν συντακτικῶν πράξεων τῆς Βουλῆς ὑπὸ τοῦ Ἀνωτάτου Ἄρχοντος.

Ὁ κ. **Α. Παπαναστασίου** (Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας) λέγει ὅτι ἡ ὑπογραφὴ αὕτη οὐδὲ πόρρωθεν ἔχει τὴν ἔννοιαν οἱασδήποτε ἐγκρίσεως ἐκ μέρους τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας, ἀλλ' ἔχει μόνον τὴν ἔννοιαν τῆς ὑποχρεώσεως τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς καὶ τοῦ Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως πρὸς δημοσίευσιν τοῦ Συντάγματος.

Ἡ δήλωσις αὕτη τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῆς Γεωργίας γίνεται δεκτὴ ὡς αὐθεντικὴ ἑρμηνεία ἐπὶ τοῦ ἄρθρου.

Γίνεται δι' ἀναστάσεως δεκτὸν τὸ ἄρθρον 125 ἔχον οὕτω.

Ἄρθρον 125.

Τὸ παρὸν Σύνταγμα,ὡς ἀνεθεωρήθη καὶ ἐψηφίσθη ὑπὸ τῆς Βουλῆς, τίθεται εἰς ἐνέργειαν εὐθὺς ὡς ὑπογραφῇ ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας, τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς καὶ τοῦ Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως.

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 124 ὁ κ. **Β. Σαγιᾶς**, λαμβάνων τὸν λόγον, δηλοῖ ὅτι θέλει ψηφίσει τὸ ἄρθρον τοῦτο ὑπὸ τὰς ἐπιφυλάξεις τὰς ὁποίας τὸ Λαϊκὸν κόμμα κατὰ τὴν ὁρκωμοσίαν διετύπωσεν. Διότι τὸ Λαϊκὸν κόμμα φρονεῖ ὅτι τὸ πολίτευμα τοῦτο ἐπεβλήθη κατὰ τρόπον, ὅστις δὲν ἐξησφάλιζε τὴν ἐλευθέραν ἐκδήλωσιν τῶν διαθέσεων καὶ φρονημάτων τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ. Ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἀντιλήψεων τούτων τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος, λέγει, ὑπέβαλα τὴν περὶ ψηφίσματος τροπολογίαν.

Ὁ κ. **Δ. Χατζῖσκος** ἐρωτᾷ ἂν ὁ κ. Βουλευτὴς ὁμιλῶν ἐννοεῖ ὅτι διερμηνεύει τὴν γνώμην τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος, τὸ ὁποῖον οὐδεμίαν τοιαύτην τροπολογίαν ὑπέβαλεν ὡς κόμμα.

Ὁ κ. **Β. Σαγιᾶς** λέγει ὅτι ὁμιλεῖ κατόπιν ἐντολῆς, τὴν ὁποίαν ἔλαβε σήμερον τὴν πρωΐαν ἐκ μέρους τοῦ Ἀρχηγοῦ τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος.

Ὁ **Γ. Μπακόπουλος** λέγει ὅτι ἐν πάσῃ περιπτώσει τὰ ὑπὸ τοῦ κ. Σαγιᾶ λεγόμενα ἐκπροσωποῦν τὴν γνώμην πάντων τῶν ἀποτελούντων τὸ Λαϊκὸν κόμμα.

Ὁ κ. **Β. Σαγιᾶς** συνεχίζων ἀναπτύσσει τοὺς λόγους οὓς τινες ἐπέβαλαν τὴν ὑποβολὴν τῆς περὶ δημοψηφίσματος τροπολογίας του. Ἓν νέον Πολίτευμα, λέγει, ἵνα ἔχῃ κῦρος ὀφείλει νὰ ἀποφανθῇ καὶ ὁ λαὸς ἐπ' αὐτοῦ. Ἀλλὰ πρὸς τοῦτο πρέπει νὰ δώσωμεν εἰς τὸν λαὸν τὴν εὐκαιρίαν νὰ κατανοήσῃ τὸ πολίτευμα, ὥστε νὰ δύναται εὐσυνειδήτως ν' ἀποφανθῇ ἐπ' αὐτοῦ. Ἐπὶ τῇ βάσει τῶν σκέψεων τούτων ὑπέβαλα, λέγει, ὑποτροπολογίαν καθ' ἣν δὲν θὰ ἐπιτρέπεται ἐπὶ μίαν διετίαν ἀνακίνησις τοῦ Πολιτειακοῦ ζητήματος.

Ὁ κ. **Γ. Μπούσιος** φρονεῖ ὅτι ἐφόσον ἐπεκράτησεν ἡ γνώμη νὰ μὴ γίνῃ συζήτησις καὶ ἐπὶ τοῦ πρώτου ἄρθρου τοῦ Συντάγματος, πρέπει τοῦτο νὰ ἐφαρμοσθῇ καὶ εἰς τὸ παρὸν ἄρθρον, ἐκτὸς ἂν πρόκηται νὰ λυθῇ ἡ συμφωνία αὕτη.

Ὁ κ. **Σ. Σωτηριάδης** τηρεῖ, λέγει, πάσας τὰς ἐπιφυλάξεις, ἃς ἐτήρησε τὸ Λαϊκὸν κόμμα κατὰ τὴν ὁρκωμοσίαν. Δὲν δύναται ὅμως νὰ κατανοήσῃ τὸν λόγον τῆς πρώτης παραγράφου τοῦ ἄρθρου τούτου. Δὲν πρέπει νὰ λησμονῶμεν, λέγει, ὅτι ἡ βία ἐπέβαλε τὸ Πολίτευμα τοῦτο. Ἐγώ, λέγει, κεκυρηγμένος ὑπὲρ τῆς βασιλευομένης Δημοκρατίας δὲν θὰ εἶχον οὐδεμίαν ἀντίρρησιν νὰ συμμορφωθῶ πρὸς τὴν κοινὴν θέλησιν νομίμως ἐκδηλουμένην. Συνεχίζων, ἀναφέρει πῶς κατὰ τὸ διεξαχθὲν Δημοψήφισμα ἐγένοντο διάφοροι αὐθαιρεσίαι τῶν στρατιωτικῶν ἀρχῶν, συνεπείᾳ τῶν ὁποίων δὲν κατωρθώθη νὰ ἐκδηλωθῇ τὸ γνήσιον φρόνημα τοῦ λαοῦ. Εἰδικῶς ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ του, ἔχουσαν δύο χιλιάδας ψηφοφόρους, ἀναφέρει ὅτι οἱ ψηφίσαντες ἀνῆλθον εἰς ἑπτὰ χιλιάδας. Τὴν στιγμὴν λοιπόν, καθ' ἣν εἶνε παγκοίνως γνωστὸν ὅτι ὑπὸ τοιούτους ὅρους διεξήχθη τὸ δημοψήφισμα πρέπει τοὐλάχιστον νὰ τηρηθῇ μία ἐπιφύλαξις περὶ ἀναθεωρήσεως. Ἡ ἐπιφύλαξις αὕτη εἶνε ἀναγκαία καὶ πρὸς ἀποφυγὴν τυχὸν ἀνατρεπτικῶν τάσεων. Φρονεῖ ὅτι ἡ πρώτη παράγραφος τοῦ ἄρθρου, καθ' ἣν ἡ Δημοκρατικὴ μορφὴ τοῦ Πολιτεύματος οὐδέποτε δύναται νὰ γίνῃ ἀντικείμενον ἀναθεωρήσεως τοῦ Συντάγματος, πρέπει ν' ἀπαλειφθῇ.

Ὁ κ. **Ι. Γιαννόπουλος** λέγει ὅτι ἀνήκων εἰς τὸ κόμμα τῶν Ἐλευθερορρόνων συμμερίζεται ἀπολύτως τὰς διαλλακτικὰς διαθέσεις τοῦ κόμματος τούτου.

Ὁ κ. **Θ. Τουρκοβασίλης** λέγει ὅτι τὸ κόμμα τῶν Ἐλευθερορρόνων δὲν ἤλλαξεν ἀντιλήψεις, ἀλλ' ἔκαμε μίαν ἐκχειρίαν. Φρονεῖ ὅτι πρέπει ν' ἀποφευχθῇ ἡ σχετικὴ συζήτησις, ἡ ὁποία ὑπάρχει κίνδυνος νὰ δημιουργήσῃ ἐπικίνδυνον ὀξύτητα. Εἶναι γνωστὸν ὅτι τὸ Πολίτευμα ἐπεβλήθη βίᾳ. Διὰ τοῦτο συνιστᾷ νὰ ἀποφύγωμεν τὴν συζήτησιν, μεταρρυθμιζομένης τῆς πρώτης παραγράφου εἰς τρόπον ὥστε ν' ἀποτραπῇ μόνον ἡ ἀναθεώρησις τῶν θεμελιωδῶν διατάξεων.

Ὁ κ. **Δ. Χατζῖσκος** λέγει ὅτι ἐρόσον οἱ ἀρχηγοὶ ἀποστάζουν δὲν πρέπει νὰ διεξάγεται τοιαύτη συζήτησις.

Ὁ κ. **Ι. Γιαννόπουλος** συνεχίζων, λέγει ὅτι συμμερίζεται μὲν τὴν γνώμην, ἣν ἐξήνεγκεν ὁ κ. ἀρχηγὸς τῶν ἐλευθερορρόνων καὶ πνίγει προσωρινῶς τὰ περὶ τοῦ πολιτεύματος αἰσθήματα χάριν τῆς συμφιλιώσεως, ἀλλὰ ὀφείλει νὰ ὁμολογηθῇ ἐξ ἄλλου ὅτι μετὰ τὸ παρὸν ἄρθρον παραβιάζεται τὸ μέγα δόγμα τῆς λαϊκῆς κυριαρχίας,ὅπερ ἐδήλωσε πραγματικῶς ὡς παντοτεινόν του ἐρεισμα τὸ κόμμα τῶν ἐλευθερορρόνων. Καὶ συναφῶς ἔρχεται τὸ ἐρώτημα, πῶς θὰ δεσμεύσωμεν τὸν ἑλληνικὸν λαόν, ὅταν θελήσῃ ἐκδήλως νὰ ἀναθεωρήσῃ ἢ νὰ μεταβάλῃ τὸ ὑφιστάμενον πολίτευμα; Φρονῶ συνεπῶς, λέγει, ὅτι θὰ ἦτο σκόπιμον καὶ φρόνιμον νὰ ἀπαλειφθῇ τελείως ἡ διάταξις αὕτη, ἡ ὁποία ἄλλως τε δὲν ἐξυπηρετεῖ κανένα σκοπόν, ἐνῶ θέτει περιορισμοὺς εἰς τὴν λαϊκὴν κυριαρχίαν, ἡ ὁποία πάντοτε πρέπει νὰ πρυτανεύῃ εἰς τὸ ἑλληνικὸν πολίτευμα, ἡ δὲ παραμονὴ τῆς διατάξεως δὲν εἶνε τίποτε ἄλλο, παρὰ ἐμπόδιον πρὸς πραγμάτωσιν πάσης καὶ τῆς μᾶλλον ἐκδήλου λαϊκῆς θελήσεως.

Α. Παπαναστασίου (Ὑπουργὸς Γεωργίας). Παρακαλῶ) λέγει, ὅπως οἱ συνάδελφοι τῶν συντεταγμένων κομμάτων ἀναθέσουν εἰς ἕνα ἢ δύο συναδέλφους νὰ ὁμιλήσουν ἐπὶ τοῦ ἄρθρου. Ὁ κ. Β. Σαγιᾶς ἔκαμε μίαν δήλωσιν.....

Ν. Καμπάνης καὶ Ἄλλα. Δὲν τὴν ἀναγνωρίζομεν.

Α. Παπαναστασίου. Οἱ ἀνήκοντες λέγω εἰς συντεταγμένα κόμματα παρακαλῶ νὰ ἀναθέσουν εἰς ἕνα ἢ δύο νὰ ἐκφέρουν τὴν γνώμην των ἐπὶ τοῦ ἄρθρου. Ἐὰν τὸ λαϊκὸν κόμμα νομίζῃ ὅτι ἄγεινε παρερμηνεία τῆς ἐντολῆς του παρὰ τοῦ κ. Σαγιᾶ, δὲν ἔχει παρὰ νὰ ἀναθέσῃ εἰς ἕνα - δύο συναδέλφους νὰ ἐκφέρουν ὑπεύθυνον γνώμην, ἐνῶ ἐξ ἄλλου οἱ μὴ ἀνήκοντες εἰς συντεταγμένα κόμματα, φυσικὰ δὲν ἠμποροῦν νὰ ὑπαχθοῦν εἰς περιορισμούς. Εἶνε αὐτονόητον ὅτι ἡ συζήτησις ἔχει ἄλλην σημασίαν, ἂν γίνεται ἐπὶ τῇ βάσει προτάσεως ἑνὸς κόμματος καὶ ἄλλην ἂν γίνεται ἐπὶ τῇ βάσει προτάσεως ἑνὸς ἢ δύο βουλευτῶν. Δὲν θέλομεν οὐδεὶς νὰ ἐμποδισθῇ νὰ ἐκφέρῃ τὴν γνώμην του, διότι καὶ οἱ ἀνήκοντες ἀκόμη εἰς συντεταγμένα κόμματα ἔχουν πλήρη ἐλευθερίαν γνώμης. Προέχει ὅμως νὰ περιορισθῇ ἡ συζήτησις μεταξὺ προτάσεων συντεταγμένων κομμάτων καὶ νὰ μὴ ἐκτραπῇ αὕτη κατὰ τρόπον τυχὸν μέλλοντα νὰ ἔχῃ ἐπιρροὴν καὶ ἐπὶ τῶν ἐργασιῶν τοῦ σώματος.

Θ. Σοφούλης (Πρόεδρος). Θὰ ἦτο καλὸν νὰ ἐδήλου ὁ κ. Ὑπουργὸς ἂν τὰ λεχθέντα παρὰ αὐτοῦ ἐνέχουν ἔννοιαν ἀναδολῆς.

Ι. Ράλλης. Τὰ λεχθέντα παρὰ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῆς Γεωργίας εἶνε ἀρκούντως σημαντικὰ ὥστε νὰ μὴ παρέλθουν ἀπαρατήρητα. Εἶνε ὀρθὸν ὅμως, χωρὶς νὰ ἐκπροσωπῶ τὰς γνώμας τοῦ ἀρχηγοῦ τοῦ λαϊκοῦ κόμματος, νὰ ἀναβληθῇ ἡ συζήτησις ἐφόσον ὁ κ. Ἀρχηγὸς τοῦ λαϊκοῦ κόμματος εἶνε ἀσθενής. Τοσούτῳ μᾶλλον ἐπιβάλλεται τοῦτο, ἐφόσον πρόκειται περὶ συζητήσεως καὶ ψήφου, ἤτις ὡς εἶπεν ὁ κ. Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας δύναται νὰ ἔχῃ ἐπιρροὴν ἐπὶ τῶν ἐργασιῶν τοῦ σώματος.

Ὁ κ. **Ν. Βελέντζας** λέγει ὅτι ἐφόσον ἐκ μέρους τοῦ λαϊκοῦ κόμματος ὑπεβλήθη παρὰ τοῦ κ. Σαγιᾶ πρότασις περὶ δημοψηφίσματος.....

Δ. Χατζῖσκος, Ν. Καμπάνης. Δὲν πρόκειται περὶ προτάσεως τοῦ λαϊκοῦ κόμματος.

Ν. Βελέντζας. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, παρακαλῶ τὴν Βουλὴν ὄχι ὡς ἐκπρόσωπος τοῦ κόμματος τῶν ἐλευθερορρόνων, νὰ ἀναβληθῇ ἡ συζήτησις δι' κῦριον διὰ νὰ ἐπέλθῃ συνεννόησις τῶν κομμάτων, ἐξ ἧς θὰ ἐξαρτηθῇ ἂν θὰ ὑποβληθῇ ὡρισμένη πρότασις ἢ θ' ἀφεθοῦν ἐλεύθεροι οἱ κ. κ. βουλευταί.

Ὥρα 8ὴ διακόπτεται ἡ συνεδρίασις ἐπὶ 10 λεπτά.

Μετὰ τὴν διακοπὴν

Ὥρα 11.30 μ.μ. ἐπαναλαμβάνεται ἡ διακοπεῖσα συνεδρίασις.

Συνεχιζομένης τῆς συζητήσεως ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 124 ὁ κ. **Σ. Στάης** ἀναγινώσκει ἀπὸ χειρογράφου τὰς κάτωθι δηλώσεις:

«Τὸ λαϊκὸν κόμμα, ὡς πρὸς τὴν μορφὴν τοῦ πολιτεύματος, ἔχει τὰς ἐπιφυλάξεις, τὰς ὁποίας καὶ κατὰ τὴν ἀρχὴν τῶν ἐργασιῶν τῆς παρούσης Βουλῆς γνωστὰς κατέστησεν. Συνεπὲς πρὸς ταύτας, καὶ ἀφοῦ μάλιστα ἀπουσιάζει ἀσθενῶν καὶ ὁ ἀρχηγὸς αὐτοῦ, ὀφείλει νὰ μὴ μετάσχῃ εἰς τὴν συζήτησιν τῆς διατάξεως τῆς ἀφορώσης τὴν ἀναθεώρησιν ἢ μὴ τῆς μορφῆς τοῦ πολιτεύματος. Ἡ διάταξις δὲ ἄλλως αὐτὴ δὲν θὰ ἔπρεπε νὰ ἀποτελέσῃ ἀντικείμενον συζητήσεως τῆς παρούσης Βουλῆς ἀφοῦ δὲν κατέστη τοιοῦτον καὶ ἡ μορφὴ τοῦ πολιτεύματος. Θὰ ἦτο ὅμως παράλειψις ὀφειλομένου καθήκοντος, ἂν δὲν ἐπελαμβανόμεθα τῆς εὐκαιρίας νὰ συστήσωμεν εἰς τοὺς συζητοῦντας ἐπὶ τῆς διατάξεως ὅτι συμφέρον τοῦ τόπου εἶναι ἀπὸ πάσης ἀπόψεως ὅπως μὴ ἐμμείνωσιν εἰς ταύτην, ὡς ἄνευ σημασίας καὶ καθόσον διατάξεις τοιαῦται, περιοριστικαὶ τῆς κατὰ νόμιμον τρόπον ἐκδηλώσεως τῆς λαϊκῆς θελήσεως, ἄγουσιν εἰς ἀποτελέσματα ἀντίθετα τῶν ἐπιδιωκομένων, οὐδαμῶς δὲ χρησιμεύουσιν ὡς ἔρεισμα τῶν πολιτευμάτων, ὧν πραγματικὸν ἔρεισμα εἶναι μόνον ἡ τοῦ λαοῦ θέλησις καὶ ἐφ' ὅσον αὕτη δὲν ὑφίσταται οὐδεμία διάταξις τοῦ καταστατικοῦ χάρτου δύναται νὰ τὴν ἀναπληρώσῃ. Ἀλλὰ καὶ ἀφ' ἑτέρου ὀφείλομεν ἐπίσης νὰ σημειώσωμεν ὅτι, ὑπὸ τὰς ὑφισταμένας σήμερον συνθήκας, ἡ χώρα ἔχει ἀνάγκην ὅπως παραμείνῃ ἀπερίσπαστος τῶν τοιούτων ζητημάτων, οἷα τὰ τοῦ πολιτεύματος, καὶ δι' ὅλων τῶν δυνάμεών της ἐπιδοθῇ εἰς τὴν λύσιν τῶν διαφόρων ζωτικῶν αὐτῆς προβλημάτων καὶ μάλιστα τῶν οἰκονομικῶν καὶ ἡ ἀνάγκη δὲ αὕτη ἀναγνωρισθεῖσα ὑπῆρξεν ὡς γνωστὸν καὶ ἡ δημιουργία τῆς ὑφισταμένης Οἰκουμενικῆς Κυβερνήσεως, παρὰ πάσας τὰς ἀντιθέσεις τὰς ὑπαρχούσας μεταξὺ τῶν συνεργαζομένων κομμάτων». (Χειροκροτήματα).

Ὁ κ. ***Ι. Μεταξᾶς*** (Ὑπουργὸς τῆς Συγκοινωνίας) ἀναγινώσκει ἀπὸ χειρογράφου τὰς κάτωθι δηλώσεις. «Προτείνω τὴν διαγραφὴν τοῦ α' ἐδαφίου τοῦ ἄρθρου 124 ὡς ἐντελῶς περιττοῦ. Ἡ μεταβολὴ τῆς μορφῆς τῶν πολιτευμάτων δὲν ἐπέρχεται δι' ἐκ τῶν προτέρων καθωρισμένων οἱωνδήποτε διατυπώσεων. Ἡ μεταβολὴ τῆς μορφῆς τῶν πολιτευμάτων εἶναι ἔργον δυναμικόν, ἐκδηλοῦν ἔντονον λαϊκὴν ἐνέργειαν, τὴν ὁποίαν οὐδεὶς τυπικὸς ἢ νομικὸς περιορισμὸς δύναται νὰ ἀναστείλῃ ἢ νὰ ὑπαγάγῃ ὑπὸ κανόνας. Ὅταν ἕνας λαὸς θελήσῃ καὶ ἀποφασίσῃ διὰ τῆς δυνάμεώς του νὰ μεταβάλῃ τὸ πολιτεύμά του, δὲν ὑπάρχει γραπτὸς ἢ ἄγραπτος νόμος, ὅστις νὰ δύναται νὰ τὸν ἐμποδίσῃ ἢ νὰ τοῦ κανονίσῃ κατὰ ποῖον τρόπον θὰ πράξῃ τοῦτο. Καὶ ἀντιθέτως, ὅταν ἕνας λαὸς δὲν ἐννοεῖ νὰ μεταβάλῃ τὸ πολιτεύμά του, δὲν ὑπάρχει δικονομικὸς τύπος, ὅστις νὰ τὸν ἐξωθήσῃ εἰς τοῦτο. Αἱ μεταβολαὶ τῶν πολιτευμάτων εἶναι λαϊκαὶ ἐνέργειαι, ἀπέναντι τῶν ὁποίων τὰ καταστατικὰ ἔγγραφα εἶναι χάρτινοι φραγμοί. Μόνον μετὰ τὴν πρᾶξιν τοῦ λαοῦ ἔρχεται ἡ συνταγματικὴ κύρωσις, ἡ ὁποία δὲν κάμνει τίποτε ἄλλο παρὰ νὰ καθορίσῃ νομικῶς, ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον δυναμικῶς ἐγένετο ἤδη. Εἶναι ταῦτα διδάγματα τῆς ἀνθρωπίνης ἱστορίας καὶ εἶναι ματαιοπονία νὰ θέλῃ τις νὰ τὰ ἀγνοήσῃ. Διὰ τοῦτο τὸ α' ἐδάφιον τοῦ ἄρθρου 124 εἶναι ἐντελῶς περιττὸν καὶ προτείνω τὴν διαγραφήν του. Δηλῶ δὲ ὅτι ἡ πρότασίς μου αὕτη τῆς διαγραφῆς τοῦ ἐδαφίου τούτου δὲν ἔχει οὐδαμῶς σκοπὸν ἢ ἔννοιαν θέσεως καθεστωτικοῦ ζητήματος. Προτείνω τὸ ἄρθρον 124 νὰ λάβῃ διατύπωσιν ἀνάλογον πρὸς τὰ σχετικὰ ἄρθρα τῶν προηγουμένων συνταγμάτων καὶ δή, ὡς πρῶτον ἐδάφιον «ἐπιτρέπεται ἀναθεώρησις τῶν μὴ θεμελιωδῶν διατάξεων τοῦ Συντάγματος». Τὰ λοιπὰ ἐδάφια προτείνω ὅμοια πρὸς τὰ β', γ', δ' καὶ ε' τοῦ ὑπὸ συζήτησιν ἄρθρου 124. Ἀποδεχόμενοι τὴν πρότασίν μου πράττετε ἔργον σύμφωνον πρὸς τὴν λαϊκὴν ἐντολὴν τῆς 7 Νοεμβρίου. (Χειροκροτήματα).

Πρόεδρος. Ὁ κ. Βοζίκης ἔχει τὸν λόγον.

Χ. Βοζίκης ἔλαβον ἀφορμὴν κατὰ τὰς πρώτας συνεδρίασεις τῆς Βουλῆς νὰ διακηρύξω ὅτι κατὰ τὰς ἐκλογὰς δὲν ἐθέσαμεν ἡμεῖς ζήτημα πολιτεύματος εἰς τὸν λαὸν καὶ συνεπῶς δὲν ἐλάβομεν ἐντολὴν διὰ νὰ ἀποφασίσωμεν περὶ τοῦ πολιτεύματος. Ἀλλ' ἡ Βουλὴ σχεδὸν ἐν παμψηφίᾳ τότε, κανονίζουσα διὰ ψηφίσματος τὸν τρόπον τῆς ἀναθεωρήσεως τοῦ Συντάγματος, ἔλυσε τὸ ζήτημα τοῦ πολιτεύματος, χωρὶς ἡμεῖς νὰ λάβωμεν μέρος, παραδεχθεῖσα ὅτι ἡ μορφὴ τοῦ πολιτεύματος εἶνε ἡ δημοκρατικὴ καὶ ἀπαγορεύσασα διὰ τοῦ αὐτοῦ ψηφίσματος τὴν ἀναθεώρησιν τῆς σχετικῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρου πρώτου. Τούτου δοθέντος δὲν βλέπω ἐκ τίνος λόγου γίνεται τώρα συζήτησις περὶ πολιτεύματος. Πρόκειται μόνον περὶ τοῦ τρόπου ἀναθεωρήσεως τοῦ πολιτεύματος. Ἡ περὶ τούτου διάταξις εἶνε οὐσιώδης. Ἀλλ' ὅσον καὶ ἂν εἶνε οὐσιώδης ἡ διάταξις δὲν θὰ ἔχῃ τὴν δύναμιν νὰ παρεμποδίσῃ ἐν τῷ μέλλοντι τὴν ἀναθεώρησιν, διότι τὴν τήρησιν τοῦ Συντάγματος δὲν τὴν ἐξασφαλίζουν αἱ διατάξεις περὶ ἀπαγορεύσεως τῆς ἀναθεωρήσεως. Τὴν τήρησιν τοῦ Συντάγματος ἐξασφαλίζει μόνον ὁ πατριωτισμὸς τῶν Ἑλλήνων καὶ ὅταν ἔλθῃ ἡ στιγμὴ κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ πατριωτισμὸς τῶν Ἑλλήνων εὑρίσκει ὅτι τὸ πολίτευμα τοῦτο δὲν εἶνε τὸ συμφέρον εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ ὅτι ἔχει τὴν δύναμιν νὰ μεταβάλῃ αὐτὸ θὰ τὸ μεταβάλῃ χωρὶς νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν καμμίαν ἀπαγορευτικὴν διάταξιν.

Ι. Ράλλης. Κύριε Πρόεδρε, θεωρῶ καὶ ἐγὼ τὴν διάταξιν τῆς πρώτης παραγράφου τοῦ ἄρθρου 124 ὡς τελείως περιττὴν καὶ ὡς προϊὸν ἀπολυταρχικῶν πολιτευμάτων. Ἐὰν ἡ ἀληθὴς ἔννοια τῆς δημοκρατίας εἶνε ἡ πραγματικὴ ἐκδήλωσις τῆς βουλήσεως τοῦ κυριάρχου λαοῦ, νομίζω ὅτι οὐδεὶς βουλευτὴς ὑπὸ τὴν ἔννοιαν ταύτην δὲν εἶνε δημοκρατικῶν φρονημάτων, οὐδὲ εἶνε, οὐδὲ ὑπῆρξε ποτὲ καὶ ὑπὸ τὴν ἔννοιαν ταύτην ἀναμφισβητήτως εἴμεθα καὶ ἡμεῖς ἐκ τῶν ἀκραιφνεστέρων δημοκρατικῶν. Ἀλλ' οἱ μὴ πραγματικοὶ ἀντιπρόσωποι τῶν δημοκρατικῶν φρονημάτων, εἶνε ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι εἰς τὸ πολίτευμα αὐτὸ θέτουσι διατάξεις προερχομένας ἐξ ἀπολυταρχικῶν πολιτευμάτων. Διότι μόνον ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι ἔχουν τὴν γνώμην ὅτι ἡ θέλησις αὐτῶν εἶνε ἀνωτέρα τῆς θελήσεως τοῦ κυριάρχου λαοῦ θέτουσι διατάξεις διὰ τῶν ὁποίων θέλουν νὰ καταπνίξουν τὴν ἐλευθέραν ἐκδήλωσιν τῆς θελήσεως τοῦ λαοῦ καὶ ἡ διάταξις αὕτη οὐδὲν ἄλλο σκοπεῖ ἢ τὴν ἀπόπειραν καταπνίξεως τῆς ἐκδηλώσεως τῆς ἐλευθέρας βουλήσεως τοῦ λαοῦ. Φρονῶ ὅτι πρέπει ἡ Βουλὴ ἐὰν θέλῃ πραγματικῶς νὰ φανῇ ὅτι εἶνε ἀξία τοῦ ὀνόματος Βουλῆς ἐλευθέρων φρονημάτων, νὰ ἀπορρίψῃ ὑπὲρ τῆς ἀμέσου διαγραφῆς τῆς διατάξεως ταύτης, ἡ ὁποία δὲν εἶνε τίποτε ἄλλο παρὰ διάταξις καθαρῶς τυραννική.

Κ. Δεμερτζῆς Ἡ κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην διεξαγομένη συζήτησις ἀποδεικνύει πόσον εἶχον δίκαιον κατὰ τὴν ἔναρξιν τῶν συνεδριάσεων τοῦ Σώματος νὰ ἀρνηθῶ ψῆφον ἐμπιστοσύνης πρὸς τὴν σημερινὴν Κυβέρνησιν, ἐπὶ τῷ λόγῳ καὶ τῇ δικαιολογίᾳ ὅτι ἀντὶ νὰ λύσῃ τὸ ἐπίμαχον ζήτημα τὸ καθεστωτικόν, ἠσχολήθη μόνον περὶ τὰς ἐκδηλώσεις αὐτοῦ. Ἡ σημερινὴ συζήτησις δίδει προαίσθησιν τοῦ μέλλοντος νὰ συμβῇ εἰς τὸν δυστυχῆ αὐτὸν τόπον ἀπὸ ἀπόψεως διαφωνιῶν, διαστάσεων καὶ παθῶν, ἐὰν διαλυθῇ ἡ Οἰκουμενικὴ Κυβέρνησις. Καὶ ἀπὸ τῆς ἀπόψεως ταύτης κάμνω ἔκκλησιν πρὸς τὴν Κυβέρνησιν καὶ θέλω νὰ μὴ συνακινέσῃ ποτὲ ὅπως διαλυθῇ πρὶν ἡ δώσῃ λύσιν εἰς τὸ περιμάχητον τοῦτο ζήτημα. Διότι ἐφ' ὅσον τὸ περιμάχητον τοῦτο ζήτημα διαιρεῖ κατὰ σατανικὸν τρόπον εἰς δύο ἴσας σχεδὸν καὶ ἰσοπάλους δυνάμεις τὸν Ἑλληνικὸν λαόν, ἐφόσον τὸ ζήτημα τοῦτο δὲν εὕρῃ δικαίαν τὴν λύσιν, εἴμαι ἀπολύτως βέβαιος ὅτι παράγοντες ἀνωμάλιδιοι, παράγοντες ξένοι πρὸς τὸ πολίτευμα ἡμῶν θέλουν ἐπιδιώξει ὅπως καρπωθοῦν ἀθέμιτα ὀφέλη. Καὶ διὰ τοῦτο χωρὶς νὰ μακρυγορήσω, χωρὶς νὰ εἰσέλθω εἰς

λεπτομερείας τοῦ ζητήματος ποιοῦμαι τὴν ὑστάτην ταύτην ἔκκλησιν. Αἱ γνῶμαι μου εἶναι γνωσταί. Εἶναι περιττὸν νὰ ἐπαναλάβω ταύτας. Ὅσον ἀφορᾷ τὸ ὑπὸ συζήτησιν ἄρθρον προτείνω τὴν διαγραφὴν αὐτοῦ. Εἶμαι σύμφωνος ἐντελῶς πρὸς ὅσα ἐξέθηκεν ὁ ἀξιότιμος κ. Στάης καὶ ὁ κ. Ὑπουργὸς τῆς Συγκοινωνίας, ὅτι οὐσιαστικῶς τὰ πολιτεύματα εἶναι ζητήματα δυναμικά, οὐδεμία δὲ διάταξις ἐν τῷ Συντάγματι, εἴτε ἀπαγορεύουσα εἴτε ἐπιτρέπουσα τὴν ἀναθεώρησιν τῶν θεμελιωδῶν διατάξεων μεταξὺ τῶν ὁποίων συγκαταλέγεται καὶ ἡ διάταξις περὶ μορφῆς τοῦ πολιτεύματος, εἶναι δυνατὴ νὰ προδικάσῃ τὸ μέλλον, νὰ ἀνακινήσῃ καὶ νὰ λύσῃ ζητήματα καθαρῶς δυναμικά, ἐὰν καὶ ἐφόσον ἤθελον μεταβληθῇ αἱ συνθῆκαι ὑφ' ἃς σήμερον διατελοῦμεν. Διὰ τοῦτο προτείνω τὴν διαγραφὴν τοῦ ὑπὸ συζήτησιν ἄρθρου καὶ ποιοῦμαι πάλιν τὴν ὑστάτην ταύτην ἔκκλησιν, διότι δὲν θὰ ἤθελον ποτὲ νὰ χαρακτηρισθῶ ὡς ἐπιμηθεύς, εἰς ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα ὁλέπω δυστυχῶς ἐπερχόμενα εἰς τὸν δυστυχῆ τοῦτον τόπον.

Α. Παπαναστασίου (Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας). Εἶμαι ἀπολύτως σύμφωνος μὲ τὴν ἐπιθυμίαν, τὴν ὁποίαν ἐξέφρασεν ὁ ἄρτι κατελθὼν τοῦ βήματος, ὅτι διὰ τὸ συμφέρον τοῦ τόπου θὰ εἶχε μεγίστην σημασίαν ἐὰν σαφῶς καὶ ἀπεριφράστως ἡ παροῦσα Βουλή, ἡ ὁποία ἀσκεῖ οὐσιαστικῶς συντακτικὰ δικαιώματα, ἔλυεν ἀπεριφράστως καὶ τὸ καθεστωτικὸν ζήτημα. Ἀλλὰ κανεὶς τρόπος δὲν ὑπάρχει ὅπως ὡρισμένα κόμματα ἢ ὡρισμένοι πολιτευόμενοι διὰ ρητῆς δηλώσεως ἀναγνωρίσουν τὸ ἀποτέλεσμα τῆς λαϊκῆς ἐτυμηγορίας. Δὲν ὑπῆρξε πνεῦμα περιοριστικὸν τῆς διατάξεως, ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον συνετέλεσεν ὅπως περιληφθῇ ἡ συζητουμένη διάταξις εἰς τὸ Σύνταγμα. Ἡ διάταξις αὕτη ἐστηρίχθη ἀφ' ἑνὸς μὲν εἰς τὸ γεγονὸς τῆς διὰ δύο λαϊκῶν ἐκδηλώσεων κυρώσεως τοῦ δημοκρατικοῦ πολιτεύματος καὶ δεύτερον εἰς τὴν σκέψιν. . . . . (Φωναί, Θόρυβος ἐκ τῆς ἀριστερᾶς) οὐδείς, κύριοι βουλευταί, εἶναι δυνατὸν νὰ ἀμφισβητήσῃ, παρ' ὅλας τὰς λεπτομερείας, ὅτι καὶ εἰς τὰς δύο περιπτώσεις κατὰ τὰς ὁποίας ὁ λαὸς ἐκλήθη, τὴν πρώτην φορὰν ῥητῶς καὶ τὴν ἄλλην φορὰν ἐμμέσως νὰ ἐκφέρῃ τὴν γνώμην του ἐπὶ τοῦ καθεστωτικοῦ ζητήματος, κατὰ πλειονοψηφίαν ἀπεφάνθη ὑπὲρ τῆς Δημοκρατίας (Φωναί, Χειροκροτήματα). Αὐτὴ εἶνε ἡ ἰδική μας ἀντίληψις, στηριζομένη εἰς τοὺς ἐκφραστικωτάτους ἀριθμούς, ἀλλὰ δὲν συνετέλεσε μόνον αὐτὸ εἰς τὴν διατύπωσιν τοῦ ἄρθρου, δὲν ἀρνούμεθα ἡμεῖς ὅτι ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς ἔχει τὸ δικαίωμα ν' ἀνακαινίσῃ τὸ πολίτευμα, ἀλλὰ εἴμεθα ἀπολύτως βέβαιοι ὅτι ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς δὲν εἰμπορεῖ νὰ γυρίσῃ πρὸς τὰ ὀπίσω καὶ ἡ ἐξέλιξις τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων τείνει πρὸς τὴν κατάργησιν κάθε κληρονομικοῦ δικαιώματος. Δὲν πρόκειται λοιπὸν περὶ τῶν λεπτομερειῶν τοῦ πολιτεύματος, πρόκειται περὶ τῆς θεμελιώδους ἀρχῆς ὅτι οἱ ἄρχοντες τοῦ τόπου αὐτοῦ θὰ εἶνε αἱρετοὶ εἰς τὸ μέλλον, καὶ ἀπὸ τῆς ἀρχῆς αὐτῆς νομίζω ὅτι οἱαδήποτε μεταβολὴ καὶ ἂν ἐπέλθῃ ὁ ἑλληνικὸς λαὸς δὲν εἰμπορεῖ ποτὲ ν' ἀποστῇ. Αὐτὸς εἶνε ὁ λόγος, ὁ ὁποῖος ὦθησε νὰ θέσωμεν τὴν διάταξιν αὐτὴν εἰς τὸ Σύνταγμα. Δὲν εἶναι δὲ μόνον ὁ λόγος αὐτός, ὅπως ὀρθῶς παρετήρησεν ὁ κ. Ὑπουργὸς τῆς Συγκοινωνίας καὶ οἱ προλαλήσαντες. Τὸ ζήτημα τῆς μορφῆς τοῦ πολιτεύματος εἶνε δυναμικὸν πάντοτε καὶ ἰδίως κατὰ τὴν περίοδον αὐτήν, τὴν ὁποίαν διατρέχομεν εἰς τὸν τόπον μας. Θέλομεν νὰ εἶνε συνειδητὸν εἰς ὅλους ποίας συνεπείας εἰμπορεῖ νὰ ἔχωμεν ἐκ τῆς προσπαθείας πρὸς μεταβολὴν τῆς μορφῆς τοῦ πολιτεύματος. Θέλομεν νὰ ἐμποδίσωμεν διὰ τῆς διατάξεως αὐτῆς, ὅπως συνδυάζεται μὲ στενὰς κομματικὰς ἀντιλήψεις ἡ μορφὴ τοῦ πολιτεύματος, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον δὲν συντελεῖ εἰς τίποτε παρὰ εἰς τὴν αἰωνίαν πολιτικὴν ἀνωμαλίαν, εἰς αἰωνίαν ταραχὴν καὶ εἰς τὴν παρεμπόδισιν κάθε καρποφόρου πολιτικοῦ βίου. Ἰδοὺ ὁ λόγος, ὁ ὁποῖος μᾶς ἀναγκάζει νὰ κλείσωμεν τὴν θύραν τῆς μεταβολῆς τοῦ πολιτεύματος δι' ἀνωμάλου τρόπου καὶ ἡ τελευταία ἐξέλιξις τῶν πολιτικῶν πραγμάτων μᾶς ἔπεισεν ὅτι ἔχομεν δίκαιον. Ἐὰν θέλετε κάμνω καὶ μίαν ἐξομολόγησιν. Εἶμαι ὑποχρεωμένος νὰ σᾶς εἴπω ὅτι σήμερον δὲν ἀντιτάσσονται κατὰ τῆς μορφῆς τοῦ πολιτεύματος ἐκ πεποιθήσεως ὀκθυτάτης ἀλλὰ ἀποβλέπουσι μόνον εἰς στενὰ κομματικὰ συμφέροντα.

(Θόρυβος, διαμαρτυρίαι. Ἐκ μέρους βουλευτῶν τοῦ λαϊκοῦ κόμματος ἀκούονται φωναὶ κάτω ἡ δημοκρατία. Ζήτω ἡ Βασιλεία (Τὸ Λαϊκὸν κόμμα ἀποχωρεῖ).

Α. Θεολογίτης. Δὲν ἠμπορεῖ ἡ μειοψηφία τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ νὰ κυβερνᾷ.

Λ. Ἰασωνίδης. Ζήτω ἡ Ἑλληνικὴ Δημοκρατία.

Θ. Τουρκοβασίλης. Ἂν ὁ κ. Ὑπουργὸς ἀνακαλέσῃ τὴν φράσιν, τὴν ὁποίαν εἶπεν οἱ βουλευταὶ θὰ παραμείνωσιν ἄλλως τὸ κόμμα τῶν Ἐλευθεροφρόνων θὰ ἀποχωρήσῃ ὁλόκληρον.

Α. Παπαναστασίου. Δὲν ἐννοῶ καὶ δὲν εἰμπορῶ νὰ ἐξηγήσω τὸν ἐξαιρετικὸν ἐρεθισμόν, τὸν ὁποῖον προεκάλεσε μία ἐξομολόγησίς μου. Εἶναι ἡ ἀτομική μου ἀντίληψις, κύριοι, εἰμπορῶ νὰ σφάλω, ἀλλὰ ἡ ἀτομική μου ἀντίληψις αὐτὴ εἶναι διότι ἐπὶ τέλους κύριοι.....

Θ. Τουρκοβασίλης. Αὐτὴ εἶναι ἡ ἀτομική σας ἀντίληψις.

Α. Παπαναστασίου. Κύριοι Βουλευταί, ἐκ τῆς πτέρυγος αὐτῆς ἔπρεπε νὰ ἐννοήσητε ὅτι δὲν ἀφορᾷ ὑμᾶς ἡ δήλωσίς μου. Διότι ἐπὶ τέλους ὅταν ὑποστηρίζωμεν ὅτι θέλομεν νὰ εἶναι σεβαστὴ πάντοτε ἡ λαϊκὴ θέλησις καὶ ὅταν συγχρόνως ὑποστηρίζωμεν ὅτι τὸ πολίτευμα καθιερώθη ἀπὸ τὴν ἐλευθέραν λαϊκὴν θέλησιν...

Θ. Τουρκοβασίλης. Ἐλευθέραν; Ὄχι.

Πολλοὶ Βουλευταί. Ἐλευθέραν, ἐλευθέραν.

Α. Παπαναστασίου. Καθιερώθη μὲ τὴν ἐλευθέραν λαϊκὴν θέλησιν, διότι συγχρόνως ἐνδιαφερόμεθα διὰ τὴν ἡσυχίαν τοῦ τόπου.

Θ. Χρυσοβέργης. Καὶ διὰ τὴν σωτηρίαν τῆς Ἑλλάδος

Α. Παπαναστασίου. Θὰ ἔπρεπεν ὡς συμπέρασμα αὐτῶν τῶν ἰδεῶν καὶ αὐτῶν τῶν ἀντιλήψεων νὰ ἦτο ἡ πρότασις ὅπως ἀμέσως ἐρωτηθῇ ὁ λαὸς ἂν θέλῃ νὰ διατηρηθῇ τὸ δημοκρατικὸν πολίτευμα ἢ ὄχι. (Ραγδαῖα χειροκροτήματα).

Θ. Τουρκοβασίλης. Μάλιστα.

Ι. Καλογερᾶς. Αὐτὸ εἶναι ἔντιμον, ἀξιοπρεπὲς καὶ ὀρθόν.

Θ. Τουρκοβασίλης. Δημοψήφισμα ἀληθινόν, ὄχι σὰν ἐκεῖνο τὸ ἄλλο. (Θόρυβος καὶ διαμαρτυρίαι ἐκ μέρους τῶν δημοκρατικῶν Βουλευτῶν).

Πρόεδρος. Θὰ διακόψω τὴν συνεδρίασιν ἂν δὲν ἡσυχάσετε.

Α. Παπαναστασίου. Ἀλλὰ τοιαύτη πρότασις δὲν ὑπεβλήθη. Ἂν ὑπεβάλλετο τοιαύτη ἐκ μέρους ἐμοῦ καὶ ἐκ μέρους τῶν ἄλλων δημοκρατικῶν κομμάτων θὰ ἐγίνετο ἀμέσως ἀποδεκτὸν διὰ νὰ λυθῇ ἄλλην μίαν φοράν, διὰ τρίτην φορὰν τὸ ζήτημα καὶ νὰ παύσῃ αὐτὴ ἡ τακτικὴ κατὰ τὴν ὁποίαν ἐνδιαφερόμεθα μὲν διὰ τὴν ἡσυχίαν τοῦ τόπου, ἀλλὰ συγχρόνως θέλομεν νὰ μείνῃ ἐκκρεμὲς τὸ πολιτειακὸν ζήτημα· Θέλομεν νὰ ὑπάρχουν κόμματα ἢ μερίδες ἐνεδρεύουσαι κατὰ τοῦ πολιτεύματος. Τοιούτου εἴδους ἡσυχία δὲν εἶναι ἀρεστὴ ἀπὸ τὸν Ἑλληνικὸν λαόν. Ἀπὸ τὸν ἀξιότιμον συνάδελφόν μου ἐπὶ τῆς Συγκοινωνίας ἐδηλώθη ὅτι θὰ ἔπρεπε νὰ διατυπωθῇ κατ' ἄλλον τρόπον τὸ συζητούμενον ἄρθρον τοῦ Συν)τος, ἀντὶ δηλαδὴ τῆς φράσεως ὅτι ἀπαγορεύεται ἡ μεταρρύθμισις τῆς μορφῆς τοῦ πολιτεύματος νὰ γραφῇ ὅτι ἐπιτρέπεται μόνον τῶν μὴ θεμελιωδῶν διατάξεων ἡ ἀναθεώρησις καθ' ὃν τρόπον ὁρίζει τὸ ὑπὸ συζήτησιν ἄρθρον. Τὴν τοικύτην διατύπωσιν ἐγὼ τοὐλάχιστον δὲν θὰ εἶχον κανένα λόγον νὰ ἀποκρούσω, τοσοῦτον μᾶλλον, καθόσον θεμελιώδεις διατάξεις τοῦ Συν)τος δὲν γνωρίζω παρὰ δύο κυρίως μόνον. Τὴν διάταξιν τὴν ἀφορῶσαν τὴν μορφὴν τοῦ πολιτεύματος καὶ τὴν διάταξιν τὴν θεσπίζουσαν τὴν καθολικὴν ψηφοφορίαν. Καὶ δι' αὐτὸ δὲν ἔχω κανένα λόγον νὰ μὴ ἀποδεχθῶ καὶ αὐτὴν τὴν διατύπωσιν, ἡ ὁποία

εἶναι φλάσφος μὲ τὴν διατύπωσιν τοῦ παλαιοῦ Συντος. Περὶ ἑνὸς μόνον πράγματος ἐνδιαφερόμεθα. Νὰ γνωρίζουν πάντες ὅτι δὲν εἶναι πλέον δυνατὸν νὰ ἀναμιγνύεται εἰς τὸν συνήθη πολιτικὸν βίον τὸ καθεστωτικὸν ζήτημα καὶ ὅτι οἱαδήποτε ἀνακίνησις τοιούτου ζητήματος δὲν ἠμπορεῖ νὰ ἔχῃ παρὰ διαιρέσεις ὀξυτάτας, τῶν ὁποίων τὰ ἀποτελέσματα κανεὶς δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ προΐδῃ.

Ὁ κ. **Δ. Χατζίσκος.** Ὁμολογῶ, λέγει, ὅτι ἀκαίρως τὴν στιγμὴν ταύτην ἐτέθη πρὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ τὸ πολιτειακὸν ζήτημα. Ἡ τροπολογία τοῦ κ. Σαγιᾶ, ὅπως ἡ δημοκρατικὴ μορφὴ τοῦ πολιτεύματος τεθῇ εἰς δημοψήφισμα ὁμολογῶ ὅτι δὲν ἔπρεπε νὰ ὑποστηριχθῇ αὐτὴν τὴν στιγμήν. Ὁ κ. Σαγιᾶς μὴ ἔχων οὐδεμίαν ἐντολὴν ἀνέφερεν ἀπόψε ὅτι εἰς τὴν ἄποψιν ταύτην ἦτο σύμφωνος καὶ ὁ Ἀρχηγὸς τοῦ Λαϊκοῦ Κόμματος. Ἐλάβατε γνῶσιν τῶν δηλώσεων τοῦ Ἀρχηγοῦ τοῦ Λαϊκοῦ Κόμματος, δηλώσεων διαλλακτικῶν, διότι τοιαύτας δηλώσεις ἔπρεπε νὰ κάμῃ ἀφοῦ μετέχει τῆς Οἰκουμενικῆς Κυβερνήσεως πρὸς σωτηρίαν τῆς χώρας. Δυστυχῶς δὲ ἀσθενῶν δὲν ἠδυνήθη ν' ἀναπτύξῃ ταύτας ἀπὸ τοῦ βήματος τῆς Βουλῆς. Ἔχω ὑπέρτατον καθῆκον εἰς στιγμὴν νευρικότητος καὶ ἐξάψεως, εἰς στιγμὴν καθ' ἣν πάντες μὴ ἐπιλήσμονες τῆς ἀποστολῆς μας ἐνταῦθα, ἔχομεν καθῆκον ὅπως συντελέσωμεν εἰς τὴν γαλήνην τοῦ τόπου, εἰς τὴν ἐπικράτησιν τοῦ κοινοβουλευτικοῦ πολιτεύματος καὶ εἰς τὴν διόρθωσιν ὅλων τῶν κακῶς κειμένων κατόπιν τῶν κακῶν, ἅτινα ἐπεσώρευσεν μία εἰδεχθὴς δικτατορία, νὰ ἀνέλθω τὸ βῆμα μόνον καὶ μόνον ἵνα διαμαρτυρηθῶ κατὰ τῶν δηλώσεων τοῦ κ. Ὑπουργοῦ ἐπὶ τῆς Γεωργίας, δι' ὧν ἔθιξεν ἡμᾶς, λέγων ὅτι κομματικοὶ λόγοι μᾶς ἠνάγκασαν. Ἄλλωστε ὁ ἡγέτης τοῦ Λαϊκοῦ Κόμματος διὰ τῶν δηλώσεών του ἀπέκλεισεν τοιαύτας ὑπονοίας. Ἐφ' ὅσον εὑρίσκεται παρὰ τὸ πλευρὸν ὑμῶν καὶ συναγωνίζεται μεθ' ὑμῶν εἰς οὐδὲν ἄλλο ἀποσκοπεῖ εἰμὴ νὰ συντελέσῃ καὶ αὐτός, ἐπὶ θυσίᾳ τῶν ἀρχῶν τοῦ Λαϊκοῦ Κόμματος, εἰς τὴν εὐημερίαν τῆς Ἑλληνικῆς Πατρίδος. Ἐξετάζων εἶτα ἀπὸ συνταγματικῆς ἀπόψεως τὸ ζήτημα, λέγει ὅτι ἅπαντα τὰ μέχρι σήμερον Ἑλληνικὰ Συντάγματα ἐποιοῦντο διάκρισιν τῶν διατάξεων εἰς θεμελιώδεις καὶ μή. Καὶ ἐρωτῶ, λέγει, διατὶ δὲν ἐπιθυμεῖτε νὰ τεθῇ ἡ διάταξις τοῦ Συντος τοῦ 1911 ἡ καθορίζουσα τὴν διαίρεσιν αὐτὴν τῶν διατάξεων εἰς θεμελιώδεις καὶ μή;

Α. Παπαναστασίου. Τὸ ἐδέχθημεν καὶ αὐτό.

Δ. Χατζίσκος. Τότε εἴμεθα σύμφωνοι εἰς τὸ ζήτημα αὐτό. Ἡ γνώμη μου εἶνε ὅτι κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην, καθ' ἣν ἔχομεν ὑπέρτατον καθῆκον νὰ συντελέσωμεν εἰς τὴν γαλήνην τοῦ τόπου, δὲν πρέπει νὰ δημιουργοῦνται οἱαδήποτε ταραχαί, διότι ὀφείλετε νὰ λάβετε ὑπ' ὄψιν ὅτι τὰ πολιτεύματα ἐδράζονται ἐπὶ τῆς λαϊκῆς συνειδήσεως.

Πολλοὶ βουλευταί. Σύμφωνοι, σύμφωνοι.

Δ. Χατζίσκος. Ἐὰν τυχὸν εἴσθε βέβαιοι ὅτι τὸ δημοκρατικὸν πολίτευμα ἐδράζεται ἐπὶ τῆς λαϊκῆς θελήσεως, οὐδεμίαν ἀνάγκην ἔχετε νὰ κατοχυρώσητε αὐτὸ διὰ συνταγματικῆς διατάξεως. Ἐὰν δὲ πάλιν τὸ δημοκρατικὸν πολίτευμα δὲν ἐδράζεται ἐπὶ τῆς λαϊκῆς συνειδήσεως, τότε ἡ συνταγματικὴ διάταξις δυνατὸν μίαν ἡμέραν νὰ θεωρηθῇ ὡς μὴ τεθειμένη. Συνεχίζων, λέγει ὅτι ἓν καὶ μόνον ἔχομεν καθῆκον, συναισθανόμενοι τὴν ἀποστολήν μας ὅπως διὰ τῶν ἀσθενῶν μας δυνάμεων συντελέσωμεν εἰς τὴν εὐημερίαν τῆς Ἑλληνικῆς Πατρίδος καὶ εἰς τὴν ἐπαναφορὰν ὁμαλοῦ πολιτικοῦ βίου, ἀντλοῦντες δύναμιν ἀπὸ τὰ βάθη τῆς Ἑλληνικῆς ψυχῆς, τόσον δοκιμασθείσης ὑπὸ τὸ πέλμα εἰδεχθοῦς δικτατορίας, ἔχομεν καθῆκον ὑπέρτατον ὅπως ἐπαναφέρωμεν τὸν ὁμαλὸν πολιτικὸν βίον, τὸν στρατὸν εἰς τὰ ἔργα του, εἰς τὰ ἔργα τῆς ἀμύνης τῆς χώρας, ἡμεῖς δὲ οἱ ἀντιπρόσωποι τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ νὰ ἐπιδοθῶμεν εἰς τὸ ἔργον τῆς ἐσωτερικῆς ἀναπλάσεως, τῆς οἰκονομικῆς ἀνορθώσεως καὶ τῆς ἐθνικῆς ἀναδημιουργίας.

Ὁ κ. **Β. Σαγιᾶς** λέγει ὅτι, ἀγορεύων ἐπὶ τῆς προτάσεως περὶ δημοψηφίσματος καὶ προκληθεὶς ἐδήλωσεν ὅτι σύμφωνος πρὸς τὰς ἀντιλήψεις του ἦτο καὶ ὁ ἀρχηγὸς τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος καὶ ὅτι εἶχεν ἐντολὴν ἐκ μέρους αὐτοῦ ἵνα εἴπῃ ταῦτα. Αἱ ἀναγνωσθεῖσαι δηλώσεις τοῦ ἀρχηγοῦ τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος εἶνε σύμφωνοι, λέγει, πρὸς ὅσα ἐγὼ εἶπον. Ἐπὶ πλέον ἡ πρότασίς μου δὲν ἐσκόπει παρὰ νὰ λήξῃ ἅπαξ διὰ παντὸς τὸ πολιτειακὸν ζήτημα, οὐδαμῶς δὲ ἐπεθύμουν ὅπως ἀνακοπῇ ἡ ἀρξαμένη ἤδη ἐργασία καὶ μετατραπῇ ἡ ἤδη γενομένη διαρρύθμισις τῶν πραγμάτων, καὶ διὰ τοῦτο προέτεινα ὅπως ἐπὶ μίαν διετίαν μὴ ἐπιτρέπηται οὐδεμία ἐπὶ τοῦ πολιτειακοῦ ζητήματος συζήτησις. Ποῦ λοιπὸν εἶνε ἡ ἀνωμαλία ἐκ τῆς ἀνακινήσεως τοῦ πολιτειακοῦ ζητήματος καὶ ποῦ εἶνε ἡ κομματικὴ ἐκμετάλλευσις, τὴν ὁποίαν ἐπεζητήσαμεν καὶ περὶ τῆς ὁποίας ὡμίλησεν ὁ κ. Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας;

Ὁ κ. ***Α. Παπαναστασίου*** (Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας) λέγει ὅτι οὐδένα ἐσκόπει νὰ θίξῃ, ἀλλ' εἶπεν ὅτι ἡ ἀνακίνησις τοιούτων ζητημάτων ἑκάστοτε συντελεῖ εἰς τὴν πρόκλησιν ἀνωμαλιῶν, τὰς ὁποίας ὁ Ἑλληνικὸς Λαὸς ἀποστέργει.

Ὁ κ. **Β. Σαγιᾶς** ἐκφράζει τὴν χαράν του διὰ τὴν γενομένην δήλωσιν καὶ τονίζει ὅτι ἡ προσφυγὴ πρὸς τὴν λαϊκὴν ἐτυμηγορίαν ἐξασφαλίζει ἀκριβῶς τὴν ἡσυχίαν τοῦ τόπου καὶ τὴν ὁμαλότητα. Εἶνε προφανές, λέγει, ὅτι ἡ ἰδική μου πρότασις δὲν ἀπεσκόπει εἰς τὴν δημιουργίαν πολιτειακοῦ ζητήματος, ἀλλ' εἰς τὴν ἀποφυγὴν τῆς τυχὸν ἐν τῷ μέλλοντι δυναμικῆς ἐπεμβάσεως πρὸς βιαίαν ἀνατροπὴν τοῦ πολιτεύματος.

Ὁ κ. **Ε. Σταυρίδης** λέγει ὅτι ἐνῶ ἀνεγνώρισαν ὅτι τὸ ζήτημα τοῦ πολιτεύματος εἶναι δυναμικόν, μόλον τοῦτο ἐζήτησαν νὰ τὸ κατοχυρώσουν διὰ συνταγματικῶν διατάξεων. Τὸ πολίτευμα εἶναι ζήτημα πάλης. Κατὰ τὴν τελευταίαν ταύτην ἐποχὴν ἐγένοντο πολλαὶ ὑποχωρήσεις πρὸς τὸν μοναρχισμὸν καὶ δι' αὐτὸ ἀναγκαζόμεθα ἡμεῖς νὰ ὑποστηρίζωμεν τὴν δημοκρατίαν, ἀλλὰ ὄχι τὴν ἰδικήν σας δημοκρατίαν ἀλλὰ τὴν σοβιετικὴν δημοκρατίαν. Θὰ ἀγωνισθῶμεν ἐναντίον τοῦ μοναρχισμοῦ ἡμεῖς ἔστω καὶ διὰ τῶν ὅπλων. Εἶνε, λέγει, ἀναληθὲς τὸ ὑποστηριζόμενον ὑπὸ τοῦ λαϊκοῦ κόμματος ὅτι θὰ ὑποταχθῶσιν εἰς τὴν πλειονοψηφίαν ἐὰν αὕτη ἀπεφαίνετο ὑπὲρ τῆς δημοκρατίας. Πάντοτε θὰ ὑπάρχουν περιπτώσεις καθ' ἃς θὰ θεωροῦνται τὰ δημοψηφίσματα ὡς περιέχοντα νοθείας. Οἱ μοναρχικοὶ προσπαθοῦν νὰ ὀργανώσουν τὰς δυνάμεις των διὰ νὰ καταβάλουν τὴν δημοκρατίαν καὶ προσπαθοῦν νὰ ἐπαναφέρουν τοὺς ἀποτάκτους ἐν τῷ στρατεύματι. Οἱ μοναρχικοὶ ὑπάρχουν κομματικῶς μόνονἐφόσον ὑπάρχει καθεστωτικὸν ζήτημα. Φρονεῖ ὅτι ἂν τεθῇ ζήτημα δημοψηφίσματος τοῦτο συμφέρει τοὺς κομμουνιστὰς διότι κατ' αὐτὸ θ' ἀναπτύξουν τὰς ἰδικάς των ἀπόψεις. Αἱ ὁποχωρήσεις πρὸς τὸν μοναρχισμὸν πρέπει νὰ σταματήσουν, διότι ὑπάρχει φόβος νὰ καταστραφῇ ὅ,τι ἕως τώρα ἐπετέλεσεν ὁ ἑλληνικὸς λαός. Ὡς πρὸς τὸ ἄρθρον 124 φρονεῖ ὅτι ἐὰν κατὰ τὴν δημοκρατικὴν παράταξιν τοῦτο συντελῇ εἰς κτύπημα τοῦ μοναρχισμοῦ θὰ ψηφίσῃ ὑπὲρ τοῦ ἄρθρου. Ὡς πρὸς τὰς δηλώσεις τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Συγκοινωνίας φρονεῖ ὅτι δὲν εὑρίσκονται ἐν τάξει πρὸς τὰς μάζας τοῦ λαοῦ, ὅστις ἀπέστειλε τὸ κόμμα ἐν τῇ Βουλῇ. Ἡμεῖς, λέγει, θεωροῦμεν τὸ κόμμα τῶν ἐλευθεροφρόνων ὡς κόμμα μοναρχικόν, καὶ τονίζει ὅτι πρέπει νὰ ἐνισχυθῇ καὶ νὰ ὀργανωθῇ ἡ δημοκρατικὴ παράταξις.

Ὁ κ. ***Ι. Κίνιας*** λέγει ὅτι αἱ ἀρχαὶ καὶ αἱ ἀντιλήψεις τῶν κομμάτων εἶναι γνωσταί, εἶναι δὲ περίεργον πῶς, ἐνῷ εἰς τὴν ἀρχὴν τῶν ἐργασιῶν τῆς Βουλῆς ἐγένοντο σαφεῖς δηλώσεις τοῦ λαϊκοῦ κόμματος, ἀπόψε ἐλέχθησαν γνῶμαι διάφοροι, αἵτινες εἶναι γνωστὸν τί ἀποτέλεσμα θὰ εἶχον.

Ὁ κ. ***Α. Παπαναστασίου*** (Ὑπουργὸς Γεωργίας) λέγει ὅτι εἰς τὴν συνταγματικὴν ἐπιτροπὴν οὐδεμία πρότασις ἐγένετο.

Ὁ κ. ***Ι. Κίνιας*** φρονεῖ ὅτι πᾶσαι αἱ κατηγορίαι ὅτι ὑπάρχουν ὑπονομεύοντες καὶ ἐλλοχεύοντες δὲν εἶναι ὀρθαί. Ἐστάλημεν ὅλοι ἐδῶ διὰ νὰ σώσωμεν τὸ ἔθνος ἀπὸ τοῦ βαράθρου

καὶ ὁ κ. Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας ὤφειλε νὰ διαπιστώσῃ ὅτι οἱ ὑπαινιγμοὶ ὅτι ὑπονομεύεται τὸ Κράτος δὲν εἶναι ὀρθοί.

Α. Παπαναστασίου. Μήπως οἱ ὑπαινιγμοὶ οἱ ῥηφθέντες ὅτι τὸ δημοκρατικὸν πολίτευμα ἐπεβλήθη διὰ τῆς βίας εἶναι μικρᾶς σημασίας;

Ὁ κ. ***Ι. Κίνιας*** συνεχίζων λέγει ὅτι τὸ ἄρθρον 124 δὲν ἔπρεπε νὰ τεθῇ ὑπὸ συζήτησιν, ἐφ' ὅσον δὲν συνεζητήθη καὶ τὸ πρῶτον ἄρθρον. Ἡμεῖς δὲν ἐθέσαμεν οὔτε ζήτημα δημοψηφίσματος οὔτε ὑποστηρίζομεν τοιοῦτόν τι. Δύνασθε νὰ τὸ θέσετε σεῖς. Ἡμεῖς δὲν τὸ θέτομεν.

Γ. Καφαντάρης (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν). Παραδόξως κύριοι εἰς στιγμὰς κατὰ τὰς ὁποίας ἐπιβάλλεται ἡ ἐπίρρωσις τοῦ αἰσθήματος τῆς ἐσωτερικῆς γαλήνης καὶ σταθερότητος, προεκλήθη ζήτημα καθεστωτικὸν ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς συζητήσεως τοῦ ἄρθρου 124. Τὸ ἄρθρον τοῦτο οὐδὲν ἔχει τὸ ἐξαιρετικόν. Δὲν ἀνεγράφη ἄλλο τι εἰμὴ ὅτι ἡ κυριωτέρα ἐκ τῶν θεμελιωδῶν διατάξεων, ἡ ἀφορῶσα τὴν μορφὴν τοῦ πολιτεύματος, δὲν ὑπόκειται εἰς τὰς συνήθεις περὶ ἀναθεωρήσεως τοῦ συντάγματος διατάξεις καὶ δὲν ὑπόκειται εἰς τὰς διατάξεις ταύτας, οὐδὲ ὀφείλει νὰ ὑπάγεται εἰς αὐτάς, ἀκριβῶς ὅτι πᾶν πολίτευμα ἀπορρέει ἀπὸ τῆς λαϊκῆς θελήσεως καὶ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἀποτελέσῃ ἀντικείμενον αἰωνίων διαπλοκῶν καὶ τυχαίων κοινοβουλευτικῶν συνδυασμῶν. Ἀκριβῶς αὐτὴν τὴν ἔννοιαν ἔχει ἡ διάταξις ὅτι οἱαδήποτε μεταβολὴ ἀφορῶσα τὴν μορφὴν τοῦ πολιτεύματος δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ὑπάρξῃ ὡς τυχαῖον γεγονός, ἀλλ' ὀφείλει νὰ ἀπορρεύσῃ, ὡς ἀπέρρευσε καὶ ἡ ἵδρυσις τοῦ πολιτεύματος, ἀπὸ τῆς σαφοῦς τοῦ λαοῦ θελήσεως. Δὲν ἐνοεῖ ἐξ τι ἀποσκοπεῖ ἡ τροποποίησις ἡ προτεινομένη. Δὲν ἔχω ὅμως οὐδεμίαν ἀντίρρησιν νὰ τὴν ἀποδεχθῶ, καθόσον οὐσιαστικῶς οὐδὲν μεταβάλλει. Τὸ δημοκρατικὸν πολίτευμα εἶναι δυνατὸν νὰ ἀπαρέσκῃ εἰς μίαν μικρὰν ἢ μεγάλην τοῦ λαοῦ μερίδα, μικρὰν κατὰ τὴν γνώμην μου, εἰλικρινῶς πιστεύουσαν ὅτι τοῦτο εἶναι ἀσύμφορον εἰς τὸν τόπον. Ἀλλὰ τὸ πολιτειακὸν ζήτημα δὲν ὑφίσταται διὰ τὸ σύνολον τοῦ Ἔθνους. Ἔχει λυθῇ κατ' ἐπανάληψιν ὅ,τι ἀναμφισβητήτων ἐτυμηγοριῶν τοῦ λαοῦ. Ἐλύθη διὰ τοῦ δημοψηφίσματος τοῦ 1924, τοῦ ὁποίου τὸ κῦρος, παρὰ πάντα λεγόμενον, οὐδεὶς εἶναι δυνατὸν νὰ θέσῃ σοβαρῶς καὶ κατὰ βάσιν ἐν ἀμφιβόλῳ. Ἐλύθη σαφῶς ὅσον καὶ ἂν ἐλύθη ἐμμέσως διὰ τῶν τελευταίων ἐκλογῶν τοῦ παρελθόντος Νοεμβρίου. Ἐὰν ἀντετίθετο ὁ λαὸς πρὸς τὴν δημοκρατίαν δὲν θὰ εἴμεθα, κύριοι, ἡμεῖς οἱ πλειοψηφοῦντες, ἄλλοι θὰ ἦσαν οἱ πλειοψηφοῦντες. Ἔχει λοιπὸν λυθῇ τὸ ζήτημα ἀπὸ πολλοῦ, οὐδὲ ἐνδιαφέρει ἡμᾶς αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν ἡ γνώμη τῶν ἀποκρουόντων αὐτό. Δὲν ζητοῦμεν ἡμεῖς ἢ νὰ ἐμπεδωθῇ ἡ ἐτωτερικὴ τάξις καὶ χάρη αὐτῆς δὲν ἐδιστάσαμεν μέχρι τοῦδε εἰς πολλὰς νὰ προβῶμεν παραχωρήσεις, κατὰ βάσιν ἴσως μὴ συμβιβαζομένας πρὸς τὸ αἴσθημα τῆς ἐθνικῆς πλειοψηφίας, ἀναγνωρίσαντες ὅτι ὑπέρτατον συμφέρον ἐπέβαλεν τὴν ψυχικὴν τοῦ λαοῦ συνένωσιν. Θὰ εἴμεθα ἀκόμη πρόθυμοι χάριν τῆς ἐσωτερικῆς γαλήνης νὰ δεχθῶμεν εὐθαρσῶς προτεινομένην τρίτην τοῦ πολιτεύματος δοκιμασίαν (χειροκροτήματα). Θέλοντες ἢ μὴ θέλοντες νὰ ἀναγνωρίσητε τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ δημοψηφίσματος καὶ τῶν ἐκλογῶν, ἰδοὺ ἔλεγε ἐπὶ τέλους νὰ λύσωμεν ἅπαξ διὰ παντὸς ὅτι λέγετε ὅτι μᾶς διαιρεῖ καὶ δὲν ἀφίνει τὸν τόπον νὰ ἀκολουθήσῃ τὴν πρὸς τὰ πρόσω πορείαν του. Ἔλθετε νὰ λύσωμεν τὸ πολιτειακὸν μας ζήτημα καὶ νὰ ἄρωμεν ἀπὸ τὸ μέσον τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ τὸ σιναὶ κὸν τεῖχος, τὸ χωρίζον αὐτὸ εἰς δύο ἀδιαλλάκτους ἀντιπάλους μερίδας. Ἀλλ' ἔλθετε νὰ τὸ λύσωμεν ταχαίως καὶ νὰ μὴ τὸ ἀφίσωμεν νὰ μεταβληθῇ εἰς σάρκα κατατρώγοντα τὰς ζωτικὰς τοῦ ἔθνους δυνάμεις.

Ὅτι δὲν δυνάμεθα νὰ δεχθῶμεν καὶ ἀποκρούσωμεν πᾶσῃ δυνάμει εἶναι ἡ παρέλκυσις, ἡ σκόπιμος ἢ ἄσκοπος, ἡ ἐπιτρέπουσα νὰ καλλιεργῆται ἡ ὑπόνοια ὅτι ἡ δημοκρατία οὐδὲν ἐκπροσωπεῖ οὐδὲ ἐδράζεται ἐπὶ τοῦ λαοῦ. Ἀναβολὴ τοῦ δημοψηφίσματος εἰς χρόνον ἀπώτερον καὶ εὔθετον μόνον διὰ τοὺς πιθανοὺς τὴν ἀναβολὴν θὰ ἦτο πρᾶξις ἥκιστα ἐξυπηρετοῦσα τὸ γενικὸν συμφέρον (χειροκροτήματα), καὶ πρὸ παντὸς τὰ δεινῶς τρωθέντα καὶ προέχοντα ἤδη νόμιμα τῆς χώρας συμφέροντα. Δὲν προάγονται τὰ οἰκονομικὰ συμφέροντα διὰ τῆς ἐκκρεμότητος καὶ ἀμφιβολίας. Αἱ σαφεῖς καταστάσεις εἶναι ἐκεῖναι αἱ ὁποῖαι σώζουν τοὺς λαούς. Καὶ δὲν εἶναι δυνατὸν ἢ δύο μόνον τάξεις νὰ ὑπάρχουν σήμερον. Ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι εἰλικρινῶς ἀναγνωρίζουν τὴν λαϊκότητα τῆς δημοκρατίας καὶ τὴν ἀγνὴν αὐτῆς προέλευσιν καὶ ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι τὴν ἀμφισβητοῦν ἐπίσης εἰλικρινῶς. Ὅσοι ἐπιζητοῦν τὰς παρεκβάσεις δὲν μεριμνοῦν περὶ τῆς ἡσυχίας καὶ τῆς προόδου τοῦ ἔθνους, ἀλλὰ ὑποσκάπτουν αὐτὸ (χειροκροτήματα).

Α. Μιχαλακόπουκος (Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν). Εἶνε λυπηρόν, κύριοι συνάδελφοι, ὅτι περὶ τὸ τέλος τοῦ συντακτικοῦ ἡμῶν ἔργου, διὰ τὸ ὁποῖον δύναται τις νὰ συγχαίρηται καὶ ἐκθειάζεται πανταχόθεν ἀληθῶς εὐχαρίστησιν καὶ πραγματικὴν ἀνακούφισιν τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, συνέβη ὅτι δυστρεστον συνέβη πρὸ ὀλίγου. Λέγω τὴν εὐχαρίστησιν καὶ τὴν ἀνακούφισιν τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, ὅτι οὐδεὶς δύναται νὰ φιλονικήσῃ ὅτι ὁ ἑλληνικὸς λαὸς συνεθισμένος ὅπως καὶ ἄλλοτε πολλοί, ὄχι εἰς ἄγραφα θεμελιώδη δίκαια, ἀλλ' εἰς δίκαια γραπτὰ διατυπωμένα, ἁπλῶς ἠθέλησαν νὰ προσδιόρισῃ εἰς τὴν ὑπαρξὶν κειμένου τοῦ Συντάγματος καὶ δυσφόρων αἰσθάνεται ἐκκρεμότητα τοῦ πολιτειακοῦ ζητήματος, αἰσθάνεται ἐκκρεμότητα τοῦ καταστατικοῦ αὐτοῦ χάρτου, τοῦ χάρτου τῶν θεμελιωδῶν αὐτοῦ δικαίων καὶ τῶν κανόνων τῆς συντάξεως τῆς πολιτείας ἐκκρεμότητα ὑπάρχουσαν, ἐὰν ὄχι ἀπὸ τοῦ 1913, ἀσφαλῶς ὅμως ἀπὸ τοῦ 1920 καὶ ἐντεῦθεν. Δὲν εἶνε λοιπὸν κομμία ὑπερβολὴ ἐὰν εἰπῇ τις, ὅτι ἀληθὲς αἴσθημα ἀνακουφίσεως αἰσθάνεται ὁ ἑλληνικὸς λαὸς διὰ τὴν συμπλήρωσιν τοῦ συντακτικοῦ ἡμῶν ἔργου. Δὲν ὑπάρχει καμμία ἀμφιβολία ὅτι τὸ αἴσθημα τοῦτο ἦλθαν νὰ διηκτηράσουν αἱ κυπηραὶ σκηναὶ τῆς ἀποψινῆς ἡμῶν συνεδρίας. Εἰς τί ὠφείλοντο αὐταί; ἐὰν ἐξαιρέσῃ τις μίαν ὀλίγη καὶ ἐπὶ ζητημάτων ἁπλουστέρων ἀκόμη ὀξύτητα καὶ ἐντονότητα περὶ τὴν ἔκφρασιν, τί κατ' οὐσίαν εἶπεν ὁ ἀξιότιμος ἐπὶ τῆς Γεωργίας συνάδελφός μου; Ὅτι ὑπάρχουν ὡρισμένα κόμματα ἢ ὡρισμένον κόμμα, τὸ ὁποῖον ἔχει ὡς θεμελιώδες αὐτοῦ ἄρθρον τὸ πολιτειακὸν ζήτημα. Νομίζετε ὅτι τοῦτο εἶνε πρόσβολὴ κατὰ τοῦ κόμματος αὐτοῦ; Κάθε κόμμα πρέπει νὰ ἔχῃ τὴν πολιτικὴν αὐτοῦ σαφῶς κεχαραγμένην, τὸ πρῶτον δὲ καὶ θεμελιῶδες τὸ ὁποῖον ἔχει νὰ διακηρύξῃ εἶνε ὁ τρόπος, κατὰ τὸν ὁποῖον ἐννοεῖ νὰ διακυβερνηθῇ ἡ χώρα. Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον θὰ ἠδύνατο νὰ εἶνε μεμπτὸν θὰ ἦτο ἐὰν ὁ πατριωτισμὸς δὲν ὑπερεῖχεν οἱασδήποτε ἀντιλήψεως. Καὶ ἔχομεν πρόσφατα, προσφατότατα παραδείγματα καὶ πρέπει νὰ τὰ προσέχωμεν, καὶ πρέπει νὰ τὰ μεμοῦμεθα. Πολιτικοὶ οἱ ὁποῖοι ἐπίστευον εἰς τὴν μοναρχίαν ἐν Γερμανίᾳ ὡς εἰς σύμβολον πίστεως, πρὸ ὀλίγου μόλις χρόνου ἐδήλωσαν ἐπισήμως ὅτι ἐννοοῦν πλέον νὰ καταπαύσουν ὁριστικῶς αἱ συζητήσεις περὶ ἐπανόδου τῆς μοναρχίας ἐν Γερμανίᾳ, διότι αἱ συζητήσεις αὗται δύνανται νὰ φέρωσι τὴν φθορὰν τῆς πατρίδος των. Διατί ἀρά γε ἡμεῖς θὰ ἤμεθα ὀλιγώτερον πατριῶται ἀπὸ τοὺς ἄλλους; Δὲν εἶνε λοιπὸν ποσῶς προσβλητικὸν ἐὰν τις εἶπε εἰς ἐν κόμμα ὅτι ἔχει ὡρισμένην ἀντίληψιν περὶ τοῦ πολιτεύματος. Εἶνε ἀδιάφορον ἐὰν ἐν τῇ ῥύμῃ τῆς συζητήσεως καὶ ἐντῇ ὀξύτητι αὐτῆς αἱ φράσεις ὑπῆρξαν μᾶλλον ἔντονοι, ὅταν μάλιστα ἔσπευσεν ἀμέσως ὁ ἀξιότιμος ἐπὶ τῆς Γεωργίας συνάδελφός μου νὰ δηλώσῃ ὅτι διὰ τῆς φράσεως ἐκείνης δὲν ἐννόει νὰ θίξῃ ἀτομικῶς κανένα, οὔτε τὸ κόμμα ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἔχει διοθετήσει ὡς πρόγραμμα καὶ θεμελιώδη ἀρχὴν τὴν ἀποκατάστασιν τῆς μοναρχίας. Ἡ διάταξις ἡ ὁποία τίθεται ὑπὸ τὴν ψῆφον ἡμῶν δὲν εἶνε διάταξις ἀσυνήθης, ὡς ὀρθῶς παρετήρησε καὶ ὁ ἀξιότιμος ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν συνάδελφός μου. Εἶνε ὑπὸ ἄλλο ἔνδυμα ἡ αὐτὴ διάταξις ἡ ὁποία ἐπροτάθη ἀπὸ τὸν ἀξιότιμον ἐπὶ τῆς Συγκοινωνίας συνάδελφον καὶ ἡ ὁποία ὑπῆρχε εἰς τὸ Σύνταγμα τοῦ 1864.

Ἀντιτάσσεται κατὰ τῆς διατάξεως ταύτης ὅτι «τὰ πολιτεύματα στηρίζονται ἐπὶ τῆς θελήσεως τοῦ λαοῦ». Εἶναι τοῦτο ἀναμφισβήτητος πολιτικὴ ἀλήθεια. Ἀλλὰ αἱ πολιτικαὶ ἀλήθειαι, κύριοι, δὲν εἶναι θρησκευτικὰ δόγματα τὰ ὁποῖα ἄνωθεν καταπέμπονται καὶ τὰ ὁποῖα ὀφείλομεν νὰ δεχώμεθα χωρὶς νὰ συζητῶμεν ποσῶς καὶ νὰ πιστεύωμεν καὶ νὰ μὴ ἐρευνῶμεν. Εἶναι ἀξιώματα τὰ ὁποῖα πηγάζουν ἐκ τῆς ἀνάγκης τῶν πραγμάτων, ἐκ τῆς ἀνάγκης τῆς σωτηρίας τῆς Πατρίδος, ἡ ὁποία εἶναι ὁ ὑπέρτατος νόμος. Καὶ ἐξ ὅσων γνωρίζομεν τὸ πολιτικὸν ἀξίωμα ὅτι τὰ πολιτεύματα στηρίζονται ἐπὶ τῆς θελήσεως τοῦ λαοῦ, οὐδαμοῦ ἐμφανίσθη καὶ οὐδαμοῦ ἐφηρμόσθη ὡς ἀρχὴ ὅτι τὰ πολιτεύματα πρέπει νὰ στηρίζωνται ἐπὶ τῆς τυχούσης καὶ ἀδιακόπως ἐκδηλουμένης καὶ μεταμορφουμένης θελήσεως τοῦ λαοῦ. Ἐκέφθη κανεὶς ποτὲ κατὰ τὴν ἀνάρρησιν Γεωργίου τοῦ Α' νὰ ἀφήσῃ ἐλευθέραν τὴν θέλησιν τοῦ λαοῦ διὰ νὰ δύναται οὗτος μετὰ πάροδον ὀλίγων ἐτῶν νὰ τὸν ἐκδιώξῃ; Ἂν τοῦτο ἐγίνετο θὰ τὸν εἶχε ἐκδιώξει πολλάκις εἰς τοσαύτας περιστάσεις ὀξυτήτος τῶν παθῶν. Ἀλλὰ φρονίμως ποιοῦντες οἱ πρόγονοι ἡμῶν εἶχον προνοήσει ὥστε εἰς λαοὺς μάλιστα μεσημβρινοὺς νὰ μὴ ἀφίσουν τὰ θεμέλια τοῦ οἴκου τῆς Πατρίδος ἔρμαια προσκαίρων παραφορῶν καὶ ὀξυτήτων. Ἐσκέφθησαν νὰ εἰποῦν ὅτι τὸ Σύνταγμα τοῦ 1864 στηρίζεται ἐπὶ τῆς θελήσεως τοῦ λαοῦ καὶ ἀφίεται εἰς τὸν πατριωτισμὸν τῶν Ἑλλήνων, ἀλλὰ ὄχι ὅτι δύναται ἀνὰ πᾶσαν ἐκλογὴν νὰ γίνεται ἀντικείμενον συζητήσεων κατὰ τὰς θεμελιωδεστάτας αὐτοῦ διατάξεις. Ἦσαν ὀλιγώτεροι πατριῶται καὶ ὀλιγώτερον ἀγαπῶντες τὴν θέλησιν τοῦ λαοῦ ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι ἐψήφισαν τὸ Σύνταγμα τοῦ 1864; Ἂς εἴμεθα θετικοί. Ἦσαν σοφώτεροι καὶ συνετώτεροι ἀπὸ ἡμᾶς. Τὰ Συντάγματα τὰ ὁποῖα ἔθεσαν ὁμοίας διατάξεις ἀπέλειψαν ἁπλούστατα στοιχειώδη σύνεσιν πατρωτικήν. Εἶναι ὡραῖον νὰ λέγωμεν «ἡ ἑκάστοτε θέλησις τοῦ λαοῦ» ἀλλὰ ἂς μὴ ἀφιστάμεθα τῶν πραγμάτων. Γνωρίζομεν πῶς ἐκδηλοῦνται ἑκάστοτε αἱ θελήσεις αἱ λαϊκαί. Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι θὰ ὑπάρχῃ μερὶς ἡ ὁποία θὰ ἔχῃ τὴν πεποίθησιν ὅτι ἡ μορφὴ τῆς Δημοκρατίας ὑπὸ τὸν αἱρετὸν Ἄρχοντα τοῦ Κράτους εἶναι ἡ καλυτέρα διὰ τὴν ἐξυπηρέτησιν τῶν συμφερόντων τοῦ λαοῦ. Θὰ ὑπάρχουν ὅμως καὶ δύο ἄλλαι μερίδες. Θὰ ὑπάρχῃ μία μερὶς ἡ ὁποία θὰ φρονῇ ὅτι τὸ πρωτεῦον ἐν βασιλευομένῃ ἢ βασιλεύτῳ δημοκρατίᾳ εἶναι τὰ πολιτικὰ ἤθη καίτοι πολίτικοι ἄνδρες καὶ ὅτι δύνανται ἐξ ἴσου νὰ πτοοδεύσουν αἱ πολιτεῖαι ὑπὸ τὴν βασιλευομένην ἢ ἀβασίλευτον δημοκρατίαν ἀρκεῖ νὰ ἔχωσιν πολιτικοὺς πατριώτας πονοῦντας τὸν τόπον αὐτὸν καὶ ἀρκεῖ νὰ φροντίζουν ὥστε νὰ ἐξυγιαίνωνται τὰ πολιτικὰ ἤθη τῆς χώρας (Χειροκροτήματα). Ἠδοκίμησεν περισσότερον ἡ Γαλλία ὑπὸ τὴν Δημοκρατίαν παρὰ ὑπὸ τὴν Αὐτοκρατορίαν. Καὶ ἀπεδείχθη ἐκ τοῦ τελευταίου τουλάχιστον πολέμου ὅτι εἶνε πλάνη βλαυτάτη νὰ πιστεύεται ὅτι μόνον αἱ μοναρχίαι, αἱ ἀπολυταρχίαι εἶναι δυνατὸν νὰ παρασκευάζουν στρατιωτικῶς τὴν χώραν. Ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι ἀντέστησαν εἰς τὴν στρατιωτικὴν παρασκευὴν τῆ Γαλλίας πρὸ τῆς συμφορᾶς τοῦ 1870 δὲν ἦσαν δημοκρατικοί ἦσαν κατὰ παράδοξον ἱστορικὴν εἰρωνίαν μοναρχικοί. Ἀπεδείχθη ὅτι τὸ πολίτευμα τοῦτο εἶναι ἐπαρκὲς ὥστε καὶ τὴν ἄμυναν κατὰ τῶν ἐξωτερικῶν ἐχθρῶν τῆς χώρας νὰ διοργανώσῃ καλῶς καὶ τὴν προκοπὴν τῆς λαϊκῆς εὐημερίας νὰ ἐξασφαλίζῃ. Μήπως κατὰ τὰ ἄλλα εἶναι κανὲν πολίτευμα ὀπισθοδρομικόν, ὅταν βλέπωμεν ὅτι ὁλόκληρος ἡ ἀνθρωπότης τείνει πρὸς τὰ ἐκεῖ ἢ ὅταν πρόκειται νὰ ἐφαρμοσθῇ τοῦτο ἐν Ἑλλάδι; Θὰ εἶναι λοιπὸν μία κατηγορία ἀκραιφνῶν τοιούτων πολιτῶν ἐκλογέων ἐν δημοψηφίσμασι ἢ ἐν ἐκλογαῖς. Ἀλλ' ἂν δὲν ἀρεσκόμεθα νὰ συζητῶμεν μόνον θεωρητικῶς δὲν πρέπει νὰ λησμονῶμεν μίαν ἄλλην κατηγορίαν ἐκλογέων ἡ ὁποία δίδει τὴν νίκην ἢ τὴν ἥτταν, τὴν κατηγορίαν ἐκείνων οἵτινες ὀλίγον ἐνδιαφέρονται ἂς εἴπωμεν τὴν ἀλήθειαν, εἴτε διὰ τὴν δημοκρατίαν, εἴτε διὰ τὴν βασιλείαν, ἐνδιαφέρονται δὲ μόνον διὰ τὴν θεραπείαν τῶν συμφερόντων, εἴτε συμφερόντων ἀτομικῶν εἴτε συμφερόντων τάξεων, εἴτε συμφερόντων ἀτομικῶν εἴτε συμφερόντων ὅλων τῶν δικαίων τῶν ὁποίων ὅμως ἡ θεραπεία εἶναι ἀπολύτως ἀδύνατον νὰ ἐπέλθῃ ἀμέσως, ἢ ὁλοκληρωτικῶς ὑπὸ τῆς κρατούσης Κυβερνήσεως, εἴτε συμφερόντων μικρῶν καὶ ταπεινῶν. Αὐτὴ ἡ τάξις κυλινδουμένη κατὰ τὰς ἑκάστοτε δυσαρεσκείας ἀπὸ τῆς μιᾶς μερίδος εἰς τὴν ἄλλην φέρει ἑκάστοτε τὸ ἓν ἢ τὸ ἄλλο κόμμα εἰς τὴν ἀρχήν. Καὶ ἐνόσῳ τὸ πρᾶγμα ἐξελίσσεται ὁμαλῶς ἐντὸς τοῦ πλαισίου τῶν θεμελίων, ὧν νόμων αἱ πολιτεῖαι οὐδένα ἔχουσι κίνδυνον· τοὐναντίον ἔχουν νὰ ὠφεληθοῦν ἐκ τοιούτων ἐναλλαγῶν ἀντιπάλων πολιτικῶν μερίδων. Θέλετε ἄραγε ἡ ἀστάθεια καὶ κυμαινομένη ἐκείνη μερὶς, ἡ ὁποία ἀδιαφορεῖ τελείως ἐὰν ὁ ἀνώτατος ἄρχων ὁ ὁποῖος ἁπλῶς θὰ ὑπογράφῃ τὰ διατάγματα καὶ τοὺς νόμους ἤθελε ἡ κυριαρχία θὰ ἀνήκῃ πάντοτε εἰς τοὺς ἀντιπροσώπους τοῦ λαοῦ, θὰ εἶναι ἄρχων αἱρετὸς ἢ ἄρχων κληρονομικός, ἡ κυμαινομένη ἐκείνη μερίς, θέλετε σεῖς, καθ' ἑκάστην τετραετίαν ἢ ἑπταετίαν νὰ δύναται ἀναλόγως τῶν συμφερόντων, τὰ ὁποῖα ἐθεραπεύθησαν ἢ τὰ ὁποῖα δὲν ἐθεραπεύθησαν, νὰ ἀνατρέπῃ ἐκ βάθρων τὴν μορφὴν τῆς πολιτείας; Θὰ ἦτο βλάσφημος ἡ σκέψις. Δὲν θὰ ἦτο ἐσωτερικὴ μόνον ἀνάγκη ὅπως ὀρθῶς ἔθεσεν ὁ κ. ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν συνάδελφός μου, δὲν θὰ ἦτο μόνον οἰκονομικὴ ἀνάγκη ἔνδοθεν καὶ ἔξωθεν ὑπαγορευομένη, ἄνευ τῆς ὁποίας δὲν θὰ δυνάμεθα ὄχι μόνον νὰ ὀρθοποδήσωμεν ἀλλ' οὐδὲ νὰ ζήσωμεν κἂν. Θὰ ἦτο ἀνάγκη ἀποφυγῆς αἰσθήματος ἐσχάτης περιφρονήσεως τῶν λοιπῶν ἐθνῶν ἄρος λαὸν παλιμβούλου, ἀλλάσσοντα τοὺς θεμελιώδεις νόμους αὐτοῦ ἀνὰ πᾶσαν τριετίαν ἢ τετραετίαν, ὅπως ἀλλάσσει κανεὶς ἀνὰ πᾶσαν ἡμέραν τὰ ὑποκάμισα αὐτοῦ. Ὡς θέλετε νὰ σᾶς ἐμπιστευθῶσιν εἰς πολιτικοὺς συνδυασμούς, ὅταν δὲν γνωρίζωσι ἂν αὔριον θὰ ἔχετε ἕνα δικτάτορα, ἕνα αἱρετὸν πρόεδρον ἢ ἕνα κληρονομικὸν μονάρχην. Ὅταν τοιαύτην ἐπιπολαιότητα, ἀστάθειαν, πολιτικὴν ἔλλυσιν, εὐλιγησίαν αἰλουροειδῆ καταστάσεως βλέπων εἰς ἕνα λαόν, πῶς θέλετε νὰ δώσωσιν εἰς αὐτὸν ἐμπιστοσύνην, οἱ ἄλλοι, ἀφοῦ σεῖς οἱ ἴδιοι δὲν θὰ ἔχετε ἐμπιστοσύνην εἰς τὸ καθεστὼς τῆς Ἑλλάδος διὰ τὴν αὔριον, δηλαδὴ εἰς τὸν ἑαυτόν μας εἰς τὰς πολιτικάς μας δυνάμεις καὶ ἀφοῦ δι' ἡμᾶς αὐτοὺς θὰ φαίνεται ἰδιαζόντως ὑποπτοῦσιν καὶ ἐνδιαφέρον τὸ περιστατικόν, ὅτι ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος ὑπογράφει τὰς θελήσεις καὶ τὰς ἀποφάσεις τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ κυριάρχου λαοῦ ὀνομάζεται Κουντουριώτης αἱρετὸς ἢ Γεώργιος κληρονόμος; Δὲν δύναται λοιπὸν νὰ θυσιασθῇ εἰς τὸν βωμὸν ἑνὸς δόγματος ἀφηρημένου καὶ ἀπολύτου, τοῦ δόγματος τῆς λαϊκῆς θελήσεως τὸ συμφέρον τῆς πατρίδος, δὲν ἐπιτρέπεται νὰ θυτιάσωμεν τὴν ἀνάγκη τὴν εἰκονομικήν, τὴν ἀνάγκην νὰ παραστῶμεν ὡς σωφρονοῦν καὶ πολιτισμένον Κράτος καὶ νὰ μὴ παριστάμεθα ὡς Κράτος παραπαίον μονονουχὶ καὶ παράφρον. Ἰδοὺ τί ἐπιβάλλει ὄχι μόνον διὰ τὸ ἡμέτερον πολίτευμα, ἀλλὰ δι' ὅλα τὰ πολιτεύματα, νὰ μὴ ἐπιτρέπουν νὰ γίνωνται ταῦτα ἔρμαια τῆς ἑκάστοτε θελήσεως, τῆς πλημμυρίδος ἢ τῆς ἀμπώτιδος τὴν ὁποίαν δεικνύουν δυστυχῶς τὰ λαϊκὰ κύματα ἑκάστοτε, παρὰ τὰ ἄλλα ἀγαθὰ τῆς καθολικῆς ψηφοφορίας. Νομίζετε ὅτι ἡ πλειοψηφία τοῦ δημοψηφίσματος τοῦ 1924 ὁσονδήποτε καὶ ἂν ἀφαιρέσητε ἀπὸ αὐτὴν δὲν ἔδειξε τὴν θέλησιν τοῦ λαοῦ: νομίζετε ὅτι δὲν τὴν ἔδειξε τὸ ἀποτέλεσμα τῶν προσφάτων ἐκλογῶν; σᾶς ἐρωτῶ κατὰ τίνα τρόπον θὰ ἔχωμεν εἰς τὸ μέλλον ἀσφαλῆ τὴν διάγνωσιν τῶν διαθέσεων τοῦ λαοῦ; Ἂς ἰδωμεν, κύριοι, τί συνέβη κατὰ τὰς τελευταίας ἀκόμη ἐκλογάς; Ὑπῆρχον κόμματα τὰ ὁποῖα ἔθετον πολιτειακὸν ζήτημα, ὑπῆρχον κόμματα τὰ ὁποῖα δὲν ἔθετον ἐπισήμως αὐτό, ὑπῆρχον ὅμως τὰ ὄργανα τοῦ τύπου τῶν κομμάτων τούτων τὰ ὁποῖα ἔθετον πολιτειακὸν ζήτημα. Ἤθελον νὰ σᾶς παρακαλέσω νὰ μοῦ εἴπητε κατὰ τίνα μέθοδον θὰ ἠδύνατό τις ἐν μέσῳ τῶν κυμάτων τούτων νὰ ἀλιεύσῃ, ὡς ἄλλος δήλιος κολυμβητής, ποία εἶναι ἡ θέλησις τοῦ λαοῦ; Καὶ δύνασθε

νὰ μοῦ εἰπῆτε ὅτι δὲν εἶναι ἐρμηνεία αὐθαίρετος ἡ μεταβολὴ τοῦ πολιτεύματος, δύνασθε νὰ μοῦ εἰπῆτε ὅτι ὑπὸ τοιούτους ὅρους θὰ παριστάνωμεν εἰκόνα, παρέχουσαν πολιτειακὴν στερεότητα ἑνὸς Κράτους; Ὄχι κύριοι! δὲν ἐπιτρέπεται. Ἐπιτρέπατέ μοῦ νὰ εἴπω τὴν ἔκφρασιν, θὰ ἦτο ἀνοσιούργημα κατὰ τοῦ ἔργου τὸ ὁποῖον ἐν τόσῃ ἀγαστῇ γαλήνῃ διεξάγομεν ἀπὸ τόσου χρόνου. Δὲν ἐπιτρέπεται νὰ ψηφίσωμεν διάταξιν κατὰ τὴν ὁποίαν θὰ δυνάμεθα νὰ ἀναθεωρῶμεν ἑκάστοτε ἐλευθέρως τὸ πολίτευμα. Ἐγὼ ἔλαβα ἀφορμὴν δημοσίᾳ ἐμπλῶν νὰ εἰπω ὅτι δὲν θὰ ἐδίσταζον νὰ δεχθῶ τὴν ἄμεσον διεξαγωγὴν δημοψηφίσματος, ὑπὸ τὸν ὅρον νὰ ὑπαρχθῇ ὁριστικῶς λυόμενον τὸ καθεστωτικὸν ζήτημα καὶ ὅταν εἶπον τοῦτο ἐγνώριζον τί ἔλεγον· ἐγνώριζον ὅτι ὑπῆρχε ἤδη μία πρότασις ἐκ μέρους τοῦ ἀξιοτίμου ἐξ Ἀχαΐας καὶ Ἤλιδος συναδέλφου, ἥτις δὲν εἶχε τουλάχιστον ἀποδοκιμασθῇ ἀπὸ τὸ κόμμα εἰς τὸ ὁποῖον ἀνῆκε καὶ σᾶς βεβαιῶ ὅτι ἠθέλησα νὰ διευκολύνω τὴν ὑποδοχὴν καὶ ἀποδοχὴν τῆς σχετικῆς προτάσεως. Νομίζετε ὅτι τὸ δημοψήφισμα δὲν ἐγένετο καλῶς, νομίζετε ὅτι ἡ ἐκλογὴ δὲν ἐγένετο κανονικῶς; Ἰδοὺ ἡ οἰκουμενικὴ Κυβέρνησις, τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν, τὸ ὁποῖον διεξάγει τὰς ἐκλογάς, θὰ ἀνήκει εἰς ὑμᾶς· ἔλθετε, ἔλθετε ὡς νὰ εἶναι συγκεκροτημένη ἡ οἰκουμενικὴ Κυβέρνησις, νὰ διεξαγάγωμεν ἐν ἀκόμη πολιτειακὸν δημοψήφισμα, διὰ νὰ ἀποδειχθῇ ἅπαξ διὰ παντὸς ποία εἶναι ἡ θέλησις τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ. Ἐπιτρέπεται κατόπιν τῆς νέας ταύτης προτάσεως κύριοι, νὰ λέγωμεν ὅτι τὴν ἄμεσον παῦσιν τῶν καθεστωτικῶν ἀγώνων δὲν θεωροῦμεν συμφέρουσαν διὰ τὴν πατρίδα καὶ ὅτι θέλομεν ὑφισταμένας ἐπ' ἀρκετὸν ἀκόμη χρόνον ἐπιφυλάξεις καὶ ἐκκρεμότητας λίαν ἐπικινδύνους;

Ἀλλὰ πῶς θὰ ἐδεχόμεθα ὅτι ἡ ἔννοια τῆς προτάσεως ἐκείνης περὶ δημοψηφίσματος ἦτο ὅπως διεξαχθῇ τοῦτο μετά τινα χρόνον; Ἐὰν ἡ Βουλὴ ἐδέχετο τοιοῦτον τι θὰ ἀπεδείκνυεν αὐτὴ αὕτη ὅτι δὲν ἔχει σοβαρὰν ἀντίληψιν περὶ τῆς ἀνάγκης τῆς καταπαύσεως μιᾶς συνεχοῦς ἀβεβαιότητος περὶ τὸ πολίτευμα ἡμῶν. Εἶνε γνωστὸν ὅτι δὲν ὑπῆρξα μεταξὺ ἐκείνων οἱ ὁποῖοι ἐπρωτοστάτησαν θιασῶται καὶ πρωτοπόροι τῆς καθιδρύσεως τοῦ δημοκρατικοῦ πολιτεύματος. Διεκήρυξα καὶ κατὰ τὸ 1923 καὶ κατὰ τὸ 1924 ὅτι τὰ πολιτεύματα, ὅταν μάλιστα ταῦτα εἶνε πάντως δημοκρατικὰ διότι στηρίζονται ἐπὶ τῆς θελήσεως τοῦ λαοῦ, δὲν εἶναι τὸ κύριον ἀλλ' ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον προέχει, ὡς ἀπέδειξεν ἡ ἱστορία τῆς Ἑλλάδος καὶ ὅλων τῶν Ἐθνῶν εἶνε ἡ ὕπαρξις καλῶν πολιτικῶν ἀνδρῶν καὶ χρηστῶν πολιτικῶν ἠθῶν. Διεκήρυξα ὅμως ἀπὸ τοῦ 1924 ὅτι, καὶ ἐὰν ἐνδεχομένως ἦτο λάθος μία ἀνώμαλος κατάστασις προηγηθεῖσα τῆς ἀνατροπῆς τοῦ ὑπάρχοντος μέχρι τοῦ 1923 καθεστῶτος, δὲν θὰ εἶναι ἁπλῶς σφάλμα, θὰ εἶνε ἔγκλημα κατὰ τῆς Πατρίδος νὰ θελήσωμεν νὰ ἀνατρέψωμεν τὸ πολίτευμα, τὸ ὁποῖον ἤδη ἐγκατεστάθη καὶ ἐπὶ τῆς βάσεως τοῦ ὁποίου ἐλευθέρως πάντες ὑμεῖς διῶμεν καὶ ἐργαζόμεθα καὶ κινούμεθα καὶ ἐσμέν. Καὶ δὲν διστάζω ἀκόμη νὰ εἰπω ὅτι ἂν θὰ ἦτο ἔγκλημα κατὰ τῆς Πατρίδος τοῦτο, θὰ ἦτο βαρύτερον κακούργημα ἐὰν ὑποθάλψωμεν τὴν ἀκαταστασίαν, τὴν ἀοριστίαν, τὴν ἀνησυχίαν, τὴν ἀβεβαιότητα, θέλοντες νὰ ἀφήσωμεν εἰς μελλοντικὴν ἑκάστοτε ἐτυμηγορίαν τοῦ λαοῦ, τὴν ὁποίαν δὲν θὰ δυνάμεθα ποτὲ κατὰ τρόπον ὁμόφωνον νὰ διερμηνεύσωμεν, τὴν τύχην τῆς μορφῆς τοῦ Πολιτεύματος. Ἂν δεχθῆτε τὸ δόγμα τοῦτο, θὰ πρέπῃ ἀνὰ πᾶσαν τετραετίαν νὰ τίθεται πολιτειακὸν ζήτημα πρὸ τοῦ λαοῦ. Διὰ τοῦτο νομίζω, κύριοι, ὅτι ἡ ψήφισις τῆς διατάξεως ταύτης—δέχομαι τὴν διατύπωσιν τοῦ ἀργηγοῦ τῶν Ἐλευθεροφρόνων—εἶνε ἔργον συνέσεως εἶνε ἔργον τὸ ὁποῖον δὲν πρόκειται ὑμεῖς νὰ διαπράξωμεν διὰ πρώτην φοράν, εἶνε διάταξις, ἥτις εἰς τὰ πλείστα τῶν πολιτευμάτων ἐμφαίζεται, ἐκτὸς ἐκείνων εἰς τὰ ὁποῖα δὲν γεννῶνται τὰ παράπαν ζητήματα παλινορθώσεως μοναρχιῶν. Εἶνε ἀπαραίτητον νὰ ψηφίσωμεν τὴν διάταξιν ταύτην, νὰ ἐγκαταλείψωμεν ὅλας τὰς ἐνστάσεις ὑμῶν καὶ ἀμφισβητήσεις, εἶνε ἀπαραίτητον νὰ παράσχωμεν τὴν ἐντύπωσιν καὶ εἰς τὸν ἐργαζόμενον λαὸν καὶ εἰς τὸν Διεθνῆ κόσμον, ὅτι ἡ Ἑλλὰς δὲν εἶνε τόπος εἰς τὸν ὁποῖον εἶνε εὔκολον νὰ γίνωνται ἑκάστοτε κατὰ τὰ ὁρμητικὰ βουλεύματα παρασυρομένων μερίδων μεταλλαγαὶ πολιτεύματος. Ψηφίσατε τὴν διάταξιν, Κύριοι βουλευταί, καὶ ἐστὲ βέβαιοι ὅτι θὰ πράξητε ἔργον ἀγαθὸν καὶ θὰ συντελέσητε εἰς τὴν θέσιν θεμελίων στερεῶν διὰ τὴν πολιτικὴν σωτηρίαν τῆς Πατρίδος. (Χειροκροτήματα).

Ὁ κ. **Φ. Δραγούμης** λέγει ὅτι εἰς τὴν συνταγματικὴν ἐπιτροπὴν ἐδήλωσεν ὅτι ψηφίζει ὑπὲρ τοῦ ἄρθρου ὡς εἶχε τὸ σχέδιον, ἀκριβῶς διὰ νὰ μὴ γίνῃ ὅτι ἔγινε σήμερον ἐντύπωσις. Τὴν στιγμὴν μου λέγει, εἰς τὸ πολιτειακὸν ζήτημα καθώρισται ὀριστικῶς ἐν τῷ δημοψηφίσματος, τὸ ὁποῖον δὲν διεξήχθη μὲ τὰ ἀπαιτούμενα ἐχέγγυα, ἀλλ' ἀπὸ τῆς ἑπομένης τῆς ἐγκαθιδρύσεως τῆς δημοκρατίας, τῷ 1924. Καὶ τοῦτο διότι δὲν ἐνόμισα ὅτι θὰ ἔπρεπε νὰ προβῶμεν εἰς νέας ἀνατροπὰς ὥστε πρὶν ἢ τουλάχιστον δοκιμασθῇ εἰλικρινῶς τὸ νέον πολίτευμα (χειροκροτήματα) δὲν λέγω κύριοι ταῦτα ἵνα συγκαιρίσω χειροκροτήματα. Ἔχω νὰ κάμω τὴν παρατήρησιν ὅτι τὰ δημοκρατικὰ κόμματα, τὰ ὁποῖα ἐργάσθησαν διὰ τὴν ἐγκαθίδρυσιν τῆς δημοκρατίας, δὲν πρέπει νὰ μονοπωλῶσι τὸ πολίτευμα, διότι οὕτω δὲν προστατεύουν παρὰ τὸν τάφον του.

Α. Παπαναστασίου. Νομίζετε, κύριε Βουλευτά, ὅτι ὑπάρχουν κόμματα, τὰ ὁποῖα ἐπιθυμοῦν νὰ μονοπωλήσουν τὸ πολίτευμα;

Φ. Δραγούμης. Εἰς τοῦτο μάλιστα ὀφείλεται ἡ κατὰ τὴν ἀποψινὴν συνεδρίασιν ζωηροτέρα ἔκφρασις τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῆς Γεωργίας.

Ὁ κ. ***Α. Παπαναστασίου*** δηλοῖ ὅτι τὰ ὅτ' αὐτοῦ λεχθέντα δὲν εἶχον τὴν ἔννοιαν ταύτην.

Ὁ κ. ***Φ. Δραγούμης*** συνεχίζων λέγει ὅτι θὰ ἐδέχετο, πρὸς ὁριστικὸν διακανονισμὸν τοῦ πολιτειακοῦ ζητήματος, τὴν διενέργειαν ἀμέσου δημοψηφίσματος ὑπὸ τῆς παρούσης Οἰκουμενικῆς Κυβερνήσεως.

Κηρύσσεται μετὰ τοῦτο ἡ συζήτησις περαιωμένη. Γενομένης δ' ἀναστάσεως δεκτὸν τὸ ἄρθρον 124 τοῦ Συνταγματος ὡς ἀτροποποιήθη, συμφώνως πρὸς τὴν πρότασιν τοῦ κ. Ἀρχηγοῦ τῶν Ἐλευθεροφρόνων, ἔχον οὕτω·

Ἄρθρον 124.

Μόνον αἱ μὴ θεμελιώδεις διατάξεις τοῦ Συντάγματος δύνανται νὰ ἀναθεωρηθοῦν μετὰ πενταετίαν κατὰ τὰ κατωτέρω ὁριζόμενα:

Ἡ πρότασις πρὸς ἀναθεώρησιν, περιλαμβάνουσα ὡρισμένας διατάξεις τοῦ Συντάγματος, δύναται νὰ ὑποβληθῇ εἴτε εἰς τὴν Βουλὴν εἴτε εἰς τὴν Γερουσίαν καὶ πρέπει πρῶτον νὰ γίνῃ ἀποδεκτὴ ὑπ' ἀμφοτέρων τῶν Νομοθετικῶν Σωμάτων δι' ἀπολύτου πλειοψηφίας, ἔπειτα δέ, μετὰ πάροδον τριῶν μηνῶν, νὰ γίνῃ ἐπίσης ἀποδεκτὴ ἀπὸ κοινοῦ ὑπὸ τῶν δύο Νομοθετικῶν Σωμάτων, συνερχομένων ἐπὶ τούτῳ εἰς Ἐθνικὴν Συνέλευσιν, διὰ πλειοψηφίας τουλάχιστον τῶν τριῶν πέμπτων τοῦ ὅλου ἀριθμοῦ τῶν μελῶν αὐτῆς.

Τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως προεδρεύει ὁ Πρόεδρος τῆς Βουλῆς.

Αἱ ἀναθεωρούμεναι διατάξεις ἰσχύουν ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεώς των εἰς τὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως.

Ἡ Ἐθνικὴ Συνέλευσις δύναται νὰ ὑποβάλῃ τὴν περὶ ἀναθεωρήσεως ἀπόφασίν της εἰς Δημοψήφισμα,

ὁπότε αἱ ἀναθεωρούμεναι διατάξεις τίθενται εἰς ἐφαρμογήν, ἐὰν ἐγκριθῶσι παρὰ τοῦ λαοῦ.

Ὁ Πρόεδρος
Θ. ΣΟΦΟΥΛΗΣ

Συνανέσει τῆς Βουλῆς λύεται εἶτα ἡ συνεδρίασις ὥρᾳ 1.15 πρωϊνῇ διὰ τὴν 5 1)2 μ. μ.

Οἱ Γραμματεῖς
Μ. Λαΐλιος
Θ. Τσιριμῶκος

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΠΓ'

Τῆς 27 Μαΐου 1927

Ὥρᾳ 6.30' μ. μ. ὁ κ. ***Πρόεδρος*** ἀνελθὼν ἐπὶ τῆς ἕδρας κηρύσσει τὴν ἔναρξιν τῆς συνεδριάσεως καὶ διατάσσει ν' ἀνοιχθῶσι τὰ θεωρεῖα.

Ἀναγινώσκονται καὶ ἐπικυροῦνται τὰ πρακτικὰ τῆς χθεσινῆς συνεδριάσεως.

Ἀνακοινοῦνται τὰ ἑξῆς.

Ὁ Ἰω. Γεωργακόπουλος δημ. ὑπάλληλος, παρακαλεῖ ὅπως διαταχθῶσι τὰ δέοντα καὶ τοῦ ἀποδοθῇ ἡ ἀπὸ πολλοῦ καθυστερουμένη πολεμικὴ σύνταξίς του.

Ὁ Ε. Κουλουμβάκης δικηγόρος κάτοικος Ἀθηνῶν ὑποβάλλει ὑπόμνημα «περὶ θεσπίσεως ἐν τῷ Συντάγματι διατάξεως ὑπὲρ τῆς ἐθνικῆς γλώσσης καὶ ἐναντίον τῆς ἐπιδολῆς τῶν μαλλιαροκομμουνιστῶν.

Οἱ ἐπίτροποι τῶν σταφιδικῶν συνεδρίων Ζευγολατιοῦ, Γλύατα, Μεσοποταμίας «Ἀσλάναγα», Νησίου καὶ ἡ ὁμοσπονδία τῶν ἐπαγγελματικῶν σωματείων τῆς πόλεως Καλαμῶν, ὑποβάλλουν ὑπόμνημα δι' οὗ διαμαρτύρονται διότι δὲν ἔτυχον οὐδεμιᾶς ἀπαντήσεως ἐκ μέρους τῶν ἁρμοδίων Ὑπουργῶν ἐπὶ τῶν ψηφισμάτων τῶν ἄνω σταφιδικῶν συνεδρίων.

Ὁ βουλευτὴς κ. ***Π. Ἀλεξανδρῆς*** καταθέτει τηλεγράφημα τοῦ ἐμποροεπαγγελματικοῦ λαοῦ τῆς κωμοπόλεως Σοφάδων, δι' οὗ ζητεῖ τὴν προέκτασιν τῶν Θεσσαλικῶν σιδηροδρόμων μέσῳ Καλαμπάκας-Βερροίας—Κοζάνης.

Ὁ βουλευτὴς κ. ***Δ. Μπούκουρας*** καταθέτει τηλεγραφήματα τῶν κατοίκων Ἀμαλιάδος καὶ Σαβαλλίων, δι' ὧν παρακαλοῦν νὰ ληφθῇ τάχιστα πρόνοια ὑπὲρ τῶν ἐν ἀπογνώσει διατελούντων χαλαζοπλήκτων γεωργῶν.

Ὁ βουλευτὴς Θεσσαλονίκης κ. ***Δ. Κυβετὸς*** καταθέτει τηλεγράφημα τῶν προέδρων ἀγροτικῶν συνοικισμῶν Ἀρκαλῆ καὶ Δουδουλὰρ καὶ ἀξιοῖ τὴν ταχίστην ἀντίληψιν τῆς Κυβερνήσεως, κατόπιν τῆς τελείας καταστροφῆς τῆς παραγωγῆς ἐκ τῆς χαλάζης.

Οἱ καπνεργάται Θεσσαλονίκης, Βόλου, Καβάλλας, Ἀγρινίου, Ξάνθης, καὶ Δράμας διαμαρτύρονται διὰ τὸ λόκ—ἄουτ παρὰ τῶν καπνεμπόρων ὡς καὶ διὰ τὰς λαθούσας χώραν ὀλιγότητας καὶ συλλήψεις ἐναντίον αὐτῶν.

Ἡ ἕνωσις κατωτέρου προσωπικοῦ τῶν Τ.Τ.Τ. Πειραιῶς διαμαρτύρεται διὰ τὴν μελετωμένην περικοπὴν τοῦ μισθοῦ των.

Οἱ ἰδιοκτῆται Πατρῶν διαμαρτύρονται διὰ τὴν μελετωμένην ἐπιδολὴν νέας φορολογίας ἐπὶ τῶν Οἰκοδομῶν.

Ὁ Σωτηρ. Σ. Χρήστου διαμαρτύρεται διότι, καίτοι Ὀθωμανός, πολεμήσας διὰ τὸ μεγαλεῖον τῆς Ἑλλάδος ἐναντίον τῶν ὁμοφύλων του ἐπὶ σειρὰν 15 ἐτῶν καὶ γενόμενος ἀνθυπασπιστὴς ἐν τῷ ἑλληνικῷ στρατῷ, ἀπελύθη ἐπὶ Παγκάλου, κατόπιν τοῦ ὑπ' ἀριθ. 3343 Ν. Δ. παρακαλεῖ δὲ τὴν Βουλὴν ὅπως διατάξῃ τὴν ἄμεσον ἐπαναφοράν του ἐν τῇ ἐνεργῷ ὑπηρεσίᾳ τοῦ στρατοῦ.

Ὁ κ. ***Θ. Τουρκοβασίλης*** ὑποβάλλει τροπολογίαν ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 119 τοῦ Συντάγματος.

Ὁ κ. ***Φ. Χριστοδῆμος*** ὑποβάλλει τροπολογίαν ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου «περὶ διαθέσεως τῶν χρηματικῶν ὑπολοίπων τοῦ τέως Ταμείου Ἀγροφυλακῆς Ἰωαννίνων πρὸς ἐκτέλεσιν ἔργων συγκοινωνίας ἐν Ἠπείρῳ.

Ὁ κ. ***Α. Μάρκου*** ὑποβάλλει τροπολογίαν ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 119 τοῦ Συντάγματος.

Ἡ ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν ἐπιτροπὴ ὑποβάλλει τὴν ἔκθεσιν αὐτῆς ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου «περὶ ἐπικυρώσεως τῆς συναφθείσης συμβάσεως μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Ἀλβανίας περὶ ἰθαγενείας.

Ὁ κ. ***Γ. Καφαντάρης*** (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν) ὑποβάλλει τροπολογίας ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου «περὶ φορολογίας τῶν ἀμβύκων κλπ.».

Ἐπίσης ὑποβάλλει νομοσχέδιον «περὶ κυρώσεως τῆς ἀπὸ 23 Μαΐου 1927 συμβάσεως μετὰ τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης, τῆς ἀφορώσης τὸν τρόπον τῆς διαθέσεως τοῦ προσθέτου ποσοστοῦ 20 %».

Πρὸ τῆς ἡμερησίας διατάξεως τὸν λόγον λαμβάνει ὁ κ. ***Γ. Παπανικολάου*** ὅστις λέγει ὅτι ὁλόκληρος ἡ Μακεδονία καὶ ἡ Θράκη τρομοκρατοῦνται ἐξ αἰτίας τῶν ἐναντίον τῶν καπνεργατῶν μέτρων.

Φωναί. Μὰ διατὶ τρομοκρατοῦνται;

Γ. Παπανικολάου. Οἱ καπνεργάται ἐζήτησαν νὰ ἀλλάξῃ ἡ σύνθεσις τοῦ ταμείου ἀσφαλίσεως, τὸ ὁποῖον δὲν ἐγένετο δεκτόν. Κατόπιν τούτου οἱ καπνεργάται ἠρνήθησαν νὰ καταβάλουν τὰ 4 %, τὰ ὁποῖα ἡ Γενικὴ διοίκησις διέταξε νὰ εἰσπραχθοῦν βίᾳ. Εἰς τοῦτο ἀντέστησαν οἱ καπνεργάται, κατόπιν δὲ τούτου οἱ καπνέμποροι ἐκήρυξαν λόκ-ἄουτ. Συνεπείᾳ τούτου ἐδημιουργήθη ἔκτροπος κατάστασις ἐν Μακεδονίᾳ. Τὰ Διοικητικὰ συμβούλια τῶν ἐργατῶν συλλαμβάνονται, ἐπικρατεῖ δὲ γενικῶς κατάστασις, ἡ ὁποία δὲν δύναται νὰ παρατείνεται ἀκινδύνως. Παρακαλεῖ ὅπως ληφθοῦν ἐκτάκτως μέτρα πρὸς κατάπαυσιν τοῦ πρωτοφανοῦς τούτου κατὰ τῶν ἐργατῶν διωγμοῦ.

Εἰσέρχεται εἶτα ἡ Βουλὴ εἰς τὴν

Ἡμερησίαν διάταξιν
τῆς Νομοθετικῆς ἐργασίας

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 57 ὁ κ. ***Α. Μιχαλακόπουλος*** (Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν) λέγει ὅτι συζήτησις ἐπὶ τοῦ ἄρθρου τούτου θέλει συνδυασθῇ πρὸς τὸ ἄρθρον 116, τὸ ὁμιλοῦν περὶ τῆς πρώτης συγκροτήσεως τῆς Γερουσίας. Τὰ γεγονὸς λέγει ὅτι ἡ Βουλὴ ἀπεδέχθη ὅπως ἡ Γερουσία μὴ ἔχῃ πολιτικὴν ἰσοδυναμίαν πρὸς αὐτήν, τοῦτο ἰδιαιτέρως ἐπηρεάζει τὰς σκέψεις μου ὅσον ἀφορᾷ τὴν συγκρότησιν τῆς Γερουσίας. Ἐὰν εἴχομεν ἀποδεχθῇ τὸ Γαλλικὸν σύστημα, θὰ ἐδεχόμην ὅπως ἡ Γερουσία ἐκλέγεται ἐμμέσως. Ἐδέχθημεν ὅμως ὅπως ἡ Γερουσία μεταρρυθμίζῃ ἢ ἀπορρίπτῃ τὰ νομοθετήματα τῆς κάτω Βουλῆς, εἰς τὴν ὁποίαν καὶ μόνον ἀνήκει τὸ κέντρον τοῦ βάρους. Ἡ ἄνω Βουλὴ ὅθεν μόνον διὰ τοῦ ἠθικοῦ της κύρους δύναται νὰ ἐπηρεάσῃ. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει οἱ γερουσιασταὶ ὀφείλουν νὰ ἐκλέγωνται ἀπ' εὐθείας ὑπὸ τοῦ λαοῦ. Δὲν πρέπει ὅμως νὰ παρίδωμεν τὰς νεωτέρας ὑποδείξεις τῆς κοινοβουλευτικῆς πείρας, ἥτις μελετωμένη καταλήγει εἰς ἐπιστήμην. Τοιαύτη δὲ εἶνε ἡ ἀντιπροσώπευσις ἡ ἐπαγγελματική, περὶ τῆς ὁποίας μακρὰ συζήτησις διεξάγεται ἤδη ἂν ἡ ἀντιπροσώπευσις αὕτη δὲν θὰ ἀντικαταστήσῃ μικρὸν κατὰ μικρὸν τὴν ἀντιπροσώπευσιν τὴν λαϊκήν. Φρονεῖ ὅτι θὰ ἦτο ὀρθὸν νὰ ἀφεθῇ μία εὐχέρεια ὅπως πραγματοποιηθῇ ἡ ἀρχὴ αὕτη.

ἂν ἤθελε δειχθῇ ὅτι τοῦτο ἤθελε συντελέσει εἰς τὴν καλλιτέραν λειτουργίαν τοῦ ἀντιπροσωπευτικοῦ τούτου σώματος. Ἀναπτύσσει τροπολογίαν, ὑποβληθεῖσαν ὑπὸ τοῦ ὑπ' αὐτὸν κόμματος, φρονῶν ὅτι τὰ 2)10 τῶν γερουσιαστῶν, οὐχὶ ἀμέσως ἀλλὰ βραδύτερον, πρέπει νὰ ἐκλέγωνται ὑπὸ τῶν ἐπαγγελματικῶν ὀργανώσεων. Τοῦτο δέ, διότι μετὰ βραδύτητός τινος πρέπει νὰ βαίνωμεν εἰς ἀποδοχὴν τῶν καινοτόμων θεσμῶν καὶ ἔπειτα διότι δὲν ἔχομεν ἀκόμη ὠργανωμένας τὰς ἐπαγγελματικὰς Ὀργανώσεις. Διὰ τοῦτο προτείνει ὅπως ἀφεθῇ ἐλευθερία τις, ἵνα κατὰ τὸ μέλλον τὰ 2)10 ἐκλέγωνται ἀπὸ τὰς ὀργανώσεις μέχρις ὅτου δὲ γίνῃ τοῦτο καὶ τὰ 9)10 νὰ ἐκλέγωνται ἀπ' εὐθείας ἀπὸ τὸν λαόν. Ὡς πρὸς τὴν πρότασιν τῶν συντηρητικῶν δημοκρατικῶν ὅπως τὸ 1)10 ἐκλέγεται ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας ἐν κοινῇ συνεδρίᾳ, λέγει ὅτι ἡ πρότασις αὕτη βεβαίως δὲν εἶνε ἀπολύτως δημοκρατική, ἀλλ' εἶνε ἀναμφισθήτητον ὅτι ἄνθρωποι δυνάμενοι νὰ συνεισφέρουν εἰς τὸ κοινοβούλιον τὰ φῶτα αὐτῶν ἀπέχουν ἀπὸ τὴν ἐκλογικὴν πάλην. Δὲν νομίζει ὅτι θὰ ἦτο βλαβερὸν ἂν διηυκολύνετο ἡ εἴσοδος τῶν τοιούτων ἀνθρώπων εἰς τὴν γερουσίαν. Θὰ ἠδύναντο ὅμως τὰ θέματα ταῦτα νὰ κανονισθῶσι διὰ νόμου.

Ὡς πρὸς τὴν πρώτην συγκρότησιν τῆς Γερουσίας δὲν κατωρθώθη, λέγει, ὁμοφωνία εἰς τοὺς κόλπους τῆς Κυβερνήσεως. Φρονεῖ ὅτι ἡ συγκρότησις τῆς πρώτης Γερουσίας ὀφείλει νὰ προέλθῃ δι' ἀμέσου ἐκλογῆς ὑπὸ τοῦ λαοῦ. Θὰ ἠδύνατό τις, λέγει, νὰ ἀντιτάξῃ ὅτι ἡ Γαλλία δὲν ἔπραξε τοῦτο. Ἀλλ' ἐκεῖ δὲν ἐπρόκειτο περὶ τοῦ ὅλου ἀριθμοῦ τῶν βουλευτῶν ἀλλὰ μόνον περὶ τοῦ 14. Ἔπειτα ἡ πρώτη συγκρότησις ἑνὸς σώματος, τὸ ὁποῖον ἀκόμη δὲν εἶνε δοκιμασμένον, δὲν πρέπει νὰ γίνῃ κατὰ τρόπον ἀνώμαλον. Ἐμειώσαμεν τὴν Γερουσίαν ἀπὸ ἀπόψεως νομικῆς δυνάμεως, ἃς μὴ τὴν μειώσωμεν ἀπὸ ἀπόψεως ἠθικῆς δυνάμεως. Ἄλλως τε ἡμεῖς δὲν ἐθέσαμεν πρὸς τὸν λαὸν τὸ ζήτημα ὅτι θὰ ἠδυνάμεθα ἐξ ἡμῶν αὐτῶν νὰ ἐκλέξωμεν τὴν Γερουσίαν, θὰ ἠδύνατο δὲ ὁ λαὸς νὰ κατηγορήσῃ ἡμᾶς ὅτι ἔξω τῆς ἐντολῆς, τὴν ὁποίαν τοῦ ἐζητήσαμεν, προέθημεν εἰς τὴν ἐκλογὴν τῶν γερουσιαστῶν. Φοβοῦμαι δέ, λέγει, ὅτι εἰς τὴν πρώτην ἐπίθεσιν τῆς Γερουσίας ἐναντίον ἑνὸς νομοθετήματος ψηφισθέντος ἀπὸ τὴν Βουλήν, ἐν ἐκ τῶν ἐπιχειρημάτων τὰ ὁποῖα θὰ λεχθοῦν ἐναντίον αὐτῆς θὰ εἶνε καὶ τὸ ὅτι ἐτόλμησαν Γερουσιασταὶ οὕτως ἐκλεγέντες ἀπὸ τὴν Βουλὴν νὰ ἐπιτεθοῦν ἐναντίον νομοθετήματος, τὸ ὁποῖον ἡ Βουλὴ ἐψήφισεν. Περαίνων προτείνει ὅπως ἀπὸ τοῦδε προστεθῇ εἰς τὸ Σύνταγμα ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν Γερουσιαστῶν εἶνε 120 καὶ ὅτι ἡ συγκρότησις τῆς Γερουσίας θέλει γίνει δι' ἀμέσου ψηφοφορίας, νὰ ἀπομείνῃ δὲ ὅπως καθορισθῇ διὰ νόμου ὁ τρόπος τῆς ἐκλογῆς τῶν 2)10 ἐκ μέρους τῶν ἐπαγγελματικῶν ὀργανώσεων καὶ τοῦ 1)10 ἐκ μέρους τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας.

Ὁ κ. ***Ι. Σπετσιώτης*** νομίζει, λέγει, ὅτι ἀντικανονικῶς καὶ ἀντικοινοβουλευτικῶς, καὶ προκειμένου περὶ σοβαρωτάτου ζητήματος, διεξάγεται ἡ συζήτησις ἐν ἀπουσίᾳ ἑνὸς μεγάλου κόμματος. Καὶ λόγοι λεπτότητος, ἐπιλέγει, ἐπιβάλλουν νὰ ἀναμείνωμεν τὴν λῆξιν τῆς συσκέψεως τοῦ λαϊκοῦ κόμματος.

Ὁ κ. ***Γ. Καφαντάρης*** (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν) εὑρίσκει δικαίαν τὴν παρατήρησιν τοῦ προλαλήσαντος καὶ προτείνει τὴν ἐπὶ ἡμίσειαν ὥραν διακοπὴν τῆς συζητήσεως, διότι ἐξ ἄλλου ὀρθὸν εἶνε τὰ κόμματα νὰ παρίστανται ὄχι μόνον κατὰ τὰς ἀποφάσεις ἀλλὰ καὶ κατὰ τὰς συζητήσεις.

Πολλοὶ βουλευταί. Μάλιστα, μάλιστα.

Α. Μιχαλακόπουλος (Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν). Ὀρθότερον θὰ ἦτο νὰ ἐπανέλθωμεν εἰς τὰς 10 μ. μ.

Ἡ Βουλὴ δέχεται.

Α. Καφαντάρης (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν). Καθ' ὅλα τὰ φαινόμενα, κύριοι, ἡ ὑποβολὴ τοῦ προϋπολογισμοῦ διὰ τὴν αὔριον εἶνε ἀδύνατος καὶ θὰ γίνῃ ἡ κατάθεσις αὐτοῦ πλέον ἀνυπερθέτως τὴν Δευτέραν. Ὅπως εἶνε γνωστόν, πρόκειται μετ' ὀλίγον ν' ἀπέλθῃ εἰς Γενεύην ἡ Ἑλληνικὴ Ἀντιπροσωπεία· δὲν γνωρίζω ἐὰν θὰ διακοπῶσιν ἢ δὲν θὰ διακοπῶσιν αἱ ἐργασίαι τῆς Βουλῆς. ἀναμφισθήτητον ὅμως εἶνε ὅτι εἶνε ἀπόλυτος ἀνάγκη μέχρι τῆς ἀναχωρήσεως τῆς Ἑλληνικῆς Ἀντιπροσωπείας νὰ ἔχῃ συντελεσθῇ ἡ ἐπιψήφισις ὡρισμένων οἰκονομικῶν νομοσχεδίων. Σᾶς ἀναφέρω λ. χ. τὸ νομοσχέδιον τῆς ἐγγείου φορολογίας τῆς γεωργικῆς παραγωγῆς. Ἐπικειμένης τῆς ἐσοδείας, ἐὰν ὁ νόμος αὐτὸς δὲν ψηφισθῇ, δὲν εἶνε δὲ δυνατὸν νὰ μὴ ψηφισθῇ, πιθανὸν νὰ ἔχετε ἀντιρρήσεις, ἀλλ' ὁ νόμος πρέπει νὰ ψηφισθῇ, διότι ἂν δὲν ψηφισθῇ θὰ ἔχωμεν μίαν μείωσιν 20.0 ἑκατομμυρίων δραχμῶν, καὶ δὲν νομίζω ὅτι τὸ βάρος αὐτὸ εἶνε δίκαιον νὰ ἐπιρριφθῇ εἰς ἄλλην τάξιν, διότι θὰ ἐπιρριφθῇ ἀσφαλῶς, κηρυσσομένης τελείως ἀσυδότου τῆς γεωργικῆς τάξεως. Ὁ νόμος αὐτὸς εἶνε ἁπλῆ ἀντικατάστασις φορολογίας πιεστικωτάτης, δηλαδὴ τῆς δεκάτης, καὶ σήμερον δὲν κάμνομεν τίποτε ἄλλο παρὰ ν' ἀντικαθιστῶμεν τὴν δεκάτην, διότι ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει ἀνατρέπεται ἐντελῶς ἡ βάσις τοῦ προϋπολογισμοῦ. Ἐὰν βεβαίως ἀναμείνωμεν νὰ γίνουν αἱ συζητήσεις καὶ εἰς τὰς δύο ἀναγνώσεις εἶνε δυνατὸν νὰ μὴ περατωθῇ μέχρι τῆς προσεχοῦς Παρασκευῆς ἡ ἐπιψήφισις, ἀλλ' ἡ Βουλὴ κρίνουσα τὴν περίστασιν, ἐὰν ἡ Βουλὴ ἔχῃ ὑπ' ὄψιν της νὰ ἐλέγξῃ τὸ νομοσχέδιον, ἀλλὰ συγχρόνως νὰ φθάσωμεν καὶ εἰς ἐφαρμογὴν τῶν οἰκονομικῶν μέτρων, ἐὰν ἡ Βουλὴ κρίνῃ ὅτι πραγματικῶς εἶνε ἀπαραίτητον τὸ μέτρον αὐτό, νομίζω ὅτι δύναται νὰ στέρξῃ νὰ ψηφισθῇ εἰς τὴν πρώτην ἀνάγνωσιν, νὰ διεξαχθῇ δὲ ἡ συζήτησις ἐν ὅλῃ αὐτῆς τῇ εὐρύτητι κατὰ τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν.

Πολλοὶ βουλευταί. Μάλιστα.

Γ. Καφαντάρης. Ἐπίσης ἐπείγει ἡ ἐπιψήφισις τοῦ νομοσχεδίου περὶ φορολογίας τῶν ἀμβύκων, διότι αὐτὸ εἶνε ὑπὲρ τῶν παραγωγῶν καὶ ἡ ταχυτέρα ἐπιψήφισις ἐπιβάλλεται, διότι ἐφόσον δὲν ψηφίζεται τὸ μέτρον οἱ παραγωγοί, ἰσχύοντος τοῦ διατάγματος τοῦ δικτατορικοῦ, δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ καταναλώσωσι τὸ προϊόν των. Ὑπάρχουν καὶ τινα ἄλλα νομοσχέδια, ὑπεράνω δὲ ὅλων, ὑποθέτω, δὲν θὰ ὑπάρξῃ ἀντίρρησις, κεῖται τὸ νομοσχέδιον περὶ κυρώσεως τῶν ἀγγλικῶν συμφωνιῶν, δηλαδὴ τοῦ διακανονισμοῦ τῶν χρεῶν.

Γ. Μπούσιος. Χρειάζεται νὰ προσαχθοῦν πίνακες καὶ νὰ μελετηθῇ ἡ συμφωνία.

Γ. Καφαντάρης. Ἐψηφίσθη εἰς πρώτην ἀνάγνωσιν. Νομίζω ὅτι δυνάμεθα νὰ δεχθῶμεν νὰ ψηφισθῇ καὶ εἰς δευτέραν ἀνάγνωσιν, ὁ δὲ ἔλεγχος περὶ αὐτοῦ, διότι περὶ ἐλέγχου πρόκειται, δύναται ν' ἀσκηθῇ κατὰ τὴν τελικὴν οἰκονομικὴν συζήτησιν, ἡ ὁποία ἀσφαλῶς θὰ διεξαχθῇ εἰς τὴν Βουλὴν καὶ τότε ὅσοι ἔχουν ἀντιθέτους ἰδέας δύνανται νὰ τὰς ἀναπτύξουν, ἐλέγχοντες ἡμᾶς ὅτι κακῶς διεχειρίσθημεν τὸ ζήτημα.

Ὁ κ. ***Γ. Μπούσιος*** δηλοῖ ὅτι διαφωνεῖ εἰς τὴν ψῆφισιν τοῦ νομοσχεδίου πεοὶ τῶν συμφωνιῶν διὰ τὰ ἀγγλικὰ χρέη. Ὅσον ἀφορᾷ δὲ τὸ περὶ ἀμβύκων τονίζει ὅτι τοῦτο δὲν δύναται νὰ ψηφισθῇ αἰφνιδιαστικῶς, ἐφόσον μάλιστα δὲν εἶναι ἀναγεγραμμένον εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν.

Γίνεται δι' ἀναστάσεως δεκτὸν μετὰ τοῦτο τὸ πόνλον τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἑορτασμοῦ τῆς 100ετηρίδος τῆς ναυμαχίας τοῦ Ναυαρίνου ἔχον οὕτω:

Ἄρθρον 1.

Ἐπιτρέπεται ἵνα ἀναγραφῇ εἰς τὸν προϋπολογισμὸν τῶν ἐξόδων τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν τῆς χρήσεως 1927-1928, εἰς ἴδιον κεφάλαιον καὶ ἄρθρον, πίστωσις ἓξ δύο ἑκατομμυρίων δραχμῶν πρὸς ἑορτασμὸν τῆς ἑκατονταετηρίδος τῆς ναυμαχίας τοῦ Ναυαρίνου.

Τὸ ποσὸν τοῦτο θὰ διατεθῇ κατ' ἀπόφασιν τοῦ Ὑπουργικοῦ

Συμβουλίου πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν διὰ τὸν ἄνω σκοπὸν ἀπαιτουμένων.

Διὰ Προεδρικοῦ διατάγματος δύνανται, πλὴν τῶν ἰδιωτικῶν εἰσφορῶν, νὰ ἐπιτραπῶσι τοιαῦται ὑπὸ Δήμων καὶ Κοινοτήτων, Λιμενικῶν Ταμείων, Δημοσίων ἐν γένει καὶ Δημοτικῶν ἱδρυμάτων, διατιθέμεναι ὡς ἀνωτέρω.

Ἄρθρον 2.

Τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον θὰ συστήσῃ ἐν Ἀθήναις μὲν Κεντρικὴν Ἐπιτροπήν, ἥτις ἐπιμεληθήσεται γενικῶς τοῦ ἑορτασμοῦ, ἐν Πύλῳ δὲ καὶ ὅπου ἄλλαχοῦ παραστῇ ἀνάγκη Ἐπιτροπάς, ὧν τὰ ἔργα ὁρίζονται ὑπὸ τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς.

Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν ὁρίζει καὶ δεύτερον διατάκτην, ἐπ' ὀνόματι τοῦ ὁποίου θὰ ἐκδίδωνται τὰ ἐντάλματα, ἐπὶ ἀποδόσει λογαριασμοῦ, κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ νόμου περὶ δημοσίου λογιστικοῦ.

Ἄρθρον 3.

Μέρος τοῦ ἐν τῷ ἄρθρῳ 1 ποσοῦ, ὁριζόμενον ὑπὸ τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου τῇ προτάσει τῆς ἐν Πύλῳ Ἐπιτροπῆς καὶ μετὰ γνωμοδότησιν τῆς Κεντρικῆς ἐν Ἀθήναις Ἐπιτροπῆς, διατεθήσεται πρὸς πληρωμὴν τῶν ἀπαιτουμένων δαπανῶν διὰ τὴν ἐκτέλεσιν ἐξωραϊστικῶν καὶ ἄλλων δημοσίων, κοινοτικῶν καὶ λιμενικῶν ἔργων ἐν Πύλῳ, ὁριζομένων κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, πρὸς κρείττονα ἐξυπηρέτησιν τοῦ ἐν ἄρθρῳ 1 σκοποῦ. Τὰ ἔργα ταῦτα δύνανται, ἐὰν εἶνε ἀνάγκη, νὰ ἐκτελεσθῶσι καὶ κατὰ παρέκκλισιν ἔτι τῶν περὶ ἐκτελέσεως δημοσίων ἔργων διατάξεων.

Ἄρθρον 4.

Αἱ λεπτομέρειαι τῆς ἐκτελέσεως τοῦ παρόντος, οὗτινος ἡ ἰσχὺς ἄρχεται ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεώς του εἰς τὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως, καθορισθήσονται διὰ Διατάγματος.

Γίνονται δι' ἀναστάσεως δεκτὰ εἴτα εἰς α' κατ' ἀρχὴν καὶ κατ' ἄρθρον συζήτησιν τὰ νομοσχέδια: 1) Περὶ κυρώσεως τῆς μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Ἀλβανίας ὑπογραφείσης ἐν Ἀθήναις τῇ 13 Ὀκτωβρίου 1926 συμβάσεως περὶ ἰθαγενείας. 2) Περὶ κυρώσεως τῆς μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Ἀλβανίας ὑπογραφείσης ἐν Τυράννοις τῇ 25 Ἰουνίου 1926 συμβάσεως περὶ ἐκδόσεως ἐγκληματιῶν. 3) Περὶ κυρώσεως τῆς μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Ἀλβανίας ὑπογραφείσης ἐν Ἀθήναις τῇ 13 Ὀκτωβρίου 1926 συμβάσεως ἐμπορίου καὶ ναυτιλίας

Γίνεται ὡσαύτως δι' ἀναστάσεως δεκτὸν εἰς β' κατ' ἄρθρον καὶ σύνολον συζήτησιν τὸ νομοσχέδιον.

Περὶ κυρώσεως τῆς μετὰ τῆς Ἀγγλικῆς Κυβερνήσεως Συμφωνίας περὶ διακανονισμοῦ τοῦ πολεμικοῦ χρέους τῆς Ἑλλάδος πρὸς τὴν Μεγάλην Βρεττανίαν», ἔχον οὕτω:

Ἄρθρον 1.

Κυροῦται ἡ μεταξὺ Μεγάλης Βρεττανίας καὶ Ἑλλάδος ὑπογραφεῖσα ἐν Λονδίνῳ τῇ 9ῃ Ἀπριλίου 1927 Συμφωνία περὶ διακανονισμοῦ τοῦ πολεμικοῦ χρέους τῆς Ἑλλάδος πρὸς τὴν Μεγάλην Βρεττανίαν, ἧς τὸ κείμενον ἕπεται ἐν Ἀγγλικῷ πρωτοτύπῳ καὶ Ἑλληνικῇ μεταφράσει:

AGREEMENT

FOR THE SETTLEMENT OF THE WAR DEBT OF GREECE WITH GREAT BRITAIN

Whereas the Government of the Greek Republic are indebted, as at the 31st March, 1927, to His Majesty's Government in Great Britain, after deduction of all claims in respect of damages caused by the British troops in Greece, for the sum of L.S. 21,441,450 represented by Greek sterling Treasury Bills held by His Majesty's Treasury;

And Whereas the two Government desire to arrive at a friendly agreement for the funding of this debt on terms compatible with the economic and financial capacity of Greece;

Now, Therefore, the Rigth Honourable Winston Leonard Spencer Churchill, Chancellor of the Exchequer of Great Britain, and M. Demetrius Caclamanos, Envoy Extraordinary and Minister Plenipotentiary of Greece, duly authorised thereto by their respective Governments, subject to such ratification as may be required, have agreed as follows:

1. In view of the terms of Article 2 of the Agreement of the 10th February, 1918, relating to military supplies, and of the further provisions of Article 4 of the Agreement of the 31st August, 1925, the British Government agree to remit all claims on Greece in respect of the military material supplied under the Agreement of the 10th February, 1918.

ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΠΕΡΙ ΔΙΑΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ ΤΟΥ ΠΟΛΕΜΙΚΟΥ ΧΡΕΟΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ Μ. ΒΡΕΤΤΑΝΙΑΝ

Δεδομένου ὅτι ἡ Κυβέρνησις τῆς Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας ὀφείλει τὴν 31ην Μαρτίου 1927 εἰς τὴν Κυβέρνησιν τῆς Α. Βρεττανικῆς Μεγαλειότητος, μετὰ τὴν ἔκπτωσιν πάσης ἀπαιτήσεως ἀπορρεούσης ἐκ ζημιῶν προξενηθεισῶν ὑπὸ τῶν Βρεττανικῶν Στρατευμάτων ἐν Ἑλλάδι, τὸ ποσὸν Λιρῶν Στερλινῶν 21,441,450 ἀντιπροσωπευόμενον ὑπὸ Ἑλληνικῶν ἐντόκων γραμματίων κατεχομένων ὑπὸ τοῦ Βρεττανικοῦ Θησαυροφυλακίου.

Δεδομένου ἐπίσης ὅτι αἱ δύο Κυβερνήσεις ἐπιθυμοῦσι τὸν φιλικὸν διακανονισμὸν τοῦ χρέους τούτου ἐπὶ ὅροις συμβιβαζομένοις πρὸς τὴν οἰκονομικὴν καὶ δημοσιονομικὴν ἱκανότητα τῆς Ἑλλάδος.

Πρὸς τοῦτο, ὁ Ἐντιμότατος Winston Leonard Spencer Churchill Καγκελλάριος τοῦ Θησαυροφυλακίου τῆς Μεγάλης Βρεττανίας καὶ ὁ Κος Δημήτριος Κακλαμάνος, ἔκτακτος ἀπεσταλμένος καὶ πληρεξούσιος Ὑπουργὸς τῆς Ἑλλάδος, δέοντος ἐπὶ τούτῳ ἐξουσιοδοτημένοι ὑπὸ τῶν οἰκείων Κυβερνήσεων, συνεφώνησαν, ὑπὸ τὸν ὅρον τῆς ἀπαιτουμένης κυρώσεως, τὰ ἑξῆς:

1. Λαμβανομένων ὑπ' ὄψιν τῶν διατάξεων τοῦ ἄρθρου 2 τῆς Συμφωνίας τῆς 10ης Φεβρουαρίου 1918, τῆς ἀφορώσης εἰς στρατιωτικὰς προμηθείας, πρὸς δὲ καὶ τῶν διατάξεων τοῦ ἄρθρου 4 τῆς Συμφωνίας τῆς 31ης Αὐγούστου 1925, ἡ Βρεττανικὴ Κυβέρνησις συναινεῖ, ὅπως παραιτηθῇ πάσης ἀπαιτήσεως αὐτῆς διὰ στρατιωτικὸν ὑλικὸν χορηγηθὲν εἰς τὴν Ἑλλάδα, δυνάμει τῆς Συμφωνίας τῆς 10ης Φεβρουαρίου 1918.

2. In full and final settlement of the balance of the War Debr, the Greek Government agree to pay, and His Majesty's Government to accept, the following scale of payments representing a present value of approximately L.S. 6,950,000 viz:

	L. S.
For the year 1926	50.000
For the year 1927	200.000
For the year 1928	200.000
For the year 1929	250.000
For the year 1930	300.000
For the years 1931 to 1935 inclusive	350.000 a year.
For the years 1936 to 1987 inclusive.	400.000 a year

The payment for the year 1926 shall be regarded as having been discharged and satisfied by the payments made by Greece since the 1st January, 1926; the payments for subsequent years shall be made in sterling at the Bank of England, London, in equal half-yearly instalments on the 1st June and the 1st December of each year, so that the first payment shall be made on the 1st June, 1927, and the final payment on the 1st December, 1987.

3. On or before the 1st June, 1927, the Greek Government will issue and deliver to the British Treasury a Serial Bond substantially in the form shown in the annex to this Agreement in respect of each of the instalments to be paid under the provisions of Article 2 of this Agreement. The payments due under these Bonds shall be made without deduction for, and shall be exempt from, any and all taxes and other public dues, present or future, imposed by the authority of the Greek Government or any political or local taxing Authority in Greece. Interest at the rate of 6 per cent, shall be charged on any instalment due and not paid at the due date.

4. If at any time while the payments under Article 2 of this Agreement are continuing it appears that the aggregate payments effectively received by Great Britain under Allied War Debt Funding Agreements and on account of Reparations or of Liberation Bonds exceed the aggregate payments effectively made by Great Britain to the Government of the United States of America in respect of war debts, an account shall be drawn up by the British Treasury, interest at 5 per cent, being allowed on both sides of the account; and if that account shows that the receipts exceed the payments, Great Britain will credit Greece against the payments next due by Greece under Article 2 of this Agreement with such proportion of that excess as the payments effectively made by Greece under Article 2 of this Agreement bear to the aggregate sums effectively received by Great Britain under all Allied War Debt Funding Agreements. Thereafter a similar account will be drawn up by the British Treasury each year, and any further excess of the receipts over the payments shall each year give rise to a credit to Greece of a proportion of such excess calculated in the manner indicated above. On the other hand, any deficit shall be made good by an increase in the payments next due be Greece, up to a similar proportion of such deficit, within the limit of the total amount of the credits already allowed to Greece under this Article. For the purpose of this Article any capital

2. Πρὸς πλήρη καὶ τελικὴν ἐξόφλησιν τοῦ ἀνωτέρω χρέους, ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις συναινεῖ νὰ πληρώσῃ, καὶ ἡ Κυβέρνησις τῆς Α. Μεγαλειότητος νὰ δεχθῇ, τὴν ἀκόλουθον κλίμακα πληρωμῶν ἀντιπροσωπευουσῶν σημερινὴν ἀξίαν κεφαλαίου Λιρῶν Στερλινῶν 6.950,000 ὡς ἔγγιστα ἤτοι:

	Λίραι Στερλίναι.
Διὰ τὸ ἔτος 1926	50.000
Διὰ τὸ ἔτος 1927	200.000
Διὰ τὸ ἔτος 1928	200.000
Διὰ τὸ ἔτος 1929	250.000
Διὰ τὸ ἔτος 1930	300.000
Διὰ τὰ ἔτη 1931-1935 συμπεριλαμβανομένου ἀνὰ	350.000
Διὰ τὰ ἔτη 1936-1987 συμπεριλαμβανομένου ἀνὰ	400.000

Ἡ πληρωμὴ διὰτὸ ἔτος 1926 θεωρεῖται ὡς ἐξοφληθεῖσα ὁλοσχερῶς διὰ τῶν πληρωμῶν τῶν γενομένων ὑπὸ τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ τῆς 1ης Ἰανουαρίου 1926, αἱ διὰ τὰ ἑπόμενα ἔτη πληρωμαὶ θὰ ἐνεργῶνται εἰς Λίρας Στερλίνας παρὰ τῇ Τραπέζῃ τῆς Ἀγγλίας, ἐν Λονδίνῳ εἰς ἴσας ἑξαμηνιαίας δόσεις κατὰ τὴν 1ην Ἰουνίου καὶ τὴν 1ην Δεκεμβρίου ἑκάστου ἔτους, οὕτως ὥστε ἡ πρώτη πληρωμὴ θέλει γίνει τὴν 1ην Ἰουνίου 1927 ἡ δὲ τελευταία τὴν 1ην Δεκεμβρίου 1987.

3. Κατὰ ἢ πρὸ τῆς 1ης Ἰουνίου 1927 ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις θέλει ἐκδώσει καὶ παραδώσει εἰς τὸ Βρεττανικὸν Θησαυροφυλάκιον σειρὰν γραμματίων, κατὰ τὸ συναπτόμενον τῇ παρούσῃ Συμφωνίᾳ ὑπόδειγμα, ἀναφερομένων εἰς ἑκάστην τῶν δόσεων τῶν πληρωτέων δυνάμει τῶν διατάξεων τοῦ ἄρθρου 2 τῆς παρούσης Συμφωνίας. Τὰ ποσὰ τὰ πληρωτέα δυνάμει τῶν ἀνωτέρω γραμματίων ἀπαλλάσσονται παντὸς οἱουδήποτε φόρου ἢ ἄλλου τέλους ὑφισταμένου ἢ μέλλοντος ἐπιβαλλομένου ὑπὸ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως ἢ ἄλλης τινὸς οἱασδήποτε πολιτικῆς ἢ τοπικῆς ἀρχῆς ἐν Ἑλλάδι. Ἐπὶ πάσης δόσεως ὀφειλομένης καὶ μὴ πληρωθείσης κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς λήξεως θὰ καταλογίζηται τόκος 6 ο)ο.

4. Ἐὰν ὁποτεδήποτε, καθ' ὃν χρόνον αἱ δυνάμει τοῦ ἄρθρου 2 τῆς παρούσης Συμφωνίας πληρωμαὶ συνεχίζωνται, ἤθελε προκύψῃ ὅτι τὸ σύνολον τῶν εἰσπράξεων τῶν πραγματοποιηθεισῶν ὑπὸ τῆςΜεγάλης Βρεττανίας, δυνάμει τῶν συναφθεισῶν μετὰ τῶν Συμμάχων αὐτῆς συμφωνιῶν διακανονισμοῦ τῶν πολεμικῶν χρεῶν καὶ λόγῳ Ἀποζημιώσεων ἢ Ὁμολογιῶν Ἀπελευθερώσεως (Liberation Bonds). ὑπερβαίνῃ τὸ σύνολον τῶν πληρωμῶν τῶν γενομένων ὑπὸ τῆς Μεγάλης Βρεττανίας πρὸς τὴν Κυβέρρησιν τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς λόγῳ τῶν πολεμικῶν αὐτῆς χρεῶν, θὰ ἀνοίγηται ὑπὸ τοῦ Βρεττανικοῦ Θεσαυροφυλακίου λογαριασμὸς εἰς οὗ τὴν τε χρέωσιν καὶ πίστωσιν θὰ καταλογίζηται τόκος 5 ο)ο, ἐὰν δὲ ἐκ τοῦ λογαριασμοῦ τούτου ἐμφαίνηται, ὅτι αἱ εἰσπράξεις τῆς Μεγάλης Βρεττανίας ὑπερβαίνουν τὰς πληρωμάς, αὕτη θέλει πιστώσῃ τὴν Ἑλλάδα, ἐναντι τῶν ἀμεσως προσεχῶν δόσεων τῶν ὀφειλομένων ὑπὸ τῆς Ἑλλάδος κατὰ τὸ ἄρθρον 2 τῆς παρούσης Συμφωνίας, μὲ τὸ μέρος τοῦ ὑπερβάλλοντος τούτου, τὸ ἀναλογοῦν πρὸς τὰς πληρωμάς, τὰς γενομένας ὑπὸ τῆς Ἑλλάδος δυνάμει τοῦ ἀνωτέρω ἄρθρου τῆς παρούσης Συμφωνίας, ἐν σχέσει πρὸς τὸ σύνολον τῶν πραγματοποιηθεισῶν ὑπὸ τῆς Μεγάλης Βρεττανίας εἰσπράξεων, δυνάμει πασῶν τῶν μετὰ τῶν Συμμάχων αὐτῆς συναφθεισῶν Συμφωνιῶν διακανονισμοῦ τῶν πολεμικῶν χρεῶν. Ἀκολούθως παρόμοιος λογαριασμὸς θὰ ἀνοίγηται ὑπὸ τοῦ Βρεττανικοῦ Θησαυροφυλακίου καθ' ἕκαστον ἔτος, οἱονδήποτε δὲ ποσὸν τῶν εἰσπράξεων ὑπὲρ τὰς πληρωμάς, θὰ παρέχῃ τὸ δικαίωμα πιστώσεως τῆς Ἑλλάδος μὲ μέρος τοῦ ὑπερβάλλοντος τούτου, ὑπολογιζόμενον

sums which may hereafter be realised by Great Britain in respect of Reparations or of Liberation Bonds will be taken at their annual value taking account of amortisation.

5. Save as provided in Article 2 of the present Agreement, the British and Greek Governments mutually renounce all claims and counter-claims arising out of the various Agreements relating to the war debt of Greece to Great Britain.

6. As from the coming into force of this Agreement, His Majesty's Government will waive the requirement of Article 4 of the Agreement (No. VI.) of the 10th February, 1918, that the assignment by Greece of security to any external loan should be subject to their assent.

7. Upon the execution of this Agreement and the delivery to Great Britain of the bonds provided for in Article 3, duly executed, His Majesty's Government will cancel and return to Greece the Greek Treasury Bills which they at present hold representing the war debt funded by this Agreement.

8. Nothing in this Agreement shall affect the payments to be made by Greece in execution of Article 7 of the Agreement of the 31st August, 1925, as modified by the Agreement of the 8th October, 1925, relating to the net debt for post-war supplies.

Signed in duplicate at London on the ninth day of April, 1927.

On behalf of Great Britain:
WINSTON S. CHURCHILL

On behalf of Greece:
D. CACLAMANOS

ANNEX
FORM OF BOND

Dated , 1927. Maturing , 19

The Government of the Greek Republic, for value received, promises to pay to the Government of His Britannic Majesty, or order, on 19 the sum of pounds sterling at the Bank of England, London.

The payment due under this bond shall be exempt from all Greek taxation, present or future.

This Bond is issued by the Government of the Republic of Greece pursuant to the agreement of the ninth day of April, 1927, for the settlement of the War Debt of Greece to Great Britain.

κατὰ τὰ ἀνωτέρω καθοριζόμενα. Ἀφ' ἑτέρου, οἱονδήποτε ἔλλειμμα θὰ καλύπτηται δι' αὐξήσεως τῶν ἀμέσως προσεχῶν δόσεων τῶν πληρωτέων ὑπὸ τῆς Ἑλλάδος, καθ' ὁμοίαν ἀναλογίαν καὶ μέχρι τοῦ συνόλου τῶν ποσῶν τῶν ἀχθέντων, δυνάμει τοῦ παρόντος ἄρθρου, εἰς πίστωσιν τῆς Ἑλλάδος. Διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ παρόντος ἄρθρου, πᾶσα εἴσπραξις ἔναντι κεφαλαίου ἥτις ἤθελε πραγματοποιηθῇ ὑπὸ τῆς Μεγάλης Βρεττανίας λόγῳ Ἀποζημιώσεων ἢ Ὁμολογιῶν Ἀπελευθερώσεως (Liberation Bonds) θὰ ὑπολογίζηται εἰς τὴν ἐτησίαν αὐτῆς ἀξίαν, λαμβανομένης ὑπ' ὄψιν καὶ τῆς χρεωλυτικῆς ἀποσβέσεως.

5. Ἐξαιρέσει τῶν διὰ τοῦ ἄρθρου 2 τῆς παρούσης Συμφωνίας προβλεπομένων, ἡ Βρεττανικὴ καὶ ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις παραιτοῦνται ἀμοιβαίως πάσης ἀπαιτήσεως καὶ ἀνταπαιτήσεως αὐτῶν προκυπτούσης ἐκ τῶν διαφόρων συμφωνιῶν τῶν ἀναφερομένων εἰς τὸ πολεμικὸν χρέος τῆς Ἑλλάδος πρὸς τὴν Μεγάλην Βρεττανίαν.

6. Ἅμα τῇ ἐνάρξει τῆς ἰσχύος τῆς παρούσης Συμφωνίας ἡ Κυβέρνησις τῆς Α. Μεγαλειότητος παραιτεῖται τῆς διὰ τοῦ ἄρθρου 4 τῆς Συμφωνίας (Ἀριθ. VI) τῆς 10ης Φεβρουαρίου 1918 διατυπουμένης ἀπαιτήσεως, καθ' ἣν ἡ ὑπὸ τῆς Ἑλλάδος παραχώρησις ἀσφαλειῶν δι' οἱανδήποτε ἐξωτερικὸν δάνειον θὰ ὑπόκειται εἰς τὴν ἔγκρισίν της.

7. Ἅμα τῇ ὑπογραφῇ τῆς παρούσης Συμφωνίας καὶ τῇ παραδόσει εἰς τὴν Μεγάλην Βρεττανίαν τῶν ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 3 προβλεπομένων γραμματίων, δεόντως ὑπογεγραμμένων, ἡ Κυβέρνησις τῆς Α. Μεγαλειότητος θὰ ἀκυρώσῃ καὶ θὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν Ἑλλάδα τὰ Ἑλληνικὰ ἔντοκα γραμμάτια, ἅτινα κατέχει ἐπὶ τοῦ παρόντος, ἀντιπροσωπεύοντα τὰ πολεμικὰ χρέη τὰ διὰ τῆς παρούσης Συμφωνίας διακανονιζόμενα.

8. Ἡ παροῦσα Συμφωνία οὐδαμῶς ἐπηρεάζει τὰς πληρωμὰς ἃς ὑποχρεοῦται ἡ Ἑλλὰς νὰ ἐνεργῇ, δυνάμει τοῦ ἄρθρου 7 τῆς Συμφωνίαςτῆς 31 Αὐγούστου 1925, ὡς αὕτη ἐτροποποιήθη ὑπὸ τῆς Συμφωνίας τῆς 8ης Ὀκτωβρίου 1925, διὰ τὸ ὀφειλόμενον ὑπ' αὐτῆς ποσὸν ἐκ μεταπολεμικῶν προμηθειῶν.

Ἐγένετο εἰς διπλοῦν ἐν Λονδίνῳ τῇ 9 Ἀπριλίου 1927.

Διὰ τὴν Μεγάλην Βρεττανίαν
WINSTON S. CHURCHILL

Διὰ τὴν Ἑλλάδα
Δ. ΚΑΚΛΑΜΑΝΟΣ

ΤΥΠΟΣ ΟΜΟΛΟΓΙΑΣ

Χρονολογία ..... 1927 — Λῆξις ..... 19...

Ἡ Κυβέρνησις τῆς Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας, διὰ ληφθεῖσαν ἀξίαν, ὑπόσχεται νὰ πληρώσῃ πρὸς τὴν Κυβέρνησιν τῆς Αὐτοῦ Βρεττανικῆς Μεγαλειότητος ἢ εἰς τὴν διαταγήν της, τὴν ..... 19..... τὸ ποσὸν ..... λιρῶν στερλινῶν, παρὰ τῇ Τραπέζῃ τῆς Ἀγγλίας ἐν Λονδίνῳ.

Ἡ δυνάμει τοῦ παρόντος ὀφειλομένη πληρωμὴ ἀπαλλάσσεται πάσης ὑφισταμένης ἢ μελλοντικῆς ἑλληνικῆς φορολογίας.

Ἡ ὁμολογία αὕτη ἐκδίδεται ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως τῆς Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας, συμφώνως πρὸς τὴν συμφωνίαν τῆς 9 Ἀπριλίου 1927, περὶ διακανονισμοῦ τοῦ πολεμικοῦ χρέους τῆς Ἑλλάδος πρὸς τὴν Μεγάλην Βρεττανίαν.

9)4 April 1927.

Your Excellency,

On the occasion of the signature of the Agreement for the funding of the Greek War Debts to Great Britain, I desire to emphasise to Your Excellency the friendly attention with which His Majesty's Government are following the efforts of the Greek Government to restore the financial situation of Greece and to stabilise Greek currency. I am convinced that the settlement of the Greek War Debt to Great Britain will contribute to this end; and I wish to assure you that His Majesty's Government would view with the utmost sympathy any well considered plan of financial reconstruction framed on adequate lines, rand will gradly give such a plan the fullest support that may be in their power. H. M. Government are the more ready to give this support in view of and in return for the waiver by the Greek Covernment, as part of the debt funding agreement, of their claim to the balance of the credits arising from the agreement of 10th February, 1918.

Yours Faithfully,
WINSTON S. CHURCHILL

His Excellency the Greek Minister.

Τῇ 9ῃ Ἀπριλίου 1927.

Κύριε Πρεσβευτά,

Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς ὑπογραφῆς τῆς Συμφωνίας τοῦ διακανονισμοῦ τῶν πολεμικῶν χρεῶν τῆς Ἑλλάδος πρὸς τὴν Μεγάλην Βρεττανίαν ἐπιθυμῶ νὰ διατρανώσω ἐμφαντικῶς πρὸς τὴν Ὑμετέραν Ἐξοχότητα τὴν φιλικὴν προσοχήν, μεθ' ἧς ἡ Κυβέρνησις τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος παρακολουθεῖ τὰς προσπαθείας τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως πρὸς ἀποκατάστασιν τῶν οἰκονομικῶν τῆς Ἑλλάδος καὶ σταθεροποίησιν τῆς δραχμῆς. Πέποιθα ὅτι ὁ διακανονισμὸς τοῦ πολεμικοῦ χρέους τῆς Ἑλλάδος πρὸς τὴν Μεγάλην Βρεττανίαν θέλει συντελέσει εἰς τὸν σκοπὸν τοῦτον καὶ ἐπιθυμῶ νὰ διαβεβαιώσω ὑμᾶς ὅτι ἡ Κυβέρνησις τῆς Αὐτοῦ Μαγαλειότητος θέλει ἀποβλέψει μετὰ ζωηροτάτης συμπαθείας πρὸς παν σχέδιον οἰκονομικῆς ἀποκαταστάσεως τῆς Ἑλλάδος καταλλήλως διαγεγραμμένον καὶ θὰ παράσχῃ μετ' ἄκρας εὐχαριστήσεως πρὸς τὸ τοιοῦτο σχέδιον πληρεστάτην τὴν ὑποστήριξιν (fullest support) ἣν δύναται νὰ διαθέσῃ. Ἡ Κυβέρνησις τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος εἶναι ἔτι μᾶλλον πρόθυμος νὰ παράσχῃ τὴν ὑποστήριξίν της ταύτην λόγῳ καὶ ὡς ἀντιστάθμισμα τῆς παραιτήσεως τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως διὰ τῆς ὑπογραφείσης Συμφωνίας περὶ τοῦ πολεμικοῦ χρέους, ἀπὸ τὰς ἀπαιτήσεις τῆς ἐπὶ τοῦ ὑπολοίπου τῶν πιστώσεων τῶν ἀπορρεουσῶν ἐκ τῆς συμφωνίας τῆς 10ης Φεβρουαρίου 1918».

Εἰλικρινῶς Ὑμέτερος
WINSTON S. CHURCHILL

Πρὸς τὴν Α. Ἐξοχότητα
τὸν Πρέσβυν τῆς Ἑλλάδος

Ἄρθρον 2.

Ἡ ἰσχὺς τοῦ παρόντος ἄρχεται ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως αὐτοῦ εἰς τὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως.

Ὥραν 8.50' διακόπτεται ἡ συνεδρίασις διὰ τὴν 10 μ. μ.

Μετὰ τὴν διακοπὴν

Ὥρα 11 μ. μ. ἐπαναλαμβάνεται ἡ διακοπεῖσα συνεδρίασις.

Ὁ κ. ***Γ. Μπούσιος*** λέγει ὅτι κατὰ τὸ πρὸ τοῦ δείπνου διάστημα παρετηρήθη μεγάλη ἀπόχὴ τοῦ λαϊκοῦ κόμματος, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον συνεχίζεται καὶ τώρα, φαίνεται δὲ ὅτι εἶνε ἐσκεμμένη ἡ ἀποχὴ αὕτη κατόπιν τοῦ χθεσινοῦ ἐπεισοδίου. Παρακαλεῖ τὴν Κυβέρνησιν νὰ δηλώσῃ ἐὰν τὸ ζήτημα τοῦτο τὸ θεωρεῖ ἄνευ σημασίας, δεδομένου ὅτι καὶ τὸ λαϊκὸν κόμμα συμμετέχει εἰς τὴν Κυβέρνησιν καὶ ὁτιδήποτε ἀπόφασις καὶ ἂν ληφθῇ θὰ εἶνε χωλή.

Ὁ κ. ***Α. Ζαΐμης*** (Πρωθυπουργὸς) λέγει ὅτι ἡ Κυβέρνησις δὲν δύναται νὰ γνωρίζῃ τὶ ἀποφάσεις ἔλαβεν ἓν κόμμα. Ἐὰν τὸ κόμμα ἔχει λάβει μίαν ἀπόφασιν πρέπει νὰ τὴν ἀνακοινώσῃ εἰς τὴν Βουλήν, δὲν πρόκειται δὲ νὰ τὴν ἀνακοινώσῃ εἰς τὴν Κυβέρνησιν. Ἑπομένως ἡ Κυβέρνησις δὲν δύναται νὰ κάμῃ καμμίαν δήλωσιν.

Ὁ κ. ***Θ. Χαβίνης*** λέγει ὅτι ἡ Βουλὴ πρέπει νὰ ἐξακολουθήσῃ τὴν συζήτησιν ἐπὶ τοῦ Συντάγματος ἵνα τελειώσῃ τοῦτο καὶ νὰ προβῇ εἰς τὴν ψήφισιν τοῦ ἄρθρου 119 τὸ ὁποῖον εἶνε πλέον ὥριμον.

Ὁ κ. ***Κ. Δεμερτζῆς*** λέγει ὅτι, προκειμένου περὶ συζητήσεως συνταγματικῆς διατάξεως, δὲν εἶνε ἀπαραίτητος ἡ παρουσία τοῦ λαϊκοῦ κόμματος. Ἀλλὰ ἡ κατόπιν τοῦ χθεσινοῦ ἐπεισοδίου ἀπουσία τούτου θὰ ἔπρεπε νὰ μᾶς ἀγάγῃ εἰς τὴν ἀπόφασιν νὰ ἀναμείνωμεν καὶ ἀπόψε τὴν διευκρίνισιν τῆς ὅλης καταστάσεως, διότι μέχρι τοῦδε ἡ ψήφισις τοῦ Συντάγματος ἐγένετο ἐν ἁρμονίᾳ ὅλων τῶν κομμάτων. Ἀφοῦ δὲ παρουσιάσθη ἡ δυσαρμονία αὕτη καλὸν θὰ ἦτο νὰ ἀναμείνωμεν ἕως αὔριον, ἵνα διευκρινισθῇ ἡ κατάστασις αὕτη καὶ συνεχισθῇ ἐν ἁρμονίᾳ τὸ ἔργον τῆς Βουλῆς. Παρακαλεῖ συνεπῶς νὰ ἀναβληθῇ ἡ συζήτησις καὶ μάλιστα ἐπὶ ἑνὸς τόσον σπουδαίου ἄρθρου ὡς εἶνε τὸ ἄρθρον περὶ Γερουσίας.

Ὁ κ. ***Ν. Μπακόπουλος*** λέγει ὅτι δὲν ὑπάρχει κανεὶς λόγος ἀναμίξεως τῆς Κυβερνήσεως εἰς τὰ συντακτικὰ ἔργα τῆς Βουλῆς. Ἐὰν ἐπρόκειτο νὰ συζητήσωμεν Νομοθετικὰ μέτρα τότε θὰ ἔπρεπε νὰ ἀκουσθοῦν καὶ αἱ γνῶμαι τῆς Κυβερνήσεως, ἀλλὰ διὰ τὰ συντακτικὰ ἔργα ἡ ἀπουσία ἑνὸς κόμματος δὲν ἔχει καμίαν σημασίαν. Πολλάκις παρουσιάσθη τὸ φαινόμενον ἀποχωρήσεως κομμάτων καὶ ὅμως τὰ συντακτικὰ ἔργα ἐπροχώρησαν.

Τοῦτ' αὐτὸ συνέβη εἰς τὴν Δ' Συνέλευσιν ὁπότε ἀπεχώρησεν ἡ Δημοκρατικὴ Ἕνωσις, καὶ μόλον τοῦτο τὸ Συντακτικὸν ἔργον ἐπροχώρησε. Δι' αὐτὸ προτείνει τὴν συνέχισιν τῆς συντακτικῆς ἐργασίας.

Συνεχιζομένης εἶτα τῆς συζητήσεως ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 57 ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὸ ἄρθρον 116 ὁ κ. ***Δ. Μπαμπάκος*** λέγει ὅτι, ὅταν συνεζητήθη ἡ Γερουσία καὶ ἐν τῇ Βουλῇ καὶ ἐν τῇ Συνταγματικῇ Ἐπιτροπῇ, ἐκηρύχθη ἐναντίον τοῦ θεσμοῦ τούτου.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει ἐφ' ὅσον οὗτος καθιδρύθη ἔχει τὴν ὑποχρέωσιν νὰ συνεισφέρῃ τὰς δυνάμεις του, ὅπως ἀσφαλισθῇ ὁ θεσμὸς οὗτος. Διότι πρόκειται περὶ ὁλοκλήρου τοῦ Κοινοβουλευτικοῦ συστήματος ἐὰν ὁ νεοπαγὴς θεσμὸς ἐκπέσῃ εἰς τὴν λαϊκὴν συνείδησιν. Πρέπει, λέγει, ἡ πρυσωρινὴ γερουσία νὰ ἀσφαλισθῇ πλήρως διὰ τῶν καταλληλοτέρων νὰ ἀναλάβωσιν τὸ ἀξίωμα τοῦτο προσώπων, διότι ἐὰν δὲν καταβληθῇ ἡ δέουσα φροντὶς διὰ τὰ πρόσωπα ταῦτα εἶναι μοιραῖον νὰ φθαρῇ ὁ θεσμὸς εἰς τὴν κοινὴν συνείδησιν. Εἰς τὴν

συνταγματικὴν ἐπιτροπήν, λέγει, ἐνόμισεν ὅτι ἔδει νὰ ὑποστηρίξῃ, ὅπως ὁλόκληρος ἡ Γερουσία ἐκλέγηται ὑπὸ τοῦ λαοῦ διὰ καθολικῆς ψηφοφορίας καὶ κατ' εὐρυτάτας περιφερείας, ἀπέκρουσε δὲ τὴν μετοχὴν τῶν ἐπαγγελματικῶν ὀργανώσεων εἰς τὸν καταρτισμὸν τῆς Γερουσίας, καθὼς καὶ τὸν διορισμὸν τῶν Γερουσιαστῶν ἐκ μέρους τῆς Βουλῆς. Τὰ Σωματεῖα, λέγει, θὰ ἐξετρέποντο τοῦ πραγματικοῦ προορισμοῦ των καὶ θὰ καθίσταντο κομματικοὶ ὀργανισμοὶ διαφθειρόμενοι διὰ τῆς συναλλαγῆς. Ὅσον ἀφορᾷ τὸ ποσοστὸν, τὸ ὁποῖον μέλλει νὰ ἀποστέλλεται εἰς τὴν Γερουσίαν διὰ διορισμοῦ ὑπὸ τῆς Βουλῆς, ἀντετάχθην, κατ' αὐτοῦ νομίζων ὅτι ἑκάστοτε θὰ πρόκειται περὶ ἐξοικονομήσεως φύσεως κομματικῆς.

Εἰσηγεῖται, συνοψίζων. εἰς τὴν Βουλήν, ὅπως ἡ κατάρτισις τῆς Γερουσίας γίνεται διὰ καθολικῆς ψηφοφορίας κατὰ εὐρυτάτας περιφερείας καὶ εἰ δυνατὸν ὁριζομένων προσόντων τῶν ἐκλεξίμων Γερεσιαστῶν. Ὁ καθορισμὸς προσόντων εἶναι ἀπαραίτητος διὰ τοὺς γερουσιαστὰς τῆς Α' Γερουσίας, οἵτινες θὰ ἐκλεγοῦν ὑπὸ τῆς Βουλῆς, ἐάν, ὡς διαβάλλω, ἀποφασίσῃ οὕτως ἡ Βουλή. Θὰ ἦτο δὲ ἀπαραίτητος ὁ καθορισμὸς τῶν προσόντων, διότι εἶναι ἀναμφίβολον ὅτι οἱ πολιτικοὶ ἀρχηγοὶ θὰ καμφθῶσιν ἐκ τῶν ἀξιώσεων τῶν φίλων αὐτῶν, ὀρεγομένων τὴν Γερουσιαστικὴν τήβεννον. Ἄλλως τε ὁ θεσμὸς τοῦ καθορισμοῦ προσόντων διὰ τοὺς ὑποψηφίους γερουσιαστὰς τῆς τε προσωρινῆς καὶ τῆς ὁριστικῆς Γερουσίας δὲν εἶναι καινοφανὴς οὔτε μὴ Ἑλληνικός.

Ὑπῆρχεν εἰς τὸ Σύνταγμα τοῦ 1844, ὅπερ ἀπήτει προσόντα, ἅτινα καὶ ἀναφέρει. Θὰ ἠδύνατό τις, λέγει, νὰ προσθέσῃ ὅτι τοῦτο θὰ ἦτο ἔτι μᾶλλον ἀπαραίτητον, ἐφόσον δὲν πρόκειται περὶ προεδεύσεως τῶν πρώτων γερουσιαστῶν ἀπὸ τοῦ λαοῦ, ἀλλὰ περὶ προσώπων, ἅτινα θὰ διορισθοῦν καὶ ἡ ἐκλογὴ αὐτῶν δέον νὰ παράσχῃ τὴν ἐντύπωσιν ὅτι ἡ παροῦσα Βουλὴ ἤρθη εἰς τὸ ὕψος τῆς περιστάσεως καὶ τῆς ἀνάγκης καὶ ἵδρυσε σῶμα, τὸ ὁποῖον θὰ στηρίζῃ ἡ περιωπὴ καὶ ἡ ἀνωτερότης τῶν συγκροτούντων αὐτό, διὰ νὰ μὴ καταντήσῃ ἄσυλον τῶν ἀσημοτήτων καὶ τῶν ἀργοσχόλων. Ἔχει τὴν γνώμην ὅτι, ἐν ᾗ περιπτώσει ἡ πρώτη Γερουσία ἀποτύχῃ, θὰ συμπαρασύρῃ εἰς τὸν κατήφορον ὁλόκληρον τὸ κοινοβουλευτικὸν σύστημα. Οὐδενὸς τὴν κρίσιν διαφεύγει ὅτι ἦρχισε νὰ συζητῆται ἐν Ἑλλάδι κατὰ πόσον τὸ κοινοβουλευτικὸν πολίτευμα εἶναι ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ διέπῃ τὰς τύχας τῆς χώρας ἢ εἶναι ἄλλο τι. Τὸ ὅτι ἦρχισε τοιαύτη συζήτησις ἀποτελεῖ σαφὲς δεῖγμα ὅτι ὁ κοινοβουλευτισμὸς δὲν εὑρίσκεται εἰς τὴν ἀκμὴν εἰς ἣν εὑρίσκετο πρότερον. Καταβάλλοντες προσοχὴν εἰς τὴν ἐκλογὴν τῶν προσώπων, ἅτινα θὰ ἀπαρτίσωσι τὴν πρώτην Γερουσίαν, θὰ παράσχωμεν μεγίστην ὑπηρεσίαν εἰς τὴν χώραν, διότι καὶ τὸ νομοθετικὸν τοῦτο σῶμα θὰ ἐξασφαλίσωμεν ἀπὸ ἐνδεχομένης καταρεύσεως καὶ ἐνισχύοντες τὸν κοινοβουλευτισμὸν ἐξυπηρετοῦμεν τὴν φιλελευθέραν διακυβέρνησιν τῆς χώρας. (Χειροκροτήματα).

Ὁ κ. ***Γ. Ἀθανασιάδης-Νόβας*** Ἡ ἐξέλιξις, λέγει, τῶν πολιτικῶν πραγμάτων τῆς τελευταίας περιόδου καὶ ἰδίως ἡ ἀνακήρυξις τῆς Δημοκρατίας θὰ μᾶς πείσῃ ὅτι ὁ θεσμὸς τῆς Γερουσίας εἶναι καὶ περιττὸς καὶ ἐπιζήμιος, διότι καθιστᾷ ἔτι μᾶλλον δυσκίνητον τὴν νομοθετικὴν μηχανήν. Ἐφ' ὅσον ὅμως ἀπεφασίσθη ἡ σύστασις τοῦ θεσμοῦ δὲν ἀπομένει παρὰ νὰ καταβληθῇ ἡ προσπάθεια ὅπως καὶ ἡ σχηματισθησομένη Γερουσία ἀνταποκριθῇ εἰς τὸν σκοπόν της πληρέστερον.

Ὁ κ. ***Γ. Μόδης*** παρατηρεῖ ὅτι ἂν ὑπῆρχε Γερουσία δὲν θὰ ἐψηφίζετο τὸ φοιτητικὸν νομοσχέδιον.

Ὁ κ. ***Γ. Ἀθανασιάδης - Νόβας*** συνεχίζων λέγει ὅτι ἐφ' ὅσον ἀνελάβομεν νὰ κατασκευάσωμεν τὴν Γερουσίαν συμφώνως πρὸς τὸ ἄρθρον 116, σκόπιμον εἶναι ν' ἀφίσωμεν εἰς τὸν νόμον νὰ κανονίσῃ τὰ τοῦ καταρτισμοῦ τῆς Γερουσίας. Ἐὰν ὅμως πρόκειται ἀπὸ τοῦδε ἡ Βουλὴ ν' ἀποφασίσῃ τὸν τρόπον τοῦ σχηματισμοῦ τῆς πρώτης Γερουσίας, θὰ ἔπρεπε ἡ ἐκλογὴ τῶν μελῶν της νὰ γίνῃ ἀμέσως παρὰ τοῦ λαοῦ ἐν εὐρυτάταις περιφερείαις καὶ διὰ τοῦ πλειοψηφικοῦ μὲ σφαιρίδιον συστήματος. Προχωρῶν ἀντικρούει τὴν πρότασιν περὶ ἀναλογικῆς ἐκλογῆς διὰ τὴν κατάρτισιν τῆς Γερουσίας, ἐφ' ὅσον δὲν ἔχομεν σκοπὸν νὰ κάμωμεν πολιτικὸν σῶμα ἢ ἐπαγγελματικὸν κοινοβούλιον. Πάντως ἀποκρούω, λέγει, τὸ σύστημα τῆς δι' ἐκλεκτόρων ἐκλογῆς, διότι δὲν ἔχομεν ἀκόμη ὡρίμους ἐπαγγελματικὰς ἢ σωματικὰς ὀργανώσεις. Διὰ τῆς ἀπ' εὐθείας ἐκ μέρους τοῦ λαοῦ ἐκλογῆς θὰ καταστῇ δυνατὴ ἡ ἐκλογὴ τῶν καλυτέρων. Καταλήγων κηρύσσεται ὑπὲρ τοῦ ἄρθρου 116 ὡς διετυπώθη ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς, ἀφινομένου εἰς τὸν νόμον τοῦ τρόπου τῆς καταρτίσεως τῆς Γερουσίας.

Ὁ κ. ***Γ. Κακουλίδης*** λέγει ὅτι ὀρθῶς ἐλέχθη ὅτι τὸ κοινοβουλευτικὸν πολίτευμα διέρχεται κρίσιν καὶ ἐν Ἑλλάδι καὶ ἀλλαχοῦ. Βεβαίως αἱ συνθῆκαι ἤλλαξαν, διότι ἄλλοτε δὲν ὑπῆρχον οὔτε ἐπαγγελματικαὶ οὔτε ἄλλαι ὀργανώσεις ἐργατικαὶ ἢ ἀγροτικαί, ἀλλ' οὔτε συνεπῶς καὶ κόμματα, ὅπως βλέπομεν τοιαῦτα εἰς τὴν παροῦσαν Βουλήν. Μεταξὺ τῶν ψηφισάντων, λέγει, ὑπὲρ τῆς δευτέρας Βουλῆς εἶμαι καὶ ἐγώ, ἀλλ' ἐγείρεται ἤδη τὸ ἐρώτημα καὶ τὸ πρόβλημα τί εἴδους πρέπει νὰ εἶναι αὐτὴ ἡ δευτέρα Βουλή. Μεταξὺ τῶν 286 Βουλευτῶν φοβοῦμαι, λέγει, ὅτι ἐπικρατοῦν 286 γνῶμαι περὶ τοῦ τύπου τῆς δευτέρας Βουλῆς. Κατ' ἐμὲ ὁ ἄνθρωπος ὁ σημερινὸς εἶναι βιοπαλαιστὴς καὶ πολίτης, εἶναι ὁ ἐπαγγελματίας διὰ τὸν ἄρτον του καὶ ὁ ἰδεολόγος, ὁ ἐργαζόμενος διὰ τὸ Κράτος, τὸ Ἔθνος καὶ τὴν φυλήν. Ὁ ἐπαγγελματίας ἀνήκει εἰς τὴν τάξιν, ἥτις ἔλαβεν ὀγκώδη ἤδη ἐμφάνισιν ἐν Ἑλλάδι. Ἐπὶ τῶν δύο ἐργασιῶν, τῆς ἐργασίας διὰ τὸ ἄτομον καὶ τῆς ἐργασίας διὰ τὴν Πατρίδα πρέπει νὰ οἰκοδομηθοῦν αἱ δύο Βουλαί. Ἡ Γερουσία ὅπως τὴν φαντάζονται πρέπει νὰ λείψῃ, διότι θὰ εἶναι μία ὁμοία εἰκὼν τῆς παρούσης Βουλῆς. Θ' ἀποτελεσθῇ αὕτη, ὅπως εἶπεν ὁ ἀξιότιμος, συνάδελφος ἀπὸ τοὺς ἀποτυχόντας τῆς πρώτης Βουλῆς. Ἐξεταστέον συνεπῶς ἐὰν ἐκτὸς τῆς πρώτης Βουλῆς δύναται νὰ ὑπάρξῃ καὶ νὰ λειτουργήσῃ ἐπιτυχῶς ἡ νέα Βουλή, ἡ Βουλὴ τῶν τάξεων, ἥτις θὰ ἔχῃ ὡς ἁρμοδιότητα τὴν ἐξυπηρέτησιν καὶ ρύθμισιν τῶν οἰκονομικῶν συμφερόντων τῶν τάξεων. Τὸ κοινοβούλιον δύναται εὐχερῶς νὰ καταρτισθῇ ταχέως ἀπὸ τοὺς μεγαλοκτηματίας, ἀπὸ τοὺς μικροκτηματίας, ἀπὸ τοὺς μεγαλοβιομηχάνους, ἀπὸ τοὺς μεγαλεμπόρους, ἀπὸ τοὺς μικρεμπόρους, ἀπὸ τοὺς ἐπιστήμονας, ἀπὸ τοὺς ὑπαλλήλους καὶ ἀπὸ τοὺς ἐργάτας.

Α. Παπαναστασίου. (Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας). Δὲν ὑπάρχουν σήμερον μεγαλοκτηματίαι.

Γ. Κακουλίδης. Σήμερον ὄχι βεβαίως. Συνεχίζων λέγει ὅτι, αἱ ἐννέα αὗται τάξεις αἵτινες ἀπαρτίζονται σχεδὸν ἀπὸ 400 ἐπαγγέλματα, ἀναγεγραμμένα εἰς τοὺς καταλόγους κατ' ἐπάγγελμα, δύνανται, προκαλούμενοι, νὰ ψηφίζουν τὸ ψηφοδέλτιόν των κατὰ τάξεις καὶ εἰς ἕκαστον νομὸν θὰ ἐκλεγοῦν οὕτω 9 ἐκλεκτοὶ ἐξ ὧν 6 θὰ μένουν ὡς νομαρχιακοὶ σύμβουλοι οἱ δὲ τρεῖς κατὰ νόμον θὰ ἀποτελοῦν τὴν δευτέραν Βουλὴν τῶν τάξεων. Εἰς τὴν γνωμοδοτικὴν ταύτην Βουλὴν τῶν τάξεων θὰ ὑπῆρχεν ἡ ἀσφαλεστέρα ἐγγύησις ν' ἀποφαίνεται περὶ οἰκονομικῶν ἰδίως ζητημάτων. Ἡ δυσφορία, λέγει, τοῦ λαοῦ κατὰ τοῦ κοινοβουλευτικοῦ πολιτεύματος εἶναι μεγάλη, ἀλλὰ εἶναι καὶ ἐν πολλοῖς ἄδικος, διότι τὰ ζητήματα ἐπολλαπλασιάσθησαν καὶ νὰ εἶναι κανεὶς ἀρχηγὸς κόμματος δὲν εἶναι εὔκολον πρᾶγμα, ὅπως ἦτο ἄλλοτε. Τὰ ἐπαγγελματικὰ ζητήματα, λέγει, δηλαδὴ τὰ οἰκονομικά, πρυτανεύουν πλέον εἰς ὅλην τὴν κοινωνικὴν ζωήν. Ἥτοι εἰμπορεῖ κανεὶς νὰ εἴπῃ ὅτι ἀπαρτίζουν ἤδη πᾶσαν ζωὴν καὶ ζύμωσιν καὶ κίνησιν. Καταλήγων τονίζει ὅτι ἂν δημιουργηθῇ νέον κοινοβούλιον ἀρτηριοσκληρωτικὸν δὲν θὰ κάμωμεν τίποτε ἄλλο παρὰ ν' αὐξήσωμεν τὴν κρίσιν τοῦ κοινοβουλευτικοῦ πολιτεύματος.

Π. Ἀλεξανδρῆς. Ὁ θεσμός, λέγει, τῶν δύο Βουλῶν κατόπιν ἐπισταμένης ἐρεύνης ἐπιστημονικῆς ἰδίᾳ ἀπὸ εἰδικῆς σκοπιμότητος εὑρέθη ἀπαραίτητος διὰ τὴν εὐρυθμοτέραν ρύθμισιν τοῦ πολιτεύματος. Ὅλα τὰ πεπολιτισμένα Κράτη, πλὴν ἐλαχίστων, καθιέρωσαν τὸν θεσμὸν τοῦτον καὶ εὐλόγως ἡμεῖς καθιερώσαμεν τὸν θεσμὸν τοῦτον. Ἀλλὰ ἡ ἐπιτυχία τοῦ θεσμοῦ τούτου ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ τρόπου τῆς συγκροτήσεως τῆς Γερουσίας. Τὰ συστήματα εἶναι πέντε. Τὸ αἱρετὸν διὰ καθολικῆς ψηφοφορίας τὸ δι' ἐμμέσου ἐκλογῆς, τὸ διὰ διορισμῶν παρὰ τοῦ Βασιλέως, τὸ ἀγγλικὸν (Βουλὴ τῶν Λόρδων) καὶ πέμπτον εἶναι τὸ Νορβηγικόν, καθ' ὃ ἐκλέγεται διπλοῦς ἀριθμὸς τῶν Βουλευτῶν, ὧν οἱ ἡμίσεις ἀποτελοῦν τὴν Γερουσίαν. Ἐκ τῶν συστημάτων τούτων, πλὴν τοῦ αἱρετοῦ τὰ λοιπὰ εἶναι ἀποκρουστέα δι' ἡμᾶς.

Τὸ αἱρετὸν ἐξ ἄλλου σύστημα ἔχει καὶ καταγωγὴν Ἑλληνικὴν ἀπὸ τῆς ἀρχαιότητος καὶ εἶναι ἀναμφίβολον ὅτι εἶναι καὶ τὸ προτιμητέον. Ἐξεταστέον ὅμως ποῖον εἶναι προτιμητέον, τὸ δι' ἀμέσου ἐκλογῆς ἢ τὸ δι' ἐμμέσου. Κατ' ἐμέ, λέγει, προτιμότερον εἶναι τὸ τῆς ἐμμέσου ἐκλογῆς, διότι δι' αὐτοῦ ἀποφεύγονται ὅλα τὰ κακὰ τῆς ἀμέσου ἐκλογῆς, ἰσχύει δὲ τὸ σύστημα τῆς ἐμμέσου καὶ εἰς δύο μεγάλας δημοκρατίας τῆς Ἀμερικῆς καὶ τῆς Γαλλίας. Ὅσον ἀφορᾷ τὸ δικαίωμα τῆς ἐκλογῆς γερουσιαστῶν παρ' ὀργανώσεων, νομίζει ὅτι τοῦτο δὲν θὰ ἦτο δίκαιον, διότι αἱ ὀργανώσεις αὗται θὰ ἐξελίσσοντο εἰς προνομιούχους, ἐφόσον θὰ εἶχον διπλοῦν δικαίωμα ψήφου, νὰ ψηφίζουν δηλαδὴ καὶ εἰς τὴν α' Βουλὴν ὡς πολῖται καὶ νὰ κατασκευάζουν ἐξ ἄλλου καὶ τὴν Γερουσίαν. Προχωρῶν, λέγει ὅτι μικρὸς ἀριθμὸς γερουσιαστῶν ἠδύνατο νὰ ἐκλεγῇ παρὰ τῆς Βουλῆς ἀναλόγως τῆς δυνάμεως τῶν κομμάτων. Πάντως οἱ πολλοὶ θὰ ἐκλέγωνται ἐμμέσως. Πραγματευόμενος εἶτα τὰ τῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρου 116 νομίζει ὅτι δυνάμεθα νὰ ἐφαρμόσωμεν τὸ Νορβηγικὸν σύστημα, μὲ τὸ ὁποῖον θὰ κατωρθοῦτο νὰ συγκροτηθῇ ἡ Γερουσία ἀπὸ πρόσωπα διακρινόμενα. Ἐπροτάθη παρὰ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν τὸ κώλυμα ὅτι ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς δὲν ἠρωτήθη περὶ γερουσίας, ἀλλ' ὁ λαὸς ἠρωτήθη ἐφόσον ἐτέθη πρὸ αὐτοῦ τὸ ἐπίδικον σύνταγμα, ὅπερ εἶχε πρόνοιαν περὶ γερουσίας. Ἐν τῇ σκέψει νὰ λυθοῦν σπουδαῖα ἐκκρεμῆ ζητήματα, οἷα εἶναι ἡ ἐκλογὴ τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας, ὁ σχηματισμὸς τῆς Γερουσίας καὶ ἡ μετατροπή της εἰς δικαστήριον, ἡ συγκρότησις τῆς Γερουσίας ἀποβαίνει ἀπαραίτητος, σύμφωνα πρὸς τὴν διασκευὴν τοῦ ἄρθρου ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς. Ἐὰν ἐξ ἄλλου σπεύσωμεν εἰς τὴν ἄμεσον ἐκλογήν, θὰ ἀναρριπίσωμεν πάλιν τὰ ἐκλογικὰ πάθη, θὰ ῥίψωμεν τὸν λαὸν εἰς σάλον καὶ θὰ διακινδυνεύσωμεν τὴν Οἰκουμενικὴν Κυβέρνησιν, ἡ ὕπαρξις τῆς ὁποίας εἶναι ἀπαραίτητος διὰ τὴν διευθέτησιν τῶν μεγάλων ἐκκρεμῶν ζητημάτων.

Ὁ κ. ***Ν. Μπακόπουλος*** λέγει ὅτι φυσικὴ συνέπεια τῆς ἀρχῆς ἣν ἐθέσαμεν, τὸ νὰ μὴ ὑπάρχῃ πολιτικὴ ἰσοδυναμία εἰς τὴν Βουλὴν καὶ τὴν Γερουσίαν, εἶναι κατ' ἀνάγκην καὶ ἡ θέσπισις διαφόρου τρόπου καταρτίσεως καὶ συνθέσεως τῆς Γερουσίας. Ὁ τρόπος οὗτος συνεπῶς τῆς συνθέσεως εἶναι τὸ ἐξεταστέον ζήτημα. Ἄλλοτε, συνεχίζει, εἶχον ὑποστηρίξει ὅτι ὁ καταλληλότερος τρόπος ἐκλογῆς γερουσιαστῶν θὰ ἦτο ὁ ἔμμεσος, κατὰ τὸ Γαλλικὸν σύστημα, διὰ τῶν ὀργάνων τῆς τοπικῆς αὐτοδιοικήσεως. Ὡριμώτεραι ὅμως σκέψεις μὲ ἔπεισαν ὅτι τὰ κοινοτικὰ συμβούλια, ὅπως λειτουργοῦν σήμερον, δὲν θὰ ἦσαν ἱκανὰ νὰ καταρτίσουν Γερουσίαν ὅπως τὴν προβλέπομεν, ὅπως τὴν θέλομεν καὶ ὅπως τὴν ἐπιβάλλουν αἱ ἀνάγκαι τοῦ τόπου. Διὰ τοῦτο προσχωρῶ εἰς τὴν ἀποδοχὴν τοῦ τρόπου τῆς ἀμέσου ἐκλογῆς, μὲ τὴν διαφορὰν ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐκλογέων πρέπει νὰ εἶναι περιωρισμένος. Ἐπίσης ἐξ ἄλλου νομίζω ὅτι εἰς ἀριθμὸς γερουσιαστῶν θὰ ὤφειλεν εἰς τὴν ἀρχὴν ἑκάστης περιόδου νὰ ἐκλέγηται παρὰ τῆς Βουλῆς καὶ ὄχι παρὰ τῆς Γερουσίας, ὄχι δι' ἄλλον σκοπὸν ἀλλὰ διὰ νὰ ἐξασφαλισθῇ μία δρᾶσις εἰς τὸ κοινοβούλιον διὰ τοὺς νέους ἐκείνους ἀνθρώπους, οἵτινες καὶ λόγῳ ἐπιστημονικῆς καὶ κοινωνικῆς δράσεως ἀποδαίνουν ἀπαραίτητοι διὰ τὰ κοινοβούλια καὶ οἱ ὁποῖοι μὴ δυνάμενοι, εἴτε λόγῳ ἰδιοσυγκρασίας, εἴτε λόγῳ χαρακτῆρος, νὰ ἀπασχολοῦνται μὲ τὴν ἐξυπηρέτησιν τῶν προσωπικῶν συμφερόντων δὲν θὰ ἔχουν ἐλπίδα ἐπιτυχίας ἐπὶ τῇ νίκῃ. Εἶναι ἀληθὲς ὅτι ἡ καθιέρωσις τοῦ ἀναλογικοῦ συστήματος θεραπεύει τὸ ἐλάττωμα τοῦτο ἐν μέρει, ἀλλὰ τοῦτο δὲν εἶναι ἀρκετόν, διότι μὲ τὸν περιορισμὸν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν βουλευτῶν καὶ μὲ τὴν κατάτμησιν τῶν κομμάτων, τὸ περιθώριον ἑκάστου κόμματος διὰ τοὺς ἀριστεῖς αὐτοῦ περιορίζεται. Καὶ τὸ περιθώριον τοῦτο εὑρίσκεται μόνον μὲ τὴν πρότασιν, ἣν ἀνέπτυξα, ὅπως ἀριθμός τις γερουσιαστῶν ἐκλέγεται παρὰ τῆς Βουλῆς κατὰ τὴν ἀρχὴν ἑκάστης περιόδου. Οὕτω θὰ μεταγγίζεται καὶ εἰς τὴν Γερουσίαν νέον αἷμα, προερχόμενον ἀπὸ ἀναδαπτισμένον νομοθετικὸν σῶμα καὶ νέον ἤδη κοινοβουλευτικὸν σῶμα, σῶμα ἐνέργον τὰς νέας καὶ συγχρόνους ῥοπὰς καὶ τάσεις τοῦ λαοῦ. Τὰ πλεονεκτήματα, λέγει, τῆς προτάσεώς μου ταύτης εἶναι προφανῆ, ἐξοβελίζει δὲ καὶ τὸ μειονέκτημα, ὅπερ εἶχεν ἡ σχετικὴ πρότασις τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν διότι τὸ προταθὲν ποσοστὸν 10 0/0 εἶναι πολὺ μικρόν. Ἡ ἀνάγκη, συνεχίζει, ἐξ ἄλλου τῆς ἐκπροσωπήσεως τῶν ἐπαγγελματικῶν ὀργανώσεων ἐν τῇ Γερουσίᾳ εἶναι ἐκδηλος, ἀκόμη καὶ ὡς διαγύρισι τῶν τάξεων ἂν ἔλθουν οἱ γερουσιασταὶ οὗτοι θὰ εἶναι ἀναγκαῖοι. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν πρώτην σύνθεσιν τῆς Γερουσίας, εὐκταία θὰ ἦτο ἡ ἄμεσος καὶ παρὰ τοῦ λαοῦ ἐκλογή, ἀλλ' ἐνδοιάζει τις νὰ ἐπιμείνῃ ὑπὲρ τούτου, ἐφ' ὅσον προλέπεται βασίμως ὅτι θὰ ῥίψωμεν τὸν λαὸν εἰς νέον ἐκλογικὸν σάλον. Τοῦτο δὲν θὰ ἦτο συνετὸν καὶ ὁ φόβος οὗτος, λέγει, μὲ ἀναγκάζει νὰ μὴ δεχθῶ τὴν δι' ἀμέσου ἐκλογῆς κατάρτισιν τῆς πρώτης Γερουσίας. Ἐλέχθη ὅτι ἔξω τῆς ἀμέσου ἐκλογῆς τὸ κῦρος τῆς πρώτης Γερουσίας θὰ ἦτο μικρόν, ἀλλὰ τοῦτο θὰ συνέβαινεν ἂν ἐπρόκειτο περὶ καινοφανοῦς τινος συστήματος καὶ τρόπου καταρτίσεως τῆς πρώτης Γερουσίας, ὅπερ ὅμως δὲν συντρέχει ἐν προκειμένῳ, ἐφ' ὅσον εἰς πλεῖστα μέρη, ἐκ τῶν Βουλῶν ἀντλεῖται μέγιστον μέρος τῶν μελῶν τῆς Γερουσίας. Ἐὰν ἀφ' ἑτέρου ἤθελον κυριαρχήσει εἰς τὴν ἔμμεσον ἐκλογὴν παρὰ τῶν Βουλῶν κομματικοὶ λόγοι καὶ πολιτικαὶ ἀνασκοπαὶ πάλιν καὶ εἰς τὴν ἄμεσον ἐκλογὴν δὲν θὰ ἠδυνάμεθα νὰ ἀποφύγωμεν τὰς ἰδίας ἐπιρροάς. Καθ' ἡμᾶς, συνεχίζει, ἡ ἐκλογὴ τῆς πρώτης Γερουσίας παρὰ τῆς Βουλῆς θὰ προσπορίσῃ ἄριστον ὑλικόν.

Ἡ ὑπόδειξις θὰ γίνῃ βεβαίως ἀναλογικῶς καὶ κατὰ τὰς δυνάμεις τῶν κομμάτων καὶ ἐφόσον πέντε ἡγέται κομμάτων εἶναι ἱκανοὶ δι' ὅλα τὰ τόσον μεγάλα κοινωνικὰ καὶ κρατικὰ προβλήματα, διατί δὲν θὰ εἶνε ἱκανοὶ νὰ ὑπερπηδήσουν πᾶσαν πίεσιν καὶ νὰ ἐκλέξουν ὀλίγα πρόσωπα ἕκαστος ἐκ τῶν ἀρίστων; Ἀνακεφαλαιώνων προτείνει, καθόσον μὲν ἀφορᾷ τὴν συγκρότησιν τῆς πρώτης Γερουσίας νὰ γίνῃ αὕτη ὑπὸ τῆς Βουλῆς, καθόσον δ' ἀφορᾷ τὴν ὁριστικὴν συγκρότησιν αὐτῆς νὰ συντίθεται αὕτη κατὰ μὲν 60 0/0 δι' ἀμέσου ἐκλογῆς καὶ παρὰ ψηφοφόρων ἐχόντων ἡλικίαν ἄνω τῶν 35 ἐτῶν, κατὰ δὲ 20 0/0 παρὰ τῶν ἐπαγγελματικῶν ὀργανώσεων, καὶ τέλος 20 0/0 παρὰ τῆς Βουλῆς κατὰ τὴν ἀρχὴν ἑκάστης περιόδου, καὶ εἰς τὸ τελευταῖον τοῦτο, ἐπιλέγει, ἐφιστῶ ἰδιαιτέρως τὴν προσοχὴν τῆς Βουλῆς.

Ὁ κ. ***Ι. Γιαννόπουλος*** λέγει ὅτι καὶ ἄλλοτε ὑπεστήριζεν ὅτι ἓν τῶν ἐπιχειρημάτων τῆς συστάσεως τῆς Γερουσίας εἶνε ὅτι διὰ τῶν δύο σωμάτων ἐκπροσωπεῖται ἀρτιώτερον ὁ Λαός. Ἀλλ' ἐφόσον ἓν ἐκ τῶν δύο τούτων σωμάτων περιβάλλεται μὲ περισσότερα δικαιώματα κατ' ἀνάγκην καταλήγομεν εἰς ἄτοπον, ἐφόσον καὶ τὰ δύο σώματα ἐκ τοῦ λαοῦ προέρχονται.

Α. Μιχαλακόπουλος (Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν). Ἐγὼ εἶχα προτείνει ἄλλοτε νὰ ἐφαρμόσωμεν τὸ γαλλικὸν σύστημα, ἔμμεσον ἐκλογὴν καὶ πολιτικὴν ἰσοτιμίαν. Σήμε-

ρον ὅμως εὑρισκόμεθα πρὸ μιᾶς εἰλημμένης ἀποφάσεως καὶ ἐπὶ τῇ βάσει ταύτης θὰ ρυθμίσωμεν τὰ περαιτέρω.

Ὁ κ. ***Ι. Γιαννόπουλος*** συνεχίζων λέγει ὅτι ὀφείλομεν νὰ ἐλαττώσωμεν τὸ ἄτοπον, ἀλλὰ μὲ τὸ σχέδιον τῆς ἐπιτροπῆς αὐξάνομεν τὸἄτοπον ἀντὶ νὰ τὸ ἐλαττώσωμεν. Ἡ κάτω Βουλὴ εἶνε προϊὸν μιᾶς συμπτωματικῆς θελήσεως τοῦ λαοῦ. Ποία, λέγει, εἶνε ἡ καλυτέρα ἐκλογή ἡ ἄμεσος ἢ ἡ ἔμμεσος; Θὰ ἐκηρύσσετο ὑπὲρ τοῦ συστήματος τῆς ἐμμέσου ἐκλογῆς, ἀλλ' εἰς ὅλα τὰ νεώτερα Κράτη ὅπου ἐθεσπίσθη ἡ Γερουσία ἐδέχθησαν τὸ σύστημα τῆς ἀμέσου ἐκλογῆς. Διὰ τῆς ἐμμέσου ἐκλογῆς ἡ Γερουσία θὰ εἶνε ὀργανισμὸς μειωμένης δυνάμεως καὶ διὰ τὸν λόγον τοῦτον κηρύσσεται ἐναντίον τῆς ἐμμέσου ἐκλογῆς. Ὡς πρὸς τὸ σύστημα ὅμως καὶ τὰς περιφερείας φρονεῖ ὅτι δὲν θὰ ἔπρεπε νὰ καθιερωθῇ διὰ τοῦ Συντάγματος ἡ εὐρυτάτη περιφέρεια.

Α. Μιχαλακόπουλος. Λέγει ὅτι ἂν ἰσχύσῃ ἡ ἀναλογικὴ ἐκλογὴ πρέπει νὰ ὑπάρχῃ εὐρυτάτη περιφέρεια, ἀλλὰ ἐὰν δὲν ἰσχύσῃ αὐτὴ τότε ἴσως ἰσχύσῃ καὶ τὸ μονώνυμον σύστημα τῆς ἐκλογῆς. Δι' αὐτὸ δὲν πρέπει νὰ γραφῇ εἰς τὸ Σύνταγμα ἡ εὐρυτάτη περιφέρεια. Ἀπηλείψαμεν ἄλλωστε ἐκ τοῦ Συντάγματος τὴν ἀναλογικὴν ἐκλογήν. Θὰ ἐκηρύσσετο, λέγει, ὑπὲρ τῆς ἀναγραφῆς τῆς ἀμέσου ἐκλογῆς, ἀλλ' ἐπειδὴ ὑπάρχουν πολλαὶ λεπτομέρειαι εἰς τὸ σύστημα τοῦτο δι' αὐτὸ εἶνε προτιμότερον νὰ μὴ ἀναγραφῇ εἰς τὸ Σύνταγμα.

Ὁ κ. ***Ι. Γιαννόπουλος*** λέγει ὅτι διὰ τῆς εὐρυτάτης περιφερείας οἱ Γερουσιασταὶ θὰ ἔχωσι μεγαλύτερον κῦρος καὶ ἐνῷ δημιουργοῦμεν σῶμα πολιτικῶς μειωμένον θὰ ἐκλέγεται τοῦτο κατὰ τρόπον, ὥστις προσδίδει εἰς αὐτὸ μεγαλύτερον κῦρος.

Ὁ κ. ***Α. Μιχαλακόπουλος*** λέγει ὅτι θὰ ἱδρύσωμεν σῶμα πολιτικῶς μειωμένον, ἀλλὰ πρέπει νὰ δώσωμεν εἰς αὐτὸ ἠθικὸν κῦρος καὶ αὐτὸ θὰ τὸ δώσωμεν διὰ τῆς ἀμέσου ἐκλογῆς.

Ὁ κ. ***Ι. Γιαννόπουλος*** ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἀρχὴν τῆς ἀναλογικῆς ἐκλογῆς διὰ τὴν Γερουσίαν, ἂν ἀπεδέχθη ἡ συνταγματικὴ ἐπιτροπή, διαμαρτύρεται. Δὲν πρόκειται νὰ ἀντιπροσωπευθοῦν τὰ κόμματα ἐν τῇ Γερουσίᾳ. Ἡμεῖς θὰ ἱδρύσωμεν Γερουσίαν ἐξ ἧς δὲν πρόκειται νὰ προέλθῃ ἡ Κυβέρνησις.

Α. Μιχαλακόπουλος λέγει ὅτι ὅσον ἀφορᾷ τὸ ἄτοπον ὅτι σώματα καίτοι ἀπορρέοντα ἐκ τοῦ λαοῦ δὲν ἔχουν τὸ ἴδιον κῦρος, τοῦτο προέρχεται διότι δὲν θὰ ἐκλέγωνται κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον. Ὡς πρὸς τὸ ἐπιχείρημα ὅτι δὲν πρέπει ἐν τῇ Γερουσίᾳ νὰ ὑπάρχουν κόμματα, λέγει ὅτι μοιραίως θὰ γίνῃ τοῦτο, ἀλλὰ χωρὶς ἐκεῖ τὰ κόμματα νὰ ἔχουν τὴν ὀξύτητα τὴν ὁποίαν ἔχουν ἐν τῇ Βουλῇ. Αἱ συζητήσεις ἐν τῇ Γερουσίᾳ θὰ ἔχουν ὡς ἀποτέλεσμα νὰ πείθουν τὴν κάτω Βουλὴν νὰ τροποποιῇ τὰς ἀποφάσεις της. Ἐλάχιστα κράτη εἶναι ἄνευ Γερουσίας, ἐν Ἑλλάδι δὲ ὅπου ὑπάρχουν δείγματα ἀτάκτου ψηφίσεως τῶν νομοσχεδίων θὰ ἦτο κρῖμα νὰ μὴ ἱδρυθῇ ἡ Γερουσία.

Ι. Γιαννόπουλος. Μοιραίως λέγει βαδίζομεν πρὸς τὸν χωρισμὸν τῶν τάξεων, ἀλλ' ὁ χωρισμὸς οὗτος δὲν δύναται νὰ γίνῃ διὰ συνταγματικῶν διατάξεων.

Α. Μιχαλακόπουλος. Ὑπάρχουν ἀναμφισβητήτως τάσεις ἐπαγγελματικῆς ἀντιπροσωπεύσεως καὶ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ὁ νομοθέτης δὲν πρέπει νὰ παρίδῃ τὸ σημεῖον τοῦτο, ἀλλὰ διὰ νὰ μὴ προστρέχωμεν εἰς ἀναθεωρήσεις συντακτικὰς πρέπει νὰ ἀφήσωμεν εἰς τὴν νομοθετικὴν ἐξουσίαν νὰ κρίνῃ ἐπὶ τοῦ σκοπίμου τοῦ θεσμοῦ τούτου. Αἱ ἀναθεωρήσεις τῶν συνταγμάτων εἶναι ἀνωμαλίαι καὶ τὰς ἀνωμαλίας αὐτὰς πρέπει νὰ τὰς ἀποφεύγωμεν, δι' αὐτὸ ἀφίνομεν μίαν διέξοδον εἰς τὴν νομοθετικὴν ἐξουσίαν.

Ὁ κ. ***Ι. Γιαννόπουλος*** διαλέπει λέγει τὸν κίνδυνον ὅτι διὰ τῆς διατάξεως αὐτῆς βαδίζομεν ταχέως εἰς τὸν διαχωρισμὸν τῶν τάξεων. Ὡς πρὸς τὸν καθορισμὸν τῆς ἡλικίας τῶν ψηφοφόρων διὰ τὴν Γερουσίαν εἰς τὸ 25 ἔτος, λέγει ὅτι θὰ ἔπρεπε νὰ ὑπάρχῃ τὸ αὐτὸ ὅριον τῆς ἡλικίας, τὸ ὁποῖον ὑπάρχει διὰ τοὺς ψηφοφόρους τῶν βουλευτῶν· ἄλλως τε ἐὰν ἀποκλείσωμεν τοὺς ψηφοφόρους τῶν νεωτέρων ἡλικιῶν αἱ γερουσιαστικαὶ ἐκλογαὶ θὰ ὁμοιάζουν μὲ κηδείαν. Ὁ καθορισμὸς οὗτος δὲν ἐξυπηρετεῖ οὐδεμίαν σκοπιμότητα. Καταλήγων λέγει ὅτι δὲν συντάσσεται μὲ τὴν ἐκλογὴν τῆς πρώτης Γερουσίας ἀπὸ τὴν Βουλήν, ἀλλὰ φρονεῖ ὅτι καὶ αὕτη πρέπει νὰ ἐκλεγῇ ἀπὸ τὸν λαόν. Ἄλλως τε ἡ ἐκλογὴ ὑπὸ τῆς Βουλῆς ὡς γερουσιαστῶν τῶν ἀποτυχόντων ὑποψηφίων βουλευτῶν θὰ ἦτο ἀσέβεια κατὰ τοῦ λαοῦ, ὅστις πρὸ ὀλίγου ἔτι χρόνου τοὺς ἀπεδοκίμασεν.

Ἐν τῷ σημείῳ τούτῳ λύεται ἡ συνεδρίασις ὥρᾳ 1 καὶ 15' διὰ τὴν δευτέραν ὥραν 5 1|2 μ. μ.

Ὁ Πρόεδρος
Θ. ΣΟΦΟΥΛΗΣ

Οἱ Γραμματεῖς
Μ. Λαΐλιος
Θ. Τσιριμῶκος

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΠΔ'

Τῆς 30 Μαΐου 1927.

Ὥρᾳ 6 μ. μ. ὁ κ. ***Πρόεδρος*** ἀνελθὼν ἐπὶ τῆς ἕδρας κηρύσσει τὴν ἔναρξιν τῆς συνεδριάσεως καὶ διατάσσει ν' ἀνοιχθῶσι τὰ θεωρεῖα.

Ἀναγινώσκονται καὶ ἐπικυροῦνται τὰ πρακτικὰ τῆς προηγμένης συνεδριάσεως.

Ὁ κ. ***Β. Καραπαναγιώτης*** παρατηρεῖ ὅτι δὲν ἀναφέρεται ὡς ψηφισθὲν τὸ νομοσχέδιον «περὶ ἐπιβολῆς προσθέτου φορολογίας ἐπὶ τοῦ ἐξαγομένου ἐλαίου».

Ὁ κ. ***Ρ. Κούνδουρος*** λέγει ὅτι τὸ νομοσχέδιον ἐψηφίσθη.

Ὁ κ. ***Γ. Καλδῆς*** λέγει ὡσαύτως ὅτι τὸ νομοσχέδιον ἐψηφίσθη.

Ὁ κ. ***Πρόεδρος*** λέγει ὅτι ἐν μέσῳ τοῦ ἐπικρατήσαντος θορύβου τὸ Προεδρεῖον δὲν ἀντελήφθη ἐπακριβῶς ἐὰν ἐψηφίσθη ἢ ὄχι τὸ νομοσχέδιον. Οὐδὲν ἐπομένως δύναται νὰ βεβαιώσῃ. Δύναται ὅμως εἰς τὸ τέλος τῆς συνεδριάσεως νὰ ἐρωτηθῇ σχετικῶς ἡ Βουλή.

Ἐπικυροῦνται εἶτα τὰ πρακτικά.

Ἀνακοινοῦνται τὰ ἑξῆς:

Ἡ Γενικὴ Ἕνωσις ἀναπήρων πολέμου Ἀττικῆς, ὑποβάλλει ψήφισμα, δι' οὗ καταγγέλλει τὴν Κυβέρνησιν πρὸς τὸν ἑλληνικὸν λαὸν καὶ τοὺς ἀντιπροσώπους αὐτοῦ ὡς ἀσεβοῦσαν πρὸς τὰ θύματα τῶν ἀγώνων τῆς κρατικῆς καὶ ἐθνικῆς ὑποστάσεως καὶ ὡς μὴ σεβομένην ἀνειλημμένας διεθνεῖς ὑποχρεώσεις ἔναντι τῶν ἀναπήρων θυμάτων πολέμου.

Ὁ πρόεδρος τῆς κοινότητος Μπαλάγια τῆς ἐπαρχίας Καλαμῶν, ὑποβάλλει ἀναφορὰν τῶν παγοπλήκτων κατοίκων τῆς περιφερείας του, αἰτουμένων τὴν ταχεῖαν ἀρωγὴν τῆς Κυβερνήσεως.

Ὁ Σύλλογος τῶν ἐφέδρων Κισσάμου ζητεῖ τὴν κύρωσιν τῆς ἐφεδρικῆς νομοθεσίας.

Ὁ Σύνδεσμος τῶν τροχιοδρομικῶν ὑπαλλήλων ζητεῖ τὴν κατὰ 30 μεταλλικὰς δραχμὰς αὔξησιν τοῦ βασικοῦ μισθοῦ ὅλων τῶν ἐργατῶν, τὴν μονιμοποίησιν πάντων τῶν ἐκτάκτων καὶ τὸν καθορισμὸν τοῦ ἡμερομισθίου συμφώνως μὲ τὸν τιμάριθμον τῆς ἀγορανομίας καὶ ἄνευ οὐδεμιᾶς στερήσεως.

Ὁ παγκληρικὸς ἱερὸς προσφυγικὸς σύνδεσμος ἐκφράζει τὸν ἀπεριόριστον σεβασμὸν καὶ λατρείαν πρὸς τὸ σεπτὸν πρόσωπον τοῦ μακαριωτάτου ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ διαδηλοῖ τὴν ἀφοσίωσιν καὶ τὴν ἐμμονήν του πρὸς τὰ πάτρια, τοὺς κειμένους νόμους καὶ τοὺς κανόνας τῆς ἐκκλησίας.

Οἱ ξυλέμποροι καὶ ὑλοτόμοι Ζαγορᾶς ὑποβάλλουν ὑπόμνημα δι' οὗ παρακαλοῦν τὴν Βουλὴν νὰ καταργηθῇ νομοθετικῶς ἡ καταλογισθεῖσα ἀναδρομικὴ φορολογία.

Ἡ Πανελλήνιος ἕνωσις αὐτοκινητιστῶν παρακαλεῖ τὴν Βουλὴν ὅπως χάριν τοῦ πλουτισμοῦ τῆς Χώρας καὶ πρὸς ἐξυπηρέτησιν τῆς τάξεως τῶν αὐτοκινητιστῶν φροντίσῃ διὰ τὴν κατασκευὴν πλήρους δικτύου ὁδοποιΐας.

Ὁ Σύνδεσμος τῶν ἐν τιμητικῇ ἀποστρατείᾳ ἀξιωματικῶν Ἀθηνῶν παρακαλεῖ τὴν Βουλὴν ὅπως κατὰ τὴν ψήφισιν τοῦ ἄρθρου 119 τοῦ Συντάγματος ληφθῇ πρόνοια καὶ διὰ τοὺς ἀναπήρους ἀξιωματικούς τοὺς μὴ κατέχοντας οἰκόπεδα.

Ὁ σύνδεσμος τῶν ἀποτάκτων ὁπλιτῶν χωροφυλακῆς Πατρῶν ζητεῖ τὴν ἀπονομὴν συντάξεως εἰς τοὺς ἀπομακρυθέντας κατὰ τὸ ἔτος 1919 ἐκ τοῦ σώματος τῆς χωροφυλακῆς.

Ἅπαντα τὰ ἐργατικὰ σωματεῖα τῶν πόλεων Θεσσαλονίκης, Δράμας, Βόλου, Καβάλλας, Ξάνθης, Χαλκίδος, Ἀλεξανδρουπόλεως, Κοζάνης, Τσοτυλίου, Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς διαμαρτύρονται διὰ τὰς γενομένας συλλήψεις καὶ ἀπελάσεις καπνεργατῶν, ἀγωνιζομένων διὰ τὴν ἐπικράτησιν καὶ ἀποδοχὴν τῶν δικαίων αἰτημάτων των καὶ παρακαλοῦν τὴν Σ. Βουλὴν ὅπως διατάξῃ τὴν ἄμεσον ἀποφυλάκισιν καὶ ἐπαναφορὰν τῶν ἐξορίστων καπνεργατῶν.

Οἱ σύλλογοι τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων Ἡρακλείου, Χαλκίδος, Ζακύνθου, Θεσσαλονίκης, Ἀργοστολίου, Κιλκίς, Ἁγίου Νικολάου, Νιγρίτης, καὶ Σητείας διαμαρτύρονται διὰ τὴν μελετωμένην περικοπὴν τῶν ἀποδοχῶν τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων, εὑρισκομένων ἤδη ἐν τελείᾳ οἰκονομικῇ ἀπογνώσει.

Ὁ Ἀριστείδης Παπαδόπουλος πρωτοψάλτης τοῦ ἐν Πειραιεῖ ἱεροῦ ναοῦ Ἁγ. Διονυσίου παρακαλεῖ τὴν Σ. Βουλὴν ὅπως τοῦ ἐπιτραπῇ καὶ ἱδρύσῃ ἐν Πειραιεῖ τετρατάξιον ἐκκλησιαστικῆς βυζαντινῆς μουσικῆς σχολήν.

Ὁ βουλευτὴς κ. ***Δ. Τσιόκος*** καταθέτει ὑπόμνημα τοῦ ἐμπορικοῦ συλλόγου Πρεβέζης, αἰτουμένου τὴν ἀπαλλαγὴν φόρων καθαρᾶς προσόδου τῶν ἐτῶν 1919 καὶ 1923.

Ὁ ἀπόστρατος ὑπολοχαγὸς Λεβεντάκης Κωνσταντῖνος ὑποβάλλει ὑπόμνημα διὰ τὴν γενομένην πρὸς αὐτὸν ἀδικίαν κατὰ τὴν ἀπονομὴν τῆς συντάξεώς του.

Ὁ σύλλογος «ἡ ἐργατικὴ βοήθεια τῆς Ἑλλάδος» ζητεῖ τὴν ἄμεσον κατάπαυσιν πάσης διώξεως ἐναντίων τῶν διὰ τὸν ἄρτον τῶν οἰκογενειῶν των ἀγωνιζομένων ἐργατῶν, τὴν ἄμεσον ἀπόλυσιν τῶν ὅλως ἀδίκως συλληφθέντων καὶ φυλακισθέντων καὶ τὴν ἐπάνοδον εἰς τὰς οἰκογενείας των τῶν πρὸς ἐκτόπισιν προοριζομένων καὶ ἐκτοπισθέντων.

Ὁ βουλευτὴς κ. ***Δ. Μπενάκης*** καταθέτει ἐπιστολὴν τοῦ Προέδρου κοινότητος Θουρίας, ἐξ ἧς ἐμφαίνεται ἡ ἐπελθοῦσα τελεία καταστροφὴ τῶν σταφιδαμπέλων καὶ αἱ προξενηθεῖσαι ἀνυπολόγιστοι καταστροφαὶ ἐκ τῆς πεσούσης χαλάζης.

Ὁ κ. ***Ι. Μεταξᾶς*** (Ὑπουργὸς τῆς Συγκοινωνίας) καταθέτει σχέδιον νόμου «περὶ κατασκευῆς ὁδῶν Κύμης κλπ. δι' ἀπαναις τοῦ ὁμωνύμου λιμενικοῦ ταμείου».

Ἡ ἐπὶ τῆς Συγκοινωνίας ἐπιτροπὴ τῆς Βουλῆς καταθέτει τὴν ἔκθεσίν της ἐπὶ τοῦ σχεδίου νόμου «περὶ ἐκδόσεως διεθνῶν τριπτύχων ὑπὸ τῆς λέσχης περιηγήσεων καὶ αὐτοκινήτων».

Ἡ ἐπὶ τῶν ἀλεύρων κοινοβουλευτικὴ ἐπιτροπὴ τῆς Βουλῆς ὑποβάλλει τὴν ἔκθεσίν της ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου «περὶ καθιερώσεως δύο ὡρισμένων τύπων ἄρτου καθ' ἅπαν τὸ Κράτος»

Ἐπίσης ἡ μειονοψηφία τῆς Ἐπιτροπῆς ταύτης ὑποβάλλει ἰδίαν ἔκθεσιν.

Ἡ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης ἐπιτροπὴ τῆς Βουλῆς ὑποβάλλει τὴν ἔκθεσίν της ἐπὶ τῆς προτάσεως νόμου «περὶ αὐθεντικῆς ἑρμηνείας τοῦ ἄρθρου 278 τοῦ ἀστικοῦ κώδικος Κρήτης».

Οἱ βουλευταὶ κ. κ. ***Ρ. Κούνδουρος, Γ. Κοκκινάκης, Α. Μητσοτάκης*** καὶ ***Γ. Σήφακας*** ὑποβάλλουν τροπολογίαν ἐπὶ τοῦ σχεδίου νόμου «περὶ φορολογίας τῶν ἀμύκων καὶ περὶ τροποποιήσεως διατάξεων τῶν περὶ φορολογίας τοῦ οἰνοπνεύματος νόμου καὶ Νομοθετικῶν Διαταγμάτων».

Οἱ βουλευταὶ κ. κ. ***Ν. Κουμπαροῦσος, Γ. Κακουλίδης*** καὶ ***Η. Παπαδόπουλος*** καταθέτουσι τροπολογίαν ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου «περὶ διαθέσεων τῶν χρηματικῶν ὑπολοίπων τοῦ ταμείου Ἀγροφυλακῆς Ἰωαννίνων.

Πρὸ τῆς ἡμερησίας διατάξεως ὁμιλοῦν οἱ κ. κ. ***Π. Τσαλδάρης*** καὶ ***Α. Παπανασταίσιου***

Ὁ κ. ***Α. Μιχαλακόπουλος*** (Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν) καταθέτει τὰ κάτωθι νομοσχέδια.

1) Περὶ κυρώσεως τῆς ἐν Γενεύῃ ὑπογραφείσης συμβάσεως περὶ καταστολῆς τῆς κυκλοφορίας καὶ ἐμπορίου τῶν ἀσέμνων δημοσιευμάτων.

2) Περὶ κυρώσεως τῆς προσωρινῆς ἐμπορικῆς συμφωνίας μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Ρουμανίας.

3) Περὶ κυρώσεως τῆς μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Φιλανδίας ὑπογραφείσης ἐν Ἑλσίνφορ τὴν 18ην Δεκεμβρίου 1926 συμβάσεως ἐμπορίου καὶ ναυτιλίας.

4) Περὶ κυρώσεως τῆς μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Ἐσθωνίας ὑπογραφείσης ἐν Ταλλὶν (Ρεβὰλ) τῇ 4 Ἰανουαρίου 1927 συμβάσεως ἐμπορίου καὶ ναυτιλίας καὶ

5) Περὶ κυρώσεως τῆς μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Λεττωνίας ὑπογραφείσης ἐν Ρήγα τῇ 25 Φεβρουρίου 1927 συμβάσεως ἐμπορίου καὶ ναυτιλίας.

Ἡ ἐπὶ τῆς Γεωργίας Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ καταθέτει τὴν ἔκθεσίν της ἐπὶ τοῦ σχεδίου νόμου «περὶ ἄρσεως ἀπαγορεύσεως τοῦ ἀγροτικοῦ νόμου ἐπὶ Μοναστηριακῶν κτημάτων».

Π. Τσαλδάρης (Ὑπουργὸς Ἐσωτερικῶν). Κύριοι Βουλευταί. Κατὰ τὴν συνεδρίασιν τῆς παρελθούσης Πέμπτης, ὅτε ἀπουσίαζον τῆς Βουλῆς, ἀσθενῶν, ἐλέχθησαν ἐν τῇ αἰθούσῃ ταύτῃ παρὰ τοῦ κ. ἀρχηγοῦ τῆς Δημοκρατικῆς ἑνώσεως πράγματα, τὰ ὁποῖα εὐλόγως ἐξήγειραν τὴν ἀγανάκτησιν τοῦ λαϊκοῦ κόμματος ὡς καὶ τῶν ἄλλων κυρίων βουλευτῶν. Οἱ βουλευταὶ τοῦ λαϊκοῦ κόμματος συνεπείᾳ τούτου ἐντόνως διαμαρτυρηθέντες ἀπεχώρησαν τῆς αἰθούσης, ἠναγκάσθησαν δὲ ὡς ἐκ τῆς παρατάσεως τῆς ἀσθενείας μου νὰ ἀπόσχωσι καὶ τῆς ἑπομένης συνεδριάσεως, ἔχοντες ὑπ' ὄψιν τὴν ὑφισταμένην συνεργασίαν μεταξὺ τῶν κομμάτων. Ὁ κ. Ἀρχηγὸς τῆς Δημοκρατικῆς ἑνώσεως εἶνε ἀληθὲς ὅτι ἐπελήφθη κατόπιν εὐκαιρίας νὰ δηλώσῃ ὅτι δὲν ἠθέλησε διὰ τῶν λεχθέντων νὰ θίξῃ τὸ λαϊκὸν κόμμα, οὐχ' ἧττον τὰ λεχθέντα δὲν τὰ ἀνεκάλεσε. Δὲν θὰ ἀσχοληθῶ οὔτε μὲ τὰ λεχθέντα παρὰ τοῦ κ. ἀρχηγοῦ τῆς Δημοκρατικῆς ἑνώσεως οὔτε μὲ τὸν σκοπὸν ὃν εἶχε εἰπὼν ὅσα εἶπε. Τὸ λαϊκὸν κόμμα ἐν τῇ πολιτικῇ του ἕνα πάντοτε εἶχε γνώμονα, νὰ ἐξυπηρετήσῃ τὰ συμφέροντα τοῦ λαοῦ καὶ ταύτην μόνον τὴν κρίσιν καὶ ἐκτίμησιν πάντοτε ἐπεδίωξε καὶ τὴν ἐμπιστοσύνην εἰς ἣν καὶ δὲν διεψεύσθη. Τοῦτο ἔχον ἤδη ὑπ' ὄψιν καὶ χωρὶς νὰ λάθῃ ὑπ' ὄψιν ὅσα προηγουμένως εἶπον ὅτι ἐλέχθησαν θὰ συνεχίσῃ τὸ πατριωτικὸν ἔργον του. (χειροκροτήματα).

Α. Παπανασταίσιου (Ὑπουργὸς Γεωργίας). Κύριοι Βουλευταί, τὸ λαϊκὸν κόμμα γνωρίζει ὅτι δὲν εἶχον καμμίαν

πρόθεσιν νὰ προσβάλω οὔτε τὰ μέλη αὐτοῦ οὔτε κανένα ἄλλον συνάδελφον, λυποῦμαι δὲ καὶ παραζενεύομαι συγχρόνως διὰ τὸν ἐρεθισμὸν τὸν ἐξαιρετικὸν τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος. Καὶ λέγω παραζενεύομαι διότι οἱ παρευρεθέντες εἰς τὴν συνεδρίαν τῆς περασμένης Πέμπτης ἔπρεπε νὰ ἐννοήσουν ὅτι ὅσα ἐλέχθησαν παρ' ἐμοῦ, δὲν ἐλέχθησαν διότι ἔχω ἀξίωσιν ὅπως περιορισθῇ ἡ ἰδεολογία κανενὸς κόμματος ἢ πολιτευομένου, ἀλλ' ἐλέχθησαν ὡς συμπέρασμα ἀφ' ἑνὸς μὲν τῆς ἀμφισβητήσεως τῆς ἐπικυρώσεως τοῦ πολιτεύματος ἀπὸ τὸν λαόν, ἐπικυρώσεως γενομένης κατὰ τρόπον ἀναμφισβήτητον καὶ πανηγυρικὸν δὲ, ἀφισβητήσεως δὲ ἡ ὁποία θίγει ἰδιαιτέρως τὴν δημοκρατικὴν ἕνωσιν.

Δ. Βοκοτόπουλος. Ὁ χαρακτηρισμὸς ἦτο προσβλητικός.

Α. Παπαναστασίου (Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας). Ὑπῆρξαν συμπέρασμα, ὅσα εἶπα ἀφ' ἑτέρου τῆς προσκλήσεώς μας ὅπως ἐπὶ τέλους λυθῇ ἀμέσως τὸ καθεστωτικὸν ζήτημα τὸ ὁποῖον διαιρεῖ ἀτυχῶς ἀκόμη τὸν Ἑλληνικὸν λαὸν δι' ἑνὸς νέου δημοψηφίσματος. Ὁ ἀξιότιμος ἀρχηγὸς τοῦ λαϊκοῦ κόμματος πρὸ ὀλίγου εἶπεν ὅτι ἀποβλέπει μόνον εἰς τὴν κρίσιν τοῦ λαοῦ. Περὶ αὐτοῦ δὲν ἠμπορεῖ νὰ ὑπάρχῃ καμμία ἀμφιβολία. Ἕκαστος ἐξ ἡμῶν ἀποβλέπει εἰς τὴν κρίσιν τοῦ λαοῦ, ἀπὸ τὴν θέλησιν τοῦ ὁποίου ἐξαρτᾷ τὸν προσδιορισμὸν τῆς τύχης τῆς πολιτικῆς ἐν γένει τοῦ Κράτους. Ἀλλ' ἐφόσον θέλομεν νὰ ἐξαρτῶμεν τὰ πάντα ἀπὸ τὴν θέλησιν τοῦ λαοῦ ὀφείλομεν νὰ ἀποδεχώμεθα ἄνευ ἐπιφυλάξεων τὰ ἀποτελέσματα τῆς θελήσεως τοῦ λαοῦ, δὶς κατὰ τρόπον πανηγυρικὸν ὅπως εἶπα καὶ ἀναμφισβητήτως ἐκφρασθείσης.

Εἰσέρχεται μετὰ τοῦτο ἡ Βουλὴ εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Διάταξιν
τῆς Νομοθετικῆς ἐργασίας.

Πρόεδρος. Ψηφοφορία ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 119 τοῦ Συντάγματος. Ὁ κ. Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν ἔχει τὸν λόγον.

Π. Τσαλδάρης (Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν) λέγει ὅτι διὰ τοῦ ἄρθρου 19 διεπιστώθη ἡ θέλησις τῆς Συνελεύσεως κατὰ τὴν πλειοψηφίαν αὐτῆς πρὸς προστασίαν τῆς ἰδιοκτησίας. Οὐχ' ἧττον ὅμως καὶ οἱ ὑπερμαχήσαντες τοῦ θεσμοῦ τῆς ἰδιοκτησίας δὲν παρέλειψαν νὰ τονίσουν ὅτι ὑφίσταται ἀνάγκη ἐξαιρέσεών τινων. Αἱ ἐξαιρέσεις αὗται ἀφορῶσιν εἰς τὴν ἐγκατάστασιν τῶν ἀκτημόνων καλλιεργητῶν, τὴν ἀποκατάστασιν τῶν ἀστῶν προσφύγων καὶ τὴν ἀποκατάστασιν τῶν μικρῶν κτηνοτρόφων. Ὡς πρὸς τοὺς μικροκτηνοτρόφους, λέγει ὅτι δὲν καθωρίσθη ποῖοι εἶνε αὐτοὶ οἱ μικροκτηνοτρόφοι καὶ ποῖαι εἶνε αἱ ἐξαιρετικαὶ περιστάσεις ἕνεκεν τῶν ὁποίων ἐπιβάλλεται νὰ παραχωρηθῇ εἰς αὐτοὺς ἡ ἰδιοκτησία τῶν τρίτων. Ποίαν δὲ γενικωτέραν ἀνάγκην ἐξυπηρετεῖ τοῦτο; Καὶ ἡ μικρὰ κτηνοτροφία πρέπει βεβαίως νὰ προστατευθῇ. Ἀλλ' ἡ ἐξαιρετικὴ αὐτῆς προστασία δύναται νὰ βλάψῃ τὴν γεωργίαν. Διὰ τοῦτο, δίνεται ὅσον ἀφορᾷ τοὺς μικροκτηνοτρόφους θὰ πρέπει νὰ κανονισθῇ μέχρι ποίου σημείου νὰ ἐξικνῆται ἡ προστασία αὐτη. Ἔχω μορφώσει τὴν ἰδέαν ὅτι οἱ μικροκτηνοτρόφοι δὲν εἶνε ἄποροι. Ἐὰν τοιοῦτο τι δὲν συντρέχει πρὸς τί ἡ ἀπὸ τοῦ ἄρθρου 19 παρέκκλισις, ἐφ' ὅσον τοῦτο παρέχει τὴν εὐχέρειαν δι' ἀποζημιώσεως καὶ οἱ κτηνοτρόφοι νὰ γίνουν κύριοι τῶν λειβαδίων; Ἐφ' ὅσον δὲν καθορίζεται λοιπὸν εἰδικώτερον ἡ ἀνάγκη τῶν κτηνοτρόφων δὲν δύναμαι νὰ κηρυχθῶ ὑπὲρ τῆς τροπολογίας ταύτης. Ὡς πρὸς τὴν ἀποκατάστασιν τῶν ἀκτημόνων καλλιεργητῶν αὕτη, λέγει, δὲν δύναται ν' ἀμφισβητηθῇ αὕτη, οὔτε σήμερον οὔτε καὶ παλαιότερον, ὁπότε ἀνεγνωρίσθη μάλιστα ὡς δημοσία ἀνάγκη. Ἓν μόνον εἶνε τὸ ἀμφισβήτησιμον. Ποῖα θὰ εἶνε ἡ ἀποζημίωσις τῶν ἰδιοκτητῶν. Οὐδεὶς θὰ ἠδύνατο νὰ ὑποστηρίξῃ ὅτι οἱ ἰδιοκτῆται πρέπει νὰ ἀπολέσουν τὴν ἰδιοκτησίαν των ἄνευ ἀποζημιώσεως. Ἡ ἀποζημίωσις ὅμως αὕτη εἶνε ἀνάγκη νὰ γίνῃ προηγουμένως. Πρέπει δὲ νὰ καθορισθῇ ὅπως ἡ ἐκτίμησις τῆς ἀποζημιώσεως γίνῃ ὅσον τὸ δυνατὸν ταχύτερον. Δὲν εἶνε μόνον ἡ ἐκτίμησις. Εἶνε ἀνάγκη ἡ ἀποζημίωσις νὰ ὁρισθῇ ἱκανοποιητική. Ἱκανοποιητικὴ ἀποζημίωσις θὰ ἦτο βεβαίως ἡ πλήρης, ἀλλ' ἐὰν τοῦτο δὲν εἶνε δυνατὸν ἡ Πολιτεία πρέπει νὰ εἶνε ὅσον τὸ δυνατὸν φειδωλὴ εἰς τὸν περιορισμὸν τῆς ἀποζημιώσεως.

Οἱ ἰδιοκτῆται δέχονται νὰ λάβουν τὰ 2)3 τῆς ἀξίας τῶν κτημάτων, αὕτη δὲ νομίζω ὅτι πρέπει νὰ τεθῇ καὶ παρὰ τοῦ Κράτους ὡς τὸ ἐλάχιστον ὅριον. Ἡ πληρωμὴ δὲν δύναται βεβαίως νὰ γίνῃ εἰς μετρητὰ ἀμέσως. Ἐὰν αἱ ὁμολογίαι καταστῶσιν ὑγιεῖς, νομίζω ὅτι θεραπεύονται αἱ ἀξιώσεις τῶν ἰδιοκτητῶν. Αὗται εἶναι αἱ βάσεις ἐπὶ τῶν ὁποίων πρέπει νὰ στηριχθῶμεν, ὡς νομίζω, διὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῶν ἀκτημόνων. Ὡς πρὸς τὴν ἀποκατάστασιν τῶν ἀστῶν προσφύγων, λέγει, πάντοτε ὑπεστήριξα ὅτι ἡ ἀποκατάστασις αὕτη εἶναι καθῆκον, διὰ τῆς πληρώσεως τοῦ ὁποίου ἱκανοποιοῦμεν ὁλόκληρον τὸν Ἑλληνικὸν λαόν. Οἱ πρόσφυγες δὲν ἀποτελοῦν τι κεχωρισμένον καὶ ἀνεξάρτητον τμῆμα τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ. Ἐφόσον οἱ πρόσφυγες εἶναι ἀναπόκατάστατοι τοῦτο δὲν φθείρει μόνον αὐτοὺς ὡς ἄτομα ἀλλ' εἶναι ἐπὶ ζημία ὁλοκλήρου τοῦ Κράτους. Διὰ τοῦτο ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἀποκατάστασιν τῶν ἀκτημόνων καλλιεργητῶν προσφύγων οὐδεμία ὑπῆρξεν ἀντίρρησις. Ἡ ἀστικὴ ὅμως ἀποκατάστασις αὐτῶν παρουσιάζει διαφοράς τινας. Εἶναι ἀναμφισβήτητον ὅτι ἡ ἀποκατάστασις αὕτη πρέπει νὰ γίνῃ δὲν πρέπει ὅμως νὰ φέρωμεν αὐτοὺς εἰς ἀντίκρουσιν μὲ τὸν γηγενῆ πληθυσμόν. Οἱ δύο οὗτοι πληθυσμοὶ δὲν πρέπει ν' ἀντιπαρατάσσωνται. Νομίζω ὅτι θὰ ἤρκει διὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῶν ἀστῶν προσφύγων μόνη ἡ ἀφαίρεσις ἄνευ προηγουμένης ἀποζημιώσεως. Ἡ ἀποζημίωσις ὅμως ὀφείλει νὰ ἐπακολουθήσῃ ἀμέσως καὶ πλήρης. Δὲν δύναμαι νὰ ἐννοήσω πῶς ἡ πολιτεία θὰ ἔλθῃ νὰ εἴπῃ εἰς ἕνα πτωχὸν γηγενῆ, ὁ ὁποῖος συνέπεσε νὰ ἔχῃ ἓν γήπεδον πλησίον ἑνὸς προσφυγικοῦ συνοικισμοῦ ὅτι πρέπει νὰ χάσῃ τὸ γήπεδόν του χωρὶς τοὐλάχιστον ν' ἀποζημιωθῇ πλήρως. Ἐννοεῖται ὅτι εἰς τὴν ἀποζημίωσιν ταύτην δὲν πρέπει νὰ ὑπολογισθῇ ἡ ὑπερτίμησις, τὴν ὁποίαν τυχὸν ἔλαβε τὸ κτῆμα λόγῳ τῆς συγκεντρώσεως τῶν προσφύγων. Τοῦτο θὰ ἦτο ὄχι μόνον ἄδικον, ἀλλὰ καὶ ἠθικῶς ἀκόμη καταδικαστέον. Ἡ ἐκτίμησις εἰς ἀμφοτέρας τὰς περιπτώσεις πρέπει νὰ γίνεται διὰ τῆς τακτικῆς ὁδοῦ τῶν Δικαστηρίων, ἡ ὁποία καὶ μόνη παρέχει τὴν πεποίθησιν καὶ τὴν ἀσφάλειαν. Ἐφ' ὅτον ἡ ἀρχὴ αὕτη ἤθελε τεθῇ, μικρὸν πλέον ἄξιαν ἤθελεν ἔχῃ ἡ διαφορὰ μεταξὺ γηπέδων εὑρισκομένων ἐκτὸς ἢ ἐντὸς τῶν πόλεων. Ἐπειδὴ ὅμως ἐντὸς τῶν πόλεων συνέβησαν ἀπαλλοτριώσεις, αἱ ὁποῖαι οὐδένα σκοπὸν εἶχον, νομίζω ὅτι ἡ ἀνωμαλία τῶν ἐντὸς τῶν πόλεων ἀπαλλοτριώσεων δὲν πρέπει νὰ ἐπεκτείνεται ἄνευ ἀνάγκης, τοσούτῳ μᾶλλον, καθόσον ἐντὸς τῶν πόλεων καὶ τὰ γήπεδα εἶναι ἀκριβώτερα καὶ συνοικισμοὶ θὰ γίνωνται κατ' ἀνάγκην περιωρισμένοι. Θὰ συνίστων διὰ τοῦτο ὅπως τὴν ἀστικὴν ἐγκατάστασιν τῶν προσφύγων ἐπιδιώξωμεν ἐκτὸς τῶν σχεδίων τῶν πόλεων. Προκειμένου περὶ ἀπαλλοτριώσεων ἐντὸς τοῦ σχεδίου τῶν πόλεων θὰ μοῦ ἦτο, λέγει, ἀπολύτως ἀδύνατον νὰ δεχθῶ τὴν παρέκκλισιν ἀπὸ τοῦ ἄρθρου 19.

Ὁ κ. ***Μ. Κύρκος*** (Ὑπουργὸς Προνοίας) λέγει ὅτι οἱ μικροὶ ἰδιοκτῆται προστατεύονται ἀπὸ τὴν πρότασιν, καθ' ἣν ἰδιοκτῆται οἰκοπέδων κάτω τῶν 500 μέτρων ἀποζημιοῦνται συμφώνως πρὸς τὸ ἄρθρον 19.

Ὁ κ. ***Π. Τσαλδάρης*** (Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν) λέγει ὅτι τοῦτο δὲν ἀρκεῖ. Δὲν βλέπει δὲ διὰ τίνα λόγον πρέπει νὰ πυκνώσωμεν τὸν πληθυσμὸν καὶ νὰ μὴ τὰ ἀφίσωμεν ἐλεύθερον νὰ ἐπεκταθῇ ὥστε νὰ μὴ συσσωρεύεται ἐντὸς στενῶν ἅτραπῶν τοῦ σχεδίου τῆς πόλεως.

Ὁ κ. ***Μ. Κύρκος*** (Ὑπουργὸς τῆς Προνοίας) λέγει ὅτι δὲν θὰ γίνῃ χρῆσις τῆς ἐγκαταστάσεως ἐντὸς τῶν πόλεων, ἀλλὰ ζητεῖται νὰ μὴ ἀποκλεισθῇ καὶ τοῦτο.

Ὁ κ. ***Χ. Βοζίκης*** λέγει ὅτι δὲν ἀπομένει τίποτε ἀφοῦ τὰς

τελευταίας ἡμέρας ἀπηλλοτριώθησαν ὅλα τὰ ἐντὸς τῶν πόλεων γήπεδα.

Ὁ κ. ***Μ. Κύρκος*** λέγει ὅτι πρόκειται περὶ οἰκοπέδων ἐν τοποθεσίαις ὅπου ἀπὸ μακροῦ χρόνου ὑπάρχουν προσφυγικοὶ συνοικισμοί.

Ὁ κ. ***Χ. Βοζίκης*** Ὅπου λοιπὸν δὲν ὑπάρχουν προσφυγικοὶ συνοικισμοὶ κακῶς ἀπηλλοτριώθησαν.

Ὁ κ. ***Π. Τσαλδάρης*** λέγει ὅτι ὁ κ. Ὑπουργὸς οὕτω θέλει διαχειρισθῇ τὴν τοιαύτην ἄδειαν παρεχομένην ὑπὸ τῆς Βουλῆς εἰς αὐτόν. Ἀλλὰ δὲν δυνάμεθα, λέγει, νὰ γνωρίζωμεν ποίαν χρῆσιν τοῦ δικαιώματος τούτου θὰ κάμουν οἱ διάδοχοι αὐτοῦ. Διότι δὲν δύνασθε νὰ μοῦ εἴπητε ὅτι ὡς πρὸς τοῦτο δὲν ἐγένοντο κατὰ τὸ παρελθὸν αὐθαιρεσίαι. Τῶν αὐθαιρεσιῶν δὲ τούτων ἀποτέλεσμα εἶναι ὅτι πολλοὶ ἐστερήθησαν τῆς ἰδιοκτησίας των, ἄλλοι δὲ εἰσέπραξαν ὑπέρογκα ποσὰ ἐπιτάξεων. Ἐφεξῆς ἀκολούθως τὴν προσοχὴν τῆς Βουλῆς ἐπὶ ὡρισμένων περιπτώσεων, καθ' ἃς νομίζει ὅτι δέον ν' ἀποφευχθῇ ἡ περαιτέρω ἀπαλλοτρίωσις. Ἀναφέρει δὲ τοὺς ὑποστάντας ἀγροτικὴν ἀπαλλοτρίωσιν καὶ ἀπωλέσαντας ἤδη μεγάλας ἰδιοκτησίας, ὡς πρὸς τοὺς ὁποίους πρέπει τοὐλάχιστον νὰ τηρηθῇ τὸ ἄρθρον 19. Ἐπίσης φρονεῖ ὅτι πρέπει νὰ προστατευθοῦν καὶ αἱ μικραὶ ἀγροτικαὶ ἐκτάσεις μέχρις εἴτε 300 εἴτε 500 στρεμμάτων. Καὶ ὡς πρὸς τὴν ἀστικὴν ἀποκατάστασιν φρονεῖ ὅτι τοὐλάχιστον 500 μέτρα πρέπει ν' ἀφεθοῦν εἰς τοὺς ἰδιοκτήτας. Ἐὰν τὸ Κράτος, λέγει περαίνων, θέλει τὴν ἰδιοκτησίαν ἀκεραίαν καὶ ἀλώβητον θὰ κάμῃ τὰς ἐξαιρέσεις μόνον ὅπου ὑπάρξῃ ἐξαιρετικὴ ἀνάγκη. Τὴν ἀνάγκην δὲ ταύτην ὑποστηρίζω πλήρως καὶ μάλιστα ὑπερμαχῶ αὐτῆς.

Ὁ κ. ***Α. Παπαναστασίου*** (Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας) λέγει ὅτι ὁ κ. Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν ἀγορεύων πρὸ ὀλίγου εἶπεν ὅτι θέλει νὰ εἶνε ἀλώβητος ἡ ἰδιοκτησία, καὶ μόνον ὅταν ὑπάρχῃ ἀπόλυτος ἀνάγκη νὰ γίνεται παρέκβασις τοῦ κανόνος τούτου. Τοῦτο ἀποδεικνύει ὅτι ἡ ἰδιοκτησία ἀποτελεῖ κοινωνικὴν λειτουργίαν. Ὅταν συνεζητήσαμεν τὸ ἄρθρον 19 τοῦ Συντάγματος, συνεζητήσαμεν συγχρόνως καὶ τὸ 119, καὶ τότε ὁμοφώνως ἀνεγνωρίσθη ἡ ἀνάγκη τῆς παραβάσεως τοῦ ἄρθρου 19 λόγῳ τῆς ἀγροτικῆς ἐγκαταστάσεως, καὶ διετυπώθη τὴν ἐσπέραν ἐκείνην τὸ ἄρθρον 119, καὶ μόνον μία περικοπὴ αὐτοῦ ἐγέννησε ἀντιρρήσεις, ἀποτέλεσμα τῶν ὁποίων ὑπῆρξεν ἡ ἀναβολὴ τῆς συζητήσεως αὐτοῦ. Ἀναγινώσκων τὸ ἄρθρον ὡς εἶχε τότε διατυπωθῆ, λέγει ὅτι μόνον ἡ φράσις ἡ ἀφορῶσα τὴν ἀστικὴν ἐγκατάστασιν προεκάλεσε τὰς ἀντιρρήσεις. Ἀλλ' ἐφόσον εἰς τὸ ἄρθρον 19 ἐδώσαμεν τὴν ἑρμηνείαν ὅτι πᾶσα ἀπότομος ὑπερτίμησις τῶν κτημάτων, προελθοῦσα ἐκ τυχαίων γεγονότων, δὲν πρέπει νὰ λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν κατὰ τὴν ἀπαλλοτρίωσιν, ἠδύνατο νὰ γίνῃ συμφώνως μὲ τὴν ἑρμηνείαν ταύτην οἱαδήποτε ἀπαλλοτρίωσις ἀστικῶν ἀκινήτων διὰ τὴν ἐγκατάστασιν τῶν προσφύγων. Καὶ εἶνε σύμφωνοι μὲ τὴν ἔννοιαν ταύτην, καὶ αἱ τροπολογίαι αἵτινες ἤγειναν εἰς τὸ ἄρθρον 119. Ἤδη ὑπὸ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν ἠγέρθησαν ἀντιρρήσεις ὡς πρὸς τὴν ἀπαλλοτρίωσιν ἀστικῶν ἀκινήτων ἐντὸς τῶν σχεδίων τῶν πόλεων. Τὰ ἀστικὰ ταῦτα μὴ ἐστεγασμένα ἀκίνητα εἶνε κτήματα ἐντελῶς ἰδιαιτέρου χαρακτῆρος, ἅτινα ἄνευ οὐδενὸς κόπου τοῦ ἰδιοκτήτου αὐξάνουσι κατὰ τὴν ἀξίαν των λόγῳ τῶν θυσιῶν τοῦ Κράτους καὶ ὁλοκλήρου τῆς κοινωνίας. Δι' αὐτὸ τὰ ἀστικὰ αὐτὰ ἀκίνητα πρέπει νὰ ὑποβάλλωνται εἰς αὐστηροὺς περιορισμούς. Ἐὰν ἐλαμβάνετο τοῦτο ὑπ' ὄψιν, ἀνεξαρτήτως τῆς κοινωνικῆς πολιτικῆς, εἶνε ἐπιβεβλημένον ὅπως μὴ ἀφίνονται μεγάλαι ἐκτάσεις ἐντὸς τῶν πόλεων ἀνοικοδόμητοι, ὡς συμβαίνει εἰς τὰς Ἀθήνας, ἔνθα ἡ διοίκησις τῆς πόλεως ἕνεκα τοῦ λόγου τούτου εὑρίσκεται εἰς δυσχερεστάτην θέσιν. Ἡ διάμεγου τούτου εὑρίσκεται εἰς δυσχερεστάτην θέσιν. Ἡ διάμετρος, λέγει, τῆς πόλεως τῶν Ἀθηνῶν εἰς τὸ μεγαλύτερον μέρος αὐτῆς εἶνε μεγαλυτέρα τῆς πόλεως τῶν Παρισίων, καὶ δι' αὐτὸ θὰ ἔπρεπε νὰ γίνωνται συνεχεῖς ἀπαλλοτριώσεις ἀνοικοδομήτων οἰκοπέδων, ἅτινα οἱ ἰδιοκτῆται ἀφίνουσιν ἀνοικοδόμητα, ὠφελούμενοι τὴν ὑπερτίμησιν τὴν ἐπερχομένην διὰ τῶν θυσιῶν καὶ τοῦ Κράτους καὶ τῆς κοινωνίας.

Ὁ κ. ***Ι. Ράλλης*** λέγει ὅτι ἂν ἐλαμβάνετο ὑπ' ὄψιν ἡ ἀρχὴ αὕτη, τὸ ἴδιον θὰ ἔπρεπε νὰ συνέβαινε καὶ διὰ τὰ χρήματα ὅταν θὰ ἀνήρχετο ἡ τιμὴ τῆς δραχμῆς.

Α. Παπαναστασίου (Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας). Τὰ πράγματα εἶνε διάφορα. Συνεχίζων λέγει ὅτι δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ ἐγείρωνται διαρκῶς νέοι συνοικισμοὶ διὰ τὴν ἐγκατάστασιν τῶν προσφύγων. Ἄλλως τε τὸ Κράτος μαζὶ μὲ τὴν μέριμναν περὶ ἐγκαταστάσεως τῶν προσφύγων πρέπει νὰ λάβῃ μέριμναν καὶ περὶ ἐξευρέσεως ἐργασίας αὐτῶν, διότι ἡ ἐγκατάστασις μόνη δὲν λύει τὸ ζήτημα. Πρέπει δὲ νὰ ἔχωμεν ὑπ' ὄψει μας ὅτι, ὅ,τι ἐγένετο μέχρι σήμερον εἶνε τὸ μάξιμουμ, τὸ ὁποῖον ἠδύνατο νὰ ἐπιδιωχθῇ διότι δὲν θὰ ὑπάρχῃ πλέον ἡ ἀνάγκη καὶ ἡ πίεσις, ἡ ὑπάρχουσα σήμερον. Συνεπῶς, λέγει, δὲν εἶνε ἀνάγκη ἵνα διὰ συνταγματικῆς διατάξεως περιφρουρήσωμεν τὴν ἰδιοκτησίαν περισσότερον ἀπὸ ὅτι τὴν περιφρουρεῖ ὁ ἀγροτικὸς νόμος. Εἰς τὸ σύνταγμα θὰ ἔπρεπε νὰ θέσωμεν διατάξεις γενικωτάτας καθοριζούσας τὰ ἀπαλλοτριώσεων καὶ ν' ἀφίσωμεν τὰ ὑπόλοιπα εἰς τὸν νόμον. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον θὰ προηρχόμεθα εἰς μίαν συνεννόησιν ταχυτέραν. Ὡς πρὸς τὴν στέγασιν τῶν προσφύγων λέγει ὅτι δὲν ἔχει καμμίαν ἀντίρρησιν ν' ἀποδεχθῇ τὰς διατάξεις τὰς περιεχομένας εἰς τὸ ψήφισμα τὸ διατυπωθὲν ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς, θὰ ἀπεδέχετο ἀκόμη τὸ νὰ παρέχεται ἀποζημίωσις ἐντὸς ὡρισμένου χρονικοῦ διαστήματος, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον δύναται νὰ γίνῃ διὰ τὰ ἀστικὰ ἀκίνητα, ἐὰν ἡ ἐκτίμησις αὐτῶν γίνῃ ταχύτερον, ἀλλὰ τὸ ὁποῖον δὲν εἶνε εὐχερὲς νὰ γίνῃ διὰ τὰ ἀγροτικὰ ἀκίνητα. Ὁ κ. Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν, λέγει, ἐξέφρασεν ἀντιρρήσεις διὰ τὴν λαμβανομένην μέριμναν περὶ ἀποκαταστάσεως τῶν μικρῶν κτηνοτρόφων εἰπὼν ὅτι οὗτοι καὶ περιουσίαν ἔχουσι καὶ ὅτι δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ καθορισθοῦν τὰ ὅρια τῶν μικροκτηνοτρόφων. Αἱ ἀντιρρήσεις αὗται δὲν εἶνε βάσιμοι διότι ἐὰν ἔχουσι περιουσίαν εἶνε φερέοικοι καὶ ἡ σταθεροποίησις τῆς κατοικίας των θὰ εἶχεναποτέλεσμα τὴν ἐξύψωσιν τῆς κοινωνικῆς αὐτῶν ζωῆς καὶ τῆς ἠθικῆς των ὑποστάσεως. Ὁ πληθυσμὸς, λέγει, οὗτος πρέπει νὰ ἀποκτήσῃ ἓν μικρὸν τμῆμα γῆς. Καὶ ναὶ μὲν οἱ μικροὶ γεωργοὶ ἔχουσι στραφῇ εἰς τὴν σταυλικὴν κτηνοτροφίαν, ἀλλ' ὅσῳ καὶ ἂν ηὐξήθη ἡ σταυλικὴ αὕτη κτηνοτροφία, εἶναι ἀδύνατον νὰ ἐκλείψῃ ἡ νομαδικὴ κτηνοτροφία. Ἡ μέριμνα συνεπῶς διὰ τοὺς μικροκτηνοτρόφους διὰ τῆς ἀπαλλοτριώσεως τῶν χειμερινῶν ἰδίως λειβαδίων, διότι δὲν εἶναι ἀναγκαία ἡ ἀπαλλοτρίωσις τῶν θερινῶν λειβαδίων εἰ μὴ εἰς ἐξαιρετικὰς περιστάσεις, ἡ μέριμνα λέγει αὕτη εἶναι ἐπιβεβλημένη. Ὡς πρὸς τὴν ἀποζημίωσιν λέγει ὅτι χορηγεῖται αὕτη κατὰ τοιοῦτον τρόπον ὥστε νὰ μὴ θεωρῆται παρέκβασις τῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρου 19. Ἀναπτύσσων τὸν τρόπον τοῦ καθορισμοῦ τῆς ἀποζημιώσεως λέγει ὅτι θὰ ἠδύνατο νὰ λεχθῇ ὅτι αὕτη ἀποτελεῖ περιορισμὸν τῶν ἀπαλλοτριώσεων εἰς βάρος τῶν κτηνοτρόφων. Ὁμιλῶν εἶτα ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 19 λέγει ὅτι ἐτόνισε τὴν ἀνάγκην τῆς ἐγκαταστάσεως τῶν μικροκτηνοτρόφων καὶ εἶπεν ὅτι ὡς Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας θὰ εἰσηγηθῇ τὰ σχετικὰ νομοθετικὰ μέτρα.

Ἐπίσης, ἐξακολουθεῖ, ἀντιρρήσεις ἠγέρθησαν διὰ τὴν διατήρησιν τῆς ἀρχῆς τῆς ἀγροτικῆς πολιτικῆς, ὡς αὕτη ἐφαρμόζεται καὶ ὅσον ἀφορᾷ τὰς ἀποζημιώσεις καὶ ὅσον ἀφορᾷ τὰς ἐξαιρεσίμους ἐκτάσεις. Καὶ ὡς πρὸς τὸ πρῶτον μὲν ὁ νομοθέτης δὲν ἐμφορεῖται ἀπὸ καμμίαν κακὴν θέλησιν, ὥστε οἱ μεγαλοκτηματίαι νὰ ὑποστῶσι ζημίαν. Ἡ ζημία ἡ ἐπερχομένη δὲν προέρχεται ἐκ τῆς ἀρχῆς, ἤτις διέπει τὸν ἀγροτικὸν νόμον, ἀλλὰ ἐκ τῆς ἐκπτώσεως τοῦ νομίσματος καὶ τὴν ἀρχὴν αὐτὴν ὑπεστήριξαν ὅλα τὰ κόμματα. Ἀλλ' ἡ ζημία ἡ ἐπερχομένη ἐκ τῆς ἐκπτώσεως τοῦ νομίσματος δὲν ἔπληξε μόνον τοὺς ἰδιοκτήτας, ἀλλ' ἔπληξε καὶ μέγαν ἀριθμὸν πολιτῶν Ἑλλήνων, δι' οὓς οὐδεμία ἐλήφθη μέριμνα. Ὑπεστήριξα, λ

γει, ὅτι ἡ γῆ πρέπει νὰ ἀνήκῃ εἰς τοὺς καλλιεργοῦντας αὐτήν, ἀλλὰ ἐπὶ τῆς Κυβερνήσεώς μου ὑπεβλήθη σχέδιον νόμου, ψηφισθὲν εἶτα ἐπὶ τῆς Κυβερνήσεως Μοσχούλη, δυνάμει τοῦ ὁποίου ἠδυνήθησαν αἱ ἀποζημιώσεις αὗται. Τὸ νὰ ληφθῇ ὅμως μέριμνα διὰ συνταγματικῆς διατάξεως χωρὶς νὰ γνωρίζωμεν τὰ οἰκονομικὰ τοῦ Κράτους δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ γίνῃ διὰ τὰ ἀπαλλοτριωθέντα ἤδη ἐὰν ἐπράκειτο διὰ μέλλουσαν ἀπαλλοτρίωσιν τότε ἡ πολιτεία, ἔχουσα ὑπ' ὄψιν τὴν συνταγματικὴν διάταξιν, θὰ ἐσκέπτετο περὶ τῆς ἀπαλλοτριώσεως αὐτῆς, ἀλλὰ προκειμένου περὶ γενομένων ἤδη ἀπαλλοτριώσεων ἑκατομμυρίων στρεμμάτων δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ γείνῃ συνταγματικὴ διάταξις. Ἡ ἀποκατάστασις, λέγει, θὰ ἐγένετο ὑπὸ καλλιτέρους ὅρους, ἀλλὰ ἡ συρροὴ τῶν προσφύγων τὸ ἠμπόδισεν, οἱ ἀγρόται δὲ δὲν δύνανται νὰ πληρώσουν περισσότερον, ἐὰν θέλωμεν ἡ ἀγροτικὴ πολιτικὴ νὰ φέρῃ τοὺς καρποὺς της. Γνωρίζω, λέγει, τὰς ἀξιώσεις τῶν ἰδιοκτητῶν, ἐὰν ἦτο δυνατὸν νὰ πληρωθοῦν αἱ ἀποζημιώσεις αὗται τοῖς μετρητοῖς θὰ ἦσαν εὐχαριστημέναι. Ἐὰν δὲ διὰ τῆς πολιτικῆς τὴν ὁποίαν θὰ ἀκολουθήσωμεν κατορθώσωμεν νὰ αὐξήσωμεν τὴν ἀξίαν τῶν ὁμολογιῶν, τότε ἡ αὔξησις τῆς ἀποζημιώσεως θὰ ἀνέλθῃ εἰς 100 ο/ο. Ὅσον ἀφορᾷ τὰς ἐξαιρέσεις, λέγει ὅτι αὗται ἔχουν τὴν ἔννοιαν ὅτι ἐφόσον γίνεται ἀπαλλοτρίωσις τῶν ἐκτάσεων τούτων, ἡ ἀποζημίωσις θὰ εἶναι πλήρης. Ἐπιμένει εἶτα ὅπως ἡ ἐξαίρεσις αὕτη μὴ εἶναι ὁμοία εἰς τὴν Παλαιὰν καὶ εἰς τὴν Νέαν Ἑλλάδα καὶ προτείνει ὅπως εἰς μὲν τὴν Παλαιὰν Ἑλλάδα αὕτη ἀνέλθῃ εἰς 200 στρέμματα, εἰς δὲ τὴν νέαν μόνον εἰς 100, διότι ἡ γῆ τῆς Ν. Ἑλλάδος εἶναι πολὺ πλέον καρποφόρος καὶ 100 στρέμματα αὐτῆς ἰσοδυναμοῦν μὲ 300 τῆς Παλαιᾶς Ἑλλάδος. Καταλήγων λέγει ὅτι θὰ ἦτο ὀρθὸν ὅπως ἀναγραφῇ μία συνοπτικὴ διάταξις, ἀφεθῶσι δὲ αἱ λεπτομέρειαι εἰς τὴν νομοθετικὴν ἐξουσίαν, ἐὰν ὅμως ἡ Βουλὴ δεχθῇ τὸ ψήφισμα τῆς ἐπιτροπῆς, τότε, λέγει πρέπει νὰ ληφθῶσιν ὑπ' ὄψει αἱ τροπολογίαι, τὰς ὁποίας προέτεινεν, διότι δι' αὐτῶν καὶ μόνον θὰ ἔχωμεν ὡς ἀποτέλεσμα τὴν οἰκονομικὴν ἀνόρθωσιν τῆς χώρας καὶ γενικῶς τὴν βελτίωσιν καὶ ἀπὸ ἐθνικῆς καὶ ἀπὸ κοινωνικῆς ἀπόψεως.

Διακόπτεται μετὰ τοῦτο ἡ συνεδρίασις ὥρᾳ 9 1)2 μ.μ. διὰ τὴν 10 1)2 μ.μ.

Μετὰ τὴν διακοπήν.

Ὥρᾳ 11 μ.μ. ἐπαναλαμβάνεται ἡ διακοπεῖσα συνεδρίασις.

Ὁ κ. ***Ι. Μεταξᾶς*** (Ὑπουργὸς τῆς Συγκοινωνίας) λέγει ὅτι δὲν θὰ ἀπασχολήσῃ τὴν Βουλὴν μὲ ζητήματα γενικῶν ἀρχῶν περὶ τῆς ἰδιοκτησίας, διότι ἡ γενομένη συζήτησις διεξωνύχισε καὶ τοῦτο καὶ πᾶν σχετικὸν ζήτημα. Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον διεπιστώθη ἤδη εἶνε ὅτι ἡ τάσις τῆς σημερινῆς κοινωνίας εἶνε συντηρητική, διότι σκοπεῖ μετὰ τὰς πολεμικὰς καὶ μεταπολεμικὰς ἀνωμαλίας νὰ συγκρατήσῃ πάντα ριζοσπαστισμόν. Ἑπομένως πρέπει νὰ ἐξετάσωμεν ἂν τὸ συζητούμενον ἄρθρον 119 εἶνε παρέκκλισις ἀπὸ τὸ ἄρθρον 19 ἢ παρέκκλισις ἀπὸ τῆς μέχρι τοῦδε ἀκολουθηθείσης ριζοσπαστικῆς πολιτικῆς. Βεβαίως ἀπὸ τὴν προηγηθεῖσαν ἀνωμαλίαν λόγῳ τῆς ἀνάγκης τῆς ἀγροτικῆς μεταρρυθμίσεως καὶ τῶν ἀναγκῶν τῆς ἀποκαταστάσεως τῶν προσφύγων δὲν εἶνε δυνατὸν παρὰ νὰ ἔχωμεν μίαν μεταβατικὴν κατάστασιν καὶ κατ' ἀνάγκην πρὸ τοῦ ἐφαρμόσωμεν τὸ 19 ἄρθρον τοῦ Συντάγματος θὰ διέλθωμεν ἀπὸ μίαν μεταβατικὴν περίοδον. Ἡ περίοδος ὅμως αὕτη πρέπει νὰ τείνῃ εἰς τὸ νὰ μᾶς φέρῃ εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ 19 ἄρθρου τοῦ Συντάγματος. Ἑπομένως εἰς τὸ 119 νομίζω ὅτι δὲν πρέπει νὰ περιληφθοῦν διατάξεις γεννῶσαι νέα ζητήματα. Μόνον τὰ ὑπάρχοντα πρέπει νὰ ρυθμισθοῦν διὰ τούτου διότι τὸ ἀντίθετον θὰ ἦτο σφάλμα. Διὰ τοῦτο πρέπει κατὰ τὴν γνώμην μου νὰ ἀπαλειφθῶσι διατάξεις γεννῶσαι νέα ζητήματα. Ὡς πρὸς τὴν ἀγροτικὴν μεταρρύθμισιν, καθὼς εἶπον καὶ ἄλλοτε, δὲν δυνάμεθα νὰ ἄρωμεν τὸ γενόμενον ἀποτέλεσμα καὶ συνεπῶς καὶ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ ἀγροτικοῦ νόμου. Τὸ μόνον τὸ ὁποῖον ἐπρόσθεσα τότε εἶνε ὅτι ὡς ἀρχηγὸς κόμματος θὰ ἐπιδιώξω τὴν δικαιοτέραν ἀποζημίωσιν τῶν ἀγροτικῶν ἰδιοκτητῶν. Εἶπον τοῦτο ἔχων ὑπ' ὄψει μου τὴν τότε διατύπωσιν τοῦ ἄρθρου 19 ὡς εἶχε τότε (ἀναγινώσκει) ἀλλ αὕτη δὲν ἔγεινε καὶ μετὰ πολλὰς προτάσεις καὶ διατυπώσεις ἦλθε εἰς τὴν Βουλὴν τὸ ζήτημα τῆς ἀποζημιώσεως ὅπερ οὔτε ἐγὼ οὔτε σεῖς πρέπει νὰ τὸ ἀποφύγωμεν. Νομίζω ὅτι πρέπει διὰ τὴν ἀποζημίωσιν τῶν ἰδιοκτητῶν νὰ ὁρισθῇ ἓν ἐλάχιστον ὅριον. Ἠγέρθη ἀντίρρησις ὅτι τοῦτο δὲν πρέπει νὰ περιληφθῇ εἰς τὸ Σύνταγμα. Ἀλλὰ καὶ ἐγὼ νομίζω ὅτι πᾶσα τοιαύτη διάταξις ὀφείλει νὰ ψηφισθῇ ὡς ἰδία διάταξις ἢ ψήφισμα. Καὶ ἐν τούτῳ δύναται καὶ πρέπει νὰ ὁρισθῇ τὸ ἐλάχιστον ὅριον. Ἡ ἰδιοκτησία ἔπαθε τόσα ὥστε ἀξιοῖ δικαίως τοὐλάχιστον νὰ τῆς ὁρισθῇ ἓν ἐλάχιστον ὅριον. Τοῦτο, κατὰ τὴν γνώμην μου, πρέπει νὰ ὁρισθῇ εἰς τὴν μέσην τιμὴν τῆς πρὸ τοῦ 1914 τριετίας καὶ νὰ πληρωθοῦν τὰ 2)3 τοῦ ποσοῦ αὐτοῦ, εἰς ὁμολογίας.

Τινὲς Βουλευταί. Εἰς μεταλλικὰς δραχμάς.

Ι. Μεταξᾶς. Μάλιστα, καὶ θὰ πληρωθοῦν ἐκ μέρους τοῦ Κράτους ἐντὸς προθεσμίας δύο ἐτῶν καὶ ἐν ἀνάγκῃ δυσχερείας αὐτοῦ προτείνω νὰ τεθῇ φορολογία καὶ ἐφ' ὅλης τῆς ἰδιοκτησίας.

Α. Μέρος. Καὶ ἡ ἀστική;

Ι. Μεταξᾶς. Μάλιστα, διότι πρέπει ὅλη ἡ ἰδιοκτησία νὰ βοηθήσῃ τοὺς παθόντας ἰδιοκτήτας. Ὅσον ἀφορᾷ τὰς ἐξαιρέσεις ἀπὸ τὰς ἀπαλλοτριώσεις ἔχομεν τὰς ἐξαιρέσεις τῆς ἐπιτροπῆς καὶ δὲν ἔχω εἰς ταύτας καμμίαν ἀντίρρησιν. Μένει ἤδη τὸ ζήτημα τῆς ἀποκαταστάσεως τῶν μικρῶν κτηνοτρόφων. Πολὺ μὲ ἐπηρέασαν, λέγει, τὰ λεχθέντα περὶ τῆς ἀδυναμίας τῆς τοιαύτης ἀποκαταστάσεως, ἐν τούτοις παραδέχομαι καὶ ὡς πρὸς τὸ σημεῖον τοῦτο τὰς προτάσεις τῆς ἐπιτροπῆς. Ὡς πρὸς τὴν ἀστικὴν ἀποκατάστασιν καὶ τὸν τρόπον τῆς ἐπιτάξεως ὀφείλομεν νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι ἡ γενικότης, ὅπως ἐτέθη παρὰ τῆς ἐπιτροπῆς, δὲν εἶνε ἐπιδεδλημένη, διότι μόνον εἰς τὰς πόλεις εἰς ἃς ὑπάρχουν ἤδη προσφυγικαὶ ἐγκαταστάσεις δύναται νὰ γίνῃ λόγος περὶ ὁριστικῆς ἐγκαταστάσεως. Ἤδη ἐξεταστέον προκειμένου περὶ τῶν πόλεων Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς, διότι εἰς τὴν Θεσσαλονίκην εἶνε λελυμένον, ἂν εἶνε δυνατὸν νὰ γίνουν ὁμαδικαὶ ἐγκαταστάσεις ἐντὸς τῆς πόλεως. Ἐκτάσεις δύο τριῶν χιλιάδων μέτρων ἐλεύθεραι ἐντὸς τῆς πόλεως τῶν Ἀθηνῶν καὶ τοῦ Πειραιῶς δὲν ὑπάρχουν. Ἐνδιαφερόμεθα ὅμως, συνεχίζει, νὰ μὴ τεθῇ ἡ διάταξις αὕτη διότι ἡ ἰδιοκτησία ἐντὸς τῆς πόλεως ἐξασφαλίζεται ἐμπραγμάτως ἐνῷ ἡ ἐκτὸς αὐτῆς ὑπόκειται εἰς πολλοὺς κινδύνους. Ὁ λόγος τῆς εὐσταθείας τῆς ἐντὸς τῶν πόλεων ἰδιοκτησίας γεννᾷ ὑποχρεώσεις ἐν τῇ κοινωνίᾳ καὶ συναλλαγὰς ἐξασφαλιστικὰς ἐφ' ὧν στηρίζονται αἱ ἐργασίαι καὶ τὰ ἰδιωτικὰ συμφέροντα τῆς κοινωνίας. Ἐφόσον θέλομεν νὰ περιφρουρήσωμεν τὰ συμφέροντα ταῦτα ὀφείλομεν νὰ μὴ τὰ κλονίσωμεν, τὰ κλονίζομεν δὲ παραδεχόμενοι, ἔστω καὶ ἐπὶ πενταετίαν, τὰς διατάξεις τὰς ὑποβληθείσας πρὸς ψήφισιν. Ἀντιτιθέμεθα συνεπῶς εἰς αὐτὰς διότι ἐνῷ δὲν θὰ δώσουν τίποτε εἰς τοὺς πρόσφυγας θὰ προξενήσουν ἐξ ἄλλου τὸν κλονισμὸν ὃν σᾶς ἀνέφερα. Ἐκτὸς τούτου κατὰ τὸ σχέδιον τῶν Ἀθηνῶν (ἐπιδεικνύει τοῦτο) ὑπάρχουν παρὰ τὴν Νέαν Σμύρνην ἔξω τοῦ σχεδίου καὶ πέριξ αὐτῆς πολλαὶ ἐκτάσεις Ἐπίσης εἰς τὸν συνοικισμὸν Βύρωνος τὸ αὐτὸ συμβαίνει. Ὡσαύτως πληθώρα ἐκτάσεων ἐν Νέῳ Φαλήρῳ εἶνε ἔξω τοῦ σχεδίου τῆς πόλεως. Διὰ ποῖον λοιπὸν λόγον θὰ ἀφίσωμεν ὅλας αὐτὰς τὰς ἐκτάσεις ὑπὸ ἀρίστους ὅρους τοποθετήσεως καὶ θὰ ἀναζητήσωμεν ἐκτάσεις ἐντὸς τοῦ σχεδίου μὴ ὑπαρχούσας διὰ νὰ κλονίσωμεν μόνον καὶ μόνον τὴν ἀστικὴν ἰδιοκτησίαν τῶν πόλεων; Διὰ τοῦτο προτείνω ὅπως ἐὰν δεχθῶμεν τὴν ἐπέκτασιν ἐν συνεχείᾳ τῶν ὑφισταμένων συνοικισμῶν, καθὼς καὶ τὴν συμπλήρωσιν τῶν συνοικισμῶν ἐντὸς τῶν σημερινῶν ὁρίων των, νομίζω ὅτι δυνάμεθα νὰ ἐπιτύχωμεν πᾶν ὅ,τι ζητοῦμεν. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἀποζημίωσιν, παραδέχομαι τὴν πρότασιν τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῆς Γεωργίας περὶ τῶν μέσων τιμῶν τοῦ 1920–1922, δεδομένου ὅτι πᾶσα τυχὸν ὑπερτίμησις ἔγεινεν ὡς ἐκ τῆς προσελεύσεως τῶν προτσφύγων. Σχετικῶς μὲ τοῦτο ἔχω νὰ πληροφορήσω ὅτι ἡ ἀξία τῶν κτημάτων ἔχει ὑποστῇ μᾶλλον μείωσιν, ὑπολογιζομένη εἰς μεταλλικὰς δραχμάς, βεβαίως δὲ ἔχει ὀλιγωτέραν τοιαύτην ἐκεῖ ὅπου ἔγειναν συνοικισμοί. Δέχομαι συνεπῶς τὴν ἐκτίμησιν εἰς δραχμὰς τοῦ 1922. Ἀνακεφαλαιώνων λέγει ὅτι κατὰ τὴν γνώμην του αἱ διατάξεις τοῦ ἄρθρου 119 θὰ ἀπετέλουν ψήφισμα διατυπωτέον ὡς ἑξῆς:

«1) Πρὸς ἀποκατάστασιν ἀκτημόνων καλλιεργητῶν, μικρῶν κτηνοτρόφων καὶ προσφύγων ἀγροτῶν χωρεῖ ἐπὶ μίαν πενταετίαν παρέκκλισις ἀπὸ ἄρθρου 19, ὡς ὁρίζει ἑκάστοτε ὁ νόμος ὑπὸ τοὺς ἑπομένους περιορισμούς.

α) Τὸ ἐλάχιστον ὅριον τῆς ἀποζημιώσεως διὰ τὴν ἀγροτικὴν ἀπαλλοτρίωσιν ὁρίζεται ἴσον τῆς πρὸς τὰ 2)3 μέσης τιμῆς τῆς ἀπὸ τοῦ 1912-1914 τριετίας εἰς μεταλλικὰς δραχμάς, πληρωνόμενον εἰς ὁμολογίας ἐντὸς ἔτους ἀπὸ τῆς καταλήψεως διὰ τὰ ἀπαλλοτριωθησόμενα καὶ διετίας ἀπὸ τοῦδε διὰ τὰ ἤδη ἀπαλλοτριωθέντα κτήματα.

β) Ἐξαιροῦνται τῆς κατὰ τὸ παρὸν ἄρθρον ἀπαλλοτριώσεως 1) Γεωργικαὶ μικροϊδιοκτηρίαι αὐτοπροσώπως καλλιεργούμεναι ὑπὸ τοῦ ἰδιοκτήτου καὶ τῆς οἰκογενείας του. 2) Γεωργικῶς καλλιεργούμενα κτήματα διακλαβανόμενα εἰς τὰς διατάξεις τοῦ ἀγροτικοῦ νόμου μέχρι 300 στρεμμάτων.

γ) Ἡ ἀποζημίωσις πρὸς αὐτοτελῆ ἀποκατάστασιν μικρῶν κτηνοτρόφων ὁρίζεται οὐχὶ κατωτέρα τῶν 2)3 τοῦ μέσου ὅρου τῆς τιμῆς τῶν λειβαδίων κατὰ τὴν πρὸ τοῦ 1914 τριετίαν εἰς μεταλλικὰς δραχμάς, ἢ οὐχὶ κατωτέρα τοῦ 15σίου τοῦ θεμιτοῦ μισθώματος τοῦ ἔτους 1926-1927. Δὲν ὑπάγονται εἰς τὰς διατάξεις τοῦ παρόντος ἄρθρου τὰ κοινοτικὰ καὶ ἀνταλλάξιμα λειβάδια καθὼς καὶ λειβάδια ἐκτάσεως κατωτέρας τῶν 300 στρεμμάτων.

2) Διὰ τὴν ἀστικὴν ἀποκατάστασιν προσφύγων χωρεῖ ἐπὶ μίαν διετίαν παρέκκλισις ἀπὸ τοῦ ἄρθρου 19 ὡς ὁρίζει ἑκάστοτε ὁ νόμος ὑπὸ τοὺς ἑξῆς περιορισμούς.

α') Ἐπιτρέπεται ἡ κατάληψις πρὸ τῆς ἀποζημιώσεως ἀνοικοδομήτων γηπέδων πρὸς ἐπέκτασιν ἐν συνεχείᾳ τῶν ὑφισταμένων προσφυγικῶν συνοικισμῶν ἢ πρὸς συμπλήρωσιν αὐτῶν ἐντὸς τῶν σημερινῶν ὁρίων των. Ἐξαιροῦνται γήπεδα ἀνήκοντα εἰς ἰδιοκτήτας ὑποστάντας ἤδη ἀγροτικὴν ἀπαλλοτρίωσιν. Ἡ ἀποζημίωσις καταβάλλεται πλήρης εἰς ὁμολογίας ἢ εἰς μετρητά, ὑπολογιζομένη ἴση πρὸς τὴν μέσην τιμὴν τοῦ ἔτους 1922 εἰς μεταλλικὰς δραχμὰς καὶ πληρωνομένη ἐντὸς ἔτους ἀπὸ τῆς καταλήψεως.

β') Γήπεδα ἐφ' ὧν ἔχουσιν ἤδη ἀνοικοδομηθῇ προσφυγικοὶ συνοικισμοὶ ἐξ 20 τοὐλάχιστον οἰκιῶν καὶ οὐχὶ κατωτέρας συνολικῆς ἐκτάσεως τῶν 2000 τετραγ.μέτρων ὑπόκεινται εἰς ἀπαλλοτρίωσιν, τῆς ἀποζημιώσεως ὁριζομένης καὶ πληρωνομένης κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον.

γ') Εἰδικοὶ νόμοι καὶ κατὰ παρέκβασιν τοῦ ἄρθρου 19 ὁρίζουσι τὰ τῆς ἀπαλλοτριώσεως μοναστηριακῶν κτημάτων ὑπὲρ ἀκτημόνων ἐφέδρων πολεμιστῶν».

Προκειμένου περὶ τῆς ἀποζημιώσεως τῶν ἀγροτικῶν ἰδιοκτητῶν λέγει ὅτι θὰ ἐδέχετο καὶ ὀλιγώτερον ὅριον ἀρκεῖ νὰ γίνῃ ὁριστικὴ ρύθμισις. Νομίζω ἐπιλέγει ὅτι οὕτω διατυπούμενον τὸ ἄρθρον ρυθμίζει δικαίως τὰ δημιουργημένα ἐμπράκτως ζητήματα.

Α. Ἀγγελόπουλος Διὰτὶ ἐμφυτευτικὰ θὰμείνῃ ὁ νόμος;

Ι. Μεταξᾶς (Ὑπουργὸς τῆς Συγκοινωνίας). Θὰ μείνῃ ἐφόσον ὑπάρχει.

Ἀλ. Μυλωνᾶς. Πρέπει νὰ γίνῃ διασάφησις διὰ τὰ ἀγροτικὰ τῆς Κερκύρας καὶ τῆς Ζακύνθου διότι θὰ διακινδυνεύσουν τὰ νομοθετημένα ἄνευ συνταγματικῆς κατοχυρώσεως

Ι. Μεταξᾶς (Ὑπουργὸς τῆς Συγκοινωνίας). Τὰ ζητήματα ταῦτα παρουσιάζονται ὑπὸ διάφορον τύπον εἰς ἑκάστην ἐπαρχίαν καὶ αὐτῆς τῆς Ἑπτανήσου.

Ἀρ. Πιέρρης. Ἔχομεν νόμους εἰς τὴν Κέρκυραν, οἱ ὁποῖοι ἂν δὲν συνταγματοποιηθοῦν τώρα θὰ σταματήσουν. καὶ οἱ ἡμέτεροι ἀγρόται θὰ ἔχουν ἐλεύθερα κτήματα καὶ οἱ ἄλλοι ἡμέτεροι ὑποτελῆ.

Ι. Μεταξᾶς. Ζητήματα λυθέντα εἰδικῶς δι' ἕκαστον τόπον δὲν δυνάμεθα νὰ τὰ γενικοποιήσωμεν.

Π. Τσαλδάρης. (Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν). Εἴμεθα σύμφωνοι νὰ ρυθμισθοῦν πᾶσαι αἱ ἐκκρεμεῖς σχέσεις καὶ συνεπῶς καὶ διὰ τὰ κτήματα διὰ τὰ ὁποῖα ὑπάρχουν ζητήματα συνταγματικότητος τοῦ νόμου τοῦ ρυθμίσαντος πρέπει νὰ διευθετηθῇ πᾶν κώλυμα καὶ νὰ ἀρθῇ πᾶσα ἀμφισβήτησις, ὅπως συμβαίνει καὶ μὲ τοὺς ἀγροτικοὺς νόμους τῆς Κερκύρας, διὰ τοὺς ὁποίους κατὰ τὴν ψῆφισίν των ὁ ἀείμνηστος Δημητρακόπουλος ὡς ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης, ἠρνήθη τὴν κύρωσίν των, καὶ ἐχρειάσθη νὰ τὸν διδαχθῇ ἄλλος Ὑπουργὸς διὰ νὰ τοὺς κυρώσῃ.

Ι. Μεταξᾶς (Ὑπουργὸς τῆς Συγκοινωνίας). Ἡ διάταξις ὅμως τῆς ἐπιτροπῆς, ὅπως εἶναι διατυπωμένη, γεννᾷ νέα ζητήματα εἰς ὅλην τὴν Ἑλλάδα, καὶ θὰ ἦτο εὐκαταῖον νὰ μὴ συναινέσῃ εἰς τὴν γένεσιν νέων ζητημάτων ἡ παροῦσα Βουλή. Ἂν πρόκειται μόνον νὰ μὴ ἐνεργηθῶν ζητήματα εἰς τὴν Κέρκυραν ἢ ἀλλαχοῦ ἃς ἀναφερθῇ τοῦτο ρητῶς, ἀλλὰ δὲν ὑπάρχει λόγος μὲ τὴν γενικότητα τῶν διατάξεων νὰ γεννῶμεν ζητήματα εἰς ὅλα τὰ μέρη τῆς Ἑλλάδος.

Α. Παπαναστασίου (Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας). Ὑπάρχει τρόπος διευθετήσεως τῶν ἀμφισβητήσεων, δηλονότι ὅτι διὰ τὰς σχέσεις ταύτας εἶναι ἁρμοδία ἡ νομοθετικὴ ἐξουσία νὰ τὰς ρυθμίζῃ.

Ἀλ. Μέρος. Ἠμπορεῖ ὅμως νὰ γίνουν νέαι ἐπιβαρύνσεις τῶν ἀγροτῶν διὰ τοῦ νόμου.

Ι. Μεταξᾶς (Ὑπουργὸς τῆς Συγκοινωνίας). Τοῦτο τὸ διεσάφησα, ἄλλως τε ἂς γείνῃ καὶ τροπολογία.

Σ. Σωτηριάδης. Διὰ τὰς ἀπαλλοτριώσεις τῶν γηπέδων τοῦ Πειραιῶς ποῦ ἐγένοντο κατὰ τὸν παρελθόντα μῆνα τί θὰ γείνῃ;

(Φωναί, θόρυβος, κωδονοκρουσίαι).

Ι. Μεταξᾶς. Καταλήγων τονίζει ὅτι αὕτη εἶνε ἡ γνώμη τοῦ περὶ τῆς δικτυπώσεως τοῦ ψηφίσματος ἀντὶ τοῦ ἄρθρου 119. Τὴν κατέθεσα, λέγει, καὶ ἐγγράφως καὶ νομίζω ὅτι διὰ ταύτης δυνάμεθα νὰ ἀνταποκριθῶμεν εἰς τὰ προσλήματα ὅπως εἶνε τὸ ἀγροτικὸν καὶ τὸ τῆς στεγάσεως τῶν προσφύγων, διότι τὰ ἄλλα ζητήματα πρέπει νὰ ρυθμίζωνται διὰ τῆς νομοθετικῆς ὁδοῦ.

Πρόεδρος. Ὁ κ. Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν ἔχει τὸν λόγον.

Γ. Καφαντάρης. (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν). Εἶνε γνωσταί, κύριοι βουλευταί, αἱ ἀπόψεις μου ἐπὶ τοῦ συζητουμένου ἄρθρου. Ἐξετέθησαν κατὰ τὴν συζήτησιν ἄλλων σχετικῶν διατάξεων. Αἱ γνῶμαί μου μάλιστα ἐκεῖναι ἔδωκαν ἀφορμὴν νὰ πιστευθῇ ὅτι ὑπάρχουσι βαθεῖαι διχογνωμίαι ἐντὸς τῆς Βουλῆς, ἀφορῶσαι τὰς ἀρχὰς τὰς ὁποίας πρεσδεύει ἕκαστον τῶν κομμάτων καὶ διαπιστοῦν τὴν διάκρισιν, ἡ ὁποία ὑφίσταται μεταξὺ τῶν συντηρητικῶν καὶ τῶν ριζοσπαστικῶν στοιχείων. Ἡ ὅλη ὅμως συζήτησις τοῦ ἄρθρου 19 καὶ ἡ σήμερον διεξαχθεῖσα ἀπέδειξεν ὅτι τοιαῦται βαθεῖαι διχογνωμίαι δὲν ὑφίστανται. Ὁμοφώνως ἀνεγνωρίσθη ὅτι εἰς ἐξαιρετικὰς περιπτώσεις δὲν δύνανται νὰ ἰσχύσουν αἱ δεσμεύσεις τοῦ ἄρθρου 19, ἐξόχως δὲ ἐξαιρετικὰ ζητήματα ἐχαρακτηρίσθησαν παρὰ πάντων ἡ ἀγροτικὴ πρόσφυγικὴ ἀποκατάστασις. Αἱ ἐπιφυλάξεις οὐδαμῶς ἀπέβλεπον τὴν ἔννοιαν τῆς ἰδιοκτησίας, περιωρίσθησαν δὲ μόνον εἰς λεπτομερείας, αἱ ὁποῖαι θίγουν ἴσως συμφέροντα ἄξια εὐλαβείας τῶν προσώπων, ἀλλὰ δὲν ἀφοροῦν γενικωτέραν ἀρχήν. Ποῖαι εἶνε

αἱ ἐπιφυλάξεις αὐταί; Ἀνεγνώρισαν τὴν ἀνάγκην τῆς ἐπιλύσεως τῶν κοινωνικῶν τούτων προβλημάτων καὶ τὴν ἀρχὴν ὅτι ἡ ἐπίλυσις αὐτὴ δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ πραγματοποιηθῇ τηρουμένων τῶν κανόνων τοῦ γενικοῦ περὶ ἰδιοκτησίας ἄρθρου. Μόνον διὰ τῆς ἄρσεως τῶν περιορισμῶν αὐτῶν εἶνε δυνατὸν νὰ φθάσωμεν εἰς τὴν λύσιν τῶν δύο κοινωνικῶν προβλημάτων, τὰ ὁποῖα ἀρρήκτως συνδέονται πρὸς τὴν καθολικὴν εὐημερίαν. Μᾶς εἶπον ὅτι θὰ ἔπρεπε νὰ ἐπιδιωχθῇ ἡ στέγασις τῶν προσφύγων ὄχι ἐντὸς τῶν σχεδίων τῶν πόλεων ἀλλ' ἐκτὸς τῆς περιοχῆς αὐτῶν. Ὁ ἀξιότιμος συνάδελφός μου ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν, ἀναγνωρίσας ὅτι καταβαλλομένης εἰς ἀκέραιον τῆς ἀξίας τῶν γηπέδων, τὸ ζήτημα τῆς ἐντὸς ἢ ἐκτὸς τοῦ σχεδίου ἐγκαταστάσεως δὲν ἔχει μεγάλην σημασίαν, ἐξακολουθῶν τὸν λόγον του ἤχθη παραδόξως εἰς τὸ συμπέρασμα, ὅτι εἶνε ἀπαραίτητος αὐτὴ ἡ ἀπώθησις ἔξω τῶν πόλεων καὶ ἡ ἐγκατάστασις αὐτῶν εἰς τοὺς ἀγρούς, ὅπου, καθὼς εἶπε, θ' ἀναπνέουν καὶ ἀέρα καθαρόν. Ὑποθέτω ὅτι οἱ πρόσφυγες δὲν θὰ εἶχον οὐδεμίαν ἀντίρρησιν νὰ δεχθοῦν μετ' εὐγνωμοσύνης τὴν εἰδυλλιακὴν αὐτὴν ζωὴν τῶν ἀγρῶν, ἐὰν δὲν ἐπρόκειτο νὰ συνδεθῇ ἡ εὐχάριστος αὐτὴ ζωὴ μετὰ μιᾶς ἀναγκαστικῆς ἀργίας. Οἱ συνοικισμοὶ δὲν ἱδρύονται εἰκῇ καὶ ὡς ἔτυχεν, ὅπου εὑρίσκεται κενὸς χῶρος, ἀλλ' ἐξ ἀνάγκης νὰ συγκεντρώνουν ὡρισμένας ἰδιότητας, ἄνευ τῶν ὁποίων τὸ δῶρον ἀποβαίνει ἄχρηστον. Οἱ τόποι, εἰς τοὺς ὁποίους θὰ γίνῃ ἡ ἐγκατάστασις, πρέπει νὰ παρουσιάζουν συνθήκας καθιστώσας τούτους κατοικησίμους ἀπὸ ὑγιεινῆς ἀπόψεως καὶ νὰ ἔχουν τὰ μέσα τῆς συγκοινωνίας οἱ πρόσφυγες καὶ αἱ οἰκογένειαι αὐτῶν, διὰ νὰ δύνανται νὰ μεταβαίνωσιν εἰς τὰ κέντρα τῆς ἐργασίας των. Δ'ατί θέλετε νὰ λάβωμεν συνταγματικὸν μέτρον, ὥστε νὰ καταστήσωμεν ἀδύνατον τὴν ἐντὸς τῶν σχεδίων τῶν πόλεων ἐγκατάστασιν;

Π. Τσαλδάρης (Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν). Δὲν σᾶς εἶπεν οὐδεὶς περὶ ἀδυνάτου.

Γ. Καφαντάρης. Περὶ τίνος ὡμιλήσατε;

Π. Τσαλδάρης. Ἐφαρμόσατε τὸ ἄρθρον 19.

Γ. Καφαντάρης. Ἀλλ' ἐὰν ἐπρόκειτο νὰ ἐφαρμόσωμεν τὸ ἄρθρον 19 ἦτο περιττὴ ἡ ἀναγνώρισις τῆς παρεκκλίσεως καὶ τῆς εἰδικῆς τοῦ ἄρθρου 119 προνοίας. Ἐὰν τὸ πρόβλημα ἠδύνατο νὰ λυθῇ διὰ τοῦ ἄρθρου 19 τότε θὰ ἦτο περιττὸν νὰ φροντίσωμεν νὰ ψηφίσωμεν ἰδιαιτέραν διάταξιν καὶ νὰ λάβωμεν μέτρα, αἴροντα τοὺς περιορισμοὺς τοῦ ἄρθρου 19. Τοῦτο σημαίνει ὅτι τὸ ἄρθρον 19 παρέχει δυσχερείας, αἱ ὁποῖαι δυσχεραίνουν τὴν λύσιν καὶ ὅτι ἡ ἐξαίρεσις ἀπὸ τοῦ ἄρθρου 119 τῆς ἐντὸς τῶν πόλεων προσφυγικῆς ἐγκαταστάσεως καθιστᾷ κατ' οὐσίαν αὐτὴν ἀδύνατον. Ὁ ἀξιότιμος ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ὑπουργὸς ἰσχυρίσθη ὅτι ὁ ἀποκλεισμὸς ἐπιβάλλεται ὅπως μὴ θίγοντες τοὺς γηγενεῖς δημιουργήσωμεν ἀντιθέσεις, διαταρασσούσας τὴν ἀπαραίτητον μετὰ τῶν δύο τμημάτων τοῦ λαοῦ ἁρμονίαν. Ἀλλ' ἡ ἐλευθερία ἡ κρατήσασα μέχρι τοῦδε δὲν ἔδωκε ἀφορμὰς εἰς καταχρήσεις οὐδὲ εἶναι δυνατὸν νὰ δώσῃ τοιούτας πολὺ περισσότερον εἰς τὸ μέλλον. Διαμαρτυρίαι ἀκούονται, ἀλλ' ἡ ἐπιστημονικὴ ἐξέτασις πείθει ὅτι εἶναι ἀστήρικτοι. Πόσοι ἐξ ἐκείνων οἱ ὁποῖοι ἀπεμύζησαν διὰ τῶν μισθωμάτων δὲν εἶναι μεταξὺ τῶν φωνασκούντων διὰ τὰς διώξεις τῆς ἰδιοκτησίας. Διὰ τῆς προτεινομένης διατάξεως λαμβάνονται ἱκαναὶ προφυλάξεις ὅπως προλαμβάνωνται αἱ καταχρήσεις.

Ὁ κ. ***Σ. Σωτηριάδης*** ζητεῖ νὰ διακόψῃ.

Γ. Καφαντάρης. Θὰ μοῦ ἐπιτρέψῃ ἡ Βουλὴ ὄχι μόνον ν' ἀφίσω τὸν κ. συνάδελφον, ἀλλὰ καὶ νὰ τὸν παρακαλέσω νὰ ζητήσῃ πᾶσαν ἐξήγησιν.

Γ. Σωτηριάδης. Θέλω νὰ μάθω κ. Πρόεδρε τί θὰ γίνουν αἱ γενόμεναι κατὰ τὸν παρελθόντα μῆνα μέχρι 30ης Ἀπριλίου ἀπαλλοτριώσεις γηπέδων ἐν Ἀθήναις καὶ Πειραιεῖ ἐφόσον δὲν ἐψηφίσθη ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρου 119.

Γ. Καφαντάρης. Ὁ κ. συνάδελφος ἀποδεικνύει ὅτι καὶ αὐτὸς ὅπως ὅλοι προερχόμεθα ἐκ τῆς νομικῆς οἰκογενείας τῆς ἀρεσκομένης εἰς τὴν περιπτωσιολογίαν. Οὐκ ὅμως ἐὰν συζητοῦντες ἐπὶ τοῦ Συντάγματος ἐπρόκειτο ν' ἀναλάβωμεν νὰ ῥυθμίσωμεν δι' αὐτοῦ ὅλας τὰς περιπτώσεις, αἱ ὁποῖαι ἀνεφάνησαν κατὰ τὸ πρόσφατον ἢ τὸ ἀπώτερον παρελθόν. Θὰ ἀσχοληθῶμεν ἴσως ἐπ' αὐτῶν κατὰ τὴν ἐξέτασιν τῶν ἐδαφίων. Ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου ἄλλωστε τούτου ἔδωκε τὰς ἐπαρκεστάτας τῶν ἐξηγήσεων ὁ κ. Ὑπουργὸς τῆς Προνοίας, εἰπὼν ὅτι αἱ ἀπαλλοτριώσεις αὐταὶ δὲν ἀφοροῦν νέας καταλήψεις ἀλλὰ τὴν νομιμοποίησιν προγενεστέρων, τῶν χώρων τούτων ἐφ' ὧν ἔχουν ἤδη ἀνεγερθῇ προσφυγικοὶ συνοικισμοί. Ἑπομένως θὰ ὑπαχθοῦν εἰς τὸν γενικὸν κανόνα, ὁ ὁποῖος θὰ ῥυθμίσῃ τὰς ἐκκρεμεῖς τοιαύτης φύσεως ὑποθέσεις. Ὁ συνάδελφός μου ἐπὶ τῆς Συγκοινωνίας ἀπέκρουσε τὴν ἐντὸς τῶν πόλεων ἐγκατάστασιν δι' ἄλλον τινὰ λόγον.....

Ι. Μεταξᾶς (Ὑπουργὸς τῆς Συγκοινωνίας). Μοῦ ἐπιτρέπετε; Δὲν τὴν ἀπέκρουσα ἀπολύτως. Εἶπα ἐντὸς τῶν πόλεων προεκτεινομένων.....

Γ. Καφαντάρης. Ἐννοῶ τὸ ἕτερον μέρος τῆς προτάσεως διὰ τὴν ἐντὸς τῶν πόλεων ἐγκατάστασιν. Ἀπέκρουσε λοιπὸν τὴν διάταξιν αὐτὴν δι' ἄλλον τινὰ λόγον. Εἶπε δηλαδὴ ὅτι, εἴτε ψηφίσετε εἴτε μὴ τὴν διάταξιν ματαιοπονεῖτε δι' ἔλλειψιν χώρου πρὸς ὁμαδικὰς ἐγκαταστάσεις ἐντὸς τοῦ σχεδίου. Ἀντιληφθεὶς τὴν ἀντίρρησιν ὅτι ἐὰν εἶναι περιττὴ δὲν βλάπτει νὰ τὴν θέσωμεν, τοσούτῳ μᾶλλον ὅσον ἡ ἐγκατάστασις δὲν περιορίζεται εἰς τὰς πόλεις μόνον τῶν Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς καὶ δύναται νὰ ἐπεκταθῇ καὶ πρὸς ἄλλας πόλεις, καὶ διὰ μεταφορᾶς ἀκόμη τῶν προσφύγων, ἰσχυρίσθη ὅτι ἡ πρόνοια εἶναι ἀναγκαία ὅπως μὴ ἐπέλθῃ κλονισμὸς τῆς πίστεως ἐπὶ τὴν ἰδιοκτησίαν καὶ τῶν ἐπ' αὐτῆς στηριζομένων οἰκονομικῶν σχέσεων. Ψηφίζοντες τὴν ἐγκατάστασιν ἐκτὸς τῶν πόλεων, θὰ ἰδητε ἀμέσως τὴν ἀξίαν τῶν κτημάτων καταπίπτουσαν καὶ τὴν θέσιν ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι εἶναι ἰδιοκτῆται, οὐσιωδῶς δυσχεραινομένην. Δὲν πρόκειται νὰ θεσπίσωμεν νέαν διάταξιν. Ἡ εὐκολία τῆς ἐντὸς τῶν πόλεων ἐγκαταστάσεως ὑπάρχει ἤδη ὑπὸ τοὺς αὐτοὺς καὶ ἀκόμη εὐρυτέρους ὅρους. Ἡ ἀστικὴ ἰδιοκτησία δὲν ὑποβάλλεται ὅτι μέχρι τοῦδε ἐκ τοῦ λόγου τούτου ὑπέστη καμμίαν ζημίαν, οὐδὲ ὑπάρχει φόβος τις νὰ ὑποστῇ τοιαύτην. Διότι αἱ διατάξεις τοῦ Συντάγματος εἶναι πρόχειροι εἰς πάντας. Οἱ ἰδιοκτῆται μικρῶν γηπέδων περιφρουροῦνται. Οἱ ἰδιοκτῆται τῶν μεγαλειτέρων καὶ αὐτοὶ οὐδένα διατρέχουν κίνδυνον, ἐφ' ὅσον ἡ ἔκτασις δὲν εἶναι 2000 πήχεων. Δύο χιλιάδες δὲ πήχεις κατὰ τὸ σχέδιον τῆς πόλεως, δὲν ὑπάρχουν ἐντὸς τῶν Ἀθηνῶν. Πῶς εἶναι δυνατὸν ἐκ φανταστικῶν ὑπονοιῶν νὰ κλονισθῇ ἡ πίστις ἐπὶ τὴν ἰδιοκτησίαν καὶ νὰ διαταραχθοῦν αἱ οἰκονομικαὶ σχέσεις; Τὸ ἐπιχείρημα ὑποθέτω ὅτι εἶναι τελείως ἀστήρικτον. Καθοριζομένης πλήρους ἀποζημιώσεως ὁ ἀποκλεισμὸς ἐκ τοῦ ἄρθρου 19 τῆς ἀστικῆς ἐγκαταστάσεως ἐντὸς τῆς περιοχῆς τῶν πόλεων, μόνον ἀφορμὰς ζημιῶν δύναται νὰ δώσῃ καὶ νὰ περιπλέξῃ τὴν λύσιν τοῦ προβλήματος. Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἡμεῖς ζητοῦμεν, δὲν εἶναι ἐγκατάστασις ἐντὸς τῶν πόλεων, ὅπου ὑπάρχουν χῶροι ἐλεύθεροι ἐγγὺς τῶν κέντρων τῆς ἐργασίας. Καὶ οἱ πρόσφυγες καὶ πᾶς τις ἄλλος θὰ προτιμήσῃ τὴν ἐγκατάστασιν εἰς τὴν ὕπαιθρον. Ἀλλὰ εἶναι ἀδύνατον αὐθαιρέτως καὶ δογματικῶς νὰ καθορίσωμεν ὅτι εἰς πᾶσαν περίστασιν εἶναι ἐφικτὴ ἡ ἐγκατάστασις ἔξω τῶν πόλεων καὶ ὅτι δὲν θὰ ὑπάρξῃ περίπτωσις, καθ' ἣν ἀπαραιτήτως θὰ προέκυπτεν ἡ ἀνάγκη, μὲ τὰς εὐκολίας τὰς παρεχομένας ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 119, νὰ ἐπιδιώξωμεν τὴν ἐγκατάστασιν αὐτὴν ἐντὸς τῶν πόλεων. Ἔκαμε καὶ ἄλλην παρατήρησιν ὁ ἀξιότιμος ἀρχηγὸς τῶν Ἐλευθεροφρόνων, ὅτι ἡ καθοριζομένη τιμὴ διὰ τῆς προτάσεως τῆς ἐπιτροπῆς, ἡ τιμὴ δηλαδὴ τοῦ 1922 δὲν ἀνταποκρίνεται πρὸς τὴν σημερινὴν πραγματικὴν ἀξίαν.

Ι. Μεταξᾶς (Ὑπουργὸς τῆς Συγκοινωνίας). Ὄχι.

Γ. Καφαντάρης. Θὰ σᾶς ἐξηγήσω. Εἴπατε ὅτι ἀπὸ τὸ 1922 ἡ τιμὴ τῶν γηπέδων ἔπεσεν. Ἑπομένως ἡ διάταξις

ἀποβαίνει πλέον εἰς βάρος τῶν προσφύγων, δηλαδὴ ἐπεβάλλομεν εἰς τοὺς πρόσφυγας νὰ πληρώσουν τιμὴν ἀνωτέραν τῆς πραγματικῆς. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἐπιβάλλεται πρόνοια ὅπως μὴ ἡ ἀστικὴ ἀποκατάστασις καταστῇ σχεδὸν ἀδύνατος, διότι εἶναι ἀδύνατον νὰ καθιερώσωμεν τὴν ὑποχρέωσιν διὰ τοὺς πρόσφυγας νὰ πληρώσουν τιμὰς οἰκοπέδων ἀδίκους καὶ δυσβαστάκτους. Εἶπον, κύριοι, ὅτι αἱ λεπτομέρειαι αὐταὶ δὲν ἀφοροῦν τὸν θεσμὸν τῆς ἰδιοκτησίας, ἀφοροῦν συμφέροντα μονομερῆ ἄξια πάσης ἐλλαβείας, τὰ ὁποῖα ὅμως οὐδεμίαν σχέσιν ἔχουν μὲ οἱασδήποτε θεμελιώδεις ἀντιλήψεις ἡμῶν. Ἔδωκε πρὸ ἡμερῶν ὁ ἀξιότιμος ἐπὶ τῆς Συγκοινωνίας συνάδελφος εἰκόνα ἀληθῶς σπαρακτικὴν τῆς ἐσχάτης ἀθλιότητος, εἰς τὴν ὁποίαν εὑρίσκονται οἱ πρόσφυγες, ἐν ἀγνοίᾳ δύναμαι νὰ εἰπω ἡμῶν. Οἱ ὅροι ὑπὸ τοὺς ὁποίους ἐνδιαιτῶνται εἶναι ὅροι ἀληθοῦς κολάσεως. Φθειρόμενοι ἠθικῶς καὶ κοινωνικῶς θὰ μεταβληθοῦν εἰς ἑστίας κοινωνικῆς ἀποσυνθέσεως, τροφοδοτούσας τὸ ἔγκλημα καὶ τὰς ἀνατρεπτικὰς ἰδέας. Ἐν τῷ συμφέροντι πάντων ἡμῶν, τῶν ἐνδιαφερομένων ὑπὲρ τῆς τάξεως, ἔγκειται νὰ φροντίσωμεν ὅπως ἡ προσπάθεια τῆς ἀποκαταστάσεως ἀχθῇ τὸ ταχύτερον εἰς πέρας. Καὶ δὲν ἔρχονται εἰς πέρας τὰ μεγάλα κοινωνικὰ προβλήματα ὅταν σταματῶμεν ἐνώπιον ἀσημάντων λεπτομερειῶν, ὅταν προσκρούσωμεν εἰς τὰς λεπτομερείας καὶ μᾶς παρασύρουν αἱ ἀτομικαὶ ἀπόψεις καὶ κλείσωμεν τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς τοὺς εὐρεῖς ὁρίζοντας τοὺς ὁποίους διανοίγει ἡ λύσις τῶν κοινωνικῶν προβλημάτων. (Χειροκροτήματα). Ἔρχομαι, κύριοι, εἰς τὸ ἕτερον ζήτημα εἰς τὸ ζήτημα τῆς ἀγροτικῆς ἀποκαταστάσεως. Ἐτονίσθησαν καὶ ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου διθύραμβοι εἰς τοὺς σκοποὺς τοὺς ἀληθῶς κοινωφελεῖς, οἱ ὁποῖοι πρόκειται νὰ ἐκτελεσθοῦν διὰ τῆς ἀγροτικῆς ἀποκαταστάσεως. Μία καὶ μόνη, εἶπον, ὑπάρχει διαφωνία, τὸ ζήτημα τῆς ἀποζημιώσεως. Εἰς ὅλας, κύριοι, τὰς ἀγροτικὰς μεταρρυθμίσεις ἐν καὶ μόνον ὑπῆρξε ζήτημα εἰς ὅλα τὰ μέρη τοῦ κόσμου. Τὸ ζήτημα τῆς ἀποζημιώσεως. Ἐκεῖ ὅπου ἡ ἀποζημίωσις ἠδύνατο νὰ εἶναι ἀρεστὴ καὶ εἰς τοὺς ἀγρότας καὶ εἰς τοὺς ἰδιοκτήτας, ζήτημα ἀγροτικὸν οὐδέποτε ἐγεννήθη. Ὅπου ἐγεννήθη περιεστράφη περὶ τὴν τιμὴν τῆς ἀπαλλοτριώσεως καὶ ἀκριβῶς κατὰ τοῦτο διεκρίθησαν οἱ μὲν ἀπὸ τοὺς δέ. Ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι ἤδιδον τιμὰς καθιστώσας ἀδύνατον τὴν ἀπαλλοτρίωσιν καὶ ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι ἤδιδαν τιμὰς καθιστώσας αὐτὴν δυνατήν. Ὅταν ὅλα τὰ κόμματα, τὰ λεγόμενα συντηρητικὰ εἰς τὴν Ἑλλάδα ἠκολούθησαν καὶ αὐτὰ ἀγροτικὴν πολιτικὴν εἰς αὐτὸ ἐστρεψαν πρωτίστως τὰς προσπαθείας των, εἰς τὸ νὰ καθορίσουν τιμὰς ἐπιτρεπούσας τὴν ἀγροτικὴν μεταρρύθμισιν, ἐπιτρεπούσας τὴν δημιουργίαν βιωτίμου ἀγροτικῆς ἰδιοκτησίας. Ποῖος ἠρνήθη μέχρι τοῦδε ὅτι ἡ τιμὴ τῆς ἀποζημιώσεως δὲν εἶναι ἱκανοποιητικὴ διὰ τὸν ἰδιοκτήτην; Ἀλλ' ὅταν πρόκειται νὰ ἀντιμετωπίσωμεν τὸ ζήτημα τοῦ καθορισμοῦ τῆς τιμῆς εἶπον ἤδη εἰς προηγουμένην συζήτησιν ποῖα εἶναι τὰ ζητήματα τὰ ὁποῖα ὀφείλομεν πρότερον νὰ λύσωμεν. Ἐπὶ τίνος θὰ ἐπιπέσῃ ἡ αὔξησις τῆς ἀποζημιώσεως; Θὰ ἐπιπέσῃ ἐπὶ τῶν ἀγροτῶν; Ὄχι ἤκουσα φωνάς. Τοῦτο εἶναι ἀδύνατον. Θὰ ἐπιπέσῃ ἐπὶ τοῦ Κράτους; Ναὶ ἤκουσα φωνάς, τοῦτο εἶναι ἀπολύτως δίκαιον. Δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἐπιβάλωμεν αὐξήσεις εἰς βάρος τῆς ἀρτισυστάτου ἰδιοκτησίας, διότι ὁ κλῆρος σήμερον τῆς γῆς εἶναι τόσον ἰσχνὸς καὶ ἀνεπαρκὴς ὥστε παρ' ὀλίγον τὴν φιλεργίαν τῶν ἐγκατασταθέντων, ἡ γῆ δὲν ἐπαρκεῖ ὅπως συντηρῇ τὴν ἀγροτικὴν οἰκογένειαν καὶ διατρέχομεν τὸν κίνδυνον νὰ ἰδωμεν καὶ πάλιν τὴν διαρροὴν ἐκ τῶν ἀγρῶν πρὸς τὰς πόλεις, καὶ τὴν ἐνήμωσιν τοῦ ὑπαίθρου. Καὶ τὸ ἐλάχιστον σήμερον βάρος ἐὰν ἐπιβάλωμεν ἐπὶ τῆς ἰδιοκτησίας αὐτῆς εἶναι ὡς νὰ θέλωμεν νὰ ματαιώσωμεν τὴν ἐγκατάστασιν, ἢ ὡς νὰ καταργήσωμεν τὴν μικρὰν ἰδιοκτησίαν. Τότε ἂς ἐπιβάλωμεν καὶ τὸ βάρος τοῦτο ἐπὶ τοῦ Κράτους. Δυστυχῶς ἐγὼ μὲν ἔχω τὸ ἀτύχημα νὰ παρακολουθήσω τελευταίως ἐκ τοῦ σύνεγγυς τὴν θέσιν τῶν δημοσίων οἰκονομικῶν, ἄλλοι δὲ ἔχουν τὸ προτέρημα νὰ βλέπουν ἀκόμη αὐτὴν ἐκ τοῦ μακράν. Τὰ βάρη, ὑπὸ τὰ ὁποῖα σήμερον στενάζει τὸ δημόσιον ταμεῖον, εἶναι τοιαῦτα ὥστε καὶ ἡ ἐλαχίστη σκέψις ὅτι θὰ ἠδυνάμεθα νὰ τὰ ἐπαυξήσωμεν καθιστᾷ τὸ πρόβλημα τῆς οἰκονομικῆς ἡμῶν ἀνορθώσεως ὄχι ἁπλῶς δυσχερὲς ἀλλὰ ἀπραγματοποίητον. Κοχλάζει, κύριοι, ὁπωσδήποτε ἡ ἀντίδρασις κατὰ πάσης φορολογικῆς αὐξήσεως. Ἀλλὰ τὰ βάρη δὲν ἐκκαθορίζονται δυστυχῶς κατ' ἄλλον τρόπον, παρὰ μόνον διὰ τῆς φορολογίας. Ἀνεμετρήσαμεν οἱ πρότεινοντες ὅπως ὁρισθῇ ἡ τιμὴ τῶν 2|3 ὡς ἀποζημίωσις, καὶ μάλιστα εἰς χρυσοῦν, ἀνεμετρήσαμεν ποῖα θὰ εἶναι ἡ ἔκτασις τῶν προσθέτων ὑποχρεώσεων; Δὲν δυνάμεθα ἀπὸ τοιούτου νὰ ἀποφανώμεθα ἐπὶ ζητημάτων τοιούτων πρὶν ἢ καθιερώσωμεν συνταγματικῶς ὅτι πρέπει νὰ καταβληθοῦν τὰ 2|3 τῆς ἀξίας ταύτης εἰς χρυσοῦν, καθήκον ὑπέρτατον μᾶς; Ἐπιβάλλει νὰ καθορίσωμεν δύο τινά· πρῶτον πόσον εἶναι τὸ ποσὸν τὸ ὁποῖον πρόκειται νὰ καταβάλωμεν καὶ δεύτερον ἂν τὸ δημόσιον ταμεῖον εἶναι ὄντως ὂν νὰ κατασβάλῃ. Πρὶν λύσωμεν τὰ ζητήματα ὀφείλομεν νὰ εἴμεθα ἐφεκτικοί. Ἀποδεικνυομένου αὖριον ὅτι εἶναι ἀδύνατος ἡ ἐκπλήρωσις τῶν ὑποχρεώσεών μας, ἀντὶ νὰ ἐμπελώσωμεν τὴν πίστιν ἐπὶ τὴν ἰδιοκτησίαν θὰ τὴν πλήξωμεν ἔτι μᾶλλον καὶ θὰ κλονίσωμεν καὶ τὴν πίστιν τοῦ Κράτους διότι δὲν θὰ εἶναι τοῦτο δυνατὸν νὰ ἀνταποκριθῇ. Οὕτω ἡ πίστις καὶ ἡ φερεγγυότης τοῦ Κράτους θὰ ἐπεβάλλετο εἰς δεινὴν δοκιμασίαν. Ἰδοὺ ποῦ μᾶς ἄγει ἡ σπουδὴ ὅπως καθορίσωμεν διὰ τοῦ συντάγματος τὰ τῆς ἀποζημιώσεως. Δὲν ἀποκλείεται νὰ φθάσωμεν καὶ εἰς ποσὸν ἀποζημιώσεως πολὺ μεγαλείτερον, καὶ μέχρι τοῦ ἀρίου, ὅταν τὰ πράγματα μᾶς πείσουν ὅτι ἡ οἰκονομικὴ θέσις τὸ ἐπιτρέπει. Ἐλπίζω ἐὰν τὰ πράγματα ἀκολουθήσωσι τὴν πρέπουσαν ὁδὸν ὅτι δὲν εἶναι μακρὰν ἡ ἡμέρα τῆς οἰκονομικῆς ἀνορθώσεως. Τότε θὰ δυνάμεθα εὐχερέστερον νὰ ἀποβλέψωμεν εἰς μίαν λύσιν, οἵα ἡ προτεινεῖται. Σήμερον εἰς στιγμὰς μιᾶς ὀξυτάτης κρίσεως δὲν συμφέρει οὐδ' ἐπιτρέπεται νὰ ψηφίσωμεν τοιαύτην συνταγματικὴν διάταξιν. Γνωρίζω πόσον καθίσταμαι ἀντιπαθὴς ἀλλ' ἔχω καθῆκον νὰ εἰπω ὅτι πιστεύω.

Γ. Πεσματζόγλου. Ὑπεδείξαμεν τὰ μέτρα.

Γ. Καφαντάρης. Δὲν παρηκολούθησα.

Ὑπεδείξατε μίαν πρόσθετον φορολογίαν ἐπὶ τῆς ἀκινήτου κτήσεως ἀλλὰ γνωρίζετε ἐὰν ἡ πρόσθετος αὐτὴ φορολογία εἶνε δυνατή; Ὑπῆρχεν ἑτέρα διάταξις ἐφ' ἧς ἐγένοντο παρατηρήσεις. Εἶνε ἡ προνοητικὰ περὶ προσδιορισμοῦ ἐλαχίστου ὁρίου ἀνεπιδέκτου ἀπαλλοτριώσεως, ἡ διάταξις δηλαδὴ τῶν 300 στρεμμάτων.

Α. Παπαναστασίου (Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας). Δὲν εἶπε κανεὶς ἀνεπίδεκτον ἀπαλλοτριώσεως.

Γ. Καφαντάρης. Ἐξαιρετέας ἐκτάσεις ἂν θέλετε. Κατὰ τὸ ἄρθρον 19 πᾶσα ἔκτασις εἶναι ἀπαλλοτριωτέα, ἐφόσον γίνεται διὰ κοινωφελῆ σκοπόν. Ὅταν ἄλλοτε ἐπεμελούμην τῆς συντάξεως τοῦ ἀγροτικοῦ νόμου, τὸ πρόβλημα τῶν παρεμβεβλημένων μικρῶν ἰδιοκτησιῶν προέκυψεν ἐνώπιόν μου. Ὑπῆρχον μικραὶ ἰδιοκτησίαι ἐγατεσπαρμέναι ἐντὸς τῶν μεγάλων τσιφλικίων, δὲν ἐγνωρίζομεν δὲ τί πρόνοιαν ἔπρεπε νὰ λάβωμεν περὶ αὐτῶν. Μία ἰδιοκτησία 300 στρεμμάτων κειμένη εἰς ἐπίκαιρον σημεῖον ἐμπορεῖ κάλλιστα νὰ παρακωλύσῃ τὴν σύνθετον κατανομὴν τῶν κλήρων. Ἐλήφθη τότε ἂν δὲν ἀπατῶμαι ἡ πρόνοια ὅπως ἀνταλλάσσονται αἱ ἐκτάσεις αὐταὶ μὲ ἑτέρας εὑρισκομένας εἰς ἧττον ἄκαιρα σημεῖα. Αὐτὸ τὸ ἀνέφερα διότι ἀποδεικνύει ὅτι αἱ διατάξεις αὗται, προχείρως συνταγματοποιούμεναι, πολλὰς δύνανται νὰ προκαλέσουν ἀμηχανίας, διότι εἶναι ἐνδεχόμενον ἡ παρεμβολὴ ἑνὸς κτήματος ὀλίγων στρεμμάτων νὰ καταστήσῃ δυσχερῆ καὶ σχεδὸν ἀδύνατον τὴν κατανομὴν τῶν γαιῶν μεταξὺ τῶν κληρούχων. Αὐτὰ ἀνήκουν εἰς τὴν νομοθετικὴν σφαῖραν, ὅπου παρόμοια ζητήματα ῥυθμίζονται ἀνέτως καὶ ἀκινδύνως διὰ διατάξεων μεταβλητῶν. Ἄλλωστε τὰ 300 στρέμματα ἔχουν σχετικὴν ἀξίαν. Εἶναι δυνατὸν εἰς ἕνα μέρος ν' ἀποτελοῦν ἀνεπαρκῆ ἐκμετάλ-

λευσιν καὶ εἰς ἄλλο ν' ἀποτελοῦν πηγὴν πλούτου περισσοῦ διὰ τοὺς ἰδιοκτήτας; Εἶναι ἐπίσης δυνατὸν λόγῳ τοῦ εἴδους τῆς καλλιεργείας ἡ ἔκτασις νὰ προσλαμβάνῃ ἑκάστοτε διάφορον σημασίαν. Μία καπνοφυτεία ἐκ 300 στρεμμάτων ἀποτελεῖ ἓν ἐκ τῶν μεγαλυτέρων τσιφλικίων. Ὁμοία ἔκτασις διὰ πτεοκαλλιέργειαν εἶναι ἀνεπαρκής, ἰδίως εἰς τὴν παλαιὰν Ἑλλάδα. Διὰ πολλοὺς λοιπὸν λόγους νομίζω ὅτι ὅλως ὁ φόρτος τῶν λεπτομερειῶν δὲν εἶναι ὀρθὸν νὰ κατοχυρωθῇ διὰ τῆς συνταγματικῆς ἀτυλίας, δεσμεύουσα τὴν ἐλευθερίαν τῆς νομοθετικῆς ἐξουσίας..

Ν. Βελέντζας. Καπνοφυτεῖαι 300 στρεμμάτων δὲν ὑπάρχουν.

Γ. Καφαντάρης. Δὲν ἔχει σημασίαν, σᾶς ἀνέφερα ἓν παράδειγμα. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐγκατάστασιν τῶν μικρῶν κτηνοτρόφων ἔχω λόγους νὰ εἶμαι ὁπωσδήποτε ἐξαιρετέος. Ἡ ἰδιαιτέρα ἐπαρχία ἐκ τῆς ὁποίας κατάγομαι ἀποτελεῖται ἀπὸ κτηνοτροφικὸν πληθυσμόν. Ἐνδιαφέρομαι ὑπὲρ αὐτοῦ καὶ ἴσως τὸ ἐνδιαφέρον μου νὰ μὲ παρασύρῃ ὥστε νὰ θεωρῶ τὴν κτηνοτροφικὴν ἐγκατάστασιν ὡς ἓν στοιχεῖον ὁλοκληρωτικὸν τῆς ὅλης ἀγροτικῆς μεταρρυθμίσεως. Δὲν γνωρίζω ποῦ ἔγκειται ἡ ἀπορία τοῦ συναδέλφου μου κ. Ὑπουργοῦ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν. Διατί, λέγει, πρέπει νὰ μεριμνήσωμεν καὶ περὶ τῶν μικρῶν κτηνοτρόφων; πρέπει νὰ μεριμνήσωμεν δι' ὃν λόγον μεριμνῶμεν καὶ διὰ τὴν ἐγκατάστασιν τῶν μικρῶν ἀγροτῶν. Ποία ἡ διαφορά;

Π. Τσαλδάρης. Ὡμίλησα περὶ τῆς ἀορτείας.

Γ. Καφαντάρης. Ποῖος εἶναι ὁ μικρὸς κτηνοτρόφος; Εἶναι ἔννοια πασίγνωστος. Ὁ κτηνοτρόφος ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος μέλλει ἀποζῇ διὰ τῆς προσωπικῆς του ἐργασίας καὶ τῆς ἐκμεταλλεύσεως τοῦ κτηνοτροφικοῦ του κεφαλαίου. Εἶναι ἀπαραίτητον δ' ἔνα κτηνοτρόφον, διὰ νὰ εἰμπορῇ νὰ συντηρήσῃ στοιχειωδῶς τὴν οἰκογένειάν του, εἶναι ἀπαραίτητον νὰ ἔχῃ ἀριθμὸν ζώων μέχρι 200 περίπου.

Ν. Βελέντζας. Εἶναι πλούσιος αὐτός.

Γ. Καφαντάρης. Ὄχι διὰ τοὺς νομάδας τους μὴ ἔχοντας ἄλλην ἰδιοκτησίαν, διὰ τοὺς χωρικοὺς βεβαίως καὶ πολὺ μικρότερος ἀριθμὸς ὑπερχαρεῖ. Κύριοι Βουλευταί, δὲν εἶπον εἴποτε νέον. Αἱ ἀπόψεις αὐταὶ ἔχουν ἐκτεθῇ κατ' ἐπανάληψιν ἐξετέθησαν καὶ εἰς τὸ ἄρθρον 19, τοῦ ὁποίου ἡ συζήτησις περιεστράφη περὶ τὰ θέματα ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐκτείνεται ἡ πρόνοια τῆς συζητουμένης διατάξεως καὶ ἐλύθησαν τὰ ζητήματα ταῦτα καὶ διηυκρινίσθησαν, ὥστε νὰ μὴ ὑπάρχῃ σήμερον ἡ παραμικρὰ ἀμφιβολία ἐν τῇ συνειδήσει τῆς Βουλῆς ὅτι, ἐὰν πράγματι ἀναγνωρίζωμεν ὅτι τὰ κοινωνικὰ προβλήματα τὰ μᾶλλον ἐπιτρέποντα παρ' ἡμῖν, τὸ πρόβλημα τὸ προσφυγικόν, ἔχουν ἀνάγκης ταχείας ἐπιλύσεως, ἡ ἐπίλυσις αὐτῶν δὲν δύναται νὰ ἐπιτευχθῇ διὰ διασταγμῶν ἐνώπιον μειζοτέρων συμφερόντων. Τὰ ζητήματα ταῦτα θὰ λυθοῦν μόνον ἐὰν ἀνυψωθῶμεν ὑπὲρ τὰ μερικώτερα συμφέροντα, ἐὰν στρέψωμεν τὸ βλέμμα ἡμῶν πρὸς τὴν ἀνάγκην ν' ἀποκαταστήσωμεν ὑγιεῖς ἀστικὰς καὶ ἀγροτικὰς λαϊκὰς μάζας (χειροκροτήματα).

Ὁ κ. ***Α. Μιχαλακόπουλος*** (Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν) λέγει ὅτι τὸ ζήτημα ἔχει ἐξαντληθῇ καθ' ὅλας αὐτοῦ τὰς φάσεις. Εὑρισκόμεθα προ συγκρούσεως δύο κοινωνικῶν συμφερόντων, ἀναγνωρισθῇ δὲ ἡ ἀνάγκη τῆς θεραπείας ἀμφοτέρων. Πρὸ τῆς συγκρούσεως ταύτης εὑρισκόμενοι, ἔχομεν ἐλθῃ νὰ προσπαθήσωμεν δι' ἡμετέρων θυσιῶν νὰ συμβιβάσωμεν αὐτά. Ἀπὸ μακροῦ ἐξέθεσα ἤδη τὰς γνώμας μου ἐπὶ τοῦ θέματος. Ὑπέβαλα πρότασιν, ἡ ὁποία ἐφάνη κατ' ἀρχὰς εὐμενῶς γενομένη ἀποδεκτὴ πρὸς συζήτησιν, ὑπεβλήθη δὲ αὖθις εἰς Ἐπιτροπήν. Συνεχίζων λαμβάνει ὡς βάσιν τὸ κείμενον τῆς ἐπιτροπῆς καὶ ἀναλύει μίαν πρὸς μίαν τὰς παραγράφους αὐτοῦ. Ὡς πρὸς τὴν πρώτην παράγραφον, λέγει, εἴμεθα πάντες σύμφωνοι. Ὡς πρὸς τὴν δευτέραν παράγραφον, λέγει ὅτι ὡς πρὸς μὲν τὸ πρῶτον τμῆμα αὐτῆς πάντες εἶναι σύμφωνοι, ὡς πρὸς δὲ τὸ δεύτερον τμῆμα οἱ ἀγοράσαντες γήπεδα μετὰ τὸ 1922 εἶναι δίκαιον νὰ πληρώνωνται τὸ ποσὸν τὸ ὁποῖον ἐπλήρωσαν. Συνεχίζων παρατηρεῖ ὅτι ἐν τῷ 4ῳ ἐδαφίῳ τῆς 5ης παραγράφου ὑπάρχει ἀτάφειά τις, ἥτις πρέπει νὰ διευκρινισθῇ πρὸς ἀποφυγὴν δικῶν, διότι ὁμιλεῖ τὸ ἐδάφιον τοῦτο περὶ ἐξαιρέσεως ἐκ τῆς ἀπαλλοτριώσεως ἐκτάσεων κάτω τῶν 500 μέτρων.

Ὁ κ. ***Α. Μυλωνᾶς*** παρατηρεῖ ὅτι ἡ ἔννοια τοῦ ἐδαφίου δὲν εἶναι ὅτι ἐξαιροῦνται τῆς ἀπαλλοτριώσεως ἐκτάσεις 500 μέτρων. Ἐπιτρέπεται καὶ τούτων ἡ ἀπαλλοτρίωσις. Ἡ διαφορὰ εἶναι ὡς πρὸς τὴν τιμήν, διότι ταῦτα ἀπαλλοτριοῦνται συμφώνως πρὸς τὴν διάταξιν τοῦ ἄρθρου 19.

Ὁ κ. ***Α. Μιχαλακόπουλος***. λέγει ὅτι ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει θὰ ἔπρεπε νὰ διαγραφῇ ἀπὸ τὴν τρίτην περίπτωσιν τῆς 2ας παραγράφου ἡ φράσις «ἀσχέτως πρὸς τὴν ἔκτασιν» ἐὰν δηλαδὴ ὑποτεθῇ ὅτι ἔχει τις ἔκτασιν 2000 μέτρων, τὰ 500 θὰ ἀπαλλοτριωθοῦν συμφώνως πρὸς τὸ ἄρθρον 19. Συνεχίζων ἐφράζει τὴν γνώμην ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἀπαγορευθῇ καὶ ἡ ἐντὸς τῶν πόλεων ἀπαλλοτρίωσις, ἀλλὰ διὰ τὴν περίπτωσιν ταύτην νὰ ἀφίνεται εἰς τὸν ἰδιοκτήτην τὸ 1)5 τῆς ἐκτάσεως, οὕτως ὥστε νὰ ἀποζημιώνεται τρόπον τινὰ ὁ ἰδιοκτήτης ἐκ τῆς αὐξήσεως τῆς τιμῆς τῆς εἰς αὐτὸν ἀπομενούσης ἐκτάσεως Συμφωνεῖ ὅπως καθορίζεται ἡ ἀποζημίωσις ὑπὸ τῶν δικαστηρίων καὶ ὅπως ἡ πληρωμὴ γίνεται δι' ὁμολογιῶν. Ὡς πρὸς τὴν τροπολογίαν τοῦ κ. Μάρκου, καθ' ἣν ἐξαιροῦνται τῆς ἀπαλλοτριώσεως αἱ ἀμπελῶνες, ἐλαιῶνες, καρποφόρα δένδρα κλπ. λέγει ὅτι ἡ τροπολογία αὕτη ἂν μὲν πρόκειται περὶ ἀγροτικῆς ἀπαλλοτριώσεως εἶναι δικαιολογημένη, ἂν δὲ πρόκειται περὶ ἀστικῆς δὲν τὴν νομίζει δικαιολογημένην. Ὡς πρὸς τὴν τροπολογίαν περὶ γηπέδων κειμένων εἰς κατ' ἐξοχὴν κεντρικὰ μέρη θὰ ἦτο ὑπὲρ αὐτῆς ὑπὸ μέσον τινὰ ὅρον, δηλαδὴ ὑπὸ τὸν ὅρον ὅπως καθορισθῇ μέχρι ποίου σημείου θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ φθάσῃ ἡ ἀπαλλοτρίωσις αὕτη. Περαιτέρω δὲν νομίζει ὅτι πρέπει νὰ ἀπαγορευθῇ ἡ ἐντὸς τῶν σχεδίων τῶν πόλεων ἀνέγερσις συνοικισμῶν, διότι πολλὰ σημεῖα, κείτοι ἐντὸς τῶν σχεδίων, εἶναι ὅμως λίαν ἀπομεμακρυσμένα. Ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τῆς ἀποζημιώσεως τῆς ἀγροτικῆς καὶ ἄλλοτε, λέγει, ἀνέπτυξα τὰς ἰδέας μου, αἱ ὁποῖαι ἴσως ὑπῆρξαν εὐάρεστοι εἰς χιλίους ἰδιοκτήτας, ὑπῆρξεν ὅμως δυσάρεστον ἀναμφισβητήτως εἰς τοὺς ἀγρότας. Εἶμαι ἐν τούτῳ ἀντίθετος καὶ πρὸς τὸν ἀρχηγὸν τῶν Ἐλευθεροφρόνων, φρονοῦντα ὅτι ὅλον τοῦτο τὸ βάρος πρέπει νὰ ἐπιπέσῃ ἐπὶ τοῦ Κράτους. Εἰς τὰ συντάγματα δὲν πρέπει νὰ περιλαμβάνωνται διατάξεις, αἵτινες ἐξ ἀφελίατων περιστάσεων θὰ ἦσο δυνατὸν νὰ μὴ τηρηθοῦν. Εἶπον τότε πῶς θὰ ἔπρεπε νὰ κατανεμηθῶσι τὰ 2)3 τῆς ἀποζημιώσεως ἢ καὶ τὰ 50)100, τὰ ὁποῖα ἐν ἀνάγκῃ θὰ ἐδέχοντο οἱ ἰδιοκτῆται σήμερον δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ μείνωμεν σύμφωνοι περὶ τοῦ τρόπου καθ' ὃν θὰ κατανεμηθῇ τὸ βάρος. Οἱ Ὑπουργοὶ τῶν Οἰκονομικῶν ἀμύνονται πάντοτε κατὰ πάσης αἰτήσεως πρὸς παροχὴν νέων πιστώσεων καὶ ἔχουν δίκαιον ἀμυνόμενοι. Διὰ ταῦτα πάντα προτιμῶ νὰ ἀφεθῇ εἰς τὴν νομοθεσίαν ἡ ρύθμισις τοῦ καθορισμοῦ τῆς τιμῆς. Ἐὰν τὰ πράγματα ἡμῶν εὐοδωθοῦν ὁ προϋπολογισμὸς τοῦ κράτους θὰ εἶναι πολὺ ἀνώτερος τοῦ παρόντος καὶ θὰ εἶναι τότε εἰς θέσιν ἡ νομοθετικὴ ἐξουσία νὰ δώσῃ τὴν προτίμησιν ἀποζημίωσιν πρὸς τοὺς στερηθέντας τῆς ἰδιοκτησίας των.

Ὁ κ. ***Γ. Πεξματζόγλου*** λέγει ὅτι ἀπαραιτήτως πρέπει διὰ τοῦ Συντάγματος νὰ ὁρισθῇ τελευταῖον ὅρον ἀποζημιώσεως.

Ὁ κ. ***Α. Μιχαλακόπουλος*** λέγει ὅτι ἐφ' ὅσον δὲν γνωρίζομεν ἂν αὔριον θὰ εὑρεθῶμεν εἰς θέσιν νὰ ἐκπληρώσωμεν τὴν ὑποχρέωσιν ταύτην δὲν πρέπει νὰ τὴν ἀναγράψωμεν εἰς τὸ Σύνταγμα ἁπλῶς καὶ μόνον πρὸς διακωμώδισιν. Εἰς σχετικὴν ἐρώτησιν τοῦ κ. ***Ε. Φωτάκη*** περὶ τοῦ ἂν ἡ συνταγματοποίησις τοῦ ὑπ' ἀριθ. 3345 νόμου περὶ ταμείου ἐφέδρων πολεμιστῶν Κρήτης κωλύει τὴν νομοθετικὴν ἐξουσίαν ὅπως προβῇ εἰς τὴν τροποποίησιν τοῦ νόμου τούτου, ὁ κ. ***Α. Μιχαλακόπουλος*** ἀπαντᾷ ὅτι οὐδαμῶς κωλύεται ἡ νομοθετικὴ ἐξουσία ὅπως τροποποιήσῃ τὸν νόμον τοῦτον καὶ δέχεται ὅπως ἡ κατατεθεῖσα ἐρώτησις τοῦ κ. Φωτάκη γίνῃ δεκτὴ ὡς ἑρμηνεία.

Ἡ δήλωσις αὕτη τοῦ κ. Ὑπουργοῦ γίνεται δεκτὴ ὑπὸ τῆς Βουλῆς ὡς ἑρμηνεία.

Κηρύσσεται μετὰ τοῦτο ἡ συζήτησις περατωμένη.

Προκειμένου νὰ διεξαχθῇ ψηφοφορία ὁ κ. ***Ι. Παπαϊωάννου*** λέγει ὅτι ἀπωτέρα εἶναι ἡ πρότασις περὶ διαγραφῆς τοῦ ἄρθ. 119.

Προκειμένου ἐπὶ τῆς προτάσεως ταύτης νὰ διεξαχθῇ ψηφοφορία δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως καλοῦνται ψηφολέκται οἱ κ. ***Ι. Παπαϊωάννου*** καὶ ***Ε. Μαλαμίδας*** ὑπὸ τὴν, ἐπιτήρησιν τῶν ὁποίων ἄρχεται ἡ ψηφοφορία τοῦ ζητήματος τεθέντος οὕτω.

Οἱ παραδεχόμενοι τὴν διαγραφὴν τοῦ ἄρθρου 119 λέγουσι «ναί». Οἱ δὲ μὴ παραδεχόμενοι αὐτὴν λέγουσιν «ὄχι».

Περατωθείσης τῆς ψηφοφορίας καὶ γενομένης τῆς διαλογῆς προέκυψε τὸ ἑξῆς ἀποτέλεσμα.

Ἐψηφοφόρησαν ἐν ὅλῳ 233.

Εἶπον ναὶ 90.

Εἶπον ὄχι 141.

Ἀπέχουν ψῆφον 2.

Κ. Ἀγγελόπουλος	Ο	Α. Τροχάνης	Ν
Ν. Ἀμηρᾶς	Ο	Ν. Τριανταφυλλάκος	
Μιχ. Ἀργυρόπουλος	Ο	Σπυρ. Τσακόπουλος	Ν
Χαρ. Βοζίκης	Ν	Ν. Ἀνδρεαδάκης	Ο
Γ. Γεωργιάδης	Ο	Ἰωάν. Κίνιας	Ν
Κ. Δεμερτζῆς	Ο	Λουκ. Κουτσοπέταλος	Ο
Α. Δουληγερίδης	Ο	Μ. Μαντᾶς	Ν
Γ. Ἐμπειρίκος	Ο	Γεώργ. Μικρὸς	
Ἐμ. Ἐμμανουηλίδης	Ο	Π. Νικολαΐδης	
Ἰωάν. Καλογερᾶς	Ο	Γεώργ. Πεσματζόγλου	Ο
Ν. Κρανιωτάκης	Ν	Α. Ἀγγελόπουλος	Ν
Θ. Νικολούδης	Ο	Τάσης Ἀναστασίου	Ο
Χρ. Λαδᾶς	Ο	Κ. Γκότσης	Ο
Γ. Μερκούρης		Κ. Γόντικας	
Δ. Μπαμπάκος	Ν	Ἰωάν. Γιαννόπουλος	
Ἰωάν. Ράλλης	Ν	Α. Μάρκου	Ο
Ἀντ. Στρατηγόπουλος	Ο	Ἀνδρ. Μιχαλακόπουλος	Ο
Π. Τσιτσεκλῆς	Ν	Δ. Μπούκουρας	Ν
Γ. Ἀθανασιάδης	Ν	Σ. Πολυζωγόπουλος	Ν
Γ. Ἀλεξανδρόπουλος	Ν	Β. Κανακάρης Ρούφος	Π
Γ. Καλαντζόπουλος		Βασίλειος Σαγιᾶς	Ο
Ι. Καναβὸς	Ο	Ἀνδρ. Στεφανόπουλος	Ν
Δ. Κατσάνος	Ν	Ι. Σισίνης	Ν
Γ. Καραντάρης	Ο	Δ. Στεφανόπουλος	Ο
Ἰωάν. Νικολίτσας	Ν	Γ. Βοργαζάνης	Ο
Ἰωάν. Παπαϊωάννου	Ν	Κ. Γεωργαντόπουλος	Ν
Σπυρ. Τρικούπης	Ν	Γ. Ζερβὸς	Ο
Γ. Τσακανίκας	Ο	Α. Θεοδωρίδης	Ο
Ἰωάν. Τσιγκόλης	Ο	Κ. Κωνσταντινίδης	
Α. Γρηγοριάδης	Ο	Δ. Λαμπριανίδης	Ο
Δ. Δημάδης		Κ. Ὀρφανὸς	Ο
Γ. Παπαπαράσχος	Ν	Χ. Πανταζίδης	Ο
Α. Χατζηνώτας	Ν	Χ. Παπάζογλου	Ο
Ἀπ. Ζούζουλας	Ν	Α. Παππαπαναγιώτου	
Σπυρ. Ἠλιόπουλος	Ν	Α. Χαΐνογλου	
Γ. Καρπετόπουλος	Ν	Β. Χατζηλίας	Ο
Γ. Μηναΐς	Ν	Κ. Βλαχοθανάσης	
Ι. Μουντζουρίδης	Ν	Ι. Βογιατζῆς	Ν
Π. Πετρίδης	Ο	Θ. Κακαρᾶς	
Σπ. Στάης	Ν	Σ. Οἰκονομίδης	Ν
Π. Τσαλδάρης	Ο	Θ. Παππαστρατῆς	Ο
Κ. Τσαλδάρης	Ν	Π. Χατζηπάνος	Ν
Α0. Χριστόπουλος	Ο	Δ. Βοῦλτζος	Ν
Ἠλίας Ἀποσκίτης		Θ. Γοῦσκος	Ο
Θ. Γρηγορίου	Ο	Ν. Κολυβᾶς	
Γ. Μπακόπουλος	Ν	Ἐμ. Λούντζης	Ν
Ν. Μπακόπουλος	Ο	Ἀντ. Γαλανάκης	
Δ. Πλαπούτας	Ν	Γ. Κοκινάκης	Ο
Θεόδ. Τουρκοβασίλης		Γ. Μαρῆς	Ο
Β. Μεϊμαράκης	Ο	Ν. Δ. Κουμάνταρος	Ο
Ι. Περδικογιάννης	Ο	Π. Παπαδάκος	Ν
Κ. Πολυχρονάκης	Ο	Δ. Πετρακάκος	
Γ. Φραγκουδάκης	Ν	Γ. Φικιώρης	Ο
Δημ. Ἀμπατζόπουλος	Ο	Α. Ἀποστολίδης	Ν
Ι. Ι. Ἄμποτ	Ν	Ε. Γκλαβάνης	Ν
Θ. Ἀνδρεάδης		Α. Εὐφραιμίδης	Ο
Ἀλ. Βουτυρᾶς	Ο	Β. Ζησιάδης	Ν
Ζ. Βεντούρας		Κωνστ. Θέος	
Ν. Δαρβέρης	Ν	Ἀλ. Ἰωαννίδης	Ν
Δ. Εὐθυμιάδης	Ο	Δ. Καζάκης	Ο
Μ. Θεοδωρίδης	Ν	Κ. Καρτάλης	Ν
Δ. Ἰασωνίδης	Ο	Ἀνδρ. Κόρακας	Ο
Δ. Κάκαβος	Ν	Σ. Μάζιμος	
Ι. Καυτατζόγλου	Ν	Α. Μέρος	Ο
Μ. Κῖρκος	Ο	Κ. Σπυρίδης	Ο
Λ. Κυβετὸς	Ο	Ν. Κοθρῆς	
Μεντὲς Λιάο Μεσατζῆς		Ροῦσσος Κούνδουρος	Ο
Κ. Μουζενίδης	Ο	Ε. Μοδάτσος	Ν
Κ. Μιττᾶκος	Ο	Α. Γαληνὸς	
Ἀλ. Παπαναστασίου	Ο	Γ. Θεοδοσιάδης	Ο
Γρ. Παππανικολάου		Γ. Καλδῆς	Ο
Σταμ. Παππάζης	Ν	Β. Καραπαναγιώτης	Ο
Φ. Παππαγεωργίου	Ο	Σ. Κρητικᾶς	Ο
Ἰσαὰκ Ἀβραὰμ Σιακῆ	Ν	Γ. Λαζαναῖς	
Δαυὶδ Μπουχὰρ Σολὰν		Μ. Λαΐλιος	
Γ. Χατζηγεωργίου	Ν	Γ. Παπανδρέου	
Μ. Γούδας	Ν	Δ. Σάλτας	Ο
Α. Μελᾶς		Κ. Σῖμος	Ο
Δ. Μπότσαρης	Ο	Π. Ἀντωναρόπουλος	Ν
Ἀλ. Μυλωνᾶς	Ο	Γ. Καντιάνης	
Σπυρ. Χασιώτης	Ο	Α. Ἐμπ. Κουμουνδοῦρος	Ν
Χ. Χρηστοβασίλης	Ν	Π. Μερλόπουλος	Ο
Ἀλκ. Λούλης	Ο	Α. Μισυρλῆς	Ν
Γ. Ἐξηντάρης	Ο	Φ. Μοσχούλας	Ν
Αὔγ. Θεολογίτης	Ο	Δ. Μπενάκης	Ο
Σ. Καραγεώργης	Ν	Π. Μπούτος	Ν
Στ. Νικολαΐδης	Ο	Π. Σάκκης	Ν
Α. Παππαδᾶτος	Ο	Ε. Φεσᾶς	Ν
Ε. Σταυρίδης		Ἰωάν. Βατίστας	Ν
Ι. Τσονταρίδης	Ο	Π. Διαμαντόπουλος	Ο
Εὐθύμ. Βελλιανίτης	Ο	Ἐμ. Μαχαίρας	Ο
Δ. Ζερβὸς		Γ. Προυκάκης	
Ἰωάν. Θεοτόκης		Γ. Σακαλῆς	Ο
Σπυρ. Παϊπέτης		Σ. Σιμεονόγλου	Ο
Α. Πιέρρης	Ο	Δ. Σκυλίτσης	Ν
Β. Ἀλεξᾶτος	Ν	Ἰωάν. Σπετσιώτης	Ν
Ι. Μεταξᾶς	Ο	Γ. Στρῦγκος	Ο
Κοσμ. Μπουρμπούλης	Ο	Σωτ. Σωτηράδης	Ν
Α. Φωκᾶς		Θ. Μαγκριώτης	
Α. Ἀνδρεάδης	Ο	Κ. Μαζαράκης	
Γ. Βαρβούτης	Ο	Γρ. Τηλικίδης	Ο
Α. Ζάχος	Ν	Θ. Χρυσοβέργης	Ο
Γ. Κακουλίδης	Ο	Α. Βαλαωρίτης	Ν
Ν. Κουπαροῦσος	Ο	Γ. Μπανιᾶς	Ο
Γ. Μπούσιος	Π	Α. Τσιῶκος	Ο
Π. Παππαδόπουλος	Ο	Θ. Χαβίνης	Ο
Κωνστ. Ἀλαβᾶνος		Κ. Καλκάνης	
Δ. Βοκοτόπουλος	Ν	Μ. Τσαρλαμπᾶς	Ο
Μ. Δερλερὲς	Ν	Β. Σκουλᾶς	Ο
Κ. Ἐμπειρῖκος	Ν	Ε. Φωτάκης	Ο
Π. Εὐριπαῖος	Ο	Χασὰν Ἀγᾶ Ζαδὲ Μουσταφᾶ	Ο
Ν. Καμπάνης	Ν	Ἀν. Μπακάλμπασης	Ο
Π. Καμπάνης	Ν	Χαβοὺζ-Ὀσμᾶν	Ο
Περ. Μαζαράκης	Ο	Σουκρῆ-Μαμοὺτ-Ὄγλου	Ο
Κ. Ναυπλιώτης	Ν	Φεχμῆ Χασὰν βέη Ζαδὲ	
Θ. Βαρβιτσιώτης	Ν		

Κ. Τελωνίδης	Ν
Ἀθ. Συνόπας	Ο
Νικόλ. Βλιάμος	
Σ. Μανταφούνης	Ο
Θεμ. Σοφούλης	Ο
Ἐμ. Χατζηδάκις	
Π. Ἀλεξιάδης	Ν
Α. Ἀργυρὸς	Ο
Δ. Δούκας	Ν
Α. Λαζαρίδης	Ο
Ν. Μανούσης	Ο
Ν. Τερλόγλου	Ο
Δημ. Φλωριᾶς	Ο
Π. Μπούμπουλης	Ν
Κ. Πετσάλης	Ο
Χρ. Ἀλαμανῆς	Ο
Σ. Ἀλεξιάδης	Ο
Περ. Ἀλεξανδρῆς	Ο
Ἀδαμ. Ἔξαρχος	Ο
Ε. Ζούκας	Ο
Γ. Σίδερης	Ο
Σ. Ταλιαδοῦρος	Ο
Σωτ. Χατζηγάκης	
Φ. Χρηστοδήμος	
Α. Ψάρρας	
Ι. Μάνος	Ο
Ἀθ. Μιαούλης	
Α. Σαχτούρης	Ο
Ν. Βελέντζας	Ν
Σ. Γάτος	Ο
Ἰωάν. Εὐταξίας	
Σπυρ. Κρεμεζῆς	Ο
Εὐστ. Μαλαμίδας	Ο
Χ. Στεργιόπουλος	Ο
Ι. Τζίβας	Ν
Θαλῆς Τσιριμῶκος	Ν
Δ. Χατζῆσκος	Ν
Ι. Βαλαλᾶς	Ο
Φ. Δραγούμης	Ο
Ν. Κυριακόπουλος	
Σ. Λιούμπης	
Γ. Μόδης	Ο
Δ. Τζίμας	
Ἀλ. Ξανθόπουλος	Ο
Μ. Βολουδάκης	Ο
Α. Μητσοτάκης	Ο
Π. Πολυχρονίδης	
Γ. Σήφακας	Ο
Α. Ἀνδρεάδης	Ο
Β. Κουκουρίδης	
Θ. Πανταζίδης	Ο
Α. Παχνὸς	
Α. Πολεμίδης	
Ἀλ. Κανάρης	Ο
Ν. Μαμούνης	Ο

Ἐπομένως ἡ πρότασις περὶ διαγραφῆς τοῦ ἄρθρου ἀπερρίφθη.

Ὁ κ. ***Α. Παπαναστασίου*** ἀναγινώσκει διατύπωσιν τοῦ ἄρθρου 119 ἔχουσαν οὕτω.

«Πρὸς ἀποκατάστασιν ἀκτημόνων καλλιεργητῶν καὶ ἐγκατάστασιν προσφύγων ἀγροτῶν καὶ ἀστῶν καὶ μικρῶν κτηνοτρόφων ἐπιτρέπεται ἐπὶ μίαν πενταετίαν ἡ νομοθετικὴ παρέκβασις ἀπὸ τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 19 ὡς πρὸς τὴν κατάληψιν τῶν ἀπαλλοτριωμένων κτημάτων καὶ τὴν ἀποζημίωσιν δι' αὐτὰ ὡς ὁ νόμος ὁρίζει».

Καὶ ἐπὶ τῆς προτάσεως ταύτης λέγει ὡς ἀπωτέρας θέλει διεξαχθῇ ἡ ψηφοφορία.

Ὁ κ. ***Ν. Βελέντζας*** λέγει ὅτι πρέπει νὰ διεξαχθῇ ψηφορία ἐπὶ τῆς ἰδικῆς του τροπολογίας, τῆς ἀφορώσης τὴν ἀπάλειψιν τῶν μικρῶν κτηνοτρόφων.

Ὁ κ. ***Πρόεδρος*** λέγει ὅτι ἡ πρότασις εἶναι σύνθετος καὶ ἐπομένως διαιρετή.

Ὁ κ. ***Π. Τσαλδάρης*** (Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν) λέγει ὅτι ἡ Βουλὴ πρέπει νὰ ἐνημερωθῇ σαφῶς περὶ τίνος πρόκειται. Ὑποθέτει ὅτι ὁ κ. Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας εἰς ἀντιστάθμισμα τῆς γενομένης προτάσεως περὶ διαγραφῆς προτείνει ἤδη τὴν ἀποδοχὴν τῆς τροπολογίας, ὅπως εἰς τὴν νομοθετικὴν ἐξουσίαν δοθῇ ἀπεριόριστον τὸ δικαίωμα περὶ ρυθμίσεως τοῦ ζητήματος.

Ὁ κ. ***Α. Παπαναστασίου*** λέγει ὅτι ἀκριβῶς περὶ αὐτοῦ πρόκειται. Ἐὰν ἡ πρότασις αὕτη ἀπορριφθῇ τότε τίθεται εἰς ψηφοφορίαν ἡ πρότασις τῆς ἐπιτροπῆς.

Ὁ κ. ***Ι. Μεταξᾶς*** (Ὑπουργὸς τῆς Συγκοινωνίας) παρατηρεῖ ὅτι ἐὰν ἀπορριφθῇ ἡ πρότασις αὕτη δὲν ἔρχεται τίποτε πλέον εἰς ψηφοφορίαν.

Ὁ κ. ***Δ. Μπαμπᾶκος*** λέγει ὅτι ἡ Βουλὴ δὲν δύναται νὰ ἀποφανθῇ συγχρόνως ἐφ' ὅλων τῶν ζητημάτων, τὰ ὁποῖα ἀφορᾷ ἡ πρότασις, ἀλλ' ἐφ' ἑνὸς ἑκάστου ἰδιαιτέρως.

Ὁ κ. ***Θ. Χαβίνης*** λέγει ὅτι ἡ πρότασις τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῆς Γεωργίας δὲν ἀφορᾷ ἄλλο τι παρὰ τροπολογίαν τῆς πρώτης παραγράφου τῆς προτάσεως τῆς ἐπιτροπῆς.

Ὁ κ. ***Γ. Καφαντάρης*** λέγει ὅτι ἡ πρώτη παράγραφος τῆς προτάσεως τῆς ἐπιτροπῆς εἶναι σύνθετος, δύναται δὲ νὰ τεθῇ εἰς ψηφοφορίαν κεχωρισμένως.

Μετὰ παρατηρήσεις τῶν κ. κ. ***Σ. Οἰκονομίδη*** καὶ ***Ι. Κίνια*** τίθεται εἰς ψηφοφορίαν, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ κ. Παπαναστασίου, ἡ κάτωθι πρότασις.

«Χωρεῖ ἐπὶ μίαν πενταετίαν παρέκκλισις ἀπὸ τοῦ ἄρθρου 19 ὡς ἑκάστοτε ὁρίζει ὁ νόμος πρὸς ἀποκατάστασιν ἀκτημόνων καλλιεργητῶν καὶ προσφύγων ἀγροτῶν ἢ ἀστῶν».

Καλοῦνται ὡς ψηφολέκται οἱ κ. κ. ***Ε. Μαλαμίδας*** καὶ ***Χρ. Παπάζογλου,*** ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ὁποίων ἄρχεται ἡ δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως ψηφοφορία, τοῦ ζητήματος τεθέντος οὕτω.

—Οἱ δεχόμενοι τὴν πρότασιν λέγουσιν «ναὶ» οἱ δὲ μὴ δεχόμενοι αὐτὴν λέγουσιν «ὄχι».

Περατωθείσης τῆς ψηφοφορίας καὶ γενομένης τῆς διαλογῆς προέκυψε τὸ ἑξῆς ἀποτέλεσμα.

Ἐψηφοφόρησαν ἐν ὅλῳ 215.
Εἶπον ναὶ 97.
Εἶπον ὄχι 116.
Ἠρνήθησαν ψῆφον 2.
Κατὰ τὸ παρατεθέμενον πρωτόκολλον.

Κ. Ἀγγελόπουλος	Ο
Ν. Ἀμηρᾶς	Ν
Μιχ. Ἀργυρόπουλος	Ν
Χαρ. Βοζίκης	Ο
Γ. Γεωργιάδης	Ν
Κ. Δεμερτζῆς	Ο
Α. Δουλγερίδης	Ν
Γ. Ἐμπειρίκος	Ο
Ἐμ. Ἐμμανουηλίδης	Ν
Ἰωάν. Καλογερᾶς	Ν
Ν. Κρανιωτάκης	Ο
Χρ. Λαδᾶς	Ο
Θ. Νικολούδης	Ο
Γ. Μερκούρης	
Δ. Μπαμπᾶκος	Ο
Ἰωάν. Ράλλης	Ο
Ἀντ. Στρατηγόπουλος	Ο
Π. Τσιτσεκλῆς	Ο
Γ. Ἀθανασιάδης	
Γ. Ἀλεξανδρόπουλος	Ο
Γ. Καλαντζόπουλος	
Ι. Καναβὸς	Ο
Δ. Κατσάνος	Ο
Γ. Καφαντάρης	Ν
Ἰωάν. Νικολίτσας	Ο
Ἰωάν. Παπαϊωάννου	Ο
Σπυρ. Τρικούπης	Ο
Γ. Τσακανίκας	Ο
Ἰωάν. Τσιγκόλης	Ν
Α. Γρηγοριάδης	Ν
Φ. Δημάδης	
Γ. Παπαπαράσχος	Ν
Α. Χατζηνώτας	Ο
Ἀπ. Ζούζουλας	Ο
Σπυρ. Ἡλιόπουλος	Ο
Γ. Καρπετόπουλος	Ο
Γ. Μηναΐος	Ο
Ι. Μουντζουρίδης	Ο
Π. Πετρίδης	Ο
Σπ. Στάης	Ο
Π. Τσαλδάρης	Ο
Κ. Τσα δάρης	Ο
Ἀθ. Χριστόπουλος	
Ἠλίας Ἀποσκίτης	
Θ. Γρηγορίου	Ο
Γ. Μπακόπουλος	Ο
Ν. Μπακόπουλος	Ν
Δ. Πλαπούτας	Ο
Θεόδ. Τουρκοβασίλης	
Α. Τροχάνης	Ο
Ν. Τριανταφυλλάκος	
Σπυρ. Τσακόπουλος	Ο
Ν. Ἀνδρεαδάκης	Ν
Ἰωάν. Κίνιας	Ο
Λουκ. Κουτσοπέταλος	Ν
Μ. Μαντᾶς	Ο
Γεώργ. Μικρὸς	
Π. Νικολαΐδης	
Γεώργ. Πεσματζόγλου	Ο
Α. Ἀγγελόπουλος	Ο
Τ. Ἀναστασίου	
Κ. Γκότσης	
Κ. Γόντικας	
Ἰωάν. Γιαννόπουλος	
Α. Μάρκου	
Ἀνδρ. Μιχαλακόπουλος	Ο
Δ. Μπούκουρας	Ο
Σ. Πολυζωγόπουλος	Ο
Β. Κανακάρης Ροῦφος	Ο
Βασίλ. Σαγιᾶς	Ο
Ἀνδρ. Στεφανόπουλος	Ο
Ι. Σισίνης	Ο
Δ. Στεφανόπουλος	Ο
Γ. Βοραζάνης	Ν
Κ. Γεωργαντόπουλος	Ο
Γ. Ζερβὸς	Ν
Α. Θεοδωρίδης	Ν
Κ. Κωνσταντινίδης	
Α. Λαμπριανίδης	Ν
Κ. Ὀρφανὸς	Ν
Χ. Πανταζίδης	Ν
Χ. Παπάζογλου	Ν
Α. Παππαπαναγιώτου	
Α. Χαϊνόγλου	
Β. Χατζηλίας	Ν
Κ. Βλαχοθανάσης	Ο
Ι. Βογιατζῆς	Ο
Θ. Καχαρᾶς	
Σ. Οἰκονομίδης	Ο
Θ. Παππαστρατῆς	Ο

Π. Χατζηπάνος	Ο
Δ. Βοϋλτζος	Ο
Θ. Γοῦσκος	Ν
Ν. Κολυβᾶς	
Ἐρμ. Λούντζης	
Ἀντ. Γαλανάκης	
Γ. Κοκινάκης	Ν
Γ. Μαρῆς	
Β. Μεϊμαράκης	Ο
Ι. Περδικογιάννης	
Κ. Πολυχρονάκης	
Γ. Φραγκουδάκης	Ο
Δημ. Ἀμπατζόπουλος	Ν
Ι. Ι. Ἄμποτ	Ο
Θ. Ἀνδρεάδης	
Ἀλ. Βουτυρᾶς	Ν
Ζ. Βεντούρας	
Ν. Δαρβέρης	Ο
Δ. Εὐθυμιάδης	Ν
Μ. Θεοδωρίδης	Ο
Λ. Ἰασωνίδης	Ν
Δ. Κάκαβος	Ο
Ι. Καυταντζόγλου	Ο
Μ. Κῖρκος	Ν
Λ. Κυβετὸς	Ν
Μεντὲς Λιάο Μεσατζῆς	
Κ. Μουζενίδης	Ν
Κ. Μιττᾶκος	Ν
Ἀλ. Παπαναστασίου	Ν
Γρ. Παππανικολάου	
Σταμ. Παππάζης	Ο
Φ. Παππαγεωργίου	Ο
Ἰσαὰκ Ἀβραὰμ Σιακῆ	Ο
Σολὰν Μπουχὰρ Δαυΐδ	
Γ. Χατζηγεωργίου	Ο
Μ. Γούδας	Ο
Ἀλ. Μελᾶς	
Δ. Μπότσαρης	Ο
Ἀλ. Μυλωνᾶς	Ν
Σπυρ. Χαστιώτης	Ν
Χ. Χρηστοβασίλης	Ο
Ἀλκ. Λούλης	Ν
Γ. Ἐξηντάρης	Ν
Αὔγ. Θεολογίτης	Ν
Σ. Καραγεώργης	Ο
Στ. Νικολαΐδης	Ν
Α. Παππαδᾶτος	Ν
Ε. Σταυρίδης	
Ι. Τσονταρίδης	Ν
Εὐθύμ. Βελλιανίτης	Ο
Δ. Ζερβὸς	
Ἰωάν. Θεοτόκης	
Σπυρ. Παϊπέτης	
Α. Πιέρρης	
Β. Ἀλεξᾶτος	Ο
Ι. Μεταξᾶς	Ο
Κοσμ. Μπουρμπούλης	Ο
Α. Φωκᾶς	
Λ. Ἀνδρεάδης	Ν
Γ. Βαρβούτης	Ν
Α. Ζάχος	Ο
Γ. Κακουλίδης	Ν
Ν. Κυπαρῶσσος	Ν
Γ. Μπούσιος	Ο
Π. Παππαδόπουλος	Ν
Κων/τ. Ἀλαβᾶνος	
Δ. Βοκοτόπουλος	Ο
Μ. Δερλερὲς	Ο
Κ. Ἐμπειρῖκος	Ο
Π. Εὐριπαῖος	Ν
Ν. Καμπάνης	
Π. Καμπάνης	Ο
Περ. Μαζαράκης	Ο
Κ. Ναυπλιώτης	Ο
Θ. Βαρβιτσιώτης	Ο
Ν. Δ. Κουμάνταρος	Ο
Π. Παπαδᾶκος	Ο
Δ. Πετρακᾶκος	
Γ. Φικιώρης	
Α. Ἀποστολίδης	Ν
Ε. Γκλαβάνης	Ο
Α. Εὐφραιμίδης	Ν
Β. Ζησιάδης	Ο
Κωνστ. Θέος	
Ἀλ. Ἰωαννίδης	Ο
Δ. Καζάκης	Ο
Δ. Καρτάλης	Ο
Ἀνδρ Κόρακας	
Σ. Μάξιμος	
Α. Μέρος	Ν
Κ. Σπυρίδης	Ο
Ν. Κοθρῆς	
Ρωῦσσος Κούνδουρος	Ν
Ε. Μοδάτσος	Ο
Α. Γαληνὸς	
Γ. Θεοδοσιάδης	Ν
Γ. Καλδῆς	Ν
Β. Καραπαναγιώτης	Ν
Σ. Κρητικᾶς	Ν
Γ. Λαζανᾶς	
Μ. Λαΐλιος	
Γ. Παπανδρέου	
Δ. Σάλτας	Ν
Κ. Σῖμος	Ν
Π. Ἀντωναρόπουλος	Ο
Γ. Καντιάνης	
Α. Ἐμπ. Κουμουνδοῦρος	Ο
Π. Μερλόπουλος	Ο
Α. Μισυρλῆς	Ο
Φ. Μοσχούλας	
Δ. Μπενάκης	Ν
Π. Μποῦτος	Ο
Π. Σάκκης	Ο
Ε. Φεσᾶς	Ο
Ἰωάν. Βατίστας	Ο
Π. Διαμαντόπουλος	Ν
Ἐμ. Μαχαίρας	Ν
Γ. Προυκάκης	
Γ. Σακελλῆς	Ν
Σ. Σιμεόνογλου	Ν
Δ. Σκυλίτσης	Ο
Ἰωάν. Σπετσιώτης	Ο
Γ. Στρῖγκος	Ο
Σωτ. Σωτηριάδης	Ο
Θ. Μαγκριώτης	
Κ. Μαζαράκης	
Γρ. Τηλικίδης	Ν
Θ. Χρυσοβέργης	Ν
Α. Βαλαωρίτης	Ο
Γ. Μπανιᾶς	Ν
Δ. Τσιῶκος	Ν
Θ. Χαβίνης	Ν
Κ. Καλκάνης	
Μ. Τσαρλαμπᾶς	Ν
Β. Σκουλᾶς	Ν
Ε. Φωτάκης	Ν
Χασὰν Ἀγᾶ Ζαδὲ Μουσταφᾶ	Ν
Ἀν. Μπακάλμπασης	Ν
Χαβοὺζ - Ὀσμὰν (Ἀλῆ Γκαλὴπ)	Ν
Συυκρῆ- Μαμούτ- Ογλοῦ	Ν
Ζαδὲ Φεχμῆ Χασὰν βέη	
Κ. Τελωνίδης	
Ἀθ. Συνόπας	Ν
Νικόλ. Βλιάμος	
Σ. Μανταφούνης	Ν
Θεμ. Σοφούλης	Ν
Ἐμ. Χατζηδάκης	
Π. Ἀλεξίδης	Ο
Α. Ἀργυρὸς	Ο
Δ. Δούκας	Ο
Α. Λαζαρίδης	Ν
Ν. Μανούσης	Ν
Ν. Τερζόγλου	Ν
Δημ. Φλωριᾶς	Ν
Π. Μπούμπουλης	Π
Κ. Πετσάλης	Ο
Χρ. Ἀλαμανῆς	Ν
Σ. Ἀλεξιάδης	Ν
Περ. Ἀλεξανδρῆς	Ν
Ἀδὰμ Ἔξαρχος	Ν
Ε. Ζούκας	Ν
Γ. Σίδερης	Ν
Σ. Ταλιαδοῦρος	Ν
Σωτ. Χατζηγάκης	
Φ. Χρηστοδήμος	
Α. Ψάρρας	
Ι. Μάνος	
Ἀθ. Μιαούλης	
Α. Σαχτούρης	
Ν. Βελέντζας	Ο
Σ. Γάτος	Ν
Ἰωάν. Εὐταξίας	
Σπυρ. Κρεμεζῆς	Ν
Εὐστ. Μαλαμίδας	Ν
Χ. Στεργιόπουλος	Ο
Ι. Τζίβας	Ο
Θαλῆς Τσιριμῶκος	Ο
Δ. Χατζῆσκος	Ο
Ι. Βαλαλᾶς	Ν
Φ. Δραγούμης	Π
Ν. Κυριακόπουλος	
Σ. Λιούμπης	Ο
Γ. Μόδης	Ν
Δ. Τζίμας	
Ἀ. Ξανθόπουλος	Ν
Μ. Βολουδάκης	Ν
Α. Μητσοτάκης	Ν
Π. Πολυχρονίδης	Ο
Γ. Σήφακας	Ν
Α. Ἀνδρεάδης	Ο
Β. Κουκουρίδης	
Θ. Πανταζίδης	Ν
Α. Παχνὸς	
Α. Πολεμίδης	Ο
Ἀλ. Κανάρης	
Ν. Μαμούνης	Ο

Ἐπομένως ἡ πρότασις ἀπερρίφθη.

Ὁ κ. ***Πρόεδρος*** ἀνακοινοῖ μετὰ τοῦτο ὅτι θέλει τεθῇ εἰς ψηφοφορίαν ἡ πρότασις τοῦ κ. Ν. Βελέντζα περὶ διαγραφῆς τῆς ἀποκαταστάσεως τῶν μικρῶν κτηνοτρόφων.

Διεξαχθείσης ψηφοφορίας δι' ἀναστάσεως καὶ ἐγερθείσης ἀμφισβητήσεως ὡς πρὸς τὸ ἀποτέλεσμα, διεξάγεται ψηφορία δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν ὡς ψηφολεκτῶν τῶν κ. κ. Π. Μπούμπουλη καὶ Ε. Μαλαμίδα, τοῦ ζητήματος τεθέντος οὕτω :

«Οἱ παραδεχόμενοι τὴν ἀποκατάστασιν τῶν μικρῶν κτηνοτρόφων λέγουν ναί, οἱ δὲ μὴ παραδεχόμενοι αὐτὴν λέγουν ὄχι.»

Περατωθείσης τῆς ψηφορίας καὶ γενομένης τῆς διαλογῆς προέκυψε τὸ ἑξῆς ἀποτέλεσμα. Ἐψηφοφόρησαν ἐν ὅλῳ 207. Εἶπον ναὶ 122, εἶπον ὄχι 85.

Κατὰ τὸ παρατιθέμενον πρωτόκολλον.

Κ. Ἀγγελόπουλος	Ο
Ν. Ἀμηρᾶς	Ν
Μιχ. Ἀργυρόπουλος	Ν
Χαρ. Βοζίκης	Ο
Γ. Γεωργιάδης	Ν
Κ. Δεμερτζῆς	
Α. Δουλγερίδης	Ν
Γ. Ἐμπειρίκος	Ο
Ἐμ. Ἐμμανουηλίδης	Ν
Ἰωάν. Καλογερᾶς	Ν
Ν. Κρανιωτάκης	Ο
Χρ. Λαδᾶς	Ν
Θ. Νικολούδης	Ο
Γ. Μερκούρης	
Δ. Μπαμπᾶκος	Ο
Ἰωάν. Ράλλης	Ο
Ἀντ. Στρατηγόπουλος	Ν
Π. Τσιτσεκλῆς	Ν
Γ. Ἀθανασιάδης	
Γ. Ἀλεξανδρόπουλος	Ν
Γ. Καλαντζόπουλος	
Ι. Καναβὸς	Ν
Δ. Κατσάνος	Ο
Γ. Καφαντάρης	Ν
Ἰωάν. Νικολίτσας	Ο
Ἰωάν. Παπαϊωάννου	Ο
Σπυρ. Τρικούπης	Ο
Γ. Τσακανίκας	Ν
Ἰωάν. Τσιγκόλης	Ν
Α. Γρηγοριάδης	Ν
Φ. Δημάδης	
Γ. Παπαπαράσχος	Ν
Α. Χατζηνώτας	Ν
Ἠπ. Ζούζουλας	Ο
Σπυρ. Ἡλιόπουλος	Ο
Γ. Καρπετόπουλος	Ο

Γ. Μηνάϊος ....Ο
Ι. Μουντζουρίδης ... ..Ο
Π. Πετρίδης ....Ν
Σπ. Στάης ....Ο
Π. Τσαλδάρης ....
Κ. Τσαλδάρης ....Ο
Ἀθ. Χριστόπουλος .. ....
Ἠλίας Ἀποσκίτης .. ....
Θ. Γρηγορίου ....
Γ. Μπακόπουλος ....Ο
Ν. Μπακόπουλος ....Ν
Δ. Πλαπούτας ....Ο
Θεόδ. Τουρκοβασίλης ....
Α. Τροχάνης ....Ο
Ν. Τριανταφυλλάκος ....
Σπυρ. Τσακόπουλος .. Ο
Ν. Ἀνδρεαδάκης ....
Ἰωάν. Κίνιας ....Ο
Λουκ. Κουτσοπέταλος ..Ν
Μ. Μαντᾶς ....Ο
Γεώργ. Μικρὸς ....
Π. Νικολαΐδης ....
Γεώργ. Πεσματζόγλου..Ο
Α. Ἀγγελόπουλος ... ..Ο
Ἀν. Ἀναστασίου ....Ν
Κ. Γκότσης ....
Κ. Γόντικας ....
Ἰωάν. Γιαννόπουλος .. ....
Α. Μάρκου ....Ν
Ἀνδρ. Μιχαλακόπουλος..Ν
Δ. Μπούκουρας ....Ο
Σ. Πολυζωγόπουλος ... ..Ο
Β. Κανακάρης Ροῦφος ..Ο
Βασίλειος Σαγιᾶς ....
Ἀνδρ. Στεφανόπουλος ....
Ι. Σισίνης ....Ο
Δ. Στεφανόπουλος ... ..Ο
Γ. Βοραζάνης ....Ν
Κ. Γεωργαντόπουλος ..Ο
Γ. Ζερβὸς ....Ν
Λ. Θεοδωρίδης ....Ν
Κ. Κωνσταντινίδης .. ....
Λ. Λαμπρινίδης ....Ν
Κ. Ὀρφανὸς ....Ν
Χ. Πανταζίδης ....
Χ. Παπάζογλου ....Ν
Λ. Παππαπαναγιώτου ....
Α. Χαΐνογλου ....
Β. Χατζηλίας ....Ν
Κ. Βλαχοθανάσης ....
Ι. Βογιατζῆς ....Ο
Θ. Κακαρᾶς ....
Σ. Οἰκονομίδης ....Ο
Θ. Παππαστρατῆς ... ..Ν
Π. Χατζηπάνος ....Ο
Δ. Βοῦλτζος ....Ο
Θ. Γοῦσκος ....Ν
Ν. Κολυβᾶς ....
Ἐμ. Λούντζης ....
Ἀντ. Γαλανάκης ....
Γ. Κοκινάκης ....Ν
Γ. Μαρῆς ....Ν
Β. Μεϊμαράκης ....Ο
Ι. Περδικογιάννης ... ..Ν
Κ. Πολυχρονάκης ... ..Ν
Γ. Φραγκουδάκης ... ..Ο
Δημ. Ἀμπατζόπουλος ..Ν

Ι. Ι. Ἄμποτ ....Ο
Θ. Ἀνδρεάδης ....
Ἀλ. Βουτυρᾶς ....Ν
Ζ. Βεντούρα ....
Ν. Δαρβέρης ....Ν
Δ. Εὐθυμιάδης ....Ν
Μ. Θεοδωρίδης ....Ο
Λ. Ἰασωνίδης ....Ν
Δ. Κάκαβος ....
Ι. Καυτατζόγλου ....Ο
Μ. Κῦρκος ....Ν
Λ. Κυβετὸς ....Ν
Μεντὲς Λιὸ Μεσατζῆς ..
Κ. Μουζενίδης ....Ν
Κ. Μιττᾶκος ....Ν
Ἀλ. Παπαναστασίου .. ..Ν
Γρ. Παππανικολάου ....
Σταμ. Παππάζης ....Ν
Φ. Παππαγεωργίου .. ..Ν
Ἰσαὰκ Ἀβραὰμ Σιακῆ ....
Δαυΐδ Μπουχὰρ Σολὰν ....
Γ. Χατζηγεωργίου .. ....
Μ. Γούδας ....Ο
Ἀλ. Μελᾶς..... ..
Δ. Μπότσαρης ....Ν
Ἀλ. Μυλωνᾶς ....Ν
Σπυρ. Χασιώτης ....Ν
Χ. Χρηστοβασίλης ... ..Ο
Ἀλλ. Λούλης ....Ν
Γ. Ἐξηντάρης ....Ν
Αὐγ. Θεολογίτης ....Ν
Σ. Καραγεώργης ....Ν
Στ. Νικολαΐδης ....Ν
Α. Παππαδᾶτος ....Ν
Ε. Σταυρίδης ....
Ι. Τσονταρίδης ....Ν
Εὐθύμ. Βελλιανίτης ... ..Ν
Δ. Ζερβὸς ....
Ἰωάν. Θεοτόκης ....
Σπυρ. Παϊπέτης ....
Α. Πιέρρης ....
Β. Ἀλεξᾶτος ....Ο
Ι. Μεταξᾶς ....Ο
Κοσμ. Μπουρμπούλης ..Ο
Α. Φωκᾶς ....
Α. Ἀνδρεάδης ....
Γ. Βαρβούτης ....Ν
Α. Ζάχος ....Ο
Γ. Κακουλίδης ....Ν
Ν. Κουπαροῦσος ....Ν
Γ. Μπούσιος ....Ο
Η. Παππαδόπουλος ... ..Ν
Κωνστ. Ἀλαβᾶνος .. ....
Δ. Βοκοτόπουλος ... ..Ο
Μ. Δερλερὲς ....Ο
Κ. Ἐμπειρῖκος ....Ο
Π. Εὐριπαῖος ....Ν
Ν. Καμπάνης ....Ο
Π. Καμπάνης ....
Περ. Μαζαράκης ....Ν
Κ. Ναυπλιώτης ....Ο
Θ. Βαρβιτσιώτης ....Ο
Ν. Δ. Κουμάνταρος ....Ο
Π. Παπαδᾶκος ....Ο
Δ. Πετρακᾶκος ....
Γ. Φικιώρης ....Ν
Ἀ. Ἀποστολίδης ....Ο

Ε. Γκλαβάνης ....Ο
Α. Εὐφραιμίδης ....Ν
Β. Ζησιάδης ....Ο
Κωνστ. Θέος ....
Ἀλ. Ἰωαννίδης ....Ο
Δ. Καζάκης ....Ο
Κ. Καρτάλης ....Ο
Ἀνδρ. Κόρακας ....Ο
Σ. Μάξιμος ....
Α. Μέρος ....
Κ. Σπυρίδης ....Ν
Ν. Κοθρῆς ....
Ροῦσσος Κούνδουρος ..Ν
Ε. Μοδάτσος ....Ο
Α. Γαληνὸς ....
Γ. Θεοδοσιάδης ....Ν
Γ. Καλδῆς ....Ν
Β. Καραπαναγιώτης ... ..Ν
Σ. Κρητικᾶς ....Ν
Γ. Λαζανᾶς ....
Μ. Λαΐλιος ....
Γ. Παπανδρέου ....
Δ. Σάλτας ....Ν
Κ. Σῖμος ....Ν
Π. Ἀντωναρόπουλος ..Ο
Γ. Καντιάνης ....
Α. Ἐμπ. Κουμουνδοῦρος Ο
Π. Μερλόπουλος ....Ν
Α. Μισυρλῆς ....
Φ. Μοσχούλας ....Ο
Δ. Μπενάκης ....Ν
Π. Μποῦτος ....Ο
Π. Σάκκης ....Ο
Ε. Φεσᾶς ....Ο
Ἰωάν. Βατίστας ....Ο
Π. Διαμαντόπουλος ...Ν
Ἐμ. Μαχαίρας ....Ν
Γ. Προυκάκης ....Ν
Γ. Σακαλῆς ....Ν
Σ. Συμεόνογλου ....
Δ. Σκυλίτσης ....Ο
Ἰωάν. Σπετσιώτης .. Ο
Γ. Στρῖγκος ....Ν
Σωτ. Σωτηριάδης .. ..Ο
Θ. Μαγκριώτης.....
Κ. Μαζαράκης ....
Γρ. Τηλικίδης ....
Θ. Χρυσοβέργης..... Ν
Α. Βαλαωρίτης..... Ο
Γ. Μπανιᾶς ....Ν
Δ. Τσιῶκος..... ..Ν
Θ. Χαβίνης ....Ν
Κ. Καλκάνης ....Ο
Μ. Τσαρλαμπᾶς ..... Ν
Β. Σκουλᾶς ..... Ν
Ε. Φωτάκης ....Ν
Χασὰν Ἀγᾶ Ζαδὲ Μουσταφᾶ .....
Ἀν. Μπακάλμπασης.... Ν

Χαβούζ - Ὀσμὰν (Ἀλῆ Γκαλὴπ) .....
Σουκρῆ-Μαμούτ-Ὄγλου ..
Φεχμῆ Χασὰν βέη Ζαδὲ ..
Κ. Τελωνίδης ....
Ἀθ. Σινόκας ....Ν
Νικόλ. Βλιᾶμος ....
Σ. Μανταφούνης ....Ν
Θεμ. Σοφούλης ....Ν
Ἐμ. Χατζηδάκης ....
Μ. Ἀλεξίδης ....Ν
Α. Ἀργυρὸς ....Ν
Δ. Δούκας ....Ν
Α. Λαζαρίδης ....Ν
Ν. Μανούσης ....Ν
Ν. Τερζόγλου ....Ν
Δημ. Φλωριᾶς ....Ν
Π. Μπούμπουλης ....Ο
Κ. Πετσάλης ....Ν
Χρ. Ἀλαμανῆς ....Ν
Σ. Ἀλεξιάδης ....Ν
Περ. Ἀλεξανδρῆς ....Ν
Ἄδαμ Ἔξαρχος ....Ν
Ε. Ζούκας ....Ν
Γ. Σίδερης ....Ν
Σ. Ταλιαδοῦρος ....Ν
Σωτ. Χατζηγάκης .. ....
Φ. Χρηστιδῆμος ....
Α. Ψάρρας ....Ν
Ι. Μάνος ....
Ἀθ. Μιαούλης ....
Α. Σαχτούρης ....
Ν. Βελέντζας ....Ο
Σ. Γάτος ....Ο
Ἰωάν. Εὐταξίας ....
Σπυρ. Κρεμεζῆς ..... Ν
Εὐστ. Μαλαμίδας ... ..Ν
Χ. Στεργιόπουλος ... ..Ν
Ι. Τζίβας ....Ο
Θαλῆς Τσιριμῶκος ... ..Ο
Δ. Χατζῖσκος ....Ο
Ι. Βαλαλᾶς.....
Φ. Δραγούμης ....Ν
Ν. Κυριακόπουλος .....
Σ. Λιούμπης ....Ο
Γ. Μόδης ....Ν
Δ. Τζίμας ....
Ἀλ. Ξανθόπουλος ....Ν
Μ. Βολουδάκης ..... Ν
Λ. Μητσοτάκης ..... Ν
Π. Πολυχρονίδης ..... Ν
Γ. Σήφακας ..... Ν
Α. Ἀνδρεάδης ....
Β. Κουκουρίδης ....
Θ. Πανταζίδης ..... Ν
Α. Παχνὸς ....
Α. Πολεμίδης ..... Ο
Ἀλ. Κανάρης ..... Ν
Ν. Μαμούνης ..... Ν

Ἐπομένως ἐγένετο ἀποδεκτὴ ἡ πρώτη παράγραφος τῆς προτάσεως τῆς ἐπιτροπῆς ὡς ἔχει.

Γίνονται μετὰ τοῦτο δι' ἀναστάσεως δεκταὶ αἱ 2 καὶ 3 παράγραφοι.

Ἐπὶ τῆς 4 παραγράφου ὁ κ. ***Α. Παπανδρεάσιου*** ἀνεγνώσκει διατύπωσιν τῆς παραγράφου ταύτης.

Πολλοὶ Βουλευταί. Ζητοῦν τὴν διαγραφὴν τῆς λέξεως «ἀνταλλάξιμα».

Ὁ κ. ***Πρόεδρος*** λέγει ὅτι θέλει ἐρωτήσει σχετικῶς τὴν Βουλὴν ὅπως ἀποφανθῇ δι' ὀνομαστικῆς ψηφοφορίας.

Ὁ κ. ***Α. Μπαλμπάμπασης*** (Ὑφυπουργὸς Γεωργίας) λέγει ὅτι ἡ Βουλὴ πρέπει νὰ ἔχῃ ὑπ' ὄψιν ὅτι τὰ ἀνταλλάξιμα ἔχουν ἤδη δοθῇ εἰς τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν πρὸς κάλυψιν τοῦ δανείου, πᾶσα δὲ ἀπόφασις τῆς Βουλῆς περὶ διαγραφῆς τῆς λέξεως ταύτης ἀντίκειται εἰς τὴν σύμβασιν τῆς ἀνταλλαγῆς.

Καλοῦνται ὡς ψηφολέκται οἱ κ. κ. ***Α. Γρηγοριάδης*** καὶ ***Β. Καραπαναγιώτης*** ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ὁποίων ἄρχεται ἡ δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως ψηφοφορία, τοῦ ζητήματος τεθέντος οὕτω:

Οἱ δεχόμενοι τὴν διαγραφὴν τῆς λέξεως «ἀνταλλάξιμα» λέγουσι «ναί», οἱ δὲ μὴ δεχόμενοι αὐτὴν λέγουσιν «ὄχι».

Περατωθείσης τῆς ψηφοφορίας καὶ γενομένης τῆς διαλογῆς προέκυψε τὸ ἑξῆς ἀποτέλεσμα.

Ἐψηφοφόρησαν ἐν ὅλῳ 192, εἶπον ναὶ 91, εἶπον ὄχι 100. Ἀπέχουσαι 1, κατὰ τὸ παρατιθέμενον πρωτόκολλον.

Κ. Ἀγγελόπουλος ....
Ν. Ἀμηρᾶς ....Ο
Μιχ. Ἀργυρόπουλος .. Ο
Χαρ. Βοζίκης ....Ν
Γ. Γεωργιάδης ....Ο
Κ. Δεμερτζῆς ....Ν
Α. Δουλγερίδης ....Ο
Γ. Ἐμπειρῖκος ....
Ἐμ. Ἐμμανουηλίδης ..Ο
Ἰωάν. Καλογερᾶς ....Ο
Ν. Κρανιωτάκης ....Ν
Χρ. Λαδᾶς ....Ο
Θ. Νικολούδης ....Ν
Γ. Μερκούρης ....
Δ. Μπαμπᾶκος ....Ν
Ἰωάν. Ράλλης ....Ν
Ἀντ. Στρατηγόπουλος ..Ο
Π. Τσιτσεκλῆς ....
Γ. Ἀθανασιάδης ....Ν
Γ. Ἀλεξανδρόπουλος .. Ν
Γ. Καλαντζόπουλος .. ....
Ι. Καναβὸς ....Ο
Δ. Κατσάνος ....Ο
Γ. Καφαντάρης ....Ο
Ἰωάν. Νικολίτσας ....Ο
Ἰωάν. Παπαϊωάννου .. ..Ν
Σπυρ. Τρικούπης ....Ν
Γ. Τσακανίκας ....Ο
Ἰωάν. Τσιγκόλης ....Ο
Α. Γρηγοριάδης..... ..Ο
Δ. Δημάδης..... ....
Γ. Παπαπαράσχος..... ....
Α. Χατζηγώτας ....Ν
Απ. Ζούζουλας ....Ν
Σπυρ. Ἠλιόπουλος .. ....
Γ. Καρπετόπουλος .. ..Ν
Γ. Μηνάϊος ....Ν
Ι. Μουντζουρίδης .. ..Ν
Π. Πετρίδης ....Ο
Σπ. Στάης ....Ν
Π. Τσαλδάρης ....Ν
Κ. Τσαλδάρης ....Ν
Ἀθ. Χριστόπουλος ....
Ἠλίας Ἀποσκίτης .. ....
Θ. Γρηγορίου ....
Γ. Μπακόπουλος ....Ν
Ν. Μπακόπουλος ....Ο

Δ. Πλαπούτας ....Ν
Θεόδ. Τουρκοβασίλης ....
Α. Τροχάνης ....Ν
Ν. Τριανταφυλλάκος ...
Σπυρ. Τσακόπουλος ..Ν
Ν. Ἀνδρεαδάκης ... ..Ο
Ἰωάν. Κίνιας ....Ν
Λουκ. Κουτσοπέταλος ..Ο
Μ. Μαντᾶς ....Ν
Γεώργ. Μικρὸς ....
Π. Νικολαΐδης ....
Γεώργ. Πεσματζόγλου..Ο
Α. Ἀγγελόπουλος ... ..Ν
Τ. Ἀναστασίου ....
Κ. Γκότσης ....
Κ. Γόντικας ....
Ἰωάν. Γιαννόπουλος .. ....
Α. Μάρκου ....Ο
Ἀνδρ. Μιχαλακόπουλος..Ο
Δ. Μπούκουρας ....Ν
Σ. Πολυζωγόπουλος ... ..Ν
Β. Κανακάρης Ροῦφος ....
Βασίλειος Σαγιᾶς ....Ν
Ἀνδρ. Στεφανόπουλος ....
Ι. Σισίνης ....Ν
Δ. Στεφανόπουλος ... ..Ν
Γ. Βοραζάνης ....Ο
Κ. Γεωργαντόπουλος ..Ν
Γ. Ζερβὸς ....Ο
Α. Θεοδωρίδης ....Ο
Κ. Κωνσταντινίδης .. ....
Λ. Λαμπρινίδης ....Ο
Κ. Ὀρφανὸς ....Ο
Χ. Πανταζίδης ....Ο
Χ. Παπάζογλου ....Ο
Λ. Παππαπαναγιώτου ....
Α. Χαΐνογλου ....
Β. Χατζηλίας ....Ο
Κ. Βλαχοθανάσης ....
Ι. Βογιατζῆς ....Ν
Θ. Κακαρᾶς ....
Σ. Οἰκονομίδης ....Ν
Θ. Παππαστρατῆς ... ..Ο
Π. Χατζηπάνος ....Ν
Δ. Βοῦλτζος ....Ν
Θ. Γοῦσκος ....Ο
Ν. Κολυβᾶς ....

Ἐρμ. Λούντζης ....
Ἀντ. Γαλανάκης ....
Γ. Κοκινάκης ....Ο
Γ. Μαρῆς ....Ο
Β. Μεϊμαράκης ....Ν
Ι. Περδικογιάννης ... ..Ο
Κ. Πολυχρονάκης ... ..Ο
Γ. Φραγκουδάκης ... ..Ν
Δημ. Ἀμπατζόπουλος ..Ο
Ι. Ι. Ἄμποτ ....Ν
Θ. Ἀνδρεάδης ....
Ἀλ. Βουτυρᾶς ....Ο
Ζ. Βεντούρα ....
Ν. Δαρβέρης ....Ν
Δ. Εὐθυμιάδης ....Ο
Μ. Θεοδωρίδης ....Ν
Λ. Ἰασωνίδης ....Ο
Δ. Κάκαβος ....Ν
Ι. Καυτατζόγλου ....Ν
Μ. Κῦρκος ....Ο
Λ. Κυβετὸς ....Ο
Μεντὲς Λιὸ Μεσατζῆς ..
Κ. Μουζενίδης ....Ο
Κ. Μιττᾶκος ....Ο
Ἀλ. Παπαναστασίου... ..Ο
Γρ. Παππανικολάου ....
Σταμ. Παππάζης ....Ν
Φ. Παππαγεωργίου ....
Ἰσαὰκ Ἀβραὰμ Σιακῆ .. Ν
Δαυΐδ Μπουχὰρ Σολὰν ....
Γ. Χατζηγεωργίου ... ..Ο
Μ. Γούδας ....Ν
Ἀλ. Μελᾶς ....
Δ. Μπότσαρης ....
Ἀλ. Μυλωνᾶς ....Ν
Σπυρ. Χασιώτης ....
Χ. Χρηστοβασίλης ... ..Ν
Ἀλλ. Λούλης ....Ν
Γ. Ἐξηντάρης ....Ο
Αὐγ. Θεολογίτης ....Ο
Σ. Καραγεώργης ....Ο
Στ. Νικολαΐδης ....Ο
Α. Παππαδᾶτος ....Ο
Ε. Σταυρίδης ....
Ι. Τσονταρίδης ....Ο
Εὐθύμ. Βελλιανίτης ... ..Ο
Δ. Ζερβὸς ....
Ἰωάν. Θεοτόκης ....
Σπυρ. Παϊπέτης ....
Α. Πιέρρης ....Ν
Β. Ἀλεξᾶτος ....Ν
Ι. Μεταξᾶς ....
Κοσμ. Μπουρμπούλης ..Ν
Α. Φωκᾶς ....
Α. Ἀνδρεάδης ....Ο
Γ. Βαρβούτης ....Ν
Α. Ζάχος ....Ο
Γ. Κακουλίδης ....Ο
Ν. Κουπαροῦσος..... ..Ο
Γ. Μπούσιος ....Ν
Π. Παππαδόπουλος ... ..Ο
Κωνστ. Ἀλαβᾶνος ....
Δ. Βοκοτόπουλος ... ..Ν
Μ. Δερλερὲς ....Ν
Κ. Ἐμπειρῖκος ....Ν.
Π. Εὐριπαῖος ....Ο
Ν. Καμπάνης ....Ν

Π. Καμπάνης ....
Περ. Μαζαράκης ....Ο
Κ. Ναυπλιώτης ....Ν
Θ. Βαρβιτσιώτης ....Ν
Ν. Δ. Κουμάνταρος ... ..Ν
Π. Παπαδᾶκος ....
Δ. Πετρακᾶκος ....
Γ. Φικιώρης ....Ο
Α. Ἀποστολίδης ....Ν
Ε. Γκλαβάνης ....Ν
Α. Εὐφραιμίδης ....Ο
Β. Ζησιάδης ....Ν
Κωνστ. Θέος ....
Ἀλ. Ἰωαννίδης ....Ν
Δ. Καζάκης ....Ν
Κ. Καρτάλης ....Ο
Ἀνδρ. Κόρακας ....Ο
Σ. Μάξιμος ....
Α. Μέρος ....
Κ. Σπυρίδης ....Ο
Ν. Κοθρῆς ....
Ροῦσσος Κούνδουρος ..Ο
Ε. Μοδάτσος ....
Α. Γαληνὸς ....
Γ. Θεοδοσιάδης ....Ο
Γ. Καλδῆς ....Ο
Β. Καραπαναγιώτης ... ..Ο
Σ. Κρητικᾶς ....Ο
Γ. Λαζανᾶς ....
Μ. Λαΐλιος ....
Γ. Παπανδρέου ....
Δ. Σάλτας ....Ο
Κ. Σῖμος ....Ο
Π. Ἀντωναρόπουλος ..Ν
Γ. Καντιάνης ....
Α. Ἐμπ. Κουμουνδοῦρος Ο
Π. Μερλόπουλος ....Ο
Α. Μισυρλῆς ....
Φ. Μοσχούλας ....
Δ. Μπενάκης ....Ο
Π. Μποῦτος ....
Π. Σάκκης ....
Ε. Φεσᾶς ....
Ἰωάν. Βατίστας ....Ν
Π. Διαμαντόπουλος ...Ο
Ἐμμ. Μαχαίρας ....Ο
Γ. Προυκάκης ....
Γ. Σακαλῆς ....
Σ. Συμεόνογλου ..... Ο
Δ. Σκυλίτσης ....Ν
Ἰωάν. Σπετσιώτης .. Ν
Γ. Στρῖγκος ....Ο
Σωτ. Σωτηριάδης ... ..Ν
Θ. Μαγκριώτης .....
Κ. Μαζαράκης ....
Γρ. Τηλικίδης ....Ο
Θ. Χρυσοβέργης ....Ο
Α. Βαλαωρίτης ....Ν
Γ. Μπανιᾶς ....Ν
Δ. Τσιῶκος ....Ν
Θ. Χαβίνης ....Ο
Κ. Καλκάνης ....Ν
Μ. Τσαρλαμπᾶς ..... Ν
Β. Σκουλᾶς ..... Ο
Ε. Φωτάκης ....Ο
Χασὰν Ἀγᾶ Ζαδὲ Μουσταφᾶ .....

'Αν. Μπακάλμπασης ..Ο
Χαβούζ-'Οσμᾶν ....
Σουκρῆ-Μαμούτ-'Ογλοῦ ..
Φεχμῆ Χασὰν βέη Ζαδὲ ..
Κ. Τελωνίδης ....
'Αθ. Σινόκας ....Ο
Νικόλ. Βλιᾶμος ....
Σ. Μανταφούνης ....Ο
Θεμ. Σοφούλης ....Ο
'Εμ. Χατζηδάκις ....
Η. 'Αλεξίδης ....Ν
Α. 'Αργυρὸς ....Ν
Δ. Δούκας ....Ν
Α. Λαζαρίδης ....Ο
Ν. Μανούσης ....Ο
Ν. Τερλόγλου ....Ο
Δημ. Φλωριᾶς ....Ο
Η. Μπούμπουλης ....Ν
Κ. Πετσάλης ....
Χρ. 'Αλαμανῆς ....
Σ. 'Αλεξιάδης ....Ν
Περ. 'Αλεξανδσῆς ....Ο
'Αδαμ 'Εξαρχος ....Ν
Ε. Ζούκας ....Ν
Γ. Σίδερης ....Ο
Σ. Ταλιαδοῦρος ....Ν
Σωτ. Χατζηγάκης ....
Φ. Χρηστοδῆμος ....
Α. Ψάρρας ....Ν
Ι. Μάνος ....
'Αθ. Μιαούλης ....
Α. Σαχτούρης ....
Ν. Βελέντζας ....Ν
Σ. Γάτος ....
'Ιωάν. Εὐταξίας ....
Σπυρ. Κρεμεζῆς ..... Ο
Εὐστ. Μαλαμίδας ....Ο
Χ. Στεργιόπουλος ....Ο
Ι. Τζίβας ....Ν
Θαλῆς Τσιριμῶκος ....Η
Δ. Χατζῖσκος ....Ν
Ι. Βαλαλᾶς .....
Φ. Δραγούμης ....Ν
Ν. Κυριακόπουλος ....
Σ. Λιούμπης ....Ν
Γ. Μόδης ....Ο
Δ. Τζίμας ....
'Αλ. Ξανθόπουλος ....Ο
Μ. Βολουδάκης ....Ο
Α. Μητσοτάκης ....Ο
Π. Πολυχρονίδης ....
Γ. Σήφακας ....Ο
Α. 'Ανδρεάδης ....
Β. Κουκουρίδης ....
Θ. Πανταζίδης ....Ο
Α. Παχνὸς ....
Α. Πολεμίδης ....Ν
'Αλ. Κανάρης .....
Ν. Μαμούνης ..... Ο

'Ο κ. ***Α. Παπαναστασίου*** δηλοῖ ὅτι διὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῶν μικρῶν κτηνοτρόφων θέλουσι προτιμῶνται τὰ λειβάδια τοῦ Δημοσίου καὶ τῶν Μονῶν.

'Ο κ. ***Ι. Παπαϊωάννου*** ἐρωτᾷ ἐὰν τὰ 300 στρέμματα, ἅτινα ἐξαιροῦνται τῆς ἀπαλλοτριώσεως, θ' ἀπαλλοτριοῦνται.

'Ο κ. ***Α. Παπαναστασίου*** ἀπαντᾷ ὅτι αὐτὰ θὰ μένουν ἀναπαλλοτρίωτα, ἐν ᾗ δὲ περιπτώσει ἀπαλλοτριωθοῦν καὶ ταῦτα, δι' αὐτὰ ἡ ἀποζημίωσις θὰ εἶναι πλήρης.

Ἡ δήλωσις αὕτη τοῦ κ. Ὑπουργοῦ γίνεται δεκτὴ ὡς αὐθεντικὴ ἑρμηνεία.

'Ο κ. ***Α. Μάρκου*** λέγει ὅτι πρέπει νὰ ἐξαιρεθοῦν αἱ καλλιέργειαι αἱ γενόμεναι ἀπὸ τοὺς ἰδίους καλλιεργητὰς καὶ ἃς νέμωνται οἱ ἰδιοι.

'Ο κ. ***Α. Παπαναστασίου*** λέγει ὅτι ὁ ἀγροτικὸς νόμος ἐξαιρεῖ τὰς φυτείας.

'Ο κ. ***Ν. Βελέτζας*** λέγει ὅτι ὁ ἀγροτικὸς νόμος ἐξαιρεῖ τοὺς ἀμπελῶνας, τοὺς ἐλαιῶνας, τὰ δάση κλπ. καὶ αἱ ἐξαιρέσεις αὐταὶ πρέπει νὰ ἐξαιρεθοῦν καὶ ἀπὸ τὸ προκείμενον ἄρθρον.

'Ο κ. ***Ι. Νικολίτσας*** ζητεῖ διασάφησιν ἐπὶ τῆς ἐννοίας τῶν ἐν τῇ πέμπτῃ παραγράφῳ τοῦ ἄρθρου 119 δύο πρώτων ἐξαιρέσεων καὶ τῆς λέξεως «μικροδιοκτησίαι», ἂν μικρὰ ἀγροτικὰ κτήματα 10—20—40 στρεμμάτων καλλιεργούμενα οὐχὶ προσωπικῶς ὑπὸ τῶν ἰδιοκτητῶν καὶ τῶν οἰκογενειῶν των, ἀλλὰ διὰ ἄλλων προσώπων, ἐξαιροῦνται ἢ μὴ τῆς ἀπαλλοτριώσεως τοῦ ἄρθρου 119, διότι ἂν δίδεται ἡ ἔννοια ὅτι ταῦτα δὲν ἐξαιροῦνται, πρέπει νὰ ἀποφανθῇ ἡ Βουλὴ δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως κατὰ τὴν ὑπ βεβλημένην σχετικὴν πρότασιν.

'Ο κ. ***Α. Παπαναστασίου*** (Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας) δηλοῖ ὅτι καὶ τὰ κτήματα αὐτά, ἐφ' ὅσον ἡ ἔκτασις των εἶνε μικροτέρα τῶν 300 στρεμμάτων, ἐξαιροῦνται τῆς ἀπαλλοτριώσεως, ὡς περιλαμβανόμενα εἰς τὴν δευτέραν κατηγορίαν τῶν ἐξαιρέσεων, ἡ ἔννοια δὲ τῆς πρώτης κατηγορίας εἶνε ὅτι αἱ γεωργικαὶ μικροϊδιοκτησίαι, αἱ καλλιεργούμεναι προσωπικῶς ὑπὸ τῶν ἰδιοκτητῶν καὶ τῶν οἰκογενειῶν αὐτῶν, ἐξαιροῦνται καὶ ἂν ὑπερβαίνωσι τὴν συνολικὴν ἔκτασιν τῶν 300 στρεμμάτων.

Τὴν δήλωσιν ταύτην ἡ Βουλὴ ἀπεδέχθη ἄνευ ἀντιρρήσεως ὡς ἐπίσημον ἑρμηνείαν.

'Ο κ. ***Γ. Βαρβούτης*** λέγει ὅτι πρέπει νὰ ὑπάρχῃ κατοχυρωμένον ὅτι ἐξαιροῦνται καὶ τὰ λεβάδια ἅτινα χρησιμεύουν οἱ μεγάλοι κτηνοτρόφοι.

'Ο κ. ***Δ. Ἰασωνίδης*** λέγει ὅτι τὸ ἐδάφιον 2 τῆς παραγράφου 3 ἐννοεῖ ὅτι πρόκειται μόνον περὶ τῆς ἀγροτικῆς ἀποκαταστάσεως καὶ ὄχι καὶ τῆς ἀστικῆς.

Ἡ πρότασις τοῦ κ. Ἰασωνίδου γίνεται δεκτὴ ὡς αὐθεντικὴ ἑρμηνεία.

'Ο κ. ***Α. Παπαναστασίου*** ἀναγιγνώσκει διατύπωσιν, καθ' ἣν ἐξαιροῦνται ἀπὸ τὴν προστασίαν τοῦ ἄρθρου τα κτήματα, τὰ καλλιεργούμενα ἐπὶ κληρονομικῇ νομῇ ὡς καὶ κτήματα ἅτινα ἀποτελοῦν τμήματα τσιφλικίων. Τὰ κτήματα, λέγει, ταῦτα δὲν πρέπει νὰ περιληφθοῦν εἰς τὴν ἐξαίρεσιν, ἀναγιγνώσκει δὲ καὶ σχετικὴν διατύπωσιν.

'Ο κ. ***Ν. Βελέτζας*** λέγει ὅτι ἡ ἔννοια τῆς ἐπιτροπῆς ἦτο ὅπως τὰ κτήματα ἅτινα ἔπρεπε νὰ παραμείνωσι εἰς τοὺς ἰδιοκτήτας ἀνέρχονται εἰς ὅλην τὴν Ἑλλάδα εἰς 300 στρέμματα. Συγχρόνως δὲ ἠθέλησεν ἡ ἐπιτροπὴ νὰ προστατεύσῃ καὶ τὰ κεφαλοχώρια ὅπου ἡ μικροϊδιοκτησία καλλιεργεῖται ἐπὶ μορτῇ. Ὑπάρχουν καὶ ἄλλαι διατάξεις, λέγει, τοῦ ἀγροτικοῦ νόμου καθ' ἃς προκειμένου περὶ αὐτοκαλλιεργείας ἐπιτρέπεται νὰ ἐξαιρεθοῦν 2000 στρέμματα, ὅταν ὑπάρχει βιομηχανικὴ καλλιέργεια καὶ 500 στρέμματα ὅταν γίνεται αὕτη διὰ τῶν συνήθων γεωργικῶν μέσων. Καὶ εἰς αὐτὰ ἡ ἐπιτροπὴ ἤθελε νὰ κατωχυρώσῃ συνταγματικῶς 300 στρέμματα.

'Ο κ. ***Α. Μυλωνᾶς*** λέγει ὅτι ὁ ἀγροτικὸς νόμος ἔχει ὡρισμένης ἐξαιρέσεις ἀπαλλοτριώσεως, ἐξ αὐτῶν τῶν ἐξαιρέσεων ἀφίνει καὶ ἡ ἐπιτροπὴ ὡς ἦτο ἡ ἐξαίρεσις τοῦ ἐλαχίστου τὸ ὁποῖον πρέπει ν' ἀφεθῇ, ἀσχέτως πρὸς τὴν καλλιέργειαν. Ἐν Ἠπείρῳ, λέγει, ὑπάρχουν τσιφλίκια ἀνήκοντα εἰς πολλοὺς ἰδιοκτήτας, αὐτὰ δὲ τὰ τσιφλίκια δὲν πρέπει νὰ μείνουν ἀναπαλλοτρίωτα.

'Ο κ. ***Α. Παπαναστασίου*** λέγει ὅτι ἐδόθησαν ἐξηγήσεις. Ἡ βάσις εἶναι ὅπως δι' ὅλην τὴν Ἑλλάδα μὴ ἐξαιρεθοῦν ἀπὸ οἱανδήποτε καλλιέργειαν 300 στρέμματα. Θὰ ἠδύνατο ὅμως νὰ γίνῃ διάκρισις ὅπως εἰς τὴν Παλαιὰν Ἑλλάδα ἐξαιρεθοῦν 300 στρέμματα εἰς δὲ τὴν Νέαν Ἑλλάδα 100 στρέμματα.

Ἡ Βουλὴ ἐρωτηθεῖσα ἀπορρίπτει δι' ἀναστάσεως τὴν πρότασιν ταύτην.

'Ο κ. ***Α. Παπαναστασίου*** προτείνει ὅπως γίνῃ ἑρμηνευτικὴ δήλωσις ὅτι ἐξαιροῦνται αἱ Μπάστενοι τῆς Ἠπείρου καὶ ὅτι ἐπὶ ἑκάστου τσιφλικίου ἰσχύει ἐφ' ἅπαξ ἡ ἐξαίρεσις, προκειμένου δὲ περὶ τῆς Μακεδονίας ὅτι εἰς τὰ 300 αὐτὰ στρέμματα δὲν ὑπάγονται τὰ καπνοχώρια.

Ἡ πρότασις αὕτη τοῦ κ. Παπαναστασίου γίνεται δεκτὴ ὡς ἑρμηνευτικὴ δήλωσις.

'Ο κ. ***Α. Παπαναστασίου*** λέγει ὅτι διὰ τῆς ἐν τῷ 4 ἐδαφίῳ λέξεως «γήπεδα» ἐννοοῦνται τὰ οἰκόπεδα.

'Ο κ. ***Π. Τσαλδάρης*** λέγει ὅτι ὅσον ἀφορᾷ τὰ γήπεδα τῶν 500 τετραγωνικῶν μέτρων, ἵνα μὴ γεννηθῇ ἀμφισβήτησις νὰ γίνῃ δεκτὸν ὡς ἑρμηνευτικὴ δήλωσις ὅτι ἂν τὰ γήπεδα ταῦτα εἶναι μεγαλύτερα τῶν 500 μέτρων θ' ἀπαλλοτριοῦται τὸ περιπλέον αὐτῶν καὶ ὅτι τὰ 500 τετραγ. μέτρα θὰ παραμένουν εἰς τὸν ἰδιοκτήτην.

Ἡ πρότασις αὕτη τοῦ κ. Π. Τσαλδάρη γίνεται δεκτὴ ὡς αὐθεντικὴ ἑρμηνεία.

'Ο κ. ***Ε. Ζούκας*** λέγει ὅτι κατὰ τὸν ἀγροτικὸν νόμον ἐξαιροῦνται τὰ δάση τῆς ἀπαλλοτριώσεως, ἀλλὰ ὑπὸ ὡρισμένους περιορισμούς. Ὑπάρχει ὅμως κατάστασις ἀπὸ μακροῦ χρόνου καθ' ἣν οἱ κολλῆγοι ἔχουν δικαίωμα νὰ ξυλεύωνται, ἐν δὲ τῇ Καλαμπάκᾳ ὑπάρχουσι γεωργοκτηνοτροφικαὶ ἐγκαταστάσεις.

'Ο κ. ***Α. Παπαναστασίου*** λέγει ὅτι δύνανται νὰ ἐξαιρεθοῦν τὰ δάση ὑφ' οὓς ὅρους ὁρίζει ὁ νῦν ἀγροτικὸς νόμος.

'Ο κ. ***Γ. Σίδερης*** προτείνει ὅπως προστεθῇ ἐδάφιον ὅτι

ἐξαιροῦνται ἅπασαι αἱ κατὰ τὴν κειμένην ἀγροτικὴν νομοθεσίαν φυτείαι ἀμπέλων, σταφιδαμπέλων, ἐλαιῶν κλπ.

'Ο κ. ***Π. Τσαλδάρης*** προτείνει ὅπως ἐξαιρεθοῦν καὶ αἱ ἀπομείνασαι αὐτοκαλλιεργούμεναι ἐκτάσεις μετὰ τὴν ἀπαλλοτρίωσιν.

'Ο κ. ***Α. Παπαναστασίου*** λέγει ὅτι ἡ τροπολογία αὕτη ὡς διετυπώθη, εἶνε ἀσαφής. Ὑπάρχουσι δὲ τσιφλίκια εἰς ἃ ἔμειναν ἀναπαλλοτρίωτοι ἐκτάσεις 5-10.000 στρέμματα.

'Ο κ. ***Α. 'Αργυρὸς*** λέγει ὅτι, κατόπιν τῶν ἐπενειλημμένων ἀπαλλοτριώσεων, ἐκρίθη σκόπιμον νὰ ἐξαιρεθοῦν αἱ αὐτοκαλλιέργειαι, ἐὰν δὲ δὲν ὀχυρωθοῦν αὐταὶ θὰ δοθῇ μέγα πλῆγμα εἰς τὴν ἰδιοκτησίαν.

'Ο κ. ***Π. Τσαλδάρης*** ἀναγινώσκει τὴν πρότασίν του, ἔχουσαν οὕτω: «Ἐξαιροῦνται τὰ κατὰ τὸν ἰσχύοντα ἀγροτικὸν νόμον ἐξαιρεθέντα τῆς ἀπαλλοτριώσεως αὐτοκαλλιεργούμενα, ὡς καὶ αἱ ἐν αὐτοῖς γέρσαι γαῖαι». Ἡ Βουλὴ ἐρωτωμένη ἀπορρίπτει δι' ἀναστάσεως τὴν πρότασιν ταύτην.

Μεθ' ὃ γίνονται δεκταὶ δι' ἀναστάσεως αἱ ὑπόλοιποι παράγραφοι τοῦ ἄρθρου.

'Ο κ. ***Α. Πιέρρης*** ζητεῖ ὅπως γίνῃ δεκτὴ ἑρμηνευτικὴ δήλωσις ὅτι συμπεριλαμβάνονται καὶ οἱ ἀγρολῆπται ἐμφυτευταὶ καὶ ἐθαφολῆπται Κερκύρας.

Γίνεται δεκτὴ ἡ δήλωσις αὕτη ὡς ἑρμηνεία.

'Ο κ. ***Δ. Τσιῶκος*** ζητεῖ τὴν ἐπέκτασιν τοῦ ἀγροτικοῦ νόμου Κερκύρας καὶ ἐπὶ τῶν κτημάτων Λευκάδος.

'Ο κ. ***Μ. Τσαρλαμπᾶς*** διαμαρτύρεται καὶ ζητεῖ ὅπως μὴ συμπεριληφθῇ καὶ ἡ Λευκὰς ἐφόσον δὲν ὑπάρχει νόμος καὶ συνεπῶς δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἐφαρμοσθῇ.

'Ο κ. ***Α. Βαλαωρίτης*** διαμαρτύρεται ὡσαύτως ὅπως μὴ συμπεριληφθῇ ἡ Λευκάς.

Ἡ Βουλὴ ἐρωτωμένη δέχεται τὴν ὑπαγωγὴν καὶ τῶν κτημάτων Λευκάδος.

Οἱ κ. κ. ***Θ. Γοῦσκος*** καὶ ***Α. Μυλωνᾶς*** ζητοῦν ὁμοίως καὶ διὰ τὴν Ζάκυνθον.

'Ο κ. ***Γ. Πεσματζόγλου*** ἀναπτύσσει τροπολογίαν του περὶ ὁρισμοῦ ἐλαχίστου ὁρίου ἀποζημιώσεως ἀπαλλοτριωθέντων καὶ ἀπαλλοτριωθησομένων ἀγροτικῶν κτημάτων, συνταιμένου εἰς τὰ 2)3 τῆς πραγματικῆς αὐτῶν ἀξίας.

Τινὲς βουλευταί. Εἰς τὸ ἄμισυ.

'Ο κ. ***Α. Μιχαλακόπουλος*** (Ὑπουργὸς τῶν 'Εξωτερικῶν) συνιστᾷ εἰς τοὺς ὑποβαλόντας τὴν πρότασιν ὅπως μετὰ τὰς γενομένας δηλώσεις περὶ βελτιώσεως διὰ νόμου τῆς ἀποζημιώσεως τὴν ἀποσύρουν, καθόσον ἡ συνταγματικὴ αὐτῆς κατοχύρωσις δὲν δύναται νὰ στηριχθῇ, ἐφόσον θὰ εὑρεθῶμεν εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ παραβιάσωμεν αὐτὴν ἕνεκα οἰκονομικῶν λόγων. Ἐγὼ ἐν πάσῃ περιπτώσει ἀντιτίθεμαι εἰς τὴν συνταγματοποίησιν τῆς διατάξεως.

Πολλοὶ βουλευταὶ ζητοῦν τὸν λόγον. (Φωναί, θόρυβος, κωδονοκρουσίαι).

Φωναί. Νὰ γίνῃ ψηφοφορία ἐπὶ τῆς τροπολογίας.

Μεθ' ὃ καλοῦνται ὡς ψηφολέκται οἱ κ. κ. ***Ρ. Κούνδουρος*** καὶ ***Θ. Χαβίνης*** καὶ ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν αὐτῶν ἄρχεται δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως ἡ ψηφοφορία ἐπὶ τῆς τροπολογίας.

'Εψήφισαν ἐν ὅλῳ 150. Ὑπὲρ αὐτῆς 65. Κατ' αὐτῆς 84. Εἰς ἠρνήθη ψῆφον, ἐπομένως ἡ τροπολογία ἀπερρίφθη κατὰ τὸ παρατιθέμενον πρωτόκολλον.

Κ.' Αγγελόπουλος..... ..
Ν. 'Αμηρᾶς ..... Ο
Μιχ. 'Αργυρόπουλος .. Ο
Χαρ. Βοζίκης ....
Γ. Γεωργιάδης ....
Κ. Δεμερτζῆς ....
Α. Δουλγερίδης ....Ο
Γ. 'Εμπειρικὸς ....Ν
'Εμ. 'Εμμανουηλίδης ..Ο
'Ιωάν. Καλογερᾶς ....Ν
Ν. Κρανιωτάκης ....Ν
Χρ. Λαδᾶς ....
Θ. Νικολούδης ....Ν
Γ. Μερκούρης ....
Δ. Μπαμπᾶκος ....Ο
'Ιωάν. Ράλλης ....
'Αντ. Στρατηγόπουλος ..Ο
'Η. Τσιτσεκλῆς .....
Γ. 'Αθανασιάδης ....Ν
Γ. 'Αλεξανδρόπουλος .. Ν
Γ. Καλαντζόπουλος ....
Ι. Καναβὸς ....Ο
Δ. Κατσάνος ....Ν
Γ. Καφαντάρης ....Ο
'Ιωάν. Νικολίτσας ....Ν
'Ιωάν. Παπαϊωάννου ....Ν
Σπυρ. Τρικούπης ....Ν
Γ. Τσακανίκας ....Ο
'Ιωάν. Τσιγκάλης ....Ο
Α. Γρηγοριάδης ....
Δ. Δημάδης ....
Γ. Παπαπαράσχος ....
Α. Χατζηνώτας ....Ν
'Απ. Ζούζουλας ....Ν
Σπυρ. 'Ηλιόπουλος ....
Γ. Καρπετόπουλος ....
Γ. Μηναΐος ....Ν
Ι. Μουντζουρίδης ....Ν
Η. Πετρίδης ....Η
Σπ. Στάης ....Ν
Η. Τσαλδάρης ....Ν
Κ. Τσαλδάρης ....
'Αθ. Χριστόπουλος ....
'Ηλίας 'Αποσκίτης ....
Θ. Γρηγορίου ....
Γ. Μπακόπουλος ....Ν
Ν. Μπακόπουλος ....
Δ. Ηλαπούτας ....Ν
Θεόδ. Τουρκοβασίλης ....
Α' Τροχάνης ....Ν
Ν. Τριανταφυλλάκος .....
Σπυρ. Τσακόπουλος ....
Ν. 'Ανδρεαδάκης ....Ο
'Ιωάν. Κίνιας ....Ν
Λουκ. Κουτσοπέταλος ..Ο
Μ. Μαντᾶς ....Ν
Γεώργ. Μικρὸς ....
Η. Νικολαΐδης ....
Γεώργ. Πεσματζόγλου ..Ν
Α. Αγγελόπουλος ....
Τ. 'Αναστασίου ....
Κ. Γκότσης ....
Κ. Γόντικας ....
'Ιωάν. Γιαννόπουλος ....
Α. Μάρκου ....Ο
'Ανδρ. Μιχαλακόπουλος..Ο
Δ. Μπούκουρας ....Ν
Σ. Πολυζωγόπουλος ....
Β. Κανακάρης Ροῦφος ..Ν
Βασίλειος Σαγιᾶς ....
'Ανδρ. Στεφανόπουλος ....
Ι. Σισίνης ....
Δ. Στεφανόπουλος ....
Γ. Βοραζάνης ....Ο
Κ. Γεωργαντόπουλος ..Ν
Γ. Ζερβὸς ....
Α. Θεοδωρίδης ....Ο
Κ. Κωνσταντινίδης ....
Α. Λαμπρινίδης..... ....
Κ. 'Ορφανὸς ....Ο
Χ. Πανταζίδης ....
Χ. Παπάζογλου ....Ο
Α. Παππαπαναγιώτου ....
Α. Χαΐνογλου ....
Β. Χατζηλίας ....Ο
Κ. Βλαχοθανάσης ....
Ι. Βογιατζῆς ....
Θ. Κακαρᾶς ....
Σ. Οἰκονομίδης ....Ν
Θ. Παπαστρατῆς ....Ο
Η. Χατζηπάνος ....Ν
Δ. Βοσδάζος ....Ν
Θ. Γούσκος ....Ο
Ν. Κολυβᾶς ....
'Εμ. Λουντζῆς ....
'Αντ. Γαλανάκης ....
Γ. Κοκινάκης ....
Γ. Μαρῆς ....
Β. Μεϊμαράκης ....Ο
Ι. Περδικογιάννης ....
Κ. Πολυχρονάκης ....
Γ. Φραγκουδάκης ....
Δημ. 'Αμπατζόπουλος ....
Ι. Ι. 'Άμποτ ....Ν
Θ. 'Ανδρεάδης ....
'Αλ. Βουτυρᾶς ....Ο
Ζ. Βεντούρας ....
Ν. Δαρβέρης ....
Δ. Εὐθυμιάδης ....Ο
Μ. Θεοδωρίδης ....Ν
Α. Ἰασωνίδης ....Ο
Δ. Κάκαρος ....Ν
Ι. Καυταντζόγλου ....
Μ. Κίρκος ....Ο
Α. Κυβετὸς ....Ο
Μεντὲς Λιάο Μεσατζῆς ..
Κ. Μουζενίδης ....Ο
Κ. Μιττάκος ....Ο
'Αλ. Παπαναστασίου ....Ο
Γρ. Παππανικολάου ....
Σταμ. Παππάζης ....
Φ. Παπαγεωργίου ....
'Ισαὰκ 'Αβραὰμ Σιακῆ ....
Δαυὶδ Μπουχὰρ Σολὰν ....
Γ. Χατζηγεωργίου ....Ν
Μ. Γούδας ....Ν
Ι. Μελᾶς ....
Δ. Μπότσαρης ....
'Αλ. Μυλωνᾶς ....Ο
Σπυρ. Χασιώτης ....
Χ. Χρηστοβασίλης ....Ν
'Αλκ. Λούλης ....Ο
Γ. 'Εξαντάρης ....Ο
Αὐγ. Θεολογίτης ....Ο
Σ. Καραγεώργης ....Ν
Στ. Νικολαΐδης ....Ο
Α. Παππαδᾶτος ....Ο
Ε. Σταυρίδης ....
Ι. Τσονταρίδης ....Ο
Εὐθύμ. Βελλιανίτης ....Ο
Δ. Ζερβὸς ....
'Ιωάν. Θευτόκης ....
Σπυρ. Παΐπέτης ....
Α. Πιέρρης ....Ν
Γ' 'Αλεξᾶτος ....Ν
Ι. Μεταξᾶς ....Ν
Κοσμ. Μπουρμπούλης ..Ν
Α. Φωκᾶς ....
Α. 'Ανδρεάδης ....Ο
Γ. Βαρβούτης ....Ο
Α. Ζάχος ....
Γ. Κακουλίδης ....Ο

Ν. Κουπαροῦσος	Ο
Γ. Μπούσιος	Ν
Η. Παππαδόπουλος	Ο
Κωνστ. Ἀλαβᾶνος	
Δ. Βοκοτόπουλος	
Μ. Δερλερὲς	Ν
Κ. Ἐμπειρῖκος	Ν
Π. Εὐριπαῖος	Ο
Ν. Καμπάνης	Ν
Π. Καμπάνης	
Περ. Μαζαράκης	Ο
Κ. Ναυπλιώτης	Ν
Θ. Βαρβιτσιώτης	
Ν. Δ. Κουμάνταρος	Ν
Π. Παπαδᾶκος	
Δ. Πετρακᾶκος	
Γ. Φικιώρης	
Α. Ἀποστολίδης	Ν
Ε. Γκλαβάνης	Ν
Α. Εὐφραιμίδης	Ο
Β. Ζησιάδης	Ν
Κωνστ. Θέος	
Ἀλ. Ἰωαννίδης	Ν
Δ. Καζάκης	
Κ. Καρτάλης	
Ἀνδρ. Κύρακας	Ο
Σ. Μάξιμος	
Α. Μέρος	Ο
Κ. Σπυρίδης	
Ν. Κοβρῆς	
Ροῦσσος Κούνδουρος	Ο
Ε. Μοδάτσος	
Α. Γαληνὸς	
Γ. Θευδοσιάδης	Ο
Γ. Καλδῆς	Ο
Β. Καραπαναγιώτης	Ο
Σ. Κρητικᾶς	Ο
Γ. Λαζανᾶς	
Μ. Λαΐλιος	
Γ. Παπανδρέου	
Δ. Σάλτας	
Κ. Σῖμος	Ο
Π. Ἀντωναρόπουλος	Ν
Γ. Καντιάνης	
Α. Ἐμπ. Κουμουνδοῦρος	Ν
Η. Μερλόπουλος	
Α. Μισυρλῆς	
Φ. Μοσχούλας	Ν
Δ. Μπενάκης	Ο
Η. Μποῦτος	
Η. Σάκκης	Ν
Ε. Φεσᾶς	
Ἰωάν. Βατίστας	Ν
Η. Διαμαντόπουλος	Ο
Ἐμ. Μαχαίρας	Ο
Γ. Προυκάκης	
Γ. Σακαλῆς	
Σ. Σιμεονόγλου	Ο
Δ. Σκυλίτσης	Ν
Ἰωάν. Σπετσιώτης	
Γ. Στρῖγκος	
Σωτ. Σωτηριάδης	
Θ. Μαγκριώτης	
Κ. Μαζαράκης	
Γρ. Τηλκίδης	Ο
Π. Χρυσοβέργης	Ο
Α. Βαλαωρίτης	Ν
Γ. Μπανιᾶς	Ο
Α. Τσιῶκος	Ο
Θ. Χαβίνης	Ο
Κ. Καλκάνης	Ν
Μ. Τσαρλαμπᾶς	Ο
Β. Σκουλᾶς	
Ε. Φωτάκης	Ο
Χασὰν Ἀγᾶ Ζαδὲ Μουσταφᾶ	
Ἀν. Μπακάλμπασης	Ο
Χαβοὺζ-Ὀσμᾶν	
Σουκρῆ-Μαμουτ-Ὀγλοῦ	
Φεχμῆ Χασὰν βέη Ζαδὲ	
Κ. Τελωνίδης	
Ἀθ. Σινόκας	
Νικόλ. Βλιᾶμος	
Σ. Μανταφούνης	Ο
Θεμ. Σοφούλης	Ο
Ἐμ. Χατζηδάκης	
Η. Ἀλεξίδης	Ν
Α. Ἀργυρὸς	Ν
Δ. Δούκας	Ν
Α. Λαζαρίδης	Ο
Ν. Μανούσης	Ο
Ν. Τερλόγλου	Ο
Δημ. Φλωριᾶς	Ο
Π. Μπούμπουλης	Ν
Κ. Πετσάλης	Ο
Χρ. Ἀλαμανῆς	Ο
Σ. Ἀλεξιάδης	
Περ. Ἀλεξανδρῆς	Ο
Ἀδαμ Ἔξαρχος	
Ε. Ζούκας	Ο
Γ. Σίδερης	Ο
Σ. Ταλιαδοῦρος	
Σωτ. Χατζηγάκης	
Φ. Χρηστοδῆμος	
Α. Ψάρρας	
Ι. Μάνος	
Ἀθ. Μιαούλης	
Σ. Σαχτούρης	
Ν. Βελέντζας	Ν
Σ. Γάτος	
Ἰωάν. Εὐταξίας	
Σπυρ. Κρεμεζῆς	
Εὐστ. Μαλαμίδας	Ο
Χ. Στεργιόπουλος	Ο
Ι. Τζίβας	
Θαλῆς Τσιριμῶκος	Ν
Δ. Χατζῖσκος	Ν
Ι. Βαλαλᾶς	
Φ. Δραγούμης	Ο
Ν. Κυριακόπουλος	
Σ. Λιούμπης	Ν
Γ. Μόδης	Ο
Δ. Τζίμας	
Ἀλ. Ξανθόπουλος	Ο
Μ. Βολουδάκης	
Α. Μητσοτάκης	Ο
Η. Πολυχρονίδης	
Γ. Σήφακας	
Α. Ἀνδρεάδης	
Β. Κουκουρίδης	
Θ. Πανταζίδης	Ο
Α. Παχνὸς	
Α. Πολεμίδης	
Ἀλ. Κανάρης	
Ν. Μαμούνης	Ο

Γίνεται εἶτα δι' ἀνασδάσεως δεκτὸν τὸ ἄρθρον 119 τοῦ Συντάγματος, ἔχον οὕτω·

Ἄρθρον 119.

Πρὸς ἀποκατάστασιν ἀκτημόνων καλλιεργητῶν, μικρῶν κτηνοτρόφων καὶ προσφύγων, ἀγροτῶν ἢ ἀστῶν, χωρεῖ ἐπὶ μίαν πενταετίαν παρέκκλισις ἀπὸ τοῦ ἄρθρου 19, ὡς ἑκάστοτε ὁρίζει ὁ νόμος, ὑπὸ τοὺς ἑπομένους περιορισμούς.

Διὰ τὴν ἀστικὴν ἀποκατάστασιν προσφύγων **χωρεῖ** ἀπαλλοτρίωσις καὶ κατάληψις πρὸ τῆς ἀποζημιώσεως ἀνοικοδομήτων γηπέδων πρὸς ἵδρυσιν συνοικισμῶν ἐξ εἴκοσι τοὐλάχιστον οἰκιῶν, οὐχὶ μικροτέρας συνολικῆς ἐκτάσεως τῶν δύο χιλιάδων τετραγ. μέτρων, ἢ πρὸς ἐπέκτασιν ἢ συμπλήρωσιν ὑφισταμένων συνοικισμῶν. Ἡ συνεπείᾳ τῆς συρροῆς τῶν προσφύγων ἐπελθοῦσα ὑπερτίμησις τῶν γηπέδων δὲν δύναται νὰ περιληφθῇ εἰς τὴν ἀποζημίωσιν, ἥτις ὑπολογίζεται διὰ τὴν περίπτωσιν ταύτην εἰς τὴν μέσην τιμὴν τοῦ Σεπτεμβρίου 1922, ἀναγομένη εἰς μεταλλικὰς δραχμάς.

Γήπεδα, ἐφ' ὧν **ἔχουσιν** ἤδη ἀνοικοδομηθῇ **προσφυγικοὶ συνοικισμοὶ ἐξ εἴκοσι τοὐλάχιστον οἰκιῶν καὶ** οὐχὶ **κατωτέρας συνολικῆς ἐκτάσεως τῶν 2000 τετρ.** μέτρων, **ὑπόκεινται εἰς ἀπαλλοτρίωσιν**, τῆς ἀποζημιώσεως ὁριζομένης κατὰ τὸν **αὐτὸν** τρόπον.

Ἐπὶ ἀπαλλοτριώσεως λειβαδίων ἀποκλειστικῶς **διὰ** τὴν **αὐτοτελῆ ἀποκατάστασιν μικρῶν κτηνοτρόφων, ἡ** ἀποζημίωσις **ὁρίζεται** οὐχὶ κατωτέρα τῶν **2)3 τοῦ** μέσου ὅρου τῆς τιμῆς τῶν λειβαδίων κατὰ τὴν **πρὸ** τοῦ **Σεπτεμβρίου 1914** τριετίαν εἰς μεταλλικὰς **δραχμὰς** ἢ οὐχὶ κατωτέρα τοῦ 15πλασίου τοῦ θεμιτοῦ **μισθώματος** τοῦ ἔτους **1926 - 27. Τὰ** δημοτικά, **κοινοτικὰ** καὶ ἀνταλλάξιμα λειβάδια δὲν ὑπάγονται εἰς **τὰς** διατάξεις τοῦ παρόντος ἄρθρου.

Ἐξαιροῦνται τῆς κατὰ τὸ παρὸν ἄρθρον ἀπαλλοτριώσεως 1) γεωργικαὶ μικροϊδιοκτησίαι αὐτοπροσώπως καλλιεργούμεναι ὑπὸ τοῦ ἰδιοκτήτου καὶ τῆς οἰκογενείας του, 2) ὁπωσδήποτε καλλιεργούμεναι γαῖαι μέχρι 300 στρεμμάτων, 3) λειβάδια πρὸς **αὐτοτελῆ ἀποκατάστασιν μικρῶν κτηνοτρόφων μέχρι** 300 στρεμμάτων, 4) γήπεδα διὰ προσφυγικὴν ἀστικὴν ἀποκατάστασιν μέχρι 500 τετραγωνικῶν μέτρων, 5) γήπεδα ἀνήκοντα εἰς ἰδιοκτήτας ὑποστάντας ἤδη ἀγροτικὴν ἀπαλλοτρίωσιν **καὶ 6) Αἱ** μὴ διὰ διηνεκῶν βαρῶν βεβαρυμέναι φυτεῖαι **ἀμπέλων**, σταφιδαμπέλων, ἐλαιῶν, ὁπωροφόρων **δένδρων** καὶ δάση ἐφόσον ἐξαιροῦνται ἀπὸ τὸν νῦν **ἰσχύοντα** ἀγροτικὸν νόμον καὶ ἀνήκουν εἰς φυσικὰ πρόσωπα.

Εἰδικοὶ νόμοι καὶ κατὰ παρέκβασιν τοῦ ἄρθρου 19 ὁρίζουσι τὰ τῆς ἀπαλλοτριώσεως μοναστηριακῶν κτημάτων.

Οἱ μέχρι τοῦδε ἐκδοθέντες νόμοι περὶ ἐξαγορᾶς

ἐμφυτευτικῶν κτημάτων ἢ περὶ ἀπαλλαγῆς ἀπὸ ἀγροληπτικῶν καὶ ἐδαφονομικῶν βαρῶν θεωροῦνται ὡς μὴ ἀντικείμενοι εἰς τὸ Σύνταγμα. (*)

Γίνονται εἶτα δι' ἀναστάσεως δεκταὶ αἱ κάτωθι ἑρμηνευτικαὶ δηλώσεις ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 119.

«Εἰς τὴν διάταξιν τῆς ε΄ παραγράφου, ἐδάφιον 2 δὲν ὑπάγονται : α΄) αἱ μπάσταινα, β΄) οἱ καπνότοποι τῆς Ἀνατολικῆς Μακεδονίας καὶ Θράκης τῶν ὁποίων τὰς ἐξαιρουμένας ἐκτάσεις κανονίζει ὁ νόμος. Κατὰ τὴν ἀληθῆ ἔννοιαν τοῦ ἐδαφίου τούτου ἡ ἐξαίρεσις τῶν 300 στρεμμάτων χωρεῖ ἅπαξ μόνον ἐπὶ τσιφλικίων ἀνηκόντων διηρημένως εἰς πλείονας ἰδιοκτήτας.

Ἡ ἀληθὴς ἑρμηνεία τοῦ ἄρθρου 119 τοῦ Συντάγματος εἶναι ὅτι συμπεριλαμβάνονται καὶ οἱ ἀγροληπται ἐμφυτευταὶ καὶ ἐδαφολῆπται Κερκύρας καὶ Λευκάδος ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῶν ἀγροληπτικῶν, ἐμφυτευτικῶν καὶ ἐδαφοληπτικῶν κτημάτων ἀπὸ τῶν ἐπιβαρυνόντων αὐτὰ διηνεκῶν βαρῶν, περὶ ὧν εἰδικοὶ νόμοι προβλέπουσι, καὶ μέχρις ἐκδόσεως τῶν ἀποφάσεων ἐπὶ ὑποβληθεισῶν καὶ ὑποβληθησομένων αἰτήσεων.

Εἰς τὴν διάταξιν τῆς προτελευταίας παραγράφου περιλαμβάνεται καὶ ὁ νόμος 3345 περὶ Ταμείου Ἐφέδρων Πολεμιστῶν Κρήτης δυνάμενος νὰ τροποποιηθῇ διὰ νόμου».

Προτάσει τοῦ κ. **Σ. Στάη** γίνεται δι' ἀναστάσεως δεκτὸν τὸ σύνολον τοῦ νομοσχεδίου «περὶ τῶν ἀποδοχῶν τῶν καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν» ἔχον οὕτω.

Ἄρθρον 1.

1) Οἱ τακτικοὶ καθηγηταὶ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν λαμβάνουσι κατὰ μῆνα μισθὸν ἀρεοπαγίτου, οἱ δὲ ἔκτακτοι αὐτοτελῶν ἑδρῶν καθὼς καὶ οἱ εἰδικοὶ καθηγηταὶ τοῦ Ὀδοντιατρικοῦ Σχολείου λαμβάνουσι τὰ ἑπτὰ δέκατα τοῦ ὡς ἄνω μισθοῦ τῶν τακτικῶν καθηγητῶν, ἐφαρμοζομένων τῶν ἰσχυουσῶν διατάξεων περὶ προσαυξήσεως τοῦ μισθοῦ τῶν τε τακτικῶν καὶ ἐκτάκτων καθηγητῶν.

2) Ἡ διάταξις τῆς προηγουμένης παραγράφου δὲν ἰσχύει ἐπὶ τῶν ἐκτάκτων καθηγητῶν τῶν ἐξασκούντων τὸ ἐπάγγελμα αὐτῶν, ἰατρῶν καὶ νομικῶν, πλὴν τῶν εἰδικῶν καθηγητῶν τοῦ Ὀδοντοϊατρικοῦ Σχολείου.

3) Εἰς τοὺς καθηγητὰς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν οὐδεμία χορηγεῖται ἀποζημίωσις διὰ τὴν φροντιστηριακὴν ἢ ἐργαστηριακὴν αὐτῶν διδασκαλίαν.

Ἄρθρον 2.

1) Τακτικὸς καθηγητὴς δὲν δικαιοῦται νὰ λάβῃ ἐξέταστρα διὰ τοὺς ἐν ταῖς τμηματικαῖς ἐξετάσεσιν ὑπ' αὐτοῦ ἐξεταζομένους φοιτητάς, ἐκτὸς ἐὰν τὸ σύνολον τῶν ὑπ' αὐτοῦ καθ' ὅλον τὸ πανεπιστημιακὸν ἔτος ἐξετασθέντων ὑπερβαίνῃ τοὺς τετρακοσίους, ὁπότε δι' ἕκαστον ἄνω τοῦ ἀριθμοῦ τούτου ἐξεταζόμενον λαμβάνει τὰ ὑπὸ τῶν κειμένων νόμων ὁριζόμενα ἐξέταστρα.

2) Τακτικοὶ καθηγηταὶ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν ὅπως δήποτε ἀποχωρήσαντες τῆς ὑπηρεσίας μέχρι σήμερον, ὡς καὶ οἱ ἐφεξῆς ἀποχωροῦντες, ἢ λόγῳ ὁρίου ἡλικίας, ἢ νόσου νομίμως πιστοποιουμένης λαμβάνουσι, πλὴν τῆς συντάξεως των καὶ ἐπίδομα μηνιαῖον δραχμῶν χιλίων πεντακοσίων ἐκ τοῦ Ταμείου τοῦ Πανεπιστημίου.

Ἡ Ἰσχὺς τοῦ παρόντος νόμου ἄρχεται ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως αὐτοῦ εἰς τὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως.

Συναινούσης τῆς Βουλῆς λύεται εἶτα ἡ συνεδρίασις ὥρα 8ῃ πρωϊνῇ διὰ τὴν 5 1)2 μ. μ.

Ὁ Πρόεδρος
Θ. ΣΟΦΟΥΛΗΣ

Οἱ Γραμματεῖς
Μ. Λαΐλιος
Θ. Τσιριμῶκος

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΠΕ'

Τῆς 31 Μαΐου 1927

Ὥρᾳ 6 15' μ. μ. ὁ κ. **Πρόεδρος** ἀνελθὼν ἐπὶ τῆς ἕδρας κηρύσσει τὴν ἔναρξιν τῆς συνεδριάσεως καὶ διατάσσει ν' ἀνοιχθῶσι τὰ θεωρεῖα.

Ἀνακοινοῦνται τὰ ἑξῆς.

Ὁ Ἐμποροϊομηχανικὸς καὶ Βιοτεχνικὸς κόσμος τῆς πόλεως Καρδίτσης, παρακαλεῖ τὴν Βουλὴν καὶ τὸ Ὑπουργεῖον Συγκοινωνίας ὅπως ἐμμείνῃ εἰς τὰς ἀρχικῶς ληφθείσας ἀποφάσεις περὶ χαράξεως καὶ ἐπεκτάσεως τῆς γραμμῆς τῶν Θεσσαλικῶν σιδηροδρόμων διὰ μέσου Καλαμπάκας.

Οἱ μόνιμοι πολιτικοὶ γραφεῖς τῆς Διοικήσεως Χωροφυλακῆς Κοζάνης παρακαλοῦν τὴν Βουλὴν ὅπως ἐνεργήσῃ καὶ συμπεριληφθοῦν καὶ αὐτοὶ εἰς τὸ εὐεργετικὸν διάταγμα περὶ παροχῆς ἐπιδόματος.

Ὁ βουλευτὴς κ. **Π. Ἀλεξανδρῆς** καταθέτει ὑπόμνημα τοῦ Ἐμποροπαγγελματικοῦ κόσμου Καρδίτσης, αἰτουμένου τὴν ἐπέκτασιν τῶν Θεσσαλικῶν Σιδηροδρόμων διὰ μέσου Καλαμπάκας.

Αἱ σταφιδικαὶ ὀργανώσεις (Γεωργικῶν Ἐπιμελητηρίων καὶ Ἑνώσεων Συνεταιρισμῶν) ζητοῦν τὴν ἄμεσον κύρωσιν τῶν ἀφορώντων τὸν σταφιδικὸν Ὀργανισμὸν δύο συμπληρωματικῶν διαταγμάτων, τὰ ὁποῖα ἐρρύθμισαν λεπτομερείας τινὰς τοῦ ἀρχικοῦ καταστατικοῦ Ν. Δ. τοῦ ἐκδοθέντος ὑπὸ τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ 1925.

Ὁ βουλευτὴς **Γ. Ἀθανασιάδης Νόβας** παρακαλεῖ τὸν κ. Ὑπουργὸν τῆς Συγκοινωνίας ὅπως λάβῃ μέτρα ἀσφαλείας διὰ τοὺς χαλαζοπλήκτους τῆς περιφερείας Πλατάνου, τὸν δὲ κ. Ὑπουργὸν τῶν Οἰκονομικῶν νὰ διατάξῃ τὴν ἀπαλλαγὴν αὐτῶν ἀπὸ τῶν ἀμέσων φόρων.

Ὁ Δημήτριος Σ. Σχοινᾶς πολιτευτὴς Ἀττικοβοιωτίας διαμαρτύρεται διὰ τὴν ἄδικον καὶ μακρὰν προφυλάκισίν του ἐν ταῖς φυλακαῖς Παλαιοῦ Στρατῶνος.

Ὁ Ἐμπορικὸς Σύλλογος Πρεβέζης, ὑποβάλλει ὑπόμνημα δι' οὗ παρακαλεῖ ὅπως ἡ Βουλὴ ἀπαλλάξῃ τοὺς κατοίκους τῆς περιφερείας Πρεβέζης τοῦ φόρου τῆς καταθολῆς τῆς καθαρᾶς προτόδου τῶν ἐτῶν 1919—1923.

Τὰ Ἐργατικὰ Σωμάτεῖα Σοφάδων, Θεσσαλονίκης, Ἀγρινίου, Δράμας, Ξάνθης, Βόλου, Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς διαμαρτύρονται διὰ τὰς γενομένας πιέσεις καπνεργατῶν ἐργαζομένων διὰ τὰ δίκαιά των.

Αἱ δημοσιοϋπαλληλικαὶ Ὀργανώσεις Σύρου, Ξάνθης, Κα-

άλλας, Θεσσαλονίκης, Χίου, Λαρίσσης καὶ Λεβαδείας, διαμαρτύρονται διὰ τὴν μελετωμένην περικοπὴν τοῦ μισθοῦ τῶν Δημοσίων Ὑπαλλήλων.

Τὸ Ἐπαγγελματικὸν καὶ Βιοτεχνικὸν Ἐπιμελητήριον Βόλου ζητεῖ τὴν τροποποίησιν τοῦ σχετικοῦ ἄρθρου τοῦ Συντάγματος περὶ Γερουσίας, ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἡλικίαν τῶν ὡς Γερουσιαστῶν ἐκλεχθησομένων ἐπαγγελματιῶν καὶ Βιοτεχνῶν ὥστε τὸ δικαίωμα τῆς ἐκλογῆς νὰ κέκτηνται οἱ ἄγοντες ἡλικίαν 35 ἐτῶν καὶ ἄνω.

Ὁ βουλευτὴς κ. ***Τ. Ἀνασταsίου*** ὑποβάλλει ἀναφορὰν τῶν ἐκ χαλάζης καταστραφέντων κατοίκων Ἀμαλιάδος παρακαλούντων τὴν Κυβέρνησιν ν' ἀναστείλῃ τὴν πληρωμὴν παρ' αὐτῶν τῶν φόρων.

Ἡ Βουλὴ εἰσέρχεται εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Διάταξιν τῆς Νομοθετικῆς ἐργασίας

Ὁ κ. ***Α. Ἀργυρὸς*** (Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας) λέγει ὅτι ἡ Βουλὴ ἐψήφισε τὸ ἄρθρον 20 τοῦ Συντάγματος, καθ' ὃ δὲν ἐπιτρέπεται ἡ μεταβολὴ περιεχομένου διαθήκης κλπ. Κατὰ τὸ διάστημα τῆς δικτατορίας ἐξεδόθη διάταγμα τροποποιοῦν τὰς θελήσεις διαθετῶν, ἰδίως δὲ ἐπενοήθη ἡ μετατροπὴ τῆς κινητῆς περιουσίας κληροδοτήματος εἰς ἀκίνητα καὶ δὴ εἰς διδακτήρια. Θὰ ἦτο εὐχῆς ἔργον τὸ σύστημα τοῦτο νὰ διατηρηθῇ, διότι ἔμειναν σεβασταὶ αἱ θελήσεις τῶν διαθετῶν καὶ ἐγένοντο καὶ ἔργα κοινωφελέστατα, ὡς τὰ διδακτήρια. Ἤδη τὸ ψηφισθὲν ἄρθρον 20 δὲν ἐπιτρέπει τὴν διατήρησιν τοῦ συστήματος τούτου καὶ θὰ ἦτο χρήσιμον ὅπως ὁ νομοθέτης δύναται νὰ μετατρέπῃ τὸ κληροδότημα διὰ σκοποὺς παρεμφερεῖς, ἐφ' ὅσον ὁ ἀρχικὸς σκοπὸς θὰ παρέμενεν ἀπραγματοποίητος.

Ὁ κ. ***Π. Μερλόπουλος*** παρατηρεῖ ὅτι δὲν ἀποτελεῖ κώλυμα ἡ κειμένη συνταγματικὴ διάταξις διὰ τὴν χρησιμοποίησιν τοῦ κληροδοτήματος διὰ παρεμφερεῖς σκοποὺς, ἐφ' ὅσον οἱ ἀρχικοὶ εἶνε ἀπραγματοποίητοι.

Ὁ κ. ***Α. Ἀργυρὸς*** πάντως λέγει εἶνε ἀνάγκη μιᾶς ἑρμηνευτικῆς δηλώσεως ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 20 τοῦ Συντάγματος ἣν καὶ ἀναγινώσκει.

Τινὲς βουλευταί. Δὲν ἠμπορεῖ νὰ ψηφισθῇ αὐτό.

Α. Μιχαλακόπουλος (Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν) Ἡ ὀρθοτέρα διαδικασία ἀφ' ἧς ἔληξεν ἡ συζήτησις τοῦ ἄρθρου θὰ ἦτο ἡ ὑποβολὴ ἑρμηνευτικοῦ ψηφίσματος, ὅπερ θὰ ἐψηφίζετο.

Α. Ἀργυρός. Ἑρμηνεία ἐψηφισμένης διατάξεως δὲν ἀπαιτεῖ ψήφισμα.

Γ. Τσακανίκας. Μόνον κατὰ τὴν συζήτησιν δύναται νὰ γίνῃ τοῦτο.

Π. Τσαλδάρης (Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν). Θὰ ἦτο προτιμότερον ἑρμηνευτικὸν ψήφισμα διὰ τὴν περίπτωσιν αὐτήν.

Α. Ἀργυρός. Ἐὰν Βουλὴ θέλῃ δύναται καὶ τώρα νὰ συνταχθῇ τὸ ψήφισμα τοῦτο.

Τίνες βουλευταί. Τώρα τώρα.

Π. Τσαλδάρης. Πρέπει νὰ γίνῃ ὅμως πρὸ τῆς λήξεως τοῦ Συνταγματικοῦ ἔργου τῆς Βουλῆς.

Πολλοὶ βουλευταί. Μάλιστα. μάλιστα. Νὰ διατυπωθῇ.

Χ. Βοζίκης. Ἐὰν πρόκειται νὰ συζητηθῇ τὸ μέτρον νὰ μοῦ δοθῇ ὁ λόγος.

Ὁ κ. ***Κ. Ἀγγελόπουλος*** (Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης) ὑποβάλλει τὰ κάτωθι σχέδια νόμου 1) «Περὶ αὐθεντικῆς ἑρμηνείας τοῦ ἄρθρου 15 παράγραφος 4 τοῦ νόμου 2228 περὶ διαζυγίου καὶ 2) Περὶ αὐθεντικῆς ἑρμηνείας τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ νόμου 2230».

Μεθὸ συνεχιζομένης τῆς συζητήσεως τοῦ ἄρθρου 57 τοῦ Συντάγματος ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὸ ἄρθρον 115 λαμβάνει τὸν λόγον ὁ κ. ***Α. Παπαναστασίου*** (Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας) ὅστις λέγει ὅτι τὸ ζήτημα τῆς Γερουσίας εἶνε ἀπὸ τὰ ζητήματα, ἅτινα ἐπὶ μακρὸν ἀπησχόλησαν τὰ ἀντιπροσωπευτικὰ σώματα. Ἀπὸ τὸν κ. Ὑπουργὸν τῶν Ἐσωτερικῶν ἐπροτάθη ὅπως ὁ τρόπος τοῦ καταρτισμοῦ τῆς Γερουσίας ἀνατεθῇ εἰς τὴν νομοθετικὴν ἐξουσίαν. Βεβαίως ἂν δὲν ἐξαρτηθῇ ἡ συγκρότησις τῆς Γερουσίας ἀπὸ τὴν Βουλὴν θὰ ἐξαρτηθῇ κατ' ἀνάγκην ἀπὸ τὴν ψήφησιν διαφόρων νόμων. Διὰ νὰ μὴ εὑρισκώμεθα ὅμως εἰς διαρκεῖς συζητήσεις πρέπει νὰ καταστα λάξῃ ἡ Βουλὴ εἰς ἓν συμπέρασμα, διὰ νὰ μὴ φανῇ ὅτι δὲν ἔχομεν τὴν ἱκανότητα νὰ δώσωμεν τὴν πρέπουσαν λύσιν. Ἐὰν δώσωμεν ἐξ ἄλλου τὴν ἄδειαν εἰς τὴν νομοθετικὴν ἐξουσίαν θὰ παρέλθῃ πολὺς χρόνος ὅπως συγκροτηθῇ ἡ Γερουσία, καθ' ἣν στιγμὴν ἡ θέσπισις καὶ ἡ λειτουργία τοῦ θεσμοῦ εἶνε ἀναγκαία. Διὰ νὰ κανονίσωμεν τὴν σύνθεσιν τῆς Γερουσίας πρέπει νὰ ἔχωμεν ὑπ' ὄψιν τοὺς σκοποὺς δι' οὓς τὴν ἱδρύομεν. Ἐτονίσθη κατὰ τὰς συζητήσεις ὅτι ὁ θεσμὸς αὐτὸς δὲν θὰ ἦτο δημοκρατικὸς ἐφ' ὅσον θὰ ἐματαίου τὰς ἀποφάσεις τῆς πρώτης Βουλῆς τῆς ἀμέσως εἰναι μάταιος, ἐφόσον δὲν θὰ ἐδίδετο τοιαύτη δύναμις εἰς τὴν Γερουσίαν. Οἱ ζητοῦντες τὴν θέσπισιν τοῦ θεσμοῦ ἀπέβλεψαν εἰς τὸ νὰ ματαιώνωνται σφάλματα τῆς πρώτης Βουλῆς καὶ νὰ παρέχηται ἡ εὐκαιρία ὅπως ἀκούεται ἡ ἁρμόζουσα ὑπεράσπισις τῶν μεγάλων συμφερόντων τοῦ τόπου καὶ χρησιμοποιοῦνται ἐξ ἄλλου καὶ πρόσωπα ἱκανὰ, τὰ ὁποῖα διὰ τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλον λόγον δὲν ἠμποροῦν νὰ εἰσέλθουν εἰς τὴν Βουλήν. Ἡ δημοκρατικὴ ἀρχὴ θέλει ὅπως κατισχύσῃ ἡ θέλησις τοῦ λαοῦ, ἀφ' οὗ ὅμως οὗτος εἶνε διαφωτισμένος καὶ γνωρίζῃ καλῶς τὰ ζητήματα. Δι' αὐτὸ εἶνε ἀνάγκη νὰ ἐμποδίζεται ἡ ἄμεσος ἀποδοχὴ νομοθετικῶν μέτρων ἐφ' ὧν ὑπάρχει διαφωνία τῶν δύο σωμάτων. Ἐφόσον λοιπὸν οὕτος εἶνε ὁ σκοπὸς τῆς Γερουσίας πῶς πρέπει νὰ συντίθεται αὕτη ;

Ὁ κ. Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν ὑποστήριξεν ὅτι ἐφόσον δὲν δίδεται ἡ αὐτὴ πολιτικὴ ἰσοδυναμία εἰς τὰ δύο σώματα θὰ ἔπρεπε ἡ Γερουσία νὰ ἐξελέγετο ἀντιθέτως ἀπὸ τὸν λαόν. Εἰς τὴν Δὴν Συνέλευσιν καὶ ἐγὼ εἶχον ὑποστηρίξει ὅτι ἡ Γερουσία πρέπει νὰ ἐκλέγεται ἐμμέσως ἀπὸ τὰ κοινοτικὰ καὶ δημοτικὰ συμβούλια, ἀλλ' ἤδη ὅπως ἔχουν ταῦτα θὰ ἦτο παρακεκινδυνευμένον νὰ ἐμπιστευθῶμεν τὴν ἐκλογὴν τῶν Γερουσιαστῶν εἰς ταῦτα καὶ εἰς τὰ ἀνύπαρκτα νομαρχιακὰ συμβούλια. Δι' αὐτὸ καὶ ἐγὼ ἀποκλίνω τώρα ὑπὲρ τῆς ἀμέσου ἐκλογῆς. Πάντως ὅμως θὰ ἦτο ἐλευθέρα ἡ Βουλὴ νὰ ὁρίζῃ εἰς τὸ μέλλον ἄλλον τρόπον τῆς ἐκλογῆς. Ἄλλην ἀντίρρησιν, ἣν προὐκάλεσε τὸ ἄρθρον 57 τοῦ Συντάγματος εἶνε ἡ ἄδεια πρὸς κατάρτισιν μέρους αὐτῆς ἐκ τῶν ἐπαγγελματικῶν ὀργανώσεων. Ἡ ἀντίρρησις αὕτη δὲν ἔχει θέσιν, ἐφόσον οὐδαμοῦ ἄλλοῦ δυνάμεθα νὰ ἀντλήσωμεν τὰ ἄτομα τὰ ἐκπροσωποῦντα τὰ μεγάλα κοινωνικὰ καὶ οἰκονομικὰ συμφέροντα τοῦ τόπου παρὰ ἀπὸ τὰς ἐπαγγελματικὰς ὀργανώσεις. Ἡ Γαλλικὴ ἐπανάστασις, ἡ στηρίξασα τὴν ἐκλογὴν τῶν ἀντιπροσώπων εἰς τὰ ἄτομα, ἀπεδείχθη ἀτελής, διότι ὑπάρχει ἰδία ζωὴ καὶ ἰδία ὑπόστασις εἰς τὰς ὀργανωμένας τάξεις καὶ ὄχι εἰς τὴν ἐξάντλησιν τῆς κοινωνικῆς ζωῆς ἑνὸς τόπου μόνον διὰ τῶν ἀτόμων. Πρέπει συνεπῶς νὰ παρέχεται ἡ εὐκαιρία ὅπως αἱ μεγάλαι ὁμάδες ἐκπροσωποῦνται εἰς τὴν πολιτικὴν καὶ οἰκονομικὴν ζωὴν τῆς χώρας. Καὶ εἰς τὸν τόπον μας ἀκόμη βλέπομεν τὸν ἐπηρεασμὸν ἐπὶ τῆς πολιτικῆς ζωῆς παρὰ τῶν ἐπαγγελματικῶν ὀργανώσεων. Καὶ εἰς τὸ 1911 ἡμεῖς ἐπροτείναμεν ὅπως τὸ Συμβούλιον τῆς ἐπικρατείας συμπληρωθῇ μὲ αἱρετὰ μέλη ἐκ τῶν κοινωνικῶν ὁμάδων. Ἤδη δὲν πρέπει νὰ ἀφίσωμεν καὶ πάλιν ἔξω χρησιμοποιήσεως τὰς ὁμάδας ταύτας. Ὑπεστηρίχθη ὅτι οὕτω εἰσάγεται σοβιετισμὸς εἰς τὴν ἀντίληψιν τοῦ πολιτικοῦ μας βίου.

Ἡ ἀντίληψις αὕτη εἶνε ἐσφαλμένη, διότι οἱ ἀγνοοῦντες τὰς ζώσας καὶ δρώσας ὁμάδας τὰς ὠθοῦν νὰ ζητοῦν δι' ἄλλης ὁδοῦ τὴν ἐπίτευξιν τῶν συμφερόντων των καὶ τῶν σκοπῶν των. Ἀντὶ αὐτῆς τῆς ἀνοργανώτου κινήσεως θὰ ἦτο ὀρθὸν

τὸ Κράτος νὰ ὀργανώσῃ τὰς μεγάλας ταύτας ὁμάδας, διὰ νὰ ἔχῃ πάντοτε μίαν ἔγκυρον πλέον γνώμην αὐτῶν κατὰ τὴν ρύθμισιν μεγάλων καὶ φλεγόντων κοινωνικῶν ζητημάτων. Προχωρῶν ἀντικρούει καὶ τὰς ἄλλας αἰτιάσεις κατὰ τῆς συμμετοχῆς εἰς τὴν κατάρτισιν τῆς Γερουσίας τῶν ἐπαγγελματικῶν τάξεων, αἱ ὁποῖαι, τονίζει, ὅτι κατ' ἄλλον τρόπον σκέπτονται, ὅταν πρόκειται νὰ ἐκλέξουν βουλευτὰς διὰ καθολικῆς ψηφοφορίας καὶ κατ' ἄλλον τρόπον, ὅταν πρόκειται νὰ ἐκλέξουν ἐκπροσώπους τῶν ἀπόψεών των καὶ τῶν συμφερόντων των. Διὰ τοῦτο ἡ ἄμεσος ἐκλογὴ τοιούτων δὲν εἶνε δυνατή, ἀλλὰ μόνον ἡ ἔμμεσος καὶ δὴ ἐν τῇ ἀναλογίᾳ τοῦ μικροῦ ποσοστοῦ ἐκπροσώπων. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἡ Γερουσία, ἐκτὸς τῶν ἐξ ἐπαγγέλματος πολιτευομένων, θὰ περιλαμβάνῃ καὶ πρόσωπα ἀσχολούμενα μὲ τὰς ἐπιστήμας, τὰς τέχνας κλπ.....

Τινὲς βουλευταί. Θὰ γίνουν καὶ αὐτοὶ πολιτευόμενοι.

Α. Παπαναστασίου (Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας). Δὲν εἶνε ἀσφαλὲς τοῦτο. Τὸ νὰ χυθῇ ὅμως νέον αἷμα εἰς τὸν πολιτικὸν κόσμον δὲν θὰ ἦτο βλάβη, θὰ ἦτο ὠφέλεια καθ' ἣν στιγμὴν ὁ ἐμπλουτισμός του μὲ νέα πρόσωπα εἶνε καὶ ἀναμφισβήτητος καὶ ἀπαραίτητος.

Χ. Λαδᾶς. Καὶ αὐτοὶ κατ' ἀνάγκην θὰ περιποιοῦνται τοὺς ἐκλέκτορας διὰ νὰ ἐκλέγωνται.

Α. Παπαναστασίου. Δὲν πρόκειται περὶ ἐκλογῆς, ὅπως γίνεται αὕτη διὰ τὴν πρώτην Βουλήν. Συνεχίζων, λέγει ὅτι ὡσαύτως ἔχομεν ἀνάγκην ὅπως μαζὶ μὲ τοὺς ἀνθρώπους ποῦ ἐκλέγονται ἀπὸ τὸν Λαὸν ἔχωμεν καὶ τὸ Β' Σῶμα, συγκροτούμενον ἐμμέσως ἀπὸ ἀνθρώπους μᾶλλον εἰδικευμένους εἰς τὰ διάφορα ζητήματα, καὶ οἵτινες θ' ἀποτελοῦν καὶ ἀνάσχεσιν εἰς τὰ ἐσπευσμένα μέτρα τῆς κάτω Βουλῆς καὶ διαφώτισιν πρὸς καλυτέραν διαμόρφωσιν αὐτῶν. Εἶνε συνεπῶς ἀπαραίτητος ἡ χρησιμοποίησις τῶν μεγάλων κοινωνικῶν ὁμάδων πρὸς ἐμπλουτισμὸν τῆς πολιτικῆς ἐκπροσωπήσεως τοῦ τόπου μὲ πρόσωπα δυνάμενα νὰ ἔχωσιν ἔγκυρον γνώμην. Ὑπάρχει, συνεχίζει, καὶ ἄλλη κατηγορία ἐκλεκτέων γερουσιαστῶν παρὰ τῆς Βουλῆς, καὶ ἡ σχετικὴ διάταξις ἔχει σκοπιμότητα ὅπως ἐκλέγωνται γερουσιασταὶ πρόσωπα, τὰ ὁποῖα καίτοι ἱκανά, δὲν εἰσέρχονται εἰς τὴν Βουλήν, εἴτε διότι δὲν θέλουν εἴτε διότι δὲν δύνανται. Δι' αὐτὸ ἐπροτάθη ὅπως ἀριθμός τις γερουσιαστῶν ἐκλέγεται εἰς τὴν ἀρχὴν ἑκάστης περιόδου εἴτε παρὰ τῆς Βουλῆς εἴτε παρὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, καὶ ἐπομένως ἡ διάταξις αὕτη εἶνε σκοπιμωτάτη. Συνεπῶς πρὸς ὅλα ταῦτα θὰ ἠδυνάμεθα νὰ ψηφίσωμεν τὴν σύνθεσιν τῆς Γερουσίας, ἀφίνοντες τὴν τροποποίησιν αὐτῆς εἰς τὴν νομοθετικὴν ἐξουσίαν. Συνεχίζων προτείνει τὴν ψήφισιν τοῦ ἄρθρου 57 τροποποιουμένου, δηλαδὴ ἡ Γερουσία ν' ἀποτελεῖται ἀπὸ 120 γερουσιαστάς, ἐξ ὧν 80 γερουσιασταὶ νὰ ἐκλέγωνται δι' ἀμέσου ψηφοφορίας κατ' εὐρυτάτας περιφερείας καὶ δι' ἀναλογικῆς ψηφοφορίας, ἡ ὁποία ἔχει ὅλα τὰ πλεονεκτήματα, προκειμένου περὶ Γερουσίας, χωρὶς ν' ἀποκλείεται καὶ ἡ θέσπισις διὰ νόμου τῆς πλειοψηφικῆς ἐκλογῆς.

Ι. Κίνιας. (Θ') ἀναγραφῇ εἰς τὸ ἄρθρον ἡ ἄδεια πρὸς τὴν νομοθετικὴν ἐξουσίαν καὶ θὰ δεσμευθῶμεν ἡ πρώτη ἐκλογὴ νὰ γίνῃ ἀναλογικῶς.

Α. Παπαναστασίου. (Θ') ἀναγραφῇ ὡς μεταβατικὴ διάταξις καὶ θὰ ἐπιτρέπεται ἡ μεταρρύθμισις καὶ ἡ τροποποίησις διὰ νόμου. Συνεχίζων ἀναπτύσσει τὰς ὑπολοίπους διατάξεις τοῦ ἄρθρου 57, δηλῶν ὅτι ἐὰν ὑπάρχουν ἀντιρρήσεις διὰ τὴν καθιέρωσιν τῶν εὐρυτάτων περιφερειῶν δύναται νὰ γίνῃ συζήτησις.

Δ. Μπαμπᾶκος. Πῶς θὰ γίνῃ ἀναλογικὴ ψηφοφορία πρὸς ἐκλογὴν 32 Γερουσιαστῶν δι' ὅλην τὴν Ἑλλάδα.

Α. Παπαναστασίου. Ἡ ἀνανέωσις δύναται νὰ γίνεται διὰ κληρώσεως ὡρισμένων περιφερειῶν, ὅπως θὰ καθορίσῃ ὁ νόμος. Ἐξακολουθῶν, λέγει ὅτι ἕτεροι 20 Γερουσιασταὶ θὰ ἐκλέγωνται ἀπὸ τὰς ὀργανώσεις τὰς ὑφισταμένας καὶ τὰς γενησομένας.

Σ. Χασιώτης Δὲν θὰ τηρηθῇ ἀναλογία πληθυσμοῦ.

Α. Παπαναστασίου. Ὄχι. Διότι ὅλαι αὐταὶ αἱ ὀργανώσεις μετέχουν καὶ εἰς τὴν ἐκλογὴν τῶν 80 Γερουσιαστῶν τῆς ἀμέσου ἐκλογῆς. Αἱ ὑπάρχουσαι, λέγει, ὀργανώσεις εἶναι ἀρκεταὶ ἤδη διὰ νὰ ἐκπροσωπηθοῦν εἰς τὴν Γερουσίαν, εἰς τὴν ὁποίαν νὰ στείλουν ἀνθρώπους εἰδικοὺς καὶ γνωρίζοντας τὰ ζητήματά των, ἐνῷ ἐξ ἄλλου εἰδικὸς νόμος θὰ δώσῃ τὸ δικαίωμα νὰ ἐκπροσωπῶνται οἱ διαιτηταί, οἱ ἰατροὶ καὶ τὰ λοιπὰ ἐλευθέρια ἐπαγγέλματα.

Οἱ ὑπόλοιποι 20 Γερουσιασταὶ θὰ ἐκλέγωνται ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας κατὰ τὴν πρώτην αὐτῆς σύνθεσιν. Εἰς τὸ παρελθόν, ἐπιλέγει, ὑπεστήριξα ὅπως ἡ πρώτη Γερουσία συγκροτηθῇ ἀπὸ τὴν Βουλήν. Ἀλλὰ οἱ λόγοι ἐκεῖνοι, οἱ συντρέχοντες τότε, δὲν συντρέχουν ἤδη διότι σήμερον δὲν ἔχομεν μονόπλευρον ἀντιπροσωπευτικὸν σῶμα καὶ ἔχομεν μόνον ἀνάγκην εὐρυθμοτέρας νομοθετικῆς λειτουργίας. Σήμερον τασσόμεθα ὑπὲρ τῆς ἐκλογῆς τῆς πρώτης Γερουσίας παρὰ τοῦ λαοῦ καὶ οὕτω ἡ μεταβατικὴ διάταξις δὲν θὰ συμπεριλάβῃ παρὰ τὴν εἰδικὴν διάταξιν περὶ μεταρρυθμίσεως τῆς συνθέσεως τῆς Γερουσίας εἰς τὸ μέλλον καὶ τῆς ἀπαρτήσεως μέρους αὐτῆς παρὰ τῆς Βουλῆς.

Ὁ κ. ***Σ. Οἰκονομίδης*** λέγει ὅτι ὁ λόγος δι' ὃν θεωρεῖ ἀναγκαῖον τὸν θεσμὸν εἶναι ἡ ὁμαλωτέρα διαρρύθμισις τῶν κοινοβουλευτικῶν πραγμάτων, δι' αὐτὸ θέλει τὸ σῶμα ἰσοδύναμον καὶ ὁμότιμον μὲ τὴν Βουλήν. Ὡς πρὸς τὴν συγκρότησιν αὐτῆς, τρία εἶναι τὰ συστήματα τὰ ὑπὸ τὴν κρίσιν τῆς Βουλῆς, τὸ διὰ τῶν ἐπαγγελλατικῶν ὀργανώσεων, τὸ διὰ τῆς ἐμμέσου ἐκλογῆς διὰ τῶν νομαρχιακῶν συμβούλων καὶ τὸ τῆς ἀμέσου ἐκλογῆς. Κηρύσσεται, λέγει, ἀνεπιφυλάκτως ὑπὲρ τοῦ συστήματος τῆς ἀμέσου ἐκλογῆς καὶ προτείνει ὅπως ὁλόκληρος ἡ γερουσία ἐκλέγεται ὑπὸ τοῦ λαοῦ. Ὡς πρὸς τὰς ἐπαγγελματικὰς ὀργανώσεις, λέγει ὅτι δὲν ὑπάρχουν ἀκόμη ὀργανώσεις τοιαῦται ἀνεπτυγμέναι καὶ συγχρόνως ὅτι ἐὰν ἐδεχόμεθα τὸ σύστημα τῆς διὰ τῶν ὀργανώσεων τούτων ἐκλογῆς ἠθέλομεν δημιουργήσει προνομιοῦχα σώματα. ἠθέλαμεν δὲ καὶ δημιουργήσει σώματα εἰς τὰ ὁποῖα θὰ εἰσήρχετο ἡ κομματικὴ συναλλαγή. Καὶ τὰ 12 ο/ο λέγει ὅτι πρέπει νὰ προέρχωνται ἐκ τοῦ λαοῦ, δὲν εἶναι δὲ ἀληθὲς ὅτι θὰ ἀπεκλείοντο τυχὸν τῆς γερουσίας πολιτικαὶ προσωπικότητες, διότι πάντοτε, πλὴν ἐλαχίστων ἐξαιρέσεων, αἱ προσωπικότητος αὗται εἰσῆλθον εἰς τὴν Βουλήν, δὲν πρέπει δὲ νὰ λαμβάνωμεν ὑπ' ὄψιν μεμονωμένα παραδείγματα. Συνεχίζων ἀποκλείει τὸ σύστημα τῆς ἐμμέσου ἐκλογῆς, διότι, λέγει, ὁ τρόπος οὗτος δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο εἰ μὴ συναλλαγή. Δὲν ὑπάρχει κανεὶς λόγος νὰ προτιμήσωμεν ἄλλο ὄργανον ἐκλογῆς γερουσιαστῶν ἀπὸ τὸν λαόν. Ὁ λαὸς εἶναι ὥριμος ἤδη διὰ νὰ ἐκλέξῃ τοὺς γερουσιαστάς. Ἐξετάζων τὸ ζήτημα τῶν ἐκλογικῶν περιφερειῶν ἀποκλείει τὰς εὐρυτάτας, διότι κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ὁ λαὸς ἀγνοῶν τοὺς ὑποψηφίους δὲν θὰ ψηφίζῃ ἐν συνειδήσει. Ὡς πρὸς τὴν προσωρινὴν γερουσίαν πρὸ παντός, λέγει, πρέπει νὰ καταφύγωμεν εἰς τὸ σύστημα τῆς ἀμέσου ἐκλογῆς ἵνα ἔχωμεν ἀρτιωτέραν τὴν συγκρότησιν αὐτῆς. Ἄλλως τε οὔτε νομικῶς ἡ Βουλὴ δύναται νὰ ἐκλέξῃ τοὺς γερουσιαστάς, διότι ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει θὰ ἔπρεπεν ἕκαστον κόμμα νὰ εἶχεν εἰς τὸ πρόγραμμά του ἀναγεγραμμένον καὶ τοῦτο ὅτι δηλαδὴ αὐτὸ τὸ ἴδιον θὰ ἐκλέξῃ καὶ τὴν Γερουσίαν. Καταλήγων λέγει ὅτι ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ μέτρου τούτου θὰ ἦτο πολιτικῶς ἀνήθικος.

Ὁ κ. ***Κ. Καλκάνης*** λέγει ὅτι, ὅταν συνεζητεῖτο ἡ Γερουσία ὁλόκληρον τὸ κόμμα τῶν ἐλευθεροφρόνων καὶ αὐτὸς προσωπικῶς ἐκηρύχθη ἐναντίον τοῦ θεσμοῦ αὐτοῦ, φρονῶν ὅτι τὸ σῶμα τοῦτο θὰ ἦτο ἀρτηριοσκληρωτικὸν καὶ θὰ παρέλυε τὴν κοινοβουλευτικὴν μηχανήν. Ἀλλ' ἐφόσον ἡ Βουλὴ ἀπεδέχθη τὴν δημιουργίαν τοῦ σώματος τούτου πρέπει νὰ καθορισθῶσι συνταγματικῶς αἱ γενικαὶ γραμμαὶ τοῦ καταρτισμοῦ τοῦ σώματος τούτου. Εἶμαι κεκηρυγμένος, λέγει, ὑπὲρ τοῦ καταρτισμοῦ τοῦ σώματος τούτου δι' ἀμέσου ἐκ-

λογῆς ὑπὸ τοῦ λαοῦ, διότι τοῦτο θεωρῶ σύμφωνον μὲ τὴν βάσιν τοῦ κοινοβουλευτισμοῦ καὶ διότι τότε θὰ εἶναι σεβαστὴ ἡ γνώμη τοῦ σώματος τούτου καὶ σύμφωνος μὲ τὴν λαϊκὴν κυριαρχίαν. Ὡς πρὸς τὰ ἐμπορικὰ καὶ βιομηχανικὰ σωματεῖα ἐν Ἑλλάδι, λέγει ὅτι αἱ λέξεις αὐταὶ εἶναι κεναὶ διότι εὑρισκόμεθα ἀπὸ τῆς ἀπόψεως ταύτης εἰς ἐμβρυώδη κατάστασιν. Ἐὰν ἡ τάξις αὕτη ἕδρα ὡς τάξις ὠργανωμένη θὰ εἴχομεν ἤδη καὶ τὰς ἐμφανίσεις αὐτῆς, ἀλλὰ μέχρι τοῦδε τοὐλάχιστον δὲν ἔχομεν οὐδεμίαν δρᾶσιν. Τὸ γεγονὸς δὲ τοῦτο ἔχει μεγίστην σημασίαν διότι ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει θὰ ἐκπροσωπηθοῦν ὡρισμένα ἀδρανῆ σωματεῖα, εὑρισκόμενα εἰς διαφόρους πόλεις τῆς Ἑλλάδος καὶ ἐλαχίστας. Ἐὰν ὁ δικαιολογητικὸς λόγος τῆς συστάσεως τῆς Γερουσίας εἶναι ἡ ὕπαρξις τῆς συνέσεως καὶ μιᾶς ἀντιρρόπου δυνάμεως οἱ ὅροι οὗτοι πληροῦνται, ἐὰν οἱ γερουσιασταὶ ἔχωσιν ὡρισμένην ἡλικίαν π. χ. 40 ἐτῶν, διότι πάντως εἰς τὴν ἡλικίαν ταύτην θὰ ὑπάρχῃ σύνεσις μεγαλειτέρα καὶ πεῖρα. Δὲν πρέπει, λέγει, νὰ γίνῃ οὐδεμία σκέψις περὶ ἐκλογῆς τῆς πρώτης γερουσίας κατ' ἀναλογίαν τῶν κομμάτων παρὰ τῆς Βουλῆς, πρέπει δὲ νὰ ἀπορύψωμεν τὸν κομματικὸν χρωματισμὸν αὐτῆς, διότι ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει τὸ σῶμα τοῦτο θὰ μεταβληθῇ εἰς σῶμα δούλων καὶ δὲν θὰ ἐκπληρώσῃ οὐδένα σκοπόν, συγχρόνως δὲ θὰ ἀναπτυχθῇ καὶ ἡ κομματικὴ συναλλαγή, ἥτις ἀποτελεῖ τὸν σάρκα τοῦ κοινοβουλευτισμοῦ.

Ἐν τῷ σημείῳ τούτῳ διακόπτεται ἡ συνεδρίασις, ὥρα 9 μ.μ. διὰ τὰς 10 1)2 μ. μ.

Μετὰ τὴν διακοπήν

Ὥρα 11 καὶ 15 ἐπαναλαμβάνεται ἡ διακοπεῖσα συνεδρίασις.

Συνεχιζομένης τῆς συζητήσεως ἐπὶ τοῦ ἄρθρου τοῦ Συντάγματος περὶ τοῦ καταρτισμοῦ τῆς Γερουσίας ὁ κ. ***Ι. Σπετσιώτης*** λέγει ὅτι, ἐφόσον ἀπεφασίσθη ἡ ἵδρυσις τοῦ θεσμοῦ τῆς Γερουσίας, δὲν εἶνε σκόπιμον νὰ γίνῃ συζήτησις περὶ τοῦ σκοποῦ αὐτῆς. Προκειμένου περὶ τοῦ καταρτισμοῦ αὐτῆς φρονεῖ ὅτι ἐφόσον μία χώρα ἔχει ὁμοσπονδιακὴν ὀργάνωσιν εἶνε ἐπιβεβλημένη ἡ γερουσία. Ἐπίσης ὁ καταρτισμὸς τῆς Γερουσίας ἐνδείκνυται ἐφόσον ὑπάρχουν ἀριστοκρατία καὶ μεγάλοι γαιοκτήμονες, ἀλλὰ εἰς μίαν χώραν ὅπως ἡ Ἑλλὰς ἡ Γερουσία δὲν δύναται νὰ καταρτισθῇ ἄλλως εἰ μὴ διὰ τῆς ψήφου τοῦ λαοῦ ἵνα ἀντιπροσωπεύῃ τὴν λαϊκὴν κυριαρχίαν. Ὡς πρὸς τὸ ἄρθρον 37 νομίζει ὅτι, ἐφ' ὅσον ἡ Βουλὴ θὰ ἀπεδέχετο τὸν ἀριθμὸν 120, θὰ ἦτο ἐνδεδειγμένον τὰ 50)100 νὰ ἐκλέγωνται ἐπὶ τῇ βάσει τῶν διατάξεων τοῦ ἄρθρου τούτου ἀλλὰ κατὰ πλειοψηφικὸν σύστημα καὶ κατὰ περιφερείας εὐρείας καὶ ὄχι εὐρυτάτας. Προκειμένου περὶ καταρτισμοῦ Γερουσίας δὲν θὰ ἦτο ἄσκοπον νὰ καθιερώσωμεν διάφορα συστήματα. Φρονεῖ ὅτι εἰς τὴν 2αν παράγραφον ἀντὶ τοῦ 129)ο θὰ ἔπρεπε νὰ τεθῇ ὅτι τὰ 30)ο ἐκλέγονται κατὰ εὐρυτάτας περιφερείας καὶ ὡς τοιαῦται νὰ καθορισθοῦν ὁλόκληρος ἡ Πελοπόννησος, ἡ Στερεὰ Ἑλλάς, ἡ Μακεδονία, ἡ Ἤπειρος, αἱ Ἰόνιοι νῆσοι, ἡ Κρήτη, καὶ αἱ νῆσοι τοῦ Αἰγαίου. Τὸ δὲ σύστημα νὰ εἶνε ἡ ἄμεσος ἐκλογή. Ὡς πρὸς τὴν παράγραφον 3 ἀντὶ τῶν 8)ο νὰ γείνουν 20)ο νὰ ἐκλέγωνται δὲ οὗτοι ἀπὸ τὰς ὀργανώσεις εἰς ἃς νὰ προστεθοῦν καὶ οἱ ἐμπορικοὶ σύλλογοι καὶ ὁ κλῆρος. Ἡ συγκρότησις τῆς Γερουσίας ἐκ προσώπων διαφόρου προελεύσεως θὰ εἶχεν ὡς ἀποτέλεσμα νὰ ὀργανώσῃ ἓν σῶμα, εἰς ὃ θὰ ὑπῆρχε καὶ τὸ θεωρητικὸν πνεῦμα ἀλλὰ καὶ τὸ πρακτικὸν πνεῦμα. Ὡς πρὸς τὸ ἄρθρον 116 περὶ καταρτισμοῦ τῆς πρώτης Γερουσίας λέγει ὅτι θὰ παρείχετο δι' αὐτοῦ εἰς τοὺς ἀρχηγοὺς τῶν κομμάτων ἡ εὐκαιρία νὰ καταρτίσουν μίαν γερουσίαν κομματικῶν συμφερόντων. Προκειμένου περὶ καταρτισμοῦ σώματος οἷον ἡ Γερουσία δὲν ἀρκεῖ, λέγει, ἡ γνώμη πέντε ἀνθρώπων, τῶν ἀρχηγῶν τῶν κομμάτων, διὰ τὴν καταλληλοτέραν σύστασιν αὐτῆς. Ἡ κατὰ τοιοῦτον τρόπον λέγει σύστασις αὐτῆς θὰ εἶνε ἀθυρματοειδής. Ἀναφέρει τὸ παράδειγμα τῆς συζητήσεως τοῦ Μεγάλου Ναπολέοντος περὶ γερουσίας. Ἀναφέρων καὶ ἄλλα παραδείγματα, λέγει ὅτι αἱ οὕτω καταρτιζόμεναι Γερουσίαι δὲν εἶνε ἄξιαι τοῦ ὀνόματός των. Δὲν πρέπει, λέγει, νὰ ἐπιτρέψωμεν τὴν Οἰκουμενικὴν Κυβέρνησιν καὶ δι' ἄλλου ἄρθρου ἀντικοινοβουλευτικοῦ καὶ πρέπει ἡ Βουλὴ νὰ ἀρνηθῇ εἰς τὴν Κυβέρνησιν τὸ δικαίωμα τοῦτο.

Δ. Χατζίσκος εἶνε ἀναμφισόητον, λέγει, ὅτι δέον μετὰ συνέσεως νὰ ἐπιδιώξωμεν τὴν συγκρότησιν τῆς πρώτης Γερουσίας, ὄχι διὰ διορισμῶν ἀλλὰ διὰ τοῦ λαοῦ εἴτε ἀμέσως εἴτε ἐμμέσως, ἵνα φανῇ ἀνταξία ἑαυτῆς. Εἶνε πολλὰ συστήματα καταρτισμοῦ γερουσίας, ἀλλ' ὁ λαὸς ἔχει μίαν προκατάληψιν κατὰ τοῦ συστήματος τοῦ διορισμοῦ τῶν Γερουσιαστῶν ὑπὸ τῆς Βουλῆς. Ἡ ἄμεσος ἐκλογὴ θὰ προσδώσῃ μεγαλείτερον κῦρος εἰς τὸ βον νομοθετικὸν σῶμα, τὸ ὁποῖον θὰ ἔχῃ τὸ μέγα δικαίωμα τῆς διαλύσεως τῆς Βουλῆς ἀλλὰ συγχρόνως θὰ ἔχῃ ὀλιγώτερα πολιτικὰ δικαιώματα. Τὶς ὅμως θὰ ἐμποδίσῃ τοὺς γερουσιαστάς, ἐκλεγομένους ὑπὸ τοῦ λαοῦ νὰ μὴ ζητήσωσι νὰ ἀποκτήσουν μεγαλειτέραν δύναμιν; Εἰς τὴν τρίτην συνέλευσιν, λέγει, εἰσηγήθη τὴν ἔμμεσον ἐκλογὴν ἀναπτύσσει δὲ τὰς τότε γνώμας του.

Ὁ κ. ***Κ. Ἀγγελόπουλος*** λέγει ὅτι, ἂν ἐκλέγεται ἀμέσως ἡ Γερουσία δὲν θὰ ἔρχεται εἰς ἐπαφὴν μὲ τὸν λαὸν καὶ δι' αὐτὸ πρέπει νὰ παρατείνωμεν τὴν γερουσιαστικὴν περίοδον καὶ νὰ ἀνανεοῦται ἡ γερουσία κατὰ τριετίαν.

Ὁ κ. ***Δ. Χατζίσκος*** λέγει ὅτι οἱ ἐκλέκτορες ἐκπροσωποῦν τὸν λαόν, ὅστις τοὺς δίδει τὸ δικαίωμα νὰ εἶνε ἐκλέκτορες. Ἂν δὲ ἡ Γερουσία ἀνανεοῦται κατὰ διετίαν δὲν ἔρχεται εἰς ἐπαφὴν ἡ γερουσία μετὰ τοῦ λαοῦ. Ὑποστηρίζων τότε λέγει, τὴν ἔμμεσον ἐκλογήν, ὑπεστήριξα νὰ γίνῃ ἐκλογὴ ὄχι μόνον διὰ τῶν νομαρχιακῶν συμβουλίων ἀλλὰ καὶ δι' ἐκλεκτόρων ἐκλεγομένων ἀπ' εὐθείας ὑπὸ τοῦ λαοῦ. Συνεχίζων, λέγει ὅτι ἐὰν τότε εἶχε τὴν γνώμην τῆς ἐμμέσου ἐκλογῆς σήμερον μετέγνωσε, δὲν θέλει νὰ μετέχουν τὰ συμβούλια τῆς αὐτοδιοικήσεως, πρῶτον διότι τὰ κοινοτικὰ συμβούλια εὑρίσκονται εἰς τὰ σπάργανα, δεύτερον διότι τὰ δημοτικὰ συμβούλια ἐξέκλιναν τοῦ προορισμοῦ των καὶ τρίτον διότι τὰ νομαρχιακὰ συμβούλια δὲν ἐγένοντο ἀκόμη. Ἀλλὰ καὶ ἕτερος λόγος ἐπιβάλλει τὴν μὴ ἄμεσον ἐκλογήν. Ὁ λόγος εἶνε ἵνα μὴ κομματίζωνται τὰ συμβούλια ταῦτα. Πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν τὴν ἄμεσον ἐκλογήν, ἀλλὰ οἱ ἐκλογεῖς νὰ ἔχουν ὡρισμένα προσόντα π. χ. τῆς ἡλικίας. Ἀλλ' ἐκτὸς τῶν συστημάτων αὐτῶν σήμερον κρατεῖ ἡ τάσις τῆς ἐπαγγελματικῆς ἐκπροσωπήσεως. Ἀλλ' αἱ ὀργανώσεις αὐταὶ δὲν ἐξειλίχθησαν μέχρι τοῦ σημείου ὥστε νὰ ἀντιπροσωπεύωνται ἐν τῷ δευτέρῳ νομοθετικῷ σώματι. Δι' αὐτὸ πρέπει μετὰ φειδοῦς νὰ δώσωμεν τὸ δικαίωμα τοῦτο. Ἦτο θικσώτης, λέγει, τῆς γνώμης τοῦ ἀειμνήστου Γούναρη δηλ. τοῦ οἰκονομικοῦ συμβουλίου. Αὐτοὶ εἶνε οἱ τρόποι οἵτινες πρέπει νὰ ληφθοῦν ὑπ' ὄψει κατὰ τὸν καταρτισμὸν τῆς πρώτης Γερουσίας, ἥτις πρέπει νὰ καταρτισθῇ κατὰ σώφρονα τρόπον διὰ ἀμέσου ἐκλογῆς. Διὰ τῶν ἐπαγγελματικῶν ὀργανώσεων καὶ διὰ τῆς Βουλῆς. Εἶνε ἐναντίον τῆς ἰδέας τῆς ὑποδείξεως ὅλων τῶν γερουσιαστῶν ὑπὸ τῆς Βουλῆς, διότι τοῦτο δὲν θὰ προσδώσῃ τὸ ἀπαιτούμενον κῦρος εἰς αὐτούς. Ἀναπτύσσει εἶτα τὰς γνώμας διαφόρων συγγραφέων, οἵτινες λέγουν ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἐφαρμόζεται τὸ σύστημα τῆς κατατμήσεως τῆς Βουλῆς εἰς δύο σώματα.

Ὁ κ. ***Γ. Καλδῆς.*** Ἡ συζήτησις, λέγει, ἀπέδειξεν ὅτι ἐν τῷ Συν)τι δὲν πρέπει ν' ἀναγραφῶσι παρὰ αἱ γενικαὶ γραμμαὶ καὶ ν' ἀφεθοῦν εἰς τὸν νόμον αἱ λεπτομέρειαι. Αἱ γενικαὶ αὗται γραμμαὶ εἶναι ὁ ἀριθμὸς τῶν Γερουσιαστῶν, ὃν δέχεται εἰς 120, τὸ σύστημα τῆς ἐκλογῆς, δέχεται δέ, λέγει τὴν ἄμεσον ἐκλογὴν καὶ τὴν διάρκειαν τῆς Γερουσίας εἰς 9ετῆ ἀνανεουμένην κατὰ τὸ 1)3 αὐτῆς καθ' ἑκάστην τριετίαν. Τὰ ἄλλα, πρέπει ν' ἀφεθῶσιν εἰς τὸν νόμον. Ὡς πρὸς τὸ ἄρθρον 116 δέχεται ὅπως ἡ πρώτη Γερουσία ἐκλεγῇ ὑπὸ τῆς Βουλῆς, ἀφ' ἑνὸς μὲν ἵνα ἀπορύψωμεν τὸν ἐκλογικὸν σάλον, καὶ ἀφ' ἑτέρου διότι φρονεῖ ὅτι ἡ Βουλὴ θὰ ἐκλέξῃ τοὺς ἀρίστους!

Ὁ κ. ***Σ. Μάξιμος*** λέγει ὅτι ἡ Γερουσία παρουσιάζεται εἰς τὰ Κράτη, ὅταν ὑπάρχουν ζητήματα συμβιβασμοῦ τῶν παλαιῶν ἀντιλήψεων πρὸς τὰς νέας τοιαύτας, ὁ δὲ τρόπος τῆς συγκροτήσεως αὐτῆς εἶναι ἕνα μέσον συμβιβασμοῦ τῶν ἀντιτιθεμένων συμφερόντων. Οἱ ὑποστηρίζοντες τὴν συγκρότησιν μιᾶς Γερουσίας, εἰς ἣν νὰ ἀντιπροσωπεύωνται αἱ ὀργανώσεις τῆς Ἑλλάδος ὑποστηρίζουν τὴν ἄποψιν τοῦ συμβιβασμοῦ δηλ. μίαν ἄποψιν ἐσφαλμένην, διότι οἱ κοινωνικοὶ ἀγῶνες πάντοτε συνεχίζονται παρ' ὅλους τοὺς προσκαίρους συμβιβασμούς. Ἀλλὰ ἀπὸ ἀπόψεως ἀστικῆς δὲν ἔχει σταθερότητα οὔτε καὶ ἡ καταπολέμησις τοῦ θεσμοῦ τούτου. Τὸ ζήτημα συνεπῶς. ἐξεταζόμενον ἐν συνόλῳ, ἀποτελεῖ μίαν προσπάθειαν δημιουγίας ὀργανώσεων ἀντιδραστικῶν τῶν ροπῶν αἵτινες ἐμφανίζονται. Εἶναι ὅμως γνωστὸν ὅτι οὐδεμία πολιτικὴ ἰδέα εἶναι παγία εἰς μίαν κατάστασιν. Ἡ Οἰκουμενικὴ Κυβέρνησις π. χ. ἅμα τῷ καταρτισμῷ της ἦτο ἰσχυροτάτη, οὐδεὶς ὅμως δύναται νὰ ἰσχυρισθῇ τὸ τοιοῦτον καὶ σήμερον. Οἱ ἀγῶνες, λέγει, δημιουργοῦν μίαν ρευστότητα, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον θὰ ἐμφανισθῇ καὶ εἰς τὴν Γερουσίαν, εἰς τὴν ὁποίαν ὅμως θέτομεν μίαν προθεσμίαν 8ετῆ. Ἀπὸ τῆς ἀπόψεως, λέγει, αὐτῆς κηρύσσεται ὑπὲρ τῆς καθολικῆς ψηφοφορίας πρὸς ἐκλογὴν τῶν γερουσιαστῶν, πρέπει δὲ ἡ διάταξις αὕτη ἡ ἀφορῶσα τὸν τρόπον τῆς Γερουσίας νὰ ὀχυρωθῇ συνταγματικῶς.

Ὁ κ. ***Π. Μερλόπουλος*** λέγει ὅτι καὶ ἐκεῖνοι οἵτινες ῥιζικῶς διεφώνησαν μὲ τὴν ἵδρυσιν τοῦ θεσμοῦ τῆς Γερουσίας ὑπέδειξαν κατὰ τὸ τέλος τῆς ἀγορεύσεώς των κατὰ ποῖον τρόπον ἔδει νὰ συγκροτῆται ἡ γερουσία, ἵνα δώσῃ ἄριστα ἀποτελέσματα. Τοῦτο λέγει ἀποδεικνύει ὅτι ὁ θεσμὸς δὲν εἶναι κακὸς καὶ ὅτι θὰ ἀποτελέσῃ ἕνα συμπλήρωμα τοῦ κοινοβουλευτικοῦ πολιτεύματος. Ὡς πρὸς τὸν τρόπον τῆς συγκροτήσεως αὐτῆς, δέχεται τὴν ἄμεσον ὑπὸ τοῦ λαοῦ ἐκλογὴν αὐτῆς, διότι διὰ πολλοὺς λόγους ἡ ἔμμεσος ἐκλογὴ δὲν τοῦ ἐμπνέει ἐμπιστοσύνην. Ἡ καλλιτέρα κρίσις περὶ τῶν πολιτευομένων καὶ ἡ ὑγιεστέρα ἦτο πάντοτε ἡ ὁμαδικὴ κρίσις τοῦ λαοῦ. Ἀλλὰ ἠκούσθησαν διαμαρτυρίαι ὅτι διὰ τῆς ἀμέσου ἐκλογῆς θὰ ἀναστατώσωμεν διαρκῶς τὴν ἑλληνικὴν κοινωνίαν, αὐτὸ ὅμως λέγει εἶναι προκατάληψις, διότι ἔχει τὴν γνώμην ὅτι αἱ συχναὶ ἐκλογαὶ ὄχι μόνον ζημίαν δὲν προξενοῦν, ἀλλὰ γίνονται αἰτία ἠθικῆς ὠφελείας τοῦ λαοῦ. Εἰς τοὺς παλαιοτέρους χρόνους, ὅτε τὰ κομματικὰ πάθη ἦσαν ὀξύτερα, βεβαίως αἱ ἐκλογαὶ ἐπέφερον κοινωνικὰς ἀναστατώσεις καὶ εἶχον ὡς ἀποτέλεσμα τὴν διαφθορὰν τῶν τε πολιτευομένων καὶ τῶν πολιτῶν. Ἀλλὰ πρὸ πολλῶν χρόνων τὰ ἤθη ἐξημερώθησαν. Ἐκλεγόμενος, λέγει, συνεχῶς ἀπὸ τοῦ 1892, οὐδέποτε ἀντελήφθη ἐκλογήν, καθ' ἣν νὰ ἐσταμάτησε ἡ εἰρηνικὴ ζωὴ καὶ καθ' ἣν νὰ ἐγένοντο ἐγκλήματα, ἀντιθέτως μάλιστα διὰ τῶν ἐκλογῶν ἀποκτῶσιν οἱ πολῖται γνῶσιν τῶν πολιτικῶν πραγμάτων. Ἡ λογοδοσία τῶν πολιτευομένων ἐνώπιον τοῦ λαοῦ, ἡ ἔκθεσις ἀπὸ μέρους τοῦ λαοῦ τῶν τοπικῶν ἀναγκῶν καὶ ἐν γένει ἡ συχνὴ ἐπικοινωνία τῶν πολιτευομένων μετὰ τοῦ λαοῦ, εἶχον ὡς ἀποτέλεσμα νὰ σχηματίζουν οἱ πολῖται τὸ αἴσθημα τῆς ἀνεξαρτησίας καὶ τῶν δικαιωμάτων αὐτῶν ἐν ἐλευθέρᾳ πολιτείᾳ. Ὡς πρὸς τὸ ἄρθρον 57 δὲν διστάζει, λέγει, νὰ δεχθῇ τὴν διατύπωσιν τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης, ἀλλὰ θὰ ἐπεθύμει νὰ συμπληρωθῇ τὸ σχέδιον τοῦτο. Τὰ κεφαλαιώδη ζητήματα εἶναι ὁ τρόπος τῆς ἐκλογῆς τῶν γερουσιαστῶν, εἶναι δὲ ἀνάγκη νὰ προσδιορισθῇ ὅτι οὗτοι θὰ ἐκλέγωνται διὰ καθολικῆς ψηφοφορίας, νὰ προσδιορισθοῦν δὲ καὶ τὰ προσόντα τῶν τε ἐκλογέων καὶ ἐκλεξίμων. Ὡς πρὸς τὸν ἀριθμὸν τῶν γερουσιαστῶν, καθορισθέντα εἰς 120 φρονεῖ εἶναι ὀρθοτέρα ἡ γνώμη τῆς ἐπιτροπῆς, ἥτις ὥρισε τοῦτον ἀπὸ 100-ἕως 120, ἄφισε δὲ εἰς τὸν νόμον νὰ προσδιορίζῃ ἑκάστοτε τὸν ἀριθμὸν τοῦτον. Σημασίαν ὅμως ἔχει ὁ ἀριθμὸς τῶν γερουσιαστῶν τῶν ἐκλεκτέων παρὰ τοῦ λαοῦ, καὶ ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τοῦτο ἡ ἐπιτροπὴ ἐδέχθη ὅπως ὁ ἀριθμὸς οὗτος εἶναι τὰ 80 ο)ο τοῦ ὅλου ἀριθμοῦ τῶν γερουσιαστῶν. Ἡ ἐπαγγελματικὴ ἀντιπροσώπευσις δὲν τὸν ἐνθουσιάζει, λέγει, ἐὰν ὅμως ἦτο πρέπον νὰ ἀναγνωρισθῇ ἡ ἐν τῇ γερουσίᾳ ἀντιπροσωπεία ὁμαδικῶν ὀργανώσεων. ὀρθὸν ἦτο νὰ ἀντιπροσωπεύωνται ὀργανώσεις δημοσίου δικαίου, καὶ ὡς τοιαῦται εἶναι ἡ ἐκκλησία, ἡ δικαιοσύνη καὶ τὰ γράμματα ἐν τῇ εὐρυτάτῃ αὐτῶν ἐννοίᾳ. Ἴσως ἡ γνώμη του αὕτη εἶναι πρόωρος καὶ δὲν ὑπάρχει ἐλπὶς νὰ γίνῃ αὕτη ἀποδεκτὴ παρὰ τῆς Βουλῆς, ἀλλὰ, αὐτὴ ἔχει σκοπὸν νὰ ἀποτελέσῃ μίαν ἀπάντησιν εἰς τὴν καινοτομίαν τῆς ἐκπροσωπήσεως τῶν ἐπαγγελματικῶν ὀργανώσεων. Καταλήγων λέγει, ὅτι πρέπει νὰ ὁρισθῶσι προσόντα καὶ εἰς τοὺς ἐκλογεῖς καὶ εἰς τοὺς ἐκλεξίμους, ὡς πρὸς τὴν ἡλικίαν τοὐλάχιστον. Καὶ διὰ τοὺς μὲν ἐκλογεῖς νὰ καθορισθῇ τὸ 25 ἔτος τῆς ἡλικίας, διὰ δὲ τοὺς ἐκλεξίμους τὸ 35ον.

Γ. Καλδῆς. Διὰ νόμου δὲν ἐπιτρέπεται ἡ ἐπαγγελματικὴ ἀντιπροσώπευσις.

Π. Μερλόπουλος. Εἶνε ἔργον τῆς Βουλῆς.

Γ. Μπακόπουλος. Ἤμην, λέγει, καὶ εἶμαι κατὰ τοῦ θεσμοῦ τῆς Γερουσίας, ἀλλὰ ἀφοῦ αὐτὴ ἀπεφασίσθη πρέπει νὰ εἰπω τὴν γνώμην μου, μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι θὰ συντελέσῃ εἰς τὴν ἀρτιωτέραν συγκρότησίν της. Κατὰ τὴν γνώμην μου εἶνε ἄνευ σοβαρᾶς σημασίας ἂν ἡ συγκρότησις θ' ἀποτελέσῃ ἀντικείμενον νομοθετικῆς ἐργασίας. Θὰ συνεφώνουν, μὲ τὴν γνώμην ταύτην ἐφόσον εἶχεν ἐφαρμοσθῇ καὶ ἀλλαχοῦ. Καὶ διὰ τὸ κῦρος τοῦ Σώματος καὶ διὰ τὸ κῦρος τοῦ Συντάγματος φρονοῦμεν ὅτι ἡ Γερουσία πρέπει νὰ ἐκλέγεται ἀμέσως παρὰ τοῦ λαοῦ κατὰ τὸ πλειοψηφικὸν σύστημα. Ἀναλογικὴ ἐκλογὴ γερουσιαστῶν εἶνε κάτι τι ἀνεφάρμοστον καὶ οὐχὶ ὀρθόν. Δὲν εἶνε ἐπίσης ὀρθὸν νὰ ἐκλέγωνται οἱ γερουσιασταὶ ἀπὸ ὀλίγα πρόσωπα, διότι εἶνε γνωστὸν ὅτι οἱ ὀλιγώτεροι διαφθείρονται εὐχερέστερον καὶ συναλλάσσονται καὶ ἐπικινδυνωδεστέρως θὰ ὑπηρετήσουν. Ὡς πρὸς τὴν ἐκπροσώπησιν ἐν τῇ Γερουσίᾳ τῶν διαφόρων σωματείων, δὲν εὑρίσκει τοῦτο ὀρθόν, διότι τὰ μέλη αὐτῶν ἔχουν ψῆφον καὶ διὰ τῆς εἰδικῆς ἀντιπροσωπεύσεως θὰ ἔχουν διπλῆν ψῆφον. Ἡ Γερουσία προορίζεται νὰ εἶνε Μέντωρ τοῦ Κοινοβουλίου, ν' ἀναχαιτίζῃ τὴν νομοθετικὴν σπουδήν, δὲν προώρισται δὲ ν' ἀντιπροσωπεύσῃ τάξεις. Ἀλλὰ ἐκτὸς τούτου κατὰ ποίαν δημοκρατικὴν ἀρχὴν θὰ διαιρέσωμεν τοὺς πολίτας εἰς τάξεις προνομιούχους καὶ μή. Αὐτὸς ὁ Μπράϊς εἶπεν ὅτι ἂν ἦτο δυνατὸν νὰ ὑπάρχουν ὀλίγοι τίμιοι ἄνθρωποι θὰ ἔπρεπεν εἰς τούτους ν' ἀνατεθῇ ἡ ἐκλογὴ τῆς Γερουσίας, ἀλλὰ τοῦτο θὰ ἠδύνατο νὰ ἰσχυθῇ καὶ περὶ ἐκλογῆς τῆς Βουλῆς. Προχωρῶν, τονίζει ὅτι ἀληθὲς εἶνε ὅτι ἡ Γερουσία πρέπει νὰ ἐκλέγηται ἀπὸ τὸν λαὸν ἀπ' εὐθείας, ὅστις καὶ θὰ λύῃ καὶ τὰς διαφωνίας τῶν δύο Σωμάτων. Γενικώτερον ἡμεῖς, λέγει, οἱ βασιλόφρονες νομίζομεν ὅτι ἡ Γερουσία, ἡ ἐκλεγομένη ἀπὸ ὀλίγα πρόσωπα, εἶνε καθαρῶς ἀντιδημοκρατικὴ καὶ θέλομεν τὴν Γερουσίαν νὰ ἐκλέγηται ἀπὸ τὸν λαόν, διὰ νὰ εἶνε πράγματι δημοκρατική, ὅπως εἶνε εἰς τὴν βασιλευομένην δημοκρατίαν.

Ὁ κ. ***Ι. Παπαϊωάννου*** λέγει ὅτι ἂν ψηφίσωμεν ἀπόψε τὴν Γερουσίαν περατοῦται τὸ ἔργον ἡμῶν τὸ συνταχτικόν, ὅπερ δὲν πρέπει νὰ λήξῃ πρὸ τῆς ψηφίσεως τοὐλάχιστον τοῦ ψηφίσματος διὰ τὴν δίωξιν τοῦ Παγκάλου.

Γ. Τσακανίκας. Μόνον μὲ τὴν δημοσίευσιν τοῦ Συντάγματος λήγει τὸ συντακτικὸν ἔργον τῆς Βουλῆς.

Ὁ κ. ***Κ. Ἀγγελόπουλος*** (Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης). Εἰδικῶς διὰ τὸ ψήφισμα τῆς διώξεως τοῦ Παγκάλου, λέγει, εἶναι γνωστὸν ὅτι τὰ δικαιώματα τῆς Γερουσίας θὰ τὰ ἔχῃ ἡ Βουλή.

Ι. Παπαϊωάννου. Ἡ ἔννοια ἦτο ὅτι ἡ Γερουσία θὰ μετεβάλλετο εἰς Δικαστήριον, ἐφόσον δὲν ἀποτελεῖ πολιτικὸν σῶμα. Διὰ τοῦτο δὲν πρέπει νὰ τερματίσωμεν τὸ συντακτι-

κὸν ἔργον τῆς Βουλῆς πρὶν ἢ ψηφίσωμεν τὸ ψήφισμα τῆς διώξεως τοῦ Παγκάλου.

Ν. Καμπάνης. Πρὸ τῆς συναρμολογήσεως τοῦ Συν)τος καὶ τῆς δημοσιεύσεως αὐτοῦ παρατηρεῖ ὅτι δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ λῆξαν τὸ ἔργον τῆς Βουλῆς τὸ συντακτικόν. Καταλήγων παρακαλεῖ νὰ τεθῇ εἰς ψηφοφορίαν ἡ πρότασις τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης.

Πρόεδρος. Δὲν τερματίζεται τὸ συντακτικὸν ἔργον τῆς Βουλῆς πρὸ τῆς συναρμολογήσεως τοῦ Συντάγματος.

Ὁ κ. ***Γ. Κακουλίδης*** λέγει ὅτι ὑπάρχουν διάφοροι προτάσεις.

Κ. Καλκάνης. Ὑπάρχει ἡ ὁμόφωνος γνώμη τῆς Βουλῆς περὶ τῆς προτάσεως τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης.

Ὁ κ. ***Πρόεδρος*** ἀναγινώσκει τὴν ὑποβληθεῖσαν διατύπωσιν τοῦ ἄρθρου ἔχουσαν οὕτω.

«Ἡ Γερουσία ἀπαρτίζεται ἀπὸ 120 Γερουσιαστάς. Τὰ 9)12 τοὐλάχιστον αὐτῶν ἐκλέγονται ὑπὸ τοῦ λαοῦ καὶ τὸ 1)12 τὸ πολὺ ἐπιτρέπεται νὰ ἐκλέγουν ἡ Βουλὴ καὶ ἡ Γερουσία ἐν κοινῇ συνεδρίᾳ κατὰ τὴν ἀρχὴν ἑκάστης βουλευτικῆς περιόδου. Οἱ Γερουσιασταὶ ἐκλέγονται δι' 9 ἔτη ἀνανεούμενοι ἀνὰ τριετίαν κατὰ τὸ 1)3, οἱ δὲ ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας ἐκλεγόμενοι δι' ὅσον χρόνον διαρκεῖ ἡ βουλευτικὴ περίοδος. Νόμος θέλει ὁρίσει τὸν τρόπον καὶ τὴν διαδικασίαν τῆς ἐκλογῆς ἑκάστης κατηγορίας Γερουσιαστῶν ὡς καὶ τῶν ὑπολοίπων 2)12 ὡς καὶ τὸν τῆς ἀνὰ τριετίαν ἀνανεώσεως αὐτῶν. Οἱ ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας ἐκλεγόμενοι πρέπει νὰ συγκεντρῶσι τὰ ὑπὸ τοῦ νόμου ὁρισθησόμενα ἰδιαίτερα προσόντα».

Φωναί. Δεκτόν, δεκτόν.

Ἡ Βουλὴ δι' ἀναστάσεως δέχεται τὸ ἄρθρον ὡς ἀνωτέρω, διαγραφομένου τοῦ ἄρθρου 116.

Ἐπὶ τοῦ σχεδίου ψηφίσματος περὶ αὐθεντικῆς ἑρμηνείας τοῦ ἄρθρου 20, ὁ κ. ***Πρόεδρος*** ἀνακοινοῖ ὅτι ὑπάρχει πρότασις περὶ ψηφοφορίας του δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως καὶ ζητοῦν τὸν λόγον οἱ κ.κ. ***Δ. Ἰασωνίδης*** καὶ ***Ε. Ἐμμανουηλίδης.***

Ὁ κ. ***Ι. Ράλλης*** ἀναπτύσει πρότασιν ψηφίσματος «περὶ αὐθεντικῆς ἑρμηνείας τοῦ ἄρθρου 115 τοῦ Συντάγματος»,καὶ ζητεῖ τὴν παραδοχήν της, διότι ἄνευ αὐτῆς μένει ἀσυμβίβαστον διὰ πρόσωπα, τὰ ὁποῖα δὲν ἔχουν καμμίαν ἐπιρροὴν ὡς ἐκ τῆς ἰδιότητός του ἐπὶ τῆς πολιτείας.

Φωναί. Δεκτόν, δεκτόν.

Ὁ κ. ***Ε. Οἰκονομίδης*** παρατηρεῖ ὅτι ἂν πρόκειται περὶ καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου πρέπει νὰ τοὺς ἀφίσωμεν νὰ ἀπασχολοῦνται μὲ τὰ ἔργα των.

Μεθ' ὃ τὸ ψήφισμα ἀναβάλλεται.

Ἐπὶ τοῦ σχεδίου ψηφίσματος «περὶ αὐθεντικῆς ἑρμηνείας τοῦ ἄρθρου 20 τοῦ Συντάγματος».

Ὁ κ. ***Π. Μερλόπουλος*** λέγει ὅτι ἀτόπως εἰσάγεται τὸ ψήφισμα, διότι ἡ Βουλὴ ἤδη ἐτερμάτισε τὸ ἔργον της ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 20 καὶ παρὰ ταῦτα εἰσάγεται ἤδη πρότασις, ἡ ὁποία καθ' ἡμᾶς εἶνε περιττή.

Ὁ κ. ***Α. Ἀργυρὸς*** (Ὑπουρ. Παιδείας) λέγει ὅτι ἡ πρώτη παράγραφος τοῦ ἄρθρου 20 προβλέπει τὴν περίπτωσιν μεταβολῆς περιεχομένου διαθήκης καὶ ὅρων διαθήκης καὶ δωρεᾶς καὶ ἐὰν ἑρμηνευθῇ αὐστηρῶς θὰ ἠδύναντο νὰ προκύψωσιν κατὰ τοῦ συστήματος, εἰς ὃ ὀφείλομεν χιλιάδας διδακτηρίων, ἀντιρρήσεις καὶ θὰ ἠμποδιζόμεθα νὰ μετατρέπωμεν κινητὰς ἀξίας εἰς ἀκίνητα ὡς διδακτήρια.

Ἐὰν αὐτὰ τὰ ἀπαγορεύῃ τὸ Σύνταγμα θὰ ἐγεννᾶτο ἀπορία περὶ τούτου καὶ διὰ τοῦτο προκαλοῦμεν τὴν γνώμην τῆς Βουλῆς.

Π. Μερλόπουλος. Τὸ ἄρθρον 20 δὲν ἀφίνει καμμίαν ἀμφιβολίαν περὶ τῆς ἐννοίας του. Ἡ τροπὴ τῶν στοιχείων κληροδοτήματος εἶνε μεταβολὴ περιεχομένου διαθήκης ἢ δωρεᾶς;

Μ. Γούδας. Εἶνε. Διότι ὑπάρχουν κληροδοτήματα ἄπειρα καὶ τὰ χρήματά των μένουν δεσμευμένα, μὴ δυνάμενα νὰ χρησιμοποιηθοῦν, καὶ τὰ τοιαῦτα κληροδοτήματα προορίζονται διὰ Ἠπειρωτικοὺς κοινωφελεῖς σκοπούς.

Π. Μερλόπουλος. Δὲν ἀντίκειται ἡ τροπὴ αὕτη εἰς τὴν διαθήκην. Ἐξακολουθῶν ἐξηγεῖ τὴν πραγματικὴν ἔννοιαν τοῦ ἄρθρου 20 μὴ ἀποτελοῦσαν κώλυμα διὰ τὸν σκοπὸν δι' ὃν τὸ ψήφισμα τοῦ κ. Ὑπουργοῦ, τὸ ὁποῖον οὕτω εἶνε ἄσκοπον.

Α. Ἀργυρὸς. Ὅταν μία διαθήκη λέγει ὅτι ἀφίνω 500 μετοχὰς τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης πῶς θὰ ἔχωμεν τὸ δικαίωμα ταύτας νὰ τὰς μετατρέψωμεν εἰς ἀγρους φερ' εἰπεῖν;

Γ. Τσακανίκας παρατηρεῖ ὅτι τὸ ἐκκρεμὲς νομοσχέδιον περὶ κληροδοτημάτων δίδει ἐν εἰδικῷ ἄρθρῳ τὴν ἄδειαν ἣν ζητεῖ ὁ κ. Ὑπουργός.

Ὁ κ. ***Χ. Βοζίκης*** τονίζει ὅτι τὰ κληροδοτήματα ἐξυπηρέτησαν μεγάλως τὴν πρόοδον τοῦ τόπου καὶ ἔχομεν ὑποχρέωσιν νὰ περιφρουρῶμεν τὰς θελήσεις τῶν διαθετῶν καὶ νὰ μὴ παραδιάζωμεν αὐτάς.

Π. Μαζαράκης. Δι' αὐτὸ καὶ ἀνεγράψαμεν τὴν συνταγματικὴν διάταξιν.

Χ. Βοζίκης. Ἐκάματε πολὺ καλά, διότι τὰ κληροδοτήματα συνετήρησαν καὶ τὴν ἐκκλησίαν καὶ τὴν ἐκπαίδευσιν καὶ πρέπει νὰ εἴμεθα αὐστηροὶ περὶ τὴν τήρησιν τῶν θελήσεων τῶν διαθετῶν. Τὸ σύνταγμα ἤδη διὰ δύο παραγράφων ἐξησφάλισε τοῦτο, καὶ ἐφ' ὅσον πρὸ ὀλίγων στιγμῶν ἐτερματίσαμεν τὸ συντακτικὸν ἔργον δὲν φρονῶ ὅτι εἶναι πρέπον δι' ἑρμηνειῶν νὰ παραβιάζωμεν τὰ ἀποφασισμένα. Διότι τὸ ψήφισμα ἐκτὸς τῆς ἀτόπου ὑποδολῆς του ἀνατρέπει τὴν διάταξιν τοῦ συντάγματος, ἣν ἐψηφίσαμεν καὶ ἀντίκειται ρητῶς εἰς τὴν δευτέραν παράγραφον αὐτοῦ καθ' ἣν ἀπαιτεῖται νόμος. ἐνῷ τὸ ψήφισμα θεσπίζει πρᾶξιν τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου.

Καὶ ἡ πρώτη παράγραφος τοῦ ψηφίσματος κατ' οὐσίαν δημιουργεῖ τὸν μεγαλείτερον κίνδυνον κατὰ τῆς διαχειρίσεως τῶν κληροδοτημάτων, διότι διὰ τῶν μετατροπῶν δύνανται νὰ ἐμφυλλοχωρήσουν καταχρήσεις, ἡ δὲ δευτέρα παράγραφος ἀντιτίθεται ρητῶς εἰς τὸ ἄρθρον τοῦ συντάγματος. ὅπερ ἀξιοῖ νόμον καὶ οὐχὶ πρᾶξιν τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, ὅπερ πολλάκις θὰ ὑπόκειται εἰς πιέσεις καὶ αἰτήσεις ἔστω καὶ ἐντίμους καὶ ἀπὸ χρηστοῦ συνειδότος ὑποβαλλομένας. Εἰς τὰς ψυχὰς ἀσφαλῶς τῶν διαθετῶν θὰ ἐμβληθῇ ὁ φόβος περὶ τῆς τύχης τῶν διαθέσεών των καὶ θὰ ἀπολέσωμεν πᾶν ὅ,τι ἐκτησάμεθα μέχρι τοῦδε ἀπὸ τὴν πατριωτικὴν καρδίαν ἑκατοντάδων εὐθνικῶν εὐεργετῶν.

Ὁ κ. ***Σ. Οἰκονομίδης*** φρονεῖ ὅτι μὲ ὡρισμένας διατυπώσεις θὰ ἠδύνατο νὰ ἐπιτρέπεται ἡ τροπὴ τῶν κληροδοτημάτων, ἐφ' ὅσον δὲν ἀντίκειται εἰς τὸ πνεῦμα τῶν διαθετῶν.

Διακοπτομένης τῆς συζητήσεως ἐπὶ τοῦ ψηφίσματος, γίνεται δεκτὸν δι' ἀναστάσεως εἰς βαν κατ' ἄρθρον καὶ σύνολον συζήτησιν τὸ σχέδιον περὶ τροποποιήσεων τοῦ κανονισμοῦ τῆς Βουλῆς, ἔχον οὕτω :

Ἄρθρον 1ον.

Εἰς τὸν ἐν ἰσχύι Κανονισμὸν προστίθενται διὰ τὰς ἐργασίας τῆς Βουλῆς μεταξὺ τῆς δευτέρας καὶ τρίτης παραγράφου τοῦ ἄρθρου 26 τὰ ἑξῆς :

Ἐπὶ νομοθετικῆς ἐργασίας τοῦ Σώματος, ὡς καὶ ἐπὶ τοῦ κοινοβουλευτικοῦ ἐλέγχου μετὰ προφανῆ ἐξάντλησιν καὶ συζήτησιν τοῦ θέματος ἢ νομοσχεδίου, προτάσει 20 βουλευτῶν καὶ ἀποφάσει τῆς Βουλῆς δύναται ὁ Πρόεδρος νὰ περιορίσῃ τὸν ὑπόλοιπον χρόνον τῆς συζητήσεως, ὑέτων χρονικὸν ὅριον 1)4 ὥρας διὰ τὰς ἐφεξῆς ἀγορεύσεις ἑκάστου τῶν ἐγγεγραμμένων νὰ ἀγορεύσωσι βουλευτῶν. Ἐν περιπτώσει ἀντιρρήσεων δίδεται ὁ λόγος εἰς ἕνα τῶν ἀντιλεγόντων καὶ ἕνα τῶν ὑποβαλλόντων τὴν πρότασιν, οἵτινες δὲν δύνανται νὰ ἀγορεύσωσιν ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου πλέον τῶν 10 λεπτῶν ἑκάτερος. μεθ' ὃ ἀπουφαίνεται ἡ Βουλὴ ἐπὶ τῆς ὡς ἄνω προτάσεως, τερματιζομένης τῆς συζητήσεως.

Ἄρθρον 2ον.

Τὸ ἄρθρον 7 τοῦ ἰσχύοντος ἤδη Κανονισμοῦ τῆς Βουλῆς ἀντικαθίσταται ὡς ἑξῆς :

Μετὰ τὸν καταρτισμὸν τοῦ ὁριστικοῦ Προεδρείου ὁ Πρόεδρος προβαίνει εἰς τὸν καταρτισμὸν 11 κοινοβουλευτικῶν ἐπιτροπῶν, ἑκάστης ἀνταποκρινομένης εἰς τὰ 11 Ὑπουργεῖα, μετὰ προηγουμένην συνεννόησιν μετὰ τῶν ἀρχηγῶν τῶν πολιτικῶν μερίδων. Ἑκάστη τῶν ἐπιτροπῶν τούτων ἀποτελεῖται μέχρι 30 μελῶν,τοῦ ἀριθμοῦ αὐτῶν λαμβανομένου δι' ἑκάστην κατ' ἀναλογίαν τῆς δυνάμεως τῶν πολιτικῶν μερίδων. Πλὴν τῶν ἐπιτροπῶν τούτων ἐκλέγονται καὶ δύο εἰδικαὶ ἐπιτροπαί,ἡ μία ὑπὸ τὴν ὀνομασίαν «ἐπιτροπὴ ἐξωτερικῶν ὑποθέσεων» καὶ ἑτέρα ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν «ἐπιτροπὴ τοῦ Κανονισμοῦ τῆς Βουλῆς».

Ἡ ἐκλογὴ τῶν ἐπιτροπῶν τούτων δὲν ἀποκλείει τὴν σύστασιν ἑτέρων εἰδικῶν ἐπιτροπῶν ἢ καὶ τὴν δι' ἄλλων μελῶν ἐνίσχυσιν καὶ τῶν τακτικῶν ἢ τῶν εἰδικῶν τοιούτων.

Ἡ τελευταία παράγραφος τοῦ ἄρθρου τούτου ἀπαλείφεται.

Ἄρθρον 3.

Τὸ ἄρθρον 8 τοῦ Κανονισμοῦ τῆς Βουλῆς τροποποιεῖται ὡς ἑξῆς :

Πρὸς ἐκλογὴν τῶν ἐπιτροπῶν ἕκαστος βουλευτὴς ὀφείλει νὰ γνωρίσῃ εἰς τὸ Προεδρεῖον εἰς τίνα ἐκ τῶν πολιτικῶν μερίδων ἀνήκει. Οἱ ἀνεξάρτητοι τῶν βουλευτῶν δηλοῦσιν, ἵνα συμμετάσχωσιν ὡς μέλη ἐπιτροπῶν, μετὰ τίνος μερίδος ἐν τῇ Βουλῇ δύνανται νὰ συνεργασθῶσιν εἰς τὰς Κοινοβουλευτικὰς ἐπιτροπάς. Αἱ ἐπιτροπαὶ συνερχόμεναι ἐκλέγουσι πρόεδρον, ἀντιπρόεδρον καὶ γραμματέα,διορίζουσι δὲ ἑκάστοτε εἰδικὸν εἰσηγητὴν κατὰ τὰς ἑκάστοτε ἀνάγκας αὐτῶν, συζητοῦσι καὶ ἀποφασίζουσι δι' ἀπαρτίας τοῦ 1)3 τῶν μελῶν των. Αἱ ἐπιτροπαὶ αὗται δύνανται νὰ ὀνομάζωσιν ὑποεπιτροπὰς πρὸς μελέτην καὶ εἰσήγησιν εἰδικῶν θεμάτων. Κατ' ἐξαίρεσιν ἡ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ἐπιτροπὴ διορίζει ἐκ τῶν μελῶν της ὑποεπιτροπὴν ἐπὶ τοῦ Προϋπολογισμοῦ τοῦ Κράτους μὲ εἰδικοὺς εἰσηγητὰς ἐπὶ τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων τοῦ Προϋπολογισμοῦ, ἐν ἀνάγκῃ δὲ καὶ πλείονας τοιούτας πρὸς ἐπεξεργασίαν καὶ μελέτην εἰδικῶν θεμάτων καὶ κεφαλαίων τοῦ Προϋπολογισμοῦ. Αἱ ἐκθέσεις ἑκάστου εἰσηγητοῦ περιλαμβάνουσιν ἐκτενῶς καὶ ἠτιολογημένως τὰς γνώμας τῆς πλειονοψηφίας καὶ μειονοψηφίας,τυποῦνται καὶ διανέμονται εἰς τὴν Βουλὴν τοὐλάχιστον 3 ἡμέρας πρὸ τῆς ἐνάρξεως καὶ ἐν τῇ γενικῇ συνεδριάσει συζητήσεως. Παρ' ἑκάστῃ ἐπιτροπῇ ἀποσπῶνται εἰδικὸς γραμματεὺς πρὸς διεξαγωγὴν τῆς ὑπηρεσίας.

Αἱ ἐπιτροπαὶ δικαιοῦνται νὰ καλῶσι διὰ τοῦ ἁρμοδίου ὑπουργοῦ οἱονδήποτε δημόσιον λειτουργὸν ἥθελον θεωρήσει χρήσιμον διὰ τὴν ἐξάσκησιν τῶν ἔργων αὐτῶν, δύνανται δὲ νὰ ζητήσωσι καὶ τὸν ἁρμόδιον ὑπουργὸν ἵνα οὗτος ἀναπτύξῃ καὶ προφορικῶς αἰτουμένας πληροφορίας τῆς ἁρμοδιότητός του.

Ἄρθρον 4.

Τὰ ἄρθρα 9 καὶ 10 τοῦ Κανονισμοῦ καταργοῦνται.

Τὸ ἄρθρον 11 τοῦ ἰσχύοντος Κανονισμοῦ ἀντικαθίσταται ὡς ἑξῆς :

Μέλη ἐπιτροπῶν ἀντικαθίστανται κατὰ τὸν αὐτὸν ὡς ἄνω τρόπον ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς, α')ἂν παραιτηθῶσι, β') ἐὰν ἀπουσιάσωσι τρὶς τοὐλάχιστον ἐκ τῶν συνεδριάσεων τῆς ἐπιτροπῆς ἀδικαιολογήτως. Αἱ ἀναπληρώσεις αὗται ἐνεργοῦνται τῇ αἰτήσει τοῦ προέδρου τῆς ἰδίας ἐπιτροπῆς ἐκ βουλευτῶν τῆς πολιτικῆς μερίδος, εἰς ἣν ἀνῆκεν ὁ ἀντικαθιστάμενος.

Ἄρθρον 5.

Τὸ ἄρθρον 12 ἀντικαθίστανται ὡς ἑξῆς:

Ἡ ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν ὑποθέσεων ἐπιτροπὴ ἀποτελεῖται παρὰ βουλευτῶν διατελεσάντων Πρωθυπουργῶν, Ὑπουργῶν τῶν Ἐξωτερικῶν, τοῦ ἑκάστοτε Προέδρου τῆς Βουλῆς, τῶν ἀρχηγῶν τῶν συγκεκριμένων πολιτικῶν κομμάτων καὶ ἑτέρων τριῶν βουλευτῶν ἐκλεγομένων παρὰ τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς μετὰ προηγουμένην συνεννόησιν μετὰ τῆς Κυβερνήσεως.

Ἄρθρον 6.

Τὸ ἄρθρον 52 τροποποιεῖται ὡς ἑξῆς :

Ἡ Ἡμερησία Διάταξις τῶν ἀναφορῶν ἢ ἄλλων ἐρωτήσεων προηγεῖται κατὰ τὴν ἔναρξιν τῶν συνεδριάσεων τῆς Βουλῆς, πλὴν τῶν ἡμερῶν τῶν ὁρισθεισῶν δι' ἐπερωτήσεις.

Εἰς τὰς ἀναφορὰς καὶ ἐρωτήσεις, ὑποβαλλομένας διὰ τοῦ Προεδρείου τῆς Βουλῆς, παρέχεται ἐντὸς τὸ πολὺ δέκα ἡμερῶν ἔγγραφος ἀπάντησις παρὰ τοῦ ἁρμοδίου Ὑπουργοῦ.

(Ὡς πρὸς τὰ λοιπὰ παραμένει τὸ ἄρθρον ὡς ἔχει).Ἡμέρα ἐπερωτήσεων ὁρίζεται ἑκάστη Πέμπτη, ἂν δὲ δὲν γίνῃ δι' οἱονδήποτε λόγον συνεδρίασις, ἡ ἀμέσως ἑπομένη συνεδρίασις ἀφιερώνεται εἰς συζήτησιν τῶν ἐν τῇ Ἡμερησίᾳ διατάξει ἐπερωτήσεων.

Ἄρθρον 7.

Τὸ ἄρθρον 43 τοῦ ἐν ἰσχύι Κανονισμοῦ τῆς Βουλῆς τροποποιεῖται ὡς ἑξῆς :

Πᾶσαι αἱ προτάσεις νόμων ἢ προτάσεις περὶ τροποποιήσεως τοῦ Κανονισμοῦ τῆς Βουλῆς παραδίδονται εἰς τὸ Προεδρεῖον, συνοδευόμεναι ὑποχρεωτικῶς ὑπὸ αἰτιολογικῆς ἐκθέσεως ἔγγραφοι καὶ ἰδιοχείρως ὑπὸ τῶν εἰσαγόντων αὐτὰς ὑπογεγραμμένα, καταχωριζόμεναι δὲ εἰς ἰδιαίτερον βιβλίον καθ' ἣν εἰσάγονται τάξιν τυποῦνται καὶ διανέμονται εἰς τοὺς βουλευτάς.

Οὐδεμία τοιαύτη πρότασις ἐγγράφεται εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν πρὸς συζήτησιν πρὸ τῆς ὑποβολῆς τῆς σχετικῆς ἐκθέσεως τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς ἐπιτροπῆς ἢ πρὸ τῆς ἐκπνοῆς τῆς ταχθείσης εἰς τὴν ἐπιτροπὴν προθεσμίας.

Εἰς τὴν Ἡμερησίαν διάταξιν τῆς Νομοθετικῆς Ἐργασίας ἐγγράφονται πρῶτον αἱ προτάσεις περὶ τροποποιήσεως δοῦ Κανονισμοῦ ἐφ' ὅσον αὗται προέρχονται ἐκ τοῦ Πρώτου ἢ τῆς διαρκοῦς ἐπιτροπῆς τοῦ Κανονισμοῦ, δεύτερον τὰ νομοσχέδια καὶ τελευταῖον αἱ προτάσεις νόμων ἢ τροποποιήσεων τοῦ Κανονισμοῦ οἱ ὑποβαλλόμενοι ὑπὸ τῶν Βουλευτῶν.

Πρὸ τῆς ἐπιψηφίσεως δέον ἀπαραιτήτως νὰ προηγηθῇ προφορικὴ εἰσήγησις τοῦ ἁρμοδίου Ὑπουργοῦ ἢ τοῦ εἰσηγητοῦ τῆς Ἐπιτροπῆς, ἐφ' ὅσον δὲν ἔλαβε χώραν τοιαύτη κατὰ τὴν κατάθεσιν τῆς προτάσεως.

Αἱ τροπολογίαι καὶ ὑποτροπολογίαι τυποῦνται καὶ διανέμονται εἰς τοὺς βουλευτάς, ὡς καὶ αἱ προτάσεις, ἐκτὸς ἐὰν ἡ Βουλὴ ἀποφασίσῃ νὰ συζητήσῃ αὐτὰς ἅμα τῇ ἀναγνώσει αὐτῶν ὑπὸ τοῦ Γραμματέως ἐντολῇ τοῦ Προέδρου.

Ἡ τελευταία § τοῦ ἄρθρου 43 παραμένει ὡς ἔχει.

Ἄρθρον 8.

Τὸ ἄρθρον 63 τροποποιεῖται ὡς ἑξῆς :

Πᾶσα πρότασις νόμου ἅμα τῇ ὑποβολῇ της παραπέμπεται πρὸς ἐπεξεργασίαν εἰς ἐπιτροπὴν τῆς Βουλῆς. Εἰς τὴν ἐπιτροπὴν τάσσεται προθεσμία, ἐντὸς τῆς ὁποίας ὑποχρεοῦται αὕτη νὰ ὑποβάλῃ τὴν ἔκθεσίν της. Μετὰ δὲ τὴν ὑποβολὴν τῆς ἐκθέσεως ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς εἰς τὴν Βουλὴν ἢ μετὰ τὴν πάροδον τῆς ταχθείσης προθεσμίας, ἂν ἡ Βουλὴ δὲν χορηγήσῃ νέαν προθεσμίαν, ἐπακολουθεῖ ἡ πρώτη κατ' ἀρχὴν καὶ κατ' ἄρθρον συζήτησις τῆς προτάσεως νόμου καὶ εἰς ἑτέραν συνεδρίασιν, μετὰ δύο τοὐλάχιστον ἡμέρας, ἡ δευτέρα κατ' ἄρθρον καὶ σύνολον συζήτησις, ἥτις εἶναι ἡ τελευταία.

Ἄρθρον 9.

Τὸ ἄρθρον 83 τοῦ Κανονισμοῦ διαγράφεται.

Ἄρθρον 10.

Εἰς τὸ ἄρθρον 96 τοῦ Κανονισμοῦ ἐπιφέρονται αἱ ἑξῆς τροποποιήσεις :

Εἰς τὸ ἐδ. α' τῆς ὑπὸ στοιχ. Α' § μετὰ τὴν φράσιν τοῦ Γραφείου τῆς Βιβλιοθήκης προστίθεται ἡ φράσις «καὶ τοῦ στενογραφικοῦ γραφείου».

Ἐκ τοῦ 3ου στίχου τοῦ ἐδ. 4 τῆς § Α τοῦ αὐτοῦ ἄρθρου 96 διαγράφονται αἱ λέξεις «β' τάξεως».

Τὸ ἐδ. 7 τῆς ὑπὸ στοιχ. Α § τροποποιεῖται ὡς ἑξῆς : Εἷς γραμματεὺς τῶν Ἐπιτροπῶν ἐπὶ βαθμῷ Ὑπουργικοῦ γραμματέως α' τάξεως καὶ εἷς ἐπὶ βαθμῷ Ὑπουργ. γραμματέως β' τάξεως.

Δύο βοηθοὶ αὐτῶν ἐπὶ βαθμῷ καὶ μισθῷ ἀνωλοὺθου Ὑπουργείου.

Εἰς τὸ ἐδάφ. 8 διαγράφεται ἡ τελευταία φράσις «β' τάξεως» καὶ τίθεται «α' ἢ β' τάξεως».

Τὸ ἐδ. 9 τῆς αὐτῆς § τροποποιεῖται ὡς ἑξῆς : Τρεῖς γραφεῖς ἐπὶ βαθμῷ καὶ μισθῷ Ὑπουργικοῦ γραφέως α' ἢ β' τάξεως.

Εἰς τὸ ἐδάφ. δ' τῆς ὑπὸ στοιχείων Γ' § ἀντικαθίσταται ἡ λέξις «δύο» διὰ τῆς λέξεως «τρεῖς».

Ἐκ τοῦ 3ου στίχου τοῦ 8ου ἐδ. τῆς ὑπὸ στοιχ. Γ' § τοῦ ἄρθρου 96 διαγράφονται αἱ λέξεις «β' τάξεως».

Τὸ ἐδ.4 τῆς ὑπο στοιχ. Δ' § τοῦ ἀρθ. 96 τροποιεῖται οὕτω: Δύο βοηθοὶ ἐπὶ βαθμῷ καὶ μισθῷ Ὑπουργ. γραφέως ἢ γραμματέως β' τάξεως.

Εἰς τὸ τέλος τοῦ 2 ἐδ. τῆς § Ε τοῦ ἄρθρου 96 προστίθεται ἡ φράσις «ἢ τιμηματάρχου β' τάξεως».

Εἰς τὸ ἐδ. 3 τῆς § Ε' ἡ φράσις «β' τάξεως» ἀντικαθίσταται διὰ τῆς φράσεως «α' ἢ β' τάξεως».

Τὸ ἐδ. 2 τῆς Στ' παραγράφου τροφοποιεῖται ὡς ἑξῆς : Τρεις ἐπιμεληταὶ καὶ ἐπὶ τῆς συντάξεως Καταλόγου ἐπὶ βαθμῷ καὶ μισθῷ Τμηματάρχου α' ἢ β' τάξεως.

Μετὰ τὸ ἐδ. 2 τῆς Στ' § προστίθεται τὸ ἑξῆς: «καὶ δύο Βιβλιοφύλακες ἐπὶ βαθμῷ καὶ μισθῷ τμηματάρχου α' ἢ β' τάξεως».

Τὸ ἐδ. 4 τῆς ὑπὸ στοιχ. Στ' § τροποποιεῖται οὕτω : Δύο ταξινόμοι τῆς Βιβλιοθήκης τῆς Βουλῆς ἐπὶ βαθμῷ Ὑπουργ. γραμματέως α' τάξεως, ἢ Τμηματάρχου β' τάξεως καὶ εἷς Ἐπόπτης τοῦ Ἀναγνωστηρίου ἐπὶ βαθμῷ καὶ μισθῷ Γραμματέως α' ἢ β τάξεως.

Τὸ Ζ' ἐδάφ. τροποποιεῖται ὡς ἑξῆς : Δέκα γραφεῖς ἐπὶ μισθῷ καὶ βαθμῷ Ὑπουργικοῦ γραφέως α' ἢ β' τάξεως.

Εἰς τὸ τέλος τῆς Στ' § προστίθεται ἐδάφιον ἔχον οὕτω: Ἑπτὰ κλητῆρες ἐξ ὧν ὁ εἷς ἐπὶ βαθμῷ Ἀρχικλητῆρος καὶ πέντε καθαρίστριαι.

Τὸ ἐν τῇ § η' ὑπὸ στοιχ. Ζ ἐδάφιον 3 διαγράφεται καὶ μεταφέρεται εἰς τὴν § β' ὑπὸ στοιχ. Α ὡς ἐδάφιον 10 τροποποιούμενον ὡς ἑξῆς :

Εἷς ἐπόπτης τοῦ ὑλικοῦ ἐπὶ βαθμῷ Ὑπουργικοῦ γραφέως α' ἢ γραμματέως β' τάξεως.

Εἰς δὲ τὴν ἰδίαν § ἡ ὑπὸ στοιχ. Ζ προστίθεται τελευταῖον ἐδάφιον ἔχον οὕτω: Τὸ προσωπικὸν τῶν κλητήρων καὶ ὑπηρετῶν τῆς Βουλῆς ἐξομοιοῦται κατὰ βαθμὸν μὲ τὸ ἀντίστοιχον προσωπικὸν τῶν Ὑπουργείων, λαμβάνει δὲ τὸ τῶν κλητήρων α' τάξεως, τὸν μισθὸν τῶν ἑκατὸν (100) μεταλλικῶν δραχμῶν κατὰ μῆνα, τοῦ συντελεστοῦ τῆς μεταλλικῆς δραχμῆς ὑπολογιζομένου ἐπὶ 12, καὶ τῶν ἐπὶ βαθμῷ ἀρχικλητῆρος, τὸν μισθὸν τῶν 120 μεταλλικῶν δραχμῶν ἐπὶ τῷ αὐτῷ συντελεστῇ τῶν λοιπῶν λαμβανόντων τὸν μισθὸν ὃν λαμβάνουσιν οἱ ἀντίστοιχοι κλητῆρες τῶν Ὑπουργείων.

Οἱ τυχὸν μὴ διὰ τοῦ παρόντος διαβαθμιζόμενοι θυρωροί, ὑπηρέται, θερμασταί, κηπουρός, καθαρισταὶ καὶ ἠλεκτρολόγος διαβαθμίζονται ἀποφάσει τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς ἐφ' ἅπαξ ἐκδιδομένῃ.

Εἰς τὸ ἐδ. 2 τῆς 10 παραγράφου τοῦ ἄρθρου 97 ὁ ἀριθμὸς 100 ἀντικαθίσταται διὰ τοῦ ἀριθμοῦ 1500.

Εἰς τὸ τέλος τοῦ ἄρθρου 97 τίθενται ὡς τελευταία § τὰ ἑξῆς :

Οἱ στενογράφοι διὰ τὴν ἀντιγραφὴν τῶν στενογραφημάτων προσλαμβάνουσιν, ἐφόσον διαρκεῖ ἡ σύνοδος, προσωρινοὺς ἀντιγραφεῖς ἐπὶ ἀντιμισθίᾳ 1200 δραχμῶν μηνιαίως. Οἱ ἀντιγραφεῖς οὗτοι διορίζονται ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς τῇ προτάσει τοῦ προϊσταμένου τοῦ στενογραφικοῦ Γραφείου.

Ἄρθρον 11.

Εἰς τὸ ἄρθρον 99 ἐν τέλει προστίθεται παράγραφος 13 ἔχουσα ὡς ἑξῆς : «Οὐδεὶς ὑπάλληλος τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Βιβλιοθήκης δύναται νὰ προαχθῇ, ἂν δὲν ὑπηρέτησεν ἐπὶ 3 ἔτη εἰς τὸν αὐτὸν βαθμὸν πλὴν τῶν γραφείων δι' οὓς ὁ πρὸς προαγωγὴν χρόνος ὑπηρεσίας περιορίζεται εἰς διετίαν».

Τῆς διατάξεως ταύτης ἐξαιροῦνται οἱ στενογράφοι.

Ἐπίσης προστίθεται ἐν τέλει τοῦ ἄρθρου 98 ἡ ἑξῆς διάταξις:«Ὁ Διευθυντὴς τῆς Βουλῆς ἀσκεῖ ἐν μέρει πειθαρχικὴν ἐξουσίαν, δυνάμενος νὰ ἐπιβάλῃ ποινὴν μέχρι δραχμῶν 100 εἰς τοὺς ὑπηρέτας καὶ ὑπαλλήλους τῆς Βουλῆς μέχρι τοῦ βαθμοῦ γραμματέως α' τάξεως συμπεριλαμβανομένου. Αἱ ποιναὶ ὑπόκεινται εἰς τὴν ἔγκρισιν τοῦ κ. Προέδρου τῆς Βουλῆς τὸν αὐτὴν πειθαρχικὴν ἐξουσίαν ἀσκεῖ καὶ ὁ Διευθυντὴς τῆς Βιβλιοθήκης ἐπὶ τῶν ὑπαλλήλων καὶ ὑπηρετῶν τῆς δικαιοδοσίας του.

Ἡ τρίτη § τοῦ ἄρθρου 110 διαγράφεται.

Εἰς τὴν τελευταίαν παράγραφον τοῦ ἄρθρου 110 καὶ μετὰ τὴν φράσιν «τὴν Διευθυντὴν κωλυόμενον ἢ ἀπόντα ἀναπληροῖ» τίθεται ἀντὶ τῶν ἑξῆς «ὁ Διεκπεραιωτὴς» ἡ φράσις «εἷς τῶν ἀρχαιοτέρων ὑπαλλήλων».

Ὡς Μεταβατικαὶ Διατάξεις προστίθενται αἱ κάτωθι:

«Διὰ πράξεως τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς δύναται νὰ ἐγκριθῇ ἡ σύστασις καὶ ὁ ὀργανισμὸς Ταμείου Ἀρωγῆς τῶν ὑπαλλήλων καὶ ὑπηρετῶν τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Βιβλιοθήκης αὐτῆς, οὗτινος σκοπὸς ἔσται ἡ οἰκονομικὴ ἐνίσχυσις αὐτῶν δι' ἐφάπαξ παροχῆς βοηθήματος εἰς τοὺς ὁπωσδήποτε ἀποχωροῦντας ἐξ αὐτῶν τῆς ὑπηρεσίας ἢ τοὺς ἕνεκεν νόσου καθισταμένους ἀνικάνους ἢ καὶ εἰς τοὺς συνεπείᾳ θανάτου αὐτῶν ἀπροστατεύτους καὶ ἀπόρους πατέρα ὑπερήλικον, μητέρα, σύζυγον, ἀγάμους ἀδελφὰς ἢ θυγατέρας καὶ ἀνήλικα τέκνα αὐτῶν. Τὰ τῶν πόρων τοῦ ταμείου τούτου ὡς καὶ αἱ λεπτομέρειαι τῆς ἀπονομῆς τῶν βοηθημάτων κανονίζονται εἰδικώτερον διὰ τοῦ εἰδικοῦ ὀργανισμοῦ τοῦ ταμείου, τιθεμένου ἐν ἰσχύϊ ἀπὸ τῆς εἰς τὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως δημοσιεύσεως τῆς σχετικῆς πράξεως τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς».

«Μόνιμοι ὑπάλληλοι τῆς Βουλῆς, ἀπολυόμενοι κατὰ παράβασιν τῶν διατάξεων τοῦ ἄρθρου 99 παράγραφος 5 τοῦ ἰσχύοντος Κανονισμοῦ αὐτῆς καὶ ἀναδιορισθέντες εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς Βουλῆς, ἀποκαθίστανται εἰς τὸν βαθμὸν καὶ μισθὸν τῆς θέσεως ἣν κατεῖχον, τοῦ ἐκτὸς τῆς ὑπηρεσίας χρόνου αὐτῶν κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἀπολυσέως των θεωρουμένου χρόνου ὑπηρεσίας ὡς πρὸς τὴν σύνταξιν καὶ τὴν ἀρχαιότητα».

Εἰς τὸ τέλος τῶν μεταβατικῶν διατάξεων τοῦ Κανονισμοῦ προστίθεται ὡς μεταβατικὴ διάταξις ἰδία παράγραφος ἔχουσα οὕτω : «Δύναται ὁ Πρόεδρος νὰ διορίσῃ δύο στενογράφους α' τάξεως ἐπὶ πλέον τῶν ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 69 προβλεπομένων τοιούτων καὶ ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ἄρθρου 97 § 22 τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ.

Εἰς τὸ ἄρθρον 95 ἀντὶ τῆς φράσεως «πρὸς τὸν Βασιλέα» τίθεται «πρὸς τὸν Πρόεδρον τῆς Δημοκρατίας».

Εἰς τὸ ἄρθρον 96 μετὰ τὴν § 6 προστίθεται :

7) Διὰ τοῦ Εἰδικοῦ Λογιστηρίου.

Ἡ § 7 ἀριθμεῖται ὡς § 8.

Ἐκ τοῦ ἄρθρου 96 ἀπαλειφομένου τοῦ σχετικοῦ ἐδαφίου ἐκ τῆς § Α' «εἷς λογιστὴς κλπ.» τίθεται ὡς § Ζ'

«Ζ'. Τὸ εἰδικὸν λογιστήριον ἀποτελοῦσιν: Εἷς λογιστὴς ἐπὶ βαθμῷ τμηματάρχου καὶ εἷς βοηθὸς ἐπὶ βαθμῷ γραμματέως α' ἢ β' τάξεως».

Εἰς τὸ δον ἐδάφιον τῆς § Α' «Διορθωτὴς κλπ.» καὶ ἐν τῷ δευτέρῳ στίχῳ μετὰ τὴν λέξιν «μισθῷ» τίθεται ἡ φράσις «τμηματάρχου β' ἢ α' τάξεως», διαγραφομένης τῆς συνεχείας τοῦ ἐδαφίου.

Ἡ § Ζ' τοῦ Κανονισμοῦ λαμβάνει τὴν θέσιν § Η'.

Ἡ § 18 τοῦ ἄρθρου 97 ἀπαλείφεται, τῶν ὑπολοίπων ἀριθμουμένων κανονικῶς.

Ἡ § 4 τοῦ ἄρθρου 98 ἀπαλείφεται, τῶν λοιπῶν ἀριθμουμένων κανονικῶς.

Ἡ δευτέρα φράσις «οἱ τοιούτῳ τρόπῳ ἀποχωροῦντες κλπ.» τῆς § 9 τοῦ ἄρθρου 98 ἀπαλείφεται ἐφ' ὅσον κατωτέρω ἄλλως καθορισθήσονται.

Ἡ § 10 τοῦ ἄρθρου 98 ἀπαλείφεται.

Ἡ § 10 τοῦ ἄρθρου 99 ἀπαλείφεται ἐφ' ὅσον κατωτέρω ἄλλως καθορισθήσονται.

Ἄρθρον 14.

Τὸ Κεφάλαιον ΙΔ' ἀντικαθίσταται ὡς ἑξῆς :

Τὰ ἄρθρα 105 μέχρι τοῦ 115 ἀντικαθίστανται ὡς ἑξῆς:

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΔ'.

Περὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τῶν ἐξόδων καὶ τοῦ Λογιστικοῦ ἐν γένει τῆς Βουλῆς.

Ἄρθρον 105.

Ἡ Βουλὴ καθ' ἑκάστην τακτικὴν Σύνοδον, πρὸ τῆς ἐπιψηφίσεως τοῦ Γενικοῦ Προϋπολογισμοῦ τοῦ Κράτους, ψηφίζει τὸν προϋπολογισμὸν τῶν ἐξόδων ἐν γένει αὐτῆς διὰ τὸ ἐπιὸν οἰκονομικὸν ἔτος.

Ὁ Προϋπολογισμὸς εἰσάγεται εἰς τὴν Βουλὴν ὑπὸ τοῦ Προέδρου μετ' ἐκθέσεως τῆς ἐπὶ τοῦ Λογιστικοῦ τῆς Βουλῆς Ἐπιτροπῆς, εἶναι πάντοτε ἀναλυτικῶς συντεταγμένος καὶ περιλαμβάνει κατὰ κεφάλαια καὶ ἄρθρα πιστώσεις διὰ τὰς ἑκάστοτε ἀνάγκας τῆς ὑπηρεσίας τῆς Βουλῆς, τὴν ἀποζημίωσιν τῶν Βουλευτῶν, τὰς ἀποδοχὰς τῶν ὑπαλλήλων κλπ.

Ὁ Προϋπολογισμὸς τῆς Βουλῆς ψηφίζεται ἐφ' ἅπαξ κατὰ κεφάλαια καὶ ἄρθρα, ἀφοῦ ἀναγραφῇ προηγουμένως ἐν τῇ ἡμερησίᾳ διατάξει, τυπωθῇ καὶ διανεμηθῇ, ἡ τοιαύτη δὲ ἐπιψήφισις ἀποτελεῖ ἀπόφασιν τῆς Βουλῆς ὑποχρεωτικῶς ἐκτελεστὴν ἄνευ μεταβολῆς ὅσον ἀφορᾷ τὴν κατοχύρωσιν αὐτοῦ ἐν τῷ Γενικῷ Προϋπολογισμῷ τοῦ Κράτους ἀνεξάρτητον τῶν Προϋπολογισμῶν τῶν Ὑπουργείων καὶ τὴν ἐν γένει ἐκτέλεσιν αὐτοῦ.

Ὁ Προϋπολογισμὸς τῆς Βουλῆς μετὰ τὴν ἐπιψήφισιν αὐτοῦ καὶ τὴν καθ' ὁλοκληρίαν κατοχύρωσιν ἐν τοῖς ἐπισήμοις Πρακτικοῖς διαβιβάζεται ἐν ἀποσπάσματι πρὸς τὴν Γεν. Διεύθυνσιν Δημοσίου Λογιστικοῦ, ὑποχρεουμένην ἀμελητὶ νὰ ἐνεργήσῃ τὴν ἀνωτέρω κατοχύρωσιν.

Ἐν ἀπουσίᾳ τῆς Βουλῆς πρὸς ἐπιψήφισιν νέου Προϋπολογισμοῦ, ὁ Πρόεδρος αὐτῆς ἐκδίδει ἀπόφασιν θέτουσαν εἰς ἰσχὺν καὶ διὰ τὸ ἑπόμενον οἰκονομικὸν ἔτος τὸν κατὰ τὸ προηγούμενον οἰκονομικὸν ἔτος ἰσχύσαντα, μὲ τὰς παρ' αὐτοῦ ἐγκρινομένας μεταβολάς, τὸ σύνολον ὅμως τοῦ Προϋπολογισμοῦ, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, δὲν δύναται νὰ εἶναι μεγαλείτερον τοῦ πρότερον ἰσχύσαντος.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Βουλῆς δικαιοῦται καὶ πρὸ τῆς ἐπιψηφίσεως τοῦ Προϋπολογισμοῦ ὑπὸ τῆς Βουλῆς νὰ ἀποστείλῃ εἰς τὸ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργεῖον καὶ σχέδιον Προϋπολογισμοῦ τοῦ ἐπιόντος οἰκονομικοῦ ἔτους, ἐγκρινόμενον δι' ἀποφάσεως αὐτοῦ, τὸ δὲ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργείον εἶναι ὑπόχρεων νὰ περιλάβῃ καὶ τὸν Προϋπολογισμὸν τοῦτον εἰς τὸ παρ' αὐτοῦ καταρτιζόμενον σχέδιον τοῦ Γεν. Προϋπολογισμοῦ.

Ἄρθρον 106.

Ὁ Προϋπολογισμὸς τῆς Βουλῆς περιέχει τὰς ἀπαιτουμένας πιστώσεις δι' ἓν οἰκονομικὸν ἔτος, τοῦ ὁποίου καὶ τὸ ὄνομα φέρει, ἡ ἰσχὺς αὐτοῦ ἄρχεται τὴν 1 Ἀπριλίου ἑκάστου ἔτους καὶ λήγει τὴν 31 Μαρτίου τοῦ ἑπομένου ἡμερολογιακοῦ ἔτους, ἡ δὲ χρῆσις αὐτοῦ παρατείνεται μέχρι τῆς 30 Ἰουνίου τοῦ αὐτοῦ ἑπομένου ἔτους.

Ἡ χρῆσις βαρύνεται μὲ τὴν πληρωμὴν πάντων τῶν ἐγκριθέντων ἐξόδων τῆς Βουλῆς ἐντὸς καὶ διὰ λ)σμὸν τῆς αὐτῆς περιόδου. Ὡς ἐγκριθέντα ἔξοδα νοοῦνται ἐκεῖνα δι' ὅσα ἀνελήφθη ὑποχρέωσις λόγῳ παροχῆς ὑπηρεσιῶν ἢ προμηθειῶν συντελεσθεισῶν κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ οἰκονομικοῦ ἔτους ὁ λόγῳ ἄλλων ληξιπροθέσμων ὑποχρεώσεων ἐντὸς τῆς περιόδου τοῦ οἰκονομικοῦ ἔτους. Ἐπίσης ἀνήκουσιν εἰς τὴν αὐτὴν χρῆσιν :

α') Τὰ ἔργα καὶ αἱ προμήθειαι, αἵτινες ἐξετελέσθησαν μὲν ἐντὸς τοῦ οἰκονομικοῦ ἔτους, οὗ τὸ ὄνομα φέρει ἡ χρῆσις, παρελήφθησαν ὅμως ἕνεκα οἱουδήποτε λόγου ἐντὸς δύο μηνῶν ἀπὸ τῆς λήξεως τοῦ οἰκονομικοῦ ἔτους.

β') Αἱ προμήθειαι ὑλικοῦ, ὧν ἡ ἐκτέλεσις ἀρξαμένη ἐντὸς τῶν ὁρίων τῶν χορηγηθεισῶν πιστώσεων δὲν ἠδύνατο νὰ περατωθῇ πρὸ τῆς λήξεως τοῦ οἰκονομικοῦ ἔτους, οὗ τὸ ὄνομα φέρει ἡ χρῆσις, διὰ λόγους ἀνωτέρας βίας ἢ δημοσίου συμφέροντος ἐκτιθεμένους ἐν πράξει τοῦ Προέδρου ἐπισυναπτομένῃ εἰς τὸ ἔνταλμα, πάντως ὅμως, ἐὰν ἡ ἐκτέλεσις αὐτῶν ἐπερατώθη καὶ συνετελέσθη ἡ παραλαβὴ των ἐντὸς δύο μηνῶν ἀπὸ τῆς λήξεως τοῦ οἰκονομικοῦ ἔτους.

Ὁ Προϋπολογισμὸς διαιρεῖται εἰς κεφάλαια καὶ ἄρθρα, ἡ δὲ χρησιμοποίησις τῶν πιστώσεων γίνεται διὰ μόνην τὴν αἰτίαν, δι' ἣν ἑκάστη τούτων προωρίσθη, ἀπαγορευομένης τῆς χρήσεως τῶν ἐν ἑκάστῳ ἄρθρῳ ποσῶν διὰ δαπάνην ἀνήκουσαν εἰς ἄλλο ἄρθρον. Ἐν τῷ αὐτῷ ἄρθρῳ δὲν ἐπιτρέπεται νὰ ἐγγράφωνται ἔξοδα ὑλικοῦ καὶ παροχὴ ἀμοιβῆς λόγῳ προσωπικῆς ἐργασίας. Ἀπαγορεύεται ἐπίσης ἡ δαπάνη πέραν τοῦ ποσοῦ ἑκάστης χορη-

γηθείσης πιστώσεως, οὐδὲ συγχωρεῖται νὰ διατεθῶσι χορηγηθεῖσαι πιστώσεις δι' ἔξοδα μιᾶς χρήσεως εἰς ἔξοδα ἄλλης τοιαύτης· ὁ Πρόεδρος ὅμως τῆς Βουλῆς δικαιοῦται δι' ἀποφάσεώς του κατὰ τὸ διάστημα τῆς χρήσεως νὰ διαθέτῃ κατὰ κρίσιν καὶ ἀναλόγως τῶν ἀναγκῶν τῆς ὑπηρεσίας τὰ ἀδιάθετα τυχὸν ὑπόλοιπα πιστώσεων τῆς αὐτῆς χρήσεως πρὸς ἀναπλήρωσιν ἄλλων ἐχουσῶν ἀνάγκην ἐπαυξήσεως.

Ὁ Προϋπολογισμὸς τῆς Βουλῆς περιλαμβάνει ὡσαύτως ὑπὸ ἴδιον Κεφάλαιον πίστωσιν ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἔκτακτον ἀποθεματικὸν Κεφάλαιον», ἥτις δύναται νὰ χρησιμοποιηθῇ ἀποφάσει τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς πρὸς ἀναπλήρωσιν ἐξαντληθεισῶν πιστώσεων. Ἐν περιπτώσει ὅμως καθ' ἣν ἡ πίστωσις αὕτη δὲν ἠθελεν ἐπαρκέσει, ὁ Πρόεδρος τῆς Βουλῆς δικαιοῦται νὰ αἰτήσηται ἀναπλήρωσιν παρὰ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν.

Κατὰ τὴν κλείσιν τῆς χρήσεως καὶ τὴν σύνταξιν τοῦ ἀπολογισμοῦ ἐάν ἀπεδείχθησαν ἀνεπαρκεῖς αἱ διὰ τοῦ προϋπολογισμοῦ χορηγηθεῖσαι πιστώσεις χορηγοῦνται ὑπὸ τῆς Βουλῆς συμπληρωματικαὶ τοιαῦται πρὸς τακτοποίησιν τῶν τυχὸν καθ' ὑπέρβασιν καὶ εὐθύνῃ τοῦ Προέδρου δαπανηθέντων.

Ἄρθρον 107.

Ὅλα τὰ ἔξοδα τῆς Βουλῆς ἐκκαθαρίζονται καὶ τὰ περὶ πληρωμῆς αὐτῶν χρηματικὰ ἐντάλματα ἐκδίδονται παρὰ τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς, φέρουσι τὸν τίτλον «Βουλὴ τῶν Ἑλλήνων», εἶνε δὲ προσυπογεγραμμένα ὑπὸ τοῦ προϊσταμένου τοῦ Λογιστηρίου τῆς Βουλῆς καὶ τοῦ Διευθυντοῦ τῆς ὑπηρεσίας ἣν βαρύνουσιν, ἢ παρὰ τῶν κατὰ τὸν Κανονισμὸν τῆς Βουλῆς ἀναπληρωτῶν των, εὐθυνομένου κατὰ τὸν νόμον ἑκάστου περὶ τὴν ἐνάσκησιν τῶν ἰδίων αὐτοῦ καθηκόντων, ἐντὸς τῶν ὁρίων τοῦ οἰκονομικοῦ ἔτους, ὅπερ βαρύνουσι καὶ ἐντὸς τριῶν μηνῶν ἀπὸ τῆς λήξεως τοῦ οἰκονομικοῦ ἔτους (30 Ἰουνίου).

Τὰ ἐφ' ἑκάστης χρήσεως ἐκδιδόμενα ἐντάλματα εἶνε δεκτὰ καὶ πληρώνονται ὑπὸ τοῦ Δημοσίου Ταμείου, ὁριζομένου δι' ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν, κατ' αἴτησιν τοῦ Προέδρου, μέχρι τῆς 31 Ἰουλίου ἑπομένου ἔτους.

Ἐὰν οἱ πιστωταὶ δὲν ζητήσωσι τὴν πληρωμὴν των ἐντὸς τῶν ἀνωτέρω προθεσμιῶν, τὰ ὑπὲρ αὐτῶν ἐκδοθέντα ἐντάλματα ἀκυροῦνται ἄνευ βλάβης τῶν δικαιωμάτων των, ἐπιφυλαττομένης τῆς ἐκδόσεως νέων εἰδικῶν ἐνταλμάτων εἰς βάρος τοῦ λογαριασμοῦ τῶν πληρωτέων ὑπολοίπων μέχρι παραγραφῆς.

Ἄρθρον 108.

Τὰ ὑπὸ τοῦ Προέδρου οὕτως ἐκδιδόμενα χρηματικὰ ἐντάλματα διαβιβάζονται μόνον εἰς τὸ Ἐλεγκτικὸν Συνέδριον διὰ τὸν νόμιμον ἔλεγχον καὶ θεώρησιν, τηρουμένων τῶν σχετικῶν διατάξεων περὶ προληπτικοῦ ἐλέγχου ἐν ἀναλογίᾳ, τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς ἔχοντος πάντα τὰ δικαιώματα καὶ τὰς ὑποχρεώσεις Ὑπουργοῦ. Τὰ χρηματικὰ ἐντάλματα μετὰ τὴν ὡς ἄνω θεώρησιν τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου διαβιβάζονται πρὸς τὸν ἁρμόδιον Ταμίαν, ὑπόχρεων εἰς ἄμεσον ἐκτέλεσιν.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Βουλῆς δικαιοῦται νὰ ζητήσῃ παρὰ τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου τὴν ὑπὸ ἰδίαν αὐτοῦ εὐθύνην θεώρησιν χρηματικοῦ ἐντάλματος, ἐφαρμοζομένων ἀναλόγως τῶν διατάξεων τοῦ νόμου περὶ τῆς θεωρήσεως ἐνταλμάτων ὑπ' εὐθύνην τοῦ Ὑπουργοῦ.

Ἄρθρον 109.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Βουλῆς δι' ἀποφάσεώς του καθορίζει τὰ χρηματικὰ ποσὰ ἅτινα ἐπιτρέπεται νὰ διατεθῶσι κατὰ τοὺς ἑφεξῆς μῆνας πρὸς πληρωμὴν ἐξόδων καὶ τῶν δύο ἐν ἐνεργείᾳ τυχὸν χρήσεων, ἐκτὸς ἂν ἄλλως ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργὸς αἰτήσηται.

Ἄρθρον 110.

Πᾶσαι αἱ ὑπὲρ τοῦ Δημοσίου ἢ τρίτων κρατήσεις ἐκ τῶν ἐξόδων τοῦ προϋπολογισμοῦ περιλαμβάνονται εἰς τὰ οἰκεῖα χρηματικὰ ἐντάλματα, εἰσάγονται δὲ εἰς τὸ Δημόσιον Ταμεῖον καὶ ἀποδίδονται αἱ μὲν ὑπὲρ τρίτων διὰ τῶν χρηματιστικῶν λογαριασμῶν, αἱ δὲ ὑπὲρ τοῦ Δημοσίου διὰ τῆς ἐκδόσεως γραμματίου ὑπὸ τὸ οἰκεῖον κεφάλαιον καὶ ἄρθρον τοῦ Προϋπολογισμοῦ τῶν ἐσόδων τοῦ Κράτους.

Ἄρθρον 111.

Ὁ λογαριασμὸς τῶν ὑπολοίπων δέον πάντοτε νὰ τηρῆται διακεκριμένως ἀπὸ τὸν τῆς χρήσεως, οὕτως ὥστε ἔξοδον συναφὲς πρὸς τὰ ὑπόλοιπα νὰ μὴ δύναται νὰ καταλογίζηται εἰς τὰ κεφάλαια τῆς χρήσεως καὶ τἀνάπαλιν.

Ἄρθρον 112.

Ἀηδίας τῆς χρεώσεως καὶ πρὸ τοῦ καταρτισμοῦ τοῦ σχετικοῦ ἀπολογισμοῦ, δύνανται νὰ πληρωθῶσιν ἐκ τῶν πληρωτέων ὑπολοίπων ὅσα κανονικῶς ἐγκριθῇ ὑπὸ τοὺς ἑξῆς ὅρους:

α') Νὰ ὑπάρχωσι διαθέσιμα ὑπόλοιπα ἐκ τῶν πιστώσεων τοῦ Προϋπολογισμοῦ τῆς χρήσεως, ἐξ ἧς προέρχονται τὰ πληρωτέα ταῦτα ὑπόλοιπα.

β') Νὰ περιλαμβάνωνται εἰς τοὺς πίνακας τῶν πληρωτέων ὑπολοίπων κατὰ τὰ κατωτέρω.

Τὰ εἰς βάρος τοῦ λογαριασμοῦ τῶν πληρωτέων ὑπολοίπων ἐκδιδόμενα ἐντάλματα δύνανται νὰ πληρωθῶσι καὶ μετὰ τὴν λῆξιν τοῦ οἰκονομικοῦ ἔτους, καθ' ὃ ἐξεδόθησαν· ἐὰν δὲ δὲν πληρωθῶσιν οὐδὲ ἐντὸς τοῦ ἑπομένου ἔτους, ἀκυροῦνται ὁριστικῶς, ἐπιφυλασσομένου τῷ δικαιούχῳ τοῦ δικαιώματος νὰ ζητήσῃ τὴν ἀνανέωσιν αὐτῶν ἐφόσον δὲν παρεγράφη ἡ ἀπαίτησις αὐτοῦ.

Τὰ ἐγκριθέντα καὶ μὴ πληρωθέντα μέχρι τῆς κλείσεως τῆς χρήσεως δέον νὰ βεβαιῶνται δι' εἰδικῶν ὀνομαστικῶν καταλόγων, συνταττομένων κατὰ κεφάλαιον καὶ ἄρθρον τοῦ Προϋπολογισμοῦ τῇ ἐπιμελείᾳ τοῦ Λογιστηρίου τῆς Βουλῆς καὶ κοινοποιουμένων παρ' αὐτοῦ πρὸς τὸ Ἐλεγκτικὸν Συνέδριον.

Ὁσάκις δι' οἱονδήποτε λόγον παραγραφῇ ἢ παύσῃ ὁπωσδήποτε ἀπαίτησίς τις κατὰ τῆς Βουλῆς, δι' ἣν ὑπάρχει σχετικὸν κονδύλιον ἐν τῷ λογαριασμῷ τῶν πληρωτέων ὑπολοίπων, τοῦτο δέον νὰ διαγράφηται.

Ἔξοδα ἀνήκοντα κατὰ τὴν ἔννοιαν τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ εἰς χρήσεις παρελθόντων οἰκονομικῶν ἐτῶν καὶ μὴ περιληφθέντα εἰς τα παθητικὰ ὑπόλοιπα τῆς οἰκείας χρήσεως πληρώνονται εἰς βάρος ἰδίας πιστώσεως ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τῆς Βουλῆς τῆς χρήσεως τοῦ τρέχοντος οἰκονομικοῦ ἔτους χορηγουμένης. Ἡ πίστωσις αὕτη χορηγεῖται εἴτε διὰ τοῦ προϋπολογισμοῦ εἴτε κατὰ μεταφορὰν ἐκ τοῦ ἀποθεματικοῦ, κατὰ τὰς ἰσχυούσας περὶ τούτου διατάξεις, ἐπὶ τῇ βάσει πίνακος ἐμφαίνοντος τὰ πληρωτέα ἔξοδα κατὰ χρῆσιν, ἐξ ἧς προέρχονται.

Ἄρθρον 113.

Παραγράφεται πρὸς ὄφελος τοῦ Δημοσίου καὶ ἐξαλείφεται πᾶν χρέος, ἐὰν δι' ἔλλειψιν ἀποχρώσης δικαιολογήσεως δὲν ἀνεγνωρίσθη, δὲν διετάχθη ἡ πληρωμὴ αὐτοῦ καὶ δὲν ἐπληρώθη ἐντὸς πέντε ἐτῶν (ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῆς χρήσεως).

Ἡ διάταξις αὕτη δὲν ἰσχύει εἰς τὰς περιστάσεις, διὰ τὰς ὁποίας εἰδικαὶ διατάξεις ἢ συμβόλαια προσδιώρισαν μακροτέραν ἢ συντομωτέραν προθεσμίαν ἐκπτώσεως. Δὲν ἰσχύει προσέτι ὡς πρὸς τὰ χρέη, τὰ ὁποῖα δὲν ἐπληρώθησαν ἐντὸς τῆς προσδιωρισμένης προθεσμίας δι' ἐμπόδια προελθόντα ἐκ μέρους τῆς ὑπηρεσίας ἢ τῶν ὁποίων ἡ πληρωμὴ ἀνεβλήθη δι' ἀρξαμένην δίκην.

Ἕκαστος πιστωτὴς ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ζητήσῃ καὶ λάβῃ παρὰ τοῦ Λογιστηρίου τῆς Βουλῆς ἀποδεικτικὸν περὶ τῆς ἐμπροθέσμου αἰτήσεώς του καὶ τῆς παρουσιάσεως τῶν τίτλων τοῦ δικαιώματός του.

Ἄρθρον 114.

Πᾶσα κατάσχεσις χρημάτων ὀφειλομένων ἀπὸ τὸ Δημόσιον δι' ἀνάγκας τῆς Βουλῆς, πᾶσα δήλωσις τῆς παραχωρήσεως ἢ μεταβιβάσεως αὐτῶν εἰς τρίτα πρόσωπα, καὶ ἐν γένει πᾶσα πρᾶξις τείνουσα νὰ ἐμποδίσῃ τὴν πληρωμὴν αὐτῶν ἢ καὶ ἀποδοχῶν προσωπικοῦ ἐξ οἱασδήποτε αἰτίας πρέπει νὰ κοινοποιῆται καὶ πρὸς τὸ Λογιστήριον τῆς Βουλῆς καὶ τὸ πληρῶνον Ταμεῖον.

Ἄρθρον 115.

Δὲν ἐπιτρέπεται ἡ δι' οἱουδήποτε εἰδικοῦ πόρου αὔξησις τοῦ ποσοῦ τῶν προσδιορισθεισῶν διὰ τὰ ἔξοδα τῆς ὑπηρεσίας πιστώσεων.

Ὡς δημόσιον ἔσοδον θεωρεῖται καὶ καταλογίζονται τὰ ἐπιστρεφόμενα εἰς τὸ Δημόσιον χρήματα διὰ πληρωμὰς ἐξ ἐνταλμάτων, ἀκαταλλήλως ἢ κατὰ λάθος ἐκδοθέντων καὶ καταλογίζονται εἰς τὴν τρέχουσαν χρῆσιν καὶ ἂν ἔτι ἐγένετο τοῦτο καὶ μετὰ τὴν λῆξιν τῆς χρήσεως. Ὅσα ὅμως ἐκ τῶν πληρωθέντων χρημάτων ἐπιστρέφονται διαρκούσης τῆς χρήσεως, εἰς βάρος τῆς ὁποίας διετάχθη ἡ πληρωμή, δύνανται νὰ ἐπαναχθῶσιν εἰς τὰς πιστώσεις εἰς ἃς ἀνήκουν.

Ἄρθρον 116.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Βουλῆς ἐκδίδει πρὸς ὄφελος τοῦ Δημοσίου καὶ εἰς βάρος τῶν πιστώσεων τοῦ Προϋπολογισμοῦ τῆς Βουλῆς ἔνταλμα πληρωμῆς διὰ τὸ τίμημα τῶν ἐκ μέρους Ὑπουργῶν παραχωρουμένων αὐτῷ πραγμάτων ἢ ὑλικῶν διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς ὑπηρεσίας του.

Ἄρθρον 117.

Πρὸς κατασκευὴν ἔργου ἐν τῷ Βουλευτηρίῳ ἐπαγομένου δαπάνην ὑπὲρ τὰς 50.000 δραχ. ἀπαιτεῖται:

α') εἰδικὴ ἀπόφασις τῆς Βουλῆς ἐγκρινούσης τὸν προϋπολογισμὸν τῆς ὁλικῆς δαπάνης τοῦ ἔργου, ὡς καὶ τοὺς τυχὸν συμπληρωματικοὺς τοιούτους. Ἡ ἀπόφασις αὕτη λαμβάνεται κατόπιν ἀνακοινώσεως πρὸς τὴν Βουλὴν ὑπὸ τοῦ Προέδρου πρὸ τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως καὶ ἄνευ ἐγγραφῆς ἐν αὐτῇ.

β') πίστωσις ἀναγεγραμμένη ἐν ἰδίῳ ἄρθρῳ τοῦ προϋπολογισμοῦ τῆς Βουλῆς ἢ δι' ἀποφάσεως τῆς Βουλῆς χορηγηθεῖσα ὡς ἀναπληρωματικὴ ἢ ἔκτακτος.

Ἀπαγορεύεται ἡ κατὰ τμήματα ἐκτέλεσις τοῦ αὐτοῦ ἔργου δι' ὑποδιαιρέσεως τοῦ προϋπολογισμοῦ τῆς δαπάνης αὐτοῦ ἐντὸς τοῦ αὐτοῦ οἰκονομικοῦ ἔτους.

Πᾶσα προμήθεια ἢ ἐκτέλεσις ἔργου κατωτέρου τοῦ ἄνω καθοριζομένου ποσοῦ γίνεται ἀποφάσει τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς, κατόπιν ὅμως δημοσίου διαγωνισμοῦ.

Κατ' ἐξαίρεσιν ἐπιτρέπονται συμφωνίαι ἄνευ δημοσίου διαγωνισμοῦ:

α') διὰ προμηθείας, μετακομίσεις καὶ ἐργασίας, τῶν ὁποίων ἡ ὁλικὴ δαπάνη δὲν ὑπερβαίνει τὰ 5.000 δραχμάς.

β') δι' ἀντικείμενα τῶν ὁποίων ἡ κατασκευὴ ἀνήκει ἀποκλειστικῶς εἰς τοὺς ἔχοντας προνόμιον ἐφευρέσεως ἢ εἰσαγωγῆς ἢ προερχόμενα καὶ παραλαμβανόμενα ὑπὸ τῆς ὑπηρεσίας κατ' εὐθείαν ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ.

γ') δι' ἀντικείμενα ἕνα μόνον κάτοχον ἔχοντα.

δ') δι' ἔργα καὶ ἀντικείμενα τῶν ὁποίων ἡ ἐκτέλεσις δὲν ἠμπορεῖ ν' ἀνατεθῇ εἰμὴ εἰς τεχνίτας δεδοκιμασμένους.

ε') διὰ κατασκευὰς καὶ προμηθείας λόγῳ δοκιμῆς γενομένας.

στ') διὰ προμηθείας, μετακομίσεις ἢ ἐργασίας, δι' ἃς ἡ οὐδεμία ἔγεινε προσφορὰ ἢ προσεφέρθησαν ἀπαράδεκτοι τιμαί. Ἐν τοιαύτῃ δὲ περιπτώσει δὲν ἐπιτρέπεται ὑπέρβασις τῶν τυχὸν τεθέντων καὶ δημοσιευθέντων ὅρων.

ζ') διὰ προμηθείας, μετακομίσεις καὶ ἐργασίας, ὅταν ἀνάγκη προφανῶς κατεπείγουσα καὶ ἀπὸ περιστάσεις ἀπροόπτους προελθοῦσα δὲν συγχωρῇ τὴν χρονοτριβὴν δημοσίου διαγωνισμοῦ, Ἡ κήρυξις τοῦ κατεπείγοντος δηλοῦται δι' ἀποφάσεως τοῦ Προέδρου.

Προκειμένου περὶ τῶν ἀνωτέρω ἐξαιρέσεων καὶ ὁσάκις δύναται νὰ γεννηθῇ ἀμφιβολία ἐκδίδεται ἀπόφασις τοῦ Προέδρου.

Ἄρθρον 118.

Ἡ ἀπόφασις τοῦ Προέδρου περὶ τῆς προκηρύξεως τῆς δημοπρασίας δημοσιεύεται διὰ τοιχοκολλήσεως εἰς τοὺς παρὰ τὰς εἰσόδους τοῦ Βουλευτηρίου πίνακας, συνταττομένης περὶ τῆς τοιχοκολλήσεως ταύτης ἀποδείξεως παρὰ τοῦ διευθύνοντος τὴν ὑπηρεσίαν καὶ τοῦ προϊσταμένου τοῦ Λογιστηρίου, περίληψις δὲ τῆς διακηρύξεως καταχωρίζεται ἐν τῇ Ἐφημερίδι τῆς Κυβερνήσεως δέκα τοὐλάχιστον ἡμέρας πρὸ τῆς δημοπρασίας ἢ ἐν κατεπειγούσας περιστάσεις ἐὰν τοῦτο ἀναφέρεται ἐν τῇ ἀποφάσει τοῦ Προέδρου, δύο τοὐλάχιστον ἡμέρας πρὸ τῆς ἡμέρας τῆς δημοπρασίας. Ἡ αὐτὴ περίληψις δημοσιεύεται ἐπὶς εἰς δύο ἡμερησίας ἐφημερίδας.

Ἡ δημοπρασία διεξάγεται δημοσίᾳ κατὰ τὴν ὡρισμένην διὰ τῆς διακηρύξεως ἡμέραν καὶ ὥραν ἐν τῷ Βουλευτηρίῳ, ἐνώπιον Ἐπιτροπῆς, ὁριζομένης δι' ἀποφάσεως τοῦ Προέδρου, ἡ δὲ ἔγκρισις τῶν πρακτικῶν ἐπιφυλάσσεται εἰς τὸν Πρόεδρον.

Διαρκούσης τῆς δημοπρασίας οἱ μειοδόται ἀποτείνουσι τὰς προσφορὰς των ἐγγραφομένας ὑπὸ τοῦ χρέη γραμματέως τῆς Ἐπιτροπῆς ἐκτελοῦντος ὑπαλλήλου εἰς τὰ πρακτικὰ κατὰ σειράν, καὶ ἐκφωνοῦνται μετὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ μειοδότου.

Κλάσματα δραχμῶν δὲν εἶναι δεκτά.

Πᾶσα προσφορὰ εἶναι ὑποχρεωτικὴ διὰ τὸν μειοδότην, ἡ ὑποχρέωσις αὕτη μετιβαίνει ἀλληλοδιαδόχως ἀπὸ τοῦ πρώτου εἰς τοὺς ἀκολούθους καὶ ἐπιβαρύνει ὁριστικῶς τὸν τελευταῖον μειοδότην.

Ἄρθρον 119.

Ἵνα γίνῃ τις δεκτὸς ὡς μειοδότης ἐν δημοπρασίᾳ δέον νὰ προσαγάγῃ καὶ παραδώσῃ τῇ Ἐπιτροπῇ πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς δημοπρασίας γραμμάτιον καταθέσεως παρὰ τῷ Ταμείῳ Παρακαταθηκῶν ἴσου ποσοῦ πρὸς τὸ εἰκοστημόριον τοῦ ἀντιτίμου τῆς ἐργασίας καὶ τὰς ἀποδείξεις τῶν τριῶν τελευταίων ἐτῶν πληρωμῆς τοῦ φόρου ἐπιτηδεύματος σχετικοῦ πρὸς τὸ ἐπιδιωκόμενον ἔργον.

Τὸ καταβληθὲν εἰκοστημόριον ἐπιστρέφεται εἰς τοὺς καταθέτας, ἐὰν δὲν κατεκυρώθη ἐπ' ὀνόματι αὐτῶν ἡ δημοπρασία, δι' ἐντολῆς τοῦ Προέδρου ἐπὶ τοῦ σχετικοῦ γραμματίου.

Τὰ πρακτικὰ τῆς δημοπρασίας ὑπογράφονται παρὰ τῆς Ἐπιτροπῆς καὶ τοῦ τελευταίου μειοδότου, ὑποβάλλονται δὲ ἀμέσως, δι' ἠτιολογημένης ἐκθέσεως τῆς Ἐπιτροπῆς πρὸς τὸν Πρόεδρον περὶ ἐγκρίσεως ἢ μή, μετὰ τῶν σχετικῶν.

Ἐὰν ὁ τελευταῖος μειοδότης εἶναι ἀγράμματος, ὑπογράφεται δι' ἄλλου, ἐπὶ παρουσίᾳ δύο μαρτύρων, προσυπογραφόντων καὶ τούτων.

Ἐν περιπτώσει ἀρνήσεως πρὸς ὑπογραφὴν ὁ τελευταῖος μειοδότης ἀπόλλυσιν ἐντὸς 24 ὡρῶν ἀπὸ τῆς ὥρας τῆς κατακυρώσεως τῆς δημοπρασίας ὑπὲρ τοῦ Δημοσίου τὴν κατατεθεῖσαν ἐγγύησιν, ἡ δὲ δημοπρασία ἐπαναλαμβάνεται.

Ἄρθρον 120.

Ἡ δημοπρασία ἐπαναλαμβάνεται:

α') Ὅταν κατὰ τὴν ἐνεργηθεῖσαν τοιαύτην δὲν παρουσιάσθη μειοδότης.

β') Ὅταν ἡ ἐνεργηθεῖσα δημοπρασία ἀκυρωθῇ.

γ') Ὅταν πρὸς τῆς ἐγκρίσεως τῆς ἐνεργηθείσης δημοπρασίας ὑποβληθῇ προσφορὰ ἐλάσσων τοὐλάχιστον κατὰ 5 ο/ο, συνοδευομένη διὰ γραμματίου καταθέσεως τοῦ εἰκοστημορίου τοῦ ἀνωτάτου ὅρου τῆς μειοδοσίας, ἐὰν δὲν εἶχε προσαχθῇ πρότερον τοιοῦτον γραμμάτιον.

Ἄρθρον 121.

Ἡ ἐπαναληπτικὴ δημοπρασία κηρύσσεται διὰ περιληπτικῆς διακηρύξεως δημοπρασίας ὡς ἐν τῷ ἄρθρῳ 118 τοῦ Κανονισμοῦ ὁρίζεται, διεξεργεῖται δὲ τὴν μεθεπομένην τῆς δημοσιεύσεως αὐτῆς, ἐκτὸς ἐὰν ὁρισθῇ ἄλλως.

Ἄρθρον 122.

Ἡ ἔγκρισις τῶν πρακτικῶν τῆς δημοπρασίας κοινοποιεῖται εἰς τὸν τελευταῖον μειοδότην, δικαιοῦται δὲ καὶ πᾶς ἐνδιαφερόμενος νὰ αἰτήσηται ἀντίγραφον. Ὁ τελευταῖος μειοδότης ὀφείλει, ἵνα μέχρι τῆς ἐπιούσης τῆς κοινοποιήσεως αὐτῷ τῆς ἐγκρίσεως καταθέσῃ παρὰ τῷ Ταμείῳ Παρακαταθηκῶν ὡς